http://www.dhammadownload.com

ဤစာအုပ်၌

၁။ အာချာတ် ပါဠိနှင့် နိဿယ အဓိပ္ပါယ်များ ၁
၂။ ကိတ် ပါဠိနှင့် နိဿယ အဓိပ္ပါယ်များ ၁၂၇
၃။ ဥဏာဒ် ပါဠိနှင့် နိဿယ အဓိပ္ပါယ်များ ၂၄၆
၄။ သန္ဓိပုဒ်စစ် ၃၁၇
၅။ နာမ်ပုဒ်စစ် ၃၂၇
၆။ ကာရကပုဒ်စစ် ၃၄၀
၇။ သမာသ်ပုဒ်စစ် ၃၆၇
၈။ တဒ္ဓိတ်ပုဒ်စစ် ၃၈၅
၉။ အာချာတ်ပုဒ်စစ် ၃၉၄
၁၀။ ကိတ်ပုဒ်စစ် ၄၀၅
၁၁။ သုတ်စစ် ၄၁၁
၁၂။ သုတ်ကို ဝိဓိ(၈)မျိုးဖြင့် ခွဲခြားပုံ ၄၁၅
၁၃။ ဓာတ်, ပစ္စည်း, ဝိဘတ် ခွဲပုံများ ၄၄၈

(ငယ်လတ်ကြီး)သဒ္ဒါအောင်ပန်း(ဒုတိယတွဲ) အရှင်ဉာဏသာမိ(မြစ်သား)

ငယ်, လတ်, ကြီး

သဒ္ဒါအောင်ပန်း

(ဒုတိယတွဲ)

ပါဠိ, နိဿယနှင့် အဓိပ္ပါယ်များ, သဒ္ဒါကြီးပုဒ်စစ်, သုတ်ကို ဝိဓိ(၈)မျိုးဖြင့် ခွဲခြားပုံ, ဓာတ်, ပစ္စည်း, ဝိဘတ်ခွဲပုံများ, စသည်ဖြင့် ဝေဝေဆာဆာ စုံလင်စွာဖြင့် ထပ်မံဖြည့်စွက် စီစဉ်ထားပါသည်။

ဓမ္မဒါန

အရှင်ဉာဏသာမိ (မြစ်သား)

သာသနာ-၂၅၅၀ခု ကောဇာ-၁၃၆၈ခု

http://www.dhammadownload.com

http://www.dhammadownload.com

http://www.dhammadownload.com

(ယော်, လက်, ကြီး)

သဒ္ဒါအောင်ပန်း

(ဒုတိယတွဲ)

ဓမ္မဒါန

အရှင်ဉာဏသာမိ (မြစ်သား)

သာသနာ- ၂၅၅၀ ခု   ကောဇာ- ၁၃၆၈ ခု

http://www.dhammadownload.com

စိစစ်ရေးသားသူ၏ ဆန္ဒ

ဤစာအုပ်ကို ရေးသားရာ၌ စာရေးသူ၏ ဆန္ဒမှာ "မှတ်စုကောင်း စာအုပ်တစ်အုပ်" ဖြစ်စေလိုမှုပင် ဖြစ်ပေသည်။

ထို့ကြောင့် ဆရာမထေရ်တို့ ပို့ချပေးတော်မူခဲ့သော မှတ်စုမှတ်တမ်း များကို ယခုခေတ်ပေါ် ပုစ္ဆာဟောင်းများနှင့်တကွ စိစစ်ရေးသားထားပြီး စာသင်သားတစ်ဦး အဖို့ အချိန်ကုန် လူပမ်း မဖြစ်စေရန် "သမြေတန် ဆရာတော်" ၏ နိဿယကို ထည့်သွင်းကာ သုတ်စဉ်ပါဠိများကိုမူ ကစ္စည်း ဝုတ္တိနှင့် အညီ ရေးသားထားပါသည်။

ဤသို့ စိစစ်ပေးလိုက်သည့်အတွက် စာသင်သားများအနေဖြင့် အနက်တေးရခြင်း ဒုက္ခ အဝဝတို့မှ ကင်းဝေးပြီး မိမိတို့ ရည်မှန်းထားသည့် စာမေးပွဲများကို လွင်လင့်တကူ အောင်မြင်နိုင်ပါလိမ့်မည်။

ကျေးဇူးစကား

ဤစာအုပ်ကို စေတနာ, သဒ္ဓါတရား လက်ကိုင်ထားကာ ကွန်ပျူတာ စာစီပေးခြင်း, ထို့ပြင် စာမူများကို ဖတ်ရှုပေးခြင်းဖြင့် ကူညီပေးသော "အရှင်ကုသလ" (ကသဲကုန်း)အား အထူးပင် ကျေးဇူးတင်ရှိ ပါကြောင်း မှတ်တမ်း တင်အပ်ပါသည်။

အရှင်ဉာဏသာမိ
သာသနဓဇ သိရီပဝရ ဓမ္မာစရိယ
ပရိယတ္တိ သာသနဟိတ ဒီဃနိကာယ ဘာဏက
ဝိနယဝိဒူ, ဒီဃနိကာယဝိဒူ (ပဌမ)
မဇ္ဈိမနိကာယဝိဒူ
1-8-2008

http://www.dhammadownload.com.

သုတ္တမာတိကာ

အကာရာဂမော ဟိယျတ္တနီ-	၁၂၂
အကာရော ဒီဃံ ဟိမိမေသု	၈၆
အဏ္ဏဝေ နမာနိ	၂၇၈
အတ္တရောဂိ ကာရ	၂၃၀
အဒ္ဒါန ဣဇ္ဈန္တိ ပြဒ္ဓ	၂၈
အဒေသတိတ်	၁၆၀
အဒေသသုခ	၉၃
အတီတေ တ တဝန္တု တာဝီ	၁၇၃
အတ္တနောပဒါနိ ပရဿပဒတ္တံ	၁၂၁
အတ္တနောပဒါနိ ဘာဝေ စ	၆၄
အထ ပုဗ္ဗာနိ ဝိဘတ္တီနံ	၆
အနကာ ယုဏွူနံ	၂၄၃
အနာဂတေ ဘဝိဿန္တိ	၂၂
အနုမတိ ပရိကပ္ပတ္ထေသု သတ္တမီ	၁၈
အန္တဿိဝဏ္ဏာကာရော ဝါ	၇၄
အပစ္စက္ခေ ပရောက္ခာတီတေ	၁၉
အမှ ဥတ္တမော	၁၄
အယုဝဏ္ဏာ ဒီသုခ	၁၈၀
အယုဝဏ္ဏာ ဒိဟိ တုံ	၂၆၂
အလ ကလ သလေဟိ လယာ	၂၅၃
အဝဿကာဓမိဏေသု ဏီ စ	၂၆၀
အသံယောဂန္တဿ ဝုဒ္ဓိ ကာရိတေ	၉၁
အသဗ္ဗဓာတုကေ ဘူ	၁၀၉
အသသ္မာ မိမာနံ မှိမှန္တလောပေါ စ	၁၀၀
အာကာရန္တာ နမာယော	၂၁၉
အာဂမာ တုကော	၁၈၉
အာဏတျာသိဋ္ဌေနုတ္တကာလေ ပဉ္စမီ	၁၆
အာပုဗ္ဗ စရသ္မာ	၂၅၆
အာယ နာမတော ကတ္တုပမာနာ-	၃၆
ဣကာရာဂမော အသဗ္ဗဓာတုကမှိ	၁၁၇
ဣဋ္ဌေဟ္မ သအာ နတ္ထုဂေတာသု	၁၇၉
ဣဝဏ္ဏာဂမော ဝါ	၁၇၁
ဣယတမကိ သောန မဿ	၂၇၀
ဣဝဏ္ဏာဂမော ဝါ	၅၀
ဣသုယမူနမန္တော စ္ဆော ဝါ	၁၂၄
ဤဿဂုဏာရာစ	၃၈
ဤသံဒုဿုဟိ ခ	၁၇၈
ဥတ္တမောကာရော	၁၁၂
ဥသုရုဇ္ဇ ဒံသာနံ ဒံသဿ	၂၉၆
ဧကာဒိတော သကိဿ ကတ္တုံ	၂၈၀
ဧ ဘဝ	၁၁၆
ဩဝုဒ္ဓိ ဥဒေတော ဝုဒ္ဓိ ဥ	၁၁၀
ဩ ဘဝ သရေ	၁၁၄
ကထံ ဝါနံ	၂၄၄
ကမှာ ဒီဟိ ကော	၃၀၀
ကတ္တရိ ကိတ်	၂၄၆
ကတ္တရိ စ	၆၅
ကတ္တရိ ပရသ္မပဒံ	၆၈
ကတ္တုကာရိတပရဒေဿသုခ	၁၆၂
ကမ္မနိ ဏော	၂၈၈
ကမ္မနိ ဒုတိယာယံ က္တော	၂၄၉
ကရဿ ကိရိယ	၁၇၂
ကရဿာ ရိစ္စ	၁၅၄
ကရဿ စ တတ္တံ တုသ္မိံ	၂၄၀
ကရဿ ကာ သတ္တ မေနေသမှိ	၉၉
ကရဿ သပ္ပစ္စယဿ ကာဟော	၈၉
ကရဿာ ကာရော စ	၁၁၃
ကဝ္ဂဿ စဝဂ္ဂေါ	၇၃
ကာရိတံ ဝိယ ဏာနုဗန္ဓော	၂၄၂
ကာရိတာနံ ဏော လောပံ	၁၂၅
ကာလာတိပတ္တိ ဿာ ဿံသု	၂၉
ကာလေ	၁၄
ကာလေ ဝတ္တမာနာတီတေ-	၂၈၂
ကိယာဒိတော နာ	၆၀
ကိရိယာယံ ဏွုတဝေါ	၂၈၅
ကုဋာဒိတော ဏော	၃၁၄
ကုသသ္မာ ဒီ စ္ဆီ	၁၀၃
ကော ခေ စ	၈၂
ကြိယာ တိံယန္တေ ဒိတော ကာလာ-	၂၃
ကြိယာယံ ဏွုတဝေါ	၂၈၅
ကွာ ဘိဝတ္တာ နမဲ့ကဿ ရန္တ	၇၀
ကွစာဒိမဇ္ဈုတ္တရာနံ-	၁၁၉
ကွစိ	၁၃၉
ကွစိ လောပံ စ	၂၆၅
ခါဒါမဂမာနံ ခန္ဓန္ဓဂန္ဓာ	၃၀၂
ချာဒီဟိ မန် မ စ တော ဝါ	၂၅၀
ဂမ ခန ဟန ရမာဒီနမန္တော	၂၁၂
ဂမ ခန ဟနာဒီနံ တုံတဗ္ဗာဒီသု န	၂၂၂
ဂမိဿ ဃမ္မံ	၁၀၅
ဂမိဿန္တော စ္ဆော ဝါ သဗ္ဗာသု	၈၄
ဂဟဿ ဃရေ ဏေ ဝါ	၂၃၇
ဂဟဿ ဃေ ပ္ပေ	၉၈
ဂဟဿုပဓဿေ ဝါ	၂၅၄
ဂဟာဒိတော ပ္ပဏှာ	၆၁
ဂုပါဒီနဉ္စ	၂၀၅
ဂုဟ ဒုသာနံ ဒီဃံ	၉၅
ဃဋာဒီနံ ဝါ	၉၂
စနန္တေဟိ ရစ္စံ	၂၂၄
စုရာဒိတော ဏေ ဏယာ	၆၂
ဆာဒီဟိ တတြဏ်	၃၀၈

ဆဒါဒီဟိ တတြဏ်	၂၉၁	ဒသဿ ဂေါ ဝါ	၂၃၃	ပစ္စယာဒနိဋ္ဌာ နိပါတနာ သိဇ္ဈန္တိ	၁၉၀
ဇနာဒီနမာ တိမှိ စ	၂၁၀	ဒါဒန္တဿ ဤ မိမေသု	၉၀	ပဉ္စမီ တု အန္တု ဟိ ထ–	၂၅
ဇရ မရာနံ ဇီရ ဇီယျ မီယျာ ဝါ	၁၀၃	ဒါ ဓာတုဿ ဒဇ္ဇံ	၁၀၄	ပဉ္စာဒီဟျုဿ	၃၀၃
ဇိတော ဣန သဗ္ဗတ္ထ	၁၃၆	ဒိဝါဒိတော ယော	၅၈	ပဋိတော ဟိဿ ဟေရဏ်	၂၉၉
ဉာဿ ဇာဇံနာ	၃၉	ဒိသဿ ပဿ ဒိဿ ဒက္ခာ ဝါ	၈၀	ပတ္တဝစနေ အလမတ္ထေသု စ	၁၈၁
ဌာ တိဋ္ဌော	၃၈	ဒိသာ သွာနသွာန္တလောပေါ စ	၂၂၅	ပရာ ဏ္ဏတ္တနောပဒါနိ	၃
ဌာပါနံ ဣဤ စ	၂၁၄	ဒိသော စ	၂၄၀	ပရောက္ခာ အ ဥ ဧ တ္ထ	၂၆
ဍော ဋကာရေ	၂၃၆	ဒုတိယ ပစ္စတ္တာနံ ပုဗ္ဗ တတိယာ	၃၂	ပဒိတော/ပါတိတော ရိတု	၁၈၈
ဏမှိ ရဉ္ဇဿ ဇော ဘာဝကရဏေသု	၂၁၆	ဒုမှိ ရူ	၂၂၉	ပါ ပိဝေါ	၃၉
ဏာဒယော တေကာလိကာ	၁၆၃	ဒွေ ဒွေ ပဌမမဇ္ဈိမုတ္တမ ပုရိသာ	၈	ပိဟာဒီ ပိမှာ ရ	၁၄၄
ဏျော စ	၁၅၃	ဓာတောဟော ဝေ တော	၂၀၀	ပုဗ္ဗ ပုရ ပကာရော ဝါ	၃၀၆
တဒ္ဓိတသမာသကိတကာ နာမံဝါ	၂၂၃	ဓာတုဟိ ဏုဏ္ဌော	၁၄၀	ပုဗ္ဗာ လောကာ ကတ္တုကာရနံ	၁၈၂
တတော ပါမာနာနံ ဝါမံသေသု	၃၃	ဓာတုပ္ပစ္စယေဟိ ဝိဘတ္တိယော	၆၆	ပုဗ္ဗရူပ	၅၂
တထာ ကတ္တရိ စ	၅၃	ဓာတုယာ ကမ္မာဒိမှိ ဏော	၁၂၉	ပုဗ္ဗော ဗ္ဘာသော	၃၁
တနာဒိတော ဩ ယိရာ	၆၁	ဓာတုရူပေ နာမသ္မာ ဏယော စ	၄၄	ပုရသမုပပရီဟိ ကရောတိဿ	၂၂၀
တရာဒီဟိ ဣဏ္ဏော	၂၀၆	ဓာတုလိင်္ဂေဟိ ပရာ ပစ္စယာ	၃၁	ပုရေ ဒဒါ စ ဣံ	၁၃၃
တဒ္ဓတာ သုသု စ	၂၈၁	ဓာတုဿန္တော လောပေါနေကာ	၁၂၃	ဖလာ ဖလိ ပဋ္ဌကာ ဖလေသု	၂၅၉
တဝေ တုနာဒီသု ကာ	၂၂၁	ဓာတူဟိ ဏေ ဏယ ဏာပေ	၄၀	ဗုဓ ဂမာ ဒိတ္ထေ ကတ္တရိ	၁၃၅
တဿ စဝဂ္ဂ ယကာရ ဝကာရတ္တံ	၄၈	ဓာတွန္တဿ လောပေါ ကွိမှိ	၂၃၈	ဗုဒ္ဓ နန္ဒသဘာ ဆမ္ဗ ဓာတုစ	၈၁
တဿီလာဒီသု ဏိတွာဝီ စ	၁၄၁	န တက္ကော ဓော တုမှိ	၂၄၀	ဗြူတော တဿ တိမှိ	၁၂၃
တိ ကိစ္စာသိဋ္ဌေ	၁၆၉	နန္ဒာဒီဟိ ယု	၁၆၁	ဗြူဘူနံ အာဟဘူဝါ	၈၃
တိဇ ဓုသ ကိတ မာနေဟိ	၃၃	နမကာရာ န မန္တာနံ ဒိယုတ္တတမှိ	၂၃၉	ဘဉ္ဇတော ဂ္ဂေါ စ	၂၀၂
တိဿ တ္တိတ္တံ	၁၀၁	နာမှော တိတ္တဝေတွေ	၃၉	ဘဒ္ဒေ ဂုဏ	၁၈၉
တုံ တုန တဗ္ဗေသု ဝါ	၂၄၁	နာမမှိ ပယုဇ္ဇမာနေပိ တုလျာဓိ–	၁၁	ဘာဝေသိ ဂမာ ဒိဟိ ဏိကာဏ်	၂၈၄
တုမှေ ဓေမျော	၁၃	နာသ လောပေါ ယကာရတ္တံ	၁၁၀	ဘာဝေသု ဒွိ ဘောတိ သေနို–	၂၈
တုဿ တ္တုတ္တံ	၁၀၂	နိဂ္ဂဟီတဉ္စ	၃၆	ဘာဝ ဝါ သံမှိ ဝတ္တိ	၂၈၆
တေ ဘာဝကမ္မေသု ဏာဒိတော	၁၁၆	နိဂ္ဂဟီတဿယော လိင်္ဂဇော	၂၃၃	ဘာဝကမ္မေသု ကိစ္စတ္တက္ခတ္ထာ	၂၄၃
တေ ကိစ္စာ	၁၃၉	နှာသိဟိ ယုတ္တျန ဗရာနရာ	၂၆၃	ဘာဝကမ္မေသု တ	၁၃၄
ထဿ တ္ထတ္တံ	၁၀၃	နု နိဂ္ဂဟီတံ ပဒန္တေ	၁၄၃	ဘာဝကမ္မေသု တဗ္ဗာနီယာ	၁၅၁
ဒဓန္တတော ယော ကွစိ	၂၅၂	ပဉ္စမာဒီဟိ ဏွော စ	၂၀၉	ဘာဝကမ္မေသု ယော	၄၆

http://www.dhammadownload.com

ဘာသေ စ	၁၃၈
ဘိတွာ ဒိသော စ	၁၄၅
ဘိသိဒိသော ဂုန္ဒ သုန္ဒ ဂျိုတော ဝါ	၂၀၇
ဘုဇ ဿဿ ဟရ သုပါဒိဟိ	၃၄
ဘုဇာဒိနုမန္ဒာ နော နိစ	၂၀၃
ဘူတော ပွ	၁၅၅
ဘူဝါဒယော ဓာတဝေါ	၆၈
ဘူဝါဒိတော အ	၅၅
ဘုဇာဒိဟိ မတိ ဗုဓိ ပူဇာဒိဟိ စ	၂၇၄
မထိဿ ထဿ ဏော စ	၂၅၈
မနုဒ္ဓ သုတာဒိဟိ ဥဿ	၃၀၄
မသုဿ သုဿ စ္ဆရစ္ဆေရာ	၂၅၅
မဟာဒေတော ဗျုယ စ ဗ္ဗ ဒိစ	၂၂၆
မာနုကိတာ နံ ဝေတ္တ ဝါ	၇၇
မာနာဒိဟိ ရာတု	၁၈၈
မာ ယောဂေ သဗ္ဗကာလေ စ	၂၁
မိဒါဒိဟိ တ္တိတိယော	၂၉၅
မုနာဒိဟိ စိ	၃၀၉
ယဇဿ သရဿိဋ္ဌေ	၂၃၅
ယဇဿာဒိဿိ	၁၀၆
ယတော ဏမိကာ ရော	၂၃၁
ယမှိ ဒါဓာမာဌာဟာပါမဟမထာ -	၁၀၆
ယာဏ လာဏ	၂၅၇
ယုဝဏ္ဏာနမိယုဝံ နဿရေ	၂၈၂
ရကာရော စ	၂၀၃
ရုဓာဒိတော နိဂ္ဂဟီတပုဗ္ဗဉ္စ	၂၉၇
ရုမှိ ရုန္ဒ ဂုဒိနော	၁၅၀
ရဿော	၇၂
ရုဟာဒိတော ဟ	၁၆၄
ရုဇာဒိတော နိဂ္ဂဟီတပုဗ္ဗဏ္ဍ	၅၆
လဘသ္မာ ဤဣံနံ ဆ္ဆံ	၁၀၃
လောပဉ္စေတ္တမကာရော	၁၁၁
ဝစဿဇ္ဇတနိမှိ မကာရော ဩ	၉၆
ဝစ ဝါ ဝု	၂၀၄
ဝဒဿဝစ္ဆာဒိမှိ ပဏော ဩ	၈၅
ဝါဒိဟိ ပဗ္ဗဇာဒယော	၂၆၂
ဝတ္တမာနာ တိ အန္တိ သိ ထ	၂၅
ဝတ္တမာနေ ပစ္စုပ္ပန္နေ	၁၅
ဝတ္တမာနေ မာနန္တာ	၁၈၆
ဝသာဒိနုဟေနာနတာရာဒိဟိ	၁၅၆
ဝဿ ဝဉ္စ	၁၀၅
ဝါဒိဟိ ထိတ္တေ ဝတေ	၂၉၄
ဝါ ပါ သဗ္ဗတ္ထ	၂၁၈
ဝဿတော ဥတ္တ (ဥတ္တ)	၁၉၈
ဝဿ ဝါ ဝု	၁၉၉
ဝိဘာဗ္ဗေ ဥ	၁၉၉
ဝိဒါဒိဟိ ဗျော	၃၁၀
ဝိသ ရုဇ ပဒါဒိတော ဏ	၁၃၇
ဝေယုပိ ဒဓိ ဓု တု ဒါ ဘူ	၂၇၆
သံဟနာ ညာယပါ ဧဝ ဘော	၁၄၇
သဗ္ဗာနံ တဝါ တော နုဟာနေ	၂၆၆
သညာယံ ဒါဓာ တော ဣ	၁၆၉
သညာယ မနု	၁၃၁
သတ္တမီ ပဉ္စမီ ဧယျ ဧယျံ ဧယျာသိ	၂၆
သဒ္ဒသ သိဒ္ဓိ	၂၃၄
သဒ္ဒကုစလေခတ္ထုတ္တဒုတာဒိဟိ ယု	၁၄၃
သဗ္ဗတော ဥံ ဣံသု	၁၀၇
သဗ္ဗတော ကျုတ္တာဝိဝါ	၁၃၄
သဗ္ဗတ္ထ ဧဝ ဂီ	၂၃၄
သဗ္ဗတ္ထာ သဿာဒိလောပေါစ	၁၀၈
သစ္စသဘော ဘိတ္တာ ဝေ	၉
သဗ္ဗတော ပုရာဒိနံ ယော	၂၂၃
သမာဒိဟိ ထ မာ	၂၅၂
သမ္ဘဝေ့ဝါနိ	၂၀
သဿာဒိဟိ တုသဝေါ	၃၀၇
သာဒိသန္တ ပုစ္ဆာနုမ္ဘာသာဒိဟိ	၁၉၅
သာသ ဒိသတော ဂဿ ရိဋ္ဌော	၁၉၄
သာသာဒိဟိ ရတ္ထု	၁၈၇
သိမှိ စ	၁၀၂
သုနဿုနဿောဏဝါနုနာ	၂၈၁
သုပတော စ	၁၇၇
သုသ ပစ သကတော က္ခက္ကာ စ	၂၀၈
သူဝသာနမုဝသာန မတော	၂၉၆
သေသေသ္ဝန္တု မာနာန	၂၈၉
သ္မာဒိတော ထု တာ ဥတာ စ	၅၉
ဟဝိပရိယယော လော ဝါ	၂၃၆
ဟနတျာဒီနံ ဏုကော	၁၄၅
ဟနဿ ဃာတော	၂၀၇
ဟနာဒိဟိ ဏုဏာယဝေါ	၃၁၂
ဟဒ္ဒဿ ဟော ဟဿ ဓော ဝါ	၂၀၄
ဟရဿ ဂိံ သေ	၈၃
ဟဿ ဝေ ဂျာ မှိ	၉၈
ဟ ဝိပရိယယော လော ဝါ	၉၇
ဟဿ ဇော	၇၄
ဟိယျတ္တနီ အာ ဦ	၂၇
ဟိယျတ္တနီ သတ္တမီ ပဉ္စမီ	၂၉
ဟိယျော ပဘုတိ ပစ္စက္ခေ	၂၀
ဟိလောပံ ဝါ	၈၇
ဟေတုတ္ထေ စ ဟေတေ	၈၈

သုတ္တမာတိကာ ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

ဝိသေသ(အထူး)ကဏ္ဍ

အကာရ—နှစ်ခုအထူး ၈၇/၁၁၄
အနုဓာတ်နှင့် ပရိက္ခ အထူး ၁၈
အ—ပစ္စည်း ၃—မျိုး အထူး ၁၇၂
အသံယောဂပုဗ္ဗ—နှင့် ယကာဒိန္နံ
သုတ်တို့အထူး ၉၇
အာယပစ္စည်းနှင့် ဏျယပစ္စည်းအထူး ၇၉
အာယ, ဏျယပစ္စည်းနှစ်မျိုးတို့၏ သက်ရာ
ရုပ်ပုဒ် ၃—မျိုးအထူး ၄၀
အာသိဒ္ဓနှင့် ဝဏ္ဏရာ အထူး ၁၇
ဣပစ္စည်း ၂—မျိုးအထူး ၁၆၉
ဣလာဂမနအထူး ၅၀/၂၇၂
ဩယပစ္စည်းနှင့် ယိရပစ္စည်းအထူး ၆၂
ကအာဂုံနှင့် ရ—အာဂုံ ၁၄၉
ကာရကနှင့် သာဓနအထူး ၁၂၆
ကာရိတ်ပစ္စည်းနှစ်မျိုးအထူး ၂၄၇
ကာရိတ်ခေါ်ဆိုပုံနှင့် ပေသ ခေါ်ဆိုပုံ ၂၆၀
ကာရိတ်နှင့် အာဏာပ္ပအထူး ၁၇
ကိစ္စ, ကိတ်, ကိစ္စကိတ ၃—မျိုး ၁၆၁
ခိ, ခါ—စသော ဓာတ်တို့နောင်သက်သော
မန်ပစ္စည်းနှင့် အာဓာတ် နောင်
သက်သော မန်ပစ္စည်း ၂၅၁
ဓာရိတ္တနှင့် ယိရိတ္တ အထူး ၂၉၄
တပစ္စည်း ၂—မျိုးအထူး ၁၅၄/၂၈၈
တဒ္ဓိတ်ကျပစ္စည်းနှင့် ကိတ်ကျပစ္စည်း
တူပုံ/ထူးပုံ ၁၅၄
တဿီလ, တဒ္ဓမ္မ, တဿာဓုကာရီ ၁၄၂
တိပစ္စည်း၃—မျိုးအထူး ၁၇၁
ဒိသနှင့် ဓရ အထူး ၂၇၀
ဓာတုပစ္စည်းနှင့် သုတ္တပစ္စည်း ၄၅
ဓာတုလိင်္ဂေဟိ ပရာ ပစ္စယာ/ဓာတု ပစ္စယေဟိ
ဝိဘတ္တိယော—တို့၌ ပစ္စယ—
သဒ္ဒါ နှစ်ခုအထူး ၆၇
ဓာတ်, လိင်, ပစ္စည်း, ဝိဘတ် အထူး ၇၂
နိဂ္ဂဟိတ် ၅—မျိုးအထူး ၅၈
ပကတိနှင့်ပစ္စယ အထူး ၇၂
ပဘော, ပဘာတိ—တို့၌ ပ—နှစ်ခု ၂၁၄
ဘာဝနိဒ္ဒေသ ၂—ခုအထူး ၁၀၂
မတိနှင့် ဗုဒ္ဓိ အထူး ၂၇၅
မနာဓာတ်နှင့် ဉာဓာတ်အထူး ၂၇၆
မနာဓာတ်နှင့် ဗုဓဓာတ် အထူး ၂၇၅
မန်ပစ္စည်းသက်ပုံနှစ်မျိုးအထူး ၂၅၁
မန်ပစ္စည်းနှင့် မပစ္စည်းအထူး ၂၅၄
ယုပစ္စည်း ၃—မျိုး အထူး ၁၆၃/၁၇၂
ဝိကရဏပစ္စည်းနှင့် ဓာတုပစ္စည်း ၆၇
သနိဒ္ဒေသနှင့် အာချာတ်နိဒ္ဒေသ ၇၁
သနိဒ္ဒေသနှင့် ကိတ်နိဒ္ဒေသ ၂၀၄
သနိရုပ်နှင့် အာချာတ်ရုပ် ၇၂
ဟိတ်အနက်၌သက်သော ဏေ, ဏယ
ပစ္စည်းနှင့် စုရာဒိ ဏေ, ဏယ
ပစ္စည်းတို့အထူး ၆၃

မှတ်သားဖွယ်ရာ ခေါင်းစဉ်မာတိကာ

အ, ဥ—စသော ဝိဘတ်တို့ ပရောက်တာ
အစည်ရကြောင်း ၂၇
အကမ္မက ၅
အကမ္မကဓာတ်ကို သကမ္မကဓာတ်
ပြုလုပ်လိုလျှင် ၆၅
အဂါနိ တော ဓော ဒေသဲ— ၂၇၉
အင်္ဂ—မျိုး ၂၀
အင်္ဂါနိမိတ် ၂၁
အဇ္ဈေသနနည်းပုံ ၁၇
အညဿ ပစ္စယဒွတ်—၌ ဏျယပစ္စည်း
ဓောက်ရကြောင်း ၄၀
အတ္တနောပုဒ် ဗိသု—၌ အ—အနက် ၂၂၇
အတိဒေသ ကာရိတ်ပစ္စည်း ၁၂၅
အတိသာရူပနည်းပုံ ၂၆၀
အတိတ(အတိတ်)မည်ပုံ ၁၉
အတိတ်ကာလ၌ အဝိသမ်ဇ္ဇဝိဘတ် သက် ၂၂
အတိတ်ကာလ၌ သက်—ပစ္စည်း ၁၆၈
အတိတ်ကာလ၌ သက်—ဝိဘတ် ၇၀
အတ္တနောပဒါနိ—ဝိဓာ ၈
အတ္တနောပုဒ် ၈
အတ္တနောပုဒ်ဝိဘတ်သက်ရာဌာန ၆၆
အတ္တနောပုဒ်ဝိဘတ်ဟောနိုင်သော
အနက်(ဝါစ္စ)များ ၆၅
အတ္တနောပုဒ်ကို ပရဿပုဒ်ပြန် ၁၂၁
အတ္တနောပဒါနိဘာဝကမ္မေသု ၆၅
အဒ—သဒ္ဒါ၏ ဟောနက် ၂/၇
အတ္တ, အတ္တု—တို့၌ အစ—အ,ကို
ချေချခြင်းအကြောင်း ၁၀၉
အဓိကာ အဓိပ္ပာယ် ၂၆၂
အဓိကရဏအနက်ကို ပဒေသ—ဟု
ခေါ်ဆိုရကြောင်း ၁၆၃
အဓိဋ္ဌာ ဒေသနာ တွဲပုံ ၁၉၈
အဓိဝါသေတု မေ ဘန္တေ ၁၇
အနာဂတ(အနာဂတ်)မည်ပုံ ၂၇
အနာဂတ်ကာလ၌သက်သော
ပစ္စည်းနှင့် သုတ် ၂၉၁

http://www.dhammadownload.com

အနိယပန္နည်းဓါတ်သာဓနေ ၁၅၃
အနုဂါမိ—နှင့် ရှ—သောက်ရကြောင်း ၁၄၅
အနုတ္တကာလ—အရ ၁၇
အနုထ်ရ် ၂၄၃
အနုမတိ ဆေးပုံ ၁၈
အနုရူပသော—နှင့် ထွီ မပြုရ ၄၆
အနုရူပသော သုံ ၄၇
အနုရူပသော တွဲ သေသေဓန္ဒေ ၄၇
အနုရူပသွေ့ သမ္ဘတ္တိယော တယော ၄၇
အနုသာဉ္ဇဝိတ္တန္ဒ ဗုဒ္ဓ မယာရကြောင်း ၁၁၈
အနုသာ သိတ်နှင့် ရိုး မပြုရကြောင်း ၁၉၅
အနုသာ သိတ္တန့်ဖွဲ့ ရိုး မပြုရကြောင်း ၁၉၅
အနုသာ သိတ်—နှင့်ရိုး မပြုရကြောင်း ၁၉၅
အနုသာ သိတ္တ—နှင့်ရိုး မပြုရကြောင်း ၁၉၅
အနေကသရစာတ် ဖြစ်ပေါ်လျက်
မာတွန့် မကျေသော စာတ် ၁၂၄
အန္တော စ္တောပါ—ယောဂဝိဘာဂ ၁၂၅
အပစ္စေ—အရ ၁၉
အပတ္တာ နှိ ပထွတော ၁၈၄/၁၈၅
အဘွာသ ဆေးပုံ ၇၀
အဘိဘာဝိတဗ္ဗော အနက်ဆေး ၁၅၂
အဘိဘာဝိတဗ္ဗော တောတော ပဋ္ဌိတေနွှ
ပဌမာ သက်ရကြောင်း ၁၆၀
အဘိဟရိတဲ့ ၄ မပြုရကြောင်း ၁၉၇
အမ ပန္နည်းဓါ် သာဓနေ ၃၀၇
အရူပသတ္တာ ဒိသု—နှင့်အာဒိ—အရ ၁၈၁
အရိယ္သော ၁၇၂
အလံသဒ္ဒါဓါ်အနက်(အလမတ္ထ) ၁၈၂
အလ ပန္နည်းဓါ် သာဓနေ ၃၀၆
အဝဿကာ အစိုးမိုး ၂၆၁
အဝုတ္တကာ—နှင့် ဒုတိယာဝိဘတ်သက်ရ ၁၁၅
အဝုတ္တတတ္တာနှင့် တတိယာ သက်ရ ၁၁၅
အသမာတ်ကို အပြုရကျိုး ၁၁၀
အ—သာ ယာသော ဝိဘတ် ၁၂၂
အသမ္မာတ်ဝိဘတ် ၃၀
အသမ္မာတ် ၃—မျိုး ၁၁၈
အသမ္မာတ်ပြုသော်လည်း အသမ္မာတ်တုတော
အရ မခေါ်သော ဝိဘတ် ၁၀၉
အသမ္မာတ်ဝိဘတ်ရှေ့တွင်ရှိသော အ—
ပန္နည်း သောက်ရကြောင်း ၅၆
အာချာတပေါ်ရာတ ၄၇
အာချာတ်ကျွမ်း၏ သဒ္ဒေဂိုဟ်,ဆေး
နှင့် တူပုံ ၁
အာချာတ်ကျွမ်း၏ ဂုဏ်အင်္ဂါ ၂
အာချာတ်ပုဒ်ကို ဝိဂ္ဂဟ မပြုရ ၃
အာချာတ်ဖြစ်လျက် နာမ်ဟုခေါ်ရ ၃
အာချာတ်ဆေးပုံ ၃
အာချာတ—အရ ၄
အာချာတ်ပုဒ်ခေါ်ပုံ ၄
အာချာတ်ပုဒ်တို့၌ ဝိဂ္ဂဟ/ဝါကျ ဖြစ် ၃၅
အာချာတ်၏ လက္ခဏာ ၄
အာချာတ်ပုဒ်တစ်ပုဒ်ပြစ်ရန်
လိုအပ်သော အင်္ဂါ ၄
အာချာတ်သည် လိင်သုံးပါး၌
တင်ခြင်းအကြောင်း ၄
အာချာတ်ဝိုဏ်း (၈)ဂိုဏ်း ၆
အာချာတ်ဂိုဏ်း ဂ—ထိ ၁၂၆
အာချာတ်ဝိဘတ် (၈)သွယ်ကို
ကာလသုံးပါးဖြင့် ဝေဖန်ပုံ ၃၀
အာချာတ်ဝိဘတ်က ဟောသောဝါ ၄၇
အာချာတ်ဝိဘတ်တို့သက်ရာဌာန ၆၈
အာချာတ်သည် လိင်အထူး မရှိ ၄
အာဓ အစိုးမိုး ၅၀/၂၃၀
အာယာဒ္ဓ ဆေးပုံ ၁၇
အာယာဒ္ဓ သောတုကာမ ဖွဲ့သင့် ၁၇
အာဒိစ္စ အစိုးမိုး ၇၀
အာနိပန္နည်း၏ သာဓနေ ၂၇၉
အာနိပန္နည်းသတ်မှိုင်သည့်အခါ ၂၇၉
အာထေ ဓိတ် သိမ် ၂၈၅
အာရာမိတော်၌ ဧ, ဝ မပြုရ ၂၀၁
အာရုဗ္ဗာ/အာရုဗ္ဗ ၂၁၆
အာလုပ်ပုဒ်ကို ဝိဂ္ဂဟ မပြုရ ၃
အာသိုင်(အာသိသ) ဆေးပုံ ၁၇
ဣစ္ဆတိ—နှင့် ထွီ မပြုရကြောင်း ၁၂၅
ဣန္ဒြိတော်၌ ၄ မပြုရကြောင်း ၁၉၇
ဣ ပန္နည်း၏ သာဓနေ ၁၆၉/၃၁၀
ဣက ပန္နည်း၏ သာဓနေ ၁၉၀
ဣဒ္ဓ ပန္နည်း၏ သာဓနေ ၂၉၉
ဣန ပန္နည်း၏ သာဓနေ ၁၇၇/၈
ဣရ ပန္နည်း၏ သာဓနေ ၂၉၉
ဣသ ပန္နည်း၏ သာဓနေ ၃၁၆
ဣ—သာ ယာသောဝိဘတ် ၁၂၂
ဤ, ဦ—သည်တို့ အနက်နိဒ္ဒေသ— ၂၈
ဤဝရ—ကို ပန္နည်း ၅—မျိုး ၃၀၉
ဤဝရ ပန္နည်း၏ သာဓနေ ၃၀၉
ဥကာဒိ—တု ခေါ်ဆိုရကြောင်း ၂၄၆
ဥဏှာဒေရာ၌ ကာရိုက် မငဲ့ရ ၂၄၃
ဥသာ တော—နှင့် ရပန္နည်း သက်ရ ၁၄၉
ဥဓာ ဆေးပုံ ၂၅၅
ဥဓာ တောတ္တကာလပုံ ၃၇
ဥဿဂ္ဂပဋိယာ ဒိသိ—နှင့် အာဒိ—အရ ၂၆၄
ဥသာရ, နိပါတ်ပုဒ်ကို ဝိဂ္ဂဟ မပြုရ ၃
ဥပါသကော—နှင့် ဣတ္ထိလိင်ပြင် ၁၃၆

http://www.dhammadownload.com

ဥသံတော—၌ ဥဩ မဖြစ်ရကြောင်း ၁၉၈
ဥသံတော/ ဝုသံတော ၁၉၉
ဥသဘ ပစ္စည်း၏ သာဓက ၃၁၆
ဥတို ပြောင်းဖြစ်ရကြောင်း ၉၅
ဥရု ပစ္စည်း၏ သာဓက ၃၁၂
ဧတတ္တုကဖြစ်ပုံ ၁၈၃
ဧတတ္တု ပုဒ်အဆုံးအဖြတ် ၂၈၀
ဧကာလိက ပစ္စည်း ၁၆၈
ဧကာဘိဓာန ဖြစ်ပုံ ၁၀/၁၁
ဧကသေသနှင့် အဓိပ္ပါယ် ၇၀
ဧယျ—ကို ဧယ်ပြုရာဌာန ၁၀၁
ဩတော၌ ဩ မပြုရကြောင်း ၁၉၇
ဩဒနော ပစ္စတေ ၄၇
ဩပစ္စည်းကို ဥပြုရာဌာန ၁၁၇
ကံအနက်၌သက်သော ဝိဘတ် ၆၄
က—အနုပုဒ် ၂၄၇
က ပစ္စည်း၏ သာဓက ၂၉၉/၃၀၇
က,ဓသော အနုပဒ်ပစ္စည်းများကို
ကာရိတ် မငဲ့ရကြောင်း ၂၄၇
ကမျာဒိဟိ—၌ အာဒိ—အရ ၃၀၂
ကွ—ပစ္စည်းအနက် ၂၄၈
ကွ—ပစ္စည်း၏ သာဓက ၂၇၆
ကတ္တုပဓာန ၃၆
ကတ္တုသာဓန ထည့်၍ ဘွတ် ထည့်ရ
ခြင်းအကြောင်း ၁၃၈
ကတ္တားအနက်၌သက်သော သုတ်နှင့်
ပစ္စည်းများ ၆၃
ကတ္တားအနက်၌ ကိတ်ပစ္စည်းသက်ရ
မည်ဟု ပဓိဘာ သာမြဲရ ၂၄၇
ကတ္တားအနက်၌ အတ္တနောပုဒ်ဝိဘတ်
သက်သင့်ကြောင်း ၆၆

ကတွာ ပုဒ်အဆုံးအဖြတ် ၂၂၂
ကမ္မံ ကရိယံ ဝဇော ၂၉၀
ကမ္မဓာရ—၌ ၁၃၁
ကရဏ ကာ—ဿော ဝိဘာဂ ၉၉
ကရုဏ တတ္ထံ တုံ တုန— ၂၄၂
ကရိယာတိတ် တာဖြူရာ၌ နိမိတ်ဖြစ်
သော ဝိဘတ်များ ၁၀၀
ကရိယာတိတ် ခ, ခရဖြူရာ၌ နိမိတ်
အရ ယူရမည့်ပစ္စည်းများ ၂၂၀
ကာတဝေ, ကာတုံတို့ကို ရာမ်မငဲ့ရ ၁၈၀
ကာတုန၌ ရာမ် မငဲ့ရကြောင်း ၁၈၅
ကာတုန ကမ္မံ ဂစ္ဆတိ ၁၈၅
ကာရကော ဝဇော ၂၈၆
ကာလုပစ္စည်း၏ သာဓက ၂၇၀
ကာရိတ် အဓိပ္ပါယ် ၂၄၇
ကာရိတ်ပစ္စည်းများ ၃၃
ကာရိတ်ပစ္စည်းများသက်ပုံဝန်း ၄၂
ကာရိတ်ပစ္စည်းကဲ့သို့ မှတ်အပ်သော
ပစ္စည်းများ ၂၄၂
ကာရိတ်ပစ္စည်းသက်ရကျိုး ၄၂
ကာရိတ်ပစ္စည်းနောင်ပေါ်ယျက်
ထို့ မရောက်သောဓာတ် ၉၅
ကာရိတ် (၂)မျိုး ၁၂၅
ကာရိတ်တ၊ အနုသန္နိဒ္ဓကျိုး ၁၂၅
ကာရိသိ ဓမ ကမ္မံ အဝဿံ ၂၆၁
ကာလသုံးပါး၌ သက်သော ပစ္စည်း ၁၆၇
ကာလ ၁—ပါး၌သက်သောပစ္စည်း ၁၆၈
ကာလ ၂—ပါး၌သက်သောပစ္စည်း ၁၆၈
ကာလ, ကာရက ဟူသည် ၄
ကာလ, ကာရက—အရ ၄
ကာလာတိပတ္တိ ၂၄

ကာလဝိဗုတ္တ ပစ္စည်း ၈၆
ကာလော ရုပ်ပြီးပုံ ၁
ကိစ္စသင်္ဂဟ ၆—ပါး ၂၀
ကိစ္စပစ္စည်း ၃၃/၁၅
ကိစ္စပစ္စည်းတို့ ရှေးဦးစွာ ဆိုရ ၁၂
ကိစ္စပစ္စည်းတို့၏အနက် ၁၅၉/၂၄
ကိစ္စ ပစ္စည်းတို့၏သက်ရာ သာဓက ၁၅
ကိစ္စပစ္စည်းဆုံးသော ပုဒ်တို့ကို သုတ်
ရင်းဖြင့် ရာမ် မငဲ့ရ- ၁၆
ကိစ္စ, ကိတ်, ကိစ္စကိတ—ဟု ကွဲပြား ၁၆
ကိစ္စပစ္စည်းဆုံးသော ပုဒ်တို့၏လိင် ၁၆
ကိစ္စပစ္စည်းတို့နောင် သက်ရာဌာနနှင့်
လိင်, ဝုစ် ၁၅
ကိတသင်္ဂဟ ၆—ပါး ၂၄
ကိတပစ္စည်း သရုပ် ၁၂
ကိတကိစ္စပစ္စည်း ၁၂
ကိတ်မည်ပုံ ၁၂
ကိတ်ကျွမ်းကို ပြုရခြင်း ၁၂
ကိတ်ကျွမ်းလာ ရ—အနုပဒ်ရှိသော
ပစ္စည်းများ ၂၄
ကိတ်ကျွမ်း၏ ဂုဏ်အင်္ဂါ ၂—ပါး ၁၂
ကိတ်ကျွမ်းလာ ပစ္စည်းများကို ကာလ
သုံးပါးဖြင့် ဝေဖန်ပုံ ၁၆
ကိတ်ပစ္စည်းတို့၏ သက်ရာကာလနှင့်
သာဓက ၁၆၁/၂၄
ကိတ်ပုဒ်ကို ရာမ်ငဲ့ရကြောင်း ၂၂
ကိတ်ပုဒ်များကို ဝါကျအင်ရာ၌
ပြုနိုင်သော ဝိဘတ်များ ၁၇
ကိတ်ကြိယာ များကို ပထမာဖြင့်
ထားရခြင်းအကြောင်း ၁၃
ကိယာဒိ—၌ အာဒိ—အရ ၆

http://www.dhammadownload.com

ကိယာဒိ/ကိယာဒိ ၆၀
ကုံပစ္စည်း၏ လောပ/အာဒေသ ၁၄၀
ကုံ ပစ္စည်း၏ သာဓန ၁၄၀
ကုဋာဒိဟိ–၌ အာဒိ–အရ ၃၁၄
ကင်္ခ/ကင်္ချ အဆုံးအဖြတ် ၃၀၂
ကုဓသာ/ကုသသာ ၁၀၄
ကမ္ဗောဇ ရော–ဝိဂ္ဂဟပြုပုံ ၁၃၀
ကမ္ဗောဇရော၌ သမာသ်မဖြစ်မီ ထားရ
ပုဒ်ဆောင် ဝိဘတ် ဆောက်ရ ၂၄၃
ကမ္ဗောဇ ရော နာမ်ငဲ့ကြောင်း ၁၃၁
ကြိယာ ထုံးဆောင်ခြင်း ၃
ကြိယာ တိပန္န ၂၄
ကြိယာ တိပန္နဖြစ်ပုံ ၂၄
ကြိယာ တိပန္နအရာ၌ မဖြစ်သော
ကြိယာကို အတိတသဒ္ဒါဖြင့်
ခေါ်ဝေါ်ခြင်းအကြောင်း ၂၄
ကြိယာကို လွန်မြဲမဖြစ်ခြင်း ၂၄
ကြိယာ/ထိနိယာ အဆုံးအဖြတ် ၁၇၃
ခပစ္စည်း၏အနက် ၂၄၈
ခ–အနုဗန် ၂၄၃
ခ–ပစ္စည်း၏ သာဓန/ကာလ ၁၇၈
ခမ္မ ခမ္မတ္တ၌ န–ထပ်ဖြစ်ရကြောင်း ၂၂၃
ခန, ဟန–၌ န–ထပ်ဖြစ်ရကြောင်း ၂၂၃
ချာဒိဟိ–၌ အာဒိ–အရ ၂၅၁
ဂစ္ဆန္တာ–၌ န္တကို အံ မပြုရ ၁၈၇
ဂဏောတိ ဂဏယတိတို့၌ ထွံ မပြုရ
ခြင်း အကြောင်း ၉၂
ဂမ ခန ဟနာဒိန်–၌ အာဒိ–အရ ၂၂၃
ဂမာဒိဟိ–၌ အာဒိ–အရ ၂၈၅
ဂမိတုံ ခမိတုံတို့၌ မာ တွန်းဆော
ခြင်းအကြောင်း ၂၄၀

ဂမိဿတိ ဓမ္မိ ၁၉၀
ဂမိယတိ/ဂမိဿတိ ၁၈၉
ဂရုမာတ်၏ တာရိုယများ ၁၀၆
ဂရုမာတ်ကို ဃရုပြုရာ၌ ဖြစ်သင့်—
သော နိမိတ်– ၁၀၅
ဂရုမာတ်၏ ဗ–ကို ဖြပြုရာ၌– ၈၅
ဂရုဟာဒိဟိ–၌ အာဒိ–အရ ၁၅၈
ဂရု (၃)မျိုး ၂၂၉
ဂဟ/ဂေဟကာရ အဆုံးအဖြတ် ၂၃၃
ဂဟိတ် ဂဟိတ–၌ ဟ ဖြေရ ၂၁၆
ဃဋ်တော၌ 'ဃ, စ ဖြေရကြောင်း ၂၀၂
ဃိတ် သဒ္ဒါဓိသိဋ် ၂၃၄
ဃ–ကို ဒွေဘော်ပြုရကြောင်း ၈၃
ဂုဟာ နူဟာတတ်၏ ထွံ အဖြဲကို
တားမြစ်သောသုတ် ၉၆
ဂုဟာဒိန်–၌ အာဒိ–အရ ၂၀၆
ဂူဟာတိ နူဟာတိတို့၌ ထွံ မပြုရ
ခြင်းအကြောင်း ၉၆
စေမာတ်ကို ဗိပြုရာဌာန ၂၃၄
စေယျ၌ ကော့ 'ဥပဒ' ဟုဆိုရ ၂၃၃
စရာဒိန်–၌ အာဒိ–အရ ၉၂
ယာဋေတိ ယဋေတိ–တွင် ဒွိရှိရှိ ၉၃
ဆိုက် ပစ္စည်း၏ သာဓန ၂၈၅
ဓိန္တယတိ ဓိန္တယတိ–တို့၌ ထွံ မပြုရ ၉၂
ဓိန္တေတိ ဓေန္တေတိတို့၌ ထွံ မပြုရ ၆၃
ဝုရာဒိတော–၌ အာဒိ–အရ ၆၃
ဆတ္တ မိတ်တို့၌ ထွံ မပြုရ ၂၉၄
ဆတ္တ–၌ ထွံ အဖြဲကို တားမြစ် ၂၉၄
ဆယ်ဒိဟိ–၌ အာဒိ–အရ ၂၉၃
နေဒေသာ နေတာ၌ ထွံ မပြုရ ၂၄၀
နေတ္တာ၌ အာ မဖြေရကြောင်း ၂၁၁/၂

ဈေ၌ အာ မဖြေရကြောင်း ၂၁၂
ဈောတ်–၌ အာ မဖြေရကြောင်း ၁၁၅
ဒီဃသတ်၌ ဓိ–အဖြဲကို ဒွေဘော်ပြုရ ၈၃
ဓိရာတိ၌ ထွံ မဖြေရကြောင်း ၉၄
ဓိရ ဓိယျ မိယျဖြစ်ရာ၌ နိမိတ်– ၁၀၈
ဈာဒိဟိ–၌ အာဒိ–အရ ၃၀၉
ဉာဏ်/ဉာန် အဆုံးအဖြတ် ၁၆၆
ဉာမာတ်ကို ဇာ, ဇံ, နာပြုရာ၌– ၈၀
ဌ ပစ္စည်း၏ သာဓန ၂၉၆
ဌိသိတော၌ ဌ ဖြေရကြောင်း ၁၉၇
ဓ ပစ္စည်း၏ သာဓန ၂၉၆
တ–အနုဗန်ကို ထားရိုက်ပုံကျမ်း ၂၄၃
တပစ္စည်း (၃)မျိုးကို ကာလ, သာဓန
ထိုင်အားဖြင့် ဝေဖန်ပုံ ၁၃၉
တပစ္စည်းကို ထားရိုက်ပုံ ၂၄၂
တမ်ိ ရှုသ ဝေ–ဟော ဓမ္မာဝ ၂၁၇
တာ နမ္မ အဓိဂူမိ ၂၄၃
တိ ဃိတ်–၌ တ–အနုဗန်ဆိုရ ၂၈၄
တိပစ္စည်းကို ထားရိုက်ပုံ ၂၈၂
တိပစ္စည်း၏ ဇော တကတ္တ ၂၆၁
တိ, တု, အာဝိပစ္စည်းတို့ကို ကတ္တု
သာဓန၌ သုံးယူရ ၁၄၂
တု ပစ္စည်း၏ သာဓန ၃၁၃
တုက ပစ္စည်း၏ သာဓန ၁၄၆
တေ, တယ, တာ ဃ, တာ ဗယ
ပစ္စည်းသက်ရာဌာန ၄၂
တွာပစ္စည်း၏ ကာရိုယများ ၁၅၄
တွာ ပစ္စည်း၏ သာဓန ၁၅၄
တွာ ဒယော–သန္နိဋ္ဌာန်/နာမ်ရုပ် ၂၈၃
တွာ ဒယော–၌ အာဒိ–အရ ၂၈၃
တူ့တဝေါ နာမ်ရုပ် ၂၈၅

တဒုပစ္စည်းတို့ ထာနိုက်ပုံ ၂၄၂
တံ မိတ္တံ သာဓု အတ္ထိ ၄၆/၄၇
တဒ္ဓပစ္စည်း၏ ထာနိယများ ၂၁၆
တ-ပစ္စည်း၏ သာဓေ ၁၇၅/၁၇၆
တ-ပစ္စည်း၏ ဂုဏ္ဍ/ ဂုဏ္ဍဖြုံ ၂၀၈
တနုမာတ်ရောင် ယိုရပစ္စည်း သောတ်
နိုင်ခြင်းအကြောင်း ၆၂
တဗ္ဗ ပစ္စည်း၏ သာဓေ ၁၅၃
တဗ္ဗ-အသော ပစ္စည်းတို့ကို ထိုခွာသည်
မှတ်ရာကျိုး ၁၅၉
တဗ္ဗ, အနိယ ပစ္စည်းဆုံးသော ပုဒ်တို့ကို
သုတ်ရှင်းခြင်း နာမ် ဒေယျ ၁၅၃
တဗ္ဗာနိယာ-ယောဂဝိဘာဂ ၁၅၂
တဿာ ပစ္စတေ ပြဿနာ ၁၃
တရာဒိတ်-၌ အာဒိ-အရ ၂၀၇
တရုဏာပုဒ်၏ ပဒိုပဒိကာ ၂၈၂
တရုဏ၏ ပဒိုပဒိကာ ၂၈၂
တဝေ တုံ-ယောဂဝိဘာဂ ၁၈၀
တဝေ, တုံ ပစ္စည်းတို့၏ သာဓေ ၁၈၀
တဝေ, တုံပစ္စည်းဆုံးသော ပုဒ်တို့၏
ဝိဘတ္တုဗ္ဗ ၁၈၀
တဝေ တုနပစ္စည်းဆုံးသော ပုဒ်တို
တို့ နိပါတ်ပုဒ်တု ဆိုရ ၂၂၂
တဝေ တုန ပစ္စည်းဆုံးသော ပုဒ်တို့ကို
နာမ် ဒေယျအကြောင်း ၂၂၂/၂၂၈
တဿ ဂီတ ၁၇၅
တဿီလ သေည်ခြံပုံ ၁၄၂
တဿီလာဒိသု-၌ အာဒိ-အရ ၁၄၁
တဿီလအနက်၌ထင်သော
ပစ္စည်းနှင့် သုတ်များ ၁၄၆
တဗ္ဗာထံ သမ္ပဒါန ကာရကေ-၌

ဥပမာ ဓာတုဗ္ဗဓာတ်ပုံ ၃၇
တိတိက္ခ ရုပ်ပြီးပုံ ၁၇၀
တိတိက္ခ သေည်တို့အောင် ထိုခ ကိတက
ပစ္စည်းများ ခိုင်နိုင် ၂၀၄/၂၆၉
တိ,အသော ဓာတ်တို့ကို ဓာတ်၏
ရောက်ခွဲသက်ရကြောင်း ၆၇
တိ-အသော ဓာတ်တို့ ထွေမာန်ရည် ၂၅
တိတိတေ့တ်-ဟု ရုပ်နိုင် ၄၅
တွဲ ပစ္စည်း၏ သာဓေ ၂၇၈
တုံပစ္စည်းသက်နိုင်သော အနက် ၁၈၁
တုံ ပစ္စည်း၏ သာဓေ ၁၈၁
တုံ တဗ္ဗာဒိသု န-၌ အာဒိ-အရ ၂၂၃
တုကပစ္စည်း၏ သာဓေ ၁၈၉
တုအတ်-၌ တွဲ မပြုရကြောင်း ၉၄
တုတော်/ တုရုတ်တ် တုံဏ္ဍာ ၂၀၇
တုန တွာန တွာ ပစ္စည်းသက်ရာဌာန
(တုနာဒိပစ္စည်းသက်ရာဌာန) ၁၈၄
တုန တွာန တွာ ပစ္စည်း၏ သာဓေ ၁၈၆
တုန တွာန ဆုံးသော ပုဒ်တို့ရောင်
သက်ရောည်ဝိဘတ် ၂၂၈
တုန တွာန တွာ-ယောဂဝိဘာဂ ၁၈၅
တုနာဒိန ယော-၌ အာဒိ-အရ ၂၂၄
တုနာဒိ ပစ္စည်းတို့၏ ထာနိယ ၂၂၆
တု ပစ္စည်း၏ သာဓေ ၃၀၈/၃၁၄
တုဃျာဒိကရုတ ၁၂
တုသိတပ္ပ၌ ဌ မပြုရကြောင်း ၁၉၇
တေ အာယိကာ ယောဂဝိဘာဂ ၁၁၇
တေဿာယိက ပစ္စည်းများ ၁၆၇
တေန အာသိတ် ၁၇၅
တေန ဟညသေ တံ့ ဝေဒဝေဏ္ဏ ၁၂
တေ ပုရိသာ ဘဝန္တံ့ ဟာဏုမြင်

သုံးနိုင်ရကြောင်း ၂၅/၁၁၅
တေယျ ပစ္စည်း၏ သာဓေ ၁၅၄
တုံ ဏ္ဍာဟဲ/ တုံ ဏ္ဍာတ် ၈၆
တွာဒိသရှ ယန္တေ-၌ အာဒိ-အရ ၂၂၇
ထ ပစ္စည်း၏ သာဓေ ၂၅၄/၂၉၇
ထု ပစ္စည်း၏ သာဓေ ၂၇၈
ဒ ပစ္စည်း၏ သာဓေ ၂၉၉
ဒဿတ်-၌ ဣ ထော ရကြောင်း ၂၃၂
ဒဿတ်-၌ ဇိ မပြုရကြောင်း ၁၉၅
ဒါဓာတ်ကို ဒွေဘော်ရာ၌ ဖြစ်သင့်
သော နိမိတ်— ၁၀၄
ဒါဓာတ်ရောင် ပြုနိုင်သော ရုပ် ၁၃၆
ဒါန်ယံ ယိနိယံ-တို့၌ သရာ သဓိုင်
ချေခြင်းအကြောင်း ၁၅၈
ဒါယိဒါ ဓေ ဒတ် ၂၆၁
ဒါသံ ဏံ ဏံယတ် ၄၃
ဒိဝါဒိဘော-၌ အာဒိ-အရ ၅၈
ဒိဝါဒိ ယပစ္စည်းနှင့် တွဲဖက်သင့်ဓာတ် ၅၈
ဒိသဓာတ်ကို ဒိဿပြောင်းလဲ ၈၀
ဒိဿတ်-ကတ္တား က် နှစ်မျိုးဖြစ် ၈၁
ဒု ပစ္စည်း၏ သာဓေ ၃၀၈
ဒေဝဒတ္တော အဂေဟ ဂါမံ နိယတေ ၄၃
ဒေါသယတိ-ဟု ရုပ်နိုင် ၉၅
ဒွိကာ လိင်္ဂပစ္စည်းများ ၁၆၈
ဒွေဘာဝ(ဒွေဘော်) ၇၁
ဒွေဘော်ပြုရာ၌ နိမိတ်ဖြစ်သင့်သော
ဓာတ်နှင့်ပစ္စည်း ၇၁
ဒွေဘော်ဖြစ်သော မာ, ကိ-တို့ကို
မာနမာတ် ကိတဓာတ်ဟုခေါ်ရ ၇၄
ဓ ပစ္စည်း၏ သာဓေ ၂၉၉
ဓာဒိဓာ-၌ အာဒိ-အရ ၁၉၀

http://www.dhammadownload.com

http://www.dhammadownload.com

ဓာတု(ဓာတ်)ချည်ပုံ ၅
ဓာတုနိဒ္ဒေသ အရာဝယ် ဓာတ်ရောင်
တွ, ထိပစ္စည်းများသက်နိုင် ၂၄၅
ဓာတုနိဒ္ဒိဋ္ဌပစ္စည်းများ ၆၆
ဓာတုနိဒ္ဒေသ် ပစ္စယော—အရ ၆၆
ဓာတုပစ္စယ ၆၆
ဓာတုပစ္စည်းများ ၃၂
ဓာတုရူပ အဓိပ္ပါယ် ၄၄
ဓာတုရူပ ပစ္စည်းများ ၄၅
ဓာတုရူပ ပစ္စည်းတို့ရောင် ကာရိုက်
ပစ္စည်းများသက်နိုင် ၄၅
ဓာတု သချိုင်လင်း ၆၉
ဓာတ်အနက်ကို ညွှန်ပြသည့်ပစ္စည်း ၆၆
ဓာတ်ကို ညွှန်ပြနိုင်သည့် ဓာတုနိဒ္ဒေ
(၄) မျိုး ၈၅
ဓာတ်နှစ်မျိုး ၅
ဓာတ်နှင့် မဆျော်ရသော အနေကာသရ
ဓာတ်များ ၁၂၄
ဓာတ်နှစ်ခုတို့ ဆွေးသော သုတ်များ ၂၀၆
ဓာရေဟာတ္ထံ ဓာရယ်တဝ္ဂ ထည့်ပြုရ ၂၀၄
န—အနုပစ် ၂၄၃
န—အနုပစ်ကို ကာရိုက် ဖင်ရ ၂၅၂
နပုံသူ အကတ်— ၂၇၉
နန္ဒာဒိဟိ—၌ အာဒိ—အရ ၁၆၂
ရာရာထတ္တုဏ ၁၈၄
ရာဓာတ်ရောင် သက်နိုင်သော
အာချာတ်ပစ္စည်းများ ၄၅
ရာမပစ္စည်းများ ၃၃
ရာမိ—အရ တစ္ဆ အရှတ်တို့ကို ဖေယျရ ၁၂
ရာမ်တဲ့သော သင်္ကေများ ၂၂၇
ရာမ်၏ အင်္ဂါ ၄—ပါး ၂၂၈
ရာမ်ပုဒ်နှ အာချာတ်ပုဒ်ပြောင်းလဲပုံ ၄၄
ရာမ်ပုဒ်နောက်တွင် ပစ္စည်းဝင်— ၃၈/၄၅
ရာမ်ပုဒ်ကို အာချာတ်ပုဒ်ဖြစ်စေနိုင်
သော ပစ္စည်းများ ၄၅
ရာမ်ဖြစ်ထွက် အာချာတ်ဟုခေါ်ရ ၃
ရာမ်ဖြစ်ထွက် ဓာတ်သဘောသို့
ရောက်သွားပုံ ၄၄
နိဂ္ဂဟိတ်ကာရာဂမ ၅၇/၃၆/၃၃
နိပစ္စည်းများ ၁၃၃/၄
နိပါတန ၁၉၃
နိမ္မူရှ ထည့်ပုံ ၁၇
နိယာဒိန် မဓာ နှစ္စ—ဝါကာ ၄၃
နိရုတ္တိ ထကူတ ၅—ပါး ၃၀၂
နိရုတ္တိထကူတတွင်ရှိသော နိပါတန
သုတ်ကြီး ၄—သုတ် ၁၉၄
နိသမ္ဘော—၌ သိခ မပြုရ ၂၃၅
နုဘာတ္ထရာ ထာရာဂမ ၁၃၂
နုဘာဂုံတို့ နိဂ္ဂဟိတ်ပြုရကျိုး ၁၄၇
နုဒိဒီတိ—၌ အာဒိ—အရ ၂၆၉
နုပစ္စည်း၏ သာဓန ၃၀၄
နုသ ပစ္စည်း၏ သာဓန ၃၀၆
ပဌမာဒိတိ—၌ အာဒိ—အရ ၂၀၀
ပဓာနီ၌ ဥဒ္ဓိ မပြုရကြောင်း ၉၄
ပဓာတ်ရောင် ကျဖြင့် ယှဉ်သော—ဟု
မဆိုနိုင်ခြင်းအကြောင်း ၂၆၇
ပဓေရ—ဟု ရုပ် မဆိုနိုင် ၂၅
ပမိတု မီတာဗွဲ့ ဂူ မပြုရ ၂၀၉
ပမိသာတော ဖနှ ယိဒေကာ ၂၈၇
ပစ္စည်းသက်ပြီးနောက် တစ်ဖန်
ပစ္စည်းသက်နိုင် ၂၆၉
ပရုတ္တ—အရ ၁၉
ပစ္စုပ္ပန် ထည့်ပုံ ၁၅
ပစ္စုပ္ပန်ကာလ၌ သတ်—စီသတ် ၃၀
ပစ္စုပ္ပန်ကာလ၌ သက်သော ပစ္စည်း ၁၆၈
ပစ္စုပ္ပန်ကတိကနည်း ၁၉၃
ပဒါဒိတိ—၌ အာဒိ—အရ ၃၀၅
ပဒ္ဓါ ဝဓေ—တို့၌ တုနပစ္စည်း
သက်ရကြောင်း ၁၈၅
ပဋိအော/ ဝဋိအော အသုံးအစွဲ ၃၀၇
ပဗ္ဗသဒ္ဒါ၏အနက်များ ၁၈၂
ပဗ္ဗတာ ထည့်ပုံ ၂၆၀
ပဗ္ဗဝေ့ အချုပ် ၁၈၂
ပဗ္ဗိယတ်—၌ အဗ္ဗရော ပဗ္ဗိန္ဒိတ်
—ဟုထည့်ဆိုရကြောင်း ၄၀
ပယောဂုရိုသ် သက်နိုင်ရန် လိုအပ်
သော အင်္ဂါ ၁၃
ပယုဇ္ဇေ စောယိ—၌ အပိသဒ္ဒါအနက် ၁၃
ပရဿပုဒ်ထည့်ပုံ ၇
ပရာ ဓမ္မတ္တဒေဝ/ ပရာ ထမ္မတ္တဒေဝ ၈
ပရာ နုဿနပစ္စည်း ၂၈၅
ပရိကပ္ပ ထည့်ပုံ ၁၈
ပရိကပ္ပ နှစ်မျိုး ၁၈
ပရိကပ္ပ ပြပုံ ၁၈
ပရိက္ခာ ရော၌ ဓာတ်၏အသေကို
ထည့်ပြရကြောင်း ၂၂၁
ပရော ပုရိသော—အရ ၁၀
ပရော ပုရိသ်သတ်ရာဂမ ၁၀
ပရော ပုရိသ်ထွက်ပုံ ၁၀
ပရော ပုရိသ် မပြုနိုင်ပုံ ၁၁
ပရော တဲ့ ထူပြုံးပုံ ၁၉
ပရော တွာ အဓိပ္ပါယ် ၁၉
ပရော ကွာ ဝိဘတ်သတ်ရာဂမ ၁၉

http://www.dhammadownload.com

ပဟာသိတော၌ ငှ မပြုရကြောင်း ၁၉၇
ပါကာယ ဝေဒီ ၂၈၆
ပါသောဒေါ ယာဒေဝါတိ၌ က, ဂ
မပြုရခြင်းအကြောင်း ၂၄၄
ပါဋိပဒိက ၂၃၁
ပါဋိယော၏ ပါဋိယံ၌ ဝုဒ္ဓိပြုသုတ် ၃၀၀
ပါဏာတ်၏ ကာရိယများ ၇၉
ပါဏာတ် မာ နာတ်တို့ကို ပါပြု ဓပြု
ခြင်းသည် ပြု— ၇၈
ပါရုစ်တော—၌ ရှ—မသတ်ရ ၁၄၄
ပါရာဒိ—၌ အာဒိ—အရ ၁၄၄
ပိပါသာ ၇၇
ပိယာပသိ—၌ တသိလ သေည်ခွဲပုံ ၁၄၂
ပိဝတိ/ ပိဝတိ အဆုံးအဖြတ် ၇၉
ပိဝါသတိ/ ပိပါသတိ ၇၇
ပုန္တိတည်၌ ငှ မပြုရကြောင်း ၁၉၇
ပုန္တိတော၌ ငှ မပြုရကြောင်း ၁၉၇
ပုညာနိ ကာ ထစ အနက် ၁၇၉
ပုတ္တီယတိ၌ နာမ်ပုဒ်က ဓာတ်ဖြစ် ၃၈
ပုတ္တီယတိ၌ ဥပမာ နသည်ခွဲပုံ ၃၈
ပုသာသည် ပါဋိပဒိက မဖြစ်နိုင် ၃၀၇
ပုဗ္ဗကာလ—အရ ၁၈၃
ပုဗ္ဗယာ နုနှ ပန္နည်း ၂၈၁
ပုဗ္ဗေဝါပြုရသည်အကြောင်း ၁၃၄
ပုဗ္ဗာဝ် အဓိပ္ပါယ် ၁၃၄
ပုဗ္ဗာ နုနှ ပန္နည်း ၂၈၁
ပုတတ်တစ်ကောင်,သေည် ၁၂၆
ပုရသာမှ ပဒိုတ် ကရောတိသ ၂၂၀
ပုရိန္နဝေါ ၁၃၃
ပုရိသ (ပုရိသ်) ၄
ပုရိသ်ယုက် အဓိပ္ပါယ် ၁၀/၁၁
ပုရိသော ဇရုံ ဧတ္တော—၌ ဘာ ရှာတ်နှင့်
နာမ်ပုဒ်တို့ တူညာမိထရုသ ၁၂
ပူဇနိတွာ တတ်တို့ကို ဓာတုတွင်ထည့်ပုံ
တွဲခံပုံ ၂၇၁
ပူဇာဒိဟိ—၌ အာဒိ—အရ ၂၇၁
ပေသ ဧည်ပုံ ၂၁၉
ပေသသာနုက်ရှိသက်သော ကိစ္စ
ပန္နည်းတို့၏ သာဓန ၂၆၀
ပြယုဂ်သနှိုင်းသောအနက် ချုံ့ယွင်း
ယွက်စီးပုံ ၁၂၇/၁၂၈
ပြယုဂ်ပုံစံ အရေးကြီးပုံ ၁၂၈
ပြယုဂ်၏ အရင်းအမြစ် ၁၂၈
ဖေသော၌ ထုဒ္ဓိ မပြုရကြောင်း ၁၃၈
ဖုသိတည်၌ ငှ မပြုရကြောင်း ၁၉၇
ဖုသိတော—၌ တ—ကို ငှ မပြုရ ၁၉၇
ဖုဿတိ—၌ ဝုဒ္ဓိ မပြုရကြောင်း ၉၄
ဖုသတောဒိစ္စ—၌ အာဒိ—အရ ၁၇၆
ဗုဒ္ဓဿသ ဓော—၌ ၈၂
ဗြူဓာတ်ကို ဘာပဟပြုပုံ ၈၄
ဗြူတိ၌ ဝုဒ္ဓိ မပြုရကြောင်း ၁၂၃
ဘဝနိယံ၌ ဣ—မလာရကြောင်း ၁၁၂
ဘဝရ—ဟု ရုပ် မချိုနိုင် ၂၁
ဘဝိတဗ္ဗ အနက်ပေးပုံ ၁၁၂
ဘဝိတဗ္ဗ ဘဝတာ ပဒေသ—၌ ကောဝုဏ်
ဖြင့်သာ ထားရကြောင်း ၁၁၂
ဘဝိတဗ္ဗ၌ ဣ—လာရကြောင်း ၁၁၂
ဘဝိသန္တိဝိဘတ် ၂၉
ဘဝိသန္တိဝိဘတ် သက်ဆိုင်သော
ကာလများ ၂၃
ဘာဝ် ဘာဝ်—၌ ဂ—မပြုရကြောင်း ၂၈၁
ဘာသိတော—၌ ငှ မပြုရကြောင်း ၁၉၇
ဘာဝ(ဘော) အဓိပ္ပါယ် ၆၄
ဘာဝ—အရ ၆၄
ဘာဝကမ္မ၌ ယပစ္စည်း နိမိတ်အဖြစ်
ဆောင်ရွက်သော အစီအရင် ၁၂
ဘာဝကမ္မ ယပစ္စည်း၏ ကာရိယ ၁၃
ဘာဝကမ္မသာ ဆွေ့ သက်သော
ပန္နည်းနှင့်သုတ်များ ၁၆၂
ဘာဝသာ ဆွေ့ ဣဋ်ထ် ပဒါဒ ၁၃၈
ဘာဝါဒီ—အရ ၂၈၇
ဘိက္ခုတိ ယာ စတိ သိလေနာတိ ဘိက္ခု
၌ တဿိလ သေည်ခွဲပုံ ၁၄၂
ဘိက္ခုနသိလော, ယာ စနသိလော—၌ ၁၄၂
ဘိက္ခာ ဒိတော—၌ အာဒိ—အရ ၁၄၁
ဘိသိဒိတော—၌ အာဒိ—အရ ၂၀၈
ဘုဇော တ်ရောင် ခပန္နည်းသက်၍
ဖြစ်နိုင်သော ရုပ်များ ၃၁
ဘုဇာဒိနံ—၌ အာဒိ—အရ ၂၀၃
ဘုဇတိ၌ ခပန္နည်း မသက်ရ ၃၁
ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗ၌ ဓာတုန်မကျေ ခွေသော်
မပြုရကြောင်း ၂၀၄
ဘုတ္တေ သေဒသတ္တွေန၌ တုရာဒိပန္နည်း
မသက်ရကြောင်း ၁၈၁
ဘုတ္တော/ ဘောတ္တော ၁၇၃
ဘူတော ဘူတ်၌ ဝုဒ္ဓိ မပြုရ ၁၇၃
ဘူဓာတ်၌ ဓာတုန်မကျေကြောင်း ၁၂၄
ဘူယတေ ဘေဒတတ္တွေန ၄၈/၁၂၀
ဘူဝါဒယော—ဝိဂ္ဂဟ ၆၉
ဘူဝါဒယော—၌ အာဒိ—အရ ၆၉
ဘူဝါဒိဂိုဏ်း ၄—ဆီး ၁၂၁
ဘူဝါဒိတော—၌ အာဒိ—အရ ၁၁
ဘော အဓိပ္ပါယ် ၁၃၉

http://www.dhammadownload.com

သော, ဏ်အနက်၌သက်သော
ပစ္စည်းနှင့် သုတ်များ ၁၆၂
သော, ဏ်အနက်တို့ ကိတ်ပစ္စည်းများ
လည်း သက်နိုင်ပါလျက် ဏ်စွ ဏ္ဍ
ခ—ပစ္စည်းတို့သာ သက်ဆိုက
ဗရိုဏာသာ ပြုရကြောင်း ၂၄၈
သောတော ပုဒ်၌ တေစုမ်ိဳပြင်သာ
သုံးနှုန်းရကြောင်း ၂၅
သောတော ကြိယာ၌ အဝုတ္တာ, အဝုတ္တ
ထက္ထားသာ ထားရကြောင်း ၄၈
သောအနက်၌ ပြဲထပုဂ္ဂိုလ်သာ
သက်ရကြောင်း ၄၈
သောအနက်၌သက်သော ဝိဘတ် ၆၄
သောတော ကြိယာ ၁၅၂
သောတ္တာ ဝစော် ၂၈၆
သောတုံ ဂစ္ဆတိ ၇၅
ဘာ့ဒ်ဟိ—၌ အာဒိ—အရ ၂၇၅
မ ပစ္စည်း၏ သာဓန ၂၅၄
မနု ဉာဏော သံပုဏ္ဏော— ၂၇၆
မနု ပူရ သုဏာ ဒိဟိ—၌ အာဒိ— ၃၁၆
မယာ ဂုဏ္ဍတော ပုဒ္ဓါ ၁၄
မျှ တရု—တို့၌ ဥ ကို မပြုရကြောင်း ၂၈၃
မဟာ မဟာ ဒိနမိ—၌ အာဒိ—အရ ၁၀၆
မဟိယတိ မထိယတိ—တို့၌ ဓာတွန်
မချေရကြောင်း ၁၂၄
မသု—၏ ပဒိသိဒ္ဓိ ၂၅၆
မန်ပစ္စည်းသက်ရမည့်ဓာတ်များ ၂၅၁
မန် ပစ္စည်း၏ သာဓန ၂၅၂
မာနပစ္စည်းကို အနည်းငယ်သုံးရှိနိုင် ၁၈၇
မာန, အနပစ္စည်းနောင်ရာ၌ ဝိကရုဏ
ပစ္စည်းများသက်နိုင်— ၁၈၆
မာန, အန ပစ္စည်း သာဓန ၁၈၆/၈၇/၂၈၅
မာနုဒိဟိ—၌ အာဒိ—အရ ၁၈၉
မာဃော ဓော—အရ ၂၂
မာသနှင့် ဖုဋ္ဌရာ၌ ၂၂
မိ ပစ္စည်း၏ သာဓန ၂၈၄
မိသိဒိဟိ—၌ အာဒိ—အရ ၂၉၅
မိ, မဝိဘတ်တို့ကို ဖရသယုပ်ခေါ်နိုင် ၇
မုဒ္ဓ ဖရသယုပ် ၇/၈
မုဒ္ဓဂုဏ္ဏမာနဝိဘတ် ၁၆
မုရာဒိဟိ—၌ အာဒိ—အရ ၃၁၀
ယသောဒိသိ—၌ အာဒိ—အရ ၁၀၇
ယင်တို့၌ ဥ မပြုရကြောင်း ၁၉၇
ယဒိ သော ပဌမာဝေယ— ၁၈
ယ (၃) မျိုး (၁၁)
ယ ပစ္စည်း၏ သာဓန ၂၅၇
ယာတ ပစ္စည်း၏ သာဓန ၂၅၈
ယိရပစ္စည်းသက်ရာဌာန ၆၂
ယိရပစ္စည်းနောင်ရာတွင် ဓိရင်သော
ကာရိယများ ၁၁၄
ယု ပစ္စည်း၏ သာဓန ၁၆၄
ယုပစ္စည်းသက်သော သုတ်, သာဓန,
လိင်, ကာလ ၁၆၄
ယုဝ၏ ပဒိသိဒ္ဓိ ၂၈၂
ယော ကွဲမိ—ယောဂဝိဘာဂ ၂၇၃
ယောတ္တံ ယောဖြံတို့၌ ဥ ကို မပြုရ ၂၉၄
ရ အနုဗန္ဓရှိသော ပစ္စည်းများ ၁၅၀
ရ—အနုဗန် ၂၄၇/၂၄၅
ရ—အနုဗန်ရှိသော အဖြု အာဒေသ ၁၅၀
ရ ပစ္စည်း၏ သာဓန ၁၄၉
ရဇ္ဇ ယောဂဝိဘာဂ ၂၂၅
ရုန္ဓာတ်၏ 'န္ဓ' ကို 'ဓ' ပြုနိုင်— ၂၀၇
ရုဇိဒိဟိ—၌ အာဒိ—အရ ၂၉၈
ရုဏတိယော/ရုဏိယော ၁၆၅
ရုဓေတာ ရုဓတိ—တို့၌ ဓာတွန်ရှည်ကို
မချေရကြောင်း ၂၀၃
ရူ ပစ္စည်း၏ သာဓန ၁၈၈
ရူ ပစ္စည်း၏ သာဓန ၁၄၀/၁၄၁
ရုဟာဒိတော—၌ အာဒိ—အရ ၁၆၅
ရာတု ပစ္စည်း၏ သာဓန ၁၈၉
ရိုစ ပစ္စည်း၏ သာဓန ၁၅၅
ရိစ—ဟူသော ယောဂဝိဘာဂ ၁၅၄
ရိတု ပစ္စည်း၏ သာဓန ၁၈၈
ရိရိယ ပစ္စည်း၏ သာဓန ၁၇၃
ရုဓာဒိဟိ—၌ အာဒိ—အရ ၁၄၃
ရုဓာဒိတော—၌ အာဒိ—အရ ၅၇
ရုဟတိ—၌ ဥ ကို မပြုရကြောင်း ၅၇
ရုဟတိ၌ ဓ, ဗ မပြုရကြောင်း ၂၀၁
ရုဟတော ဘုဉ္ဇတောတို့၌ ဥ ကို မပြုရ ၂၄၀
ရှင်းရာ မုပ်ကို ဝိဂ္ဂဟ မပြုရ ၃
ရူ ပစ္စည်း၏ သာဓန ၁၄၅
လ ပစ္စည်း၏ သာဓန ၂၅၇/၂၅၉
လာတ ပစ္စည်း၏ သာဓန ၂၅၈
လဘိတွာ၌ ဓ, ဗ မပြုရကြောင်း ၂၀၂
ဝဓ ဝသ ဝဟာဒိနံ—၌ အာဒိ—အရ ၉၇
ဝဇာဒိဟိ—၌ အာဒိ—အရ ၂၆၄
ဝဓိတော၌ ဓ, ဗ မပြုရကြောင်း ၄၄၇
ဝတ္တမာန်ဝိဘတ် ၂၅
ဝတ္တမာန် အဓိပ္ပါယ် ၁၈၆
ဝတ္တမာန် ၂—မျိုး ၁၅
ဝတ္တမာန်ဝိဘတ်များ အနာဂတ်
ကာလ—၌ သက်နိုင် ၁၆
ဝတ္တမာန်ဝိဘတ် သက်နိုင်ရာ— ၁၅

http://www.dhammadownload.com

ဝသာတ်ကို ဝဋ္ဋပြုရာ၌ ဖြစ်သင့်
သော နိမိတ် ၁၀၅
ဝဿိတ်—၌ အာဒိ—အရ ၂၉၄
ဝသဓော ဥဋ္ဌ/ဥဋ္ဌ ၁၉၈
ဝသ ဓါဂု/ဝသ ဓါဂုံ ၂၀၀
ဝိတတ် တေ ဓမ္မ—၌ ၂၃၉
ဝိတရဏာပဒ္ဒည်းများ ၅
ဝိတ္တိယာတ်၌ ဝုဋ္ဌိ မပြုရကြောင်း ၆၁
ဝိဂ္ဂဟ မပြုကောင်းသောပုဒ်များ ၃
ဝိဂ္ဂဟ ၂—မျိုး ၃
ဝိညာဉ် ရသာ မပြုရကြောင်း ၁၄၅
ဝိသိဒ်—၌ အာဒိ—အရ ၃၁၂
ဝိဓိ ရည်ပုံ ၁၃
ဝိတက္က တေ ဓမ္မ—၌ ၂၃၉
ဝိပရိယာယ(ဝိပရိတ်)အဓိပ္ပါယ် ၉၈
ဝိဘတ္တိ (ဝိဘတ်) ရည်ပုံ ၄
ဝိဘတ်ကို ပစ္စယ အမည်ခြင်းခေါ်နိုင် ၃၂
ဝိဘတ် မသက်ခင် သက်ရသော
ပစ္စည်းများ ၆၃
ဝိဘတ်သက်ပြီးမှ သက်ရသော
ပစ္စည်းများ ၆၃
ဝိသ ၈၉ ပဒါဒိတော—၌ အာဒိ— ၁၃၃
ဝုသိတော ဝုသိတဝါ၌ ဥဋ္ဌ မပြုရ ၁၉၈
ဝုဋ္ဌာဘတ္တား, ဘတ္တိဥ္ဌ ပထာမာ
သက်ရကြောင်း ၁၁၅
ဝေပထ္ထ၌ တနိုတ်ပုဒ် ဖြစ်သင့်/
မဖြစ်သင့် ၂၃၈
သံဃော ပဋ္ဌတာမိဝ အဘ္ဘာနု—ဝေသည်
၌ ဥပမာ တော့ဘူထုတ်ပုံ ၃၃
သံပုဋ္ဌ ကရဏာ တ်ကို ခပြုရာ၌
ဖြစ်သင့်သော နိမိတ် ၂၂၀
သံဃော ဝဋ္ဋ ၉၂
သံတနုညာယ—၌ ၁၄၈
သက္ကစ္စ အဓိပ္ပါယ် ၅
သခိဒေ ပရိက္ခာရော တို့၌ ဝဋ္ဋိမပြုရ ၂၂၀
သဒ္ဒ သခီဒေ နိဂ္ဂ— ၁၉
သညာ ဝိဓာ နကို ဝိရင်ရကျွန်း ၃
သဏ္ဍစုတာနိမ္မိ—ယောဂဝိဘာဂ ၁၀၀
သဒ္ဒေါ ဝိနိုင်ပုမ်ိ ဘဏ္ဍာနု ဓာ ရေတိ—၌
ဥပမာ တော့ဘူထုတ်ပုံ ၃၃
သဓာ ကုဒ္ဓဿ ၄၉
သန္တသံတော၌ ဌ မပြုရ ၁၉၆
သန္တာ ဝိသဲ၌ အာ ဆွာတ်ဝိဘတ် သက်ပုံ ၂၂
သန္တာ ဝိသဲ ရုပ်ပြီးပုံ ၂၃
သဗ္ဗသ ၉၀
သဗ္ဗကာ လင့်သက်နိုင်သော ဝိဘတ်များ ၂၂
သဗ္ဗာ တ်ဝိဘတ်များ ၃၀
သဗ္ဗာ တ်ဝိဘတ်နောင်းရာ၌ ဗူ—
မလာ ရကြောင်း ၃၀
သဗ္ဗာ တ်ဝိဘတ်နောင်းရာ၌ အ—
ပစ္စည်းသက်ရကြောင်း ၅၆
သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်ကို ဝိဂ္ဂဟ မပြုရ ၃
သမာ ဒိဟ်—၌ အာဒိ—အရ ၂၅၄
သမာ နကတ္တုက ဖြစ်ပုံ ၁၃၉
သမာ နကာလ ၁၈၄
သမာ သ်ကို ရာမ်ငဲ့ရကြောင်း ၂၂၈
သမာ သ်၏ သကတ္တဝိရဟ ဖြစ်ပုံ ၂၂၈
သမ္ဘုတ္တော ၂၀၃
သမ္မုဒ္ဓမိဝ အဘ္ဘာနု မာ ရေတိ—၌
ဥပမာ တော့ဘူထုတ်ပုံ ၃၃
သယိတ်၌ ဝုဋ္ဌိ မပြုရကြောင်း ၁၉၄
သရတိ ဓာရတိ—တို့၌ ဥ—မပြုရ ၁၁၄
သဗ္ဗာဒိဟ်—၌ အာဒိ—အရ ၃၀၈
သမ္မုပစ္စည်း၏ သာဓန ၂၉၁
သာ ကညာ သာ ဇ ဒုဘတိ ၄၆/၄၇
သာဒိ သန္တ—၌ အာဒိ—အရ ၁၉၆
သာ ဓနု ရု—ပဲ ၁၂၉
သာဓနုရည်ပုံ ၁၂၆
သာသာ ဒိဟ်—၌ အာဒိ—အရ ၁၈၈
သတိ—ဝေသည့်တို့ ဘဝ်ဿန္တိ ဖည်— ၂၉
သဘာ. သံသု—ဝေသည့်တို့ ကာလာ တိ
မဖြစ်မည်ခြင်းအကြောင်း ၂၉
သွာဒိတော—၌ အာဒိ—အရ ၅၉
သိဓာ/သိဓာ ၂၅၄
သုဓေဿိတော— ၂၀၆
သုတော ထ—အရ ၂
သုတော တိ၌ ဝုဋ္ဌိ မပြုရ ၉၄
သုတော ဒိဟ်—၌ အာဒိ—အရ ၃၁၆
သုတော တိ—၌ ဝုဋ္ဌိ မပြုရ ၅၉
သုတ္တိ၌ ဝုဋ္ဌိ မပြုရကြောင်း ၁၇၂
သုတ္တ ဇာနိသာမ ၁၈၄
သုနပုဒ်၏ ဖါဒိပုဗ္ဗိက ၂၈၁
သုန—၌ ဥန၏ ကာရိယများ ၂၁၈
သုယဒိတ်—၌ အာဒိ—အရ ၃၅
သုသဓော/သုသဓော ၁၇၈
သုတ်ကြီး (၄)သုတ် ၁၉၄
သုတ်ကြီး ၅—သုတ်ရှိပါလျက်
၄—သုတ်သာ ရှိရကြောင်း ၁၉၄
သုတ်ဝပ်းအနက်ကိုဟောသော ဓေး အနက္က—
တို့ကို အတ္တနော ပုဒ်ဟုဆို ၈
သော ဝ ပဓေါ်. တ္တ ဖစိသတ်. အဟ်
ပဓိ—၌ မယ် ပစိမ္ဘာ —ဟု ရောက်
ပုဂ္ဂိုလ်ကို မယူရကြောင်း ၁၁

http://www.dhammadownload.com

သော စ ပဌမဝဒေ ပတ္တ	၂၄
သော စ တံ ဓနံ အဿာသ	၂၄
သော ပညာနှိ တာတဝေ	၁၇၉
သော ဟုံသော သာစု ဘဝတိ	၄၆/၄၇
သောတတ္ထော၌ ဂှ ဃောရ	၁၆၀
သော အတ္တ ဘောတ္တုံ	၁၇၉
ဟံသာ ဒိဿိ ဗွော–၌ အာဒိ–အရ	၁၉၆
တ–ကို မြေရှည်ဓာတ်	၇၄
ဟနောက်၏ ကာရိယများ	၁၄၉
ဟနုတာဒိနံ–၌ အာဒိ–အရ	၁၄၆
ဟရာဒိတိ–၌ အာဒိ–အရ	၃၁၃
ဟိတ္ထနိယာမ	၉၈
ဟိဓာတ်ကို ဓေရတ်ပြုရှုကျိုး	၃၀၀
ဟိတ္ထူနိ	၂၇
ဟိယျတ္တနီဝိဘတ်မှုထူးသော အနက်နိ	၂၈
ဟုဓာတ်၏ ဓာတွတ္တများ	၁၀၁
ဟုတွာ၌ ဝရ	၂၂၉
ဟုတွာကို ဟုတ်တဝါ–ဟုတ်	၂၂၉
ဟောတု အမိယုံး	၄၁
ဟောတိ–၌ ဧ–ကို ဥ–ဖြုရ	၁၁၃
ဟောတိ၌ တိ ဖျေတွေ့ကြောင်း	၈၈

ပုဒ်စဉ် မာတိကာ

အကယိတတ်	၃၄၄
အကမ္မကဓာတ်	၃၉၉/၄၀၀
အကာရန္တ	၃၅၂
အကုသ ဥပသာရ	၃၇၉
အက္ခရာ ၄၁–လုံး	၃၁၇
အင်္ဂီသိတသင်္ချာ	၃၀၃
အင်္ဂ	၃၃၅
အဂါရဲ	၃၂၁
အဃောသ	၃၂၀
အစလ အပါဒါန်	၃၄၉
အဇ္ဈတ္တသံယောဂ	၁၆၁
အဇ်ယိသော အဇ် ဏမ်	၃၄၄/၄၀၀
အစ္စန္တနိဝိဘတ်	၃၉၅
အဇ္ဈတ္တိကကော်ရိုတ်း	၃၄၇
အဇ္ဈေသက ကတ္တား	၃၄၃
အညာတဘာဝ	၃၅၁
အညတဘာသတ္ထုဒါန	၃၇၀
အညာတတ္ထတာဂုဏ	၃၇၉
အညသင်္ခတတသယတသုကစ္စမဏိ	၃၉၁
အဏ္ဍ	၃၃၆
အတကျူတာသံဝိညာဏ	၃၇၉
အတိပုဗ္ဗ	၃၂၂
အတိဒေသ	၃၃၃
အတ္တနောပုဒ်	၃၉၅
အတ္တနောပုဒ်၌ ပုဂ္ဂိုလ် ၃–ပါး	၃၉၇
အတ္တနောပုဒ်၌ ပဒေရာ ပုဂ္ဂိုလ် ၅–ပါး	၃၉၈
အတ္တ အပါဒါန်	၃၄၉
အတ္တ သမာသ်	၁၆၉
အတ္တသဏ္ဍာနယောသလ	၃၉၀
အတ္ထ	၃၄၀
အဒိတိယာ အပ္ပ အာဒိစ္စော	၃၃၀
အဓိကရုဏာတ္တဗိတက	၃၈၄
အဓိကရုဏာဝါစက	၃၉၃
အဓိကရုဏသာမဒ္ဒေ	၄၀၈
အဓိကာရသုတ်	၄၁၁
အဓိကာရသုတ် ၃–ပါး	၄၁၂
အဓိတုမာရိ	၃၇၅
အဓိဌာနပုဗ္ဗနာမ်	၃၇၀
အဓိဝိတ္တ	၃၇၄
အဓိဂ္ဂါဟူဿသံယောဂ	၁၆၁
အဓိဂ္ဂါဟူဿသံယောဂ ၃–ပါး	၁၆၂
အနန္တ	၃၈၂
အနုသ္မိံနု ပြယ်သုံးလေသိကာတာရ–	၃၅၁
အနုတ္တာ သမ်ိဳသုတ်	၄၁၄
အနာဒရ	၁၆၆
အနိစ္စသညာ	၃၇၅
အနိစ္စသမာသ်	၁၆၈
အနိစ္စာတ်	၃၄၅
အနိဒ္ဒေသဒိဗသနို	၃၂၇
အနိဒ္ဒေသနာဿသနို	၃၂၄
အနိယာကရုဏ	၃၄၈
အနုကူလ ဥပသာရ	၃၄၀
အနုကူလကတ္တား	၃၄၇
အနုဗေယျဝိသယ	၃၄၉
အနေကဂ္ဂရုပ်	၃၂၇
အနေကဒ္ဒတန္တိတ်	၃၈၈
အနေကပဒပုဒ်	၃၂၇
အနေကသင်္ချာ	၃၉၁
အန္တဿညာသုတ်	၄၁၁
အန္တာ ယောဒ္ဒနိ	၃၈၂
အန္တာဥဒ္ဓယာဘာ	၃၈၀
အန္တနုယသညာသုတ်	၄၁၁
အန္တဂ္ဂဏီ ဝိဓိသုတ်	၄၁၄

http://www.dhammadownload.com

အနော်ရထာ ရဋ္ဌတိုက်	၃၇၉	အဝင်	၃၁၉	အာဒိနယသညာသုတ်	၄၁၁
အနေ့ ဝသတီ –	၃၅၆	အဝဓာရဏ ကမ္မဓာရည်း	၃၇၆	အာဒိပဒလောပ	၃၆၉
အနာဂတဘယသုတ်	၄၁၃	အဝဓာ သမ္ဗန္ဓ	၃၃၃	အာဒေသဝိဓိသုတ်	၄၁၃
အပစ္စတဒ္ဓိတ်	၃၈၅/၃၈၈	အဝယဝသမ္ဗန်	၃၅၃	အာဒေသ သန္ဓိ	၃၂၀/၂
အပရိဂ္ဂဟစကတိက	၃၄၆	အဝုတ္တကတ္တား	၃၄၂	အာဓာရ ၄–မျိုး	၃၅၀
အပသာလာယ	၃၅၀	အဝုတ္တကတ္တုသာဓန	၄၀၈	အာဓာရဓတော	၃၅၉
အပါဒါနကာရက	၃၄၀	အဝုတ္တကမ္မသာဓန	၄၀၉	အာဘိဓမ္မိကော	၃၉၂
အပါဒါနတ္ထဝါစက	၃၈၄	အဝုတ္တကံ	၃၄၃	အာမေဍိတ်	၃၈၉
အပါဒါနဝါစက	၃၉၃	အသမာသ်လက္ခဏာ	၃၈၄	အာယုဓနသမ္ပဒါန်	၃၄၈
အပါဒါနသာဓန	၄၀၈	အသရူပဘောဓိ	၃၆၈/၉	အာလုပ်	၃၃၄
အပါဒါန် ၂–မျိုး	၃၄၈	အသန္တနေရုန္ဓိ	၃၄၅	အာလုပ် ၂–မျိုး	၃၃၅
အပါဒါန် ၃–မျိုး	၃၄၉	အသန္ဓိ ၂–မျိုး	၃၂၄	အာဝုတ္တိကနာမ်	၃၂၉
အပဋိဒ္ဓကြိယာဝိသေသန	၃၆၀	အသယတိဂုဏ	၄၁၀	အာသယာ သမ်ဘာဝ	၃၅၉
အဗျယတဒ္ဓိတ်	၃၈၅	အသမာဟာရဒွိဂု	၃၇၆	အိပ်တာစ်ဝင်း	၄၀၇
အဗျယီဘော	၃၇၀	အသာဝေါ်ပြုရသည့် သရ ၄–လုံး	၃၂၅	ဣတ္ထိတက်	၃၄၅
အဗျယီဘော၏ တေတွေ့ ဖြစ်ပုံ	၃၇၂	အသာမှ ကြိယာ	၃၆၆	ဣတ်	၃၃၃
အဗျယီဘော ၇–မျိုး	၃၇၄	အသတ္တိတဒ္ဓိတ်	၃၈၇	ဣတာဝိုတာရယော ကွန်	၃၈၃
အဗ္ဘညာသမွိန်	၃၄၈	အသေယျ ယုတ္တော –	၃၆၉	ဣတ္ထိမျိုးပလက္ခဏာ	၃၅၇
အဗြဟ္မဏော	၃၇၀/၃/၆	အသော	၃၂၇/၈/၉	ဣတ္ထိမျိုးတော ချာန	၃၆၃
အဘိဓာ အဿယော့လာ အဘိဓာလု	၃၈၆	အာကာသေ သကုဏာ	၃၅၀/၁/၂	ဣတ္ထိလိင်	၃၃၄
အဘိဓမ္မ အဓိဓော	၃၉၂	အာချာတ်	၃၉၄	ဣတ္ထိလိင်အန္တ ၇–မျိုး	၃၃၄
အဘိဟိတဂ်	၃၄၄	အာချာတ်ပုဒ်	၃၂၈	ဣတ္ထိ	၃၃၅
အမနောဂိုဏ်း	၃၃၇	အာချာတ်ဝိဘတ် ရှစ်သွယ်	၃၉၄	ဤသံဗွ	၃၁၈
အမ္ဗဝနဿ အဝိဒူရေ	၃၅၃	အာဂတသမဏော	၃၈၀	ဥဂ္ဂေတိ	၃၃၉
အမ္ဗိလော ကဋုကော	၃၆၀	အာဂမဝိဓိသုတ်	၄၁၃	ဥတ္တုတ္တ အဂ္ဂိ	၃၅၇
အမျော ပါနော	၃၅၉	အာဂမသန္ဓိ	၃၂၀/၃၂၂	ဥတ္တမပုဂ္ဂိုလ်	၃၉၇/၈
အယုတ္တသမာသ်	၃၆၈	အာဂမ ၆–လုံး	၃၂၇	ဥတ္တရပဒတ္ထ သမာသ်	၃၆၉
အရဟတ် အာနန္ဒော	၃၆၆	အာဓေယျပဒ္ဓါ ယေဟိ သိကုံ ဂဏှာတိ	၃၄၉	ဥတ္တရပဒလောပ သမာသ်	၃၆၉
အလိင်	၃၃၄	အာဒိအညဗဒ ပဟုဗ္ဗီဟိ	၃၈၀	ဥပမာကာရက	၄၃၂
အလ္လိယန ဩပသိလေသိကာဓာရ–	၃၅၁	အာဒိစ္စ နမသိတ	၃၄၆	ဥပနဂ်	၃၇၂/၃၇၅
အလုတ္တသမာသ်	၃၆၈	အာဒိစ္စော	၃၃၂	ဥပမာကမ္မဓာရည်း	၃၇၅

ဥဒေါ ပုဏ္ဏား တော့ပွိုလ်	၃၈၂	ဥဿံကေသီတာဓရ	၃၅၀/၃၅၁	ကရကဏ္ဍကီတ	၃၈၄
ဥဒေါ တန်ဆိပ်	၃၈၆	ကညာ	၃၃၄/၃၃၅	ကရကဝါတ	၃၉၂
ဥပဓိဘာ သာသုတ်	၄၁၃	ကညာဒိဂိုဏ်း	၃၃၉	ကရကဘာဓရ	၄၀၇
ဥပသာ ရုပ်	၃၂၈	ကဋ္ဌ ဘဝိမိ ကရောတ်	၃၄၆	ကန့်ဂိုဏ်း ၂–ယီး	၃၄၆
ဥပသာ ရုပ် ၂–ယီး	၃၃၉	ကဏ္ဍဒွာန်	၃၀၇	ကန့်ဂိုဏ်း ၄–ယီး	၃၁၈
ဥပသာ ရုပ် ၃–ယီး	၃၃၉	ကဏ္ဍဂ ဘဏ္ဍရာ	၃၀၇	ကဘာ ဓေဒ ရွှေ့ ဝတ္ထု ကာသာဝ	၃၈၆
ဥပ္ပါဝိသယဘာဝါဒါန်	၃၄၉	ကဏ္ဍဗြဟ္မ	၃၁၈	ကာ ဓာဂန္ဓိတ်	၃၄၆
ဥဘယဝဂ္ဂ သမာသ်	၃၆၉	ကဏ္ဍာတာလုင	၃၁၈	ကာ ထဝ္ဂ ဘဝါဒါန်	၃၄၈
ဧကာ့ရုပ်	၃၂၇	ကံကျသမ္ပ	၃၃၂	ကာ ထဝ္ဂကာသစ္စာဒ်	၃၄၇
ဧက တမ္ဘာတ်	၄၀၀	ကဏာံ	၃၃၃	ကာ ဓေဒ ကတ် ကမ္မ ကာ ယိတ်	၃၉၂
ဧက ကမ္မက,ဧသော ဓာတ်တိုင်း		ကဏ္ဍ, ဧသော, ကာရက ၆–ယီး	၃၄၁	ကာ ရာ	၃၄၀
ပုဏ္ဏား	၄၀၁	ကဏ္ဍကာရက	၃၄၁	ကာ ရုဏလက္ခဏာ	၃၅၂
ဧကဃာဓ–ဓသော ဓာတ် ၄–ယီး	၄၀၂	ကဏ္ဍာသာဓရ	၄၀၆	ကာ ရုဏဉ္ဉာဏ်	၃၄၈
ဧကဃာဓ	၄၀၂	ကဏ္ဍဝါတ	၃၉၂	ကာ ရုဏဝိဘေဒ	၃၆၀
ဧကဃာဓကာမာတ် ၈–ယီး	၄၀၃	ကတ္တုဏ္ဍဝါတ	၃၈၃	ကာ ရိယဥာဏ	၃၅၇
ဧကဗ္ဗဘော	၃၇၂	ကထိတတ်	၃၄၄	ကာ ရိုက်တဲ	၃၄၄
ဧကဓေသဗ္ဗာပိတာဓရ	၃၅၁	ကဏ္ဍနုသ	၃၇၈	ကာ ရိုက်လှည့်နှင့်ယှဉ်သောဓာတ်	၄၀၀
ဧကဓေသသဒ္ဒ ကဓေသ	၃၉၀	ကဓေသ ဘာသ္ဂ	၃၇၄	ကာ လသာ့သည်ယော ဂ	၃၆၁
ဧကဓ	၃၈၇	ကမ္မကာရက	၃၄၁	ကာ လသာ့သည်ယော ဂ၃–ယီး	၃၆၂
ဧကဗ္ဗာတ်	၄၀၀	ကမ္မကတ္တား	၃၄၂	ကာ လကြားရာ၌ သန္ဓိ ဖြစ်ပုံ	၃၂၄
ဧကမိသိတ်	၃၂၇	ကမ္မဓာရည်း	၃၇၀	ကာ လသမ္ဗန္ဓာမ်	၃၃၃
ဧကသေသတန့်တ်	၃၈၉	ကမ္မဓာရည်း ၉–ယီး	၃၇၅	ကာ လာ ဃိယတ္တိ ဝိဘတ်	၃၉၅
ဧကသိသ်	၃၈၉	ကမ္မဓာရည်း၏ ဧကတ္တိ ဘောဖြစ်ပုံ	၃၇၂	ကာ ဓော	၃၃၂
ဧကသိသ် ၂–ယီး	၃၈၉	ကမ္မဓာရယမိသတ	၃၇၇	ကာ သိ နယာ၏ လက္ခ	၃၉၀
ဧကာ ဓောဂ	၃၆၁	ကမ္မဝါစနိယ	၃၆၃	ကုသိုလ	၃၈၂
ဩကာ သကာ ရက	၃၄၁	ကမ္မဝါစက	၃၈၃	ကုမာရိသု ဘာဓိကိစ္စ–	၃၇၅
ဩဇာ ဩဇော	၃၃၄	ကမ္မဝါတ	၃၉၂	ကိသ္သု	၃၂၇
ဩဋ္ဌဒွာန်	၃၀၇	ကမ္မသာဓရ	၄၀၇	ကိတ္တိမနာမ်	၃၂၉
ဩဋ္ဌဘောဃာ	၃၀၇	ကမ္မဝိဓေယျဘာဝဒါန်	၃၄၈	ကိတ်	၄၀၅
ဩနဒ္ဓေါ	၃၂၂	ကမ္မသ ကာဓေတ္တာ	၃၅၇	ကိတ် ၂–ယီး	၄၀၅
ဩပဝါဒိကနာမ်	၃၂၉	ကရဏကာရက	၃၄၁	ကိတ် ၃–ယီး	၄၀၆

http://www.dhammadownload.com

ကိစ္စကိတ်	၄၀၅/၆	ကြိယာသမဝါယ	၃၅၆	စေါ	၃၂၇/၃၃၅/၆
ကိစ္စကိတကိတ်	၄၀၆	ကြောင်းတော်သင်း	၄၀၇	စင်္ကြာဝု	၃၃၆
ကိတကိတ်	၄၀၆	ခါဒိတံ ဃောသော	၃၅၀	စေါဝါလော ထိက ဒိဂုဏ် ဥပမာ–	၃၄၄/၄၀၀
ကိတ်နာမ်	၃၃၁	ခတ္တိ	၃၂၇/၈	စေါဿ ဘာဝေါ စေါတ္တံ	၃၈၅
ကိတ်သဒ္ဒနာမ်	၃၃၁	ခတ္တိယ ပေါ	၃၃၁	ဂိုဏ်း ၃–ပါး	၃၃၇
ကိယာ ဝိဘတ်ကမာတ်	၄၀၃	ခန္ဓာဒိဂိုဏ်း	၃၃၈	ဃောသ	၃၂၀
ကိသော	၃၃၂	ဂစ္ဆမာနော	၃၇၅	စတ္တု ဥပါဒိ	၃၂၂
ကုသလာ ဒဿနာ	၃၅၆	ဂမ္ဘိဿ ဘာဝေါ ဂမ္ဘတ္တံ	၃၈၈	စတ္တု	၃၃၆
ကုသိရာ	၃၈၂	ဂေါတ္တာ သုဿ–	၃၆၀	စတ္တုနာ ရူပံ ပဿတိ	၃၄၇
ကုဒ္ဒါလကုမ္ဘဿ ကမ္မာရည်း	၃၇၆	ဂဟကဿမာသ်	၃၈၄	စက္ခုဘူတော	၃၈၂
ကုဒ္ဒါလကုမ္ဘဿ ဗဟုဗ္ဗီဟိ	၃၈၂	ဂတာ အနုက်	၃၆၅	စက္ခုသောတံ	၃၈၂
ကုဏ္ဍော	၃၇၆	ဂဝယာ ဒိဂိုဏ်း	၃၃၉	စတုဂ္ဂဏိကမာတ်	၄၀၅
ကုဋ္ဌံ ကရောတိ	၃၆၈	ဃဏာ ဝိဘတ်ကမာတ်	၄၀၃	စတုတ္ထီ အကျယ်သော	၃၇၄
ကုသလာ တဏှာလ်	၃၄၉	ဃံ ဂစ္ဆတိ ရုက္ခမူလ	၃၄၅	စတုတ္ထီ သမ္ပဒါန	၃၇၈
ကုသလော ဘိန္ဒော	၃၄၂	ဃဋာ အဝေဿ မုနယော	၃၈၁/ ၃၈၉/ ၃၉၁	စတုဝ သဿဝ စတုဿ	၃၈၇/၃၉၁
ကေသာ ကောသိ	၃၈၁	ဃဋမ ဃဋမ ဝလ အတ္တံ	၃၈၉/၃၉၀	စတွန္တ အဂိုယသဗ္ဗနံ	၃၅၆
ကော တုမ္ဟံ	၃၂၇	ဃဋာ ဃဋာ ဂမ္ဘတ	၃၉၁	စတ္တာရော	၃၂၂
ကောထိလေန–	၃၇၄	ဃဋာ ဃဋာ ရုက္ခဘော	၃၉၁	စန္ဒော	၃၂၉
ကောသံ သဗ္ဗာယတိ	၃၆၂	ဂုဏာအဇ္ဈ သံယောဂ	၃၆၂	စယော သိဃ္ဃာသမ္မာ	၃၈၃
ကြိယာ အဇ္ဈတ္တသံယောဂ	၃၆၂	ဂုဏနာမ်	၃၂၈/၃၂၉	စလ အယိခိန်	၃၄၉
ကြိယာ,ဝသော နာမ် ၄–ပါး	၃၂၈	ဂုဏခံ	၃၇၆	စတုမဟာရာဇိကာ နံ	၃၅၃
ကြိယာနာမ်	၃၂၈	ဂုဏနိဒ္ဒိဂုဏ	၃၆၆	စိတ္တံ	၃၇၄/၃၇၆/၃၇၈
ကြိယာဝိဓေယျ	၃၄၈	ဂုဏဘာဝေါဒိုတ်	၃၈၇	စိတ္တုပ္ပါဒ အယိခိန်	၃၄၉
ကြိယာနိပါတ	၃၆၆	ဂုဏာဝါ	၃၈၇	စိတ္တုပ္ပါဒသမ္ဗဒ္ဓ	၃၄၇
ကြိယာပဋိဂ္ဂဟ	၃၄၇	ဂုဏာဝါဒိဂိုဏ်း	၃၃၈	စိတ္တမဝိကာဝ	၃၇၄
ကြိယာမတ္တ	၃၆၁	ဂုဏသမ္ဗုဒ္ဓိ	၃၄၆	စိတ္တသမုဋ္ဌာန်	၃၄၆
ကြိယာဘာဝဒီပိတ်	၃၈၈	ဂုဏာဝိဇ္ဇာ	၃၉၁	စိတ္တဿ ဘာဝေါ စိတ္တတ္တံ	၃၈၈
ကြိယာဝိဇ္ဇာ	၃၉၁	ဂုဏသဒ္ဒနာမ်	၃၃၃	စိတ္တ ဒိဂိုဏ်း	၃၃၈
ကြိယာဝိသေသန	၃၆၀	ဂုဏသမဝါယ	၃၅၅	စုရာဒိကမာတ်	၄၀၃
ကြိယာဝိသေသန ၂–ပါး	၃၆၀	ဂုဏ်ထောက်အမှ	၃၉၁	စောရကာယ	၃၇၈
ကြိယာဝိသေသန အပြည်ထူး	၃၆၁	ဂေဟဟေ နိသိန္နော	၃၅၉	ဆဋ္ဌီ အကျယ်ဝိဘာ	၃၇၄

http://www.dhammadownload.com

ဆဋ္ဌီကြိယာဝိသေသန	၁၆၁
ဆဋ္ဌီဘိန္နာဓိကရဏ	၃၅၉
ဆဋ္ဌီသုဒ္ဓကတ္တာရုပ်	၃၇၈
ဆန္နာကျော	၁၈၀
ဇေလသု အိုရ်	၃၅၁
ဇနကဟိတ်	၃၅၆
ဇာတာဒိတန္တိ	၁၈၆
ဇာတိနာမ်	၃၂၉
ဇာတိနိဒ္ဓါရဏ	၁၆၅
ဇာတိဘာဝတန္တိ	၁၈၈
ဇာနာတိတိ ပုဒ္ဒေါ	၄၁၀
ဋီကာမြဲသော	၃၇၁/၃
ဋီကာ့	၁၁၈
ဋီကာဆရာ	၁၁၈
ဋီကာဝိမှု	၁၁၈
ဋေဒါမှာ ဋေဒါ—၌ ဋီကာတ် ၂—ချက်၏ ထူးခြားပုံ	၃၉၉
ဉာပကဟိတ်	၃၅၆
ဌာနတန္တိ	၁၈၆
ဌာနသမ္ဗန္ဓ	၃၅၃
ဌာန် ၅—ပါး	၁၀၇
တဒ္ဓါသဝိဇ္ဇာ ဟေတွဟိ	၃၇၉
တဒ္ဓိ	၃၂၀
တတိယာ ဘာဝယံသော	၃၇၄
တတိယာ ကြိယာ ဝိသေသန	၁၆၁
တတိယာ ဟိတ်	၃၅၆
တတိယာ ဘိန္နာဓိကရဏ	၃၅၈
တတိယာ သုဒ္ဓကတ္တာရုပ်	၃၇၇
တန္တိ	၁၈၅
တန္တိ ၃—ပါး	၁၈၅
တန္တိ ၅—ပါး	၁၈၈
တန္တိနာမ်	၃၇၀
တန္တိပါဌ ၈—ပါး	၃၉၂
တန္တိသဒ္ဒနာမ်	၃၇၁
တဒ္ဓိတသဟာစရ	၃၅၂
တနာဒိဂဏ်ဓာတ်	၄၀၃
တဿာ ဥဒ္ဒေသ	၃၅၈/၁၆၀
တပ္ပုရိသ်သမာသ်	၃၇၁
တပ္ပုရိသ် ၂—ပါး	၃၇၇
တပ္ပုရိသ်၏ ကေတ္တဘော ဖြစ်ပုံ	၃၇၃
တဒ္ဓိသဟာစရ	၃၅၂
တဒ္ဓိသေဿယာ	၃၅၉
တဒ္ဓါတော	၃၅၉
တမယ်	၃၂၂
တဿာ လောကာ တီလောက	၃၇၀
တရုတျာဒိတန္တိ	၁၈၆
တာသာယံ	၃၂၁
တာလုဋ္ဌာန်	၁၀၇
တာလုဇ အက္ခရာ	၁၀၇
တျာ ဒုဿယ်	၃၂၇
တိဝါဒိဂဏ်ဓာတ်	၄၀၄
တိဿ ဟေတွဟိ	၁၈၁
တိလိင်	၃၃၄
တိလိင် ၂—ပါး	၃၃၇
တိလေသု တောလ် တိင်္ဂတိ	၃၅၀/၃၅၁
တိလောက	၃၇၀/၂/၃
တိသော	၃၂၉/၃၃၀
တိရှ ရာထိယ ထိပုတီ	၃၅၆
တုမ္ဟ	၃၃၃
တုမှာဒိဘေ	၁၈၃
တုမှာဒ်ကာရုဏ ဝိသေသန	၃၅၈/၉
တုမှာဒ်ကာရုဏ ဟေတွဟိ	၃၇၈
တေမိယော	၃၂၉
တေဝိဇ္ဇော	၃၂၉/၃၃၀
တောက်	၃၃၃
ထိုက် ဘာသာ ဘာရတီတိ	
ဘာတ်ဆောဒျော	၃၉၃
ထိုက်အထွဲ	၁၈၁
ထွေး	၃၃၀/၃၃၆
ဒွန္ဒ ဝိပ်ကုလာတ်	၃၆၁/၃၆၇
ဒန္တဋ္ဌာန်	၁၀၇
ဒန္တသြဋ္ဌဇ အက္ခရာ	၁၀၈
ဒန္တဇ အက္ခရာ	၁၀၇
ဒွ အဓ္ဓသဒ္ဒါဝ	၁၆၂
ဒုဘာဝတန္တိ	၁၈၇
ဒွိဂု	၃၉၁
ဒွန္ဒသမာသ်	၃၅၅
ဒိတ္ထတ္ထ ဘာသာတိ ဒိန္နဿော	၄၀၇
ဒိန္န သုခကာရိ	၁၃၆
ဒိဋ္ဌ ဒေတိ ဒိဿ ရတ္တိ	၁၈၂
ဒိနတော ဒေဘာဝ	၃၅၇
ဒိဝသန ကတ် ဒိဿက်	၃၉၂
ဒိဂု ၂—ပါး	၃၇၆
ဒိဂုသမာဟာရ	၃၇၇
ဒိဂုသမာသ်	၃၇၀
ဒိဂုသမာသ်၏ ကေတ္တဘော ဖြစ်ပုံ	၃၇၂
ဒိန္နသုကော်	၃၇၉/၁၈၀
ဒိဝါဒိဂဏ်ဓာတ်	၄၀၃
ဒိဝါဒိ ဗျာဒိ ဂဏ်ဓာတ်	၄၀၄
ဒိသန္တရာ ပဉ္စ ဟေတွဟိ	၁၈၁
ဒိသာ သဗ္ဗနာမ်	၃၃၃
ဒိဿ ၅—လုံး	၁၀၉
ဒိဿိဓာတ်	၄၁၃

ဒီဃ သန္ဓိ	၃၂၃
ဒီဃာ	၃၃၃
ဒီဃ ဆရာတိတ်	၃၆၈/၉
ဒုဋ္ဌ နိဂ္ဂဟိတ် ဒုဿွဲ	၃၈၆
ဒုတိယာ အဗ္ဗယီဘော သမာသ်	၃၇၄
ဒုတိယာ ကြိယာဝိသေသန	၃၆၀
ဒုတိယာ သုဒ္ဓကတ္တုရုပ်	၃၇၇
ဒေဝဒတ္တဿ ကတ္တာ အဒ္ဓာ	၃၈၄
ဒေဝဒတ္တဿ ဒရုကုလ်	၃၈၄
ဒေဝဒတ္တေန ကောကာလိကေန—	၃၅၅
ဒေဝေန ဒတ္တော—	၃၆၉
ဒေဝေါဝိယ ဒေဝတာ	၃၈၈
ဒေသန္တရဝဒ္ဓ ဗဟုဗ္ဗီဟိ	၃၅၁
ဒွိတ္တဝတ္တ	၃၈၁
ဒွိ	၃၃၃
ဒွိကမ္မကဓာတ်	၄၀၀
ဒွိကတ္တုကဓာတ်	၄၀၃
ဒွိဇ အကျရာ	၃၁၈
ဒွိဂု ဗဟုဗ္ဗီဟိ	၃၈၁
ဒွိလိင်	၃၃၄
ဒွိလိင် ၃-ပါး	၃၃၇
ဒွိသတ်	၃၉၁
ဒွန္ဒ သမာသ်	၃၇၂
ဒွန္ဒ ၄-မျိုး	၃၈၂
ဒွန္ဒသမာသ်၏ ဧကတ္တဘော ဖြစ်ပုံ	၃၇၃
ဓနုမ္မကာ	၃၅၉
ဓာတုဝိဂ္ဂဟ	၄၁၀
ဓာတွတ္ထဗာဓက ဥပသာရ	၃၃၉
ဓာတွတ္ထဝိဂ္ဂဟ	၄၁၀
ဓာတွတ္ထဝိသေသက	၃၃၉
ဓာတွတ္ထာနုဝတ္တက ဥပသာရ	၃၃၉
ဓာတ်	၃၉၉
ဓာတ် ၂-ပါး	၃၉၉
ဓာတ် ၃-ပါး	၄၀၀
ဓာတ် ၅-ပါး	၄၀၁
ဓာတ္တံ	၃၄၄/၄၀၁
ဓူမသေတာ ဆင်	၃၅၆/၇
ဓူမာယိတတ္တ	၃၈၆
ဓေနု	၃၃၅
န သမ္ပတ္တော ဃရံ	၃၃၁
နဂရဿ သမီပေ	၃၇၀
နဒီကိုတင်း	၃၃၉
နဒီသောတ အဓိကာ ရသုတ်	၄၁၂
န နိပါတပုဗ္ဗပဒ ကမ္မဓာရည်း	၃၇၆
န နိပါတပုဗ္ဗပဒ ဗဟုဗ္ဗီဟိ	၃၈၂
နပုံလိင်	၃၃၄
နပုံလိင်အသွ ၇-ပါး	၃၃၆
န ဖြာဟုတော—	၃၇၀
နရော သိဟော	၃၅၉
နာနာတိတ်	၃၅၇
နာမဓာတ်	၄၀၀
နာမနာမ်	၃၃၀
နာမနာမ် ၄-ပါး	၃၃၀
နာမနိရုတ္တ	၃၆၆
နာမဘာဝတော်တိတ်	၃၈၇
နာမရုပ်	၃၉၀
နာမ်ပုဒ်	၃၂၈
နာမ်ဖြစ်သော ပုဒ် ၄-ပါး	၃၂၈
နာထိယ တဒ္ဓိတ်တိ နာမ်ကော	၃၈၆
နိဂ္ဂတဇရော	၃၈၀
နိဂ္ဂဟိတ်	၃၂၀
နိဂ္ဂဟိတလောပသန္ဓိ	၃၂၂
နိဂ္ဂဟိတာဒေသသန္ဓိ	၃၂၂
နိဂ္ဂဟိတလောပသန္ဓိ	၃၂၂
နိစ္စသမာသ်	၃၆၈
နိစ္စဘောလုပ်	၃၅၅
နိဒ္ဒိဝိသယဘာဝါဒိ	၃၄၉
နိဒ္ဓါရဏ	၃၆၅
နိဒ္ဓါရဏ ဘာဝိတ် ၄-ပါး	၃၆၆
နိပါတ်ပုဒ်	၃၂၈
နိပါတ်ပုဒ် ၂-ပါး	၃၄၀
နိပ္ဖန္နာယဓိဋ္ဌာ	၄၁၀
နိပ္ဖတ္တိကံ	၃၄၅
နိမ္မာသေတာဗ္ဗ နိမ္မာ ဒိတ်	၄၀၉
နိဗ္ဗာန်	၃၇၄
နိဿာယ နံ ဝသတိတိ နိဿယော	၄၀၇ ၉
နိဿိတတဒ္ဓိတ်	၃၈၆
နီလော	၃၃၃
နီလော ပဋော	၃၅၈/၉
နေမိတ္တိကနာမ်	၃၃၀
နေမိတ္တကနာမ် နိမိတ္တဘာ	၃၄၅
နေရော ပေတိ	၃၂၃
ပကတိကံ	၃၄၄
ပကတိတဒ္ဓိတ်	၃၈၇
ပကတိရွေ့ဝိကတိကံ	၃၄၆
ပကတိသန္ဓိ	၃၂၁/၃၂၃
ပကာရာဟာပကိရွေ့	၃၂၀
ပတိတိ ယိဒဂေါ	၃၃၁
ပဋ္ဌာယမိ	၄၁၃
ပဒ္ဓနာမ်	၃၃၂
ပဒ္ဓကထိတ်	၃၅၇
ပဇ္ဇာ ဇာတော ပစ္ဆိမော	၃၈၆
ပထမာ အဗ္ဗယီဘော	၃၇၄

ပုဗ္ဗဝိဘတ်	၃၉၄	ပရိသ ၂၅-လုံး	၃၂၅	ပုဗ္ဗာပ် တဿ	၃၅၃
ပုမ္မ သုဿတပ္ပုရိသ်	၃၇၈	ပရမ္ပရဗိုတ်	၃၅၇	ပုဂ္ဂလ သဟာထူဓော ပ်ဘာ-	၃၅၅
ပုမ္မဝိတ်	၃၅၆	ပရဗ္ဗာဓာရ	၃၅၂	ပုဂ္ဂလ သဟ နေဝါ	၃၅၆
ပုဓော	၃၈၇	ပရဿာသာရ	၃၂၄	ပုဂ္ဂလ သဟ ယိတိသိ	၃၅၆
ပုဒ္ဓိမ္ဘာနီ	၃၇၆	ပရိဂ်သုတ်	၄၁၄	ပုဒ်	၃၂၇
ပုဘာ ပဒေါ ပုံ	၃၃၄	ပရိစ္စာဓောကသော	၃၉၀	ပူဇ်	၃၃၃
ပုဂ္ဂိုလ်နာမ်	၃၃၂	ပရသညာသုတ်	၄၁၂	ပုဗ္ဗာဝသာန ၁၀-လုံး	၃၂၆
ပုဂ္ဂိုလ်သေစ်စိ	၄၁၃	ပရသရုပ်ပသန္ဓိ	၃၂၃	ပုဗ္ဗပဒတ္ထပ္ပဓာန	၃၆၉
ပဒေါ	၃၃၂	ပရသရုဓောသန္ဓိ	၃၂၂	ပုဗ္ဗသော ပသရ ၆၄-လုံး	၃၂၄
ပဋိရူပတိ	၃၃၉	ပရသပုဒ်	၃၉၅	ပုဗ္ဗဝိသုတ်	၄၁၄
ပဋ္ဌာနဒွေ	၃၈၁	ပရသပုဒ်မှ ပုဂ္ဂိုလ် ၃-ပါး ဝုစ် ၆-ပါး	၃၉၆	ပုဗ္ဗဝိရူပကသော	၃၉၀
ပဋ္ဌိတံ	၃၄၅/၆	ပရသပုဒ်မှ ဓော ပုဂ္ဂိုလ် ၅-ပါး	၃၉၇	ပုဗ္ဗသရုပ်ပသန္ဓိ	၃၂၃
ပထမတစ်ကောင်	၄၀၆	ပရာဓော်-၌ ဓာတ်ည်ပုံ	၃၉၉	ပုဗ္ဗသရုဓောသန္ဓိ	၃၂၂
ပထမပုရိသ်	၃၉၆/၇	ပရာဓေး	၃၇၉	ပုဗ္ဗာ သဿဗ္ဗည်း	၃၁၉
ပထမာ အချိုသော	၃၇၄	ပရာ သဿဗ္ဗည်း	၃၁၉	ပူဇာ ဒိဂုံ	၃၇၈
ပထမာ ကြိယာ ဝိသေသန	၃၆၀	ပရိဗ္ဗောဝိကတ်တ	၃၄၆	ပုရိသာ ဒိဂုံ	၃၇၈
ပထမာ ဟေတ္ထုတ်	၃၈၀	ပရိဘာသာသုတ်	၄၁၁/၂	ပုရိသ် ပြာနော ပဓော	၃၄၂/၄
ပဒိဘာနံ ဓာဝဇ္ဇော	၃၆၆	ပရိယာဓော် ရာဇာ သော်		ပုရိသ် ပြာနသာ ပဓော	၃၉၉
ပဒ=ပုဒ်	၃၂၇		၃၅၀/၃၅၁/၃၅၂	ပုရိသ် ပြာနော ပဓော	၃၉၉
ပဒမာလာ	၃၂၀	ပရော ဟာ ဝိဘတ်	၃၉၅	ပုရိသော	၃၂၇/၃၃၄/၅
ပဓာနုတ်	၃၄၄	ပလ္လာ ဓေ နေ သဗ္ဗ	၃၅၃	ပုရိသော ပြာနံ ပဓော	၃၄၁/၂/
ပ, ပရ. နိ. နိ	၃၂၈	ပါဠိဓော	၃၂၈		၃၄၄/၃၉၉/၄၀၀
ပန္နာဘာ	၄၀၀	ပါဠိ ဥတ္တံ	၃၆၁	ပုရိသော ပသံယတ်	၃၅၄
ပန္ဘကမ္ဘာ	၃၉၃	ပါဠိပုဗ္ဗ တစ္စာရည်း	၃၇၆	ပုရိသော မဓ္ဓ တွတိ	၃၄၁/၃၄၂
ပဘာဝတီ ထေသာဓာတ် ပဘာဝေါ	၄၀၈	ပါဠိသု ပတ်တွာ	၃၅၁	ပုရိသော စ ပုရိသော စ ပုရိသာ	၃၈၉
ပမာဏထိသမ္ဗန္ဓနာမ်	၃၃၃	ပါဠိနဲ့ ဝိသေသန ပါဠိပါဠိ		ပုလ္လိင်	၃၃၄
ပယောဂ် ၄-ပါး	၃၁၈	ပါဠိတော	၃၈၆	ပုလ္လိင်အန္တ ၉-ပါး	၃၃၅
ပယောဂ ကတ္တုတ သံဝိညာဏ	၃၇၉	ပါဠိနဲ့	၃၇၆	ပူရဏတဒ္ဓိတ်	၃၈၇
ပယောဂ ဝဏ္ဏသမ္ဗန္ဓနာမ်	၃၃၂	ပိဋက	၃၃၆	ပေသကကတ္တား	၃၄၂
ပယောဂ ဓောကတ္တား	၃၄၃	ပုဗ္ဗာသမ္ဗန္ဓနာမ်	၃၃၃	ပေသကတာ	၃၆၀
ပယောဂ ဓူဘကတ္တား	၃၄၃	ပုဒ် သုံး ဓေနတိ	၃၄၆	ဖ	၃၁၈

ပသိ နာရာယဏ– ၃၄၇
ပသိန္ဒ ကြိုးတင်ဝိသေသန ၃၆၀
ပဋ္ဌိယ်သဘာသ် ၃၇၁
ပဋ္ဌိယ် ၂–ပါး ၃၇၈
ပဋ္ဌိယ် ၃–ပါး ၃၈၀
ပဋ္ဌိယ် ၄–ပါး ၃၈၀
ပဋ္ဌိယ် ၁၀–ပါး ၃၈၁
ပဋ္ဌိယ်သဘာသ်၏ ကောက္ကိုဘော ၃၇၃
ပဟုထာနိုတ် ၃၈၆
ပါယိရုကိုင်း ၃၄၆
ပါယိနုပ်ဝိနိသုတ် ၄၁၄
ပါယိရွှာပဋ္ဌိယ် ၃၇၉
ပိဋကော ဘာလိုရော ၃၅၆
ပုဗ္ဗတိတ် ပုဗ္ဗဲ ၄၀၆/၄၁၀
ပုဗ္ဗန် ပုဗ္ဗံ ၄၀၈
ပုဗ္ဗတိတ် ပုဗ္ဗဲ ၄၀၈/၄၁၀
ပုဗ္ဗန္တောတိ ပုဗ္ဗေါ ၄၁၀
ပုဗ္ဗေတ္ထ ဉာဏ္ဍျ ဖွံ့ ၄၀၇/၉
ပုဗ္ဗတော သဗ္ဗာနိုက် ပုဗ္ဗဲ ၄၀၉
ဖွံ့ ဝန္ဒတ် ၃၄၅/၆
ဖွားမှုခေါ် ၃၇၉
ပုဗ္ဗဲ ဓိဆော ၃၅၉
ပေါ ခေတော ပဓာ ယာတိ ပုဗ္ဗဲ ၄၀၉
ဗျတ်ခရာဏ ဉာဏတ်ယိတ် ၃၅၇
ဗျတ်ယာရ ပဋ္ဌိယ် ၃၈၁
ဗျည်းယတ် ဘာဏ္ဍာ ဓောယ်တိ ဗျွာရာ ၄၀၆/၄၀၈
ဗျာပိဏ္ဍာတရ ၃၅၁
ဗျည်း ၃၃–လုံး ၃၁၉
ဗျည်း ၂–မျိုး ၃၁၉
ဗုဒ္ဓ ပဏာတိသန္ဓိ ၃၂၃
ဗုဒ္ဓနုသန္ဓိ ၃၂၃
ဗုဒ္ဓနုလောမသန္ဓိ ၃၂၃
ဗုဒ္ဓနုဝိကာရသန္ဓိ ၃၂၃
ဗုဒ္ဓရာမေသန္ဓိ ၃၂၂
ဗုဒ္ဓရာဒေသ သန္ဓိ ၃၂၂
ဗျာပိဏ္ဍာတရ ၃၅၀
ဘဒ္ဒေ ရဉာဏ ပုဏ္ဍ ဘောဓတ္ထဘ ၃၈၄
ဘဒ္ဒဉာဏ်နှ သတ္တု ၃၅၃
ဘတ္တ ဘုတ္တိ ၃၄၅
ဘဝိသဿဒ္ဓိဘာဏ် ၃၉၅
ဘာဝနာနုတ် ၃၆၄
ဘာဝနာနိုတ် ၃၈၅
ဘာဝနာနိုတ် ၅–ပါး ၃၈၇
ဘာဝလက္ခဏာ ၃၆၇
ဘာဝ ထိနော ၃၉၃
ဘာဝ သာဓန ၄၀၈
ဘိက္ခု ဘိက္ခုံ ဝါသာ ဝေတိ ၃၄၃
ဘိက္ခု ၃၇၆
ဘိက္ခု ဖွံ့ မမ့် ၃၄၃
ဘိက္ခု သံဃေန သဒ္ဓိ ၃၅၅
ဘိက္ခုသာ ဓိဝရံ ၃၄၇/၈
ဘိက္ခုနှံ ဓောဒေါ ၃၄၈
ဘိက္ခုသု ဘောဇိယဓာ နေသု ဂတော ၃၆၇
ဘိန္နာ ဓိကရဏ ပဋ္ဌိယ် ၃၇၈/၃၈၁
ဘိန္နာ ဓိကရဏ ဝိသေသန ၃၅၈
ဘယော ခဏ္ဍိ ၃၅၂
ဘူမိတော ၃၇၀/၃
ဘူမိသု မနုဿာ ၃၄၂
ဘူမိဒိ ထိယာဒိ ကေတိက ဓာတ်– ၄၀၄
ဘူဝါဒိကေတိကဓာတ် ၄၀၃
ဘူဝါဒိ ဒိဝါဒိ ရုဓာဒိ ကေတိကဓာတ် ၄၀၅
ဘူဝါဒိ တနာဒိ ကေတိက ဓာတ်– ၄၀၄
ဘူဝါဒိ ရုဓာဒိ ရုဓာဒိကေတိကဓာတ်– ၄၀၄
ဘူဝါဒိ ရုဓာဒိ ကေတိက ဓာတ်– ၄၀၄
ဘူဝါဒိ ရုဓာဒိ ဒိဝါဒိ ရုဓာဒိ ကေတိက ၄၀၅
ဘူဝါဒိ ဒိဝါဒိ ကေတိက ဓာတ်– ၄၀၄
ဘူဝါဒိ သွာဒိ ကေတိက ဓာတ်– ၄၀၄
ဘူဝါဒိ သွာဒိ ထိယာဒိ ကေတိကဓာတ် ၄၀၅
ဘောတိ ဂုတ္တိ ၃၅၅
ဘောဃိ နာမ ဘော ၃၂၄
ဘော ဘောလ ၃၅၅
မဇ္ဈိမပုဂ္ဂိုလ် ၃၉၆/၈
မဇ္ဈေ အညံဘ ၃၈၀
မဇ္ဈေသာလောဝ ၃၆၉
မဇ္ဈေကာလတိ ဘာဝဏာရ ၄၁၂
မနုဿ ဌာနံ မနုဿ ၃၈၆
မနုဿဘော ဓေ ၃၅၃
မနုဿာနံ ဆတ္တိဃာ ဘူရုတာမော ၃၆၅/၆
မနုဿာနံ သမ္ဗူဃော မာနုဿာဘော ၃၈၆
မနော ဝဏ္ဏာ ဒီဝိတ်း ၃၇၇
မနော ဂိုဏ်းသဘာဝာ ၃၇၇
မနော ပုဗ္ဗင်္ဂမာ ၃၂၃
မဟာဗ္ဗော ပုဂ္ဂိုလ်သော မဟာ ပုဂ္ဂိုလ်သော ၃၇၀/၃၇၂/၃၇၅
မဟာ သမ္မတော ၃၂၉
မာတာ ၃၇၅
မာတာ ပုတ္တံ ပိဏာယိ ၃၄၅
မာတာ ဝ ပိတာ ဝ မာတာရော ၃၈၉/
၃၉၀
မာတာ ဝ ပိတာ ဝ ပိတရော ၃၉၀
မာထုရာ ပါဠိ– ၃၄၉
မာသံ မံသော ဒနံ ၃၆၁/၂

http://www.dhammadownload.com

မာသံ သဋ္ဌာယတိ ၃၆၂
မာသဓာတော ၃၇၉
မာသောစ မာသောစ မာသာ ၃၉၀
မိဿကတဏှုပ္ပဒ် ၃၇၇
မိဿကသင်္ချာ ၃၉၁
မုဒ္ဓာတာရက ၃၄၂
မုဒ္ဓပ္ပတ္တ တာရက ၃၄၂
မုဒ္ဓာဓာရ ၃၅၂
မုဒ္ဒ ပဓော် ၃၆၀
မုဒ္ဒေသာန် ၃၁၇
မုဒ္ဒေဇ သက္ကရာ ၃၁၇
မုဒ္ဒ ဓရေ ၃၂၃
မုန့်ဖြူတဏ္ဍု ၃၈၁
မုန့်သိဘော ၃၂၅
မျှာယံ ၃၂၂
ယံကိဉ္စိ ၃၂၇
ယ ၃၃၀/၃၃၂
ယထာယိဒံ ၃၂၂
ယထာရုံ ၃၂၄
ယထာ တထာ ၃၂၈
ယထာ မုတ္တိကာ ဘဇ္ဇာက ၄၀၂
ယထာ ဝုံ ၃၇၄
ယသ်မှိကာနိ ၃၂၀/၂
ယာ စေတသ အနု– ၃၄၈
ယာဒိသကနာမ် ၃၂၉
ယုတ္တသမာသ် ၃၆၇
ယုဒ္ဓိယ ဓမ္မတိ ၃၄၈
ယေ ယေ ပုဂ္ဂ ၃၇၄
ယောဇနံ ဒီဃော ၃၆၂
ယောဇနံ ဝနရာဇိ ၃၆၂
ရုဋ္ဌာ ပုဋ္ဌာ ရာဇပုဋ္ဌာ ၃၃၈/၃၆၀
ရုဋ္ဌော ပုဋ္ဌော ရာဇပုဋ္ဌော ၃၅၂
ရုက္ခာဒိကိုးပါး ၃၃၈
ရုက္ခ ၃၃၅
ရသသိဒ္ဓိ ၄၁၃
ရသသရုပ်ကိုးပါး ၃၁၈
ရသသန္ဓိ ၃၂၀/၃၂၃
ရဟိတာ မာတုံ ၃၅၀
ရာသုံးခင်း ၄၀၇
ရာဂါဒိတန့်တ် ၃၈၆
ရာဇပုဋ္ဌော ၃၇၈
ရာဇ ၃၃၅
ရာဇဒိကိုးပါး ၃၃၈
ရာဇိနော ပုဋ္ဌော ၃၅၉
ရုက္ခဝါ ၃၉၃
ရူဠှသ လဲ ဒေတိ ၃၄၈
ရူပဘော သဒ္ဒါသ ၃၆၇
ရူပါဒိဘာဝကာဓာတ် ၄၀၃
ရူပါဒိ ဒိဋ္ဌီ လော်ဘ ဓာတ်– ၄၀၄
ရူပါဒိ ဒိဋ္ဌီ ရူပါဒိဘာဝကာဓာတ်– ၄၀၅
ရှင်းသညာသုတ် ၄၁၁
ရှင်းသုနာမ် ၃၃၀
ရှုယ ဘဝေါ ရှုပ် ၃၆၉
လက္ခဏာသမုဂ် ၃၆၃
လက္ခဏာသမ်တ် ၄—ပါး ၃၆၇
လမ္ဘကဇ္ဇော ၃၈၁
လိင် ၃၃၄
လိင် ၆—ပါး ၃၃၄
လိင်္ဂ ၃၅၄
လိင်္ဂ ၂—ပါး ၃၅၃
လီဠ်ကနာမ် ၃၂၉
လီဠ်ကနာမ်နေဓိတ္တိက နာမ် ၂—ပါး ၃၃၀
လုတ္တသမာသ် ၃၆၈
လောပသိဒ္ဓိ ၄၁၃
လောပသန္ဓိ ၃၂၀
လောပသန္ဓိ ၃—ပါး ၃၂၀
ဝဏ္ဏနှင့် အသံ ၃၁၉
ဝဓော စ တုဋ္ဌော တုဋ္ဌာ ၃၉၀
ဝန္ဒ သဗ္ဗနာမ် ၃၃၃
ဝဇ္ဇ ၃၂၉
ဝဏ္ဏာရာဂ၌ သန္ဓိ မဖြစ်ပုံ ၃၂၄
ဝဏ္ဏာ နိဒ္ဓာတ် ၃၉၄
ဝတ္ထု ပဍ္ဍိတ ၃၄၇
ဝဋ္ဋ ၃၃၅
ဝဓ္ဓသာတာနဝိသံဇ္ဈော ၃၃၀/၃၈၅
ဝါစ္စလိင် ၃၃၇
ဝါနုတော နိကုန္တိ ၃၇၄
ဝိဘတ်ကဲ ၃၄၄/၅
ဝိဘတ်ကဲ ၂—ပါး ၃၄၆
ဝိဘတ္တနာမ် ၃၃၂
ဝိကာရသန္ဓိ ၃၂၀/၃၂၂
ဝိကာရသန္ဓိ ၃၅၃
ဝိကာရသန္ဓိ ၄—ပါး ၃၂၅
ဝိဂ္ဂုတ်(ဝိဂ္ဂဟ) ၄၁၀
ဝိဂ္ဂဟ ၃၈၉
ဝိဂ္ဂဟ ၃—ပါး ၃၉၁
ဝိဂ္ဂဟ အနက် ၃၆၄
ဝိဓိသုတ် ၄၁၁
ဝိဓိသုတ် ၈—ပါး ၄၁၃
ဝိဓျင်ပဋိဘာ သာသုတ် ၄၁၃
ဝိနဿတိ ဒေဝေရာတိ ဝိနဿော ၄၀၇
ဝိဒေသတိ ဘွောတိ ဝိနဿော ၄၀၈
ဝိဘတ္တိ အာယုတ္တ ၃၄၀

http://www.dhammadownload.com

ဝိဘတ္တိယတ္ထုနိပါတ်	၃၄၀
ဝိဘတ္တိဒီဝိ	၄၁၄
ဝိဘာဝနီတိ	၃၈၇
ဝိရူပကာသေသ	၃၈၉
ဝိရူပကသိဒ် ၂-မျိုး	၃၉၀
ဝိဝဋ္ဋ	၃၁၈
ဝိသံ ဝိသတိ	၃၄၃
ဝိသာတိသ ဘာဝေါ ဝိသာတိတွဲ	၃၈၇
ဝိသေသကြိယာဗျာပါရရုပ	၃၄၁
ဝိသေသတနိတ်	၃၈၆
ဝိသေသန	၃၅၈
ဝိသေသနပုဒ	၃၇၅
ဝိသေသနပုဒ်	၃၇၅
ဝိသေသနရောဘာဝ	၃၇၅
ဝိတော ဘသ သိပ္ပံ ဝေတိတော	၃၉၃
ဝုတ္တိ	၃၄၃
ဝုတ္တိဘတ္တား	၃၄၂
ဝေဒ သဒ္ဒတ္ထ သာရ ၂-မျိုး	၄၀၈
ဝေဒသဒ္ဒသာရ	၄၀၈
ဝေဒ သဒ္ဒတ်	၃၄၃
ဝေဒ သဒ္ဒတ္ထသာရ ၂-မျိုး	၄၀၉
ဝေဒသာရ	၄၀၉
ဝေဒါင်	၃၂၁
ဝေဒါဓာရ	၃၅၀
ဝေဒါဓာရ ၂-မျိုး	၃၅၁
ဝေဒ	၃၃၂
သံယောဇ်ဝိစာရာမ်	၃၃၂
သံယောဇ်ဝိစာ သမ္ဗန္ဓ ရာမ်ဘေဒ	၃၃၂
သံဝုဒ္ဓ	၃၁၈
သံသရုပ်ဝိသေ	၃၅၄
သံ သမ္ဗန္ဓ	၃၅၃
သံသာရကွက်	၃၇၈
သက္ကာရ	၃၁၈
သင်္ကေတသဒ္ဒါ	၃၉၁
သကမ္မကဓာတ်	၃၉၉
သကလဗျာပိကာဓာရ	၃၅၁
သကသညာသုတ်	၄၁၂
သင်္ချာ ဒေသနိယမ	၃၅၃
သင်္ချာတနိတ်	၃၈၇/၈
သင်္ချာ ၅-မျိုး	၃၉၁
သင်္ချာ သမ္ဗန္ဓ	၃၃၃
သင်္ချာဘာဝ ဖော်ပြတိ	၃၈၁
သင်္ချာ သံတွဲတိ သောတိုင်	၃၉၂
သဒ္ဒ	၃၄၀
သစ်ဝ ဘာယုံ	၃၅၅
သညာဂဟိကာ သာ သုတ်	၄၁၃
သညာသုတ်	၄၁၁
သညာသုတ် ၂-မျိုး	၄၁၁
သတ္တသုဒ္ဓဘာ	၃၇၅
သတေသော သတသ ရုံသိ	၃၉၂
သတသ နိုက် နိုသတ်	၃၉၁
သတ္တမီ သရုပ်သော	၃၇၅
သတ္တမီ ဖော်ပြတိ	၃၈၀
သတ္တမီတိနှာ ဝိကာရ	၃၅၉
သတ္တမီဝိဘတ်	၃၉၄
သတ္တမီ သုဒ္ဓသမ္ဗန်	၃၇၈
သတ္တမီယိတ်	၃၅၆
သတ္တာ စ သာဓိုလ္လော စ ဓမ္မ သေသော်	၃၈၃
သတ္တာ စ သာဓိုလ္လော စ ဓမ္မ သေသန္ဓ	၃၈၃
သတ္တာဒီဂိုဏ်း	၃၃၈
သဒ္ဒ ဘာဝိသိနိ	၃၄၉
သဒ္ဒတ္တ ဘာဝိသိနိ	၃၅၀
သဒ္ဒသမာသ်	၃၆၈
သဒ္ဒတ္ထသမာသ်	၃၆၉
သဒ္ဒတ္ထသရူပကသေသ	၃၉၀
သဒ္ဒသရူပကသေသ	၃၉၀
သဒ္ဓိ	၃၂၀/၃၂၃
သန္တေနာ့ နိမ္မိတ်	၃၄၅
သန္ဓိ ၃-မျိုး	၃၂၀
သန္ဓိ ၇-မျိုး	၃၂၀
သန္ဓိဒွေသန္ဓိ	၃၂၃
သန္ဓိဒွေသ ရုဿသန္ဓိ	၃၂၃
သဗ္ဗ ဝိဂ္ဂဟ	၄၁၀
သမ္ဗိုလာယ ဝိဂ္ဂဟ	၄၁၀
သမ္မာန	၃၄၃
သမ္ပို သမ္ပို	၃၈၉
သမ္ဗန္ဓကြိယာဗျာပိကာရုပ	၃၄၁
သမ္ဗန္ဓကြိယာဗျာပိ-ကာရုပ ၂-မျိုး	၃၄၀
သမ္ဗန္ဓနာမ်	၃၃၀
သမ္ဗန္ဓနာမ် ၁၀-မျိုး	၃၃၂
သမ္ဗ သမ္ဗန္ဓနာမ်	၃၃၃
သမ္ဗသရူပကသိဒ်	၃၈၉
သမာဝတ်ဃိုင်	၃၃၇
သမာဝေပကာဟိတ်	၃၅၇
သမ္ဘာဝနာရုပ	၃၄၁
သမ္ဘာဝနိ ၂-မျိုး	၃၄၇
သမ္ဘာဝနိ ၃-မျိုး	၃၄၇
သမ္ဘာဝနိတ္တိထေ	၃၈၄
သမ္ဘာဝနိတ္ထေ	၃၉၂
သမ္ဘာဝနိသာရ	၄၀၇
သမ္ဘူသဘော	၃၈၁
သမ္ဘာဝကာဟိတ်	၃၅၆
သမ္ဘူ	၃၅၂

http://www.dhammadownload.com

သမ္ဘန် ဘာလုံ ဆေးစုံ တို့အကာရာ	၃၅၂
သမ္ဗုသမ္ဘ	၃၉၁
သမ္ဗုဒ္ဓပါလ	၃၈၄
သမ္ဗုပါလ	၃၉၃
သမ္ဗုသမ္ဗန်	၃၅၃
သမ္ဗုကြရာမ်	၃၃၂
သမ္ဗုဒ္ဓိတ် ဗုဒ္ဓေ	၄၁၀
သမ္မာလာကမ္မာရုံး	၃၇၅
သမဏကြာတ္တကာ	၃၃၂/၃
သမဏသ ရောဓော သစ္စ	၃၄၇/၈
သမဝါယ	၃၅၅
သမာဟာရဒ်ိ	၃၇၆
သမာဟာရန်ိ	၃၈၂
သမိယသမ္ဗန်	၃၅၃
သမ္ဗုယတ္တပါလ	၃၈၃
သမ္ဗုတ္တန်	၃၈၂
သမ္ဘူတကန္တိ	၃၈၆
သမ္ဘူတသမ္ဗန်	၃၅၃
သမာသ်	၃၆၇
သမာသ် ၆-မျိုး	၃၇၀
သမာသ်ပြင်/ မပြင်သော ဒွန်	၃၈၃
သမာသ်နာမ်	၃၃၀
သမာသ်ပါလ ဥဏ်း-	၃၈၃
သမာသ်သုဒ္ဓနာမ်	၃၃၁
သယံကတ္တား	၃၄၂
သယ္ဗု	၃၃၆
သရ ၈-လုံး	၃၁၈
သရုပ် ရုပကယာ	၃၆၂
သရုပကတ်သမ္ဗန်	၃၂၃
သရုပကော ဝသမ္ဗန်	၃၂၀/၂
သရုပ်တာ ရသမ္ဗန်	၃.၂၃
သရုပ်မ္ဗန်	၃၂၀
သရုပဝသမ္ဗန်	၃၂၂
သရုပ ဝေသသမ္ဗန်	၃၂၂
သရူပေကသေသ	၃၈၉
သရူပေကသိသ် ၂-မျိုး	၃၈၉
သရူပေကသိသ် ၃-မျိုး	၃၉၀
သလ္လမ်နေ့	၃၇၇
သဝိကတ္တာ	၃၈၂
သသာမုန်	၃၆၅
သသတ္တု	၃၅၅
သသတ္တုဏ ပောဂ္ဂိယ	၃၈၂
သသာသော၈	၃၅၅
သသာဒ်းယော၈	၃၅၅
သသာပ် ဝေဒနေ	၃၅၅
သာဓန ၇-မျိုး	၄၀၆
သာဓနကြိယာ	၃၆၆
သာမညတန္တိ	၃၈၅
သာမညတန္တိ ၁၅-မျိုး	၃၈၅
သာမည-ဓသော နာမ် ၄-မျိုး	၃၂၉
သာမညနာမ်	၃၂၉
သာမဏ နာမ်မ်ံ	၃၆၆
သာမိသော ပုဒ်သုံး ပြဓမ်	၃၃/၃/၄
သာမိသော ပုဒ်သေ့ ပြဓမ် ပါဌ-	၃၃
သာမိကော ဓာရ	၃၅၀
သာမိသမ္ဗန်	၃၅၃
သာမူဟိကနာမ်	၃၃၀/၂
သာ, ရာ	၃၃၅
သာဝိုန်ဏာ	၃၉၃
သာဓေတာသမ္ဘိ	၄၁၄
သာသနေ ဓာတ်	၃၅၂
သျှာ သုဋ္ဌုပ်	၃၂၇
သိတ္တာ အဆို	၃၅၇
သိလေသာ ဗုဒ္ဓေါ	၃၅၇
သိသာဝတ်ိ သတ်တာရ	၄၁၂
သိတ်ဝိသော ဆ္ဓ သတ်တာရ	၄၁၂
သုတ္တသ ဘာဓေါ် သုတ္တတ်	၃၈၇
သုံသတော်	၃၆၀/၃၉၉/၄၀၀
သုတ်	၄၁၁
သုတ် ၄-မျိုး	၄၁၁
သုဒ္ဓ ဗောဓ တတ္တု သာဓနေ ၂-မျိုး	၄၀၉
သုဒ္ဓ တတ္တုသာဓနေ	၄၀၉
သုဒ္ဓ တဒ္ဓသာဓနေ	၄၀၉
သုဒ္ဓ ဗောဓတဒ္ဓသာဓနေ ၂-မျိုး	၄၀၉
သုဒ္ဓတတ္တုန်သ် ၆-မျိုး	၃၇၇
သုဒ္ဓနာမ် ၄-မျိုး	၃၃၀
သုဒ္ဓလိင်္ဂ	၃၅၄
သုဝဏ္ဏ ထည်း ကဓောတ်	၃၄၅/၃၄၆
သုဝဏ္ဏသော ဂုဏ်သိ	၃၅၃
သော ဝတာရော တတာ-	၃၈၅
သော ဝတ္တမယံ	၃၈၇
သုတ္တ တန္တိ	၃၈၈
သွာဒိတတ်ိတာဓ ဂတ်	၄၀၃
သွာဒိ တနာဒိ ထင်ိက ဗတ်-	၄၀၄
ဟဒ္ဓိတုန္နသော ပြဓမ်	၃၄၉
ဟိယျတ္တနိဝိဘတ်	၃၉၅
ဟိနုသာရက်	၃၆၅
ဟိတ်	၃၅၆
ဟိတ်, ယကျလ ဆေးစုံ တို့အကာရာ	၃၅၂
ဟေတုကတ္တား	၃၄၂
ဟေတုတတ္တုသာဓနေ	၄၀၉
ဟေတု တဒ္ဓသာဓနေ	၄၀၉

http://www.dhammadownload.com

➢ ယ (၃)မျိုး ။ ။ ယဓာတ်နှင့်သာသော,သော သုတ်တို့တွင် ဖိုက်ဘ်သော ယ သည် "ဘာဝေ–ယ" မည်၏၊ အနက်တော ယော ကျန်–သုတ်တို့တွင် သာယ ရှေ့တော ရှေ့မှာ တတ်တိုးနေရာ၌ လာသော 'ယ'သည် "ဘာဝေ–ယ" မည်၏၊ ဘာဝကနေ့ယူ ယော၊ ဒိထိ ယော ယော–သုတ်တို့တွင် သက်ဆိုင်သော 'ယ'သည် "ပစ္စည်း–ယ" မည်၏၊

၁၃၆၇ (၂၀၀၆) ခုနှစ် ရန်ကုန်တိုင်း မေးခွန်း

၁။ အောက်ပါတို့ကို သုတ်၊ ဝုတ္တိ၊ ဥဒါဟရဏ် ကုန်စင်အောင် ဖော်ပြရေးပါ၊

(က) ကိတ်ပစ္စည်းတို့၏ သက်ရာ ကာလကို ပြဆိုသော သုတ်၊ (ခ) ကိတ်ပစ္စည်းတို့၏ သက်ရာ သာ နေရာကို ပြဆိုသော သုတ်၊

(က) အဖြေ– တာ သဘော တော တော ထိတာ (ခ) အဖြေ– တတ္တ နိုတ် [စာမျက်နှာ (၄၂၆) ကြည့်]

၂။ အောက်ပါတို့တွင် (က–ခ–ဂ)တို့ကို အညွှန်းပါဠိနှင့်ယှဉ်၍ ရေးပြလည်းကောင်း (ဃ–င)တို့ကို ပိုဒ်ဖြတ်၍ အနက် ပေးလျှင်ရေးပြလည်းကောင်း အနက်ပေးပါ၊ (က) အညွှ ဒိသာ၊ (ခ) အညွှာ တော ဝေး၊ (ဂ) အညွှန်းသုခ၊ (ဃ) မဇ္ဈာ၊ (င) မှုန်း

အဖြေ– ပထမတွဲ စာမျက်နှာ – ၁၁/ ၄၁၁/ ဒုတိယတွဲ– ၄၃–တို့ကို ကြည့်ပါ၊

(ဃ) မဇ္ဈာ –အမျှင်မျှင် လုံးထွေးသော်ထုတ်တတ်သော ထက်ဝန်းသည့် ထက်ရှေ့သမား၊ (င) မှုန်–အကျိုး၌ အကျိုးခံကို သိတတ်သော ရသေ့ရဟန်း၊ (တစ်နည်း) မှုန်–ဒေ ယျာကရာ ဆိုတို့ ထက္ကော အမျိုးသည်တို့၏ အခွင်းကြွင်း သိတတ်သော ရဟန်း [ပြ] စာ အုပ် စာမျက်နှာ – ၂၉၁/ ၃၀၃ ကြည့်]

၃။ ဝဏ္ဏ သုတ္တဟိတာဝေတ္တ သုသန့်ကုန်–၌ (က) ဝဏ္ဏမိ–ကို ဘာ ချာ တ်ရှင်၊ (ခ) သုတ္တဟိတာဝေတ္တ–ကို ယသမ္မေ၊ (ဂ) သန့်–ကို ကိတ်ဝိဂ္ဂဟပြု၍ပြီး၊ (ဃ) ထပ်–၌ ဖြစ်သင့်သော ဝိဘတ်ကို သက်ရာ အနက်နှင့်တကွ ဖော်ပြရေးပါ၊ [သဒ္ဒါနိဒ္ဒိသ် အတွက် ထော ကြည့်ပါ]

၄။ အသော ရသေ့ယောကနေ ယော သွမ်–သုတ်၌ တော တော–ဘ ရ ပုဒ်လုံးဆိုထုတ်ကို သုတ်သော ထံနှင့်တကွ ဖော်ပြပြီးလျှင် အဝါ ဒိဏ္ဍ တော တော–၌ ထံနှစ် ထိပ်ရှိ အတယ်သည့် အဓိပ္ပါယ်ကြောင့် အကယ်တ်ပြဲရမည်နည်း? ထုတ္တိနှင့် အော တ်၍ ဖော်ပြပါ၊ [ပ–အုပ် စာမျက်နှာ –၁၀၈/ ၂၁၁

၅။ (က) အနုဿာဝေဘာ၊ (ခ) ဓမ္မနိဿော–တို့ကို အဓိပ္ပါ+အပေါင်း ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ဝိဂ္ဂဟအားလျော်စွာ ဖြစ်သင့်သော သမာသ်၊ တဒ္ဓိတ်အမည်တို့ကို သုတ်ပြီးလျှင် ဟူမာ တံနောင် အဝိဘာ၌ ဝရသတ်၊ ဝဓာရုဝ်၊ ဆောရှိကတ်ကြွင်း ပြီးနိုင်သော ရုပ်ကိုလည်း ဖော်ပြရေးပါ၊

[ပထမအုပ် ၃၆၈/ ၅၆၈/ ၅၃၅–တို့ကို ကြည့်ပါ]

၆။ သော ပုညာ နိ ကာ တဝေ ဝုတ္တတိ–ပုဒ်၌ သမာ ရကတ္တုတစ်ပုဒ်ကို ရှင်းပြ၍ အော တ်ပါ ပစ္စည်းတို့ကိုလည်း ထူးခြားချက်နှင့်တကွ ဖော်ပြရေးပါ၊

(က) တောကာ လိတပစ္စည်း၊ (ခ) နိတာ လိတပစ္စည်း [ဒုတိယအုပ်–၁၀၇/ ၁၆၈–တို့ကို ကြည့်ပါ]

၇။ အဘ္ဗနော ဝဒေိ ဝရသတတ္တ–သုတ်တွင် အသယ်တရာ မျှ၌ အဘ္ဗနော ပုဒ်ကို ဝရသတ်ပုဒ် ဖြစ်နေရမည်ဟု ဆော်ပြ၍ ဒိသသ ပသ ဒိသ သတ္တာ ဝါ– သုတ်တွင် ဒိသယ်ပြုရာ၌ လိုက်ရာ ရသည့် ရောက်မှုတို့ကိုလည်း အကြောင်းနှင့်တကွ ဖော်ပြရေးပါ၊ [ဒုတိယအုပ်–၁၂၁ ၀၀–တို့ကို ကြည့်ပါ]

၈။ သိမာ/ သိမာ –ဟူ၍ ပိုင်းခြားမှတ်ထားရာ အနိုင်ဖြတ်သော ပိုင်ကို ပူဆုံးဒိ ဘလိုက် အကြောင်းပြ ဆုံးဖြတ်ပြီးလျှင်၊ ဘဝိတဝ္ဂ ဘဝတာ ပဉ္စနုန်–ဝယ် ဘဝိတဝ္ဂ–ဟူသော ဘော တော ကြိယာ၌ ပထမာ ကောဝုဒ် သိဝိဘတ်သော သက်ရှင်ခြင်းအကြောင်း ကိုလည်း ဖော်ပြရေးပါ၊ [ဒုတိယအုပ်– ၂၅၄/ ၁၅၂]

၉။ ဃဝိနော –ကို ပူဆုံးနှင့်အညီ ထိုက်ရုပ်အောင်တွက်ပြပြီးနောက် နိဂ္ဂဟိနည်း ဝါစနိုက်ကိုလည်း အစဉ်တကွ ရေးတွက်ပြပါ၊

[ဃဝိနော ရုပ်တွက်ပုံ သဒ္ဒါရုပ်တွက် အတွက် ထော ကြည့်ပါ၊ နိဂ္ဂဟိဝါဒများ ဒုတိယအုပ်– ၃၁၂ ကြည့်ပါ]

၁၀။ အောက်ပါတို့၏ အထူးကို ပုဒ်ဖော်ချွန်းနှင့်အညီ ဖော်ပြရေးပါ၊

(က) သဒ္ဒနေကသေသနှင့် ဝိရူပေကသေသ၏ အထူး၊ (ခ) ကော့ဆာ တ်နှင့် နာဓော တ်၏ အထူး [ဒုတိယအုပ်–(က) ၃၈၇ (ခ) ၄၀၀ ကြည့်ပါ]

http://www.dhammadownload.com

သဒ္ဒါအောင်ပန်း

(ဒုတိယတွဲ)

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

အာချာတကဏ္ဍ

➤ **အာချာတ်ကျမ်း၏ မဟာသမုဒ္ဒရာအလား ကြီးကျယ်ခမ်းနားပုံ**

(က) အာချာတသာဂရ မထင္ဂတနီတရင်္ဂံ၊ ဓာတုဇ္ဇလံ ဝိကရဏာဂမကာလမီနံ။
လောပါနုဗန္ဓရိယမတ္ထဝိဘာဂတီရံ ဓီရာ တရန္တု ကဝိနော ပုထုပုဗ္ဗိနာဝါ။

(က) အထ၊ထိုတဒ္ဓိတ်ကျမ်း၏ အခြားမဲ့၌။ဝုစ္စမာနံ၊ဆိုအပ်လတ္တံ့သော။အင္ဂတနီ တရင်္ဂံ၊အင္ဂတနီဝိဘတ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ဝိဘတ်ရှစ်မျိုး လှိုင်းတံပိုးလည်းရှိထသော။ ဓာတုဇ္ဇလံ၊ဓာတ်ဟူသော ရေလည်းရှိထသော။ဝိကရဏာဂမကာလမီနံ၊ဝိကရဏပစ္စည်း အာဂုံ, ကာလ-ဟူသော ငါးလည်းရှိထသော။လောပါနုဗန္ဓရိယံ၊အနုဗန် ဏာအက္ခရာကျေခြင်း,စသော ညွန်လည်းရှိထသော။အတ္ထဝိဘာဂတီရံ၊အနက်ကိုဝေဖန်ရာ သဒ္ဒါဟူသော ကမ်းလည်းရှိထသော။အာချာတသာဂရံ၊အာချာတ်ကြီယာတည်းဟူသော သမုဒ္ဒရာကို။ ကဝိနော၊နှစ်သက်ဖွယ်စကားကို ဆိုတတ်ကုန်သော။ဓီရာ၊ပညာရှိတို့သည်။ပုထုပုဗ္ဗိနာဝါ- ပုထုပုဗ္ဗိနာဝါယ၊ကြီးကျယ်ခိုင်ခြေ ပညာတည်းဟူသော လှေ, သင်္ဘောဖြင့်။တရန္တု၊လွယ်ကူရောက်အောင် ကူးမြောက်နိုင်ကြကုန်၏။

➤ **အာချာတ်ကျမ်း၏ ကြီးကျယ်ခမ်းနားပုံနှင့် ဥပမာ ။ ။** (၁) အင္ဂတနီ,စသော ဝိဘတ်ရှစ်မျိုးသည် လှိုင်းတံပိုးနှင့် တူပါသည်။ (၂) ဓာတ်သည် ရေနှင့် တူပါသည်။ (၃) ဝိကရဏပစ္စည်း, အာဂုံ, ကာလတို့သည် ငါးနှင့်တူပါသည်။ (၄) ဏာအနုဗန်ကျေခြင်း သည် ညွန်(ရေအဟုန်)နှင့် တူပါသည်။ (၅) အနက်ကိုဝေဖန်ရာ သဒ္ဒါသည် ကမ်းနှင့် တူပါသည်။ (၆) အာချာတ်ကြိယာသည် သမုဒ္ဒရာနှင့် တူပါသည်။ (၇) ကြီးကျယ်ခိုင် ခြေသော ပညာသည် လှေသင်္ဘောနှင့် တူပါသည်။

မေး ။ ။ အာချာတ်ကျမ်း၏ သမုဒ္ဒရာ,စသည်တို့နှင့် တူပုံကို ဥပမာန-ဥပမေယျ နှိုင်း ယှဉ် ပြပါ။

ဖြေ ။ ။ (၁) သမုဒ္ဒရာနှင့် အာချာတ်ကျမ်း၊ (၂) လှိုင်းတံပိုးနှင့် ဝိဘတ်ရှစ်သွယ်၊ (၃)

http://www.dhammadownload.com

ရေနှင့် ဓာတ်၊ (၄) ငါးနှင့် ဝိကရဏပစ္စည်း, အာဂုံ, ကာလ၊ (၅) ညွန်နှင့် အနုဗန် ဏ အတွရာကျေခြင်း၊ (၆) ကမ်းနှင့် အနက်ကိုဝေဖန်ခြင်း၊ (၇) လေ့သဘော်နှင့် ကြီးကျယ်သော ဉာဏ်ပညာ ဖြစ်ပါသည်။

(၁) ဝိစိတ္တသဒ္ဒါရပရိက္ခိတံ ဣမံ၊ အာချာတသဒ္ဒံ ဝိပုလံ အသေသတော။
ပဏမျ သမ္ဗုဒ္ဓ မနန္တဂေါစရံ သုဂေါစရံ ယံ ပဒတော သုဏာထ မေ။

(၁) အနန္တဂေါစရံ၊အဆုံးမရှိ အာရုံကိုသိနိုင်သော သဗ္ဗညုတဉာဏ်ရှိတော်မူထသော။သုဂေါစရံ၊နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော ကောင်းသောအာရုံ ရှိတော်မူထသော။သမ္ဗုဒ္ဓံ၊ မြတ်စွာဘုရားကို။ပဏမျ၊ရှိခိုးပြီး၍။ယံ အာချာတသဒ္ဒံ၊အကြင်အာချာတ်ကျမ်းကို။(အာချာတ-သဒ္ဒါကို)။ဝဒတော၊ဆိုလတ္တံ့သော။မေ-မမ၊(ကစ္စည်းဆရာ) ငါ၏ အထံမှ။ဝိစိတ္တသဒ္ဒါရပရိက္ခိတံ၊ဆန်းကြယ်သော ကြိယာတို့ဖြင့် ခြံရံအပ်သော။ဝိပုလံ၊ပြန့်ပြော ကျယ်ဝန်းထသော။ဣမံ အာချာတသဒ္ဒံ၊ဤအာချာတ်ကျမ်းကို။(သဒ္ဒါကို)။အသေသတော၊အကြွင်းအကျန် မရှိသောအားဖြင့်။သုဏာထ၊နာယူမှတ်သား ဆောင်ထားကြကုန်လော။

➤ **အရှင်ကစ္စည်းမထေရ် အာချာတ်ကျမ်းကို မရေးသားမီ ဘုရားရှင်ကို ရှိခိုးရခြင်း အကြောင်း ။ ။** ဘုရားရှင်သည် အဆုံးမရှိ အာရုံကို သိနိုင်သော သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော် ရှိတော်မူသောကြောင့်ရင်း၊ နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော ကောင်းသောအာရုံ ရှိတော်မူသော ကြောင့်ရင်း၊(ဝါ) အရဟတ္တဖိုလ်တည်းဟူသော ကောင်းသောအာရုံ ရှိတော်မူသော ကြောင့်ရင်း၊ ရှင်ကစ္စည်းမထေရ်သည် ဘုရားရှင်ကို ရှိခိုးရပါသည်။

➤ **အာချာတ်ကျမ်း၏ ဂုဏ်အင်္ဂါ ။ ။** (၁) ဆန်းကြယ်သော ကြိယာတို့ဖြင့် ခြံရံခြင်း၊ (၂) ပြန့်ပြော ကျယ်ဝန်းခြင်း-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **သုဏာထ-အရ ။ ။** နီတတ္ထအားဖြင့် အရှင်ကစ္စည်းမထေရ်၏ ကရုဏာပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကြိယာစိတ္တုပ္ပါဒ်ကို ယူရပါမည်။ နေယျတ္ထအားဖြင့် အာချာတ်ကျမ်းကို သင်ကြားလတ္တံ့သော စာသင်သားအပေါင်း၏ ဆန္ဒ, ဝီရိယ, ဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို ယူရပါမည်။

➤ **အထ-သဒ္ဒါ ဟောနိုင်သော အနက်များ**

(၈) အဓိကာရေ မင်္ဂလေစေဝ၊ နိပ္ဖန္နေ စာဝဓာရဏေ။
အနန္တရေစ ' ပါဒါနေ၊ အထသဒ္ဒေါ ပဝတ္တတိ။

(၈) အထသဒ္ဒေါ၊(နိပါတ်) အထ-သဒ္ဒါသည်။အဓိကာရေ၊အဓိကာရအနက်၌ရင်း။မင်္ဂလေစေဝ၊မင်္ဂလာအနက်၌ရင်း။နိပ္ဖန္နေစေဝ၊ပြီးခြင်းအနက်၌ရင်း။အဝဓာရဏေစ၊အဝဓာရဏ အနက်၌ရင်း။အနန္တရေစ၊အခြားမဲ့အနက်၌ရင်း။အပါဒါနေစ၊အပါဒါန်အနက်၌ရင်း။ပဝတ္တတိ၊ဖြစ်၏။

http://www.dhammadownload.com

➤ **ဝိဂ္ဂဟ မပြုကောင်းသော ပုဒ်များ ။ ။** (၁) ရုဠှီနာမ်ပုဒ်၊ (၂) အာချာတ်ပုဒ်၊ (၃) ဥပသာရပုဒ်၊ (၄) နိပါတ်ပုဒ်၊ (၅) အာလုပ်ပုဒ်၊ (၆) သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ရုဠှီနာမ်ပုဒ်ကို ဝိဂ္ဂဟ မပြုရခြင်းအကြောင်း ။ ။** သကတ်အနက် မရှိသောကြောင့် (တိဿော,စသော) ရုဠှီနာမ်ပုဒ်ကို ဝိဂ္ဂဟ မပြုရပါ။

➤ **အာချာတ်ပုဒ်ကို ဝိဂ္ဂဟ မပြုရခြင်းအကြောင်း ။ ။** သွားခြင်းကြိယာ,စသော သကတ်အနက်ရှိသော်လည်း ကတ္တား,စသော ဒြဗ်မှ အပြင်ကျနေသောကြောင့် (ဂစ္ဆတိ စသော) အာချာတ်ပုဒ်ကို ဝိဂ္ဂဟ မပြုရပါ။

➤ **ဥပသာရပုဒ်, နိပါတ်ပုဒ်ကို ဝိဂ္ဂဟ မပြုရခြင်းအကြောင်း ။ ။** ဒြဗ်အနက်ကို ဟောနိုင်သော ဝါစကသတ္တိ မရှိ၊ ထွန်းပြရုံ ဇောတကမျှသာ ဖြစ်သောကြောင့် (ပ, ပရာ စသော) ဥပသာရပုဒ်၊ (ယထာ, တထာ,စသော) နိပါတ်ပုဒ်ကို ဝိဂ္ဂဟ မပြုရပါ။

➤ **အာလုပ်ပုဒ်ကို ဝိဂ္ဂဟ မပြုရခြင်းအကြောင်း ။ ။** ဒြဗ်အနက်ကို မဟောနိုင်၊ ရှေးရှုကာမျှသာ ဖြစ်သောကြောင့် (ဘောပုရိသ,စသော) အာလုပ်ပုဒ်ကို ဝိဂ္ဂဟ မပြုရ။

➤ **သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်ကို ဝိဂ္ဂဟ မပြုရခြင်းအကြောင်း ။ ။** ဒြဗ်နာမ်ကို ဟောသော်လည်း ထင်ထင်ရှားရှား မဟောနိုင်သောကြောင့် သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်ကို ဝိဂ္ဂဟ မပြုရပါ။

➤ **နာမ်ဖြစ်လျက် အာချာတ်ဟု ခေါ်ရခြင်းအကြောင်း ။ ။** ပဗ္ဗတ,စသော နာမ်ပုဒ်နောက်၌ အာယပစ္စည်းနှင့် တိဝိဘတ်သက်ထားသောကြောင့် ပဗ္ဗတ,စသော နာမ်ပုဒ်ကို အာချာတ်ဟု ခေါ်ရပါသည်။

➤ **အာချာတ်ဖြစ်လျက် နာမ်ဟုခေါ်ရခြင်းအကြောင်း ။ ။** မာခလိ,စသောပုဒ်သည် အာချာတ်ဖြစ်သော်လည်း ချော်လဲခြင်းကြိယာကို မဟောမူ၍ "မာခလိမည်သောသူ" ဟူသော အနက်ကိုသာ ဟောသောကြောင့် "မာခလိ"ဟူသော အာချာတ်ပုဒ်ကို နာမ်ပုဒ်ဟု ခေါ်ရပါသည်။

➤ **ဝိဂ္ဂဟ ၂-မျိုး ။ ။** (၁) မိမိတတ်၏အနက်ရှိသော တတ်တစ်ပါးဖြင့် ပြုလုပ်ရသော ဝိဂ္ဂဟသည် တဒွတ္တဝိဂ္ဂဟ၊ (ပုံစံ) အာစိက္ခတီတိ အာချာတံ။ [အာပုဗ္ဗ ချာ-ကထနေ ကထနနှင့် အာစိက္ခဏသည် အနက်တူ၏။] (၂) မိမိတတ်ရင်းဖြင့် ပြုလုပ်ရသော ဝိဂ္ဂဟသည် တတုဝိဂ္ဂဟ၊ (ပုံစံ) အာချာယတီတိ အာချာတံ။

(တစ်နည်း) (၁) ကိတ်ကြိယာဖြင့် ပြုလုပ်ရသော ဝိဂ္ဂဟသည် သပဒဝိဂ္ဂဟ မည်၏၊ (ပုံစံ) အာစိက္ခိတဗ္ဗန္တိ အာချာတံ၊ (၂) အာချာတ်ကြိယာဖြင့် ပြုလုပ်ရသော ဝိဂ္ဂဟသည် အသပဒဝိဂ္ဂဟ မည်၏၊ (ပုံစံ) အာစိက္ခတီတိ အာချာတံ။

➤ **အာချာတ်မည်ပုံ ။ ။** ကြိယာကို ဟောတတ်သောကြောင့် အာချာတ်မည်ပါသည်။ (တစ်နည်း) ဂစ္ဆတိ-သွား၏ ဟူရာ၌ သွားတတ်သူဖြစ်သည် မထင်ရှားဘဲ သွားခြင်း ကြိယာ,သာ ထင်ရှားသကဲ့သို့ ကာလ, ကာရက, ပုရိသ်ကို ပြတတ်သော ကြိယာ

http://www.dhammadownload.com

အမှတ်အသားရှိသော ပုဒ်သည် "အာချာတ်" မည်ပါသည်။

➤ **အာချာတ–အရ** ။ ။ ဂစ္ဆတိ, ပစတိ (သွားခြင်း, ချက်ခြင်း) စသော ကြိယာကို ဟောသော ပုဒ်များကို ယူရပါမည်။

မေး ။ ။ အဘယ်ကဲ့သော ပုဒ်မျိုးကို အာချာတ်ပုဒ်ဟု ခေါ်သည်ကို ဖြေဆိုပါ။

ဖြေ ။ ။ [**အာချာတ်ပုဒ်ခေါ်ပုံ**] ကာလသုံးပါး, ပုရိသ်သုံးပါး, ကာရကသုံးပါး, ဝုစ်နှစ်ပါး ရှိ၍ လိင်ကွဲပြားမှု မရှိဘဲ ကြိယာကို ဟောတတ်သောပုဒ်ကို "အာချာတ်ပုဒ်" ဟု ခေါ်ပါသည်။

➤ **ကာလ–အရ/ ကာလ–ဟူသည်** ။ ။ အတိတ်,စသော ကာလကို ဆိုပါသည်။

➤ **ကာရက–အရ/ ကာရက–ဟူသည်** ။ ။ ကတ္တား, ကံ, ဘောကို ဆိုပါသည်။

➤ **ပုရိသ–အရ/ ပုရိသ်–ဟူသည်** ။ ။ ပဌမ, မဇ္ဈိမ, ဥတ္တမပုရိသ်ကို ဆိုပါသည်။

➤ **ကြိယာ–အရ/ ကြိယာ–ဟူသည်** ။ ။ သွားခြင်း, ချက်ခြင်း,စသော ဓာတ်နက်ကို ဆိုပါသည်။

➤ **ပုရိသ အဓိပ္ပါယ်** ။ ။ စကားဝါကျကို ပြည့်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် "ပုရိသ" မည်ပါသည်။ (တနည်း) ကြိယာ, ကာလ, သင်္ကေတ်, ဗြဲ, ဧကဝုစ်, ဗဟုဝုစ်, သချ်ာ, ကံ,စသော ကာရက-ဟုဆိုအပ်သော အနက်တို့ကို ပြည့်စုံစေတတ်သောကြောင့် "ပုရိသ" မည်ပါသည်။

➤ **အာချာတ်၏ လက္ခဏာ (ဝါ) အာချာတ်ပုဒ်တစ်ပုဒ်ဖြစ်ရန် လိုအပ်သော အင်္ဂါ**

(၁) ပစ္စုပ္ပန်, အတိတ်, အနာဂတ်ဟူသော ကာလသုံးပါးရှိခြင်း၊ (၂) ပဌမ, မဇ္ဈိမ, ဥတ္တမ-ဟူသော ပုရိသ်သုံးပါးရှိခြင်း၊ (၃) ကြိယာကိုဟောခြင်း၊ (၄) ဘော, ကံ, ကတ္တား ဟူသော ကာရကသုံးပါးရှိခြင်း၊ (၅) လိင်သုံးပါး မရှိခြင်း၊ (၆) ဝုစ်နှစ်ပါးရှိခြင်း။

➤ **အာချာတ်သည် လိင်သုံးပါးမှ ကင်းခြင်းအကြောင်း** ။ ။ အာချာတ်သည် ကြိယာကို ဟောသောကြောင့် လိင်သုံးပါးမှ ကင်းပါသည်။

➤ **အာချာတ်သည် လိင်အထူး မရှိခြင်းအကြောင်း** ။ ။ အာချာတ်ကြိယာမည်သည် လိင်၏အစွမ်းဖြင့် မဖောက်ပြန်မူ၍ သာမညအားဖြင့် လိင်သုံးပါးတို့နှင့် ဆက်ဆံခြင်းကြောင့် လိင်အထူး မရှိပါ။ (ပုံစံ) ပုရိသော ဂစ္ဆတိ၊ ဣတ္ထီ ဂစ္ဆတိ၊ စိတ္တံ ဂစ္ဆတိ။

➤ **ဝိဘတ္တိ (ဝိဘတ်) မည်ပုံ** ။ ။ ကာလ,စသည်တို့၏ အပြားအားဖြင့် ဓာတ်အနက်ကို ဝေဖန်တတ်သောကြောင့် "ဝိဘတ္တိ-ဝိဘတ်" မည်ပါသည်။

[**ရှင်းလင်းချက်**] ဂစ္ဆတိ-၌ ဂမုဓာတ်၏အနက်သည် ဂတိအနက်တည်း၊ ဝိဘတ်မပါဘဲ ဂမု-ဟုသာ ဆိုလျှင် ဂတိအနက်ကိုသာ သိရ၏၊ ဂစ္ဆတိ-ဟု ဝိဘတ်နှင့်တွဲဖက်၍ ဆိုသည့်အခါ၌ကား ပစ္စုပ္ပန်ကာလ, ကတ္တုကာရက, ဧကဝုစ်အနက်ကိုလည်း သိရ၏၊ ဤသို့လျှင် တိ, အန္တိ-စသော သဒ္ဒါတို့သည် ဓာတ်နက်ဖြစ်သော ကြိယာတစ်ခုတည်းကို

http://www.dhammadownload.com

ကာလအမျိုးမျိုး ကာရကအမျိုးမျိုး ဝုစ်အမျိုးမျိုးအားဖြင့် ခွဲခြားဝေဖန်တတ်သောကြောင့် "ဝိဘတ်" မည်ပါသည်။

➤ **ဝိဘတ္တိ–အရ** ။ ။ တိ,စသော ဝိဘတ်များကို ယူရပါမည်။

➤ **ဓာတု (ဓာတ်) ခေါ်ပုံ** ။ ။ ကြိယာကို ဆောင်တတ်သောကြောင့် ဓာတု (ဓာတ်) မည်ပါသည်။ ➤ **ဓာတု–အရ** ။ ။ ဘူ,စသော ဓာတ်များနှင့် ခ,စသော ဓာတုပစ္စယန္တ သဒ္ဒါတို့ကို ယူရပါမည်။

➤ **ကြိယာကို ဆောင်ခြင်း အဓိပ္ပါယ်** ။ ။ ကြိယာအနက်ကို ဟောနိုင်ခြင်း ကြိယာအနက်ရှိခြင်းကို "ကြိယာကို ဆောင်ခြင်း"ဟု ဆိုပါသည်။

➤ **ဓာတ် ၂–မျိုး** ။ ။ (၁) သကမ္မကဓာတ်= ကံရှိသော ဓာတ်၊ (ပုံစံ) ကရ ကရောတိ (၂) အကမ္မကဓာတ်= ကံမရှိသော ဓာတ်၊ (ပုံစံ) အစ္ဆတိ၊ သေတိ၊ တိဋ္ဌတိ။

➤ **သကမ္မက အဓိပ္ပါယ်** ။ ။ ကံကိုငဲ့လျက် ကြိယာကိုဟောသော ဓာတ်သည် "သကမ္မကဓာတ်" မည်ပါသည်။

➤ **အကမ္မက အဓိပ္ပါယ်** ။ ။ ကံကို မငဲ့ဘဲ ကြိယာကိုဟောသော အာသ, သိ, ဌာ, စသော ဓာတ်များသည် "အကမ္မကဓာတ်" မည်ပါသည်။

➤ **ဝိကရဏပစ္စည်းတို့၏ အပြားအားဖြင့် ဓာတ် ၇–မျိုးနှင့် အဓိပ္ပါယ်**

(၁) အ,ဟူသော ဝိကရဏပစ္စည်းရှိသော ဓာတ်တို့သည် **ဘူဝါဒိဓာတ်** မည်၏။ (၂) နိဂ္ဂဟိတ်ရှေ့ရှိသော အ,ဟူသော ဝိကရဏပစ္စည်းရှိသော ဓာတ်တို့သည် **ရုဓာဒိဓာတ်** မည်၏။ (၃) ယ,ဟူသော ဝိကရဏပစ္စည်းရှိသော ဓာတ်တို့သည် **ဒိဝါဒိဓာတ်** မည်၏။ (၄) ဏု, ဏာ, ဥဏာ-ဟူသော ဝိကရဏပစ္စည်းရှိသော ဓာတ်တို့သည် **သွာဒိဓာတ်** မည်၏။ (၅) နာ, ပ္ပ, ဏှာ-ဟူသော ဝိကရဏပစ္စည်းရှိသော ဓာတ်တို့သည် **ကိယာဒိဓာတ်** မည်၏။ (၆) ဩ, ယိရ-ဟူသော ဝိကရဏပစ္စည်းရှိသော ဓာတ်တို့သည် **တနာဒိဓာတ်** မည်၏။ (၇) သကတ်အနက်၌ ဏေ, ဏယပစ္စည်းအဆုံးရှိသော ဓာတ်တို့သည် **စုရာဒိဓာတ်** မည်ပါသည်။

➤ **ဝိကရဏပစ္စည်းနှင့် သုတ်များ** ။ ။ (၁) ဘူဝါဒိတော အဲ-သုတ်ဖြင့် အပစ္စည်း၊ (၂) ရုဓာဒိတော နိဂ္ဂဟီတ ပုဗ္ဗဥ္စသုတ်ဖြင့် အပစ္စည်း၊ ၎င်းသုတ် စသဒ္ဒါဖြင့် ဣ, ဤ, ဧ, ဩပစ္စည်း၊ (၃) ဒိဝါဒိတော ယောသုတ်ဖြင့် ယပစ္စည်း၊ (၄) သွာဒိတော ဏုဏာ ဥဏာ စသုတ်ဖြင့် ဏု, ဏာ, ဥဏာပစ္စည်း၊ (၅) ကိယာဒိတော နာသုတ်ဖြင့် နာပစ္စည်း၊ (၆) ဂဟာဒိတော ပ္ပဏှာသုတ်ဖြင့် ပ္ပ, ဏှာပစ္စည်း၊ (၇) တနာဒိတော ဩယိရာသုတ်ဖြင့် **ဩ,** ယိရပစ္စည်း၊ (၈) စုရာဒိတော ဏေဏယာသုတ်ဖြင့် ဏေ, ဏယပစ္စည်း။

➤ **ဝိကရဏပစ္စည်းများ** ။ ။ အ, အ, ဣ, ဤ, ဧ, ဩ, ယ, ဏု, ဏာ, ဥဏာ, နာ, ပ္ပ, ဏှာ, ဩ, ယိရ, ဏေ, ဏယ-အားဖြင့် (၁၇) ပစ္စည်း ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

မေး ။ ။ အာချာတ်ဂိုဏ်းကြီး (၈)ဂိုဏ်း၏ အမှတ်လက္ခဏာကို သုတ်ထောက်ပြ၍ ဖြေဆိုပါ။ [အာချာတ်ဂိုဏ်းကြီး (၈)ဂိုဏ်းတား]

ဖြေ ။ ။ (၁) ဘူဝါဒိတော အ-သုတ်ကိုထောက်၍ ဘူ,စသောဓာတ်နောင် အပစ္စည်းသက်၍ ပြီးကောင်းသော ဓာတ်အပေါင်းသည် ဘူဝါဒိဂိုဏ်း၊ (၂) ရုဓာဒိတော နိဂ္ဂဟီတပုဗ္ဗဉ္စ-သုတ်ကို ထောက်၍ ရုဓ,စသော ဓာတ်နောင် နိဂ္ဂဟိတ်ရှေ့ရှိသော အပစ္စည်းသက်၍ ပြီးကောင်းသော ဓာတ်အပေါင်းသည် ရုဓာဒိဂိုဏ်း၊ (၃) ဒိဝါဒိတော ယော-သုတ်ကိုထောက်၍ ဒိဝု,စသောဓာတ်နောင် ယပစ္စည်းသက်၍ ပြီးကောင်းသော ဓာတ်အပေါင်းသည် ဒိဝါဒိဂိုဏ်း၊ (၄) သွာဒိတော ဏုဏာဉဏာစ-သုတ်ကိုထောက်၍ သု,စသောဓာတ်နောင် ဏု, ဏာ, ဉဏာပစ္စည်းသက်၍ ပြီးကောင်းသော ဓာတ်အပေါင်းသည် သွာဒိဂိုဏ်း၊ (၅) ကီယာဒိတော နာ-သုတ်ကိုထောက်၍ ကီ,စသောဓာတ်နောင် နာပစ္စည်းသက်၍ ပြီးကောင်းသော ဓာတ်အပေါင်းသည် ကီယာဒိဂိုဏ်း၊ (၆) ဂဟာဒိတော ပ္ပဏှာ-သုတ်ကိုထောက်၍ ဂဟ,စသော ဓာတ်နောင် ပ္ပပစ္စည်း, ဏှာပစ္စည်းသက်၍ ပြီးကောင်းသော ဓာတ်အပေါင်းသည် ဂဟာဒိဂိုဏ်း၊ (၇) တနာဒိတော ဩ ယိရာ-သုတ်ကိုထောက်၍ တနု,စသော ဓာတ်နောင် ဩပစ္စည်း, ယိရပစ္စည်းသက်၍ ပြီးကောင်းသော ဓာတ်အပေါင်းသည် တနာဒိဂိုဏ်း၊ (၈) စုရာဒိတော ဏေဏယာ-သုတ်ကိုထောက်၍ စုရ,စသော ဓာတ်နောင် ဏေ, ဏယပစ္စည်းသက်၍ ပြီးကောင်းသော ဓာတ်အပေါင်းသည် စုရာဒိဂိုဏ်း-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

✿ ✿ ✿ ✿ ✿ ✿ ✿ ✿ ✿ ✿

အာချာတ ပဋ္ဌမကဏ္ဍ

၄၀၆။ အထ ပုဗ္ဗာနိ ဝိဘတ္တီနံ ဆ ပရဿပဒါနိ

အထ သဗ္ဗာသံ ဝိဘတ္တီနံ ယာနိ ယာနိ ပုဗ္ဗကာနိ ဆပဒါနိ၊ တာနိ တာနိ ပရဿ ပဒသညာနိ ဟောန္တိ။ တံ ယထာ? တိ အန္တိ, သိ ထ, မိ မ။

ပရဿပဒမိစ္စနေန ကွတ္ထော? ကတ္တရိ ပရဿပဒံ။

✱ အထ၊ထိုတဒ္ဓိတ်ကျမ်း၏ အခြားမဲ့၌။[အနန္တရတ္ထကြံ] အထ၊အနိဋ္ဌဖလ, ဘယ အစုတ်, ပယ်ဖြတ်သန့်ရှင်း, ကောင်းခြင်းအရပ်ရပ် ဣဋ္ဌဓာတ်အဖြာဖြာ မင်္ဂလာနှင့် ကောင်းစွာ ပြည့်စုံပါစေသော်။ [အထ-သဒ္ဒါ မင်္ဂလအနက်ဟောကြံ] ဝုစ္စမာနာနံ၊ဆိုအပ်လတ္တံ့ ကုန်သော။ဝိဘတ္တီနံ၊ဝိဘတ်ရှစ်သွယ်တို့တွင်။(ဝါ)တို့၏။ပုဗ္ဗာနိ၊ရှေ့၌ဖြစ်ကုန်သော။ဆ၊ ခြောက်ပုဒ် ခြောက်ပုဒ်တို့သည်။ပရဿပဒါနိ၊ပရဿပုဒ်မည်ကုန်၏။

✱ အထ၊၌။ဝုစ္စမာနာနံ၊ကုန်သော။ဝိဘတ္တီနံ၊တို့တွင်။(ဝါ) တို့၏။ပုဗ္ဗကာနိ၊ရှေ့၌ဖြစ်ကုန်သော။ယာနိ ယာနိ ဆပဒါနိ၊အကြင် အကြင် ခြောက်ပုဒ် ခြောက်ပုဒ်တို့သည်။သန္တိ၊ရှိကုန်၏။တာနိ တာနိ ဆပဒါနိ၊ထိုထို ခြောက်ပုဒ် ခြောက်ပုဒ်တို့သည်။ပရဿ ပဒါနိ၊ပရဿ

http://www.dhammadownload.com

ပုဒ်မည်ကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ * တံ၊ထိုပရဿပုဒ်တို့သည်။ယထာ၊ ဘယ်ဟာတို့ပါနည်း။တိ အန္တိ(လ)မ၊ မ-ဟူသည်တို့တည်း။ ပရဿပဒမိစ္စနေန၊ပရဿ ပုဒ်ဟူသော အမည်ကို မှည့်ရသဖြင့်။ကွတ္ထော၊ဘယ် အကျိုးရှိပါသနည်း။ကတ္တရိ ပရဿ ပဒံ၊ကတ္တရိ ပရဿပဒံ-စသောသုတ်၌ ပရဿပုဒ်ဟု ခေါ်ဆိုရခြင်း အကျိုးရှိ၏။

➤ အထ+ပုဗ္ဗာနိ+ဝိဘတ္တီနံ+ဆ+ပရဿပဒါနိ–ဟူ ၅–ပုဒ်ရှိသော သညာသုတ်

➤ အထ–သဒ္ဒါဟောနိုင်သော အနက်များ ။ ။ အဓိကာရ–အဓိကာရအနက်၊ မင်္ဂလ –မင်္ဂလာအနက်၊ နိပ္ဖန္န–ပြီးခြင်းအနက်၊ အဝတာရဏ–အဝတာရဏအနက်၊ အနန္တရ–အခြားမဲ့ အနက်၊ အပါဒါန–အပါဒါန်အနက်တို့ ဖြစ်ပါသည်။ (ဂါထာကိုထောက်)

➤ သညာဝိဓာနကို စီရင်ရခြင်းအကျိုး ။ ။ ခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲပုံကို နားလည်စေခြင်း အကျိုးငှာ သညာဝိဓာနကို စီရင်ရပါသည်။

➤ ပရဿပုဒ် မည်ပုံ ။ ။သူတစ်ပါးအနက်ကို ဟောတတ်သောကြောင့် "ပရဿ ပုဒ်" မည်ပါသည်။ **➤ ပရဿပဒ–အရ ။ ။** ဝိဘတ်ရှစ်သွယ်တို့တွင် ရှေ့ (၆)လုံး ရ၏။

➤ မုချပရဿပုဒ်ကား ။ ။ အာချာတ်ဝိဘတ် ရှေ့ (၆)လုံးတို့တွင် ပဌမပုရိသ်နှင့် မဇ္ဈိမပုရိသ်တို့သည် သူတစ်ပါးဟူသော နာမသဒ္ဒါ, တုမှ-သဒ္ဒါကို ပြတတ် ဟောတတ်သောကြောင့် "မုချပရဿပုဒ်" မည်ပါသည်။

➤ နေယျတ္ထ (ဝါ) ဥပစာ ပရဿပုဒ်ကား ဥတ္တမပုရိသ်သည် မိမိ-ဟူသော အမှသဒ္ဒါ၏အနက်ကို ပြတတ်သော်လည်း တဗ္ဗဟုလနည်း, ယေဘုယျနည်းအားဖြင့် ပရဿပုဒ်ဟု ဆိုအပ်သောကြောင့် "ဥပစာပရဿပုဒ်" မည်ပါသည်။

➤ ဝတ္တမာန်ဝိဘတ်တို့တွင် မုချပရဿပုဒ်ကား ။ ။ တိ အန္တိ သိ ထ ဝိဘတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။ **➤ ဥပစာ ပရဿပုဒ်ကား –** မိ မဝိဘတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ မိ မဝိဘတ်တို့ကို ပရဿပုဒ်ဟု ခေါ်နိုင်ခြင်းအကြောင်း ။ ။ တိ အန္တိ သိ ထ ဟူသော သူတစ်ပါးအနက်ကို ဟောနိုင်သောပုဒ်တို့က မိမိအနက်ကိုဟောနိုင်သော ပုဒ်တို့ ထက် များသောကြောင့် ယေဘုယျနည်းအားဖြင့် မိ, မဝိဘတ်တို့ကိုလည်း ပရဿပုဒ်ဟု ခေါ်နိုင်ပါသည်။ [ဥပမာ] ရှားပင်တွေများ၍ အခြားအပင်လည်း အနည်းငယ်ပါသော သစ်ပင်အပေါင်းကို ယေဘုယျနည်းအားဖြင့် "ခဒိရဝန–ရှားတော"ဟု ခေါ်ရသကဲ့သို့ ဖြစ်ပါသည်။

၄၀၇။ ပရာန္တတ္တနော ပဒါနိ

သဗ္ဗာသံ ဝိဘတ္တီနံ ယာနိ ယာနိ ပရာနိ ဆပဒါနိ၊ တာနိ တာနိ အတ္တနော ပဒသညာနိ ဟောန္တိ။ တံ ယထာ? တေ အန္တေ သေ ဝှေ ဧ မှေ။

အတ္တနောပဒမိစ္စနေန ကွတ္ထော? အတ္တနောပဒါနိ ဘာဝေစ ကမ္မနိ။

http://www.dhammadownload.com

* သဗ္ဗာသံ၊ခပ်သိမ်းကုန်သော။ဝိဘတ္တီနံ၊ဝိဘတ်တို့တွင်။ပရာနိ၊နောက်၌ဖြစ်ကုန်သော။ ဆ၊ခြောက်ပုဒ် ခြောက်ပုဒ်တို့သည်။အတ္တနောပဒါနိ၊အတ္တနောပုဒ်မည်ကုန်၏။

* သဗ္ဗာသံ၊ခပ်သိမ်းကုန်သော။ဝိဘတ္တီနံ၊ဝိဘတ်တို့တွင်။(ဝါ)တို့၏။ပရာနိ၊ကုန်သော။ ယာနိ ယာနိ ဆပဒါနိ၊အကြင် အကြင် ခြောက်ပုဒ် ခြောက်ပုဒ်တို့သည်။သန္တိ၊ရှိကုန်၏။ တာနိ တာနိ ဆပဒါနိ၊ထိုထို ခြောက်ပုဒ် ခြောက်ပုဒ်တို့သည်။အတ္တနောပဒ သညာနိ၊ အတ္တနောပုဒ်မည်ကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

* တံ၊ထိုအတ္တနောပုဒ်တို့သည်။ယထာ၊ဘယ်ဟာတို့ပါနည်း။တေ(လ)မှေ၊မှေ-ဟူသည် တို့တည်း။အတ္တနောပဒမိစ္စနေနေ၊အတ္တနောပုဒ်ဟူသော အမည်ကိုမှည့်ရသဖြင့်။ကွဲထွော ဘယ်အကျိုးရှိသနည်း။အတ္တနော ပဒါနိ ဘာဝေစ ကမ္မနိ၊အတ္တနော ပဒါနိ ဘာဝေစ ကမ္မနိ စသောသုတ်တို့၌ အတ္တနောပုဒ်ဟု ခေါ်ဆိုရခြင်းအကျိုးရှိ၏။

> ပရာနိ+အတ္တနောပဒါနိ–ဟူ ၂–ပုဒ်ရှိသော သညာသုတ်

> **အတ္တနောပဒါနိ–ဝိဂ္ဂဟ** ။ ။ အတ္တနော အတ္ထာနိ ပဒါနိ အတ္တနောပဒါနိ။ (အလုတ္တ တပ္ပုရိသ်သမာသ်)

> **အတ္တနောပုဒ်မည်ပုံ** ။ ။ မိမိအနက်ကို ဟောတတ်သောကြောင့် "အတ္တနော ပုဒ်" မည်ပါသည်။

> **ဝတ္တမာန်ဝိဘတ်တို့တွင် မုချအတ္တနောပုဒ်ကား** ။ ။ ဧ, မှေဝိဘတ်တို့ဖြစ်ပါသည်။

> **ဥပစာ အတ္တနောပုဒ်ကား** ။ ။ တေ အန္တေ သေ ဝှေ ဝိဘတ်တို့ဖြစ်ပါသည်။

> **ဝိဘတ်ရှစ်သွယ်တို့တွင် မုချအတ္တနောပုဒ်ကား** ။ မိမိဟူသော အမှုသဒ္ဒါ၏ အနက်ကို ပြတတ်သောကြောင့် ဥတ္တမပုရိသ်ဝိဘတ်များ ဖြစ်ပါသည်။

> **ဥပစာ အတ္တနောပုဒ်ကား** ။ ။ ရုဠှီနည်းအားဖြင့် အတ္တနောပုဒ်ဟု ဆိုအပ်သော ကြောင့် ပဌမပုရိသ်, မဇ္ဈိမပုရိသ် ဝိဘတ်များ ဖြစ်ပါသည်။

> **သူတစ်ပါးအနက်ကိုဟောသော တေ, အန္တေ, သေ, ဝှေဝိဘတ်တို့ကို အတ္တနော ပုဒ်ဟု ဆိုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ရှေးပညာတ်၏အစွမ်းအားဖြင့် (ဝါ) အတွင်ရုဠှီနည်းအား ဖြင့် အတ္တနောပုဒ်ဟု ဆိုရပါသည်။

> **ပရဿပုဒ်/ပရာဏျတ္တနော ပါဌ်အဆုံးအဖြတ်** ။ ။ ပရာဏိတ္တေ ဣတိနော နိပါတနေန နဿ ဏတ္တံ-ဟူသော ရူပသိဒ္ဓိဋီကာနှင့်အညီ ရဟာဒိဂိုဏ်းဖြစ်သောကြောင့် ပရာဏျတ္တနောပါဌ်သာ မှန်ပါသည်။

၄၀၈။ ဒွေ ဒွေ ပဌမ မဇ္ဈိမုတ္တမပုရိသာ

တာသံ သဗ္ဗာသံ ဝိဘတ္တီနံ ပရဿပဒါနံ, အတ္တနောပဒါနဉ္စ ဒွေဒွေ ပဒါနိ ပဌမ မဇ္ဈိမုတ္တမပုရိသာသညာနိ ဟောန္တိ။

http://www.dhammadownload.com

တံ ယထာ? တိ အန္တိ ဏ္ဍတိ ပဋ္ဌမပုရိသာ၊ သိ ထ ဏ္ဍတိ မဇ္ဈိမပုရိသာ၊ မိ မ ဏ္ဍတိ ဥတ္တမပုရိသာ။ အတ္တနောပဒါနမ္ပိ တေ အန္တေ ဏ္ဍတိ ပဋ္ဌမပုရိသာ၊ သေ ဝှေ ဏ္ဍတိ မဇ္ဈိမပုရိသာ၊ ဧ မှေ ဏ္ဍတိ ဥတ္တမပုရိသာ။ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ။

ပဋ္ဌမမဇ္ဈိမုတ္တမပုရိသမိစ္စနေန ကွတ္ထော? နာမမှိ ပယုဇ္ဇမာနေပိ တုလျာဓိကရဏေ ပဋ္ဌမော၊ တုမှေ မဇ္ဈိမော၊ အမှေ ဥတ္တမော။

➤ ဒွေဒွေ+ပဌမ မဇ္ဈိမုတ္တမပုရိသာ–ဟူ ၂–ပုဒ်ရှိသော သညာသုတ်

* သဗ္ဗာသံ၊ခပ်သိမ်းကုန်သော၊ဝိဘတ္တီနံ၊ဝိဘတ်တို့တွင်၊ဒွေဒွေ၊နှစ်ပုဒ် နှစ်ပုဒ်တို့သည်၊ ပဋ္ဌမ မဇ္ဈိမုတ္တမပုရိသာ၊ပဋ္ဌမပုရိသ်, မဇ္ဈိမပုရိသ်, ဥတ္တမပုရိသ် မည်ကုန်၏။ ။

* သဗ္ဗာသံ၊ခပ်သိမ်းကုန်သော၊ဝိဘတ္တီနံ၊ဝိဘတ်တို့တွင်၊(ဝါ) တို့၏၊ပရဿပဒါနဥ္စ၊ ပရဿပုဒ်တို့၏ရင်း၊အတ္တနောပဒါနဥ္စ၊အတ္တနောပုဒ်တို့၏ရင်း၊ဒွေ ဒွေ ပဒါနိ၊နှစ်ပုဒ် နှစ်ပုဒ်တို့သည်၊ပဋ္ဌမ မဇ္ဈိမုတ္တမပုရိသသညာနိ၊ပဋ္ဌမပုရိသ်, မဇ္ဈိမပုရိသ်, ဥတ္တမပုရိသ် မည်ကုန်သည်၊ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

တံ၊ထိုပုရိသ်တို့သည်၊ယထာ၊ဘယ်ဟာတို့ပါနည်း၊တိ အန္တိ ဏ္ဍတိ၊တိ အန္တိ-ဟူသော နှစ်ပုဒ်တို့သည်၊ပဋ္ဌမပုရိသာ၊ပဋ္ဌမပုရိသ်မည်ကုန်၏၊သိ ထ ဏ္ဍတိ၊သိ ထ-ဟူသော နှစ်ပုဒ်တို့သည်၊မဇ္ဈိမပုရိသာ၊မဇ္ဈိမပုရိသ် မည်ကုန်၏။ မိ မ ဏ္ဍတိ၊မိ မ-ဟူသော နှစ်ပုဒ်တို့ သည်၊ဥတ္တမပုရိသာ၊ဥတ္တမပုရိသ် မည်ကုန်၏။ * အတ္တနောပဒါနမ္ပိ၊အတ္တနောပုဒ်တို့တွင် လည်း၊တေ အန္တေ ဏ္ဍတိ၊တို့သည်၊ပဋ္ဌမပုရိသာ၊ကုန်၏၊သေ ဝှေ ဏ္ဍတိ၊တို့သည်၊မဇ္ဈိမ ပုရိသာ၊ကုန်၏၊ဧ မှေ ဏ္ဍတိ၊တို့သည်၊ဥတ္တမပုရိသာ၊ကုန်၏။ သဗ္ဗတ္ထ၊အလုံးစုံသော ဝိဘတ် တို့၌၊ဧဝံ၊ဤအတူတည်း။ * ပဋ္ဌမ မဇ္ဈိမုတ္တမပုရိသမိစ္စနေန၊ပဋ္ဌမ, မဇ္ဈိမ, ဥတ္တမပုရိသ် အမည်ကို မှည့်ရသဖြင့်၊ကွတ္ထော၊ဘယ်အကျိုးရှိသနည်း၊နာမမှိ (လ) ဥတ္တမော၊ဥတ္တမော စသော သုတ်တို့၌ ပဋ္ဌမပုရိသ်, မဇ္ဈိမပုရိသ်, ဥတ္တမပုရိသ်-ဟု ခေါ်ဆိုရခြင်းအကျိုးရှိ၏။

၄၀၉။ သဗ္ဗေသ မေကာဘိဓာနေ ပရော ပုရိသော

သဗ္ဗေသံ တိဏ္ဏံ ပဋ္ဌမ မဇ္ဈိမုတ္တမပုရိသာနံ ဧကာဘိဓာနေ ပရော ပုရိသော ဂဟေတဗ္ဗော။

သောစ ပဌတိ၊ တွဥ္စ ပဌသိ၊ တုမှေ ပဌထ။ သောစ ပစတိ၊ တွဥ္စ ပစသိ၊ တုမှေ ပစထ။ ဧဝံ သေသာသု ဝိဘတ္တီသု ပရော ပုရိသော ယောဇေတဗ္ဗော။

* သဗ္ဗေသံ၊အလုံးစုံသော ပုရိသ်နှစ်ပါး သုံးပါးတို့၏၊ဧကာဘိဓာနေ၊တူသော ကာလ တူသောကြိယာကို ဟောသည်၊သတိ၊ရှိလတ်သော်၊ပရော၊နောက်ဖြစ်သော၊ပုရိသော၊ ပုရိသ်ကို၊ဂဟေတဗ္ဗော၊ယူအပ်၏။ ။ * သဗ္ဗေသံ၊အလုံးစုံကုန်သော၊တိဏ္ဏံ၊သုံးပါးကုန် သော၊ပဋ္ဌမမဇ္ဈိမုတ္တမပုရိသာနံ၊ပဋ္ဌမပုရိသ်, မဇ္ဈိမပုရိသ်, ဥတ္တမပုရိသ်တို့၏၊ဧကာဘိဓာနေ၊

http://www.dhammadownload.com

တူသောကာလ, တူသောကြိယာကိုဟောသည်။သတိ၊ရှိလတ်သော်။ပရော၊နောက်ဖြစ်သော။ပုရိသော၊ပုရိသ်ကို။ဂဟေတဗ္ဗော၊ယူအပ်၏။

သောစ၊ထိုသူတစ်ယောက်သည်လည်း။ပဌတိ၊ရွတ်ဆို၏။တွံ့ဥ၊သင်တစ်ယောက်သည်လည်း။ပဌသိ၊ရွတ်ဆို၏။တုမှေ၊သင်တို့သည်။ပဌထ၊ရွတ်ဆိုကြကုန်၏။သောစ၊ထိုသူတစ်ယောက်သည်လည်း။ပစတိ၊ချက်၏။တွံ့ဥ၊သင်သည်လည်း။ပစသိ၊ချက်၏။တုမှေ၊သင်တို့သည်။ပစထ၊ချက်ကြကုန်၏။ဝေါ၊ဤအတူ။သေသာသု၊ကြွင်းကုန်သော။ဝိဘတ္တီသု၊ဝိဘတ်တို့၌။ပရော၊နောက်ဖြစ်သော။ပုရိသော၊ပုရိသ်ကို။ယောဇေတဗ္ဗော၊ယှဉ်အပ်၏။

> **သဗ္ဗေသံ+ကောဘိတာနေ+ပရော+ပုရိသော–တု ၄–ပုဒ်ရှိသော ပရိဘာသာသုတ်**

> **ပရော ပုရိသော–အရ ။ ။** နာမမှိ ပယုဇ္ဇမာနေပိ တုလျာဓိကရဏေ ပဌမော၊ တုမှေ မဇ္ဈိမော၊ အမှေ ဥတ္တမော-ဟု အစဉ်အတိုင်း ဆိုလတ္တံ့ဖြစ်သောကြောင့် ပဌမ, မဇ္ဈိမပုရိသ်တို့တွင် မဇ္ဈိမပုရိသ်၊ ပဌမ, ဥတ္တမပုရိသ်တို့တွင် ဥတ္တမပုရိသ်၊ ပဌမ, မဇ္ဈိမ, ဥတ္တမပုရိသ်တို့တွင် ဥတ္တမပုရိသ်ကို ယူရပါမည်။

မေး ။ ။ ပုရိသ်နှစ်မျိုး သုံးမျိုး သက်ခွင့်ကြုံလျှင် အဘယ်ပုရိသ် သက်ရမည်ကို သုတ်ထောက်၍ ဖြေဆိုပါ။

ဖြေ ။ ။ သဗ္ဗေသမေကာဘိတာနေ ပရော ပုရိသော-သုတ်ကို ထောက်၍ နောက်ပုရိသ်ကို ယူရပါမည်။

> **ကောဘိတာနေ–အရ ။ ။** တူသောကာလ, တူသောကြိယာဟူသော အနက်ကို ယူရပါမည်။ (တစ်နည်း) တပေါင်းတည်းဆိုအပ်သော ပုရိသ်ကို ယူရပါမည်။

> **ဤသုတ်ကို ဆိုရခြင်း/တည်ရခြင်းအကြောင်း ။ ။** သောစ တွံ့ဥ-ဟု ကတ္တားရှိရာ၌ သောစ-ကိုငဲ့၍ တိဝိဘတ်၊ တွံ့ဥ-ကိုငဲ့၍ သိဝိဘတ်သက်လျှင် ပစတိ, သိ-ဟု ပုရိသ်နှစ်ခုတွဲ သက်ရလေမည်လားဟု ယုံမှားဖွယ်ရှိ၍ ယင်းယုံမှားသံသယကို ပယ်ဖျောက်ခြင်းအကျိုးငှာ (ဝါ) ပယ်ဖျောက်လိုသောကြောင့် -ဆိုရပါသည်။

> **ပရော ပုရိသ်အင်္ဂါ ၂–ပါး ။ ။** (၁) ကာလတူခြင်း။ (၂) ကြိယာတူခြင်း။

> **ပရော ပုရိသ်သက်ရာဌာန (ဝိသယ) ။ ။** ကာလတူ ကြိယာတို့ကို တပေါင်းတည်း ဆိုလိုရာ၌သာ ပရောပုရိသ် သက်ရပါမည်။

> **ပရောပုရိသ်ယှက်ပုံ ။ ။** (၁) သောစ ပစတိ, တွံ့ဥ ပစသိ-တုမှေ ပစထ။ (၂) သောစ ပစတိ, အဟဥ္စ ပစာမိ-မယံ ပစာမ။ (၃) တွံ့ဥ ပစသိ, အဟဥ္စ ပစာမိ-မယံ ပစာမ။ (၄) သောစ ပစတိ, တွံ့ဥ ပစသိ, အဟဥ္စ ပစာမိ-မယံ ပစာမ။ [ရူပသိဒ္ဓိ]

(တစ်နည်း) ၁။ သောစ တွံ့ဥ ပစတိ၊ သောစ တွံ့ဥ ပစသိ၊ သောစ တွံ့ဥ တုမှေ ပစထ။[ပရိယာယ] သောစ ပစတိ, တွံ့ဥ ပစသိ, သောစ တွံ့ဥ တုမှေ ပစထ။[ကေဠ]

၂။ သောစ အဟဥ္စ ပစတိ, သောစ အဟဥ္စ ပစာမိ၊ သောစ အဟဥ္စ မယံ ပစာမ။

http://www.dhammadownload.com

[ပရိယာယ] သောစ ပစတိ, အဟဉ္စ ပစာမိ, သောစ အဟဉ္စ မယံ ပစာမ။ [ကေဋ္ဌ]

၃။ တွဉ္စ အဟဉ္စ ပစသိ, တွဉ္စ အဟဉ္စ ပစာမိ၊ တွဉ္စ အဟဉ္စ မယံ ပစာမ။[ပရိယာယ] တွဉ္စ ပစသိ, အဟဉ္စ ပစာမိ, တွဉ္စ အဟဉ္စ.မယံ ပစာမ။ [ကေဋ္ဌ]

၄။ သောစ တွဉ္စ အဟဉ္စ ပစတိ, သောစ တွဉ္စ အဟဉ္စ ပစသိ, သောစ တွဉ္စ အဟဉ္စ ပစာမိ, သောစ တွဉ္စ အဟဉ္စ မယံ ပစာမ။ [ပရိယာယ] သောစ ပစတိ, တွဉ္စ ပစသိ, အဟဉ္စ ပစာမိ၊ သောစ တွဉ္စ အဟဉ္စ မယံ ပစာမ။[ကေဋ္ဌ] (ဂဏ္ဌိ)

➤ **ပုရိသ်ယှက် အဓိပ္ပါယ်** ။ ။ တူသောကာလ, တူသောကြိယာရှိသော ပုရိသ် နှစ်ပါး သုံးပါးတို့၏ တပေါင်းတည်း တစ်ပြိုင်နက် ဖြစ်ကြသည်ကို "ပုရိသ်ယှက်သည်" ဟု ဆိုပါသည်။

➤ **ကောဘိတာနဖြစ်ပုံ** ။ ။ သောစ ပဌတိ, တွဉ္စ ပဌသိ-၌ ပဌတိ-သဒ္ဒါ ပဌသိ-သဒ္ဒါတို့၏ ပစ္စုပ္ပန်ကာလကို ဟောခြင်း ရွတ်ဖတ်ခြင်းကြိယာကို ဟောခြင်း၌ တူသည်၏ အဖြစ်သည် "ကောဘိတာန" ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ကောဘိတာနေ ထည့်ဆိုရကျိုး** ။ ။ သောစ ပစတိ, တွဉ္စ ပစိဿသိ, အဟံ ပစိ ပြယုဂ်တို့ဝယ် ကာလကွဲပြားရာ၌ "မယံ အပစိမှာ"ဟူ၍ အဂါိသိတ၏ အစွမ်းဖြင့် နောက် ဆုံး ပုရိသ်ဝိဘတ် မသက်ရခြင်းအကျိုးရှိပါသည်။

➤ **သောစ ပစတိ, တွဉ္စ ပစိဿသိ, အဟံ ပစိ-၌ မယံ ပစိမှာ-ဟု နောက်ပုရိသ် ကို မယူရခြင်းအကြောင်း/ "မယံ ပစိမှာ"ဟု ဓရောဝပုရိသ် မဖြစ်နိုင်ခြင်းအကြောင်း**

ဤပြယုဂ်၌ ပစတိ, ပစိဿသိ, ပစိ-ဟု ပစ္စုပ္ပန် အတိတ် အနာဂတ်အားဖြင့် ကွဲ ပြားသော ကာလရှိသောကြောင့်--နောက်ပုရိသ်ကို မယူရပါ။

၄၁၀။ နာမမှိ ပယုဇ္ဇမာနေပိ တုလျာဓိကရဏေ ပဌမော

နာမမှိ ပယုဇ္ဇမာနေပိ အပ္ပယုဇ္ဇမာနေပိ တုလျာဓိကရဏေ ပဌမပုရိသော ဟောတိ။ ။ သော ဂစ္ဆတိ၊ တေ ဂစ္ဆန္တိ။ အပ္ပယုဇ္ဇမာနေပိ- ဂစ္ဆတိ၊ ဂစ္ဆန္တိ။

တုလျာဓိကရဏေတိ ကိမတ္ထံ? တေန ဟညသေ တွံ ဒေဝဒတ္တေန။

* တုလျာဓိကရဏေ၊တူသောတည်ရာ အနက်ရှိသော၊နာမမှိ၊နာမ-သဒ္ဒါကို၊ပယုဇ္ဇမာနေ ပိ၊တိုက်ရိုက်ယှဉ်အပ်သော်ငြား။အပ္ပယုဇ္ဇမာနေပိ၊တိုက်ရိုက်မရှိ ဆ၍ သိအပ်သော်ငြား။ ပဌမော၊ပဌမပုရိသ်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

* တုလျာဓိကရဏေ၊သော။နာမမှိ၊ကို။ပယုဇ္ဇမာနေပိ၊ငြား။အပ္ပယုဇ္ဇမာနေပိ၊ငြား။ ပဌမပုရိသော၊ပဌမပုရိသ်သည်။ဟောတိ၊၏။ * သော၊ထိုသူသည်။ဂစ္ဆတိ၊သွား၏။တေ၊ ထိုသူတို့သည်။ဂစ္ဆန္တိ၊သွားကုန်၏။ * အပ္ပယုဇ္ဇမာနေပိ၊တိုက်ရိုက်မရှိ ဆ၍ သိအပ်ရာ၌ လည်း၊ ဂစ္ဆတိ၊သွား၏။ဂစ္ဆန္တိ၊သွားကုန်၏။ တုလျာဓိကရဏေတိ ပဒံ၊တုလျာဓိကရဏေဟူ

http://www.dhammadownload.com

သော ပုဒ်သည်။ကိမတ္တ။ဘယ်အကျိုးရှိသနည်း။ * တေန ဒေဝဒတ္တေန၊ထိုဒေဝဒတ်သည်။ တွံ၊သင့်ကို။ဟညသေ၊သတ်အပ်၏။

➤ **နာမမို+ပယုဇ္ဇမာနေ+အပိ+တုလျာဓိကရဏေ+ပဌမော-ဟူ ၅-ပုဒ်ရှိသော ဝိဘတ္တိဝိဓိသုတ်။**

➤ **တုလျာဓိကရဏ-ဝိဂ္ဂဟ** ။ ။ တုလျံ အဓိကရဏံ အတ္ထော ယဿာတိ တုလျာ ဓိကရဏံ။ ➤ **တုလျာဓိကရဏ အဓိပ္ပါယ်** ။ ။ နာမ်ပုဒ်နှင့် ကြိယာပုဒ်တို့ ဖြစ်အနက် ဟောခြင်း တူသည်ကို "တုလျာဓိကရဏ"ဟု ဆိုပါသည်။

➤ **ပုရိသော မဂ္ဂံ ဂစ္ဆတိ-၌ အာချာတ်နှင့် နာမ်ပုဒ်တို့ တုလျာဓိကရဏဖြစ်ပုံ**

ပုရိသော မဂ္ဂံ ဂစ္ဆတိ-၌ ပုရိသ-သဒ္ဒါသည် ဇာတ်ကို အကြောင်းပဝတ္တိနိမိတ်ပြု၍ ယောကျ်ားဖြစ်ကို ဟော၏၊ ဂစ္ဆတိ-သဒ္ဒါသည်လည်း သွားခြင်းကြိယာကို အကြောင်း ပဝတ္တိနိမိတ်ပြု၍ ယောကျ်ားဖြစ်ကိုဟော၏၊ ဤသို့ ပုရိသနှင့် ဂစ္ဆတိ-တို့ ယောကျ်ား ဖြစ်အနက်ဟောချင်း တူကြသည်ကို "တုလျာဓိကရဏ"ဟု ဆိုပါသည်။

➤ **နာမမို-အရ** ။ ။ (နာမမို-ဟု သာမညအားဖြင့် ဆိုသော်လည်း) တုမေ့ မဇ္ဈိမော အမှေ့ ဥတ္တမော-ဟု ဆိုလတ္တံ့ဖြစ်သောကြောင့် တုမှ, အမှ-မှတစ်ပါး ကတ္တား, ကံကို ဟောသော နာမ်ပုဒ်တို့ကိုသာ ယူရပါမည်။

➤ **နာမမို-အရ တုမှ, အမှ-သဒ္ဒါတို့ကို မယူရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ တုမေ့ မဇ္ဈိမော သုတ်ဖြင့် တုမှ-သဒ္ဒါ၊ အမှေ့ ဥတ္တမောသုတ်ဖြင့် အမှ-သဒ္ဒါတို့ကို ယူလတ္တံ့ဖြစ်သောကြောင့် နာမမို-အရ တုမှ, အမှ-သဒ္ဒါတို့ကို မယူရပါ။

➤ **တေန ဟညသေ တွံ ဒေဝဒတ္တေန-၌ (နာမသဒ္ဒါနှင့် ယှဉ်ပါလျက်) ပဌမပုရိသ် မသက်ရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ တေန ဒေဝဒတ္တေန-အရ သတ်တတ်သူ ဒေဝဒတ်ရ၍ ဟညသေ-အရ သတ်ခံရသူ ရ၏၊ ဤသို့ တေန-အရနှင့် ဟညသေ-အရသည် အနက် ဖြစ် အရခြင်း မတူသည့်အတွက် တုလျာဓိကရဏ မဖြစ်သောကြောင့် -ပဌမပုရိသ် မသက်ရပါ။

➤ **တေန ဟညသေ တွံ ဒေဝဒတ္တေန-၌ တုလျာဓိကရဏ မဖြစ်ပုံ** ။ ။ တေန-အရ သတ်တတ်သူဖြစ် ရ၏၊ ဟညသေ-အရ ကံဟောဖြစ်၍ သတ်အပ်သူဖြစ်ရသည်၊ ဤသို့ တေန-နှင့် ဟညသေ-သည် အရ မတူသောကြောင့် တုလျာဓိကရဏ မဖြစ်ပါ။

➤ **တေန ဟညသေ တွံ ဒေဝဒတ္တေန-၌ မဇ္ဈိမပုရိသ် သက်ရခြင်းအကြောင်း**

တွံ-အရ သတ်ခံရသူ ရ၏၊ ဟညသေ-အရလည်း သတ်ခံရသူပင် ရ၍ တွံ-နှင့် ဟညသေ-သည် အနက်ဖြစ် အရခြင်းတူရကား တုလျာဓိကရဏဖြစ်သောကြောင့် မဇ္ဈိမ ပုရိသ် သက်ရပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

➢ **တေန ဟညသေ တွံ့ စေတေနတ္တနေ-၌ တွံ့-နှင့် ဟညသေ-တို့ တုလျာဓိကရဏ ဖြစ်ပုံ** ။ ။ ဟညသေ-အရ သတ်ခံရသူ ရ၏၊ တွံ-အရလည်း သတ်ခံရသူပင် ရ၏၊ ဤသို့ ဟညသေ-အရနှင့် တွံ-အရသည် အနက်ဖြစ်ခြင်း အရတူရကား ဟညသေ-နှင့် တွံ-သည် တုလျာဓိကရဏ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ပထမပုရိသ် သတ်နိုင်ရန် လိုအပ်သော အင်္ဂါ** ။ ။ (၁) နာမ-သဒ္ဒါကို တိုက်ရိုက် ယှဉ်စပ်ထားခြင်း၊ (ဝါ) နာမ-သဒ္ဒါ၏ အနက်ကို သိလောက်ခြင်း၊ (၂) ကြိယာနှင့် နာမ သဒ္ဒါတို့ တုလျာဓိကရဏဖြစ်ခြင်း-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ပယုဇ္ဇမာနေပိ-၌ အပိ-သဒ္ဒါ၏အနက်** ။ ။ အပိ-သဒ္ဒါသည် အပ္ပယုဇ္ဇမာနသဒ္ဒါကို ဆည်းယူသောကြောင့် သမုစ္စည်းအနက် ဖြစ်ပါသည်။

၄၁၁။ တုမှေ မဇ္ဈိမော

တုမှေ ပယုဇ္ဇမာနေပိ အပ္ပယုဇ္ဇမာနေပိ တုလျာဓိကရဏေ မဇ္ဈိမပုရိသော ဟောတိ။ ။ တွံ ယာသိ၊ တုမှေ ယာထ။ အပ္ပယုဇ္ဇမာနေပိ - ယာသိ၊ ယာထ။

တုလျာဓိကရဏေတိ ကိမတ္ထံ? တယာ ပစ္စတေ ဩဒနော။

* တုလျာဓိကရဏေ၊တူသောတည်ရာ အနက်ရှိသော။တုမှေ၊တုမှ-သဒ္ဒါကို။ပယုဇ္ဇမာနေပိ၊တိုက်ရိုက်ယှဉ်အပ်သော်၎င်း။အပ္ပယုဇ္ဇမာနေပိ၊တိုက်ရိုက် မရှိ ဆ၍ သိအပ်သော်၎င်း။မဇ္ဈိမော၊မဇ္ဈိမပုရိသ်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ [ဝုတ္တိအနက်နည်းတူ]

* တွံ၊သင်သည်။ယာသိ၊သွား၏။တုမှေ၊သင်တို့သည်။ယာထ၊သွားကုန်၏။အပ္ပယုဇ္ဇ မာနေပိ၊တိုက်ရိုက် မရှိ ဆ၍ သိအပ်ရာ၌လည်း။ယာသိ၊သွား၏။ယာထ၊သွားကုန်၏။ တုလျာဓိကရဏေတိ ပဒံ၊တုလျာဓိကရဏေ-ဟူသောပုဒ်သည်။ကိမတ္ထံ၊ဘယ်အကျိုးရှိ သနည်း။ * တယာ၊သင်သည်။ဩဒနော၊ထမင်းကို။ပစ္စတေ၊ချက်အပ်၏။

➢ **တုမှေ+မဇ္ဈိမော-ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော ဝိဘတ္တိဝိဓိသုတ်**

➢ **တယာ ပစ္စတေ ဩဒနော-၌ (တုမှ-သဒ္ဒါနှင့် ယှဉ်ပါလျက်) မဇ္ဈိမပုရိသ် မသက် ရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ဤပုံစံ၌ တယာ-အရ ချက်တတ်သူ လူဖြစ်၍ ပစ္စတေ-အရ ချက်အပ်သော ထမင်းရသဖြင့် တယာ-အရနှင့် ပစ္စတေ-အရသည် အနက်ဖြစ်အရခြင်း မတူရကား တုလျာဓိကရဏ မဖြစ်သောကြောင့် မဇ္ဈိမပုရိသ် မသက်ရပါ။

➢ **တယာ ပစ္စတေ ဩဒနော-၌ (တုမှ-သဒ္ဒါနှင့် ယှဉ်ပါလျက်)ပထမပုရိသ် သက် ရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ပစ္စတေ-အရ ချက်အပ်သော ထမင်းရ၏၊ ဩဒနော-အရလည်း ထမင်းပင် ရ၏၊ ဤသို့ ပစ္စတေ-နှင့် ဩဒနော-တို့သည် အနက်ဖြစ်အရခြင်း တူရကား တုလျာဓိကရဏဖြစ်သောကြောင့် ပထမပုရိသ် သက်ရပါသည်။

➢ **တယာ ပစ္စတေ ဩဒနော-၌ တုလျာဓိကရဏ ဖြစ်ပုံ** ။ ။ ပစ္စတေ-အရ ချက်အပ်

http://www.dhammadownload.com

သော ထမင်း ရ၏၊ ဩဒနော-အရလည်း ထမင်းပင် ရ၏၊ ဤသို့ ပစ္စတေ-အရနှင့် ဩဒနော-အရသည် အနက်ဖြစ်ခြင်း အရတူရကား တုလျာဓိကရဏ ဖြစ်ပါသည်။

၄၁၂။ အဓမ္မေ ဥတ္တမော

အဓမ္မေ ပယုဇ္ဇမာနေပိ အပ္ပယုဇ္ဇမာနေပိ တုလျာဓိကရဏေ ဥတ္တမပုရိသော ဟောတိ။ ။ အဟံ ယဇာမိ၊ မယံ ယဇာမ။ အပ္ပယုဇ္ဇမာနေပိ - ယဇာမိ၊ ယဇာမ။

တုလျာဓိကရဏေတိ ကိမတ္ထံ? မယာ ဣဇ္ဇတေ ဗုဒ္ဓေါ။

* တုလျာဓိကရဏေ၊တူသောတည်ရာ အနက်ရှိသော။အဓမ္မေ၊အမှ-သဒ္ဒါကို။ပယုဇ္ဇမာနေပိ၊တိုက်ရိုက်ယှဉ်အပ်သော်ရင်း။အပ္ပယုဇ္ဇမာနေပိ၊တိုက်ရိုက် မရှိ ဆဲ၍ သိအပ်သော်ရင်း။ဥတ္တမော၊ဥတ္တမပုရိသ်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ [ဝုတ္တိအနက်နည်းတူ]

* အဟံ၊ငါသည်။ယဇာမိ၊ပူဇော်၏။မယံ၊ငါတို့သည်။ယဇာမ၊ပူဇော်ကုန်၏။ အပ္ပယုဇ္ဇမာနေပိ၊တိုက်ရိုက် မရှိ ဆဲ၍သိအပ်ရာ၌လည်း။ယဇာမိ၊ပူဇော်၏။ယဇာမ၊ပူဇော်ကုန်၏။ တုလျာဓိကရဏေတိ ပဒံ၊တုလျာဓိကရဏေ-ဟူသောပုဒ်သည်။ကိမတ္ထံ၊ဘယ်အကျိုးရှိသနည်း။ * မယာ၊ငါသည်။ဗုဒ္ဓေါ၊ဘုရားကို။ဣဇ္ဇတေ၊ပူဇော်အပ်၏။

➤ အဓမ္မ+ဥတ္တမော–ဟူ ၂–ပုဒ်ရှိသော ဝိဘတ္တိဝိဓိသုတ်

➤ မယာ ဣဇ္ဇတေ ဗုဒ္ဓေါ–၌ (အမှ–သဒ္ဒါနှင့် ယှဉ်ပါလျက်) ဥတ္တမပုရိသ် မသက်ရခြင်းအကြောင်း ။ ။ မယာ-အရ ပူဇော်တတ်သူဖြစ် ရ၏၊ ဣဇ္ဇတေ-အရ ပူဇော်အပ်သော ဘုရားဖြစ် ရ၏၊ ဤသို့ မယာ-နှင့် ဣဇ္ဇတေ-တို့သည် အနက်ဖြစ်ခြင်း အရမတူရကား တုလျာဓိကရဏ မဖြစ်သောကြောင့် ဥတ္တမပုရိသ် မသက်ရပါ။

➤ မယာ ဣဇ္ဇတေ ဗုဒ္ဓေါ–၌ အမှ–သဒ္ဒါနှင့်ယှဉ်ပါလျက် ပဌမပုရိသ်သက်ရခြင်းအကြောင်း ။ ။ ဣဇ္ဇတေ-အရ ပူဇော်အပ်သော ဘုရားဖြစ် ရ၏၊ ဗုဒ္ဓေါ-အရလည်း ဘုရားဖြစ်ပင် ရ၏၊ ဤသို့ ဣဇ္ဇတေ-နှင့် ဗုဒ္ဓေါ-တို့သည် အနက်ဖြစ် အရခြင်းတူရကား တုလျာဓိကရဏဖြစ်သောကြောင့် ပဌမပုရိသ် သက်ရပါသည်။

➤ မယာ ဣဇ္ဇတေ ဗုဒ္ဓေါ–၌ ဣဇ္ဇတေ–နှင့် ဗုဒ္ဓေါ–တို့ တုလျာဓိကရဏဖြစ်ပုံ

ဣဇ္ဇတေ-အရ ပူဇော်အပ်သော ဘုရားဖြစ်ရ၍ ဗုဒ္ဓေါ-အရလည်း ဘုရားဖြစ်ပင် ရ၏၊ ဤသို့ ဣဇ္ဇတေ-အရနှင့် ဗုဒ္ဓေါ-အရသည် အနက်ဖြစ်ခြင်း တူရကား ဣဇ္ဇတေ-နှင့် ဗုဒ္ဓေါ-တို့သည် တုလျာဓိကရဏ ဖြစ်ပါသည်။

၄၁၃။ ကာလေ

"ကာလေ" ဣစ္စေတံ အဓိကာရတ္ထံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

* ပရာ၊နောက်ဆိုလတ္တံ့သော ဝိဘတ်ရှစ်သွယ်တို့သည်။ကာလေ၊သင့်လျော်ရာ ကာလ၌။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ။ * ကာလေ ဣစ္စေတံ၊ကာလေ-ဟူသော သုတ်ကို။အဓိ

http://www.dhammadownload.com

ကာရတ္တံ၊လိုက်ဖို့ရာ။ဝေဒိတဗ္ဗံ၊သိအပ်၏။

➤ ကာလေ–ဟု ၁–ပုဒ်သာရှိသော အဓိကာရသုတ်

➤ ကာလ–အရ ॥ ॥ ကြိယာကို ယူရပါမည်။

➤ ကာလ–အရ ကြိယာကို ယူရကျိုး ॥ ॥ တိ,စသော အာချာတ်ဝိဘတ်တို့သည် ဓာတ်နောင်သာ သက်၏ဟု အနက်ထူးကို သိရခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

➤ ကာလ–ရှုပ်ပြီးပုံ ॥ ॥ ကရဏံ ကာရော–ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ဒေါ ဿေစ၌ စသဒ္ဒါဖြင့် (မဟာသာရော မဟာသာလော ပြီးသကဲ့သို့) ရ-ကို လပြု၍ ကာလော-ဟု ပြီး၏။

၄၁၄။ ဝတ္တမာနာ ပစ္စုပ္ပန္နေ

ပစ္စုပ္ပန္နေ ကာလေ ဝတ္တမာနာဝိဘတ္တိ ဟောတိ။

ပါဋလိပုတ္တံ ဂစ္ဆတိ၊ သာဝတ္ထိံ ပဝိသတိ။

* ပစ္စုပ္ပန္နေ၊ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော။ကာလေ၊ကာလ၌။ဝတ္တမာနာ၊ဝတ္တမာန်ဝိဘတ်သည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ [ဝုတ္တိအနက် နည်းတူ] * ပါဋလိပုတ္တံ၊ပါဋလိပုတ်ပြည်သို့။ဂစ္ဆတိ၊သွား၏ * သာဝတ္ထိံ၊သာဝတ္ထိပြည်၌။ပဝိသတိ၊ဝင်သွား၏။

➤ ဝတ္တမာနာ+ပစ္စုပ္ပန္နေ–ဟု ၂–ပုဒ်ရှိသော ဝိဘတ္တိဝိဓိသုတ်

➤ ပစ္စုပ္ပန္နေ–ဟု အထူးပြု၍ ဆိုခြင်းအကြောင်း ॥ ॥ ကာလ၏ အနက်ဖြစ်သော ကြိယာသည် အာချာတ်အရာဝယ် အတိတ်, အနာဂတ်, ပစ္စုပ္ပန်, အာဏတ္တိ, ပရိကပ္ပ, ကာလာတိပတ္တိအားဖြင့် ခြောက်မျိုးပြားသောကြောင့် "ပစ္စုပ္ပန္နေ"ဟု အထူးပြု၍ ဆိုရပါသည်။

➤ ပစ္စုပ္ပန်မည်ပုံ ॥ ॥ ထိုထိုအကြောင်းကို စွဲ၍ အထင်အရှား ဖြစ်ဆဲလည်းမဟုတ်၊ ပြီးလည်း မပြီးသေးသော ကြိယာသည် "ပစ္စုပ္ပန်" မည်ပါသည်။

➤ ပစ္စုပ္ပန္န–အရ ॥ ॥ ပရမတ်သဘောအားဖြင့်ဖြစ်စေ, ပညတ်သဘောအားဖြင့် ဖြစ်စေ ထင်ရှားရှိသော ကြိယာကို ယူရပါမည်။

➤ ဝတ္တမာန် ၂–မျိုး ॥ ॥ (၁) ဝေးသော အတိတ်ကိုငဲ့၍ သုံးစွဲသော တံကာလဝစနိစ္ဆာယ ဝတ္တမာန် (ဝါ) တံကာလာပေက္ခ ဝတ္တမာန်၊ (ပုံစံ) ဂစ္ဆာမိ အမ္ဗရေ တဒါ။ [တဒါ၊ ထိုသုမေဓာဖြစ်သောအခါ၌။အမ္ဗရေ၊ကောင်းကင်ထက်ဝယ်။ဂစ္ဆာမိ၊သွားတော်မူခဲ့၏။]

(၂) သမီပဝတ္တမာန်။ ထိုသမီပဝတ္တမာန်သည်လည်း (၁) အတိတ်သမီပ ဝတ္တမာန်၊ (ပုံစံ) ကုတော ဘဝံ အာဂစ္ဆတိ၊ ပါဋလိပုတ္တတော အာဂစ္ဆာမိ။ (၂) အနာဂတ် သမီပ ဝတ္တမာန်၊ (ပုံစံ) ကုဟိံ ဂစ္ဆသိ၊ သာဝတ္ထိယံ ဂစ္ဆာမိ။

➤ ဝတ္တမာန်ဝိဘတ် သက်နိုင်ရာကာလ ॥ ॥ ပစ္စုပ္ပန်ဝေါဟာရကို တင်စားသော သမီပူပစာရအားဖြင့် ပစ္စုပ္ပန်၏ အနီးဖြစ်သော အတိတ် အနာဂတ်ကြိယာ၌ရင်း၊ အတိတ်

http://www.dhammadownload.com

၌ ဖြစ်ဆဲကာလကို ဆိုလိုခြင်းကြောင့် ဝေးသော အတိတ်ကြီးယာ၌ရင်း ဝတ္တမာန်ဝိဘတ် သက်ရပါမည်။

မေး ။ ။ ဝတ္တမာန်ဝိဘတ်များသည် ပစ္စုပ္ပန်ကာလ၌သာ သက်နိုင်ပါသလော?

ဖြေ ။ ။ မဟုတ်ပါ။ ကုတော နု တွံ ဘိက္ခု အာဂစ္ဆသိ (အတိတ်ကာလ)၊ ပုရေ အဓမ္မော ဒိပ္ပတိ (အနာဂတ်ကာလ)ပုံစံတို့၌ ဝတ္တမာနာ–ဟူသော ဒွိဓာကရဏ ယောဂဝိဘာဂ ဖြင့် အတိတ်ကာလ, အနာဂတ်ကာလတို့၌လည်း ဝတ္တမာန်ဝိဘတ်များ သက်နိုင်သည်။

➤ **ဝတ္တမာန်ဝိဘတ်များ အနာဂတ်ကာလ၌ သက်နိုင်ခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ယာဝ သဒ္ဒါ, ပုရေသဒ္ဒါ, ပုရာသဒ္ဒါတို့နှင့် ယှဉ်သောကြောင့် ဝတ္တမာန်ဝိဘတ်များ အနာဂတ်ကာလ၌ သက်နိုင်ပါသည်။

➤ **မုချဝတ္တမာန်အား** ။ ပစ္စုပ္ပန်ကာလ ဖြစ်ပါသည်။

➤ <u>**ဥပစာရဝတ္တ ဝတ္တမာန်အား** ။ အတိတ်ကာလ, အနာဂတ်ကာလ ဖြစ်ပါသည်။</u>

၄၁၅။ အာဏတျာသိဋ္ဌေ နုတ္တကာလေ ပဉ္စမီ

အာဏတျတ္ထေစ အာသီသတ္ထေစ အနုတ္တကာလေ ပဉ္စမီဝိဘတ္တိ ဟောတိ။

ကရောတု ကုသလံ၊ သုခံ တေ ဟောတု။

* (ကစ္စည်းအလို) အနုတ္တကာလေ၊အတိတ်, အနာဂတ်, ပစ္စုပ္ပန်-ဟု မဆိုအပ်သော ကာလသာမန်၌။အာဏတျာသိဋ္ဌေ၊စေခိုင်းခြင်း, တောင်းတခြင်းအနက်၌။ပဉ္စမီ၊ပဉ္စမီ ဝိဘတ်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ (ရူ-အလို) အနုတ္တကာလေ၊အနီး၌ ပြောဆိုအပ်သော ပစ္စုပ္ပန်ကာလ၌။[အနုတ္တ–၌ ရှေ့ပုဒ်ကို ဥပသဂ္ဂအဖြစ်ကြံ] (ဝါ) အတိတ်, အနာဂတ်, ပစ္စုပ္ပန်ဟု သီးခြားကမ်းသတ် မသုံးသတ်အပ်သော အနာမဋ္ဌကာလ၌။[နိပါတပကြံ] အာဏတျာသိဋ္ဌေ၊စေခိုင်းခြင်း, တောင့်တခြင်းအနက်၌။ပဉ္စမီ၊ပဉ္စမီဝိဘတ်သည်။ဟောတိ။ (ဝုတ္တိအနက်)* အနုတ္တကာလေ၊၌။အာဏတျတ္ထေစ၊စေခိုင်းခြင်းအနက်၌၎င်း။အာသီသတ္ထေစ၊ တောင့်တခြင်း အနက်၌၎င်း။ပဉ္စမီဝိဘတ္တိ၊ပဉ္စမီဝိဘတ်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

* ကုသလံ၊ကုသိုလ်ကို။ကရောတု၊ပြုပါစေ။ * တေ၊သင့်အား။သုခံ၊ချမ်းသာခြင်း သည်။ဟောတု၊ဖြစ်ပါစေ။

➤ **အာဏတျာသိဋ္ဌေ+အနုတ္တကာလေ+ပဉ္စမီ–ဟူ ၃–ပုဒ်ရှိသော ဝိဘတ္တိဝိဓိသုတ်**

➤ **ကာလ–သဒ္ဒါ တစ်ဖန်ဆိုရခြင်းအကျိုး** ။ ။ ကာလ-သဒ္ဒါဖြင့် [ကာလော ပဗ္ဗဇေတုံ ဟောတု-ဝယ်] ဝိဓိအနက်, [ကာလော နိသီဒတု ဘဝံ-ဝယ်] နိမန္တနအနက်, [ဒေသေတု ဘန္တေ ဘဂဝါ ဓမ္မံ-ဝယ်] အဇ္ဈေသနအနက်, [ပုစ္ဆတု ဘဝံ ပဉ္ဟံ-ဝယ်] အနုမတိအနက်, [ဒဒါဟိ မေ ဂါမဝရာနိ ပဉ္စ-ဝယ်] ပတ္ထနာအနက်, [ကမ္မံ ကရောတု ဘဝံ-ဝယ်] ပတ္တကာလအနက် စသည်တို့၌လည်း ပဉ္စမီဝိဘတ် သက်ရခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

➤ **ကာလ–သစ္စါပိုင်းခြင့် ပဋ္ဌမိဝိဘတ် သက်နိုင်သောအနက်များ ။ ။** ဝိဓိအနက်, နိမန္တနအနက်, အဇ္ဈေသနအနက်, အနုမတိအနက်, ပတ္တကာလအနက်, ပတ္တကာလအနက် စသည်တို့ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ပဋ္ဌမိဝိဘတ် သက်ရာဌာန/သက်နိုင်သော အနက်များ ။ ။** အာဏတ္တိအနက် အာသိသအနက်, ဝိဓိအနက်, နိမန္တနအနက်, အဇ္ဈေသနအနက်, အနုမတိအနက်, ပတ္တနာ အနက်, ပတ္တကာလအနက် စသည်တို့ဖြစ်ပါသည်။

➤ **အစိဝါသေထု ဓေ အဓန္တေ အဝဝါ ဘောခနံ–ဝါကျ၌ အစိဝါသေတု–ဝယ် ပဋ္ဌမိ တုဝိဘတ် သက်သောအနက် -** နိမန္တနအနက် ဖြစ်ပါသည်။

➤ **အနုတ္တကာလ–အရ ။ ။** အနု ဥတ္တကာလော အနုတ္တကာလော-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ပစ္စုပ္ပန်ကာလကို ယူရပါမည်။ (တစ်နည်း) န ဥတ္တကာလော အနုတ္တကာလော-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ အနာဂတကာလသာမန်ကို ယူရပါမည်။

➤ **ဥတ္တကာလ–အရ ။ ။** အတိတ်, အနာဂတ်, ပစ္စုပ္ပန်ကာလကို ယူရပါမည်။

➤ **ဝိဓိ ခေါ်ပုံ ။ ။** မသိအပ်သော အမူ,စသော အကျိုးစီးပွားကို သူတစ်ပါးတို့အား သိစေခြင်းသည် "ဝိဓိ" မည်ပါသည်။ ➤ **နိမန္တနခေါ်ပုံ ။ ။** အလှူဝတ္ထုကိုခံခြင်း စသည်အကျိုးငှာ ပင့်ဖိတ်ခြင်းကို ပြုခြင်းသည် "နိမန္တန" မည်ပါသည်။

➤ **အဇ္ဈေသနခေါ်ပုံ ။ ။** တရားဟောခြင်း စသည်အကျိုးငှာ ပူဇော်ခြင်းလျှင် ပြဌာန်းခြင်းရှိသည်တို့ဖြင့် တောင်းပန်ခြင်းသည် "အဇ္ဈေသန" မည်ပါသည်။

➤ **အာသိဋ္ဌ (ဝါ) အာသိသခေါ်ပုံ ။ ။** အလိုရှိသဖြင့် မရောက်သေးသော အကျိုးကို ဆုတောင်းခြင်းသည် "အာသိဋ္ဌ (ဝါ) အာသိသ" မည်ပါသည်။

➤ **အာဏတ္တိ ခေါ်ပုံ ။ ။** စေခိုင်းခြင်းသည် "အာဏတ္တိ" မည်ပါသည်။

➤ **အာသိဋ္ဌနှင့် ပတ္ထနာ အထူး ။ ။** လက်ငင်းအလိုရှိအပ်သော အကျိုးကို တောင့်တခြင်းသည် "အာသိဋ္ဌ" မည်၏။ ကောင်းသည်ဖြစ်စေ, မကောင်းသည်ဖြစ်စေ နောင်အခါ၌ ရလတ္တံ့သော အကျိုးကို တောင့်တခြင်းသည် "ပတ္ထနာ"မည်၏။

➤ **ကာရိတ်နှင့် အာဏတ္တိ အထူး ။ ။** စေခိုင်းတတ်သော အာဏာပတ ဗျာပါရ ရှိသဖြင့် ဟေတုကတ္တားကို မရှိမသေ စေခိုင်းခြင်းသည် ကာရိတ်၊ အာဏာပတ ဗျာပါရ ကင်းသဖြင့် ဟေတုကတ္တားကို ရှိသေ, မရှိသေ စေခိုင်းခြင်းသည် အာဏတ္တိ မည်၏။ [နိဒ္ဒေသ] (တစ်နည်း) ဖြစ်ကို စေခိုင်းခြင်းသည် အာဏတ္တိ၊ ကြိယာနှင့်ယှဉ်၍ စေခိုင်းခြင်းသည် ကာရိတ်၊ ဤသို့ ထူးပါသည်။ [အတ္ထဗျာချာန်ကျမ်း]

➤ **အာဏတ္တိ၌ ဟေတုကတ္တား မရှိသင့်ခြင်းအကြောင်း ။ ။** အာဏတ္တိသည် စေခိုင်းတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ကြောင့်ကြဗျာပါရနှင့် မစပ်သောကြောင့် အာဏတ္တိ၌ ဟေတုကတ္တား မရှိသင့်ပါ။

http://www.dhammadownload.com

၄၁၆။ အနုမတိ ပရိကပ္ပတ္ထေသု သတ္တမီ

အနုမတျတ္ထေစ ပရိကပ္ပတ္ထေစ အနုတ္တကာလေ သတ္တမီဝိဘတ္တိ ဟောတိ။

တွံ ဂစ္ဆေယျာသိ၊ ကိမဟံ ကရေယျာမိ။

* အနုတ္တကာလေ၊အနီး၌ပြောဆိုအပ်သော ပစ္စုပ္ပန်ကာလ၌။ (ဝါ) အတိတ်, အနာဂတ်, ပစ္စုပ္ပန်-ဟု သီးခြားကမ်းသတ် မသုံးသပ်အပ်သော အနာမဋ္ဌကာလ၌။အနုမတိပရိကပ္ပတ္ထေသု၊ခွင့်လွှတ်စုံစမ်းခြင်း, ကြံစည်အောက်မေ့ခြင်းအနက်တို့၌။သတ္တမီ၊သတ္တမီဝိဘတ်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * အနုတ္တကာလေ၊၌။(ဝါ)၌။အနုမတျတ္ထေစ၊ခွင့်လွှတ်ခြင်းစုံးစမ်းခြင်းအနက်၌ရင်း။ပရိကပ္ပတ္ထေစ၊ကြံစည်အောက်မေ့ခြင်းအနက်၌ရင်း။သတ္တမီဝိဘတ္တိ၊သတ္တမီဝိဘတ်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

* တွံ၊သင်သည်။ဂစ္ဆေယျာသိ၊သွားလိုသလော။(ဝါ) သွားလိုသွားတော့။ * အဟံ၊ငါသည်။ကိံ ကရေယျာမိ၊ဘယ်လို ပြုလုပ်ရပါမည်နည်း။

> **အနုမတိပရိကပ္ပတ္ထေသု+သတ္တမီ–ဟု ၂–ပုဒ်ရှိသော ဝိဘတ္တိဝိဓိသုတ်**

> **အတ္ထ–သဒ္ဒါထည့်ဆိုရခြင်းအကျိုး ။ ။** အတ္ထ-သဒ္ဒါဖြင့် ဝိဓိအနက်, နိမန္တနအနက်စသည်တို့၌လည်း သတ္တမီဝိဘတ် သက်ရခြင်းအကျိုးရှိပါသည်။

> **သတ္တမီဝိဘတ်သက်ရာအနက် (ဝါ) သက်နိုင်သောအနက်များ ။ ။** အနုမတိ, ပရိကပ္ပ, ဝိဓိ, နိမန္တန, အာမန္တန, အဇ္ဈိဋ္ဌ, သမ္ပုစ္ဆ, ပတ္ထနာအနက်များ ဖြစ်ပါသည်။

> **အနုမတိ မည်ပုံ ။ ။** တစ်စုံတစ်ခု ပြုလုပ်လိုသူကို ခွင့်ပြုခြင်းသည် "အနုမတိ" မည်ပါသည်။ > **ပရိကပ္ပ မည်ပုံ ။ ။**အကယ်၍ဖြစ်အံ့ဟု မှတ်သားခြင်း, ကြံစည်ခြင်းသည်ရင်း၊ အကြောင်းကြိယာဖြစ်ခဲ့သော် အကျိုးကြိယာ၏ ဖြစ်သင့်ခြင်းကို ကြံဆခြင်းသည်ရင်း "ပရိကပ္ပ" မည်ပါသည်။

> **ပရိကပ္ပ ၂–မျိုး ။ ။** (၁) ဟေတုပရိကပ္ပ=အကြောင်းကို ကြံဆခြင်း၊ (ပုံစံ) သစေ သဝ်ရာ နိစ္စာ ဘဝေယျုံ၊ ဤပုံစံ၌ သင်္ခါရတို့ နိစ္စဖြစ်ကုန်အံ့-ဟု ကြံဆခြင်းသည် မချုပ်ခြင်း၏ အကြောင်းကို ကြံဆသောကြောင့် "**ဟေတုပရိကပ္ပ**" ဖြစ်ပါသည်။

(၂) ဖလပရိကပ္ပ=အကျိုးကို ကြံဆခြင်း၊ (ပုံစံ) န နိရုဇ္ဈေယျုံ၊ ဤပုံစံ၌ မချုပ်ကုန်ရာ-ဟု ကြံဆခြင်းသည် နိစ္စဖြစ်ခြင်း၏အကျိုးကို ကြံဆသောကြောင့် **ဖလပရိကပ္ပ**။

> **အနုမတိနှင့် ပရိကပ္ပ အထူး ။ ။** သူ့အလိုကို ခွင့်ပြုခြင်းသည် အနုမတိ၊ မိမိအလိုကို ကြံဆခြင်းသည် ပရိကပ္ပ၊ ဤသို့ ထူးပါသည်။

> **ယဒိ သော ပဌမဝယေ ပဗ္ဗဇေယျ အရဟာ ဘဝေယျ–၌ ပရိကပ္ပ ဖြစ်ပုံ**

ဤပုံစံ၌ ယဒိ သော ပဌမဝယေ ပဗ္ဗဇေယျ-ကား ရဟန်းပြုရခြင်း၏ အကြောင်းကို ကြံစည်သောကြောင့် ဟေတုပရိကပ္ပ၊ အရဟာ ဘဝေယျ-ကား ပဌမအရွယ်၌ ရဟန်းပြုခဲ့

http://www.dhammadownload.com

လျှင် ရဟန္တာဖြစ်လောက်ရာ၏-ဟု ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း၏ အကျိုးကို ကြံစည်သောကြောင့် ဖလပရိကပ္ပ၊ ဤကား ပရိကပ္ပ ဖြစ်ပုံတည်း။

➤ **သစေ သဒ်ါရော နိစ္စာ ဘဝေယျုံ န နိရုဇ္ဈေယျုံ-၌ ပရိကပ္ပ ဖြစ်ပုံ**

သစေ သဒ်ါရော နိစ္စာ ဘဝေယျုံ-ကား သဒ်ါရတရားတို့၏ အမြဲတည်မှုကို ကြံဆသောကြောင့် ဟေတုပရိကပ္ပ၊ န နိရုဇ္ဈေယျုံ-ကား သဒ်ါရတရားတို့ အမြဲတည်ရှိနေလျှင် ယင်းသဒ်ါရတရားတို့သည် မချုပ်ကုန်တော့ရာဟု သဒ်ါရတရားတို့၏ မချုပ်ခြင်း ဟူသော အကျိုးကို ကြံဆသောကြောင့် ဖလပရိကပ္ပ၊ ဤကား ပရိကပ္ပ ဖြစ်ပုံတည်း။

၄၁၇။ အပစ္စက္ခေ ပရောက္ခာတီတေ

အပစ္စက္ခေ အတီတေ ကာလေ ပရောက္ခာဝိဘတ္တိ ဟောတိ။

သုပိနေ ကိလမာဟ၊ ဧဝံ ကိလ ပေါရာဏာဟု။

* အပစ္စက္ခေ၊မျက်ကွယ်ဖြစ်သော။အတီတေ၊အတိတ်ဖြစ်သော။ကာလေ၊ကာလ၌။ ပရောက္ခာ၊ပရောက္ခာဝိဘတ်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ [ဝုတ္တိအနက်လွယ်ပြီ]

* သုပိနေ၊အိပ်မက်၌။အာဟကိလ၊ဆိုသတဲ့။ * ဧဝံ၊ဤသို့။ပေါရာဏာ၊ရှေးဆရာတို့သည်။အာဟုကိလ၊ဆိုကုန်သတဲ့။

➤ **အပစ္စက္ခေ+ပရောက္ခာ+အတီတေ-ဟူ ၃-ပုဒ်ရှိသော ဝိဘတ္တိဝိဓိသုတ်**

➤ **ပစ္စက္ခ-အရ** ။ ။ အက္ခိနော ပဋိမုခေါ ပစ္စက္ခော-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ပစ္စုပ္ပန်ကာလကို ယူရပါမည်။ ➤ **အပစ္စက္ခ-အရ** န ပစ္စက္ခော အပစ္စက္ခော-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ အတိတ်ကာလကို ယူရပါမည်။ (နိဒ္ဒေသ) ➤ **အက္ခ-အရ** ＝ စက္ခုံစသော ဣန္ဒြေကို ယူရမည်။

➤ **အတီတ (အတိတ်) အဓိပ္ပါယ်** ။ ။ ပစ္စုပ္ပန် အခိုက်အတန့်ကို လွန်၍ဖြစ်လေပြီးသော ကြိယာသည်ရင်း၊ ထိုကြိယာဖြင့် မှတ်အပ်သော ကာလသည်ရင်း "အတီတ＝အတိတ်" မည်ပါသည်။

➤ **အပစ္စက္ခေ-ဟု ဝိသေသနပုဒ် ထည့်ဆိုရခြင်းအကျိုး** ။ ။ ပစ္စက္ခအတိတ်, အပစ္စက္ခအတိတ် နှစ်မျိုးတို့တွင် ဤသုတ်၌ ပစ္စက္ခအတိတ်ကို နစ်စေ၍ အပစ္စက္ခအတိတ်ကို ယူစေခြင်းအကျိုးငှာ "အပစ္စက္ခေ"ဟု ဝိသေသနပုဒ်ကို ထည့်ဆိုရပါသည်။

➤ **ပရောက္ခာ အဓိပ္ပါယ်** ။ ။ ဣန္ဒြေတို့၏ ကွယ်ရာဖြစ်သော အာရုံကြိယာသည် "ပရောက္ခာ" မည်ပါသည်။

➤ **ပရောက္ခံ ရုပ်ပြီးပုံ** ။ ။ အက္ခပရ-ဟု ဆိုလိုလျက် ဤနိပါတနဖြင့် အက္ခနှင့် ပရကို ရှေ့နောက်ပြန်၊ အ-ကို ဩပြု၊ ရ-၏ အ-ကိုချေ၊ ရ-ကို ဩသို့ကပ်၊ နာမ်င့် သိ သက်၊ သိကို အံပြု၊ "ပရောက္ခံ" ပြီး၏။

➤ **ပရောက္ခာဝိဘတ် သက်ရာဌာန** ။ ။ (၁) မိမိပြုလုပ်လိုက်မိသည်ကို အမှတ်

http://www.dhammadownload.com

မရရာဌာန၊ (ပုံစံ) သုပိနေ ကိလမာဟ၊ (၂) အမြစ်အရင်းက စ၍ ဖုံးကွယ်လိုရာဌာန၊ (ပုံစံ) နာဟံ ကလိင်္ဂေ ဇဂါမ၊ (၃) မြင်မှု ကြားမှုစသော ဤန္ဒြေငါးပါး၏ ကွယ်ရာဌာန၊ (ပုံစံ) ဓဝံ ကိလ ပေါရာဏာဟု။ (ကစ္စာယနသာရ)

၄၁၈။ ဟိယျော ပဘုတိ ပစ္စက္ခေ ဟိယျတ္တနီ

ဟိယျော ပဘုတိ အတီတေ ကာလေ ပစ္စက္ခေ ဝါ အပစ္စက္ခေ ဝါ ဟိယျတ္တနီ ဝိဘတ္တိ ဟောတိ။ ။ သော အဂမာ မဂ္ဂံ၊ တေ အဂမူ မဂ္ဂံ။

* ဟိယျောပဘုတိ၊ယမန်နေ့(မနေ့က)မှ စ၍။ပစ္စက္ခေဝါ၊မျက်မှောက်လည်းဖြစ်သော အပစ္စက္ခေဝါ၊မျက်ကွယ်လည်းဖြစ်သော။အတီတေ၊အတိတ်ဖြစ်သော။ကာလေ၊ကာလ၌။ ဟိယျတ္တနီ၊ဟိယျတ္တနီဝိဘတ်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ [ဝုတ္တိအနက် နည်းတူ]

* သော၊ထိုသူသည်။မဂ္ဂံ၊ခရီးကို (လမ်းကို)။အဂမာ၊သွားပြီ။ * တေ၊ထိုသူတို့သည်။ မဂ္ဂံ၊လမ်းကို။အဂမူ၊သွားကုန်ပြီ။

➤ **ဟိယျော ပဘုတိ+ပစ္စက္ခေ+ဟိယျတ္တနီ–ဟု ၃–ပုဒ်ရှိသော ဝိဘတ္တိဝိဓိသုတ်**

➤ **ဤသုတ်သို့ အပစ္စက္ခ–သဒ္ဒါ လိုက်သင့်ခြင်းအကြောင်း** ။ ။ သုတ်၌ ဟိယျော ပဘုတိ-ဟု ဆိုထားသောကြောင့် "အပစ္စက္ခ"သဒ္ဒါ လိုက်သင့်ပါသည်။

➤ **အပစ္စက္ခ–သဒ္ဒါ အလိုက်စံရခြင်းအကျိုး** ။ ။ ဟိယျော ပဘုတိ-ဟု ဆိုအပ်သော ကြောင့် မျက်ကွယ်ဖြစ်သော အတိတ်ကာလကိုလည်း ယူစေခြင်းအကျိုးငှာ "အပစ္စက္ခ" သဒ္ဒါ အလိုက်ခံရပါသည်။

၄၁၉။ သမီပေ'ဇ္ဇတနီ

အဇ္ဇပ္ပဘုတိ အတီတေ ကာလေ ပစ္စက္ခေ ဝါ အပစ္စက္ခေ ဝါ သမီပေ အဇ္ဇတနီ ဝိဘတ္တိ ဟောတိ။ ။ သော မဂ္ဂံ အဂမိ၊ တေ မဂ္ဂံ အဂမုံ။

* အဇ္ဇပ္ပဘုတိ၊ယနေ့မှစ၍။ပစ္စက္ခေဝါ၊မျက်မှောက်လည်းဖြစ်သော။အပစ္စက္ခေဝါ၊ မျက်ကွယ်လည်းဖြစ်သော။သမီပေ၊အနီး၌ဖြစ်သော။အတီတေ၊အတိတ်ဖြစ်သော။ကာလေ၊ ကာလ၌။အဇ္ဇတနီ၊အဇ္ဇတနီဝိဘတ်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ [ဝုတ္တိအနက် နည်းတူ]

* သော၊ထိုသူသည်။မဂ္ဂံ၊လမ်းကို။အဂမိ၊သွားပြီ။ * တေ၊ထိုသူတို့သည်။မဂ္ဂံ၊လမ်း ကို။အဂမုံ၊သွားကုန်ပြီ။

➤ **သမီပေ+အဇ္ဇတနီ–ဟု ၂–ပုဒ်ရှိသော ဝိဘတ္တိဝိဓိသုတ်**

➤ **အဇ္ဇ ၃–မျိုး** ။ ။ (၁) ပစ္စုပ္ပန်အဇ္ဇ=ယနေ့ပြုလုပ်ဆဲကြိယာ၊ (၂) အတီတအဇ္ဇ= ယနေ့ပြုလုပ်ပြီးကြိယာ၊ (၃) အနာဂတ်အဇ္ဇ=ယနေ့ မရောက်သေးသော ကြိယာ။

➤ **ဤ၌ အလိုရှိသော အဇ္ဇကား** - အပစ္စက္ခေ ပရောက္ခာတီတေသုတ်မှ အတီတေ ဟူသော ဝိသေသနပုဒ် လိုက်လာသောကြောင့် အတိတ်အဇ္ဇကို ယူရပါမည်။

http://www.dhammadownload.com

➤ **အဇ္ဇတနီဝိဘတ် အဓိပ္ပါယ်** ။ ။ ယနေ့မှစ၍ လွန်ခဲ့သမျှ အတိတ်ကြိယာ၌ ဖြစ်သော ဝိဘတ်သည် "အဇ္ဇတနီဝိဘတ်" မည်ပါသည်။

➤ **သမီပေပုဒ် ထည့်ဆိုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ဟိယျအတိတ်သည်လည်း ပစ္စက္ခ, အပစ္စက္ခ နှစ်ပါးပင်ဖြစ်၍ ထိုဟိယျ အတိတ်နှစ်ပါးကို နစ်စေလိုသောကြောင့် "သမီပေ" ပုဒ်ကို ထည့်ဆိုရပါသည်။

➤ **ယောဂဝိဘာဂ/အဇ္ဇတနီ-ဟု သုတ်ခွဲ၍ တည်ရကျိုး** ။ ။ (ဤသုတ်ဖြင့် အတိတ်ကာလ၌သာ အဇ္ဇတနီဝိဘတ် သက်နိုင်သည်မဟုတ်) ယော ရာဂံ ဥတ္တိဒါ အသေသံ ပြယုဂ်၌ အဇ္ဇတနီ-ဟူသော ဒွိဓာကရဏယောဂဝိဘာဂဖြင့် ပစ္စုပ္ပန်ကာလ၌လည်း အဇ္ဇတနီ ဝိဘတ် သက်ရခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

၄၂၀။ မာ ယောဂေ သဗ္ဗကာလေ စ

ဟိယျတ္တနီ အဇ္ဇတနီ ဣစ္စေတာ ဝိဘတ္တိယော ယဒါ မာ ယောဂါ၊ တဒါ သဗ္ဗ ကာလေ စ ဟောန္တိ။ ။ မာ ဂမာ၊ မာ ဝစာ၊ မာ ဂမိ၊ မာ ဝစိ။

စဂ္ဂဟဏေန ပဉ္စမီဝိဘတ္တိပိ ဟောတိ။ မာ ဂစ္ဆာဟိ။

* မာ ယောဂေ၊မာ ပတိသေဓနှင့်ယှဉ်သည်။သတိ၊ဖြစ်လတ်သော်။သဗ္ဗကာလေ၊ အလုံးစုံသော ကာလ၌။ဟိယျတ္တနဇ္ဇတနီယော၊ဟိယျတ္တနီ, အဇ္ဇတနီဝိဘတ်တို့သည် လည်း။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ။ * ဟိယျတ္တနီ အဇ္ဇတနီ ဣစ္စေတာ ဝိဘတ္တိယော၊ ဟိယျတ္တနီ, အဇ္ဇတနီဝိဘတ်တို့သည်လည်း။ယဒါ၊အကြင်အခါ၌။မာယောဂေ၊မာပတိသေဓ နှင့် ယှဉ်သည်။သတိ၊ဖြစ်လတ်သော်။တဒါ၊ထိုအခါ၌။သဗ္ဗကာလေ၊၌။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏

* မာဂမာ၊မသွားပြီ။(မသွားလတ္တံ့၊ ယခု မသွား။ ဘယ်ကာလမှ မသွား) မာဝစာ၊ မဆိုပြီ။(မဆိုလတ္တံ့၊ ယခု မဆို၊ ဘယ်ကာလမှ မဆို) မာ ဂမိ၊မသွားပြီ၊ (မသွားလတ္တံ့၊ ယခု မသွား၊ ဘယ်ကာလမှ မသွား) မာ ဝစိ၊မဆိုပြီ၊(မဆိုလတ္တံ့၊ ယခု မဆို၊ ဘယ်ကာလမှ မဆို) * စဂ္ဂဟဏေန၊စသဒ္ဒါဖြင့်။ပဉ္စမီဝိဘတ္တိ၊ပဉ္စမီဝိဘတ်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ မာ ဂစ္ဆာဟိ၊ဘယ်ကာလမှ မသွားလင့်။

➤ **မာ ယောဂေ+သဗ္ဗကာလေ+စ-ဟု ၃-ပုဒ်ရှိသော ဝိဘတ္တိဝိဓိသုတ်**

➤ **သဗ္ဗကာလ-သဒ္ဒါ ဆိုရခြင်းအကျိုး** ။ ။ သဗ္ဗကာလ-သဒ္ဒါဖြင့် ပစ္စုပ္ပန်ကာလ, အနာဂတ်ကာလ၌လည်း ဟိယျတ္တနီ, အဇ္ဇတနီဝိဘတ်တို့ကို စီရင်ရခြင်းအကျိုးရှိသည်။

➤ **ဤသုတ်က တားမြစ်သော သုတ်များ** ။ ။ ဝတ္တမာနာ ပစ္စုပ္ပန္နေ၊ အနာဂတေ ဘဝိဿန္တိ-သုတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ဤသုတ်ကို ဆိုရခြင်းအကျိုး** ။ ။ ဟိယျတ္တနီ, အဇ္ဇတနီဝိဘတ်တို့သည် မာ ပဋိသေဓ နိပါတ်ပုဒ်နှင့်ယှဉ်လျှင် ကာလသုံးပါးလုံး၌ သက်နိုင်ကြ၏ဟု သိစေခြင်းအကျိုး

http://www.dhammadownload.com

ဌာ "မာ ယောဂေ သဗ္ဗကာလေစ"-သုတ်ကို ဆိုရပါသည်။

မေး ။ ။ မာ-သဒ္ဒါနှင့်ယှဉ်ရာ၌ အဘယ်ဝိဘတ်များသည် ကာလမည်မျှ၌ ဖြစ်နိုင်သည်ကို ပုံစံနှင့်တကွ ယှဉ်တွဲပြပါ။

ဖြေ ။ ။ မာဂမာ မာဝစာ မာဂမိ မာဝစိ စသည်တို့၌ ဟိယျတ္တနီ အဇ္ဇတနီဝိဘတ်တို့သည် မာသဒ္ဒါနှင့်ယှဉ်ရာ၌ အလုံးစုံသော ကာလ၌ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

➤ **မာ ယောဂ-အရ** ။ ။ မာ-ဟူသော ပဋိသေဓနိပါတ်နှင့် ယှဉ်စပ်နေသော ဂမုဓာတ်, ဝစဓာတ် စသည်တို့ကို ယူရပါမည်။ ➤ **သဗ္ဗကာလ-အရ** ။ ။ အလုံးစုံသော ပစ္စုပ္ပန်, အတိတ်, အနာဂတ်, ကာလာတိပတ္တိကာလတို့ကို ယူရပါမည်။

➤ **စသဒ္ဒါ ဆိုရကျိုး** ။ ။ စသဒ္ဒါဖြင့် မာ ဂစ္ဆာဟိ-စသော ပုံစံတို့၌ ပဉ္စမီဝိဘတ် သက်ရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။ ➤ **စသဒ္ဒါ၏ အနက်** ။ ။ သမုစ္စည်းအနက် ဖြစ်ပါသည်။

မေး ။ ။ သဗ္ဗကာလ၌ သက်နိုင်သော ဝိဘတ်တို့ကို ဖော်ပြ၍၊ ၎င်းဝိဘတ်တို့သည် အဘယ်သဒ္ဒါ၏ အယှဉ်ဝယ် သဗ္ဗကာလ၌ သက်သည်ကို ဖော်ပြပါ။

➤ **သဗ္ဗကာလ၌ သက်နိုင်သော ဝိဘတ်များ** ။ ။ ဟိယျတ္တနီ, အဇ္ဇတနီ, ပဉ္စမီ ဝိဘတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

* <u>၎င်းဝိဘတ်တို့သည်- မာသဒ္ဒါ၏ အယှဉ်ဝယ် သဗ္ဗကာလ၌ သက်ပါသည်။</u>

၄၂၁။ အနာဂတေ ဘဝိဿန္တိ

အနာဂတေ ကာလေ ဘဝိဿန္တိ ဝိဘတ္တိ ဟောတိ။

သော ဂစ္ဆိဿတိ၊ ကရိဿတိ၊ တေ ဂစ္ဆိဿန္တိ၊ ကရိဿန္တိ။

အနာဂတေ၊အနာဂတ်ကာလ၌။ဘဝိဿန္တိ၊ဘဝိဿန္တိဝိဘတ်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ [ဝုတ္တိအနက် လွယ်ပြီ။] * သော၊ထိုသူသည်။ဂစ္ဆိဿတိ၊သွားလတ္တံ့။ကရိဿတိ၊ပြုလတ္တံ့။ * တေ၊ထိုသူတို့သည်။ဂစ္ဆိဿန္တိ၊သွားကုန်လတ္တံ့။ကရိဿန္တိ၊ပြုကုန်လတ္တံ့။

➤ **အနာဂတေ+ဘဝိဿန္တိ-ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော ဝိဘတ္တိဝိဓိသုတ်**

မေး ။ ။ အတိတ်ကာလ၌လည်း ဘဝိဿန္တိဝိဘတ် သက်နိုင်ပါသေးသည်ဟု ဆိုလျှင် ၎င်းရှင် လက်ခံနိုင်ပါမည်လော? ပုံစံနှင့်တကွ အကြောင်းသွင်း ရှင်းလင်းပြပါ။

➤ **အတိတ်ကာလ၌လည်း ဘဝိဿန္တိဝိဘတ် သက်နိုင်ခြင်းအကြောင်း**

အနေကဇာတိ သံသာရံ သန္ဓာဝိဿံ,စသော ပြယုဂ်တို့၌ ထိုအနာဂတ်ကာလဖြင့် ဆိုလိုခြင်းကြောင့် အတိတ်အနက်၌လည်း ဘဝိဿန္တိဝိဘတ် သက်နိုင်သောကြောင့်-- လက်ခံနိုင်ပါသည်။

➤ **သန္ဓာဝိဿံ-၌ အာချာတ်ဝိဘတ်သက်ပုံ** ။ ။ အတိတ်ကာလကိုပင် အနာဂတ်ကာလ အနေဖြင့် ဆိုလိုသောကြောင့် သန္ဓာဝိဿံ-ဝယ် (အနာဂတေ ဘဝိဿန္တိ-သုတ်၌

http://www.dhammadownload.com

ဘဝိဿန္တိ-ဟူသော ဒွိတာကရဏ ယောဂဝိဘာဂဖြင့်) အတိတ်အနက်၌ ဘဝိဿန္တိ "သံ" ဝိဘတ် သက်ထားပါသည်။

➤ **အန္ဒာဝိဿံ ရှုမ်ပြီးမို ။** ။ သန္ဓာဝိဿံ-ကား သံပုဗ္ဗ ဓာဝုဓာတ်၊အနာဂတေ ဘဝိဿန္တိ-သုတ်၌ ဘဝိဿန္တိ-ဟူသော ဒွိတာကရဏ ယောဂဝိဘာဂဖြင့် အတိတ်အနက်၌ ဘဝိဿန္တိ ကေဝုစ် သံဝိဘတ်သက်၊ဓာတ်၏အဆုံးသရကိုချေ၊ ဣကာရာဂမော အသဗ္ဗ ဓာတုကမှိသုတ်ဖြင့် ဣလာ၊ နိဂ္ဂဟိတ်ကို တဝဂ္ဂန္တ န-ပြု၊ဝ-ဣသို့ကပ်။

➤ **ဘဝိဿန္တိ ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ဆိုရကျိုး/ဘဝိဿန္တိ-ဟု သုတ်ခွဲ၍ ထည်ရကျိုး**

အနေကဇာတိ သံသာရံ သန္ဓာဝိဿံ-ဝယ် သန္ဓာဝိဿံ-၌ ဘဝိဿန္တိ-ဟူသော ဒွိတာ ကရဏ ယောဂဝိဘာဂဖြင့် အတိတ်ကာလ၌ ဘဝိဿန္တိဝိဘတ် သက်နိုင်ရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

➤ **အနာဂတေ(အနာဂတ်) အဓိပ္ပါယ် ။** ။ လာပြီး လာဆဲ ဖြစ်ပြီး ဖြစ်ဆဲမဟုတ်၊ ဖြစ်ဖို့ရှေ့ရှုနေသော အကြောင်းညီညွတ်လျှင် ဧကန်ဖြစ်မည့် ကြိယာသည် အနာဂတ၊ အနာဂတ် မည်ပါသည်။

➤ **ဘဝိဿန္တိဝိဘတ် သက်နိုင်သော ကာလများ ။** ။ (၁) ဘဝိဿန္တိဝိဘတ်သည် ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချခြင်း အနက်ရှိသော နာမ-သဒ္ဒါနှင့်ယှဉ်ရာဝယ် ပစ္စုပ္ပန်ကာလ, အတိတ်ကာလ တို့၌ သက်နိုင်ပါသည်။ (ပုံစံ) အတ္ထိ နာမ တာတ သုဒိန္န အာဘိဒေါသိကံ ကုမ္မာသံ ပရိ ဘုဉ္ဇိဿသိ။[ပစ္စုပ္ပန်] န ဟိ နာမ ဘိက္ခဝေ တဿ မောဃ ပုရိသဿ ပါဏေသု အနုဒ္ဒ ယာ ဘဝိဿတိ။ [အတိတ်ကာလ]

၂။ ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချခြင်းအနက်ရှိသော ကထံ ဟိ နာမ-သဒ္ဒါနှင့် ယှဉ်ရာဝယ် အတိတ် ကာလ၌လည်း ဘဝိဿန္တိဝိဘတ် သက်နိုင်ပါသည်။ (ပုံစံ) ကထံ ဟိ နာမ တွံ မောဃ ပုရိသ ဧဝံ သွာက္ခာတေ ဓမ္မဝိနယေ ဥဒရဿ ကာရဏာ ပဗ္ဗဇိဿသိ။

၃။ အံ့သြခြင်းအနက်ရှိသော နာမ-သဒ္ဒါနှင့်ယှဉ်ရာဝယ် အတိတ်ကာလ, ပစ္စုပ္ပန် ကာလ၌လည်း ဘဝိဿန္တိဝိဘတ် သက်နိုင်ပါသည်။ (ပုံစံ) အစ္ဆရိယံ အန္ဓော နာမ ပဗ္ဗတံ အာရောဟိဿတိ။ [တက်နိုင်တုံဘိ၏။]

၄၂၂။ ကြိယာတိပန္နေ' တီတေ ကာလာတိပတ္တိ

ကြိယာတိပန္နမတ္တေ အတီတေ ကာလေ ကာလာတိပတ္တိ ဝိဘတ္တိ ဟောတိ။

သော စေ တံ ယာနံ အလဘိဿာ၊ အဂစ္ဆိဿာ။ တေ စေ တံ ယာနံ အလဘိဿံသု၊ အဂစ္ဆိဿံသု။

* ကြိယာတိပန္နေ၊ကြိယာမဖြစ်ဘဲ လွန်၍သွားသော။အတီတေ၊အတိတ်ကာလ၌။ ကာလာတိပတ္တိ၊ကာလာတိပတ္တိဝိဘတ်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

F 4-A

http://www.dhammadownload.com

* ကြိယာတိပန္နမတ္တေ၊ကြိယာမဖြစ်ဘဲ လွန်သွားပြီးကာမျှဖြစ်သော၊အတီတေ ကာလေ၊ အတိတ်ကာလ၌။ကာလာတိပတ္တိ ဝိဘတ္တိ၊ကာလာတိပတ္တိ ဝိဘတ်သည်။ဟောတိ၊၏။

* သော၊ထိုသူသည်။တံ ယာနံ၊ထိုယာဉ်ကို။စေ အလဘိဿာ၊အကယ်၍ ရသည်ဖြစ်အံ့။အဂစ္ဆိဿာ၊သွားရလေရာပြီ။ * တေ၊ထိုသူတို့သည်။တံ ယာနံ၊ထိုယာဉ်ကို။စေ အလဘိဿံသု၊အကယ်၍ ရကုန်သည်ဖြစ်အံ့၊အဂစ္ဆိဿံသု၊သွားရလေကုန်ရာပြီ။

➤ ကြိယာတိပန္န+အတီတေ + ကာလာတိပတ္တိ–ဟု ၃–ပုဒ်ရှိသော ဝိဘတ္တိဝိဓိသုတ်

➤ ကြိယာတိပန္န အဓိပ္ပါယ်/ ကြိယာတိပန္န ဖြစ်ပုံ ။ ။ ကြိယာကို ပြီးစေတတ်သော ကာရက၏ သတ္တိကင်းမှုကြောင့် စင်စစ် ကြိယာမဖြစ်ဘဲ လွန်သွားခြင်းသည် "ကြိယာတိပန္န" မည်ပါသည်။ (တနည်း) ဆန့်ကျင်ဘက်အကြောင်း၏ ကျရောက်ခြင်းကြောင့်ရင်း၊ အကြောင်းကြိယာ ချို့တဲ့ခြင်းကြောင့်ရင်း ကြိယာမဖြစ်ဘဲ လွန်သွားခြင်းသည် "ကြိယာတိပန္န" မည်ပါသည်။

➤ ဒသော စ ပဋ္ဌမဝယေ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အလဘိဿ အရဟာ–၌ ကြိယာတိပန္န ဖြစ်ပုံ

ဤပုံစံ၌ ရဟန္တာဖြစ်ခြင်းကြိယာ ဖြစ်သင့်ဖြစ်ထိုက်ပါလျက် ရဟန်းပြုခြင်းဟူသော အကြောင်းချို့တဲ့ခြင်းကြောင့် ရဟန္တာဖြစ်ခြင်းအကျိုးကြိယာ စင်စစ်ဖြစ်ပေါ် မလာခြင်းကို "ကြိယာတိပန္န"ဟု ဆိုပါသည်။

➤ သော စေ တံ ခနံ အလဘိဿ ဩဒနံ အပစိဿ–၌ ကြိယာတိပန္န ဖြစ်ပုံ

ဤပုံစံ၌ ထမင်းချက်ခြင်းကြိယာ ဖြစ်သင့်ဖြစ်ထိုက်ပါလျက် ဥစ္စာ မရှိခြင်းဟူသော အကြောင်းချို့တဲ့ခြင်းကြောင့် ထမင်းချက်ခြင်းအကျိုးကြိယာ စင်စစ်ဖြစ်ပေါ် မလာခြင်းကို "ကြိယာတိပန္န"ဟု ဆိုပါသည်။

➤ ကြိယာကို လွန်၍ဖြစ်ခြင်း အဓိပ္ပါယ် ။ ။ ကြိယာကို လွန်၍ဖြစ်ခြင်းဟူသည် ကြိယာဖြစ်ပြီးမှ လွန်သည်ကို မဆိုလို၊ စင်စစ် ကြိယာမဖြစ်သည်ကို ဆိုပါသည်။

➤ ကာလာတိပတ္တိ အဓိပ္ပါယ် ။ ။ ဆန့်ကျင်ဘက်အကြောင်း၏ ကျရောက်ခြင်းကြောင့်ရင်း၊အကြောင်းကြိယာ ချို့တဲ့ခြင်းကြောင့်ရင်း ကြိယာမဖြစ်ဘဲ လွန်သွားခြင်းသည် "ကာလာတိပတ္တိ" မည်ပါသည်။

➤ ကြိယာတိပန္နအရာ၌ မဖြစ်သောကြိယာကို အတီတ–သဒ္ဒါဖြင့် ခေါ်ဝေါ်ရခြင်း အကြောင်း ။ ။ ကြိယာဖြစ်ခြင်းကို တားမြစ်တတ်သော ကြိယာ၏ ကာလအပြားအားဖြင့် ထိုမဖြစ်သော ကြိယာကိုလည်း အတီတ-သဒ္ဒါဖြင့် ခေါ်ဝေါ်နိုင်ပါသည်။

➤ ကြိယာတိပန္န=ကြိယာမဖြစ်ခြင်း ၂–မျိုး ။ ။ (၁) ကြိယာဖြစ်သင့် ဖြစ်ထိုက်ပါလျက် ဆန့်ကျင်ဘက်အကြောင်းကြောင့် ကြိယာ မဖြစ်ခြင်း၊ (၂) ဖြစ်ဖို့ရန် အကြောင်းရှိလျက် ဖြစ်သင့်သော အကြောင်း၏ ချို့တဲ့ခြင်းကြောင့် ကြိယာမဖြစ်ခြင်း။

http://www.dhammadownload.com

၄၂၃။ ဝတ္တမာနာ တိ အန္တိ, သိ ထ, မိ မ၊ တေ အန္တေ, သေ ဝှေ, ဧ မှေ

ဝတ္တမာနာ ဣစ္စေသာ သညာ ဟောတိ တိ အန္တိ, သိ ထ, မိ မ၊ တေ အန္တေ, သေ ဝှေ, ဧ မှေ ဣစ္စေတေသံ ဒွါဒသန္နံ ပဒါနံ။

ဝတ္တမာနာ ဣစ္စနေန ကွတ္ထော? ဝတ္တမာနာ ပစ္စုပ္ပန္နေ

* တိ အန္တိ, သိ ထ, မိ မ၊ တေ အန္တေ, သေ ဝှေ, ဧ မှေ၊တိ အန္တိ, သိ ထ, မိ မ၊ တေ အန္တေ, သေ ဝှေ, ဧ မှေ-ဟူသော တစ်ဆယ့်နှစ်ပုဒ်တို့သည်။ဝတ္တမာနာ၊ဝတ္တမာန်မည်ကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ * တိ အန္တိ, သိ ထ, မိ မ၊ တေ အန္တေ, သေ ဝှေ, ဧ မှေ ဣစ္စေတေသံ၊တိ အန္တိ, သိ ထ, မိ မ၊ တေ အန္တေ, သေ ဝှေ, ဧ မှေ-ဟူကုန်သော။ ဒွါဒသန္နံ ပဒါနံ၊တစ်ဆယ့်နှစ်ပုဒ်တို့၏။ဝတ္တမာနာ ဣစ္စေသာ သညာ၊ဝတ္တမာန်မည်ကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ * ဝတ္တမာနာ ဣစ္စနေန၊ဝတ္တမာန်အမည်ကို မှည့်ရသဖြင့်။ ကွတ္ထော၊ဘာအကျိုးရှိပါသနည်း။ဝတ္တမာနာ ပစ္စုပ္ပန္နေ၊ဝတ္တမာနာ ပစ္စုပ္ပန္နေ စသည်တို့၌ ဝတ္တမာန်ဟု ခေါ်ဆိုရခြင်း အကျိုးရှိ၏။

➤ **ဝတ္တမာနာ+တိ အန္တိ (ပ) ဧ မှေ –ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော သညာသုတ်**

➤ **တိ,စသော ဝိဘတ်တို့ ဝတ္တမာန်မည်ခြင်းအကြောင်း ။** ။ တိ,စသော ဝိဘတ်တို့သည် ဖြစ်ဆဲကြိယာဟူသော ပစ္စုပ္ပန်အနက်လျှင် သက်ရာဌာနရှိသောကြောင့် "ဝတ္တမာန်" မည်ပါသည်။

➤ **တေ ပုရိသာ ဘဝန္တိ-၌ ဖြစ်ခြင်းကြိယာသည် တစ်ခုတည်းဖြစ်ပါလျက် ဗဟုဝုစ် အန္တိဝိဘတ် သက်ရခြင်းအကြောင်း ။** ။ ဖြစ်ခြင်းကြိယာသည် တစ်ခုတည်းဖြစ်သော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော ကတ္တားတို့က များသောကြောင့်ရင်း၊ ဗဟုမှိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဗဟုဝစနံ-ဟု ပရိဘာသာ လာသောကြောင့်ရင်း ဗဟုဝုစ် အန္တိဝိဘတ် သက်ရပါသည်။

➤ **ဂစ္ဆရေ-ဟု ရုပ်ရှိသကဲ့သို့ ဘဝရေ, ပစရေ-ဟု ရုပ်မရှိနိုင်ခြင်းအကြောင်း**

ဂရုဇ္ဈေရှိသော ရဿသရမှ နောက်ဖြစ်သော ပဌမပုရိသ်ဗဟုဝုစ် အန္တိ အန္တေဝိဘတ်တို့ကိုသာ 'ရေ' ပြုရမည်ဖြစ်သောကြောင့်-- ရုပ်များ မရှိနိုင်ပါ။

➤ **'ဘော'ဖောပုံစံ၌ ကေဝုစ်ဖြင့်သာ ပါဠိသုံးနှုန်းရခြင်းအကြောင်း**

ဘောဟူသည် ဖြစ်ခြင်း, သွားခြင်း,စသော ကြိယာတည်း၊ ဒြဗ်မဟုတ်၊ ထိုဒြဗ်မဟုတ်သော ကြိယာသည် တစ်ခုတည်းသာဖြစ်သောကြောင့် ကေဝုစ်ဖြင့်သာ သုံးနှုန်းရသည်။

၄၂၄။ ပဉ္စမီ တု အန္တု, ဟိ ထ, မိ မ၊ တံ အန္တံ, ဿု ဝှော, ဧ အာမသေ

ပဉ္စမီ ဣစ္စေသာ သညာ ဟောတိ တု အန္တု, ဟိ ထ, မိ မ၊ တံ အန္တံ, ဿု ဝှော, ဧ အာမသေ ဣစ္စေတေသံ ဒွါဒသန္နံ ပဒါနံ။

ပဉ္စမီ ဣစ္စနေန ကွတ္ထော? အာဏာတျာသိဋ္ဌေ နုတ္တကာလေ ပဉ္စမီ။

http://www.dhammadownload.com

➤ ပဉ္စမီ+တု အန္တု, ဟိ ထ, မိ မ၊ တံ အန္တံ, ဿု ဝှော, ဧ အာမသေ–ဟု ၂–ပုဒ်ရှိသော သညာသုတ်။

✱ တု အန္တု, ဟိ ထ, မိ မ၊ တံ အန္တံ, ဿု ဝှော, ဧ အာမသေ၊တု အန္တု, ဟိ ထ, မိ မ၊ တံ အန္တံ, ဿု ဝှော, ဧ အာမသေ-ဟူကုန်သော တစ်ဆဲ့နှစ်ပုဒ်တို့သည်။ပဉ္စမီ၊ပဉ္စမီ မည်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ✱ တု အန္တု, ဟိ ထ, မိ မ၊ တံ အန္တံ, ဿု ဝှော, ဧ အာမသေ ဣစ္စေတေသံ၊တု အန္တု, ဟိ ထ, မိ မ၊ တံ အန္တံ, ဿု ဝှော, ဧ အာမသေ-ဟူကုန်သော။ ဒွါဒသန္နံ ပဒါနံ၊တစ်ဆဲ့နှစ်ပုဒ်တို့၏။ပဉ္စမီ ဣစ္စေသာ သညာ၊ပဉ္စမီမည်သည်။ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ✱ ပဉ္စမီ ဣစ္စနေန၊ပဉ္စမီအမည်ကို မှည့်ရသဖြင့်။ကွတ္ထော၊ဘာအကျိုးရှိသနည်း။ အာဏတျာသိဋ္ဌေ နုတ္တကာလေ ပဉ္စမီ၊အာဏတျာသိဋ္ဌေ နုတ္တကာလေ ပဉ္စမီ စသည်တို့၌ ပဉ္စမီ-ဟု ခေါ်ဆိုရခြင်း အကျိုးရှိ၏။

၄၂၅။ သတ္တမီ ဧယျ ဧယျုံ, ဧယျာသိ ဧယျာထ, ဧယျာမိ ဧယျာမ၊ ဧထ ဧရံ, ဧထော ဧယျာဝှော, ဧယျံ ဧယျာမှေ

သတ္တမီ ဣစ္စေသာ သညာ ဟောတိ ဧယျ ဧယျုံ, ဧယျာသိ ဧယျာထ, ဧယျာမိ ဧယျာမ၊ ဧထ ဧရံ, ဧထော ဧယျာဝှော, ဧယျံ ဧယျာမှေ ဣစ္စေတေသံ ဒွါဒသန္နံ ပဒါနံ။ သတ္တမီ ဣစ္စနေန ကွတ္ထော? အနုမတိပရိကပ္ပတ္ထေသု သတ္တမီ။

➤ သတ္တမီ+ဧယျ ဧယျုံ, (ပ) ဧယျံ ဧယျာမှေ–ဟု ၂–ပုဒ်ရှိသော သညာသုတ်။

✱ ဧယျ ဧယျုံ, ဧယျာသိ ဧယျာထ, ဧယျာမိ ဧယျာမ၊ ဧထ ဧရံ, ဧထော ဧယျာဝှော, ဧယျံ ဧယျာမှေ၊ဧယျ ဧယျုံ, ဧယျာသိ ဧယျာထ, ဧယျာမိ ဧယျာမ၊ ဧထ ဧရံ, ဧထော ဧယျာဝှော, ဧယျံ ဧယျာမှေ-ဟူသော တစ်ဆဲ့နှစ်ပုဒ်တို့သည်။သတ္တမီ၊သတ္တမီမည်သည်။ ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ။ ✱ ဧယျ ဧယျုံ, ဧယျာသိ ဧယျာထ, ဧယျာမိ ဧယျာမ၊ ဧထ ဧရံ, ဧထော ဧယျာဝှော, ဧယျံ ဧယျာမှေ ဣစ္စေတေသံ၊ဧယျ ဧယျုံ, ဧယျာသိ ဧယျာထ, ဧယျာမိ ဧယျာမ၊ ဧထ ဧရံ, ဧထော ဧယျာဝှော, ဧယျံ ဧယျာမှေ-ဟူကုန်သော။ဒွါဒသန္နံ ပဒါနံ၊တစ်ဆဲ့နှစ်ပုဒ်တို့၏။သတ္တမီ ဣစ္စေသာ သညာ၊သတ္တမီမည်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

✱ သတ္တမီ ဣစ္စနေန၊သတ္တမီအမည်ကို မှည့်ရသဖြင့်။ကွတ္ထော၊ဘာအကျိုးရှိသနည်း အနုမတိပရိကပ္ပတ္ထေသု သတ္တမီ၊အနုမတိပရိကပ္ပတ္ထေသု သတ္တမီ စသည်တို့၌ သတ္တမီ-ဟု ခေါ်ဆိုရခြင်း အကျိုးရှိ၏။

၄၂၆။ ပရောက္ခာ အ ဥ, ဧ တ္ထ, အံ မှ၊ တ္ထ ရေ, တ္ထော ဝှော, ဣံ မှေ။

ပရောက္ခာ ဣစ္စေသာ သညာ ဟောတိ အ ဥ, ဧ တ္ထ, အံ မှ၊ တ္ထ ရေ, တ္ထော ဝှော, ဣံ မှေ ဣစ္စေတေသံ ဒွါဒသန္နံ ပဒါနံ။

ပရောက္ခာ ဣစ္စနေန ကွတ္ထော? အပစ္စက္ခေ ပရောက္ခာတီတေ

http://www.dhammadownload.com

* အ ဥ, ဧ တ္တ, အံ မှ၊ တ္တ ရေ, တ္တော ဝှေါ, ဏ္ဍံ မှေ၊အ ဥ, ဧ တ္တ, အံ မှ၊ တ္တ ရေ, တ္တော ဝှေါ, ဏ္ဍံ မှေ-ဟူသော တစ်ဆယ့်နှစ်ပုဒ်တို့သည်။ပရောက္ခာ၊ပရောက္ခာဝိဘတ် မည်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ။ * အ ဥ, ဧ တ္တ, အံ မှ၊ တ္တ ရေ, တ္တော ဝှေါ, ဏ္ဍံ မှေ ဣစ္စေတေသံ၊အ ဥ, ဧ တ္တ, အံ မှ၊ တ္တ ရေ, တ္တော ဝှေါ, ဏ္ဍံ မှေ-ဟူကုန်သော။ဒွါဒသန္နံ ပဒါနံ၊တစ်ဆယ့်နှစ်ပုဒ်တို့၏။ ပရောက္ခာ ဣစ္စေသာ သညာ၊ပရောက္ခာ မည်သည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ * ပရောက္ခာ ဣစ္စနေန၊ပရောက္ခာ အမည်ကို မှည့်ရသဖြင့်။ကွတ္ထော၊ ဘာအကျိုးရှိသနည်း။အပစ္စက္ခေ ပရောက္ခာတီတေ၊အပစ္စက္ခေ ပရောက္ခာတီတေ စသည်တို့၌ ပရောက္ခာ-ဟု ခေါ်ဆိုရခြင်း အကျိုးရှိ၏။

➤ ပရောက္ခာ+အ ဥ, ဧ တ္တ, အံ မှ၊ တ္တ ရေ, တ္တော ဝှေါ, ဏ္ဍံ မှေ—ဟူ ၁၂-ပုဒ်ရှိသော သညာသုတ်၊

➤ အ, ဥ,စသော ဝိဘတ်တို့ ပရောက္ခာ အမည်ရခြင်းအကြောင်း ။ ။ အ, ဥ, စသော ဝိဘတ်တို့သည် မျက်ကွယ်အနက်ကို ပြတတ်သောကြောင့် (ဝါ) ဣန္ဒြေတို့၏ တစ်ပါးသော ကြိယာကို ပြတတ်သောကြောင့် "ပရောက္ခာ" မည်ပါသည်။

၄၂၇။ ဟိယျတ္တနီ အာ ဦ, ဩ တ္ထ, အ မှာ၊ တ္ထ တ္ထုံ, သေ ဝှံ, ဏ္ဍံ မှသေ

ဟိယျတ္တနီ ဣစ္စေသာ သညာ ဟောတိ အာ ဦ, ဩ တ္ထ, အ မှာ၊ တ္ထ တ္ထုံ, သေ ဝှံ, ဏ္ဍံ မှသေ ဣစ္စေတေသံ ဒွါဒသန္နံ ပဒါနံ။

ဟိယျတ္တနီ ဣစ္စနေန ကွတ္ထော? ဟိယျော ပဘုတိ ပစ္စက္ခေ ဟိယျတ္တနီ

* အာ ဦ, ဩ တ္ထ, အ မှာ၊ တ္ထ တ္ထုံ, သေ ဝှံ, ဏ္ဍံ မှသေ၊အာ ဦ, ဩ တ္ထ, အ မှာ၊ တ္ထ တ္ထုံ, သေ ဝှံ, ဏ္ဍံ မှသေ-ဟူသော တစ်ဆယ့်နှစ်ပုဒ်တို့သည်။ဟိယျတ္တနီ၊ဟိယျတ္တနီ မည်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ။ * အာ ဦ, ဩ တ္ထ, အ မှာ၊ တ္ထ တ္ထုံ, သေ ဝှံ, ဏ္ဍံ မှသေ ဣစ္စေတေသံ၊အာ ဦ, ဩ တ္ထ, အ မှာ၊ တ္ထ တ္ထုံ, သေ ဝှံ, ဏ္ဍံ မှသေ-ဟူကုန်သော။ဒွါဒသန္နံ ပဒါနံ၊တစ်ဆယ့်နှစ်ပုဒ်တို့၏။ဟိယျတ္တနီ ဣစ္စေသာ သညာ၊ဟိယျတ္တနီ မည်သည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * ဟိယျတ္တနီ ဣစ္စနေန၊ဟိယျတ္တနီအမည်ကို မှည့်ရသဖြင့်။ ကွတ္ထော၊ဘာအကျိုးရှိသနည်း။ဟိယျော ပဘုတိ ပစ္စက္ခေ ဟိယျတ္တနီ၊ဟိယျော ပဘုတိ ပစ္စက္ခေ ဟိယျတ္တနီ စသည်၌ "ဟိယျတ္တနီ"ဟု ခေါ်ဆိုရခြင်းအကျိုးရှိ၏။

➤ ဟိယျတ္တနီ+အာ ဦ, ဩ တ္ထ, အ မှာ၊ တ္ထ တ္ထုံ, သေ ဝှံ, ဏ္ဍံ မှသေ—ဟူ ၁၂-ပုဒ်ရှိသော သညာသုတ်

➤ ဟိယျတ္တနီဝိဘတ်မည်ပုံ ။ ။ ယမန်နေ့မှစ၍ လွန်ခဲ့သမျှ အတိတ်ကြိယာ၌ဖြစ်သော ဝိဘတ်သည် "ဟိယျတ္တနီဝိဘတ်" မည်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

၄၂၈။ အဇ္ဇတနီ ဥ ဦ, ဩ ဩ, ဏ္ဏ္ဓိမှာ၊ အာ ဦ, သေ ဝှံ, အံ မေ့

အဇ္ဇတနီ ဣစ္စေသာ သညာ ဟောတိ ဤ ဦ, ဩ တ္ထ, ဣံ မှာ၊ အာ ဦ, သေ ဝှံ, အံ မေ့ ဣစ္စေတေသံ ဒွါဒသန္နံ ပဒါနံ။

အဇ္ဇတနီ ဣစ္စနေန ကွတ္ထော? သမီပေဇ္ဇတနီ

* ဤ ဦ, ဩ တ္ထ, ဣံ မှာ၊ အာ ဦ, သေ ဝှံ, အံ မေ့၊ဤ ဦ, ဩ တ္ထ, ဣံ မှာ၊ အာ ဦ, သေ ဝှံ, အံ မေ့-ဟူသော တစ်ဆယ့်နှစ်ပုဒ်တို့သည်။အဇ္ဇတနီ၊အဇ္ဇတနီမည်သည်။ဟောန္တိ ဖြစ်ကုန်၏။ ။ * ဤ ဦ, ဩ တ္ထ, ဣံမှာ၊ အာ ဦ, သေ ဝှံ, အံ မေ့ ဣစ္စေတေသံ၊ဤ ဦ, ဩ တ္ထ, ဣံမှာ၊ အာ ဦ, သေ ဝှံ, အံ မေ့-ဟူကုန်သော။ဒွါဒသန္နံ ပဒါနံ၊တစ်ဆယ့်နှစ်ပုဒ်တို့၏။အဇ္ဇတနီ ဣစ္စေသာ သညာ၊အဇ္ဇတနီမည်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

* အဇ္ဇတနီ ဣစ္စနေန၊အဇ္ဇတနီ အမည်ကို မှည့်ရသဖြင့်။ကွတ္ထော၊ဘာအကျိုးရှိသနည်း။သမီပေဇ္ဇတနီ၊သမီပေဇ္ဇတနီ စသည်၌ အဇ္ဇတနီ-ဟု ခေါ်ဆိုရခြင်းအကျိုးရှိ၏။

➤ အဇ္ဇတနီ+ဤ ဦ, ဩ တ္ထ, ဣံမှာ၊ အာ ဦ, သေ ဝှံ, အံ မေ့–တူ ၂–ပုဒ် သညာသုတ်

➤ ဤ ဦ,စသည်တို့ အဇ္ဇတနီ မည်ခြင်းအကြောင်း ။ ။ ယနေ့မှစ၍ဖြစ်သော ကြိယာကို ပြတတ်သောကြောင့် ဤ ဦ,စသည်တို့ "အဇ္ဇတနီ" မည်ပါသည်။

➤ <u>ထိယျာဒ္ဒနီဝိဘတ်မှထူးသော အဇ္ဇတနီဝိဘတ်များ - ဤ, ဦ, မေ့ဝိဘတ်။</u>

၄၂၉။ ဘဝိဿန္တိ ဿတိ ဿန္တိ, ဿသိ ဿထ, ဿာမိ ဿာမ၊ ဿတေ ဿန္တေ, ဿသေ ဿဝှေ, ဿံ ဿာမှေ။

ဘဝိဿန္တိ ဣစ္စေသာ သညာ ဟောတိ ဿတိ ဿန္တိ, ဿသိ ဿထ, ဿာမိ ဿာမ၊ ဿတေ ဿန္တေ, ဿသေ ဿဝှေ, ဿံ ဿာမှေ ဣစ္စေတေသံ ဒွါဒသန္နံ ပဒါနံ။ ဘဝိဿန္တိ ဣစ္စနေန ကွတ္ထော? အနာဂတေ ဘဝိဿန္တိ။

* ဿတိ ဿန္တိ, ဿသိ ဿထ, ဿာမိ ဿာမ၊ ဿတေ ဿန္တေ, ဿသေ ဿဝှေ, ဿံ ဿာမှေ၊ဿတိ ဿန္တိ, ဿသိ ဿထ, ဿာမိ ဿာမ၊ ဿတေ ဿန္တေ, ဿသေ ဿဝှေ, ဿံ ဿာမှေ-ဟူသော တစ်ဆယ့်နှစ်ပုဒ်တို့သည်။ဘဝိဿန္တိ၊ဘဝိဿန္တိမည်သည် ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ။ * ဿတိ ဿန္တိ, ဿသိ ဿထ, ဿာမိ ဿာမ၊ ဿတေ ဿန္တေ, ဿသေ ဿဝှေ, ဿံ ဿာမှေ ဣစ္စေတေသံ၊ဿတိ ဿန္တိ, ဿသိ ဿထ, ဿာမိ ဿာမ၊ ဿတေ ဿန္တေ, ဿသေ ဿဝှေ, ဿံ ဿာမှေ-ဟူကုန်သော။ဒွါဒသန္နံ ပဒါနံ၊တစ်ဆယ့်နှစ်ပုဒ်တို့၏။ဘဝိဿန္တိ ဣစ္စေသာ သညာ၊ဘဝိဿန္တိမည်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏

* ဘဝိဿန္တိ ဣစ္စနေန၊ဘဝိဿန္တိ အမည်ကို မှည့်ရသဖြင့်။ကွတ္ထော၊ဘာအကျိုးရှိသနည်း။အနာဂတေ ဘဝိဿန္တိ၊အနာဂတေ ဘဝိဿန္တိ စသည်၌ ဘဝိဿန္တိ-ဟု ခေါ်ဆိုရခြင်း အကျိုးရှိ၏။

http://www.dhammadownload.com

➢ **ဘဝိဿန္တိ+ဿတိ ဿန္တိ, ဿသိ ဿထ, ဿာမိ ဿာမ၊ ဿတေ ဿန္တေ, ဿသေ ဿဝှေ, ဿံ ဿာမှေ–ဟူ ၁၂–ပုဒ်ရှိသော သဒ္ဒါသုတ်**

➢ **ဿတိ, စသည်တို့ ဘဝိဿန္တိ အမည်ရခြင်းအကြောင်း ။ ။** ဿတိ,စသော ဝိဘတ်တို့သည် အနာဂတ်ကာလကို ပြတတ်သောကြောင့် "ဘဝိဿန္တိ" မည်ပါသည်။

၄၃၀။ **ကာလာတိပတ္တိ ဿာ ဿံသု, ဿေ ဿထ, ဿံ ဿာမှာ၊ ဿထ ဿိသု, ဿသေ ဿဝှေ, ဿိံ ဿာမှသေ။**

ကာလာတိပတ္တိ ဣစ္စေသာ သညာ ဟောတိ ဿာ ဿံသု, ဿေ ဿထ, ဿံ ဿာမှာ၊ ဿထ ဿိသု, ဿသေ ဿဝှေ, ဿိံ ဿာမှသေ ဣစ္စေတေသံ ဒွါဒသန္နံ ပဒါနံ။ **ကာလာတိပတ္တိ ဣစ္စနေန ကွတ္ထော?** ကြိယာတိပန္နေတီတေ ကာလာတိပတ္တိ။

* ဿာ ဿံသု, ဿေ ဿထ, ဿံ ဿာမှာ၊ ဿထ ဿိသု, ဿသေ ဿဝှေ, ဿိံ ဿာမှသေ၊ဿာ ဿံသု, ဿေ ဿထ, ဿံ ဿာမှာ၊ ဿထ ဿိသု, ဿသေ ဿဝှေ, ဿိံ ဿာမှသေ-ဟူသော တစ်ဆယ့်နှစ်ပုဒ်တို့သည်။ကာလာတိပတ္တိ၊ကာလာတိပတ္တိမည်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ * ဿာ ဿံသု, ဿေ ဿထ, ဿံ ဿာမှာ၊ ဿထ ဿိသု, ဿ သေ ဿဝှေ, ဿိံ ဿာမှသေ ဣစ္စေတေသံ၊ဿာ ဿံသု, ဿေ ဿထ, ဿံ ဿာမှာ၊ ဿထ ဿိသု, ဿ သေ ဿဝှေ, ဿိံ ဿာမှသေ-ဟူကုန်သော။ဒွါဒသန္နံ ပဒါနံ၊တစ်ဆယ့်နှစ်ပုဒ်တို့၏။ကာလာတိပတ္တိ ဣစ္စေသာ သညာ၊ကာလာတိပတ္တိမည်သည် ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ * ကာလာတိပတ္တိ ဣစ္စနေန၊ကာလာတိပတ္တိ အမည်ကို မှည့်ရသဖြင့်။ ကွတ္ထော၊ဘာအကျိုးရှိသနည်း။ကြိယာတိပန္နေတီတေ ကာလာတိပတ္တိ၊ကြိယာတိပန္နေ တီတေ ကာလာတိပတ္တိ စသည်၌ ကာလာတိပတ္တိ-ဟု ခေါ်ဆိုရခြင်းအကျိုးရှိ၏။

➢ **ကာလာတိပတ္တိ+ဿာ ဿံသု, ဿေ ဿထ, ဿံ ဿာမှာ၊ ဿထ ဿိသု, ဿသေ ဿဝှေ, ဿိံ ဿာမှသေ–ဟူ ၁၂–ပုဒ်ရှိသော သဒ္ဒါသုတ်**

➢ **ဿာ, ဿံသုဝိဘတ်တို့ ကာလာတိပတ္တိ မည်ခြင်းအကြောင်း ။ ။** ဿာ, ဿံသု ဝိဘတ်တို့သည် ကြိယာမဖြစ်ခြင်း (ဝါ) ကြိယာလွန်သွားခြင်းကို ပြတတ်သောကြောင့် "ကာလာတိပတ္တိ" မည်ပါသည်။

၄၃၁။ ဟိယျတ္တနီ သတ္တမီ ပဉ္စမီ ဝတ္တမာနာ သဗ္ဗဓာတုကံ

ဟိယျတ္တနာဒယော စတဿော ဝိဘတ္တိယော သဗ္ဗဓာတုကသညာ ဟောန္တိ။

အဂမာ၊ ဂစ္ဆေယျ၊ ဂစ္ဆတု၊ ဂစ္ဆတိ။

သဗ္ဗဓာတုက ဣစ္စနေန ကွတ္ထော? ဣကာရာဂမော အသဗ္ဗဓာတုကမှိ။

http://www.dhammadownload.com

* ဟိယျတ္တနီ သတ္တမီ ပဉ္စမီ ဝတ္တမာနာ၊ဟိယျတ္တနီ, သတ္တမီ, ပဉ္စမီ, ဝတ္တမာန် ဝိဘတ် လေးသွယ်တို့သည်။သဗ္ဗဓာတုကံ၊သဗ္ဗဓာတ်မည်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

* ဟိယျတ္တနာ ဒယော၊ဟိယျတ္တနီ အစရှိကုန်သော။စတသော ဝိဘတ္တိယော၊ဝိဘတ် လေးသွယ်တို့သည်။သဗ္ဗဓာတုကသညာ၊သဗ္ဗဓာတ်မည်ကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

အဂမာ၊သွားပြီ။ဂစ္ဆေယျ၊သွားရာ၏။ဂစ္ဆတု၊သွားလော့။ဂစ္ဆတိ၊သွား၏။ * သဗ္ဗဓာတုက ဤစွနေန၊သဗ္ဗဓာတ်အမည်ကို မှည့်ရသဖြင့်။ကွစ္ထော၊ဘာအကျိုးရှိသနည်း။က္လကာရာ ဂမော အသဗ္ဗဓာတုကမှိ၊က္လကာရာဂမော အသဗ္ဗဓာတုကမှိ စသည်၌ သဗ္ဗဓာတ်ဟု ခေါ်ဆိုရခြင်းအကျိုးရှိ၏။

➤ ဟိယျတ္တနီ သတ္တမီ ပဉ္စမီ ဝတ္တမာနာ+သဗ္ဗဓာတုကံ-ဟု ၂-ပုဒ် သညာသုတ်

➤ ဤသုတ်ကို ဆိုရခြင်းအကျိုး/သဗ္ဗဓာတ်အမည် မှည့်ရခြင်းအကျိုး

ဟိယျတ္တနီ သတ္တမီ ပဉ္စမီ ဝတ္တမာန် ဝိဘတ်လေးသွယ်နှောင်းရာ၌ က္လအက္ခရာ, က္လ အာဂုံ မလာရခြင်းအကျိုးရှိပါသည်။

➤ သဗ္ဗဓာတ်ဝိဘတ်နှောင်းရာ၌ က္လ-အက္ခရာ မလာရခြင်းအကြောင်း

ဤသုတ်ဖြင့် ဟိယျတ္တနီ စသည်တို့ကို သဗ္ဗဓာတ်အမည်မှည့်ရသောကြောင့်ရင်း၊ က္လ ကာရာဂမော အသဗ္ဗဓာတုကမှိ-ဟု ဆိုသောကြောင့်ရင်း သဗ္ဗဓာတ်ဝိဘတ်နှောင်းရာ၌ က္လ-အက္ခရာ မလာရပါ။

မေး ။ ။ အာချာတ်ဝိဘတ် (၈)သွယ်တို့ကို သဗ္ဗဓာတ်ဝိဘတ်/အသဗ္ဗဓာတ်ဝိဘတ် အားဖြင့် သုတ်ထောက်ကာ ခွဲခြားပြပါ။

➤ သဗ္ဗဓာတ်ဝိဘတ်များကား - ဟိယျတ္တနီ သတ္တမီ ပဉ္စမီ ဝတ္တမာနာ သဗ္ဗဓာတုကံ သုတ်ကိုထောက်၍ ဝတ္တမာန်, ပဉ္စမီ, သတ္တမီ, ဟိယျတ္တနီ ဝိဘတ်တို့ဖြစ်ပါသည်။

➤ အသဗ္ဗဓာတ်ဝိဘတ်များကား - ပရောက္ခာ, အဇ္ဇတနီ, ဘဝိဿန္တိ, ကာလာတိ ပတ္တိ ဝိဘတ်တို့ဖြစ်ပါသည်။

➤ အာချာတ်ဝိဘတ် (၈)သွယ်ကို ကာလသုံးပါးဖြင့် ခေဖန်ပုံ ။ ။ (၁) ဝတ္တမာန် ပဉ္စမီ, သတ္တမီဝိဘတ်တို့သည် ပစ္စုပ္ပန်ကာလ၊ (၂) ဘဝိဿန္တိဝိဘတ်သည် အနာဂတ်ကာလ၊ (၃) ပရောက္ခာ, ဟိယျတ္တနီ, အဇ္ဇတနီ, ကာလာတိပတ္တိ ဝိဘတ်တို့သည် အတိတ်ကာလ။

အမှာ/ အချို့ကား- ကာလာတိပတ္တိ ဝိဘတ်ကို အတိတ်ကာလ, အနာဂတ်ကာလ-ဟု ဆိုကြသေးသည်။

အာချာတ် ပဋ္ဌာနပိုင်းပြီး၏။

❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀

http://www.dhammadownload.com

၄၃၂။ ဓာတုလိင်္ဂေဟိ ပရာပစ္စယာ

ဓာတုလိင်္ဂေ ဟိ ပရာ ပစ္စယာ ဟောန္တိ။

ကရောတိ၊ ဂစ္ဆတိ၊ ယော ကောစိ ကရောတိ၊ တံ အညော "ကရောဟိ ကရောဟိ" ဣစ္စေဝံ ဗြဝီတိ၊ အထဝါ ကရောန္တံ ပယောဇယတိ = ကာရေတိ။ သံယော ပဗ္ဗတမိဝ အတ္တာနမာစရတိ = ပဗ္ဗတာယတိ။ တဋာကံ သမုဒ္ဒမိဝ အတ္တာန မာစရတိ = သမုဒ္ဒါယတိ။ သဒ္ဒေါ စိစ္စိဋမိဝ အတ္တာနမာစရတိ = စိစ္စိဋာယတိ။ ဝသိဋ္ဌဿ အပစ္စံ ဝါသိဋ္ဌော၊ ဝေမဉောပိ ယောဇေတဗ္ဗာ။

* ပစ္စယာ၊ပစ္စည်းတို့သည်။ဓာတုလိင်္ဂေဟိ၊ဓာတ်လိင်တို့မှ။ပရာ၊နောက်၌သက်ကုန် သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ။ [ဝုတ္တိအနက်နည်းတူ] * ကရောတိ၊ပြု၏၊ဂစ္ဆတိ၊သွား၏။ * ယောကောစိ၊တစ်စုံ တစ်ယောက်သောသူသည်။ကရောတိ၊ပြု၏။တံ၊ထိုပြုသောသူကို။ အညော၊တစ်ယောက်သောသူသည်။ကရောဟိ၊ပြုလော။ကရောဟိ၊ပြုလော။ဣစ္စေဝံ၊ဤသို့။ဗြဝီတိ၊ဆိုပြီ။ * အထဝါ၊တစ်နည်းကား။ကရောန္တံ၊ပြုလုပ်သောသူကို။ပယောဇယတိ၊ တိုက်တွန်းနှိုးဆော်၏။ကာရေတိ၊ပြုစေ၏။ * ပဗ္ဗတံ၊တောင်သည်။အတ္တာနံ၊မိမိကိုယ်ကို။ ဒင်္ဂုံ၊လှုပ်ရှားမယိုင် ခိုင်မြဲသည်ကို။အာစရတိ ဣဝ၊ပြုကျင့်သကဲ့သို့။သံယော၊သံဃာသည်။ အတ္တာနံ၊မိမိကိုယ်ကို။ဒင်္ဂုံ၊ကို။အာစရတိ၊ပြုကျင့်၏။ * ပဗ္ဗတာယတိ၊တောင်ကဲ့သို့ ပြုကျင့် ၏။ * သမုဒ္ဒံ၊သမုဒ္ဒရာသည်။အတ္တာနံ၊မိမိကိုယ်ကို။အာစရတိ ဣဝ၊ပြုကျင့်သကဲ့သို့။ တဋာကံ၊တစ်ဘက်ဆည်ကန်သည်။အတ္တာနံ၊ကို။အာစရတိ၊ပြုကျင့်၏။ * သမုဒ္ဒါယတိ၊ သမုဒ္ဒရာကဲ့သို့ ပြုကျင့်၏။ * သဒ္ဒေါ၊အသံသည်။(ဝါ) မီးစ၏ အသံသည်။အတ္တာနံ၊မိမိ ကိုယ်ကို။စိစ္စိဋမိဝ၊ဖျစ်ဖျစ်ကဲ့သို့။အာစရတိ၊ပြုကျင့်၏။ * စိစ္စိဋာယတိ၊စိဋ်စိဋ် (ဖျစ်ဖျစ်) ကဲ့သို့ ပြုကျင့်၏။ * ဝသိဋ္ဌဿ၊ဝသိဋ္ဌရသေ့၏။အပစ္စံ၊သားတည်း။ဝါသိဋ္ဌော၊ဝသိဋ္ဌရသေ့ ၏ သား။ ဝေံ၊ဤအတူ။အညေပိ၊တစ်ပါးသော ပုံစံတို့ကိုလည်း။ယောဇေတဗ္ဗာ၊ယှဉ်စေ အပ်ကုန်၏။

➤ ဓာတုလိင်္ဂေဟိ+ပရာ+ပစ္စယာ—ဟု ၃–ပုဒ်ရှိသော ပဒိဘာဇသုတ်

➤ ပစ္စယ—စိဂ္ဂဟ ။ ။ ပဋိစ္စ ဧတသ္မာ အတ္ထော ဧတီတိ ပစ္စယော။

ပတိယန္တိ အနေန အတ္ထာတိ ပစ္စယော။

➤ ဓာတု—အရ ။ ။ [တစ္စည်းအလို] တရဓာတ်, ဂမုဓာတ် စသည်တို့ကို ယူရမည်။ [ဋီကာ-အလို] ဘူ,စသော ပကတိဓာတ်နှင့် ခ, ဆ, သ,စသော ပစ္စည်းဆုံးသော ဓာတု ပစ္စယန္တသဒ္ဒါများကို ယူရမည်။ (ဆစ်နည်း) ဘူ,စသော သုဒ္ဓဓာတ်တို့ကိုရင်း။ တိတိက္ခ, စသော ခ, ဆ, သ-အစ ကာရိတ်ပစ္စည်းအဆုံးရှိသော ဓာတုပစ္စယန္တဓာတ်တို့ကိုရင်း

http://www.dhammadownload.com

ယူရပါမည်။

➤ **လိင်-အရ ။ ။** [တစ္စည်းအလို] ပဗ္ဗတ, သမုဒ္ဒ, စိဝိုင်မှ,စသော နာမ်ပုဒ်နှင့် ဝသိဋ္ဌ, စသော တဒ္ဓိတ်နာမ်ပုဒ်တို့ကို ယူရပါမည်။ [ဋီကာအလို] သုဒ္ဓနာမ်, ဥပသာရပုဒ်, နိပါတ် ပုဒ်နှင့် နာမ်ငဲ့ရသော သမာသ်, တဒ္ဓိတ်, ကိတ်ပစ္စည်း, ကိစ္စပစ္စည်း, ဏွတ္တိပစ္စည်းဆုံး သော သဒ္ဒါစုတို့ ယူရပါမည်။

➤ **ပစ္စယ-အရ ။ ။** [တစ္စည်းအလို] ဩပစ္စည်း, အပစ္စည်း, ဏေပစ္စည်း, အာယပစ္စည်း, ဏပစ္စည်းနှင့် တိဝိဘတ် သိဝိဘတ်တို့ကို ယူရပါမည်။ [ဋီကာအလို] ဝိဘတ်နှင့် ပစ္စည်း အားလုံးကို ယူရပါမည်။ (ဆစ်နည်း) နာမ်ဝိဘတ်, အာချာတ်ဝိဘတ်, တဒ္ဓိတ်, ကိတ်, ကိစ္စပစ္စည်း, အာ, ဤ, ဏ္ဍိ,စသော ဏွတ္တိလိင်ဇောတကပစ္စည်း။ ခ- အစ ကာရိတ်အဆုံး ရှိသော ဓာတွတ္တ နိဒ္ဒိဋ္ဌပစ္စည်း။ အက္ခရေဟိ ကာရသုတ်ဖြင့် သက်သော ကာရပစ္စည်း, ဏ, ဏ္ဍ, ဏ္ဍဏ,စသော ဓာတုနိဒ္ဒိ ပစ္စည်းတို့ကို ယူရပါမည်။

➤ **ဓာတ်, လိင်, ပစ္စည်း, ဝိဘတ် အထူး ။ ။** ကြိယာကိုဟောသော သဒ္ဒါသည် ဓာတ် မည်၏။ သာဓနသတ္တိကိုဟောသော သဒ္ဒါသည် ပစ္စည်း မည်၏။ ဒြပ်,စသော အနက်ကိုဟောသော သဒ္ဒါသည် "လိင်" မည်၏။ ဆီမီး,စသည်ကဲ့သို့ ထွန်းပြတတ်သော သဒ္ဒါသည် "ဝိဘတ်" မည်၏။ (ဇာလိနီ)

➤ **ပကတိနှင့် ပစ္စယ အထူး ။ ။** လိင်နှင့်ဓာတ်သည် ပကတိ၊ ဝိဘတ်နှင့် ပစ္စည်း သည် ပစ္စယ၊ ဤသို့ထူးပါသည်။ (ဘောဒစိန္တာ)

➤ **တစ္စည်းကျမ်း၌ ဝိဘတ်ကို ပစ္စယ အမည်ဖြင့် ခေါ်ဝေါ်မှု ရှိ/မရှိ ။ ။** ဓာတု လိင်္ဂေဟိ ပရာ ပစ္စယာ-သုတ်ကိုထောက်၍ ဝိဘတ်ကို 'ပစ္စယ'ဟု ခေါ်နိုင်ပါသည်။

➤ **ဤသုတ်၌ အနိပ္ဖန္နဓာတ်နှင့် အနိပ္ဖန္နလိင်တို့သာ ယူရခြင်းအကြောင်း**

နိပ္ဖန္နဓာတ် နိပ္ဖန္နလိင်ဟူသည် ဝိဘတ်ပစ္စည်းသက်၍ ပြီးပြီးသော ပုဒ်ဖြစ်ရကား တစ်ဖန်ထပ်၍ ဝိဘတ်ပစ္စည်းသက်ဖွယ် မလိုသောကြောင့် (ဝိဘတ် ပစ္စည်း မသက်ရ သေးသော) အနိပ္ဖန္နဓာတ်နှင့် အနိပ္ဖန္နလိင်ကိုသာ ယူရပါမည်။[နိပ္ဖန္နဓာတ်နှင့် နိပ္ဖန္န လိင်ကို မယူရပါ။]

➤ **ဓာတုပစ္စည်းများ ။ ။** တိဇ ဂုပ ကိတ မာနေဟိ ခဆသာဝါ၊ ဘုဇ ဃသ ဟရ သုပါဒီဟိ တုမိစ္ဆတ္ထေသု-သုတ်တို့ကို ထောက်၍ ခ, ဆ, သပစ္စည်း၊ အာယနာမတော ကတ္တုပမာနာဒါစာရေ-သုတ်ကိုထောက်၍ အာယပစ္စည်း၊ ဤယူပမာနာစ၊ နာမမှာ တွိ စ္ဆတ္ထေ-သုတ်တို့ကိုထောက်၍ ဤယပစ္စည်း။ ဓာတုရူပေ နာမသ္မာ ဏယောစ-သုတ်၌ စသဒ္ဒါဖြင့် အာရ, အာလပစ္စည်း၊ ဓာတူဟိ ဏေ ဏယ-သုတ်၌ အတ္ထ-သဒ္ဒါဖြင့် အလ ပစ္စည်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ဓာတုပစ္စည်းများနှင့် ဓာတ် ။ ။** ခပစ္စည်း-တိဇဓာတ်, ဘုဇဓာတ်၊ ဆပစ္စည်း-

http://www.dhammadownload.com

ဂုပ, ကိတ, ယသဓာတ်၊ သပစ္စည်း- မာန, ဟရ, သု, ပါ, ဝိဓာတ်-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **နာမပစ္စည်းများနှင့် နာမ်ပုဒ်** ။ ။ အာယနာမတော ကတ္တုပမာနာ ဒါစာရေ-သုတ်ကိုထောက်၍ အာယပစ္စည်း၊ (ကတ္တား၏ ဥပမာနဖြစ်သော နာမ်ပုဒ်)၊ ဤယူပမာနာစ၊ နာမမှာ တ္တိစ္ဆတ္ထေ-သုတ်တို့ကိုထောက်၍ ဤယပစ္စည်း၊ (ကံ၏ ဥပမာနဖြစ်သော နာမ်ပုဒ်နှင့် အတ္တိစ္ဆတ္ထဖြစ်သော နာမ်ပုဒ်)၊ ဓာတုရူပေ နာမသ္မာ ဏယောစ-သုတ်ကိုထောက်၍ ဏယပစ္စည်း၊ (ဓာတုရူပနာမ်ပုဒ်)။

➢ **ကာရိတ်ပစ္စည်းများနှင့် ဓာတ်အမျိုးအစား** ။ ။ ဓာတူဟိ ဏေ ဏယ ဏာပေ ဏာပယ ကာရိတာနိ ဟေတွတ္ထေ-သုတ်ကိုထောက်၍ ဏေ, ဏယပစ္စည်း၊ [ဥဝဏ္ဏန္တဓာတ်, အနေကသရဓာတ်] ဏာပေ, ဏာပယပစ္စည်း၊ [ဣဝဏ္ဏန္တဓာတ်, အာ, ဧ, ဩကာရန္တဓာတ်] စုရာဒိတော ဏေ ဏယာ-သုတ်ကိုထောက်၍ ဏေ, ဏယပစ္စည်း၊ [စုရာဒိဂိုဏ်းဓာတ်] ဓာတုရူပေ နာမသ္မာ ဏယောစ-သုတ်ကိုထောက်၍ ဏယပစ္စည်း။

➢ <u>**ကံစ္စပစ္စည်း** ။ ။ ဘာဝကမ္မေသု ယော-သုတ်ကိုထောက်၍ ယပစ္စည်း။</u>

၄၃၃။ တိဇ ဂုပ ကိတ မာနေဟိ ခ ဆ သာ ဝါ

တိဇ ဂုပ ကိတ မာန ဣစ္စေတေဟိ ဓာတူဟိ ခ ဆ သ ဣစ္စေတေ ပစ္စယာ ဟောန္တိ ဝါ။ ။ တိတိက္ခတိ၊ ဇိဂုစ္ဆတိ၊ တိကိစ္ဆတိ၊ ဝီမံသတိ။

ဝါတိ ကိမတ္ထံ? တေဇတိ၊ ဂေါပတိ၊ မာနေတိ။

* တိဇ ဂုပ ကိတ မာနေဟိ၊တိဇ, ဂုပ, ကိတ, မာနဓာတ်တို့မှ။ပရေ၊နောက်၌။ခ ဆ သာ၊ခ, ဆ, သပစ္စည်းတို့သည်။ဝါ၊အချို့။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ။ * တိဇ ဂုပ ကိတ မာန ဣစ္စေတေဟိ ဓာတူဟိ၊တိဇ, ဂုပ, ကိတ, မာနဓာတ်တို့မှ။ပရေ၊နောက်၌။ခ ဆ သဣစ္စေတေ ပစ္စယာ၊ခ, ဆ, သပစ္စည်းတို့သည်။ဝါ၊အချို့။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

* တိတိက္ခတိ၊သည်းခံ၏။ * ဇိဂုစ္ဆတိ၊ကဲ့ရဲ့စက်ဆုတ်၏။ * တိကိစ္ဆတိ၊ဆေးကု၏။ * ဝီမံသတိ၊စူးစမ်း (ဆင်ခြင်) ၏။ ဝါတိပဒံ၊ဝါ-ဟူသောပုဒ်သည်။ကိမတ္ထံ၊ဘယ်အကျိုးရှိသနည်း။တေဇတိ၊ထက်အောင်ပြု၏။ * ဂေါပတိ၊စောင့်ရှောက်၏။မာနေတိ၊မြတ်နိုး၏။

➢ **တိဇ ဂုပ ကိတ မာနေတိ+ခဆသာ+ဝါ–ဟူ ၃–ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်**

➢ **ဤသုတ်သို့ လိင်္ဂ–သဒ္ဒါ မလိုက်ဘဲ ဓာတု–သဒ္ဒါသာ လိုက်ရခြင်းအကြောင်း**

တိဇ, ဂုပ, စသည်တို့သည် ဓာတ်ဖြစ်သည့်အတွက် ထို တိဇ, ဂုပ,စသောဓာတ်တို့နှင့် ယှဉ်လို့သောကြောင့် လိင်-သဒ္ဒါ မလိုက်ဘဲ ဓာတု-သဒ္ဒါသာ လိုက်ရပါသည်။

➢ **လိင်-သဒ္ဒါ မလိုက်သင့်ခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ခ, ဆ, သပစ္စည်းတို့သည် တိဇ, ဂုပ, ကိတ, မာနဓာတ်တို့နောင်သာ သက်နိုင်၍ လိင်နောင် မသက်နိုင်သောကြောင့် လိင်-သဒ္ဒါ မလိုက်သင့်ပါ။

http://www.dhammadownload.com

➤ **ဝါ-သဒ္ဒါ၏ အနက်** ။ ။ ဝါ-သဒ္ဒါသည် [ကစ္စည်းအလို] ဝိကပ်အနက်၊ [ရှုပသိဒ္ဓိအလို] ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာအနက် ဖြစ်ပါသည်။

➤ **စ, ဆ, သပစ္စည်းတို့ သက်ရောက်ရာနှင့် ဝါသဒ္ဒါဖြင့် ပြဆိုအပ်သော အဓိပ္ပါယ်**

ဝါ-သဒ္ဒါသည် ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာအနက်ရှိသောကြောင့် တိတိက္ခတိ စသည်၌ တိဇ ဓာတ်နောင် သည်းခံခြင်းအနက်၌ ခပစ္စည်းသာ သက်ရမည်၊ ဇိဂုစ္ဆတိ-၌ ဂုပဓာတ်နောင် ကဲ့ရဲ့ခြင်းအနက်၌ ဆပစ္စည်းသာ သက်ရမည်၊ တိကိစ္ဆတိ-၌ ကိတဓာတ်နောင် ယုံမှားခြင်း, ရောဂါကိုပယ်ခြင်း အနက်တို့၌ ဆပစ္စည်းသာ သက်ရမည်၊ ဝီမံသတိ-၌ မာနဓာတ်နောင် စုံစမ်းခြင်းအနက်၌ သပစ္စည်းသာ သက်ရပါမည်။

၄၃၄။ ဘုဇ ဃသ ဟရ သု ပါဒီတိ တုမိစ္ဆတ္ထေသု

ဘုဇ ဃသ ဟရ သု ပါ ဣစ္စေဝမာဒီဟိ ဓာတူဟိ တုမိစ္ဆတ္ထေသု ခ ဆ သ ဣစ္စေတေ ပစ္စယာ ဟောန္တိ ဝါ။

ဘောတ္တုမိစ္ဆတိ = ဗုဘုက္ခတိ၊ ဃသိတု မိစ္ဆတိ = ဇိဃစ္ဆတိ၊ ဟရိတု မိစ္ဆတိ = ဇိဂီသတိ၊ သောတု မိစ္ဆတိ = သုဿုသတိ၊ ပါတု မိစ္ဆတိ = ပိဝါသတိ။

ဝါတိ ကိမတ္ထံ? ဘောတ္တုံ မိစ္ဆတိ။ တုမိစ္ဆတ္ထေသူတိ ကိမတ္ထံ? ဘုဉ္ဇတိ။

* ဘုဇ ဃသ ဟရ သု ပါဒီဟိ၊ဘုဇ, ဃသ, ဟရ, သု, ပါ အစရှိသော ဓာတ်တို့မှ။ ပရေနောက်၌။တုမိစ္ဆတ္ထေသု၊တုံပစ္စည်း, ဣစ္ဆာအနက်တို့၌။(ဝါ) တုံပစ္စည်းနှင့်ယှဉ်သော ဣစ္ဆာအနက်တို့၌။ခ ဆ သာ၊ခ, ဆ, သပစ္စည်းတို့သည်။ဝါ၊အချို့။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

[ဝုတ္တိအနက် နည်းတူ] * ဘောတ္တုံ၊စောင့်ရှောက်တတ်ဖို့ရာ။ဣစ္ဆတိ၊အလိုရှိ၏။ * ဗုဘုက္ခတိ၊ စောင့်ရှောက်တတ်လို၏။ * ဃသိတုံ၊စားတတ်ဖို့ရာ။ဣစ္ဆတိ၊အလိုရှိ၏။ * ဇိဃစ္ဆတိ၊ စားတတ်လို၏။ * ဟရိတုံ၊ဆောင်ဖို့ရာ။ဣစ္ဆတိ၊အလိုရှိ၏။ * ဇိဂီသတိ၊ ဆောင်တတ်လို၏။ * သောတုံ၊နာတတ်ဖို့ရာ။ဣစ္ဆတိ၊အလိုရှိ၏။ * သုဿုသတိ၊ နာတတ်လို၏။ * ပါတုံ၊သောက်တတ်ဖို့ရာ။ဣစ္ဆတိ၊အလိုရှိ၏။ * ပိဝါသတိ၊ သောက်တတ်လို၏။

* ဝါတိ ပဒံ၊ဝါ-ဟူသောပုဒ်သည်။ကိမတ္ထံ၊ဘယ်အကျိုးရှိသနည်း။ * ဘောတ္တုံ၊စောင့်ရှောက်တတ်ဖို့ရာ။ဣစ္ဆတိ၊အလိုရှိ၏။ * တုမိစ္ဆတ္ထေသူတိ ပဒံ၊တုမိစ္ဆတ္ထေသု-ဟူသောပုဒ်သည်။ကိမတ္ထံ၊နည်း။ ဘုဉ္ဇတိ၊စားတတ်၏။ (ဝါ) စောင့်ရှောက်တတ်၏။

➤ **ဘုဇ ဃသ ဟရ သုပါဒီတိ+တုမိစ္ဆတ္ထေသု–ဟု ၂–ပုဒ်ရှိသော ဝစ္စယဝိဓိသုတ်**

➤ **တုမိစ္ဆတ္ထ–ဝိဂ္ဂဟ** ။ ။ တုံ စ ဣစ္ဆာ စ တုမိစ္ဆာ၊ တုမိစ္ဆာနံ အတ္ထာ တုမိစ္ဆတ္ထာ၊ တုမန္တေန ယုတ္တာ ဣစ္ဆာ တုမိစ္ဆာ၊ တုမိစ္ဆာယ အတ္ထာ တုမိစ္ဆတ္ထာ။ (တေသု တုမိစ္ဆတ္ထေသု)

➤ **စ, ဆ, သပစ္စည်းသက်ရောက်ရာ** ။ ။ တုံပစ္စည်း ဣစ္ဆာအနက်တို့၌ ခ, ဆ, သ ပစ္စည်းတို့ သက်ရပါမည်။(ဝါ) ဘောတ္တုံ ဣစ္ဆတိ-၌ တုံပစ္စည်းနှင့် ဣစ္ဆာ-သဒ္ဒါ၏ အနက်

http://www.dhammadownload.com

ဖြစ်သော ငှာ+လို-ဟူသော အနက်ဝယ် ခ, ဆ, သပစ္စည်း သက်ရမည်။ (တစ်နည်း) တုံပစ္စယန္တနောင် ဣစ္ဆာအနက်၌ ခ, ဆ, သပစ္စည်း သက်ရမည်။ (ဝါ) တုံပစ္စယန္တပုဒ်၏ အနက်၌ ခပစ္စည်းသက်သည် မဟုတ်၊ တုံပစ္စယန္တပုဒ်နှင့် ယှဉ်သော ဣစ္ဆာသဒ္ဒါ၏ အလိုဟူသော အနက်၌သာ ခ, ဆ, သပစ္စည်း သက်ရပါမည်။

> **နောက်နည်းကြံရခြင်းအကျိုး** ။ ။ တုံပစ္စည်းအဆုံးရှိသော သဒ္ဒါမှကင်းသော ယဒ ကရဏမိစ္ဆတိ စသည်တို့၌ ခ, ဆ, သပစ္စည်း မသက်ရခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

> **ဘုတ္တုံ ဣစ္ဆာ ဣစ္ဆတိအစ္ဆေ--ဟု မဆိုဘဲ ဘောတ္တုံ ဣစ္ဆတိ အစ္ဆေ--ဟု တိဝိဘတ်နှင့် ဆိုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ လိင်, ပုဒ်, ဓာတ်တို့သည် ဝိဘတ်နှင့်ကင်း၍ မတည်နိုင်သောကြောင့်--တည်း။ (ရူပသိဒ္ဓိဋီကာ)

> **စသဒ္ဒါ ဆိုရခြင်းအကျိုး** ။ ။ စသဒ္ဒါဖြင့် တုံပစ္စည်းနှင့် မယှဉ်သော ဣစ္ဆာအနက်တို့၌လည်း ခ, ဆ, သပစ္စည်း သက်ရခြင်းအကျိုးရှိပါသည်။ (နိဒ္ဒေသ)

> **အာဒိ--အရ/အာဒိဝန္တ--အရ** ။ ။ ဝိဓာတ် (ပတဓာတ်, မရဓာတ်တို့ကို) ယူရမည်။ (ပုံစံ) ဝိဇိဂိသတိ=အောင်ခြင်းငှာ အလိုရှိတတ်၏။ ပိ ပတိသတိ=ပြိုကျခြင်းငှာ အလိုရှိတတ်၏။ မိ မရိသတိ=သေခြင်းငှာ အလိုရှိတတ်၏။

> **တုမိစ္ဆတ္ထေသု--သဒ္ဒါ ဆိုရကျိုး** ။ ။ တုံပစ္စည်းအဆုံးရှိသော ပုဒ်မှ ကင်းသော ဣစ္ဆာအနက်၊ ဣစ္ဆာအနက်မှကင်းသော တုံပစ္စည်းအဆုံးရှိသော ပုဒ်တို့၌ ဘုဇ, အစရှိသော ဓာတ်တို့နောင် ခ, ဆ, သပစ္စည်း သက်ခြင်းကို နှစ်စေခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။ (ပုံစံ) ဘောတ္တုံ ဂစ္ဆတိ။

> **အာချာတ်ပုဒ်တို့၌ ဝိဂ္ဂဟဝါကျ မရှိသင့်ခြင်းအကြောင်း/အတ္ထဝါကျ ထစ်မျိုးသာ ရှိသင့်ခြင်းအကြောင်း** ။ ။ အာချာတ်ပုဒ်သည် ပဓာနအားဖြင့် ကြိယာကို ဟောသောကြောင့်-- တည်း။

> **သမာသ်, တဒ္ဓိတ်, ကိတ်တို့၌ ဝိဂ္ဂဟဝါကျ ရှိသင့်ခြင်းအကြောင်း** ။ ။ သမာသ် တဒ္ဓိတ် ကိတ်ပုဒ်တို့သည် ဒြပ်ကိုဟောသောကြောင့်--- ရှိသင့်ပါသည်။

> **ဘုဇဓာတ်နောင် ခပစ္စည်းသက်၍ ဖြစ်နိုင်သော ရုပ်များ** ။ ။ ဗုဘုက္ခတိ-ဟူသော သုဒ္ဓကတ္တုရုပ်၊ ဗုဘုက္ခိယတိ-ဟူသော သုဒ္ဓကမ္မရုပ်၊ ဗုဘုက္ခာပေတိ-ဟူသော ဟေတုကတ္တုရုပ်၊ ဗုဘုက္ခာပီယတိ-ဟူသော ဟေတုကမ္မရုပ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

> **ဘောတ္တုံ ဂစ္ဆတိ--၌ တုံပစ္စည်းနှင့်ယှဉ်ပါလျက် ခ, ဆ, သပစ္စည်း မသက်ရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ တုံပစ္စည်းနှင့် မယှဉ်သော်လည်း ဣစ္ဆာအနက် မဟုတ်သောကြောင့် မသက်ရပါ။ > **ဘုဥ္ဇတိ--၌ ဘုဇဓာတ်ဖြစ်ပါလျက် ခပစ္စည်း မသက်ရခြင်းအကြောင်း** တုံပစ္စည်း ဣစ္ဆာအနက် မဟုတ်သောကြောင့်-- မသက်ရပါ။

http://www.dhammadownload.com

၄၃၅။ အာယ နာမတော ကတ္တုပမာနာ ဓါတာရေ

နာမတော ကတ္တုပမာနာ အာစာရတ္ထေ အာယပစ္စယော ဟောတိ။

သံယော ပဗ္ဗတမိဝ အတ္တာနမာစရတိ = ပဗ္ဗတာယတိ။ တဠာကံ သမုဒ္ဒမိဝ အတ္တာန မာစရတိ = သမုဒ္ဒါယတိ။ သဒ္ဒေါ စိစ္စိဋမိဝ အတ္တာနမာစရတိ = စိစ္စိဋာယတိ။ ဓေမဍ္ဍေပိ ယောဇေတဗ္ဗာ။

* ကတ္တုပမာနာ၊ကတ္တား၏ ဥပမာနဖြစ်သော။နာမတော၊နာမသဒ္ဒါမှ။ပရေနောက် ၌။အာစာရေ၊အာစာရအနက်၌။အာယ၊အာယပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ [ဝုတ္တိအနက် နည်းတူ။] * ပဗ္ဗတံ၊တောင်သည်။အတ္တာနံ၊မိမိကိုယ်ကို။ ဒဠှံ၊လှုပ်ရှားမယိုင် နိုင်မြဲသည်ကို။ အာစရတိ ဣဝ၊ပြုကျင့်သကဲ့သို့။သံယော၊သံယာသည်။ အတ္တာနံ၊မိမိကိုယ်ကို။ဒဠှံ၊ကို။ အာစရတိ၊ပြုကျင့်၏။ * ပဗ္ဗတာယတိ၊တောင်ကဲ့သို့ ပြုကျင့်၏။ * သမုဒ္ဒံ၊သမုဒ္ဒရာသည်။ အတ္တာနံ၊မိမိကိုယ်ကို။အာစရတိ ဣဝ၊ပြုကျင့်သကဲ့သို့။ တဠာကံ၊တစ်ဘက်ဆည်ကန်သည်။ အတ္တာနံ၊ကို။အာစရတိ၊ပြုကျင့်၏။ * သမုဒ္ဒါယတိ၊ သမုဒ္ဒရာကဲ့သို့ ပြုကျင့်၏။ * သဒ္ဒေါ၊ အသံသည်။ (ဝါ) မီးစ၏ အသံသည်။အတ္တာနံ၊မိမိ ကိုယ်ကို။စိစ္စိဋမိဝ၊ဖျစ်ဖျစ်ကဲ့သို့။ အာစရတိ၊ပြုကျင့်၏။ * စိစ္စိဋာယတိ၊စိဋ်စိဋ် (ဖျစ်ဖျစ်) ကဲ့သို့ ပြုကျင့်၏။ ဓဝံ၊ဤအတူ။ အညေပိ၊တစ်ပါးသော ပုံစံတို့ကိုလည်း။ယောဇေတဗ္ဗာ၊ယှဉ်စေအပ်ကုန်၏။

➤ **အာယ+နာမတော+ကတ္တုပမာနာ+အာစာရေ–ဟု ၄–ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်**

➤ **ကတ္တုပမာန–ဝိဂ္ဂဟ** ။ ။ ဥပမီယတိ ဧတေနာတိ ဥပမာနံ၊ ကတ္တုနော ပမာနံ ကတ္တုပမာနံ။ (ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်)

➤ **နာမ–အရ** ။ ။ (ကစ္စည်းအလို) ပဗ္ဗတ, သမုဒ္ဒ, စိစ္စိဋ သဒ္ဒါတို့ကို ယူရပါမည်။ (ရူပသိဒ္ဓိအလို) ပဗ္ဗတ, သမုဒ္ဒ, စိစ္စိဋ, ဓူမ သဒ္ဒါတို့ကို ယူရပါမည်။

➤ **ကတ္တု–အရ** ။ ။ သံယ, တဠာက, ဂုဠ-စသော ဥပမေယျကတ္တားကို ယူရမည်။

➤ **ဥပမာန–အရ** ။ ။ ပဗ္ဗတ, သမုဒ္ဒ, စိစ္စိဋ-စသော ဥပမာနပုဒ်တို့ကို ယူရပါမည်။

➤ **အာစာရ–အရ** ။ ။ ပဗ္ဗတ,စသော ဥပမာနကတ္တား၊ သံယ,စသော ဥပမေယျ ကတ္တားတို့ကို ယူရပါမည်။

➤ **ကတ္တုပမာန အဓိပ္ပါယ်** ။ ။ သံယော ပဗ္ဗတာယတိ-၌ သံယော-ကား ကတ္တားပုဒ်၊ ပဗ္ဗတ-ကား နာမ်ပုဒ်တည်း။ ထိုပဗ္ဗတ-သည် သံယော-ဟူသော ကတ္တား၏ ဥပမာန ဖြစ် ၏၊ ဤသို့ သံယောဟူသော ကတ္တားပုဒ်၏ ဥပမာနဖြစ်သော ပဗ္ဗတ-ပုဒ်ကို ကတ္တုပမာန ဟု ဆိုပါသည်။

မေး ။ ။ **ဤသုတ်ဖြင့် အာယပစ္စည်းသက်သော ကတ္တုပမာန နာမ်သဒ္ဒါကို** ပုံစံထုတ် ၍ ရှင်းလင်းပြပါ။

http://www.dhammadownload.com

ခြေ ‌။ ။ သံယော ပဗ္ဗတမိဝ အတ္တာနုမာစရတိ ပဗ္ဗတာယတိ-၌ သံယော-သည် ဥပမေယျ ကတ္တားဖြစ်ပါသည်၊ ယင်း သံယော-ဟူသော ကတ္တား၏ ဥပမာနကား ပဗ္ဗတ ဖြစ်သည်၊ ယင်း ဥပမာနဖြစ်သော ပဗ္ဗတနာမ်ပုဒ်နောင် အာယပစ္စည်း သက်ရသည်

➤ **သံယော ပဗ္ဗတမိဝ အတ္တာနုမာစရတိ-၌ ဥပမာန စသည်ခွဲပုံ** ။ ။ (၁) သံဃာ တော်၏ သီလ သမာဓိခိုင်မြဲပုံကို တောင်ကြီး ခိုင်မြဲပုံနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပြသောကြောင့် ပဗ္ဗတ (တောင်)ကား ဥပမာန၊ (၂) သံယော-ကား နှိုင်းယှဉ်အပ်သောကြောင့် ဥပမေယျ၊ (၃) ထို ဥပမာန ဥပမေယျ နှစ်ပါးတို့၏ ခိုင်မြဲပုံ တူမျှခြင်းသည် ဥပမာ၊ (၄) ဣဝ-သဒ္ဒါကား ထိုတောင်နှင့် သံဃာတို့ ခိုင်မြဲမှု တူမျှပုံကို ထွန်းပြသောကြောင့် ဥပမာဇောတက။

➤ **သမုဒ္ဒမိဝ အတ္တာန မာစရတိ-၌ ဥပမာန စသည်ခွဲပုံ** ။ ။ (၁) သံဃာတော်၏ သီလတည်းဟူသော ကမ်းအပိုင်းအခြား မလွန်ပုံကို သမုဒ္ဒရာ၏ ကမ်းအပိုင်းအခြား မလွန်ပုံနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပြသောကြောင့် သမုဒ္ဒ (သမုဒ္ဒရာ) သည် ဥပမာန၊ (၂) သံယော-အရ သံဃာတော်သည် နှိုင်းယှဉ်အပ်သောကြောင့် ဥပမေယျ၊ (၃) ထို ဥပမာန ဥပမေယျ နှစ်ခုတို့၏ ကမ်းအပိုင်းအခြား မလွန်ပုံခြင်း တူမျှမှုသည် ဥပမာ၊ (၄) ဣဝ-သဒ္ဒါကား သမုဒ္ဒရာနှင့် သံဃာတို့ ကမ်းအပိုင်းအခြား မလွန်ပုံနှင့် တူမျှပုံကို ထွန်းပြသောကြောင့် ဥပမာဇောတက ဖြစ်ပါသည်။

➤ **တဠာကံ သမုဒ္ဒမိဝ အတ္တာနုမာစရတိ-၌ ဥပမာန စသည်ခွဲပုံ**

(၁) တစ်ဖက်ဆည်ကန်၏ ကမ်းအပိုင်းအခြား မလွန်ပုံကို သမုဒ္ဒရာ၏ ကမ်းအပိုင်း အခြား မလွန်ပုံနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပြသောကြောင့် သမုဒ္ဒ (သမုဒ္ဒရာ) သည် ဥပမာန၊ (၂) တဠာကံ-အရ တစ်ဖက်ဆည်ကန်သည် နှိုင်းယှဉ်အပ်သောကြောင့် ဥပမေယျ၊ (၃) ထို ဥပမာန ဥပမေယျ နှစ်ခုတို့၏ ကမ်းအပိုင်းအခြား မလွန်ပုံခြင်း တူမျှမှုသည် ဥပမာ၊ (၄) ဣဝ-သဒ္ဒါကား သမုဒ္ဒရာနှင့် တစ်ဖက်ဆည်ကန်တို့ ကမ်းအပိုင်းအခြား မလွန်ပုံနှင့် တူမျှ ပုံကို ထွန်းပြသောကြောင့် ဥပမာဇောတက။

➤ **(ဂုဠော) သဒ္ဒေါ စိစ္စိဋမိဝ အတ္တာန မာစရတိ-၌ ဥပမာန စသည်ခွဲပုံ**

(၁) တင်လဲရည်၏ တစ်ဖျစ်ဖျစ်မည်ပုံကို မီးစ၏ တစ်ဖျစ်ဖျစ်မည်သံနှင့် နှိုင်းယှဉ် ပြသောကြောင့် စိစ္စိဋ-ကား ဥပမာန၊ (၂) ဂုဠော-ကား ဥပမေယျ၊ (၃) ဥပမာန ဥပမေ ယျ နှစ်ခုတို့၏ တစ်ဖျစ်ဖျစ်မည်ပုံခြင်း တူမျှမှုသည် ဥပမာ၊ (၄) ဣဝ-သဒ္ဒါကား တင်လဲ ရည်နှင့် မီးစ၏ အသံတို့ တူမျှပုံကို ထွန်းပြသောကြောင့် ဥပမာဇောတက။

➤ **ယောဂဝိဘာဂ/ အာယ နာမဓာတ်-ဟု သုတ်ခွဲ၍ ထည့်ရကျိုး** ။ ။ အာယ နာမဓာတ်-ဟူသော ဒွိတာကရကာ ယောဂဝိဘာဂဖြင့် နာမ်ပုဒ်နောင် ကရောတိအနက်, အနုဘဝနအနက်, ပါပအနက်တို့၌လည်း အာယပစ္စည်း သက်နိုင်ခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

(ပုံစံ) သဒ္ဒံ ကရောတိ သဒ္ဒါယတိ-အသံကို ပြုတတ်၏။ သုခံ အနုဘဝတိ သုခါယတိ-ချမ်းသာကို ခံစားတတ်၏။ကဋ္ဌံ ကမ္မံ ကရောတိ-ခက်ခဲသော အမှုကို ပြုတတ်၏။

၄၃၆။ ဤယူပမာနာ စ

နာမတော ဥပမာနာ အာစာရတ္ထေ စ ဤယပစ္စယော ဟောတိ။

အဆတ္တံ ဆတ္တမိဝ အာစရတိ = ဆတ္တီယတိ၊ အပုတ္တံ ပုတ္တမိဝ အာစရတိ = ပုတ္တီယတိ၊ ဥပမာနာတိ ကိမတ္ထံ? ဓမ္မံ အာစရတိ။အာစာရေတိ ကိမတ္ထံ? အဆတ္တံ ဆတ္တမိဝ ရက္ခတိ၊ စဝဓဒ္ဓေပိ ယောဇေတဗ္ဗာ။

* ဥပမာနာ၊ကံ၏ ဥပမာနဖြစ်သော။နာမတော၊နာမ-သဒ္ဒါမှလည်း။ပရေနောက်၌။အာစာရတ္ထေ၊အာစာရအနက်၌။ဤယ၊ဤယပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။[ပုဒ်အနက် နည်းစွ] * အဆတ္တံ၊ထီးမဟုတ်သော သစ်ရွက်ကို။ဆတ္တမိဝ၊ထီးကိုကဲ့သို့။အာစရတိ၊ပြုကျင့်၏။ဆတ္တီယတိ၊ ထီးကိုကဲ့သို့ ပြုကျင့်၏။ * အပုတ္တံ၊သားမဟုတ်သော တပည့်ကို။ပုတ္တမိဝ၊သားကိုကဲ့သို့။အာစရတိ၊ပြုကျင့်၏။ပုတ္တီယတိ၊ သားကိုကဲ့သို့ ပြုကျင့်၏။ * ဥပမာနာတိ ပဒံ၊ဥပမာနဟူသောပုဒ်သည်။ကိမတ္ထံ၊ဘယ်အကျိုးရှိသနည်း။ * ဓမ္မံ၊တရားကို။အာစရတိ၊ပြုကျင့်တတ်၏။ * အာစာရေတိ ပဒံ၊အာစာရေ-ဟူသောပုဒ်သည်။ကိမတ္ထံ၊နည်း။ * အဆတ္တံ၊ထီးမဟုတ်သော သစ်ရွက်ကို။ဆတ္တမိဝ၊ထီးကိုကဲ့သို့။ရက္ခတိ၊စောင့်ရှောက်၏။ စဝဓဒ္ဓ၊အတူ။အဒ္ဓေပိ၊တစ်ပါးသော ပုံစံတို့ကိုလည်း။ယောဇေတဗ္ဗာ၊ယှဉ်စေအပ်ကုန်၏။

➤ ဤယ+ဥပမာနာ+စ–ဟု ၃–ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်

မေး ။ ။ နာမ်၏နောင်တွင် ပစ္စည်းဝင် နာမ်ပင်မလွဲ ဓာတ်ဖြစ်မြဲ-လင်္ကာအရ ပုတ္တီယတိ၌ နာမ်ပုဒ်က ဓာတ်ဖြစ်ပုံကို ရှင်းပြပါ။

➤ ပုတ္တီယတိ–၌ နာမ်ပုဒ်က ဓာတ်ဖြစ်ပုံ ။ ။ ပုတ္တီယတိ-၌ ပုတ္တ-ဟူသော နာမ်ပုဒ်သည် ဤယပစ္စည်းနှင့် တွဲလိုက်သောအခါ ဂမု, ပစ, စရ,စသော မူလဓာတ်တို့ကဲ့သို့ ပြုကျင့်ခြင်းကြိယာကိုဟောခြင်း၊ကတ္တား ကံရှိခြင်းတို့ကြောင့် ဓာတ်သဘောဖြစ်သွားသည်။

➤ ဥပမာန–သဒ္ဒါ တစ်ဝန်ထပ်၍ ဆိုရကျိုး ။ ။ ဥပမာန-သဒ္ဒါကို တစ်ဖန်ထပ်၍ ဆိုခြင်းသည် ကတ္တု-သဒ္ဒါကို နှစ်စေခြင်းအကျိုးရှိပါသည်။

➤ စသဒ္ဒါ၏ အနက် ။ ။ စသဒ္ဒါသည် အာစာရအနက်ကို ငင်သောကြောင့် အနုကဍ္ဎနအနက် ဖြစ်ပါသည်။ (နိဒ္ဒေသ)

➤ ပုတ္တီယတိ–၌ ဥပမာန စသည်ခွဲပုံ ။ ။ (၁) သားအစစ်ဖြစ်သည် ဥပမာန၊ (၂) သားမဟုတ်သော တပည့်ဖြစ်သည် ဥပမေယျ၊ (၃) သားအစစ်ဖြစ် သားမဟုတ်သော တပည့်ဖြစ်တို့၏ ချစ်ခြင်းကို ပြုကျင့်ခြင်းအဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းတူသော သမ္ဗန်သည် ဥပမာ၊ (၄) ထို ဥပမာကို ထွန်းပြတတ်သော ဣဝ-သဒ္ဒါသည် ဥပမာဇောတက။

http://www.dhammadownload.com

➤ **အာယ နာမတောသုတ်နှင့် ဤယူပမာနာစသုတ် အထူး/အာယပစ္စည်းနှင့် ဤယပစ္စည်းအထူး** ။ ။ အာယ နာမတော-စသောသုတ်ဖြင့် ကတ္တား၏ ဥပမာနဖြစ်သော နာမဓာတ်နောင် အာစာရအနက်၌ အာယပစ္စည်း သက်ပါသည်။ ဤယူပမာနာစ သုတ်ကား ကံ၏ ဥပမာနဖြစ်သော နာမဓာတ်နောင် အာစာရအနက်၌ ဤယပစ္စည်း သက်ပါသည်။ဤသို့ ထူးပါသည်။

၄၃၇။ နာမမှာ’ ဤိစ္ဆတ္ထေ

နာမမှာ အတ္တနော ဣစ္ဆတ္ထေ ဤယပစ္စယော ဟောတိ။

အတ္တနော ပတ္တမိစ္ဆတိ ▫ ပတ္တီယတိ။ ဧဝံ ဝတ္ထီယတိ၊ ပရိက္ခာရီယတိ၊ စီဝရီယတိ၊ ဓနီယတိ၊ ယဋီယတိ။

、 အတ္တိစ္ဆတ္ထေတိ ကိမတ္ထံ? အညဿ ပတ္တမိစ္ဆတိ။ ဧဝမညေပိ ယောဇေတဗ္ဗာ။

✻ နာမမှာ၊နာမဓာတ်မှ။ပရေ၊နောက်၌။အတ္တိစ္ဆတ္ထေ၊မိမိဖို့ရာ အလိုရှိခြင်းအနက်၌။ ဤယ၊ဤယပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ ✻ နာမမှာ၊နာမဓာတ်မှ။ပရေ၊နောက်၌။ အတ္တနော ဣစ္ဆတ္ထေ၊မိမိဖို့ရာ အလိုရှိခြင်းအနက်၌။ဤယပစ္စယော၊ဤယပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ✻ အတ္တနော၊မိမိဖို့ရာ။ပတ္တံ၊သပိတ်ကို။ဣစ္ဆတိ၊အလိုရှိ၏။ ✻ ပတ္တီယတိ၊ မိမိဖို့ရာ သပိတ်ကို အလိုရှိ၏။ ဧဝံ၊ဤအတူ။ ✻ ဝတ္ထီယတိ၊ မိမိဖို့ရာ အဝတ်ကို လို၏။ ✻ ပရိက္ခာရီယတိ၊ မိမိဖို့ရာ ပရိက္ခရာကို လို၏။ ✻ စီဝရီယတိ၊မိမိဖို့ရာ သင်္ကန်းကို လို၏။ ✻ ဓနီယတိ၊ မိမိဖို့ရာ ဥစ္စာကို လို၏။ ✻ ယဋီယတိ၊မိမိဖို့ရာ ရေအိုးကို လို၏။ အတ္တိစ္ဆတ္ထေတိ ပဒံ၊အတ္တိစ္ဆတ္ထေ-ဟူသောပုဒ်သည်။ကိမတ္ထံ၊ဘာအကျိုးရှိသနည်း။ ✻ အညဿ၊သူတစ်ပါး ဖို့။ပတ္တံ၊သပိတ်ကို။ဣစ္ဆတိ၊အလိုရှိ၏။ ဧဝံ၊ဤအတူ။အညေပိ၊တစ်ပါးသော ပုံစံတို့ကိုလည်း။ ယောဇေတဗ္ဗာ၊ယှဉ်စေအပ်ကုန်၏။

➤ **နာမမှာ+အတ္တိစ္ဆတ္ထေ-ဟူ ၂-ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်**

➤ **အတ္တိစ္ဆတ္ထ-ဝိဂ္ဂဟ** ။ ။ အတ္တနော အတ္ထာယ ဣစ္ဆာ အတ္တိစ္ဆာ။

အတ္တိစ္ဆာယေဝ အတ္ထော အတ္တိစ္ဆတ္ထော။ (ရူပီ-၂၀၇)

➤ **နာမ-သဒ္ဒါ တစ်ဖန်ထပ်၍ ဆိုရကျိုး** ။ ။ ဥပမာန-သဒ္ဒါကို နစ်စေခြင်းအကျိုး ငှာ နာမ-သဒ္ဒါကို တဖန်ထပ်၍ ဆိုရပါသည်။ (နိဒ္ဒေသ)

➤ **နာမမှာ-အရ** ။ ။ ဥပမာန-သဒ္ဒါ မပါဘဲ နာမမှာ-ဟု သာမညဆိုသောကြောင့် ဥပမာန မဟုတ်ဘဲ ဒုတိယာဝိဘတ်ဆုံးလျက်ရှိသော ပတ္တံ, ဝတ္ထံ, ပရိက္ခာရံ, စီဝရံ, ဓနံ, ယဋံ,စသော နာမ်ပုဒ်တို့ကို ယူရပါမည်။

➤ **ဣစ္ဆာ-အရ** ။ ။ တောင့်တခြင်းအနက်, နှစ်သက်ခြင်းအနက်တို့ကို ယူရမည်။

http://www.dhammadownload.com

➤ အာယ, ဏှာယ ပစ္စည်း နှစ်မျိုးတို့၏ သက်ရာနာမ်ပုဒ် ၃-မျိုး အထူး

(၁) အာယပစ္စည်း၏ သက်ရာနာမ်ပုဒ်သည် ဥပမေယျကတ္တား၏ ဥပမာနဖြစ်သော ကတ္တုပမာန နာမ်ပုဒ်ဖြစ်ပါသည်။ (၂) ဏှာယူပမာနာစ-သုတ်လာ ဏှာယပစ္စည်း၏ သက်ရာ နာမ်ပုဒ်သည် ဥပမေယျကံ၏ ဥပမာနဖြစ်သော ကမ္မုပမာနနာမ်ပုဒ် ဖြစ်ပါသည်။ (၃) နာမမှာ တွိစ္ဆတ္ထေ-သုတ်လာ ဏှာယပစ္စည်း၏ သက်ရာနာမ်ပုဒ်သည် အတ္တိစ္ဆတ္ထနှင့် ယှဉ်သော နာမ်ပုဒ်ဖြစ်ပါသည်။

➤ ပတ္တိယတိ-ပုံစံ၌ အတ္တနော ပတ္တမိစ္ဆတိ-ဟု ထည့်ဆိုရခြင်းအကြောင်း

ဏှာယပစ္စည်းသည် မိမိအကျိုးငှာ အလိုရှိခြင်းအနက်ကို ဟော၏ဟု သိစေလို သောကြောင့်-ပတ္တိယတိ-ပုံစံ၌ အတ္တနော ပတ္တမိစ္ဆတိ-ဟု ထည့်ဆိုရပါသည်။

➤ အညဿ ပတ္တမိစ္ဆတိ-ပုံစံ၌ ပတ္တမိစ္ဆတိယေ် ဏှာသုတ်အစီအရင် မဖြစ်ခြင်း အကြောင်း/ အညဿ ပတ္တမိစ္ဆတိ-၌ ဏှာယပစ္စည်း မသက်ရခြင်းအကြောင်း

မိမိဖို့ရာ အလိုရှိခြင်းအနက် မဟုတ်သောကြောင့်-- မသက်ရပါ။

၄၃၈။ ဓာတူဟိ ဏေ ဏယ ဏာပေ ဏာပယာ ကာရိတာနိ ဟေတွတ္ထေ

သဗ္ဗေဟိ ဓာတူဟိ ဏေ ဏယ ဏာပေ ဏာပယ ဣစ္စေတေ ပစ္စယာ ဟောန္တိ ကာရိတသညာစ ဟေတွတ္ထေ။

ယော ကောစိ ကရောတိ၊ တံ အညော "ကရောဟိ ကရောဟိ" ဣစ္စေဝံ ဗြဝီတိ၊ အထဝါ ကရောန္တံ ပယောဇယတိ = ကာရေတိ၊ ကာရယတိ၊ ကာရာပေတိ ကာရာပယတိ၊ ယေ ကေစိ ကရောန္တိ၊ တေ အညေ "ကရောထ ကရောထ" ဣစ္စေဝံ ဗြုဝန္တိ = ကာရေန္တိ၊ ကာရယန္တိ၊ ကာရာပေန္တိ၊ ကာရာပယန္တိ။ ယော ကောစိ ပစတိ၊ တံ အညော "ပစာဟိ ပစာဟိ" ဣစ္စေဝံ ဗြဝီတိ၊ အထဝါ ပစန္တံ ပယောဇယတိ= ပါစေတိ၊ ပါစယတိ၊ ပါစာပေတိ၊ ပါစာပယတိ။ ယေ ကေစိ ပစန္တိ၊ တေ အညေ "ပစထ ပစထ" ဣစ္စေဝံ ဗြုဝန္တိ = ပါစေန္တိ၊ ပါစယန္တိ၊ ပါစာပေန္တိ၊ ပါစာပယန္တိ။ ဧဝံ ဘာဇေတိ၊ ဘာဇယတိ၊ ဘာဇာပေတိ၊ ဘာဇာပယတိ။ ဘာဇေန္တိ၊ ဘာဇယန္တိ၊ ဘာဇာပေန္တိ၊ ဘာဇာပယန္တိ။ တထရိဝ အညေပိ ယောဇေတဗ္ဗာ။ ဟေတွတ္ထေတိ ကိမတ္ထံ? ကရောတိ၊ ပစတိ၊ အတ္ထဂ္ဂဟဏေန အလပစ္စယော ဟောတိ၊ ဇောတလတိ

* ဟေတွတ္ထေ၊ပယောဇက ဖျာပါရ-ဟု ဆိုအပ်သော အကြောင်းကြီးယာကို၊ဂမျမာနေ၊သိအပ်သည်ရှိသော်၊ဓာတူဟိ၊ဓာတ်တို့မှ၊ ပရေနောက်၌၊ ဏေ ဏယ ဏာပေ ဏာပယာ၊ဏေ ဏယ ဏာပေ ဏာပယ လေးပစ္စည်းတို့သည်၊ဝါ၊အချို့၊ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ကာရိတာနိစ၊ကာရိတ်လည်းမည်ကုန်၏။

http://www.dhammadownload.com

* ဟေတွတ္ထေ၊ကို၊ဂမ္ဘာမာနေ၊သော်၊သဗ္ဗေဟိ၊အလုံးစုံကုန်သော၊ဓာတူဟိ၊ဓာတ်တို့မှ၊ ပရေနောက်၌၊ဏေ ဏယ ဏာပေ ဏာပယ ဣစ္စေတေ ပစ္စယာ၊ဏေ ဏယ ဏာပေ ဏာပယ လေးပစ္စည်းတို့သည်၊ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏၊ကာရိတသညာစ၊ကာရိတ်လည်းမည်ကုန်၏။ ။ * ယော ကောစိ၊တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူသည်၊ကရောတိ၊ပြုလုပ်၏၊တံ၊ထိုပြုလုပ်သောသူကို၊အညော၊သူတစ်ယောက်သည်၊ကရောဟိ၊ပြုလော့၊ကရောဟိ၊ပြုလော့၊ ဣစ္စေဝံ၊ဤသို့၊အဗြဝိ၊ဆိုပြီ၊ * အထဝါ၊တစ်နည်းကား၊ကရောန္တံ၊ပြုလုပ်သသူကို၊ပယောဇေတိ၊တိုက်တွန်း၏၊(စေခိုင်း၏) ကာရေတိ၊ ကာရယတိ၊ ကာရာပေတိ၊ ကာရာပယတိ၊ ပြုလုပ်စေ၏။ * ယေ ကေစိ၊သူခပ်သိမ်းတို့သည်၊ကရောန္တိ၊ပြုလုပ်ကုန်၏၊တေ၊ထိုပြုလုပ်သူတို့ကို၊အညေ၊တစ်ပါးတို့သည်၊ကရောထ၊ပြုကြကုန်လော့၊ကရောထ၊လော့၊ဣစ္စေဝံ၊ ဤသို့၊အဗြဝုံ၊ဆိုကုန်၏၊ကာရေန္တိ ကာရယန္တိ ကာရာပေန္တိ ကာရာပယန္တိ၊ပြုလုပ်စေကုန်၏ * ယော ကောစိ၊တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူသည်၊ပစတိ၊ချက်၏၊တံ၊ထိုချက်သသူကို၊အညော၊သူတစ်ယောက်သည်၊ပစာဟိ၊ချက်လော့၊ပစာဟိ၊လော့၊ဣစ္စေဝံ၊ဤသို့၊ဗြဝီတိ၊ဆိုပြီ၊ * အထဝါ၊တစ်နည်းကား၊ပစန္တံ၊ချက်သသူကို၊ပယောဇယတိ၊တိုက်တွန်း၏၊ပါစေတိ၊ ပါစယတိ၊ ပါစာပေတိ၊ ပါစာပယတိ၊ချက်စေ၏။ * ယေ ကေစိ၊သူခပ်သိမ်းတို့သည် ပစန္တိ၊ချက်ကုန်၏၊တေ၊ထိုချက်သသူတို့ကို၊အညေ၊တစ်ပါးတို့သည်၊ပစထ၊ချက်ကြကုန်လော၊ပစထ၊လော၊ဣစ္စေဝံ၊ဤသို့၊ဗြုဝန္တိ၊ဆိုကုန်ပြီ၊ပါစေန္တိ၊ ပါစယန္တိ၊ ပါစာပေန္တိ၊ ပါစာပယန္တိ၊ချက်စေကုန်၏။ ဧဝံ၊ဤအတူ၊ဘဏောတိ၊ ဘဏာယတိ၊ ဘဏာပေတိ၊ ဘဏာပယတိ၊ရွတ်ဆိုစေ၏။ ဘဏေန္တိ၊ ဘဏာယန္တိ၊ ဘဏာပေန္တိ၊ ဘဏာပယန္တိ၊ရွတ်ဆိုစေကုန်၏ * တထရိဝ၊ထို့အတူသာလျှင်၊အညေပိ၊တစ်ပါးသော ပုံစံတို့ကိုလည်း၊ယောဇေတဗ္ဗာ၊ယှဉ်စေအပ်ကုန်၏။ * ဟေတွတ္ထေတိ ပဒံ၊ဟေတွတ္ထေ-ဟူသောပုဒ်သည်၊ကိမတ္ထံ၊ဘာအကျိုးရှိသနည်း၊ကရောတိ၊ပြု၏၊ပစတိ၊ချက်၏။ * အတ္ထဂ္ဂဟဏေန၊အတ္ထသဒ္ဒါပိုဖြင့်၊အလပစ္စယော၊အလပစ္စည်းသည်၊ဟောတိ၊ဖြစ်၏၊ဇောတလတိ၊ထွန်းလင်းစေ၏။

➤ ဓာတူဟိ+ဏေ ဏယ ဏာပေ ဏာပယာ+ကာရိတာနိ+ဟေတွတ္ထေ-ဟူ ၄-ပုဒ်ရှိသော ဝိဓိသုတ်၊ သညာသုတ်။

➤ ဟေတွတ္ထ-ဝိဂ္ဂဟ ။ ။ ဟေတုယေဝ အတ္ထော ဟေတွတ္ထော၊(တသ္မိံ ဟေတွတ္ထေ)

➤ ဟေတွတ္ထ-အရ ။ ။ ယော ကာရေတိ သဟေတု-သုတ်ဖြင့် ဟေတုနာမည်မှည့်ရသော ဟေတုကတ္တားကို ယူရပါမည်။(တစ်နည်း) စေခိုင်းတိုက်တွန်းတတ်သော သူ၏ ကြောင့်ကြဗျာပါရကို ယူရပါမည်။

➤ ဟေတု အဓိပ္ပါယ် ။ ။ ကြီးသူက ငယ်သူကို စေခိုင်းခြင်း, ငယ်သူက ကြီးသူကို တိုက်တွန်းခြင်း,စသော စေခိုင်းတိုက်တွန်းသူ၏ လှုံ့လပယောဂသည် "ဟေတု" မည်၏။

➤ ကာရိတာနိ-၌ ရနိုင်သော နည်း ။ ။ ကာရိတာနိ-ကား ကာရိတာ-ဟု ဣတ္ထိလိင်

http://www.dhammadownload.com

ဖြင့် ဆိုလိုလျက် ကာရိတာနိ-ဟု နပုံလိင်အားဖြင့် ဆိုထားသောကြောင့် လိင်္ဂဝိပလ္လာသ နည်း ဖြစ်ပါသည်။ (နိဒ္ဒေသ)

➢ **ကာရိတာနိ–ဟု ဂရုသညာပြုရကျိုး ။ ။** စေခိုင်းတတ်သောသူ၏ ကြောင့်ကြမှုကို ပြုရခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။ (ဋီကာ-၂၀၈)

➢ **ဏေ, ဏယ, ဏာပေ, ဏာပယ ပစ္စည်းများ သက်ရောက်ရာ/ အာချာတ်ကျမ်းလာ ကာရိတ်ပစ္စည်းများ သက်ပုံစနစ်/အခိကာရ ဝါ–သဒ္ဒါဖြင့် ဖြည့်ဆိုအပ်သော အဓိပ္ပါယ်**

တိဇ ဂုပ,စသောသုတ်မှ ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာ အနက်ရှိသော ဝါသဒ္ဒါ မဏ္ဍူကဂတိက နည်းအားဖြင့် ဓာတူဟိ ဏေ ဏယ-သုတ်သို့ လိုက်လာသောကြောင့် [ဘာဝေတိ၊ဘာဝယတိ၊ သာဝေတိ၊ သာဝယတိ-ပုံစံတို့၌] သု, ဘူကဲ့သို့ ဥ, ဦဆုံးသော ဥဝဏ္ဏန္တဓာတ်နောင် ဏေ, ဏယ နှစ်ပစ္စည်းသာ သက်ရပါမည်။ [ဒါပေတိ၊ ဒါပယတိ၊ ပတိဋ္ဌာပေတိ၊ ပတိဋ္ဌာပယတိ-ပုံစံတို့၌] ဒါဓာတ်, ဌာဓာတ်ကဲ့သို့ အာကာရန္တဓာတ်နောင် ဏာပေ, ဏာပယ နှစ်ပစ္စည်းသာ သက်ရပါမည်။ [ကာရေတိ၊ ကာရယတိ၊ ကာရာပေတိ၊ ကာရာပယတိ၊ ဒမေတိ၊ ဒမယတိ-ပုံစံတို့၌] ဗျဉ္ဇနန္တဓာတ်နောင် လေးပစ္စည်းသော်ရင်း, ရှေ့နှစ်ပစ္စည်း သော်ရင်း သက်ရပါမည်။ [သယာပေတိ၊ သယာပယတိ၊ နယာပေတိ၊ နယာပယတိ၊ ဈာပေတိ၊ ဈာပယတိ-ပုံစံတို့၌] သိဓာတ် နီဓာတ်ကဲ့သို့ ဣဝဏ္ဏန္တဓာတ်, ဈေဓာတ်ကဲ့သို့ ဧကာရန္တဓာတ်တို့နောင် ဏာပေ, ဏာပယ နှစ်ပစ္စည်းသာ သက်ရပါမည်။

➢ **သဗ္ဗတော ဓာတူဟိ–ဟု ဝုတ္တိဖွင့်ရခြင်းအကြောင်း ။ ။** သုတ်၌ မည်သည့်ဓာတ်ဟု မသတ်မှတ်ဘဲ ဓာတူဟိ-ဟုသာ သာမညဆိုထားသောကြောင့် ဓာတ်ဟူသမျှ အားလုံးကို သိမ်းကြုံးယူနိုင်ရကား "သဗ္ဗတော ဓာတူဟိ"ဟု ဝုတ္တိဖွင့်ရပါသည်။

➢ **ဟေတုမှိ–ဟု မဆိုဘဲ ဟေတွတ္ထေ–ဟု အတ္ထ–သဒ္ဒါနှင့်တကွ ဆိုရကျိုး**

အတ္ထ-သဒ္ဒါဖြင့် ဇောတလတိ-ပုံစံ၌ အလပစ္စည်း သက်ရခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

➢ **အတ္ထ–သဒ္ဒါ ပိုလွန်ပုံ ။ ။** ဟေတုမှိ-ဟုဆိုက လိုအပ်သောအနက် ပြီးနိုင်ပါလျက် ဟေတွတ္ထေ-ဟု အတ္ထ-သဒ္ဒါနှင့်တကွ ဆိုသောကြောင့် ပိုလွန်ပါသည်။

➢ **ကာရိတ်ပစ္စည်းများ ဘော, ကံ, ကတ္တား သုံးပါးတို့တွင် ကာရိတ်ကံ ကာရိတ်ကတ္တားအနက်၌ သက်ရခြင်းအကြောင်း / ကာရိတ်အရာ၌ ကတ္တား+ကံအနက်၌ အာချာတ်ဝိဘတ်သက်ရခြင်းအကြောင်း/ဘောအနက်၌ အာချာတ်ဝိဘတ် မသက်ရခြင်း အကြောင်း ။ ။** ကာရိတ်ပစ္စည်းနှင့် ယှဉ်ရာ၌ ကံမရှိသော ဘူ, ဟူ, သိ, ဌာဓာတ်တို့ သည် ကံရှိလာ၏၊ ကံတစ်ခုသာ ရှိသောဓာတ်တို့သည် ကံနှစ်ခု၊ ကံနှစ်ခုရှိသော ဓာတ်တို့သည် ကံသုံးခု ရှိလာသောကြောင့်---တည်း။

➢ **ကာရိတ်ပစ္စည်း သက်မှုကြောင့် ထူးခြားလာသော ဓာတ်များ/ ကာရိတ်ပစ္စည်း သက်ရခြင်းအကျိုး ။ ။** ကာရိတ်ပစ္စည်းသက်မှုကြောင့် ကံမရှိသော ဘူ, ဟူ, သိ, ဌာဓာတ်

များသည် ကံရှိလာရခြင်း၊ ကံတစ်ခုသာရှိသော ဂမု, ပစ,စသော ဓာတ်တို့သည် ကံနှစ်ခု ရှိလာရခြင်း၊ ကံနှစ်ခုရှိသော နီဓာတ် ဒုဟဓာတ်တို့သည် ကံသုံးခုရှိလာရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။ [ပုံစံ] (၁) ဥ္ဆတ္တိ ဌပေတိ၊ ဘိက္ခုံ သယာပေတိ၊ (၂) သာမိကော ဒါသံ ဂါမံ ဂါမယတိ၊ ယညဒတ္တော ဒေဝဒတ္တံ ဩဒနံ ပါစေတိ။ (၃) သာမိကော ဂေါပါလံ ဂါဝိံ ခီရံ ဒုဟာပေတိ။ သာမိကော အဇပါလံ အဇံ ဂါမံ နယာပေတိ။

မေး ။ ။ ဒေဝဒတ္တေန အာဇော ဂါမံ နီယတော၊ ဒေဝဒတ္တေန အာဇံ ဂါမော နီယတေ-ဟူသော နှစ်ဝါကျတွင် မည်သည့်ဝါကျ မှန်သည်ကို အကြောင်းပြ ဆုံးဖြတ်ပြပါ။

ဖြေ ။ ။ နီယာဒီနံ ပဓာနဥ္စ-ဟူသော ရူပသိဒ္ဓိနှင့်အညီ နီ,စသော ဓာတ်တို့သည် ပဓာနကံကို ဟောပါသည်၊ ဆိတ်ကို ရွာသို့ ဆောင်-ဟူသော ဝါကျ၌ ဆိတ်ကိုဟူသော ကံသည်သာ ပဓာနကံ ဖြစ်ပါသည်၊ "ဟောရာ ဟောရာ၊ ပဌမာ"ဟူသည်နှင့်အညီ နီယတေ-ဟူသော ကံဟောကြိယာ ဟောအပ်သော ပဓာနကံ၊ ပဌမန္တ နေသော ဒေဝဒတ္တေန အဇော ဂါမံ နီယတေ-ဟူသော ဝါကျသာ မှန်ပါသည်။

➤ နီယာဒီနံ ပဓာနဥ္စ၊ အပ္ပဓာနံ ဒုဟာဒီနံ၊ ကာရိတေ သုဒ္ဓကတ္တာစ၊ ကမ္မမာချာတ ဝေါစရံ-ဟူသော ဂါထာ၏ ဆိုင်ပုံ ။ ။ နီ,စသော ဓာတ်တို့သည် ကံဟောဝါကျ၌ ပဓာနကံကို ဟောပါသည်၊ (ပုံစံ) အဇပါလော အဇံ ဂါမံ နေတိ၊ အဇပါလေန အဇော ဂါမံ နီယတေ။ ဂေါပါလေန ဂါဝီ ခီရံ ဒုယှတေ၊ ဂေါပါလော ဂါဝိံ ခီရံ ဒုဟတိ။

ဒုဟာဒိဓာတ်များသည် ကံဟောဝါကျ၌ အပ္ပဓာနကံကို ဟောပါသည်။ (ပုံစံ) သိသော ဓမ္မံ ဝစတိ၊ [သုဒ္ဓဝါကျ] အာစရိယေန သိဿံ ဓမ္မံ ဝါစေတိ [ကာရိတ်ဝါကျ] အာစရိယေန သိဿော ဓမ္မံ ဝါစာပီယတေ။

ကာရိတ်ကြိယာသည် သုဒ္ဓကတ္တား (ဓာတ်ကတ္တား)ဖြစ်သော ကာရိတ်ကံကို ဟောပါသည်။

➤ အာချာတဝေါစရကံများ/အာချာတ်ဝိဘတ်က ဟောသောကံများ

နီ, ဝဟ,စသော ဓာတ်တို့၏ ပဓာနကံ၊ ဒုဟ, ယာစ, ဘိက္ခ, ပုစ္ဆ,စသော ဒုဟာဒိ ဓာတ်တို့၏ အပ္ပဓာနကံ၊ ကာရိတ်အရာ၌ သုဒ္ဓကတ္တားဖြစ်သော ကံတို့ဖြစ်ပါသည်။

ကာရိတ်ပစ္စည်းတို့ ကတ္တု+ကမ္မတာရကာ၌သာ သက်ရောက်ခြင်းအကြောင်း / အာဓာရကာ၌ မသက်ရောက်ခြင်းအကြောင်း ။ ။ သကမ္မကဓာတ်တို့၏ ကာရိတ်မှည့်ရာ၌ စီရင်သောကြောင့်--- တည်း။

➤ ဒါသံ ဂါမံ ဂါမယတိ-၌ ဒါသ (ကျွန်) သည် ကိုယ်တိုင်ပြုလုပ်ရသူ ဖြစ်ပါလျက် ကံဖြစ်ရခြင်းအကြောင်း ။ ။ ကာရိတ်ပစ္စည်းနှင့် ယှဉ်လာသောကြောင့် ကိုယ်တိုင် ပြုလုပ်ရသူ ဖြစ်သော်လည်း ကံဖြစ်ရပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

၄၃၉။ ဓာတုရူပေ နာမသ္မာ ဏာယော စ

တသ္မာ နာမသ္မာ ဏာယပစ္စယော ဟောတိ ကာရိတသညော စ ဓာတုရူပေ သတိ။ ။ ဟတ္ထိနာ အတိက္ကမတိ မဂ္ဂံ = အတိဟတ္ထယတိ၊ ဝီဏာယ ဥပဂါယတိ ဂီတံ = ဥပဝီဏာယတိ၊ ဒဠှံ ကရောတိ ဝီရိယံ ဒဠှယတိ၊ ဝိသုဒ္ဓါ ဟောတိ ရတ္တိ = ဝိသုဒ္ဓယတိ။ စဂ္ဂဟဏေန အာရ အာလ ဣစ္စေတေ ပစ္စယာ ဟောန္တိ။ သန္တံ ကရောတိ = သန္တာရတိ၊ ဥပက္ကမံ ကရောတိ = ဥပက္ကမာလတိ။

✱ ဓာတုရူပေ၊ဓာတ်၏သဘောသည်။သတိ၊ရှိလတ်သော်။နာမသ္မာ၊နာမ-သဒ္ဒါမှ။ပရေနောက်၌။ဏာယော၊ဏာယ ပစ္စည်းသည်လည်း။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ကာရိတသညော၊ကာရိတ်လည်း၊မည်၏။ ။ ✱ ဓာတုရူပေ၊ဓာတ်၏သဘောသည်။သတိ၊ရှိလတ်သော်။ တသ္မာ နာမသ္မာ၊ထိုနာမ-သဒ္ဒါမှ။ပရေနောက်၌။ဏာယပစ္စယော၊ဏာယ ပစ္စည်းသည် လည်း။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ကာရိတသညော၊ကာရိတ်လည်း၊မည်၏။

✱ ဟတ္ထိနာ၊ဆင်ဖြင့်။မဂ္ဂံ၊ခရီးကို။အတိက္ကမတိ၊လွန်သွား၏။အတိဟတ္ထယတိ၊ဆင်ဖြင့် လွန်၍ သွား၏။ ✱ ဝီဏာယ၊စောင်းဖြင့်။ဂီတံ၊သီချင်းကို။ဥပဂါယတိ၊ (ညှိ၍) သီဆို၏။ ဥပဝီဏာယတိ၊စောင်းဖြင့် (ညှိ၍) သီဆို၏။ ✱ ဝီရိယံ၊လုံ့လကို။ဒဠှံ၊မြဲမြံစွာ။ကရောတိ၊ ပြု၏။ဒဠှယတိ၊မြဲမြံစွာ ပြု၏။ ✱ ရတ္တိ၊ညဉ့်သည်။ဝိသုဒ္ဓါ၊စင်ကြယ်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ဝိသုဒ္ဓယတိ၊စင်ကြယ်၏။ ✱ စဂ္ဂဟဏေန၊စသဒ္ဒါဖြင့်။အာရ အာလ ဣစ္စေတေ ပစ္စယာ၊ အာရ, အာလ ပစ္စည်းတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ✱ သန္တံ၊ငြိမ်သက်သည်ကို။ကရောတိ၊ ပြု၏။ သန္တာရတိ၊ငြိမ်သက်သည်ကို ပြု၏။ ✱ ဥပက္ကမံ၊လုံ့လကို။ကရောတိ၊ပြု၏။ဥပက္ကမာလတိ၊ လုံ့လကို ပြု၏။

➤ **ဓာတုရူပေ+နာမသ္မာ+ဏာယော+စ–ဟု ၄–ပုဒ်ရှိသော ဝိဓိသုတ်**

➤ **နာမ–အရ/နိမိတ်–အရ** ။ ။ ကြိယာအနက်ကို ဟောစွမ်းနိုင်သော တတိယာ ဝိဘတ်အဆုံးရှိသော ဟတ္ထိယာ, ဝီဏာယ၊ ဒုတိယာဝိဘတ်အဆုံးရှိသော ဒဠှံ၊ ပထမာ ဝိဘတ်အဆုံးရှိသော ဝိသုဒ္ဓါ,စသော နာမ်ပုဒ်တို့ကို ယူရပါမည်။

➤ **ဓာတုရူပ အဓိပ္ပါယ်** ။ ။ ပဗ္ဗတာယတိ-၌ ပဗ္ဗတ-ကား နာမ်ပုဒ်တည်း၊ ထိုသို့ နာမ်ပုဒ်ဖြစ်သော်လည်း အာစာရ-ပြုကျင့်ခြင်းဟူသော ဓာတ်အနက်ကို ဟောသော အာယပစ္စည်းနှင့် တွဲယှဉ်ရသောကြောင့် ပဗ္ဗတာယ-ဟု ဖြစ်သောအခါ နာမ်အဖြစ်ကို စွန့်လွှတ်၍ ဓာတ်သဘော၌ တည်သည်ကို "ဓာတုရူပ" ဟု ဆိုပါသည်။

➤ **နာမ်ဖြစ်လျက် ဓာတ်သဘောသို့ ရောက်သွားရခြင်းအကြောင်း/ နာမ်ပုဒ်မှ အာချာတ်ပုဒ်အဖြစ် ပြောင်းလဲလာပုံ** ။ ။ အတိဟတ္ထယတိ-၌ ဟတ္ထိ-သဒ္ဒါသည် နာမ် ပုဒ်ပင် ဖြစ်သော်လည်း ဓာတ်၏အနက်ဖြစ်သော ကြိယာကိုဟောတတ်သော ဏာယပစ္စည်း

http://www.dhammadownload.com

နှင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်အနက်ကိုဟောသော နာမ်သဘောကို ပယ်စွန့်၍ ကြိယာအနက်ကိုဟောသော ဓာတ်သဘောသို့ ပြောင်းလဲသွားပါသည်။

➤ စသဒ္ဒါ၏ အနက် ॥ ॥ စသဒ္ဒါသည် သမုစ္စည်းအနက် ရှိပါသည်။

➤ စသဒ္ဒါ ဆိုရကျိုး ॥ ॥ [ကစ္စည်းအလို] စသဒ္ဒါဖြင့် သန္တာရတိ၊ ဥပက္ကမာလတိ - ဖြယုဂ်တို့၌ သန္တသဒ္ဒါ၊ ဥပက္ကမသဒ္ဒါနောင် အာရ, အာလပစ္စည်း သက်ခြင်းအကျိုးရှိပါသည်။ [ဋီကာအလို] စသဒ္ဒါဖြင့် ဥပက္ကမ္မေတိ စသည်၌ ဏေပစ္စည်း သက်ရခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။ [နျာသအလို] စသဒ္ဒါသည် အနုကစုနအနက် ရှိပါသည်။ စသဒ္ဒါဖြင့် ရှေ့သုတ်မှ ကာရိတာနိသဒ္ဒါကို မိမိသုတ်သို့ လိုက်ပါလာအောင် ဆွဲငင်ရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

➤ ဓာတုရူပ ပစ္စည်းများ ॥ ॥ ခ, ဆ, သ, အာယ, ဤယ, ဏေ, ဏယ, ဏာပေ, ဏာပယ, အလ, အာရ, အာလ ပစ္စည်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ ဓာတုရူပ ပစ္စည်းတို့နောင် ကာရိတ်ပစ္စည်းများ တစ်ဝန်သက်နိုင်ခြင်းအကြောင်း

ကာရာပနံ၊ သဥ္ဇာနနကော ဖြယုဂ်တို့၌ ယုပစ္စည်း ဏ္ဂုပစ္စည်းတို့ကို တွေ့မြင်ရသောကြောင့် သက်နိုင်ပါသည်။ (တစ်နည်း) ကာရိတ်ပစ္စည်းနှင့်တကွဖြစ်သော ဓာတ်တို့နောင် ယုပစ္စည်း ဏ္ဂုပစ္စည်းတို့၏ စီရင်မှုကို တွေ့မြင်ရသောကြောင့် သက်နိုင်ပါသည်။ သုတ်အဆောက်အအုံ-- နုဒါဒီဟိ ယုဏ္ဂုန မနာနနာ ကာနနကာ သကာရိတေဟိစ-သုတ်။

➤ တိတိက္ခ,စသော ဓာတုပစ္စယန္တသဒ္ဒါနောင် ဏေ,စသော ပစ္စည်းသက်၍ "တိတိက္ခေတိ"စသည် ရုပ်ရှိနိုင်ခြင်းအကြောင်း ॥ ॥ ဓာတုပစ္စယန္တ-သဒ္ဒါနောင် ကာရိတ်ပစ္စည်း သက်နိုင်သောကြောင့် "တိတိက္ခေတိ"စသည် ရုပ်ရှိနိုင်ပါသည်။

➤ ဓာတူဟိ-သုတ်နှင့် ဓာတုရူပေ-သုတ်တို့ ဏေ ဏယပစ္စည်းသက်ပုံ အထူး

ဓာတူဟိ ဏေ ဏယ-သုတ်ဖြင့် ပယောဇကကတ္တား၏ ဗျာပါရရှိသော ဓာတ်နောင် ဏေပစ္စည်း, ဏယပစ္စည်း သက်ပါသည်။ ဓာတုရူပေ-သုတ်ဖြင့် ပယောဇက ကတ္တား၏ ဗျာပါရရှိသော ဓာတ်နောင် ဏေပစ္စည်း, ဏယပစ္စည်း သက်ပါသည်။

➤ ဓာတုပစ္စည်းနှင့် သွတ္တပစ္စည်းအထူး ॥ ॥ ဓာတုပစ္စည်းသည် ဝိဘတ် မသက်ခင် သက်၍ သွတ္တပစ္စည်းကား ဝိဘတ်သက်ပြီးမှ သက်ရသည်။ဤသို့ ထူးပါသည်။

မေး ॥ ॥ "နာမ်ပုဒ်နောက်တွင် ပစ္စည်းဝင် နာမ်ပင်မလွဲ ဓာတ်ဖြစ်မြဲ"ဟူသည်နှင့်အညီ နာမဓာတ်နောင် သက်နိုင်သော အာချာတ်ပစ္စည်းများကို သုတ်နှင့်တွဲဖက် ပြပါ။

➤ နာမဓာတ်နောင် သက်နိုင်သော အာချာတ်ပစ္စည်းများ ॥ ॥ အာယ နာမတော ကတ္တူပမာနာ ဒါစာရေ-သုတ်ဖြင့် အာယပစ္စည်း၊ ဤယူပမာနာစ၊ နာမမှာ တွိစ္ဆတ္ထေ-သုတ်တို့ဖြင့် ဤယပစ္စည်း၊ ဓာတုရူပေ နာမသ္မာ ဏယောစ-သုတ်ဖြင့် ဏယပစ္စည်း၊ ၎င်းသုတ် စသဒ္ဒါဖြင့် အာရ, အာလပစ္စည်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

၄၄၀။ ဘာဝကမ္မေသု ယော

သဗ္ဗေဟိ ဓာတူဟိ ဘာဝကမ္မေသု ယပစ္စယော ဟောတိ။

ဌီယတေ၊ ဗုဇ္ဈတေ၊ ပစ္စတေ၊ လဗ္ဘတေ၊ ကရီယတေ၊ ယုဇ္ဇတေ၊ ဥစ္စတေ။

ဘာဝကမ္မေသူတိ ကိမတ္ထံ? ကရောတိ၊ ပစတိ၊ ပဌတိ။

* ဓာတူဟိ၊အလုံးစုံသော ဓာတ်တို့မှ၊ပရေနောက်၌၊ဘာဝကမ္မေသု၊ဘော, ကံအနက်တို့၌၊ယော၊ယပစ္စည်းသည်၊ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * သဗ္ဗေဟိ၊ခပ်သိမ်းကုန်သော၊ဓာတူဟိ၊ဓာတ်တို့မှ၊ပရေ၌၊ဘာဝကမ္မေသု၊တို့၌၊ယပစ္စယော၊ယပစ္စည်းသည်၊ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

* ဌီယတေ၊တည်ခြင်း, တည်အပ်၏။ ဗုဇ္ဈတေ၊သိခြင်း, သိအပ်၏။ ပစ္စတေ၊ချက်ခြင်း, ချက်အပ်၏။ လဗ္ဘတေ၊ရခြင်း, ရအပ်၏။ ကရီယတေ၊ပြုခြင်း, ပြုအပ်၏။ ယုဇ္ဇတေ၊ယှဉ်ခြင်း, ယှဉ်အပ်၏။ ဥစ္စတေ၊ဆိုခြင်း, ဆိုအပ်၏။ * ဘာဝကမ္မေသူတိ ပဒံ၊ဘာဝကမ္မေသု-ဟူသောပုဒ်သည်၊ကိမတ္ထံ၊ဘာအကျိုးရှိသနည်း။ကရောတိ၊ပြုတတ်၏။ပစတိ၊ချက်တတ်၏။ပဌတိ၊ရွတ်ဆိုတတ်၏။

➤ **ဘာဝကမ္မေသု+ယော–ဟု ၂–ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်**

➤ **ယပစ္စည်း၏ ရှေ့နိမိတ်ကား** ။ ။ သဗ္ဗေဟိ ဓာတူဟိ-ကိုထောက်၍ ဓာတ်အားလုံး ဖြစ်ပါသည်။ ➤ **ယပစ္စည်း၏ နောက်နိမိတ်ကား** ။ ။ အတ္တနောပုဒ်ဝိဘတ် ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ဓာတူဟိ–အရ** ။ ။ ဌာ, ဗုဓ, ပစ, လဘ, ကရ, ယုဇ, ဥစ, စသော ဓာတ်တို့ကို ယူရပါမည်။

➤ **ယပစ္စည်းသက်ရာဌာန** ။ ။ ယပစ္စည်းကို အတ္တနောပုဒ်ဝိဘတ် နောင်းရာ၌သာ သက်ရပါမည်။

မေး ။ ။ ယပစ္စည်းကို အဘယ်အရာ၌ အလိုရှိအပ်ပါသနည်း။

ဖြေ ။ ။ ယပစ္စည်းကို အတ္တနောပုဒ်ဝိဘတ် နောင်းရာ၌သာ အလိုရှိပါသည်။ [တဗ္ဗ, အနီယ, တ, စသော ဘောကံဟောပစ္စည်း နောင်းရာတို့၌ အလို မရှိပါ။]

➤ **အနုဘူယတေ–၌ ဝုဒ္ဓိ မပြုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။အညေသုစ-သုတ်၌ အစဉ်လိုက်လာသော ဝါသဒ္ဒါဖြင့် ယပစ္စည်းကြောင့် ဝုဒ္ဓိ မဖြစ်ရကား အနုဘူယတေ-၌ ဝုဒ္ဓိမပြုရ။

မေး ။ ။ သော ပုရိသော သာဓု ဘဝတိ-ဝယ် ကတ္တားပုဒ်၌ တတိယာဝိဘတ် မသက်ရခြင်း၊ ပဌမာဝိဘတ်သက်ရခြင်း အကြောင်းတို့ကို ပြပါ။

➤ **သော ပုရိသော သာဓု ဘဝတိ/သာ ကညာ သာဓု ဘဝတိ/ တံ စိတ္တံ သာဓု ဘဝတိ–ဝယ် သော ပုရိသော/သာ ကညာ/တံ စိတ္တံ–တို့၌ တတိယာဝိဘတ် မသက်ရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ဘဝတိ-ဟူသော အာချာတ်ဝါစကကြီးက ကတ္တားအနက်ကို ဟောပြီးဖြစ်သောကြောင့် ကတ္တားပုဒ်(သော ပုရိသော/သာ ကညာ/တံ စိတ္တံ)၌ တတိယာ

http://www.dhammadownload.com

ဝိဘာတ် မသက်ရပါ။ ➤ ပဋ္ဌမာဝိဘတ်သာ သက်ရခြင်းအကြောင်း ။ ။ လိင်အနက်ကို ငဲ့ခြင်းကြောင့် ပဌမာဝိဘတ်သာ သက်ရပါသည်။

➤ သော ပုရိသော သာဓု ဘဝတိ/သာ ကညာ သာဓု ဘဝတိ/ တံ စိတ္တံ သာဓု ဘဝတိ–ဝယ် သော ပုရိသော/သာ ကညာ/တံ စိတ္တံ–တို့၌ တတိယာဝိဘတ် မသက်ရဘဲ ပထမာဝိဘတ်သာ သက်ရခြင်းအကြောင်း ။ ။ဘဝတိ-၌ တိ-ဟူသော အာချာတ်ဝိဘတ်က ကတ္တားကို ဟောပြီးဖြစ်သောကြောင့် တတိယာဝိဘတ် မသက်ဘဲ လိင်အနက်မျှကို ငဲ့၍ ပထမာဝိဘတ်သာ သက်ရပါသည်။

➤ အနုဘူယတေ သုခံ ဒေဝဒတ္တေန–၌ ဒေဝဒတ္တေန–ဝယ် ပထမာဝိဘတ် မသက်ဘဲ တတိယာဝိဘတ် သက်ရခြင်းအကြောင်း ။ ။ အနုဘူယတေ-၌ တေ-ဟူသော အာချာတ်ဝိဘတ်က ကတ္တားကို မဟောသောကြောင့်--တတိယာဝိဘတ် သက်ရပါသည်။

➤ အနုဘူယတေ သုခံ ဒေဝဒတ္တေန–၌ ဒေဝဒတ္တေန–ဝယ် ပထမာဝိဘတ် မသက်ရခြင်းအကြောင်း ။ ။ အနုဘူယတေ-၌ တေ-ဟူသော အာချာတ်ဝိဘတ်က ကတ္တားကို မဟောသောကြောင့်- ဒေဝဒတ္တေန-၌ ပထမာဝိဘတ် မသက်ရပါ။

➤ အနုဘူယတေ သုခံ ဒေဝဒတ္တေန–ဝယ် သုခံ–၌ ဒုတိယာဝိဘတ် မသက်ဘဲ ပထမာဝိဘတ် သက်ရခြင်းအကြောင်း ။ ။ အနုဘူယတေ-၌ တေ-ဟူသော အာချာတ်ဝိဘတ်က သုခံ-ဟူသော ကံကိုဟောသောကြောင့် ပထမာဝိဘတ် သက်ရပါသည်။

➤ အနုဘူယတေ သုခံ ဒေဝဒတ္တေန–ဝယ် သုခံ–၌ ဒုတိယာဝိဘတ် မသက်ရခြင်းအကြောင်း ။ ။ အနုဘူယတေ-၌ တေ-ဟူသော အာချာတ်ဝိဘတ်က သုခံ-ဟူသော ကံကိုဟောသောကြောင့် သုခံ-၌ ဒုတိယာဝိဘတ် မသက်ရပါ။

➤ ဩဒနော ပစ္စတေ–၌ ကံပုဒ်နောင် ဒုတိယာဝိဘတ် မသက်ဘဲ ပထမာဝိဘတ်သာ သက်ရခြင်းအကြောင်း ။ ။ ပစ္စတေ-၌ တေ-ဟူသော အာချာတ်ဝိဘတ်က ဩဒနော-ဟူသော ကံကို ဟောသောကြောင့် ကံပုဒ်နောင် ဒုတိယာဝိဘတ် မသက်ဘဲ ပထမာ ဝိဘတ်သာ သက်ရပါသည်။

➤ အနုဘူယန္တေ သမ္ပတ္တိယော တယာ–၌ တယာ–ဝယ် ပထမာဝိဘတ် မသက်ဘဲ တတိယာဝိဘတ် သက်ရခြင်းအကြောင်း ။ ။ အနုဘူယန္တေ-၌ အန္တေ-ဟူသော အာချာတ် ဝိဘတ်က ကတ္တားကို မဟောသောကြောင့် --တတိယာဝိဘတ် သက်ရပါသည်။

➤ သမ္ပတ္တိယော–၌ ဒုတိယာဝိဘတ် မသက်ဘဲ ပထမာဝိဘတ်သက်ရခြင်းအကြောင်း

အနုဘူယန္တေ-၌ အန္တေ-ဟူသော အာချာတ်ဝိဘတ်က ကံကို ဟောသောကြောင့် ပထမာဝိဘတ် သက်ရပါသည်။ [အနုဘူယသေ တွံ ဒေဝဒတ္တေန /အနုဘူယဝှေ တုမှေ အဟံ အနုဘူယေ တယာ/ မယံ အနုဘူယာမှေ-နည်းတူ။]

http://www.dhammadownload.com

မေး ။ ။ ဘူယတေ ဒေဝဒတ္တေန-ဟူသော ဘောဟောပုံစံ၌ 'ဘူယတေ'ဟု ဧကဝုစ်ဖြင့်သာ ပါဠိသုံးနှုန်းရပုံကို ရှင်းလင်းပြပါ။

➤ **ဘူယတေ ဒေဝဒတ္တေန-ဟူသော ဘောဟောပုံစံ၌ ဧကဝုစ်ဖြင့်သာ သုံးနှုန်းရခြင်း အကြောင်း** ။ ။ ဒြဗ်မဟုတ်သော ဖြစ်ခြင်းရှိသော ဘော၏ တစ်ခုတည်းဖြစ်သောကြောင့် 'ဘူယတေ'ဟု ဧကဝုစ်ဖြင့်သာ ပါဠိသုံးနှုန်းရပါသည်။ [ဘောဟူသည် ဖြစ်ခြင်း သွားခြင်း,စသော ကြိယာတည်း၊ ဒြဗ်မဟုတ်၊ ထိုဒြဗ်မဟုတ်သော ကြိယာသည် တစ်ခုတည်းသာ ဖြစ်သောကြောင့် ဧကဝုစ်ဖြင့်သာ ပါဠိသုံးနှုန်းရပါသည်။]

မေး ။ ။ "ဘူယတေ"ကြိယာကို သကမ္မက ပြုလိုပါက မည်သည့်သဒ္ဒါဖြင့် ယှဉ်တွဲရမည်ကို စီစစ်ဖော်ပြပါ။

ဖြေ ။ ။ အနု, အဘိ, စသော ဥပသာရပုဒ်တို့နှင့် ယှဉ်တွဲရပါမည်။

➤ **ဘူ,စသော အကမ္မကဓာတ်တို့နောင် အတ္တနောပုဒ်ဝိဘတ်များ သက်နိုင်ပုံ**

အကမ္မကဓာတ်တို့သည်လည်း ဥပသာရနှင့်တကွ ဖြစ်လတ်သော် သကမ္မကဖြစ်နိုင်ခြင်းကြောင့် ဘူ,စသော အကမ္မကဓာတ်နောင် အတ္တနောပုဒ်ဝိဘတ်များ သက်နိုင်ပါသည်။

➤ **ဘောအနက်၌ ပဌမပုရိသ်သာ သက်ရခြင်းအကြောင်း/မဇ္ဈိမ, ဥတ္တမပုရိသ် မသက်ရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ဘောအနက်ဟူသည် ဓာတ်နက်ကြိယာသက်သက်သာ ဖြစ်သည့်အတွက် တုမှ-သဒ္ဒါ အမှ-သဒ္ဒါတို့နှင့် အရမတူ တုလျာဓိကရဏ မဖြစ်သောကြောင့်--ဘောအနက်၌ ပဌမပုရိသ်သာ သက်ရပါသည်။

➤ **ဘောဟောကြိယာ၌ အဝုတ္တကံ+အဝုတ္တကတ္တားသာ ထားရခြင်းအကြောင်း**

ဘောဟောကြိယာက ကတ္တား, ကံကို မဟောသောကြောင့်--တည်း။

* နိယံ/ ဘောဟောကြိယာ၊ ရှိလေရာ၊ နှစ်ဖြာ ကံကတ်၊ အဝုတ္တ-ဟုမှတ်။

၄၄၁။ တဿ ဓဝဂ္ဂ ယကာရ ဝကာရတ္တံ သဓာတွန္တဿ

တဿ ယပစ္စယဿ စဝဂ္ဂ ယကာရ ဝကာရတ္တံ ဟောတိ ဓာတွန္တေန သဟ ယထာသမ္ဘဝံ။ ။ ဝုစ္စတေ၊ ဝုစ္စန္တေ။ ဥစ္စတေ၊ ဥစ္စန္တေ။ ပစ္စတေ၊ ပစ္စန္တေ။ မဇ္ဇတေ၊ မဇ္ဇန္တေ။ ယုဇ္ဇတေ၊ ယုဇ္ဇန္တေ။ ဗုဇ္ဈတေ၊ ဗုဇ္ဈန္တေ။ ကုဇ္ဈတေ၊ ကုဇ္ဈန္တေ။ ဥဇ္ဈတေ၊ ဥဇ္ဈန္တေ။ ဟညတေ၊ ဟညန္တေ။ ကယျတေ၊ ကယျန္တေ။ ဒိဗ္ဗတေ၊ ဒိဗ္ဗန္တေ။

* သဓာတွန္တဿ၊ဓာတ်၏အဆုံးနှင့် တကွဖြစ်သော။တဿ၊ထိုဘော, ကံဟော ယပစ္စည်း၏။စဝဂ္ဂ ယကာရ ဝကာရတ္တံ၊စဝဂ်, ယအက္ခရာ, ဝအက္ခရာအဖြစ်သည်။ယထာသမ္ဘဝံ၊ဖြစ်သင့်သည်အားလျော်စွာ။ဝါ၊အချို့။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ * ဓာတွန္တေန၊ဓာတ်တို့၏။ အန္တေန၊အစိတ်နှင့်။သဟ၊တကွ။တဿ ယပစ္စယဿ၊ထိုယပစ္စည်း၏။စဝဂ္ဂ ယကာရ ဝကာ

http://www.dhammadownload.com

ရတ္တံ၊သည်။ယထာသမ္ဘဝံ၊ဖြစ်သင့်သည်အားလျော်စွာ။ဟောတိ၊ေ၏။

* ဝုစ္စတေ၊ဆိုခြင်း, ဆိုအပ်၏။ဝုစ္စန္တေ၊ဆိုခြင်း, ဆိုအပ်ကုန်၏။ * ဥစ္စတေ၊ဆိုခြင်း, ဆိုအပ်၏။ဥစ္စန္တေ၊ဆိုခြင်း, ဆိုအပ်ကုန်၏။ * ပစ္စတေ၊ချက်ခြင်း, ချက်အပ်၏။ပစ္စန္တေ၊ချက်ခြင်း, ချက်အပ်ကုန်၏။ မဇ္ဇတေ၊ဆုပ်နယ်ခြင်း, ဆုပ်နယ်အပ်၏။မဇ္ဇန္တေ၊ဆုပ်နယ်ခြင်း, ဆုပ်နယ်အပ်ကုန်၏။ * ယုဇ္ဇတေ၊ယှဉ်ခြင်း, ယှဉ်အပ်၏။ယုဇ္ဇန္တေ၊ယှဉ်ခြင်း, ယှဉ်အပ်ကုန်၏။ * ဗုဇ္ဈတေ၊သိခြင်း, သိအပ်၏။ဗုဇ္ဈန္တေ၊သိခြင်း, သိအပ်ကုန်၏။ * ကုဇ္ဈတေ၊အမျက်ထွက်ခြင်း, ထွက်အပ်၏။ကုဇ္ဈန္တေ၊အမျက် ထွက်ခြင်း, ထွက်အပ်ကုန်၏။ * ဥဇ္ဈတေ၊စွန့်ခြင်း, စွန့်အပ်၏။ဥဇ္ဈန္တေ၊စွန့်ခြင်း, စွန့်အပ်ကုန်၏။ * ဟညတေ၊သတ်ခြင်း, သတ်အပ်၏။ဟညန္တေ၊သတ်ခြင်း, သတ်အပ်ကုန်၏။ * ကယျတေ၊ပြုခြင်း, ပြုအပ်၏။ကယျန္တေ၊ပြုခြင်း, ပြုအပ်ကုန်၏။ * ဒိဗ္ဗတေ၊ထွန်းပခြင်း, ထွန်းပအပ်၏။ဒိဗ္ဗန္တေ၊ထွန်းပအပ်ကုန်၏။

➢ တဿ+စဝဂ္ဂ ယကာရ ဝကာရတ္တံ+သဓာတွန္တဿ–ဟူ ၃–ပုဒ် အာဓေသဝိဓိသုတ်

➢ သဓာတွန္တဿ–ဝိဂ္ဂဟ ။ ။ ဓာတူနံ အန္တော ဓာတွန္တော၊ ဓာတွန္တေန သဟ ယော ဝတ္တတီတိ သဓာတွန္တော။ (တဿ ဓာတွန္တဿ)

➢ ဓာတု–အရ ။ ။ စဝဂ္ဂန္တဓာတ်, တဝဂ္ဂန္တဓာတ်, ရကာရန္တဓာတ်, ဝကာရန္တဓာတ်တို့ကို ယူရပါမည်။ (ရူပသိဒ္ဓိ)

➢ အန္တ–အရ/ဓာတွန္တ–အရ ။ ။ ထို စဝဂ္ဂန္တဓာတ်, တဝဂ္ဂန္တဓာတ်, ရကာရန္တဓာတ်, ဝကာရန္တဓာတ်တို့၏ အဆုံးဗျည်းဖြစ်သော စဝဂ်အက္ခရာ, တဝဂ်အက္ခရာ, ရအက္ခရာ, ဝအက္ခရာတို့ကို ယူရပါမည်။

➢ သဓာတွန္တ–အရ ။ ။ စဝဂ်, တဝဂ်, ရအက္ခရာ, ဝအက္ခရာ အဆုံးရှိသော ဓာတ်တို့၏အဆုံး အစိတ်ဖြစ်သော စဝဂ်, တဝဂ်, ရအက္ခရာ, ဝအက္ခရာနှင့် ကာရီအဖြစ်ဖြင့် တကွဖြစ်သော ဘော, ကံအရာ၌သက်သော ယပစ္စည်းကို ယူရပါမည်။

➢ တဿ–အရ ။ ။ ဘော, ကံလျှင်အရာရှိသော ယပစ္စည်းကို ယူရပါမည်။

➢ ကာရီဖြစ်သင့်သော အက္ခရာများ ။ ။ ဘောကံအရာ၌သက်သော ယပစ္စည်းနှင့်တကွ စဝဂ်ငါးလုံး တဝဂ်ငါးလုံး ရအက္ခရာ ဝအက္ခရာတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ ကာရိယဖြစ်သင့်သော အက္ခရာများ ။ ။ စဝဂ်ငါးလုံး, ယအက္ခရာ, ဝအက္ခရာတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ ဓာတွန်အက္ခရာများ ။ ။ စဝဂ်တွင် ပထမ တတိယ ပဉ္စမအက္ခရာ၊ တဝဂ်တွင် ပထမ တတိယ စတုတ္ထ ပဉ္စမက္ခရာ၊ ရအက္ခရာ, ဝအက္ခရာတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ ယထာသမ္ဘဝံ အဓိပ္ပါယ် ။ ။ ယပစ္စည်းနှင့်တကွ ဓာတွန်စဝဂ်, တဝဂ်တို့ကို အစဉ်အတိုင်း စဝဂ်ပြု၊ ယပစ္စည်းနှင့်တကွ ဓာတွန် ရ, ဝ-တို့ကို အစဉ်အတိုင်း ယပြု, ဝပြုရမည်ကို "ယထာသမ္ဘဝံ"ဟု ဆိုပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

➤ ယထာသမ္ဘဝံ–အရ ကာရိ ကာရိယ တွဲစပ်ပုံ ။ ။ ယပစ္စည်းနှင့်တကွ ဓာတွန် စ တ-ကို စပြု၊ ဆ-ထကို ဆပြု၊ ဇ-ဒကို ဇပြု၊ ဈ-ဓကို ဈပြု၊ ဉ-နကို ဉပြု၊ ယပစ္စည်းနှင့်တကွ ဓာတွန် ရ-ကို ယပြု၊ ယပစ္စည်းနှင့်တကွ ဓာတွန် ဝ-ကို ဝပြုရပါမည်။

မေး ။ ။ ဘောက်ဟော ယပစ္စည်းကို စဝဂ် ယ, ဝ ပြုရာ၌ အဘယ့်ကြောင့် အဘယ် ဓာတွန်နှင့်တကွ အဘယ်သို့ ပြုရမည်နည်း။

ဖြေ ။ ။ တ္တဝဂ္ဂါဂမော ဝါ-သုတ်မှ သီဟာဂတိကနည်းအားဖြင့် လိုက်လာသော ဝါသဒ္ဒါ သည် ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာအနက်ရှိသောကြောင့် ယပစ္စည်းနှင့်တကွ ဓာတွန် စဝဂ် တဝဂ်တို့ကို အစဉ်အတိုင်း စဝဂ်ပြု၊ ယပစ္စည်းနှင့်တကွ ဓာတွန် ရ,ဝ-တို့ကို အစဉ် အတိုင်း ယပြု, ဝပြုရပါမည်။

မေး ။ ။ ဝါ-သဒ္ဒါသည် အဘယ်သုတ်မှ အဘယ်နည်းဖြင့် လိုက်လာပါသနည်း။

ဖြေ ။ ။ ဝါသဒ္ဒါသည် တ္တဝဂ္ဂါဂမောဝါ-သုတ်မှ သီဟာဂတိက အဓိကာရနည်းဖြင့် လိုက်လာပါသည်။

➤ ဝါ–သဒ္ဒါ၏ အနက် ။ ။ ဝါ-သဒ္ဒါသည် ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာ အနက်ရှိပါသည်။

➤ ဝါ–သဒ္ဒါ အလိုက်စံရကျိုး/ ဝါ–သဒ္ဒါဖြင့် ခြံဆိုအပ်သော အဓိပ္ပါယ်/လိုက်လာ သော ဝါ–သဒ္ဒါ၏ သတ်မှတ်ချက် ။ ။ တ္တဝဂ္ဂါဂမောဝါ-သုတ်မှ သီဟာဂတိက အဓိကာရ နည်းဖြင့် လိုက်လာသော ဝါ-သဒ္ဒါသည် ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာ အနက်ရှိသောကြောင့် ယ ပစ္စည်းနှင့်တကွ ဓာတွန်စဝဂ်, တဝဂ်တို့ကို အစဉ်အတိုင်း [စ-တ-ကို စပြု၊ ဆ-ထကို ဆပြု၊ ဇ-ဒကို ဇပြု၊ ဈ-ဓကို ဈပြု၊ ဉ-နကို ဉပြု] စဝဂ်ပြု၊ ယပစ္စည်းနှင့်တကွ ဓာတွန် ရ, ဝ တို့ကို အစဉ်အတိုင်း ယပြု, ဝပြုရမည်ဟု သတ်မှတ်ပြပါသည်။

➤ တဿ–သဒ္ဒါ ထည့်ဆိုရကျိုး ။ ။ ဘာဝကမ္မေသု ယော-သုတ်ဖြင့် သက်သော ယပစ္စည်းကိုသာ စဝဂ် စသည်ပြုရမည်၊ တစ်ပါးသော ယပစ္စည်းကို စဝဂ်,စသည် မပြုရ ဟု သိစေခြင်းအကျိုးငှာ တဿ-သဒ္ဒါကို ထည့်ဆိုရပါသည်။

၄၄၂။ တ္တဝဂ္ဂါဂမော ဝါ

သဗ္ဗေဟိ ဓာတူဟိ ယမှိ ပစ္စယေ ပရေ တ္တဝဂ္ဂါဂမော ဟောတိ ဝါ။

ကရီယတော၊ ကရီယတိ၊ ဂစ္ဆိယတော၊ ဂစ္ဆိယတိ။ ဝါတိ ကိမတ္ထံ? ကယျတော။

* ယမှိ၊သော, က်ဟော ယပစ္စည်းကြောင့်။ဓာတူဟိ၊အလုံးစုံသော ဓာတ်တို့မှ။ ပရေနောက်၌။တ္တဝဂ္ဂါ ဂမော၊တ္တဝဏ်လာသည်။ဝါ၊အချို့။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * ယမှိ ပစ္စယေ၊ယပစ္စည်းကြောင့်။သဗ္ဗေဟိ၊အလုံးစုံကုန်သော။ဓာတူဟိ၊ဓာတ်တို့မှ။ပရေ၌။ တ္တဝဂ္ဂါဂမော၊သည်။ ဝါ၊အချို့။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ ကရီယတော၊ ကရီယတိ၊ပြုခြင်း, ပြုအပ်၏။ ဂစ္ဆိယတော၊ ဂစ္ဆိ ယတိ၊ သွားခြင်း, သွားအပ်၏။ * ဝါတိပဒံ၊ဝါ-ဟူသောပုဒ်သည်။

http://www.dhammadownload.com

ကိမတ္တံ၊ဘာအကျိုးရှိသနည်း။ကာယျတေ၊ပြုခြင်း, ပြုအပ်၏။

➤ ဏွဝဏ္ဏာဂမော+ဝါ–ဟူ ၂–ပုဒ်ရှိသော အာဂမဝိဓိသုတ်

➤ ရှေ့နိမိတ်အား ▪ သဗ္ဗေဟိ ဓာတူဟိ-ကိုထောက်၍ ဓာတ်အားလုံး ဖြစ်ပါသည်

➤ နောက်နိမိတ်အား ▪ ယမို ပစ္စယေ-ကို ထောက်၍ ဘောက်လျှင် အရာရှိသော ယပစ္စည်းဖြစ်ပါသည်။ **➤ ဏွဝဏ္ဏာ–အရ ॥ ॥**ဏွ, ဤ နှစ်လုံးကို ယူရပါမည်။

➤ ဝဏ္ဏာ–အရ ॥ ॥ ဏွအက္ခရာနှင့် ဤအက္ခရာတို့၏ တာလုဇ အက္ခရာချင်းတူသောကြောင့် ဤ-အက္ခရာကို ယူရပါမည်။

➤ ဘောတ်အနက်၌သက်သော ယပစ္စည်းနောင်းဝါဒျက် ဤသုတ်ဖြင့် ဏွဝဏ် မလာနိုင်သော ဓာတ်များ။ ॥ ယမို ဒါဓာမာဌာဟာပါ မဟ မထာဒိနမိ-သုတ်ကို ထောက်၍ ဒါ, ဓာ, မာ, ဌာ, ဟာ, ပါ, မဟ, မထ, စသော ဓာတ်များဖြစ်ပါသည်။

➤ အာဂမ အဓိပ္ပါယ် ॥ ॥ ထင်ရှားစွာ မရှိသေးသော ဏွ-အက္ခရာ, ဤ-အက္ခရာ တို့၏ ထင်ရှားစွာ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းသည် "အာဂမ" မည်ပါသည်။

➤ ဝါ–သဒ္ဒါ၏အနက် ॥ ॥ ဝါ-သဒ္ဒါသည် (ကစ္စည်းအလို) ဝိကပ်အနက်၊ (ရူပသိဒ္ဓိ အလို) ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာအနက် ရှိပါသည်။

➤ ဝါ–သဒ္ဒါဖြင့် ပြဆိုအပ်သော အဓိပ္ပါယ်/ဝါ–သဒ္ဒါဖြင့် ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ချက်

ဝါ-သဒ္ဒါသည် ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာအနက်ရှိသောကြောင့် ဂမ္မတေ, ဂမျတေ, ပစ္စတေ စသော ရုပ်များ၌ ဏွဝဏ် မလာရခြင်း အသန္တဝိဓိ၊ ဂမီယတေ, ဂစ္ဆီယတေ, ပစီယတေ, စသည်၌သာ ဏွဝဏ်လာရခြင်း နိစ္စဝိဓိ နှစ်မျိုးကို ပိုင်းခြားပြပါသည်။ (ဘာသာဋီကာ)

ဇ-အဆုံးရှိသောဓာတ်, ဉာဓာတ်, ကရ, ဂမု, ပစ, စသော ဗျဥ္ဇနန္တဓာတ်, ဓာတု ပစ္စယန္တဓာတ်တို့၌ ရံခါ ဏွ, ဤ လာရခြင်း အနိစ္စဝိဓိ၊ ဇ-အဆုံးရှိသောဓာတ်မှ တစ်ပါး ဒါ, ဌိ, ကီ, သု, ဘူ, မထ,စသော ဓာတွန်မကြေသော ဓာတ်တို့၌ ဏွ, ဤ မလာရခြင်း အသန္တဝိဓိ နှစ်မျိုးကို ပိုင်းခြားပြပါသည်။ (ရူပသိဒ္ဓိ ဂဏ္ဌိ)

ဂစ္ဆီယတေ၊ ဂစ္ဆီယန္တေ စသည်၌ နိစ္စဝိဓိ၊ ဂမိယတေ, ဂမ္မတေ, ကရီယတေ, ကယျ တေ, စသည်၌ အနိစ္စဝိဓိ၊ ပစ္စတေ, ပစ္စန္တေ စသည်၌ အသန္တဝိဓိ သုံးမျိုးကို ပိုင်းခြားပြ ပါသည်။ (တောင်လေးလုံး နိသျ)

➤ ဤသုတ်တည်ရကျိုး/ ဏွဝဏ်လာရကျိုး ॥ ॥ တသ္သ စဝဂ္ဂ,စသော သုတ်ဖြင့် ဓာတွန်ဗျည်းနှင့်တကွ ယပစ္စည်းကို စီရင်သော စဝဂ်ပြု, ယပြု, ဝပြု၊ ပုဗ္ဗရူပဥ္စ-သုတ်ဖြင့် ပုဗ္ဗရုပ် အပြုကို တားမြစ်ရခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

➤ ဏွဝဏ္ဏာဂမောဝါ–သုတ်နှင့် ဏွကာရာဂမော–သုတ်တို့ ဏွလာရာ၌ခြားနားချက်

ဏွဝဏ္ဏာဂမောဝါ-သုတ်ဖြင့် ကရီယျတေ, ကရီယတေ-ဝယ် ကရဓာတ်၏ အဆုံး၌

http://www.dhammadownload.com

သာ ဣဝဏ်လာရသည်။ ဣကာရာဂမော-သုတ်ဖြင့် အပစ္စိတ္တ စသည်ဝယ် ပစဓာတ်၏ အဆုံး ယပစ္စည်း၏အဆုံး၌ ဣ-အက္ခရာ လာရပါသည်။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

➤ ဣ, ဤ လာပုံအထူး ။ ။ ဣ-အက္ခရာ လာရာ၌ နိမိတ်ဖြစ်သော ယပစ္စည်းကို ဖွေဘော်ပြုရပါသည်။ (ပုံစံ) ကရိယျတိ။ ဤ-အက္ခရာ လာရာ၌ နိမိတ်ဖြစ်သော ယပစ္စည်းကို ဖွေဘော် မပြုရ။ (ပုံစံ) ကရီယတေ။

➤ အာဝဓာမွတ္တ ယပစ္စည်း နိမိတ်အဖြစ် ဝါဝင်ဆောင်ရွက်ရသော အမီအရင်များ

(၁) ဣဝဏ္ဏာဂမောဝါ-သုတ်ဖြင့် ယပစ္စည်းကြောင့် အချို့ဣဝဏ်လာရခြင်း၊ (၂) ဝစ ဝသ ဝဟာဒီနံ မုကာရော ဝဿ ယေ-သုတ်ဖြင့် ယပစ္စည်းကြောင့် ဝ-ကို (တနည်း) ဝ-၏ အစိတ် အ, ကို ဥပြုရခြင်း၊ (၃) ဟ ဝိပရိယယော လောဝါ-သုတ်ဖြင့် ယပစ္စည်းကြောင့် ဟဝိပရိတ်ပြုရခြင်းနှင့် ယ-ကို လပြုရခြင်း၊ (၄) ယမှိ ဒါဓာ မာဌာဟာပါ မဟ မထာဒီနမီ-သုတ်ဖြင့် ယပစ္စည်းကြောင့် ဓာတွန်သရကို ဤပြုရခြင်း၊ (၅) ယဧဿာဒိဿိ သုတ်ဖြင့် ယပစ္စည်းကြောင့် ယဧဓာတ်၏အစ ယ-ကို ဣပြုရခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

၄၄၃။ ပုဗ္ဗရူပဉ္စ

သဗ္ဗေဟိ ဓာတူဟိ ယပစ္စယော ပုဗ္ဗရူပ မာပဇ္ဇတေ ဝါ။

ဝုဍ္ဎတေ၊ ဖလ္လတေ၊ ဒမ္မတေ၊ သက္ကတေ၊ လဗ္ဘတေ၊ ဒိဿတေ။

* သော၊ထိုယပစ္စည်းသည်။ပုဗ္ဗရူပဥ္စ၊ပုဗ္ဗရုပ်အဖြစ်သို့လည်း။(ဝါ) ရှေ့ဓာတွန်၏ ရုပ်သွင် သဏ္ဌာန်သို့လည်း။ဝါ၊အချို့။အာပဇ္ဇတေ၊ရောက်၏။

.(ကစ္စည်းအလို) ဓာတူဟိ၊အလုံးစုံသော ဓာတ်တို့နောင်မှ။ယော၊ယပစ္စည်းသည်။ ပုဗ္ဗရူပဥ္စ၊သို့လည်း။(ဝါ) သို့လည်း။ ဝါ၊အချို့။အာပဇ္ဇတေ၊ရောက်၏။

[ရူအလို] ဓာတူဟိ၊ကဝဂ်, ဋဝဂ်, ပဝဂ်, ယအက္ခရာ, လ, သ, အဆုံးရှိသော ဓာတ်တို့နောင်မှ။ယော၊ယပစ္စည်းသည်။ပုဗ္ဗရူပဥ္စ၊သို့လည်း။(ဝါ) သို့လည်း။ဝါ၊အချို့။အာပဇ္ဇတေ၊ရောက်၏။ [ဝုတ္တိအနက်] * သဗ္ဗေဟိ၊အလုံးစုံကုန်သော။ဓာတူဟိ၊ဓာတ်တို့မှ။ပရေ၌။ ယပစ္စယော၊ယပစ္စည်းသည်။ပုဗ္ဗရူပံ၊သို့။ဝါ၊အချို့။အာပဇ္ဇတေ၊ရောက်၏။

ဝုဍ္ဎတေ၊ပွားခြင်း, ပွားအပ်၏။ ဖလ္လတေ၊ပြီးခြင်း, ပြီးအပ်၏။ ဒမ္မတေ၊ဆုံးမခြင်း, ဆုံးမအပ်၏။ သက္ကတေ၊စွမ်းနိုင်ခြင်း, (ဝါ) ပူဇော်ခြင်း, ပူဇော်အပ်၏။ လဗ္ဘတေ၊ရခြင်း, ရအပ်၏။ ဒိဿတေ၊ရှုကြည့်ခြင်း, ရှုကြည့်အပ်၏။

➤ ပုဗ္ဗရူပ်+စ-ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➤ သဗ္ဗေဟိ ဓာတူဟိ-အရ/နိမိတ်ဖြစ်သင့်သော ဓာတ် ။ ။ ကဝဂ္ဂန္တဓာတ်, ဋဝဂ္ဂန္တဓာတ်, ပဝဂ္ဂန္တဓာတ်, ယ-အက္ခရာ, လ-အက္ခရာ, သ-အက္ခရာ အဆုံးရှိသော ဓာတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

➤ **ပုဗ္ဗရူပ–အရ/ပုဗ္ဗရှုပ် ပြုရမည့်အက္ခရာများ/ကာရိယဖြစ်သင့်သော အက္ခရာများ** ॥ ကဝဂ်ငါးလုံး ဍဝဂ်ငါးလုံး ပဝဂ်ငါးလုံး ယ, လ, သ-အက္ခရာတို့ ဖြစ်ပါသည်။

မေး ॥ ဤသုတ်ဖြင့် ပုဗ္ဗရှုပ်ပြုရမည်ဟုဆိုရာ အဘယ်ဓာတ်တို့နောင်ရှိသော ယပစ္စည်းကို ပုဗ္ဗရှုပ်ပြုရမည်နည်း။?

ဖြေ ॥ တဿ စဝဂ္ဂ ယကာရ ဝကာရတ္တံ သဓာတွန္တဿ-သုတ်ဖြင့် ၓဝဂ်, တဝဂ်, ရ အက္ခရာ, ဝ-အက္ခရာတို့ကို ဆိုခဲ့ပြီးဖြစ်သောကြောင့် ကဝဂ်, ဍဝဂ်, ပဝဂ်, ယ, လ, သ-အက္ခရာ အဆုံးရှိသောဓာတ်တို့နောင် ယပစ္စည်းကိုသာ ပုဗ္ဗရှုပ်ပြုရပါမည်။

➤ **ပုဗ္ဗရူပ (ပုဗ္ဗရှုပ်) အဓိပ္ပါယ်** ॥ [ပုဗ္ဗေ ဋ္ဌိတဿ အက္ခရဿ ရူပံ ပုဗ္ဗရူပံ-ဟူသည်နှင့်အညီ] ယပစ္စည်းကို ယင်း၏ ဓာတွန်အက္ခရာနှင့် ရုပ်သွင်သဏ္ဌာန်တူအောင် ပြုလုပ်ခြင်းကို ပုဗ္ဗရူပ (ပုဗ္ဗရှုပ်) ဟု ဆိုပါသည်။(ဥပမာ) ဖလ်+ယ+တေ=ဖလ်+လ+တေ =ဖလ္လတေ- ယပစ္စည်းကို ယင်း၏ ရှေ့က ဓာတွန်လနှင့် ရုပ်သွင်သဏ္ဌာန်တူ လပြုရသကဲ့သို့တည်း။

➤ **စ–သဒ္ဒါ၏အနက်** ॥ စ-သဒ္ဒါသည် ရှေ့သုတ်မှ ဝါ-သဒ္ဒါကို ငင်သောကြောင့် အနုကဖုနအနက်၊ ယပစ္စည်းကို စဝဂ်, ယ, ဝ-တို့သာ ပြုရသည်မဟုတ်၊ ပုဗ္ဗရှုပ်လည်း ပြုသေးသည်ဟု ပေါင်းဆည်းယူသောကြောင့် သမ္ပိဏ္ဍနအနက်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ဘာဝကမ္မ ယပစ္စည်း၏ ကာရိယအစီအစဉ်များ** ॥ တဿ စဝဂ္ဂ ယကာရ ဝကာရတ္တံ သဓာတွန္တဿသုတ်ကို ထောက်၍ ယပစ္စည်းကို ဓာတွန်နှင့်တကွ စဝဂ်ပြု, ယပြု, ဝပြုပါသည်။ပုဗ္ဗရူပဥ္စ-သုတ်ကိုထောက်၍ ယပစ္စည်းကို ပုဗ္ဗရှုပ်ပြု (ကဝဂ်ပြု, ဍဝဂ်ပြု, ပဝဂ်ပြု, ယပြု, လပြု, သပြု) ပါသည်။

၄၄၄။ တထာ ကတ္တရိ စ

ယထာ ဟေဋ္ဌာ ဘာဝကမ္မေသု ယပစ္စယဿ အာဒေသော ဟောတိ တထာ ကတ္တရိပိ ယပစ္စယဿ အာဒေသော ကာတဗ္ဗော။

ဝုဇ္ဈတိ၊ ဝိဇ္ဈတိ၊ မညတိ၊ သိဗ္ဗတိ။

* တထာ၊ထို တဿ စဝဂ္ဂသုတ်, ပုဗ္ဗရူပဥ္စ-သုတ်တို့၌ ဆိုအပ်ပြီးသည်နှင့်အတူ။ ကတ္တရိစ၊ကတ္တားအနက်၌လည်း။ယဿ၊ဖိဝါဒိ ယပစ္စည်း၏။အာဒေသော၊ကာရိယပြုသည်။(ဝါ) စဝဂ်ပြု, ယပြု, ဝပြု, ပုဗ္ဗရှုပ် အပြုသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။(တနည်း) ကတ္တရိစ၊ ကတ္တားအနက်၌လည်း။ယပစ္စယော၊ယပစ္စည်းကို။ဘာဝကမ္မေသု၊ဘောကံအနက်တို့၌။ ယပစ္စယော ယထာ၊ယပစ္စည်းကဲ့သို့။ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊မှတ်အပ်၏။

[ရှုအလို] ဘာဝကမ္မေသု၊ဘော, ကံအနက်တို့၌။ယဿ၊ယပစ္စည်း၏။အာဒေသော၊ စဝဂ်ပြု, ယပြု, ဝပြု, ပုဗ္ဗရှုပ် အပြုသည်။ဟောတိ ယထာ၊ဖြစ်သကဲ့သို့။တထာ၊ထို့အတူ။

http://www.dhammadownload.com

ကတ္တရိပိ၊ကတ္တားအနက်၌လည်း။သဓာတ္တုန္တသား၊ဓာတ်၏အစိတ်နှင့်တကွဖြစ်သော။ယဿ ယပစ္စည်း၏။စဝဂ္ဂ ယကာရ ဝကာရတ္တံ၊စဝဂ်, ယ အက္ခရာ, ဝ အက္ခရာ အဖြစ်တိုင်း။ ပုဗ္ဗရူပဥ္စ၊ပုဗ္ဗရုပ် အဖြစ်တိုင်း။ကာတဗ္ဗာနိ၊ပြုအပ်ကုန်၏။

* ပဟေဋ္ဌာ၊အောက်သုတ်၌။ဘာဝကမ္မေသု၊ဘောက်အနက်တို့၌။ယပစ္စယဿ၊ယ ပစ္စည်း၏။အာဒေသော၊သည်။ဟောတိ ယထာ၊ဖြစ်သကဲ့သို့။တထာ၊ထို့အတူ။ကတ္တရိစ၊ ကတ္တားအနက်၌လည်း။ယပစ္စယဿ၏။အာဒေသော၊ကို။ကာတဗ္ဗော၊ပြုအပ်၏။

ဇုဇ္ဇတိ၊သိ၏။ ပိဇ္ဇတိ၊ပစ်ဖောက်၏။ မညတိ၊သိ၏။ သိဗ္ဗတိ၊စပ်ချုပ်၏။

➤ တထာ+ကတ္တရိ+စ–တူ ၃–ပုဒ်ရှိသော အတိဒေသသုတ်

➤ ပဟေဋ္ဌာ–အရ ။ ။ တဿ စဝဂ္ဂ-စသောသုတ်နှင့် ပုဗ္ဗရူပဥ္စသုတ်တို့ကို ယူရမည်။

➤ အာဒေသ–အရ/ကာရိယဖြစ်သင့်သော အက္ခရာများ ။ ။ တဿ စဝဂ္ဂ-သုတ်၌ ဆိုခဲ့ပြီးသော စဝဂ်, ယ-အက္ခရာ, ဝ-အက္ခရာ၊ ပုဗ္ဗရူပဥ္စ-သုတ်၌ ဆိုခဲ့ပြီးသော ကဝဂ် ငဝဂ်, ပဝဂ်, ယ, လ, သ အက္ခရာတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ ယထာ တတ္တရိ/တထာ ကတ္တရိ ဆဲဆုံးအဖြစ် ။ ။ ဆိုခဲ့ပြီး ပြခဲ့ပြီးသော စကား အရာဝတ္ထုကို ညွှန်ပြရာ၌ တထာ-သဒ္ဒါဖြင့်သာ ညွှန်ပြမြဲဖြစ်သောကြောင့် တထာ ကတ္တရိ-ပါဌ်၌ မှန်ပါသည်။ ဝိယ, ယထာ, ဣဝ-ဟူသော နိပါတ်ပုဒ်တို့ကား ဥပမာနဇောတက တည်း၊ ဧဝံ, တထာ-ဟူသော နိပါတ်ပုဒ်တို့ကား ဥပမေယျဇောတကတည်း၊ အတိဒေသ သုတ်တို့မှာ ဥပမာနဇောတက နိပါတ်ပုဒ်တို့ဖြင့်သာ သဒ္ဒါကျမ်း၌ ပြမြဲဖြစ်သောကြောင့် ယထာ ကတ္တရိပါဌ်၌လည်း မှန်ပါသည်။[သေသေသု ဋ္ဌ၊ ကာရိတံဝိယ ဏာနုဗန္ဓော-သုတ်တို့ကိုထောက်။]

မေး ။ ။ ဤသုတ်သည် အတိဒေသသုတ် ၆-မျိုးတို့တွင် အဘယ့်ကြောင့် အဘယ်သုတ် မျိုး ဖြစ်ပါသနည်း။

ဖြေ ။ ။ ဘောက ဝိသယပစ္စည်းကိုလွှန်၍ ကတ္တုဝိသယပစ္စည်းကို ညွှန်ပြသောကြောင့် နိမိတ္တာတိဒေသသုတ် ဖြစ်ပါသည်။ (တစ်နည်း) ကတ္တားဟော ယပစ္စည်းကို စဝဂ် ယ, ဝနှင့် ပုဗ္ဗရုပ် အပြုကို ညွှန်ပြသောကြောင့် ကာရိယာတိဒေသသုတ်ဖြစ်သည်။

➤ စသဒ္ဒါ၏အနက် ။ ။ စ-သဒ္ဒါသည် ယပစ္စည်းကို ငင်သောကြောင့် အနုကဍ္ဎန အနက် ရှိပါသည်။ (တစ်နည်း) တဿ စဝဂ္ဂ-သုတ် ပုဗ္ဗရူပဥ္စ-သုတ်တို့၌ ဆိုခဲ့သော အာ ဒေသကို ငင်သောကြောင့် အနုကဍ္ဎနအနက် ရှိပါသည်။

မေး ။ ။ ဤသုတ်၌ ကတ္တရိ-သဒ္ဒါသည် အဘယ်သုတ်များသို့ လိုက်ပါသနည်း။

ဖြေ ။ ။ ကတ္တရိ-သဒ္ဒါသည် ဝိကရဏပစ္စည်းကို စီရင်သော ဘူဝါဒိတော အ, စသော သုတ်များသို့ လိုက်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

၄၄၅။ ဘူဝါဒိတော အ

ဘူ ဣစ္စေဝမာဒိတော ဓာတုဂဏာတော အပစ္စယော ဟောတိ ကတ္တရိ။
ဘဝတိ၊ ပဌတိ၊ ပစတိ၊ ဇယတိ။

[ဘူဝါဒိန္ဒ ဝ–ကို အနက်မဲ့ကြံ့ ဖေးပုံ] ✱ ဘူဝါဒိတော၊ဘူ အစရှိသော ဓာတ်အပေါင်းမှ။ ပရေနောက်၌။ကတ္တရိ၊ကတ္တားအနက်၌။အ၊အ-ပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

[ဘူဝါဒိန္ဒ ဝ–ကို အနက်ရှိကြံ့တာ ဖေးပုံ] ✱ ဘူဝါဒိတော၊ဘူ, ဝါ အတူရှိသော ဓာတ်အပေါင်းမှ။ပရေနောက်၌။ကတ္တရိ၊ကတ္တားအနက်၌။အ၊အ-ပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ [ဍ္ဍ–အလို] ✱ ကတ္တရိ၊ကတ္တားအနက်၌။ဝိဟိတေသု၊စီရင်အပ်သော ဝိဘတ် ပစ္စည်းတို့ကြောင့်။ဘူဝါဒိတော၊ဘူ, ဝါ အတူရှိသော ဓာတ်အပေါင်းမှ။ပရေနောက်၌။ အ၊အ-ပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

[ဝုတ္တိအနက်] ဘူ ဣစ္စေဝမာဒိတော၊ဘူ အစရှိသော။ဓာတုဂဏာတော၊ဓာတ်အပေါင်းမှ။ ပရေ၌။ကတ္တရိ၊ကတ္တားအနက်၌။အပစ္စယော၊အ-ပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။
ဘဝတိ၊ဖြစ်၏။ ပဌတိ၊ရွတ်ဆို၏။ ပစတိ၊ချက်၏။ ဇယတိ၊အောင်နိုင်၏။

➤ ဘူဝါဒိတော+အ–ဟူ ၂–ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်

➤ ဘူဝါဒိတောပုဒ်ပြတ် ။ ။ ဘူဝါဒိတော-ကို ဘူ+အာဒိတော/ဘူဝါ+အာဒိတော

➤ အာဒိ–အရ ။ ။ ဘူဓာတ်, ဝါဓာတ်တို့ကို ယူရပါမည်။ [ကစ္စည်းအလို] ပဌ, ပစ, ဇိဓာတ် စသည်တို့ကို ယူရပါမည်။ [ရူပသိဒ္ဓိ-အလို] အာဒိ, အာဒိဝဏ္ဏ–အရ ။ ။ သိ, ဟူ, အသ, စသော အကမ္မကဓာတ်၊ ဂမု, ပစ, စသော သကမ္မကဓာတ်တို့ကို ယူရပါမည်။

➤ အ–ပစ္စည်း၏ ရှေ့နိမိတ်ကား • ဘူ, စသော အကမ္မကဓာတ်နှင့် ဝါ, စသော သကမ္မကဓာတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။ ✱ နောက်နိမိတ်ကား • ကတ္တားအနက်၌စီရင်သော သဗ္ဗဓာတ်ဝိဘတ်နှင့် မာန, အန္တ, စသော ပစ္စည်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ ဝိဘတ္တိပစ္စယေသု–၌ ဝိဘတ္တိ–အရ ။ ။ တိ,စသော သဗ္ဗဓာတ်ဝိဘတ်တို့ကို ယူ ရပါမည်။ ✱ ပစ္စယ–အရ ။ ။ သံပစ္စည်း, န္တုပစ္စည်း, မာနပစ္စည်း, အာနပစ္စည်း-တို့ကို ယူရပါမည်။

➤ အာဒိ–သဒ္ဒါ၏ အနက် ။ ။ အာဒိ-သဒ္ဒါသည် ပကာရအနက် ဖြစ်ပါသည်။

➤ အ–ပစ္စည်းသက်ရာဌာန ။ ။ ဝတ္တမာန်, ပဉ္စမီ, သတ္တမီ, ဟိယျတ္တနီ-ဟုဆိုအပ် သော သဗ္ဗဓာတ်ဝိဘတ်နှင့် မာန, အန္တ,စသော ပစ္စည်းနှောင်းရာ၌သာ အ-ပစ္စည်း သက် ရပါမည်။

မေး ။ ။ အ-ပစ္စည်းကို အဘယ်ဝိဘတ်နှောင်းရာ၌သာ အလိုရှိအပ်ပါသနည်း။
ဖြေ ။ ။ အ-ပစ္စည်းကို သဗ္ဗဓာတ်ဝိဘတ်နှောင်းရာ၌သာ အလိုရှိအပ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

➢ **အသဗ္ဗဓာတ်ဝိဘတ်နှောင်းရာ၌ အ-ပစ္စည်း မသက်နိုင်ခြင်းအကြောင်း**

ပရောက္ခာ,စသော အသဗ္ဗဓာတ်ဝိဘတ်နှောင်းရာ၌ မှီဘိုရာ အ, ဥ, စသော သရ ဝိဘတ်များရှိသောကြောင့်ရင်း။ တွ, မှ-တို့ကဲ့သို့ သရဝိဘတ် မဟုတ်ရာ၌လည်း က္ကကာရာ ဂမော အသဗ္ဗဓာတုကမှိ-သုတ်ဖြင့် က္ကသရလာ၍ 'ပစ္စိတ္တ' စသည်ဖြင့် ရုပ်ပြီးနိုင်သော ကြောင့်ရင်း အသဗ္ဗဓာတ်ဝိဘတ်နှောင်းရာ၌ အ-ပစ္စည်း မသက်နိုင်ပါ။

➢ **သဗ္ဗဓာတ်ဝိဘတ်နှောင်းရာ၌ အ-ပစ္စည်း သက်ရခြင်းအကြောင်း**

တိ,စသော သဗ္ဗဓာတ်ဝိဘတ်နှောင်းရာ၌ အ-ပစ္စည်း မသက်လျှင် 'ပစတိ'ကဲ့သို့ သော ရုပ်များ၌ စ၏မှီရာ သရမရှိသည့်အတွက် ပစ်+တိ-ဟုသာဖြစ်၍ 'ပစတိ'ဟု မပြီးနိုင်ရာ ထို့ကြောင့် ရုပ်ပြီးစေဘို့ရာ သဗ္ဗဓာတ်ဝိဘတ်နှောင်းရာ၌ အ-ပစ္စည်း သက်ရပါသည်။

၄၄၆။ ရုဓာဒိတော နိဂ္ဂဟီတပုဗ္ဗဉ္စ

ရုဓ က္ကစ္စေဝမာဒိတော ဓာတုဂဏာတော အပစ္စယော ဟောတိ ကတ္တရိ၊ ပုဗ္ဗေ နိဂ္ဂဟိတာဂမော ဟောတိ။ ရုန္ဓတိ၊ ဆိန္ဒတိ၊ ဘိန္ဒတိ။ စဂ္ဂဟဏေန က္က ဉ္ဇ ဧ ဩ က္ကစ္စေတေ ပစ္စယာ ဟောန္တိ နိဂ္ဂဟိတပုဗ္ဗဉ္စ။ ရုန္ဓိတိ၊ ရုန္ဓီတိ၊ ရုန္ဓေတိ၊ ရုန္ဓောတိ၊ သုမ္ဘောတိ၊ ပရိသုမ္ဘောတိ။

* [ကစ္စည်းအလို] ရုဓာဒိတော၊ရုဓ အစရှိသော ဓာတ်အပေါင်းမှ။ပရေနောက်၌။ အစ၊အ-ပစ္စည်းသည်လည်း။ကတ္တရိ၊ကတ္တားအနက်၌။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။တတော၊ထိုအ ပစ္စည်းမှ။ (ပုဗ္ဗ အပါဒါန်) ပုဗ္ဗံ၊ရှေ့၌။နိဂ္ဂဟိတံ၊နိဂ္ဂဟိတ်သည်။အာဂမော၊လာ၏။

* [ရူပသိဒ္ဓိအလို] ကတ္တရိ၊ကတ္တားအနက်၌ စီရင်သော ဝိဘတ်ပစ္စည်းတို့ကြောင့်။ ရုဓာဒိတော၊ရုဓ အစရှိသော ဓာတ်အပေါင်းမှ။ပရေနောက်၌။အစ၊အ-ပစ္စည်းသည်လည်း။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။တတော၊ထိုအ ပစ္စည်းမှ။ (ပုဗ္ဗ အပါဒါန်) ပုဗ္ဗံ၊ရှေ့ဖြစ်၍။(ကြိယာ ဝိသေ သနကြံ) နိဂ္ဂဟိတံ၊နိဂ္ဂဟိတ်သည်။အာဂမော၊လာ၏။

* ရုဓ\ က္ကစ္စေဝမာဒိတော၊ရုဓ, အစရှိသော။ဓာတုဂဏာတော၊ဓာတ်အပေါင်းမှ။ပရေ နောက်၌။ကတ္တရိ၊ကတ္တားအနက်၌။အပစ္စယော၊အ-ပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊၏။ပုဗ္ဗေ၊ရှေ့၌။ နိဂ္ဂဟိတာဂမော၊နိဂ္ဂဟိတ်လာသည်။ဟောတိ၊၏။

ရုန္ဓတိ၊ပိတ်ဆို့၏။ ဆိန္ဒတိ၊ဖြတ်၏။ ဘိန္ဒတိ၊ခွဲ၏။ * စဂ္ဂဟဏေန၊စသဒ္ဒါဖြင့်။က္က ဉ္ဇ ဧ ဩ က္ကစ္စေတေ ပစ္စယာ၊က္က, ဉ္ဇ, ဧ, ဩပစ္စည်းတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။နိဂ္ဂဟိတ ပုဗ္ဗဉ္စ၊ရှေ့၌ နိဂ္ဂဟိတ်လာသည်လည်း။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ * ရုန္ဓိတိ၊ ရုန္ဓီတိ၊ရုန္ဓေတိ၊ရုန္ဓောတိ၊ ပိတ်ဆို့၏။ သုမ္ဘောတိ၊ ပရိသုမ္ဘောတိ၊ ပုတ်ခတ်၏။

➢ ရုဓာဒိတော+နိဂ္ဂဟီတပုဗ္ဗံ+စ-ဟူ ၃-ပုဒ်၊ (တနည်း)[ရူပသိဒ္ဓိအလို] ရုဓာဒိတော+ နိဂ္ဂဟိတံ+ပုဗ္ဗံ+စ-ဟု ၄-ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိ/အာဂမဝိဓိသုတ်။

http://www.dhammadownload.com

➤ **အာဒိ–အရ** ။ ။ (ကစ္စည်းအလို) ဆိဒိ, ဘိဒိဓာတ်တို့ကို ယူရပါမည်။
(ရူပသိဒ္ဓိအလို) ဆိဒိ, ဘိဒိ, ယုဇ, ဘုဇ, မုစ, စသော ဓာတ်ဘို့ကို ယူရပါမည်။

➤ **အပစ္စည်း၏ ရှေ့နိမိတ်ကား** ။ ။ ရုဓ, အစရှိသော ဓာတ်အပေါင်း ဖြစ်ပါသည်။

➤ **နောက်နိမိတ်ကား** ။ ။ ပရောက္ခာ, ဟီယျတ္တနီကြည် အာချာတ်ဝိဘတ် ၆-မျိုးနှင့် မာနပစ္စည်း, အန္တပစ္စည်း၊ သေသေသ္ဓု မာနာနာ-သုတ်မှ န္တပစ္စည်း, မာနပစ္စည်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **စ–သဒ္ဒါ၏အနက်** ။ ။ စသဒ္ဒါသည် ဏ္ဏ, ဏ္ဍ, ဧ, ဩ ပစ္စည်းသက်ခြင်းကို ဆည်းယူသောကြောင့် သမုစ္စည်းအနက်ရှိပါသည်။ (ကစ္စည်း+ရူ)

(နိဒ္ဒေသအလို) အ-ပစ္စည်းသာ သက်ရသည်မဟုတ်၊ နိဂ္ဂဟိတ်လည်း လာရသေး၏ဟု နှစ်ခုမြောက်သောအနက်ကို ပေါင်းသောကြောင့် သမ္ပိဏ္ဍနအနက် ရှိပါသည်။

➤ **စ–သဒ္ဒါဆိုရကျိုး** ။ ။ စ-သဒ္ဒါဖြင့် ရုန္ဓိတိ၊ ရုန္ဓီတိ၊ရုန္ဓေတိ၊ရုန္ဓောတိ ပြယုဂ်တို့၌ ဏ္ဏ, ဏ္ဍ, ဧ, ဩ ပစ္စည်းများသက်၍ ရှေ့၌ နိဂ္ဂဟိတ်လည်း လာရခြင်းအကျိုးရှိပါသည်။

➤ **ပုဗ္ဗ–အရ** ။ ။ နိဂ္ဂဟိတ်ဟူသည် ဗျည်းဟူသော မိမိပင်ကိုယ်သဘောအတိုင်း ရသသရသို့ အစဉ်လိုက်၍ ဖြစ်တတ်သောကြောင့် ရှေ့ဓာတ်၏ အစသရမှ နောက်ကို ယူရပါမည်။ ➤ **ပုဗ္ဗ–အပါဒါန်အရ** ။ ။ အ-ပစ္စည်းကို ယူရပါမည်။

➤ **နိဂ္ဂဟိတံပုဗ္ဗေ–ဟု မဆိုဘဲ နိဂ္ဂဟိတပုဗ္ဗံ–ဟု ဆိုရပုံ** ။ ။ သုခုစ္စာရဏ အကျိုးငှာ နိဂ္ဂဟိတ်ကိုချေ၍ အာဒိတော ဩစ-သုတ်၌ စသဒ္ဒါဖြင့် သို့ဝိဘတ်ကို အံပြု၍ "နိဂ္ဂဟိတပုဗ္ဗံ" ဟု ဆိုပါသည်။

➤ **နိဂ္ဂဟိတ်လာရာဌာန** ။ ။ နိဂ္ဂဟိတ်သည် ပင်ကိုယ်သဘောအားဖြင့် ရသသရသုံးလုံးသို့ အစဉ်လိုက်၍ဖြစ်တတ်သောကြောင့် ဓာတ်သရနောင် လာပါသည်။

➤ **ရုန္ဓတိ–၌ ဝုဒ္ဓိ မပြုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ သံယုဂ်အဆုံးရှိသောကြောင့် ဝုဒ္ဓိ မပြုရပါ။ [ရှင်းလင်းချက်] ရုန္ဓတိ-ဝယ် ရုံ-၌ နိဂ္ဂဟိတ်တည်းဟူသော အာဂုံရှိ၏၊ ထိုနိဂ္ဂဟိတ်တည်းဟူသော အာဂုံရှိသောဓာတ်ကိုလည်း သံယောဂန္တ-သဒ္ဒါဖြင့် ယူနိုင်သောကြောင့် ရုံ-၌ ဥ-ကို ဩဝုဒ္ဓိ မပြုရပါ။

➤ **ရုန္ဓတိ–ဝယ် ရုံ–၌ နိဂ္ဂဟိတ်ကို သံယောဂန္တ–ဟု ဆိုရခြင်းအကြောင်း**

ဓာတ်ပေါ်၌လာသော နိဂ္ဂဟိတ်ကို ဓာတ်၏အလားကဲ့သို့ ယူနိုင်သောကြောင့် ရုံ ၌ နိဂ္ဂဟိတ်ကို သံယောဂန္တ-ဟု ဆိုရပါသည်။

➤ **ယောဂဝိဘာဂ/လိုက်ပုဒ်ကိုကြည့်၍ သုတ်တည်ရကျိုး** ။ ။ ကတ္တရိလိုက်ပုဒ်ကို ကြည့်၍ ရုဓာဒိတော နိဂ္ဂဟိတပုဗ္ဗဉ္စ-ဟူသော ဝိနာဓိကာရ ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံဝယ် ဘောကံအနက်၌လည်း နိဂ္ဂဟိတ်လာရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။ (ရူ)

http://www.dhammadownload.com

➤ **နိဂ္ဂဟိတ် ၅–မျိုး အထူး ။ ။** သန္ဓိနိဂ္ဂဟိတ်သည် နိဂ္ဂဟိတန္တ-သုတ်ကို ထောက်၍ သရနောင်းရာ ဗျည်းနောင်းရာ၌ လာပါသည်။နာမ်နိဂ္ဂဟိတ်သည် အံမော နိဂ္ဂဟိတံ ဈလပေဟိ-သုတ်ကို ထောက်၍ အံဝိဘတ် မ-အတွရာ၏ အပြုဖြစ်ပါသည်။ တဒ္ဓိတ်နိဂ္ဂဟိတ်သည် အန္တေ နိဂ္ဂဟိတန္တ-သုတ်ကို ထောက်၍ သင်္ချာသဒ္ဒါ၏ အဆုံး၌ လာပါသည်။ အာချာတ် နိဂ္ဂဟိတ်သည် ရုဓာဒိတော နိဂ္ဂဟိတပုဗ္ဗဉ္စ၊ နိဂ္ဂဟိတန္တ-သုတ်တို့ကို ထောက်၍ ပစ္စည်းရှေ့မှရင်း, အဗ္ဘာသ၏ အဆုံး၌ရင်း လာပါသည်။ ကိတ်နိဂ္ဂဟိတ်သည် နု နိဂ္ဂဟိတံ ပဒန္တေ-သုတ်ကို ထောက်၍ နုအာဂုံ၏ အပြု ဖြစ်ပါသည်။

၄၄၇။ ဒိဝါဒိတော ယော

ဒိဝု ကြွစ္စေဝမာဒိတော ဓာတုဂဏတော ယပစ္စယော ဟောတိ ကတ္တရိ။

ဒိဗ္ဗတိ၊ သိဗ္ဗတိ၊ ယုဇ္ဈတိ၊ ဝိဇ္ဈတိ၊ ဗုဇ္ဈတိ။

* ဒိဝါဒိတော၊ဒိဝု အစရှိသော ဓာတ်အပေါင်းမှ။ပရေနောက်၌။ကတ္တရိ၊ကတ္တား အနက်၌။ယော၊ယ-ပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ * [ရူပသိဒ္ဓိ-အလို] ကတ္တရိ၊ကတ္တား အနက်၌စီရင်သော ဝိဘတ်ပစ္စည်းတို့ကြောင့်။ဒိဝါဒိတော၊ဒိဝု အစရှိသော ဓာတ်အပေါင်းမှ။ပရေနောက်၌။ယော၊ယ-ပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

* ဒိဝု ကြွစ္စေဝမာဒိတော၊ဒိဝု အစရှိသော။ဓာတုဂဏတော၊ဓာတ်အပေါင်းမှ။ပရေ နောက်၌။ကတ္တရိ၌။ယပစ္စယော၊ယပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ဒိဗ္ဗတိ၊ထွန်းပ၏။ သိဗ္ဗတိ၊စပ်ချုပ်၏။ ယုဇ္ဈတိ၊ထိုးပစ် ပုတ်ခတ်၏။ ဝိဇ္ဈတိ၊ထွင်း ဖောက်၏။ ဗုဇ္ဈတိ၊သိ၏။

➤ ဒိဝါဒိတော+ယော–ဟူ ၂–ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်

➤ **အာဒိ–အရ ။ ။** [ကစ္စည်းအလို] သိဝု, ယုဓ, ဝိဓ, ဗုဓဓာတ်တို့ ယူရပါမည်။ [ရူပသိဒ္ဓိ-အလို] သိဝု, ပဒ, ဗုဓ, ယုဓ, ကုဓ, ဝိဓ, နဟ, မန, ဒါ, တုသ, သမု, ကုပ, ဇန ဓာတ်တို့ကို ယူရပါမည်။

➤ **ဒိဝါဒိ ယ–ပစ္စည်းနှင့် တွဲစပ်သင့်သော ဓာတ်များ ။ ။** ဒိဝု, သိဝု, ပဒ, ဗုဓ, ယုဓ, ကုဓ, ဝိဓ, နဟ, မန, ဒါ, တုသ, သမု, ကုပ, ဇန ဓာတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ယ–ပစ္စည်း၏ ရှေ့နိမိတ်ကား ။ ။** ဒိဝု အစရှိသော ဓာတ်အပေါင်း ဖြစ်ပါသည်

➤ **နောက်နိမိတ်ကား ။** ကတ္တားအနက်၌ စီရင်သော ပရောက္ခာ, ဟိယျတ္တနီကြဉ် အာချာတ်ဝိဘတ် ၆-မျိုးနှင့် မာနပစ္စည်း, အန္တပစ္စည်း၊ သေသေသွန္တ မာနာနာ-သုတ်မှ န္တပစ္စည်း, မာနပစ္စည်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ဤသုတ်၏ နိမိတ်ဖြစ်သင့်သော သုတ်များ ။ ။** ဝတ္တမာနာ ပစ္စုပ္ပန္နေ၊ အာဏတျာသိဋ္ဌေ နုတ္တကာလေ ပဉ္စမီ၊ အနုမတိ ပရိကပ္ပတ္ထေသု သတ္တမီ၊ သမီပေဝ္ဝတနီ၊ အနာဂတေ ဘဝိဿန္တိ၊ ကြိယာတိပန္နေ တီတေ ကာလာတိပတ္တိ၊ ဝတ္တမာနေ မာနန္တာ၊ သေ

http://www.dhammadownload.com

သေသဿန္တ မာနာနာ-သုတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ ယောဝစိဘာဝ/လိုက်ပုဒ်ကိုကြည့်၍ ဆုံးဖြတ်ရကျိုး ။ ။ ကတ္တရိလိုက်ပုဒ်ကို ကြည့်၍ ဒိဝါဒိတော ယော-ဟူသော ဝိနာဓိကာရ ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ဥပ္ပန္နိတဗ္ဗံ၊ ဥပ္ပန္နနီယံ- ပြယုဂ်တို့ဝယ် ဘောက်အနက်၌လည်း ယပစ္စည်းသက်ရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

၄၄၈။ ဿွာဒိတော ဏှု ဏာ ဥဏာ စ

သု ဣစ္စေဝမာဒိတော ဓာတုဂဏတော ဏှု ဏာ ဥဏာ ဣစ္စေတေ ပစ္စယာ ဟောန္တိ ကတ္တရိ။ ။ အဘိသုဏောတိ၊ အဘိသုဏာတိ၊ သံဝုဏောတိ၊ သံဝုဏာတိ၊ အာဝုဏောတိ၊ အာဝုဏာတိ၊ ပါပုဏောတိ၊ ပါပုဏာတိ။

* ဿွာဒိတော၊သု အစရှိသော ဓာတ်အပေါင်းမှ။ပရေနောက်၌။ကတ္တရိ၊ကတ္တား အနက်၌။ဏှု ဏာ ဥဏာစ၊ဏှုပစ္စည်း, ဏာပစ္စည်း, ဥဏာပစ္စည်းတို့သည်လည်း။ဟောန္တိ ဖြစ်ကုန်၏။ [ရူပသိဒ္ဓိအလို] ကတ္တရိ၊ကတ္တားအနက်၌ စီရင်သော ဝိဘတ်ပစ္စည်းတို့ ကြောင့်။ဿွာဒိတော၊သု အစရှိသော ဓာတ်အပေါင်းမှ။ပရေနောက်၌။ဏှု ဏာ ဥဏာ စ၊ဏှုပစ္စည်း, ဏာပစ္စည်း, ဥဏာပစ္စည်းတို့သည်လည်း။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

* သု ဣစ္စေဝမာဒိတော၊သု အစရှိသော။ဓာတုဂဏတော၊ဓာတ်အပေါင်း မှ။ပရေ၌။ ကတ္တရိ၌။ဏှု ဏာ ဥဏာ ဣစ္စေတေ ပစ္စယာ၊ဏှုပစ္စည်း,ဏာပစ္စည်း, ဥဏာ ပစ္စည်းတို့ သည်လည်း။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

* အဘိသုဏောတိ၊အဘိသုဏာတိ၊ရှေ့ရှုနာ၏။ သံဝုဏောတိ၊သံဝုဏာတိ၊ အာဝုဏောတိ၊အာဝုဏာတိ၊စောင့်ရှောက်၏။ပါပုဏောတိ၊ပါပုဏာတိ၊ရောက်၏။

➤ ဿွာဒိတော+ဏှု ဏာ ဥဏာ+စ–ဟု ၃–ပုဒ်ရှိသော ဝဓ္ဓယဝိဓိသုတ်

(တနည်း) ဿွာဒိတော+ဏှု+ဏာ+ဥဏာ+စ–ဟု ၅–ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်။

➤ ၅–ပုဒ်ခွဲခြင်းအကြောင်း ။ ။ နောက်ဥဏာ နှစ်လုံးကို တစ်ပစ္စည်းယူလျှင် ရှေ့ ဏှုဏာ-လည်း တစ်ပစ္စည်းပင်ဟု မှတ်ထင်ကာ ပစ္စည်းနှစ်လုံးကိုပင် ယူမည်စိုး သောကြောင့် (ဝါ) ပစ္စည်းနှစ်လုံး ယူခြင်းကို နစ်စေခြင်းအကျိုးငှာ ၅-ပုဒ် ခွဲရပါသည်။

➤ အာဒိ–အရ ။ ။ [တစ္စည်းအလို] ဝုဓာတ်, အပဓာတ်တို့ကို ယူရမည်။ [ရူပသိဒ္ဓိ အလို] ဟိဓာတ်, ဝုဓာတ်, မိဓာတ်, အပဓာတ်, သကဓာတ်တို့ကို ယူရပါမည်။

➤ ဏှု, ဏာ, ဥဏာ ပစ္စည်းတို့၏ ရှေ့နိမိတ်တား ။ ။ သု အစရှိသော ဓာတ် အပေါင်း ဖြစ်ပါသည်။ * နောက်နိမိတ်တား တတ္တားအနက်၌ စီရင်သော ပရောက္ခာ, ဟိယျတ္တနီကြဉ် အာချာတ်ဝိဘတ် ၆-မျိုးနှင့် မာနပစ္စည်း, အန္တပစ္စည်း၊ သေသေသဿန္တ မာနာနာ-သုတ်မှ န္တုပစ္စည်း, မာနပစ္စည်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ သုဏောတိ–၌ ဝုဒ္ဓိ မပြုရခြင်းအကြောင်း ။ ။ အညေသုစ-သုတ်သို့ ယဋ္ဌာဒိနံဝါ

http://www.dhammadownload.com

သုတ်မှ အစဉ်လိုက်လာသော ဝါ-သဒ္ဒါဖြင့် သု,စသော သဒ္ဒါတို့၏ ဏု, ဏာ, ဥဏာ ပစ္စည်းတို့ကြောင့် ဝုဒ္ဓိ မဖြစ်ရကား သုဏောတိ-၌ ဝုဒ္ဓိ မပြုရပါ။

➤ **စသဒ္ဒါ၏အနက်** ။ ။ စသဒ္ဒါသည် ဏု, ဏာ, ဥဏာဟူသော ပစ္စည်းသုံးခုကို ပေါင်းသောကြောင့် သမ္ပိဏ္ဍနအနက်၊ ဏုပစ္စည်း၏ ဝုဒ္ဓိ အပြုကို ဆည်းယူသောကြောင့် သမုစ္စည်းအနက်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ယောဂဝိဘာဂ/လိုက်ဖွင့်ကိုကြည့်၍ သုတ်တည်ရကျိုး** ။ ။ ကစ္စာနရိလိုက်ပုဒ်ကို ကြည့်၍ သွာဒိတော ဏုဏာ ဥဏာစ-ဟူသော ဝိနာဓိကာရ ယောဂဝိဘာဂဖြင့် သုဏိ တဗ္ဗော-ဝယ် ကံအနက်၌လည်း ဏာပစ္စည်း သက်ရခြင်းအကျိုးရှိပါသည်။

၄၄၉။ ကိယာဒိတော နာ

ကီ ဣစ္စေဝမာဒိတော ဓာတုဂဏာတော နာပစ္စယော ဟောတိ ကတ္တရိ။

ကိဏာတိ၊ ဇိနာတိ၊ ဓုနာတိ၊ မုနာတိ၊ လုနာတိ၊ ပုနာတိ။

* ကိယာဒိတော၊ကီ, အစရှိသော ဓာတ်အပေါင်းမှ၊ပရေနောက်၌၊ကတ္တရိ၊ကတ္တား အနက်၌၊နာ၊နာပစ္စည်းသည်၊ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * ကီ ဣစ္စေဝမာဒိတော၊ကီ, အစရှိ သော၊ဓာတုဂဏာတော၊ဓာတ်အပေါင်းမှ၊ပရေ၌၊ကတ္တရိ၌၊နာပစ္စယော၊နာပစ္စည်းသည်၊ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ * ကိဏာတိ၊ ဝယ်၏။ ဇိနာတိ၊ အောင်၏။ ဓုနာတိ၊ လှုပ်၏။ မုနာတိ၊ သိ၏။ လုနာတိ၊ဖြတ်၏။ ပုနာတိ၊ စင်ကြယ်၏။

➤ **ကိယာဒိတော+နာ-ဟူ ၂-ပုဒ်ရှိသော ဝစနသိဒ္ဓိသုတ်**

➤ **အာဒိ-အရ** ။ ။ (ကစ္စည်းအလို) ဇိ, ဓူ, မု, လူ, ပုဓာတ် စသည်တို့ကို ယူရမည် [ရူပသိဒ္ဓိအလို] ဇိ, စိ, ဉာ, မာ, လူ, ဓူ, စသော ဓာတ်တို့ကို ယူရပါမည်။

➤ **နာပစ္စည်း၏ ရှေ့နိမိတ်ကား** ။ ။ ကီ, အစရှိသော ဓာတ်အပေါင်း ဖြစ်ပါသည်။

➤ **နောက်နိမိတ်ကား** ။ ။ ပရောက္ခာ, ဟိယျတ္တနီကြဉ် အာချာတ်ဝိဘတ် ၆-မျိုး နှင့် မာနပစ္စည်း, အန္တပစ္စည်း။ သေသေသ္ဝန္တု မာနာနာ-သုတ်မှ န္တုပစ္စည်း, မာနပစ္စည်း တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ကိယာဒိ/ကိယာဒိ အဆုံးအဖြတ်** ။ ။ ကီ+အာဒိ-ဟု ပုဒ်ဖြတ်၍ ဤ-ကို ဈအမည် မှည့်၊ ဈလာနမိယုဝါ သရေဝါသုတ်ဖြင့် ဈမည်သော ဤ-ကို ဣယပြု၍ ပြီးသောကြောင့် ကိယာဒိပါဌ်သာ မှန်ပါသည်။ (ရူ-ဋီ)

➤ **ယောဂဝိဘာဂ/လိုက်ဖွင့်ကိုကြည့်၍ သုတ်တည်ရကျိုး** ။ ။ ကစ္စာနရိလိုက်ပုဒ်ကို ကြည့်၍ ကိယာဒိတော နာ ဝိနာဓိကာရ ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ဝိနိစ္ဆိနိတဗ္ဗံ, ဝိနိစ္ဆနနိယ စသော ပြယုဂ်တို့၌ တဗ္ဗ, အနိယ, တုံ, တုန, စသော ပစ္စည်းတို့ကြောင့်လည်း ဘောက် အနက်၌ နာပစ္စည်းသက်ရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

➤ ကတ္တုရိုလိုက်ပုဒ်ကို ကြည့်လျှင် နာပစ္စည်း၏ နိမိတ်ကား ။ တဗ္ဗ, အနီယ, တုံ, တုန, စသော ပစ္စည်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။ ➤ ဝိတ္တိကာတိ-၌ ဝုဒ္ဓိ မပြုရခြင်းအကြောင်း ဝိတ္တိကာတိ-၌ နာပစ္စည်းနှောင်း သောကြောင့် ဝုဒ္ဓိ မပြုရပါ။

၄၅၀။ ဂဟာဒိတော ပ္ပ ဏှာ

ဂဟ ဣစ္စေဝမာဒိတော ဓာတုဂဏတော ပ္ပ ဏှာ ဣစ္စေတေ ပစ္စယာ ဟောန္တိ ကတ္တရိ။ ။ ဃေပ္ပတိ၊ ဂဏှာတိ။

* ဂဟာဒိတော၊ဂဟ, အစရှိသော ဓာတ်အပေါင်းမှ၊ပရေနောက်၌၊ကတ္တုရိုကတ္တား အနက်၌၊ပ္ပ ဏှာ၊ပ္ပပစ္စည်း, ဏှာပစ္စည်းတို့သည်၊ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ။ * ဂဟဣစ္စေဝ မာဒိတော၊ဂဟ အစရှိသော၊ဓာတုဂဏတော၊ဓာတ်အပေါင်းမှ၊ပရေ၌၊ကတ္တုရိုကတ္တား အနက်၌၊ပ္ပ ဏှာ ဣစ္စေတေ ပစ္စယာ၊ပ္ပပစ္စည်း, ဏှာပစ္စည်းတို့သည်၊ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ * ဃေပ္ပတိ၊ ဂဏှာတိ၊ယူ၏။

➤ ဂဟာဒိတော+ပ္ပ ဏှာ–ဟု ၂–ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်

➤ အာဒိ–သဒ္ဒါ၏ အနက် ။ ။ အာဒိ-သဒ္ဒါသည် ပကာရအနက်ရှိပါသည်။

➤ ပ္ပ, ဏှာပစ္စည်းတို့၏ ရှေ့နိမိတ်ကား ။ ။ ဂဟ, စသော ဓာတ်အပေါင်းဖြစ်ပါသည်။

➤ နောက်နိမိတ်ကား ။ ။ ပရောက္ခာ, ဟိယျတ္တနီကြဉ် အာချာတ်ဝိဘတ် ၆-မျိုး နှင့် မာနပစ္စည်း, အန္တပစ္စည်း၊ သေသေသဿ မာနာန္တာ-သုတ်မှ န္တုပစ္စည်း, မာနပစ္စည်း တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ ယောဂဝိဘာဂ/လိုက်ပုဒ်ကိုကြည့်၍ သုတ်ထည့်ရကျိုး ။ ။ ကတ္တုရိုလိုက်ပုဒ်ကို ကြည့်၍ ဂဟာဒိတော ပ္ပ ဏှာ ဝိနာဓိကာရ ယောဂဝိဘာဂဖြင့် သက်ကိုတဗ္ဗော-ဝယ် ကံ အနက်၌လည်း ဏှာပစ္စည်း သက်ရခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

➤ ဏှာပစ္စည်း၏ သက်ရာ ဝိသယ(ဌာန) ။ ။ တတ္တား, ကံအနက် ဖြစ်ပါသည်။

➤ ဏှာပစ္စည်းကို သီးခြားဆိုရကျိုး ။ ။ (ကိယာဒိတော နာ-သုတ်ဖြင့် နာပစ္စည်း သက်လျှင် ပြီးလျက်)ဏှာပစ္စည်းကို သီးခြားအားထုတ်ခြင်းသည် ဟာနှင့် ဏ-တို့၏ ဝိပရိတ် မြဲခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။ [ရှင်းလင်းချက်] ဂဏှာတိ-၌ ဂဟဓာတ်၊ ကိယာဒိတော နာ ဖြင့် နာပစ္စည်းသက်၍ ဂဟ+နာတိ-ဟု ပြီးသည့်အခါ ရဟာဒိတော ဏ-သုတ်ဖြင့် န-ကို ဏပြု၊ ဟ-ကို ဏာ-သို့ကပ်လျှင် ဂဏှာတိ-ဟု ဖြစ်ရသောကြောင့် ဟာနှင့်ဏ-ကို ရှေ့ နောက်ပြန်ပြီးသား ဖြစ်စေခြင်းအကျိုးငှာ ဏှာပစ္စည်းကို သီးခြားဆိုရပါသည်။

၄၅၁။ တနာဒိတော ဩ ယိရာ

တနု ဣစ္စေဝမာဒိတော ဓာတုဂဏတော ဩ ယိရ ဣစ္စေတေ ပစ္စယာ ဟောန္တိ ကတ္တရိ။ ။ တနောတိ၊ တနောဟိ၊ ကရောတိ၊ ကရောဟိ၊ ကယိရတိ၊ ကယိရာဟိ။

http://www.dhammadownload.com

* တနာဒိတော၊တနု, အစရှိသော ဓာတ်အပေါင်းမှ၊ပရေနောက်၌၊ကတ္တုရိုကတ္တား အနက်၌၊ဩ ယိရာ၊ဩပစ္စည်း, ယိရပစ္စည်းတို့သည်၊ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

* တနု ဣစ္စေဝမာဒိတော၊တနု, အစရှိသော၊ဓာတုဂဏတော၊ဓာတ်အပေါင်းမှ၊ ပရေ၌၊ကတ္တုရို၌၊ဩ ယိရ ဣစ္စေတေ ပစ္စယာ၊ဩပစ္စည်း, ယိရပစ္စည်းတို့သည်၊ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ။ တနောတိ၊ချဲ့၏။ တနောဟိ၊ချဲ့လော။ ကရောတိ၊ပြု၏။ ကရောဟိ၊ ပြုလော။ ကယိရတိ၊ပြု၏။ ကယိရာဟိ၊ပြုလော။

➢ တနာဒိတော+ဩ ယိရာ–ဟူ ၂–ပုဒ်ရှိသော ဝစ္စယဝိဓိသုတ်

➢ ယိရပစ္စည်း သက်ရာဌာန ။ ။ ယိရပစ္စည်းသည် ကရဓာတ်မှနောက်၌သာ သက်ပါသည်။

➢ တနုဓာတ်နောင် ယိရပစ္စည်း မသက်နိုင်ခြင်းအကြောင်း ။ ။ ယိရပစ္စည်းကို ကရဓာတ်မှနောက်၌သာ သက်ရမည်ဟုဆိုသောကြောင့်-မသက်နိုင်ပါ။

➢ ဩပစ္စည်းနှင့် ယိရပစ္စည်းအထူး ။ ။ ဩပစ္စည်းသည် တနာဒိဂိုဏ်းဝင် ဓာတ် အားလုံးတို့နောင် သက်နိုင်ပါသည်။ ယိရပစ္စည်းကား ထိုတနာဒိဂိုဏ်းဝင် ဓာတ်တို့တွင် ကရဓာတ်တစ်ခုနောက်၌သာ သက်ပါသည်။

➢ ဩပစ္စည်း၏ ရှေ့နိမိတ်ကား ။ ။ တနု, အစရှိသော ဓာတ်အပေါင်းဖြစ်ပါသည်

➢ ယိရပစ္စည်း၏ ရှေ့နိမိတ်ကား ။ ကရဓာတ်ဖြစ်ပါသည်။

➢ ဩ+ယိရပစ္စည်းတို့၏ နောက်နိမိတ်ကား ။ ။ ပရောက္ခာ, ဟိယျတ္တနီကြဉ် အာချာတ်ဝိဘတ် ၆-မျိုးနှင့် မာနပစ္စည်း, အန္တပစ္စည်း စသည်တို့ဖြစ်ပါသည်။

၄၅၂။ စုရာဒိတော ဏေ ဏယာ

စုရ ဣစ္စေဝမာဒိတော ဓာတုဂဏတော ဏေ ဏယ ဣစ္စေတေ ပစ္စယာ ဟောန္တိ ကတ္တရိ, ကာရိတသညာ စ။

စောရေတိ၊ စောရယတိ၊ စိန္တေတိ၊ စိန္တယတိ၊ မန္တေတိ၊ မန္တယတိ။

* စုရာဒိတော၊စုရ, အစရှိသော ဓာတ်အပေါင်းမှ၊ပရေနောက်၌၊ကတ္တုရိုကတ္တား အနက်၌၊ဏေ ဏယာ၊ဏေပစ္စည်း, ဏယပစ္စည်းတို့သည်၊ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏၊ကာရိတ သညာစ၊ကာရိတ်လည်း မည်ကုန်၏။ * [ရှုပသိဒ္ဓိအလို] စုရာဒိတော၊စုရ, အစရှိသော ဓာတ်အပေါင်းမှ၊ပရေနောက်၌၊ကတ္တုရိုကတ္တားအနက်၌ရင်း၊ဘာဝေ၊ဘောအနက် ၌ရင်း၊ကမ္မနိစ၊ကံအနက်၌ရင်း၊ဝိဘတ္တိပ္ပစ္စယေသု၊ဝိဘတ်ပစ္စည်းတို့ကြောင့်၊ဏေ ဏယာ၊ တို့သည်၊ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏၊ကာရိတသညာစ၊ကာရိတ်လည်း မည်ကုန်၏။

* စုရ ဣစ္စေဝမာဒိတော၊စုရ, အစရှိသော၊ဓာတုဂဏတော၊ဓာတ်အပေါင်းမှ၊ပရေ နောက်၌၊ကတ္တုရိုကတ္တားအနက်၌၊ဏေ ဏယ ဣစ္စေတေ ပစ္စယာ၊ဏေပစ္စည်း, ဏယ

http://www.dhammadownload.com

ပစ္စည်းတို့သည်။ဟောဏ္ဍိဖြစ်ကုန်၏၊တာရိတသညာ၏၊တာရိတ်လည်း မည်ကုန်၏။

စောရေတိ၊စောရယတိ၊ခိုးဝှက်၏။ စိန္တေတိ၊စိန္တယတိ၊ကြံစည်၏။ မန္တေတိ၊မန္တယတိ၊ တိုင်ပင်၏။

> **စုရာဒိဓာတ်+ဏေ ဏယ-တွေ ၂-ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်**

> **အာဒိ-အရ ။ ။** (ကစ္စည်းအလို) စိန္တဓာတ်, မန္တဓာတ်တို့ကို ယူရပါမည်။ (ရှုပသိဒ္ဓိအလို) စိန္တ, မန္တ, ပါလ, ယဋ, ဝိဒ, ဂဏဓာတ်တို့ကို ယူရပါမည်။

> **ဏေ, ဏယပစ္စည်းတို့၏ ရှေ့နိမိတ်ကား ။ ။** စုရ, စသော ဓာတ်အပေါင်း ဖြစ်ပါသည်။ *** နောက်နိမိတ်ကား *** ပရောက္ခာ, ဟိယျတ္တနီကြဉ် အာချာတ်ဝိဘတ် ၆-မျိုးနှင့် မာနပစ္စည်း, အန္တပစ္စည်း, တဗ္ဗ, အနီယပစ္စည်း, တုံ, တုန, တွာ, တွာန, တဝေပစ္စည်း, တို့ ဖြစ်ပါသည်။

မေး ။ ။ ဤသုတ်သို့ အဘယ်သုတ်မှ အဘယ်နည်းဖြင့် အဘယ်ပုဒ်များ လိုက်လာပါသနည်း။

ဖြေ ။ ။ တထာ ကတ္တရိစ-သုတ်မှ ကတ္တရိပုဒ်၊ အတ္တနော ပဒါနိ ဘာဝေစ ကမ္မနိ-သုတ်မှ သီဟာဝိလောကနနည်းအားဖြင့် ဘာဝသဒ္ဒါ, ကမ္မသဒ္ဒါ၊ ဓာတူဟိ ဏေ ဏယ-သုတ်မှ မဏ္ဍူကဂတိကနည်းအားဖြင့် ကာရိတသဒ္ဒါတို့ လိုက်လာပါသည်။

> **ဏေ ဏယပစ္စည်းတို့ ဆက်ရာဝိသယ(ဌာန) ။ ။** တထာ ကတ္တရိစ-သုတ်မှ ကတ္တရိသဒ္ဒါ လိုက်လာသောကြောင့်ရင်း။ အတ္တနော ပဒါနိ ဘာဝေစ ကမ္မနိ-သုတ်မှ သီဟာဝိလောကန အဓိကာရနည်းအားဖြင့် ဘာဝသဒ္ဒါ, ကမ္မ-သဒ္ဒါများ လိုက်လာသောကြောင့်ရင်း ကတ္တား, ကံ, ဘောအနက်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

> **ဏေ, ဏယ-တွေ အအနုဝန်နှင့်အတွ ဆိုရကျိုး ။ ။** ဝုဒ္ဓိပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

> **စိန္တေတိ မန္တေတိ-တို့၌ ဝုဒ္ဓိ မပြုရခြင်းအကြောင်း ။ ။** သံယုဂ်အဆုံးရှိသောကြောင့် ဝုဒ္ဓိ မပြုရပါ။

> **ဟိတ်အနက်၌သက်သော ဏေ, ဏယပစ္စည်းနှင့် စုရာဒိ ဏေ, ဏယပစ္စည်းတို့အထူး ။ ။** ဟိတ်အနက်၌သက်သော ဏေ, ဏယပစ္စည်းတို့သည် သုဒ္ဓဓာတ် ကတ္တားတစ်ပါးကို စေခိုင်းနိုင်သော ဖျာပါရသတ္တိရှိပါသည်။ စုရာဒိ ဏေ, ဏယပစ္စည်းတို့ကား စေခိုင်းနိုင်သော ဖျာပါရသတ္တိ မရှိ၊ မိမိကိုယ်တိုင် ကြိယာကို ပြီးစေနိုင်သော သုဒ္ဓကတ္တုသာ ရှိပါသည်။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

> **အရွှားအနက်၌သက်သော သုတ်နှင့် ပစ္စည်းများ ။ ။** ဘူဝါဒိတော အ-သုတ်ဖြင့် အပစ္စည်း၊ ရုဓာဒိတော နိဂ္ဂဟိတ ပုဗ္ဗဉ္စ-သုတ်ဖြင့် အပစ္စည်း၊ ဧင်သုတ် စ-သဒ္ဒါဖြင့် ဣ, ဤ, ဧ, ဩပစ္စည်း။ ဒိဝါဒိတော ယော-သုတ်ဖြင့် ယပစ္စည်း။ သွာဒိတော ဏု ဏာ

http://www.dhammadownload.com

ဥဏာစ-သုတ်ဖြင့် ဏုပစ္စည်း, ဏာပစ္စည်း, ဥဏာပစ္စည်း။ တိယာဒိတော နာ-သုတ်ဖြင့် နာပစ္စည်း။ ဂဟာဒိတော ပ္ပဏှာ-သုတ်ဖြင့် ပ္ပပစ္စည်း, ဏှာပစ္စည်း။ တနာဒိတော ဩယိရာ သုတ်ဖြင့် ဩပစ္စည်း, ယိရပစ္စည်း။ စုရာဒိတော ဏေ ဏယာ-သုတ်ဖြင့် ဏေပစ္စည်း, ဏယပစ္စည်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။[အ, အ, ဣ, ဤ, ဧ, ဩ, ယ, ဏု, ဏာ, ဥဏာ, နာ, ပ္ပ, ဏှာ, ဩ, ယိရ, ဏေ, ဏယ+၁၇]

၄၅၃။ အတ္တနော ပဒါနိ ဘာဝေ စ ကမ္မနိ

ဘာဝေစ ကမ္မနိစ အတ္တနောပဒါနိ ဟောန္တိ။

ဥစ္စတေ၊ ဥစ္စန္တေ။ မဇ္ဇတေ၊ မဇ္ဇန္တေ။ ယုဇ္ဇတေ၊ ယုဇ္ဇန္တေ။ ကုဇ္ဈတေ၊ ကုဇ္ဈန္တေ။ လဗ္ဘတေ၊ လဗ္ဘန္တေ။ ကယျတေ၊ ကယျန္တေ။

* အတ္တနောပဒါနိ၊အတ္တနောပုဒ်တို့သည်။ဘာဝေ၊ဘောအနက်၌ရင်း။ကမ္မနိစ၊ကံအနက်၌ရင်း။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ [ဝုတ္တိအနက်ထွေ၏။] * ဥစ္စတေ၊ ဆိုခြင်း, ဆိုအပ်၏။ ဥစ္စန္တေ၊ဆိုခြင်း, ဆိုအပ်ကုန်၏။ မဇ္ဇတေ၊ဆုပ်နယ်ခြင်း, ဆုပ်နယ်အပ်၏။မဇ္ဇန္တေ၊ ဆုပ်နယ်ခြင်း, ဆုပ်နယ်အပ်ကုန်၏။ယုဇ္ဇတေ၊ ယှဉ်ခြင်း, ယှဉ်အပ်၏။ယုဇ္ဇန္တေ၊ ယှဉ်ခြင်း, ယှဉ်အပ်ကုန်၏။ကုဇ္ဈတေ၊အမျက်ထွက်ခြင်း, အမျက်ထွက်အပ်၏။ကုဇ္ဈန္တေ၊ အမျက်ထွက်ခြင်း, အမျက်ထွက်အပ်ကုန်၏။လဗ္ဘတေ၊ရခြင်း, ရအပ်၏။လဗ္ဘန္တေ၊ ရခြင်း, ရအပ်ကုန်၏။ကယျတေ၊ပြုခြင်း, ပြုအပ်၏။ ကယျန္တေ၊ပြုခြင်း, ပြုအပ်ကုန်၏။

➤ **အတ္တနောပဒါနိ+ဘာဝေ+စ+ကမ္မနိ–ဟူ ၄–ပုဒ်ရှိသော ဝိဓာတ္တိဝိဓိသုတ်**

➤ **စ–သဒ္ဒါဆိုရကျိုး ။ ။** စ-သဒ္ဒါဖြင့် ကမ္မကတ္တားအနက်၌လည်း အတ္တနောပုဒ် ဝိဘတ်များ သက်နိုင်ရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။(ပုံစံ) ကုသူလော သယမေဝ ဘိဇ္ဇတေ။

➤ **စသဒ္ဒါ၏အနက် ။ ။** စသဒ္ဒါသည် ကမ္မကတ္တားကို ဆည်းသောကြောင့် အဝုတ္တ သမုစ္စည်းအနက် ရှိပါသည်။

➤ **ဘာဝ (ဘော) အဓိပ္ပါယ် ။ ။** ကမ္မကာရက, ဘာဝကာရကတို့နှင့် မရောမယှက် သက်သက် ဖြစ်ခြင်း, ရိုတ်ခြင်း,စသော ဓာတ်အနက်သည် ဘာဝ(ဘော)မည်ပါသည်။

➤ **ဘာဝ–အရ ။ ။** ဘဝန္တံ ဘာဝေါ-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ကမ္မကာရက, ဘာဝကာရက တို့နှင့် မရောမယှက် သက်သက် ဖြစ်ခြင်း, ရိုတ်ခြင်း,စသော ဓာတ်အနက်ကို ယူရပါမည်။

➤ **ကမ္မ (ကံ) အဓိပ္ပါယ် ။ ။** ပြုလုပ်သော အမှုကိစ္စဟူသမျှသည် ကမ္မ (ကံ)မည်၏။

➤ **ဘောအနက်၌သက်သော အတ္တနောပုဒ်ဝိဘတ်များ ။ ။** အတ္တနောပုဒ်ဝိဘတ် (၄၈)လုံးတို့တွင် ပထမပုရိသ် ဧကဝုစ်ဝိဘတ် (၈)လုံး ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ကံအနက်၌သက်သော အတ္တနောဝိဘတ် ။ ။** အတ္တနောပုဒ်ဝိဘတ် (၄၈)လုံးပင် ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

မေး ။ ။ အကမ္မကဓာတ်ကို သကမ္မကဓာတ် ပြုလုပ်လိုလျှင် အဘယ်သဒ္ဒါတို့နှင့် ယှဉ်တွဲ ရမည်နည်း။?

➤ **အကမ္မကဓာတ်ကို သကမ္မကဓာတ် ပြုလိုပါက** = အနု,စသော ဥပသာရပုဒ်တို့နှင့် ယှဉ်တွဲရပါမည်။ (ပုံစံ) အနုဘူယတေ။

၄၅၄။ ကတ္တရိ စ

ကတ္တရိ စ အတ္တနောပဒါနိ ဟောန္တိ။

မညတေ၊ ရောစတေ၊ သောစတေ၊ ဗုဇ္ဈတေ၊ ဇာယတေ။

* ကတ္တရိစ၊ကတ္တားအနက်၌လည်း။အတ္တနောပဒါနိ၊အတ္တနောပုဒ်တို့သည်။ဟောန္တိ ဖြစ်ကုန်၏။ [ဝုတ္တိအနက် တူ၏။] မညတေ၊သိတတ်၏။ ရောစတေ၊တင့်တယ်တတ်၏။ သောစတေ၊စိုးရိမ်တတ်၏။ ဗုဇ္ဈတေ၊သိတတ်၏။ ဇာယတေ၊ဖြစ်တတ်၏။

➤ **ကတ္တရိ+စ–ဟု ၂–ပုဒ်ရှိသော ဝိဓာန္တဝိဓိသုတ်**

➤ **ဤသုတ်သို့ လိုက်လာသော သဒ္ဒါများ** ။ ။ ဓာတူဟိ ဏေ ဏယ-စသောသုတ်မှ ဓာတူဟိသဒ္ဒါ, အတ္တနောပဒါနိ-စသောသုတ်မှ အတ္တနောပဒါနိသဒ္ဒါတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **စသဒ္ဒါ ဆိုရကျိုး** ။ ။ စသဒ္ဒါဖြင့် ဘုဝိအနက်ကိုဟောသော အသ,စသောဓာတ်တို့ဝယ် ကတ္တားအနက်၌ အတ္တနောပုဒ်သက်ခြင်းကို တားမြစ်ရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

➤ **စသဒ္ဒါ၏အနက်** ။ ။ စသဒ္ဒါသည် အတ္တနော ပဒါနိ ဘာဝေစ ကမ္မနိ-သုတ်၌ လာသော ဘောအနက်, ကံအနက်ကို ပေါင်းသောကြောင့် သမ္ပိဏ္ဍနအနက်, အသဓာတ်စသည်၌ အတ္တနောပုဒ်ဝိဘတ်သက်ခြင်းကို တားမြစ်သောကြောင့် နိဝတ္တာပနာဝဓာရဏ အနက် ဖြစ်ပါသည်။(ရူပသိဒ္ဓိ)

(တနည်း) အတ္တနောပုဒ်ကိုငင်သောကြောင့် အနုကဍ္ဎနအနက် ဖြစ်ပါသည်။

➤ **အတ္တနောပဒါနိ ဘာဝကမ္မကတ္တူသု–ဟု တစ်သုတ်တည်းပေါင်း၍ မဆိုဘဲ နှစ်သုတ်ခွဲ၍ ဆိုရကျိုး** ။ ။ အတ္တနောပဒါနိ ဘာဝေစ ကမ္မနိ-သုတ်ကား ဘော,ကံအနက်တို့၌ အတ္တနောပုဒ် အမြဲသက်ရ၏၊ ကတ္တရိစ-သုတ်ကား ကတ္တားအနက်၌ အတ္တနောပုဒ် အမြဲ မသက်ရ-ဟု မြဲခြင်းကို နစ်စေခြင်းအကျိုးရှိပါသည်။

➤ **အတ္တနောပဒါနိ–သုတ်နှင့် ကတ္တရိစ–သုတ် အထူး** ။ ။ အတ္တနောပဒါနိ-သုတ်ကား ဘောကံအနက်တို့၌ အတ္တနောပုဒ် အမြဲသက်ရသည်။ ကတ္တရိစ-သုတ်ကား ကတ္တား အနက်၌ အတ္တနောပုဒ် အမြဲ မသက်ရ၊ ဤသို့ ထူးပါသည်။

➤ **အတ္တနောပုဒ်ဝိဘတ် ဟောနိုင်သော အနက် (ဝါစ္စ) များ** ။ ။ အတ္တနော ပဒါနိ ဘာဝေစ ကမ္မနိ၊ ကတ္တရိစ-သုတ်တို့ကို ထောက်၍ အတ္တနောပုဒ်ဝိဘတ်များသည် ဘော ကံ, ကတ္တားအနက် သုံးပါးကို ဟောနိုင်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

➤ အတ္တနောပဒ်ဝိဘတ် သက်ရောက်ခြင်း ။ ။ အတ္တနော ပဒါနိ ဘာဝေ စ ကမ္မနိ-သုတ်ကိုယောက်၍ ဘောအနက်, ကံအနက်၊ ကတ္တရိစ-သုတ်ကို ယောက်၍ ကတ္တား အနက်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ ကတ္တားအနက်၌ အတ္တနောပဒ်ဝိဘတ် သက်သင့်/မသက်သင့် ။ ။ ကတ္တရိစ-သုတ်ကို ယောက်၍ ကတ္တားအနက်၌ အတ္တနောပဒ်ဝိဘတ် သက်သင့်ပါသည်။

၄၅၅။ ဓာတုပစ္စယေဟိ ဝိဘတ္တိယော

ဓာတုနိဒ္ဒိဋ္ဌေဟိ ပစ္စယေဟိ ခါဒိကာရိတန္တေဟိ ဝိဘတ္တိယော ဟောန္တိ။

တိတိက္ခတိ၊ ဇိဂုစ္ဆတိ၊ ဝီမံသတိ၊ သမုဒ္ဒါယတိ၊ ပုတ္တီယတိ၊ ကာရေတိ၊ ပါစေတိ။

* ဝိဘတ္တိယော၊ဝိဘတ်တို့သည်။ဓာတုပစ္စယေဟိ၊ဓာတ်အနက်၌ ညွှန်းပြစီရင်အပ်သော ခ, အစ ကာရိတ်ပစ္စည်း အဆုံးရှိကုန်သော ပစ္စည်းတို့မှ။ပရာ၊နောက်၌သက်ကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ * ဝိဘတ္တိယော၊တို့သည်။ဓာတုနိဒ္ဒိဋ္ဌေဟိ၊ဓာတ်အနက်၌ ညွှန်းပြစီရင်အပ်ကုန်သော။ခါဒိကာရိတန္တေဟိ၊ခ, အစ ကာရိတ်ပစ္စည်း အဆုံးရှိကုန်သော။ ပစ္စယေဟိ၊ပစ္စည်းတို့မှ။ပရာ၊ကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ။ တိတိက္ခတိ၊ သည်းခံ၏။ ဇိဂုစ္ဆတိ၊ တွဲရွံ စက်ဆုတ်၏။ ဝီမံသတိ၊ စူးစမ်း၏။ သမုဒ္ဒါယတိ၊ သမုဒ္ဒရာကဲ့သို့ ပြု၏။ ပုတ္တီယတိ၊ သားကဲ့သို့ ပြု၏။ ကာရေတိ၊ပြုစေ၏။ပါစေတိ၊ ချက်စေ၏။

➤ ဓာတုပစ္စယေဟိ+ဝိဘတ္တိယော–ဟု ၂–ပုဒ်ရှိသော ပရိဘာသာသုတ်

➤ ဤသုတ်ကို ဆိုရခြင်းအကြောင်း ။ ။ တိတိက္ခတိ-၌ တိတိက္ခ-ဟု ဖြစ်သည့် အခါ ခပစ္စည်းဆုံးလျက်ရှိ၏၊ တိ,စသော ဝိဘတ်များ၏ ထုံးစံမှာ ဓာတ်နောက်၌သာ သက်လေ့ရှိသည့်အတွက် ပစ္စည်းနောက်၌ တိ,စသော ဝိဘတ်တို့ မသက်နိုင်သကဲ့သို့ ဖြစ်နေသောကြောင့် ဓာတုပစ္စယေဟိ-သုတ်ကို ဆိုရပါသည်။

➤ ဓာတု–အရ ။ ။ ဓာတ်၏အနက်ကို ယူရပါမည်။

➤ ပစ္စယ–အရ ။ ။ ခ, အစ ကာရိတ်အဆုံးရှိသော ပစ္စည်းတို့ကို ယူရပါမည်။

➤ ဝိဘတ္တိ–အရ ။ ။ တိ, စသော အာချာတ်ဝိဘတ်တို့ကို ယူရပါမည်။

➤ ဓာတုပစ္စယ အဓိပ္ပါယ် ။ ။ ဓာတ်အနက်၌ ပြုအပ်ကုန်သော ခ, အစ ကာရိတ် အဆုံးရှိသော ပစ္စည်းတို့သည် "ဓာတုပစ္စယ" မည်ပါသည်။

မေး ။ ။ ဓာတုနိဒ္ဒိဋ္ဌေဟိ ပစ္စယေဟိ-အရ ယူရမည့်ပစ္စည်းများကို ပစ္စယဝိဓိသုတ်နှင့် တကွ ရေးသားခဲ့ပါ။

➤ ဓာတုပစ္စယ–အရ/ဓာတုနိဒ္ဒိဋ္ဌ=ဓာတ်အနက်ကို ညွှန်ပြနိုင်သော ပစ္စည်းနှင့်သုတ်များ

တိဇ ဂုပ ကိတ မာနေဟိ ခ ဆ သာ ဝါ၊ ဘုဇ ဃသ ဟရ သုပါဒီဟိ တုမိစ္ဆတ္ထေသု သုတ်တို့ဖြင့် ခ, ဆ, သ-ပစ္စည်း၊ အာယ နာမတော ကတ္တုပမာနာ ဒါစာရေ-သုတ်ဖြင့်

http://www.dhammadownload.com

အာယပစ္စည်း၊ ဤယူပမာနာစ၊ နာမမှာတွဲ့စွတွေ-သုတ်တို့ဖြင့် ဤယပစ္စည်း၊ ဓာတုပတိ ဏော ဏယ ဏာပေ ဏာပယ ကာရိတာနိ ဟေတွတ္တေ-သုတ်ဖြင့် ဏေ, ဏယ, ဏာပေ ဏာပယပစ္စည်း၊ ၎င်းသုတ် အတ္တ-သဒ္ဒါဖြင့် အလပစ္စည်း။ ဓာတုရူပေ နာမသ္မာ ဏယော စ-သုတ်ဖြင့် ဏယပစ္စည်း၊ ၎င်းသုတ် စ-သဒ္ဒါဖြင့် အာရ, အာလပစ္စည်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။ (သာစေ) ဓာတုနိဒ္ဒိဋ္ဌေဟိ ပစ္စယေဟိ ခါဒိကာရိတန္တေဟိ။

➤ **ဓာတုပစ္စယ ပစ္စည်းတို့ကို ဓာတု+ဓာတုရူပ+ကာရိတ်ခွဲပုံ** ။ ။ ခ, ဆ, သပစ္စည်း သုံးပါးတို့သည် ဓာတ်စစ်စစ်နောက်၌ သက်ရသောကြောင့် "ဓာတု" ပစ္စည်း ဖြစ်ပါသည် အာယ, ဤယ, ဏယ, အာရ, အာလပစ္စည်းတို့သည် ဓာတ်သဘောရှိသော နာမ်ပုဒ် နောက်၌ သက်ရသောကြောင့် "ဓာတုရူပ" ပစ္စည်း ဖြစ်ပါသည်။ ဏေ, ဏယ, ဏာပေ, ဏာပယ, အလပစ္စည်းတို့သည် သုဒ္ဓဓာတ်တတ္တားကို စေခိုင်းတတ်သော ပယောဇက ကတ္တား၏ ဗျာပါရအနက်၌ သက်ရသောကြောင့် "ကာရိတ်"ပစ္စည်း ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ပစ္စယ-သဒ္ဒါ နှစ်မျိုးအထူး** ။ ။ ဓာတုလိင်္ဂေဟိ ပရာ ပစ္စယာ-၌ ပစ္စယ-အရ တဒ္ဓိတ်ပစ္စည်း, ကိတ်ပစ္စည်း, ကိစ္စပစ္စည်း, ဣတ္ထိဇောတက အာ,စသောပစ္စည်း၊ ခ,စသော ဓာတုပစ္စည်း၊ အကွဲရေဟိ ကာရ-စသောသုတ်ဖြင့် သက်ရသော ကာရ,စသော ပစ္စည်း အပြားအားလုံးကို ယူရပါသည်။ * ဓာတုပစ္စယေဟိ ဝိဘတ္တိယော-သုတ်၌ ပစ္စယ-အရ ခ, အစ ကာရိတ်အဆုံးရှိသော ဓာတ်အနက်၌ စီရင်အပ်သော ဓာတုပစ္စည်းတို့ကိုသာ ယူရပါသည်။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

➤ **တိ,စသော ဝိဘတ်တို့ကို ဓာတ်၏ရှေ့၌ မသက်ဘဲ ဓာတ်၏နောက်၌ သက်ရ ခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ဓာတုလိင်္ဂေဟိ ပရာ ပစ္စယာ-ဟူ၍ ပရိဘာသာ လာသောကြောင့် ဓာတ်၏နောက်၌ သက်ရပါသည်။

➤ **အာချာတ်ကျမ်း၌ ဝိဘတ်မသက်ခင် သက်ရသော ပစ္စည်းများ**

ခ-အစ ကာရိတ်ပစ္စည်းအဆုံးရှိသော ပစ္စည်းများ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ဝိဘတ်သက်ပြီးမှ သက်ရသော ပစ္စည်း** ။ ။ အ-အစရှိသော ဝိကရဏပစ္စည်း များနှင့် ယ-စသော ပစ္စည်းများ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ဝိဘတ် မသက်ခင် သက်ရသောပစ္စည်းနှင့် ဝိဘတ်သက်ပြီးမှ သက်ရသော ပစ္စည်းများ/ ဝိကရဏပစ္စည်းနှင့် ဓာတုပစ္စယ ပစ္စည်းအထူး** ။ ။ ဝိကရဏပစ္စည်းများ သည် ကြိယာကာရကကို မဟော၊ တိ,စသော ဝိဘတ်ကိုသာ ဟော၍ ရုပ်ပြီးရုံမျှသာ ဖြစ်သောကြောင့် ဝိဘတ်သက်ပြီးမှ သက်ရပါသည်။ * ဓာတုပစ္စယမည်သော ခ, အစ ကာရိတ်အဆုံးရှိသော ပစ္စည်းများကား ကြိယာကာရကအနက်ကို ဟောတတ်သဖြင့် ဓာတ်သဘောရှိသောကြောင့် ဝိဘတ်မသက်ခင် သက်ရပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

၄၅၆။ ကတ္တရိ ပရဿပဒံ

ကတ္တရိ ပရဿပဒံ ဟောတိ။ ။ ကရောတိ၊ ပစတိ၊ ပဌတိ၊ ဂစ္ဆတိ။

* ကတ္တရိ၊ကတ္တားအနက်၌။ပရဿပဒံ၊ပရဿပုဒ်ဝိဘတ်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

[ရှု-အရို] ကတ္တရို၊ကတ္တားဖြစ်သော ကာရကကို။အဘိဓေယျေ၊ဟောအပ်သော်။ ဓာတူဟိ၊အလုံးစုံသော ဓာတ်တို့နောင်မှ၊ပရဿပဒံ၊ပရဿပုဒ်ဝိဘတ်သည်။ဟောတိ။

[ဗုဒ္ဓိအနက်ဗျူပြီ] ကရောတိ၊ပြု၏။ ပစတိ၊ချက်၏။ ပဌတိ၊ရွတ်ဆို၏။ ဂစ္ဆတိ၊သွား၏။

➤ **ကတ္တရိ+ပရဿပဒံ-ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော ဝိဘတ္တိဝိဓိသုတ်**

➤ **ဤသုတ်သို့လိုက်လာသော သဒ္ဒါ** ။ ။ ဓာတူဟိ ဏေ ဏယ-စသောသုတ်မှ ဓာတူဟိ-သဒ္ဒါ လိုက်လာပါသည်။

➤ **နိမိတ်-အရ** ။ ။ ဓာတ်အားလုံး ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ကတ္တရိ-သဒ္ဒါ တစ်ဖန်ဆိုရကျိုး** ။ ။ ကတ္တရိ-သဒ္ဒါ တစ်ဖန်ဆိုခြင်းသည် ပရဿပုဒ် ဝိဘတ်များသည် ကတ္တားအနက်၌သာ အမြဲသက်ရသည်ဟု ပြရခြင်းအကျိုးရှိပါသည်။

➤ **အာချာတ်ဝိဘတ်သက်ရာ ဝိသယ (ခွာန)** ။ ။ အတ္တနော ပဒါနိ ဘာဝေစ ကမ္မနိ၊ ကတ္တရိစ-သုတ်တို့ကိုထောက်၍ အတ္တနောပုဒ်ဝိဘတ်သည် ဘော, ကံ, ကတ္တား အနက်တို့၌ သက်ပါသည်။ ကတ္တရိ ပရဿပဒံ-သုတ်ကိုထောက်၍ ပရဿပုဒ်ဝိဘတ်များ သည် ကတ္တားအနက်၌သာ သက်ပါသည်။

၄၅၇။ ဘူဝါဒယော ဓာတဝေါ

ဘူ ဣစ္စေဝမာဒိတော ယေ သဒ္ဒဂဏာ၊ တေ ဓာတုသညာ ဟောန္တိ။

ဘဝတိ၊ ဘဝန္တိ၊ စရတိ၊ စရန္တိ၊ ပစတိ၊ ပစန္တိ၊ စိန္တယတိ၊ စိန္တယန္တိ၊ ဟောတိ၊ ဟောန္တိ၊ ဂစ္ဆတိ၊ ဂစ္ဆန္တိ။

* [ကစ္စည်းအလို] ဘူဝါဒယော၊ဘူ အစရှိသော သဒ္ဒါအပေါင်းတို့သည်။ဓာတဝေါ၊ ဓာတ်မည်ကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ * [ရူပသိဒ္ဓိအလို] ဘူဝါဒယော၊ကြိယာကို ဟော သော ဘူလျှင်ပိုင်းခြားခြင်းရှိကုန်သော သဒ္ဒါတို့သည်။ (ဝါ) ဘူ, ဝါ-လျှင် အတူရှိကုန် သော သဒ္ဒါတို့သည်။ (ဝါ) ကြိယာကိုဟောကုန်သော သဒ္ဒါတို့သည်။ဓာတဝေါ၊ဓာတ် အမည်တို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

* ဘူ ဣစ္စေဝမာဒိတော၊ဘူ, ဤသို့ အစရှိကုန်သော။ယေ သဒ္ဒဂဏာ၊အကြင်သဒ္ဒါ အပေါင်းတို့သည်။သန္တိ၊ရှိကုန်၏။ တေ၊ထိုသဒ္ဒါအပေါင်းတို့သည်။ဓာတုသညာ၊ဓာတ် အမည်ရှိကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ။ ဘဝတိ၊ဖြစ်၏။ဘဝန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။စရတိ၊ ကျင့်၏။စရန္တိ၊ကျင့်ကုန်၏။ပစတိ၊ချက်၏။ပစန္တိ၊ချက်ကုန်၏။စိန္တယတိ၊ကြံစည်၏။စိန္တယန္တိ

http://www.dhammadownload.com

ကြံစည်ကုန်၏။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ဂစ္ဆတိ၊သွား၏။ဂစ္ဆန္တိ၊သွားကုန်၏။

➤ ဘူဝါဒယော+ဓာတဝေါ–ဟု ၂–ပုဒ်ရှိသော သညာသုတ်

➤ ဘူဝါဒယော–ဝိဂ္ဂဟ ॥ ဘူအာဒိ ယေသံ တေ ဘူဝါဒယော [ဤအလို-ဘူဝါဒယော-ကို ဘူ+အာဒယော-ဟု ပုဒ်ဖြတ်၍ ယဝမဒန-ဖြင့် ဝ-လာ။]

ဘူဝါအာဒိ ပကာရာ ယေသံ တေ ဘူဝါဒယော။ [ဤအလို-ဘူဝါဒယော-ကို ဘူဝါ+အာဒယော-ဟု ပုဒ်ဖြတ်ပါ။]

➤ ဘူဝါဒယော နာမ်ရှစ်ကျဉ်း ॥ ဘူဝါဒယော-ကို ဘူဝါဒိလိင်တည်း၊ယော- သက်၊ ဣကို ဈအမည်မှည့်၊ ယောသွကတရသော ဈောသုတ်ဖြင့် ဈမည်သော ဣ-ကို အ-ပြု

➤ ဓာတဝေါ နာမ်ရှစ်ကျဉ်း ॥ ဓာတဝေါ-ကို ဓာတု-လိင်တည်၊ ယော-သက်၊ တတော ယောန မောတု-သုတ်၌ တုသဒ္ဒါဖြင့် ယော-ကို ဩပြု၊ ဩသရေစ-သုတ်၌ စ သဒ္ဒါဖြင့် တု-၌ ဥကို အဝပြု၊ ဝ-ဩသို့ကပ်၊ဓာတဝေါ-ပြီး၏။(တနည်း) ဓာတုလိင်တည်၊ ယော-သက်၊ ဥကို လ,အမည်မှည့်၊ လတော ဝေါကာရောစ-သုတ်ဖြင့် ယောကို ဝေါပြု၊ ဝေ ဝေါသု လောစ-သုတ်ဖြင့် ဥကို အ-ပြု၊ဓာတဝေါ ပြီး၏။

➤ ဘူအာဒယော–ဟု မဆိုဘဲ ဘူဝါဒယော–ဟု ဆိုခြင်းအကြောင်း

ဝ-လာရခြင်းသည် အာဂမသန္ဓိအရာ ဖြစ်၏ဟု သိစေလိုသောကြောင့် ဘူဝါဒယော ဟု ဆိုရပါသည်။

➤ အာဒိ–သဒ္ဒါ၏အနက် ॥ အာဒိ-သဒ္ဒါသည် ပကာရအနက်ရှိပါသည်။

မေး ॥ ဘူဓာတ် ဝါဓာတ်တို့ဖြင့် အဘယ်ကို ယူရမည်နည်း။?

ဖြေ ॥ "ဘူဓာတ်" ဖြင့် အကမ္မကအဖြစ်ဖြင့်တူသော အသဓာတ်, ဌာဓာတ် စသည် ကို ယူရပါမည်။ "ဝါဓာတ်" ဖြင့် သကမ္မကအဖြစ်ဖြင့်တူသော ဂမုဓာတ်, ပစဓာတ် စသည်တို့ကို ယူရပါမည်။

➤ အာဒိ–အရ/ ဓာတု–အရ ॥ ဘူဓာတ်နှင့် အကမ္မကကြိယာဟောချင်းတူသော အသဓာတ် ဌာဓာတ်,စသော သဒ္ဒါအပေါင်းကိုရင်း၊ ဝါဓာတ်နှင့် သကမ္မကကြိယာဟော ချင်းတူသော ဂမုဓာတ်, ပစဓာတ်,စသော သဒ္ဒါအပေါင်းကိုရင်း ယူရပါမည်။

➤ ဓာတဝေါ–ဟု ဂရုသညာ ပြုရကျိုး ॥ကြိယာကို ဟောကုန်သော ဓေန္တဓာတ် တို့ကိုသာ ယူရခြင်းအကျိုးရှိပါသည်။ (ဋီကာ)

➤ ကစ္စည်းကျမ်းလာ ဓာတု–သဒ္ဒါ၏ လိင် ॥ ဘူဝါဒယော ဓာတဝေါ-သုတ်ကို ထောက်၍ ဓာတု-သဒ္ဒါကား ပုလ္လိင်၊ ဓာတုယာ ကမ္မာဒိမှိ ဏော-သုတ်ကိုထောက်၍ ဓာတု-သဒ္ဒါကား ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။

အာချာတ်ဒုတိယပိုင်း ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

အာချာတ တတိယကဏ္ဍ

၄၅၈။ ကွစာစိဏ္ဏောနှ ဓေကဿရာနံ ဓွေဘာဝေါ

အာဒိဘူတာနံ ဝဏ္ဏာနံ ဧကဿရာနံ ကွစိ ဒွေဘာဝေါ ဟောတိ။

တိတိက္ခတိ၊ ဇိဃစ္ဆတိ၊ တိကိစ္ဆတိ၊ ဝီမံသတိ၊ ဗုဘုက္ခတိ၊ ပိဝါသတိ၊ ဒဒ္ဒလ္လတိ၊ ဒဒါတိ၊ ဇဟာတိ၊ စင်္ကမတိ။ ကွစီတိ ကိမတ္ထံ? ကမ္ပတိ၊ စလတိ။

* အာဒိဝဏ္ဏာနံ၊အစဖြစ်သော ဝဏ္ဏတို့၏၊ဧကဿရာနံ၊တူသော သရရှိကုန်သည် ဖြစ်၍၊ကွစိ၊အချို့သော ပုံစံ၌၊ဒွေဘာဝေါ၊ဒွေဘော်သည်၊ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

* အာဒိဘူတာနံ၊အစဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ဝဏ္ဏာနံ၊ဝဏ္ဏတို့၏၊ဧကဿရာနံ၊တူသော သရရှိကုန်သည်ဖြစ်၍၊ကွစိ၊၌၊ဒွေဘာဝေါ၊ဒွေဘော်သည်၊ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

တိတိက္ခတိ၊ သည်းခံ၏၊ဇိဃစ္ဆတိ၊ စက်ဆုတ်၏၊တိကိစ္ဆတိ၊ ဆေးကု၏၊ဝီမံသတိ၊ စုံစမ်း၏။ ဗုဘုက္ခတိ၊ စောင့်ရှောက်တတ်လို၏။ ပိဝါသတိ၊ သောက်တတ်လို၏။ ဒဒ္ဒလ္လတိ၊ လွန်စွာတောက်ပ၏။ ဒဒါတိ၊ ပေး၏။ ဇဟာတိ၊ စွန့်၏။ စင်္ကမတိ၊ စင်္ကြံသွား၏။

ကွစီတိပဒံ၊ကွစိ-ဟူသောပုဒ်သည်၊ကိမတ္ထံ၊ဘာအကျိုးရှိသနည်း။ ကမ္ပတိ၊ စဉ်းငယ် တုန်လှုပ်၏။ စလတိ၊ တုန်လှုပ်၏။ (ဝါ) ရွေ့ရှား၏။

➢ **ကွစိ+အာဒိဝဏ္ဏာနံ+ဧကဿရာနံ+ဒွေဘာဝေါ-ဟူ ၄-ပုဒ် အာဒေသဝိဓိသုတ်**

➢ **ဤသုတ်သို့လိုက်လာသော သဒ္ဒါ ။ ။** ဓာတုဟိ ဏေ ဏာယ-စသောသုတ်မှ ဓာတု-သဒ္ဒါသည် ဆဋ္ဌီဝိဘတ်ပြန်၍ လိုက်လာပါသည်။

➢ **ဧကဿရာနံ-ဟူ အထူးပြု၍ ဆိုရခြင်းအကြောင်း ။ ။** ပစဓာတ် စသည်၌ ပ သည် ဓာတ်၏အစ ဝဏ္ဏတည်း၊ ထိုဓာတ်၏အစ ဝဏ္ဏသည်လည်း သရရှိသော ဝဏ္ဏ တည်းဟု သိစေလိုသောကြောင့် "ဧကဿရာနံ" ဟု အထူးပြု၍ ဆိုပါသည်။

➢ **ဧကဿရာနံ အဓိပ္ပါယ် ။ ။** တိဇဓာတ် စသည်၌ အစ, တိအက္ခရာနှင့် သရ တူ ဒွေဘော်ဖြစ်သော သရနှင့်တကွ တိဗျည်းကို "ဧကဿရာနံ"ဟု ဆိုပါသည်။

➢ **ဧကဿရ-အရ ။ ။** ဧကော သမာနော သရော ဧတေသန္တိ ဧကဿရာ-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ တိဇ,စသော ဓာတ်တို့၏ အစ, တိအက္ခရာနှင့်တူသော သရရှိသော နောက် ဒွေဘော် တိဗျည်းကို ယူရပါမည်။

➢ **အာဒိဝဏ္ဏ အဓိပ္ပါယ် ။ ။** တိဇ,စသည်တို့၏ အစ တိအက္ခရာကို "အာဒိဝဏ္ဏ" ဟု ဆိုပါသည်။ ➢ **အာဒိဝဏ္ဏ-အရ ။ ။** အာဒိဘူတာ ဝဏ္ဏာ အာဒိဝဏ္ဏာ-ဟု ဝစနတ္ထ ပြု၍ တိဇဓာတ် စသည်၌ အစ တိအက္ခရာကို ယူရပါမည်။

➢ **အာဒိဝဏ္ဏာနံ-ဟူ ဗဟုဝုစ်ဖြင့် ဆိုရကျိုး ။ ။** သရနှင့်တကွ ဓာတ်၏ အစဗျည်း ကို ဒွေဘော်ပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

➤ **သန္ဓိဓွနိတော်နှင့် အာချာတ်ဓွနိတော် အထူး** ॥ ॥ အပ္ပမာဒေါ-ကို အ+ပမာဒေါ ဟု ပုဒ်ဖြတ်၍ သဝိသဓွနိတော် လာသည့်အခါ သရ မပါ။ ပဗျည်းသက်သက်လာခြင်း သည် "သန္ဓိဓွနိတော်" မည်၏။ သု-၌ ဓွနိတော်လာသည့်အခါ သု-သု-ဟု သရနှင့်တကွ လာရခြင်းသည် "အာချာတ်ဓွနိတော်" မည်၏။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

➤ **ဓွနာဂမ(ဓွနိတော်) အဓိပ္ပါယ်** ॥ ॥ တိဇာတ် စသည်၌ အစ တိနှင့် ပုံတူ တိ တိ-ဟု တိ-တစ်လုံးပိုလာခြင်းသည် ဓွနာဂမ(ဓွနိတော်) မည်ပါသည်။

➤ **ဓွနိတော်ဖြစ်ရာ၌ နိမိတ်ဖြစ်သင့်သော ဝိတတ်ပစ္စည်း** ॥ ॥ ပရောက္ခာဝိဘတ်နှင့် ခ, ဆ, သပစ္စည်း၊ အပစ္စည်း, ကိစ္စပစ္စည်း, တုံ, တွာ,စသော နိပါတ်ပစ္စည်း၊ အန္တ, မာန ပစ္စည်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ကွစိ-သဒ္ဒါ၏အနက်** ॥ ॥ ကွစိ-သဒ္ဒါသည် ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာအနက်ရှိသည်။

➤ **ကွစိ-သဒ္ဒါဖြင့် ပြဆိုအပ်သော အဓိပ္ပါယ်/ကွစိ-သဒ္ဒါဖြင့် ဝိဓိသုံးပါးမိုင်းခြားပုံ**

တိတိက္ခတိ၊ဇိဃစ္ဆတိ၊ပိဝါသတိ စသည်ဝယ် ခ, ဆ, သပစ္စည်းတို့ကြောင့်ရင်း။ဗဘူဝ ဇဂါမ၊ ပပစ စသည်ဝယ် ပရောက္ခာဝိဘတ်ကြောင့်ရင်း၊ ဇုဟောတိ-ဝယ် ဇုဟောတျာဒိ ဓာတ်တို့၏ရင်း၊ ဓွနိတော်အမြဲပြုရခြင်း နိစ္စဝိဓိ၊ ဇဟိတဗ္ဗံ၊ဟောတဗ္ဗံ၊ပဇဟိတဗ္ဗံ၊ပဟာ တဗ္ဗံ၊ဝိဓာတဗ္ဗံ စသည်တို့၌ ကိစ္စပစ္စည်းကြောင့်ရင်း, ဇဟိတွာ၊ဇဟိတုံ၊ဟောတုံ၊ပိဒဟိတွာ ပိဓာယ စသည်တို့၌ ကိတကပစ္စည်းတို့ကြောင့်ရင်း ဓွနိတော်ရခါပြုရခြင်း အနိစ္စ ဝိဓိ၊ ဒါတဗ္ဗံ, ဒတွာ, ဟုတံ, ဟိနံ, ဝိနံ့ စသည်တို့၌ ဓွနိတော်လုံးဝ မပြုရခြင်း အသန္တဝိဓိ သုံးမျိုးကို ပိုင်းခြားပြပါသည်။ (ရှုနှင့် ရှုငို)

၄၅၉။ ပုဗ္ဗောဗ္ဘာသော

ဓွေဘူတဿ ဓာတုဿ ယော ပုဗ္ဗော၊ သော အဗ္ဘာသသညော ဟောတိ။

ဒဓာတိ၊ ဒဒါတိ၊ ဗဘူဝ။

* ပုဗ္ဗော၊ရှေးဖြစ်သော ဓာတ်တစ်လုံးသည်။အဗ္ဘာသော၊အဗ္ဘာသမည်သည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ॥ * ဓွေဘူတဿ၊နှစ်လုံးဖြစ်၍ဖြစ်သော။ဓာတုဿ၊ဓာတ်၏။ပုဗ္ဗော၊ ရှေးဖြစ်သော။ယော၊အကြင်အက္ခရာသည်။အတ္ထိ၊ရှိ၏။သော၊ထိုအက္ခရာသည်။အဗ္ဘာသ သညော၊အဗ္ဘာသ အမည်ရှိသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ * ဒဓာတိ၊ ဆောင်၏။ဒဒါတိ၊ ပေး၏။ ဗဘူဝ၊ဖြစ်ပြီတဲ့။

➤ **ပုဗ္ဗော+အဗ္ဘာသော-ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော သညာသုတ်**

➤ **အဗ္ဘာသော ပုဒ်ဖြတ်** ॥ ॥ အဘိ+ဘာသော/အဘိ+အာသော-ဟု ဖြတ်ပါ။

➤ **အဗ္ဘာသ အဓိပ္ပါယ်** ॥ ॥ သူ-ဟုရှိရာ၌ နောက်ထပ်ဆိုအပ်သော (အပိုလာသော) ဘူအက္ခရာသည် (ထပ်၍ဆိုအပ်သောကြောင့်) "အဗ္ဘာသ" မည်ပါသည်။ (တစ်နည်း)

http://www.dhammadownload.com

ပုဒ်ကိုတန်ဆာဆင်ခြင်းငှာ အပိုအလွန်ပြု၍ ရွတ်ဆိုအပ်သောကြောင့် "အဋ္ဌာသ" မည်ပါသည်။ (နိဒ္ဒေသ) ➤ **အဋ္ဌာသ-အရ** ။ ။ ဓာတ်ရင်း အက္ခရာထက် ပိုမို၍ ရွတ်ဆိုအပ်သော ဒွေဘော် အက္ခရာကို ယူရပါမည်။

➤ **ပုဗ္ဗောဘာသော/ပုဗ္ဗောဗ္ဘာသော ပါဠိအဆုံးအဖြတ်** ။ ။ ဓာတ္တွဂ္ဂိပုဒ်ကဲ့သို့ အဘိပုဒ်၌ ဘ-အက္ခရာကို အသဒိသဒွေဘော်ပြုရမည်ဖြစ်သောကြောင့် ပုဗ္ဗောဗ္ဘာသော ပါဠိသာ မှန်ပါသည်။

၄၆၀။ ရဿော

အဗ္ဘာသေ ဝတ္တမာနဿ သရဿ ရဿော ဟောတိ။ ဒဓာတိ၊ ဇဟာတိ။

* အဗ္ဘာသဂတဿ၊အဗ္ဘာသ၌ဖြစ်သော သရ၏။ရဿော၊ရဿပြုသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ * အဗ္ဘာသေ၊အဗ္ဘာသ၌။ဝတ္တမာနဿ၊ဖြစ်သော။သရဿ၊သရ၏။ရဿော၊ရဿပြုသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ * ဒဓာတိ၊ ဆောင်၏။ ဇဟာတိ၊ စွန့်၏။

➤ ရဿော-တွင် ၁-ပုဒ်သာရှိသော အာဓေယျဝိဓိသုတ်

➤ **သရဿ-အရ / ကာရီ-အရ** ။ ။ ဒဓာတိ ဇဟာတိ ပုံစံတို့ကို ရှု၍ အဗ္ဘာသ အမည်ရသော ဓာဓာတ်, ဟာဓာတ်တို့၏ အစိတ်အာသရကို ယူရပါမည်။

➤ **ရဿော-အရ/ကာရိယ-အရ** ။ ။ အရဿကို ယူရပါမည်။

➤ **ဤသုတ်၏ နိမိတ်ဖြစ်သင့်သောသုတ်များ** ။ ။ ကွစာဒိ-သုတ်ဖြင့် ဓာတ်၏အစ အက္ခရာကို ဒွေဘော်ပြုပြီးမှသာရင်း၊ ပုဗ္ဗောဗ္ဘာသော-သုတ်ဖြင့် နှစ်လုံးသော ဓာတ်၏ ရှေ့ အက္ခရာကို အဗ္ဘာသ မှည့်ပြီးမှသာရင်း၊ ရဿပြုနိုင်သောကြောင့် ကွစာဒိဝဏ္ဏာန မေကဿရာနံ ဒွေဘာဝေါ၊ ပုဗ္ဗောဗ္ဘာသော-သုတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **သန္ဓိရဿနှင့် အာချာတ်ရဿ အထူး** ။ ။ သန္ဓိရဿကား- နောက်ဗျည်းနိမိတ် ကြောင့် ဆန်းစောင့်လိုရာ အာဂုံနှောင်းရာ သံယုဂ်နှောင်းရာ၌ အဗ္ဘာသ အမည် မရသော အစိတ်သရကို ရဿပြုပါသည်။ အာချာတ်ရဿကား- အဗ္ဘာသ အမည်ရသော ဒွေဘော်ဗျည်း၏ အစိတ်သရကိုသာ ရဿပြုပါသည်။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

၄၆၁။ ဒုတိယစတုတ္ထာနံ ပဌမတတိယာ

အဗ္ဘာသဂတာနံ ဒုတိယစတုတ္ထာနံ ပဌမတတိယာ ဟောန္တိ။

စိစ္ဆေဒ၊ ဗုဘုက္ခတိ၊ ဗဘူဝ၊ ဒဓာတိ။

* အဗ္ဘာသဂတာနံ၊အဗ္ဘာသ၌ဖြစ်ကုန်သော။ဒုတိယစတုတ္ထာနံ၊ဒုတိယက္ခရာ, စတုတ္ထက္ခရာတို့၏။ပဌမတတိယာ၊ပဌမက္ခရာ, တတိယက္ခရာပြုတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ [ဝုတ္တိအနက်တူပြီ] * စိစ္ဆေဒ၊ဖြတ်ပြီတဲ့။ ဗုဘုက္ခတိ၊ စောင့်ရှောက်တတ်လို၏။ ဗဘူဝ၊ဖြစ်ပြီတဲ့။ ဒဓာတိ၊ ဆောင်၏။

http://www.dhammadownload.com

➤ ဒုတိယစတုတ္ထာနံ+ဝဇ္ဇမတတိယာ–ဟု ၂–ပုဒ်ရှိသော အာခေသေဝိဝိသုတ်

➤ ဤသုတ်၏ နိမိတ်ဖြစ်သင့်သော သုတ်များ ။ ။ ကွစာဒိဝဏ္ဏာနမေကေသံရာနံ ဒွေဘာဝေါ၊ ပုဗ္ဗောဗ္ဗာသော-သုတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

၄၆၂။ ကဝဂ္ဂဿ စဝဂ္ဂေါ

အဗ္ဘာသေ ဝတ္တမာနဿ ကဝဂ္ဂဿ စဝဂ္ဂေါ ဟောတိ။

စိကိစ္ဆတိ၊ ဇိဂုစ္ဆတိ၊ ဇိဃစ္ဆတိ၊ ဇိဂီသတိ၊ ဇင်္ဂမတိ၊ စင်္ကမတိ။

* အဗ္ဘာသဂတဿ၊အဗ္ဘာသ၌ဖြစ်သော။ကဝဂ္ဂဿ၊ကဝဂ်၏။စဝဂ္ဂေါ၊စဝဂ်ပြုသည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * အဗ္ဘာသေ၊အဗ္ဘာသ၌၊ဝတ္တမာနဿ၊ဖြစ်သော၊ကဝဂ္ဂဿ၊ကဝဂ်၏။ စဝဂ္ဂေါ၊စဝဂ်ပြုသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * စိကိစ္ဆတိ၊ ကုစားတတ်၏။ ဇိဂုစ္ဆတိ၊ ကဲ့ရဲ့ စက်ဆုပ်တတ်၏။ ဇိဃစ္ဆတိ၊ စားတတ်လို၏။ ဇိဂီသတိ၊ဆောင်တတ်လို၏။ဇင်္ဂမတိ၊ သွား တတ်၏။ စင်္ကမတိ၊ စင်္ကြံသွား၏။

➤ ကဝဂ္ဂဿ+စဝဂ္ဂေါ–ဟု ၂–ပုဒ်ရှိသော အာခေသေဝိဝိသုတ်

➤ ဤသုတ်၏ နိမိတ်ဖြစ်သင့်သော သုတ်များ ။ ။ ကွစာဒိဝဏ္ဏာနမေကေသံရာနံ ဒွေဘာဝေါ၊ ပုဗ္ဗောဗ္ဗာသော-သုတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

မေး ။ ။ ဤသုတ်ဖြင့် မည်သည့် ကဝဂ်ဗျည်းကိုသာ စဝဂ်ပြုမည်နည်း။?

ဖြေ ။ ။ ပြယုဂ်ပြီးစေခြင်းအကျိုးငှာ သုတ်ကိုဆိုရသောကြောင့် ပြယုဂ်အားလျော်စွာ ကဝဂ်ဖြစ်သော က, ဂ, ဃဗျည်းတို့ကိုသာ စဝဂ်ဖြစ်သော စ, ဇ, ဈ ဗျည်းပြုရမည်

၄၆၃။ မာနကိတာနံ ဝတဝ္တံ ဝါ

မာနကိတ ဣစ္စေတေသံ ဓာတူနံ အဗ္ဘာသဂတာနံ ဝကာရတကာရတ္တံ ဟောတိ ဝါ ယထာသင်္ချံ။ ဝီမံသတိ၊ တိကိစ္ဆတိ။ ဝါတိ ကိမတ္ထံ? စိကိစ္ဆတိ။

* အဗ္ဘာသဂတာနံ၊အဗ္ဘာသ၌ဖြစ်ကုန်သော။မာနကိတာနံ၊မာနဓာတ်, ကိတဓာတ်တို့ ၏။ဝတတ္တံ၊ဝ၏အဖြစ် တ၏အဖြစ်သည်။ဝါ၊အချို့။ဟောတိ၊၏။ ။ * အဗ္ဘာသဂတာနံ၊ အဗ္ဘာသ၌ဖြစ်ကုန်သော။မာနကိတ ဣစ္စေတေသံ၊မာန, ကိတ-ဟူကုန်သော။ဓာတူနံ၊ ဓာတ်တို့၏။ယထာသင်္ချံ၊အစဉ်အတိုင်း။ဝကာရ တကာရတ္တံ၊ဝ-အက္ခရာ, တ-အက္ခရာ အဖြစ်သည်။ဝါ၊အချို့။ဟောတိ၊၏။ ။ * ဝီမံသတိ၊ စူးစမ်း၏။ တိကိစ္ဆတိ၊ ဆေးကု၏။ ဝါတိပဒံ၊ဝါ-ဟူသောပုဒ်သည်။ကိမတ္ထံ၊ဘာအကျိုးရှိသနည်း။ စိကိစ္ဆတိ၊ ဆေးကု၏။

➤ မာနကိတာနံ+ဝတတ္တံ+ဝါ–ဟု ၃–ပုဒ်ရှိသော အာခေသေဝိဝိသုတ်

➤ ဤသုတ်၏ နိမိတ်ဖြစ်သင့်သော သုတ်များ ။ ။ ကွစာဒိဝဏ္ဏာနမေကေသံရာနံ ဒွေဘာဝေါ၊ ပုဗ္ဗောဗ္ဗာသော-သုတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

မေး ။ ။ မာနကိတာနံ-ဟု သာမညဆိုသောကြောင့် အဘယ်အက္ခရာတို့ကို ဝ-တ ပြုရ

http://www.dhammadownload.com

မည်နည်း။?

ဖြေ ။ ။ အဗ္ဘာသဂတာနံ-ဟု အထူးပြု၍ဆိုသောကြောင့် မာနစာတ်, ကိတစာတ်တို့တွင် ရှေ့ဖြစ်သော မ-အက္ခရာကို ဝပြု၊ က-အက္ခရာကို တ-ပြုရပါမည်။(နိဒ္ဒေသ)

➤ **ဒွေဘော်ဖြစ်သော မာ-အက္ခရာ ကိ-အက္ခရာတို့ကို မာနစာတ် ကိတစာတ်ဟု ခေါ်ဆိုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ အကြောင်းဖြစ်သော မာနစာတ်, ကိတစာတ်တို့၏ မာန, ကိတ-ဟူသောအမည်ကို အကျိုးဖြစ်သော ဒွေဘော်ပြုထားသော မာ-အက္ခရာ, ကိ-အက္ခရာပေါ်၌ တင်စား၍ ဆိုထားသောကြောင့်-- တည်း။

၄၆၄။ ဟဿ စော

အဗ္ဘာသေ ဝတ္တမာနဿ ဟကာရဿ စော ဟောတိ။

ဇဟာတိ၊ ဇုဟွတိ၊ ဇုဟောတိ၊ ဇဟာရ။

* အဗ္ဘာသဂတဿ၊အဗ္ဘာသ၌ဖြစ်သော။ဟဿ၊ဟ၏။စော၊စပြုသည်။ဟောတိ၊၏။

* အဗ္ဘာသေ၊အဗ္ဘာသ၌။ဝတ္တမာနဿ၊ဖြစ်သော။ဟကာရဿ၊ဟ-အက္ခရာ၏။စော၊စပြုသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * ဇဟာတိ၊စွန့်၏။ ဇုဟွတိ၊ ဇုဟောတိ၊ ပူဇော်၏။ဇဟာရ၊ ဆောင်ပြီတဲ့။

➤ ဟဿ+စော-ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➤ **ဤသုတ်၏ နိမိတ်ဖြစ်သင့်သော သုတ်များ** ။ ။ ကွစာဒိဝဏ္ဏာနမေကဿရာနံ ဒွေဘာဝေါ၊ ပုဗ္ဗောဗ္ဘာသော-သုတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ဟ-ကို စပြုရမည့် စာတ်အမျိုးအစား** ။ ။ ဟာစာတ်, ဟုစာတ်, ဟရစာတ်တို့၏ ဒွေဘော်ပြုပြီးသော အဗ္ဘာသ၌ဖြစ်သော ဟ-အက္ခရာကို ဇပြုရမည်။ (ပုံစံ) ဇဟာတိ၊ ဇုဟွတိ၊ ဇဟာရ။

➤ **ဤသုတ်ဖြင့် အဗ္ဘာသ-ဟကို စပြုခြင်းသည် မြဲ/မမြဲ** ။ ။ အန္တဿိဝဏ္ဏာကာရော ဝါ-သုတ်၌ ဆိုလတ္တံ့သော ဝါ-သဒ္ဒါဖြင့် မာနကိတာနံ ဝတတ္တံ ဝါသုတ်၌ ဆိုအပ်ပြီးသော ဝါသဒ္ဒါကို ဟဿ စော-သုတ်သို့ လိုက်ခြင်းကို တားမြစ်ထားသောကြောင့် အဗ္ဘာသဟ-ကို စပြုခြင်းသည် မြဲပါသည်။ (ဝါ) နိစ္စဝိဓိဖြစ်သည်။

၄၆၅။ အန္တဿိဝဏ္ဏာကာရော ဝါ

အဗ္ဘာသဿ အန္တဿ ဣဝဏ္ဏော ဟောတိ အကာရော ဝါ။

ဇိဂုစ္ဆတိ၊ ပိဝါသတိ၊ ဝီမံသတိ၊ ဇိဃစ္ဆတိ၊ ဗဘူဝ၊ ဒဓာတိ။

ဝါတိ ကိမတ္ထံ? ဗုဘုက္ခတိ။

အဗ္ဘာသဂတဿ၊အဗ္ဘာသ၌ဖြစ်သော။အန္တဿ၊အဆုံးသရ၏။ဣဝဏ္ဏာကာရော၊ဣဝဏ်ပြု၊ အပြုသည်။ဝါ၊အချို့။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * အဗ္ဘာသဿ၊အဗ္ဘာသ၏။အန္တဿ၊

http://www.dhammadownload.com

အစိတ်သရ၏။ ဣဝဏ္ဏော၊ ဣဝဏ်ပြုသည်ရှင်း။ အကာရော၊ အပြုသည်ရှင်း။ ဝါ၊ အချို့။ ယောတိ၊ ၏။ ။ ဇိဂ္ဃတိ၊ တွဲရဲ့စက်ဆုတ်၏။ ပိဝါသတိ၊ သောက်တတ်လို၏။ ဝီမံသတိ၊ စူးစမ်း၏။ ဇိဃစ္ဆတိ၊ စားတတ်လို၏။ ဗဘူဝ၊ ဖြစ်ပြီတဲ့။ ဒဓာတိ၊ ဆောင်၏။ ဝါတိပဝံ၊ ဝါ-ဟူသောပုဒ်သည်။ ကိမတ္ထံ၊ ဘာအကျိုးရှိသနည်း။ ဗုဘုက္ခတိ၊ စောင့်ရှောက်တတ်လို၏။

➢ အန္တဿ+ဣဝဏ္ဏောကာရော+ဝါ-ဟူ ၃-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➢ အန္တဿ-အရ/ကာရီ-အရ ။ ။ ဇိဃစ္ဆတိ-၌ အသရ၊ ပိဝါသတိ, ဝီမံသတိ, ဒဓာတိ-တို့၌ အာသရ၊ ဇိဂုစ္ဆတိ-၌ ဥသရ၊ ဗဘူဝ-၌ ဦသရတို့ကို ယူရပါမည်။

➢ ကာရိယ-အရ ။ ။ ဣဝဏ်, အ-အက္ခရာတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ နိမိတ်-အရ ။ ။ ခ, ဆ, သပစ္စည်းနှင့် ပရောက္ခာဝိဘတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ ဝဏ္ဏ-သဒ္ဒါ ထည့်ဆိုရခြင်းအကျိုး ။ ။ ဣ-အက္ခရာနှင့် တာလုဋ္ဌာန် အဖြစ်ဖြင့် တူသော ဧ-အက္ခရာကို ယူရခြင်းအကျိုးရှိပါသည်။

➢ ကာရ-သဒ္ဒါ ထည့်ဆိုရခြင်းအကျိုး ။ ။ အ-အက္ခရာနှင့် ကဏ္ဌဋ္ဌာန်အဖြစ်ဖြင့် တူသော အာ-အက္ခရာကို ယူရခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

➢ ဝါသဒ္ဒါ၏အနက် ။ ။ ဝါသဒ္ဒါသည် ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာအနက် ဖြစ်ပါသည်။

➢ ဝါ-သဒ္ဒါဖြင့် ပြဆိုအပ်သော အဓိပ္ပါယ်/ဝါ-သဒ္ဒါဖြင့် ပိုင်းခြားပုံ

ဝါ-သဒ္ဒါသည် ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာအနက်ရှိသောကြောင့် ဇိဃစ္ဆတိ-၌ ဆပစ္စည်းကြောင့် အဗ္ဘာသ-၏ အစိတ် အ-ကို ဣပြု၊ ပိဝါသတိ-၌ သပစ္စည်းကြောင့် အဗ္ဘာသ၏ အစိတ်အာ-ကို ဣပြု၊ ဇိဂုစ္ဆတိ-၌ ဆပစ္စည်းကြောင့် အဗ္ဘာသ၏ အစိတ် ဥကို ဣပြု၊ ဝီမံသတိ-၌ သပစ္စည်းကြောင့် အဗ္ဘာသ၏ အဆုံးဖြစ်သော အာကို ဤပြု၊ ဗဘူဝ-၌ ပရောက္ခာဝိဘတ်ကြောင့် အဗ္ဘာသ၏ အစိတ်ဦကို အပြုရခြင်း နိစ္စဝိဓိ၊ စိကိစ္ဆတိ ဒဓာတိ ဒဒါတိ-တို့၌ အဗ္ဘာသ သရ၏ ဣဝဏ်အပြု, အ-အပြု မရှိခြင်း အသန္တဝိဓိကို ပြဆိုသည်။

➢ ဣ,အပြုအတွက် ဖြစ်ဆိုက်သော နိမိတ်နှင့် ကာရီ ။ ။ နိမိတ်ကား- ဆပစ္စည်း, သပစ္စည်း ဖြစ်ပါသည်။ ကာရီကား- အဗ္ဘာသ အမည်ရသော ဃသဓာတ်, ပါဓာတ်, ဂုပဓာတ်တို့၏ အစိတ် အ, အာ, ဥသရတို့ ဖြစ်ပါသည်။ ➢ ဤ,အပြုအတွက် ဖြစ်ဆိုက်သော နိမိတ်နှင့် ကာရီ ။ ။ နိမိတ်ကား-သပစ္စည်း ဖြစ်ပါသည်။ ကာရီကား- အဗ္ဘာသ အမည်ရသော မာနဓာတ်၏ အစိတ်အာသရ ဖြစ်ပါသည်။ ➢ အ,အပြုအတွက် ဖြစ်ဆိုက်သော နိမိတ်နှင့် ကာရီ ။ ။ နိမိတ်ကား-ပရောက္ခာဝိဘတ် ဖြစ်ပါသည်။ ကာရီကား- အဗ္ဘာသ အမည်ရသော ဘူဓာတ်၏ အစိတ်ဦသရ ဖြစ်ပါသည်။

➢ ဝါ-သဒ္ဒါကို ထပ်မံဆိုရကျိုး ။ ။ ဟဿ ဓေ-သုတ်၌ ဝါ-သဒ္ဒါကို နစ်စေခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။ (ဝါ) မလိုက်စေခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။ (နိဒ္ဒေသ)

http://www.dhammadownload.com

၄၆၆။ နိဂ္ဂဟိတခ္ခ

အတ္တာသသ အန္တေ နိဂ္ဂဟိတာဂမော ဟောတိ ဝါ။

စက်မတိ၊ စဠုလတိ၊ ဇင်မတိ။ ဝါတိ ကိမတ္ထံ? ပိဝါသတိ၊ ဒဒ္ဒလ္လတိ။

* အန္တေ၊အတ္တာသ၏ အဆုံး၌။နိဂ္ဂဟိတခ္ခ၊နိဂ္ဂဟိတ်လာသည်လည်း။ဝါ၊အချို့၊ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ။ * အတ္တာသသ၊အတ္တာသ၏။အန္တေ၊အဆုံး၌။နိဂ္ဂဟိတာဂမော၊နိဂ္ဂဟိတ်လာ သည်။ဝါ၊အချို့၊ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * စက်မတိ၊စကြီသွား၏။ စဠုလတိ၊တုန်လှုပ်၏။ ဇင်မတိ၊သွား၏။ ဝါတိပဒံ၊ဝါ-ဟူသောပုဒ်သည်။ကိမတ္ထံ၊ဘာအကျိုးရှိသနည်း။ပိဝါသတိ၊ သောက်တတ်လို၏။ ဒဒ္ဒလ္လတိ၊ထွန်းပ၏။

➤ နိဂ္ဂဟိတ်ထံ+စ-ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော အာဂမဝိဓိသုတ်

➤ ဤသုတ်သို့ လိုက်လာသော သဒ္ဒါ ။ ။ ဤသုတ်သို့ ပုဗ္ဗောတ္တာသော-သုတ်မှ အတ္တာသ-သဒ္ဒါ၊ အန္တသိဝဏ္ဏာကာရော ဝါ-သုတ်မှ အန္တ-သဒ္ဒါ ဝါ-သဒ္ဒါများလိုက်သည်။

➤ အန္တ-အရ ။ ။ စက်မတိ-ဝယ် အတ္တာသ အမည်ရသော က-အက္ခရာ၊ စဠုလတိ- ဝယ် စ-အက္ခရာ၊ ဇင်မတိ-ဝယ် ဂ-အက္ခရာတို့ကို ယူရပါမည်။

မေး ။ ။ ဤသုတ်ဖြင့် အမှတ်မရှိ ဓာတ်တိုင်းနောင် နိဂ္ဂဟိတ် လာနိုင်ခွင့် ရှိ/မရှိ ပုံစံ သာဓကပြလျက် စိစစ်ခဲ့ပါ။

ဖြေ ။ ။ အန္တသိဝဏ္ဏာကာရော ဝါ-သုတ်မှ လိုက်လာသော ဝါသဒ္ဒါသည် ဝဝတ္ထိတ ဝိဘာသာ အနက်ရှိသောကြောင့် စက်မတိ၊ စဠုလတိ၊ ဇင်မတိ ပုံစံတို့ဝယ် ကမု၊ စလ၊ ဂမု အစရှိသောဓာတ်တို့၏ အတ္တာသအဆုံး၌သာလျှင် နိဂ္ဂဟိတ်လာနိုင်ခွင့် ရှိပါသည်။

➤ နိဂ္ဂဟိတ်လာရာဌာန ။ ။ အန္တသိဝဏ္ဏာကာရော ဝါ-သုတ်မှ လိုက်လာသော ဝါသဒ္ဒါသည် ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာ အနက်ရှိသောကြောင့် ကမု၊ စလ၊ ဂမုဓာတ်တို့၏ အတ္တာသ၏ အဆုံး၌သာ နိဂ္ဂဟိတ်လာရပါမည်။

➤ စ-သဒ္ဒါ၏အနက် ။ ။ စ-သဒ္ဒါသည် အန္တသ-ကို ငင်သောကြောင့် အနုကဍ္ဎန အနက် ဖြစ်ပါသည်။ (နိဒ္ဒေသ)

➤ ဝါ-သဒ္ဒါဖြင့် ပိုင်းခြားပုံ ။ ။ စက်မတိ၊ စဠုလတိ၊ ဇင်မတိ ပုံစံတို့၌ အမြဲ နိဂ္ဂဟိတ် လာရခြင်း နိစ္စဝိဓိ၊ ပိဝါသတိ စသည်၌ နိဂ္ဂဟိတ် မလာရခြင်း အသန္တဝိဓိကို ပိုင်းခြား ပြပါသည်။

➤ အဓိကာရ ဝါ-သဒ္ဒါဖြင့် ပြဆိုအပ်သော အဓိပ္ပါယ် ။ ။ ဝါ-သဒ္ဒါဖြင့် ကမု၊ စလ၊ ဂမုဓာတ်တို့၏ အတ္တာသ အဆုံး၌သာ နိဂ္ဂဟိတ်လာရမည်ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုပြသည်။

မေး ။ ။ အာချာတ်ကျမ်းလာ နိဂ္ဂဟိတ်လာရာဌာန နှစ်ခုကို သုတ်အထောက်ပြ ဖြေပါ

http://www.dhammadownload.com

➤ နိဂ္ဂဟိတ်လာရာဒွာန နှစ်ခု ॥ ॥ ရုဓာဒိတော နိဂ္ဂဟိတပုဗ္ဗဥ္စ-သုတ်ကိုထောက်၍ ဓာတ်၏အစသရနောင် နိဂ္ဂဟိတ်လာရမည်။ နိဂ္ဂဟိတဥ္စ-သုတ်ကိုထောက်၍ အဗ္ဘာသ၏ အဆုံးသရနောင် နိဂ္ဂဟိတ်လာရပါမည်။

၄၆၇။ တတော ပါမာနာနံ ဝါ မံ သေသု

တတော အဗ္ဘာသတော ပါ မာန ဣစ္စေတေသံ ဓာတူနံ ဝါ မံ ဣစ္စေတေ အာဒေသာ ဟောန္တိ ယထာသင်္ချံ သပစ္စယေ ပရေ။ ॥ ပိဝါသတိ၊ ဝီမံသတိ။

* သေသု၊သပစ္စည်းတို့ကြောင့်။တတော၊ထိုအဗ္ဘာသမှ။ပရေသံ၊နောက်၌ဖြစ်ကုန်သော။ပါ မာနာနံ၊ပါဓာတ်, မာနဓာတ်တို့၏။ဝါ မံ၊ဝါပြု, မံပြုတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏

* ပရေနောက်ဖြစ်သော။သပစ္စယေ၊သပစ္စည်းကြောင့်။တတော အဗ္ဘာသတော၊ထိုအဗ္ဘာသမှ။ပရေသံ၊ကုန်သော။ပါ မာန ဣစ္စေတေသံ၊ပါ, မာန-ဟူကုန်သော။ဓာတူနံ၊ဓာတ်တို့၏။ယထာသင်္ချံ၊အစဉ်အတိုင်း။ဝါ မံ ဣစ္စေတေ အာဒေသာ၊ဝါပြု မံပြုတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ပိဝါသတိ၊ သောက်တတ်လို၏။ ဝီမံသတိ၊ စူးစမ်း၏။

➤ တတော+ပါမာနာနံ+ဝါမံ+သေသု–ဟူ ၄–ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➤ ဤသုတ်၏ နိမိတ်ဖြစ်သင့်သောသုတ်/သပစ္စယဝိဓိသုတ် ॥ ॥ တိဇဂုပကိတမာနေဟိ ခဆသာ ဝါ၊ ဘုဇဃသဟရ သုပါဟိ တုမိစ္ဆတ္ထေသု-သုတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ တတော–အရ ॥ ॥ အဗ္ဘာသ အမည်ရသော ပါ, မာ-သဒ္ဒါတို့ကို ယူရပါမည်။

➤ သေသု–ဟု ဗဟုဝုစ်ဖြင့် ဆိုရကျိုး ॥ ॥ သေသု-ဟု ဗဟုဝုစ်ဖြင့် ဆိုခြင်းသည် ပါဠိတော် ပြယုဂ်များ၌ [ဧကဝုစ်မှ ဗဟုဝုစ်၊ ဗဟုဝုစ်မှ ဧကဝုစ်ပြန်ခြင်းဟူသော] ဝစနဝိပလ္လာသ ရှိသေးသည်ဟု သိစေခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။ (ရူပသိဒ္ဓိ)

(နိဒ္ဒေသအလို) တိဇဂုပ-သုတ် ဘုဇဃသ-သုတ်တို့ဖြင့် သက်သော သပစ္စည်းနှစ်လုံးကို သိမ်းယူခြင်းအကျိုးငှာ သေသု-ဟု ဗဟုဝုစ်ဖြင့် ဆိုပါသည်။ (တစ်နည်း) သုတ်ကို ပြေပြစ် ချောမောစေခြင်းအကျိုးငှာ သေသု-ဟု ဗဟုဝုစ်ဖြင့် ဆိုပါသည်။

➤ တတော–သဒ္ဒါ ထည့်ဆိုရခြင်းအကျိုး ॥ ॥ အဗ္ဘာသ-သဒ္ဒါ၏ နောက်နောက်သုတ်များသို့ မလိုက်စေခြင်းအကျိုးငှာ "တတော"သဒ္ဒါကို ထည့်ဆိုရပါသည်။

➤ ပိပါသာ–၌ ဤသုတ်ဖြင့် ပါဓာတ်ကို ဝါ, မပြုနိုင်ခြင်းအကြောင်း ॥ ॥ အန္တသဝဏ္ဏာကာရော ဝါ-သုတ်မှ မဏ္ဍူကဂတိကနည်းဖြင့် လိုက်လာသော ဝါသဒ္ဒါက တားမြစ်သောကြောင့် ပိပါသာ-၌ ပါဓာတ်ကို ဝါ, မပြုရပါ။

➤ ပိဝါသတိ/ပိပါသတိ ရုပ် ၂–မျိုးရှိနိုင်ခြင်းအကြောင်း ॥ ॥ အန္တသဝဏ္ဏာကာရော ဝါ-သုတ်မှ ဝါ-သဒ္ဒါအစဉ်လိုက်လာသောကြောင့်၎င်း၊ တဒနုပရောဓေန-ဟု ပရိဘာသာ လာသောကြောင့်၎င်း ပါဓာတ်ကို ဝိကပ် ဝါပြု၍ ပြီးသောကြောင့် ပိဝါသတိ/

http://www.dhammadownload.com

ပိပါသတိ ရုပ် ၂-မျိုးရှိနိုင်ပါသည်။ (ရှုဒီ)

➤ **ဝါစာတ်, မာနစာတ်တို့ကို ဝါပြု, မပြုခြင်းသည် မြဲ/မမြဲ** ။ ။ အန္တသိဝဏ္ဏာကာရော ဝါ-သုတ်မှ ဝါ-သဒ္ဒါအစဉ်လိုက်လာသောကြောင့်ရင်း၊ တဒနုပရောဇေန-ဟု ပရိဘာသာ လာသောကြောင့်ရင်း ပါစာတ်ကို ဝါပြုခြင်းသည် မမြဲပါ။ (ပုံစံ) ပိဝါသတိ၊ ပိပါသတိ။ * မာနစာတ်ကို မပြုခြင်းသည်ကား မြဲပါသည်။ (ပုံစံ) ဝီမံသတိ။

➤ **ဓုတ္တိ-၌ ပါမာနာနံ ဓာတူနံ-ဟု ဆိုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ မပြုသောအခါ မာနစာတ် တစ်ခုလုံးကို ပြုရမည်ဟု သိစေလိုသောကြောင့် (ဝါ) မာနစာတ်၏ အစိတ်ဖြစ်၍ ဓာတ်ဟူသော ဝေါဟာရဖြင့် "ပါမာနာနံ ဓာတူနံ" ဟု ဆိုပါသည်။

၄၆၈။ ဌာ တိဋ္ဌော

ဌာ ဣစ္စေတဿ ဓာတုဿ တိဋ္ဌာဒေသော ဟောတိ ဝါ။
တိဋ္ဌတိ၊ တိဋ္ဌတု၊ တိဋ္ဌေယျ၊ တိဋ္ဌေယျုံ။ ဝါတိ ကိမတ္ထံ? ဌာတိ။

* ဌာ၊ဌာဓာတ်၏၊တိဋ္ဌော၊တိဋ္ဌပြုသည်၊ဝါ၊အချို့၊ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ * ဌာ ဣစ္စေတဿ ဓာတုဿ၊ဌာဓာတ်၏၊တိဋ္ဌာဒေသော၊တိဋ္ဌပြုသည်၊ဝါ၊အချို့၊ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

တိဋ္ဌတိ၊ရပ်တည်၏၊တိဋ္ဌတု၊ရပ်တည်လော၊တိဋ္ဌေယျ၊တည်ရာ၏၊တိဋ္ဌေယျုံ၊တည်ကုန်ရာ၏၊ဝါတိပဒံ၊ဝါ-ဟူသောပုဒ်သည်၊ကိမတ္ထံ၊အဘယ်အကျိုးရှိသနည်း၊ဌာတိ၊ရပ်တည်၏

➤ ဌာ+တိဋ္ဌော-ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➤ **တိဋ္ဌ-အပြု၏ နိမိတ်တား** ။ ။ ဝတ္တမာန်, ပဉ္စမီ, သတ္တမီ, ဘဝိဿန္တိ, ကာလာတိပတ္တိဝိဘတ်နှင့် မာန, အန္တ,စသော ပစ္စည်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။ (ပုံစံ) တိဋ္ဌတိ၊ တိဋ္ဌတု၊ တိဋ္ဌေယျ၊ ပတိဋ္ဌိဿတိ၊ ပတိဋ္ဌိဿ၊ တိဋ္ဌမာနော၊ တိဋ္ဌန္တော။

➤ **ဝါ-သဒ္ဒါ၏အနက်** ။ ။ လိုက်လာသော ဝါ-သဒ္ဒါသည် ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာ အနက်ရှိပါသည်။

➤ **အဝိကာရ ဝါ-သဒ္ဒါဖြင့် ပိုင်းခြားပုံ** ။ ။ လိုက်လာသော ဝါ-သဒ္ဒါသည် ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာ အနက်ရှိသောကြောင့် တိဋ္ဌတိ-၌ ဌာဓာတ်ကို တိဋ္ဌပြု၍ ဌာတိ-၌ ဌာဓာတ်ကို တိဋ္ဌ မပြုရခြင်း အနိစ္စဝိဓိ၊ သဏ္ဌာဟတိ, အဓိဋ္ဌေတိ-တို့၌ တိဋ္ဌ မပြုရခြင်း အသန္တဝိဓိကို ပိုင်းခြားပြပါသည်။

➤ **အဝိကာရဝါ-သဒ္ဒါဖြင့် ပြဆိုအပ်သော အစီမွါယ်** ။ ။ ဝါ-သဒ္ဒါဖြင့် သဏ္ဌာတိ, အဓိဋ္ဌာတိ,စသော ပြယုဂ်တို့၌ရင်း၊ ဌာဓာတ်၏ အာကို ဧပြုထားသော အဓိဋ္ဌေတိ,စသော ပြယုဂ်တို့၌ရင်း၊ ဌာဓာတ်၏ အာကို အ-ပြု၍ ဟ-လာထားသော သဏ္ဌဟတိ,စသော ပြယုဂ်တို့၌ရင်း၊ တပစ္စည်းသက်၍ ဌာဓာတ်၏ အာကို ဣပြုထားသော ဋ္ဌိတော, သဏ္ဌိတော,စသော ပြယုဂ်တို့၌ရင်း ဌာဓာတ်ကို တိဋ္ဌ မပြုရဟု သိစေပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

၄၆၉။ ဗါ ဝိဓေါ

ပါ ဣက္ခေဝုတဿ ဓာတုဿ ဝိဝါဒေသော ဟောတိ ဝါ။

ပိဝတိ၊ ပိဝတု၊ ပိဝေယျ၊ ပိဝေယျုံ။ ဝါတိ ကိမတ္ထံ? ပါတိ။

* ပါ၊ပါဓာတ်၏၊ပိဝေါ၊ပိဝပြုသည်၊ဝါ၊အချို့၊ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ * ပါ ဣက္ခေဝုတဿ ဓာတုဿ၊ပါဓာတ်၏၊ပိဝါဒေသော၊ပိဝပြုသည်၊ဝါ၊အချို့၊ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

ပိဝတိ၊သောက်၏၊ပိဝတု၊သောက်လော၊ပိဝေယျ၊သောက်ရာ၏၊ပိဝေယျုံ၊သောက်ကုန်ရာ၏။ ဝါတိပဒံ၊ဝါ-ဟူသောပုဒ်သည်၊ကိမတ္ထံ၊အဘယ်အကျိုးရှိသနည်း၊ပါတိ၊သောက်၏

➤ ဝါ+ပိဝေါ-တု ၂-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➤ ပါဓာတ်ကို ပိဝပြုရာ၌ ဖြစ်ခွင့်သော နိမိတ် ။ ။ ပရောက္ခာ, ဟိယျတ္တနီကြဉ် အာချာတ်ဝိဘတ် ၆-မျိုးနှင့် မာန, အန္တ-စသော ပစ္စည်းတို့ဖြစ်ပါသည်။ (ပုံစံ) ပိဝတိ၊ ပိဝတု၊ ပိဝေယျ၊ ပိဝိ၊ ပိဝိဿတိ၊ အပိဝိဿ၊ ပိဝမာနော၊ ပိဝန္တော။

➤ ပါဓာတ်၏ အာရီယများ ။ ။ ပိဝပြု, ပိဗပြု, ပိပ အပြုတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ ဝါ-သဒ္ဒါ၏အနက် ။ ။ လိုက်လာသော ဝါ-သဒ္ဒါသည် ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာ အနက်ရှိပါသည်။

➤ ဝါ-သဒ္ဒါဖြင့် ပိုင်းခြားပုံ ။ ။ ဝါ-သဒ္ဒါဖြင့် ပိဝတိ-၌ ပါဓာတ်ကို ပိဝပြု၍ ပါတိ ၌ ပါဓာတ်ကို ပိဝ မပြုရခြင်း အနိစ္စဝိဓိ၊ ပါနီယ, ပါတဗ္ဗ စသည်၌ ပိဝ မပြုရခြင်း အသန္တဝိဓိကို ပိုင်းခြားပြပါသည်။

➤ အဓိကာရ ဝါ-သဒ္ဒါဖြင့် ပြဆိုအပ်သော အဓိပ္ပါယ် ။ ။ အဓိကာရ ဝါ-သဒ္ဒါဖြင့် ပါဓာတ်ကို ပိဝပြုခြင်း၌ အနိစ္စဝိဓိကို ပြသောကြောင့် ပိဝတိ ပါတိ,စသော ဒွိရုပ်ကို ဖြစ်စေခြင်းအကျိုးရှိပါသည်။

➤ ပိဝတိ/ပိဗတိ အဆုံးအဖြတ် ။ ။ ပိဗတိ-ကား ပါဓာတ် အပစ္စည်း တိဝိဘတ်၊ ပါဝိဓော-သုတ်ဖြင့် ပါဓာတ်ကို ပိဗပြု၊ ဗ-အသို့ကပ်၍ ပိပတိ-ဟု ရုပ်ပြီးသောကြောင့်ရင်း။ ကွစိဓာတု သုတ်ကြီးဖြင့် ဗ-ကို ဝပြုလျှင် ပိဝတိ-ဟု ရုပ်ပြီးသောကြောင့်ရင်း ပိဝတိ/ပိဗတိ နှစ်မျိုးလုံး သင့်ပါသည်။

➤ ယောဂဝိဘာဂ/ဝါ-ဟု သုတ်ခွဲ၍ တည်ရခြင်း ။ ။ ပါ-ဟူသော ဒွိဓာကရဏာ ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ပိဗတိ ပိပတိ ဖြယုက်တို့၌ ပါဓာတ်ကို ပိဗပြု, ပိပပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။ — — — — — — — — — — — — — — — —

၄၇၀။ ဉာဿ ဇာနံနာ

ဉာ ဣက္ခေဝုတဿ ဓာတုဿ ဇာ ဇံ နာ အာဒေသာ ဟောန္တိ ဝါ။

ဇာနာတိ၊ ဇာနေယျ၊ ဇာနိယာ၊ ဇညာ၊ နာယတိ။

http://www.dhammadownload.com

* ဉာသ။ဉာဓာတ်၏။ဇာဇံနာ။ဇာပြု, ဇံပြု, နာပြုတို့သည်။ဝါ။အချို့။ဟောန္တိ။ဖြစ်ကုန်၏။ * ဉာ ဣစ္စေတဿ ဓာတုဿ။ဉာဓာတ်၏။ဇာဇံနာ အာဒေသာ။ဇာပြု, ဇံပြု, နာပြု တို့သည်။ဝါ။အချို့။ဟောန္တိ။ဖြစ်ကုန်၏။ ။ * ဇာနာတိ၊သိ၏။ဇာနေယျ။ဇာနိယာ။ဇညာ၊သိရာ၏။နာယတိ၊သိ၏။

➢ ဉာဿ+ဇာဇံနာ–ဟူ ၂–ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➢ ဇံမိကာရ ဝါ–သဒ္ဒါဖြင့် ပြဆိုအပ်သော အဓိပ္ပါယ်/ဉာဓာတ်ကို ဇာ, ဇံ, နာ ပြုရာ၌ သတ်မှတ်ချက် ။ ။ အန္တဿိဝဏ္ဏာကာရော ဝါ-သုတ်မှ ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာ အနက်ရှိသော ဝါသဒ္ဒါအစဉ်လိုက်လာသောကြောင့်ရင်း၊ တဒနုပရောဓေန-ဟူ ပရိဘာသာ လာသောကြောင့်ရင်း၊ ဇာနာတိ-ဝယ် နာပစ္စည်းနောင်းရာ၌သာ ဉာဓာတ်ကို ဇာပြုရပါမည်၊ ဇညာ-ဝယ် ယေျဿ ဉာတော ဣယာ ဉာ-သုတ်ဖြင့် ယေျ-ကို ဉာပြု၍ ထို ဉာ အပြုနောင်းရာ၌သာ ဉာဓာတ်ကို ဇံပြုရပါမည်။ နာယတိ-ဝယ် တိဝိဘတ်နောင်းရာ၌ သာ ဉာဓာတ်ကို နာပြုရပါမည်။

➢ ဇာ–အပြု၏ နိမိတ်ကား • နာပစ္စည်း၊ (ကိယာဒိတော နာ)

➢ ဇံ–အပြု၏ နိမိတ်ကား • ဉာ-အပြု၊ (ယေျဿ ဉာတော ဣယာ ဉာ)

➢ နာ–အပြု၏ နိမိတ်ကား • တိဝိဘတ်၊ (ဝတ္တမာနာ ပစ္စုပ္ပန္နေ) [တစ်နည်း] ယ အပြု ဖြစ်ပါသည်။(နာဿ လောပေါ ယကာရတ္တံ)

၄၇၁။ ဒိသဿ ပဿ ဒိဿ ဒက္ခာ ဝါ

ဒိသ ဣစ္စေတဿ ဓာတုဿ ပဿ ဒိဿ ဒက္ခ ဣစ္စေတေ အာဒေသာ ဟောန္တိ ဝါ။ ။ ပဿတိ၊ ဒိဿတိ၊ ဒက္ခတိ၊ အဒက္ခ၊ ဝါတိ ကိမတ္ထံ? အဒ္ဒသ။

* ဒိသဿ၊ဒိသဓာတ်၏။ပဿ ဒိဿ ဒက္ခာ၊ပဿပြု, ဒိဿပြု, ဒက္ခပြုတို့သည်။ဝါ။အချို့။ဟောန္တိ။ဖြစ်ကုန်၏။ * ဒိသ ဣစ္စေတဿ ဓာတုဿ၊ဒိသဓာတ်၏။ပဿ ဒိဿ ဒက္ခ ဣစ္စေတေ အာဒေသာ၊ပဿပြု, ဒိဿပြု, ဒက္ခပြုတို့သည်။ဝါ။အချို့။ဟောန္တိ။ဖြစ် ကုန်၏။ ။ * ပဿတိ၊ ဒိဿတိ၊ ဒက္ခတိ၊မြင်၏။အဒက္ခ၊မြင်ပြီ။ ဝါတိပဒံ၊ဝါ-ဟူသော ပုဒ်သည်။ကိမတ္ထံ၊ဘာအကျိုးရှိသနည်း။အဒ္ဒသ၊မြင်ပြီ။

➢ ဒိသဿ+ပဿ ဒိဿ ဒက္ခာ+ဝါ–ဟူ ၃–ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

မေး ။ ။ ဒိသဓာတ်ကို ဒိဿ-ပြောင်းလဲရာဝယ် သိသင့်သော သဒ္ဒါစည်းမျဉ်းကို ရှုပသိဒ္ဓိ အဆိုအမိန့်အရ သတ်မှတ်ပြပါ။(၁၃၄၈-ခု ကြီး)

ဖြေ ။ ။ ဝါ-သဒ္ဒါသည် ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာအနက်ရှိသောကြောင့် ကံအနက်၌ ဟိယျတ္တနီ စသော သဗ္ဗဓာတ်ဝိဘတ်နောင်းရာ၌သာ ဒိသဓာတ်ကို ဒိဿ ပြောင်းလဲရမည်။

➢ ဒိဿ–သဒ္ဒါ ထည့်ဆိုရကျိုး ။ ။ [ဒိသ-တည်၊ဓာတွန်ချေတေသက်၊ယသက်၊

http://www.dhammadownload.com

ပုဗ္ဗရုပ်ပြုလျှင် ဒိသတိ-ဟု ပြီးပါလျက်] ဒိသသ ပသ ဒက္ခာဝါ-ဟုသာ မဆိုဘဲ "ဒိသ"သဒ္ဒါ ထည့်၍ဆိုခြင်းသည် ပသ-အပြု မဖြစ်ခြင်း၏ လျှင်းပါးခြင်းကို နစ်စေခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။ (ဝါ) ကံအနက်၌ ပသ-ဖြစ်၏ဟု သိစေခြင်းအကျိုးရှိပါသည်။

➤ ဝါ-သဒ္ဒါ၏အနက် ။ ။ ဝါသဒ္ဒါသည် ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာအနက် ရှိပါသည်။

➤ ဝါ-သဒ္ဒါဖြင့် ပြဆိုအပ်သော အဓိပ္ပါယ် ။ ။ ဝါ-သဒ္ဒါသည် ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာ အနက်ရှိသောကြောင့် ကံအနက်၌ ဟိယျတ္တနီ,စသော သဗ္ဗဓာတ်ဝိဘတ်နောင်းရာ၌သာ ဒိသဓာတ်ကို ဒိသပြုရမည်ဟု သိစေပါသည်။ ➤ ဝါ-သဒ္ဒါ တစ်ဖန်ဆိုရကျိုး ဝိကပ်အနက်ရှိသော ဝါသဒ္ဒါကို နစ်စေခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

➤ ဒိသပြုရာ၌ ဖြစ်သင့်သော နိမိတ် ။ ။ ဟိယျတ္တနီ,စသော သဗ္ဗဓာတ်ဝိဘတ် ဖြစ်ပါသည်။ (ပုံစံ) ဒိသတိ၊ ဒိသတု၊ ဒိသေယျ၊ အဒိသ။

➤ ပသ-ပြုရာ၌ ဖြစ်သင့်သော နိမိတ် ။ ။ ပရောက္ခာ, ဟိယျတ္တနီကြဉ် အာချာတ်ဝိဘတ် ၆-မျိုးနှင့် မာန, အန္တ,စသော ပစ္စည်းတို့ဖြစ်ပါသည်။ (ပုံစံ) ပသတိ၊ ပသတု၊ ပသေယျ၊ အပသိ၊ ပသိဿတိ၊ အပသိဿ၊ ပသမာနော၊ ပသန္တော။

➤ ဒက္ခ-ပြုရာ၌ ဖြစ်သင့်သော နိမိတ် ။ ။ ပရောက္ခာကြဉ် အာချာတ်ဝိဘတ် ၇-မျိုးနှင့် မာန, အန္တ,စသော ပစ္စည်းတို့ဖြစ်ပါသည်။ (ပုံစံ) ဒက္ခတိ၊ ဒက္ခတု၊ ဒက္ခေယျ၊ အဒက္ခ၊ အဒက္ခိ၊ ဒက္ခိဿတိ၊ အဒက္ခိဿ၊ ဒက္ခမာနော၊ ဒက္ခန္တော။

မေး ။ ။ ဒိသတိ-သည် ကတ္တား/ကံ နှစ်မျိုးတို့တွင် မည်သည့်အမျိုးအစား ဖြစ်သနည်း

ဖြေ ။ ။ ဤသုတ်၌ ဝါ-သဒ္ဒါသည် ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာအနက်ရှိသောကြောင့် သဗ္ဗဓာတ်ဝိဘတ်နောင်းရာ၌ ကံပုဒ်မျိုးဖြစ်၍ အသဗ္ဗဓာတ်ဝိဘတ်နောင်းရာ၌ ကတ္တားပုဒ်မျိုး ဖြစ်ပါသည်။

၄၇၂။ ဗျဥ္ဇနန္တဿ စော ဆပစ္စယေသု စ

ဗျဥ္ဇနန္တဿ ဓာတုဿ စော ဟောတိ ဆပစ္စယေသု ပရေသု။

ဇိဃစ္ဆတိ၊ တိကိစ္ဆတိ၊ ဇိဃစ္ဆတိ။

* ဆပစ္စယေသု၊ဆပစ္စည်းတို့ကြောင့်။ဗျဥ္ဇနန္တဿ၊ဓာတ်၏အစိတ်ဗျည်း၏။စော၊စ ပြုသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်သည်သာလျှင်တည်း။ ။* ပရေသု၊နောင်းကုန်သော။ဆပစ္စယေသု၊ တို့ကြောင့်။ဓာတုဿ၊ဓာတ်၏။ဗျဥ္ဇနန္တဿ၊အစိတ်ဗျည်း၏။စော၊စပြုသည်။ဟောတိ၊၏။

ဇိဂုစ္ဆတိ၊ ကဲ့ရဲ့စက်ဆုတ်၏။တိကိစ္ဆတိ၊ ဆေးကု၏။ဇိဃစ္ဆတိ၊ စားတတ်လို၏။

➤ ဗျဥ္ဇနန္တဿ+စော+ဆပစ္စယေသု+စ-တူ ၄-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➤ ဤသုတ်၏ နိမိတ်ဖြစ်သင့်သောသုတ်/ဆပစ္စယဝိဓိသုတ် ။ ။ တိဇ ဂုပ ကိတ မာနေဟိ ခဆသာ ဝါ၊ ဘုဇ ဃသ ဟရ သုပါဒီဟိ တုမိစ္ဆတ္ထေသု-သုတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

➤ **ဗျဉ္ဇနန္တသာ–အရ/စပြုရမည့် ကာရိ–အက္ခရာများ ။ ။** ဝိဂ္ဂဏှတိ-ဝယ် ဂုပဓာတ်၊ တိကိစ္ဆတိ-ဝယ် ကိတဓာတ်၊ ဇိဃစ္ဆတိ-ဝယ် ဃသဓာတ်တို့၏အဆုံးဖြစ်သော ပဗျည်း, တဗျည်း, သဗျည်း, စသည်တို့ကို ယူရပါမည်။

➤ **ဆပစ္စယေသုစ–ဟု ဗဟုဝုစ်ဖြင့် ဆိုရခြင်းအကြောင်း ။ ။** ဝစ္ဆတိ ဆေစ္ဆတိ လစ္ဆတိ, စသော ပြယုဂ်တို့၌ ကရဿ သပ္ပစ္စယဿ ကာဟော-သုတ်ဝယ် သပ္ပစ္စယ-သဒ္ဒါပိုဖြင့် ဝသ, ဆိဒ, လဘ,စသော ဓာတ်တို့နောင် ဝိဘတ်၏ အစိတ်သ-ကို ပြုထားသော ဆ-ကိုလည်း ယူစေလိုသောကြောင့် ဆပစ္စယေသုစ-ဟု ဗဟုဝုစ်ဖြင့် ဆိုရပါသည်။ (ရှင်မို)

(တစ်နည်း) တိဇ ဂုပ-သုတ်ဖြင့် သက်သော အတုမိစ္ဆတ္ထ ဆပစ္စည်း၊ ဘုဇ ဃသ-သုတ်ဖြင့်သက်သော တုမိစ္ဆတ္ထ ဆပစ္စည်း နှစ်မျိုးလုံးကို ယူစေလိုသောကြောင့် ဆပစ္စယေသုစ-ဟု ဗဟုဝုစ်ဖြင့် ဆိုရပါသည်။ (နိဒ္ဒေသ)

➤ **ဆေသု–ဟု မဆိုဘဲ ဆပစ္စယေသု–ဟု ပစ္စယ–သဒ္ဒါနှင့်တကွ ဆိုရကျိုး**

ပစ္စယ-သဒ္ဒါဖြင့် အပြုဖြစ်သော ဆ-အက္ခရာကို နစ်စေခြင်းအကျိုးရှိပါသည်။

➤ **စ–သဒ္ဒါ၏အနက် ။ ။** စ-သဒ္ဒါသည် ဝါ-သဒ္ဒါကို နစ်စေသောကြောင့် နိဝတ္တာပနာဝဓာရဏအနက် ရှိပါသည်။

➤ **စ–သဒ္ဒါဆိုရကျိုး ။ ။** စ-သဒ္ဒါဖြင့် ဒိသဿ ဝဿ ဒိဿ ဒက္ခာဝါ-သုတ်မှ ဝါ-သဒ္ဒါလိုက်ခြင်းကို နစ်စေခြင်းအကျိုးရှိပါသည်။

၄၇၃။ **ကော ခေ စ**

ဗျဉ္ဇနန္တဿ ဓာတုဿ ကော ဟောတိ ခပစ္စယေ ပရေ။

တိတိက္ခတိ၊ ဗုဘုက္ခတိ။

* ခေ၊ခပစ္စည်းကြောင့်လည်း။ဗျဉ္ဇနန္တဿ၊ဓာတ်၏အစိတ်ဗျည်း၏။ကော၊ကပြုသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ ပရေနောက်ဖြစ်သော။ခပစ္စယေ၊ခပစ္စည်းကြောင့်။ဓာတုဿ၊ဓာတ်၏။ဗျဉ္ဇနန္တဿ၊အစိတ်ဗျည်း၏။ကော၊ကပြုသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

တိတိက္ခတိ၊ သည်းခံ၏။ ဗုဘုက္ခတိ၊ စောင့်ရှောက်(စားတတ်) လို၏။

➤ **ကော+ခေ+စ–ဟု ၃–ပုဒ်ရှိသော အာခေသဝိဓိသုတ်**

➤ **ဗျဉ္ဇနန္တသာ–အရ/ကာရိ–အရ/ကပြုရမည့်ဗျည်း ။ ။** တိတိက္ခတိ, ဗုဘုက္ခတိ ပုံစံတို့၌ တိဇ, ဘုဇဓာတ်တို့၏ အစိတ်ဖြစ်သော ဇ-ဗျည်းဖြစ်ပါသည်။

➤ **နိမိတ်ဖြစ်သင့်သော သုတ်များ/ ခ–ပစ္စယဝိဓိသုတ် ။ ။** တိဇ ဂုပ ကိတ မာနေဟိ ခဆသာ ဝါ၊ ဘုဇ ဃသ ဟရ သုပါဒီဟိ တုမိစ္ဆတ္ထေသု-သုတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **စ–သဒ္ဒါ၏အနက် ။ ။** စ-သဒ္ဒါသည် ဗျဉ္ဇနန္တဿ-ကို ငင်သောကြောင့် အနုကဍ္ဎနအနက် ရှိပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

၄၇၄။ ဟာရဿ ဓိ ဓေ

ဟာရ ဣစ္စေတဿ ဓာတုဿ သဗ္ဗဿေဝ ဂီအာဒေသော ဟောတိ သပစ္စယေ ပရေ။ ။ ဇိဂီသတိ။

* သေ၊ပစ္စည်းကြောင့်။ဟာရဿ၊အလုံးစုံသော ဟာရဓာတ်၏။ဂီ၊ဂီပြုသည်။ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ။ ပရေ၊နောက်ဖြစ်သော။သပစ္စယေ၊သပစ္စည်းကြောင့်။သဗ္ဗဿေဝ၊အလုံးစုံသာ လျှင်ဖြစ်သော။ဟာရ ဣစ္စေတဿ ဓာတုဿ၊ဟာရဓာတ်၏။ဂီအာဒေသော၊ဂီပြုသည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ဇိဂီသတိ၊ ဆောင်တတ်လို၏။

➤ ဟရဿ+ဓိ+ဓေ–ဟူ ၃–ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➤ နိမိတ်ဖြစ်သင့်သောသုတ်/ဤသုတ်၏ သပစ္စယဝိဓိသုတ် ။ ။ ဘုဇ ယသ ဟရ သုပါဒီဟိ တုမိစ္ဆတ္ထေသု-သုတ် ဖြစ်ပါသည်။

➤ ဓိဓာတ်သည် ဓာတ်ဖော်ပါဘဲလျက် ဂီ–ကိုသာ ဓွေဘော်ပြုရခြင်းအကြောင်း

➤ ဇိဂီသတိ–၌ ဂီ–အပြုကို ဓွေဘော်ပြုနိုင်ခြင်းအကြောင်း ။ ။ ဟရ-၏ ဓာတ်ဟူ သော အမည်ကို ဂီအာဒေသ အပေါ်၌ တင်စား၍ ဌာနူပစာရအားဖြင့် ဂီကိုလည်း ဓာတ်ဟုပင် ခေါ်နိုင်သောကြောင့် ဂီ-ကိုသာ ဒွေဘော်ပြုရပါသည်။

➤ ယောဂဝိဘာဂ/ဓိသေ–ဟူ သုတ်ခွဲ၍ တည်ရကျိုး ။ ။ ဂိသေ ဝိဓာကရဏ ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ဝိဇိဂီသတိ-ဝယ် ဇိဓာတ်ကိုလည်း ဂိပြုရခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

➤ ဂိပြုရာ၌ ကာရီဖြစ်သင့်သော ဓာတ် ။ ။ ဇိဂီသတိ-၌ ဟာရဓာတ်, ဝိဇိဂီသတိ- ၌ ဇိဓာတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။ ➤ ဥပစာရဏ္ဍ ဓွေဓော် ပုံစံ ▪ ဇိဂီသတိ ဖြစ်ပါသည်။

၄၇၅။ ဗြူဘူနမာဟဘူဝါ ပရောက္ခာယံ

ဗြူ ဘူ ဣစ္စေတေသံ ဓာတူနံ အာဟ ဘူဝ ဣစ္စေတေ အာဒေသာ ဟောန္တိ ယထာသင်္ချံ ပရောက္ခာယံ ဝိဘတ္တိယံ။

အာဟ၊ အာဟု၊ ဗဘူဝ၊ ဗဘူဝု။ ပရောက္ခာယမိတိ ကိမတ္ထံ? အဗြဝုံ။

* ပရောက္ခာယံ၊ပရောက္ခာဝိဘတ်ကြောင့်၊ဗြူဘူနံ၊ဗြူဓာတ်, ဘူဓာတ်တို့၏။အာဟ ဘူဝါ၊အာဟပြု, ဘူဝပြုတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ။ * ပရောက္ခာယံ ဝိဘတ္တိယံ၊ ပရောက္ခာ ဝိဘတ်ကြောင့်၊ဗြူဘူ ဣစ္စေတေသံ ဓာတူနံ၊ဗြူဓာတ်, ဘူဓာတ်တို့၏။ယထာ သင်္ချံ၊အစဉ်အတိုင်း၊အာဟ ဘူဝ ဣစ္စေတေ အာဒေသာ၊အာဟပြု, ဘူဝပြုတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ကုန်၏။ ။ အာဟ၊ဆိုပြီ။အာဟု၊ ဆိုကုန်ပြီ။ဗဘူဝ၊ဖြစ်ပြီတဲ့။ဗဘူဝု၊ဖြစ်ကုန်ပြီတဲ့။ ပရောက္ခာယမိတိ ပဒံ၊ပရောက္ခာ-ဟူသောပုဒ်သည်။ကိမတ္ထံ၊ဘာအကျိုးရှိသနည်း။အဗြဝုံ၊ ဆိုကုန်ပြီ။

http://www.dhammadownload.com

➤ ဗြူဘူနံ+အာဟဘူဝါ+ပရောက္ခာယံ-ဟူ ၃-ပုဒ်ရှိသော အာခေ်သေဝိစိသုတ်

➤ ဗြူဓာတ်ကို အာဟပြုရာ၌ ဖြစ်သင့်သော နိမိတ် ॥ ॥ ပရောက္ခာဝိဘတ်၊ တိ, အန္တိ-ဟူသော ဝတ္တမာနိဝိဘတ်၊ အဇ္ဇတနီဝိဘတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ ယထာသစ်-အရ ကာရီ/ကာရိယ စဉ်ပုံ ॥ ॥ ဗြူဓာတ်ကို အာဟပြု, ဘူဓာတ်ကို ဘူဝပြုပါသည်။

မေး ॥ ॥ အဘယ်ဝိဘတ် နှောင်းသောကြောင့် အဘယ်သုတ်ဖြင့် ဗြူဓာတ်ကို အာဟပြုပါသနည်း။

ဖြေ ॥ ॥ ၁။ ပရောက္ခာဝိဘတ်နှောင်းသောကြောင့် ဗြူဘူနမာဟဘူဝါ ပရောက္ခာယံ-သုတ်ဖြင့် ဗြူဓာတ်ကို အာဟပြုပါသည်။ (ပုံစံ) ပုဗ္ဗေါ် တေ ဝစနံ အာဟ၊ (၂) တိ အန္တိ-ဟူသော ဝတ္တမာနိဝိဘတ်နှောင်းသောကြောင့် ကွစိဓာတု-သုတ်ကြီးဖြင့် ဗြူဓာတ်ကို အာဟပြုပါသည်။ (ပုံစံ) ဣဒါနိ အာဟ။ (၃) အဇ္ဇတနီဝိဘတ်နှောင်းသောကြောင့် ဗြူဘူနမာဟဘူဝါ ပရောက္ခာယံ-၌ အာဟ-ဟူသော ဒွိဓာကရဏ ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ဗြူဓာတ် အာဟပြုပါသည်။(ပုံစံ) ဗျာဟာသိ-အထူးထူး ဆိုပြီ။

၄၇၆။ ဂမိဿန္တော စ္ဆော ဝါ သဗ္ဗာသု

ဂမု ဣစ္စေတဿ ဓာတုဿ အန္တော မကာရော စ္ဆော ဟောတိ ဝါ သဗ္ဗာသု ပစ္စယဝိဘတ္တီသု။ ॥ ဂစ္ဆမာနော၊ ဂစ္ဆန္တော၊ ဂစ္ဆတိ၊ ဂမေတိ၊ ဂစ္ဆတု၊ ဂမေတု၊ ဂစ္ဆေယျ၊ ဂမေယျ၊ အဂစ္ဆာ၊ အဂမာ၊ အဂစ္ဆိ၊ အဂမိ၊ ဂစ္ဆိဿတိ၊ ဂမိဿတိ၊ အဂစ္ဆိဿာ၊ အဂမိဿာ။ ဂမိဿေတိ ကိမတ္ထံ? ဣစ္ဆတိ။

* သဗ္ဗာသု၊ခပ်သိမ်းကုန်သော ပစ္စည်း,ဝိဘတ်တို့ကြောင့်။ဂမိဿ၊ဂမုဓာတ်၏။ အန္တော၊အစိတ်မ-သည်။စ္ဆော၊စ္ဆပြုသည်။ဝါ၊အချို့။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ॥ * သဗ္ဗာသု၊ခပ်သိမ်းကုန်သော။ပစ္စယဝိဘတ္တီသု၊ပစ္စည်း ဝိဘတ်တို့ကြောင့်။ဂမု ဣစ္စေတဿ ဓာတုဿ၊ဂမု ဓာတ်၏။အန္တော၊အစိတ်ဖြစ်သော။မကာရော၊မ-အက္ခရာသည်။စ္ဆော၊စ္ဆပြုသည်။ဝါ၊အချို့။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ॥ ဂစ္ဆမာနော၊ဂစ္ဆန္တော၊သွားသောသူသည်။ဂစ္ဆတိ၊ဂမေတိ၊သွား၏။ဂစ္ဆ တု၊ဂမေတု၊သွားလော။ဂစ္ဆေယျ၊ဂမေယျ၊သွားရာ၏။အဂစ္ဆာ၊အဂမာ၊အဂစ္ဆိ၊အဂမိ၊သွားပြီ ဂစ္ဆိဿတိ၊ဂမိဿတိ၊သွားလတ့်။အဂစ္ဆိဿာ၊အဂမိဿာ၊သွားရလေပြီ။ * ဂမိဿေတိပဒံ၊ ဂမိဿ-ဟူသောပုဒ်သည်။ကိမတ္ထံ၊ဘာအကျိုးရှိသနည်း။ဣစ္ဆတိ၊အလိုရှိ၏။

➤ ဂမိဿ+အန္တော+စ္ဆော+ဝါ+သဗ္ဗာသု-ဟူ ၅-ပုဒ်ရှိသော အာခေ်သေဝိစိသုတ်

➤ သဗ္ဗာသု-အရ/နိမိတ်-အရ ॥ ॥ [ကစ္စည်းအလို] မာနပစ္စည်း, အန္တပစ္စည်းနှင့် ပရောက္ခာ,ကြဉ် အာချာတ်ဝိဘတ် ၇-မျိုးတို့ကို ယူရပါမည်။

[ရူပသိဒ္ဓိ-အလို] မာန, အန္တ, ယပစ္စည်း၊ ကာရိတ်ပစ္စည်းနှင့် ပရောက္ခာကြဉ် အာချာတ်

http://www.dhammadownload.com

ဝိဘတ် ၇-မျိုးတို့ကို ယူရပါမည်။

➤ **သဗ္ဗာသု-အရတွင် မပါဝင်သော အာချာတ်ဝိဘတ်** ॰ ပရောက္ခာဝိဘတ်။

➤ **သဗ္ဗ-သဒ္ဒါ ထည့်ဆိုရကျိုး** ॥ ॥ သဗ္ဗ-သဒ္ဒါဖြင့် ဂစ္ဆမာနော ဂစ္ဆန္တော ဂစ္ဆာပေတိ စသော ပြယုဂ်တို့၌ မာန, အန္တ, ယပစ္စည်း, ကာရိတ်ပစ္စည်းတို့ကြောင့်ဂမုဓာတ်၏ အဆုံး မ-ကို ဆ္ဆပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

➤ **ဝါ-သဒ္ဒါအနက်** ॥ ॥ ဝါ-သဒ္ဒါသည် ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာ အနက်ရှိပါသည်။

➤ **ဝါ-သဒ္ဒါဖြင့် ဗိဓိသုံးပါး ပိုင်းခြားပုံ/ ဝါ-သဒ္ဒါဖြင့် ခြားဆိုအပ်သော အဓိပ္ပါယ်**

ဝါ-သဒ္ဒါဖြင့် ဂစ္ဆမာနော ဂစ္ဆန္တော ပြယုဂ်တို့ဝယ် ကတ္တုကာရက၌ စီရင်အပ်သော မာန, အန္တပစ္စည်းတို့ကြောင့် ဂမုဓာတ်၏ အစိတ် မ-အက္ခရာကို အမြဲ ဆ္ဆပြုရခြင်း နိစ္စဝိဓိ၊ ဂစ္ဆတိ ဂမေတိ,စသော ပြယုဂ်တို့၌ ပရောက္ခာကြဉ် အာချာတ်ဝိဘတ် (၇)သွယ်ကြောင့် ဂမုဓာတ်၏အစိတ် မ-အက္ခရာကို ရံခါ ဆ္ဆပြုရခြင်း အနိစ္စဝိဓိ၊ ဇဂမ ဇဂမု,စသော ပြယုဂ်တို့၌ ပရောက္ခာဝိဘတ်ကြောင့် ဂမုဓာတ်၏အစိတ် မ-အက္ခရာကို ဆ္ဆ မပြုရခြင်း အသန္တဝိဓိကို ပိုင်းခြားပြပါသည်။

➤ **ဂမုဓာတ်၏ အစိတ် မ-ကို ဆ္ဆပြုရာ၌ (က) အမြဲပြုနိုင်သည့် ပစ္စည်း** ॰ကတ္တုကာရက၌ စီရင်အပ်သော မာနပစ္စည်း, အန္တပစ္စည်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။ (ခ) **ရံခါပြုနိုင်သော ပစ္စည်း, ဝိဘတ်** ॥ ॥ ယပစ္စည်း, ကာရိတ်ပစ္စည်း, ပရောက္ခာကြဉ် အာချာတ်ဝိဘတ် (၇)မျိုး ဖြစ်ပါသည်။ (ဂ) **လုံးဝ မပြုနိုင်သော ဝိဘတ်** ॥ ॥ ပရောက္ခာဝိဘတ် ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ယောဂဝိဘာဂ/ ဂမိဿန္တော-ဟု သုတ်ခွဲ၍ တည်ရကျိုး** ॥ ॥ ဂမိဿန္တော-ဟူသော ဒွိတကရဏ ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ဂမုဓာတ်၏ မ-အက္ခရာကို ဥ,ပြု, ဋ္ဌပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။ (ပုံစံ) ဂဥ္ဆတိ၊ ဂဋ္ဌတိ။

➤ **ဂမုဿ-ဟု မဆိုဘဲ ဂမိဿ-ဟု ဆိုရကျိုး** ॥ ॥ သုခုစ္စာရဏ အကျိုးငှာ ဣ-အက္ခရာ၏ အစွမ်းဖြင့် "ဂမိဿ"ဟု ဆိုပါသည်။ (နိဒ္ဒေသ)

➤ **ဓာတ်ကို ညွှန်ပြနိုင်သော ဓာတုနိဒ္ဒေသ ၄-မျိုး** ॥ ॥ (၁) ဏကာရန္တဓာတုနိဒ္ဒေသ॰ပစ္စာသုဏ-၌ ဏ-ကား သုဓာတ်ကို ညွှန်ပြပါသည်။ (၂) ဣကာရန္တ ဓာတုနိဒ္ဒေသ॰ဂမိဿ၌ ဣ-ကား ဂမုဓာတ်ကို ညွှန်ပြပါသည်။ (၃) ဣဏကာရန္တ ဓာတုနိဒ္ဒေသ॰အနုပတိဂိဏ-၌ ဣဏ-ကား ဂေဓာတ်ကို ညွှန်ပြပါသည်။ (၄) တိကာရန္တ ဓာတုနိဒ္ဒေသ॰ဟောတိဿရေ၌ တိ-ကား ဟူဓာတ်ကို ညွှန်ပြပါသည်။ (နိဒ္ဒေသ)

၄၇၇။ ဝစဿဇ္ဇတနိမှိ မကာရော ဩ

ဝစ ဣစ္စေတဿ ဓာတုဿ အကာရော ဩတ္တမာပဇ္ဇတေ အဇ္ဇတနိမှိ ဝိဘတ္တိမှိ။ ॥ အဝေါစ၊ အဝေါစုံ၊ အဇ္ဇတနိမှိတိ ကိမတ္ထံ? အဝစ၊ အဝစူ။

http://www.dhammadownload.com

* အဝ္ဂတနိမှိ၊အဝ္ဂတနိဝိဘတ်ကြောင့်။ဝစဿ၊ဝစဓာတ်၏။အကာရော၊အ-အက္ခရာသည်။ညြ၊ညြ-အဖြစ်သို့။အာပဇ္ဇတေ၊ရောက်၏။ ။ အဝ္ဂတနိမှိ ဝိဘတ္တိမှိ၊အဝ္ဂတနိဝိဘတ်ကြောင့်။ဝစ ဣစ္စေတဿ ဓာတုဿ၊ဝစဓာတ်၏။အကာရော၊အ-အက္ခရာသည်။ညြတ္တံ၊ညြ-အဖြစ်သို့။အာပဇ္ဇတေ၊ရောက်၏။ ။ အဝေါစ၊ဆိုပြီ။ အဝေါစုံ၊ဆိုကုန်ပြီ။ အဝ္ဂတနိမှီတိ ဝဒံ၊အဝ္ဂတနိမှိ-ဟူသောပုဒ်သည်။ကိမတ္ထံ၊ဘာအကျိုးရှိသနည်း။အဝစ၊ဆိုပြီ။ အဝစူ၊ဆိုကုန်ပြီ။

➢ ဝစဿ+အဇ္ဇတနိမှိ+အကာရော+ညြ-ဟူ ၄-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➢ အကာရော-အရ/ တာရိ-အရ/ ညြပြုရမည့် အက္ခရာ

[အကာရော-ဟု သာမညအားဖြင့် ဆိုသော်လည်း] ဓာတုဿန္တော-စသော သုတ်ဖြင့် ဝစဓာတ်၏ စ-အက္ခရာ၏ အ-အက္ခရာကို ချေပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဝ-အက္ခရာ၏ အ-ကိုသာ ယူရမည်။/ဝ-အက္ခရာ၏ အ-ကိုသာ ညြပြုရပါမည်။

➢ <u>ညြ-အရ ။ ။ ဝ-၏ အ-ကိုပြုထားသော အာဒေသ ညြကို ယူရပါမည်။</u>

၄၇၈။ အကာရော ဒီဃံ ဟိမိမေသု

အကာရော ဒီဃမာပဇ္ဇတေ ဟိ မိ မ ဣစ္စေတေသု ဝိဘတ္တိသု။

ဂစ္ဆာဟိ၊ ဂစ္ဆာမိ၊ ဂစ္ဆာမ၊ ဂစ္ဆာမှေ။

မိကာရဂ္ဂဟဏေန ဟိဝိဘတ္တိမှိ အကာရော ကွစိ န ဒီဃမာပဇ္ဇတေ။ ဂစ္ဆဟိ

* ဟိမိမေသု၊ဟိ, မိ, မ ဝိဘတ်တို့ကြောင့်။အကာရော၊အ-အက္ခရာသည်။ဒီဃံ၊ဒီဃအဖြစ်သို့။အာပဇ္ဇတေ၊ရောက်၏။ ။ * ဟိ မိ မ ဣစ္စေတေသု ဝိဘတ္တိသု၊ဟိ, မိ, မ ဝိဘတ်တို့ကြောင့်။အကာရော၊အ-အက္ခရာသည်။ဒီဃံ၊ဒီဃအဖြစ်သို့။အာပဇ္ဇတေ၊ရောက်၏။ ။ ဂစ္ဆာဟိ၊သွားလော။ဂစ္ဆာမိ၊သွား၏။ဂစ္ဆာမှေ၊သွားကုန်၏။ * မိကာရဂ္ဂဟဏေန၊မိ-သဒ္ဒါပိုဖြင့်။ဟိ ဝိဘတ္တိမှိ၊ဟိဝိဘတ်ကြောင့်။အကာရော၊အ-အက္ခရာသည်။ကွစိ၊အချို့သော ပုံစံ၌။ဒီဃံ၊ဒီဃ အဖြစ်သို့။န အာပဇ္ဇတေ၊မရောက်။ ဂစ္ဆဟိ၊သွားလော။

➢ အကာရော+ဒီဃံ+ဟိမိမေသု-ဟူ ၃-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➢ အကာရ-အရ ။ ။ ဓာတ်၏အစိတ်ဖြစ်သော အသရ, ပစ္စည်းဖြစ်သော အသရ, ပစ္စည်း၏ အစိတ်ဖြစ်သော အသရ ဖြစ်ပါသည်။

➢ တွံ ဂစ္ဆာဟိ/တွံ ဂစ္ဆဟိ-ဟူ နှစ်မျိုးရှိနိုင်/မရှိနိုင် ။ ။ အကာရော ဒီဃံ ဟိမိမေသု-သုတ်ကိုထောက်၍ ဂစ္ဆာဟိ၊ ယင်းသုတ်ပါ မိ-အက္ခရာပိုဖြင့် ဟိဝိဘတ်နောင်းရာ၌ အချို့ ဒီဃ-အပြု မဖြစ်သောကြောင့် ဂစ္ဆဟိ-ဟု ပြီးသောကြောင့် တွံ ဂစ္ဆာဟိ/တွံ ဂစ္ဆဟိ ဟု နှစ်မျိုးရှိနိုင်ပါသည်။

➢ မိ-သဒ္ဒါ ပိုလွန်ပုံ ။ ။ ဟိမေသု-ဟုဆိုလျှင် မ-အက္ခရာချင်းတူသော မိဝိဘတ်

http://www.dhammadownload.com

ကိုလည်း ယူနိုင်ပါလျက် ဟိမိမေသု-ဟု ဆိုခြင်းသည် 'မိ'သဒ္ဒါ ပိုလွန်ပါသည်။

➤ **'မိ'သဒ္ဒါ အပိုထည့်ဆိုရကျိုး ။ ။** 'မိ'သဒ္ဒါပိုဖြင့် ဂစ္ဆဟိ-ဝယ် ဟိဝိဘတ်နှောင်းရာ၌ အ-အက္ခရာကို ရံခါ ဒီဃ မပြုရဟု အနက်ပိုကို သိရခြင်းအကျိုးရှိပါသည်။

➤ **ဟိမိမမှ ဣစ္ဆေတေသု-ဟု ဝုတ္တိ၌ ဖွင့်ဆိုရခြင်းအကြောင်း ။ ။** ဟိမိမေသု-၌ မေ-သဒ္ဒါဖြင့် မ-အက္ခရာချင်းတူသော မှေဝိဘတ်ရှိ မ-အက္ခရာကိုပါ ယူနိုင်သောကြောင့် ဟိမိမမှေ ဣစ္ဆေတေသု-ဟု ဝုတ္တိ၌ ဖွင့်ဆိုရပါသည်။ (နိဒ္ဒေသ)

➤ **အကာရ-သဒ္ဒါ အစ်မန်ဆိုရကျိုး ။ ။** ဝစဓာတ်ကို နစ်စေခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။ (တစ်နည်း) ဣ-အက္ခရာ၏ ဒီဃ အပြုကို နစ်စေခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။ (နိဒ္ဒေသ)

➤ **ဒီဃပြုရာ၌ ဖြစ်သင့်သော ဝိဓိသုံးပါး ။ ။** (၁) မိ, မ, မှေ ဝိဘတ်နှောင်းရာ၌ အ-အက္ခရာကို ဒီဃ အမြဲပြုရခြင်း နိစ္စဝိဓိ၊ (၂) ဟိဝိဘတ်နှောင်းရာ၌ ရံခါ ဒီဃပြုရခြင်း အနိစ္စဝိဓိ၊ (၃) ထိုဝိဘတ်လေးလုံးမှကြွင်းသော ဝိဘတ်နှောင်းရာ၌ ဒီဃလုံးဝ မပြုရခြင်း အသန္တဝိဓိ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ဤသုတ်ဖြင့် ဒီဃအမြဲ ပြုနိုင်သော ဝိဘတ် ။ ။** မိ, မ, မှေဝိဘတ်။ * **ရံခါ ပြုနိုင်သော ဝိဘတ်** = ဟိဝိဘတ်။ * **လုံးဝ မပြုနိုင်သော ဝိဘတ်** = ဟိ, မိ, မ, မှေ ဝိဘတ် (၄)လုံးမှတစ်ပါး ကြွင်းဝိဘတ်များ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **အကာရ ၂-မျိုး အထူး ။ ။** ဝစဿမ္ဘတနိမှိ-သုတ်လာ အကာရ-ကား ဝစဓာတ်၏ ဝ-အက္ခရာ၏ အစိတ်ဖြစ်သော ဓာတွန္တသရ ဖြစ်ပါသည်။ အကာရော ဒီဃံ-သုတ်လာ အကာရ-ကား ဓာတ်၏အစိတ်ဖြစ်သော အသရ, ပစ္စည်းဖြစ်သော အသရ, ပစ္စည်း၏ အစိတ်ဖြစ်သော အသရ ဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

၄၇၉။ ဟိ လောပံ ဝါ

ဟိဝိဘတ္တိမှိ လောပ မာပဇ္ဇတေ ဝါ။ ။ ဂစ္ဆ၊ ဂစ္ဆာဟိ၊ ဂမ၊ ဂမာဟိ၊ ဂမယ၊ ဂမယာဟိ။ ဟီတိ ကိမတ္ထံ? ဂစ္ဆတိ၊ ဂမယတိ။

* ဟိ၊ဟိဝိဘတ်သည်။လောပံ၊ကျေပျောက်ခြင်းသို့။ဝါ၊အချို့။အာပဇ္ဇတေ၊ရောက်၏[ရူပသိဒ္ဓိအလို]အကာရတော၊အ-အက္ခရာမှ။ပရော၊နောက်ဖြစ်သော။ဟိ၊ဟိဝိဘတ်သည် လောပံ၊သို့။ဝါ၊အချို့။အာပဇ္ဇတေ၊ရောက်၏။ * ဟိဝိဘတ္တိမှိ၊ဟိဝိဘတ်သည်။လောပံ၊သို့။ဝါ၊အချို့။အာပဇ္ဇတေ၊ရောက်၏။ ။ ဂစ္ဆ၊ဂစ္ဆာဟိ၊ဂမ၊ဂမာဟိ၊သွားလော့။ဂမယ၊ဂမယာဟိ၊သွားစေလော့။ ဟီတိပဒံ၊ဟိ-ဟူသောပုဒ်သည်။ကိမတ္ထံ၊ဘာအကျိုးရှိသနည်း။ဂစ္ဆတိ၊သွား၏။ဂမယတိ၊သွားစေ၏။

➤ **ဟိ+လောပံ+ဝါ-ဟု ၃-ပုဒ်ရှိသော လောပဝိဓိသုတ်**

➤ **ဟိဝိဘတ်ချေရကျိုး ။ ။** ဂါထာတို့၌ ဆန်းဂိုဏ်းကို စောင့်ရှောက်ခြင်းအကျိုး

http://www.dhammadownload.com

ငှာရင်း, စုဏ္ဍိယတို့၌ စကားကို ပြေပြစ်စေခြင်း, ရှုတ်လွယ်စေခြင်း အကျိုးငှာရင်း ဓာတ်နောင် သက်ပြီးသော ဟိဝိဘတ်ကို ချေရပါသည်။

မေး ။ ။ ဤသုတ်ဖြင့် ဟိဝိဘတ်ကျေရာ၌ အဘယ့်ကြောင့် အဘယ်သရနှောင်းမှသာ ဟိဝိဘတ်ကျေသည်ကို ဖြေဆိုပါ။

ဖြေ ။ ။ အကာရော ဒီဃံ ဟိမိမေသု-သုတ်မှ အကာရ-သဒ္ဒါ ဝိဘတ်ပြန်၍ လိုက်လာသောကြောင့် အ,သရနှောင်းမှသာ ဟိဝိဘတ်ကျေပါသည်။

➤ **ဟောတိ-၌ ဟိဝိဘတ် မကျေခြင်းအကြောင်း** ။ ။ အ,အက္ခရာ မနှောင်းသောကြောင့် ဟောဟိ-၌ ဟိဝိဘတ် မကျေပါ။

၄၈၀။ ဟောတိဿရေ ဟောဟေ ဘဝိဿန္တိမှိ ဿဿစ

ဟူ ဣစ္စေတဿ ဓာတုဿ သရော ဟေ ဩဟ ဧတ္တေ မာပဇ္ဇတေ ဘဝိဿန္တိမှိ ဿဿစ လောပေါ ဟောတိ ဝါ။

ဟေဟိတိ၊ ဟေဟိန္တိ၊ ဟောဟိတိ၊ ဟောဟိန္တိ၊ ဟေတိ၊ ဟေန္တိ၊ ဟေဟိဿတိ၊ ဟေဟိဿန္တိ၊ ဟောဟိဿတိ၊ ဟောဟိဿန္တိ၊ ဟေဿတိ၊ ဟေဿန္တိ။

ဟူတိ ကိမတ္ထံ? ဘဝိဿတိ၊ ဘဝိဿန္တိ။ ဘဝိဿန္တိမှိတိ ကိမတ္ထံ? ဟောတိ။

* ဘဝိဿန္တိမှိ၊ဘဝိဿန္တိ ဝိဘတ်ကြောင့်။ဟောတိဿရော၊ဟူဓာတ်၏ အစိတ် ဦး သရသည်။ဟောဟေ၊ဟေပြု, ဩဟပြု, ပြေသို့။အာပဇ္ဇတေ၊ရောက်၏။ဿဿ၊ဿ ဝိဘတ်၏။လောပေါ၊ကျေသည်လည်း။ဝါ၊အချို့။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

* ဘဝိဿန္တိမှိ၊ကြောင့်။ဟူ ဣစ္စေတဿ ဓာတုဿ၊ဟူဓာတ်၏။သရော၊အစိတ် ဦး သရသည်။ဟေ ဩဟ ဧတ္တံ၊ဟေပြု, ဩဟပြု, ပြေသို့။အာပဇ္ဇတေ၊ရောက်၏။ဿဿ၊ ဿဝိဘတ်၏။လောပေါ၊ကျေသည်လည်း။ဝါ၊အချို့။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

- ဟေဟိတိ၊ဖြစ်လတ္တံ့။ဟေဟိန္တိ၊ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့။ (ကြွင်းတူပြီ) ဟူတိ ပဒံ၊ဟူ-ဟူသော ပုဒ်သည်။ကိမတ္ထံ၊ဘာအကျိုးရှိသနည်း။ဘဝိဿတိ၊ဖြစ်လတ္တံ့။ဘဝိဿန္တိ၊ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့။ ဘဝိဿန္တိမှိတိ ပဒံ၊ဘဝိဿန္တိ-ဟူသောပုဒ်သည်။ကိမတ္ထံ၊နည်း။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

➤ **ဟောတိဿရော+ဧဟောဟေ+ဘဝိဿန္တိမှိ+ဿဿ+စ-ဟူ ၅-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိ/လောပဝိဓိသုတ်**

➤ **အာဒေသ, လောပ နှစ်ပါးစုံဖြစ်သော ပြယုဂ်** ။ ။ ဟေဟိတိ၊ဟေဟိန္တိ၊ ဟောဟိတိ၊ဟောဟိန္တိ၊ ဟေတိ၊ ဟေန္တိ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **အာဒေသ-သာဖြစ်၍ လောပ မဖြစ်သော ပြယုဂ်** ။ ။ ဟေဟိဿတိ၊ဟေဟိဿန္တိ၊ ဟောဟိဿတိ၊ဟောဟိဿန္တိ၊ ဟေဿတိ၊ဟေဿန္တိ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **အာဒေသ, လောပ နှစ်ပါးစုံ မဖြစ်သော ပြယုဂ်** ။ ။ ပဟောဿတိ ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

➢ **စ-သဒ္ဒါ၏အနက်** ။ ။ စသဒ္ဒါသည် ရှေ့သုတ်မှ လောပ-ဟူသော ကာရိယ-ကို ဆွဲငင်သောကြောင့် အနုကဍ္ဎနအနက်၊ ဟူဓာတ်၏အစိတ်ဖြစ်သော ဦးသရကိုသာ ဖော, ကြဲဟ, ပြေသည်မဟုတ်၊ ဝိဘတ်၏အစိတ် ဿ-အက္ခရာကိုလည်း ချေသေး၏ဟု နှစ်ခု မြောက်သော အနက်ကို ပေါင်းသောကြောင့် သမုစ္စယအနက် ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အဝိကာရ ဝါ-သဒ္ဒါဖြင့် ဖြစ်ဆိုအပ်သော အဝိဓ္ဓါယ်** ။ ။ လိုက်လာသော ဝါ-သဒ္ဒါဖြင့် ဟေဿတိ,စသော ပြယုဂ်၌ ဿ-အက္ခရာ၏ ကျေခြင်းကို တားမြစ်၍ ပဟော ဿတိ,စသော ပြယုဂ်၌ ဟူဓာတ်၏အစိတ်ဖြစ်သော ဦးသရကို ဖော, ကြဲဟ, ပြေခြင်း ကိုရင်း, ဿ-အက္ခရာ၏ ကျေခြင်းကိုရင်း တားမြစ်ပါသည်။

➢ **ဃောဂဝိဘာဂ/ဘဝိဿန္တိမှိ ဿဿစ-ဟု သုတ်ခွဲ၍ တည်ရကျိုး**

ဘဝိဿန္တိမှိ ဿဿစ-ဟူသော ဒွိဓာကရဏ ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ဒက္ခိတိ၊ ဒက္ခိန္တိ ပြယုဂ်တို့၌ ဒိသဓာတ်နောင် ဝိဘတ်၏အစိတ် 'ဿ'ကိုလည်း ချေရခြင်းအကျိုးရှိသည်။

၄၈၁။ ကရဿ သပစ္စယဿ ကာဟော

ကရ ဣစ္စေတဿ ဓာတုဿ သပစ္စယဿ ကာဟာဒေသော ဟောတိ ဝါ ဘဝိဿန္တိမှိ ဝိဘတ္တိမှိ၊ ဿဿ စ နိစ္စံ လောပေါ ဟောတိ။

ကာဟတိ၊ ကာဟိတိ၊ ကာဟသိ၊ ကာဟိသိ၊ ကာဟာမိ၊ ကာဟာမ။

ဝါတိ ကိမတ္ထံ? ကရိဿတိ၊ ကရိဿန္တိ။

သပ္ပစ္စယဂ္ဂဟဏေန အညေဟိပိ ဘဝိဿန္တိယာ ဝိဘတ္တိယာ ခါမိ ခါမ ဆာမိ ဆာမ ဣစ္စာဒယော အာဒေသာ ဟောန္တိ။ ဝက္ခာမိ၊ ဝက္ခာမ၊ ဝစ္ဆာမိ၊ ဝစ္ဆာမ။

* ဘဝိဿန္တိမှိ၊ဘဝိဿန္တိဝိဘတ်ကြောင့်။သပစ္စယဿ၊ဩဝိကရဏပစ္စည်းနှင့်တကွ သော။(ဝါ) ဘဝိဿန္တိဝိဘတ်တည်းဟူသော ပစ္စည်းနှင့်တကွ တည်နေသော။(ဝါ) ဘဝိ ဿန္တိ ဝိဘတ်၏ အဆုံးဖြစ်သော ဿ-ပစ္စည်းနှင့်တကွဖြစ်သော။ကရဿ၊ ကရဓာတ် ၏။ကာဟော၊ကာဟပြုသည်။ဝါ၊အချို့။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ဿဿ၊ဿဝိဘတ်၏။နိစ္စံ၊အမြဲ။ လောပေါ၊စ၊ကျေသည်လည်း။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

* ဘဝိဿန္တိမှိ ဝိဘတ္တိမှိ၊ဘဝိဿန္တိဝိဘတ်ကြောင့်။သပစ္စယဿ၊ပစ္စည်းနှင့်တကွသော။ ကရ ဣစ္စေတဿ ဓာတုဿ၊ကရဓာတ်၏။ကာဟာဒေသော၊ကာဟပြုသည်။ဝါ၊အချို့။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ဿဿ၊ဿဝိဘတ်၏။နိစ္စံ၊အမြဲ။လောပေါ၊စ၊ကျေသည်လည်း။ဟောတိ။

ကာဟတိ၊ကာဟိတိ၊ ကာဟသိ၊ ကာဟိသိ၊ ကာဟာမိ၊ပြုလတ္တံ့။ကာဟာမ၊ပြုကုန် လတ္တံ့။ * ဝါတိ ပဒံ၊ဝါ-ဟူသောပုဒ်သည်။ကိမတ္ထံ၊ဘာအကျိုးရှိသနည်း။ကရိဿတိ၊ပြု လတ္တံ့။ကရိဿန္တိ၊ပြုကုန်လတ္တံ့။ * **သပ္ပစ္စယဂ္ဂဟဏေန**၊သပစ္စယ-သဒ္ဒါပိုဖြင့်။အညေဟိပိ၊ တစ်ပါးသော ဓာတ်တို့မှနောက်၌လည်း။ဘဝိဿန္တိယာ ဝိဘတ္တိယာ၊ဘဝိဿန္တိဝိဘတ်၏

http://www.dhammadownload.com

ခါမိ ခါမ ဆာမိ ဆာမ ဣစ္စာဒယော၊ခါမိ, ခါမ, ဆာမိ, ဆာမ ဤသို့ အစရှိကုန်သော။ အာဒေသာ၊အပြုတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ဝက္ခာမိ၊ဆိုလတ္တံ့။ဝက္ခာမ၊ဆိုကုန်လတ္တံ့။ ဝစ္ဆာမိ၊နေလတ္တံ့။ဝစ္ဆာမ၊နေကုန်လတ္တံ့။

➤ ကရဿ+သပစ္စယဿ+ကာဟော–ဟု ၃-ပုဒ်ရှိသော အာခေသ/လောပဝိဓိသုတ်

➤ ဤသုတ်သို့ လိုက်လာသော သဒ္ဒါ ॥ ॥ ဤသုတ်သို့ ဟိလောပံ ဝါ-သုတ်မှ ဝါ သဒ္ဒါ, လောပ-သဒ္ဒါ၊ ဟောတိဿတေ,စသော သုတ်မှ ဘဝိဿန္တိမှိ, ဿဿစ-သဒ္ဒါ များ လိုက်လာပါသည်။

➤ ပစ္စည်းနှင့်တကွ ပြုတွသည် ॥ ॥ ဘဝိဿန္တိဝိဘတ် ဿတိ,စသည်၌ပါသော ဝိဘတ်ဿနှင့်တကွ ပြုသည်ကို "ပစ္စည်းနှင့်တကွ ပြုသည်"ဟု ဆိုပါသည်။

➤ ပစ္စယ–အရ ॥ ॥ ဘဝိဿန္တိဝိဘတ်ကို ယူရပါမည်။ (တစ်နည်း) ဝိကရဏ ဩ ပစ္စည်းကို ယူရပါမည်။ ➤ သပစ္စယ–အရ ॥ ॥ ဘဝိဿန္တိဝိဘတ်၏ အစိတ်ဖြစ်သော ဿတိ,စသည်မှ ဿကို ယူရပါမည်။ (တစ်နည်း) ပစ္စည်းအမည်ရသော ဿနှင့်တကွ တည်နေသော ကရဓာတ် တစ်ခုတည်းကို ယူရပါမည်။

➤ သပစ္စယ–သဒ္ဒါ ဗိုလွှန်ပုံ ॥ ॥ ကရဿ ကာဟော-ဟု သုတ်တည်လျှင်ပြီးလျက် ကရဿ သပစ္စယဿ ကာဟော-ဟု သုတ်တည်သောကြောင့် "သပစ္စယ" ဗိုလွှန်သည်။

➤ သပစ္စယ–သဒ္ဒါ အဓိုထည့်ဆိုရကျိုး ॥ ॥ [ကစ္စည်းအလို] သပစ္စယ-သဒ္ဒါပိုဖြင့် ဝက္ခာမိ၊ဝက္ခာမ၊ဝစ္ဆာမိ၊ဝစ္ဆာမ ပြယုဂ်တို့၌ ကရဓာတ်မှတစ်ပါး ဝစ, ဝသဓာတ်တို့နောင် ဘဝိဿန္တိဝိဘတ်ကို ခါမိ, ခါမ, ဆာမိ, ဆာမ ပြုရခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

[ရူပသိဒ္ဓိအလို] သပစ္စယ-သဒ္ဒါပိုဖြင့် ဝက္ခတိ၊ မောက္ခတိ၊ဘောက္ခတိ,စသော ပြယုဂ် တို့၌ ဝစ, မုစ, ဘုဇ,စသော ဓာတ်တို့နောင် ဝိဘတ်၏အစိတ် ဿ-ကို ခပြု၍ ဝစ္ဆတိ၊ လစ္ဆတိ၊ ဆေစ္ဆတိ,စသော ပြယုဂ်တို့၌ ဝသ, ဆိဒိ, လဘ,စသော ဓာတ်တို့နောင် ဝိဘတ်၏ အစိတ် ဿ-ကို ဆပြုရခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

➤ အဓောဟိမိ–၌ အဓ–၏ အပါဓါန်ကား ॥ ॥ ကရဓာတ်ဖြစ်ပါသည်။

➤ အဓ–အရကား ॥ ॥ ဝစဓာတ်, ဝသဓာတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

အာချာတ် တတိယပိုင်း ပြီး၏။

❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀

အာချာတ စတုတ္ထကဏ္ဍ

၄၈၂။ ဒါ ဒန္တဿံ မိ မေသု

ဒါ ဣစ္စေတဿ ဓာတုဿ အန္တဿ အံ ဟောတိ မိ မ ဣစ္စေတေသု။
ဒမ္မိ၊ ဒမ္မ။

http://www.dhammadownload.com

* မိမေသုံမိ, မ ဝိဘတ်တို့ကြောင့်။ဒါဒန္တသာ၊ဒါဓာတ်၏ အစိတ် အာ၏။အံ၊အံပြု သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

* မိ မ ဣစ္စေတေသုံမိ, မ ဝိဘတ်တို့ကြောင့်။ဒါ ဣစ္စေတဿ ဓာတုဿ၊ဒါဓာတ်၏။ အန္တဿ၊အစိတ်အာ၏။အံ၊အံပြုသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ဒမ္မိ၊ပေး၏။ဒမ္မ၊ပေးကုန်၏။

➢ ဒါ+အန္တဿံ+မိမေသု–တူ ၃–ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➢ **အန္တဿ–အရ/ကာရိ–အရ** ။ ။ ဒါ-ဟူသော သဒ္ဒန္တရိုက်ကိုထောက်၍ အာသရ ကို ယူရပါမည်။

➢ **ဤသုတ်သို့ ဝါ–သဒ္ဒါလိုက်သင့်ခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ဒမ္မိ ဒမ္မ ဒေမိ ဒေမ ပြယုဂ် တို့ကို တွေ့မြင်ရသောကြောင့် ဝါ-သဒ္ဒါလိုက်သင့်ပါသည်။

➢ **ဤသုတ်အစီအရင် မပြုခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ဒမ္မိ ဒမ္မ ဒေမိ ဒေမ ပြယုဂ်တို့ကို တွေ့မြင်ရသောကြောင့်ရင်း, ဟိ လောပံဝါ-သုတ်မှ ဝါ-သဒ္ဒါလိုက်လာသောကြောင့်ရင်း ဤသုတ်အစီအရင်သည် မပြုပါ။

➢ **အဓိကာရ ဝါ–သဒ္ဒါဖြင့် ပြဆိုအပ်သော အဓိပ္ပါယ်** ။ ။ အဓိကာရ ဝါ-သဒ္ဒါဖြင့် မိ, မဝိဘတ်နှောင်းရာ၌ ဒါဓာတ်၏အဆုံးအာကို ရံခါ အံပြု၍ ရံခါ အံ-မပြုရခြင်း၊ မိ မ ဝိဘတ်တို့မှတစ်ပါး အခြားသော ဝိဘတ်နှောင်းရာ၌ လုံး၀ အံ, မပြုရခြင်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေပါသည်။

၄၈၃။ **အသံယောဂန္တဿ ဝုဒ္ဓိ ကာရိတေ**

အသံယောဂန္တဿ ဓာတုဿ ကာရိတေ ဝုဒ္ဓိ ဟောတိ။

ကာရေတိ၊ ကာရေန္တိ၊ ကာရယတိ၊ ကာရယန္တိ၊ ကာရာပေတိ၊ ကာရာပေန္တိ၊ ကာရာပယတိ၊ကာရာပယန္တိ။အသံယောဂန္တဿေတိ ကိမတ္ထံ? စိန္တယတိ၊မန္တယတိ။

* ကာရိတေ၊ကာရိတ်ပစ္စည်းကြောင့်။အသံယောဂန္တဿ၊သံယုဂ် အဆုံးမရှိသော ဓာတ်၏။ဝုဒ္ဓိ၊ဝုဒ္ဓိပြုသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * ကာရိတေ၊ကာရိတ်ပစ္စည်းကြောင့်။ အသံယောဂန္တဿ၊သံယုဂ် အဆုံးမရှိသော။ဓာတုဿ၊ဓာတ်၏။ဝုဒ္ဓိ၊ဝုဒ္ဓိပြုသည်။ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ။ ကာရေတိ၊ ပြုစေ၏။ကာရေန္တိ၊ပြုစေကုန်၏။ကာရယတိ၊ပြုစေ၏။ကာရယန္တိ၊ ပြုစေကုန်၏။ကာရာပေတိ၊ပြုစေ၏။ကာရာပေန္တိ၊ပြုစေကုန်၏။ကာရာပယတိ၊ပြုစေ၏။ ကာရာပယန္တိ၊ပြုစေကုန်၏။ * အသံယောဂန္တဿေတိ ပဒံ၊အသံယောဂန္တဿ-ဟူသောပုဒ် သည်။ကိမတ္ထံ၊ဘာအကျိုးရှိသနည်း။ စိန္တယတိ၊ကြံ၏။မန္တယတိ၊ တိုင်ပင်၏။

➢ အသံယောဂန္တဿ+ဝုဒ္ဓိ+ကာရိတေ–တူ ၃–ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➢ **ဤသုတ်၏ နိမိတ်ဖြစ်သင့်သောသုတ်များ** ။ ။ ဓာတူဟိ ဏေ ဏယ ဏာပေ ဏာပယ ကာရိတာနိ ဟေတွတ္ထေ၊ စုရာဒိတော ဏေ ဏယာ-သုတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

➤ **ဤသုတ်၏ အစီအရင်ကို တားမြစ်သောသုတ်** ॥ ॥ ဂုဟ ဒုသာနံ ဒီဃံ၊ ယဋ္ဌာဒီနံ ဝါ-သုတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **သံယောဂန္တ-အရ** ॥ ॥ [သံယောဂေါ အန္တော ဧတဿာတိ သံယောဂန္တော-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍] စိန္တ, မန္တ, စသည်၌ နှစ်လုံးဆင့် သံယုဂ်အဆုံးရှိသော စိ, မ, စသည်ကို ယူရပါမည်။ ➤ **သံယောဂန္တ အဓိပ္ပါယ်** ॥ ॥ သံယုဂ်ဆုံးလျက်ရှိသော စိန္တ, မန္တ, ပုဏ္ဍ, စသော သဒ္ဒါများသည် "သံယောဂန္တ" မည်ပါသည်။

➤ **အသံယောဂန္တ-အရ** ॥ ॥ [န သံယောဂန္တော အသံယောဂန္တော-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍] နှစ်လုံးဆင့် သံယုဂ်အဆုံးမရှိသော ကရ, ပစ, စသည်တို့၏ က, ပ,စသည်ကို ယူရပါမည်။ ➤ **အသံယောဂန္တ အဓိပ္ပါယ်** ॥ ॥ သံယုဂ်အဆုံး မရှိသော ဘူ, ဟူ, ကရ, ပစ, ဂမု စသော ဓာတ်များသည် "အသံယောဂန္တ" မည်ပါသည်။

➤ **ဂဏေတိ, ဂဏယတိ-တို့၌ ဝုဒ္ဓိ မပြုခြင်းအကြောင်း** ॥ ॥ ယဋ္ဌာဒီနံ ဝါ-ဟု ဆိုသောကြောင့် ဂဏေတိ, ဂဏယတိ-တို့၌ ဝုဒ္ဓိ မပြုရပါ။

➤ **စိန္တယတိ မန္တယတိ-တို့၌ ဝုဒ္ဓိ မပြုခြင်းအကြောင်း** ॥ ॥ သံယုဂ်အဆုံးရှိသောကြောင့် စိန္တယတိ မန္တယတိ-တို့၌ ဝုဒ္ဓိ မပြုရပါ။

၄၈၄။ ယဋ္ဌာဒီနံ ဝါ

ယဋ္ဌာဒီနံ ဓာတူနံ အသံယောဂန္တာနံ ဝုဒ္ဓိ ဟောတိ ဝါ ကာရိတေ။

ယာဋ္ဌေတိ၊ ယဋ္ဌေတိ၊ ယာဋ္ဌယတိ၊ ယဋ္ဌယတိ၊ ယာဋ္ဌာပေတိ၊ ယဋ္ဌာပေတိ၊ ယာဋ္ဌာပယတိ၊ ယဋ္ဌာပယတိ၊ ဂါမေတိ၊ ဂမေတိ၊ ဂါမယတိ၊ ဂမယတိ၊ ဂါမာပေတိ၊ ဂမာပေတိ၊ ဂါမာပယတိ၊ ဂမာပယတိ။ ယဋ္ဌာဒီနမိတိ ကိမတ္ထံ? ကာရေတိ။

* ကာရိတေ၊ကာရိတ်ပစ္စည်းကြောင့်။အသံယောဂန္တာနံ၊သံယုဂ် အဆုံးမရှိကုန်သော။ ယဋ္ဌာဒီနံ၊ယဋ္ဌ, အစရှိကုန်သော ဓာတ်တို့၏။ဝုဒ္ဓိ၊ဝုဒ္ဓိ အပြုသည်။ဝါ၊အချို့။ဟောတိ၏။

* ကာရိတေ၊ကြောင့်။အသံယောဂန္တာနံ၊သံယုဂ် အဆုံးမရှိကုန်သော။ယဋ္ဌာဒီနံ၊ ယဋ္ဌ,အစရှိကုန်သော။ဓာတူနံ၊ဓာတ်တို့၏။ဝုဒ္ဓိ၊ဝုဒ္ဓိ အပြုသည်။ဝါ၊အချို့။ဟောတိ၏။

ယာဋ္ဌေတိ (ပ)ယဋ္ဌာပယတိ၊အားထုတ်စေ၏။ ဂါမေတိ (ပ) ဂမာပယတိ၊သွားစေ၏။ ယဋ္ဌာဒီနမိတိ ပဒံ၊ယဋ္ဌာဒီနံ-ဟူသောပုဒ်သည်။ကိမတ္ထံ၊ဘာအကျိုးရှိသနည်း။ကာရေတိ၊ ပြုစေ၏။

➤ ယဋ္ဌာဒီနံ+ဝါ-ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော အာဓေသဝိဓိသုတ်

အာဒိ-အရ ॥ ॥ အာဒိ-သဒ္ဒါသည် ပကာရအနက်ကိုဟောသောကြောင့် ယဋ္ဌကဲ့သို့ ဝုဒ္ဓိ အပြု မပြုခြင်းတူသော ဂမု, ဂဏ, ကမု, ဒမု, သမု,စသော ဓာတ်များကို ယူရပါမည်။

➤ **ဤသုတ်၏ နိမိတ်ဖြစ်ဆင့်သောသုတ်** ▪ ဓာတူဟိ ဏေ ဏယ ဏာပေ-သုတ်။

http://www.dhammadownload.com

➤ **ယာဒေ့တိ ယဒ္ဒေတိ–ဟု ဒွိရုပ်ရှိခြင်းအကြောင်း** ॥ ယဣာဒိဂိုဏ်း ဖြစ်သော ကြောင့် ယာဒေ့တိ ယဒ္ဒေတိ-ဟု ဒွိရုပ်ရှိရပါသည်။

➤ **အသံယောဂန္တဿ–သုတ်နှင့် ယဣာဒိနံဝါ–သုတ် အထူး** ॥ အသံယောဂန္တဿ သုတ်ကား- ကရာဒိ အာကတိဂိုဏ်းဓာတ်၌ ဝုဒ္ဓိပြုပါသည်။ ယဣာဒိနံဝါ-သုတ်ကား ယဣာဒိအာကတိဂိုဏ်းဓာတ်၌ ဝုဒ္ဓိပြုပါသည်၊ ဤသို့ ထူးပါသည်။

➤ **ဝါသဒ္ဒါ၏အနက်** ॥ ဝါသဒ္ဒါသည် ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာ အနက် ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ဝါ–သဒ္ဒါဖြင့် ခြံဆိုအပ်သော အဓိပ္ပါယ်** ॥ ဝါ-သဒ္ဒါသည် ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာ အနက်ရှိသောကြောင့် ယဒ္ဒေတိ ဉဿဒ္ဒေတိ အတိက္ကာမေန္တော,စသော ပုံစံတို့၌ ရံခါဝုဒ္ဓိ ပြု၍ ရံခါ ဝုဒ္ဓိ မပြုရခြင်း အနိစ္စဝိဓိ၊ ဂမေန္တော ဒမေန္တော သမေန္တော,စသော ပုံစံတို့၌ ဝုဒ္ဓိ လုံးဝ မပြုရခြင်း အသန္တဝိဓိကို ပိုင်းခြားပြုပါသည်။ (ရှုဒီ-၂၁၀)

၄၈၅။ အညေသု စ

အညေသု စ ပစ္စယေသု သဗ္ဗေသံ ဓာတူနံ အသံယောဂန္တာနံ ဝုဒ္ဓိ ဟောတိ။

ဇယတိ၊ ဟောတိ၊ ဘဝတိ။

စဂ္ဂဟဏေန ကာုပစ္စယဿာပိ ဝုဒ္ဓိ ဟောတိ။ အဘိသုဏောတိ။

* အညေသု၊ကာရိတ်ပစ္စည်းမှတစ်ပါးသော ပစ္စည်းတို့ကြောင့်လည်း။အသံယော ဂန္တာနံ၊သံယုဂ် အဆုံးမရှိကုန်သော အလုံးစုံသော ဓာတ်တို့၏။ဝုဒ္ဓိ၊ဝုဒ္ဓိပြုသည်။ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ [ရှ–အလို့ အညအပါဓါန်ထည့်၍ သုတ်နက်ပေးပုံ] ကာရိတတော၊ကာရိတ် ပစ္စည်းမှ။ အညေသု၊တစ်ပါးကုန်သော ပစ္စည်းတို့ကြောင့်လည်း။အသံယောဂန္တာနံ၊သံယုဂ် အဆုံး မရှိကုန်သော အလုံးစုံသော ဓာတ်တို့၏။ဝုဒ္ဓိ၊ဝုဒ္ဓိပြုသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

[ဝုတ္တိအနက်] * အညေသု၊ကာရိတ်ပစ္စည်းမှတစ်ပါးကုန်သော။ပစ္စယေသု၊ပစ္စည်းတို့ ကြောင့်လည်း။အသံယောဂန္တာနံ၊သံယုဂ်အဆုံး မရှိကုန်သော။သဗ္ဗေသံ၊ခပ်သိမ်းကုန်သော။ ဓာတူနံ၊ဓာတ်တို့၏။ဝုဒ္ဓိ၊ဝုဒ္ဓိပြုသည်။ဟောတိ၊၏။ * ဇယတိ၊ အောင်၏။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ဘဝတိ၊ဖြစ်၏။ * စဂ္ဂဟဏေန၊စသဒ္ဒါဖြင့်။ကာ ပစ္စယဿာပိ၊ကာပစ္စည်း၏လည်း။ဝုဒ္ဓိ၊ ဝုဒ္ဓိပြုသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။အဘိသုဏောတိ၊ ရှိသေစွာ နာခံ၏။

➤ အညေသု+စ–ဟု ၂–ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➤ **အည–အရ/နိမိတ်–အရ** ॥ [အသံယောဂန္တဿ ဝုဒ္ဓိ ကာရိတေ၊ ယဣာဒိနံ ဝါ သုတ်တို့ဖြင့် ကာရိတ်ပစ္စည်းနှောင်းရာ၌ ဝုဒ္ဓိ အပြုကို စီရင်ပြီးဖြစ်သောကြောင့်] ကာရိတ် ပစ္စည်းမှ တစ်ပါးသော ပစ္စည်းတို့ကို ယူရပါမည်။

➤ **အည အပါဓါန်–အရ** ॥ [အသံယောဂန္တဿ ဝုဒ္ဓိ ကာရိတေ၊ ယဣာဒိနံ ဝါ၊ သုတ်တို့ဖြင့် ကာရိတ်ပစ္စည်းနှောင်းရာ၌ ဝုဒ္ဓိ အပြုကို စီရင်ပြီးဖြစ်သောကြောင့်] ကာရိတ်

http://www.dhammadownload.com

ပစ္စည်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ဝုဒ္ဓိပြုခွင့် မရှိသော ပစ္စည်းများ/ နိမိတ်–အရ မပါဝင်သော ပစ္စည်းများ** ကာရိတ်ပစ္စည်းနှင့် ယ, ဏှု, ဏာ, နာပစ္စည်း၊ နိဋ္ဌပစ္စည်း, ကိတ်ပစ္စည်းတို့ဖြစ်ပါသည်။

➤ **စ–သဒ္ဒါ၏အနက်** ။ ။ စသဒ္ဒါသည် သမုစ္စည်းအနက် ဖြစ်ပါသည်။

➤ **စ–သဒ္ဒါဆိုရကျိုး** ။ ။ စသဒ္ဒါဖြင့် အဘိသုဏောတိ-စသော ပြယုဂ်တို့၌ ဏှု ပစ္စည်းကိုလည်း ဝုဒ္ဓိပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

➤ **ဏှုပစ္စယသ္သာပိ–၌ အပိ–သဒ္ဒါ၏အနက်** ။ ။ သမ္ဘာဝနာအနက် ဖြစ်ပါသည်။

➤ **အပိ–သဒ္ဒါ အဓိပ္ပါယ်** ။ ။ အပိ-သဒ္ဒါဖြင့် ဓာတ်၏အစိတ်သရကိုသာ ဝုဒ္ဓိပြုသည် မဟုတ်၊ ဏှုပစ္စည်း၏ အစိတ်သရကိုလည်း ဝုဒ္ဓိပြုသေး၏ဟု ပေါင်းခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

➤ **ဇိနာတိ–၌ သံယုဂ်မနှောင်းအဲ ဝုဒ္ဓိ မပြုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ နာပစ္စည်းနှောင်းရာ၌ ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာအနက်ရှိသော ဝါ-သဒ္ဒါတားမြစ်သောကြောင့် ဇိနာတိ-၌ ဝုဒ္ဓိ မပြုရပါ။

➤ **ဗုဇ္ဈတိ–၌ ဝုဒ္ဓိ မပြုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ [ဗုဇ္ဈတိ-ကား ဗုဓဓာတ်၊ ယပစ္စည်း၊ တိဝိဘတ်ဖြစ်၍] ယပစ္စည်းနှောင်းသောကြောင့် ဝုဒ္ဓိ မပြုရပါ။

➤ **သုဏာတိ–၌ သံယုဂ်မနှောင်းအဲ ဝုဒ္ဓိ မပြုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ဏာပစ္စည်းနှောင်းရာ၌ ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာအနက်ရှိသော ဝါ-သဒ္ဒါတားမြစ်သောကြောင့် သုဏာတိ ၌ ဝုဒ္ဓိ မပြုရပါ။

➤ **ပစတိ–၌ ဝုဒ္ဓိ မပြုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ဣဝဏ်, ဥဝဏ် မဟုတ်သောကြောင့် ပစတိ-၌ ဝုဒ္ဓိ မပြုရပါ။

➤ **တုဒတိ–၌ ဝုဒ္ဓိ မပြုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ အညေသုစ-သုတ်သို့ အစဉ်လိုက်လာသော ဝါသဒ္ဒါဖြင့် တုဒါဒိဂိုဏ်းဓာတ်တို့ကို ဝုဒ္ဓိ မပြုနိုင်သောကြောင့် တုဒတိ-၌ ဝုဒ္ဓိ မပြုရပါ။

➤ **အဓိကာရ ဝါ–သဒ္ဒါအနက်** ။ ။ ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာ အနက်ဖြစ်ပါသည်။

➤ **အဓိကာရ ဝါ–သဒ္ဒါဖြင့် ပြအပ်သော အဓိပ္ပါယ် / ဝါသဒ္ဒါဖြင့် ဝိဓိသုံးပါး မိုင်းခြားပုံ** ။ ။ လိုက်လာသော ဝါသဒ္ဒါသည် ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာအနက်ရှိသောကြောင့် ဇေတိ နေတိ, သဝတိ, ဘဝတိ, ဓောတိ, လေဟတိ, စသော ပုံစံတို့၌ ဣဝဏ် ဥဝဏ် အဆုံးရှိသော ဇိ, နီ, သု, ဘူ, စသော ဧကသရဓာတ်၊ လဟုအနီးရှိသော ဣသ, လိဟ, စသော အနေကသရဓာတ်တို့၏ ဣ, ဤ, ဥ, ဦကိုသာ ဧ, ဩ ဝုဒ္ဓိပြုရခြင်း နိစ္စဝိဓိ၊ ဇိယတိ, နီယတိ, သူယတိ, အဘိဘူယတိ, သုဏောတိ, သုဏာတိ, ဇိနာတိ, ဇိတော, ဇိတွာ, ဇိတာဝိ, တုဒတိ,စသော ပုံစံတို့၌ ယပစ္စည်း, ဏှုပစ္စည်း, ဏာပစ္စည်း, နာပစ္စည်း, နိဋ္ဌ-

http://www.dhammadownload.com

ပစ္စည်း, ကိတ်ပစ္စည်းတို့ကြောင့် ဣဝဏ် ဥဝဏ်တို့ကို ဝုဒ္ဓိ မပြုရခြင်း၊ အပစ္စည်းနှောင်းရာ၌ တုဒါဒိဂိုဏ်းဓာတ်တို့ကို ဝုဒ္ဓိ မပြုရခြင်း အသန္တဝိဓိ၊ ဆေတွာ, ဆိန္ဒိတွာ, ဘေတွာ, ဘိန္ဒိတွာ,စသော ပုံစံတို့၌ တွာ, တုန, တွာန, တုံ, တဝေ, တာယေပစ္စည်းနှောင်းရာဝယ် ရံခါ ဝုဒ္ဓိပြု၍ ရံခါ ဝုဒ္ဓိ မပြုရခြင်း အနိစ္စဝိဓိကို ပိုင်းခြားပြပါသည်။

➢ ဤသုတ်ဖြင့် ပြုနိုင်သော ဝုဒ္ဓိအမျိုးအစား ॥ ॥ ယဏာဒိနံဝါ-သုတ်မှ လိုက်လာသော ဝါသဒ္ဒါသည် ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာအနက်ရှိသည့်အတွက် ဣဝဏ် ဥဝဏ်တို့မှတစ်ပါးသော အ-အက္ခရာကို ဝုဒ္ဓိ မပြုနိုင်သောကြောင့် ဧဝုဒ္ဓိ, ဩဝုဒ္ဓိ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ ဦ-ကို ဩဝုဒ္ဓိပြုရခြင်းအကြောင်း ॥ ॥ အယုဝဏ္ဏာနမွာယော ဝုဒ္ဓိ-ဟု ပရိဘာသာ လာသောကြောင့် ဦ-ကို ဩဝုဒ္ဓိပြုရပါသည်။

၄၈၆။ ဂုဟာဒုသာနံ ဒီဃံ

ဂုဟ ဒုသ ဣစ္စေတေသံ ဓာတူနံ သရော ဒီဃ မာပဇ္ဇတေ ကာရိတေ။

ဂူဟယတိ၊ ဒူသယတိ။

* ကာရိတေ၊ကာရိတ်ပစ္စည်းကြောင့်။ဂုဟ ဒုသာနံ၊ဂုဟဓာတ်, ဒုသဓာတ်တို့၏။ သရော၊အစိတ်သရသည်။ဒီဃံ၊ဒီဃအဖြစ်သို့။အာပဇ္ဇတေ၊ရောက်၏။ ॥ * ကာရိတေ၊ ကြောင့်။ဂုဟ ဒုသ ဣစ္စေတေသံ ဓာတူနံ၊ဂုဟဓာတ်, ဒုသဓာတ်တို့၏။သရော၊သည်။ဒီဃံ၊ သို့။အာပဇ္ဇတေ၊၏။ ॥ ဂူဟယတိ၊စောင့်ရှောက်စေ၏။ဒူသယတိ၊ပျက်စီးစေ၏။

➢ ဂုဟ ဒုသာနံ+ဒီဃံ-ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➢ ကာရိတ်ပစ္စည်းနှောင်းရာ၌ ဝုဒ္ဓိစီရင် မဝင်နိုင်ရန် စိမံတည်ဆောက်သောသုတ် ဂုဟ ဒုသာနံ ဒီဃံ-သုတ် ဖြစ်ပါသည်။

➢ ဤသုတ်တည်ရကျိုး ॥ ॥ ဝုဒ္ဓိ အပြုကို တားမြစ်ခြင်းအကျိုးငှာ (ဝါ) တားမြစ်လိုသောကြောင့် ဂုဟဒုသာနံ ဒီဃံ-သုတ်ကို တည်ရပါသည်။

မေး ॥ ॥ ဤသုတ်ဖြင့် သရ+ဗျည်း နှစ်မျိုးတို့တွင် အဘယ်ကို ဒီဃပြုရမည်နည်း။?

ဖြေ ॥ ॥ (ဂုဟ ဒုသာနံ-ဟု သာမညအားဖြင့် ဆိုသော်လည်း) ဗျည်းအစိတ်၏ ဒီဃ အပြု မရှိသောကြောင့် အစဖြစ်သော ဂ, ဒ ဗျည်းတို့၏ အစိတ်ဥသရကိုသာ ဒီဃ ပြုရပါမည်။ (နိဒ္ဒေသ)

➢ ကာရိတ်ပစ္စည်းနှောင်းပါလျက် ဝုဒ္ဓိ မရောက်သောဓာတ် ॥ ॥ ဂုဟ ဒုသာနံ ဒီဃံ-သုတ်ကိုထောက်၍ ဂုဟဓာတ်, ဒုသဓာတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ ဤသုတ်က တားမြစ်သောသုတ် - အသံယောဂန္တဿ ဝုဒ္ဓိ ကာရိတေ။

➢ ဥ-ကို ဩဝုဒ္ဓိပြုလျက် ဓါဿထိ-ဟု ရှုမ်ပြီးနိုင်/ပြေးနိုင် ॥ ॥ ဂုဟ ဒုသာနံ ဒီဃံ-သုတ်ဖြင့် ဒုသဓာတ်၏ ဝုဒ္ဓိ အပြုကို တားမြစ်သောအားဖြင့် ဒီဃပြုရမည်ဟု မိန့်

http://www.dhammadownload.com

ဆိုထားသောကြောင့် "ဒေါသယတိ" ဟု ရုပ်မပြီးနိုင်ပါ။

➢ ဂူဟယတိ ဒူသယတိ–တို့၌ ဝုဒ္ဓိ မပြုရခြင်းအကြောင်း ။ ။ ဂုဟ ဒုသာနံ ဒီဃံ သုတ်ဖြင့် ကာရိတ်ပစ္စည်းကြောင့် ဂုဟဓာတ်, ဒုသဓာတ်တို့၏ အစိတ် ဥသရကို ဒီဃပြု ရမည်ဖြစ်သောကြောင့် ဂူဟယတိ ဒူသယတိ-တို့၌ ဝုဒ္ဓိ မပြုရပါ။

➢ ဂုဟ, ဒုသဓာတ်တို့၏ ဝုဒ္ဓိ အပြုကို တားမြစ်သော သုတ်

ဂုဟ ဒုသာနံ ဒီဃံ-သုတ် ဖြစ်ပါသည်။

➢ ယောဂဝိဘာဂ/ လိုက်ပုဒ်ကိုကြည့်၍ သုတ်တည်ရကျိုး ။ ။ ကာရိတေ အလိုက် ကိုကြည့်၍ ဂုဟ ဒုသာနံ ဒီဃံ ဝိနာဓိကာရ ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ဂူဟတိ, ဒူသေတိ ပုံစံ တို့ ဝယ် ကာရိတ်ပစ္စည်း မနှောင်းရာ၌လည်း ဂုဟဓာတ်, ဒုသဓာတ်တို့၏ အစိတ်ဥသရကို ဒီဃပြုရခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

၄၈၇။ ဝစ ဝသ ဝဟာဒီနံ ဝုကာရော ဝဿ ယေ

ဝစ ဝသ ဝဟ ဣစ္စေဝမာဒီနံ ဓာတူနံ ဝကာရဿ ဥကာရော ဟောတိ ယပစ္စယေ ပရေ။ ။ ဥစ္စတေ၊ ဝုစ္စတိ၊ ဝုဿတိ၊ ဝုယှတိ။

* ယေ၊ဘောကံ၌သက်သော ယပစ္စည်းကြောင့်။ဝစ ဝသ ဝဟာဒီနံ၊ဝစဓာတ်, ဝသ ဓာတ်, ဝဟဓာတ် အစရှိသည်တို့၏။ဝဿ၊ဝ၏။ဥကာရော၊ဥပြုသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

[**ဝဿ–ကို ဧကသေသနည်း တန္တနည်းဖြင့်၍ သုတ်ကိုအနက်ပေးပုံ**] ယေ၊ကြောင့်။ ဝစ ဝသ ဝဟာဒီနံ၊ဝစဓာတ်, ဝသဓာတ်, ဝဟဓာတ် အစရှိသည်တို့၏။ဝဿ၊ဝ-အက္ခရာ, ဝ-အက္ခရာ၏ အစိတ် အ-၏။ဥကာရော၊ ဥပြုသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

* ပရေနောက်ဖြစ်သော။ယပစ္စယေ၊ဘောကံ၌သက်သော ယပစ္စည်းကြောင့်။ဝစ ဝသ ဝဟ ဣစ္စေဝမာဒီနံ ဓာတူနံ၊ဝစဓာတ်, ဝသဓာတ်, ဝဟဓာတ် အစရှိသည်တို့၏။ ဝကာရဿ၊ဝ-အက္ခရာ၏။ဥကာရော၊ဥပြုသည်။ဟောတိ၊၏။ * ဥစ္စတေ၊ဆိုခြင်း ဆိုအပ် ၏။ဝုစ္စတိ၊ဆိုအပ်၏။ဝုဿတိ၊သုံးနေခြင်း, သုံးနေအပ်၏။ဝုယှတိ၊ဆျောခြင်း ဆျောအပ်၏

➢ ဝစ ဝသ ဝဟာဒီနံ+ဥကာရော+ဝဿ+ယေ–ဟု ၄–ပုဒ် အာဒေသဝိဓိသုတ်

➢ ဤသုတ်၏ နိမိတ်ဖြစ်သင့်သော သုတ်/ယဝစ္စယဝိဓိသုတ်

ဘာဝကမ္မေသု ယော-သုတ် ဖြစ်ပါသည်။

ယေ–အရ/ နိမိတ်–အရ ။ ။ [ယေ-ဟု သာမညအားဖြင့် ဆိုသော်လည်း] ဝစ, ဝသ, ဝဟဓာတ်များသည် ဆိုခြင်း, နေခြင်း, ဆောင်ခြင်းအနက်ကို ဟောရာ၌ ဒိဝါဒိ ဂိုဏ်း မဖြစ်သောကြောင့် ဘာဝကမ္မေသု ယော-သုတ်ဖြင့် ဘောကံအနက်၌သက်သော ယပစ္စည်းကိုသာ ယူရပါမည်။ [ဒိဝါဒိတော ယော-သုတ်ဖြင့် ကတ္တားအနက်၌သက်သော ယပစ္စည်းကို မယူရပါ။]

http://www.dhammadownload.com

➤ **ဝ–အက္ခရာ နှစ်မျိုး** ။ ။ (၁) ဝ-အက္ခရာအား ဥပြုသောအဘို့၌ သက်သက်သော ဝ-အက္ခရာ၊ (၂) အ-အက္ခရာအား ဥပြုသောအဘို့၌ သမာသ်ဖြစ်သော ဝ-အက္ခရာ။

➤ **ဝဿ–အရ** ။ ။ ဥပြုသော ဝနှင့် ဝ-၏အစိတ် အသရကို ဥပြုသော နှစ်ခုမြောက်သော ဝ-တို့ကို ယူရပါမည်။

(တစ်နည်း) ဝဿ-အရ - နိတတ္တအားဖြင့် ဝ- အက္ခရာကို ယူ၍ နေယျတ္တအားဖြင့် ဝ-အက္ခရာ၏ အစိတ်ဖြစ်သော အ-အက္ခရာကို ယူရပါမည်။

➤ **အာဒိ–အရ** ။ ။ ဝဓုဓာတ်ကို ယူရပါမည်။

➤ **အာဒိ–သဒ္ဒါ ဆိုရကျိုး** ။ ။ အာဒိ-သဒ္ဒါဖြင့် ဝုဓုတော-၌ ဝဓုဓာတ်၏ ဝ-၏ အစိတ် အ-အက္ခရာကိုလည်း ဥပြုရခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

➤ **ဝစ ဝဒ ဝဟဓာတ်တို့၏ အ–အက္ခရာကို ဥပြုနိုင်ခြင်းအကြောင်း**

ဝဿ အ ဝ-ဟု ဝစနတ္တပြု၍ ဒုတိယ ဝ-အက္ခရာကို ယူနိုင်သောကြောင့် ဝစ ဝဒ ဝဟဓာတ်တို့၏ အ-အက္ခရာကို ဥပြုနိုင်ပါသည်။

➤ **ယောဂဝိဘာဂ** ။ ။ ဝစ ဝဒ ဝဟာဒီန မုကာရော ဝဿ-ဟူသော ဒွိဓာတရဏ ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ဥပဝုဠှော-၌ တ-ပစ္စည်းကြောင့်လည်း ဝ၏ အ-အက္ခရာကို ဥပြုနိုင်ခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။ (ရှုသုတ်-၆၂၁)

၄၈၈။ ဟာ ဝိပရိယယော လော ဝါ

ဟကာရဿ ဝိပရိယယော ဟောတိ ယပစ္စယေ ပရေ ယပစ္စယဿ စ လော ဟောတိ ဝါ။ ။ ဝုလှတိ၊ ဝုယှတိ။

* ယေ၊ဘောက်၌သက်သော ယပစ္စည်းကြောင့်။ဟာဝိပရိယယော၊ဟ-၏ ဝိပရိတ် ပြုသည်။(ဝါ) ဟ-၏ ယနှင့် ရှေ့နောက်ပြန်ခြင်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ယဿ၊ယပစ္စည်း၏။လော၊လပြုသည်။ဝါ၊အချို့။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * ပရေနောက်ဖြစ်သော။ယပစ္စယေ၊ဘောက်၌သက်သော ယပစ္စည်းကြောင့်။ဟတာရဿ၊ဟ-အက္ခရာ၏။ဝိပရိယယော၊ဝိပရိတ်ပြုသည်။(ဝါ) ယနှင့် ရှေ့နောက်ပြန်ခြင်းသည်။ဟောတိ၊၏။ယပစ္စယဿ၊စ၊ယပစ္စည်း၏လည်း။လော၊လပြုသည်။ဝါ၊အချို့။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ * ဝုလှတိ၊ ဝုယှတိ၊မျှောခြင်း၊ မျှောအပ်၏။

➤ ဟာ ဝိပရိယယော+လော+ဝါ–တု ၃–ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➤ **ဤသုတ်၏ နိမိတ်ဖြစ်သင့်သော သုတ်** ။ ။ဘာဝကမ္မေသု ယော-သုတ်။

➤ **ယပစ္စယေ–အရ/ နိမိတ်–အရ** ။ ။ ရှေ့သုတ်၌ကဲ့သို့ ဘောက်ဟော ယပစ္စည်းကိုသာ ယူရပါမည်။ [သို့သော် မုယှတိ-(တွေဝေ၏) ၌ မုဟဓာတ် ဒိဝါဒိ ယပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသောကြောင့် ကတ္တားဟော ဒိဝါဒိ ယပစ္စည်းကိုပါ ယူသင့်သည်။]

http://www.dhammadownload.com

➤ **ဟာဝိပရိယာသ(ဟာဝိပရိတ်) အဓိပ္ပါယ်** ။ ။ ဝုလှတိ,စသော ပြယုဂ်၌ ဟ-အက္ခရာ၏ ယ-အက္ခရာနှင့် ရှေ့နောက် အထက်အောက်ပြန်၍ ထားခြင်းသည် ဟာဝိပရိယာယ (ဟာဝိပရိတ်) မည်ပါသည်။

➤ **ဝိပရိယာယ (ဝိပရိတ်) အဓိပ္ပါယ်** ။ ။ ဖောက်ပြန်သည်၏ အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်ခြင်းသည် ဝိပရိယာယ (ဝိပရိတ်) မည်ပါသည်။ (တစ်နည်း) ယ-အက္ခရာ၏ ရှေ့၌ ဟ-အက္ခရာ ထားခြင်းသည် ဝိပရိယာယ (ဝိပရိတ်) မည်ပါသည်။

➤ **ဝါ-သဒ္ဒါ၏အနက်** ။ ။ ဝါသဒ္ဒါသည် ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာ အနက် ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ဝါ-သဒ္ဒါဖြင့် ပြဆိုအပ်သော အဓိပ္ပါယ်** ။ ။ ဝါ-သဒ္ဒါသည် ဝဝတ္ထိတ ဝိဘာသာ အနက်ရှိသောကြောင့် ဂယှတိ စသည်၌ လ, မပြုရခြင်း အသန္တဝိဓိ၊ ဝုလှတိ, ဝုယှတိ စသည်၌ ရံခါ လပြု၍ ရံခါ လ, မပြုရခြင်း အနိစ္စဝိဓိကို ပိုင်းခြားပြပါသည်။

➤ **လမပြုရာဌာန** ။ ။ သုတ်၌ ယေ-ဟု ယ-အက္ခရာကိုသာ ကြားရသောကြောင့် နိမိတ်ဖြစ်သော ယ-ကိုသာ လပြုရပါမည်။

➤ **ယပစ္စယဿ-ဟု ဝုတ္တိ ဖွင့်ရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ သုတ်၌ လောဝါ-ဟု ကာရိယသာ ရှိ၍ ကာရီ မရှိသော်လည်း နိမိတ်ယ-မှ တစ်ပါး ဟ ဝိပရိယယော လောဝါသုတ်၌ မကြားသောကြောင့်ရင်း, ရှေ့ဝါကျမှ လိုက်နိုင်သောကြောင့်ရင်း ဝိဘတ်ပြောင်းလွဲ၍ "ယပစ္စယဿ"ဟု ဝုတ္တိဖွင့်ရပါသည်။ (ဋီကာ-၁၉၄)

၄၈၉။ ဂဟဿ ဃေ ပ္ပေ

ဂဟ ဣစ္စေတဿ ဓာတုဿ သဗ္ဗဿ ဃေကာရော ဟောတိ ပ္ပ ပစ္စယေ ပရေ။ ။ ဃေပ္ပတိ။

* ပ္ပေ၊ပ္ပ ပစ္စည်းကြောင့်။ဂဟဿ၊အလုံးစုံသော ဂဟဓာတ်၏။ဃေ၊ဃေပြုသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * ပရေနောက်ဖြစ်သော။ပ္ပ ပစ္စယေ၊ပ္ပ ပစ္စည်းကြောင့်။သဗ္ဗဿ၊အလုံးစုံသော။ဂဟ ဣစ္စေတဿ ဓာတုဿ၊ဂဟဓာတ်၏။ဃေကာရော၊ဃေပြုသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ ဃေပ္ပတိ၊ယူ၏။

➤ ဂဟဿ+ဃေ+ပ္ပေ-ဟု ၃-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➤ နိမိတ်ဖြစ်သင့်သောသုတ်/ပ္ပ-ပစ္စယဝိဓိသုတ် - ဂဟာဒိတော ပ္ပဏှာသုတ်။

၄၉၀။ ဟ လောပေါ် ဏှာမှိ

ဂဟ ဣစ္စေတဿ ဓာတုဿ ဟကာရဿ လောပေါ ဟောတိ ဏှာမှိ ပစ္စယေ ပရေ။ ။ ဂဏှာတိ။

* ဏှာမှိ၊ဏှာ ပစ္စည်းကြောင့်။ဂဟဿ၊ဂဟဓာတ်၏။ဟလောပေါ၊ဟ-၏ ကျေခြင်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * ပရေနောက်ဖြစ်သော။ဏှာမှိ ပစ္စယေ၊ဏှာပစ္စည်းကြောင့်။

http://www.dhammadownload.com

ဂဟ ဣစ္စေတသ္မာ ဓာတုသ္မာ၊ဂဟဓာတ်၏။ဟကာရဿ၊ဟ-အက္ခရာ၏၊လောပေါ၊ကျေခြင်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ ဂဏှာတိ၊ယူ၏။

➢ ဟလောပေါ+ဏှာမို-တု ၂-ပုဒ်ရှိသော လောပဝိဓိသုတ်

➢ နိမိတ်ဖြစ်သင့်သောသုတ်/ဏှာပစ္စယဝိဓိသုတ် ◦ ဂဟာဒိတော ပ္ပ ဏှာသုတ်။

➢ ဂဟဓာတ်၏ ဟ-ကိုသာ ချေရခြင်းအကြောင်း ။ ။ ဂဟဿ ဃေ ပ္ပေ-သုတ်မှ ဂဟဿ, သဒ္ဒါလိုက်လာသောကြောင့်-ဂဟဓာတ်၏ ဟ-ကိုသာ ချေရပါသည်။

၄၉၁။ ကရဿ ကာသတ္တမဇ္ဇတနိမှိ

ကရ ဣစ္စေတဿ ဓာတုဿ သဗ္ဗဿ ကာသတ္တံ ဟောတိ ဝါ အဇ္ဇတနိမှိ ဝိဘတ္တိမှိ။ ။ အကာသိ၊ အကာသုံ၊ အကရိ၊ အကရုံ။ ကာသတ္တမိတိ ဘာဝ နိဒ္ဒေသေန အညတ္ထာပိ သာဂမော ဟောတိ။ အဟောသိ၊ အဒါသိ။

* [ကစ္စည်းအလို] အဇ္ဇတနိမှိ၊အဇ္ဇတနီဝိဘတ်ကြောင့်။ကရဿ၊အလုံးစုံသော ကရဓာတ်၏။ကာသတ္တံ၊ကာသ အဖြစ်သည်။ဝါ၊အချို့။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

[ရူပသိဒ္ဓိအလို] ကရဿ၊အလုံးစုံသော ကရဓာတ်၏။ကာ၊ကာပြုသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။အဇ္ဇတနိမှိ၊အဇ္ဇတနီဝိဘတ်ကြောင့်။သတ္တဥ္စ၊သ-သည်လည်း။အာဂမော၊လာသည် ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * အဇ္ဇတနိမှိ ဝိဘတ္တိမှိ၊အဇ္ဇတနီဝိဘတ်ကြောင့်။သဗ္ဗဿ၊အလုံးစုံသော။ကရ ဣစ္စေတဿ ဓာတုဿ၊ကရဓာတ်၏။ကာသတ္တံ၊ကာသ အဖြစ်သည်။ဝါ၊အချို့ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ အကာသိ၊ပြုပြီ။အကာသုံ၊ပြုကုန်ပြီ။အကရိ၊ပြုပြီ။အကရုံ၊ပြုကုန်ပြီ။ ကာသတ္တမိတိဘာဝနိဒ္ဒေသေန၊ကာသတ္တံ-ဟူသော ဘာဝနိဒ္ဒေသဖြင့်။အညတ္ထာပိ၊တစ်ပါးသော ဓာတ်မှလည်း။ပရေနောက်၌။သာဂမော၊သ-လာသည်။ဟောတိ၊၏။ အဟောသိ၊ဖြစ်ပြီ။ အဒါသိ၊ပေးပြီ။

➢ ကရဿ+ကာသတ္တံ+အဇ္ဇတနိမှိ-ဟု ၃-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➢ တ္တ-ပစ္စည်းပိုလွန်ပုံ ။ ။ ကာသမဇ္ဇတနိမှိ-ဟုဆိုလျှင် ပြီးနိုင်လျက် ကာသတ္တမဇ္ဇတနိမှိ-ဟု တ္တ-ပစ္စည်းအပိုကို ဆိုခြင်းကြောင့် ပိုလွန်ပါသည်။

➢ ကာသတ္တံ-ဟူ ဘာဝနိဒ္ဒေသဖြင့် ညွှန်ပြရကျိုး ။ ။ ကာသတ္တံ-ဟူသော ဘာဝနိဒ္ဒေသ ဖြင့် အဟောသိ, အဒါသိ ပြယုဂ်တို့၌ ကရဓာတ်မှတစ်ပါး ဟူဓာတ်, ဒါဓာတ်တို့နောင်မှ လည်း အဇ္ဇတနီဝိဘတ်ကြောင့် သ-အက္ခရာ လာရခြင်းအကျိုးရှိပါသည်။

➢ အညတ္ထာပိ-၌ အည-၏အဓိပ္ပါယ်အရ ။ ။ ကရဓာတ် ဖြစ်ပါသည်။

➢ အည-အရ ။ ။ဟူဓာတ်, ဒါဓာတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ ကရဿ ကာ-ဟု သုတ်ခွဲ၍တည်ရကျိုး/ယောဂဝိဘာဂ ။ ။ ကရဿ ကာ-ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် အကာ၊အကတ္ထ၊အကာ၊အကတ္ထ၊အကမှ,စသော ပြယုဂ်တို့၌

http://www.dhammadownload.com

ဟိယျတ္တနီ အာ, တ္ထ, အံ, မှာ, တ္ထ, မှသေ-ဟူသော ဝိဘတ် (၆)လုံးတို့ကြောင့် ကရဓာတ်ကို ကာပြုရခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

➤ **သတ္တမဗ္ဗတနိမှိ-ဟူ ဆုတ်ခွဲရကျိုး/ ယောဂဝိဘာဂ** ။ ။ သတ္တမဗ္ဗတနိမှိ-ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် အဟောသိ အဝါသိ,စသော ပြယုဂ်တို့၌ အဇ္ဇတနီဝိဘတ်နောင်းရာဝယ် ကရဓာတ်မှတစ်ပါးသော ဟူဓာတ်, ဒါဓာတ်တို့နောင် သ-အက္ခရာ လာရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

မေး ။ ။ သတ္တမဗ္ဗတနိမှိ-ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် မည်သည့်သရနောင် သ-လာသည်ဟု အကြောင်းနှင့်တကွ ဖော်ပြပါ။

ဖြေ ။ ။ ယောဂဝိဘာဂတော ဣဋ္ဌပ္ပသိဒ္ဓိ-ဟူ၍ ပရိဘာသာလာသောကြောင့် အာ, ဧ, ဩ ဒီဃသရနောက်၌သာ သ-လာရပါမည်။

➤ **သ-လာရာ၌ ရှု-ဆရာ၏ သတ်မှတ်ချက်** ။ ။ ယောဂဝိဘာဂတော ဣဋ္ဌပ္ပသိဒ္ဓိဟု ပရိဘာသာလာသောကြောင့် အဇ္ဇတနီဝိဘတ်နောင်းတိုင်း သ-အက္ခရာ မလာရ၊ များသောအားဖြင့် ဒီဃသရနောင်မှသာ သ-အက္ခရာ လာရပါသည်။

➤ **ယောဂဝိဘာဂ ပြုလုပ်ရကျိုး** ။ ။ လိုအပ်သော ရုပ်များ ပြီးစီးနိုင်ခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

➤ **ကရဓာတ်ကို ကာပြုရာ၌ နိမိတ်ဖြစ်သော ဝိဘတ်များ** ။ ။ ဟိယျတ္တနီ အာ, တ္ထ, အံ, မှာ, တ္ထ, မှသေ ဝိဘတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

၄၉၂။ အသသ္မာ မိမာနံ မှိမှာ'န္တလောပေါ စ

အသ ဣစ္စေတာယ ဓာတုယာ မိမ ဣစ္စေတေသံ ဝိဘတ္တီနံ မှိမှာဒေသော ဟောန္တိ ဝါ၊ ဓာတွန္တဿ လောပေါစ။ ။ အမှိ၊ အမှ၊ အသ္မိ၊ အသ္မ။

* အသသ္မာ၊အသဓာတ်မှ။ပရေသံ၊နောင်းကုန်သော။မိမာနံ၊မိ, မ ဝိဘတ်တို့၏။မှိမှာ၊မှိပြု, မှပြုတို့သည်။ဝါ၊အချို့။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။အန္တလောပေါ၊အစိတ်ဓာတွန်၏ ကျေခြင်းသည်လည်း။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * အသ ဣစ္စေတာယ ဓာတုယာ၊အသဓာတ်မှ၊ပရေသံ၊နောင်းကုန်သော။မိမ ဣစ္စေတေသံ ဝိဘတ္တီနံ၊မိ, မ ဝိဘတ်တို့၏။မှိမှာဒေသော၊မှိပြု, မှပြုတို့သည်။ဝါ၊အချို့။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ဓာတွန္တဿ၊အစိတ်ဓာတွန်၏။လောပေါစ၊ကျေခြင်းသည်လည်း။ဟောတိ၊၏။အမှိ၊ဖြစ်၏။အမှ၊ဖြစ်ကုန်၏။အသ္မိ၊ဖြစ်၏။အသ္မ၊ဖြစ်ကုန်၏

➤ **အသသ္မာ+မိမာနံ+မှိမှာ+အန္တလောပေါ+စ-ဟူ ၅-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိ/ လောပဝိဓိသုတ်။**

➤ **အန္တလောပေါ-၌ အန္တ-အရ** ။ ။ အသသ္မာ-ဟူသော သဒ္ဒန္တရိက်ကိုထောက်၍ ဓာတွန်သ-ကို ယူရပါမည်။

http://www.dhammadownload.com

➤ **ဤသုတ်အစီအရင် မမြဲခြင်းအကြောင်း** ॥ ॥ ယဋ္ဌာဒိနံဝါ-သုတ်မှ လိုက်လာသော ဝါ-သဒ္ဒါသည် ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာ အနက်ရှိသောကြောင့် မမြဲပါ။ (အနိစ္စဝိဓိ ဖြစ်ပါသည်။)

➤ **စ-သဒ္ဒါ၏အနက်** ॥ ॥ စသဒ္ဒါသည် သမ္ပိဏ္ဍနအနက် ဖြစ်ပါသည်။

➤ **စသဒ္ဒါ ဆိုရကျိုး** ॥ ॥ စ-သဒ္ဒါဖြင့် မိ, မ-တို့ကိုသာ မှီ, မှုပြုသည်မဟုတ်၊ အသ ဓာတ်၏ အစိတ်ဖြစ်သော သ-အက္ခရာကိုလည်း ချေသေး၏ဟု နှစ်ခုမြောက်သော သ-အက္ခရာ ကျေခြင်းကို ပေါင်းခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

➤ **ယျော်ဝိဘတ်ကို 'ဣယုံ' ပြုရာဌာန** ॥ ॥ အသဓာတ်နောင်ရှိသော ယျော်ဝိဘတ်ကို 'ဣယုံ' ပြုရပါမည်။

➤ **ဟုဓာတ်၏ ဓာတွတ္ထများ** ॥ ॥ ဟုႏဒါနာဒနဟာဗျပ္ပဒါနေသုႈပေးလှူခြင်း, စားခြင်း မီး၌ ပူဇော်အပ်သော မီးစာ ထောပတ် စသည်ကိုပေးခြင်း။ ဟုႏဟာဝနေ ပူဇော်ခြင်း။

၄၉၃။ ထဿ တ္ထတ္တံ

အသ ဣစ္စေတာယ ဓာတုယာ ထဿ ဝိဘတ္တိဿ တ္ထတ္တံ ဟောတိ၊ ဓာတွန္တဿ လောပေါ စ။ ॥ အတ္ထ။

* အသသ္မာ၊အသဓာတ်မှ။ပရဿ၊နောက်ဖြစ်သော။ထဿ၊ထဝိဘတ်၏။တ္ထတ္တံ၊တ္ထ ၏ အဖြစ်သည်။ဟောတိ၊၏။အန္တလောပေါ၊အစိတ်ဓာတွန်၏ ကျေခြင်းသည်လည်း။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ॥ * အသ ဣစ္စေတာယ ဓာတုယာ၊အသဓာတ်မှ၊ပရဿ၊သော။ ထဿ ဝိဘတ္တိဿ၊ထဝိဘတ်၏။တ္ထတ္တံ၊တ္ထ-၏အဖြစ်သည်။ဟောတိ၊၏။ဓာတွန္တဿ၊ အစိတ်ဓာတွန်၏။လောပေါ၊ကျေခြင်းသည်လည်း။ဟောတိ၊၏။ ။အတ္ထ၊ဖြစ်ကုန်၏။

➤ **ထဿ+တ္ထတ္တံ-ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိ/လောပဝိဓိသုတ်**

➤ **ဝတ္တမာန် ထဝိဘတ်ကိုသာ တ္ထပြုရခြင်းအကြောင်း** ॥ ॥ ဝတ္တမာန် ထဝိဘတ်, ပဉ္စမီ ထဝိဘတ် နှစ်မျိုးတို့တွင် အသသ္မာ မိမာနံ မှိမှန္တလောပေါစ-သုတ်ဖြင့် ဝတ္တမာန် မိ, မဝိဘတ်တို့ကို စီရင်ခြင်းကြောင့်ရင်း၊ တိဿ တ္ထိတ္တံ-သုတ်ဖြင့် ဝတ္တမာန်ဝိဘတ်ကို စီရင်ခြင်းကြောင့်ရင်း ဝတ္တမာန် ထဝိဘတ်ကိုသာ 'တ္ထ' ပြုရပါသည်။

၄၉၄။ တိဿ တ္ထိတ္တံ

အသ ဣစ္စေတာယ ဓာတုယာ တိဿ ဝိဘတ္တိဿ တ္ထိတ္တံ ဟောတိ၊ ဓာတွန္တဿ လောပေါ စ။ ॥ အတ္ထိ။

[တိဿ+တ္ထိတ္တံ-ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိ/လောပဝိဓိသုတ်]

* အသသ္မာ၊အသဓာတ်မှ။ပရဿ၊နောက်ဖြစ်သော။တိဿ၊တိဝိဘတ်၏။တ္ထိတ္တံ၊တ္ထိ ၏ အဖြစ်သည်။ဟောတိ၊၏။အန္တလောပေါ၊အစိတ်ဓာတွန်၏ ကျေခြင်းသည်လည်း။

http://www.dhammadownload.com

ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * အသ ဣစ္စေတာယ ဓာတုယာ၊အသဓာတ်မှ။ပရဿ၊သော။ တိဿ ဝိဘတ္တိဿ၊တိဝိဘတ်၏။ တ္ထိတ္ထံ၊တ္ထိ-၏အဖြစ်သည်။ဟောတိ၊၏။ဓာတွန္တဿ၊ အစိတ်ဓာတွန်၏။လောပေါ၊ကျေခြင်းသည်လည်း။ဟောတိ၊၏။ ။အတ္ထိ၊ဖြစ်၏၊ရှိ၏။

၄၉၅။ တုဿ ထ္ထုတ္တံ

အသ ဣစ္စေတာယ ဓာတုယာ တုဿ ဝိဘတ္တိဿ ထ္ထုတ္တံ ဟောတိ၊ ဓာတွန္တဿ လောပေါ စ။ ။ အတ္ထု။

* အသသ္မာ၊အသဓာတ်မှ။ပရဿ၊နောက်ဖြစ်သော။တုဿ၊တုဝိဘတ်၏။ထ္ထုတ္တံ၊ထ္ထု ၏ အဖြစ်သည်။ဟောတိ၊၏။အန္တလောပေါ၊အစိတ်ဓာတွန်၏ ကျေခြင်းသည်လည်း။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * အသ ဣစ္စေတာယ ဓာတုယာ၊အသဓာတ်မှ။ပရဿ၊သော။ တုဿ ဝိဘတ္တိဿ၊တုဝိဘတ်၏။ထ္ထုတ္တံ၊ထ္ထု-၏အဖြစ်သည်။ဟောတိ၊၏။ဓာတွန္တဿ၊ အစိတ်ဓာတွန်၏။လောပေါ၊ကျေခြင်းသည်လည်း။ဟောတိ၊၏။ ။အတ္ထု၊ဖြစ်ပါစေ။

➤ **တုဿ+ထ္ထုတ္တံ–ဟူ ၂–ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိ/လောပဝိဓိသုတ်**

➤ **ဘာဝနိဒ္ဒေသ ၂–ခု အထူး** ။ ။ ကရဿ ကာသတ္တ မဇ္ဈတနိမှိ-သုတ်၌ ကာသတ္တံ ဟူသော ဘာဝနိဒ္ဒေသ-သည် ကရဓာတ်မှတစ်ပါးသော ဓာတ်နောင် သ-အက္ခရာ လာ ရခြင်းအကျိုးရှိပါသည်။ တုဿ ထ္ထုတ္တံ-သုတ်၌ ထ္ထုတ္တံ-ဟူသော ဘာဝနိဒ္ဒေသ-သည် သုတ်ကို ရွတ်ဆိုလွယ်ကူစေခြင်း အကျိုးမျှသာ ရှိပါသည်။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

၄၉၆။ သိမှိ စ

အသသော ဓာတုဿ သိမှိ ဝိဘတ္တိမှိ အန္တဿ လောပေါ စ ဟောတိ။ ကော နု တွမသိ မာရိသ။

* သိမှိစ၊သိဝိဘတ်ကြောင့်လည်း။အသဿ၊အသဓာတ်၏။အန္တလောပေါ၊အစိတ် ဓာတွန်၏ ကျေခြင်းသည်လည်း။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * သိမှိ ဝိဘတ္တိမှိ၊သိဝိဘတ်ကြောင့် အသဿ ဓာတုဿ၊အသဓာတ်၏။အန္တဿ၊အစိတ်ဓာတွန်၏။လောပေါစ၊ကျေခြင်း သည်သာလျှင်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ မာရိသ၊အမောင်။တွံ၊သင်သည်။ကော၊ဘယ်သူသည်။ အသိနု၊ဖြစ်သနည်း။

➤ **သိမှိ+စ–ဟူ ၂–ပုဒ်ရှိသော လောပဝိဓိသုတ်**

➤ **စ–သဒ္ဒါ၏အနက်** ။ ။ စ-သဒ္ဒါသည် အသဓာတ်ကို နစ်စေခြင်း နိဝတ္တနအနက် ရှိပါသည်။ [နိဒ္ဒေသ] တစ်နည်း---ဟိဝိဘတ်ကို ဆည်းသောကြောင့် သမုစ္စည်းရှိသည်။

➤ **စ–သဒ္ဒါဆိုရကျိုး** ။ ။ စသဒ္ဒါဖြင့် တွဲ အပဟိ ပုံစံ၌ ဟိဝိဘတ်နှောင်းရာဝယ် အသဓာတ်၏ အစိတ်ဖြစ်သော သ-အက္ခရာကို ချေရခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

➤ **ဤသုတ်ကို တုဿ ထ္ထုတ္တံ–သုတ်နောက်၌ ဆိုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ အသဓာတ်

http://www.dhammadownload.com

၏ အစိတ်ဖြစ်သော သ-အက္ခရာကိုသာ ချေ၍ နိမိတ်ဖြစ်သော သိဝိဘတ်၏ တစ်စုံ တစ်ခုသော အပြုကို နစ်စေလိုသောကြောင့်-- ဆိုရပါသည်။

၄၉၇။ လဘာသွာ ဤ ဏ္ဍံနံ ထ္ထ ဏ္ဍံ

လဘာ ဏ္ဍဗ္ဗေတာယ ဓာတုယာ ဤ ဏ္ဍံနံ ဝိဘတ္တီနံ ထ္ထ ဏ္ဍံ အာဒေသာ ဟောန္တိ ဓာတွန္တဿ လောပေါ စ။ ။ အလတ္ထ၊ အလတ္ထံ။

* လဘာသွာ၊လဘာဓာတ်မှ၊ပရေသံ၊နှောင်းကုန်သော။ဤ ဏ္ဍံနံ၊ဤဝိဘတ် ဏ္ဍံဝိဘတ် တို့၏။ထ္ထထ္ထံ၊ထ္ထပြု၊ ထ္ထံပြုတို့သည်။ဝါ၊အချို့။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။အန္တလောပေါ၊အစိတ် ဓာတွန်၏ ကျေခြင်းသည်လည်း။ဟောတိ၊၏။ ။ * လဘာ ဏ္ဍဗ္ဗေတာယ ဓာတုယာ၊လဘာ ဓာတ်မှ၊ပရေသံ၊ကုန်သော။ဤ ဏ္ဍံနံ ဝိဘတ္တီနံ၊ဤဝိဘတ်, ဏ္ဍံဝိဘတ်တို့၏။ထ္ထ ထ္ထံ အာ ဒေသာ၊ထ္ထပြု, ထ္ထံပြုတို့သည်။ဟောန္တိ၊ကုန်၏။ဓာတွန္တဿ၊အစိတ်ဓာတွန်၏။လောပေါ စ၊ ကျေခြင်းသည်လည်း။ဟောတိ၊၏။ ။ သော၊ထိုသူသည်။အလတ္ထ၊ရပြီ။အဟံ၊ငါသည်။ အလတ္ထံ၊ရပြီ။

➤ **လဘာသွာ+ဤဏ္ဍံနံ+ထ္ထထ္ထံ–ဟူ ၃–ပုဒ်ရှိသော အာဓေသဝိဓိ/လောပဝိဓိသုတ်**

➤ **ဤသုတ်သို့ လိုက်လာသော သဒ္ဒါ** ။ ။ ဤသုတ်သို့ ဟဝိပရိယယော လောဝ၊ သုတ်မှ ဝါ-သဒ္ဒါ၊အသသွာ မိမာနံ-သုတ်မှ အန္တလောပ-သဒ္ဒါတို့ လိုက်လာသည်။

➤ **ဏ္ဍံဝိဘတ် အဆုံးအဖြတ်** ။ ။ ပရောက္ခာ ဏ္ဍံဝိဘတ်, ဟိယျတ္တနီ ဏ္ဍံဝိဘတ်, အဇ္ဇတနီ ဏ္ဍံဝိဘတ် (၃)မျိုးတို့တွင် အဇ္ဇတနီ ဤဝိဘတ်နှင့် တွဲစပ်၍ နေသောကြောင့် အဇ္ဇတနီ ဏ္ဍံဝိဘတ်သာ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ဤသုတ် အစီအရင် မပြုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ဟဝိပရိယယော လောဝါ-သုတ်မှ မဏ္ဍူက ဂတိကနည်းဖြင့် ဝါ-သဒ္ဒါလိုက်လာသောကြောင့်ရင်း၊ အလဘိ အလဘိံ ဟု ရုပ်ရှိသောကြောင့်ရင်း မပြုပါ။

➤ **ယောဂဝိဘာဂ** ။ ။ ဤ ဏ္ဍံနံ ထ္ထထ္ထံ-ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ပါပတ္ထံ (ပ+ပတ+ ဤ) အပတ္ထ အပတ္ထံ ပြယုဂ်တို့၌ ပတဓာတ်နောင် ဤဝိဘတ်, ဏ္ဍံဝိဘတ်တို့ကို ထ္ထပြု, ထ္ထံ ပြုနိုင်ပါသည်။ (အပတ္ထ•ကျတတ်ပြီ)

၄၉၈။ ကုသာသွာ ဤ စ္ဆိ

ကုသ ဏ္ဍဗ္ဗေတာယ ဓာတုယာ ဤဝိဘတ္တိဿ စ္ဆိ ဟောတိ၊ ဓာတွန္တဿ လောပေါ စ။ ။ အက္ကောစ္ဆိ။

* ကုသသွာ၊ကုသဓာတ်မှ၊ပရဿ၊နောက်ဖြစ်သော။ဤ၊ဤဝိဘတ်၏။စ္ဆိ၊စ္ဆိပြုသည်။ ဝါ၊အချို့။ဟောတိ၊၏။အန္တလောပေါ၊အစိတ်ဓာတွန်၏ ကျေခြင်းသည်လည်း။ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ။ * ကုသ ဏ္ဍဗ္ဗေတာယ ဓာတုယာ၊ကုသဓာတ်မှ၊ပရဿ၊နောက်ဖြစ်သော။ ဤ

http://www.dhammadownload.com

ဝိဘတ္တိဿ၊ဤဝိဘတ်၏။စ္ဆိ၊စ္ဆိပြုသည်။ဟောတိ၏။ဓာတွန္တဿ၊အစိတ်ဓာတွန်၏။လောပေါ၊ကျေခြင်းသည်လည်း။ဟောတိ၏။ ။ အက္ကောစ္ဆိ။ဆဲရေးပြီ။

➢ ကုသသ္မာ+ဤ+စ္ဆိ-ဟု ၃-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိ/လောပဝိဓိသုတ်

➢ ဤ-သဒ္ဒါကို တစ်ဝန်ဆိုရကျိုး ။ ။ 'ဣ'ဟူသောပုဒ် လိုက်ခြင်းကို နစ်စေခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

➢ ကုသသ္မာ/ကုဓသ္မာ/ကုပသ္မာ အဆုံးအဖြတ် ။ ။ (ရူပသိဒ္ဓိ-အလို) ကုသ=အက္ကောသေ-ဟု ဆိုသောကြောင့် ကုသသ္မာ သင့်ပါသည်။ (သျှာသ-အလို) ကုဓ=ကောပေ-ဟု ဆိုသောကြောင့် ကုဓသ္မာ သင့်ပါသည်။ (သဒ္ဒနီတိ-အလို) ကုပ=ကောပေ ဟု ဆိုသောကြောင့် ကုပသ္မာ သင့်ပါသည်။ ထို (၃)မျိုးတို့တွင် အက္ကောစ္ဆိတိ အက္ကောသိ ဟု ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာ၌ ဖွင့်ဆိုသောကြောင့် ကုသသ္မာ-သာ အတိသုန္ဒရ ဖြစ်သည်။

➢ ဤသုတ်အစီအရင် မပြခြင်းအကြောင်း ။ ။ ဟ ဝိပရိယယော လောဝါ-သုတ်မှ မဏ္ဍူကဂတိကနည်းဖြင့် ဝါ-သဒ္ဒါလိုက်လာသောကြောင့်ရင်း၊ ရူပသိဒ္ဓိ၌ အက္ကောသိ-ဟု ကိုယ်ပိုင်ထုတ်သောကြောင့်ရင်း မပြပါ။

၄၉၉။ ဒါ ဓာတုဿ ဒဇ္ဇံ

ဒါ ဣစ္စေတဿ ဓာတုဿ သဗ္ဗဿ ဒဇ္ဇာဒေသော ဟောတိ ဝါ။

ဒဇ္ဇာမိ၊ ဒဇ္ဇေယျ၊ ဒဒါမိ၊ ဒဒေယျ။

* ဒါ ဓာတုဿ၊အလုံးစုံသော ဒါဓာတ်၏။ဒဇ္ဇံ၊ဒဇ္ဇပြုသည်။ဝါ၊အချို့။ဟောတိ၏။

* သဗ္ဗဿ၊အလုံးစုံသော။ဒါ ဣစ္စေတဿ ဓာတုဿ၊ဒါဓာတ်၏။ဒဇ္ဇာဒေသော၊ဒဇ္ဇပြုသည်။ဝါ၊အချို့။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ ဒဇ္ဇာမိ၊ပေး၏။ဒဇ္ဇေယျ၊ပေးရာ၏။ဒဒါမိ၊ပေး၏။ဒဒေယျ၊ပေးရာ၏။

➢ ဒါ ဓာတုဿ+ဒဇ္ဇံ-ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➢ ဒဇ္ဇပြုရာ၌ နိမိတ်ဖြစ်သင့်သော ဝိဘတ် ။ ။ (ကစ္စည်းအလို) ဝတ္တမာန်ဝိဘတ်, သတ္တမီဝိဘတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။ (ရူပသိဒ္ဓိ-အလို) ဝတ္တမာန်, ပဉ္စမီ, သတ္တမီ, အဇ္ဇတနီ, ဘဝိဿန္တိ, ကာလာတိပတ္တိဝိဘတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။ (ပုံစံ) ဒဇ္ဇတိ၊ ဒဇ္ဇတု၊ ဒဇ္ဇေယျ၊ အဒဇ္ဇိ ဒဇ္ဇိဿတိ၊ အဒဇ္ဇိဿာ။

➢ ဒါဓာတ်ကို ဒဇ္ဇပြုရာ၌ ပြ/မပြ ။ ။ ဟ ဝိပရိယယော လောဝါ-သုတ်မှ မဏ္ဍူကဂတိကနည်းဖြင့် ဝါ-သဒ္ဒါလိုက်လာသောကြောင့် မပြပါ။

➢ ဝါသဒ္ဒါ၏အနက် ။ ။ ဝါ-သဒ္ဒါသည် ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာအနက် ရှိပါသည်။

➢ အဓိကာရ ဝါ-သဒ္ဒါဖြင့် ပြဆိုအပ်သော အဓိပ္ပါယ် ။ ။ လိုက်လာသော ဝါ-သဒ္ဒါသည် ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာ အနက်ရှိသောကြောင့် ဒဇ္ဇတိ ဒေတိ ပြယုဂ်တို့၌ ဒါဓာတ်

http://www.dhammadownload.com

ကို ရံခါ ဒွေပြုရခြင်း အနိစ္စဝိဓိ၊ ဒေတိ ဒဒါတိ-တို့၌ အ-ပစ္စည်းကို ပြေရာ၌ရှင်း၊ ဒါ ဒါ ဟု ဒွေဘော်ပြုရာ၌ရှင်း ဒါဓာတ်ကို ဒွေ မပြုရခြင်း အသန္တဝိဓိကို ပိုင်းခြားပြပါသည်။

၅၀၀ ။ ဝဒဿ ဝဇ္ဇံ

ဝဒ ဣစ္စေတဿ ဓာတုဿ သဗ္ဗဿ ဝဇ္ဇာဒေသော ဟောတိ ဝါ။

ဝဇ္ဇာမိ၊ ဝဇ္ဇေယျ၊ ဝဒါမိ၊ ဝဒေယျ။

* ဝဒဿ၊အလုံးစုံသော ဝဒဓာတ်၏။ဝဇ္ဇံ၊ဝဇ္ဇပြုသည်။ဝါ၊အချို့။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

[ဓ္ဓ-အလို] သဗ္ဗဿ၊အလုံးစုံသော ဝိဘတ်တို့ကြောင့်။ဝဒဿ၊အလုံးစုံသော ဝဒ ဓာတ်၏။ဝဇ္ဇံ၊ဝဇ္ဇပြုသည်။ဝါ၊အချို့။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

* သဗ္ဗဿ၊အလုံးစုံသော။ဝဒ ဣစ္စေတဿ ဓာတုဿ၊ဝဒဓာတ်၏။ဝဇ္ဇာဒေသော၊ ဝဇ္ဇပြုသည်။ဝါ၊အချို့။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ ဝဇ္ဇာမိ၊ဆို၏။ဝဇ္ဇေယျ၊ဆိုရာ၏။ဝဒါမိ၊ဆို၏။ ဝဒေယျ၊ဆိုရာ၏။

➤ ဝဒဿ+ဝဇ္ဇံ-ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➤ ဝဇ္ဇပြုရာ၌ နိမိတ်ဖြစ်သင့်သော ဝိဘတ် ။ ။ (တစ္စည်းအလို) ဝတ္တမာနဝိဘတ်, သတ္တမီဝိဘတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။ (ရူပသိဒ္ဓိ-အလို) ပရောက္ခာကြဉ် အာချာတ်ဝိဘတ် (၇) မျိုး ဖြစ်ပါသည်။ (ပုံစံ) ဝဇ္ဇေတိ၊ဝဇ္ဇေတု၊ဝဇ္ဇေယျ၊အဝဇ္ဇာ၊အဝဇ္ဇိ၊ဝဇ္ဇိဿတိ၊အဝဇ္ဇိဿာ။

➤ ရူပသိဒ္ဓိ၌ သဗ္ဗာသု-ဟု ဖွင့်ဆိုရခြင်းအကြောင်း ။ ။ ဝိဘတ်အရာဖြစ်သော ကြောင့် (ဝါ) ဝိဘတ္တိ-သဒ္ဒါ လိုက်လာသောကြောင့် 'သဗ္ဗာသု'ဟု ဖွင့်ဆိုရပါသည်။

၅၀၁။ ဂမိဿ ဃမ္မံ

ဂမု ဣစ္စေတဿ ဓာတုဿ သဗ္ဗဿ ဃမ္မာဒေသော ဟောတိ ဝါ။

ဃမ္မတု၊ ဃမ္မာဟိ၊ ဃမ္မာမိ။ ဝါတိ ကိမတ္ထံ? ဂစ္ဆတု၊ ဂစ္ဆာဟိ၊ ဂစ္ဆာမိ။

* ဂမိဿ၊အလုံးစုံသော ဂမုဓာတ်၏။ဃမ္မံ၊ဃမ္မပြုသည်။ဝါ၊အချို့။ဟောတိ၊၏။

* သဗ္ဗဿ၊အလုံးစုံသော။ဂမု ဣစ္စေတဿ ဓာတုဿ၊ဂမုဓာတ်၏။ဃမ္မာဒေသော၊ ဃမ္မပြုသည်။ဝါ၊အချို့။ဟောတိ၊၏။ ။ ဃမ္မတု၊ဃမ္မာဟိ၊သွားလော။ ဃမ္မာမိ၊သွား၏။ ဝါတိပဒံ၊ဝါ-ဟူသောပုဒ်သည်။ကိမတ္ထံ၊ဘာအကျိုးရှိသနည်း။ဂစ္ဆတု၊ဂစ္ဆာဟိ၊သွားလော။ ဂစ္ဆာမိ၊သွား၏။

➤ ဂမိဿ+ဃမ္မံ-ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➤ ဃမ္မပြုရာ၌ ဖြစ်သင့်သော နိမိတ် ။ ။ (တစ္စည်းအလို) ဝတ္တမာနဝိဘတ်, ပဉ္စမီ ဝိဘတ်။ (ရူပသိဒ္ဓိ-အလို) ပရောက္ခာဝိဘတ်ကြဉ် အာချာတ်ဝိဘတ် ၇-မျိုး ဖြစ်ပါသည်။ ပုံစံ--- ဃမ္မတိ၊ဃမ္မတု၊ဃမ္မေယျ၊အဃမ္မာ၊အဃမ္မိ၊ဃမ္မိဿတိ၊အဃမ္မိဿာ။

➤ ဂမိဿ-ဟု သုတ်ခွဲ၍ တည်ရကျိုး/ယောဂဝိဘာဂ ။ ။ ဂမိဿ-ဟူသော ယောဂ

http://www.dhammadownload.com

ဝိဘာဂဖြင့် ဂစ္ဆတိ-၌ ဂမုဓာတ်ကိုလည်း ဂစ္ဆပြုရခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

➤ ဂမုဓာတ်၏ မ-ကို ပြုနိုင်သော ကာရိယများ ။ ။ ဆွပြု၊ ဥပြု၊ ဂ္ဆပြု။

➤ ဂမုဓာတ်၏ ကာရိယများ ။ ။ ယမ္မပြု၊ ဂစ္ဆပြု-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

၅၀၂။ ယမှိ ဒါ ဓာ မာ ဌာ ဟာ ပါ မဟ မထာ ဒိနမီ

ယမှိ ပစ္စယေ ပရေ ဒါ ဓာ မာ ဌာ ဟာ ပါ မဟ မထ ဣစ္စေဝမာဒီနံ ဓာတူနံ အန္တော ဤကာရမာပဇ္ဇတေ။

ဒီယတိ၊ ဓီယတိ၊ မီယတိ၊ ဌီယတိ၊ ဟီယတိ၊ ပီယတိ၊ မဟီယတိ၊ မထီယတိ။

* ယမှိ၊ဘောက်၌သက်သော ယပစ္စည်းကြောင့်။ဒါဓာမာဌာဟာပါမဟမထာဒီနံ၊ ဒါဓာတ်, ဓာဓာတ်, မာဓာတ်, ဌာဓာတ်, ဟာဓာတ်, ပါဓာတ်, မဟဓာတ်, မထဓာတ်, အစရှိသည်တို့၏။အန္တော၊အစိတ်သရသည်။ဤ၊ဤ အဖြစ်သို့။အာပဇ္ဇတေ၊ရောက်၏။

* ပရေနောက်ဖြစ်သော။ယမှိ ပစ္စယေ၊ယပစ္စည်းကြောင့်။ဒါဓာမာဌာဟာပါမဟ မထဣစ္စေဝမာဒီနံ ဓာတူနံ၊ ဒါဓာတ်, ဓာဓာတ်, မာဓာတ်, ဌာဓာတ်, ဟာဓာတ်, ပါဓာတ်, မဟဓာတ်, မထဓာတ်, အစရှိသည်တို့၏။အန္တော၊အစိတ်သရသည်။ဤကာရံ၊ဤ အဖြစ်သို့။ အာပဇ္ဇတေ၊ရောက်၏။ ။ * ဒီယတိ၊ပေးအပ်၏။ဓီယတိ၊ဆောင်အပ်၏။မီယတိ၊နှိုင်းရှည့်အပ်၏။ဌီယတိ၊တည်ခြင်း, တည်ရာ၏။ဟီယတိ၊စွန့်အပ်၏။ပီယတိ၊သောက်အပ်၏။ မဟီယတိ၊ပူဇော်အပ်၏။မထီယတိ၊မွှေနှောက်အပ်၏။

➤ **ယမှိ+ဒါဓာမာဌာဟာပါမဟမထာဒီနံ+ဤ-ဟု ၃-ပုဒ် အာဒေသဝိဓိသုတ်**

➤ **ယမှိ-အရ/နိမိတ်အရ** ။ ။ ဘောက်အရာ၌သက်သော ယပစ္စည်း ဖြစ်ပါသည်။

➤ **အာဒိ-အရ** ။ ။ အသဓာတ်ကို ယူရပါမည်။ (ပုံစံ) အသီယတိ။

မေး ။ ။ ဒီယတေ, စသော ရုပ်များ၌ ဣဝဏ္ဏာဂမောဝါ-သုတ်ဖြင့် ဤ-လာလျှင် ပြီးနိုင်ပါလျက် ဤသုတ်ကိုဆိုခြင်းသည် အဘယ်အကျိုးရှိပါသနည်း။

➤ **ဤသုတ်ကို ဆိုရခြင်းအကျိုး** ။ ။ နိစ္စဝိဓိကို ပြရခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

[ရှင်းလင်းချက်] ဣဝဏ္ဏာဂမောဝါသုတ်ဖြင့် ဣ, ဤ နှစ်မျိုးလာလျှင် ဒီယတေ ဒိယတေ စသည်ဖြင့် ရုပ်နှစ်မျိုးဖြစ်ဖွယ် ရှိ၏၊ ယမှိ ဒါဓာ-သုတ်ကို ဆိုခြင်းကား ရုပ်နှစ်မျိုး မဖြစ်၊ ဒီယတေ စသည်ဖြင့် တစ်မျိုးစီသာ အမြဲရှိရမည်ဟု နိစ္စဝိဓိကို ပြရခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

၅၀၃။ ယဇဿာ ဒိဿိ

ယဇ ဣစ္စေတဿ ဓာတုဿ အာဒိဿ ဣကာရာဒေသော ဟောတိ ယ ပစ္စယေ ပရေ။ ဣဇ္ဇတေ မယာ ဗုဒ္ဓေါ။

* ယမှိ၊ဘောက်၌သက်သော ယပစ္စည်းကြောင့်။ယဇဿ၊ယဇဓာတ်၏။အာဒိဿ၊

http://www.dhammadownload.com

အစ, ယ၏။ကွ။ကွပြုသည်။ဟောတိ။ဖြစ်၏။ ။ * ပရေ။နောက်ဖြစ်သော။ယပစ္စယေ။ ယပစ္စည်းကြောင့်။ယဇ ကွစွေတသ ဓာတုဿ။ယဇဓာတ်၏။အာဒိဿ။အစ, ယ၏။ကွ ကာရာဒေသော၊ကွပြုသည်။ဟောတိ၊၏။ ။ မယာ၊ငါသည်။ဗုဒ္ဓေါ၊ဘုရားကို။ကွစ္စတော၊ ပူဇော်အပ်၏။

➤ ယဇဿ+အာဒိဿ+ကွ–ဟူ ၃–ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➤ ဤသုတ်သို့ လိုက်လာသော သဒ္ဒါ ။ ။ ယမှိ ဒါဓာ-သုတ်မှ ယမှိ-သဒ္ဒါလိုက်သည်။

➤ အာဒိဿ–အရ ။ ။ ယဇဓာတ်၏ အစ, ယ-အက္ခရာကို ယူရပါမည်။

➤ ကွ–အရ ။ ။ အာဒိဿ-ဟူသော သဒ္ဒန္တရိက်ကိုထောက်၍ ယဇဓာတ်၏ အစ ယ-ကိုသာ ကွပြုရပါမည်။

➤ ယဇဿ–ဟု မဆိုဘဲ ယဇဿာဒိဿ–ဟု အာဒိသဒ္ဒါနှင့်တကွ ဆိုရကျိုး ယဇဓာတ်၏ ယ-ကိုသာ ကွပြုသည်ဟု သိစေခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

၅၀၄။ သဗ္ဗတော ဥံ ကွံသု

သဗ္ဗေဟိ ဓာတူဟိ ဥံ ဝိဘတ္တိဿ ကွံသု အာဒေသော ဟောတိ။

ဥပသင်္ကမိံသု၊ နိသီဒိံသု။

* သဗ္ဗတော၊ခပ်သိမ်းသော ဓာတ်မှ။ပရဿ၊နောက်ဖြစ်သော။ဥံ၊ဥံဝိဘတ်၏။ကွံသု၊ ကွံသုပြုသည်း။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * သဗ္ဗေဟိ၊ခပ်သိမ်းကုန်သော။ဓာတူဟိ၊ဓာတ်တို့မှ။ ပရဿ၊နောက်ဖြစ်သော။ဥံ ဝိဘတ္တိဿ၊ဥံဝိဘတ်၏။ကွံသု အာဒေသော၊ကွံသုပြုသည်။ ဟောတိ၊၏။ ။ ဥပသင်္ကမိံသု၊ချဉ်းကပ်ကုန်ပြီ။ နိသီဒိံသု၊ထိုင်နေကုန်ပြီ။

➤ သဗ္ဗတော+ဥံ+ကွံသု–ဟူ ၃–ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➤ ဤသုတ်သို့ လိုက်လာသော သဒ္ဒါ ။ ။ ဟ ဝိပရိယယော လောဝါ-သုတ်မှ မဏ္ဍူက ဂတိကနည်းဖြင့် ဝါ-သဒ္ဒါ လိုက်လာပါသည်။

➤ သဗ္ဗတော ဥံ–ဟု သုတ်ခွဲ၍ တည်ရကျိုး/ယောဂဝိဘာဂ ။ ။ သဗ္ဗတော ဥံ-ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် အာဂမံသု အဒ္ဒသာသုံ ပြယုဂ်တို့၌ ဥံဝိဘတ်ကို အံသုပြု, အာသုံပြုရခြင်း အကျိုးရှိသည်။ကွံသု အံသု အာသုံ သုံးပါးစုံဥံ၏ ကာရိယချည်းတည်း

၅၀၅။ ဇရ မရာနံ ဇီရ ဇီယျ မိယျာ ဝါ

ဇရ မရ ကွစ္စေတေသံ ဓာတူနံ ဇီရ ဇီယျ မိယျာဒေသာ ဟောန္တိ ဝါ။

ဇီရတိ၊ ဇီရန္တိ၊ ဇီယျတိ၊ ဇီယျန္တိ၊ မိယျတိ၊ မိယျန္တိ၊ မရတိ၊ မရန္တိ။

* ဇရ မရာနံ၊ဇရဓာတ်, မရဓာတ်တို့၏။ဇီရ ဇီယျ မိယျာ၊ဇီရပြု, ဇီယျပြု, မိယျပြု တို့သည်။ဝါ၊အချို့။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ။ * ဇရ မရ ကွစ္စေတေသံ ဓာတူနံ၊ဇရဓာတ်, မရဓာတ်တို့၏။ဇီရ ဇီယျ မိယျာဒေသာ၊ဇီရပြု, ဇီယျပြု, မိယျပြုတို့သည်။ဝါ၊အချို့။

http://www.dhammadownload.com

ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ။ ဇီရတိ၊ဆွေးမြည့်အိုမင်း၏။ဇီရန္တိ၊ဆွေးမြည့်အိုမင်းကုန်၏။ဇီယျတိ၊ဆွေးမြည့်အိုမင်း၏။ဇီယျန္တိ၊ဆွေးမြည့်အိုမင်းကုန်၏။မိယျတိ၊သေ၏။မိယျန္တိ၊သေကုန်၏။ မရတိ၊သေ၏။မရန္တိ၊သေကုန်၏။

➤ ဇရ မရာနံ+ဇီရ ဇီယျ မိယျာ+ဝါ–တု ၃–ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➤ ဇီရ, ဇီယျ, မိယျမြဲရာ၌ ဖြစ်ဆင့်သော နိမိတ် ။ ။ ပရောက္ခာ, ဟိယျတ္တနီကြဉ် အာချာတ်ဝိဘတ် (၆)မျိုး ဖြစ်ပါသည်။ (ပုံစံ) ဇီရတိ၊ ဇီယျတိ၊ မိယျတိ၊ ဇီရတု၊ဇီယျတု၊ မိယျတု၊ ဇီရေယျ၊ဇီယျေယျ၊မိယျေယျ၊အဇီရိ၊အဇီယိ၊အမိယိ၊ဇီရိဿတိ၊ဇီယိဿတိ၊ မိယိဿတိ၊ အဇီရိဿာ၊အဇီယိဿာ၊အမိယိဿာ။

➤ ဝါ–သဒ္ဒါ၏အနက် ။ ။ ဝါသဒ္ဒါသည် သမုစ္စည်းအနက် ဖြစ်ပါသည်။

➤ ဝါသဒ္ဒါဆိုရကျိုး ။ ။ ဝါသဒ္ဒါဖြင့် ဇီရိဒတိ-၌ ဇရဓာတ်၏ ဇီရိဒ အပြုကို ဆည်း ယူရခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

၅၀၆။ သဗ္ဗတ္ထာ'သဿာဒိလောပေါ စ

သဗ္ဗတ္ထ ဝိဘတ္တိပစ္စယေသု အသ ဣစ္စေတဿ ဓာတုဿ အာဒိဿ လောပေါ ဟောတိ ဝါ။ ။ သိယာ၊ သန္တိ၊ သန္တော၊ သမာနော။ ဝါတိ ကိမတ္ထံ? အသိ။

✱ သဗ္ဗတ္ထ၊အလုံးစုံသော ဝိဘတ် ပစ္စည်းတို့ကြောင့်။အသဿ၊အသဓာတ်၏။အာဒိ လောပေါ၊အစ, သရ၏ ကျေခြင်းသည်သာလျှင်။ဝါ၊အချို့။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

✱ သဗ္ဗတ္ထ ဝိဘတ္တိပစ္စယေသု၊အလုံးစုံသော ဝိဘတ်ပစ္စည်းတို့ကြောင့်။အသ ဣစ္စေ တဿ ဓာတုဿ၊အသဓာတ်၏။အာဒိဿ၊အစ, အ၏။လောပေါ၊ကျေခြင်းသည်။ဝါ၊အချို့ ဟောတိ၊၏။ ။ သိယာ၊ဖြစ်ရာ၏။သန္တိ၊ဖြစ်ကုန်(ရှိကုန်)၏။သန္တော၊ဖြစ်ကုန်၏။သမာနော၊ ဖြစ်၏။ ဝါတိ ပဒံ၊ဝါ-ဟူသောပုဒ်သည်။ကိမတ္ထံ၊ဘာအကျိုးရှိသနည်း။အသိ၊ဖြစ်၏။

➤ သဗ္ဗတ္ထ+အသဿ+အာဒိလောပေါ+စ–တု ၄–ပုဒ်ရှိသော လောပဝိဓိသုတ်

➤ သဗ္ဗတ္ထ–အရ/နိမိတ်–အရ ။ ။ တိ, အန္တိ, အန္တေ, အံသု, ဧယျ, ဧယျုံဝိဘတ်နှင့် အန္တ, မာနပစ္စည်းတို့ကို ယူရပါမည်။ (ပုံစံ) သတိ၊ သန္တိ၊ သန္တေ၊ သံသု၊ သိယာ၊ သိယုံ၊ သန္တော၊ သမာနော။

➤ နိမိတ် မဖြစ်ထိုက်သော ဝိဘတ်များ/ သဗ္ဗတ္ထ–အရ မပါဝင်ထိုက်သော ဝိဘတ် များ ။ ။ တိဿ တ္ထိတ္တံ၊ သိမှိ၀၊ ထဿ တ္ထတ္တံ၊ အသသ္မာ မိမာနံ မှိမှန္တလောပေါ စ၊ တုဿ တ္ထုတ္တံ-သုတ်တို့ကိုထောက်၍ တိ, သိ, ထ, မိ, မ, တုဝိဘတ်များ ဖြစ်ပါသည်။

➤ ဝုတ္တိ–၌ ဝိဘတ္တိ–အရ ။ ။ ဧယျဝိဘတ်နှင့် အန္တိဝိဘတ်ကို ယူရပါမည်။

➤ ပစ္စယ–အရ ။ ။ အန္တပစ္စည်း, မာနပစ္စည်းတို့ကို ယူရပါမည်။

➤ စသဒ္ဒါ၏အနက် ။ ။ စသဒ္ဒါသည် အာဒေသကို နှစ်စေခြင်း နိဝတ္တနအနက်

http://www.dhammadownload.com

ဖြစ်ပါသည်။ ➢ စသဒ္ဒါဆိုရကျိုး ။ ။ စသဒ္ဒါဖြင့် အသဓာတ်၏ အစဖြစ်သော အသရ၏ အာပြုခြင်း စသည်ကို နစ်စေခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

➢ ဝါ-သဒ္ဒါ၏အနက် ။ ။ ဝါသဒ္ဒါသည် ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာအနက် ဖြစ်ပါသည်။

➢ ဝါ-သဒ္ဒါ ဆိုရကျိုး/ အဓိကာရ ဝါ-သဒ္ဒါဖြင့် ပြဆိုအပ်သော အဓိပ္ပါယ်

ဝါသဒ္ဒါသည် ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာအနက် ရှိသောကြောင့် သိယာ၊ သန္တိ၊ သန္တေ၊ သမာနော,စသော ပြယုဂ်တို့ဝယ် ဃေ, အန္တိဝိဘတ်နှောင်းရာ, အန္တ, မာနပစ္စည်းနှောင်းရာ၌ အသဓာတ်၏ အစ, အ-ကို အမြဲချေရခြင်း နိစ္စဝိဓိ၊ အသိ စသည်ဝယ် သိ,စသည် နှောင်းရာ၌ အသဓာတ်၏ အစ, အ-ကို မချေရခြင်း အသန္တဝိဓိကို ပိုင်းခြားပြပါသည်။

➢ အတ္ထိ အတ္ထု အတ္ထ, စသော ပြယုဂ်တို့၌ အသဓာတ်၏ အစ အသရကို မချေရခြင်းအကြောင်း ။ ။ ၎င်းပြယုဂ်တို့၌ အသဓာတ်၏ အဆုံးဖြစ်သော သ-အက္ခရာကို ချေခြင်းအစီအရင်၏ အစွမ်းကြောင့် မချေရပါ။ (ဋီကာ)

၅၀၇။ အသဗ္ဗဓာတုကေ ဘူ

အသဿေ၀ ဓာတုဿ ဘူ ဟောတိ ဝါ အသဗ္ဗဓာတုကေ။

ဘဝိဿတိ၊ ဘဝိဿန္တိ။ ဝါတိ ကိမတ္ထံ? အာသုံ။

အသဗ္ဗဓာတုကေ၊အသဗ္ဗဓာတ်ဝိဘတ်ကြောင့်။အသဿ၊အသဓာတ်၏။ဘူ၊ဘူပြုသည်။ဝါ၊အချို့။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * အသဗ္ဗဓာတုကေ၊ကြောင့်။အသဿေ၀ ဓာတုဿ၊ အသဓာတ်၏သာလျှင်။ဘူ၊ဘူပြုသည်။ဝါ၊အချို့။ဟောတိ၊၏။

ဘဝိဿတိ၊ဖြစ်လတ္တံ့။ဘဝိဿန္တိ၊ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့။ ဝါတိပဒံ၊ဝါ-ဟူသောပုဒ်သည်။ ကိမတ္ထံ၊ဘာအကျိုးရှိသနည်း။အာသုံ၊ဖြစ်ကုန်ပြီ။

➢ အသဗ္ဗဓာတုကေ+ဘူ-ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➢ ဤသုတ်သို့ လိုက်လာသော သဒ္ဒါ ။ ။ ဇရ မရာနံ-သုတ်မှ ဝါသဒ္ဒါ၊ သဗ္ဗတ္ထာ သဿာဒိလောပေါစ-သုတ်မှ အသဿ-သဒ္ဒါတို့ လိုက်လာပါသည်။

➢ အသဗ္ဗဓာတုကေ-အရ/နိမိတ်-အရ ။ ။ (ကစ္စည်းအလို) ဘဝိဿန္တိဝိဘတ်၊ (ရူ-အလို) ဘဝိဿန္တိဝိဘတ်, ကာလာတိပတ္တိဝိဘတ် နှစ်ပါးကိုသာ ယူရပါမည်။ (ပုံစံ) ဘဝိဿတိ၊ အဘဝိဿ။

➢ အသဗ္ဗဓာတ်ဝိဘတ်ဖြစ်သော်လည်း အသဗ္ဗဓာတုကေ-ဟူသော နိမိတ်အရတွင် မပါဝင်နိုင်သော ဝိဘတ် ။ ။ ပရောက္ခာဝိဘတ်, အဇ္ဇတနီဝိဘတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ အဓိကာရ ဝါ-သဒ္ဒါဖြင့် ပြဆိုအပ်သော အဓိပ္ပါယ် ။ ။ အဓိကာရ ဝါ-သဒ္ဒါဖြင့် အဇ္ဇတနီ အသဗ္ဗဓာတ်ဝိဘတ်နှောင်းရာ၌ အသဓာတ်၏ ဘူ-အပြုကို နစ်စေခြင်း အကျိုး ရှိပါသည်။ (ပုံစံ) အာသုံ။

http://www.dhammadownload.com

➤ **အသဓာတ်ကို ဘူပြုရကျိုး** ။ ။ (ဘဝိဿတိ၊ အဘဝိ၊ ဗဘူဝ၊ အဘဝိဿ-တို့၌ ဘူဓာတ်ဖြင့် ပြီးပါလျက်) အသဓာတ်ကို ဘူပြုရခြင်းသည် အသဓာတ်ဖြင့် ဘဝိဿန္တိ ဝိဘတ်နှောင်းရာ၌ အသိဿတိ,စသည် ပရောက္ခာဝိဘတ်နှောင်းရာ၌ အသ,စသည် ကာလာတိပတ္တိဝိဘတ်နှောင်းရာ၌ အသိဿ,စသည် ပုံစံများ မရှိဟု သိစေခြင်း အကျိုး ရှိပါသည်။

၅၀၈။ ဧယျဿ ဉာတော ဣယာ ဉာ

ဧယျဿ ဝိဘတ္တိဿ ဉာ ဣစ္စေတာယ ဓာတုယာ ပရဿ ဣယာ ဉာ အာဒေသာ ဟောန္တိ ဝါ။ ။ ဇာနိယာ၊ ဇညာ။ ဝါတိ ကိမတ္ထံ? ဇာနေယျ။

* ဉာတော၊ဉာဓာတ်မှ။ပရဿ၊နောက်ဖြစ်သော။ဧယျဿ၊ဧယျဝိဘတ်၏။ဣယာ ဉာ၊ ဣယာပြု, ဉာပြုတို့သည်။ဝါ၊အချို့။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ။ * ဉာ ဣစ္စေတာယ ဓာတုယာ၊ ဉာဓာတ်မှ။ပရဿ၊နောက်ဖြစ်သော။ဧယျဿ ဝိဘတ္တိဿ၊ဧယျဝိဘတ်၏။ဣယာ ဉာ အာဒေသာ၊ဣယာပြု, ဉာပြုတို့သည်။ဝါ၊အချို့။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

ဇာနိယာ၊ဇညာ၊သိရာ၏။ ဝါတိပဒံ၊ဝါ-ဟူသောပုဒ်သည်။ကိမတ္ထံ၊ဘာအကျိုးရှိ သနည်း။ဇာနေယျ၊သိရာ၏။

➤ ဧယျဿ+ဉာတော+ဣယာ ဉာ-ဟု ၃-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➤ **ဣယာ ဉာ ဝါ/ဣယာ ဉာ အဆုံးအဖြတ်** ။ ။ ဝါဂ္ဂဟဏ မိဟာနုဝတ္တတေ-ဟု ဉျာသဆိုသောကြောင့်ရင်း၊ ဝဏ္ဏနာ, နိဒ္ဒေသတို့၌ တိပဒံ-ဟု ဆိုသောကြောင့်ရင်း ဤ အလို ဧယျဿ ဉာတော ဣယာ ဉာပါဌ် မှန်ပါသည်။

ဝါသဒ္ဒါလိုက်ခြင်းကို မဆိုမူ၍ ဧယျဿ ဉာတော ဣယာ ဉာ ဝါ-ဟု (ရူ) ၌ ဆို သောကြောင့်ရင်း၊ ဧယျဿ ဉာတော ဣယာ ဉာဝါတိ ဣတော ဉာတော ဝါတိစ ဝတ္တမာနေ (ဋီကာ-၂၀၁) ဟု ဋီကာဆရာ ဆိုသောကြောင့်ရင်း ဤအလို ဝါသဒ္ဒါပါသော ပါဌ် မှန် ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ၂-ပါဌ်လုံး မှန်ပါသည်။

➤ **ဉာတော ဉာ-ဟု ဆုတ်ခွဲ၍ တည်ရကျိုး/ယောဂဝိဘာဂ** ။ ။ ဉာတော ဉာ-ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ဇညာသိ၊ ဝိဇညာထ၊ ဇညာမိ၊ ဇညာမ ပုံစံတို့၌ ဧယျာသိ, ဧယျာထ, ဧယျာမိ, ဧယျာမဝိဘတ်တို့၏ အစိတ်ဖြစ်သော ဧယျကိုလည်း ဉာပြုနိုင်ပါသည်။

၅၀၉။ နာဿ လောပေါ ယကာရတ္တံ

ဉာ ဣစ္စေတာယ ဓာတုယာ ပရဿ နာပစ္စယဿ လောပေါ ဟောတိ ဝါ ယကာရတ္တဉ္စ။ ။ ဇညာ၊ နာယတိ။ ဝါတိ ကိမတ္ထံ? ဇာနာတိ။

* ဉာတော၊ဉာဓာတ်မှ။ပရဿ၊နောက်ဖြစ်သော။နာဿ၊နာပစ္စည်း၏။လောပေါ၊ ကျေခြင်းသည်ရင်း။ယကာရတ္တံ၊ယ-အက္ခရာ အဖြစ်သည်ရင်း။ဝါ၊အချို့။ဟောတိ၊၏။

http://www.dhammadownload.com

* ဉာ ဣစ္ဆတ္တာယ ဓာတုယာ၊ဉာဓာတ်မှ၊ပရဿ၊နောက်ဖြစ်သော၊နာပစ္စယဿ၊ နာပစ္စည်း၏၊လောပေါ၊ကျေခြင်းသည်၊ဝါ၊အချို့၊ဟောတိ၊၏၊ယကာရတ္တဥ္စ၊ယ-အက္ခရာ၏ အဖြစ်သည်လည်း၊ဟောတိ၊၏။ ။ဉာ၊သိရာ၏၊နာယတိ၊သိ၏။ ဝါတိပဒံ၊ဝါ-ဟူသော ပုဒ်သည်၊ကိမတ္ထံ၊ဘာအကျိုးရှိသနည်း၊ဇာနာတိ၊သိ၏။

➤ နာဿ+လောပေါ+ယကာရတ္တံ-တု ၃-ပုဒ်ရှိသော လောပဝိဓိ/အာဒေသဝိဓိသုတ်

➤ ဤသုတ်သို့ လိုက်လာသော သဒ္ဒါ ။ ။ ဤသုတ်သို့ ယေျသ ဉာတော ဣယာ ဉာ-သုတ်မှ ဉာတော, ဝါ-သဒ္ဒါများ လိုက်လာပါသည်။

➤ ဤသုတ်၏ ကာရီဖြစ်သင့်သောသုတ် ။ ။ ကိယာဒိတော နာသုတ်ဖြစ်သည်။

➤ ဤသုတ်၏ နိမိတ်ဖြစ်သင့်သော သုတ်များ ။ ။ ယေျသ ဉာတော ဣယာ ဉာ သမီပေဟွတနီ၊ အနာဂတေ ဘဝိဿန္တိ၊ ကြိယာတိပန္နေတီတေ ကာလာတိပတ္တိ။

➤ ဝါသဒ္ဒါ၏အနက် ။ ။ ဝါသဒ္ဒါသည် ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာအနက် ဖြစ်ပါသည်။

➤ အဓိကာရ ဝါ-သဒ္ဒါဖြင့် သိစေအပ်သော အဓိပ္ပါယ်/အဓိကာရ ဝါသဒ္ဒါဖြင့် ဝိဓိသုံးပါး မိုင်းခြားပုံ ။ ။ ဝါသဒ္ဒါသည် ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာအနက်ရှိသောကြောင့် ဉာ ၌ ယေျဝိဘတ်၏ ကာရိယဖြစ်သော ဉာ,အပြုနှောင်းသောကြောင့် အမြဲ နာပစ္စည်းကို ချေရခြင်း နိစ္စဝိဓိ၊ အညာသိ, အဇာနိ, ဉ ဿတိ, ဇာနိဿတိ, အညိဿာ, အဇာနိဿ-တို့၌ အဇ္ဇတနီ, ဘဝိဿန္တိ, ကာလာတိပတ္တိဝိဘတ် နှောင်းသောကြောင့် ရံခါ နာပစ္စည်းကို ချေရခြင်း အနိစ္စဝိဓိ၊ ဇာနာတိ, ဇာနာတု, ဇာနေယျ စသည်တို့၌ ဝတ္တမာန်,စသော ဝိဘတ်တို့ကြောင့် နာပစ္စည်းကို မချေရခြင်း အသန္တဝိဓိ၊ နာယတိ, စသည်၌ တိဝိဘတ်ကြောင့် နာ, အပြုနောင် နာပစ္စည်းကို ယပြုရမည်ဟု သိစေပါသည်။

➤ နာပစ္စည်းကို ယပြုရာ၌ ရှေ့နိမိတ်ကား • နာ,အပြု ဖြစ်ပါသည်။

➤ နောက်နိမိတ်ကား • ဝတ္တမာန် တိဝိဘတ် ဖြစ်ပါသည်။

➤ နာပစ္စည်းကို ယပြုရမည့် သတ်မှတ်ချက်/ နာပစ္စည်းကို ယပြုရမည့် ဌာန နာ, အပြုနောင် တိဝိဘတ်နှောင်းရာ၌သာ နာပစ္စည်းကို ယပြုရပါမည်။

➤ နာပစ္စည်းကိုချေရာ၌ ဖြစ်သင့်သော နိမိတ် ။ ။ ဉာ, အပြုနှင့် အဇ္ဇတနီ, ဘဝိဿန္တိ, ကာလာတိပတ္တိဝိဘတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

၅၁၀။ လောပဉ္စေတ္တ မကာရော

အကာရပစ္စယော လောပမာပဇ္ဇတေ၊ ဧတ္တဥ္စ ဟောတိ ဝါ။

ဝဋ္ဋေမိ၊ ဝဒေမိ၊ ဝဇ္ဇာမိ၊ ဝဒါမိ။

* အကာရော၊ပစ္စည်း အ-အက္ခရာသည်၊လောပံ၊ကျေခြင်းသို့၊အာပဇ္ဇတေ၊ရောက် ၏၊ဧတ္တဥ္စ၊ဧ, အဖြစ်သည်လည်း၊ဝါ၊အချို့၊ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ [၌-အလို့] ဘူဝါဒိတော၊

http://www.dhammadownload.com

ဘူဝါဒိဓာတ်မှ၊ပရော၊နောက်ဖြစ်သော၊အကာရော၊အပစ္စည်းသည်၊ဖတ္တံ၊ဖ, အဖြစ်သို့၊ အာပဇ္ဇတေ၊ရောက်၏။လောပဥ္စ၊ကျေခြင်းသို့လည်း၊ဝါ၊အချို့၊အာပဇ္ဇတေ၊ရောက်၏။

* အကာရပစ္စယော၊ပစ္စည်း အ-အက္ခရာသည်၊လောပံ၊ကျေခြင်းသို့၊အာပဇ္ဇတေ၊ ရောက်၏၊ဖတ္တဥ္စ၊ဖ, အဖြစ်သည်လည်း၊ဝါ၊အချို့၊ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ ဝဒ္ဓေမိ၊ဝဒေမိ၊ ဝဇ္ဇာမိ၊ဝဒါမိ၊ဆို၏။

➤ လောပံ+စ+ဖတ္တံ+အကာရော-ဟု ၄-ပုဒ်ရှိသော လောပဝိဓိ/အာဒေသဝိဓိသုတ်

➤ ဤသုတ်၏ ကာရီဖြစ်သင့်သောသုတ် • ဘူဝါဒိတော အ-သုတ် ဖြစ်ပါသည်။ .

➤ အ,အရ/အကာရော-အရ ။ ။ ဝိကရဏပစ္စည်း၏ ကာရိယကို စီရင်ရာ ဌာနဖြစ်သောကြောင့် အပစ္စည်းကို ယူရပါမည်။[အကာရပစ္စယော-ကိုထောက်ပါ။]

➤ အကာရော-ကို အကာရပစ္စယော-ဟု ဖွင့်ဆိုရခြင်းအကြောင်း

ဝိကရဏပစ္စည်း၏ ကာရိယကို စီရင်ရာဖြစ်သောကြောင့် အကာရော-ကို အကာရ ပစ္စယော-ဟု ဖွင့်ဆိုရပါသည်။ ➤ စသဒ္ဒါ၏အနက် ။ ။ သမ္ပိဏ္ဍနအနက် ဖြစ်ပါသည်။

➤ စသဒ္ဒါဆိုရကျိုး ။ ။ စသဒ္ဒါဖြင့် အ-ပစ္စည်း၏ ဖ, အက္ခရာပြုခြင်းဟု ဆိုအပ် သော နှစ်ခုမြောက်သော ကာရိယကို ပေါင်းခြင်းအကျိုးရှိပါသည်။

➤ ဝါသဒ္ဒါ၏အနက် ။ ။ ဝါသဒ္ဒါသည် ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာအနက် ဖြစ်ပါသည်။

➤ အဝိကာရ ဝါ-သဒ္ဒါဖြင့် ပိုင်းခြားပုံ ။ ။ လိုက်လာသော ဝါသဒ္ဒါသည် ဝဝတ္ထိတ ဝိဘာသာအနက်ရှိသောကြောင့် အနုဘောတိ,စသော သဝုဒ္ဓိက ဘူဝါဒိဓာတ်နောင်သက် သော အပစ္စည်း၊ ဇုဟောတိ,စသော ဇုဟောတျာဒိဓာတ်နောင်သက်သော အပစ္စည်းကို အမြဲချေရခြင်း နိစ္စဝိဓိ၊ ဘဝတိ, စသည်ကဲ့သို့ ဝုဒ္ဓိ မထင်ရှားသော အဝုဒ္ဓိကဘူဝါဒိဓာတ် တုဒတိ,စသော တုဒါဒိဓာတ်များ၌ အပစ္စည်းကို မချေရခြင်း အသန္တဝိဓိကို ပိုင်းခြား ပြပါသည်။

➤ ဤသုတ်ဖြင့် ချေရမည့် အပစ္စည်း ။ ။ ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာအနက်ရှိသော ဝါ- သဒ္ဒါကြောင့် သဝုဒ္ဓိကဘူဝါဒိဓာတ်, ဇုဟောတျာဒိဓာတ်နောင် အပစ္စည်းကို အမြဲချေ ရပါမည်။ ➤ မချေရမည့် အပစ္စည်း ။ ။ ဘဝတိ စသည်ကဲ့သို့ ဝုဒ္ဓိ မထင်ရှားသော အဝုဒ္ဓိကဘူဝါဒိဓာတ်, တုဒတိ,စသော တုဒါဒိဓာတ်များ၌ အပစ္စည်းကို မချေရပါ။

➤ အပစ္စည်းကို ပြေရာ၌ သတိမှတ်ချက် ။ ။ တဒနုပရောဓေန-ဟု ဆိုသောကြောင့် သဝုဒ္ဓိက ဘူဝါဒိဓာတ်တို့နောင် အချို့အရာ၌သာ အပစ္စည်းကို ပြေရပါမည်။

၅၁၁။ ဥတ္တမော ကာရော

ဩကာရပစ္စယော ဥတ္တမာပဇ္ဇတေ ဝါ။

ကုရုတော၊ ကရောတိ။ ဩကာရောတိ ကိမတ္ထံ? ဟောတိ။

http://www.dhammadownload.com

* ဩကာရေ၊ပစ္စည်း ဩ-အက္ခရာသည်။ဥတ္တံ၊ဥ, အဖြစ်သို့။ဝါ၊အချို့။အာပဇ္ဇတေ၊ရောက်၏။ [ရှ-အဆို] တနာဒိတော၊တနု, အစရှိသော ဓာတ်မှ နောက်၌။ဩကာရော၊ဩပစ္စည်းသည်။ဥတ္တံ၊ဥ, အဖြစ်သို့။ဝါ၊အချို့။အာပဇ္ဇတေ၊ရောက်၏။

* ဩကာရပစ္စယော၊ပစ္စည်း ဩ-အက္ခရာသည်။ဥတ္တံ၊ဥ, အဖြစ်သို့။ဝါ၊အချို့။ အာပဇ္ဇတေ၊ရောက်၏။ ။ ကုရုတေ၊ကရောတိ၊ပြု၏။ ဩကာရောတိ ပဒံ၊ဩကာရော-ဟူသော ပုဒ်သည်။ကိမတ္ထံ၊ဘာအကျိုးရှိသနည်း။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

> ဥတ္တံ+ဩကာရော-ဟူ· ၂-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

> ဥပြုခွင့်ရရှိသည့် ဩ အမျိုးအစား ။ ။ ဝိကရဏပစ္စည်း၏ ကာရိယကို စီရင်သော အရာဖြစ်သောကြောင့် ဝိကရဏပစ္စည်းဩ-ကိုသာ ဥပြုခွင့်ရှိပါသည်။

> ဩကာရော-အရ ။ ။ ဝိကရဏပစ္စည်း၏ ကာရိယကို စီရင်ရာဖြစ်သောကြောင့် ဩကာရော-အရ ဩဝိကရဏပစ္စည်းကို ယူရပါမည်။

> ဩကာရော-ကို ဩကာရပစ္စယော-ဟု ဖွင့်ဆိုနိုင်ခြင်းအကြောင်း ။ ။ ဝိကရဏပစ္စည်း၏ ကာရိယကို စီရင်ရာဖြစ်သောကြောင့် ဩကာရော-ကို "ဩကာရပစ္စယော" ဟု ဖွင့်ဆိုရပါသည်။

> ဤသုတ်၏ ကာရီဖြစ်သင့်သော သုတ် ႋ တနာဒိတော ဩ ယိရာ-သုတ်။

> ပဋ္ဌမီနိမိတ်ကား ။ ။ တနု အစရှိသောဓာတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

> ဟောတိ-၌ ဩ-ကို ဥ-မပြုနိုင်ခြင်းအကြောင်း ။ ။ ဟောတိ-၌ ဩ-သည် ပစ္စည်းဩ-အက္ခရာ မဟုတ်သောကြောင့် ဥ-မပြုနိုင်ပါ။

> ဩပစ္စည်းကို ဥပြုရာဌာန ။ ။ ဝိကရဏပစ္စည်းတို့၏ သဗ္ဗဓာတ်ဝိဘတ်နှောင်းရာ၌ စီရင်ခြင်းကြောင့် သဗ္ဗဓာတ်ဝိဘတ်နှောင်းရာ၌သာ ဩပစ္စည်းကို ဥပြုရပါမည်။

> ဝါ-သဒ္ဒါ၏ အနက် ။ ။ ဝါသဒ္ဒါသည် ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာအနက် ဖြစ်ပါသည်။

> ဝါသဒ္ဒါဖြင့် ဝိဓိသုံးပါး ပိုင်းခြားပုံ ။ ။ လိုက်လာသော ဝါသဒ္ဒါသည် ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာ အနက်ရှိသောကြောင့် သက,စသော ဓာတ်တို့နောင် ဩပစ္စည်းကို ဥ-မပြုရခြင်း အသန္တဝိဓိ၊ အတ္တနောပုဒ်အရာ၌ ဩပစ္စည်းကို ဥ, အမြဲပြုရခြင်း နိစ္စဝိဓိ၊ ပရဿပုဒ် အရာ၌ ဩပစ္စည်းကို ဥ, အပြု မပြုခြင်း အနိစ္စဝိဓိကို ပိုင်းခြားပြပါသည်။

၅၁၂။ ကရဿာ ကာရော စ

ကရ ဿစ္စေတဿ ဓာတုဿ အကာရော ဥတ္တမာပဇ္ဇတေ ဝါ။

ကုရုတေ၊ကရောတိ၊ကုဗ္ဗန္တိ၊ကယိရတိ။ ကာရဿေတိ ကိမတ္ထံ? သရတိ၊မရတိ။

* ကရဿ၊ကရဓာတ်၏။အကာရောစ၊အ, အက္ခရာသည်လည်း။ဥတ္တံ၊ဥ, အဖြစ်သို့ ဝါ၊အချို့။အာပဇ္ဇတေ၊ရောက်၏။ ။ * ကရ ဿစ္စေတဿ ဓာတုဿ၊ကရဓာတ်၏။

http://www.dhammadownload.com

အကာရော၊အ, အက္ခရာသည်။ဥတ္တံ၊ဥ, အဖြစ်သို့။ဝါ၊အချို့။အာပဇ္ဇတေ၊ရောက်၏။

ကုရုတေ၊ကရောတိ၊ပြု၏။တုပ္ပန္တိ၊ပြုကုန်၏။ကယိရတိ၊ပြု၏။ * ကရသောတိ ပဒံ၊ ကရဿ-ဟူသောပုဒ်သည်။ကိမတ္ထံ၊ဘာအကျိုးရှိသနည်း။သရတိ၊အောက်မေ့၏။မရတိ၊ သေ၏။

➤ ကရဿ+အကာရော+စ-တု ၃-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➤ လိုက်ပုဒ်များ ။ ။ ဝါ-နှင့် ဥတ္တံပုဒ်များ လိုက်လာသည်။

➤ အကာရော-အရ/ ကာရိ-အရ ။ ။ အပစ္စည်းကို မယူရ၊ ဓာတုဿန္တော-သုတ်ဖြင့် ဓာတ်၏အဆုံးသရကို ချေပြီးဖြစ်သောကြောင့် ကရဓာတ်၏ အ,ကိုသာ ယူရပါမည်။ (ဝါ) ကရဓာတ်၏ အ,ကိုသာ ဥပြုရပါမည်။

➤ ဤသုတ်၏ နိမိတ်ဖြစ်ဆင့်သောသုတ် ။ ။ ဥတ္တမောကာရော-သုတ် ဖြစ်ပါသည်။ [ဥတ္တမောကာရောတိ ဥတ္တေ ကတေ-ကို ထောက်ပါ။]

➤ ယိရပစ္စည်းနောင်းရာတွင် စိရင်သော ကာရိယ အဆေးများ ။ ။ ၁။ ဓာတွန် ရ-ကို ချေရခြင်း၊ (ကယိရတိ) ၂။ ယိရနောင်မှ ယျေကို အာပြုရခြင်း၊ (ကယိရာ) ၃။ ထေ၏ အစ ဧ-ကို အာပြုရခြင်း၊ (ကယိရာထ) ၄။ ယျံ့ စသည်၌ ယျေ-ကို ချေရခြင်း၊ (ကယိရံ စသည်) တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ သရတိ, မရတိ-တို့၌ ဥ-မပြုရခြင်းအကြောင်း ။ ။ ကရဓာတ် မဟုတ်သောကြောင့် သရတိ, မရတိ-တို့၌ ဥ-မပြုရပါ။[ကရသောတိ ကိမတ္ထံ? သရတိ၊ မရတိ။]

➤ စသဒ္ဒါ၏အနက် ။ ။ စသဒ္ဒါသည် ဥတ္တ-သဒ္ဒါကို ငင်သောကြောင့် အနုကမုန အနက် ဖြစ်ပါသည်။

➤ ဝါ-သဒ္ဒါ၏အနက် ။ ။ ဝါသဒ္ဒါသည် ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာအနက် ဖြစ်ပါသည်။

➤ ဝါသဒ္ဒါဖြင့် သိစေအပ်သော အဓိပ္ပါယ် ။ ။ လိုက်လာသော ဝါသဒ္ဒါသည် ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာအနက်ရှိသောကြောင့် များသောအားဖြင့် မာနပစ္စည်းနောင်းရာ, အတ္တနောပုဒ်နောင်းရာ၌ ဥပြု၍ ပရဿပုဒ်နောင်းရာ၌ အနည်းငယ် ဥပြုရမည်ဟု သိစေပါသည်။

➤ အကာရ နှစ်မျိုး အဆေး ။ ။ လောပဋ္ဌေတ္တ မကာရော-သုတ်၌ အပစ္စည်းကို အကာရ-ဟု ဆိုပါသည်။ ကရဿာကာရောစ-သုတ်၌ ကရဓာတ်တွင် က,အက္ခရာ၏ အစိတ်ဖြစ်သော အ,အက္ခရာကို 'အကာရ'ဟု ဆိုပါသည်။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

၅၁၃။ ဩ အဝ သရေ

ဩကာရဿ ဓာတွန္တဿ သရေ ပရေ အဝါဒေသော ဟောတိ။

စဝတိ၊ ဘဝတိ။ ဩတိ ကိမတ္ထံ? ဇယတိ။

သရေနောက်သရကြောင့်။ဩ၊ဓာတ်၏အစိတ်ဖြစ်သော ဩ, အက္ခရာ၏။အဝ၊အဝ

http://www.dhammadownload.com

ပြုသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * ပရေနောက်ဖြစ်သော။သရေသရကြောင့်။ဓာတွန္တဿ၊ ဓာတ်၏အစိတ်ဖြစ်သော။ ဩကာရဿ၊ဩ,အက္ခရာ၏။ အဝါဒေသော၊အဝပြုသည်။ ဟောတိ၊၏။ ။စဝတိ၊စုတေ၏။ဘဝတိ၊ဖြစ်၏။ ဩတိပဒံ၊ဩ-ဟူသောပုဒ်သည်။ကိမတ္ထံ ဘာအကျိုးရှိသနည်း။ဇယတိ၊အောင်၏။

> ဩ+အဝ+သရေ–တု ၃–ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

> လိုက်ပုဒ် ။ ။ ဤသုတ်သို့ ဓာတူဟိ ဏေ ဏာယ,စသောသုတ်မှ ဆဋ္ဌီဝိဘတ် ပြန်၍ 'ဓာတူနံ'ပုဒ် လိုက်လာပါသည်။

> ကာရိဖြစ်သင့်သောသုတ် • အညေသုစသုတ် ဖြစ်ပါသည်။

> ဩ–အရ/ ကာရီအရ ။ ။ စဝတိ, ဘဝတိ စသည်တို့၌ ဝုဒ္ဓိရောက်ပြီးသော ဓာတ်၏ ဩ-အက္ခရာကိုသာ ယူရပါမည်။ အကြောင်းကား• ထိုသို့ ယူမှသာ စဝတိ, ဘဝတိ,စသော ပြယုဂ်များ ပြီးနိုင်သောကြောင့်--တည်း။

> သရေ–အရ/နိမိတ်–အရ ။ ။ အသရကို ယူရပါမည်။ (ကစ္စည်း)

> ဇယတိ–၌ အဝ မပြုရခြင်းအကြောင်း ။ ။ ဇယတိ-၌ ဩ-အက္ခရာ မဟုတ် သောကြောင့် အဝ မပြုရပါ။ [ဩတိ ကိမတ္ထံ? ဇယတိ။]

> ဝုတ္တကတ္တား, ဝုတ္တကံ–တို့၌ ပထမာဝိဘတ် သက်ရခြင်းအကြောင်း

ဝုတ္တကတ္တား ဝုတ္တကံတို့၌ အာချာတ်ဝိဘတ်က ကတ္တား, ကံကို ဟောပြီးဖြစ်သော ကြောင့် ပထမာဝိဘတ် သက်ရပါသည်။

> အဝုတ္တကတ္တား၌ ပထမာဝိဘတ် မသက်ဘဲ တတိယာဝိဘတ်သက်ရခြင်း အကြောင်း ။ ။ အဝုတ္တကတ္တား၌ အာချာတ်ဝိဘတ်က ကတ္တားကို မဟောသောကြောင့် ပထမာဝိဘတ် မသက်ဘဲ တတိယာဝိဘတ်သာ သက်ရပါသည်။

> အဝုတ္တကံ၌ ဒုတိယာဝိဘတ် သက်ရခြင်းအကြောင်း ။ ။ အဝုတ္တကံ၌ အာချာတ် ဝိဘတ်က ကံကို မဟောသောကြောင့် ဒုတိယာဝိဘတ် သက်ရပါသည်။

> ဓာတ ပုရိသာ ဘဝန္တိ–၌ ကြိယာတစ်ခုတည်းဖြစ်လျက် ဘဝန္တိ–ဟု ဗဟုဝုစ်ဖြင့် သုံးနှုန်းရခြင်းအကြောင်း ။ ။ ကြိယာတစ်ခုတည်းဖြစ်သော်လည်း ကတ္တားများသောကြောင့် ၎င်း၊ ဗဟုမှိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဗဟုဝစနံ-ဟု ပရိဘာသာလာသောကြောင့်၎င်း 'ဘဝန္တိ'ဟု ဗဟုဝုစ် ဖြင့် သုံးနှုန်းရပါသည်။

> ဓာတွန္တ–၌ ဓာတွန္တဿ–ဟု ထည့်၍ ဖွင့်ဆိုရခြင်းအကြောင်း ။ ။ (သုတ်၌ ဩ-ဟု သာမညဆိုထားသော်လည်း) ဓာတ်ကိုပြသော အရာဌာနဖြစ်၍ ဓာတ်၏အဆုံး ဩ-ဟု သိသာသောကြောင့် "ဓာတွန္တဿ"ဟု ထည့်၍ ဖွင့်ဆိုရပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

၅၁၄။ ဧ အဃ

ကောရဿ စေတွန္တဿ သရေ ပရေ အယာဒေသော ဟောတိ။

နယတိ၊ ဇယတိ။

* သရေနောက်သရကြောင့်။ဓေါတ်၏အစိတ်ဖြစ်သော ဧ, အက္ခရာ၏။အယ၊ အယပြုသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * ပရေနောက်ဖြစ်သော။သရေသရကြောင့်။ဓာတွန္တဿ၊ဓာတ်၏အစိတ်ဖြစ်သော။ကောရဿ၊ဧ, အက္ခရာ၏။အယာဒေသော၊အယပြုသည် ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ နယတိ၊ဆောင်၏။ဇယတိ၊အောင်၏။

➤ ဧ+အယ–ဟု ၂–ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➤ လိုက်ပုဒ်များ ။ ။ ဤသုတ်သို့ ဩ အဝ သရေ-သုတ်မှ သရေ-သဒ္ဒါ၊ ဓာတူဟိ ဏေ ဏယ,စသောသုတ်မှ ဓာတု-သဒ္ဒါများ လိုက်လာပါသည်။

➤ ကာရီဖြစ်သင့်သောသုတ် - အညေသုစသုတ် ဖြစ်ပါသည်။

➤ ဧ–အရ/ကာရီ–အရ ။ ။ ဓာတ်ကိုစီရင်သော အရာဖြစ်သောကြောင့် နယတိ၊ ဇယတိ စသည်တို့၌ ဝုဒ္ဓိရောက်ပြီးသော ဓာတ်၏အဆုံး ဧကိုသာ ယူရပါမည်။

၅၁၅။ တေ အာဝါယာ ကာရိတေ

တေ ဩ ဧ က္ကစ္စေတေ အာဝ အာယာဒေသေ ပပ္ပောန္တိ ကာရိတေ။

လာဝေတိ၊ နာယေတိ။ ယောဂဝိဘာဂေန အညသ္မိမ္ပိ ကောရဿ အာယာဒေသော ဟောတိ၊ ဂါယတိ၊ ဂါယန္တိ။

* ကာရိတေ၊ကာရိတ်ပစ္စည်းကြောင့်။တေ၊ထို ဩ, ဧ-တို့သည်။အာဝါယာ၊အာဝပြု အာယပြုတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ။ * ကာရိတေ၊ကြောင့်။တေ ဩ ဧ က္ကစ္စေတေ၊ ထို ဩ, ဧ-တို့သည်။အာဝ အာယာဒေသေ၊အာဝ, အာယ, အပြုတို့သည်။ပပ္ပောန္တိ၊ ရောက်ကုန်၏။ ။ လာဝေတိ၊ရိတ်ဖြတ်စေ၏။ နာယေတိ၊ဆောင်စေ၏။ * ယောဂဝိဘာဂေန၊တေ အာဝါယာ-ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့်။အညသ္မိမ္ပိ၊ကာရိတ်မှတစ်ပါးသော ပစ္စည်းကြောင့်လည်း။ကောရဿ၊ဧ, အက္ခရာ၏။အာယာဒေသော၊အာယပြုသည် ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ဂါယတိ၊ သီဆို၏။ ဂါယန္တိ၊သီဆိုကုန်၏။

➤ တေ+အာဝါယာ+ကာရိတေ–ဟု ၃–ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➤ လိုက်ပုဒ်များ ။ ။ ဤသုတ်သို့ ဩ အဝ သရေသုတ်မှ ဩ-သဒ္ဒါ၊ ဧ အယ သုတ်မှ ဧ-သဒ္ဒါ၊ဓာတူဟိ ဏေဏယ,စသောသုတ်မှ ဓာတု-သဒ္ဒါတို့ လိုက်လာသည်။

➤ ကာရီဖြစ်သင့်သောသုတ် - အသံယောဂန္တဿ ဝုဒ္ဓိ ကာရိတေ ဖြစ်ပါသည်။

➤ တေ–အရ ။ ။ အသံယောဂန္တဿ ဝုဒ္ဓိ ကာရိတေ-သုတ်ဖြင့် ဝုဒ္ဓိရောက်ပြီးသော

http://www.dhammadownload.com

ဩ, ဧ-တို့ကို ယူရပါမည်။ [တေ ဩ ဧ ဣစ္စေတေ-ကိုထောက်ပါ။]

➤ **တေ-ကို တေ ဩ ဧ ဣစ္စေတေ-ဟု ဖွင့်ဆိုရခြင်းအကြောင်း ။ ။** တေ-၌ တ-သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်သည် ရှေ့နှစ်သုတ်၌ ဆိုအပ်ပြီးသော ဧ ဩတို့ကို ပြန်၍ညွှန်ပြသော ပဋ္ဌန္တဝိသယ-ဟု သိစေလိုသောကြောင့် တေ-ကို တေ ဩ ဧ ဣစ္စေတေ-ဟု ဖွင့်ဆိုရပါသည်။

➤ **တေ-ပုဒ်ကို ထည့်၍ ဆိုရခြင်းအကြောင်း ။ ။** ဓာတ်တို့၏အစိတ် ဝုဒ္ဓိအဖြစ်သို့ ရောက်ပြီးသော ဩအက္ခရာ, ဧအက္ခရာနှစ်ပါးစုံကို ယူစေလိုသောကြောင့်--တည်း။

➤ **ဩ ဧ-တို့သည် ဓာတ်၏အစိတ်ဟု သိနိုင်ခြင်းအကြောင်း ။ ။** ကာရိတေ-ဟူသော သတ္တမီနိမိတ်၏ အစွမ်းသတ္တိကြောင့် ဩဧ-တို့သည် ဝိကရဏပစ္စည်း မဟုတ်, ဓာတ်၏အစိတ်ဟု သိနိုင်ပါသည်။

➤ **တေ အာဝါယာ-ဟု ဆုတ်ခွဲ၍ တည်ရကျိုး/ယောဂဝိဘာဂ ။ ။** (ကစ္စည်းအလို) တေ အာဝါယာ-ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ဂါယတိ ဂါယန္တိ ပြယုဂ်တို့၌ ကာရိတ်မှ တစ်ပါးသော ပစ္စည်းကြောင့် ဧ အက္ခရာကို အာယပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

(ရူအလို) တေ အာဝါ ယာ-ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ဈာယတိ, ဂါယတိ ပြယုဂ်တို့ဝယ် ကာရိတ်ပစ္စည်း မနောင်းရာ၌လည်း ဈေဓာတ်, ဂေဓာတ်တို့၏ ဧ-ကို အာယပြုနိုင်ခြင်း အကျိုးရှိသည်။

➤ **အညသုတ္တိ-၌ အည-အရ ။ ။** အ-ပစ္စည်းကို ယူရပါမည်။

➤ **အည အပါဒါန်-အရ ။ ။ ကာရိတ်ပစ္စည်းကို ယူရပါမည်။**

၅၁၆။ ဣကာရာဂမော အသဗ္ဗဓာတုကမှိ

သဗ္ဗသ္မိံ အသဗ္ဗဓာတုကမှိ ဣကာရာဂမော ဟောတိ။

ဂမိဿတိ၊ ကရိဿတိ၊ လဘိဿတိ၊ ပစိဿတိ။

အသဗ္ဗဓာတုကမှီတိ ကိမတ္ထံ? ဂစ္ဆတိ၊ ကရောတိ၊ လဘတိ၊ ပစတိ။

* အသဗ္ဗဓာတုကမှိ၊ပ, အင်, ဘ, ကာ-ဟူသော ခပ်သိမ်းသော အသဗ္ဗဓာတ်ဝိဘတ်ကြောင့်။ဓာတုဟိ၊ဓာတ်တို့မှ။ပရေ၊နောက်၌။ဣကာရာဂမော၊ဣ, အက္ခရာလာသည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * သဗ္ဗသ္မိံ၊ခပ်သိမ်းသော။အသဗ္ဗဓာတုကမှိ၊အသဗ္ဗဓာတ်ဝိဘတ်ကြောင့် ဓာတုဟိ၊ဓာတ်တို့မှ။ပရေ၌။ဣကာရာဂမော၊ဣ, အက္ခရာလာသည်။ဟောတိ၊၏။

ဂမိဿတိ၊သွားလတ္တံ့။ကရိဿတိ၊ပြုလတ္တံ့။လဘိဿတိ၊ရလတ္တံ့။ပစိဿတိ၊ချက်လတ္တံ့။ အသဗ္ဗဓာတုကမှီတိ ပဒံ၊အသဗ္ဗဓာတုကမှိ-ဟူသောပုဒ်သည်။ကိမတ္ထံ၊ဘာအကျိုးရှိသနည်း။ဂစ္ဆတိ၊သွား၏။ကရောတိ၊ပြု၏။လဘတိ၊ရ၏။ပစတိ၊ချက်၏။

➤ ဣကာရာဂမော+အသဗ္ဗဓာတုကမှိ-ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော အာဂမဝိဓိသုတ်

➤ လိုက်ပုဒ်များ ။ ။ ဤသုတ်သို့ ဓာတုဟိ ဏေဏယ,စသောသုတ်မှ ဓာတုဟိ-

http://www.dhammadownload.com

သဒ္ဒါ၊ ကွစိ ဓာတု,စသော သုတ်မှ သီဟဂတိကနည်းဖြင့် ကွစိ-သဒ္ဒါများ လိုက်သည်။

➢ **အသဗ္ဗဓာတုကမ္ဟိ-အဓရ ॥** ॥ န သဗ္ဗဓာတုကေ အသဗ္ဗဓာတုကေ-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ဟီယျတ္တနီ သတ္တမီ ပဉ္စမီ ဝတ္တမာနာ သဗ္ဗဓာတုက-သုတ်ဖြင့် သဗ္ဗဓာတ်အမည်ကို ပြဆိုခဲ့ပြီးဖြစ်သောကြောင့် ပရောက္ခာ, အဇ္ဇတနီ, ဘဝိဿန္တိ, ကာလာတိပတ္တိဝိဘတ်တို့ကို ယူရပါမည်။

➢ **အသဗ္ဗဓာတ် ၃-မျိုး ॥** ॥ (၁) အ, ဥ, စသော သရသက်သက် ဝိဘတ်သည် **သရဝိဘတ်**၊ (၂) အံ, တ္ထံ,စသော ဝိဘတ်သည် အစ၌ သရရှိ၍ နိဂ္ဂဟိတ်ဗျည်းက နောက်ရှိသောကြောင့် **သရာဒိဝိဘတ်**။ (၃) တ္ထ, မှ, စသော ဝိဘတ်ကား အစ၌ ဗျည်းရှိ၍ သရက နောက်ရှိသောကြောင့် **ဗျဉ္ဇနာဒိဝိဘတ်**။

မေး ॥ ॥ အသဗ္ဗဓာတ်ဝိဘတ်တို့တွင် (က) သရဝိဘတ်၊ (ခ) သရာဒိဝိဘတ်၊ (ဂ) ဗျဉ္ဇနာဒိဝိဘတ်တို့၏ အရေအတွက်ကို သချာမျှ ပြပါ။

* **သရဝိဘတ်ကား**- အ, ဥ, ဧ, အာ, ဤ, ဩ, အာ, ဦ-အားဖြင့် (၈)လုံးတည်း။

* **သရာဒိဝိဘတ်ကား**- အံ, တ္ထံ, ဉံ, တ္ထံ အားဖြင့် (၄) လုံး ဖြစ်ပါသည်။

* **ဗျဉ္ဇနာဒိဝိဘတ်ကား**- (၃၆) လုံး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဣ-လာနိုင်သော အသဗ္ဗဓာတ်ဝိဘတ်များ/ဗျဉ္ဇနာဒိဝိဘတ် (၃၆) လုံး**

တ္ထ, မှ, တ္ထ, ရေ, တ္ထော, ဝှေ၊ မှေ-ဟူသော ပရောက္ခာဝိဘတ် (၇)လုံး၊ တ္ထ, မှာ, သေ, ဝှံ, မှေ-ဟူသော အဇ္ဇတနီဝိဘတ် (၅) လုံး၊ ဗျည်းရှေ့ရှိသော ဘဝိဿန္တိဝိဘတ် (၁၂)လုံး၊ ကာလာတိပတ္တိဝိဘတ် (၁၂) လုံးအားဖြင့် (၃၆) လုံး ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဣ-မလာနိုင်သော အသဗ္ဗဓာတ်ဝိဘတ်များ ॥** ॥ ပရောက္ခာဝိဘတ်မှ သရသက်သက်, သရရှေ့ရှိသော အ, ဥ, ဧ, အံ, တ္ထံ (၅)လုံး၊ အဇ္ဇတနီဝိဘတ်မှ ဤ, ဥံ, ဩ တ္ထံ, အာ, ဦ, အ (၇)လုံးအားဖြင့် (၁၂) လုံးဖြစ်ပါသည်။

➢ **အသဗ္ဗဓာတ်ဝိဘတ်နှောင်းတိုင်း 'ဣ'လာနိုင်ပါသလော?**

➢ **ဣ-အကွရာ လာရာ၌သာန ॥** ॥ ကွစိ ဓာတု,စသော သုတ်မှ ကွစိ-သဒ္ဒါ သီဟဂတိကနည်းဖြင့် လိုက်လာသောကြောင့် အစ၌ ဗျည်းရှိသော အသဗ္ဗဓာတ်ဝိဘတ်ကြောင့်သာ ဣ-လာရပါမည်။

➢ **လိုက်လာသော ကွစိ-သဒ္ဒါဖြင့် ပြဆိုအပ်သော အဓိပ္ပါယ် ॥** ॥ လိုက်လာသော ကွစိ-သဒ္ဒါဖြင့် တ္ထ, မှ, ဿတိ, ဿာ-ဟူသော အစ၌ဗျည်းရှိသော အသဗ္ဗဓာတ်ဝိဘတ်ကြောင့်သာ ဣ-လာရမည်၊ ကွစိ-သဒ္ဒါလိုက်ခြင်းကြောင့် အစ၌ဗျည်းရှိသော အသဗ္ဗဓာတ် ဝိဘတ်ကြောင့်လည်း ရံခါ ဣ-မလာရဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို ပြဆိုပါသည်။

➢ **အနုဗဘူဝိတ္ထ အနုဗဘူဝိရေ-တို့၌ ဣ-မလာရခြင်းအကြောင်း ॥** ॥ ကွစိ ဓာတု

http://www.dhammadownload.com

စသောသုတ်ဖြင့် အသဗ္ဗဓာတ်ဝိဘတ်ကြောင့် ယပစ္စည်းကို ချေထားသောကြောင့် 'ဣ' မလာရပါ။

➤ ဂစ္ဆတိ, ကရောတိ, လဘတိ, ပစတိ–တို့၌ ဣ–မလာရခြင်းအကြောင်း
အသဗ္ဗဓာတ်ဝိဘတ် မဟုတ်သောကြောင့်- ဣ-မလာရပါ။

၅၁၇။ ကွစိ ဓာတုဝိဘတ္တိပစ္စယာနံ ဒီဃ ဝိပရီတာဒေသလောပါဂမာ စ

ဣမ အာချာတေ အနိဒ္ဒိဋ္ဌေသု သာဓနေသု ကွစိ ဓာတုဝိဘတ္တိပစ္စယာနံ ဒီဃ ဝိပရီတာဒေသလောပါဂမ ဣစ္စေတာနိ ကာရိယာနိ ဇိနဝစနာနုရူပါနိ ကာတဗ္ဗာနိ။

ဇာယတိ၊ ကရေယျ၊ ဇာနိယာ၊ သိယာ၊ ကရေ၊ ဂစ္ဆေ၊ ဇညာ၊ ဝကွေထ၊ ဒကွေထ၊ ဒိစ္ဆတိ၊ အဂစ္ဆိ၊ အဂစ္ဆုံ၊ အဟောသိ၊ အဟေသုံ ဣစ္စေဝမာဒီနိ အညာနိပိ သာဓနာနိ ယောဇေတဗ္ဗာနိ။

* ကွစိ၊အချို့၌။ဓာတုဝိဘတ္တိပစ္စယာနံ၊ဓာတ်, ဝိဘတ်, ပစ္စည်းတို့၏။ဒီဃဝိပရီတာဒေသလောပါဂမာစ၊ရဿ၏ ဒီဃပြုခြင်း, ဒီဃ၏ ရဿဖောက်ပြန်ခြင်း, အာဒေသပြုခြင်း, ကျေခြင်း, လာခြင်းတို့သည်လည်း။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

[ဠပသိဒ္ဓိ–အလို] ဓာတွာဒိကေ၊ဓာတ်၏အရာဖြစ်သော။ဣမ၊ဤအာချာတ်၌ရင်း။ ကိတကေစ၊ ကိတ်၌ရင်း။ အဝိဟိတလက္ခဏေသု၊မစီရင်အပ်သော သုတ်ရှိကုန်သော။ ပယောဂေသု၊ပြယုဂ်တို့တွင်။ကွစိ၊အချို့၌။ဓာတုဝိဘတ္တိပစ္စယာနံ၊ဓာတ်, ဝိဘတ်, ပစ္စည်းတို့၏။ဒီဃဝိပရီတာဒေသလောပါဂမာ၊ဒီဃပြုခြင်း, ထိုဒီဃ၏ ဘောက်ပြန်သော ရဿပြုခြင်း, ပြုခြင်း, ကျေခြင်း, လာခြင်း-ဟုဆိုအပ်ကုန်သော။ကာရိယာနိ၊ကာရိယတို့သည်။ ဇိနဝစနာနုရူပတော၊မြတ်စွာဘုရား၏ ပါဠိတော်အား လျော်သဖြင့်။ဘဝန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

[ဝုတ္တိ–အနက်] ဣမ အာချာတေ၊ဤအာချာတ်ကျမ်း၌။အနိဒ္ဒိဋ္ဌေသု၊မညွှန်းပြအပ်ကုန်သော။သာဓနေသု၊(ဘော, ကံ, ကတ္တား သုံးပါးသော)ကာရကတို့၌။ဓာတုဝိဘတ္တိပစ္စယာနံ၊ဓာတ်, ဝိဘတ်, ပစ္စည်းတို့၏။ကွစိ၊အချို့၌။ဒီဃဝိပရီတာဒေသလောပါဂမ ဣစ္စေတာနိ၊ရဿ၏ ဒီဃပြုခြင်း, ဒီဃ၏ ရဿဖောက်ပြန်ခြင်း, အာဒေသပြုခြင်း, ကျေခြင်း, လာခြင်းဟူကုန်သော။ဇိနဝစနာနုရူပါနိ၊ဇိနဝစနနှင့် လျော်ကုန်သော။ကာရိယာနိ၊ ကာရိယ-တို့ကို။ကာတဗ္ဗာနိ၊ပြုအပ်ကုန်၏။

ဇယတိ၊အောင်၏။ကရေယျ၊ပြုရာ၏။ဇာနိယာ၊သိရာ၏။သိယာ၊ဖြစ်ရာ၏။ကရေ၊ ပြုရာ၏။ဂစ္ဆေ၊သွားရာ၏။ဇညာ၊သိရာ၏။ဝကွေထ၊ဆိုကုန်ရာ၏။ဒကွေထ၊ရှုကြည့်ကြကုန်လော။ဒိစ္ဆတိ၊ရှုကြည့်၏။အဂစ္ဆိ၊သွားပြီ။အဂစ္ဆုံ၊သွားကုန်ပြီ။အဟောသိ၊ဖြစ်ပြီ။အဟေသုံ၊ ဖြစ်ကုန်ပြီ။ဣစ္စေဝမာဒီနိ၊ဤသို့ အစရှိကုန်သော။အညာနိ၊တစ်ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော။ သာဓနာနိ၊ကာရကတို့ကို။ယောဇေတဗ္ဗာနိ၊ယှဉ်အပ်ကုန်၏။

http://www.dhammadownload.com

➤ ကွစိ+ဓာတုဝိဘတ္တိပစ္စယာနံ+ဒီဃဝိပရီတာဒေသလောပါဂမာ+စ–ဟု ၄–ပုဒ်ရှိသော ဒီဃ, ဝိပရီတ, အာဒေသ, လောပ, အာဂမဝိဓိသုတ်

➤ ဝိဘတ္တိ–အရ ॥ ॥ ဓာတု-သဒ္ဒါနှင့် တွဲဖက်၍ ဝိဘတ္တိပစ္စယာနံ-ဟု ဆိုသောကြောင့် ဓာတ်နှင့်ဆိုင်သော အာချာတ်ဝိဘတ်များကိုသာ ယူရပါမည်။ [နာမ်ပုဒ်, သမာသ်ပုဒ်, တဒ္ဓိတ်ပုဒ်နောင်သက်သော ဝိဘတ်များကို မယူရပါ။]

➤ ပစ္စယ–အရ ॥ ॥ ဓာတ်အရာ၌စိရင်သော အ,စသော အာချာတ်ပစ္စည်းနှင့် အန္တစသော ကိတ်ပစ္စည်းများကိုသာ ယူပါမည်။

➤ ဓာတု–အရ ॥ ॥ ဘူ,စသော ပကတိဓာတ်နှင့် ခ, ဆ, သ,စသော ပစ္စည်းဆုံးသော ဓာတုပစ္စယန္တများကို ယူရပါမည်။➤ ဝိပရီတ–အရ ॥ ရဿ အဖြစ်ကို ယူရပါမည်။

➤ ဝိပရီတ အဓိပ္ပါယ် ॥ ॥ ဒီဃသရကို ရဿပြုခြင်းသည် "ဝိပရီတ" မည်၏။

➤ ရဿပြုရာ ဌာန/ ဝိပရီတ်ပြုရာဌာန ॥ ॥ ကိနာတိ, လုနာတိ, ဓုနာတိ, ဒဿတိ ဌဿတိ, ခဿတိ-ပုံစံတို့၌ နာပစ္စည်းကြောင့် ကီ, လူ,စသော ကိယာဒိဓာတ်၊ ဘဝိဿန္တိ,စသော သံယုဂ်ဝိဘတ်ကြောင့် ဒါ, ဌာ, ဓာ,စသော ဓာတ်တို့ကို ရဿပြုရပါမည်။ အဘဝ, အဘဝိ, အဘဝု, အဘဝမှ, အဘဝိမှ, အဘဝိဿ ပုံစံတို့၌ အာ, ဤ, ဦ ဝိဘတ်တို့ကိုရင်း၊ မှာဝိဘတ်, ဿာဝိဘတ်တို့၏ အဆုံးအာ-ကိုရင်း ဝိကပ် ရဿပြုရမည်

➤ အာဒေသပြုရာဌာန ॥ ॥ (၁) အဂညီ-ဝယ် အဇ္ဇတနီဝိဘတ်ကြောင့် ဂမုဓာတ်မှဖြစ်သော ဉ္ဆကို ဉ္စပြုရပါမည်။ (၂) အဇ္ဈဂါ-ဝယ် အဇ္ဇတနီဝိဘတ်ကြောင့် ဂမုဓာတ်ကို ဝိကပ် ဂါပြုရပါမည်။ (၃) ဘဝေ-ဝယ် တိ, မိ, တု, မိ, ယျေ, ယျာသိ, ယျာမိ, ယျံ ဝိဘတ်တို့ကို ဧပြုရပါမည်။ (၄) အဘဝိဿ-ဝယ် ကာလာတိပတ္တိ သေဝိဘတ်၏ ဧ ကို အ,ပြုရပါမည်။ (၅) အဘဝေါ, အဘဝ, အဘဝိ-ပုံစံတို့၌ ဟိယျတ္တနီ, အဇ္ဇတနီ ဩ-ဝိဘတ်တို့ကို အ,ပြု ဣပြုရပါမည်။ (၆) အဘာသိတ္ထ, အဘာသထ ပုံစံတို့၌ အတ္တနောပုဒ် အဇ္ဇတနီ အာဝိဘတ်တို့ကို တ္ထပြု၊ အတ္တနောပုဒ် ဟိယျတ္တနီ တ္ထဝိဘတ်ကို ထပြုရပါမည်။ (၇) အာဟ, အာဟု ပုံစံတို့၌ ဗြူဓာတ်နောင် တိဝိဘတ်ကို အ-ပြု၊ အန္တိဝိဘတ်ကို ဥပြု၍ ဗြူဓာတ်ကိုလည်း အာဟပြုရပါမည်။ (၈) ကြုဗ္ဗတိ ပုံစံ၌ ကရဓာတ်ကို ကြုပြုရပါမည်။ (၉) ကယိရာ, ကယိရုံ, ကယိရာထ ပုံစံတို့၌ ယိရပစ္စည်းကြောင့် ယျေဝိဘတ်ကို အာပြု၊ ထေဝိဘတ်၏ အစဖြစ်သော ဧ, အက္ခရာကို အာပြု၊ ယျုံဝိဘတ်ကို ဥံပြုရပါမည်။

➤ ဒီဃပြုရာဌာန ॥ ॥ သူယတိ, ဇီယတိ ပုံစံတို့၌ ယပစ္စည်းကြောင့် သုဓာတ်, ဇိဓာတ်တို့ကို ဒီဃပြုရပါမည်။ ဇဂါမ-၌ ပရောက္ခာဝိဘတ်ကြောင့် အဗ္ဘာသ မဟုတ်သော သရကို ဒီဃပြုရပါမည်။

http://www.dhammadownload.com

> **အာဂမ(အာဝုံလာရာ) ဌာန** ။ ။ အဘာဝုတ္တ, အဘာဝုမှ ပုံစံတို့၌ ထွဝိဘတ်, မှေ ဝိဘတ်တို့ကြောင့် ဝိကဝ် ဥ-လာရပါမည်။

> **လောပ(ချေရမည့်) ဌာန** ။ ။ ပါလေတ္တိ, စသည်ဝယ် ဓာတ်အရာ၌ ဧ,အက္ခရာ ဩ,အက္ခရာတို့နောင် ဝိဘတ်ပစ္စည်းတို့၏ အစဖြစ်သော အဆုံး၌ သံယုဂ်ရှိသော အ, အက္ခရာကို အမြဲချေရပါမည်။ ကယိရှ, ကယိရာသိ, ကယိရာထ, ကယိရာမိ, ကယိရာမ ပုံစံတို့ဝယ် ယျေ, ယျောသိ, ယျောထ, ယျောမိ, ယျောမ ဝိဘတ်တို့၏ ယျေ-သဒ္ဒါကို ချေရပါမည်။

> **ချေရမည့်အင်္ဂါ** ။ ။ (၁) သံယောဂန္တဖြစ်ခြင်း၊ (၂) ဝိဘတ်ပစ္စည်းတို့၏ အစဖြစ်ခြင်း (၃) ဧ, ဩ-တို့၏နောက်ဖြစ်ခြင်း-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

၅၁၈။ အတ္တနောပဒါနိ ပရဿပဒတ္တံ

အတ္တနောပဒါနိ ကွစိ ပရဿပဒတ္တ မာပဇ္ဇန္တေ။

ဝုစ္စတိ၊ လဗ္ဘတိ၊ ပစ္စတိ။ ကွစီတိ ကိမတ္ထံ? ကရီယတေ၊ လဗ္ဘတေ၊ ပစ္စတေ။

* အတ္တနောပဒါနိ၊အတ္တနောပုဒ်တို့သည်။ကွစိ၊အချို့၌။ပရဿပဒတ္တံ၊ပရဿပုဒ် အဖြစ်သို့။အာပဇ္ဇန္တေ၊ရောက်ကုန်၏။ [ဝုတ္တိအနက် တူပြီ] ဝုစ္စတိ၊ဆိုခြင်း, ဆိုအပ်၏။ လဗ္ဘတိ၊ရခြင်း, ရအပ်၏။ ပစ္စတိ၊ချက်ခြင်း, ချက်အပ်၏။ ကွစီတိပဒံ၊ကွစိ-ဟူသောပုဒ် သည်။ကိမတ္ထံ၊ဘာအကျိုးရှိသနည်း။ကရီယတေ၊ပြုခြင်း, ပြုအပ်၏။လဗ္ဘတေ၊ရခြင်း, ရ အပ်၏။ ပစ္စတေ၊ချက်ခြင်း, ချက်အပ်၏။

> အတ္တနောပဒါနိ+ပရဿပဒတ္တံ-ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

> **လိုက်ပုဒ်** ။ ။ ဤသုတ်သို့ ကွစိ ဓာတု,စသောသုတ်မှ ကွစိ-သဒ္ဒါလိုက်လာသည်။

> **အတ္တနောပုဒ်ကို ပရဿပုဒ်ပြန်ရာဌာန** ။ ။ ကတ္တားဟော မဟုတ်သော ဘော အနက်, ကံအနက်ကိုဟောသော အရာ၌သာ အတ္တနောပုဒ်ဝိဘတ်ကို ပရဿပုဒ်ပြန်ရ ပါမည်။ အကြောင်းကား-- ကတ္တားကိုဟောရာ၌ ကတ္တရိ ပရဿပဒံ-သုတ်ဖြင့် ပရဿ ပုဒ် ဝိဘတ် သက်နိုင်ရကား ပရဿပုဒ်ပြန်ဖွယ် မလိုသောကြောင့်-- တည်း။

> **အတ္တနောပုဒ်ဝိဘတ်ကို ပရဿပုဒ်ဝိဘတ် ပြုရကျိုး** ။ ။ အချို့အရာ၌ သုခုစ္စာ ရဏ အကျိုးငှာရင်း၊ အချို့အရာ၌ ဆန္ဒာနုရက္ခဏအကျိုးငှာရင်း အတ္တနောပုဒ်ဝိဘတ် ကို ပရဿပုဒ်ဝိဘတ် ပြုရပါသည်။

> **ဘူယတေ ဓေဝဒတ္တေန-၌ ဓေဝဒတ္တေန-ဟု အဝုတ္တကတ္တားဖြင့် ထားရခြင်း အကြောင်း** ။ ။ ဘောဆိုသည်မှာ ကြိယာကိုဟော၍ ကတ္တား, ကံ-ကို မဟောသော ကြောင့် ဒေဝဒတ္တေန-ဟု အဝုတ္တကတ္တားဖြင့် ထားရပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

၅၁၉။ အကာရာဂမော ဟိယျတ္တနီ အဇ္ဇတနီ ကာလာတိပတ္တိသု

ကွစိ အကာရာဂမော ဟောတိ ဟိယျတ္တနီ အဇ္ဇတနီ ကာလာတိပတ္တိ ဣစ္စေတာသု ဝိဘတ္တီသု။

အဂမာ၊ အဂမိ၊ အဂမိဿာ။ ကွစီတိ ကိမတ္ထံ? ဂမာ၊ ဂမိ၊ ဂမိဿာ။

* ဟိယျတ္တနီ အဇ္ဇတနီ ကာလာတိပတ္တိသု၊ဟိယျတ္တနီ, အဇ္ဇတနီ, ကာလာတိပတ္တိ ဝိဘတ်တို့ကြောင့်။ကွစိ၊အချို့၌။အကာရာဂမော၊အ,အက္ခရာလာသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

[ဓွ-အလို] ဟိယျတ္တနီ အဇ္ဇတနီ ကာလာတိပတ္တိသု၊ဟိယျတ္တနီ, အဇ္ဇတနီ, ကာလာတိပတ္တိ-ဟုဆိုအပ်သော ဝိဘတ်သုံးသွယ်တို့ကြောင့်။ကွစိ၊အချို့အရာ၌။ဓာတွန်၊ဓာတ်တို့၏။အာဒိမှို၊အစ၌။အကာရာဂမော၊အ,အက္ခရာလာသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

[ဝုတ္တိအနက်] ဟိယျတ္တနီ အဇ္ဇတနီ ကာလာတိပတ္တိ ဣစ္စေတာသု ဝိဘတ္တီသု၊ ဟိယျတ္တနီ, အဇ္ဇတနီ, ကာလာတိပတ္တိဝိဘတ်တို့ကြောင့်။ကွစိ၊၌။အကာရာဂမော၊သည်။ ဟောတိ၊၏။ အဂမာ၊အဂမိ၊သွားပြီ။အဂမိဿာ၊သွားရာလေပြီ။ ကွစီတိပဒံ၊ကွစိ-ဟူသော ပုဒ်သည်။ကိမတ္ထံ၊ဘာအကျိုးရှိသနည်း။ဂမာ၊ဂမိ၊သွားပြီ။ဂမိဿာ၊သွားရာလေပြီ။

➢ အကာရာဂမော+ဟိယျတ္တနီ အဇ္ဇတနီ ကာလာတိပတ္တိသု-ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော အာဂမဝိဓိသုတ်။

➢ **လိုက်ပုဒ်များ** ။ ။ ဤသုတ်သို့ ကွစိ ဓာတု,စသောသုတ်မှ ကွစိ-သဒ္ဒါ, ဓာတူနံ သဒ္ဒါတို့ လိုက်လာပါသည်။

➢ **အ, အက္ခရာလာရာဌာန / ဓာတ်၏အစ၌သာ အ, အက္ခရာလာရခြင်း အကြောင်း** ။ ။ ဓာတ်၏အဆုံး၌ အ, အက္ခရာလာခြင်း၏ အကျိုးမရှိသောကြောင့် ပြယုဂ်အားလျော်စွာ ဓာတ်၏အစ၌သာ အ, အက္ခရာ လာရပါသည်။

➢ **ဓာတ်၏အဆုံး၌ အ, အက္ခရာ မလာရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ဘူဝါဒိဂိုဏ်းဓာတ် ရုဓာဒိဂိုဏ်းဓာတ်အဆုံး၌ အပစ္စည်းရှိပြီးဖြစ်သောကြောင့်၎င်း၊ အဇ္ဇတနီ,စသော ဝိဘတ် သက်သော ဓာတ်၏အဆုံး၌ ဝိဘတ်ဖြစ်သော သရ, ဣ-အာဂုံသရ ရှိပြီးဖြစ်သောကြောင့် ၎င်း ဓာတ်၏အဆုံး၌ အ, အက္ခရာ မလာရပါ။

➢ **အ, အက္ခရာသာ လာ၍ ဣ,အက္ခရာ မလာသောဝိဘတ်/အ,သာ လာသော ဝိဘတ်** ။ ။ ဟိယျတ္တနီဝိဘတ် ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဣ,အက္ခရာသာ လာ၍ အ,အက္ခရာ မလာသောဝိဘတ်/ဣ,သာ လာသော ဝိဘတ်** ။ ။ ပရောက္ခာဝိဘတ်နှင့် ဘဝိဿန္တိဝိဘတ်-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အ, ဣ နှစ်ပါးစုံလာသော ဝိဘတ်** = အဇ္ဇတနီနှင့် ကာလာတိပတ္တိဝိဘတ်။

➢ **အ, ဣ နှစ်ပါးစုံ မလာသောဝိဘတ်** = ဝတ္တမာန်, ပဉ္စမီ, သတ္တမီဝိဘတ်။

http://www.dhammadownload.com

၅၂၀။ မြူတော ဤ တိမ္ဘိ

မြူ ဣစ္ဆတာယ ဓာတုယာ ဤကာရာဂမော ဟောတိ တိမ္ဘိ ဝိဘတ္တိမှိ။
မြူဝိတိ။

* တိမ္ဘိ၊တိဝိဘတ်ကြောင့်။မြူတော၊မြူဓာတ်မှ။ပရေနောက်၌။ကွစိ၊အချို့၌။ဤ၊ဤ၊ အက္ခရာလာသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ * တိမ္ဘိ ဝိဘတ္တိမှိ၊တိဝိဘတ်ကြောင့်။မြူဣစ္ဆတာယ ဓာတုယာ၊မြူဓာတ်မှ။ပရေနောက်၌။ဤကာရာဂမော၊ဤ၊အက္ခရာလာသည်။ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ။ မြူဝိတိ၊ဆိုပြီ။

➤ မြူတော+ဤ+တိမ္ဘိ–ဟု ၃–ပုဒ်ရှိသော အာဂမပိဓိသုတ်

➤ လိုက်ပုဒ် ။ ။ ဤသုတ်သို့ ကွစိ ဓာတု,စသော သုတ်မှ ကွစိ-သဒ္ဒါ လိုက်လာသည်။

➤ မြူတိ–၌ ဝုဒ္ဓိ မပြုခြင်းအကြောင်း ။ ။ အသြေသုစ-သုတ်သို့ အစဉ်လိုက်လာသော ဝါ-သဒ္ဒါဖြင့် ဗျည်းကြောင့် ဝုဒ္ဓိ မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် မြူတိ-၌ ဝုဒ္ဓိ မပြုရပါ။

➤ မြူတော ဤ–ဟု သုတ်ခွဲ၍ တည်ရကျိုး/ယောဂဝိဘာဂ ။ ။ မြူတော ဤ-ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ပုန ဘဝံ ဂေါတမော ဗြူဝီတု-ဝယ် တုဝိဘတ်နှောင်းရာ၌လည်း ဤ, အက္ခရာလာနိုင်ခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

၅၂၁။ ဓာတုဿန္တော လောပေါနေကဿရဿ

ဓာတုဿ အန္တော ကွစိ လောပေါ ဟောတိ အနေကဿရဿ။

ဂစ္ဆတိ၊ သရတိ၊ မရတိ။ အနေကဿရဿေတိ ကိမတ္ထံ? ပါတိ၊ ယာတိ၊ ဝါတိ။ ကွစီတိ ကိမတ္ထံ? မဟီယတိ၊ မထီယတိ။

* အနေကဿရဿ၊များသော သရရှိသော။ဓာတုဿ၊ဓာတ်၏။အန္တော၊အဆုံး သည်။ကွစိ၊အချို့၌။လောပေါ၊ကျေသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * အနေကဿရဿ၊သော။ ဓာတုဿ၊၏။အန္တော၊အဆုံးသရသည်။ကွစိ၊အချို့၌။လောပေါ၊ကျေသည်။ဟောတိ၊၏။

ဂစ္ဆတိ၊သွား၏။သရတိ၊အောက်မေ့၏။မရတိ၊သေ၏။ အနေကဿရဿေတိ ပဒံ၊ အနေကဿရဿ-ဟူသောပုဒ်သည်။ကိမတ္ထံ၊ဘာအကျိုးရှိသနည်း။ပါတိ၊သောက်၏။ ယာတိ၊သွား၏။ဝါတိ၊သွား၏။ ကွစီတိ ပဒံ၊ကွစိ-ဟူသောပုဒ် သည်။ကိမတ္ထံ၊ဘာအကျိုးရှိ သနည်း။ မဟီယတိ၊ပူဇော်၏။ မထီယတိ၊မွှေနှောက်၏။

➤ ဓာတုဿ+အန္တော+လောပေါ+အနေကဿရဿ–ဟု ၄–ပုဒ်ရှိသော လောပဝိဓိသုတ်

➤ လိုက်ပုဒ် ။ ။ ဤသုတ်သို့ ကွစိ ဓာတု,စသော သုတ်မှ ကွစိ-သဒ္ဒါ လိုက်လာသည်။

➤ ကွစိ–သဒ္ဒါ အလိုက်ခံရကျိုး ။ ။ ကွစိ-သဒ္ဒါဖြင့် မဟီယတိ, သမထော စသည် တို့၌ ဓာတွန်ကျေခြင်းကို နစ်စေခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။ (တစ်နည်း) ကွစိ-သဒ္ဒါဖြင့် မဟီ ယတိ, မထီယတိ,စသော ပြယုဂ်တို့၌ ယပစ္စည်းကြောင့်ရင်း၊သမထော, ဒမထော, စသော

http://www.dhammadownload.com

ပြယုဂ်တို့၌ ထ, မ, စသော ဥဏာဒိပစ္စည်းကြောင့်ရှင်း ဓာတွန်ကျေခြင်းကို နှစ်ခြင်း (ဝါ) တားမြစ်ရခြင်းအကျိုးရှိပါသည်။

➤ **အဓိကာရ ကွစိ–သဒ္ဒါ၏ တားမြစ်ချက်** ॥ ကွစိ-သဒ္ဒါဖြင့် ကေလေ, ဂိလေ, မိလေ,စသော အနေကာသရဓာတ်များ၏ အဆုံးသရကို အနေကာသရဖြစ်ငြားသော်လည်း မချေရဟု တားမြစ်ပါသည်။

➤ **ကွစိ–သဒ္ဒါ၏အနက်** ॥ နိဝတ္တနအနက် ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ဘူဓာတ်၌ ဓာတွန်မကျေခြင်းအကြောင်း** ॥ များသော သရရှိသောဓာတ် မဟုတ်သောကြောင့် ဘူဓာတ်၌ ဓာတွန်မကျေပါ။

➤ **အနေကာသရဓာတ်ဖြစ်ပါလျက် ဓာတွန်မကျေသော ဓာတ်များ/ဓာတွန်မချေရသော အနေကာသရဓာတ်များ** ॥ ယမှိ ဒါဓာမာဌာဟာပါ မဟ မထာဒီနမီ-သုတ်ကို ထောက်၍ မဟဓာတ်, မထဓာတ်၊ သမာဒီဟိ ထမာ-သုတ်ကိုထောက်၍ သမဓာတ်, ဒမဓာတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။ [ဟိရိဓာတ်, စသည်နှင့် ဂိလေ, မိလေ,စသော ဧကာရန္တ ဓာတ်များလည်း ဓာတွန် မချေရပါ။]

➤ **မဟီယတိ, မထီယတိ–တို့၌ အနေကာသရဓာတ်ဖြစ်ပါလျက် ဓာတွန်မချေရခြင်း အကြောင်း** ॥ ကွစိ ဓာတု,စသော သုတ်မှ လိုက်လာသော ကွစိ-သဒ္ဒါက တားမြစ်သောကြောင့် ဓာတွန်မချေရပါ။ [ကွစီတိ ကိမတ္ထံ မဟီယတိ၊ မထီယတိ။]

၅၂၂။ ဏ္ဏသုယမုနမစ္ဆော ဈော ဝါ

ဏ္ဏသု ယမု ဏ္ဏစ္စေတေသံ ဓာတူနံ အစ္ဆော ဈော ဟောတိ ဝါ။

ဏ္ဏစ္ဆတိ၊ နိယစ္ဆတိ။ ဝါတိ ကိမတ္ထံ? ဧသတိ၊ နိယမတိ။

* ဏ္ဏသု ယမုနံ၊ဏ္ဏသုဓာတ်, ယမုဓာတ်တို့၏။အစ္ဆော၊အစိတ်သည်။ဈော၊စ္ဆပြုသည်။ ဝါ၊အချို့။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ॥ * ဏ္ဏသု ယမု ဏ္ဏစ္စေတေသံ ဓာတူနံ၊ဏ္ဏသုဓာတ်, ယမုဓာတ်တို့၏။အစ္ဆော၊အစိတ်သည်။ဈော၊စ္ဆပြုသည်။ဝါ၊အချို့။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ॥ ဏ္ဏစ္ဆတိ၊ လိုချင်၏။နိယစ္ဆတိ၊ရှောင်ရှားဖဲကြဉ်၏။(ဝါ) ဖဲကြဉ်ထွက်သွား၏။ ဝါတိ ပဒံ၊ဝါ-ဟူသော ပုဒ်သည်။ကိမတ္ထံ၊ဘာအကျိုး ရှိသနည်း။ဧသတိ၊ရှာမှီး၏။နိယမတိ၊မြဲ၏။

➤ ဏ္ဏသု ယမုနံ+အစ္ဆော+ဈော+ဝါ–တု ၄–ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➤ **လိုက်ပုဒ်** ॥ ဤသုတ်သို့ ဓာတုဿန္တော-သုတ်မှ ဓာတု-သဒ္ဒါ ဝုစ်ပြန်၍ လိုက်သည်။

➤ **အစ္ဆော–အရ/ကာရိ–အရ** ॥ ဏ္ဏသု ယမုနံ-ဟူသော သဒ္ဒန္တရိက်ကို ထောက်၍ ဓာတွန် သဗျည်း, မဗျည်းတို့ကို ယူရပါမည်။

➤ **စ္ဆပြုရာ၌ ဖြစ်ဆန်သော နိမိတ်** ॥ ပရောက္ခာ, ဟိယျတ္တနီကြဉ် အာချာတ် ဝိဘတ် (၆)မျိုးနှင့် မာန, အန္တပစ္စည်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

➢ **ဝါ-သဒ္ဒါ၏အနက်** ॥ ဝါ-သဒ္ဒါသည် ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာအနက် ရှိပါသည်။

➢ **ဝါ-သဒ္ဒါဖြင့် ပြဆိုအပ်သော အစီအပွါယ်** ॥ ဝါသဒ္ဒါဖြင့် ဣသုဓာတ်၌ ဣစ္ဆတိ ဧသတိ စသည်ဖြင့်၎င်း။ ယမုဓာတ်၌ နိရှေ့ရှိရာဝယ် နိယစ္ဆတိ နိယမတိ စသည်ဖြင့်၎င်း ရံခါ ဆ္ဆပြုရခြင်း အနိစ္စဝိဓိ၊ သံရှေ့ရှိရာဝယ် သညမတိ၌ ဆ္ဆ မပြုရခြင်း အသန္တဝိဓိကို ပိုင်းခြားပြပါသည်။

➢ **အဆ္ဆော ဆ္ဆော ဝါ-ဟု သုတ်ခွဲ၍ တည်ရကျိုး /ယောဂဝိဘာဂ** ॥ အဆ္ဆော ဆ္ဆော ဝါ-ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် အစ္ဆတိ, ဒိစ္ဆတိ ပုံစံတို့၌ အာသဓာတ်, ဒိသဓာတ်တို့၏ အစိတ်ဖြစ်သော သဗျည်းကိုလည်း ဆ္ဆပြုနိုင်ခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

➢ **ဣစ္ဆတိ-၌ ဝုဒ္ဓိ မပြုရခြင်းအကြောင်း** ॥ သံယုဂ်အဆုံးရှိသောကြောင့် ဣစ္ဆတိ၌ ဝုဒ္ဓိ မပြုရပါ။ ______________________________

၅၂၃။ ကာရိတာနံ ဏော လောပံ

ကာရိတ ဏ္ဏေဝတေသံ ပစ္စယာနံ ဏော လောပ မာပဇ္ဇတေ။

ကာရေတိ၊ ကာရယတိ၊ ကာရာပေတိ၊ ကာရာပယတိ။

* ကာရိတာနံ၊ကာရိတ်ပစ္စည်းတို့၏။ဏော၊အနုဗန် ဏ-သည်။လောပံ၊ကျေခြင်းသို့ အာပဇ္ဇတေ၊ရောက်၏။ ॥ * ကာရိတ ဏ္ဏေဝတေသံ ပစ္စယာနံ၊ကာရိတ်ပစ္စည်းတို့၏။ ဏော၊အနုဗန် ဏ-သည်။လောပံ၊ကျေခြင်းသို့။အာပဇ္ဇတေ၊ရောက်၏။

ကာရေတိ၊ကာရယတိ၊ကာရာပေတိ၊ကာရာပယတိ၊ပြုစေ၏။

➢ **ကာရိတာနံ+ဏော+လောပံ-ဟု ၃-ပုဒ်ရှိသော လောပဝိဓိသုတ်**

➢ **ကာရိတ် ၂-မျိုး** ॥ (၁) ဓာတုဟိ ဏေ ဏယ,စသောသုတ်ဖြင့် သက်သော ကာရိတ်ပစ္စည်းသည် စေခိုင်းခြင်းအနက်ကို ဟောသောကြောင့် "မုချကာရိတ်" မည်ပါသည်။ (၂) ဓာတုရူပေ နာမသ္မာ ဏယော စ၊ စုရာဒိတော ဏေ ဏယာ-သုတ်တို့ဖြင့် သက်သော ပစ္စည်းများသည် စေခိုင်းခြင်းအနက်ကို မဟောသောကြောင့် "ရုဠှီကာရိတ်" မည်ပါသည်။

➢ **မုချကာရိတ်ပစ္စည်းများ** ॥ ဏေ, ဏယ, ဏာပေ, ဏာပယပစ္စည်းများ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ကာရိတ် ဏ,အနုဗန်ကို ချေရကျိုး** ॥ ဓာတ်၏အဆုံးဖြစ်သော အက္ခရာနှင့် ကာရိတ်ပစ္စည်း၏သရကို တစ်ပုဒ်တည်းဖြစ်အောင် စပ်ခြင်းအကျိုးရှိပါသည်။

➢ **အတိဒေသ ကာရိတ်ပစ္စည်းများ** ॥ ကိတ်ကျမ်း၌လာသော ဏ, ဏီ, ဏု, ဏျ စသော ပစ္စည်းများ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဘုဝါဒိဂိုဏ်း အပြား ၄-ပါး** ॥ (၁) ဝုဒ္ဓိပြုခြင်းရှိသော ဘူဝါဒိဂိုဏ်း၊ (၂) တုဒ စသော ဘူဝါဒိဂိုဏ်း၊ (၃) ဟူ,စသော ဘူဝါဒိဂိုဏ်း၊ (၄) ဇုဟောတျာဒိ ဘူဝါဒိဂိုဏ်း။

http://www.dhammadownload.com

သာသနတ္ထံ သမုဒ္ဒိဋ္ဌံ၊ မယာချာတံ သမာသတော။
သတံ ဗုဒ္ဓိဝိသေသေန၊ စိန္တယန္တု ဝိစက္ခဏာ။

မယာ၊ငါသည်။သာသနတ္ထံ၊ပရိယတ္တိသာသနာ အကျိုးငှာ။သမာသတော၊အကျဉ်း အားဖြင့်။ယံ အာချာတံ၊အကြင်အာချာတ်ကို။သမုဒ္ဒိဋ္ဌံ၊ကောင်းစွာပြအပ်ပြီ။တံ အာချာတံ၊ ထိုအာချာတ်ကို။ဝိစက္ခဏာ၊ပညာရှိတို့သည်။သကံ ဗုဒ္ဓိဝိသေသေန၊မိမိ၏ ဉာဏ်ပညာ အထူးဖြင့်။စိန္တယန္တု၊ကြံမြွေဆင်ခြင်, သိမြင်ကြကုန်လော။

➤ **အာချာတ်ဂိုဏ်း ၇-ပါး ။ ။** (၁) ဘူဝါဒိဂိုဏ်း၊ (၂) ရုဓာဒိဂိုဏ်း၊ (၃) ဒိဝါဒိဂိုဏ်း၊ (၄) သွာဒိဂိုဏ်း၊ (၅) ကိယာဒိဂိုဏ်း၊ (၆) တနာဒိဂိုဏ်း၊ (၇) စုရာဒိဂိုဏ်း။ .

➤ **သာဓန မည်ပုံ ။ ။** ကြိယာကို ပြီးစေတတ်သော ကမ္မသတ္တိ, ကတ္တုသတ္တိ စသည် တို့သည် "သာဓန" မည်ပါသည်။

➤ **ကာရကနှင့် သာဓန အထူး ။ ။** ပါဠိက် ပဿတိ-၌ ပဿတိ-ဟူသော ကြိယာ ပုဒ်ကိုငဲ့သော အံဝိဘတ်နှင့်တကွ ပါဠိက်-ဟူသော နာမ်ပုဒ်၏ အနက်သည် ကာရက၊ ပစ္စတ်နှင့်တကွ ဓာတ်ပစ္စည်း၏အနက်သည် သာဓန။ (ဘေဒစိန္တာ)

➤ **ကိစ္စဝစ္စည်းကို ရှေ့ဦးစွာ ဆိုရခြင်းအကြောင်း ။ ။** ကိစ္စ အမည်ကို ရှေ့ဦးစွာ ဆိုထားသောကြောင့်ရင်း၊ ကိစ္စပစ္စည်းက နည်း၍ ကိတပစ္စည်းက များသောကြောင့်ရင်း (ဝါ) ကိစ္စပစ္စည်းတို့သည် ကိတပစ္စည်းတို့အောက် နည်းသောကြောင့်ရင်း ကိစ္စပစ္စည်းကို ရှေ့ဦးစွာ ဆိုရပါသည်။ [တေကိစ္စာ အညေကိတ်-ဟု သုတ်တည်ပုံကိုထောက်ပါ။]

မေး ။ ။ ပုတတ်တစ်ကောင်၊ အပ်တစ်ချောင်း၊ ကြောင်တစ်သင်း၊ ရာသုံးခင်း၊ ခြင်းတလုံး ဟူသော ရှေးဆိုထုံးစကားဖြင့် ပြသောအဓိပ္ပါယ်ကို အကျဉ်းမျှပြပါ။

* **ပုတတ်တစ်ကောင်** - 'တတ်'ဟူ၍ အနက်ပေးရသော ကတ္တုသာဓနကို ရည်ရွယ်၍ 'ပုတတ်တစ်ကောင်'ဟု ဆိုပါသည်။ * **အပ်တစ်ချောင်း** - 'အပ်'ဟူ၍ အနက်ပေးရသော ကမ္မသာဓနကို ရည်ရွယ်၍ 'အပ်တစ်ချောင်း'ဟု ဆိုပါသည်။ * **ကြောင်တစ်သင်း** - 'ကြောင့်'ဟူ၍ အနက်ပေးရသော ကရဏသာဓနကို ရည်ရွယ်၍ 'ကြောင်တစ်သင်း' ဟု ဆိုပါသည်။ * **ရာသုံးခင်း** - 'ရာ'ဟူ၍ အနက်ပေးရသော သမ္ပဒါနသာဓန, အပါဒါန သာဓန, အဓိကရဏသာဓန သုံးမျိုးကို ရည်ရွယ်၍ 'ရာသုံးခင်း'ဟု ဆိုပါသည်။ * **ခြင်း တစ်လုံး** - 'ခြင်း'ဟူ၍ အနက်ပေးရသော ဘာဝသာဓနကို ရည်ရွယ်၍ 'ခြင်းတစ်လုံး' ဟု ဆိုပါသည်။

အာချာတ် ပါဠိ-နိဿယ-အဓိပ္ပါယ် ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

ကာမိစ္ဆာဒနကာဏ္ဍ

(က) ဗုဒ္ဓံ ဉာဏသမုဒ္ဒံ၊ သဗ္ဗညုံ လောကဟေတုဒိဏ်ာမတိံ။
ဝန္ဒိတွာ ပုဗ္ဗမဟံ၊ ဝက္ခာမိ သသာဓနံ ဟိ ကိတကပ္ပံ။

အဟံ၊ငါသည်။ဉာဏသမုဒ္ဒံ၊ဉာဏ်တည်းဟူသော သမုဒ္ဒရာရှိတော်မူထသော။သဗ္ဗညုံ ခပ်သိမ်းသော တရားကို သိတော်မူလေ့ရှိထသော။လောကဟေတုဒိဏ်ာမတိံ၊လောက-ဟူသော အကြောင်းကြောင့် မကုန်မခမ်းနိုင်သော ပညာရှိတော်မူထသော။ဗုဒ္ဓံ၊မြတ်စွာဘုရားကို။ပုဗ္ဗံ၊ကျမ်းကို အားမထုတ်မီ ရှေးဦးစွာ။ဝန္ဒိတွာ၊ရှိခိုးပြီး၍။သသာဓနံ၊သာဓနခုနစ်ပါးနှင့်တကွဖြစ်သော။ကိတကပ္ပံ၊ကိတ်ကျမ်းကို။ဝက္ခာမိ၊ဆိုပေအံ့။

(ခ) သာဓနမူလံ ဟိ ပယောဂံ၊ အာဟု ပယောဂမူလမတ္ထဥ္စ။
အတ္ထေသု ဝိသာဒရမတယော၊ သာသနသုဓော ဇိနဿ မတာ။

ဟိ ယသ္မာ၊အကြင်ကြောင့်။အတ္ထေ၊အနက်၌။ဝိသာဒရမတယော၊ရဲရင့်သော ပညာရှိကုန်ထသော။ဇိနဿ၊မြတ်စွာဘုရား၏။သာသနသုဓော၊သာသနာတော်ကို ကောင်းစွာဆောင်ကုန်သော။မတာ၊ပညာရှိတို့သည်။ပယောဂံ၊ပြယုဂ်ပုံစံကို။သာဓနမူလံ၊သာဓနလျှင် အကြောင်းရှိ၏ဟူ၍။အာဟု၊ဆိုကုန်ပြီ။အတ္ထဥ္စ၊အနက်ကိုလည်း။ပယောဂမူလံ၊ပြယုဂ်ပုံစံလျှင်. အကြောင်းရှိ၏ဟူ၍။အာဟု၊ဆိုကုန်ပြီ။

(ပြယုဂ်ပုံစံမှ ကင်းလွတ်သော် အနက်ဖျက်စီးပုံပြ)

(ဂ) အန္ဓော ဒေသကဝိကလော၊ ယထာမဇုတေလာနိ ဘာဇနေန ဝိနာ။
နဋ္ဌော နဋ္ဌာနိ ယထာ၊ ပယောဂဝိကလော တထာ အတ္ထော။

ကိမိဝ၊အဘယ်ကဲ့သို့ နည်းဟူမူကား။ဒေသကဝိကလော၊တွတ်ဆွဲ လမ်းပြသူမရှိသော။အန္ဓော၊သူကန်းသည်။နဋ္ဌော ယထာ၊ပျက်စီးသကဲ့သို့ငှင်း။ယထာ မဓု တေလာနိ၊ ထောပတ်, ပျား, ဆီတို့သည်။ဘာဇနေဟိ၊တည်ရာ အိုးခွက်တို့နှင့်။ဝိနာ၊ကင်း၍။နဋ္ဌာနိ ယထာ၊ပျက်စီးကုန်သကဲ့သို့ငှင်း။တထာ၊ထို့အတူ။ပယောဂဝိကလော၊ပြယုဂ်ပုံစံမှ ကင်းသော။အတ္ထော၊အနက်သည်။နဋ္ဌော၊ပျက်စီးသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

(ဃ) တသ္မာ သံရက္ခဏတ္ထံ၊ မုနိဝစနတ္ထဿ ဒုလ္လဘာဿာဟံ။
ဝက္ခာမိ သိဿကဟိတံ၊ ကိတကပ္ပံ သာဓနေန ယုတံ။

တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။ဒုလ္လဘာဿ၊ရခဲသော။မုနိဝစနဿ၊မြတ်စွာဘုရား ပါဠိတော်၏ အနက်ကို။သံရက္ခဏတ္ထံ၊ကောင်းစွာစောင့်ရှောက်နိုင်ဖို့ရာ။သိဿကဟိတံ၊တပည့်သားတို့၏ အစီးအပွားဖြစ်သော။သာဓနေန၊သာဓနခုနစ်ပါးနှင့်။ယုတံ၊ယှဉ်စပ်သော။ကိတကပ္ပံ၊ကိတ်ကျမ်းကို။အဟံ၊ငါသည်။ဝက္ခာမိ၊ဆိုပေအံ့။

http://www.dhammadownload.com

➤ **ကိတ်မည်ပုံ ။ ။** သိသာနံ ကာဝ် ကိရတိ အပနေတီတိ ကိတံ-ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ ပစ္စည်း မပါဘဲ ဓာတ်ချည်းသက်သက် ဖြစ်နေလျှင် ကံဟောလော, ကတ္တားဟောလော စသည်ဖြင့် မသိနိုင်၊ ပစ္စည်းသက်လိုက်မှ ယုံမှားသံသယ ကင်းပျောက်သွား၏၊ ဤသို့လျှင် ဏ,စသော ပစ္စည်းတို့သည် သောတုဇနတို့၏ ယုံမှားသံသယကို ပယ်ဖျောက်တတ်သောကြောင့် "ကိတ်" မည်ပါသည်။

➤ **ကိတ်--အစရ ။ ။** ဏ,စသော ပစ္စည်းများကို ယူရပါမည်။

➤ **ကိတ်ကျမ်း၏ ဝုဏ်အင်္ဂါ ၂--ရပ် ။ ။** (၁) ပါဠိပြယုဂ်သည် ကိတ်ပုဒ်ဟူသော သာဓနလျှင် အရင်းခံရှိခြင်း၊ (၂) အနက်သည်လည်း ပါဠိပြယုဂ်လျှင် အရင်းခံရှိခြင်း။

➤ **အရှင်ကစ္စည်းဆရာ၏ ကိတ်ကျမ်းကို ရေးသားပြုစုထားခြင်း ရည်ရွယ်ချက်**

ရခဲသော ဘုရားဟောဖော် ပါဠိတော်အနက်ကို ကောင်းစွာစောင့်ရှောက်ခြင်း အကျိုးကို ရည်ရွယ်၍ ကိတ်ကျမ်းကို ပြုစုထားပါသည်။ မှန်ပါသည်၊ အနက်ဉာဏ် ရင့်သန် ရဲရင့်ကုန်သော သာသနာ့ဝန်ဆောင် ပညာရှင်များက ပိဋကတ်ပြယုဂ်မှန်သမျှ ကိတ်ပုဒ်ဟူသော သာဓနအရင်းခံ ရှိ၏ဟူ၍ရင်း၊ အနက်မှန်သမျှသည်လည်း ပိဋကတ်ပြယုဂ်အရင်းခံရှိ၏ဟူ၍ရင်း ဆိုကြပါသည်၊ ခရီးညွှန် လမ်းပြ,မပါသော သူကန်းသည် ပျက်စီးရသကဲ့သို့ရင်း၊ ထောပတ်, ပျားရည်, ဆီတို့သည် အိုးခွက်နှင့်ကင်းလျှင် ပျက်စီးရသကဲ့သို့ရင်း၊ ပြယုဂ်ချို့တဲ့သောအနက်သည် ပျက်စီး၏၊ ထို့ကြောင့် ရနိုင်ခဲသော ဘုရားဟောဖော် ပါဠိတော်အနက်ကို ကောင်းစွာစောင့်ရှောက်ခြင်းအကျိုးကို ရည်ရွယ်၍ သာဓနမှင့်ယှဉ်သော တပည့်သားအပေါင်း၏ အစီးအပွားဖြစ်သော ကိတ်ကျမ်းကို ရေးသားပြုစု ထားပါသည်။

➤ **ပြယုဂ်သစ္စါမှကင်းသော အနက်ဖြစ်၏ ချို့ယွင်းပျက်စီးနိုင်ပုံ**

ခရီးညွှန် လမ်းပြသူ မရှိသော သူကန်းသည်ရင်း၊ အိုးခွက်မှကင်းသော ထောပတ်, ပျားရည်, ဆီတို့သည်ရင်း ပျက်စီးရာကုန်သကဲ့သို့ (ဥပမာ) ပြယုဂ်မှ ချို့တဲ့သော (ဝါ) ပြယုဂ်မရှိသော အနက်သည် ပျက်စီးတတ်ပါသည်။

➤ **ပြယုဂ်ပုံစံ၏ အခကြောင်းအရင်းခံကား ။** သာဓန ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ပြယုဂ်ပုံစံ အရေးကြီးပုံ ။ ။** ခရီးညွှန် လမ်းပြသူ မရှိသော သူကန်းသည်ရင်း၊ အိုးခွက်မှကင်းသော ထောပတ်, ပျားရည်, ဆီတို့သည်ရင်း ပျက်စီးရာကုန်သကဲ့သို့ (ဥပမာ) ထို့အတူ ပြယုဂ်မှ ချို့တဲ့သော (ဝါ) ပြယုဂ်မရှိသော အနက်သည် ပျက်စီးတတ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ပြယုဂ်ပုံစံသည် အရေးကြီးပါသည်။

➤ **ပြယုဂ်၏ အရင်းအမြစ်ကား ။** သာဓန (၇) ပါး ဖြစ်ပါသည်။

➤ **အနက်၏ အရင်းအမြစ်ကား ။** ပြယုဂ် ဖြစ်ပါသည်။ (သာဂေ) သာဓနမူလံ ဟိ ပယောဂံ၊ အာဟု ပယောဂမူလမတ္ထဥ္စ။

http://www.dhammadownload.com

➤ ဂါထ်ကျမ်း၌ ပစ္စည်း ၃-မျိုး ။ ။ (၁) ဂါထာပစ္စည်း၊ (၂) ကိစ္စပစ္စည်း၊ (၃) ဂါထာကိစ္စပစ္စည်း-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ ဂါထာပစ္စည်း အဓိပ္ပါယ် ။ ။ များသောအားဖြင့် ကတ္တားအနက်၌သက်သော ပစ္စည်းတို့သည် "ဂါထာပစ္စည်း" မည်ပါသည်။ ➤ ကိစ္စပစ္စည်း အဓိပ္ပါယ် ။ ။ ဘော, ကံအနက်တို့၌သက်သော ပစ္စည်းတို့သည် "ကိစ္စပစ္စည်း" မည်ပါသည်။

➤ ဂါထာကိစ္စပစ္စည်း အဓိပ္ပါယ် ။ ။ ဘော, ကံ, ကတ္တားအနက်တို့၌သက်သော ပစ္စည်းတို့သည် "ဂါထာကိစ္စပစ္စည်း" မည်ပါသည်။ (နိဒ္ဒေသ)

➤ ဂါထ (ဂါထ်) ပစ္စည်းများ ။ ။ ဏီ, ရွ, ဏုက, တိ, တဝန္တု, တာဝီ, က္တ, အန္တ, တဝေ, တုံ, တုန, တွာန, တွာ-အားဖြင့် (၁၃) ပစ္စည်း ဖြစ်ပါသည်။

➤ ကိစ္စပစ္စည်းများ ။ ။ [ရူ-အလို] တဗ္ဗ, အနီယ, ဏျ, တေယျ, ရိစ္စပစ္စည်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။ [နိဒ္ဒေသ-အလို] တဗ္ဗ, အနီယ, ဏျ, ရိစ္စ, ရိရိယ, ခပစ္စည်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ ကိစ္စဂါထာပစ္စည်းများ ။ ။ ဏ, ယု, က္ဝိ, ရမ္မ, အ, ဏွု, တု, အာဝီ, တ, ရာတု, ရတ္ထု, ရိတု, က္တန္တ, အန္တ, ကာရ-အားဖြင့် (၁၅) ပစ္စည်း ဖြစ်ပါသည်။ (နိဒ္ဒေသ)

➤ သာဓန ၇-ပါး ။ ။ (၁) ကတ္တုသာဓန၊ (၂) ကမ္မသာဓန (၃) ကရဏသာဓန၊ (၄) သမ္ပဒါနသာဓန (၅) အပါဒါနသာဓန (၆) အဓိကရဏသာဓန (၇) ဘာဝသာဓန။

အမှာ/ ဝိဂြိုဟ်-ဝိဂ္ဂဟအတွင်း၌ "ယေန, တေန, ဧတေန" ပါလျှင် 'ကရဏသာဓန' ဟု မှတ်ပါ။ (ပုံစံ) ဝိနေတိ 'ဧတေနာ'တိ ဝိနယော၊ "အဿ"ပါလျှင် 'သမ္ပဒါနသာဓန' ဟု မှတ်ပါ။ (ပုံစံ) ခနံ 'အဿ' ဘဝတူတိ ခနဘူတိ၊ "အသ္မာ" ပါလျှင် 'အပါဒါနသာဓန' ဟု မှတ်ပါ။ (ပုံစံ) သမ္မာ ပဝတ္တတိ 'အသ္မာ'တိ သမ္မာပဝတ္တနိယော၊ "ဧတ္ထ, တသ္မိံ" ပါလျှင် 'အဓိကရဏသာဓန'ဟု မှတ်ပါ။ (ပုံစံ) ဝိနေတိ 'ဧတ္ထာ'တိ ဝိနယော၊ "က္တတိ" မပါလျှင် 'ဘာဝသာဓန'ဟု မှတ်ပါ။ (ပုံစံ) ဓေတဗ္ဗံ ဓေယျံ။

ဂါထာ ပထမကဏ္ဍ

၅၂၄။ ဓာတုယာ ကမ္မာဒိမှိ ဏော

ဓာတုယာ ကမ္မာဒိမှိ ဏပစ္စယော ဟောတိ။

ကမ္မံ ကရောတီတိ ကမ္မကာရော၊ ဧဝံ ကုမ္ဘကာရော၊ မာလာကာရော၊ ကဋ္ဌကာရော၊ ရထကာရော၊ ရဇတကာရော၊ သုဝဏ္ဏကာရော၊ ပတ္တဂ္ဂါဟော၊ တန္တဝါယော၊ ဓညမာယော၊ ဓမ္မကာမော၊ ဓမ္မစာရော။

* ကမ္မာဒိမှိ၊အစ၌ ကံပုဒ်ရှိသည်။သတိ၊ဖြစ်လတ်သော်။ဓာတုယာ၊ဓာတ်မှ။ပရေ၊နောက်၌။ဏော၊ဏပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * ကမ္မာဒိမှိ၊အစ၌ ကံပုဒ်ရှိသည်။သတိ၊ဖြစ်လတ်သော်။ဓာတုယာ၊ဓာတ်မှ။ပရေ၊နောက်၌။ဏပစ္စယော၊ဏပစ္စည်းသည်။

http://www.dhammadownload.com

ယောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ ကမ္မံ၊အမှုကို (အလုပ်ကို)။ကရောတိ၊ပြုလုပ်တတ်၏။ဣတိ (ဣမသ္မာ) ဤအကြောင်းကြောင့်။ကမ္မကာရော၊အမှုလုပ်သမား မည်၏။ ဝေ၊ဤအတူ။ကုမ္ဘကာရော၊ အိုးထိန်းသည်။ မာလာကာရော၊ပန်းသည်။ ကဋကာရော၊ထင်းခွေသမား။ ရထကာရော၊ ရထား အလုပ်သမား။ ရဇတကာရော၊ငွေပန်းထိမ်သည်။ သုဝဏ္ဏကာရော၊ရွှေပန်း ထိမ်သည်။ပတ္တဂ္ဂါဟော၊ခွက်လက်စွဲ၍ တောင်းစားတတ်သူ။တန္တဝါယော၊ရက်ကန်းသည် ဓညမာယော၊စပါးချင့်တတ်သောသူ။ ဓမ္မကာမော၊တရားကိုအလိုရှိသသူ။ ဓမ္မစာရော၊ တရားကို ကျင့်တတ်သော ယောဂီ။

➤ ဓာတုယာ+ကမ္မာဒိမှိ+ဏော–ဟု ၃–ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်

➤ ဝိဂ္ဂဟ ။ ။ ကုမ္ဘံ၊ မာလံ၊ ကဋံ၊ ရထံ၊ ရဇတံ၊ သုဝဏ္ဏံ ကရောတီတိ သုဝဏ္ဏကာရော၊ * ပတ္တံ ဂဏှာတိ အဂ္ဂဏှိ ဂဏှိဿတီတိ ပတ္တဂ္ဂါဟော။ * တန္တံ ဝါယတိ အဝါယိ ဝါယိဿတီတိ တန္တဝါယော။ * ဓညံ မိနာတိ အမိနိ မိနိဿတီတိ ဓညမာယော၊ * ဓမ္မံ ကာမေတိ အကာမိ ကာမိဿတီတိ ဓမ္မကာမော၊ * ဓမ္မံ စရတိ အစရိ စရိဿ တီတိ ဓမ္မစာရော။

➤ ဓာတုယာ–အရ ။ ။ ဘူဝါဒယော ဓာတဝေါ-သုတ်ဖြင့် အမည်မှည့်အပ်သော ဓာတ်ဟူသမျှကို ယူရပါမည်။ (တစ်နည်း) အစဦ ကံပုဒ်ရှိသော ကရ, ဂဟ, ဝေ, မာ, ကမု, စရ, စသော ဓာတ်များကို ယူရပါမည်။

➤ ကမ္မာဒိမှိ–အရ ။ ။ ကမ္မံ, ကုမ္ဘံ, မာလံ, ကဋံ, ရထံ, ရဇတံ, ပတ္တံ, တန္တံ, ဓညံ, ဓမ္မံ သဒ္ဒါတို့ကို ယူရပါမည်။

➤ ကုမ္ဘကာရောပုဒ်၌ ပစ္စည်းသက်သော သုတ် ◦ ဓာတုယာ ကမ္မာဒိမှိ ဏော။

➤ ယင်းပစ္စည်း၏ သက်ရာကာလကို ညွှန်ပြသောသုတ်ကား ◦ ဏာဒယော တေ ကာလိကာ-သုတ် ဖြစ်ပါသည်။

➤ ကိတ်ကြီးယာများကို ပထမာဝိဘတ်ဖြင့်သာ နိပ္ဖန္နပုဒ် ထားရခြင်းအကြောင်း

ကိတ်ပစ္စည်းသည် ယောအပ်သော ကတ္တား,စသော အနက်တို့ကို ဇောတကသတ္တိဖြင့် ထွန်းပြလိုသောကြောင့် ကတ္တား,စသော အနက်မှကြွင်းသော သကတ်, ဒြပ်, လိင်, သချာတည်းဟူသော လိင်္ဂတ္ထကိုငဲ့၍ ပထမာဝိဘတ်ဖြင့်သာ နိပ္ဖန္နပုဒ် ထားရပါသည်။

မေး ။ ။ ဤသုတ်လာ ဓာတုယာပုဒ်သည် အဘယ်သုတ်တို့၌ လိုက်ပါသနည်း။

ဖြေ ။ ။ ဓာတုယာပုဒ်သည် ပစ္စည်း, အာဂုံကိုစီရင်သော အလုံးစုံသော သုတ်တို့၌ လိုက်ပါသည်။

➤ ကုမ္ဘကာရော–ကို ကာလသုံးပါးဖြင့် ဝိဂ္ဂဟပြုပုံ ။ ။ (၁) ကုမ္ဘံ ကရောတီတိ ကုမ္ဘကာရော၊ [ပစ္စုပ္ပန်] (၂) ကုမ္ဘံ အကာသီတိ ကုမ္ဘကာရော၊ [အတိတ်] (၃) ကုမ္ဘံ ကရိဿတီတိ ကုမ္ဘကာရော [အနာဂတ်]

http://www.dhammadownload.com

➤ **ကမ္မကာရော-ကို ကာလသုံးပါးဖြင့် ဝိဂ္ဂဟပြုနိုင်ခြင်းအကြောင်း**

ကာဒယော တေ ကာလိကာ-သုတ်ကိုထောက်၍ က, အစရှိသော ပစ္စည်းတို့သည် ကာလသုံးပါး၌ သက်၏ဟု ဆိုသောကြောင့်-ကာလသုံးပါးဖြင့် ဝိဂ္ဂဟပြုနိုင်ပါသည်။

➤ **ကပစ္စည်း၏ သာဓန ။ ။** အညေကိတ်-သုတ်ဖြင့် က,စသော ပစ္စည်းများကို ကိတ် အမည်မှည့်ရသောကြောင့်ရင်း၊ ကတ္တရိ ကိတ်-သုတ်ဖြင့် ကိတ်မည်သော ပစ္စည်းများ သည် ကတ္တားအနက်၌သက်၏ဟု ဆိုသောကြောင့်ရင်း ကတ္တုသာဓန ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ကပစ္စည်း၏ ကာလ,စသည် ။ ။** ကပစ္စည်းသည် ကာလသုံးပါး၊ လိင်သုံးပါး၊ အ, အာ, ဤကာရန္တ၊ ပုရိသာဒိဂိုဏ်း, စိတ္တာဒိဂိုဏ်း, ကညာဒိဂိုဏ်း, နဒါဒိဂိုဏ်း။

➤ **ကမ္မကာရော (ကိတ်) ပုဒ်ကို နာမ်ငဲ့ခြေင်းအကြောင်း ။ ။** ကိတ်ပစ္စည်းအဆုံး ရှိသော သဒ္ဒါတို့သည် လိင်မဟုတ်သောကြောင့် နာမ်ငဲ့ရပါသည်။

➤ **ကမ္မကာရော-၌ ကမ္မ-သဒ္ဒါ မပါဘဲ ကာရ-သဒ္ဒါသက်သက်နောင် ပစ္စည်းသက် နိုင်/မသက်နိုင် ။ ။** ကံပုဒ် အစရှိမှသာ ကရဓာတ် စသည်နောင် ပစ္စည်းသက်နိုင် သောကြောင့် ကာရ-သဒ္ဒါသက်သက်နောင် ပစ္စည်း မသက်နိုင်ပါ။

၅၂၅။ သညာယ မနု

သညာယ မဘိဓေယျာယံ ဓာတုယာ ကမ္မာဒိမှိ အကာရပစ္စယော ဟောတိ၊ နာမမှိ စ နုကာရာဂမော ဟောတိ။ ။ အရိံ ဒမေတီတိ အရိန္ဒမော၊ ရာဇာ။ ဝေဿံ တရတီတိ ဝေဿန္တရော၊ ရာဇာ။ တဏှံ ကရောတီတိ တဏှင်္ကရော၊ ဘဂဝါ။ မေဓံ ကရောတီတိ မေဓင်္ကရော၊ ဘဂဝါ။ သရဏံ ကရောတီတိ သရဏင်္ကရော၊ ဘဂဝါ။ ဒီပံ ကရောတီတိ ဒီပင်္ကရော၊ ဘဂဝါ။

[**တီပဒကြံ၍ အနက်ပေးပုံ**] * သညာယံ၊အမည်နာမ ပညတ်၌။ကမ္မာဒိမှိ၊အစ၌ ကံပုဒ်ရှိသည်။ သတိ၊ဖြစ်လတ်သော်။ ဓာတုယာ၊ဓာတ်မှ။ ပရေ၊နောက်၌။ အ၊အ,ပစ္စည်း သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။နု စ၊ကံပုဒ်၏ အဆုံး၌ နု,အက္ခရာလာသည်လည်း။ဟောတိ၊၏။

[**ဒွိပဒကြံ၍ အနက်ပေးပုံ**] * သညာယံ၊နာမည်ကို ဟောရာ၌။ကမ္မာဒိမှိ၊ကံပုဒ်အစ သည်။သတိ၊ရှိလတ်သော်။ဓာတုယာ၊ဓာတ်မှ နောက်၌။အ, နု၊နောက်၌ အပစ္စည်း, ရှေ့ ၌ နုအာဂုံသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ [**ဝုတ္တိအနက်**] * သညာယံ၊အမည်နာမပညတ်ကို။ အဘိဓေယျာယံ၊ဟောအပ်သည်ရှိသော်။ကမ္မာဒိမှိ၊သည်။သတိ၊သော်။ဓာတုယာ၊မှ။ပရေ၊ ၌။အကာရပစ္စယော၊အ,ပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊၏။နာမမှိ၊နာမ်ပုဒ်နောက်၌။နုကာရာဂမော စ၊နု,အက္ခရာ လာသည်လည်း။ဟောတိ၊၏။

* အရိံ၊ရန်သူကို။ဒမေတိ၊ဆုံးမတတ်၏။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။အရိန္ဒမော၊ အရိန္ဒမ-မည်၏။[အရိန္ဒမော-ရန်သူကို ဆုံးမတတ်သော မင်း] ရာဇာ၊အရိန္ဒမမင်းကို ရ၏

http://www.dhammadownload.com

*ဝေသံ၊ကုန်သည်လမ်းကို။တရတိ၊လွှန်၍ မွေးဖွားတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဝေဿန္တရော ဝေဿန္တရာ မည်၏။[ဝေဿန္တရော=ကုန်သည်လမ်းကိုလွှန်၍ မွေးဖွားတတ်သောမင်း] ရာဇာ၊ဝေဿန္တရာမင်းကို ရ၏။ * တဏှံ၊တဏှာကို။ကရောတိ (ဟိံသတိ)၊ညှဉ်းဆဲတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။တဏှင်္ကရော၊တဏှင်္ကရာ မည်၏။ [တဏှင်္ကရော=တဏှာကို ညှဉ်းဆဲတတ်သော ဘုရား] ဘဂဝါ၊တဏှင်္ကရာဘုရားကို ရ၏။ * မေဓံ၊ပညာကို။ကရောတိ၊ပြု တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။မေဓင်္ကရော၊မေဓင်္ကရာ မည်၏။ [မေဓင်္ကရော၊ပညာကို ပြု တတ်သော ဘုရား] ဘဂဝါ၊မေဓင်္ကရာဘုရားကိုရ၏။* သရဏံ၊ကိုးကွယ်ရာကို။ကရောတိ၊ ပြုတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။သရဏင်္ကရော၊သရဏင်္ကရာ မည်၏။ [သရဏင်္ကရော၊ကိုးကွယ် ရာကို ပြုတတ်သော ဘုရား] ဘဂဝါ၊သရဏင်္ကရာဘုရားကို ရ၏။ * ဒီပံ၊ဆီမီးကို။ (ပညာ တည်းဟူသော ဆီမီးကို)။ကရောတိ၊ပြုတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဒီပင်္ကရော၊ဒီပင်္ကရာ မည် ၏။ [ဒီပင်္ကရော၊ပညာတည်းဟူသော ဆီမီးကို ပြုတတ်သော ဘုရား] ဘဂဝါ၊ဒီပင်္ကရာ ဘုရားကို ရ၏။

➤ သညာယံ+အ+နု-ဟု ၃-ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယပိဋိ/အာဂမပိဋိသုတ်

(တစ်နည်း) သညာယံ+အနု-ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယပိဋိ/အာဂမပိဋိသုတ်

➤ ဤသုတ်သို့ လိုက်လာသော သဒ္ဒါ ॥ ॥ ဓာတုယာ ကမ္မာဒိမှိ ဏော-သုတ်မှ ဓာတုယာ-သဒ္ဒါနှင့် ကမ္မာဒိမှိ-သဒ္ဒါတို့ လိုက်လာပါသည်။

မေး ॥ ॥ အရိန္ဒမော-၌ 'နု'သည် ဒိဋိဘာဂ၏ ကာရိယ ဟုတ်/မဟုတ် သုတ်အထောက် ပြ၍ ဆုံးဖြတ်ပါ။

* သညာယ မနု၊ နုနိဂ္ဂဟိတံ ပဒန္တေ-သုတ်တို့ကိုထောက်၍ အရိန္ဒမော-၌ 'နု'သဒ္ဒါ သည် အံ့,အပြု၏ ကာရိယဖြစ်ပါသည်၊ အံ့ဝိဘတ်၏ ကာရိယ မဟုတ်ပါ၊ နု-ကို အံ့ပြု၊ အံ့ကို နု-ပြုထားပါသည်။

➤ သညာယ-အရ ॥ ॥ ကံပုဒ်ရှေ့ရှိသော အမည်ပညတ်ဟောသော ပုဒ်များကို ယူရပါမည်။

➤ နာမမှိ-အရ ॥ ॥ အရိ, ဝေဿ, တဏှ, မေဓ, သရဏ, ဒီပ, သဒ္ဒါတို့ကို ယူရမည်။

➤ နု,အက္ခရာ လာရခြင်းအကြောင်း ॥ ॥ နု နိဂ္ဂဟိတံ ပဒန္တေ-သုတ်၌ ပဒန္တေ-ဟု ဆိုသော ကြောင့် အရိန္ဒမော-ဝယ် အရိ-ဟူသောအနီးပုဒ်၏ အဆုံး၌သာ နု,အက္ခရာ လာရမည်

➤ နု,အက္ခရာ လာရမည့်စည်းကမ်းချက် ॥ ॥ နု,အက္ခရာကို သမာသ်အစီအရင်ကို ပြုလုပ်ပြီး၍ အနီးပုဒ်ရှိ ဝိဘတ်ချေမှုကို ပြုလုပ်ပြီးမှသာ လာရပါမည်။

➤ ဓာတ်နောင် နု,အက္ခရာ မလာသင့်ခြင်းအကြောင်း ॥ ॥ နု နိဂ္ဂဟိတံ ပဒန္တေ- သုတ်၌ ပဒန္တေ-ဟု ဆိုထားသောကြောင့် ဓာတ်နောင် နု,အက္ခရာ မလာသင့်ပါ။

http://www.dhammadownload.com

➢ **ပစ္စည်းနု/အာဂုံနု နှစ်မျိုးတို့တွင် အာဂုံနုသာ ဖြစ်ခြင်းအကြောင်း**

နု နိဂ္ဂဟိတံ ပဒေန္တ-ဟု ဆိုသောကြောင့် အာဂုံနုသာ ဖြစ်ပါသည်။

မေး ။ ။ သုတ်၌ သညာယံ-ဟု သာမညဆိုသောကြောင့် အမည်ကိုဟောနိုင်သော ပုဒ်မှန်သမျှနောင် အ, ပစ္စည်းသက်နိုင်ပါသလော?

* မသက်နိုင်ပါ၊ အစ၌ ကံပုဒ်ရှိသော ဓာတ်နောင်သာလျှင် အမည်သညာကို သိအပ်သည်ရှိသော် အ, ပစ္စည်း သက်နိုင်ပါသည်။

➢ **အ, ပစ္စည်း၏ သက်ရာ သာဓန, စသည်** ။ ။ အ, ပစ္စည်းသည် ကတ္တုသာဓန၊ အကာရန္တ၊ ပုလ္လိင်၊ ပုရိသာဒိဂိုဏ်း၊ ကာလသုံးပါး ဖြစ်ပါသည်။

၅၂၆။ ပုရေ ဒဒါ စ ဏ္ဍံ

ပုရသဒ္ဒေ အာဒိမှိ ဒဒ ဣစ္စေတာယ ဓာတုယာ အကာရပစ္စယော ဟောတိ၊ ပုရသဒ္ဒဿ အကာရဿ စ ဣ ံ ဟောတိ။

ပုရေ ဒါနံ အဒါသီတိ ပုရိန္ဒဒေါ၊ ဒေဝရာဇာ။

* အာဒိမှိ၊အစ၌။ပုရေ၊ပုရ-သဒ္ဒါသည်။သတိ၊ရှိလတ်သော်။ဒဒါ၊ဒဒဓာတ်မှ။ပရေ၊နောက်၌။အ၊အ, ပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ပုရဿ၊ပုရ-သဒ္ဒါ၏ အ၏။ဣ ံစ၊ဣ ံပြုသည်လည်း။ဟောတိ၏။ ။ * အာဒိမှိ၊အစ၌။ပုရသဒ္ဒေ၊ပုရ-သဒ္ဒါသည်။သတိ၊ရှိလတ်သော်။ဒဒ ဣစ္စေတာယ ဓာတုယာ၊ဒဒဓာတ်မှ။ပရေနောက်၌။အကာရပစ္စယော၊အ, ပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ပုရသဒ္ဒဿ၊ပုရ-သဒ္ဒါ၏။အကာရဿ၊အ, အက္ခရာ၏။ဣ ံစ၊ဣ ံပြုသည်လည်း။ဟောတိ၏။ ။ * ပုရေရှေး၌။ဒါနံ၊အလှူကို။ဒဒါတိ၊ပေးလှူတတ်၏။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။ပုရိန္ဒဒေါ၊ပုရိန္ဒဒ မည်၏။ [ပုရိန္ဒဒေါ၊ ရှေး၌ အလှူကို ပေးလှူတတ်သော သိကြားမင်း] ရာဇာ၊သိကြားမင်းကို ရ၏။

➢ ပုရေ+ဒဒါ+စ+ဣ ံ-ဟု ၄-ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိ/အာဒေသဝိဓိသုတ်

➢ **လိုက်လာသော သဒ္ဒါ** ။ ။ ဤသုတ်သို့ ဓာတုယာ ကမ္မာဒိမှိ ဏော-သုတ်မှ ဓာတု-သဒ္ဒါ, အာဒိမှိ-သဒ္ဒါ၊ သညာယ မနု-သုတ်မှ အ-သဒ္ဒါတို့ လိုက်လာပါသည်။

➢ **ဣ ံပြုရာ ဌာန** ။ ။ တဒနုပရောဓေန-ဟု ပရိဘာသာလာသောကြောင့် ပုရိန္ဒဒေါ၌ ပုရ-သဒ္ဒါ၏အဆုံး အ,အက္ခရာကိုသာ ဣ ံပြုရပါမည်။ (သာကေ) ပုရသဒ္ဒဿ အကာရဿစ ဣ ံ ဟောတိ။ ➢ **ဣ ံပြုရမည့် နည်းကမ်းချက်** ။ ။ တဒနုပရောဓေန-ဟု ပရိဘာသာလာသောကြောင့် ပုရ-သဒ္ဒါ၏အဆုံး အ,အက္ခရာကိုသာ ဣ ံပြုရပါသည်၊ ထိုသို့ ဣ ံပြုရာ၌ ဝိဘတ်ချေမှုကို ပြုလုပ်ပြီးမှသာ ဣ ံပြုရပါမည်။

➢ **ပုရိန္ဒဒေါ-ပုဒ်ကို အတိတ်ကာလဖြင့်သာ ဝိဂ္ဂဟပြုနိုင်ခြင်းအကြောင်း**

ပုရေ-ဟူသော အနီးပုဒ်က ရှေး၌ဟု ဝိသေသနပြုထား၏၊ ရှေးဆိုလျှင်လည်း အတိတ်

http://www.dhammadownload.com

ကာလပင်ဖြစ်သောကြောင့် ပုရေ ဒါနံ အဒဒီတိ ပုရိန္ဒဒေါ-ဟု အတိတ်ကာလဖြင့်သာ ဝိဂ္ဂဟပြုရပါသည်။

မေး ။ ။ ဤသုတ်ဖြင့်သက်သော အ-ပစ္စည်းသည် ဏာဒယော တေကာလိကာ-သုတ် ဝယ် ဏာဒယော-အရ ပါဝင်သောကြောင့် ကာလသုံးပါးလုံး၌ ဖြစ်နိုင်/မဖြစ်နိုင် ပုံစံထုတ်၍ အကြောင်းပြ ရှင်းလင်းဖြေဆိုပါ။

➤ **အ-ပစ္စည်း သက်ရာကာလ/အပစ္စည်းသည် အတိတ်ကာလ၌သာ သက်ရခြင်း အကြောင်း/ ပစ္စုပ္ပန်, အနာဂတ်ကာလတို့၌ မသက်နိုင်ခြင်းအကြောင်း ။ ။** ပုရေ အနီးပုဒ်အနက် အထူးပြုသောကြောင့် (ဝါ) ပုရေ-ဟု အထူးပြု၍ ဆိုထားသောကြောင့် (ကာလသုံးပါးလုံး မဖြစ်နိုင်ပါ။) အတိတ်ကာလ၌သာ အပစ္စည်း သက်ရပါမည်။

➤ **စ-သဒ္ဒါ၏ အနက် ။ ။** စသဒ္ဒါသည် ပုရ-သဒ္ဒါ၏ အ,ကိုသာ ဣပြုရသည် မဟုတ်၊ ဒဒဓာတ်နောင် အပစ္စည်းသက်သေး၏ဟု နှစ်ခုမြောက်သောအနက်ကို ပေါင်း သောကြောင့် ဒုတိယတ္ထ သမ္ပိဏ္ဍနအနက် ဖြစ်ပါသည်။ (တစ်နည်း) ရှေ့သုတ်မှ အပစ္စည်း ကို ငင်သောကြောင့် အနုကဍ္ဎနအနက် ဖြစ်ပါသည်။

➤ **အ-ပစ္စည်း၏ သက်ရာသာဓန စသည် ။ ။** အပစ္စည်းသည် ကတ္တုသာဓန၊ အတိတ်ကာလ၊ အကာရန္တ၊ ပုလ္လိင်၊ ပုရိသာဒိဂိုဏ်း ဖြစ်ပါသည်။

၅၂၇။ သဗ္ဗတော ဏွုတွာဝီ ဝါ

သဗ္ဗတော ဓာတုတော ကမ္မာဒိမှိ ဝါ အကမ္မာဒိမှိ ဝါ အကာရ ဏွု တု အာဝီ ဣစ္စေတေ ပစ္စယာ ဟောန္တိ။

တံ ကရောတီတိ တက္ကရော၊ ဟိတံ ကရောတီတိ ဟိတကရော၊ ဝိနေတိ ဧတ္ထ ဧတေနာတိ ဝါ ဝိနယော၊ နိဿာယ နံ ဝသတီတိ နိဿယော။

ဏွုမှိ - ရထံ ကရောတီတိ ရထကာရကော၊ အန္နံ ဒဒါတီတိ အန္နဒါယကော ဝိနေတိ သတ္တေတိ ဝိနာယကော၊ ကရောတီတိ ကာရကော၊ ဒဒါတီတိ ဒါယကော နေတီတိ နာယကော။

တုမှိ - တံ ကရောတီတိ တက္ကတ္တာ၊ တဿ ကတ္တာတိ ဝါ တက္ကတ္တာ၊ ဘောဇနံ ဒဒါတီတိ ဘောဇနဒါတာ၊ ဘောဇနဿ ဒါတာတိ ဝါ ဘောဇနဒါတာ၊ ကရောတီတိ ကတ္တာ၊ သရတီတိ သရိတာ။

အာဝီမှိ - ဘယံ ပဿတီတိ ဘယဒဿာဝီ ဣစ္စေဝမာဒိ။

* ကမ္မာဒိမှိဝါ၊အစ၌ ကံပုဒ်ရှိသည်ဖြစ်စေ။အကမ္မာဒိမှိဝါ၊အစ၌ ကံပုဒ် မရှိသည်ဖြစ်စေ။ သတိ၊ဖြစ်လတ်သော်။သဗ္ဗတော၊ခပ်သိမ်းသော ဓာတ်မှ။ပရေ၊နောက်၌။အ၊အ,ပစ္စည်း သည်၎င်း။ဏွု တွာ ဝီ၊ဏွုပစ္စည်း, တုပစ္စည်း, အာဝီပစ္စည်းတို့သည်၎င်း။ဟောန္တိ၊ကုန်၏။

http://www.dhammadownload.com

* ကမ္မာဒိမှိဝါရင်း။ အကမ္မာဒိမှိဝါရင်း။ သတိ၊သော်။သဗ္ဗတော၊ခပ်သိမ်းသော။ ဓာတုတော၊ဓာတ်မှ။ပရေ၌။အကာရ ဏွု တု အာဝီ ဣစ္စေတေ ပစ္စယာ၊အ,ပစ္စည်း ဏွု ပစ္စည်း တုပစ္စည်း အာဝီပစ္စည်းတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

တံ၊ထိုခိုးမှုကို။ကရောတိ၊ပြုတတ်၏။ဣဓေကဉ်အကြောင်းကြောင့်။တက္ကရော၊ခိုးသူ မည်၏။ * ဟိတံ၊အစီးအပွားကို။ကရောတိ၊ပြုတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဟိတက္ကရော၊ ဟိတက္ကရ မည်၏။ [ဟိတက္ကရော၊အစီးအပွားကို ပြုတတ်သူ] * ဓတ္တေ၊ဤသိက္ခာပုဒ်အပေါင်း၌။ဝါ၊တစ်နည်းကား။ဓတေန၊ဤသိက္ခာပုဒ်အပေါင်းဖြင့်။ဝိနေတိ၊ဆုံးမတတ်၏။ဣတိ-ဣမသ္မာ၊ဤဆုံးမရာ, ဆုံးမကြောင်းဖြစ်သော သတ္တိကြောင့်။ဝိနယော၊ဝိနည်းမည်၏။ * နံ၊ထိုဆရာကို။နိဿာယမှီ၍။ဝသတိ၊နေတတ်၏။ဣတိ၊ဤသို့ မှီအပ်သော သတ္တိကြောင့် နိဿယော၊နိဿယည်းဆရာ မည်၏။ ➢ ဏွုမှိ၊ဏွုပစ္စည်း၌။ * ရထံ၊ရထားကို။ကရောတိ၊ပြုလုပ်တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ရထကာရော၊ရထားလုပ်သမား မည်၏။ * အန္နံ၊ထမင်းကို။ဒဒါတိ၊ပေးတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။အန္နဒါယကော၊ထမင်းပေးတတ်သူ (ထမင်းရှင်) မည်၏။ * သတ္တေ၊သတ္တဝါတို့ကို။ဝိနေတိ၊ဆုံးမတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဝိနာယကော၊ ဘုရားမည်၏။ * ကရောတိ၊ပြုတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ကာရကော၊ပြုတတ်သူမည်၏။ * ဒဒါတိ၊ပေးတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဒါယကော၊ဒကာ မည်၏။ * နေတိ၊ဆောင်တတ်၏။ ဣတိ၊ကြောင့်။နာယကော၊အကြီးအကဲ မည်၏။ ➢ တုမှိ၊တုပစ္စည်း၌။တံ၊ထိုအမှုကို။ ကရောတိ၊ပြုတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။တက္ကတ္တာ၊တက္ကတ္တာ မည်၏။ [တက္ကတ္တာ၊အမှုကို ပြုတတ်သူ] * တဿ၊ထိုအမှုကို။ကတ္တာ၊ပြုတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။တက္ကတ္တာ၊မည်၏။ * ဘောဇနံ၊စားဖွယ်ကို။ဒဒါတိ၊ပေးတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဘောဇနဒါတာ၊ (စားဖွယ်ကို ပေးတတ်သူ) မည်၏။ * ဘောဇနဿ၊စားဖွယ်ကို။ဒါတာ၊ပေးတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ ဘောဇနဒါတာ၊မည်၏။ * ကရောတိ၊ပြုတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ကတ္တာ၊ကတ္တာ မည်၏။ [ကတ္တာ၊ပြုလုပ်တတ်သူ] * သရတိ၊အောက်မေ့တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။သရိတာ၊သရိတာ မည်၏။ [သရိတာ၊အောက်မေ့တတ်သူ] ➢ အာဝီမှိ၊အာဝီပစ္စည်း၌။ * ဘယံ၊ဘေးကို။ ပဿတိ၊ရှုမြင်တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဘယဒဿာဝီ၊ (ဘေးကို ရှုမြင်တတ်သူ) မည်၏။ ဣစ္စေဝမာဒီ၊ဤသို့ အစရှိသော ပုံစံတို့ကို။ယောဇေတဗ္ဗာ၊ယှဉ်အပ်ကုန်၏။

➢ သဗ္ဗတော+ဏွုတွာဝီ (ဏွုတုအာဝီ)+ဝါ-ဟု ၃-ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်

➢ လိုက်ပုဒ် ။ ။ ဤသုတ်သို့ ဓာတုယာ ကမ္မာဒိမှိ ဏော-သုတ်မှ ဓာတု-သဒ္ဒါ၊ ကမ္မာဒိမှိ-သဒ္ဒါ၊ သညာယ မန-သုတ်မှ အ-သဒ္ဒါတို့ လိုက်လာသည်။

➢ ဝါ-သဒ္ဒါဆိုရကျိုး ။ ။ ဝါ-သဒ္ဒါသည် အကမ္မာဒိမှိဝါ-ဟု အထူးကြံခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။ (တစ်နည်း) ဝါသဒ္ဒါဖြင့် အစ, ဒုနီး၌ ကံပုဒ်ရှိသောဓာတ်, အစ အနီး၌ ကံပုဒ် မရှိသော ဓာတ်ဟု အထူးကြံခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

F11-A

http://www.dhammadownload.com

➤ **ဝါထစ္စါ၏အနက်** ။ ။ ဝါသဒ္ဒါသည် တိုက်ရိုက်မဆိုအပ်သော အကမ္မာဒိမှ-ဟူသော အနက်တစ်မျိုးကို စီရင်ခြင်း ဝိကပ်အနက်ရှိပါသည်။

➤ **အာကာရန္တဓာတ်များ** ။ ။ ဒါဓာတ်, ဓာဓာတ်, ပါဓာတ်, တာဓာတ်။

➤ **ဣဝဏ္ဏန္တဓာတ်များ** ။ ။ ပတိပုဗ္ဗ ဣဓာတ်, စိဓာတ်, ဇိဓာတ်, ဒီဓာတ်, ကီဓာတ်, လီဓာတ်-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ဥဝဏ္ဏန္တဓာတ်များ** ။ ။ သုဓာတ်, ရုဓာတ်, ဘူဓာတ်, လူဓာတ်-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

မေး ။ ။ ဥပါသကော-ဟူသောပုဒ်ကို ဣတ္ထိလိင်ဖြင့် မှန်ကန်စွာ ရုပ်ပြင်ဆင်ပြပါ။

ဖြေ ။ ။ ဥပါသကော-ဟူသောပုဒ်ကို ဣတ္ထိလိင်ဖြင့် 'ဥပါသိကာ'ဟု ရုပ်ပြင်ဆင်ရမည်။ နိယံ/ ဣတ္ထိလိင်တွင်၊ 'အက' မြင်၊ 'အ' လျှင် 'ဣ' ဖြစ်မြဲ။

မေး ။ ။ ဒါဓာတ်နောင် မ, ဏ္ဍု, တ, တု, ဏျ ပစ္စည်းများဖြင့် ပြီးနိုင်သော ရုပ်များကို အသီးအသီး တစ်ခုစီဖြေဆိုပါ။

* **ဒါဓာတ်နောင်** ÷ မ,ပစ္စည်းဖြင့် ယာမော၊ ဏ္ဍု,ပစ္စည်းဖြင့် - ဒါယကော၊ တ,ပစ္စည်းဖြင့် - ဒါတာ၊ တု,ပစ္စည်းဖြင့် - ဒါတာ၊ ဏျ,ပစ္စည်းဖြင့် - ဒေယျံ။

➤ **အ,ပစ္စည်းသက်ရာဌာန** ။ ။ အ,ပစ္စည်းသည် ဣဝဏ္ဏန္တဓာတ်, ဥဝဏ္ဏန္တဓာတ်တို့နောင် သက်ပါသည်။ (ပုံစံ) ပစ္စယော၊ ဝိက္ကယော၊ အာသဝေါ၊ လဝေါ၊

➤ **အ,ပစ္စည်း၏ သက်ရာ သာဓန** ။ ။ အ,ပစ္စည်းသည် အစဌ် ကံပုဒ်ရှိလျှင် ကတ္တုသာဓနဌ်သက်၍ အစဌ် ကံပုဒ် မရှိလျှင် ယသ္မာ ဒပေတိ,စသောသုတ်ဌ် ဘောအနက်ကို ဟောသော ဘယ-သဒ္ဒါကြောင့် ကတ္တုသာဓနမှကြွင်းသော သာဓန (၆)ပါးလုံး၌ သက်နိုင်ရကား သာဓနအားဖြင့် (၇) ပါး ဖြစ်ပါသည်။ (ရူ)

[ကစ္စည်း-အလို] ကတ္တုသာဓန, ကရဏသာဓန, အဓိကရဏသာဓန-တို့ ဖြစ်ပါသည်။ (ပုံစံ) တံ ကရောတီတိ တက္ကရော၊ ဝိနေတိ ဧတ္ထ, ဧတေနာတိ ဝါ ဝိနယော။

➤ **အ,ပစ္စည်း၏ ကာလ,စသည်** ။ ။ အ, ပစ္စည်းသည် ကာလသုံးပါး၊ အ, အာကာရန္တ၊ ပု, စိတ်, ကညာ, မနောဂိုဏ်း, မနောဂဏာဒိဂိုဏ်း, ရာဇာဒိဂိုဏ်း၊ လိင်သုံးပါး။

➤ **ဏ္ဍု,ပစ္စည်း၏ သက်ရာ သာဓန,စသည်** ။ ။ ဏ္ဍုပစ္စည်းသည် (ကစ္စည်း+ရူအလို) ကတ္တုသာဓနအနက်၌ သက်ပါသည်။ [သို့သော် ဟရတီတိ ဟာရကံ၊ အထဝါ ဟရိတဗ္ဗန္တိ ဟာရကံ၊ (ကင်္ခါ တတိယပါရာဇိက အဖွင့်) အာဟနန္တိ ဗန္ဓန္တိသို့, အနေန ဝါ အာဠကော (အဘိဓာန် ဋီကာ-၃၆၄) တို့၌ ဆိုသောကြောင့် ဏ္ဍုပစ္စည်းသည် ကတ္တု, ကမ္မ, ကရဏ, အဓိကရဏသာဓန (၄)မါး၌ သက်နိုင်ပါသည်။] ကာလသုံးပါး၊ အ,အာကာရန္တ၊ ပု, စိတ်, ကညာဒိဂိုဏ်း၊ လိင်သုံးပါး ဖြစ်ပါသည်။

➤ **တု,ပစ္စည်း၏ သာဓန,စသည်** ။ ။ တုပစ္စည်းသည် - ကတ္တုသာဓန၊ ကာလသုံးပါး၊ ဥကာရန္တ၊ သတ္ထာဒိဂိုဏ်း ...ဂိုဏ် ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

➢ **အာဝိ,ပစ္စည်း၏ သာဓနံ,စသည်** ॥ ॥ အာဝိပစ္စည်းသည် - ကတ္တုသာဓန၊ ကာလ သုံးပါး၊ ဤကာရန္တ၊ ရုဏ္ဍာဒိဂိုဏ်း, ဂဟာပတာဒိဂိုဏ်း၊ လိင်သုံးပါး ဖြစ်ပါသည်။

၅၂၈။ ဝိသ ရုဇ ပဒါဒိတော ဏ

ဝိသ ရုဇ ပဒ ဣစ္စေဝမာဒီဟိ ဓာတူဟိ ဏပစ္စယော ဟောတိ။

ပဝိသတီတိ ပဝေသော၊ ရုဇတီတိ ရောဂေါ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဥပ္ပါဒေါ၊ ဖုသတီတိ ဖဿော၊ ဉစတီတိ ဩကော၊ ဘဝတီတိ ဘာဝေါ၊ အယတီတိ အာယော၊ သမ္မာ ဗုဇ္ဈတီတိ သမ္ဗောဓော၊ ဝိဟာရတီတိ ဝိဟာရော။

* ဝိသ ရုဇ ပဒါဒိတော၊ဝိသ, ရုဇ, ပဒ, အစရှိသော ဓာတ်တို့မှ၊ပရေ၊နောက်၌။ ဏ၊ဏပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ॥ * ဝိသ ရုဇ ပဒ ဣစ္စေဝမာဒီဟိ ဓာတူဟိ၊ဝိသ, ရုဇ, ပဒ,အစရှိသော ဓာတ်တို့မှ၊ပရေ၌၊ဏပစ္စယော၊ဏပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

* ပဝိသတိ၊ဝင်တတ်၏။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်၊ပဝေသော၊ပဝေသ မည်၏။ [ပဝေသော၊ဝင်တတ်သူ] * ရုဇတိ၊နာကျင်တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်၊ရောဂေါ၊အနာ မည်၏။ * ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ဖြစ်ပေါ်လာတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်၊ဥပ္ပါဒေါ၊တိတ် နိမိတ် မည်၏။ * ဖုသတိ၊ တွေ့ထိတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်၊ဖဿော၊ဖဿစေတသိက် မည်၏။ * ဉစတိ (သမဝေတိ) အစိတ်အင်္ဂါတို့ တညီတညာတည်း ဖြစ်ပေါ်လာတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်၊ဩကော၊ နေရာအိမ် မည်၏။ * ဘဝတိ၊ဖြစ်စေတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်၊ဘာဝေါ၊ဘာဝ မည်၏။ * အယတိ၊မြို့ရွာဇနပုဒ်တို့မှ ဖြစ်တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်၊အာယော၊အခွန်တော် မည်၏။ * သမ္မာ၊ကောင်းစွာ၊ဗုဇ္ဈတိ၊သိတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်၊သမ္ဗောဓော၊သမ္ဗောဓ မည်၏။ [သမ္ဗောဓော၊ကောင်းစွာ သိတော်မူတတ်သော ဘုရား] * ဝိဟာရတိ၊နေတတ်၏။(ဝါ) တစ်ခုသော ဣရိယာပုထ်၌ ညောင်းညာခြင်းကို ဖြတ်၍ အတ္တဘောကို ဆောင်တတ်၏။ဣတိ၊ ကြောင့်၊ဝိဟာရော၊ဝိဟာရ မည်၏။ (ဝါ) ကျောင်း မည်၏။

➢ ဝိသ ရုဇ ပဒါဒိတော+ဏ-ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော၊ပစ္စယဝိဓိသုတ်

➢ **အာဒိ-အရ** ॥ ॥ ဖုသ, ဉစ, ဘူ, အယ, သံပုဗ္ဗ ဗုဓ, ဝိပုဗ္ဗ ဟရဓာတ် စသည်တို့ကို ယူရမည်။ ➢ **ဏ,ပစ္စည်းသက်ရာဌာန** ॥ ॥ ကိတ်အမည်ရှိသောကြောင့် ကတ္တုကာရကသ၌ သက်ပါသည်။

➢ **ဝိသာဒိတော ဏ-ဟု မဆိုဘဲ ဝိသ ရုဇ ပဒါဒိတော ဏ-ဟု ဆိုရကြောင်း**

ဝိသာဒိဂိုဏ်း, ရုဇာဒိဂိုဏ်း, ပဒါဒိဂိုဏ်းဟု အသီးသီး ပြလိုသောကြောင့် ဝိသ ရုဇ ပဒါဒိတော ဏ-ဟု ဆိုရပါသည်။

➢ **ဏ,ပစ္စည်း၏ သာဓနံ,စသည်** ॥ ॥ ဏပစ္စည်းသည် (ကစ္စည်း+ရူ-အလို) ကတ္တုသာဓန ဖြစ်ပါသည်။ [သောစ ကိတ်သညတ္တာ ကတ္တရိ ဘဝတိ-ဟု ရူပသိဒ္ဓိ၌ဆိုသော်

http://www.dhammadownload.com

လည်း ပုံစံ၌ပင် အဖုသိ, ဖုသတိ, ဖုသိဿတိ, ဖုသန္တိ ဝါ တေန သမ္ဗယုတ္တာတိ ဖဿော ဟု ပါသောကြောင့်ရင်း။ ဏမ္ဘိ ရန္ဓသ ကရဏေ,စသော ဂါထာကို (ဋ္ဌ)ဆရာပင် ဆိုထားသောကြောင့်ရင်း။ သာဓနအားဖြင့် ကတ္တု, ကမ္မ, ကရဏ, အပါဒါန, အဓိကရဏသာဓနတို့ ဖြစ်ပါသည်။] ကာလသုံးပါး။ များသောအားဖြင့် ပုလ္လိင်, ပုရိသာဒိဂိုဏ်း၊ နည်းသောအားဖြင့် နပုလ္လိင်, စိတ္တာဒိဂိုဏ်း, မနောဂိုဏ်း, မနောဂဏာဒိဂိုဏ်း၊ အကာရန္တဖြစ်သည်။

➤ ဤသုတ်ဖြင့် ဘာဝသာဓနအနက်၌ ဏပစ္စည်း မသက်နိုင်ခြင်းအကြောင်း

ဘာဝေစ-သုတ်ဖြင့် ဘာဝသာဓနအနက်၌ ဏပစ္စည်းသက်ရမည်ဟု သီးခြားဆိုလတ္တံ့ဖြစ်သောကြောင့် ဤသုတ်ဖြင့် ဘာဝသာဓနအနက်၌ ဏပစ္စည်း မသက်နိုင်ပါ။

➤ <u>ဖဿော-၌ ဝုဒ္ဓိ မပြုရခြင်းအကြောင်း ။ ။ သံယုဂ်အဆုံးရှိသောကြောင့် မပြုရပါ။</u>

၅၂၉။ ဘာဝေ စ

ဘာဝတ္ထာဘိဓေယျေ သဗ္ဗဓာတူဟိ ဏပစ္စယော ဟောတိ။

ပစ္စတေ, ပစနံ ဝါ ပါကော၊ စဇတေ, စဇနံ ဝါ စာဂေါ၊ ဝေံ ယာဂေါ၊ ယောဂေါ ဘာဂေါ၊ ပရိဒါဟော။

* သဗ္ဗတော၊ခပ်သိမ်းသောဓာတ်တို့မှ။ပရေနောက်၌။ဘာဝေ၊ဘောအနက်၌လည်း ဏ၊ဏပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * ဘာဝတ္ထာဘိဓေယျေ၊ဘောအနက်ကို ဟောသည်။သတိ၊ဖြစ်လတ်သော်။သဗ္ဗဓာတူဟိ၊ခပ်သိမ်းသော ဓာတ်တို့မှ။ပရေ၌။ဏပစ္စယော၊ ဏပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊၏။ ။ * ပစ္စတေ၊ချက်ခြင်း။ဝါ၊တစ်နည်းကား။ပစနံ၊ချက်ခြင်း။ ပါကော၊ချက်ခြင်း။ * စဇတေ၊စွန့်ခြင်း။ဝါ၊တစ်နည်းကား။စဇနံ၊စွန့်ခြင်း။စာဂေါ၊စွန့်ခြင်း။ ဝေံ၊ဤအတူ။ ယာဂေါ၊ပူဇော်ခြင်း။ ယောဂေါ၊ယှဉ်ခြင်း။ ဘာဂေါ၊ဝေဖန်ခြင်း။ ပရိဒါဟော၊ ထက်ဝန်းကျင် ပူလောင်ခြင်း။

➤ ဘာဝေ+စ-ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်

➤ ဏပစ္စည်းသက်ရာဓာတ် ။ ။ ဝိသ ရုဇ ပဒါဒိတော ဏ-သုတ်မှ ဏ-သဒ္ဒါလိုက်လာသောကြောင့် ဘောအနက်ကိုဟောသော ဓာတ်အားလုံးတို့နောင် ဏပစ္စည်းသက်ရပါမည်။

➤ ဏပစ္စည်းနှင့် တွဲစပ်ရမည့်ဓာတ်များ ။ ။ ပစ, စဇ, ယဇ, ယုဇ, ဘဇ, ပရိပုဗ္ဗ ဒဟ,စသော ဓာတ်များ ဖြစ်ပါသည်။

➤ ဘာဝသာဓန၌ ဣတ်-သဒ္ဒါ မပါရခြင်းအကြောင်း ။ ။ ပစနံ ပါကော-၌ ပစ ဓာတ်အရလည်း ကြိယာ၊ ဏပစ္စည်း၏အရလည်း ကြိယာပင်ရ၍ ဓာတ်အရနှင့် ပစ္စည်းအရ မထူးခြားသောကြောင့် ဘာဝသာဓန၌ ဣတ်-သဒ္ဒါ မပါရပါ။

➤ ကတ္တုသာဓန,စသည်၌ ဣတ်-သဒ္ဒါထည့်ရခြင်းအကြောင်း ။ ။ ပစတီတိ

http://www.dhammadownload.com

ပါစကော-၌ ပစဓာတ်, ဏျုပစ္စည်း၊ ပစဓာတ်အရ ကြိယာရ၏၊ ဏျုပစ္စည်းအရ ချက်တတ်သူ စားဖိုသည်ဖြစ်ရ၏၊ ဤသို့ ဓာတ်အရနှင့် ပစ္စည်းအရ ထူးခြားမှုကို ပြလိုသောကြောင့် ဣတိ-သဒ္ဒါ ထည့်ရပါသည်။

➢ **ဘော အဓိပ္ပါယ် ။ ။** ကတ္တား, ကံ,စသော ကာရကတို့နှင့် မရောမယှက် သက်သက်သော ဂမု, ပစ, အစရှိသောဓာတ်တို့၏ သွားခြင်း, ချက်ခြင်း,စသော အနက်သည် "ဘော" မည်ပါသည်။

➢ **စသဒ္ဒါ၏အနက် ။ ။** စသဒ္ဒါသည် ဝိသ ရုဇ,စသော သုတ်မှ ဏပစ္စည်းကို ငင်သောကြောင့် အနုကဍ္ဍနအနက် ဖြစ်ပါသည်။

မေး ။ ။ ကိတ်ကျမ်းလာ 'ဏ'ပစ္စည်းသုံးမျိုးကို ကာလ, သာဓန, လိင်တို့ဖြင့် စိစစ်ပြပါ။

*** ဏ,ပစ္စည်း ၃-မျိုး၏ ကာလ, သာဓန, လိင် ။ ။** (၁) ဓာတုယာ ကမ္မာဒိမှိ ဏော သုတ်ဖြင့် သက်သော ဏပစ္စည်းသည် [ဏာဒယော တေကာလိကာ-သုတ်ကိုထောက်၍] ကာလသုံးပါး၊ [ကတ္တရိ ကိတ်-သုတ်ကိုထောက်၍] ကတ္တုသာဓန၊ လိင်သုံးပါး ဖြစ်ပါသည်။[ကိတကာ အဘိဓေယျလိင်္ဂါ] (၂) ဝိသ ရုဇ ပဒါဒိတော ဏ-သုတ်ဖြင့် သက်သော ဏပစ္စည်းသည် ကာလသုံးပါး၊ [ကတ္တရိကိတ်၊ ဏမှိ ရန္ဓဿ ဇော ဘာဝကရဏေသု-သုတ်တို့ကိုထောက်၍] ကတ္တုသာဓန (တစ်နည်း) သာဓန ၇-ပါး၊ ပုလ္လိင်။ [အ,ဏ္ဍပစ္စယ ဒုတိယ ဏော၊ ဤသဘော၊ အယော ပုလ္လိင်သာ။] (၃) ဘာဝေစ-သုတ်ဖြင့်သက်သော ဏပစ္စည်းသည် ကာလသုံးပါး၊ ဘာဝသာဓန၊ ပုလ္လိင် ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဏပစ္စည်း၏ သက်ရာ သာဓန,စသည် ။ ။** ဏပစ္စည်းသည် ဘာဝသာဓန၊ ကာလသုံးပါး၊ အကာရန္တ၊ ပုလ္လိင်၊ ပုရိသာဒိဂိုဏ်း ဖြစ်ပါသည်။

၅၃၀။ တွေ စ

သဗ္ဗဓာတူဟိ ကွိပစ္စယော ဟောတိ။

သမ္ဘဝတီတိ သမ္ဘူ ဝိသေသေန ဘဝတီတိ ဝိဘူ၊ ဘုဇေန ဂစ္ဆတီတိ ဘုဇဂေါ၊ သံ အတ္တာနံ ခနတိ, သံ သုဋ္ဌု ခနတီတိ ဝါ သခေါ။

* သဗ္ဗတော၊ခပ်သိမ်းသော ဓာတ်တို့မှ။ပရေနောက်၌။ကွိစ၊ကွိပစ္စည်းသည်လည်း။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * သဗ္ဗဓာတူဟိ၊ခပ်သိမ်းသောဓာတ်တို့မှ။ပရေ၌။ကွိပစ္စယော၊ကွိပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၏။ ။ * သမ္ဘဝတိ၊ကောင်းစွာဖြစ်တတ်၏။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။သမ္ဘူ၊သမ္ဘူမည်၏။ * ဝိသေသေန၊အထူးအားဖြင့်။ဘဝတိ၊ဖြစ်တတ်၏။ဣတိ၊ ကြောင့်။ဝိဘူ၊ဝိဘူမည်၏။ * ဘုဇေန၊ကောက်ကွေ့လိမ်တွန့်၍။ဂစ္ဆတိ၊သွားတတ်၏။ဣတိ၊ ကြောင့်။ဘုဇဂေါ၊မြွေမည်၏။ * သံ အတ္တာနံ၊မိမိကိုယ်ကို။ခနတိ၊တူးဖြိုတတ်၏။ဝါ၊တနည်းကား။သံ သုဋ္ဌု၊ကောင်းစွာ။ခနတိ၊တူးဖြိုတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။သခေါ၊ခရု မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

➤ ကွိ+စ-ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်

➤ စသဒ္ဒါ၏အနက် ။ ။ စသဒ္ဒါသည် ဘာဝေစ-သုတ်မှ ဘာဝ-သဒ္ဒါကို နှစ်စေသောကြောင့် နိဝတ္တနအနက် ရှိပါသည်။

➤ စသဒ္ဒါ ဆိုရကျိုး ။ ။ ဝါစာသိလိဋ္ဌအကျိုးငှာ စသဒ္ဒါကို ဆိုပါသည်။

မေး ။ ။ ကွိပစ္စည်းသည် လောပ, အာဒေသ နှစ်မျိုးတို့တွင် မည်သည့်ပစ္စည်းမျိုး ဖြစ်သည်ဟု သုတ်အထောက်ပြ၍ ဖြေပါ။

* ကွိပစ္စည်းသည် ဓာတွန္တဿ လောပေါ ကွိမှိ၊ ကွိလောပေါစ-သုတ်တို့ကိုထောက်၍ လောပ ပစ္စည်းမျိုး ဖြစ်ပါသည်။

မေး ။ ။ ဤသုတ်ဖြင့် မည်သည့်ဓာတ်နောင် မည်သည့်သာဓနအနက်၌ ကွိ,ပစ္စည်းသက်နိုင်သည်ကို ရေးပြခဲ့ပါ။

* ကွိစ-သုတ်ဖြင့် အလုံးစုံသော ဓာတ်တို့နောင် ကိတ်အမည်ရှိခြင်းကြောင့် ကတ္တုသာဓနအနက်၌ ကွိ,ပစ္စည်း သက်နိုင်ပါသည်။

➤ ကွိ,ပစ္စည်း၏ သက်ရာအနက် /သာဓန။ ။ ကွိပစ္စည်းသည် ကိတ်အမည်ရှိသောကြောင့် ကတ္တုကာရက (ကတ္တုသာဓန) ၌ သက်ပါသည်။

➤ ကွိ,ပစ္စည်း၏ သာဓန,စသည် ။ ။ ကတ္တု, ကမ္မ, ဘာဝ, အဓိကရဏသာဓန၊ ကာလသုံးပါး၊ လိင်သုံးပါး၊ ပု, စိတ်, ကညာ, ရုဏ္ဍာဒိဂိုဏ်း, နုဒါဒိဂိုဏ်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

၅၃၁။ ဓရာဒိဟိ ရမ္မော

ဓရ ကရာဒိဝမာဒီဟိ ဓာတူဟိ ရမ္မပစ္စယော ဟောတိ။
ဓရတိ တေနာတိ ဓမ္မော၊ ကရီယတေ တန္တိ ကမ္မံ။

* ဓရာဒီဟိ၊ဓရ,စသော ဓာတ်တို့မှ။ပရေနောက်၌။ရမ္မော၊ရမ္မ,ပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ။ * ဓရ ကရာဒိဝမာဒီဟိ ဓာတူဟိ၊ဓရ, အစရှိသော ဓာတ်တို့မှ။ပရေ၌။ ရမ္မပစ္စယော၊ရမ္မပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊၏။ ။ * တေန၊ထိုကုသိုလ်တရားဖြင့်။သမ္ပတ္တိ၊စည်းစိမ် သုံးပါးသည်။ဓရတိ (ပတိဋ္ဌာတိ)၊တည်တတ်၏။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။ဓမ္မော၊ ဓမ္မ မည်၏။ * တံ၊ထိုအမှုကို။ကရီယတေ၊ပြုအပ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ကမ္မံ၊အမှု မည်၏။

➤ ဓရာဒီဟိ+ရမ္မော-ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်

➤ အာဒိ-အရ ။ ။ (ကစ္စည်း-အလို) ရကာရန္တချင်းတူသော ကရဓာတ်၊ (ရူ-အလို) ကရဓာတ်, ဝရဓာတ်, စသည်တို့ကို ယူရပါမည်။

➤ ရမ္မ, ပစ္စည်းသည် ကတ္တု-မှတစ်ပါးသော အနက်တို့၌လည်း သက်နိုင်ခြင်း အကြောင်း ။ ။ ဘာဝကမ္မေသု တ-၌ ကမ္မ-သဒ္ဒါကြောင့် (ဝါ) ရမ္မပစ္စည်းဆုံးသော ကမ္မ သဒ္ဒါဖြင့် ညွှန်ပြသောကြောင့် -- သက်နိုင်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

➢ **ရမ္ဘ,ပစ္စည်း၏ သာခနှ,စသည်** ။ ။ ရမ္ဘပစ္စည်းသည် (ကစ္စည်းအလို) ကမ္မသာခနေ ကရဏသာခနေ၊ (ရူ-အလို) ကတ္တု, ကမ္မ, ကရဏ, ဘာဝသာခနေ၊ ကာလသုံးပါး၊ အကာရန္တ၊ ပုလ္လိင်, နပုံလိင်၊ ပုရိသာဒိဂိုဏ်း, စိတ္တာဒိဂိုဏ်း ဖြစ်ပါသည်။

၅၃၂။ တဿီလာဒိသု ဏီတွာဝိ စ

သဗ္ဗေဟိ ဓာတူဟိ တဿီလာဒိသွတ္ထေသု ဏီ တု အာဝီ ဣစ္စေတေ ပစ္စယာ ဟောန္တိ။ ။ ပိယံ ပသံသိတုံ သီလံ ယဿ ရညော, သော ဟောတိ ရာဇာ ပိယပသံသီ၊ ဗြဟ္မံ စရိတုံ သီလံ ယဿ ပုဂ္ဂလဿ, သော ဟောတိ ပုဂ္ဂလော ဗြဟ္မစာရီ၊ ပသယှ ပဝတ္တိတုံ သီလံ ယဿ ရညော, သော ဟောတိ ရာဇာ ပသယှ ပဝတ္တာ၊ ဘယံ ပဿိတုံ သီလံ ယဿ သမဏဿ, သော ဟောတိ သမဏော ဘယ ဒဿာဝီ ဣစ္စေဝမာဒိ။

✱ သဗ္ဗေဟိ၊ခပ်သိမ်းသော ဓာတ်တို့မှ၊ပရေနောက်၌၊တဿီလာဒိသု၊တဿီလ, အစရှိသော အနက်တို့၌။ဏီ တွာဝိစ၊ဏီပစ္စည်း, တုပစ္စည်း, အာဝီပစ္စည်းတို့သည်လည်း။ ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ။ ✱ သဗ္ဗေဟိ၊ခပ်သိမ်းကုန်သော။ဓာတူဟိ၊ဓာတ်တို့မှ၊ပရေနောက် ၌၊တဿီလာဒိသွတ္ထေသု၊တဿီလ, အစရှိသော အနက်တို့၌လည်း။ဏီ တု အာဝီ ဣစ္စေတေ ပစ္စယာ၊ဏီပစ္စည်း, တုပစ္စည်း, အာဝီပစ္စည်းတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

✱ ယဿ ရညော၊အကြင်မင်း၏၊သီလံ၊ပကတိ အလေ့သည်။ပိယံ၊ချစ်အပ်သူကို။ ပသံသိတုံ၊ချီးမွမ်းခြင်းငှာ။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။သောရာဇာ၊ထိုမင်းသည်။ပိယပသံသီ၊ပိယပသံသီ မည်၏။ [ပိယပသံသီ၊ချစ်အပ်သူကို ချီးမွမ်းခြင်းငှာ ပကတိအလေ့ရှိသော မင်း] ✱ ယဿ ပုဂ္ဂလဿ၊အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၏။သီလံ၊ပကတိအလေ့သည်။ဗြဟ္မံ၊မြတ်သောအကျင့်ကို။စရိတုံ ကျင့်ခြင်းငှာ။ဟောတိ၊၏။သော ပုဂ္ဂလော၊ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်။ဗြဟ္မစာရီမည်၏။ [ဗြဟ္မစာရီ၊ မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်ခြင်းငှာ ပကတိအလေ့ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်] ✱ ယဿ ရညော၊ အကြင်မင်း၏။သီလံ၊ပကတိအလေ့သည်။ပသယှ၊နှိပ်စက်၍။ပဝတ္တိတုံ၊ဖြစ်ခြင်းငှာ။(ဝါ) ဆိုခြင်းငှာ။ဟောတိ၊၏။သော ရာဇာ၊ထိုမင်းသည်။ပသယှပဝတ္တာ၊မည်၏။ [ပသယှပဝတ္တာ နှိပ်စက်၍ ဆိုခြင်းငှာ ပကတိအလေ့ရှိသော မင်း] ✱ ယဿ သမဏဿ၊အကြင်ရဟန်း၏။ သီလံ၊ပကတိအလေ့သည်။ဘယံ၊ဘေးကို။ပဿိတုံ၊ရှုခြင်းငှာ။ဟောတိ၊၏။သော သမဏော၊ ထိုရဟန်းသည်။ဘယဒဿာဝီ၊မည်၏။[ဘယဒဿာဝီ၊ဘေးကို ရှုခြင်းငှာ ပကတိအလေ့ ရှိသောရဟန်း။]ဣစ္စေဝမာဒိ၊ဤသို့အစရှိသောပုံစံတို့ကို။ယောဇေတဗ္ဗာ၊ယှဉ်အပ်ကုန်၏။

➢ တဿီလာဒိသု+ဏီတွာဝီ (ဏီတုအာဝီ) +စ-တု ၃-ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်

➢ **အာဝီ-အရ** ။ ။ တဒ္ဓမ္မ, တဿာဓုကာရီအနက်တို့ကို ယူရပါမည်။

➢ **တု, အာဝီပစ္စည်းတို့ကို တစ်ခန်းထပ်၍ ဆိုရကျိုး** ။ ။ တဿီလ, တဒ္ဓမ္မ, တဿာ

http://www.dhammadownload.com

စုကာရီ အနက်တို့၌လည်း တုပစ္စည်း အာဝီပစ္စည်းသက်နိုင်သေး၏ဟု အထူးပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။ (ဋီကာ)

➤ **စသဒ္ဒါ၏အနက်** ။ ။ စသဒ္ဒါသည် (ရှု-အလို) သမုစ္စည်းအနက် ဖြစ်ပါသည်။ (နိဒ္ဒေသအလို) ဏီ, တု, အာဝီပစ္စည်းသုံးပါးကို ပေါင်းသောကြောင့် သမ္ပိဏ္ဍနအနက် ဖြစ်ပါသည်။

➤ **စသဒ္ဒါ ဆိုရကျိုး/စသဒ္ဒါဖြင့် ပြဆိုအပ်သော အဓိပ္ပါယ်** ။ ။ စသဒ္ဒါဖြင့် ပဏ္ဍိတမာနီ, ဗဟုသုတမာနီ ပြယုဂ်တို့ဝယ် မိမိကိုယ်ကို အထင်ကြီးခြင်း အတ္တမာနအနက်၌ရင်း၊ အတ္တမာန မဟုတ်ရာ၌ရင်း ဏီပစ္စည်းသက်ရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

➤ **တဿီလ, တဒ္ဓမ္မ, တဿာဓုကာရီ အထူး** ။ ။ ပင်ကိုယ်ရင်းအလေ့စရိုက် သဘောသည် တဿီလ၊ သူတော်ကောင်းတို့၏ အလေ့အကျင့်ဖြစ်သော ထင်ရှားသော သဘောသည် တဒ္ဓမ္မ၊ သူတော်ကောင်းတို့၏ အလေ့အကျင့်ကြိယာကို ရိုသေကောင်းမွန်စွာ ပြုခြင်းသည် တဿာဓုကာရီ။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

➤ **ဘိက္ခနသီလော ယာစနသီလော ဘိက္ခု-၌ တဿီလ စသည်ခွဲပုံ**

➤ **ဘိက္ခတိ ယာစတိ သီလေနာတိ ဘိက္ခု-၌ တဿီလ စသည်ခွဲပုံ**

(၁) ဘိက္ခုစာတ်၏ ယာစနတ္ထ ပင်ကိုယ်ရင်းသဘာဝဖြစ်သော ရဟန်း၏ တောင်းစားတတ်သော သဘောသတ္တိရုပ်သည် မတောင်းစားသော်လည်း ပြကတေ့တည်ရှိ၍ တဿီလ၊ (၂) ဆွမ်းခံသော အကျင့်သည် ဘုရား,စသော သူတော်ကောင်းတို့၏ အကျင့်တည်းဟု သပိတ်လွယ်ကာ ဆွမ်းခံရွာသို့ လှည့်လည်သောအခါ တောင်းကြိယာ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာသည့် ဗျတ္တိရုပ်သည် တဒ္ဓမ္မ၊ (၃) ထိုဆွမ်းခံ တောင်းစားခြင်းကြိယာ ရိုသေကောင်းမွန်စွာ ပြုခြင်းသည် တဿာဓုကာရီ။

➤ **ဝိယပသံသီ-၌ တဿီလ စသည်ခွဲပုံ** ။ ။ (၁) မင်းဖြစ်၌ မူလပင်ကိုယ်ရင်း သဘာဝဖြစ်သော မထင်ရှားသေးသော သတ္တိရုပ်ဖြစ်သော ချီးမွမ်းခြင်းသည် တဿီလ (၂) ချစ်အပ်သောသူကို မြင်၍ ထိုမူလပင်ကိုယ်ရင်း သဘောမှ ထင်ရှားစွာ ဖြစ်ပေါ်လာသော ဗျတ္တိရုပ်ဖြစ်သော ချီးမွမ်းခြင်းသည် တဒ္ဓမ္မ။ (၃) ထိုချစ်အပ်သော သူကို ချီးမွမ်းခြင်း၌ ရိုသေကောင်းမွန်မှန်ကန်စွာ ပြုလုပ်ခြင်းသည် တဿာဓုကာရီ။

➤ **ဏီ, တု, အာဝီပစ္စည်းတို့ကို ကတ္တုသာဓန၌ သွင်းယူရခြင်းအကြောင်း**

ဏီ, တု, အာဝီပစ္စည်းတို့သည် ဓာတ်မှနောက်၌ သက်ရသောကြောင့်ရင်း၊ ကတ္တားအရာ၌ တည်သောကြောင့်ရင်း ကတ္တုသာဓန၌ သွင်းယူရပါသည်။

➤ **ဏီပစ္စည်း၏ သာဓန စသည်** ။ ။ ဏီပစ္စည်းသည် ကတ္တုသာဓန၊ ကာလသုံးပါး၊ ဤကာရန္တ၊ ရတ္တာဒိဂိုဏ်း, ဂဟာပတာဒိဂိုဏ်း၊ လိင်သုံးပါး ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

၅၃၃။ သဒ္ဒ ကုမ စလ မဏ္ဍတ္တ ရှုစာဒီဟိ ယု

သဒ္ဒ ကုမ စလ မဏ္ဍတ္တေဟိ စ ရုစာဒီဟိ စ ဓာတူဟိ ယုပစ္စယော ဟောတိ တဿီလာဒီသွတ္ထေသု။ ။ ယောသနသီလော ယောသနော၊ ဘာသနသီလော ဘာသနော၊ ဧဝံ ဝိဂ္ဂဟော ကာတဗ္ဗော။ ကောဓနော၊ ဒေါသနော၊ စလနော၊ ကမ္ပနော၊ ဖန္ဒနော၊ မဏ္ဍနော၊ ဝိဘူသနော၊ ရောစနော၊ ဇောတနော၊ ဝဍ္ဎနော။

* တဿီလာဒီသု၊တဿီလ အစရှိသောအနက်တို့၌။သဒ္ဒ ကုမ စလ မဏ္ဍတ္ထ ရုစာဒီဟိ၊အသံပြုခြင်း, အမျက်ထွက်ခြင်း, တုန်လှုပ်ခြင်း, တန်ဆာဆင်ခြင်း အနက်ရှိသော ဓာတ်, ရုစဓာတ် အစရှိသည်တို့မှ။ပရေနောက်၌။ယု၊ယုပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

* တဿီလာဒီသွတ္ထေသု၊တဿီလ အစရှိသောအနက်တို့၌။သဒ္ဒ ကုမ စလ မဏ္ဍတ္ထေဟိ၊အသံပြုခြင်း, အမျက်ထွက်ခြင်း, တုန်လှုပ်ခြင်း, တန်ဆာဆင်ခြင်း အနက်ရှိကုန်သော။ဓာတူဟိစ၊ဓာတ်တို့မှရင်း။ရုစာဒီဟိ၊ရုစ အစရှိကုန်သော။ဓာတူဟိစ၊ဓာတ်တို့မှရင်း ပရေ၌။ယုပစ္စယော၊ယုပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊၏။ ။ * ယောသနသီလော၊ကြွေးကြော်တတ်သော အလေ့ရှိ၏။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။ယောသနသီလော၊ ကြွေးကြော်လေ့ရှိသူ မည်၏။ * ဘာသနသီလော၊ဆိုတတ်သော အလေ့ရှိ၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဘာသနော၊ဆိုလေ့ရှိသူ မည်၏။ ဧဝံ၊ဤအတူ။ဝိဂ္ဂဟော၊ဝိဂြိုဟ်ကို။ကာတဗ္ဗော၊ပြုအပ်၏။ * ကောဓနော၊ အမျက်ထွက်လေ့ရှိသူ။ * ဒေါသနော၊ဖျက်ဆီးလေ့ရှိသူ။ * စလနော၊ ကမ္ပနော၊ ဖန္ဒနော၊ တုန်လှုပ်လေ့ရှိသသူ။ * မဏ္ဍနော၊ ဝိဘူသနော၊တန်ဆာဆင်လေ့ရှိသသူ။ * ရောစနော၊ ဇောတနော၊ထွန်းပလေ့ရှိသသူ။ * ဝဍ္ဎနော၊ကြီးပွားလေ့ရှိသသူ။

➢ သဒ္ဒ ကုမ စလ မဏ္ဍတ္ထ ရုစာဒီဟိ+ယု—ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်

➢ အာဒိ-အရ/အာဒိဝန္တ-အရ ။ ။ ဇုတ, ဝဍ္ဎ,စသော ဓာတ်တို့ကို ယူရပါမည်။ [အာဒိ-အရ = အသံပြုခြင်း, အမျက်ထွက်ခြင်း, တုန်လှုပ်ခြင်း, တန်ဆာဆင်ခြင်းအနက်ရှိသော ဓာတ်, ရုစဓာတ်ကို ယူရမည်။ အာဒိဝန္တ-အရ = ဇုတ, ဝဍ္ဎ,စသော ဓာတ်တို့ကို ယူရပါမည်။]

➢ သဒ္ဒတ္ထ-အရ = အသံပြုခြင်းအနက်ရှိသော ယုသ, ဘာသဓာတ် စသည်တို့ကို ယူရပါမည်။ ➢ ကုမတ္ထ-အရ = အမျက်ထွက်ခြင်းအနက်ရှိသော ကုဓ, ဒုသ, ရုသဓာတ် စသည်တို့ကို ယူရပါမည်။ ➢ စလတ္ထ-အရ = တုန်လှုပ်ခြင်းအနက်ရှိသော ကပိ, စလ, ဖဒိဓာတ် စသည်တို့ကို ယူရပါမည်။ ➢ မဏ္ဍတ္ထ-အရ = တန်ဆာဆင်ခြင်းအနက်ရှိသော မဍိ, ဘူသဓာတ် စသည်တို့ကို ယူရပါမည်။

➢ ဤသုတ်တည်ရခြင်းအကြောင်း ။ ။ ကတ္တုကာရကာပဒေသေသုစ-သုတ်သည် တဿီလ,စသော အနက်သုံးပါး၌ မသက်နိုင်သည့်အတွက် ရုပ်မပြီးနိုင်သောကြောင့်

http://www.dhammadownload.com

ဤသုတ်ကို တည်ရပါသည်။

➢ **အတ္ထ-သဒ္ဒါ ထည့်ဆိုရကျိုး** ॥ ॥ အတ္ထ-သဒ္ဒါဖြင့် အသံပြုခြင်းအနက်ရှိသော ဓာတ်အားလုံးကိုရင်း၊ စိတ်ဆိုးခြင်း, အမျက်ထွက်ခြင်း အနက်ရှိသော ဓာတ်အားလုံးကို ရင်း ယူနိုင်ခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

➢ **ယုပစ္စည်း၏ သာဓန,စသည်** ॥ ॥ ယုပစ္စည်းသည် ကတ္တုသာဓန၊ ကာလသုံးပါး အ, အာ ကာရန္တ၊ ပု, စိတ်, ကညာဒိဂိုဏ်း၊ လိင်သုံးပါး ဖြစ်ပါသည်။

၅၃၄။ ပါရာဒိ ဂမိမှာ ၍

ဂမု ဣစ္ဆေတမှာ ဓာတုမှာ ပါရသဒ္ဒါဒိမှာ ရူပစ္စယော ဟောတိ တဿီလာဒီသွတ္တေသု။ ॥ ဘဝဿ ပါရံ ဘဝပါရံ၊ ဘဝပါရံ ဂန္တုံ သီလံ ယဿ ပုရိသဿ သော ဟောတိ ပုရိသော ဘဝပါရဂူ။ တဿီလာဒီသွိတိ ကိမတ္ထံ? ပါရင်္ဂတော။ ပါရာဒီဂမိမှာတိ ကိမတ္ထံ? အနုဂါမီ။

* တဿီလာဒီသု၊တဿီလ အစရှိသော အနက်တို့၌။ပါရာဒိဂမိမှာ၊ပါရ-သဒ္ဒါ, စသည်မှ နောက်ဖြစ်သော ဂမုဓာတ်မှ။ပရေနောက်၌။ရူရူပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

* တဿီလာဒီသွတ္တေသု၊တဿီလ အစရှိသော အနက်တို့၌။ပါရသဒ္ဒါဒိမှာ၊ပါရသဒ္ဒါ စသည်မှ နောက်ဖြစ်သော။ဂမု ဣစ္ဆေတမှာ ဓာတုမှာ၊ဂမုဓာတ်မှ။ပရေ၌။ရူပစ္စယော၊ရူ ပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊၏။ ॥ * ဘဝဿ၊ဘဝ၏။ပါရံ၊ကမ်းတည်း။ဘဝပါရံ၊ဘဝ၏ ကမ်း။ (နိဗ္ဗာန်တည်း) * ဘဝပါရံ၊ဘဝ၏ကမ်း နိဗ္ဗာန်နန်းသို့။ဂန္တုံ၊သွားခြင်းငှာ။ယဿ ပုရိသဿ အကြင်ယောကျ်ား၏။သီလံ၊သီလသည်။ဟောတိ၊၏။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။သော ပုရိသော၊ထိုယောကျ်ားသည်။ဘဝပါရဂူ၊မည်၏။ [ဘဝပါရဂူ၊ ဘဝ၏ကမ်း နိဗ္ဗာန်နန်းသို့ သွားခြင်းငှာ ပကတိအလေ့ရှိသော ယောကျ်ား။] တဿီလာဒီသွိတိပဒံ၊တဿီလာဒီသု ဟူသောပုဒ်သည်။ကိမတ္ထံ၊ဘာအကျိုးရှိသနည်း။ပါရင်္ဂတော၊ကမ်းတဖက်သို့ ရောက်သသူ ပါရာဒီဂမိမှာတိ ပဒံ၊ပါရာဒိဂမိမှာ-ဟူသောပုဒ်သည်။ကိမတ္ထံ၊ဘာအကျိုးရှိသနည်း။အနုဂါမီ၊အစဉ်တစိုက် လိုက်လေ့ရှိသည်။

➢ ပါရာဒီဂမိမှာ+ရူ-ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော ပဉ္စယပိဓိသုတ်

➢ **ပါရာဒိဂမိ- ဝိဂ္ဂဟ** ॥ ॥ ပါရော အာဒိ ယေသံ တေ ပါရာဒယော၊
ပါရာဒီဟိ ဂမိ ပါရာဒိဂမိ။

➢ **အာဒိ-အရ** ॥ ॥ အာဒိ-သဒ္ဒါကို သမီပအနက်ဟောယူလျှင် ပါရ သဒ္ဒါအနီးရှိသော ဂမုဓာတ်ကို ယူရပါမည်။ ပကာရအနက်ဟောယူလျှင် အန္တ, ဝေဒ, အဒ္ဓ-သဒ္ဒါတို့ကို ယူရပါမည်။➢ **အာဒိသဒ္ဒါ၏ အာဒိဝန္တ-အရကား** = အန္တ, ဝေဒ, အဒ္ဓပုဒ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ပါရင်္ဂတော-၌ ရူပစ္စည်း မသက်ရခြင်းအကြောင်း** ॥ ॥ တဿီလ,စသောအနက်

http://www.dhammadownload.com

မဟုတ်သောကြောင့် ပါရဂ်တော-၌ ရှ္မပစ္စည်း မသက်ရပါ။

➤ **အနုဂါမိ-၌ ရှ္မပစ္စည်း မသက်ခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ပါရသဒ္ဒါ စသည်မှ နောက်ဖြစ်သော ဂမုဓာတ် မဟုတ်သောကြောင့် အနုဂါမိ-၌ ရှ္မပစ္စည်း မသက်ရပါ။

➤ **ရှ္မပစ္စည်း၏ သာဓန စသည်** ။ ။ ရှ္မပစ္စည်းသည် ကတ္တုသာဓန၊ ကာလသုံးပါး၊ ဥ, ဦ ကာရန္တ၊ ရတ္တာဒိဂိုဏ်း၊ ပုလ္လိင် ဖြစ်ပါသည်။

၅၃၅။ ဘိက္ခာဒိတော စ

ဘိက္ခ ဣစ္ဆေဝမာဒိဟိ ဓာတူဟိ ရှ္မပစ္စယော ဟောတိ တသီလာဒိသွတ္ထေသု။

ဘိက္ခနသီလော ယာစနသီလော ဘိက္ခု၊ ဝိဇာနနသီလော ဝိည္ဥ။

* တသီလာဒိသု၊တသီလ အစရှိသော အနက်တို့၌၊ဘိက္ခာဒိတောစ၊ဘိက္ခ,အစရှိသော ဓာတ်မှလည်း၊ပရေနောက်၌၊ရှ္မရှ္မပစ္စည်းသည်၊ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * တသီလာဒိ သွတ္ထေသု၊တသီလ အစရှိသော အနက်တို့၌၊ဘိက္ခ ဣစ္ဆေဝမာဒိဟိ ဓာတူဟိ၊ဘိက္ခ, အစရှိသော ဓာတ်တို့မှ၊ပရေ၌၊ရှ္မပစ္စယော၊ရှ္မပစ္စည်းသည်၊ဟောတိ၊၏။

ဘိက္ခနသီလော ယာစနသီလော၊တောင်းစားတတ်သော အလေ့ရှိ၏၊ဣတိ၊ဤ အကြောင်းကြောင့်၊ဘိက္ခု၊ရဟန်းမည်၏။ * ဝိဇာနနသီလော၊သိတတ်သော အလေ့ရှိ၏။ ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်၊ဝိည္ဥ၊ပညာရှိ မည်၏။

➤ ဘိက္ခာဒိတော+စ-တု ၂-ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်

➤ **အာဒိ-အရ** ။ ။ ဉာဓာတ် စသည်ကို ယူရပါမည်။

➤ **စသဒ္ဒါ၏အနက်** ။ ။ စသဒ္ဒါသည် ရှ္မပစ္စည်းကို ငင်သောကြောင့် အနုကၰန အနက် ဖြစ်ပါသည်။ (နိဒ္ဒေသ)

➤ **ရှ္မပစ္စည်းသက်ခြင်းတူပါလျက် ဘိက္ခု-၌ ရဿပြု၍ ဝိည္ဥ-၌ ရဿ မပြုရခြင်း အကြောင်း** ။ ။ ပတိ ဘိက္ခု ရာဇိကာရန္တေဟိ ဣနီ-သုတ်ဖြင့် ဘိက္ခု-သဒ္ဒါနောင် ဣနီ ပစ္စည်းသက်နိုင်သောကြောင့် ဘိက္ခု-၌ ဦကို ဥရဿပြုရပါသည်၊ ဝိည္ဥသဒ္ဒါနောင် ဣနီ ပစ္စည်း မသက်နိုင်သောကြောင့် ဝိည္ဥ-၌ ဦကို ဥရဿ မပြုရပါ။

➤ **ရှ္မပစ္စည်း၏ သာဓန စသည်** ။ ။ ရှ္-ပစ္စည်းသည် ကတ္တုသာဓန၊ ကာလသုံးပါး၊ ဤ, ဥ, ဦ ကာရန္တ၊ ရတ္တာဒိဂိုဏ်း, ဂဟပတာဒိဂိုဏ်း၊ ပုလ္လိင်, ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။

၅၃၆။ ဟနတျာဒီနံ ဏုကော

ဟနတျာဒီနံ ဓာတူနံ အန္တေ ဏုကပစ္စယော ဟောတိ တသီလာဒိသွတ္ထေသု။

အာဟနနသီလော အာဃာတုကော၊ ကရဏသီလော ကာရုကော။

* တသီလာဒိသွတ္ထေသု၊တသီလ အစရှိသော အနက်တို့၌၊ဟနတျာဒီနံ၊ဟန, အစရှိသော ဓာတ်တို့၏၊အန္တေ၊အဆုံး၌၊ဏုကော၊ဏုကပစ္စည်းသည်၊ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

http://www.dhammadownload.com

* တသီလာဒိသွတ္တေသု၊တသီလ အစရှိသော အနက်တို့၌။ဟနတျာဒိနံ၊ဟန, အစရှိကုန်သော။ဓာတူနံ၊ဓာတ်တို့၏။အန္တေ၊အဆုံး၌။ဏုကပစ္စယော၊ဏုကပစ္စည်းသည်။ ယောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ အာဟနနသီလော၊ညှဉ်းဆဲလေ့ရှိ၏။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။ အာဃာတုကော၊သူသတ် (ပါးကွက် အာဃာတသား) မည်၏။ * ကရဏသီလော၊ပြုလုပ်လေ့ရှိ၏။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။ကာရုကော၊လက်သမား မည်၏။

➤ ဟနတျာဒိနံ+ဏုကော–ဟု ၂–ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်

➤ အာဒိ–အရ ။ ။ (ကစ္စည်းအလို) ကရဓာတ်၊ (ရူ-အလို) ကရဓာတ်, ဘီဓာတ်, အဝဓာတ်တို့ကို ယူရပါမည်။

➤ ဥကော–ဟု မဆိုဘဲ ဏုကော–ဟု ဏ–အနုဗန်နှင့်တကွ ဆိုရကျိုး

[ဥကော-ဟုဆိုလျှင် ကာရုကော,စသော ပြယုဂ်တို့၌ ဝုဒ္ဓိ မရောက်နိုင်သောကြောင့်] ဝုဒ္ဓိပြုခြင်းအကျိုးငှာ ဏ-အနုဗန်နှင့်တကွ ဆိုရပါသည်။

➤ ဟနတျာဒိတိ–ဟု ပဉ္စမျန္တဖြင့် မဆိုဘဲ ဟနတျာဒိနံ–ဟု ဆဋ္ဌျန္တဖြင့် ဆိုရခြင်း အကြောင်း/ ဝုတ္တိ၌ အန္တေ–သဒ္ဒါထည့်၍ ဖွင့်ဆိုရခြင်းအကြောင်း

ကိတ်ပစ္စည်းတို့၏ သက်ရာအဆုံးဌာနကို ပြလိုသောကြောင့်-- တည်း။

➤ ဟနတိ–အရ ယူသင့်သော ဓာတ် ။ ။ သံဟနညာယဝါ ရော ယော-သုတ်ကို ထောက်၍ အာပုဗ္ဗ ဟနဓာတ်ကို ယူရပါမည်။

➤ ဟနတိ–အရ မယူသင့်သော ဓာတ် ။ ။ သံပုဗ္ဗ ဟနဓာတ် ဖြစ်ပါသည်။

➤ ဟနာဒိနံ–ဟု မဆိုဘဲ ဟနတျာဒိနံ–ဟု တိ,အက္ခရာနှင့် ဆိုရကျိုး

တိ,အက္ခရာသည် ဟနဓာတ်ကို ညွှန်ပြသော ဓာတုနိဒ္ဒေသတည်းဟု ပြရခြင်းအကျိုးရှိသည်

➤ လိုက်ပုဒ်ကိုကြည့်၍ သုတ်တည်ရကျိုး/ ယောဂဝိဘာဂ ။ ။ တသီလာဒိသု-ဟူသော လိုက်ပုဒ်ကိုကြည့်၍ ဟနတျာဒိနံ ဏုကော-ဟူသော ဝိနာဓိကာရ ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ကာမေတီတိ ကာမုကော၊ ပဇ္ဇတိ ယာတိ ဖေယာတိ ပါဒုကာ (ဏွာဒိ-၂၄) ပြယုဂ်တို့ဝယ် ကတ္တုသာဓန, ကရဏသာဓန အနက်တို့၌လည်း ဏုကပစ္စည်း သက်ရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

➤ ဏုကပစ္စည်း၏ သာဓန စသည် ။ ။ ဏုကပစ္စည်းသည် ကတ္တုသာဓန၊ ကာလ သုံးပါး၊ အကာရန္တ၊ ပုလ္လိင်၊ ပုရိသာဒိဂိုဏ်း ဖြစ်ပါသည်။

➤ တသီလ,စသော အနက်တို့၌ သက်သောသုတ်နှင့် ပစ္စည်းများ

(၁) တသီလာဒိသု ဏီတွာဝိစ-သုတ်ဖြင့် ဏီ, တု, အာဝီပစ္စည်း၊ (၂) သဒ္ဒ ကုဓ စလ မဏ္ဍတ္ထ ရုစာဒိဟိ ယု-သုတ်ဖြင့် ယုပစ္စည်း၊ (၃) ပါရာဒိဂမိမှာ ရူ-သုတ်ဖြင့် ရူပစ္စည်း၊ (၄) ဘိက္ခာဒိတောစ-သုတ်ဖြင့် ရူပစ္စည်း၊ ၅။ ဟနတျာဒိနံ ဏုကော-သုတ်ဖြင့် ဏုကပစ္စည်း-တို့ ဖြစ်ပါသည်။[ဏီ, တု, အာဝီ, ယု, ရူ, ရူ, ဏုက+၇]

http://www.dhammadownload.com

၅၃၇။ နု နိဂ္ဂဟီတံ ပဒန္တေ

ပဒန္တေ နုကာရာဂမော နိဂ္ဂဟီတ မာပဇ္ဇတေ။

အရိံ ဒမေတီတိ အရိန္ဒမော၊ ရာဇာ။ ဝေဿံ တရတီတိ ဝေဿန္တရော၊ ရာဇာ။ ပဘံ ကရောတီတိ ပဘင်္ကရော၊ ဘဂဝါ။

* ပဒန္တေ၊ကံပုဒ်၏အဆုံး၌။နု၊လာသော နု,အက္ခရာသည်။နိဂ္ဂဟီတံ၊နိဂ္ဂဟိတ်အဖြစ်သို့။အာပဇ္ဇတေ၊ရောက်၏။ [ရှုအလို] ပဒန္တေ၊အနီးပုဒ်ဖြစ်သော နာမ်ပုဒ်၏အဆုံး၌။ ဝတ္တမာနော၊ဖြစ်သော။နု၊လာသော နု အက္ခရာသည်။နိဂ္ဂဟီတံ၊သို့။အာပဇ္ဇတေ၊ရောက်၏

[ဗုတ္တိအနက်] * ပဒန္တေ၌။နုကာရာဂမော၊လာသော နု,အက္ခရာသည်။နိဂ္ဂဟီတံ၊သို့။ အာပဇ္ဇတေ၊ရောက်၏။ ။ အရိံ၊ရန်သူကို။ဒမေတိ၊ဆုံးမတတ်၏။ဣတိ၊ဤ အကြောင်းကြောင့်။အရိန္ဒမော၊အရိန္ဒမ မည်၏။[အရိန္ဒမော၊ရန်သူကို ဆုံးမတတ်သော မင်း] ရာဇာ၊အရိန္ဒမမင်းကို ရ၏။ * ဝေဿံ၊ကုန်သည်လမ်းကို။တရတိ၊လွှန်၍ မွေးဖွား၏။ ဣတိ၊ကြောင့်။ဝေဿန္တရော၊မည်၏။ [ဝေဿန္တရော၊ကုန်သည်လမ်းကို လွှန်၍ မွေးဖွားတတ်သော မင်း] ရာဇာ၊ဝေဿန္တရာမင်းကို ရ၏။ * ပဘံ၊အရောင်ကို။ကရောတိ၊ပြုတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ပဘင်္ကရော၊မည်၏။[ပဘင်္ကရော၊အရောင်ကိုပြုတတ်သော ဘုရား] ဘဂဝါ၊ဘုရားကို ရ၏။

➢ နု+နိဂ္ဂဟီတံ+ပဒန္တေ-ဟု ၃-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➢ နု-အရ ။ ။ သညာယ မနု-သုတ်ဖြင့် အ,ပစ္စည်းသက်ပြီးနောက်၌လာသော နု အက္ခရာကို ယူရပါမည်။ ➢ ပဒန္တေ-အရ ။ ။ ဓာတ်၏အစ အနီးဖြစ်သော အရိ, ဝေဿ, ပဘ,စသော နာမ်ဖြစ်သော ကံပုဒ်တို့ကို ယူပါမည်။

➢ န-ဟု မဆိုဘဲ နု-ဟု ဆိုရကျိုး ။ ။ ဘိဒါဒိတော ဣန္န အန္န ဤဏာဝါ-သုတ်၌ ပါသော န,အက္ခရာကိုလည်း နိဂ္ဂဟိတ်ပြုမည်စိုး၍ ထို န,အက္ခရာကို ရှောင်ကွင်းခြင်း အကျိုးငှာ န-ဟု မဆိုဘဲ နု-ဟု ဆိုရပါသည်။

➢ နု,အာဂုံကို နိဂ္ဂဟိတ်ပြုရကျိုး ။ ။ အရိန္ဒမော-၌ နိဂ္ဂဟိတ်ကို ဝဂ္ဂန္တ နပြုရခြင်း, ပဘင်္ကရော-၌ နိဂ္ဂဟိတ်ကို ဝဂ္ဂန္တ ငပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

၅၃၈။ သံ ဟာနညာယ ဝါ ရော ဃော

သံပုဗ္ဗာယ ဟာန ဣစ္စေတာယ ဓာတုယာ အညာယ ဝါ ဓာတုယာ ရပစ္စယော ဟနဿ စ ဃော ဟောတိ။ ။ သမဂ္ဂံ ကမ္မံ သမုပဂစ္ဆတီတိ သံဃော၊ သမန္တတော နဂရဿ ဗာဟိရေ ခဉတီတိ ပရိခါ၊ အန္တံ ကရောတီတိ အန္တကော။

သံ ဣတိ ကိမတ္ထံ? ဥပဟနနံ ဥပဃာတော။

http://www.dhammadownload.com

* [ဝဠဝ ပဒကြံ၍ သုတ်ကို အနက်ပေးပုံ] သံဟနာဝါ။သံရှေးရှိသော ဟနစာတ်မှ ၎င်း။အညာယဝါ။တစ်ပါးသော စာတ်မှ၎င်း။ပရေနောက်၌။ရော။ရ,ပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ယောဝါ။ဟနစာတ်၏ ယပြုသည်လည်း။ဝါ။အချို့။ဟောတိ။ဖြစ်၏။(ကစ္စည်း)

[စတုပ္ပဒကြံ၍၎င်း, ဝါသဒ္ဒါကို သမ္ပိဏ္ဍနအနက်ကြံ၍၎င်း သုတ်ကို အနက်ပေး]

သံဟနာညာယ။သံပုဗ္ဗ ဟနစာတ်မှ တစ်ပါးသော စာတ်နောင်မှ။ရော။ရ,ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊၏။ယောဝါ။ဟနစာတ်၏ ယ,အပြုသည်လည်း။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

[ဝါသဒ္ဒါကို ဝိကပ်အနက်ကြံ၍ သုတ်ကို အနက်ပေးပုံ] သံဟနာညာယ။သံပုဗ္ဗ ဟနစာတ်မှ တစ်ပါးသော စာတ်နောင်မှ။ရော။ရ,ပစ္စည်းသည်။ဝါ။အချို့။ဟောတိ၊၏။ယော၊ ဟနစာတ်၏ ယ,အပြုသည်လည်း။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

[ဝုတ္တိအနက်] သံပုဗ္ဗာယ။သံရှေးရှိသော။ဟန က္ကစ္စေတာယ စာတုယာ ဝါ။ဟနစာတ် မှ၎င်း။အညာယ စာတုယာ ဝါ။တစ်ပါးသော စာတ်မှ၎င်း။ပရေနောက်၌။ရပစ္စယော၊ရ, ပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊၏။ဟနဿ၊ဟနစာတ်၏။ယောစ၊ယပြုသည်လည်း။ဟောတိ၊၏။

သမဂ္ဂ၊အညီအညွတ်။ကမ္မံ၊စတုဝဂ္ဂ,စသော ကံသို့။သမုပဂစ္ဆတိ၊ကောင်းစွာ ကပ်တတ် ၏။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။သံယော၊သံယာ မည်၏။ * နဂရဿ၊မြို့၏။သမန္တတော၊ ထက်ဝန်းကျင်မှ။ဗာဟိရေအပ၌။ခညတိ၊တူးအပ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ပရိက္ခာ၊ကျုံး မည်၏။ * အန္တံ၊အယုတ်ကို။ (ဝါ)အဆုံးကို။ကရောတိ၊ပြုတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။အန္တကော၊မာရ် နတ် (ဝါ) သေမင်း မည်၏။ * သံ ဣတိ ပဒံ၊သံ-ဟူသောပုဒ်သည်။ကိမတ္ထံ၊ဘာအကျိုးရှိ သနည်း။ ဥပဟနနံ၊ကပ်၍ ညှဉ်းဆဲခြင်း။ ဥပဃာတော၊ကပ်၍ ညှဉ်းဆဲခြင်း။

➢ သံဟနာ+အညာယ+ဝါ+ရော+စယော–ဟူ ၅–ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိ/အာဒေသဝိဓိ

➢ အညာယ–အရ/အညာစာတု–အရ ။ ။ ပရိခါ, အန္တကော ပုံစံတို့၌ ပရိရှေးရှိ သော ခနုစာတ်, အန္တသဒ္ဒါပုပဒ ကရစာတ်တို့ကို ယူရပါမည်။

➢ အညာ အပါခါန်အရ ။ ။ သံပုဗ္ဗ ဟနစာတ်, သံရှေး မရှိသော ဟနစာတ်တို့ကို ယူရပါမည်။

➢ ယပြုရမည့် စာတ်အမျိုးအစား ။ ။ ဟနစာတ်ကို ယပြုမှသာ ရုပ်ပြီးနိုင်၏၊ ရုပ်ပြီးဖို့ရာ သုတ်ကိုတည်ရသောကြောင့် ပါဠိတော်ပြယုဂ်အားလျော်စွာ.ဟနစာတ်ကို သာ ယပြုရပါမည်။ [တစ်ပါးသောစာတ်ကို ယ-မပြုရ။] (သာဂေ) ဟနဿ စ ယော ဟောတိ။

➢ ဝါသဒ္ဒါ၏အနက် ။ ။ ဝါသဒ္ဒါသည် သံပုဗ္ဗ ဟနစာတ်နောင်သာမက၊ ခနုစာတ်, ကရစာတ်,စသော အခြားစာတ်နောင်မှလည်း ရပစ္စည်းသက်ရမည်ဟု ပေါင်းသောကြောင့် သမ္ပိဏ္ဍနအနက် ဖြစ်ပါသည်။ (တစ်နည်း) ရပစ္စည်းသက်ခြင်း, ဟနစာတ်ကို ယပြုခြင်း

http://www.dhammadownload.com

သည် နိစ္စ မဟုတ်သောကြောင့် ဝိကပ်အနက် ဖြစ်ပါသည်။

➤ ဝါ-သဒ္ဒါကို သမ္ဘိဏ္ဍနအနက် ကြံရကျိုး ။ ။ ဝါသဒ္ဒါဖြင့် သံပုဗ္ဗ ဟနဓာတ်နောက်၌ ရပစ္စည်းသာ သက်ရသည်မဟုတ်၊ ဟနဓာတ်ကို ယလည်းပြုသေး၏ဟု ပေါင်းခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။ ➤ **ဝါသဒ္ဒါဆိုရကျိုး / ဝါသဒ္ဒါ ဝိကပ်အနက်ကြံရကျိုး** ။ ။ ဝါသဒ္ဒါဖြင့် သဃာတော-၌ ရပစ္စည်းသက်ခြင်းကို တားမြစ်ရခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

➤ **အညာယ-နောင်ဆိုင်သော ဝါသဒ္ဒါဖြင့် သိစေအပ်သော အဓိပ္ပါယ်**

ဝါသဒ္ဒါဖြင့် သံပုဗ္ဗ ဟနဓာတ်နောက်၌သာ ရပစ္စည်းသက်သည်မဟုတ်၊ ပရိပုဗ္ဗ ခနုဓာတ်, အန္တသဒ္ဒူပပဒ ကရဓာတ်တို့မှ နောက်၌လည်း ရပစ္စည်းသက်သေး၏ဟု ပေါင်းခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

➤ **ယော-နောင်ဆိုင်သော ဝါသဒ္ဒါဖြင့် သိစေအပ်သော အဓိပ္ပါယ်**

ဝါသဒ္ဒါဖြင့် သံပုဗ္ဗ ဟနဓာတ်နောက်၌ ရပစ္စည်းသာ သက်သည်မဟုတ်၊ ဟနဓာတ်ကို ယလည်းပြုသေး၏ဟု ပေါင်းခြင်းအကျိုးရှိပါသည်။

➤ **သံဟနနာ-ပုဒ်နောင်ဆိုင်သော ဝါသဒ္ဒါဖြင့် သိစေအပ်သော အဓိပ္ပါယ်**

ဝါသဒ္ဒါဖြင့် သံပုဗ္ဗ ဟနဓာတ်, ပဋိပုဗ္ဗ ဟနဓာတ်တို့နောင် ရပစ္စည်းသက်၏ဟု အထူး ကြံရခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

➤ **ရော-ပုဒ်နောင်ဆိုင်သော ဝါသဒ္ဒါဖြင့် သိစေအပ်သော အဓိပ္ပါယ်**

ဝါသဒ္ဒါဖြင့် သဃာတော (သံ+ဟန+ဏ) ပြယုဂ်၌ ရပစ္စည်း မသက်ရ၊ ဟနဓာတ်ကိုလည်း ယ,မပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

မေး ။ ဤသုတ်ဖြင့် သံရှေ့ရှိသော ဟနဓာတ်နောင်မှသာ ရပစ္စည်းသက်နိုင်သလော?

* မဟုတ်ပါ။ ပဋိဃော ပြယုဂ်၌ ပဋိရှေ့ရှိသော ဟနဓာတ်နောင်မှလည်း ရပစ္စည်း သက်နိုင်ပါသေးသည်။

➤ **ဏ-အနုဗန်နှင့် ရ-အနုဗန် အထူး** ။ ။ ဏ-အနုဗန်ပစ္စည်းကား ဝုဒ္ဓိပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်၊ ရ-အနုဗန် ပစ္စည်းကား ဓာတွန်ဗျည်းကို ချေနိုင်ခြင်း, ဓာတ်၏အစိတ် သရကို ချေရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်၊ ဤသို့ ထူးပါသည်။

➤ **ဥပဃာတော-၌ ရပစ္စည်း မသက်ရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ဥပဃာတောကား ဥပရှေ့ရှိသော ဟနဓာတ်ဖြစ်၍ သံရှေ့ရှိသော ဟနဓာတ် မဟုတ်သောကြောင့် ရပစ္စည်း မသက်ရပါ။

➤ **ဟနဓာတ်၏ ကာရိယများ** ။ ။ သံ ဟနာညာယ ဝါ ရော ယော-သုတ်ဖြင့် ယ ပြု၊ ပစ္စယာ ဒနိဋ္ဌာနိပါတနာ သိဇ္ဈန္တိ-သုတ်ဖြင့် ဃာတပြု၊ ဟနဿ ဃာတော-သုတ်ဖြင့် ဃာတပြု၊ ဝဓော ဝါ သဗ္ဗတ္ထ-သုတ်ဖြင့် ဝဓပြု-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ရပစ္စည်း၏ သာဓန စသည်** ။ ။ ရ-ပစ္စည်းသည် ကတ္တု, ကမ္မ, ဘာဝသာဓန၊

http://www.dhammadownload.com

(တစ်နည်း) သာမညဆိုသောကြောင့် သာဓန (၇)ပါး၊ ကာလသုံးပါး၊ အ, အာ ကာရန္တ၊ ပု, စိတ်, ကညာဒိဂိုဏ်း၊ လိင်သုံးပါး ဖြစ်ပါသည်။

၅၃၉။ ရမှိ ရန္တော ရာဒိနော

ရမှိ ပစ္စယေ ပရေ သဗ္ဗော ဓာတွန္တော ရကာရာဒိ လောပေါ် ဟောတိ။

အန္တကော၊ ပါရဂူ၊ သတ္ထာ၊ ဒိဋ္ဌော ဣစ္စေဝမာဒိ။

* ရမှိ၊ရ,အနုဗန်ရှိသော ပစ္စည်းကြောင့်။ရာဒိ၊ရ, အနုဗန်လျှင် အပိုင်းအခြားရှိသော အန္တော၊အလုံးစုံသော ဓာတ်၏အစိတ်သည်။နော၊ကျေသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

[ရ-ကို အာဂုံ/အနက်မဲ့ကြံဟော ရှုပသိဒ္ဓိနှင့်အညီ သုတ်ကို အနက်ပေးပုံ]

ရမှိ၊ရ-အနုဗန်ရှိသော ပစ္စည်းကြောင့်။ရာဒိ၊ပစ္စည်း ရ,အက္ခရာ အပိုင်းအခြားရှိသော။ အန္တော၊အလုံးစုံသော ဓာတ်၏အစိတ်သည်။နော၊ကျေသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

[ဝုတ္တိအနက်] ပရေနောက်ဖြစ်သော။ရမှိ ပစ္စယေ၊ရပစ္စည်းကြောင့်။ရကာရာဒိ၊ ရ-အနုဗန်လျှင် အပိုင်းအခြားရှိသော။သဗ္ဗော၊အလုံးစုံသော။ဓာတွန္တော၊ဓာတ်၏အစိတ် သည်။လောပေါ်၊ကျေသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * အန္တကော၊မာရ်နတ် (ဝါ) သေမင်း။ * ပါရဂူ၊ကမ်းတစ်ဖက်သို့ ရောက်သောသူ။ * သတ္ထာ၊ဆရာ။ * ဒိဋ္ဌော၊မြင်အပ်၏။ ဣစ္စေဝ မာဒိ၊ဤသို့ အစရှိသော ပုံစံတို့ကို။ယောဇေတဗ္ဗာ၊ယှဉ်စေအပ်ကုန်၏။

> ရမှိ+ရန္တော+ရာဒိ+နော-ဟု ၄-ပုဒ်ရှိသော လောပဝိဓိသုတ်

> ရ (၃)မျိုး အထွေး ။ ။ ရမှိ-၌ ရ-အရ ရ,အနုဗန်ရှိသော ရူ,စသော ပစ္စည်း၊ ရိဋ္ဌ စသော အာဒေသတို့ကို ယူရပါသည်။ ရန္တော-၌ ရ-ကား အာဂုံဖြစ်ပါသည်။ ရာဒိ-၌ ရ ကား ရ,အနုဗန် ဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

> ရမှိ-အရ / နိမိတ်-အရ ။ ။ [ရော အဿ အတ္ထိတိ ရော-ဟု အဿတ္ထိ တဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြု၍ သဒ္ဒါဒိတော ဏ-သုတ်ဖြင့် ဏပစ္စည်းသက်၍ ပြီးသော တဒ္ဓိတ် ပုဒ် ဖြစ်သောကြောင့်] ရမှိ-အရ ရ,အနုဗန်ရှိသော ရမ္မ, ရူ, ရိစ္စ, ရိရိယ, ရတ္ထု, ရာတု, ရိတု ပစ္စည်းများနှင့် ရိဋ္ဌ, ရဋ္ဌ, ရဋ္ဋ, အပြု စသည်တို့ကို ယူရပါမည်။

> ရန္တော-၌ ရ-အရ ။ ။ အာဂမသန္ဓိ ရ, အက္ခရာကို ယူရပါမည်။

> ရာဒိ-အရ /ကာရိ-အရ ။ ။ ရ, အနုဗန်နှင့်တကွ ဓာတွန် ရ, မ, စသည်တို့ကို ယူရပါမည်။ (တစ်နည်း) ရ, အနုဗန် အပိုင်းအခြားရှိသော ခပ်သိမ်းသော ဓာတ်တို့၏ အစိတ်ဗျည်း, အစိတ်သရတို့ကို ယူရပါမည်။

> အန္တော-အရ /ဓာတွန္တော-အရ /ဓာတ်၏အဆုံးဟူသည် ။ ။ ဓာတွန်သရကို ချေပြီး၍ ကျန်နေသော ကရ်, ဂမ်, သာသ်, ဒိသ်, စသည်တို့၌ ရ်, မ်, သ်, စသည်နှင့် သံယော-၌ ယ၏ အသရ ဝိညျှ ဉာဓာတ်၏ အာသရ စသည်တို့ကို ယူရပါမည်။

http://www.dhammadownload.com

➤ **ရ-အနုဗန္ဓရှိသော ပစ္စည်းများ** ။ ။ ရမ္မ, ရွ, ရ, ရိစ္စ, ရိရိယ, ရတ္တု, ရာတု, ရိတု ပစ္စည်းများ ဖြစ်ပါသည်။ ➤ **ရ-အနုဗန္ဓရှိသော အပြုံ အာခေသများ** ▪ ရိုဋ္ဌပြု, ရဋ္ဌပြု, ရဋ္ဌုံပြု စသည်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **နော-သဒ္ဒါ၏အနက်** ။ ။ နော-သဒ္ဒါသည် မမြင်ရခြင်း, ကျေပျောက်ခြင်း, ပျက်စီးခြင်းဟူသော လောပအနက်ကို ဟောပါသည်။

➤ **နော-သဒ္ဒါ ပုဒ်အဆုံးအဖြတ်** ။ ။ ဝုတ္တိ၌ နော-ကို လောပေါ-ဟု ဖွင့်သော ကြောင့်ရင်း။နသဿတိတိ နော-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ နသဓာတ် ကွိပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသောကြောင့်ရင်း။ နော-သဒ္ဒါသည် ကိတ် 'နော'သာ ဖြစ်ပါသည်။ [နာမ်နော, နိပါတ်နော, ပဋိသေဓနော, မဟုတ်ပါ။]

➤ **အာဒိ-သဒ္ဒါ၏အနက်** ။ ။ မရိယာဒအနက် ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ရန္တော-၌ ရ-အက္ခရာ ထည့်ဆိုရကျိုး** ။ ။ ရမ်-၌ ဣသရနှင့် အန္တောရှိ အသရ ၏ သန္ဓိစပ်ခြင်းကို တားမြစ်ရခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

➤ **ရ-အနုဗန္ဓနှင့်တကွ ဓာတွန်ဗျည်းသရကို ချေသော ပုံစံ** ။ ။ အန္တကော, ပါရဂူ, သတ္ထာ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

<u>➤ ရ-အနုဗန္ဓနှင့် ဓာတွန်သရတို့ကို ချေသော ပုံစံ ▪ ဘိက္ခု, ဝိညူ-တို့ဖြစ်သည်။</u>

၅၄၀။ ဘာဝကမ္မေသု တဗ္ဗာနီယာ

ဘာဝကမ္မ ဣစ္စေတေသွတ္ထေသု တဗ္ဗ အနီယ ဣစ္စေတေ ပစ္စယာ ဟောန္တိ သဗ္ဗဓာတူဟိ။ ။ ဘဝိတဗ္ဗံ၊ ဘဝနီယံ၊ အာသိတဗ္ဗံ၊ အာသနီယံ၊ ပဗ္ဗိတဗ္ဗံ၊ ပဗ္ဗနီယံ ကတ္တဗ္ဗံ၊ ကရဏီယံ၊ ဂန္တဗ္ဗံ၊ ဂမနီယံ။

* ဘာဝကမ္မေသု၊ဘော, ကံအနက်တို့၌။သဗ္ဗဓာတူဟိ၊အလုံးစုံသော ဓာတ်တို့မှ။ပရေ နောက်၌။တဗ္ဗာနီယာ၊တဗ္ဗပစ္စည်း, အနီယပစ္စည်းတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

* ဘာဝကမ္မ ဣစ္စေတေသွတ္ထေသု၊ဘော, ကံအနက်တို့၌။သဗ္ဗဓာတူဟိ၊အလုံးစုံသော ဓာတ်တို့မှ။ပရေနောက်၌။တဗ္ဗအနီယဣစ္စေတေ ပစ္စယာ၊တဗ္ဗပစ္စည်း, အနီယပစ္စည်း တို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ။ ဘဝိတဗ္ဗံ၊ဘဝနီယံ၊ဖြစ်ခြင်း, ဖြစ်ရာ၏။ * အာသိတဗ္ဗံ၊ အာသနီယံ၊ကပ်ဝင်ခြင်း, ကပ်ဝင်အပ်၏။ * ပဗ္ဗိတဗ္ဗံ၊ပဗ္ဗနီယံ၊ရောက်ခြင်း, ရောက်အပ် ၏။ * ကတ္တဗ္ဗံ၊ကရဏီယံ၊ပြုခြင်း, ပြုအပ်၏။ * ဂန္တဗ္ဗံ၊ဂမနီယံ၊သွားခြင်း, သွားအပ်၏။

➤ **ဘာဝကမ္မေသု+တဗ္ဗာနီယာ-ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်**

➤ **ဘာဝ-အရ** ။ ။ ကတ္တား, ကံ,စသော ကာရကတို့နှင့် မရောမယှက် သက်သက် သော ဓာတ်တို့၏အနက်ဖြစ်သော သွားခြင်း, ချက်ခြင်း, ရိတ်ခြင်း,စသော ကြိယာကို ယူရပါမည်။ * **ကမ္မ-အရ** ▪ ကြိယာပါပုဗ္ဗနသတ္တိရှိသော ကာရကကို ယူရပါမည်။

http://www.dhammadownload.com

➤ **တဗ္ဗာနိယာ–ဟူ သုတ်ခွဲ၍ တည်ရကျိုး / ယောဂဝိဘာဂ** ။ ။ တဗ္ဗာနိယာ-ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ကတ္တု, ကရဏ, သမ္ပဒါန, အပါဒါန, အဓိကရဏ သာဓနအနက်တို့၌လည်း တဗ္ဗပစ္စည်း, အနီယပစ္စည်း သက်ရခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။ (ပုံစံ) နိယျာတီတိ နိယျာနိကော၊(ကတ္တုသာဓနေ) နဟာယတိ တေနာတိ နဟာနီယံ၊ (ကရဏ) ဒီယတေ အဿာတိ ဒါနီယော၊ (သမ္ပဒါန) သမ္မာ ပဝတ္တတိ အသ္မာတိ သမ္မာပဝတ္တနီယော၊ (အပါဒါန) တိဋ္ဌတိ ဧတ္ထာတိ ဌာနီယော၊ (အဓိကရဏသာဓနေ)။

➤ **တဗ္ဗာနိယာဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် စီရင်နိုင်သော သာဓနများ**

ကတ္တုသာဓနေ, ကရဏသာဓနေ, သမ္ပဒါနသာဓနေ, အပါဒါနသာဓနေ, အဓိကရဏသာဓနေ။

➤ **ဘဝိတဗ္ဗံ–ကို ဘောအနက်, အရဟတ္ထ, သက္ကတ္ထကြံကာ အနက်ပေးပုံ**

ဘဝိတဗ္ဗံ၊ဖြစ်ခြင်း, ဖြစ်ရာ၏။(ဘောအနက်) ဘဝိတဗ္ဗံ၊ဖြစ်ထိုက်၏။(အရဟတ္ထ) ဘဝိတဗ္ဗံ၊ဖြစ်ခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်၏။ (သက္ကတ္ထ)

➤ **အဘိဘဝိတဗ္ဗော–ကို ကမ္မတ္ထ, အရဟတ္ထ, သက္ကတ္ထကြံကာ အနက်ပေးပုံ**

အဘိဘဝိတဗ္ဗော၊လွှမ်းမိုးအပ်၏။(ကမ္မတ္ထ)။ အဘိဘဝိတဗ္ဗော၊လွှမ်းမိုးထိုက်၏။ (အရဟတ္ထ)။ အဘိဘဝိတဗ္ဗော၊လွှမ်းမိုးခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်၏။ (သက္ကတ္ထ)

➤ **ဘဝိတဗ္ဗံ–၌ ဣ,အာဂုံ လာရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ယထာဂမမိကာရောသုတ်ဖြင့် အစဉ်ဗျည်းရှိသော ကိစ္စပစ္စည်း, ကိတ်ပစ္စည်းနှောင်းရာ၌ ဣ,အာဂုံ လာရမည်ဟု ဆိုသောကြောင့် ဘဝိတဗ္ဗံ-၌ ဣ,အာဂုံ လာရပါသည်။

➤ **ဘဝနီယံ–၌ ဣ,အာဂုံ မလာရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ဘဝနီယံ-၌ အနီယပစ္စည်းကား အစဉ်ဗျည်းရှိသော ကိစ္စပစ္စည်းမျိုး မဟုတ်သောကြောင့် ဣ-မလာရပါ။

➤ **ဘဝိတဗ္ဗံ ဘဝတာ ပဒေန–၌ ဧကဝုစ်ဖြင့်သာ ထားရခြင်းအကြောင်း**

➤ **'ဘော' ဟော ကိတ်ကြိယာ၌ ဧကဝုစ်ဖြင့်သာ ထားရခြင်းအကြောင်း**

'ဘော'သည် တစ်ခုတည်းဖြစ်သောကြောင့် ဧကဝုစ်ဖြင့်သာ ထားရပါသည်။

➤ **ဘဝိတဗ္ဗံ–ဟူသော ဘောဟောကြိယာကို နာမ်ကိုဏ်းစဉ်ပုံ** ။ ။ (ပ-ဖြင့်) ဘဝိတဗ္ဗံ၊ (ဒု-ဖြင့်) ဘဝိတဗ္ဗံ၊ (တ-ဖြင့်) ဘဝိတဗ္ဗေန၊ (စ-ဆ-ဖြင့်) ဘဝိတဗ္ဗဿ၊ (မိ-ဖြင့်) ဘဝိတဗ္ဗသ္မာ, ဘဝိတဗ္ဗမှာ, ဘဝိတဗ္ဗာ၊ (သ-ဖြင့်) ဘဝိတဗ္ဗသ္မိံ, ဘဝိတဗ္ဗမှိ, ဘဝိတဗ္ဗေ-ဟု ဧကဝုစ် စိတ္တာဒိကိုဏ်းအတိုင်း ရုပ်စဉ်ရမည်။

➤ **ကိစ္စပစ္စည်းတို့နောင် သက်ရာဒွာနနှင့် လိင်, ဝုစ်** ။ ။ ကိစ္စပစ္စည်းတို့သည် အကမ္မကဓာတ်နောင် ဘောအနက်၌ သက်ပါသည်။ လိင်အားဖြင့် နပုလ္လိင်၊ ဝုစ်အားဖြင့် ဧကဝုစ်ဖြစ်ပါသည်။ သကမ္မကဓာတ်နောင် ဘောအနက်, ကံအနက်တို့၌ သက်ပါသည်၊ လိင်အားဖြင့် အဘိဓေယျလိင်သို့လိုက်၍ လိင်သုံးပါး၊ ဝုစ်အားဖြင့် ဧကဝုစ်, ဗဟုဝုစ်ဖြစ်သည်။

http://www.dhammadownload.com

➤ **ဘာဝကမ္မေသု-သဒ္ဓါ ထည့်ဆိုရကျိုး** ။ ။ နန္ဒာဒိဟိ ယု-သုတ်ဖြင့် ကတ္တားအနက်၌ ယုပစ္စည်းသက်ခြင်းကို တားမြစ်ရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

➤ **ဘာဝ ကမ္မ-သဒ္ဓါ နှစ်ခုအထူး** ။ ။ ဘာဝကမ္မေသု ယော-သုတ်ဖြင့် ရုပ်ပြီးခြင်း အကျိုးငှာသာ ယပစ္စည်းသက်ခြင်းကြောင့် ထို ဘာဝကမ္မေသု-ပုဒ်သည် ဝါစ္စတ္ထကို မငဲ့မူ၍ ဝိသယမတ္တ အဖြစ်ဖြင့်သာငဲ့၍ အာဓာရသတ္တမီဝိဘတ် အဆုံးရှိသောပုဒ် ဖြစ်ပါသည်။ ဘာဝကမ္မေသု တဗ္ဗာနီယာ-သုတ်ဖြင့် ဘော, ကံအနက်တို့၌ တဗ္ဗ, အနီယပစ္စည်းသက်ခြင်းကြောင့် ထို ဘာဝကမ္မေသုပုဒ်သည် ဝါစ္စတ္ထအဖြစ်ဖြင့် ငဲ့၍ အာဓာရသတ္တမီဝိဘတ် အဆုံးရှိသောပုဒ် ဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

➤ **တဗ္ဗ, အနီယ, စသော ကိစ္စပစ္စည်းအဆုံးရှိသောပုဒ်များကို သုတ်ရင်းဖြင့် နာမ်ငဲ့ရ/ မငဲ့ရ** ။ ။ တေ ကိစ္စာ၊ အညေ ကိတ်-သုတ်တို့ကိုထောက်၍ ကိစ္စပစ္စည်းတို့သည် 'ကိတက' မဟုတ်သောကြောင့် တဒ္ဓိတ, စသောသုတ်ရင်းဖြင့် နာမ်မငဲ့နိုင်ပါ၊ စသဒ္ဒါဖြင့် နာမ်ငဲ့ရပါသည်။ ➤ **တဗ္ဗပစ္စည်း၏ သာဓန စသည်** ။ ။ တဗ္ဗ-ပစ္စည်းသည် ကတ္တု, ကမ္မ, ဘာဝ သာဓန၊ ကာလသုံးပါး၊ အ, အာကာရန္တ ပု, စိတ်, ကညာဒိဂိုဏ်း၊ လိင်သုံးပါး။

➤ **အနီယ-ပစ္စည်း၏ သာဓန, စသည်** ။ ။ အနီယ-ပစ္စည်းသည် သာဓန (၇) ပါး၊ အ, အာကာရန္တ ပု, စိတ်, ကညာဒိဂိုဏ်း၊ လိင်သုံးပါး ဖြစ်ပါသည်။

၅၄၁။ ဏျော စ

ဘာဝကမ္မေသု သဗ္ဗဓာတူဟိ ဏျပစ္စယော ဟောတိ။

ကတ္တဗ္ဗံ ကာရိယံ၊ ဇေတဗ္ဗံ ဇေယျံ၊ နေတဗ္ဗံ နေယျံ ဣစ္စေဝမာဒိ။

စဂ္ဂဟဏေန တေယျပစ္စယော ဟောတိ၊ ဉာတဗ္ဗံ ဉာတေယျံ၊ ဒဋ္ဌေယျံ၊ ပတ္တေယျံ ဣစ္စေဝမာဒိ။

* ဘာဝကမ္မေသု၊ဘော, ကံအနက်တို့၌။သဗ္ဗဓာတူဟိ၊အလုံးစုံသော ဓာတ်တို့မှ။ ပရေနောက်၌။ဏျော၊စ၊ဏျပစ္စည်းသည်လည်း။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * ဘာဝကမ္မေသု၊တို့၌။သဗ္ဗဓာတူဟိ၊တို့မှ။ပရေ၌။ဏျပစ္စယော၊ဏျပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

ကတ္တဗ္ဗံ၊ပြုခြင်း, ပြုအပ်၏။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။ကာရိယံ၊ကာရိယ မည်၏။ * ဇေတဗ္ဗံ၊အောင်ခြင်း, အောင်အပ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဇေယျံ၊ဇေယျ မည်၏။ * နေတဗ္ဗံ ဆောင်ခြင်း, ဆောင်အပ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။နေယျံ၊မည်၏။ဣစ္စေဝမာဒိ၊ဤသို့ အစရှိသော ပုံစံတို့ကို။ယောဇေတဗ္ဗာ၊ယှဉ်စေအပ်ကုန်၏။ **စဂ္ဂဟဏေန**၊စသဒ္ဒါဖြင့်။တေယျပစ္စယော စ၊တေယျပစ္စည်းသည်လည်း။ဟောတိ၊၏။ ဉာတဗ္ဗံ၊သိခြင်း, သိအပ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ ဉာတေယျံ၊မည်၏။ဒဋ္ဌေယျံ၊မြင်ခြင်း, မြင်အပ်၏။ ပတ္တေယျံ၊ရောက်ခြင်း, ရောက်အပ်၏။ ဣစ္စေဝမာဒိ၊ဤသို့ အစရှိသော ပုံစံတို့ကို။ယောဇေတဗ္ဗာ၊ယှဉ်စေအပ်ကုန်၏။

http://www.dhammadownload.com

➤ ဗျော+စ-ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယပိမိသုတ်

➤ **လိုက်ပုံ** ။ ။ ဘာဝကမ္မေသု တဗ္ဗာနီယာ-သုတ်မှ ဘာဝကမ္မေသု-လိုက်သည်။

➤ **စသဒ္ဒါ၏အနက်** ။ ။ စသဒ္ဒါသည် သမုစ္စည်းအနက် ဖြစ်ပါသည်။

➤ **စသဒ္ဒါဆိုရကျိုး** ။ ။ စသဒ္ဒါဖြင့် ဉာတေယျံ, ဒဋ္ဌေယျံ, ပတ္တေယျံ,စသော ပြယုဂ်တို့ဝယ် ဘော, ကံအနက်တို့၌ တေယျပစ္စည်းသက်ရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။(ကစ်+ရူ)

➤ **ဏျပစ္စည်း၏ သာခနဲ့,စသည်** ။ ။ ဏျ-ပစ္စည်းသည် ကတ္တု, ကမ္မ, ကရဏ, ဘာဝသာခနေ၊ ကာလသုံးပါး၊ အ, အာကာရန္တ ပု, စိတ်, ကညာဒိဂိုဏ်း၊ လိင်သုံးပါး။ [ဘဝတီတိ ဘဗ္ဗော၊ ကတ္တုဗ္ဗတ္တိ ကာရိယံ၊ မဍ္ဂတေ ဇေတနာတိ မဍ္ဂံ၊ ကတ္တဗ္ဗံ ကာရိယံ။]

➤ **တေယျပစ္စည်း၏ သာခနဲ့,စသည်** ။ ။ တေယျ-ပစ္စည်းသည် ကမ္မ, ဘာဝသာခနေ ကာလသုံးပါး၊ အ, အာကာရန္တ ပု, စိတ်, ကညာဒိဂိုဏ်း၊ လိင်သုံးပါး။

➤ **တဒ္ဓိတ် ဏျပစ္စည်းနှင့် ကိတ် ဏျပစ္စည်းတို့ ထူးပုံ** ။ ။ တဒ္ဓိတ်ဏျပစ္စည်းသည် ဂုဏ်ဝိသေသနကို ဆိုလိုရာ၌ ဗြာဟ္မဏ,စသော နာမ်ပုဒ်နောင် သဒ္ဒပဝတ္တိနိမိတ်ဟူသော ဘာဝအနက်, ကမ္မအနက်, သကတ်အနက်တို့၌ သက်၍ နိစ္စ နပုံလိင်ဖြစ်ပါသည်။ ကိတ်ဏျပစ္စည်းသည် ဘော, ကံအနက်တို့၌သက်၍ လိင်သုံးပါး ဖြစ်ပါသည်။ဤသို့ထူးသည်။

➤ **တဒ္ဓိတ်ဏျပစ္စည်းနှင့် ကိတ်ဏျပစ္စည်း တူပုံ** ။ ။ ဏျ,အက္ခရာအားဖြင့်ရင်း၊ အဆင်းသဏ္ဌာန်အားဖြင့်ရင်း, သုတိအားဖြင့်ရင်း, ဏ,အနုဗန်ကျေခြင်းအားဖြင့်ရင်း, ဝုဒ္ဓိအကျိုးဆက်အားဖြင့်ရင်း, သက်ရာအနက်ဖြစ်သည့် ဘာဝ, ကမ္မ-ဟူသော ဝေါဟာရသာမညအားဖြင့်ရင်း တူကြပါသည်။ ➤ **ဏျပစ္စည်း၏ ကာရိယများ** ။ ။ ဘူတောဗ္ဗ-သုတ်ဖြင့် အဗ္ဗပြု၊ ဝဒ မဒ ဂမု ယုဇ ဂရဟာကာရာဒီဟိ ဇ္ဇ မ္မ ဂ္ဂ ယှေယျာ ဂါရောဝါ-သုတ်ဖြင့် ဇ္ဇပြု, မ္မပြု, ဂ္ဂပြု, ယှပြု, ယျေပြုတို့ ဖြစ်ပါသည်။

၁၅၄၂။ **ကရမှာ ရိစ္စ**

ကရ ဣစ္စေတမှာ ဓာတုမှာ ရိစ္စပစ္စယော ဟောတိ ဘာဝကမ္မေသု။
ကတ္တဗ္ဗံ ကိစ္စံ။

* ဘာဝကမ္မေသု၊ဘော, ကံအနက်တို့၌။ကရမှာ၊ကရဓာတ်မှ။ပရေနောက်၌။ရိစ္စ၊ရိစ္စပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * ဘာဝကမ္မေသု၊တို့၌။ကရ ဣစ္စေတမှာ ဓာတုမှာ၊ ကရဓာတ်မှ။ပရေနောက်၌။ရိစ္စပစ္စယော၊ရိစ္စပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

ကတ္တဗ္ဗံ၊ပြုခြင်း, ပြုအပ်၏။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။ကိစ္စံ၊ကိစ္စ မည်၏။

➤ ကရမှာ+ရိစ္စ-ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယပိမိသုတ်

➤ **ဤသုတ်ဖြင့် ကရဓာတ်နောင်မှသာ ရိစ္စ,ပစ္စည်း သက်နိုင်ပါသလော?**

➤ **ရိစ္စ-ဟု သုတ်ခွဲ၍ တည်ရကျိုး / ယောဂဝိဘာဂ** ။ ။ ရိစ္စ-ဟူသော ယောဂ

http://www.dhammadownload.com

ဝိဘာဂဖြင့် ဘစ္ဆော (ဘရ+ရိစ္ဆ) ပဋိစ္ဆော (ပဋိပုစ္ဆ ဣ+ရိစ္ဆ) ပုံစံတို့၌ ကရဓာတ်မှတစ်ပါး ဘရဓာတ်, ပဋိပုစ္ဆ ဣဓာတ်တို့နောင်မှလည်း ရိစ္ဆပစ္စည်း သက်ရခြင်းအကျိုးရှိပါသည်။

➤ **ကရမှာ ရိစ္ဆ-ဟု ကရဓာတ်ကိုသာ ဆိုရခြင်းအကြောင်း/ကရမှာ ရိစ္ဆ-ဟု သုတ်တည်ရခြင်းအကြောင်း** ။ ။[ဘရ,စသော ဓာတ်တို့နောင် ရိစ္ဆပစ္စည်း သက်နိုင်သော်လည်း] ကရဓာတ်နောင် ရိစ္ဆပစ္စည်းသက်သော ပြယုဂ်တို့၏ များသောကြောင့်-- တည်း။

➤ **ရိစ္ဆ,ပစ္စည်း၏ သာဓနစသည်** ။ ။ ရိစ္ဆ-ပစ္စည်းသည် ဘာဝ, ကမ္မသာဓန၊ ကာလ သုံးပါး၊ အ, အာကာရန္တ၊ ပု, စိတ်, ကညာဒိဂိုဏ်း၊ လိင်သုံးပါး ဖြစ်ပါသည်။

၅၄၃။ ဘူတော'ဗ္ဗ

ဘူ ဣစ္စေတာယ ဓာတုယာ ဏျပစ္စယဿ ဦကာရေန သဟ အဗ္ဗာဒေသော ဟောတိ ဘာဝကမ္မေသု။ ။ ဘဝိတဗ္ဗော ဘဗ္ဗော၊ ဘဝိတဗ္ဗံ ဘဗ္ဗံ။

✱ ဘာဝကမ္မေသု၊သော, ကံအနက်တို့၌။ဘူတော၊ဘူဓာတ်မှ။ပရဿ၊နောက်ဖြစ်သော ဏျဿ၊ဏျပစ္စည်း၏။အန္တေန၊ဓာတ်၏အစိတ် ဦ,အက္ခရာနှင့်။သဟ၊တကွ။အဗ္ဗ၊အဗ္ဗပြု သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ ✱ ဘူ ဣစ္စေတာယ ဓာတုယာ၊ဘူဓာတ်မှ။ပရဿ၊သော။ဏျ ပစ္စယဿ၊ဏျပစ္စည်း၏။ဦကာရေန၊ဓာတ်၏အစိတ် ဦ,အက္ခရာနှင့်။သဟ၊တကွ။အဗ္ဗာ ဒေသော၊အဗ္ဗပြုသည်။ဟောတိ၊၏။ ။ ✱ ဘဝိတဗ္ဗော၊ဖြစ်ခြင်း, ဖြစ်ထိုက်၏။ဣတိ၊ဤ အကြောင်းကြောင့်။ဘဗ္ဗော၊ဘဗ္ဗ မည်၏။ ✱ ဘဝိတဗ္ဗံ၊ဖြစ်ခြင်း, ဖြစ်ထိုက်၏။ဣတိ၊ဤ အကြောင်းကြောင့်။ဘဗ္ဗံ၊ဘဗ္ဗ မည်၏။

➤ ဘူတော+အဗ္ဗ-ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➤ **ကာရိ-အရ** ။ ။ ဏျပစ္စည်းနှင့် ဘူဓာတ်၏အစိတ်ဦကို ယူရပါမည်။

➤ **ကာရီဖြစ်သင့်သောသုတ်** • ဏျော,စ-သုတ် ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ဘူ-အရ** ။ ။ ဘုဿ ဦ ဘူ-ဟု ဆဋ္ဌီသုဒ္ဓတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြု၍ ဘူ ဓာတ်၏ အစိတ်ဖြစ်သော ဦ,အက္ခရာကို ယူရပါမည်။

➤ **အဗ္ဗ-အရ** ။ ။ အန္တေန အဗ္ဗ အန္တဗ္ဗ-ဟု တတိယာသုဒ္ဓတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထ ပြု၍ အစိတ်ဖြစ်သော ဦ,အက္ခရာနှင့်တကွ အဗ္ဗ, အပြုကို ယူရပါမည်။

➤ **အဗ္ဗ ရုပ်ပြီးပုံ** ။ ။ အန္တဗ္ဗ-ဟု ဆိုလိုလျက် ဝဏ္ဏနာသ နိရုတ္တိနည်းဖြင့် အန္တ- သဒ္ဒါကို ချေ၍ 'အဗ္ဗ'ဟု ရုပ်ပြီးပါသည်။

➤ **အဗ္ဗ-၏ လိင်** ။ ။ (ကစ္စည်းအလို) ပုလ္လိင်, နပုလ္လိင်၊ (ရူ-အလို) လိင်သုံးပါး။

➤ **ဏျ-သဒ္ဒါ အလိုက်စံရကျိုး** ။ ။ ဏျပစ္စည်း အဆုံးရှိသည်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်းအကျိုး ငှာ ဏျ-သဒ္ဒါ လိုက်လာပါသည်။

မေး ။ ။ ဤသုတ်ဖြင့် အဘယ့်ကြောင့် အဘယ်အနက်၌သက်သော ပစ္စည်းကို အဘယ်

http://www.dhammadownload.com

သို့ စီရင်ရမည်နည်း။

* မဏ္ဍူက ဂတိကနည်းဖြင့် ရမ္ဘိ ရန္တော ရာဒိနော-သုတ်မှ တတိယာဝိဘတ်ပြန်၍ အန္တသဒ္ဒါလိုက်လာသောကြောင့်ရင်း, ဘာဝကမ္မေသု တဗ္ဗာနီယာ-သုတ်မှ ဘာဝကမ္မေသု-သဒ္ဒါ လိုက်လာသောကြောင့်ရင်း, ဏျောစ-သုတ်မှ ဆဋ္ဌီဝိဘတ်ပြန်၍ ဏျ-သဒ္ဒါလိုက်လာသောကြောင့်ရင်း ဘူဓာတ်နောင် ဘော, ကံအနက်၌သက်သော ဏျပစ္စည်းကို အစိတ်ဖြစ်သော ဦ,အက္ခရာနှင့်တကွ 'အဗ္ဗ' ပြုရပါမည်။

➤ ဘူ၏ ဦးနှင့်တကွ အဗ္ဗ ပြုရခြင်းအကြောင်း ॥ ॥ ရမ္ဘိ ရန္တော ရာဒိနော-သုတ်မှ မဏ္ဍူက ဂတိကနည်းဖြင့် တတိယာဝိဘတ်ပြန်၍ အန္တ-သဒ္ဒါလိုက်လာသောကြောင့် ဘူ၏ ဦးနှင့်တကွ အဗ္ဗ ပြုရပါသည်။

➤ ဘော, ကံအနက်တို့၌သာ အဗ္ဗ ပြုရခြင်းအကြောင်း ॥ ॥ ဘာဝကမ္မေသု တဗ္ဗာနီယာ-သုတ်မှ ဘာဝကမ္မေသု-သဒ္ဒါ လိုက်လာသောကြောင့်-- တည်း။

➤ ဏျပစ္စည်းကို အဗ္ဗ ပြုရခြင်းအကြောင်း ॥ ॥ ဏျောစ-သုတ်မှ ဆဋ္ဌီဝိဘတ်ပြန်၍ ဏျ-သဒ္ဒါ လိုက်လာသောကြောင့် ဏျပစ္စည်းကို အဗ္ဗပြုရပါသည်။

၅၄၄။ ဝဒ မဒ ဂမု ယုဇ ဂရဟာကာရာဒီဟိ ဇ္ဇ မ္မ ဂ္ဂ ယှေယျာ ဂါရော ဝါ

ဝဒ မဒ ဂမု ယုဇ ဂရဟာကာရန္တ ဣစ္စေဝမာဒီဟိ ဓာတူဟိ ဏျပစ္စယဿ ယထာသင်္ချံ ဇ္ဇ မ္မ ဂ္ဂ ယှ ယျောဒေသာ ဟောန္တိ ဝါ ဓာတွန္တေန သဟ၊ ဂရဿ စ ဂါရော ဟောတိ ဘာဝကမ္မေသု။

ဝဇ္ဇတ္တပ္ပံ ဝဇ္ဇံ၊ မဒနီယံ မဇ္ဇံ၊ ဂမနီယံ ဂမ္မံ၊ ယောဇနီယံ ယောဂ္ဂံ၊ ဂရဟိတဗ္ဗံ ဂါရယှံ၊ ဒါတဗ္ဗံ ဒေယျံ၊ ပါတဗ္ဗံ ပေယျံ၊ ဟာတဗ္ဗံ ဟေယျံ၊ မာတဗ္ဗံ မေယျံ၊ ဉာတဗ္ဗံ ဉေယျံ ဣစ္စေဝမာဒိ။

* ဘာဝကမ္မေသု၊ဘော, ကံ အနက်တို့၌။ဝဒ မဒ ဂမု ယုဇ ဂရဟာကာရာဒီဟိ၊ ဝဒ မဒ ဂမု ယုဇ ဂရဟဓာတ်, အာကာရန္တဓာတ် အစရှိသည်တို့မှ။ပရဿ၊နောက်ဖြစ်သော။ဏျဿ၊ဏျပစ္စည်း၏။အန္တေန၊ဓာတ်၏အစိတ်နှင့်တကွ။ဇ္ဇ မ္မ ဂ္ဂ ယှေယျာ၊ဇ္ဇပြု, မ္မပြု, ဂ္ဂပြု, ယှပြု, ယျေပြုတို့သည်။ဝါ၊အချို့။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ဂါရောဝါ၊ဂရ-သဒ္ဒါ၏ ဂါရ ပြုသည်လည်း။ဟောတိ၊၏။ ॥ * ဘာဝကမ္မေသု၊တို့၌။ဝဒ မဒ ဂမု ယုဇ ဂရဟာကာရန္တ ဣစ္စေဝမာဒီဟိ၊ ဝဒ မဒ ဂမု ယုဇ ဂရဟဓာတ်, အာကာရန္တဓာတ် အစရှိကုန်သော။ ဓာတူဟိ၊ဓာတ်တို့မှ။ပရဿ၊နောက်ဖြစ်သော။ဏျပစ္စယဿ၊ဏျပစ္စည်း၏။ဓာတွန္တေန၊ ဓာတ်၏အစိတ်နှင့်။သဟ၊တကွ။ယထာသင်္ချံ၊အစဉ်အတိုင်း။ဇ္ဇ မ္မ ဂ္ဂ ယှယျောဒေသာ၊ဇ္ဇပြု, မ္မပြု, ဂ္ဂပြု, ယှပြု, ယျေပြုတို့သည်။ဝါ၊အချို့။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ဂရဿ၊ဂရ-သဒ္ဒါ၏။ ဂါရောစ၊ဂါရ ပြုသည်လည်း။ဟောတိ၊၏။

http://www.dhammadownload.com

* ဝတ္တပ္ပံ၊ပြောဆိုခြင်း, ပြောဆိုအပ်၏။ဏ္ဍတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။ဝစ္စံ၊စကားမည်၏။ * မဒနိယံ၊ယစ်မူး, ရူးသွပ်ခြင်း။ မဇ္ဇံ၊ယစ်မူး, ရူးသွပ်ခြင်း။ * ဂမနိယံ၊သွားရောက်ခြင်း, သွားရောက်အပ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဂမ္မံ၊မည်၏။ * ယောဇနိယံ၊ယှဉ်ခြင်း, ယှဉ်အပ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ယောဂ္ဂံ၊မည်၏။ * ဂရဟိတပ္ပံ၊ကဲ့ရဲ့ခြင်း, ကဲ့ရဲ့အပ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဂါရယှံ၊မည်၏။ * ဒါတပ္ပံ၊ပေးခြင်း, ပေးအပ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဒေယျံ၊မည်၏။ * ပါတပ္ပံ၊သောက်ခြင်း, သောက်အပ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ပေယျံ၊မည်၏။ * ဟာတပ္ပံ၊စွန့်ခြင်း, စွန့်အပ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဟေယျံ၊မည်၏။ * မာတပ္ပံ၊နှိုင်းရှည့်ခြင်း, နှိုင်းရှည့်အပ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။မေယျံ၊မည်၏။ * ဉာတပ္ပံ၊သိခြင်း, သိအပ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဉေယျံ၊မည်၏။ ဣစ္စေဝမာဒိ၊ဤသို့ အစရှိသော ပုံစံတို့ကို။ယောဇေတဗ္ဗာ၊ယှဉ်စေအပ်ကုန်၏။

➤ ဝဒ မဒ ဂမု ယုဇ ဂရဟာကာရာဒီဟိ+ဇ္ဇ မ္မ ဂ္ဂ ယှေယျာ+ဂါရော+စ-ဟု ၄-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်။

➤ **လိုက်ပုဒ်** ။ ။ ဏျောစ-သုတ်မှ ဆဋ္ဌီဝိဘတ်ပြန်၍ ဏျသ-သဒ္ဒါ၊ ရမှိ ရန္တောရာဒိနော-သုတ်မှ တတိယာဝိဘတ်ပြန်၍ 'အန္တေ'သဒ္ဒါတို့ လိုက်လာပါသည်။

➤ **နိမိတ်-အရ** ။ ။ ဝဒ, မဒ, ဂမု, ယုဇ, ဂရဟဓာတ်နှင့် အာကာရန္တဓာတ်တို့ကို ယူရပါမည်။ ➤ **ကာရီ-အရ** ။ ။ ဏျပစ္စည်းနှင့်တကွ ဓာတွန် ဒ, မ, ဇ, ဟဗျည်းနှင့် ဂရဟဓာတ်၏ ဂရ-ကို ယူရပါမည်။

➤ **ကာရိယ-အရ** ။ ။ ဇ္ဇပြု, မ္မပြု, ဂ္ဂပြု, ယှပြု, ယေျပြုနှင့် ဂါရ-အပြုတို့ ဖြစ်သည်။

မေး ။ ။ ဝဒ မဒ ဂမု ယုဇ,စသော သုတ်၏ အစီအရင်တို့ကို ကျမ်းရိုးအလိုကျ နိမိတ် ကာရီ, ကာရိယ အပြည့်အစုံဖြင့် ရှင်းလင်းတင်ပြပါ။

➤ **ယထာသင်္ချံ-အရ ကာရီ, ကာရိယ, နိမိတ်တို့ကို အစဉ်အတိုင်းတွဲစပ်ပုံ**

➤ **ယထာသင်္ချံ-ယထာက္ကမံ အဓိပ္ပါယ်** ။ ။ ဝဒ, မဒ-ဟူသော ဒကာရန္တဓာတ်နောင် ဓာတွန်နှင့်တကွ ဏျကို ဇ္ဇပြု၊ ဂမုဓာတ်နောင် ဓာတွန်နှင့်တကွ ဏျကို မ္မပြု၊ ယုဇဓာတ်နောင် ဓာတွန်နှင့်တကွ ဏျကို ဂ္ဂပြု၊ ဂရဟဓာတ်နောင် ဓာတွန်နှင့်တကွ ဏျကို ယှပြု၊ အာကာရန္တဓာတ်နောင် ဓာတွန်နှင့်တကွ ဏျကို ယေျပြု၊ (ရမည်ဟု သိစေပါသည်။)

➤ **ပဋ္ဌမိနိမိတ် ဖြစ်သင့်သော ဓာတ်များ** ။ ။ ဝဒ, မဒ, ဂဒ, ပဒ, ခါဒ, ဂမု, ဒမု ဝမု, ယုဇ, ဘုဇ, ဂရဟဓာတ်နှင့် အာကာရန္တဓာတ် အဆုံးရှိသော ဒါ, ပါ, ဟာ, မာ, ဉာ, ချာဓာတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **နိမိတ်နှင့် ကာရိယ ယှဉ်စပ်ပုံ** ။ ။ ဝဒဓာတ်နှင့် ဇ္ဇပြု၊ မဒဓာတ်နှင့် ဇ္ဇပြု၊ ဂမုဓာတ်နှင့် မ္မပြု၊ ယုဇဓာတ်နှင့် ဂ္ဂပြု၊ ဂရဟဓာတ်နှင့် ယှပြု၊ ဒါ, ပါ, ဟာ, မာ, ဉာ,စသော အာကာရန္တဓာတ်တို့နှင့် ဧယျပြု ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ဓာတွန္တေန-အရ / ဓာတွန်ဗျည်းများ** ။ ။ ဝဒ၌ ဒဗျည်း, မဒ၌ ဒဗျည်း, ဂမု၌

http://www.dhammadownload.com

မဗျည်း, ယုဇ၌ ဇဗျည်း, ဂရုဟဓာတ်၌ ဟဗျည်း-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ဂါရဲပြုရာ ဌာန** ။ ။ ဂရုဟဓာတ်၏ အစိတ် ဂရု-ကိုသာ ဂါရဲပြုရပါသည်။

➤ **ဂရုဟဓာတ်ကိုသာ ဂါရဲပြုခြင်းအကြောင်း / ဂါရဲပြုရမည့် ဓာတ်အမျိုးအစား**

ဂါရယှံ-ဟူသော ပြယုဂ်၌ ဂရု-သဒ္ဒါကို ဂါရဲပြုမှသာ ပြီးနိုင်၏၊ ထိုသို့ ပြီးနိုင်ဖို့ရာ သုတ်ကို တည်ရသောကြောင့် (ဂါရော-ဟု သာမညဆိုထားသော်လည်း) ဂရုဟဓာတ်၏ ဂရု-ကိုသာ ဂါရဲပြုရပါသည်။ ➤ **အာကာရ-အရ /အာကာရန္တဓာတ်များ** အာ,အက္ခရာဆုံးသော ဒါ, မာ, ဟာ, ပါ, ဉာ, ချာ,စသော ဓာတ်တို့ဖြစ်ပါသည်။ (ပုံစံ) ဒေယျံ၊ ပေယျံ၊ ဟေယျံ၊ မေယျံ၊ ဉေယျံ၊ သဒ္ဒေယျံ။

➤ **အာဒိ-အရ/အာဒိသဒ္ဒါ ထည့်ဆိုရကျိုး** ။ ။ အာဒိ-သဒ္ဒါဖြင့် [ဝဒ, မဒ, ဂမု, ယုဇ, ဂရုဟဓာတ်တို့မှတစ်ပါး] ဒ,အက္ခရာဆုံးသော ဂဒဓာတ်, ပဒဓာတ်, ခါဒဓာတ်၊ မ,အက္ခရာဆုံးသော ဒမုဓာတ်၊ ဇ,အက္ခရာဆုံးသော ဘုဇဓာတ်၊ ဟ,အက္ခရာဆုံးသော ဂဟဓာတ်တို့ကို ယူရ [ခြင်းအကျိုးရှိ ပါသည်။ (ပုံစံ) ဂဇ္ဇံ၊ ပဇ္ဇံ၊ ခဇ္ဇံ၊ ဒမ္မော၊ ဘောဂ္ဂံ၊ ဂယှံ။

➤ **ဓာတ်ကို အာဒိ-သဒ္ဒါနှင့် ယှဉ်စပ်၍ ကောက်ပုံ** ။ ။ ဝဒ ဣစ္စေဝမာဒီဟိ-၌ အာဒိ-အရ = ဝဒ-ကဲ့သို့ ဒကာရန္တဖြစ်သော ဂဒ, ပဒ, ခါဒဓာတ်တို့ကို ယူရမည်။(ပုံစံ) ဂဇ္ဇံ ပဇ္ဇံ ခဇ္ဇံ။ * ဂမု ဣစ္စေဝမာဒီဟိ-၌ အာဒိ-အရ = ဂမုကဲ့သို့ မကာရန္တဖြစ်သော ဒမု, ဝမုဓာတ်တို့ကို ယူရပါမည်။ (ပုံစံ) ဒမ္မော၊ ဝမ္မော။ * ယုဇ ဣစ္စေဝမာဒီဟိ-၌ အာဒိ-အရ = ယုဇကဲ့သို့ ဇကာရန္တဖြစ်သော ဘုဇဓာတ် စသည်ကို ယူရပါမည်။ (ပုံစံ) ဘောဂ္ဂံ။ * ဂရုဟာဒီဟိ-၌ အာဒိ-အရ = ဂရုဟကဲ့သို့ ဟကာရန္တဖြစ်သော ဂဟဓာတ် စသည်ကို ယူရပါမည်။ (ပုံစံ) ဂယှံ။

➤ **ကာရ-သဒ္ဒါ ထည့်ဆိုရကျိုး** ။ ။ ကာရ-သဒ္ဒါဖြင့် ဘောဇ္ဇပြယုဂ်၌ ယပစ္စည်းကို ဇပြုရခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

➤ **ဓါနိယံ, ပါနိယံ-တို့၌ သရာ သရေ လောပံ-သုတ်ဖြင့် ရှေ့သရကို ချေရခြင်း အကြောင်း** ။ ။ သရလောပေါ မာဒေသ,စသော သုတ်ဖြင့် အနိယပစ္စည်း နှောင်းရာ၌ ရှေ့သရကို မချေရဟု တုသဒ္ဒါက တားမြစ်ထားသောကြောင့်-- တည်း။

➤ **မဒဓာတ်ကို သီးခြားဆိုရကျိုး** ။ ။ မဒ-သဒ္ဒါဖြင့် ကရိုဏ်းအနက်၌လည်း ဏျ ပစ္စည်းဖြစ်၏ဟု ပြရခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

➤ **ဝါသဒ္ဒါ၏အနက်** ။ ။ ဝါသဒ္ဒါသည် ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာအနက် ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ဝါသဒ္ဒါဆိုရကျိုး/ ဝါသဒ္ဒါဖြင့် ပိုင်းခြားပုံ** ။ ။ ဝါသဒ္ဒါဖြင့် ဝဇ္ဇံ မဇ္ဇံ ဂမ္မံ ဂါရယှံ ဒေယျံ,စသော ပြယုဂ်တို့၌ ဍပြု, မ္မပြု, ဂ္ဂပြု, ယှပြု, ဧယျပြုခြင်းတို့၌ နိစ္စဝိဓိ၊ ယောဂ္ဂံ, နိယောဇ္ဇော, ဉေယျံ, ဝိဇာနိယျံ,စသော ပြယုဂ်တို့ဝယ် ရံခါ ဍပြု, ဧယျပြုရခြင်း အနိစ္စ ဝိဓိ၊ ဘောဇ္ဇ,စသော ပြယုဂ်၌ ဍ-မပြုရခြင်း အသန္တဝိဓိကို ပိုင်းခြားပြပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

၃၄၅။ တေ ကိစ္စာ

ယေ ပစ္စယာ တဗ္ဗာဒယော ရိစ္စန္တာ၊ တေ ကိစ္စသညာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ကိစ္စသညာယ ကိံ ပယောဇနံ? ဘာဝကမ္မေသု ကိစ္စတ္တခတ္ထာ။

* တေ၊ထို တဗ္ဗ, အနီယ, ဏျ, တေယျ, ရိစ္စ ငါးပစ္စည်းတို့သည်။ကိစ္စာ၊ကိစ္စမည်ကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ။ * တဗ္ဗာဒယော၊တဗ္ဗ,အစရှိကုန်သော။ရိစ္စန္တာ၊ရိစ္စ အဆုံးရှိကုန်သော။ယေ ပစ္စယာ၊အကြင်ငါးပစ္စည်းတို့သည်။သန္တိ၊ရှိကုန်၏။တေ ပစ္စယာ၊ထိုငါးပစ္စည်းတို့သည်။ကိစ္စသညာ၊ကိစ္စ အမည်ရှိကုန်၏ဟူ၍။ဝေဒိတဗ္ဗာ၊သိအပ်ကုန်၏။

ကိစ္စသညာယ၊ကိစ္စ အမည်ကိုမှည့်ရသဖြင့်။ကိံ ပယောဇနံ၊ဘာအကျိုးရှိသနည်း။ ဘာဝကမ္မေသု ကိစ္စတ္တခတ္ထာ၊ဘာဝကမ္မေသု ကိစ္စတ္တခတ္ထာ စသည်တို့၌ ကိစ္စ-ဟု ခေါ်ဆိုရခြင်း အကျိုးရှိ၏။

> တေ+ ကိစ္စာ-ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော သညာသုတ်

> **သညာကဏ္ဍ-၌ တေ ကိစ္စာ-ဟူသော သညာသုတ်ကို ရှေးဦးစွာ ဆိုခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ကိစ္စပစ္စည်းတို့၏ အရေအတွက်နည်းသောကြောင့်ရင်း၊ ကိစ္စပစ္စည်းမှ ကြွင်းသော ပစ္စည်းတို့ကို ကိတ်ပစ္စည်းဟု ပြလိုသောကြောင့်ရင်း ရှေးဦးစွာ ဆိုရသည်။

မေး ။ ။ တေ ကိစ္စာ-သုတ်အရ ကိစ္စပစ္စည်းသရုပ်ကို ဖော်ထုတ်ပြ၍၊ ကိစ္စ-ဟူသော အမည်မှည့်လိုက်သဖြင့် ရရှိအပ်သော အကျိုးဆက်ကိုလည်း ကျမ်းရင်းလာအတိုင်းသာ ဖြေဆိုပြပါ။ / ကိစ္စပစ္စည်းများကို သုတ်ထောက်နှင့်တကွ ဖြေဆိုပါ။

> **ကိစ္စပစ္စည်း ၅-မျိုး** ။ ။ ဘာဝကမ္မေသု တဗ္ဗာနီယာ-သုတ်ကိုထောက်၍ တဗ္ဗ, အနီယပစ္စည်း၊ ဏျောစသုတ်ကိုထောက်၍ ဏျပစ္စည်း၊ ဏျောစ-သုတ်၌ စသဒ္ဒါဖြင့် တေယျပစ္စည်း၊ ကရမှာ ရိစ္စ-သုတ်ကိုထောက်၍ ရိစ္စပစ္စည်း-တို့ ဖြစ်ပါသည်။(သာဓက) ယေ ပစ္စယာ တဗ္ဗာဒယော ရိစ္စန္တာ၊ တေ ကိစ္စသညာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

> **တဗ္ဗ,စသော ပစ္စည်းတို့ကို ကိစ္စအမည်မှည့်ရကျိုး** ။ ။ ဘာဝကမ္မေသု ကိစ္စတ္တခတ္ထာ-စသောသုတ်တို့၌ ကိစ္စ-ဟု ခေါ်ဆိုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

မေး ။ ။ ကိစ္စပစ္စည်းများကို ပုံစံနှင့်တကွ ရေးသားပြပါ။

ဖြေ ။ ။ တဗ္ဗ ပစ္စည်း = ဘဝိတဗ္ဗံ၊ အနီယ ပစ္စည်း = ဘဝနီယံ၊ ဏျ ပစ္စည်း = ဇေယျံ၊ တေယျ ပစ္စည်း = ဉာတေယျံ၊ ရိစ္စ ပစ္စည်း = ကိစ္စံ။

မေး ။ ။ ကိစ္စပစ္စည်းများ သက်နိုင်သောအနက်တို့ကို သုတ်အထောက်နှင့်တကွ ပြပါ။

ဖြေ ။ ။ ဘာဝကမ္မေသု ကိစ္စတ္တက္ခတ္ထာ-သုတ်ကိုထောက်၍ ကိစ္စပစ္စည်းတို့သည် ဘာဝ, ကံအနက်တို့၌ သက်ပါသည်။

> **ကိစ္စပစ္စည်းတို့၏ သက်ရာသာဓန** ။ ။ ဘာဝကမ္မေသု ကိစ္စတ္တက္ခတ္ထာ-သုတ်ကို

http://www.dhammadownload.com

ထောက်၍ ဘာဝသာဓန, ကမ္မသာဓနတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ကိစ္စ-ဟု ဂရုသညာပြုရကျိုး** ။ ။ [ဗာဗ္ဗ, အနီယ, စသော ပစ္စည်းတို့ကို ဈ, လ, ပ-တို့ကဲ့သို့ တစ်လုံးတည်း ရှင်းအမည် မမှည့်မူ၍ ကိစ္စ-ဟု အလုံးများစွာ အနွတ္ထအမည် မှည့်ခြင်းသည်] ကိစ္စပစ္စည်း အဆုံးရှိသော ပုဒ်တို့၏ ဘော, ကံဟူသော ဝါစ္စမှတစ်ပါး အရဟ, သတ္တ,စသော ဇောတကတ္ထတို့ကိုလည်း ထွန်းပြသည်ဟု သိစေခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။ (ဋီကာ)

➤ **ကိစ္စပစ္စည်းဆုံးသော ပုဒ်တို့ကို တဒ္ဓိတသမာသ-သုတ်၌ စသဒ္ဒါဖြင့် နာမ်ငဲ့ရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ကိတ်မဟုတ်သောကြောင့်-- စသဒ္ဒါဖြင့် နာမ်ငဲ့ရပါသည်။

➤ **ကိစ္စပစ္စည်းဆုံးသောပုဒ်တို့၏ လိင်** ။ ။ ကိစ္စပစ္စည်းဆုံးသော ပုဒ်တို့သည် ဘော အနက်၌ဖြစ်မူ နပုလ္လိင်၊ ကံအနက်၌ဖြစ်မူ တိလိင် ဖြစ်ပါသည်။

နိယံ/ ကိစ္စငါးချက်၊ ဘော၌သက်မူ၊ နပုံးယူလော့၊ ကံ၌မူကား၊ လိင်သုံးပါး၊ ငြားလိမ့် စင်စစ်၊ ဧကန်တည်း။ (ဘုရားကြီးနိယံ)

➤ **အဘိဘဝိတဗ္ဗော ကောဓော ပဏ္ဍိတေန-၌ ကောဓ-ပုဒ်နောင် ဒုတိယာဝိဘတ် မသက်ဘဲ ပထမာဝိဘတ်သာ သက်ရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ အဘိဘဝိတဗ္ဗော-၌ တဗ္ဗ ပစ္စည်းက ကောဓ-ဟူသော ကံကို ဟောပြီးဖြစ်သောကြောင့် တစ်ဖန်ဟောစရာ မလိုရကား ဒုတိယာဝိဘတ် မသက်ဘဲ ပထမာ-သာ သက်ရပါသည်။

➤ **အဘိဘဝိတဗ္ဗော ကောဓော ပဏ္ဍိတေန-၌ "အဘိဘဝိတဗ္ဗ"သဒ္ဒါနောင် ဒုတိယာဝိဘတ် မသက်ဘဲ ပထမာဝိဘတ်သာ သက်ရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ တဗ္ဗပစ္စည်းက ကံအနက်ကို ဟောပြီးဖြစ်၍ ဒုတိယာဝိဘတ်က ဟောဖွယ်မလိုသောကြောင့် ဒုတိယာဝိဘတ် မသက်ဘဲ လိင်အနက်ကို ထွန်းပြခြင်းအကျိုးငှာ ပထမာဝိဘတ်သာ သက်ရပါသည်။

(တစ်နည်း) ဝိသေသကမ္မတ္ထကိုပြသော ကောဓ-ပုဒ်နောင် ပထမာဖြစ်သကဲ့သို့ သာမညကမ္မတ္ထကိုပြသော အဘိဘဝိတဗ္ဗနောင် ပထမာသာ သက်ရပါသည်။(ဦးပုဒ်)

➤ **သောတဗ္ဗော-၌ ဣ, အာဂုရာ မလာရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ယထာဂမမိကာရော-သုတ်၌ ယထာဂမ-သဒ္ဒါကြောင့် ဣ,အာဂုရာ မလာရပါ။

၅၄၆။ အညေ ကိတ်

အညေ ပစ္စယာ ကိတ် ဇဝ သညာ ဟောန္တိ။

ကိတ်သညာယ ကိံ ပယောဇနံ? ကတ္တရိ ကိတ်။

* အညေ၊ကိတ်ပစ္စည်းမှ တစ်ပါးကုန်သော ပစ္စည်းတို့သည်။ကိတ်၊ကိတ်မည်ကုန်သည် ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ။ * အညေ၊ကိတ်ပစ္စည်းမှ တစ်ပါးကုန်သော။ပစ္စယာ၊ပစ္စည်းတို့သည်။ ကိတ်ဇဝ သညာ၊ကိတ်သာလျှင်မည်ကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ။ ကိတ်သညာယ၊

http://www.dhammadownload.com

ကိတ်အမည်ကို မှည့်ရသဖြင့်။ကိ ပယောဇနံ၊ဘာအကျိုးရှိပါသနည်း။ကတ္တုရိ ကိတ်၊ကတ္တုရိ ကိတ် စသည်၌ ကိတ်-ဟု ခေါ်ဆိုရခြင်းအကျိုး ရှိ၏။

➢ အဒြေ+ကိတ်-ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော သညာသုတ်

➢ အဒြေ–အရ ။ ။ [အဒြေ-ဟု သာမညအားဖြင့် ဆိုသော်လည်း] ကတ္တုရိ ကိတ်ဟု ဆိုသောကြောင့် ကတ္တားအနက်ကိုဟောသော ဏီ, ရွ, ဏုက, တိ, တဝန္တု, တာဝီ, က္က, အန္တ, တဝေ, တုံ, တုန, တွာန, တွာပစ္စည်းတို့ကိုသာ ယူရပါမည်။

(တစ်နည်း) ဏ, အ, ဏွု, တု, အာဝီ, ကွိ, ရမ္မ, ဏီ, (တု,အာဝီ) ယု, ရွ, ဏုက, ရ, က္က, တိ, ရိရိယ, တ, တဝန္တု, တာဝီ, က္ကန, ခ, တဝေ, တုံ, တုန, တွာန, တွာ, မာန, အန္တ ရတ္ထု, ရိတု, ရာတု, တုက, က္ကက,စသော ပစ္စည်းများ ဖြစ်ပါသည်။

➢ အညအပါခါန်–အရ ။ ။ ဘာဝကမ္မေသု တဗ္ဗာနီယာ-သုတ်ကိုထောက်၍ တဗ္ဗ, အနီယပစ္စည်း၊ ဏျောစသုတ်ကိုထောက်၍ ဏျပစ္စည်း၊ ဏျောစ-သုတ်၌ စသဒ္ဒါဖြင့် တေယျပစ္စည်း၊ ကရမှာ ရိစ္စ-သုတ်ကိုထောက်၍ ရိစ္စပစ္စည်း-တို့ ဖြစ်ပါသည်။ [တဗ္ဗ, အနီယ, ဏျ, တေယျ, ရိစ္စပစ္စည်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။]

➢ သညာကဏ္ဍ–၌ အဒြေ ကိတ်–သုတ်ကို နောက်ဆုံးထား၍ ဆိုရကြောင်း

ကိတ်ပစ္စည်းတို့၏ အရေအတွက်များသောကြောင့်ရင်း, ကိစ္စပစ္စည်းမှကြွင်းသော ပစ္စည်းတို့ကို ကိတ်ပစ္စည်းဟု ပြလိုသောကြောင့်ရင်း-- နောက်ဆုံးထား၍ ဆိုရပါသည်။

➢ ကိစ္စပစ္စည်း, ကိတ်ပစ္စည်း, ကိစ္စကိတပစ္စည်းဟု ကွဲပြားရခြင်းအကြောင်း

ပစ္စည်းတို့၏ သက်ရာအနက်ခြင်း မတူသောကြောင့်-- ကွဲပြားရပါသည်။

➢ ကိစ္စ, ကိတ်, ကိစ္စကိတ ပစ္စည်းသုံးမျိုးအထူး ။ ။ ကိစ္စပစ္စည်းသည် များသောအားဖြင့် ဘောအနက်, ကံအနက်၌ သက်ပါသည်။ ကိတ်ပစ္စည်းသည် များသောအားဖြင့် ကတ္တားအနက်၌ သက်ပါသည်။ ကိစ္စကိတပစ္စည်းသည် ကတ္တား,စသော အနက်(၇)ပါး၌ သက်ပါသည်။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

➢ ကိတ်ပစ္စည်းတို့၏ သက်ရာ သာခန ။ ။ ကတ္တုရိ ကိတ်-သုတ်ကိုထောက်၍ ကတ္တုသာခနေ ဖြစ်ပါသည်။

၅၄၇။ နန္ဒာဒီဟိ ယု

နန္ဒာဒီဟိ ဓာတူဟိ ယုပစ္စယော ဟောတိ ဘာဝကမ္မေသု။

နန္ဒီယတေ နန္ဒနံ၊ နန္ဒိတဗ္ဗံ ဝါ နန္ဒနံ၊ ဂဟဏီယံ ဂဟဏံ၊ စရိတဗ္ဗံ စရဏံ၊ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ ယောဇေတဗ္ဗာ။

* ဘာဝကမ္မေသု၊ဘော, ကံအနက်တို့၌။နန္ဒာဒီဟိ၊နန္ဒ, အစရှိသော ဓာတ်တို့မှ။ပရေ နောက်၌။ယု၊ယုပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ‖ * ဘာဝကမ္မေသု၊တို့၌။နန္ဒာဒီဟိ ဓာ

http://www.dhammadownload.com

တူပဟိ၊နန္တ, အစရှိသော ဓာတ်တို့မှ။ပရေ၌။ယုပစ္စယော၊ယုပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

နန္ဒိယတေ၊နှစ်သက်ခြင်း။နန္ဒနံ၊နှစ်သက်ခြင်း။ * ဝါ၊တစ်နည်းကား။နန္ဒိတဗ္ဗံ၊နှစ်သက်အပ်၏။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။နန္ဒနံ၊နန္ဒန မည်၏။ * ဂဟဏီယံ၊ယူခြင်း, ယူအပ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဂဟဏံ၊မည်၏။ * စရိတဗ္ဗံ၊ကျင့်ခြင်း, ကျင့်အပ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။စရဏံ၊မည်၏။ ဧဝံ၊ဤအတူ။သဗ္ဗတ္ထ၊အလုံးစုံသော ပုံစံတို့၌။ယောဇေတဗ္ဗာ၊ယှဉ်စေအပ်ကုန်၏။

> **နန္ဒာဒိတိ+ယု–ဟု ၂–ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်**

> **အာဒိ–အရ ॥** (ကစ္စည်းအလို) ဂဟဓာတ်, စရဓာတ်တို့ကို ယူရပါမည်။ (ရူ-အလို) ဂဟ, စရ, ဘူ, ဟူ, ရုဓ, ဘုဇ, ဗုဓ, သု, အပ, ပါလ,စသော ဓာတ်တို့ကို ယူရပါမည်။

> **ဂရုဟာဒိတိ ယု–ဟု မဆိုဘဲ နန္ဒာဒိတိ ယု–ဟု ဆိုရခြင်းအကြောင်း ॥** နန္ဒဓာတ်နောက်၌ ယုပစ္စည်းသက်၍ပြီးသော ပြယုဂ်တို့ များနေသောကြောင့် နန္ဒဓာတ်ဖြင့်မှတ်၍ နန္ဒာဒိတိ ယု-ဟု ဆိုရပါသည်။

> **'ယု'သဒ္ဒါ တစ်ဖန်ဆိုရကျိုး ॥** [သဒ္ဒကုစ္စေလမဏ္ဍာတ္တ ရုစာဒိဟိ ယု-သုတ်၏ အခြားမဲ့၌ ယု-သဒ္ဒါ အလိုက်ခံ၍ နန္ဒာဒိဟိ-ဟုသာ ဆိုချေသော် ယုသဒ္ဒါသာ လိုက်လာမည် မဟုတ်၊ တဿီလာဒိသု-သဒ္ဒါလည်း လိုက်လာမည်ဖြစ်သောကြောင့်ရင်း, ထိုသုတ်မှ ယုပစ္စည်း၏ ကတ္တားအနက်၌သာ သက်သောကြောင့်ရင်း] တဿီလာဒိသု-သဒ္ဒါနှင့် ကတ္တားအနက်ကို နစ်စေခြင်းအကျိုးငှာ 'ယု'သဒ္ဒါကို တစ်ဖန်ဆိုရပါသည်။ (ရူပသ)

> **ယုပစ္စည်း၏ သာဓန, စသည် ॥** ယုပစ္စည်းသည် ဘာဝသာဓန, ကမ္မသာဓန, ကာလသုံးပါး၊ အကာရန္တ၊ စိတ္တာဒိဂိုဏ်း၊ နပုလ္လိင် ဖြစ်ပါသည်။

> **ဘာဝကမ္မတ္တ /ဓာဘ, ကံအနက်တို့၌သက်သော သုတ်နှင့် ပစ္စည်းများ**

ဘာဝကမ္မေသု တဗ္ဗာနီယာ-သုတ်ဖြင့် တဗ္ဗ, အနီယပစ္စည်း၊ ဏျောစ-သုတ်ဖြင့် ဏျ ပစ္စည်း၊ ဏျောစ-သုတ်၌ စသဒ္ဒါဖြင့် တေယျပစ္စည်း၊ ကရမှာ ရိစ္စ-သုတ်ဖြင့် ရိစ္စပစ္စည်း၊ နန္ဒာဒိဟိ ယု-သုတ်ဖြင့် ယုပစ္စည်း၊ ဤသံဒုသူဟိ ခ-သုတ်ဖြင့် ခပစ္စည်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။ [တဗ္ဗ, အနီယ, ဏျ, တေယျ, ရိစ္စ, ယု, ခ,ပစ္စည်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။]

၅၄၈။ ကတ္တုကရဏပဒေသေသု စ

ကတ္တုကရဏပဒေသ ဣစ္စေတေသွတ္ထေသု စ ယုပစ္စယော ဟောတိ။

ကတ္တရိ တာဝ - ရဇံ ဟရတီတိ ရဇောဟရဏံ၊ တောယံ။

ကရဏေ တာဝ - ကရောတိ တေနာတိ ကရဏံ။

ပဒေသေ တာဝ - တိဋ္ဌန္တိ တသ္မိန္တိ ဌာနံ၊ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ ယောဇေတဗ္ဗာ။

* ကတ္တုကရဏပဒေသေသုစ၊ကတ္တား, ကရိုဏ်း, ဩကာသအနက်တို့၌လည်း။ ယု၊

http://www.dhammadownload.com

ယုပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ (ရှု-အလို) * ကတ္တုကရဏပဒေသေသုစ၊ကတ္တား, ကရိုဏ်း, အဓိကရဏအနက်တို့၌လည်း။သဗ္ဗတတ္ထဟိ၊အလုံးစုံသော ဓာတ်တို့မှ။ပရေ နောက်၌။ယု၊ယုပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ * ကတ္တုကရဏပဒေသ ဣစ္စေတေ သွတ္တေသုစ၊ ကတ္တား, ကရိုဏ်း, ဩကာသအနက်တို့၌လည်း။ယုပစ္စယော၊ယုပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၏။ ။ ကတ္တရိ၊ ကတ္တားအနက်၌။တာဝ၊ရှေးဦးစွာဆိုအံ့။ * ရဇံမြူကို။ဟရတိ၊ ဆောင်တတ်၏။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။ရဇောဟရဏံ၊မည်၏။[ရဇောဟရဏံ၊မြူကို ဆောင်တတ်သော ရေ။] တောယံ၊ရေကို ရ၏။ * ကရဏေ၊ ကရိုဏ်းအနက်၌။တာဝ၊အံ့။ * တေန၊ ထိုဝတ္ထုဖြင့်။ကရောတိ၊ပြုတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ကရဏံ၊မည်၏။ * ပဒေသေ၊ ဩကာသ အနက်၌။တာဝ၊အံ့။ တသ္မိံ၊ထိုအရပ်၌။တိဋ္ဌန္တိ၊ရပ်တည်ကြကုန်၏။ဣတိ၊ဤသို့ တည်ရာဖြစ်သော သတ္တိကြောင့်။ဌာနံ၊မည်၏။ ဝေ၊ဤအတူ။သဗ္ဗတ္ထ၊အလုံးစုံသော ပုံစံတို့ ၌။ ယောဇေတဗ္ဗာ၊ယှဉ်စေအပ်ကုန်၏။

➤ ကတ္တုကရဏပဒေသေသု+စ-ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်

➤ **ပဒေသ-အရ** ။ ။ အဓိကရဏသာဓနကို ယူရပါမည်။

➤ **ပဒေသ အဓိပ္ပါယ်** ။ ။ ကတ္တား, ကံတို့၏ တည်ရာဖြစ်သောကြောင့် "ပဒေသ" မည်ပါသည်။

➤ **အဓိကရဏအနက်ကို 'ပဒေသ'ဟု ခေါ်ဆိုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ကတ္တား, ကံ တို့၏ တည်ရာဖြစ်သောကြောင့် အဓိကရဏအနက်ကို 'ပဒေသ'ဟု ခေါ်ဆိုရသည်။

မေး ။ ။ ဤသုတ်လာ စသဒ္ဒါသည် အဘယ့်ကြောင့် အဘယ်အနက်၌ ဖြစ်သင့်သည်ကို (ရှု)အာဘော်ကျ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပါ။ (**စသဒ္ဒါ၏အနက်**)

* စသဒ္ဒါသည် သမ္ပဒါန်, အပါဒါန်အနက်တို့၌ ယုပစ္စည်းသက်ခြင်းကို ဆည်းသော ကြောင့် အဝုတ္တသမုစ္စည်းအနက် ဖြစ်သင့်ပါသည်။

➤ **စသဒ္ဒါ ဆိုရကျိုး** ။ ။ (ရှု-အလို) စသဒ္ဒါဖြင့် သမ္ပာပကာရေ ဒဒါတိ အသ္မာတိ သမ္ပဒါနံ၊ အပေစ္စ ဧတသ္မာ အာဒဒါတီတိ အပါဒါနံ ပြယုဂ်တို့ဝယ် သမ္ပဒါန်အနက်, အပါဒါန်အနက်တို့၌လည်း ယုပစ္စည်းသက်ရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

(နျာသ-အလို) စသဒ္ဒါဖြင့် ဘော, ကံအနက်တို့၌သာ ယုပစ္စည်းသက်သည်မဟုတ်၊ ကတ္တား, ကရိုဏ်း, အဓိကရဏအနက်တို့၌လည်း ယုပစ္စည်းသက်သေး၏ဟု ပေါင်းခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။ (နျာသ-အလို) သမ္ပိဏ္ဍနအနက် ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ယုပစ္စည်း ၃-မျိုးအထူး** ။ ။ သဒ္ဒကုစ္ဆိတလမဏ္ဍာတ္တ ရုစာဒီဟိ ယု-သုတ်ဖြင့် တဿီလ,စသောအနက်တို့၌ ယုပစ္စည်းသက်ပါသည်။ နန္ဒာဒီဟိ ယု-သုတ်ဖြင့် ဘော, ကံအနက်တို့၌ ယုပစ္စည်းသက်ပါသည်။ ကတ္တုကရဏပဒေသေသုစ-သုတ်ဖြင့် ကတ္တား, ကရိုဏ်း, သမ္ပဒါန်, အပါဒါန်, အဓိကရဏအနက်တို့၌ ယုပစ္စည်းသက်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

➤ **ဤသုတ်၌ နိမိတ်ပုဒ် ရှိသင့် /မရှိသင့်** ॥ ॥ ရူပသိဒ္ဓိ၌ သဗ္ဗာတူပ်ဟိ-ဟု ဤသုတ်၏ ဝုတ္တိ၌ ပါသောကြောင့်ရင်း, သဘောအားဖြင့်လည်း ရှိသင့်သောကြောင့်ရင်း နိမိတ်ပုဒ် ရှိသင့်ပါသည်။

➤ **ယုပစ္စည်း၏ သာဓန စသည်** ॥ ॥ ယုပစ္စည်းသည် ကတ္တု, ကရဏ, သမ္ပဒါန, အပါဒါန, အဓိကရဏသာဓန၊ ကာလသုံးပါး၊ အ, အာကာရန္တ ပု, စိတ်, ကညာဒိဂိုဏ်း၊ လိင်သုံးပါး

➤ **ယုပစ္စည်းသက်သော သုတ်, သာဓန, လိင်, ကာလ** ॥ ॥ (၁) သဒ္ဒ ကုဓ စလ မဏ္ဍတ္ထ ရုစာဒီဟိ ယု-သုတ်ဖြင့် ကတ္တုသာဓန၊ တိလိင်၊ ကာလသုံးပါး၊ (၂) နန္ဒာဒီဟိ ယု သုတ်ဖြင့် ဘာဝ, ကမ္မသာဓန၊ နပုလ္လိင်၊ ကာလသုံးပါး၊ (၃) ကတ္တုကရဏပဒေသေသုစဖြင့် ကတ္တုသာဓန၊ တိလိင်၊ ကရဏ, အဓိကရဏသာဓန၊ နပုလ္လိင်၊ ၎င်းသုတ် စသဒ္ဒါဖြင့် သမ္ပဒါန, အပါဒါနသာဓန၊ နပုလ္လိင်၊ ကာလသုံးပါး၊ (၄) ဣတ္ထိယမတိယဝေါဝါ-သုတ်ဖြင့် ကတ္တု, ကမ္မသာဓန၊ ဣတ္ထိလိင်၊ ကာလသုံးပါး၊ (၅) ကာလေ ဝတ္တမာနာတီတေ ဏွာဒယော-သုတ်ဖြင့် ကတ္တုသာဓန၊ တိလိင်၊ ပစ္စုပ္ပန်, အတိတ်ကာလ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ယုပစ္စည်း၏ သာဓနများနှင့် ဆိုင်ရာသုတ်** ॥ ॥ (၁) သဒ္ဒ ကုဓ စလ မဏ္ဍတ္ထ ရုစာဒီဟိ ယု-သုတ်ဖြင့် ကတ္တုသာဓန၊ (၂) နန္ဒာဒီဟိ ယု-သုတ်ဖြင့် ဘာဝသာဓန, ကမ္မသာဓန၊ (၃) ကတ္တုကရဏပဒေသေသုစ-သုတ်ဖြင့် ကတ္တု, ကရဏ, အဓိကရဏသာဓန၊ ကတ္တုကရဏပဒေသေသုစ-သုတ်၌ စသဒ္ဒါဖြင့် သမ္ပဒါန, အပါဒါနသာဓန-တို့ ဖြစ်သည်

၅၄၉။ ရဟာဒိတော ဏ

ရကာရ ဟကာရာဒျန္တေဟိ ဓာတူဟိ အနာဒေသဿ နဿ ဏော ဟောတိ။

ကရောတိ တေနာတိ ကရဏံ၊ ပူရေတိ တေနာတိ ပူရဏံ၊ ဂဟာဏီယံ တေနာတိ ဂဟဏံ။ ဧဝမညေပိ ယောဇေတဗ္ဗာ။

✱ ရဟာဒိတော၊ရ, အက္ခရာ ဟ,အက္ခရာ စသည်မှ၊ပရဿ၊နောက်ဖြစ်သော။နဿ၊ အန,အပြုဖြစ်သော နငယ်၏။ဏ၊ဏကြီးပြုသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

✱ ရကာရ ဟကာရာဒျန္တေဟိ၊ရ,အက္ခရာ ဟ,အက္ခရာ စသည်အဆုံးရှိကုန်သော။ ဓာတူဟိ၊ဓာတ်တို့မှ။ပရဿ၊သော။အနာဒေသဿ၊အန,အပြုဖြစ်သော။နဿ၊နငယ်၏။ ဏော၊ဏကြီးပြုသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

တေန၊ထိုဝတ္ထုဖြင့်။ကရောတိ၊ပြုတတ်၏။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။ကရဏံ၊ ကရဏမည်၏။ ✱ တေန၊ထိုဝတ္ထုဖြင့်။ပူရေတိ၊ပြည့်စေတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ပူရဏံ၊ မည်၏။ ✱ တေန၊ထိုဝတ္ထုဖြင့်။ဂဟာဏီယံ၊ယူအပ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဂဟဏံ၊မည်၏။ဧဝံ၊ ဤအတူ။အညေပိ၊တစ်ပါးသော ပုံစံတို့ကိုလည်း။ယောဇေတဗ္ဗာ၊ယှဉ်စေအပ်ကုန်၏။

http://www.dhammadownload.com

➤ ရဟာဒိတော+ဏ-ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➤ **အာဒိ-အရ** ॥ ॥ ရမု, အပ, ဉာ, တာ,စသော ဓာတ်တို့ကို ယူရပါမည်။

➤ **အာဒိ-သဒ္ဒါ ထည့်ဆိုရကျိုး** ॥ ॥ အာဒိ-သဒ္ဒါဖြင့် ရမု, အပ, ဉာ, တာ,စသော ဓာတ်တို့နောင်မှလည်း အန,အပြု၏ နငယ်၊ အနီယပစ္စည်း၏ နငယ်ကို ဏကြီးပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

➤ **ကာရိ-အရ** ॥ ॥ ယုပစ္စည်း၏ အန,အပြုက န,အက္ခရာ၊ အနီယပစ္စည်း၏ န, အက္ခရာ၊ ယောဝိဘတ်၏ နိ,အပြုက န,အက္ခရာ၊ နံဝိဘတ်၏ န,အက္ခရာတို့ကို ယူရပါမည်။ (ပုံစံ) ကရဏံ၊ ကရဏီယံ၊ ယရာဏိ၊ စတုဏ္ဏံ။

➤ **ကာရိ န-အရ ယူရမည့် 'န' အမျိုးအစား** ॥ ॥ ရကာရန္တ, ဟကာရန္တဓာတ်မှ နောက်၌ ဆက်စပ်ကပ်နေသော အခြား 'န' မဖြစ်သင့်သောကြောင့် အညထာနုပတ္တိ-ဟူသော အစွမ်းဖြင့် အန, အနီယ, စသည်တို့၏ 'န' ကိုသာ ယူရပါမည်။

➤ **ရကာရန္တဓာတ်များ** ॥ ॥ (ကစ္စည်းအလို) ကရဓာတ်, ပူရဓာတ်၊ (ရူ-အလို) ကရ ဓာတ်, ဘရဓာတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။ ➤ **ဟကာရန္တဓာတ်ကား** - ဂဟဓာတ်ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ရဟာဒိတော ဏ-ဟု သာမညဆိုပါလျက် ယုကာရိယ အနနှင့် အနီယ၏ 'န' တို့ကိုသာ 'ဏ' ပြုရခြင်းအကြောင်း** ॥ ॥ အန, အနီယတို့၏ န-မှတစ်ပါး အခြားသော 'န'၏ မဖြစ်သင့်ခြင်းကြောင့် ယုကာရိယ အနနှင့် အနီယ၏ 'န'တို့ကိုသာ 'ဏ' ပြုသည်

➤ **အန, အပြု၏ န-ကိုသာ ဏ-ပြုရခြင်းအကြောင်း** ॥ ॥ ရကာရန္တ, ဟကာရန္တ ဓာတ်တို့နောင် ဆက်စပ်ကပ်နေသော န,အက္ခရာ မဖြစ်သင့်သောကြောင့် အညထာနုပတ္တိ နည်းအားဖြင့် အန,အပြု၏ 'န'ကိုသာ 'ဏ' ပြုရပါသည်။

မေး ॥ ॥ ဤသုတ်ဖြင့် အဘယ်တို့၏ 'န'ကို 'ဏ' ပြုရမည်ကို ဖြေဆိုပါ။

➤ **ဉာဏ, တာဏ,စသော ပါဠိပဒများဝယ် 'န' မှ 'ဏ' သို့ ပြောင်းလဲရာ၌ ပြောင်း လဲရမည့် 'န' အမျိုးအစား** ॥ ॥ ရကာရန္တ, ဟကာရန္တ ဓာတ်တို့နောင် ဆက်စပ်ကပ်နေသော န,အက္ခရာ မဖြစ်သင့်သောကြောင့် အညထာနုပတ္တိ နည်းအားဖြင့် အန,အပြု, အနီယ ပစ္စည်းတို့၌ပါသော န-အက္ခရာကိုသာ 'ဏ' ပြုရပါမည်။

➤ **အညထာနုပတ္တိ အဓိပ္ပါယ်** ॥ ॥ အန, အနီယ-တို့မှ န,အက္ခရာသည် ကရ+ အန၊ ကရ+အနီယ-ဟု သရခြားလျက်နေသော်လည်း ထို န,အက္ခရာမှတစ်ပါး ယူစရာ မရှိခြင်းကို "အညထာနုပတ္တိ"ဟု ဆိုပါသည်။

➤ **ပဥ္စမီနိမိတ် ဖြစ်သင့်သော ဓာတ်အမျိုးအစား** ॥ ॥ ရကာရန္တဓာတ်, ဟကာရန္တ ဓာတ်, ရမု, အပ, ဉာ, တာ,စသော ဓာတ်များ ဖြစ်ပါသည်။

မေး ॥ ॥ 'ရမဏီယော ဝိဟာရော' စကားရပ်၌ 'ရမနိယော'ဟု ရှိလျှင် သင့်/မသင့် သဒ္ဒ ယုတ္တိပြလျက် ဆုံးဖြတ်ပါ။ (၁၃၅၄-ခု အကြီးတန်း)

http://www.dhammadownload.com

ရေ ။ ။ 'ရမနီယော'ဟု ရှိလျှင် မသင့်ပါ။ (၂-မှတ်) သဒ္ဒယုတ္တိကား- ရဟာဒိတော ဏ-သုတ် အာဒိဝန်အရ ရမု, အပ, ဉာ, တာ အစရှိသော ဓာတ်တို့နောင် အနီယ, အန-တို့၏ 'န'ကို 'ဏ' ပြုရသောကြောင့်-တည်း။ (၂-မှတ်)

➤ ဉာဏံ / ဉာနံ ပါဠိနှစ်မျိုး အဆုံးအဖြတ် ။ ။ အာဒိသဒ္ဒေန ရမုအပ ဉာတာဒိတောပိ-ဟူသော ရူပသိဒ္ဓိနှင့်အညီ ဉာဓာတ်, ယုပစ္စည်း၊ ယုကို အနပြု၊ ရဟာဒိတောဏ-သုတ်၌ အာဒိသဒ္ဒါဖြင့် ဉာဓာတ်နောင် အန,အပြု၏ 'န'ကို 'ဏ' ပြု၍ပြီးသောကြောင့် 'ဉာဏံ' ပါဠိသာ မှန်ကန်ပါသည်။

➤ အနာဒေသဿ နဿ ဏော-၌ ရနိုင်သောနည်း ။ ။ အနပြုတည်းဟူသော အနီးကိုဆိုသဖြင့် အနီယပစ္စည်း၏ န,အက္ခရာ၊ နီ,အပြု၊ နံဝိဘတ်၏ န,အက္ခရာဟူသော အဝေးကိုလည်းရသောကြောင့် ပစ္စာသန္နနည်း၊ အန,အပြု၏ 'န' တည်းဟူသော အများကိုဆိုသဖြင့် အနီယပစ္စည်း၏ န,အက္ခရာ၊ နီ,အပြု၊ နံဝိဘတ်၏ န,အက္ခရာ-ဟူသော အနည်းကိုလည်း ရသောကြောင့် ယေဘုယျနည်းတို့ ရနိုင်ပါသည်။

➤ ရဟာဒိတော ဏ-ဟု သုတ်တည်ရခြင်းအကြောင်း ။ ။ ကရဏံ, ကရဏီယံ-ဟု ပြယုဂ်များပြီးနိုင်သောကြောင့်ရင်း, ပြယုဂ်ပြီးခြင်းအကျိုးငှာ သုတ်ကိုတည်ရသောကြောင့်ရင်း [န,အက္ခရာ၊ နီ,အက္ခရာ နှစ်မျိုးလုံးနှင့် ဆက်ဆံသည်၏အစွမ်းဖြင့်] ရဟာဒိတော ဏ-ဟု သုတ်တည်ရပါသည်။ (နျာသ)

➤ ကာရိ န,အက္ခရာ မထည့်ဘဲ ရဟာဒိတော ဏ-ဟု သုတ်တည်ရကျိုး

ယုပစ္စည်း၏ အပြုဖြစ်သော အန, အနီယပစ္စည်း, ယောဝိဘတ်၏ အပြုဖြစ်သော နီ,အက္ခရာ သုံးမျိုးတို့၌ရှိသော 'န'ကို 'ဏ' ပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

➤ ရဟာဒိတော နဿ ဏ (ဏော) ဟု သုတ်မတည်ရခြင်းအကြောင်း

ရဟာဒိတော နဿ ဏ (ဏော) ဟု သုတ်တည်လျှင် ယုပစ္စည်း၏ အပြုဖြစ်သော အန-၌ရှိသော 'န'ကိုသာ 'ဏ' ပြုနိုင်၍ အနီယပစ္စည်း, ယောဝိဘတ်တို့၏ အပြုဖြစ်သော 'နီ' ၌ရှိသော 'န' နှစ်မျိုးကို 'ဏ' မပြုနိုင်သောကြောင့် -- သုတ်မတည်ရပါ။

(တစ်နည်း) အနီယပစ္စည်းဖြစ်သော ကရဏီယံ,စသော ပြယုဂ်များ မပြီးနိုင်သောကြောင့် ရဟာဒိတော နဿ ဏ-ဟု သုတ်မတည်ရပါ။ (နျာသ)

➤ ရဟာဒိတော နီဿ ဏ (ဏော) ဟု သုတ်မတည်သင့်ခြင်းအကြောင်း

အနီယပစ္စည်းနှင့် ယောဝိဘတ်၏အပြုဖြစ်သော 'နီ'၌ရှိသော 'န'နှစ်မျိုးကိုသာ 'ဏ' ပြုနိုင်၍ ယုပစ္စည်း၏ အပြုဖြစ်သော 'အန' ၌ရှိသော 'န'ကို 'ဏ' မပြုနိုင်သောကြောင့် ရဟာဒိတော နီဿ ဏ-ဟု သုတ် မတည်သင့်ပါ။ (တစ်နည်း) ယုပစ္စည်းဖြင့်ပြီးသော ကရဏံ, ဂဟဏံ,စသော ပြယုဂ်များ မပြီးနိုင်သောကြောင့် -- မတည်သင့်ပါ။ (နျာသ)

➤ အနာဒေသဿ-ဟု ဝုတ္တိ၌ ဖွင့်ဆိုရခြင်းအကြောင်း ။ ။ နန္ဒာဒိဟိ ယု၊ ကတ္တု

http://www.dhammadownload.com

ကရဏပဒေသေသုစ-သုတ်တို့ဖြင့် ယုပစ္စည်းသက်ခြင်းကို ဆိုအပ်သောကြောင့်၎င်း၊ အနကာ ယုဏ္ဍနံ-သုတ်ဖြင့် ယုပစ္စည်း၏ အန,အပြုကို ဆိုအပ်သောကြောင့်၎င်း ဝုတ္တိ၌ "အနာဒေသဿ"ဟု ဖွင့်ဆိုရပါသည်။

ကိတ် ပဌမပိုင်း ပြီး၏။

ကိတ် ဒုတိယကဏ္ဍ

၅၅၀။ ဏာဒယော တေကာလိကာ

ဏာဒယော ပစ္စယာ ယုပစ္စယန္တာ တေကာလိကာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ကုမ္ဘံ ကရောတိ အကာသိ ကရိဿတီတိ ကုမ္ဘကာရော၊ ကရောတိ အကာသိ ကရိဿတိ တေနာတိ ကရဏံ။ ဧဝမညေပိ ယောဇေတဗ္ဗာ။

* ဏာဒယော၊ဏ,အစ ယုပစ္စည်း အဆုံးရှိကုန်သော ပစ္စည်းတို့ကို၊တေကာလိကာ၊ကာလသုံးပါး၌ ယှဉ်ကုန်၏ဟူ၍၊ဝေဒိတဗ္ဗာ၊သိအပ်ကုန်၏။ ။ * ဏာဒယော၊ဏ အစရှိကုန်သော။ယုပစ္စယန္တာ၊ယုပစ္စည်း အဆုံးရှိကုန်သော။ပစ္စယာ၊ပစ္စည်းတို့ကို။တေကာလိကာတိ၊ကာလသုံးပါး၌ ယှဉ်ကုန်၏ဟူ၍။ဝေဒိတဗ္ဗာ၊သိအပ်ကုန်၏။

* ကုမ္ဘံ၊အိုးကို။ကရောတိ၊ပြုဆဲ။အကာသိ၊ပြုပြီ။ကရိဿတိ၊ပြုလတ္တံ့။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။ကုမ္ဘကာရော၊မည်၏။ * တေန၊ထိုဝတ္ထုဖြင့်။တရောတိ၊ပြုဆဲ။အကာသိ၊ပြုပြီ။ကရိဿတိ၊ပြုလတ္တံ့။ဣတိ၊ကြောင့်။ကရဏံ၊မည်၏။ ဧဝံ၊ဤအတူ။အညေပိ၊တစ်ပါးသော ပုံစံတို့ကိုလည်း။ယောဇေတဗ္ဗာ၊ယှဉ်စေအပ်ကုန်၏။

➤ ဏာဒယော+တေကာလိကာ-ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော ဝိဓျင်္ဂပရိဘာသာသုတ်

➤ **ဏာဒယော နာမ်ရှစ်ကျဉ်း** ။ ။ ဏာဒယော-ကို ဏာဒိလိင်တည်၊ဒုတိယာ ယော ဝိဘတ်သက်၊ ဣကို ဈအမည်မှည့်၊ ယောသွကတရသော ဈော-သုတ်ဖြင့် ဈမည်သော ဣကို အ-ပြု၊ ဏာဒယော ပြီး၏။

➤ **ဏာဒယော-၌ အာဒိ-အရ** ။ ။ အ, ဏွု, တု, အာဝီ, ကွိ, ရမ္မ, ဏီ, ဋ္ဌ, ဏုက, ရ, တဗ္ဗ, အနီယ, ဏျ, တေယျ, ရိစ္စ, ယုပစ္စည်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။ (သာဂေ) ဏာဒယော ပစ္စယာ ယုပစ္စယန္တာ တေကာလိကာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

➤ **ဏာဒယော-အရတွင် ပါဝင်ပါလျက် ကာလသုံးပါး မသက်နိုင်သည့်ပစ္စည်း**

ပုရေ ဒဒါစ ဣံ-သုတ်ကို ထောက်၍ အ-ပစ္စည်း ဖြစ်ပါသည်။ [အတိတ်ကာလ တစ်မျိုးသာ သက်နိုင်သည်။]

➤ တေကာလိက (ကာလသုံးပါး၌သက်သော) ပစ္စည်း ။ ။ ဏ, အ, ဏွု, တု, အာဝီ, ကွိ, ရမ္မ, ဏီ, ဋ္ဌ, ဏုက, ရ, တဗ္ဗ, အနီယ, ဏျ, တေယျ, ရိစ္စ, ယုပစ္စည်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

(သာဝကေ) ဏာဒယော ပစ္စယာ ယုပစ္စယန္တာ တေကာလိကာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

[အကျဉ်း] ဏာဒယော တေကာလိကာ-သုတ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော ဏ,အစ ယု, အဆုံးရှိသော ပစ္စည်းတို့သည် တေကာလိကပစ္စည်း-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ဒွိကာလိက (ကာလနှစ်ပါးနှင့်သက်သော) ပစ္စည်း** ॥ ॥ ကာလေ ဝတ္တမာနာတီတေ ဏွာဒယော-သုတ်ဖြင့် ပစ္စုပ္ပန်, အတိတ် နှစ်ရပ်သတ်မှတ်၍ ပြအပ်သော ဏု,စသော ပစ္စည်းတို့သည် "ဒွိကာလိက" ပစ္စည်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။ (တစ်နည်း) ဘူဇာဒီဟိ မတိ ဗုဓိ ပူဇာဒီဟိစ တ္တော-သုတ်ကိုယောက်၍ တ္တပစ္စည်း။ ကာလေ ဝတ္တမာနာတီတေ ဏွာဒယော သုတ်ကိုယောက်၍ ဏု, ယု, တ္တ, မိပစ္စည်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ဧကကာလိက (ကာလတစ်ပါးနှင့်သက်သော) ပစ္စည်း** ॥ ॥ ပုရေ ဒဒါစ ဣံ-သုတ်ဖြင့် အပစ္စည်း [အတိတ်ကာလ] ဝတ္တမာနေ မာနန္တာ-သုတ်ဖြင့် မာန, အန္တပစ္စည်း။ [ပစ္စုပ္ပန်ကာလ] အတီတေ တ တဝန္တု တာဝီ-သုတ်ဖြင့် တ, တဝန္တု, တာဝီပစ္စည်း။ဘာဝကမ္မေသု တသုတ်ဖြင့် တ-ပစ္စည်း။[အတိတ်ကာလ] ဘဝိဿတိ ဂမာဒီဟိ ဏီ ဃိဏ်-သုတ်ဖြင့် ဏီ, ဃိဏ်ပစ္စည်း [အနာဂတ်ကာလ]

➤ **ကာလဝိမုတ္တ (အနာမဋ္ဌကာလိက) ပစ္စည်း** ॥ ॥ တိကိစ္စာ သိဋ္ဌေ၊ အာဂမာ တုကော၊ ဘဗ္ဗေ ဣက-စသောသုတ်တို့ဖြင့် သတ်မှတ်၍သက်သော တိ, တုက, ဣက, စသော ပစ္စည်းတို့သည် "ကာလဝိမုတ္တ" ပစ္စည်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ကိတ်ကျမ်းလာ ပစ္စည်းများကို ကာလသုံးပါးဖြင့် ခွဲခြားပုံ** ॥ ॥ ဝတ္တမာနေ မာနန္တာ သုတ်ဖြင့် ပစ္စုပ္ပန်ကာလကို သီးခြားသတ်မှတ်၍ ပြအပ်သော မာန, အန္တပစ္စည်းတို့သည် **ပစ္စုပ္ပန်ကာလ**၊ အတီတေ တ တဝန္တု တာဝီ၊ ဘာဝကမ္မေသု တ-သုတ်တို့ဖြင့် သက်သော တ, တဝန္တု, တာဝီ ပစ္စည်းတို့သည် **အတိတ်ကာလ**၊ ဘဝိဿတိ ဂမာဒီဟိ ဏီ ဃိဏ်-သုတ်ဖြင့် အနာဂတ်ကာလကို သီးခြားသတ်မှတ်၍ပြသော ဏီ, ဃိဏ် ပစ္စည်းတို့သည် **အနာဂတ်ကာလ** ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ပစ္စုပ္ပန်ကာလနှင့်သာ သက်သော ပစ္စည်း** ॥ ॥ ဝတ္တမာနေ မာနန္တာ-သုတ်ကိုယောက်၍ မာနပစ္စည်း, အန္တပစ္စည်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **အတိတ်ကာလနှင့် သက်သော ပစ္စည်း** ॥ ॥ ပုရေ ဒဒါစ ဣံ-သုတ်ကိုယောက်၍ ဣံပစ္စည်း။ အတီတေ တ တဝန္တု တာဝီ၊ ဘာဝကမ္မေသု တ-သုတ်တို့ကိုယောက်၍ တ, တဝန္တု, တာဝီပစ္စည်း။ ကမ္မနိ ဒုတိယာယံ တ္တော-သုတ်ကိုယောက်၍ တ္တပစ္စည်း။

➤ **ဤသုတ်ကို တည်ရခြင်းအကြောင်း** ॥ ॥ ဏ,အစ ယု,အဆုံး အားလုံးသော ပစ္စည်းတို့ကို ကာလသီးခြားသတ်မှတ်ပြခြင်း မရှိသည့်အတွက် အချို့ပစ္စည်းကား "တေကာလိက"၊ အချို့ပစ္စည်းကား 'ဒွိကာလိက'၊ အချို့ပစ္စည်းကား 'ကာလဝိမုတ္တ' ဟု မှတ်ယူမည်စိုးသောကြောင့် ဤသုတ်ကို တည်ရပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

၅၅၁။ သညာယံ ဓါ ဓာတော ဏ္ဍ

သညာယ မဘိဓေယျာယံ ဒါ ဓာတော ဏ္ဍပစ္စယော ဟောတိ။

ပဌမံ အာဒိယတီတိ အာဒိ၊ ဥဒကံ ဒဓာတီတိ ဥဒဓိ၊ မဟောဒကာနိ ဒဓာတီတိ မဟောဒဓိ၊ ဝါလာနိ ဒဓာတိ တသ္မိန္တိ ဝါလဓိ၊ သမ္မာ ဓိယတီတိ သန္ဓိ။

* သညာယံ၊အမည်နာမပညတ်ကို။အဘိဓေယျာယံ၊ဟောဆိုအပ်သည်ရှိသော်။ ဒါ ဓာတော၊ဒါဓာတ်, ဓာဓာတ်မှ။ပရေနောက်၌။ဏ္ဍ၊ဏ္ဍပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

[ဝုတ္တိအနက်လွယ်ပြီ] * ပဌမံ၊ရှေးဦးစွာ။အာဒိယတိ၊ယူအပ်၏။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။အာဒိ၊အာဒိ မည်၏။ * ဥဒကံ၊ရေကို။ဒဓာတိ၊ဆောင်တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ ဥဒဓိ၊သမုဒ္ဒရာ မည်၏။ * မဟောဒကာနိ၊များစွာသော ရေတို့ကို။ဒဓာတိ၊ဆောင်တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။မဟောဒဓိ၊သမုဒ္ဒရာမည်၏။ * တသ္မိံ၊ထို အမြီးဖုတ်၌။ဝါလာနိ၊မြီးဆံမွှင်တို့ကို။ဒဓာတိ၊ဆောင်တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဝါလဓိ၊မည်၏။ * သမ္မာ၊ကောင်းစွာ။ဓိယတိ၊စပ်အပ်၏။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။သန္ဓိ၊သန္ဓိ မည်၏။

➤ သညာယံ+ဒါဓာတော+ဏ္ဍ–ဟု ၃–ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်

➤ **သညာ–သဒ္ဒါ နှစ်မျိုးအထူး** ။ ။ သညာယ မနု-သုတ်၌ သညာ-သဒ္ဒါသည် အစ အနိုး၌တည်သော ကံပုဒ်နှင့်တကွ ဓာတ်ပစ္စည်း၏ အမည်နာမပညတ်ကို ဟောပါသည်

သညာယံ ဒါ ဓာတော ဏ္ဍ-သုတ်၌ သညာ-သဒ္ဒါသည် အစ, အနိုး၌တည်သော ကံပုဒ်နှင့်တကွ ဓာတ်ပစ္စည်း၏ အမည်နာမပညတ်ကိုရင်း, အစ, အနိုး၌ ကံပုဒ်မရှိသော ဓာတ်ပစ္စည်း၏ အမည်နာမပညတ်ကိုရင်း ဟောပါသည်။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

➤ **ဏ္ဍ–ပစ္စည်း နှစ်မျိုးအထူး** ။ ။ ဤသုတ်လာ ဏ္ဍပစ္စည်းသည် အမည်နာမပညတ်ကို ဟောသော ဒါဓာတ်, ဓာဓာတ်၏နောက်၌ သက်ပါသည်၊ မုနာဒီဟိ ဝိ-သုတ်လာ ဏ္ဍ ပစ္စည်းကား အမည်နာမပညတ်ကို မမှတ်မူ၍ မုန,စသော ဓာတ်နောင် သက်ပါသည်။

➤ **ဏ္ဍပစ္စည်း၏ သက်ရာအနက် (ဒ္ဓာန)** ။ ။ ဏ္ဍ-ပစ္စည်းသည် ကတ္တားအနက်, ကံ အနက်, အဓိကရဏအနက်, ဘောအနက်တို့၌ သက်ပါသည်။

➤ **ဏ္ဍ–ပစ္စည်း၏ သာခနေ,စသည်** ။ ။ ဏ္ဍ-ပစ္စည်းသည် ကတ္တု, ကမ္မ, ဘာဝ, အဓိ ကရဏသာခနေ၊ ကာလသုံးပါး၊ ဏ္ဍကာရန္တ၊ ရတ္တာဒိဂိုဏ်း၊ များသောအားဖြင့် ပုလ္လိင်၊ နည်းသောအားဖြင့် ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။

၅၅၂။ တိ ကိတ် စာ သိဋ္ဌေ

သညာယ မဘိဓေယျာယံ သဗ္ဗဓာတူဟိ တိပစ္စယော ဟောတိ, ကိတ် စ အာသိဋ္ဌေ။ ။ ဇိနော ဧနံ ဗုဇ္ဈတူတိ ဇိနဗုဒ္ဓိ၊ ဓနံ အဿ ဘဝတူတိ ဓနဘူတိ၊ ဘဝတူတိ ဘူတော၊ ဘဝတူတိ ဘာဝေါ၊ ဓမ္မော ဧနံ ဒဒါတူတိ ဓမ္မဒိန္နော၊ ဝဍ္ဎတူတိ ဝဍ္ဎမာနော။ ဧဝမညေပိ ယောဇေတဗ္ဗာ။

http://www.dhammadownload.com

* [**ခွဲပစ်ခြင်း၍ သုတ်ကို အနက်ပေးပုံ**] သညာယံ၊အမည်ကို။အဘိဓေယျာယံ၊ဆို အပ်သည်ရှိသော်။အာသိဋ္ဌေ၊တောင့်တခြင်းအနက်ကို။ဂမျမာနေ၊သိအပ်သည်ရှိသော်။ တိကိစ္စာ၊တိပစ္စည်း, ကိစ္စပစ္စည်းတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ [**ကစ္စည်း-အလို စတုမ္ဘ ခြံ၍ သုတ်ကိုအနက်ပေးပုံ**] သညာယံ၊ကို။အဘိဓေယျာယံ၊သော်။အာသိဋ္ဌေ၊ကို။ဂမျ မာနေ၊သိအပ်သည်ရှိသော်။သဗ္ဗဓာတူဟိ၊ခပ်သိမ်းသော ဓာတ်တို့မှ။ပရေနောက်၌။တိ၊ တိပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊၏။ကိတ်စ၊ကိတ်ပစ္စည်းသည်လည်း။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

[**ဝုတ္တိအနက်**] * သညာယံ၊ကို။အဘိဓေယျာယံ၊သော်။အာသိဋ္ဌေ၊ကို။ဂမျမာနေ၊ သော်။သဗ္ဗဓာတူဟိ၊ခပ်သိမ်းသောဓာတ်တို့မှ။ပရေနောက်၌။တိပစ္စယော၊တိပစ္စည်းသည် ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ကိတ်စ၊ကိတ်ပစ္စည်းသည်လည်း။ဟောတိ၊၏။ ။ * ဇိနော၊ဘုရားသည်။ ဇနံ၊လူအပေါင်းကို။ဗုဇ္ဈတု၊သိတော်မူပါစေ။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။ဇိနဗုဒ္ဓိ၊မည်၏။ * အဿ၊ထိုသူအား။ဓနံ၊ဥစ္စာသည်။ဘဝတု၊ဖြစ်ပွားပါစေ။ဣတိ၊ကြောင့်။ဓနဘူတိ၊မည်၏။ * ဘဝတု၊ဖြစ်ပွားပါစေ။ဣတိ၊ကြောင့်။ဘူတော၊မည်၏။ * ဘဝတု၊ဖြစ်ပွားပါစေ။ဣတိ၊ ကြောင့်။ဘာဝေါ၊မည်၏။ * ဓမ္မော၊တရားတော်သည်။ဇနံ၊လူအပေါင်းကို။ဒဒါတု၊ကောင်း ကျိုးပေးပါစေ။ဣတိ၊ကြောင့်။ဓမ္မဒိန္နော၊မည်၏။ * ဝဍ္ဎတု၊ကြီးပွားပါစေ။ဣတိ၊ကြောင့်။ ဝဍ္ဎမာနော၊မည်၏။ ဧဝံ၊ဤအတူ။အညေပိ၊တစ်ပါးသော ပုံစံတို့ကိုလည်း။ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ယှဉ်စေအပ်ကုန်၏။

➢ **တိ+ကိတ်+စ+အာသိဋ္ဌေ-ဟု ၄-ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်**

➢ **တိကိတ်စာသိဋ္ဌေ-ပုဒ်ဖြတ်** ။ ။ တိ+ကိတ်+စ+အာသိဋ္ဌေ/တိကိစ္စာ+အာသိဋ္ဌေ

➢ **တိကိစ္စ ရုပ်ပြီးပုံ** ။ ။ တိကိတ်+စ-ဟုပုဒ်ဖြတ်၊ ကိစ္စ-ဟူသော ဤနိပါတနဖြင့် (တစ်နည်း) တေသု ဝုဒ္ဓိသုတ်ကြီးဖြင့် ကိတ်၌ တ်,အက္ခရာကို စ်ပြု၊ စ်-ကို စ-သို့ကပ်၊ တိကိစ္စ-ကား ပြီး၏။ (ဋီကာ-၂၂၇)

➢ **တိကိစ္စာသိဋ္ဌေ/တိကိတ်စာသိဋ္ဌေ အဆုံးအဖြတ်** ။ ။ ကိတ်+စ-ဟု ပုဒ်ဖြတ်၍ ကိစ္စ-ဟူသော ဤနိပါတနဖြင့် (တစ်နည်း) တေသု ဝုဒ္ဓိ-သုတ်ကြီးဖြင့် ကိတ်၌ တ်,အက္ခရာ ကို စ်ပြု၊ စ်-ကို စ-သို့ကပ်၍ ကိစ္စ-ဟု ဖြစ်လာသောကြောင့် တိကိစ္စာသိဋ္ဌေ-မှန်ပါသည်

➢ **ကိတ်-အရ** ။ ။ (ကစ္စည်းအလို) တ, ဏ, ဣန္န, မာန,စသော ပစ္စည်းတို့ကို ယူ ရပါမည်။ (ရူ-အလို) တ, ဏ, ဣန္န, မာန, ဏွု,စသော ပစ္စည်းတို့ကို ယူရပါမည်။

➢ **စသဒ္ဒါ၏အနက်** ။ ။ စသဒ္ဒါသည် တိပစ္စည်းသာ သက်သည်မဟုတ်၊ ကိတ် ပစ္စည်းများလည်း သက်သေး၏ဟု ပေါင်းခြင်း သမ္ပိဏ္ဍနအနက် ရှိပါသည်။

မေး ။ ။ ကိတ်ပုဒ်များကို ဝါကျခင်းရာ၌ ဝတ္တမာန်, အဇ္ဇတနီ, ဘဝိဿန္တိဝိဘတ်တို့ဖြင့် သာ ပြုနိုင်ပါသလော?

* မဟုတ်ပါ။ ပဉ္စမီဝိဘတ်ဖြင့်လည်း ပြုနိုင်ပါသည်။(ပုံစံ)ဇိနော ဇနံ ဗုဇ္ဈတူတိ ဇိနဗုဒ္ဓိ။

http://www.dhammadownload.com

➢ ကိတ်ပစ္စည်းများကို ဝါကျစင်းရာ၌ ပြနိုင်သော ဝိဘတ်များ ॥ ॥ ဝတ္တမာန်, ပဥ္စမီ, အဇ္ဇတနီ, ဘဝိဿန္တိဝိဘတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ ဤသုတ်ဝါ ပစ္စည်းတို့၏ သာဓန, စသည် ॥ ॥ တိ–ပစ္စည်းသည် ကတ္တု, ကမ္မ, သမ္ပဒါနသာဓနေ၊ ပစ္စုပ္ပန်ကာလ၊ (ဝါ) အနာမဋ္ဌကာလ၊ က္တကာရန္တ၊ ရတ္တာဒိဂိုဏ်း၊ ပုလ္လိင် * တ–ပစ္စည်းသည် ကတ္တု, ကမ္မသာဓနေ၊ ပစ္စုပ္ပန်ကာလ၊ (ဝါ) အနာမဋ္ဌကာလ၊ အ, အာကာရန္တ၊ ပုရိသာဒိဂိုဏ်း, ကညာဒိဂိုဏ်း၊ ပုလ္လိင်, ဣတ္ထိလိင်။ * မာန ပစ္စည်းသည် • ကတ္တုသာဓနေ၊ ပစ္စုပ္ပန်ကာလ (ဝါ) အနာမဋ္ဌကာလ၊ အကာရန္တ၊ ပုလ္လိင်၊ ပုရိသာဒိဂိုဏ်း။ * ဏွု ပစ္စည်းသည် • ကတ္တုသာဓနေ၊ ပစ္စုပ္ပန်ကာလ (ဝါ) အနာမဋ္ဌကာလ၊ အကာရန္တ၊ ပုလ္လိင်၊ ပုရိသာဒိဂိုဏ်း ဖြစ်ပါသည်။

၅၅၃။ ဣတ္ထိယ မတိယဝေါ ဝါ

ဣတ္ထိယ မဘိဓေယျာယံ သဗ္ဗဓာတူဟိ အကာရ တိ ယု ဣစ္စေတေ ပစ္စယာ ဟောန္တိ ဝါ။ ॥ ဇီရတီတိ ဇရာ၊ မညတီတိ မတိ၊ စေတယတီတိ စေတနာ၊ ဝေဒယတီတိ ဝေဒနာ။ ဧဝမညေပိ ယောဇေတဗ္ဗာ။

* ဣတ္ထိယံ၊ဣတ္ထိလိင်ကို။အဘိဓေယျာယံ၊ဟောဆိုအပ်သည်ရှိသော်။သဗ္ဗဓာတူဟိ၊ ခပ်သိမ်းသော ဓာတ်တို့မှ။ပရေနောက်၌။အတိယဝေါ၊အပစ္စည်း, တိပစ္စည်း, ယုပစ္စည်း တို့သည်။ဝါ၊အချို့။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ॥ * ဣတ္ထိယံ၊ကို။အဘိဓေယျာယံ၊သော်။သဗ္ဗ ဓာတူဟိ၊တို့မှ။ပရေ၌။အကာရ တိ ယု ဣစ္စေတေ ပစ္စယာ၊အပစ္စည်း, တိပစ္စည်း, ယု ပစ္စည်းတို့သည်။ဝါ၊အချို့။ဟောန္တိ၊ကုန်၏။ ॥ * ဇီရတိ၊အိုတတ်၏။ဣတိ၊ဤအကြောင်း ကြောင့်။ဇရာ၊မည်၏။ * မညတိ၊သိတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။မတိ၊မည်၏။ * စေတယတိ၊ စေ့ဆော်တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။စေတနာ၊မည်၏။ * ဝေဒယတိ၊ခံစားတတ်၏။ဣတိ၊ ကြောင့်။ဝေဒနာ၊မည်၏။ ဧဝံ၊ဤအတူ။အညေပိ၊တစ်ပါးသောပုံစံတို့ကိုလည်း။ယောဇေ တဗ္ဗာ၊ယှဉ်စေအပ်ကုန်၏။

➢ ဣတ္ထိယံ+အတိယဝေါ+ဝါ–ဟု ၃–ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်

➢ မတိယဝေါ–ရှုပ်ကျဉ်း ॥ ॥ မတိယဝေါ-ကို မတိယု လိင်တည်၊ ယောသက်၊ တတောယောနမောတု-သုတ်၌ တုသဒ္ဒါဖြင့် ယော-ကို ဩပြု၊ ဩသရေစ-သုတ်၌ စသဒ္ဒါ ဖြင့် ယု-၌ ဥ-ကို အဝပြု၊ ဝ-ကို ဩ-သို့ကပ်၊ မတိယဝေါ ပြီး၏။(တစ်နည်း) မတိယု လိင် တည်၊ ယော-သက်၊ ဥကို လ,အမည်မှည့်၊ လတော ဝေါကာရောစ-သုတ်ဖြင့် ယောကို ဝေါပြု၊ ဝေ ဝေါသု လောစ-သုတ်ဖြင့် လမည်သော ဥကို အ-ပြု၊မတိယဝေါ ပြီး၏။

➢ တိ–ပစ္စည်း ၃–မျိုးအထူး ॥ ॥ တိကိစ္စာသိဋ္ဌေ-သုတ်၌ တိပစ္စည်းကား သညာ ဘိဓာနကို မှတ်၍ လိင်သာမည၌ သက်ပါသည်။ ဤသုတ်၌ တိပစ္စည်းကား သညာဘိ

http://www.dhammadownload.com

ဓာနကို မမှတ်မူ၍ ဣတ္ထိလိင်၌ သက်ပါသည်၊ ဤသို့ ထူးပါသည်။

➤ **အ-ပစ္စည်း ၃-မျိုး အထူး ။ ။** သညာယ မနု-သုတ်၌ အ,ပစ္စည်းကား ပုလ္လိင်၌ ဖြစ်ပါသည်၊ သဗ္ဗတော ဏျတ္တာဝိဝါ-သုတ်၌ အ,ပစ္စည်းကား လိင်သုံးပါး၌ ဖြစ်ပါသည်၊ ဤသုတ်၌ အ,ပစ္စည်းကား ဣတ္ထိလိင်၌ ဖြစ်ပါသည်၊ ဤသို့ ထူးပါသည်။

➤ **ယု,ပစ္စည်း ၃-မျိုး အထူး ။ ။** နန္ဒာဒိဟိ ယု-သုတ်၌ ယုပစ္စည်းသည် နပုလ္လိင်၌ ဖြစ်ပါသည်၊ ကတ္တုကရဏပဒေသေသုစ-သုတ်၌ ယုပစ္စည်းသည် လိင်သုံးပါး၌ ဖြစ်ပါသည်။ ဤသုတ်၌ ယုပစ္စည်းကား ဣတ္ထိလိင်၌ ဖြစ်ပါသည်၊ ဤသို့ ထူးပါသည်။

➤ **သုတ်-၌ ဝုတ္တိ မပြုရခြင်းအကြောင်း ။ ။** အညေသုစ-သုတ်သို့ လိုက်လာသော ဝါ-သဒ္ဒါက တိပစ္စည်းနှောင်းရာ၌ ဝုတ္တိ မပြုရဟု ဆိုသောကြောင့်-- တည်း။

➤ **ဝါသဒ္ဒါ၏အနက် ။ ။** ဝါသဒ္ဒါသည် ဝိကပ်အနက် ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ဝါသဒ္ဒါ ဆိုရကျိုး ။ ။** ဝါသဒ္ဒါဖြင့် ဇရဏ-၌ ဇရဓာတ်နောင် အ,ပစ္စည်းသက်မှု မမြဲသည်၏အဖြစ်ကို အထူးကြံရခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။ (နိဒ္ဒေသ)

➤ **ဤသုတ်ပါ ပစ္စည်းတို့၏ သက်ရာအနက် /သာဓန ။ ။** * အ,ပစ္စည်းသည် ॰ ကတ္တု, ကမ္မ, ကရဏ, ဘာဝ, အဓိကရဏသာဓန အနက်တို့၌ သက်ပါသည်။ * တိ-ပစ္စည်းသည် ॰ ကတ္တု, ကမ္မ, ကရဏ, ဘာဝသာဓနအနက်တို့၌ သက်ပါသည်။ * ယု-ပစ္စည်းသည် ॰ ကတ္တု, ကမ္မသာဓနအနက်တို့၌ သက်ပါသည်။

၅၅၄။ ကရတော ရိရိယ

ကရတော ဣတ္ထိယ မနိတ္ထိယံ ဝါ အဘိဓေယျာယံ ရိရိယပစ္စယော ဟောတိ ဝါ။ ။ ကတ္တဗ္ဗာ ကိရိယာ၊ ကရဏီယံ ကိရိယံ။

* ဣတ္ထိယံဝါ၊ဣတ္ထိလိင်ကိုရင်း။အနိတ္ထိယံဝါ၊နပုလ္လိင်ကိုရင်း။အဘိဓေယျာယံ၊ဟော ဆိုအပ်သည်ရှိသော်။ကရတော၊ကရဓာတ်မှ။ပရေနောက်၌။ ရိရိယ၊ရိရိယပစ္စည်းသည်။ ဝါ၊အချို့။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ | ဝုတ္တိအနက်လွယ်ပြီ | * ကတ္တဗ္ဗာ၊ပြုခြင်း။ကိရိယာ၊ပြုခြင်း။ ကရဏီယံ၊ပြုခြင်း။ကိရိယံ၊ပြုခြင်း။

➤ ကရတော+ရိရိယ–ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်

➤ **အနိတ္ထိယံ–အရ ။ ။** ပါဠိတော်, အဋ္ဌကထာတို့၌ ပုလ္လိင်ဖြင့် ကိရိယော-ဟူသော ပြယုဂ်ကို မတွေ့ မမြင်ရသောကြောင့် နပုလ္လိင်ကိုသာ ယူရပါမည်။ | အနိတ္ထိယံ ဝါတိ ဣမိနာ နပုံသကမေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ၊ ကိရိယောတိ ပယောဂဿ အဒဿနတော| (နိ)

➤ **ဝါသဒ္ဒါ၏အနက် ။ ။** လိုက်လာသော ဝါသဒ္ဒါသည် အနိတ္ထိယကို ဆည်းယူသော ကြောင့် အတ္တန္တရ ဝိညာပန ဝိကပ်အနက်ရှိပါသည်။

➤ **ဝါသဒ္ဒါဆိုရကျိုး ။ ။** ဝါသဒ္ဒါဖြင့် အနိတ္ထိယံ-ဟူသော ပုဒ်တစ်ပါးကို ဆည်းယူ

http://www.dhammadownload.com

ရခြင်းအကျိုးရှိပါသည်။

➤ **ကိရိယာ/ကြိယာ ပါဠိနှစ်မျိုးအဆုံးအဖြတ်** ။ ။ ကရဓာတ်+ရိရိယပစ္စည်း၊ ရမှိ ရန္တော ရာဒိနော-သုတ်ဖြင့် ရ,အနုဗန်နှင့်တကွ ဓာတွန်ရ, က-၏ အ,တို့ကိုချေ၊ က-ကို ဣလသို့ကပ်၊ အာပစ္စည်းသက်၍ ကိရိယာ-ဟု ပြီးသောကြောင့် ကိရိယာပါဠိသာ မှန်သည်

➤ **ရိရိယပစ္စည်း၏ သာဓန,စသည်** ။ ။ ရိရိယ-ပစ္စည်းသည် ဘာဝ, ကမ္မသာဓန၊ ကာလသုံးပါး၊ အ, အာကာရန္တ၊ စိတ္တာ, ကညာဒိဂိုဏ်း၊ နပုလ္လိင်, ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။

၅၅၅။ အတီတေ တ တဝန္တု တာဝီ

အတီတေ ကာလေ သဗ္ဗဓာတူဟိ တ တဝန္တု တာဝီ ဣစ္စေတေ ပစ္စယာ ဟောန္တိ

ဟုတော၊ ဟုတဝါ၊ ဟုတာဝီ။ ဝုသိတော၊ ဝုသိတဝါ၊ ဝုသိတာဝီ။ ဘုတ္တော၊ ဘုတ္တဝါ၊ ဘုတ္တာဝီ။

✻ အတီတေ၊အတိတ်ကာလ၌။သဗ္ဗဓာတူဟိ၊ခပ်သိမ်းသော ဓာတ်တို့မှ။ပရေနောက် ၌။တ တဝန္တု တာဝီ၊တပစ္စည်း, တဝန္တုပစ္စည်း, တာဝီပစ္စည်းတို့သည်။ဝါ၊အချို့။ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ။ ✻ အတီတေ ကာလေ၊အတိတ်ကာလ၌။သဗ္ဗဓာတူဟိ၊တို့မှ။ပရေနောက် ၌။တ တဝန္တု တာဝီ ဣစ္စေတေ ပစ္စယာ၊တပစ္စည်း, တဝန္တုပစ္စည်း, တာဝီပစ္စည်းတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ။ ဟုတော၊ဟုတဝါ၊ဟုတာဝီ၊ပေးလှူပြီ။ ဝုသိတော၊ဝုသိတဝါ၊ဝုသိ တာဝီ၊သုံးနေပြီ။ဘုတ္တော၊ဘုတ္တဝါ၊ဘုတ္တာဝီ၊စားပြီ။

➤ **အတီတေ+တ တဝန္တု တာဝီ-ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်**

➤ **ဝိဂ္ဂဟများ** ။ ။ အဟာဝီတိ ဟုတော၊ ဟုတဝါ၊ ဟုတာဝီ။ ✻ အဝသီတိ ဝုသိတော ဝုသိတဝါ၊ ဝုသိတာဝီ။ ✻ အဘုဉ္ဇီတိ ဘုတ္တော၊ ဘုတ္တဝါ၊ ဘုတ္တာဝီ။

➤ **နိဋ္ဌပစ္စည်းများ** ။ ။ တပစ္စည်း, တဝန္တုပစ္စည်း, တာဝီပစ္စည်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ဤသုတ်ဖြင့်သက်သော တ, တဝန္တု, တာဝီပစ္စည်းတို့ကို နိဋ္ဌပစ္စည်းဟု ခေါ်ဆိုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ တ, တဝန္တု, တာဝီပစ္စည်းတို့၏ သက်ရာဖြစ်သောဓာတ်၌ အသံယော ဂန္တဓာတ်၏ အစိတ်ဖြစ်သော သရကို အဖြဝုဒ္ဓိ မပြုရသဖြင့် ဓာတ်၏အစီအရင် ပြီးဆုံး သွားသောကြောင့် နိဋ္ဌပစ္စည်းဟု ခေါ်ဆိုရပါသည်။

➤ **ဘူတော, ဘူတာ, ဘူတံ-တို့၌ ဝုဒ္ဓိ မပြုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ အညေသုစ- သုတ်သို့ အစဉ်လိုက်လာသော ဝါသဒ္ဒါက တ တဝန္တု, တာဝီ ပစ္စည်းနှောင်းရာ၌ ဝုဒ္ဓိ မပြုရဟု ဆိုသောကြောင့်-ဘူတော, ဘူတာ, ဘူတံ-တို့၌ ဝုဒ္ဓိ မပြုရပါ။

➤ **ဘုတ္တော, ဘုတ္တဝါ, ဘုတ္တာဝီ /ဘောတ္တော, ဘောတ္တဝါ, ဘောတ္တာဝီ-ပါဠိ အဆုံးအဖြတ်** ။ ။ အညေသုစ-သုတ်သို့ အစဉ်လိုက်လာသော ဝါသဒ္ဒါက တ တဝန္တု, တာဝီ ပစ္စည်းနှောင်းရာ၌ ဝုဒ္ဓိ မပြုရဟု ဆိုသောကြောင့်-ဘုတ္တော ဘုတ္တဝါ ဘုတ္တာဝီ-သာမှန်၏

http://www.dhammadownload.com

➤ ဤသုတ်ပါ ပစ္စည်းတို့၏ သက်ရာ သာဓန / နိဒ္ဒပစ္စည်းတို့၏ သက်ရာ သာဓန
တ, တဝန္တု, တာဝီပစ္စည်းတို့သည် ကိတ်အမည်ရှိသော့ကြောင့် ကတ္တုသာဓနအနက်၌ သက်ပါသည်။

* တ-ပစ္စည်းသည် ကတ္တုသာဓန၊ အတိတ်ကာလ၊ အ, အာကာရန္တ၊ ပု, စိတ်, ကညာဒိဂိုဏ်း၊ လိင်သုံးပါး။ * တဝန္တု ပစ္စည်းသည် - ကတ္တုသာဓန၊ အတိတ်ကာလ၊ ဥကာရန္တ၊ ဂုဏဝါဒိဂိုဏ်း, နဒါဒိဂိုဏ်း၊ လိင်သုံးပါး၊ * တာဝီ ပစ္စည်းသည် - ကတ္တုသာဓန အတိတ်ကာလ၊ ဤကာရန္တ၊ ရတ္တာဒိဂိုဏ်း, ဂဟပတာဒိဂိုဏ်း၊ လိင်သုံးပါး။

၅၅၆။ ဘာဝကမ္မေသု တ

ဘာဝကမ္မေသု အတီတေ ကာလေ တပစ္စယော ဟောတိ သဗ္ဗဓာတူဟိ။

ဘာဝေ တာဝ - တဿ ဂီတံ၊ နစ္စံ၊ နဋ္ဋံ၊ ဟသိတံ။

ကမ္မနိ တာဝ - တေန ဘာသိတံ၊ ဒေသိတံ။

* အတီတေ၊အတိတ်ကာလ၌။ဘာဝကမ္မေသု၊ဘော, ကံအနက်တို့၌။သဗ္ဗဓာတူဟိ၊ ခပ်သိမ်းသော ဓာတ်တို့မှ။ပရေနောက်၌။တ၊တ-ပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

* အတီတေ ကာလေ၊အတိတ်ကာလ၌။ဘာဝကမ္မေသု၊တို့၌။သဗ္ဗဓာတူဟိ၊တို့မှ။ ပရေ၌။တပစ္စယော၊တ-ပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊၏။ ။ ဘာဝေ၊ဘောအနက်၌။တာဝ၊ရှေးဦးစွာ ဆိုအံ့။တဿထိုသူ၏။ဂီတံ၊သီဆိုခြင်း။နစ္စံ၊နဋ္ဋံ၊ကခြင်း။ဟသိတံ၊ရွှင်ပျ ပြုံးရယ်ခြင်း။
* ကမ္မနိ၊ကံအနက်၌။တာဝ၊မဆိုရသေးသော ပုံစံတို့၏ ရှေးဦးစွာဆိုအံ့။တေန၊ထိုသူသည် ဘာသိတံ၊ဆိုအပ်ပြီ။ဒေသိတံ၊ဟောအပ်ပြီ။

➤ ဘာဝကမ္မေသု+တ-ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်

မေး ။ ။ ဤသုတ်ဖြင့် ဘော,ကံအနက်၌သာ တ-ပစ္စည်း သက်နိုင်ပါသလော?

➤ **ယောဂဝိဘာဂ** ။ ။ ဘာဝကမ္မေသု တ-၌ တ-ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် မလှုပ်ရှားခြင်းအနက်ရှိသော အာသဓာတ်, ဂတိအနက်ရှိသော ဂမုဓာတ်, စားမျိုခြင်း အနက်ရှိသော ဘုဇဓာတ် စသည်တို့နောင်မှလည်း အဓိကရဏသာဓနအနက်၌ တ-ပစ္စည်း သက်နိုင်ပါသည်။ (ရူ-၃၈၇)

မေး ။ ။ တ-ပစ္စည်းသည် အတိတ်ကာလ၌သာ သက်နိုင်ပါသလော?

* မဟုတ်ပါ။ ဘာသိတံ ဟောတိ၊ ဘာသိတံ ဘဝိဿတိ ပြယုဂ်တို့၌ ပဓာနကြိယာ တစ်ပါးနှင့် စပ်ရသည်ရှိသော် ပစ္စုပ္ပန်ကာလ, အနာဂတ်ကာလတို့၌လည်း တ-ပစ္စည်း သက်နိုင်ပါသေးသည်။

➤ **တ-ပစ္စည်းကို ထစ်ဖန်ဆပ်၍ ဆိုရကျိုး** ။ ။ အတီတေ တ တဝန္တု တာဝီသုတ်မှ တဝန္တုပစ္စည်း, တာဝီပစ္စည်းတို့၏ လိုက်ခြင်းကို နစ်စေခြင်းအကျိုးရှိပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

➤ **တဿ ဂီတံ-၌ 'တဿ'သမ္ဗန်ပုဒ် ထည့်ဆိုရခြင်းအကြောင်း ။ ။** ဂီတံ-သဒ္ဒါ၏ ဘောဟောဖြစ်ကြောင်း သိစေလိုသောကြောင့်-- ထည့်ဆိုရပါသည်။

မှတ်ချက်/ ထိုသူ၏+သီဆိုခြင်း, ကခြင်း, ပြုံးရယ်ခြင်းဟု သမ္ဗန်ပုဒ်သည် 'ခြင်း'ဟူသော ဘောအနက်၌ စပ်လေ့ရှိသည်ဟု မှတ်ပါ။

➤ **တေန ဘာသိတံ-၌ 'တေန'ဟု အဝုတ္တကတ္တား ထည့်ရခြင်းအကြောင်း**

တေန ဘာသိတံ-၌ တ-ပစ္စည်းသည် ကံဟောပုဒ်ဖြစ်ကြောင်း သိစေလိုသောကြောင့် 'တေန'ဟု အဝုတ္တကတ္တား ထည့်ဆိုရပါသည်။

➤ **တ-ပစ္စည်း၏ သာဓနဆည် ။ ။** တ-ပစ္စည်းသည် ဘာဝ, ကမ္မ, အဓိကရဏ သာဓန၊ အတိတ်ကာလ၊ အ, အာကာရန္တ ပု, စိတ်, ကညာဒိဂိုဏ်း။ ဘောအနက်၌ဖြစ်မူ နပုလ္လိင်၊ ကံအနက်၌ဖြစ်မူ တိလိင်ဖြစ်ပါသည်။

➤ **တ-ပစ္စည်း၏ သက်ရာကာလ ။ ။** အတီတေ တ တဝန္တု တာဝိ-သုတ်မှ အတီတေ သဒ္ဒါ လိုက်လာသောကြောင့် အတိတ်ကာလ၌ သက်ပါသည်။

မေး ။ ။ ဤသုတ်ဖြင့် သက်သော တ-ပစ္စည်း၏လိင်ကို သာဓနအားလျော်စွာ ခွဲပြပါ။

✱ တ-ပစ္စည်းသည် ဘာဝသာဓန, ကမ္မသာဓနအနက်၌ဖြစ်မူ နပုလ္လိင်၊ ကမ္မသာဓန အနက်၌ဖြစ်မူ တိလိင် ဖြစ်ပါသည်။

၅၅၇။ ဗုဓဂမာဒိတ္ထေ ကတ္တရိ

ဗုဓ ဂမု ဣစ္စေဝမာဒိဟိ ဓာတူဟိ တဒတ္ထေ ဂမျမာနေ တပစ္စယော ဟောတိ ကတ္တရိ သဗ္ဗကာလေ။ ။ သဗ္ဗေ သင်္ခတာသင်္ခတေ ဓမ္မေ ဗုဇ္ဈတိ အဗုဇ္ဈိ ဗုဇ္ဈိဿတီတိ ဗုဒ္ဓေါ၊ သရဏင်္ဂတော၊ သမထင်္ဂတော၊ အမတင်္ဂတော၊ ဇာနာတိ အဇာနိ ဇာနိဿတီတိ ဉာတော၊ ဣစ္စေဝမာဒိ။

✱ ဗုဓဂမာဒိ၊ဗုဓဓာတ်, ဂမုဓာတ် စသည်တို့မှ၊ပရေ၊နောက်၌၊အတ္ထေ၊သိခြင်း, သွားခြင်း,စသော အနက်ကို၊ဂမျမာနေ၊သိအပ်သည်ရှိသော်၊ကတ္တရိ၊ကတ္တားအနက်၌၊သဗ္ဗကာလေ၊အလုံးစုံသော ကာလ၌၊တ၊တ-ပစ္စည်းသည်၊ဟောတိ၊၏။ ။ ဗုဓဂမု ဣစ္စေဝမာဒိဟိ၊ဗုဓဓာတ်, ဂမုဓာတ် စသည်တို့မှ၊ပရေ၌၊တဒတ္ထေ၊ထိုသိခြင်း, သွားခြင်း,စသော အနက်ကို၊ဂမျမာနေ၊သော်၊ကတ္တရိ၌၊သဗ္ဗကာလေ၌၊တပစ္စယော၊တ-ပစ္စည်းသည်၊ ဟောတိ၊၏။ ။ ✱ သဗ္ဗေ၊ခပ်သိမ်းကုန်သော၊သင်္ခတာသင်္ခတေ၊သင်္ခတ, အသင်္ခတဖြစ်ကုန်သော၊ဓမ္မေ၊တရားတို့ကို၊ဗုဇ္ဈတိ၊သိဆဲ၊အဗုဇ္ဈိ၊သိပြီ၊ဗုဇ္ဈိဿတိ၊သိလတ္တံ့၊ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်၊ဗုဒ္ဓေါ၊ဘုရား မည်၏။ ✱ သရဏင်္ဂတော၊ကိုးကွယ်ရာသို့ ရောက်ဆဲ, ရောက်ပြီး, ရောက်လတ္တံ့။ ✱ သမထင်္ဂတော၊ငြိမ်သက်တည်ကြည်ခြင်းသို့ ရောက်ဆဲ, ရောက်ပြီး, ရောက်လတ္တံ့။ ✱ အမတင်္ဂတော၊နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ဆဲ, ရောက်ပြီး ရောက်လတ္တံ့.

http://www.dhammadownload.com

* ဇာနာတိ၊သိဆဲ။အဇာနိ၊သိပြီ။ဇာနိဿတိ၊သိလတ္တံ့။ကွေတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။ ဉာတော၊မည်၏။ ဣစ္စေဝမာဒိ၊ဤသို့ အစရှိသည်တို့တည်း။

➤ ဗုဓဂမာဒိ+အတ္ထေ+ကတ္တရိ–တု ၃–ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်

➤ ကတ္တရိ–သဒ္ဒါ ထည့်ဆိုရကျိုး ။ ။ (ဗုဓဂမာဒိတ္ထေ-ဆိုလျှင်) ဘာဝကမ္မေသု တ-သုတ်မှ ဘာဝကမ္မေသု-သဒ္ဒါ လိုက်လာမည်ဖြစ်သောကြောင့် ထို ဘာဝကမ္မေသု-သဒ္ဒါ လိုက်ခြင်းကို နှစ်စေခြင်းအကျိုးငှာ "ကတ္တရိ"သဒ္ဒါကို ထည့်ဆိုရပါသည်။

➤ အတ္ထ–သဒ္ဒါ ထည့်ဆိုရကျိုး ။ ။ ဗုဓ-ဖြင့် ဗုဓဓာတ်သာမက သိခြင်းအနက်ကို ဟောသော ဉာဓာတ်, စသည်ကို ယူရခြင်း၊ ဂမု-ဖြင့် ဂမုဓာတ်သာမက ဂတိအနက်ဟော က္ကမဓာတ် စသည်ကိုလည်း ယူရခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။ (နျာသ)

➤ ဗုဓဂမာဒိတ္ထေ–၌ အတ္ထ–အရ ။ ။ ဗုဓ, ဂမု,စသော ဓာတ်တို့မှတစ်ပါး ငဲ့အပ်သော ဓာတ် မရှိသောကြောင့် ထို ဗုဓ, ဂမု,စသော ဓာတ်တို့၏ အနက်ကိုသာ ယူရမည်

➤ အာဒိ–အရ ။ (ကစ္စည်းအလို) ဉာဓာတ်၊ (ရှု-အလို) ဉာဓာတ်, က္ကမဓာတ်, စိန္တဓာတ်, သန္တဓာတ် စသည်တို့ကို ယူရပါမည်။

➤ ဗုဓဂမာဒိတ္ထေနောင် ဟိဝိဘတ်ချေထားရကျိုး ။ ။ သုတ်ကို ရှုတ်ဖတ်လွယ်ကူစေခြင်းအကျိုးငှာ | သဗ္ဗာသမာဝုသော ပသဂ္ဂနိပါတာဒိဟိစ-သုတ်၌ အာဒိသဒ္ဒါဖြင့် အာဒိသဒ္ဒါနောင်သက်သော | ဟိဝိဘတ်ကို ချေထားရပါသည်။

➤ ဗုဒ္ဓိ၌ သဗ္ဗကာလေ–ဟု ထည့်ဆိုရခြင်းအကြောင်း ။ ။ ဘာဝကမ္မေသု တ-သုတ်ကဲ့သို့ အတိတ်ကာလ၌သာ သက်သည်ဟု ထင်မှတ်မည်စိုးသောကြောင့်-တည်း။

မေး ။ ။ ဤသုတ်၌ ကတ္တရိ-သဒ္ဒါ မဆိုလျှင် အပြစ်နှင့် ဆိုလျှင်အကျိုး ဤနှစ်မျိုးကို ဖြေဆိုပါ။

* ကတ္တရိ-သဒ္ဒါကို မဆိုလျှင် ဗုဓ, ဂမု,စသော ဓာတ်တို့နောင် ဘော, ကံအနက်၌ တ-ပစ္စည်းသက်ခြင်း အပြစ်ဒေါသ ရောက်ပါသည်။ * ကတ္တရိ-သဒ္ဒါကိုဆိုလျှင် ဗုဓ, ဂမု စသော ဓာတ်တို့နောင် ကတ္တားအနက်၌ တ-ပစ္စည်းသက်ရခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

➤ တ–ပစ္စည်း၏ သာဓန,စသည် ။ ။ တ-ပစ္စည်းသည် ကတ္တုသာဓန၊ ကာလသုံးပါး၊ အ, အာကာရန္တ၊ ပု, စိတ်, ကညာဒိဂိုဏ်း၊ လိင်သုံးပါး ဖြစ်ပါသည်။

၅၅၈။ ဓိတော ဣန သဗ္ဗတ္ထ

ဓိ က္ကစ္စေတာယ ဓာတုယာ ဣနပစ္စယော ဟောတိ သဗ္ဗကာလေ ကတ္တရိ။
ပါပကေ အကုသလေ ဓမ္မေ ဇိနာတိ အဇိနိ ဇိနိဿတီတိ ဇိနော။

* ဇိတော၊ဇိဓာတ်မှ။ပရေ၊နောက်၌။သဗ္ဗတ္ထ၊အလုံးစုံသော ကာလ၌။ကတ္တရိ၊ကတ္တား အနက်၌။ဣန၊ဣန ပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * ဇိ က္ကစ္စေတာယ ဓာတုယာ၊ဇိ

http://www.dhammadownload.com

ဓာတ်မှ။ပရေ၌။သဗ္ဗကာလေ၊အလုံးစုံသော ကာလ၌။ကတ္တရိ၌။ဏ္ဏုပစ္စယော၊ဏ္ဏုပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊၏။ ။ ပါပကော၊ယုတ်မာတုန်သော။အကုသလေ ဓမ္မေ၊အကုသိုလ်တရားတို့ကို။ဇိနာတိ၊အောင်ဆဲ။အဇိနိ၊အောင်ပြီး။ဇိနိဿတိ၊အောင်လတ္တံ့။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။ဇိနော၊ဘုရား မည်၏။

> ဇိတော+ဏ္ဏု+သဗ္ဗတ္ထ–တု ၃-ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်

> သဗ္ဗတ္ထ–အရ ။ ။ အလုံးစုံသော ကာလကို ယူရပါမည်။

> သဗ္ဗတ္ထ–သဒ္ဒါ ထည့်ဆိုရကျိုး ။ ။ [ဇိတော ဏ္ဏု-ဟူသာ ဆိုချေသော်] ကာလ သုံးပါး၌ရင်း, ကာလတစ်ပါး၌ရင်း, ကာလတို့ကို မမှတ်မူ၍ရင်း, ဏ္ဏုပစ္စည်းသက်၏ဟု မှတ်ထင်နေမည်ဖြစ်သောကြောင့် ထိုသို့ မမှတ်ထင်စေခြင်းအကျိုးငှာ "သဗ္ဗတ္ထ" သဒ္ဒါ ထည့်ဆိုရပါသည်။

> ဏ္ဏု–ပစ္စည်း၏အနက် ။ ။ ပုဂ္ဂလမာဒိတ္တေ ကတ္တရိ-သုတ်မှ ကတ္တရိသဒ္ဒါ လိုက်လာသောကြောင့် ကတ္တားအနက်၌ 'ဏ္ဏု'ပစ္စည်း သက်ပါသည်။

> ဏ္ဏု–ပစ္စည်း၏ သာဓနပုံစံသည် ။ ။ ဏ္ဏု-ပစ္စည်းသည် ကတ္တုသာဓနေ၊ ကာလ သုံးပါး၊ အကာရန္တ ပုလ္လိင်၊ ပုရိသာဒိဂိုဏ်း ဖြစ်ပါသည်။

၅၅၉။ သုပတော စ

သုပ ဏ္ဏစ္စေတာယ ဓာတုယာ ဏ္ဏုပစ္စယော ဟောတိ ကတ္တရိ, ဘာဝေ စ။
သုပတီတိ သုပိနံ၊ သုပီယတေ သုပိနံ။

* သုပတော၊စ၊သုပဓာတ်မှလည်း။ပရေနောက်၌။ကတ္တရိစ၊ကတ္တားအနက်၌ရင်း။ဘာဝေစ၊ဘောအနက်၌ရင်း။ဏ္ဏု၊ဏ္ဏုပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * သုပဏ္ဏစ္စေတာယ ဓာတုယာ၊သုပဓာတ်မှ။ပရေ၌။ကတ္တရိစ၊ကတ္တားအနက်၌ရင်း။ဘာဝေစ၊ဘောအနက်၌ရင်း။ဏ္ဏုပစ္စယော၊ဏ္ဏုပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ သုပတိ၊အိပ်တတ်၏။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။သုပိနံ၊မည်၏။သုပီယတေ၊အိပ်ခြင်း။သုပိနံ၊အိပ်ခြင်း။

> သုပတော+စ–တု ၂-ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်

> စသဒ္ဒါ၏အနက် ။ ။(နိဒ္ဒေသ, ဗျာသ-တို့အလို) စသဒ္ဒါသည် အနုကဍ္ဍနအနက် ဖြစ်ပါသည်။ (မောဂ္ဂလာန်အလို) သမုစ္စည်းအနက် ဖြစ်ပါသည်။

> စသဒ္ဒါ ဆိုရကျိုး ။ ။ (နိဒ္ဒေသ-အလို) စသဒ္ဒါဖြင့် ဘာဝကမ္မေသု တ-သုတ်မှ ကမ္မ-သဒ္ဒါလိုက်ခြင်းကို နစ်စေ၍ ဘာဝ-ဟူသော ဝိသယ-သဒ္ဒါကို ဆွဲငင်ခြင်း အကျိုး ရှိပါသည်။ (ဗျာသ-အလို) စသဒ္ဒါဖြင့် ဇိနော ဏ္ဏု သဗ္ဗတ္ထ-သုတ်မှ ဏ္ဏုပစ္စည်းကို ဆွဲငင်ခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။ (မောဂ္ဂလာန်အလို) စသဒ္ဒါဖြင့် ဝပ, အဇ, တုဟ, ကပ္ပ, ကုမ, ဒါ စသော ဓာတ်တို့နောင် ဏ္ဏုပစ္စည်းသက်ခြင်းကို ဆည်းခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

➢ ဏ္ဍနု–ပစ္စည်းဆက်ရာအနက် ॥ ॥ ဘာဝကမ္မေသု တ-သုတ်မှ ဘာဝ-သဒ္ဒါလိုက်လာသောကြောင့်ရင်း, ဗုဇေမာဒိတ္တေ ကတ္တရိ-သုတ်မှ ကတ္တရိ-သဒ္ဒါ လိုက်လာသောကြောင့်ရင်း, ကတ္တားအနက်, ဘောအနက်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ ဏ္ဍနု–ပစ္စည်း၏ သာခနု, စသည် ॥ ॥ ဏ္ဍနု-ပစ္စည်းသည် ကတ္တု, ဘာဝသာဓနေ၊ ကာလသုံးပါး၊ အကာရန္တ၊ ပုရိသာဒိဂိုဏ်း, စိတ္တာဒိဂိုဏ်း၊ ပုလ္လိင်, နပုလ္လိင် ဖြစ်ပါသည်။

၅၆၀။ ဉ္ဇိသံ ဒု သူဟိ ခ

ဉ္ဇိသံ ဒု သုသဒ္ဒါဒိဟိ သဗ္ဗဓာတူဟိ ခပစ္စယော ဟောတိ။

ဉ္ဇိသဿယော၊ ဒုဿယော၊ သုဿယော ဘဝတာ၊ ဉ္ဇိသက္ကရံ၊ ဒုက္ကရံ၊ သုကရံ ဘဝတာ။

* ဉ္ဇိသံဒုသူဟိ၊ဉ္ဇိသံနိပါတ်, ဒု, သုဥပသာရ ရှေ့ရှိသော ဓာတ်တို့မှ။ပရေနောက်၌။ခ၊ခပစ္စည်းသည်။ (ဝါ) ခ,အနုဗန်ရှိသော ပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

* ဉ္ဇိသံဒုသုသဒ္ဒါဒိဟိ၊ဉ္ဇိသံနိပါတ်, ဒု,သု, ဥပသာရ ရှေ့ရှိကုန်သော။သဗ္ဗဓာတူဟိ၊ ခပ်သိမ်းကုန်သော ဓာတ်တို့မှ။ပရေ၌။ခပစ္စယော၊ခပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

ဘဝတော၊အရှင်၏။ဉ္ဇိသဿယော၊စဉ်းငယ်အိပ်ခြင်း။ * ဒုဿယော၊မကောင်းအိပ်ခြင်း။ * သုဿယော၊ကောင်းစွာအိပ်ခြင်း။ * ဘဝတာ၊အရှင်သည်။ကမ္မံ၊အမှုကို။ ဉ္ဇိသက္ကရံ၊စဉ်းငယ်ပြုအပ်၏။ * ဒုက္ကရံ၊ခဲယဉ်းစွာ ပြုအပ်၏။ * သုကရံ၊လွယ်ကူစွာ ပြုအပ်၏။

➢ ဉ္ဇိသံဒုသူဟိ+ ခ–ဟု ၂–ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်

➢ ကိတ်ကျမ်းလာ ခ–ပစ္စည်းဆက်ရာ ကာလနှင့် သဒ္ဒါသာခနု

* ဏာဒယော တေကာလိကာ-သုတ်ကိုထောက်၍ ကာလသုံးပါး၊ ဘာဝကမ္မေသု ကိစ္စက္တခတ္ထာ-သုတ်ကိုထောက်၍ ဘာဝသာဓနေ, ကမ္မသာဓနေ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ ခ,အနုဗန် ဆိုရကျိုး ॥ ॥ ဉ္ဇိသံဒုသုဂိုဏ်းဟု မှတ်ခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

➢ ဉ္ဇိသံဒုသူဟိခ/ဉ္ဇိသဒုသူဟိခ သုတ်နှစ်မျိုး အဆုံးအဖြတ် ॥ ॥ ဉ္ဇိသ-ဟူ၍ နိပါတ်ပုဒ် မရှိ၊ ဉ္ဇိသံ-ဟူ၍သာ နိပါတ်ပုဒ်ရှိသောကြောင့် နိဂ္ဂဟိတ်ပါသော ဉ္ဇိသံဒုသူဟိ ခ-သုတ်သာ မှန်ပါသည်။

➢ သုသဒ္ဒါဒိ/သုသဒ္ဒာဒိ ပါဠိအဆုံးအဖြတ် ॥ ॥ သုပုဗ္ဗ သိဓာတ်, ခပစ္စည်း၊ သိဓာတ်၏ အစ၌ ဒွေဘော်လာရာဌာနဖြစ်သောကြောင့် 'သုဿယော'ပါ၌သာ မှန်၏။

➢ ခ,ပစ္စည်း၏ သာခနု,စသည် ॥ ॥ ခ-ပစ္စည်းသည် ဘာဝကမ္မေသု ကိစ္စက္တခတ္ထာ ဟု ဆိုသောကြောင့် ဘာဝ, ကမ္မသာဓနေ၊ ကာလသုံးပါး၊ အကာရန္တ၊ ပုရိသာဒိဂိုဏ်း, စိတ္တာဒိဂိုဏ်း၊ ပုလ္လိင်, နပုလ္လိင် ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

၅၆၁။ ကုဏ္ဍသွေ့ သမာနကတ္တုကေသု တဝေ တုံ ဝါ

ကုဏ္ဍတွေသု သမာနကတ္တုကေသု သဗ္ဗဓာတူဟိ တဝေ တုံ ကုစ္ဆတော ပစ္စယာ ဟောန္တိ သဗ္ဗကာလေ ကတ္တရိ။ ။ ပုညာနိ ကာတဝေ, သဒ္ဓမ္မံ သောတုံ မိစ္ဆတိ။

* သမာနကတ္တုကေသု၊တူသော ကတ္တားရှိကုန်သော၊ကုဏ္ဍတွေသု၊ကုဏ္ဍာအနက်တို့ သည်။(ဝါ) ကုဏ္ဍာအနက်ရှိသော ဓာတ်တို့သည်။သန္တေသု၊ရှိကုန်လတ်သော်။သဗ္ဗဓာတူဟိ၊ ခပ်သိမ်းကုန်သော ဓာတ်တို့မှ။ပရေနောက်၌။သဗ္ဗကာလေ၊အလုံးစုံသော ကာလ၌။ကတ္တရိ၊ ကတ္တားအနက်၌။တဝေ တုံဝါ၊တဝေ-ပစ္စည်း, တုံပစ္စည်းတို့သည်လည်း။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

* သမာနကတ္တုကေသု၊ကုန်သော။ကုဏ္ဍတွေသု၊သည်။သန္တေသု၊သော်။သဗ္ဗဓာတူဟိ၊ တို့မှ။ပရေ၌။သဗ္ဗကာလေ၊၌။ကတ္တရိ၌။တဝေ တုံ ကုစ္ဆတော ပစ္စယာ၊တဝေပစ္စည်း, တုံ ပစ္စည်းတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ။ * ပုညာနိ၊ကောင်းမှုတို့ကို။ကာတဝေ၊ပြုတတ်ဖို့ ရာ။သဒ္ဓမ္မံ၊သူတော်ကောင်းတရားကို။သောတုံ၊နာတတ်ဖို့ရာ။ကုဏ္ဍတိ၊အလိုရှိ၏။

➢ ကုဏ္ဍတ္ထေသု+သမာနကတ္တုကေသု+တဝေတုံ+ဝါ–တု ၄–ပုဒ် ပစ္စယဝိဓိသုတ်

မေး ။ ။ ပုညာနိ ကာတဝေ-၌ ကတ္တားနှင့် ပဓာနကြိယာ ထည့်စွက်၍ ကာတဝေ-ကို ဘော, ကံ, ကတ္တား အနက်သုံးပါး ပြည့်စုံစွာ အနက်ယောဇနာပြပါ။

* သော၊ထိုသူသည်။ (ကတ္တား) ပုညာနိ၊ကောင်းမှုတို့ကို။ကာတဝေ၊ပြုတတ်ရန် အကျိုးငှာ။[ကတ္တားအနက်] ပြုခြင်းငှာ [ဘောအနက်] ပြုအပ်လတ္တံ့ရန် အကျိုးငှာ။ [ကံ အနက်] ကုဏ္ဍတိ၊အလိုရှိ၏။ [ပဓာနကြိယာ]

➢ **ပုညာနိ ကာတဝေ ကုဏ္ဍတိ ဝါကျကို နိယတ်, အနိယတ်ထည့်၍ အနက်ပေး**

ယောပုရိသော၊အကြင်သူတော်ကောင်းသည်။ပုညာနိ၊ကောင်းမှုတို့ကို။ကာတဝေ၊ ပြုတတ်၏။သော ပုရိသော၊ထိုသူတော်ကောင်းသည်။ပုညာနိ၊တို့ကို။ကုဏ္ဍတိ၊အလိုရှိ၏။

➢ **သမာနကတ္တုက အဓိပ္ပါယ်** ။ ။ သော ပုညာနိ ကာတဝေ ကုဏ္ဍတိ-၌ ကာတဝေ ကြိယာ၏အရ ပြုသောသူဟူသည် သော-အရ လူဖြစ်ပင်ဖြစ်၏၊ ကုဏ္ဍတိကြိယာ-အရ အလိုရှိသောသူဟူသည် သော-အရ လူဖြစ်ပင်ဖြစ်၍ ကြိယာနှစ်ပါးပင်ဖြစ်သော်လည်း ကတ္တားမှာ မကွဲမပြား တပါးတည်းသာဖြစ်သောကြောင့် "သမာနကတ္တုက" ဟုဆိုသည်။

➢ **သော ပုညာနိ ကာတဝေ ကုဏ္ဍတိ–၌ သမာနကတ္တုက ဖြစ်ပုံ** ။ ။ သော ပုညာနိ ကာတဝေ ကုဏ္ဍတိ-၌ ကာတဝေ-၏ ကတ္တားသည် သော-ဖြစ်ပါသည်၊ ကုဏ္ဍတိ-၏ ကတ္တား သည်လည်း သော-ပင်ဖြစ်ပါသည်၊ ဤသို့ ကာတဝေကြိယာနှင့် ကုဏ္ဍတိကြိယာတို့ တူ သော ကတ္တားရှိသည်ကို "သမာနကတ္တုက"ဟု ဆိုပါသည်။

➢ **သော ဘတ္တံ ဘောတ္တုံ ကုဏ္ဍတိ–၌ သမာနကတ္တုက ဖြစ်ပုံ** ။ ။ ဤပုံစံ၌ ဘောတ္တုံ ကြိယာ၏အရ စားတတ်သူဟူသည် သော-အရ လူဖြစ်ပင် ဖြစ်၏၊ ကုဏ္ဍတိကြိယာ၏အရ

http://www.dhammadownload.com

အလိုရှိသူဟူသည်လည်း သော-အရ လူဖြစ်ပင်ဖြစ်၍ ကြိယာနှစ်ပါးလုံး၏ ကတ္တားမှာ လူဖြစ်တစ်ခုတည်းသာ ဖြစ်သောကြောင့် "သမာနကတ္တုက" ဖြစ်ပါသည်။ [သဒ္ဒမဉ္ဇူ သောတို ဂ္ဂဏ္ဍတိ-ပိုစိကိုလည်း နည်းတူမှတ်ပါ။]

➤ **" ရှင်ရဟန်းတို့သည် ပညာဓတော်ကြီးသို့ ရောက်လာ၍ ပညာသင်ရန် မဖျင်းရိကြလင့် "ဟူသော စကားရပ်၌ သမာနကတ္တုကဖြစ်ပုံ** ။ ။ ဤ စကားရပ်၌ ပညာခေတ်ကြီးသို့ ရောက်လာသူသည် ရှင်ရဟန်းပင် ဖြစ်သည်၊ မဖျင်းရိကြလင့် ကြိယာ၏ အရ မဖျင်းရိသူဟူသည် ရှင်ရဟန်းပင် ဖြစ်၍ ကြိယာနှစ်ပါးလုံး၏ ကတ္တားမှာ ရှင်ရဟန်း တစ်ခုတည်းသာ ဖြစ်သောကြောင့် "သမာနကတ္တုက" ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ကာတဝေ, ကာတုံ-တို့တို့ နာမ်မငဲ့ခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ကာတဝေ, ကာတုံ၌ တဝေ, တုံ ပစ္စည်းဘို့သည် နိပါတ်ပစ္စည်းဖြစ်သောကြောင့် ကိတ် မမည်၊ နိပါတ်ပုဒ်သာ မည်သောကြောင့် နာမ် မငဲ့ရပါ။

➤ **ဝါသဒ္ဒါ၏အနက်** ။ ။ (ဉာသအလို) ဝါသဒ္ဒါသည် သမ္ပိဏ္ဍနအနက်၊
(ဗာလာဝတာရ-အလို) သမုစ္စည်းအနက် ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ဝါသဒ္ဒါဆိုရကျိုး** ။ ။ (ဉာသ-အလို) ဝါသဒ္ဒါဖြင့် တဝေပစ္စည်းသာ သက်သည် မဟုတ်၊ တုံပစ္စည်းလည်း သက်သေး၏ဟု ပေါင်းခြင်းအကျိုးရှိပါသည်။

(ဗာလာဝတာရ-အလို) ဝါသဒ္ဒါဖြင့် ကတ္တာယေ ဂ္ဂဏ္ဍတိ,စသော ပြယုဂ်၌ တာယေ ပစ္စည်းသက်ခြင်းကို ဆည်းခြင်းအကျိုးရှိပါသည်။

➤ **ယောဂဝိဘာဂ** ။ ။ တဝေ တုံ-ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် သုဗုဒ္ဓုံ ဝက္ခာမိ၊ ဘောတ္တုံ ဝဇတိ,စသော ပြယုဂ်တို့၌ ထိုကြိယာ၏ အကျိုးဖြစ်သော အကြောင်းကြိယာ ၌လည်း တုံပစ္စည်းသက်နိုင်ပါသည်။

➤ **တဝေ, တုံပစ္စည်းတို့၏ သက်ရာအနက်** ။ ။ တဝေ, တုံပစ္စည်းတို့သည် ဓာတ် နောင် သမ္ပဒါန်အနက်၌ သက်ပါသော်လည်း ကိတ်အမည်ရှိသောကြောင့် ကတ္တားအနက် (ဝါ) ကတ္တုသာဓနအနက်၌ သက်ပါသည်။

➤ **တဝေ, တုံ ပစ္စည်းဆုံးသော ပုဒ်တို့၏ ဝိဘတ်ဖြူ** ။ ။ စတုတ္ထီဝိဘတ် ဖြစ်ပါသည်။

➤ **တဝေ, တုံ ပစ္စည်းတို့၏ သာဓန,စသည်** ။ ။ တဝေ, တုံ ပစ္စည်းတို့သည် ကတ္တု, ကမ္မ, ဘာဝသာဓန၊ ကာလသာမည၊ (ဝါ) ကာလသုံးပါး၊ အလိင်၊ ဂဏာဝိမုတ်။

၅၆၂။ **အရဟသက္ကာဒိသု စ**

အရဟသက္ကာဒိသုစ အတ္တေသု သဗ္ဗဓာတုဟိ တုံပစ္စယော ဟောတိ။

ကော တံ နိန္ဒိတု မရဟတိ၊ သက္ကာ ဇေတုံ ဓနေန ဝါ။ ဝေမညေပိ ယောဇေတဗ္ဗာ။

http://www.dhammadownload.com

* အရဟာသတ္တာဒီသု၊အရဟာအနက်, သတ္တအနက်,စသည်တို့သည်။သန္တေသု၊ရှိကုန်လတ်သော်။သဗ္ဗဓာတူဟိ၊ခပ်သိမ်းကုန်သော ဓာတ်တို့မှ။ ပရေ၌။တုံ့စ၊တုံ့ပစ္စည်းသည်လည်း။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ [ရှ-အလို] အရဟာသတ္တာဒီသုစ၊အရဟာ, သတ္တ, ဘဗ္ဗ, အနုစ္ဆဝိက, အနုရူပ, အစရှိသော အနက်တို့ကို။ပယုဇ္ဇမာနေသု၊ယှဉ်အပ်ကုန်သော်။သဗ္ဗဓာတူဟိ၊တို့မှ။ပရေနောက်၌။တုံ့စ၊တုံ့ပစ္စည်းသည်လည်း။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

(ဝုတ္တိအနက်) * အရဟာသတ္တာဒီသု၊အရဟာ, သတ္တ, အစရှိကုန်သော။အတ္တေသု၊အနက်တို့သည်။သန္တေသုသော်။သဗ္ဗဓာတူဟိ၊တို့မှ။ပရေ၌။တုံ့ပစ္စယောစ၊တုံ့ပစ္စည်းသည်လည်း။ဟောတိ၏။ ။ * တံ၊ထိုသီလ, သုတ, ဂုဏ်ကြွယ်ဝသောသူကို။နိန္ဒိတုံ၊ကဲ့ရဲ့ခြင်းငှာ။အရဟတိ၊ထိုက်ပေအံ့နည်း။ * ဓနေနဝါ၊ဉစ္စာတံစိုး လက်ဆောင်ထိုးသဖြင့်လည်း။ဇေတုံ၊အောင်နိုင်ဖို့ရာ။န သတ္တာ၊မတတ်နိုင်ကောင်း။ ဝေါဉ္ဇုံအတူ၊အညေပိ၊တစ်ပါးသောပုံစံတို့ကိုလည်း။ယောဇေတဗ္ဗာ၊ယှဉ်စေအပ်ကုန်၏။

➢ အာရဟာသတ္တာဒီသု+စ–ဟု ၂–ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်

➢ **တုံပစ္စည်းသက်နိုင်သော အနက်များ** ။ ။ အရဟာ, သတ္တ, ဘဗ္ဗ, အနုစ္ဆဝိက, အနုရူပ, ကာလ, သမယ, ဝေလာ, ယုတ္တ, လဘတိ, ဝဋ္ဋတိ, ကပ္ပတိအနက် စသည်တို့ဖြစ်ပါသည်။ ➢ **အာဒိ–အရ** ။ ။ ဘဗ္ဗ, အနုစ္ဆဝိက, အနုရူပ, ယုတ္တ, လဘတိ, ဝဋ္ဋတိ, ကပ္ပတိ, စသော အနက်တို့ကို ယူရပါမည်။

➢ **စသဒ္ဒါ၏အနက်** ။ ။ စသဒ္ဒါသည် သမုစ္စည်းအနက် ဖြစ်ပါသည်။

➢ **စသဒ္ဒါ ဆိုရကျိုး** ။ ။ စသဒ္ဒါဖြင့် ကာလော ဘုဥ္ဇိတုံ၊ သမယော ဘုဥ္ဇိတုံ၊ ဝေလာ ဘုဥ္ဇိတုံ ပြယုဂ်တို့ဝယ် ကာလ, သမယ, ဝေလာ,စသော အနက်တို့၌လည်း တုံပစ္စည်းသက်ရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

➢ **တုံပစ္စည်း၏ သာဓန,စသည်** ။ ။ တုံ-ပစ္စည်းသည် ကတ္တုသာဓန၊ ကာလသာမည၊ အလိင်၊ ဂဏဝိမုတ် ဖြစ်ပါသည်။

၅၆၃။ ပတ္တဝစနေ အလမတ္ထေသု စ

ပတ္တဝစနေ အလမတ္ထေသု သဗ္ဗဓာတူဟိ တုံပစ္စယော ဟောတိ။

အလမေဝ ဒါနာနိ ဒါတုံ၊ အလမေဝ ပုညာနိ ကာတုံ။

* အလမတ္ထေသု၊အလံ-သဒ္ဒါ၏အနက်တို့တွင်။ပတ္တဝစနေ၊သင့်လျော်လျောက်ပတ်၏ဟူသော အနက်သည်လည်း။သတိ၊ရှိလတ်သော်။သဗ္ဗဓာတူဟိ၊ခပ်သိမ်းကုန်သော ဓာတ်တို့မှ။ပရေနောက်၌။တုံ၊တုံပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။[ဝုတ္တိအနက်လွယ်ပြီ]

ဒါနာနိ၊အလှူဝတ္ထုတို့ကို။ဒါတုံ၊ပေးလှူခြင်းငှာ။အလမေဝ၊သင့်လျော်လျောက်ပတ်သည်သာလျှင်တည်း။ * ပုညာနိ၊ကောင်းမှုတို့ကို။ကာတုံ၊ပြုခြင်းငှာ။အလမေဝ၊တည်း။

http://www.dhammadownload.com

➢ ပတ္တာဝစနေ+အလမတ္ထေသု+စ–ဟု ၃–ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယပိဓိသုတ်

➢ ဤသုတ်တည်ရကျိုး ॥ ॥ အလံ-သဒ္ဒါ၏ စွမ်းနိုင်ခြင်းအနက်ကို အထူးပြုခြင်း, တန်ဆာဆင်ခြင်း, တားမြစ်ခြင်း အနက်နှစ်ပါးကို နစ်စေခြင်းအကျိုးရှိပါသည်။

➢ ပတ္တဝစနသရုပ်/ပတ္တ–သဒ္ဒါ၏ အနက်များ ॥ ॥ စွမ်းနိုင်ခြင်း, ပြည့်စုံခြင်း, လျောက်ပတ်ခြင်း အနက်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ အလမတ္ထသရုပ်/ အလံ–သဒ္ဒါ၏ အနက်များ ॥ ॥ ဘူသန=တန်ဆာဆင်ခြင်း၊ ပရိယတ္တိ=စွမ်းနိုင်ခြင်း၊ နိဝါရဏ=တားမြစ်ခြင်းအနက်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ ဤ၌နေရာ၌ ယူရမည့်အနက် ॥ ॥ စွမ်းနိုင်ခြင်းအနက်ကို ယူရပါမည်။

➢ စသဒ္ဒါ၏အနက် ॥ ॥ စသဒ္ဒါသည် ကာလတ္ထေသု-သုတ်မှ တုံပစ္စည်းကို ငင်သောကြောင့် အနုကဍ္ဎနအနက် ဖြစ်ပါသည်။ (နိဒ္ဒေသ)

၅၆၄။ ပုဗ္ဗကာလေ'က ကတ္တုကာနံ တုန တွာန တွာ ဝါ

ပုဗ္ဗကာလေ ဧကကတ္တုကာနံ ဓာတူနံ တုန တွာန တွာ ဣစ္စေတေ ပစ္စယာ ဟောန္တိ ဝါ။ ။

ကာတုန ကမ္မံ ဂစ္ဆတိ၊ အကာတုန ပုညံ ကိလိဿတိ၊ သုတွာ သုတွာန ဓမ္မံ မောဒန္တိ၊ ရိပုံ ဇိတွာန ဝသတိ၊ ဓမ္မံ သုတွာနဿ ဧတဒဟောသိ၊ ဣတော သုတွာန အမုတြ ကထယန္တိ၊ သုတွာ ဇာနိဿာမ။ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ ယောဇေတဗ္ဗာ။

* ဧကကတ္တုကာနံ၊တူသော ကတ္တားရှိကုန်သော ရှေ့နောက်ကြိယာတို့တွင်။ ပုဗ္ဗကာလေ၊ရှေ့ကြိယာ၌။ဝတ္တမာနာ၊ဖြစ်သော။ဓာတုမှာ၊ဓာတ်မှ။ပရေနောက်၌။တုန တွာန တွာ၊တုနပစ္စည်း, တွာနပစ္စည်း, တွာပစ္စည်းတို့သည်။ဝါ၊အချို့။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

* ဧကကတ္တုကာနံ၊တူသော ကတ္တားရှိကုန်သော။ဓာတူနံ၊ရှေ့နောက်ကြိယာတို့တွင်။ ပုဗ္ဗကာလေ၊ရှေ့ကြိယာ၌။ဝတ္တမာနာ၊ဖြစ်သော။ဓာတုမှာ၊ဓာတ်မှ။ပရေ၌။တုန တွာန တွာ ဣစ္စေတေ ပစ္စယာ၊တုနပစ္စည်း, တွာနပစ္စည်း, တွာပစ္စည်းတို့သည်။ဝါ၊အချို့။ဟောန္တိ၏။

* ကမ္မံ၊အမှုကို။ကာတုန၊ပြုပြီး၍။ဂစ္ဆတိ၊သွား၏။ * ပုညံ၊ကောင်းမှုကို။အကာတုန၊မပြုကုန်၍။ကိလိဿတိ၊ညစ်ညူး၏။ * သတ္တာ၊သတ္တဝါတို့သည်။ဓမ္မံ၊တရားကို။သုတွာန၊ကြားနာရကုန်၍။မောဒန္တိ၊မွေ့လျော် ဝမ်းမြောက်ကြကုန်၏။ * ရိပုံ၊ရန်သူကို။ဇိတွာန၊အောင်ပြီး၍။ဝသတိ၊နေ၏။ * အဿ၊ထိုသူအား။ဓမ္မံ၊တရားကို။သုတွာန၊ကြားနာရသောကြောင့်။ဧတံ၊ဤအကြံသည်။အဟောသိ၊ဖြစ်ပြီ။ * ဣတော၊ဤမှ။သုတွာန၊ကြားနာရ၍။အမုတြ၊ထို၌။ကထယန္တိ၊ပြောဆိုကုန်၏။ * မယံ၊ငါတို့သည်။သုတွာ၊ကြားရ၍။ဇာနိဿာမ၊သိရကုန်၏။ ဧဝံ၊ဤအတူ။သဗ္ဗတ္ထ၊အလုံးစုံသော ပုံစံတို့၌။ယောဇေတဗ္ဗာ၊ယှဉ်စေကုန်၏။

http://www.dhammadownload.com

➤ ပုဗ္ဗကာလေ+ဧကကတ္တုကာနံ+တုန တွာန တွာ+ဝါ–တု ၄–ပုဒ်ရှိသော တုနာဒိ ပစ္စယဝိဓိသုတ်

➤ ပုဗ္ဗကာလ–အရ ။ ။ ရှေ့ကြိယာကို ယူရပါမည်။

➤ ဧကကတ္တုက အဓိပ္ပါယ် /ဧကကတ္တုက ဖြစ်ပုံ ။ ။ ပုရိသော ကာတုန ကမ္မံ ဂစ္ဆတိ-၌ ကောင်းမှုကိုပြုလုပ်ခြင်း ကာတုနကြိယာ၏ ကတ္တားလည်း ကောင်းမှုပြုသူဖြစ်ပင် ဖြစ်၏၊ သွားခြင်း နောက်ကြိယာဖြစ်သော ဂစ္ဆတိကြိယာ၏ ကတ္တားလည်း ကောင်းမှုပြုသူ (ယောကျ်ား) ဖြစ်ပင်ဖြစ်၍ ကတ္တားတူသောကြောင့် "ဧကကတ္တုက" ဖြစ်ပါသည်။

➤ သတ္ထာ သုတွာန ဓမ္မံ မောဒတိ–၌ ဧကကတ္တုကဖြစ်ပုံ ။ ။ သတ္ထာ သုတွာန ဓမ္မံ မောဒတိ-၌ သုတွာန ကြိယာ၏ ကတ္တားသည် 'သတ္ထာ' ဖြစ်ပါသည်၊ မောဒတိ ကြိယာ၏ ကတ္တားသည်လည်း 'သတ္ထာ'ပင် ဖြစ်ပါသည်၊ ထိုသို့ သုတွာနနှင့် မောဒတိ-ဟူသော ရှေ့နောက်ကြိယာ နှစ်ခုတို့၏ ကတ္တားသည် 'သတ္ထာ' တစ်ခုတည်းပင်ဖြစ်သောကြောင့် "ဧကကတ္တုက" ဖြစ်ပါသည်။

➤ ရိပုံ ဇိတွာန ဝသတိ–၌ ဧကကတ္တုက ဖြစ်ပုံ ။ ။ ရန်သူကိုအောင်နိုင်ခြင်း ဇိတွာန ကြိယာ၏ ကတ္တားလည်း မင်းဖြစ်ပင် ဖြစ်၏၊ နေခြင်း နောက်ကြိယာဖြစ်သော ဝသတိ ကြိယာ၏ ကတ္တားလည်း မင်းဖြစ်ပင်ဖြစ်၍ ကတ္တားတူသောကြောင့် "ဧကကတ္တုက" ဖြစ်ပါသည်။

➤ ပုဗ္ဗကာလ အဓိပ္ပါယ် ။ ။ ကြိယာနှစ်ခုရှိရာတွင် ရှေ့ကြိယာကို ပုဗ္ဗကာလ-ဟု ဆိုပါသည်။ (ပုံစံ) ကာတုန ကမ္မံ ဂစ္ဆတိ-၌ ကာတုနကား ပုဗ္ဗကာလကြိယာ၊ ဂစ္ဆတိ-ကား အပရကာလကြိယာ-တည်း။

➤ ကာတုန ကမ္မံ ဂစ္ဆတိ–၌ ပုဗ္ဗကာလ+ဧကကတ္တုက ဖြစ်ပုံ ။ ။ ဤပုံစံ၌ ပြုခြင်း ကြိယာသည် သွားခြင်းကြိယာမှ ရှေ့ဖြစ်သောကြောင့် ပုဗ္ဗကာလ ဖြစ်ပါသည်။ ဤပုံစံ၌ ပြုသူလည်း သူတော်ကောင်း၊ သွားသူလည်း သူတော်ကောင်းပင်ဖြစ်သောကြောင့် "ဧကကတ္တုက" ဖြစ်ပါသည်။

➤ ဒွါရံ ပိဓာယ နိက္ခမိ–၌ အပရကာလ+ဧကကတ္တုက ဖြစ်ပုံ ။ ။ ဤပုံစံ၌ ပိတ်ခြင်း ကြိယာသည် ထွက်ခြင်းကြိယာမှ နောက်ဖြစ်သောကြောင့် 'အပရကာလ' ဖြစ်ပါသည်။ ဤပုံစံ၌ ပိတ်သူလည်း လူဖြစ်, ထွက်သူလည်း လူဖြစ်ပင် ဖြစ်သောကြောင့် "ဧကကတ္တုက" ဖြစ်ပါသည်။

➤ အန္ဓကာရံ ဟန္တွာ ဥဒိတော ယံ ဒိဝါကရော–၌ သမာနကာလ ဖြစ်ပုံ

ဤပုံစံ၌ နေမင်း၏ထွက်ခြင်း, အမိုက်မှောင်ကို ပယ်ဖျောက်ခြင်း ကြိယာနှစ်ပါးသည် တစ်ပြိုင်တည်းဖြစ်သောကြောင့် "သမာနကာလ" ဖြစ်ပါသည်။

F14-A

http://www.dhammadownload.com

➤ **သိတံ စိဿာ ဘယံ ဟောတိ–၌ နာနာကတ္တုကဖြစ်ပုံ ॥** ဤပုံစံ၌ မြင်ခြင်း ကြိယာ၏ ကတ္တားသည် ယောကျ်ား,စသော သူဖြစ်ခြင်း, ဖြစ်ခြင်းကြိယာ၏ ကတ္တားသည် ကြောက်လန့်ခြင်းဖြစ်သောကြောင့် "နာနာကတ္တုက" ဖြစ်ပါသည်။

➤ **အပတ္တာ နဒီ ပဗ္ဗတော–၌ ပရပဒယောဂဖြစ်ပုံ ॥** ဤပုံစံ၌ အပတ္တာ-ဟူသော ရှေ့ကြိယာ၏ ပဗ္ဗတော-ဟူသော ပုဒ်နောက်၌ ထည့်ရမည်ဖြစ်သောကြောင့် ဘဝတိ, ဟောတိ,စသော ကြိယာနှင့် ယှဉ်ခြင်းသည် "ပရပဒယောဂ" ဖြစ်ပါသည်။

➤ **တူန, တွာန, တွာ ပစ္စည်းသက်ရာ (၅) ဌာန/တူနာဒိပစ္စည်းသက်ရာဌာန**

(၁) ပုဗ္ဗကာလကြိယာ၊ (၂) အပရကာလကြိယာ၊ (၃) သမာနကာလကြိယာ၊ (၄) လက္ခဏအနက်၊ (၅) ဟိတ်အနက်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **သုတွာ ဇာနိဿာမ–၌ တွာပစ္စည်း၏ အနက် ॥** သုတွာ ဇာနိဿာမ-၌ တွာ ပစ္စည်းသည် လက္ခဏအနက်၌ သက်ပါသည်။

➤ **လက္ခဏ အဓိပ္ပါယ် ॥** သီဟံ ဒိသွာ ဘယံ ဟောတိ-၌ ဒိသွာ-သည် ကြောက်ခြင်း ကြိယာကို မှတ်သားကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် "လက္ခဏ" မည်ပါသည်။

➤ **ဟေတု အဓိပ္ပါယ် ॥** ယတံ ပိတွာ ဗလံ ဇာယတေ-၌ ပိတွာ-သည် ဇာယတေ-ဟူသော ပဓာနကြိယာ၏ အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် "ဟေတု" မည်ပါသည်။

➤ **အနက်ပေးမှတ်ဖွယ် ॥** ပုရိသော၊၏။ယတံ၊ထောပတ်ကို။ပိတွာ၊သောက်ခြင်း ကြောင့်။ဗလံ၊အားသည်။ဇာယတေ၊ဖြစ်၏။-- ဤ၌ ပိတွာ-၏ ကတ္တားကား ပုရိသော-တည်း၊ ဇာယတေ-၏ ကတ္တားကား ဗလ-တည်း၊ ဤသို့ ကြိယာနှစ်ခု ကတ္တားကွဲနေခဲ့သော် တွာပစ္စယန္တပုဒ်၏ ကတ္တားဖြစ်သော 'ပုရိသော' ကို 'ယောကျ်ား၏' ဟု သမ္ဗန်အနက်ပေး၍ တွာပစ္စယန္တပုဒ် 'ပိတွာ' ကို 'ကြောင့်' ဟု အနက်ပေးရမည်။

နိယံ / ကတ္တားကွဲဘိ၊ မတူရှိသော်၊ မိမိကတ္တား၊ သမ္ဗန်ထား၍၊ ဖြစ်ငြားဟိတ်မှာ၊ သက်တို့လာသည်၊ တွာဒိပစ္စည်း သဘောတည်း။ (ဘုရားကြီးနိယံ)

➤ **ဝါသဒ္ဒါ၏ အနက် ॥** ဝါသဒ္ဒါသည် ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာအနက် ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ဝါသဒ္ဒါဆိုရကျိုး ॥** ဝါသဒ္ဒါဖြင့် တုန,ပစ္စည်းသည် အချို့သော ဓာတ်နောင် သာ သက်နိုင်၍ နည်းပါးလှသည်ဟု ပိုင်းခြားခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

➤ **ဝါသဒ္ဒါဖြင့် ဝိဓိနှစ်ပါး ပိုင်းခြားပုံ ॥** ဝါသဒ္ဒါသည် ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာအနက် ရှိသောကြောင့် ကရ, သု, ဒါ, ဒိသ, ဇိ, ဂမု, ခနု, ဟန, မန,စသော ဓာတ်တို့၌ ရံခါ တုန ပစ္စည်းသက်၍ ရံခါ တုနပစ္စည်း မသက်ဘဲ တွာန, တွာပစ္စည်းတို့ သက်ရခြင်း အနိစ္စ ဝိဓိ၊ ပါ, ကီ, ဇိ, စုရ,စသော ဓာတ်တို့၌ တုနပစ္စည်း လုံးဝ မသက်ရ တွာန, တွာပစ္စည်း သက်ရခြင်း အသန္တဝိဓိကို ပိုင်းခြားပြပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

➤ **ပုဗ္ဗကာလေ–သဒ္ဒါ ထည့်ဆိုရကျိုး / ပဋ္ဌတိ, ပစတိ–တို့၌ တုန,စသော ပစ္စည်းများ မသက်ရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ [သော၊ထိုသူသည်။ပဋ္ဌတိ၊ရွတ်၏။ပစတိ၊ချက်၏-ဟူသော ပုံစံ၌ တစ်ခုသော ကတ္တားရှိပါသော်လည်း] ရွတ်မှုကြိယာ, ချက်မှုကြိယာတို့၏ တပြိုင်နက်ဖြစ်ရကား ရှေ့ကြိယာ၏အဖြစ် မရှိသောကြောင့်-တုနပစ္စည်း မသက်ရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။ /တုန,စသော ပစ္စည်းများ မသက်ရပါ။

➤ **ဘုတ္တွေ ဒေဝဒတ္တေ ယညဒတ္တော ဝဇတိ–၌ တုန,စသော ပစ္စည်း မသက်ရခြင်း အကြောင်း / ဧကကတ္တုကာနံ–သဒ္ဒါ ထည့်ဆိုရကျိုး** ။ ။ ဤပုံစံ၌ ဘုတ္တွေ-သည် ရှေ့ကြိယာဖြစ်သော်လည်း ထိုဘုတ္တွေ-ဟူသော ရှေ့ကြိယာ၏ ဒေဝဒတ္တေ-ဟူသော ကတ္တားသည် ဝဇတိ-ဟူသော အပရကြိယာ၏ ကတ္တားနှင့် တစ်ခုတည်း မဖြစ်သောကြောင့် -- ဘုတ္တွေ-၌ တုန,စသော ပစ္စည်း မသက်ရပါ။/ ဘုတ္တွေ-၌ တုန,စသော ပစ္စည်း မသက်ရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

မေး ။ ။ အပတွာန နဒီ ပဗ္ဗတော၊ အတိက္ကမ္မ ပဗ္ဗတံ နဒီ စသည်တို့၌ အပရကာလ မရှိသဖြင့် အပတွာန, အတိက္ကမ္မ-တို့သည် အဘယ်သို့လျှင် နောက်ကြိယာနှင့် ဧကကတ္တုက ဖြစ်နိုင်ပါသနည်း။

* [ဘူ ကရာ သဗ္ဗ ဓာတွတ္ထ ဗျာပကာနှင့်အညီ အကမ္မကအရာတိုင်း၌ ဘူဓာတ်၏ အနက် ပါဝင်နိုင်ရကား] ဘဝတိ-ဟူသော ကြိယာနှင့် စပ်ခြင်းကြောင့်-- ဧကကတ္တုက ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

➤ **အပတွာန နဒီ ပဗ္ဗတော၊ အတိက္ကမ္မ ပဗ္ဗတံ နဒီ စသည်တို့၌ အပရကာလ ကြိယာ မရှိသော်လည်း ပုဗ္ဗကာလကြိယာ ဖြစ်နိုင်ခြင်းအကြောင်း** ။ ။ [ဘူ ကရာ သဗ္ဗ ဓာတွတ္ထ ဗျာပကာနှင့်အညီ အကမ္မကအရာတိုင်း၌ ဘူဓာတ်၏အနက် ပါဝင်နိုင်ရကား] ဘဝတိ-ဟူသော ကြိယာနှင့် စပ်ခြင်းကြောင့်-- ပုဗ္ဗကာလကြိယာ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

➤ **ကာတုန ကမ္မံ ဂစ္ဆတိ–၌ အပ္ပဓာန+ပဓာန+ဝိသေသန+ဝိသေသျခွဲပုံ**

ပြုခြင်းကြိယာသည် သွားခြင်းကြိယာကိုငဲ့နေ၍ မပြဋ္ဌာန်းသောကြောင့် အပ္ပဓာန ကြိယာ မည်၏။ သွားခြင်းကြိယာသည် ကြိယာတစ်ပါးကို မငဲ့ရ၍ ပြဋ္ဌာန်းသောကြောင့် ပဓာနကြိယာ မည်၏။ ပြုခြင်းကြိယာသည် နောက်၌သွားခြင်းကြိယာကို အထူးပြုတတ်သောကြောင့် ဝိသေသန မည်၏။ သွားခြင်းကြိယာသည် ပြုခြင်းကြိယာဖြင့် အထူးပြုအပ်သောကြောင့် ဝိသေသျ မည်၏။

➤ **တုန တွာန တွာ–ဟု သုတ်ခွဲ၍ ထည်ရကျိုး /ယောဂဝိဘာဂ** ။ ။ တုန တွာန တွာ-ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ပုဗ္ဗကာလ-မှတစ်ပါး အပရကာလ, သမာနကာလ, လက္ခဏ, ဟေတုအနက်တို့၌ တွာန, တွာပစ္စည်း သက်ရခြင်းအကျိုးရှိပါသည်။

➤ **ကာတုန–၌ နာမ်မငဲ့ရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ နိပါတ်ဖြစ်သောကြောင့် နာမ် မငဲ့ရ

http://www.dhammadownload.com

ပါ။ [သိသက်၍ သဗ္ဗာသမာဝုသော-သုတ်ဖြင့် သိကိုချေပါ။]

➤ **တုန, တွာန, တွာပစ္စည်းတို့၏ သာဓနစသည်** ။ ။ တုန, တွာန, တွာပစ္စည်းတို့သည် [ဓာတ်နောင် ပုဗ္ဗကာလကြိယာ-ဟု ဆိုအပ်သော ဘောအနက်၌ သက်ငြားသော်လည်း နိပ္ဖန္နပြီးသောအခါ] ကိတ်အမည်ရှိသောကြောင့်ရှင်း, ပုဗ္ဗကာလေကကတ္တုကာန် တုန တွာန တွာဝါ-သုတ်၌ ဧကကတ္တုကာနံ-ဟု ဆိုသောကြောင့်ရှင်း, ကတ္တုသာဓန၊ အလိင်၊ ဂဏာဝိမုတ် ဖြစ်ပါသည်။

၅၆၅။ ဝတ္တမာနေ မာနန္တာ

ဝတ္တမာနေ ကာလေ သဗ္ဗဓာတူဟိ မာန အန္တ ဣစ္စေတေ ပစ္စယာ ဟောန္တိ။

သရမာနော ရောဒတိ၊ ဂစ္ဆန္တော ဂဏှာတိ။

* ဝတ္တမာနေ၊ပစ္စုပ္ပန်ကာ သည်၌။ (ဝါ) ဖြစ်ဆဲ, ဖြစ်တုန်း, မပြီးဆုံးသေးသော ကာလ၌။သဗ္ဗဓာတူဟိ၊ခပ်သိမ်းကုန်သော ဓာတ်တို့မှ။ပရေနောက်၌။မာနန္တာ၊မာနပစ္စည်း, အန္တပစ္စည်းတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ။ * ဝတ္တမာနေ ကာလေ၊ပစ္စုပ္ပန်ကာလ၌။ သဗ္ဗ ဓာတူဟိ၊တို့မှ။ပရေ၌။မာန အန္တ ဣစ္စေတေ ပစ္စယာ၊မာနပစ္စည်း, အန္တပစ္စည်းတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ကုန်၏။ ။ * သရမာနော၊အောက်မေ့ဆဲသောသူသည်။ရောဒတိ၊ငိုကြွေး၏။ ဂစ္ဆန္တော၊သွားဆဲသော သူသည်။ဂဏှာတိ၊ယူ၏။

➤ ဝတ္တမာနေ+မာနန္တာ(မာန+အန္တာ) –ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်

➤ **ဝတ္တမာန် အဓိပ္ပါယ်** ။ ။ သွားခြင်းကြိယာကို စ၍ အားထုတ်ပြီးနောက် အားလုံး မပြီးသေးသော ကြိယာသည် "ဝတ္တမာန်" မည်၏။ (တစ်နည်း) အားထုတ်ဆဲဖြစ်၍ မပြီး ဆုံးသေးသော ပစ္စုပ္ပန်ကာလသည် "ဝတ္တမာန်" မည်၏။

➤ **ဝတ္တမာန–သဒ္ဒါ ထည့်ဆိုရကျိုး** ။ ။ မာနပစ္စည်း, အန္တပစ္စည်းတို့၏ များသော အားဖြင့် ပစ္စုပ္ပန်ကာလ၌ သက်ခြင်းကို သိစေခြင်းအကျိုးရှိပါသည်။

➤ **မာန, အန္တပစ္စည်းနောင်းရာ၌ ဝိကရဏပစ္စည်းများ သက်နိုင်ခြင်းအကြောင်း**

ပရသမညာ ပယောဂေ-ဟု ပရိဘာသာလာသောကြောင့်ရှင်း, ပရသမညာ၏ အစွမ်းဖြင့် မာန, အန္တပစ္စည်းတို့သည် ပရဿပုဒ်အမည်, အတ္တနောပုဒ်အမည် ရသော ကြောင့်ရှင်း မာန, အန္တပစ္စည်းနောင်းရာ၌ ဝိကရဏပစ္စည်းများ သက်နိုင်ပါသည်။

➤ **မာန, အန္တပစ္စည်းတို့၏ သက်ရာအနက် /သာဓန** ။ ။ မာနပစ္စည်းသည် ပရ သမညာ၏အစွမ်းဖြင့် အတ္တနောပုဒ်မည်ခြင်းကြောင့် ဘော, ကံ, ကတ္တားအနက် သုံးပါး ၌ သက်နိုင်ပါသည်။

– အန္တ-ပစ္စည်းသည် ပရဿပုဒ်မည်ခြင်းကြောင့် ကတ္တားအနက်၌သာ သက်ပါသည်။ (တစ်နည်း) မာန, အန္တပစ္စည်းတို့သည် ကိတ်အမည်ရသောကြောင့်ရှင်း, ကတ္တရိ ကိတ်-

http://www.dhammadownload.com

ဟု ပရိဘာသာလာသောကြောင့်ရင်း, ကတ္တားအနက် (ဝါ) ကတ္တုသာဓန ဖြစ်ပါသည်။

➤ **မာန, အန္တပစ္စည်းတို့၏ ဆက်ရာကာလ ။ ။** ဝတ္တမာနေ မာနန္တာ-သုတ်ကို ထောက်၍ ပစ္စုပ္ပန်ကာလ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **မာနန္တာ-ဟု သုတ်ခွဲ၍ တည်ရကျိုး /ယောဂဝိဘာဂ ။ ။** မာနန္တာ-ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် အတိတ်ကာလ, အနာဂတ်ကာလ၌လည်း မာန, အန္တပစ္စည်းများ သက်နိုင်ခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

➤ **ဂစ္ဆန္တော, ဂစ္ဆန္တာ-တို့၌ န္တ-သဒ္ဒါကို အံ-မပြုနိုင်ခြင်းအကြောင်း ။ ။** သိမှိ ဂစ္ဆန္တာ ဒိနံ န္တသဒ္ဒေါ အံ-သုတ်သို့ လိုက်လာသော ဝါသဒ္ဒါသည် ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာအနက် ရှိသောကြောင့် ဧ,အက္ခရာ ပြ,အက္ခရာနှောင်းရာ၌ န္တ-သဒ္ဒါ၏ အံ,အပြု မဖြစ်နိုင်သော ကြောင့်--ဂစ္ဆန္တော, ဂစ္ဆန္တာ-တို့၌ န္တ-သဒ္ဒါကို အံ-မပြုနိုင်ပါ။

မေး ။ ။ မာန, အန္တပစ္စည်းနှစ်မျိုးတို့တွင် ပြောင်းလဲနိုင်သည့် ပစ္စည်းကို ယုတ္တိပြ၍ ဖြေဆိုပါ။ ➤ **မာနပစ္စည်းကို 'အန္တ' ပြန်လျှင် ရနိုင်ပုံ**

အချို့သောအရာ၌ အတ္တနောပုဒ်ဝိဘတ်ကို ပရဿပုဒ်ပြုရသကဲ့သို့ မာန, အန္တ ပစ္စည်း နှစ်မျိုးတို့တွင် အချို့သော ယာဝတတိယံ သမနုဘာသန္တဿ,စသော ပြယုဂ်တို့၌ မာနပစ္စည်းသည် အန္တပစ္စည်းအဖြစ် ပြောင်းလဲနိုင်ပါသည်။

➤ **မာနပစ္စည်းသည် ကံအနက်ကိုသာ ဟောပါသလော?**

မာနပစ္စည်းသည် ဘော, ကံ, ကတ္တား သုံးပါးလုံးကို ဟောပါသည်။

မေး ။ ။ အန္တပစ္စယန္တ ဂစ္ဆံ, ဘဝံ, ကုဗ္ဗံ-သဒ္ဒါတို့သည် ပုလ္လိင်ဝယ် သိဝိဘတ်ဖြင့် အဘယ်သို့ ရုပ်ပြီးပါသနည်း။ ပုဒ်ပြီး နိပ္ဖန္နမျှသာ ဖော်ပြပါ။

ဖြေ ။ ။ ဂစ္ဆံ, ဘဝံ, ကုဗ္ဗံ-သဒ္ဒါတို့သည် ပုလ္လိင်ဝယ် သိဝိဘတ်ဖြင့် ဂစ္ဆတိ၊ ဂစ္ဆန္တိ၊ ဘောတိ၊ ကုဗ္ဗတိ၊ ကုဗ္ဗန္တိ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

၅၆၆။ သာသာဒီဟိ ရတ္တု

သာသ ဣစ္စေဝမာဒီဟိ ဓာတူဟိ ရတ္တုပစ္စယော ဟောတိ။

သာသတီတိ သတ္ထာ၊ သာသတိ ဟိံသတီတိ ဝါ သတ္ထာ။

* သာသာဒီဟိ၊သာသ, အစရှိကုန်သော ဓာတ်တို့မှ။ပရေနောက်၌။ရတ္တု၊ရတ္တုပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * သာသ ဣစ္စေဝမာဒီဟိ ဓာတူဟိ၊သာသ,အစရှိသော ဓာတ်တို့မှ။ပရေ၌။ရတ္တုပစ္စယော၊ရတ္တုပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊၏။ ။ ဒေဝမနုဿေ၊နတ်လူတို့ကို။သာသတိ၊ဆုံးမတတ်၏။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။သတ္ထာ၊ဆရာမည်၏။ဝါ၊တစ်နည်းကား။ကိလေသေ၊ကိလေသာတို့ကို။သာသတိ ဟိံသတိ၊ညှဉ်းဆဲတတ်၏။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။သတ္ထာ၊ဆရာမည်၏။

http://www.dhammadownload.com

➤ သာသာဒိတ်+ရတ္တ-ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဝိသုတ်

➤ **သာဒိ-ဆရ** ॥ ॥ သသဓာတ်ကို ယူရပါမည်။

➤ **အာဒိဝန်ကို ဝသဓာတ် မယူသင့်ခြင်းအကြောင်း** ॥ ॥ ဝသ၊နိဝါသေ။ ဝသတိ ဧတ္ထ ဖလံ တဒါယတ္တဝုတ္တိတာယာတိ ဝတ္ထု။ ကွစိဓာတုတိအာဒိနာ သတကာရ သံယောဂဿ တ္ထာဒေသော-ဟု ဟနာဒီဟိ ဏုနုတဝေါ-သုတ်မှာ ဆိုသောကြောင့် ဝတ္ထု၌ တု ပစ္စည်းသာ ဖြစ်၏၊ ရတ္တုပစ္စည်း မဖြစ်၊ ထို့ကြောင့် အာဒိဝန်ကို ဝသဓာတ် မယူသင့်ပါ။

➤ **ရတ္တုပစ္စည်း၏ သာခနဲ့စသည်** ॥ ॥ ရတ္တု-ပစ္စည်းသည် ကတ္တုသာခနေ၊ ကာလ သုံးပါး၊ ပုလ္လိင်၊ ဥကာရန္တ၊ သတ္တာဒိဂိုဏ်း ဖြစ်ပါသည်။

၅၆၇။ ပါတိတော ရိတု

ပါ ဣစ္စေတာယ ဓာတုယာ ရိတုပစ္စယော ဟောတိ။ ॥ ပါတိ ပုတ္တန္တိ ပိတာ။

* ပါတိတော၊ပါဓာတ်မှ၊ပရေနောက်၌၊ရိတု၊ရိတုပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

* ပါ ဣစ္စေတာယ ဓာတုယာ၊ပါဓာတ်မှ၊ပရေ၌၊ရိတုပစ္စယော၊ရိတုပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊၏။ ॥ ပုတ္တံ၊သား,သမီးကို။ပါတိ၊စောင့်ရှောက်တတ်၏။ဣတိ၊ဤအကြောင်း ကြောင့်။ပိတာ၊အဘ မည်၏။

➤ ပါတိတော+ရိတု-ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်

➤ **ပါဒိတော ရိတု / ပါတိတော ရိတု သုတ်နှစ်မျိုး အဆုံးအဖြတ်** ॥ ॥ (ရှု-အလို) အာဒိသဒ္ဒါဖြင့် ဓရဓာတ်ကို ယူရမည်ဖြစ်သောကြောင့် ပါဒိတော ရိတု မှန်ပါသည်။

(နိဒ္ဒေသ-အလို) မာနာဒီဟိ ရာတု-ဟု ဆိုလတ္တံ့သောသုတ်ဖြင့် ဓရဓာတ်နောင် ရိတုပစ္စည်းကို သိမ်းယူရသောကြောင့် (ဝါ) မာနာဒီဟိ ရာတု-သုတ်၌ အာဒိသဒ္ဒါဖြင့် ဓရဓာတ်ကို ယူနိုင်သောကြောင့် ပါတိတော ရိတု မှန်၏။ ထို့ကြောင့် ၂-မျိုးလုံး မှန်၏။

➤ **ရိတုပစ္စည်း၏ သာခနဲ့စသည်** ॥ ॥ ရိတု-ပစ္စည်းသည် ကတ္တု, ကမ္မသာခနေ၊ ကာလသုံးပါး၊ ဥကာရန္တ၊ သတ္တာဒိဂိုဏ်း၊ ပုလ္လိင်, ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။

၅၆၈။ မာနာဒီဟိ ရာတု

မာန ဣစ္စေဝမာဒီဟိ ဓာတူဟိ ရာတုပစ္စယော ဟောတိ, ရိတုပစ္စယော စ။

ဓမ္မေန ပုတ္တံ မာနေတီတိ မာတာ၊ ပုဗ္ဗေ ဘာသတီတိ ဘာတာ၊ မာတာပိတူဟိ ဓာရီယတီတိ ဓီတာ။

* မာနာဒီဟိ၊မာန,အစရှိသော ဓာတ်တို့မှ။ပရေနောက်၌။ရာတု၊ရာတုပစ္စည်းသည် ၎င်း။ရိတု၊ရိတုပစ္စည်းသည်၎င်း။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ॥ * မာန ဣစ္စေဝမာဒီဟိ၊မာန, အစရှိ ကုန်သော ဓာတ်တို့မှ။ပရေ၌။ရာတုပစ္စယော၊ရာတုပစ္စည်းသည်၎င်း။ရိတုပစ္စယော၊ ရိတုပစ္စည်းသည်၎င်း။ဟောတိ၊၏။ * ဓမ္မေန၊တရားသဖြင့်။ပုတ္တံ၊သား,သမီးကို။မာနေတိ၊

http://www.dhammadownload.com

မြတ်နိုးတတ်၏။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။မာတာ၊အမိ မည်၏။ * ပုဗ္ဗေ၊ရှေးဦး၌။ ဘာသတိ၊စကားဆိုတတ်၏။ဣတိ။ကြောင့်။ဘာတာ၊အကိုမည်၏။ * မာတာပိတူဟိ၊အမိ, အဘတို့သည်။ဓာရီယတိ၊ချီပိုးရွက်ဆောင်အပ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဓီတာ၊သမီး မည်၏။

➤ မာနာဒီတိ+ရာတု-ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်

➤ အာဒိ-အရ ॥ ။ (ကစ္စည်းအလို) ဘာသဓာတ်, ဓရဓာတ်တို့ကို ယူရပါမည်။ (ရူ-အလို) ဘာသဓာတ်ကို ယူရပါမည်။

➤ ရာတုပစ္စည်း၏ သာဓနနှင့်သဒ္ဒ ॥ ။ ရာတု-ပစ္စည်းသည် ကတ္တုသာဓန, ကမ္မ သာဓန၊ ကာလသုံးပါး၊ ဥကာရန္တ၊ သတ္တာဒိဂိုဏ်း၊ ပုလ္လိင်, ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။

၅၆၉။ အာဂမာ တုကော

အာ ဣစ္စာဒိမှာ ဂမိတော တုကပစ္စယော ဟောတိ။

အာ ဂစ္ဆတီတိ အာဂန္တုကော၊ ဘိက္ခု။

* အာဂမာ၊အာရှေ့ရှိသော ဂမုဓာတ်မှ။ပရေနောက်၌။တုကော၊တုကပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * အာ ဣစ္စာဒိမှာ၊အာရှေ့ရှိသော။ဂမိတော၊ဂမုဓာတ်မှ။ပရေ၌။ တုကပစ္စယော၊တုကပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊၏။ ။အာဂစ္ဆတိ၊လာရောက်တတ်၏။ဣတိ၊ ဤအကြောင်းကြောင့်။အာဂန္တုကော၊ဧည့်သည် မည်၏။ ဘိက္ခု၊ရဟန်းကို ရ၏။

➤ အာဂမာ+တုကော-ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်

➤ တုက-ပစ္စည်း၏ သာဓနနှင့်သဒ္ဒ ॥ ။ တုကပစ္စည်းသည် ကိတ်အမည်ရှိသော ကြောင့် ကတ္တုသာဓန၊ ကာလသုံးပါး၊ အကာရန္တ၊ ပုလ္လိင်၊ ပုရိသာဒိဂိုဏ်း ဖြစ်ပါသည်။

၅၇၀။ ဘဗ္ဗေ ကွက

ဂမု ဣစ္စေတမှာ ဓာတုမှာ ကွကပစ္စယော ဟောတိ ဘဗ္ဗေ။

ဂမိဿတိ ဂန္တုံ ဘဗ္ဗောတိ ဂမိကော၊ ဘိက္ခု။

* ဘဗ္ဗေ၊ထိုက်၏ဟူသော အနာဂတ်အနက်၌။ဂမာ၊ဂမုဓာတ်မှ။ပရေနောက်၌။ ကွက၊ကွကပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * ဘဗ္ဗေ၌။ဂမု ဣစ္စေတမှာ ဓာတုမှာ၊ဂမု ဓာတ်မှ။ပရေ၌။ကွကပစ္စယော၊ကွကပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊၏။

ဂမိဿတိ၊သွားလတ္တံ့။ဂန္တုံ၊သွားခြင်းငှာ။ဘဗ္ဗော၊ထိုက်၏။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့် ဂမိကော၊ခရီးသွား မည်၏။ ဘိက္ခု၊ရဟန်းကိုရ၏။

➤ ဘဗ္ဗေ+ကွက-ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်

➤ ယောဂဝိဘာဂ ॥ ။ ကွက-ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ဘဗ္ဗ မဟုတ်သော အနက်၌ ဝိစ္ဆ, အလ, မူသ, ကဏ, အစရှိသောဓာတ်တို့နောင် ကွကပစ္စည်း သက်သည်။

➤ ဂမိယတိ/ဂမိဿတိ ပါဠိနှစ်မျိုး အဆုံးအဖြတ် ॥ ။ ကွကပစ္စည်း၏ သက်ရာ

http://www.dhammadownload.com

ဖြစ်သော ဘဝ-ဟူသည် အနာဂတ်ကာလပင် ဖြစ်သောကြောင့် 'ဂမိဿတိ' မှန်၏။

➤ **ဂမိဿတိ-ဟု အနာဂတ်ကာလဖြင့် ဆိုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ဘဝ-ဟူသည် အနာဂတ်ကာလပင် ဖြစ်သောကြောင့် (ဂစ္ဆတိတိ ဂမိကော-ဟု မဆိုဘဲ) ဂမိဿတိ-ဟု အနာဂတ်ကာလဖြင့် ဆိုရပါသည်။ ➤ **ဝန္တံ အဝေစ္စ-ဟု ထည့်ဆိုရခြင်းအကြောင်း** သွားလတ္တံ့ဟူသည် သွားခြင်းငှာ ထိုက်ခြင်းပင်တည်းဟု သိစေလိုသောကြောင့်-တည်း။

မေး ။ ။ ဤသုတ်ဖြင့် အဘယ့်ကြောင့် အဘယ်ဓာတ်နောင် ဏ္ဍက-သက်ရမည်နည်း။

* အာဂမာ တုကော-သုတ်မှ ဂမ-သဒ္ဒါလိုက်လာသောကြောင့် ဂမုဓာတ်နောင် ဏ္ဍကပစ္စည်း သက်ရပါမည်။

➤ **ဏ္ဍက-ပစ္စည်း၏ သာဓနစသည်** ။ ။ ဏ္ဍကပစ္စည်းသည် ကတ္တုသာဓန၊ ကာလ သုံးပါး၊ အကာရန္တ၊ ပုလ္လိင်၊ ပုရိသာဒိဂိုဏ်း ဖြစ်ပါသည်။

ကိတ် ဒုတိယပိုင်း ပြီး၏။

❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀

ကိတ် တတိယကဏ္ဍ

၅၇၁။ ဝဇ္ဇာယာ ခနိုတ္ထာ နိပါတနာ သိဇ္ဈန္တိ

သင်္ချာ နာမ သမာသ တဒ္ဓိတာချာတ ကိတကပ္ပမှိ သပ္ပစ္စယာ ယေသဒ္ဒါ အနိဋ္ဌင်္ဂတာ၊ တေ သာဓနေန နိရက္ခိတွာ သကေဟိ သကေဟိ နာမေဟိ နိပါတနာ သိဇ္ဈန္တိ။

ယထာ သင်္ချာယံ - တာဝ ဧကဿ ဧကော ဟောတိ၊ ဒသဿ စ ဒကာရဿ ရကာရာဒေသော ဟောတိ။ ဧကောစ ဒသစ ဧကာရသ။ ဒွိဿ ဗာ ဟောတိ၊ ဒသဿစ ဒကာရဿ ရကာရာဒေသော ဟောတိ၊ ဒွေစ ဒသစ ဗာရသ။ ဒွိဿ ဗာ ဟောတိ၊ ဒသဿစ ဝီသံ ဟောတိ။ ဒွေစ ဝီသဉ္စ ဗာဝီသံ။ ဆဿ သော ဟောတိ၊ ဒသဿစ ဒကာရဿ ဠော ဟောတိ။ ဆစ ဒသစ သောဠသ။ ဆ အာယတနမှိ ဆဿ သဠော ဟောတိ၊ သဠာယတနံ။ ဧဝံ သေသာ သင်္ချာ တာတဗ္ဗာ။

နာမိကေ တာဝ - ဏ္ဍမ သမာန အပရ ဏ္ဍစ္စေတေဟိ ဌ ဌ ပစ္စယာ ဟောန္တိ ဏ္ဍမ သမာနသဒ္ဒါနဉ္စ အကာရသကာရာဒေသော ဟောန္တိ။ ဏ္ဍမသ္မိံ ကာလေ အဋ္ဌ အဋ္ဌု၊ သမာနေ ကာလေ သဋ္ဌ သဋ္ဌု၊ အပရသ္မိံ ကာလေ အပရဋ္ဌ အပရဋ္ဌု။

သမာသေ တာဝ - ဘူမိဂတော၊ အပါယဂတော၊ ဏ္ဍဿရကာတ်၊ သလ္လဝိဒ္ဓေါ၊ ကထိနဒုဿံ၊ စောရဘယံ၊ ဓညရာသိ၊ သံသာရဒုက္ခံ၊ ပုပ္ဖာပရံ။

http://www.dhammadownload.com

တခ္ခိတေ တာဝ - ဝါသိဋ္ဌော၊ ဘာရဒွါဇော၊ ဘဂ္ဂဝေါ၊ ပဏ္ဏဝေါ၊ ကာလေယျော

အာချာတေ တာဝ - "အသ ဘာဝေ"တိ ဓာတုတော ဝတ္တမာနေသု ဧကဝစန ဗဟုဝစနေသု ဧကဝစနဿ တိဿ သော ဟောတိ အန္တေန သဟ၊ ဗဟုဝစနဿ အန္တိဿ သု ဟောတိ အန္တေန သဟ။ ဧဝမဿ ဝစနီယော၊ ဧဝမဿု ဝစနီယာ။ အာဏတ္တိယံ ဟိဿ သု ဟောတိ ဝါ၊ ဂစ္ဆဿု၊ ဂစ္ဆာဟိ။

ကိတကေ တာဝ - ဝဒ ဟန ဣစ္စေဝမာဒီဟိ ဓာတူဟိ ကပစ္စယော ဟောတိ၊ ဝဒဿ စ ဝါဒေါ ဟောတိ၊ ဟနဿ စ ဃာတော ဟောတိ၊ ဝါဒကော၊ ဃာတကော နင္ဂဓာတုတော တပစ္စယဿ ဝွ ဋ္ဌာဒေသော ဟောန္တိ အန္တေန သဟ။ နစ္စံ၊ နဋ္ဋံ။ ဣစ္စေဝမာဒယော နိပါတနာ သိဇ္ဈန္တိ။

* အနိဋ္ဌ၊အပြီးသို့ မတျ တင်၍နေကြကုန်သော၊ပစ္စယာ၊ပစ္စည်းနှင့်တကွဖြစ်သော သဉ္ဇာ, နာမ်, သမာသ်, တဒ္ဓိတ်, အာချာတ်, ကိတ်သဒ္ဒါတို့သည်၊နိပါတနာ-နိပါတနေန၊ ဝန်မတင်စေရ, ကျစေခြင်း နိရုတ္တိလက္ခဏာရှိသော ဤမဟာဝိသယသုတ်ကြီးဖြင့်၊သိဇ္ဈန္တိ၊ ပြီးကုန်၏။ ။ * သဉ္ဇာနာမ သမာသ တဒ္ဓိတ အာချာတ ကိတကပ္ပမှိ၊သဉ္ဇာ, နာမ်, သမာသ်, တဒ္ဓိတ်, အာချာတ်, ကိတ် အစီအရင်၌၊သပ္ပစ္စယာ၊ပစ္စည်းနှင့်တကွကုန်သော ယေသဒ္ဒါ၊အကြင် သဉ္ဇာ, နာမ်, သမာသ်, တဒ္ဓိတ်, အာချာတ်, ကိတ် သဒ္ဒါတို့သည်။ အနိဋ္ဌင်္ဂတာ၊အပြီးသို့မကျ, တင်၍နေကြကုန်၏။တေသဒ္ဒါ၊ထိုသဒ္ဒါတို့သည်၊သာဓနေန၊ ပြီးစေခြင်းဖြင့်၊နိရုက္တိတ္တာ၊ငှဲ့ကုန်, ပြကုန်၍၊သကေဟိ သကေဟိ၊မိမိ, မိမိတို့၏ ဥစ္စာဖြစ် ကုန်သော၊နာမေဟိ၊သဉ္ဇာ, နာမ်,စသော အမည်တို့ဖြင့်၊နိပါတနာ-နိပါတနေန၊ဝန်မတင် စေရ, ကျစေခြင်း နိရုတ္တိလက္ခဏာရှိသော ဤမဟာဝိသယသုတ်ကြီးဖြင့်၊သိဇ္ဈန္တိ၊ ပြီးကုန်၏

* ယထာ၊ပုံစံကား၊တာဝ၊အစဉ်အားလျော်စွာ၊သဉ္ဇာယံ၊သချာအစီအရင်၌၊ဧကဿ၊ ဧကသဒ္ဒါ၏၊ဧကာ၊ဧကာပြုသည်၊ဟောတိ၊ဖြစ်၏၊ဒသဿ၊ဒသ, သဒ္ဒါ၏၊ဒကာရဿ၊ဒ အက္ခရာ၏၊ရကာရာဒေသော၊ရပြုသည်လည်း၊ဟောတိ၊၏၊ဧကော၊တစ်ခုလည်း၊ ဒသ၊ဆယ်ခုတို့လည်း၊ဧကာရသ၊တစ်ဆယ့်တစ်ခုတို့၊ဒွိဿ၊ဒွိသဒ္ဒါ၏၊ဗာ၊ဗာပြုသည်၊ ဟောတိ၊၏၊ဒသဿ၊ဒသ,သဒ္ဒါ၏လည်း၊ဝီသံ၊ဝီသပြုသည်၊ဟောတိ၊၏၊ဒွေ၊နှစ်ခုတို့ လည်း၊ဝီသဥ္စ၊နှစ်ဆယ်တို့လည်း၊ဗာဝီသံ၊နှစ်ဆယ့်နှစ်ခု၊ဆဿ၊ဆ၏၊ သော၊သောပြုသည်၊ ဟောတိ၊၏၊ဒသဿ၊ဒသ,သဒ္ဒါ၏၊ဒကာရဿ၊ဒ,အက္ခရာ၏၊ဠော၊ဠပြုသည်လည်း၊ ဟောတိ၊၏၊ဆ၊ခြောက်ခုတို့လည်း၊ဒသ၊ဆယ်ခုတို့လည်း၊သောဠသ၊တစ်ဆယ့်ခြောက် ခုတို့၊ဆအာယတနမှိ၊ဆ အာယတန-သဒ္ဒါ၌၊ဆဿ၊ဆ၏၊သဠော၊သပြု, ဠပြုသည်၊ ဟောတိ၊၏၊သဠာယတနံ၊ခြောက်ပါးသော အာယတန၊ ဧဝံ၊ဤအတူ၊သေသာသချာ၊ ကြွင်းသချာတို့ကို၊ကာတဗ္ဗာ၊ပြုအပ်ကုန်၏။

http://www.dhammadownload.com

နာမိကော၊**နာမ်အစီအရင်၌**။တာဝ၊အစဉ်အားလျော်စွာ။ဣမ သမာန အပရ ဣစ္စေ တေဟိ၊ဣမ, သမာန, အပရ,သဒ္ဒါတို့မှ။ပရေနောက်၌။ဌ ဍုပစ္စယာ၊ဌပစ္စည်း, ဍုပစ္စည်း တို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ဣမ သမာနသဒ္ဒါနှင့်။ဣမ, သမာန,သဒ္ဒါတို့၏လည်း။ အကာရ သကာရာဒေသာ၊အ,အက္ခရာ, သ,အက္ခရာပြုတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ဣမသ္မိံ ကာလေ၊ဤအခါ၌။အဇ္ဇ အဇ္ဇု၊ဤအခါ၌။သမာနေ ကာလေ၊တူမျှသော ကာလ၌။သဇ္ဇ သဇ္ဇု၊တူမျှသောကာလ၌။အပရသ္မိံ ကာလေ၊တစ်ပါးသော ကာလ၌။အပရဇ္ဇ, အပရဇ္ဇု၊တစ်ပါးသော ကာလ၌။

သမာသေ၊**သမာသ်အစီအရင်၌**။တာဝ၊အစဉ်အားလျော်စွာ။ဘူမိဂတော၊မြေသို့ သွားသည်။အပါယဂတော၊အပါယ်သို့သွားသည်။ဣဿရကတံ၊အစိုးရသည် ပြုအပ်သည် သလ္လဝိဒ္ဓေါ၊မြားဖြင့် ဖောက်ထွင်းအပ်သည်။ကထိနဒုဿံ၊ကထိန်ခင်းဖို့ရာ ဆောင်ခဲ့အပ် သော အဝတ်အထည်။စောရဘယံ၊သူခိုးမှ ကြောက်ခြင်း။ဓညရာသိ၊စပါး၏ အစု အပုံ။ သံသာရဒုက္ခံ၊သံသရာ၌ဖြစ်သော ဆင်းရဲ။ပုဗ္ဗာပရံ၊ရှေ့နောက်။

တဒ္ဓိတေ၊**တဒ္ဓိတ်အစီအရင်၌**။တာဝ၊အစဉ်အားလျော်စွာ။ဝါသိဋ္ဌော၊ဝသိဋ္ဌရသေ့၏ သား။ ဘာရဒ္ဒါဇော၊ဘာရဒွါဇ၏သား။ ဘဂ္ဂဝေါ၊ဘဂ္ဂု၏သား။ ပဏ္ဍဝေါ၊ပဏ္ဍု၏သား။ ကာလေယျော၊ကာလမည်သောသူ၏ သား။

အာချာတေ၊**အာချာတ်အစီအရင်၌**။တာဝ၊အစဉ်အားလျော်စွာ။အသ၊အသဓာတ် သည်။ဘာဝေ၊ဖြစ်ခြင်း၌ ဖြစ်၏။ဣတိ ဓာတုတော၊ဤသို့သော ဓာတ်မှ။ပရေနောက်၌။ ဝတ္တမာနေသု၊ဖြစ်ကုန်သော။ဧကဝစနဗဟုဝစနေသု၊ဧကဝုစ်, ဗဟုဝုစ်ဝိဘတ်တို့တွင်။ ဧကဝစနသ္မိ၊ဧကဝုစ်ဖြစ်သော။တိသ္မိ၊တိဝိဘတ်၏။အန္တေန၊ဓာတ်၏အစိတ်နှင့်။သဟ၊ တကွ။သော၊သပြုသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ဗဟုဝစနသ္မိ၊ဗဟုဝုစ်ဖြစ်သော။အန္တိသ္မိ၊ အန္တိဝိဘတ်၏။အန္တေန၊ဓာတ်၏အစိတ်နှင့်။သဟ၊တကွ။သု၊သုပြုသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏ ဇဝံ၊ဤသို့။ဝစနီယော၊ဆိုထိုက်သည်။အသ၊ဖြစ်၏။ဇဝံ၊ဤသို့။ဝစနီယာ၊ဆိုထိုက်ကုန်သည်။ အသု၊ဖြစ်ကုန်၏။အာဏတ္တိယံ၊စေခိုင်းခြင်းအနက်၌။ဟိသ္မိ၊ဟိဝိဘတ်၏။သု၊သုပြု သည်။ဝါ၊အချို့။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ဂစ္ဆသု၊သွားလော။ဂစ္ဆဟိ၊သွားလော။

ကိတကေ၊**ကိတ်အစီအရင်၌**။တာဝ၊အစဉ်အားလျော်စွာ။ဝဒ ဟန ဣစ္စေဝမာဒီဟိ၊ ဝဒ, ဟန ဤသို့အစရှိကုန်သော။ဓာတူဟိ၊ဓာတ်တို့မှ။ပရေနောက်၌။ကပစ္စယော၊က ပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၏။ဝဒဿစ၊ဝဒဓာတ်၏လည်း။ဝါဒေါ၊ဝါဒပြုသည်။ဟနဿ၊ဟန ဓာတ်၏။ဃာတော၊ဃာတပြုသည်။ဟောတိ၏။ ဝါဒကော၊တီးမှုတ်တတ်သသူ။ဃာတ ကော၊သတ်တတ်သသူ။(သတ်သူယောက်ျား) နုဒဓာတုတော၊နုဒဓာတ်မှ။ပရသ္မိ၊နောက် ဖြစ်သော။တပစ္စယသ္မိ၊တပစ္စည်း၏။အန္တေန၊ဓာတ်၏အဆုံးနှင့်။သဟ၊တကွ။ဇ္ဇ, ဏ္ဏာဒေသာ၊ ဇ္ဇပြု, ဏ္ဏပြုတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။နုဇ္ဇံ၊ နုဏ္ဏံ၊ကခြင်း။ဣစ္စေဝမာဒယော၊ဤသို့အစရှိ

http://www.dhammadownload.com

သော ပုံစံတို့သည်။ နိပါတနာ-နိပါတနေန၊ ဝန်မတင်စေရ, ကျစေခြင်း နိရုတ္တိလက္ခဏာ ရှိသော ဤမဟာဝိသယသုတ်ကြီးဖြင့်။ သိဒ္ဓတ္တိ၊ သင့်ရာဝိဓိဖြင့် ပြီးကုန်၏။

➤ ပစ္စယာ+ဒနိဋ္ဌာ+နိပါတနာ+သိဒ္ဓတ္တိ-တု ၄-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➤ နိပါတနာ—ရှုပ်ပြီးပုံ ။ ။[ကစ္စည်း၌ နိပါတနာ-ကို သာဓနေန-ဟု ဖွင့်သည်၊ ဤအလို] နိပါတန-တည်၊ နာဝိဘတ်သက်၊ နာအာ ဝိနာဓိကာရ ယောဂဝိဘာဂဖြင့် နာ-ကို အာပြု၍ချေကပ်။ [ရူ-၌ နိပါတနာ-ကို နိပါတတော-ဟုဖွင့်သည်၊ ဤအလို] နိပါတန-တည်၊ သ္မာ-သက်၊ သ္မာသ္မိန္နံဝါ-သုတ်ဖြင့် သ္မာကို အာပြု၍ချေကပ်။

➤ နိပါတန အဓိပ္ပါယ် ။ ။ သုတ်၌ မပြီးသေးသောရုပ်ကို ပြီးစေခြင်း, ပြီးပြီးသော ရုပ်ကို မြစ်ခြင်းသည် "နိပါတန" မည်၏။ (တစ်နည်း) မပြီးသေးသော ရုပ်ကို အပြီးသို့ ရောက်စေခြင်း, ကျစေခြင်းသည် "နိပါတန" မည်ပါသည်။

➤ သဒ္ဒါအရာ စီရင်ပုံ ။ ။ ကောရသ-၌ ကေ-သဒ္ဒါကို ကောပြု၍ သ၏ ဒ-ကို ရပြု၊ တာရသ-၌ ဒွိကို တာပြု၊ ဒသ၏ ဒကို ရပြု၊ တာဝီသံ-၌ ဒွိကို တာပြု၊ ဒသကို ဝီသပြု၊ သောဠသ၌ ဆ-ကို သောပြု၊ ဒသ၏ ဒကို ဠပြု၊ သဋ္ဌာယတနံ-၌ ဆ-ကို သ, ဠပြုသည်။

➤ နာမ်အရာစီရင်ပုံ ။ ။ အဠှ, အဠှု၊ သဠှ, သဠှု၊ အပရဍ္ဎ, အပရဍ္ဎု ပြယုဂ်တို့၌ ကမ, သမာန, အပရသဒ္ဒါတို့နောင် ဋ္ဌပစ္စည်း, ဋ္ဌုပစ္စည်း သက်ရခြင်း၊ ကမသဒ္ဒါကို အပြု၊ သမာနသဒ္ဒါကို သပြုခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ သမာသ်အရာ၌ စီရင်ပုံ ။ ။ ဘူမိဂတော,စသော ပြယုဂ်တို့၌ တပ္ပုရိသ်သမာသ် စသော အမည်မှည့်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ➤ တဒ္ဓိတ်အရာ၌ စီရင်ပုံ ။ ။ ဝါသိဋ္ဌော,စသော ပြယုဂ်တို့၌ ဏပစ္စည်း, ဏဝပစ္စည်း, ဏေယျပစ္စည်း သက်ရခြင်း စသည်တို့ဖြစ်ပါသည်။

➤ အာချာတ်အရာ၌ စီရင်ပုံ ။ ။ ဝေမသ္သ ဝစနီယော၊ ဝေမသု ဝစနီယာ-ဝယ် အဿ, အသု ပုံစံတို့၌ အသဓာတ်နောင်သက်သော တိဝိဘတ်ကို ဓာတ်သနှင့်တကွ သပြုခြင်း၊ အန္တိဝိဘတ်ကို ဓာတ်သနှင့်တကွ သုပြုခြင်း၊ ဂစ္ဆသု, ဂစ္ဆဟိ ပုံစံတို့ဝယ် စေခိုင်းခြင်းအနက်၌သက်သော ဟိဝိဘတ်ကို အချို့ သုပြုခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ ကိတ်အရာ၌ စီရင်ပုံ ။ ။ ဝါဒကော, ယာတကော ပုံစံတို့၌ ဝဒဓာတ်, ယာနဓာတ် နောင် ဏကပစ္စည်းသက်ခြင်း၊ ဝဒဓာတ်ကို ဝါဒပြုခြင်း၊ ယာနဓာတ်ကို ယာတပြုခြင်း၊ နစ္စံ နဋ္ဋံ ပုံစံတို့၌ နဋဓာတ်နောင်သက်သော တ,ပစ္စည်းကို ဓာတ်ဋနှင့်တကွ စ္စပြု, ဋ္ဋပြုခြင်း တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ ဤသုတ်ကို တစ်ဖန်တည်ရခြင်းအကြောင်း ။ ။ ပဋ္ဌနုဂတိကနည်း အဖြစ်ကို ပြ လိုသောကြောင့် ဤသုတ်ကို တည်ရပါသည်။

➤ ပစ္ဆနုဂတိကနည်း အဓိပ္ပါယ် ။ ။ မိုးသည် ရွာထားပြီးသော နေရာအရပ်၌ ထပ်၍ ရွာပြန်သကဲ့သို့ မိမိသုတ်ငယ်တို့ဖြင့် ပြီးပြီးသားဖြစ်သော ပြယုဂ်များကို တစ်ဖန် ထပ်၍

http://www.dhammadownload.com

စိရင်ခြင်းကို "ပဗျုန္ဒဂတိကနည်း"ဟု ဆိုပါသည်။

➤ **နိဗ္ဗတ္တိလက္ခဏာရှိသော နိပါတနသုတ်ကြီး ၄-သုတ်** ။ ။ (၁) တောသု ဝုဒ္ဓိ၊ (၂) ကွစိ တတု၊ (၃) ပစ္စယာဒနိဋ္ဌာ နိပါတနာ သိဇ္ဈန္တိ၊ (၄) ယဒနုပပန္နာ နိပါတနာ သိဇ္ဈန္တိ။ [(၅) ဝဏ္ဏဒိဟိ ပစ္စယာဒယော နိပ္ဖဇ္ဇန္တေ] သုတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **သုတ်ကြီး ၅-သုတ်ရှိပါလျက် ၄-သုတ်သာ ရှိရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ဝဏ္ဏဒိဟိ ပစ္စယာဒယော နိပ္ဖဇ္ဇန္တေ-သုတ်ကို ပစ္စယာ ဒနိဋ္ဌာ နိပါတနာ သိဇ္ဈန္တိ-သုတ်၌ သွင်းယူထားသောကြောင့်- လေးသုတ်သာ ရှိရပါသည်။

➤ **သယိတံ-၌ နိဋ္ဌ တ,ပစ္စည်းနောင်းပါလျက် ဝုဒ္ဓိပြုရခြင်းအကြောင်း**

အညေသုစ-သုတ်သို့ ယဋ္ဌာဒီနံ ဝါ-သုတ်မှ လိုက်လာသော ဝါသဒ္ဒါသည် ဝဝတ္ထိတ ဝိဘာသာ အနက်ရှိသောကြောင့်- ဝုဒ္ဓိပြုရပါသည်။ [သယိတံ-၌ သိတတ် ဘော, ကံ အနက်၌ နိဋ္ဌ တ,ပစ္စည်းဖြစ်သောကြောင့် အညေသုစ-သုတ်ဖြင့် ဣကို ဧဝုဒ္ဓိပြုရသည်]

၅၇၂။ သာသ ဒိသတော တဿ ရိဋ္ဌော စ

သာသ ဒိသ ဣစ္စေဝမာဒီဟိ ဓာတူဟိ တပစ္စယဿ ရိဋ္ဌာဒေသော ဟောတိ ဌာနေ။ ။ အနုသိဋ္ဌော သော မယာ၊ ဒိဋ္ဌံ မေ ရူပံ။

စဂ္ဂဟဏေန ကိစ္စတကာရဿ စ တုံပစ္စယဿ စ ရဋ္ဌ ရဋ္ဌုံ အာဒေသာ ဟောန္တိ ဒဿနီယံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ဒဋ္ဌုံ ဝိဟာရံ ဂစ္ဆန္တိ သမဏာနံ။

* ဌာနေ၊သင့်လျော်သော အကြောင်းသည်။သတိ၊ရှိလတ်သော်။သာသ ဒိသတော၊ သာသဓာတ်, ဒိသဓာတ်တို့မှ။ပရဿ၊နောက်ဖြစ်သော။တဿ၊တ,ပစ္စည်း၏။ရိဋ္ဌော၊ရိဋ္ဌ ပြုသည်လည်း။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * ဌာနေ၊သည်။သတိ၊သော်။သာသ ဒိသ ဣစ္စေဝ မာဒီဟိ၊သာသ, ဒိသ, ဤသို့ အစရှိကုန်သော။ဓာတူဟိ၊ဓာတ်တို့မှ။ပရဿ၊နောက်ဖြစ် သော။တပစ္စယဿ၊တ,ပစ္စည်း၏။ရိဋ္ဌာဒေသော၊ရိဋ္ဌပြုသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

မယာ၊ငါသည်။သော၊ထိုပဥ္စင်းလောင်းကို။အနုသိဋ္ဌော၊ဆုံးမအပ်ပြီ။ * မေ၊ငါသည်။ ရူပံ၊အဆင်းကို။ဒိဋ္ဌံ၊မြင်အပ်ပြီ။ * စဂ္ဂဟဏေန၊စသဒ္ဒါဖြင့်။ကိစ္စတကာရဿစ၊ကိစ္စ တ, အက္ခရာ၏ရင်း။တုံပစ္စယဿစ၊တုံပစ္စည်း၏ရင်း။ရဋ္ဌ ရဋ္ဌုံ အာဒေသာ၊ရဋ္ဌပြု, ရဋ္ဌုံပြုတို့ သည်။ဟောန္တိ၊ကုန်၏။ * ဒဿနီယံ၊ရှုမြင်ခြင်း, ရှုမြင်အပ်၏။ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ရှုမြင်ခြင်း, ရှုမြင်အပ်၏။ * သမဏာနံ၊ရဟန်းတို့အား။ဒဋ္ဌုံ၊ဖူးမြင်ခြင်းငှာ။ဝိဟာရံ၊ကျောင်းသို့။ဂစ္ဆန္တိ၊သွားကုန်၏။

➤ သာသ ဒိသတော+တဿ+ရိဋ္ဌော+စ-ဟု ၄-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➤ **စသဒ္ဒါဆိုရကျိုး** ။ ။ (ကစ္စည်းအလို) စသဒ္ဒါဖြင့် ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, ဒဋ္ဌုံ ပုံစံတို့၌ ကိစ္စ ပစ္စည်း၏ တ,အက္ခရာကို ရဋ္ဌပြု, တုံပစ္စည်းကို ရဋ္ဌုံပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

(ရူပသိဒ္ဓိ-အလို) စ-သဒ္ဒါဖြင့် အနုသိဋ္ဌိ, ဒိဋ္ဌိ ပုံစံတို့၌ တိ-ပစ္စည်းကို ရိဋ္ဌိပြု၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ,

http://www.dhammadownload.com

ဒဋ္ဌေယျံ, ဒဋ္ဌုံ, ဒိဋ္ဌာ ပုံစံတို့၌ ဒိသဓာတ်နောင် တဗ္ဗ, တေယျ-ဟူသော ကိစ္စပစ္စည်း၏ တ, အက္ခရာကို ဋ္ဌပြု၊ တုံပစ္စည်းကို ဋ္ဌုံပြု၊ တွာပစ္စည်းကို ဋ္ဌာပြုရခြင်း အကျိုးရှိသည်

> **စသဒ္ဒါ၏ အနက်** ။ ။ စသဒ္ဒါသည် အဝုတ္တသမုစ္စည်း ဖြစ်ပါသည်။

> **တဿ-ဟူသော ကာရိယနောင်ထိုင်သော စသဒ္ဒါဖြင့် ဖြစ်ဆိုအပ်သော အဓိပ္ပါယ်**

တဿ-နောင်ထိုင်သော စသဒ္ဒါဖြင့် တဗ္ဗပစ္စည်း, တေယျပစ္စည်း၏ တ,အက္ခရာနှင့် တုံပစ္စည်း, တွာပစ္စည်း, တိပစ္စည်းတို့ကို ပေါင်းဆည်းပါသည်။

> **ဋ္ဌ-ဟူသော ကာရိယအနောင်ထိုင်သော စသဒ္ဒါဖြင့် ဖြစ်ဆိုအပ်သော အဓိပ္ပါယ်**

ဋ္ဌနောင်ထိုင်သော စသဒ္ဒါဖြင့် ဋ္ဌပြု, ဋ္ဌုံပြု, ဋ္ဌာပြု, ဋ္ဌိပြုတို့ကို ပေါင်းဆည်းသည်။

> **တဿ-အရ** ။ ။ [တဿ-ဟု သာမညအားဖြင့်ဆိုသော်လည်း] စသဒ္ဒါဖြင့် ကိစ္စပစ္စည်း၏ တ,အက္ခရာကို ယူပြီးဖြစ်သောကြောင့် ကိတကိစ္စမည်သော တ,ပစ္စည်းကိုသာ ယူရပါမည်။ (နိဒ္ဒေသ) > **ကာရိ-အရ** ။ ။ တ,ပစ္စည်းနှင့် တဗ္ဗ, တေယျ-ဟူသော ကိစ္စပစ္စည်း၏ တ,အက္ခရာ, တုံပစ္စည်း, တွာ,စသော ပစ္စည်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

> **ကာရိယ-အရ** ။ ။ ဋ္ဌပြု, ဋ္ဌပြု, ဋ္ဌုံပြု, ဋ္ဌာပြုတို့ ဖြစ်ပါသည်။

> **အနုသာသိတဗ္ဗ-၌ ဋ္ဌ မပြုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ အနုသာသိတဗ္ဗ-၌ သာသဓာတ်နှင့် တဗ္ဗ,ပစ္စည်းအကြားဝယ် ဣအာဂုံခြားနေသောကြောင့် ဋ္ဌ မပြုရပါ။

> **အနုသာသိတုံ-၌ ဋ္ဌ မပြုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ အနုသာသိတုံ-၌ သာသဓာတ်နှင့် တုံ,ပစ္စည်းအကြားဝယ် ဣအာဂုံခြားနေသောကြောင့် ဋ္ဌ မပြုရပါ။

> **အနုသာသိတွာ-၌ ဋ္ဌ မပြုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ အနုသာသိတွာ-၌ သာသဓာတ်နှင့် တွာ,ပစ္စည်းအကြားဝယ် ဣအာဂုံခြားနေသောကြောင့် ဋ္ဌ မပြုရပါ။

> **ဒသိတံ-၌ ဋ္ဌ မပြုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ဒသိတံ-၌ ဒိသဓာတ်နှင့် တပစ္စည်းအကြားဝယ် ဣအာဂုံခြားနေသောကြောင့် ဋ္ဌ မပြုရပါ။

> **တ,ပစ္စည်းကို ဋ္ဌပြုရမည့်ဌာန** ။ ။ သာသဓာတ်, ဒိသဓာတ်နှင့် တ,ပစ္စည်းအကြား၌ ဣအာဂုံတားဆီးခြင်း မရှိသော ယုတ္တဋ္ဌာန၌သာ တ,ပစ္စည်းကို ဋ္ဌပြုရပါမည်။

> **တ,ပစ္စည်းကို ဋ္ဌ မပြုနိုင်သည့် ဌာန** ။ ။ သာသဓာတ်, ဒိသဓာတ်နှင့် တ,ပစ္စည်းအကြား၌ ဣအာဂုံတားဆီးခြင်းရှိသော အယုတ္တဋ္ဌာန၌ တ,ပစ္စည်းကို ဋ္ဌ မပြုနိုင်ပါ။

၅၇၃။ သာဒိ သန္တ ပုစ္ဆ ဘဉ္ဇ ဟံသာဒီဟိ ဋ္ဌော

သကာရန္တ ပုစ္ဆ ဘဉ္ဇ ဟံသ ဣစ္စေဝမာဒီဟိ ဓာတူဟိ တပစ္စယဿ သဟာဒိ ဗျဉ္ဇနေန ဋ္ဌာဒေသော ဟောတိ ဌာနေ။

တုဋ္ဌော၊ အဟိနာ ဒဋ္ဌော နရော၊ မယာ ပုဋ္ဌော၊ ဘဋ္ဌော၊ ပဘဋ္ဌော၊ ဟဋ္ဌော၊ ပဟဋ္ဌော၊ ယိဋ္ဌော၊ ဧဝမညေပိ ဓာတဝေါ သဗ္ဗတ္ထ ယောဇေတဗ္ဗာ။

http://www.dhammadownload.com

✽ ဌာနေ၊သင့်လျော်သော အကြောင်းသည်။သတိ၊ရှိလတ်သော်။သန္တ ပုန္တ ဘန္တ ဟန္တာဒိဟိ၊သ,အဆုံးရှိသော (သကာရန္တ)ဓာတ်, ပုန္တဓာတ်, ဘန္တဓာတ်, ဟန္တဓာတ် အစရှိသည်တို့မှ။ပရသ၊နောက်ဖြစ်သော။တဿ၊တ,ပစ္စည်း၏။သာဒိ၊ဧွေနီးအစ ဓာတွန်နှင့်တကွ။ဌော၊ဌပြုသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ ✽ ဌာနေ၊သည်။သတိ၊သော်။သကာရန္တ ပုန္တ ဘန္တ ဟန္တ ဣစ္စေဝမာဒိဟိ၊သ,အဆုံးရှိသော ဓာတ်, ပုန္တဓာတ်, ဘန္တဓာတ်, ဟန္တဓာတ် ဤသို့အစရှိကုန်သော။ဓာတူဟိ၊ဓာတ်တို့မှ။ပရဿ၊သော။တပစ္စယဿ၊တ,ပစ္စည်း၏။သဟာဒိဗျဉ္ဇနေန၊ဧွေနီးအစ ဓာတွန်နှင့်တကွ။ဌာဒေသော၊ဌပြုသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

တုဋ္ဌော၊နှစ်သက်အပ်ပြီ။ ✽ အဟိနာ၊မြွေသည်။ဒဋ္ဌော၊ကိုက်အပ်၏။ ✽ မယာ၊ငါသည်။ပုဋ္ဌော၊မေးအပ်၏။ ✽ ဘဋ္ဌော၊ပဘဋ္ဌော၊နှင်းနယ်အပ်ပြီ။ ✽ ဟဋ္ဌော၊ ပဟဋ္ဌော၊ရွှင်ပျပြုံးရယ်၏။ ✽ ယိဋ္ဌော၊ပူဇော်အပ်ပြီ။ ဝေဲ၊ဤအတူ။အညော၊တစ်ပါးကုန်သော ဓာတဝေါဝိ၊ဓာတ်တို့ကိုလည်း။သဗ္ဗတ္ထ၊ခပ်သိမ်းသောအရာ၌။(အရာခပ်သိမ်း၌) ယောဇေ တဗ္ဗာ၊ယှဉ်စေအပ်ကုန်၏။

➤ သာဒိ+သန္တ ပုန္တ ဘန္တ ဟန္တာဒိဟိ+ဌော-ဟု ၃-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➤ **သာဒိ-၌ အာဒိ-အရ** ။ ။ တုသ, ဘသ, နသ, ဒံသ, ဖုသ, ကသု, မသ, ဝသ, ပုန္တ, ဘန္တ, ဟန္တ, ယဇ,စသော ဓာတ်တို့၏ အစိတ်ဖြစ်သော သ, န္တ, န္တ, န္တ ဇ,စသော ဗျည်းတို့ကို ယူရပါမည်။ (တစ်နည်း) ဧွေနီးအစ ဓာတွန်ကို ယူရပါမည်။

➤ **သာဒိ-အရ** ။ ။ ထို သ, န္တ န္တ, န္တ ဇ,စသော ဗျည်းနှင့်တကွဖြစ်သော တ,ပစ္စည်းကို ယူရပါမည်။ (ဝါ) ဧွေ့အနီးအစ ဓာတွန်နှင့်တကွ ဌပြုခြင်းကို ယူရပါမည်။

➤ **သာဒိ အဓိပ္ပါယ်** ။ ။ တ,ပစ္စည်း၏ တုသ,စသော ဓာတ်တို့၏ အစိတ်ဖြစ်သော သ, န္တ, န္တ, န္တ, ဇ,စသော ဗျည်းတို့နှင့် ကာရိအဖြစ်ဖြင့် အတူတကွဖြစ်ခြင်းသည် "သာဒိ" မည်ပါသည်။ ➤ **သာဒိ-ဝိဂ္ဂဟ** ။ ။ အာဒိနာ သဟ ဝတ္တတီတိ သာဒိ။

➤ **သန္တ-အရ/သကာရန္တဓာတ်များ** ။ ။ (ကစ္စည်းအလို) တုသဓာတ်, ဒံသဓာတ်။ (ရူ-အလို) တုသ, ဘသ, နသ, ဒံသ, ဖုသ, ကသု, မသ, ဝသဓာတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **သကာရန္တ-အရ မပါဝင်သော ဓာတ်** ။ ။ ဝသတော ဥဋ္ဌ-သုတ်ဖြင့် ဝသဓာတ်နောင် တ,ပစ္စည်းကို ဓာတွန်ဗျည်းနှင့်တကွ ဥဋ္ဌပြုလတ္တံ့ဖြစ်သောကြောင့် နိဝါသအနက်ဟော ဝသဓာတ် ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ဟန္တာဒိဟိ ဌော-၌ အာဒိ-အရ** ။ ။ ယဇသ သရဿိဋ္ဌေ-သုတ်ကို ထောက်၍ (ကစ္စည်းအလို) ယဇဓာတ်ကို ယူရပါမည်။ (ရူ-အလို) ယဇ, သဇ, မဇဓာတ်တို့ကိုယူ။

➤ **ဟန္တဓာတ်ကို တစ်ဖန် ယူရကျိုး/ဆိုရကျိုး** ။ ။ ဝိဒ္ဓဋ္ဌော, ဥတြဋ္ဌော,စသည်တို့၌ အနည်းငယ် တ,ပစ္စည်း၏ ဌ,အပြု မမြဲသည်၏အဖြစ်ကို ပြရခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

➤ **သန္တသိတော-၌ တ-ကို ဋ္ဌ, မပြုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ သန္တသိတော-၌ တုသ

http://www.dhammadownload.com

ဓာတ်နှင့် တ,ပစ္စည်း အကြားဝယ် ဣအာဂုံခြားနေသောကြောင့် တ-ကို ဋ္ဌ, မပြုရပါ။

➤ **ဘာသိတော-၌ တ-ကို ဋ္ဌ, မပြုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ဘာသိတော-၌ ဘာသ ဓာတ်နှင့် တ,ပစ္စည်း အကြားဝယ် ဣအာဂုံခြားနေသောကြောင့် တ-ကို ဋ္ဌ,မပြုရပါ။

➤ **ခုံသိတော-၌ တ-ကို ဋ္ဌ, မပြုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ခုံသိတော-၌ ခံသဓာတ်နှင့် တ,ပစ္စည်း အကြားဝယ် ဣအာဂုံခြားနေသောကြောင့် တ-ပစ္စည်းကို ဋ္ဌ,မပြုရပါ။

➤ **ဖုသိတော-၌ တ-ကို ဋ္ဌ,မပြုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ဖုသိတော-၌ ဖုသဓာတ်နှင့် တ,ပစ္စည်း အကြားဝယ် ဣအာဂုံခြားနေသောကြောင့် တ-ပစ္စည်းကို ဋ္ဌ,မပြုရပါ။

➤ **ဣုဿိတော၊ သေိတော-တို့၌ တ-ကို ဋ္ဌ, မပြုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ဣုသဓာတ်နှင့် တ,ပစ္စည်း အကြားဝယ် ဣအာဂုံခြားနေသောကြောင့် တ-ပစ္စည်းကို ဋ္ဌ,မပြုရပါ။

➤ **ပုစ္ဆိတော-၌ တ-ကို ဋ္ဌ, မပြုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ပုစ္ဆိတော-၌ ပုစ္ဆဓာတ်နှင့် တ,ပစ္စည်း အကြားဝယ် ဣအာဂုံခြားနေသောကြောင့် တ-ပစ္စည်းကို ဋ္ဌ,မပြုရပါ။

➤ **ပဟံသိတော-၌ တ-ကို ဋ္ဌ, မပြုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ပဟံသိတော-၌ ဟံသ ဓာတ်နှင့် တ,ပစ္စည်း အကြားဝယ် ဣအာဂုံခြားနေသောကြောင့် တ-ကို ဋ္ဌ,မပြုရပါ။

➤ **တ,ပစ္စည်းကို 'ဋ္ဌ' ပြုရမည့် ဌာန** ။ ။ တုသ,စသော ဓာတ်တို့နှင့် တ,ပစ္စည်း အကြား၌ ဣအာဂုံတားဆီးခြင်း မရှိသော ယုတ္တဋ္ဌာန၌သာ တ,ပစ္စည်းကို 'ဋ္ဌ' ပြုရမည်။

➤ **တ,ပစ္စည်းကို 'ဋ္ဌ' မပြုနိုင်သည့် ဌာန** ။ ။ တုသ,စသော ဓာတ်တို့နှင့် တ,ပစ္စည်း အကြား၌ ဣအာဂုံတားဆီးခြင်းရှိနေသော အယုတ္တဋ္ဌာန၌ တ,ပစ္စည်းကို 'ဋ္ဌ' မပြုရပါ။

➤ **ကာရိ-အရ** ။ ။ ဓာတ်၏အစိတ်နှင့် တကွဖြစ်သော တ,ပစ္စည်း၊ (ဝါ) ဓာတွန် သ, ဿ, ဿ, ဿ, ဇ-နှင့်တကွ တ,ပစ္စည်း, တုံပစ္စည်း, တဗ္ဗပစ္စည်း, တိပစ္စည်းတို့ကို ယူရမည်

➤ **တပစ္စယဿ-အရ/ ဋ္ဌပြုနိုင်သည့် ပစ္စည်းများ** ။ ။ တ,ပစ္စည်းဟု သာမညဆို သောကြောင့် ကိစ္စ တ-ပစ္စည်း, တုံပစ္စည်း, တဗ္ဗပစ္စည်း, တိပစ္စည်းတို့ကို ယူရပါမည်။

➤ **တုသိတဗ္ဗံ-၌ တ-ကို 'ဋ္ဌ' မပြုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ တုသိတဗ္ဗံ-၌ တုသဓာတ် နှင့် တဗ္ဗပစ္စည်းအကြားဝယ် ဣအာဂုံခြားနေသောကြောင့် တ-ကို 'ဋ္ဌ' မပြုရပါ။

➤ **ဖုသိတဗ္ဗံ-၌ တ-ကို 'ဋ္ဌ' မပြုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ဖုသိတဗ္ဗံ-၌ ဖုသဓာတ်နှင့် တဗ္ဗပစ္စည်းအကြားဝယ် ဣအာဂုံခြားနေသောကြောင့် တ-ကို 'ဋ္ဌ' မပြုရပါ။

➤ **ပုစ္ဆိတုံ-၌ တ-ကို 'ဋ္ဌ' မပြုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ပုစ္ဆိတုံ-၌ ပုစ္ဆဓာတ်နှင့် တုံပစ္စည်း အကြားဝယ် ဣအာဂုံခြားနေသောကြောင့် တ-ကို 'ဋ္ဌ' မပြုရပါ။

➤ **အဘိဟာရိတုံ-၌ တ-ကို 'ဋ္ဌ' မပြုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ အဘိဟာရိတုံ-၌ ဟာရ ဓာတ်နှင့် တုံပစ္စည်းအကြားဝယ် ဣအာဂုံခြားနေသောကြောင့် တ-ကို 'ဋ္ဌ' မပြုရပါ။

➤ **ယဇိတုံ-၌ တ-ကို 'ဋ္ဌ' မပြုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ယဇိတုံ-၌ ယဇဓာတ်နှင့် တုံ ပစ္စည်း အကြားဝယ် ဣအာဂုံခြားနေသောကြောင့် တ-ကို 'ဋ္ဌ' မပြုရပါ။

http://www.dhammadownload.com

➤ **သကာရန္တဓာတ်နောင် သက်သော တ,ပစ္စည်းကို 'ဌ' ပြုရာ၌ ဝိဓိသုံးပါး ပိုင်းခြားပုံ ။ ။** (၁) ဟဋ္ဌော, ပဟဋ္ဌော ပုံစံတို့၌ ဟံသဓာတ်နောင် တ,ပစ္စည်းကို အမြဲ 'ဌ' ပြုရခြင်း နိစ္စဝိဓိ၊ [ပဟံသိတော-ကိုထောက်လျှင် နိစ္စဝိဓိ မရှိနိုင်] (၂) တုဋ္ဌော, သန္တုသိတော၊ ဘဋ္ဌော, ဘသိတော၊ ဒဋ္ဌော, ခံသိတော၊ ဖုဋ္ဌော, ဖုသိတော၊ ကုဋ္ဌော, ကုဋ္ဌိတော ပုံစံတို့၌ တုသ, ဘသ, ဖံသ, ဖုသ, ကုသ,စသော ဓာတ်တို့နောင်သက်သော တ,ပစ္စည်းကို ရံခါ 'ဌ' ပြုရခြင်း အနိစ္စဝိဓိ၊ (၃) ဝိဒ္ဓံသော, ဥတြဿော ပုံစံတို့၌ ဝိပုဗ္ဗ ဓံသဓာတ်, ဥပုဗ္ဗ တသဓာတ်တို့နောင်သက်သော တ,ပစ္စည်းကို 'ဌ' မပြုရခြင်း အသန္တဝိဓိ။

၅၇၄။ ဝသတော ဥဠှ

ဝသ ဣစ္စေတမှာ ဓာတုမှာ တကာရပစ္စယဿ သဟာဒိဗျဉ္ဇနေန ဥဠှာဒေသော ဟောတိ ဌာနေ။ ။ ဝုဠှံ ဝုဋ္ဌော။

* ဌာနေ၊သင့်လျော်သော အကြောင်းသည်။သတိ၊ရှိလတ်သော်။ဝသတော၊ဝသ ဓာတ်မှ။ပရဿ၊နောက်ဖြစ်သော။တဿ၊တ,ပစ္စည်း၏။သာဒိ၊ရှေးနီးအစ ဓာတွန်နှင့်တကွ ဥဠှ၊ဥဠှပြုသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * ဌာနေ၊သည်။သတိ၊သော်။ဝသ ဣစ္စေတမှာ ဓာတုမှာ၊ဝသဓာတ်မှ။ပရဿ၊သော။တကာရပစ္စယဿ၊တ,အက္ခရာ ပစ္စည်း၏။သဟာဒိဗျဉ္ဇနေန၊ရှေးနီးအစ ဓာတွန်ဗျည်းနှင့်တကွ။ဥဠှာဒေသော၊ဥဠှပြုသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

ဝုဠှံ ဝုဋ္ဌော၊ဝါလပတ်လုံး သုံးနေပြီးသော ရဟန်း။

➤ ဝသတော+ဥဠှ–ဟု ၂–ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်။

➤ **လိုက်ပုဒ်များ ။ ။** ဤသုတ်သို့ သာသဒိသတော တဿ ရိဋ္ဌောစ-သုတ်မှ တဿ, သဒ္ဒါ၊ သာဒိ သန္တ,စသောသုတ်မှ သာဒိ,သဒ္ဒါတို့ လိုက်လာပါသည်။

➤ **ဝသတော ဥဠှ/ဝသတော ဥဋ္ဌ–သုတ်နှစ်မျိုး အဆုံးအဖြတ် ။ ။** သာသ ဒိသတော တဿ ရိဋ္ဌောစ၊ သာဒိသန္တ ပုစ္ဆ ဘဉ္ဇ ဟံသာဒီဟိ ဋ္ဌော-ဟူသော သုတ်တို့၏ အကြားမှ၌ ဝသတော ဥဠှ-သုတ်ကို ရွတ်ဆိုခြင်းကြောင့် ဥဠှ-၌ မုဒ္ဓဇ ဠှနှင့်ရှိသော "ဝသတော ဥဠှ" ပါဌ်သာ မှန်ပါသည်။ ဝသ ဝါဝ-သုတ်၏ အကြားမှ၌ ဤသုတ်ကို မရွတ်ဆိုသောကြောင့်ရင်း, ထို ဝသ ဝါဝ-သုတ်၏ ဝုတ္တိ၌ ဝုသိတံ ဖြဟ္မစရိယံ ဥဋ္ဌော, ဝုဋ္ဌော ဝါ-ဟု ပြယုဂ် ထုတ်ထားသောကြောင့်ရင်း "ဝသတော ဥဋ္ဌ" ပါဌ် မမှန်ပါ။

➤ **အဓိဝတ္ထာ ဓေဝတော ဝတ္ထဗ္ဗံ–၌ နောက်သရကို ချေရခြင်းအကြောင်း**

သရလောပေါ်,စသောသုတ်၌ တုသဒ္ဒါက တားမြစ်သောကြောင့်-- တည်း။

➤ **ဤသုတ်ဖြင့် တ,ပစ္စည်းကိုသာ ဥဋ္ဌပြုနိုင်ပါသလော?**

မဟုတ်ပါ၊ ဝတ္ထဗ္ဗံ-၌ တဗ္ဗပစ္စည်း၏ တ,အက္ခရာကိုလည်း 'ဥဋ္ဌ' ပြုနိုင်ပါသည်။

➤ **ဥသိတော, ဝုသိတော, ဝုသိတဝါ, ဝုသိတာဝီ–တို့၌ 'ဥဋ္ဌ' မပြုရခြင်းအကြောင်း**

ဣအာဂုံခြားနေသောကြောင့် -- 'ဥဋ္ဌ' မပြုရပါ။

http://www.dhammadownload.com

၅၇၅။ ဝဿ ဝါ ဝု

ဝသဿေဝ ဓာတုဿ တပစ္စယေ ပရေ ဝကာရဿ ဥကာရာဒေသော ဟောတိ ဝါ။ ။ ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ၊ ဥဿော၊ ဝုဿော ဝါ။

[သုတ်ကို 'ထိပစ' ကြံ၍ ဝါ-သဒ္ဒါကို ဝိကပ်ကြံကာ အနက်ပေးပုံ]

[ကစ္စည်းအလို ဝု-၌ ဝ,အာဂုံကြံ၍ ပေးပုံ] ✱ တမ္ဟိ၊တ,ပစ္စည်းကြောင့်။ဝသဿ၊ ဝသဓာတ်၏။ဝဿ၊ဝ အက္ခရာ၏။ဥ၊ဥ, အပြုသည်။ဝါ၊အချို့။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

[သုတ်ကို 'စတုပ္ပဒ' ကြံ၍ ဝါသဒ္ဒါကို သမ္ပိဏ္ဍနကြံကာ အနက်ပေးပုံ] တပစ္စယေ၊ တ,ပစ္စည်းကြောင့်။ဝသဿ၊ဝသဓာတ်၏။ဝဿ၊ဝ,အက္ခရာ၏။ဥ၊ဥပြုသည်။ဟောတိ၊၏။ ဝဝါ၊ဝ,အက္ခရာ လာသည်လည်း။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

[ရှု-အလို ဝဿ-၌ တန္တနည်း, ဧကသေသနည်းကြံ၍ ပေးပုံ] ✱ တပစ္စယေ၊ တ,ပစ္စည်းကြောင့်။ဝသဿ၊ဝသဓာတ်၏။ဝဿ၊ဝ,အက္ခရာ၏ ဝ၏အစိတ် အ,အက္ခရာ၏။ [တန္တနည်း]ဝဿ၊ဝ, ဝ၏အစိတ် အ,၏။[ဧကသေသနည်း] ဥ၊ဥပြုသည်။ဝါ၊အချို့။ဟောတိ၊

[ဝုတ္တိအနက်] ပရေနောက်ဖြစ်သော။တပစ္စယေ၊ကြောင့်။ဝသဿေဝ ဓာတုဿ၊ဝသ ဓာတ်၏သာလျှင်။ဝကာရဿ၊ဝ,အက္ခရာ၏။ဥကာရာဒေသော၊ဥပြုသည်။ဝါ၊အချို့။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ ✱ ဗြဟ္မစရိယံ၊မြတ်သောအကျင့်ကို။ဝုသိတံ၊သုံးနေအပ်ပြီ။ ✱ ဥဿော၊ သုံးနေပြီ။ဝါ၊တစ်နည်းကား။ဝုဿော၊သုံးနေပြီ။

➤ ဝဿ+ဝါ+ဝု-တု ၃-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➤ ဝဿ ဝါ ဝု ပုဒ်ဖြတ် ။ ။ ဝဿ+ဝါ+ဝ+ဥ/ ဝဿ+ဝါ+ဥ။

➤ ဝါသဒ္ဒါဆိုရကျိုး/ သမ္ပိဏ္ဍနအနက်ကြံရကျိုး ။ ။ ဝုသိတံ-၌ တ,ပစ္စည်းကြောင့် ဝသဓာတ်၏ ဝ,အက္ခရာကို ဥပြုရခြင်း, ဝ,အက္ခရာလည်း လာရခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

➤ ဝါသဒ္ဒါ ဆိုရကျိုး/ ဝိကပ်အနက် ကြံရကျိုး ။ ။ ဥဿော, ဝုဿော ပြယုဂ်တို့၌ တ, ပစ္စည်းကြောင့် ဝသဓာတ်၏ ဝ,အက္ခရာကို ဥပြုရခြင်း, ဝ၏အစိတ် အ,အက္ခရာကို ဥ ပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

➤ ဝ-လာရာဌာန /ဝ,အက္ခရာ လာရာ၌ သတ်မှတ်ချက် ။ ။ နိဋ္ဌပစ္စည်း၏ တ, အက္ခရာ နောင်းရာ၌သာ ဝ-လာရပါမည်။

➤ ဝ-ကို ဥပြုရာ၌ သတ်မှတ်ချက် ။ ။ နိဋ္ဌပစ္စည်း၏ တ, အက္ခရာ နောင်းရာ၌သာ ဝ-ကို ဥပြုရပါမည်။

➤ ဥသိတော/ဝုသိတော ပါဠိနှစ်မျိုး အဆုံးအဖြတ် ။ ။ ဝသဓာတ်, တ-ပစ္စည်း, ဣအာဂုံ၊ ဝဿ ဝါဝု-သုတ်ဖြင့် ဝသဓာတ်၏ ဝ,အက္ခရာကို ဥပြုလျှင် 'ဥသိတော'ဟု ပြီး သောကြောင့်ရင်း၊ ဝသဓာတ်၏ ဝ၏ အ,အက္ခရာကို ဥပြုလျှင် 'ဝုသိတော'ဟု ပြီးသော

F15-A

http://www.dhammadownload.com

ကြောင့်ရင်း၊ ဥသိတော၊ဝုသိတော၊ကျင့်သုံး၍ နေပြီ-ဟု အနက်ပေးရသောကြောင့်ရင်း၊ ဤသို့ သဒ္ဒယုတ္တိ, အတ္ထယုတ္တိရှိသောကြောင့် နှစ်မျိုးလုံး မှန်ပါသည်။

➤ **ဝသော ဝါဝု / ဝသ ဝါ ဝု-သုတ်နှစ်မျိုး အဆုံးအဖြတ်** ။ ။ ဝသတော ဥဌ-သုတ်မှ ဝသတော-ဟူသော နိမိတ်ပုဒ်သည် ပဥ္စမီဝိဘတ်မှ ဝသဿ-ဟု ဆဋ္ဌီဝိဘတ်ပြန်၍ လိုက်လာသောကြောင့် "ဝသဿ ဝါ ဝု" သုတ်သာ မှန်ပါသည်။

➤ **ဝါဝု-၌ ဝါ ဥ-ဟု မဆိုဘဲ ဝ-လာရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ဝ,အက္ခရာ မလာဘဲ ဝါဥ-ဟု ဆိုလျှင် နောက်ဥသရကြောင့် ဝါ-၏ အာကိုချေ၊ ဝ-ဥသို့ကပ်၍ ရောယှက် ရှုပ်ထွေးကာ ဝါ၏အနက် မရှိခြင်းအပြစ်ကို ပယ်ရှားလိုသောကြောင့် ဝ,အက္ခရာ လာရပါသည်။ (နျာသ)

➤ **စီရင်ရမည့် ဓာတ်အမျိုးအစား** ။ ။ ဝသတော ဥဌ-သုတ်မှ ဆဋ္ဌီဝိဘတ်ပြန်၍ ဝသဿ-သဒ္ဒါ လိုက်လာသောကြောင့် ဝသဓာတ် ဖြစ်ပါသည်။ [ဝသဓာတ်၏ ဝ-ကို ဥ ပြုရမည်။]

➤ **တ,ပစ္စည်း၏ ကာလ, သာဓန, လိင်** ။ ။ တ,ပစ္စည်းသည် အတိတ်ကာလ၊ ကမ္မသာဓန၊ လိင်သုံးပါး (တစ်နည်း) တိုက်ရိုက်ပါသော ပြယုဂ်၌ ပုလ္လိင် ဖြစ်ပါသည်။

၅၇၆။ ဓ ပ ဘ ဟေဟိ ဓ ဟာ စ

ဓ ပ ဘ ဟ ဣစ္စေဝမန္တေဟိ ဓာတူဟိ တကာရပစ္စယဿ ယထာက္ကမံ ဓ ဟာ ဒေသာ ဟောန္တိ။ ။ ယထာ ဝုဍ္ဎော ဘဂဝါ၊ ဝမ္ဘော ဘိက္ခု၊ လဒ္ဓံ မေ ပတ္တစီဝရံ၊ အဂ္ဂိနာ ဒဍ္ဍံ ဝနံ။

* ဓ ပ ဘဟေဟိ၊ဓ, ပ, ဘ, ဟ, အဆုံးရှိသော ဓာတ်တို့မှ။ပရဿ၊နောက်ဖြစ်သော။တဿစ၊တ,ပစ္စည်း၏သာလျှင်။ဓ ဟာ၊ဓပြု, ပပြုတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

* ဓပဘဟ ဣစ္စေဝမန္တေဟိ၊ဓ, ပ, ဘ, ဟ, ဤသို့ အစရှိကုန်သော။ဓာတူဟိ၊ဓာတ်တို့မှ။ပရဿ၊သော။တကာရပစ္စယဿ၊တ,အက္ခရာ ပစ္စည်း၏။ယထာက္ကမံ၊အစဉ်အတိုင်း။ ဓ ဟာဒေသာ၊ဓပြု, ပပြုတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ။ ယထာ၊ပုံစံကား။ဘဂဝါ၊ဘုန်းတော်ကြီးသော။ဝုဍ္ဎော၊ဘုရား။ * ဝမ္ဘော၊ကြီးသော။ဘိက္ခု၊ရဟန်း။ * မေ၊ငါသည်။ပတ္တစီဝရံ၊ သပိတ် သင်္ကန်းကို။လဒ္ဓံ၊ရအပ်ပြီ။ * အဂ္ဂိနာ၊မီးသည်။ဝနံ၊တောကို။ဒဍ္ဍံ၊လောင်အပ်ပြီ။

➤ ဓ ပ ဘဟေဟိ+ဓဟာ+စ-ဟု ၃-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➤ **ဤသုတ်၏ ပဋိသေဓ ဝိဓိသုတ်** ။ ။ ဟန္တေဟိ ဟော ဟဿ လောဝါ အဒဟ နဟာနံ-သုတ် ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ယထာက္ကမံ အဓိပ္ပါယ် / ကာရီ, ကာရိယ, နိမိတ် တွဲစပ်ပုံ** ။ ။ ဓကာရန္တ, ဘကာရန္တဓာတ်နောင် တ,ပစ္စည်းကို ဓပြု၊ ပကာရန္တ, ဟကာရန္တဓာတ်နောင် တ,ပစ္စည်းကို

http://www.dhammadownload.com

ပပြုရမည်ကို "ယထာက္ကမံ" ဟု ဆိုပါသည်။ [ဟစတုတ္ထာန မန္တာနံ ဒေါ ဓေ-သုတ်ကို ထောက်၍ ဟကာရန္တဓာတ်နောင် တ,ပစ္စည်းကို ဓပြုရသောကြောင့် ယေဘုယျ။]

➤ **ဤသုတ်ဖြင့် အဘယ်ဓာတ်နောင် အဘယ်ကာရိယ ပြုရမည်နည်း။**

* ဤသုတ်ဖြင့် ဓကာရန္တ, ဘ ကာရန္တဓာတ်နောင် တ,ပစ္စည်းကို ဓပြု၊ ပကာရန္တ, ဟကာရန္တဓာတ်နောင် တ,ပစ္စည်းကို ပပြုရပါမည်။

➤ **နိမိတ်နှင့် ကာရိယ ခွဲခြမ်းပုံ** ။ ။ ဓကာရန္တဓာတ်, ဘကာရန္တဓာတ် နိမိတ်နှင့် ဓကာရိယ၊ ပကာရန္တဓာတ်, ဟကာရန္တဓာတ် နိမိတ်နှင့် ပကာရိယတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **'ဓ' ကာရန္တဓာတ်များ** ။ ။ ဗုဓ, ကုဓ, သိဓ, ယုဓ,စသော ဓာတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။ (ပုံစံ) ဗုဒ္ဓေါ၊ ကုဒ္ဓေါ၊ ယုဒ္ဓေါ၊ သိဒ္ဓေါ။ ➤ **'ဗ' ကာရန္တဓာတ်များ** ။ ။ ဝဗု, ကဗု,စသော ဓာတ်တို့ဖြစ်ပါသည်။ (ပုံစံ) ဝဗ္ဗော အာကဗ္ဗော။ ➤ **'ဘ' ကာရန္တဓာတ်များ** ။ ။ လဘ, ရဘ,စသော ဓာတ်တို့ဖြစ်ပါသည်။ (ပုံစံ) လဒ္ဓံ၊ အာရဒ္ဓေါ။

➤ **ယူသင့်သော 'ဟ' ကား** ။ ။ ဟန္တေဟိ ဟော ဟဿ ဠောဝါ အဒဟ နဟာနံ-သုတ်ကို ထောက်၍ ဒဟဓာတ်, နဟဓာတ်တို့၏ 'ဟ' ဖြစ်ပါသည်။

➤ **မယူသင့်သော 'ဟ' ကား** ။ ။ ဟန္တေဟိ ဟောဟဿ ဠောဝါ အဒဟနဟာနံ သုတ်ကိုထောက်၍ အာပုဗ္ဗ ရုဟဓာတ်, ဂါဟုဓာတ်, ဗဟဓာတ်, မုဟဓာတ်, ဂုဟဓာတ်, ဝဟဓာတ်တို့၏ 'ဟ' အက္ခရာ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ဟကာရန္တဓာတ်နောင် တ,ပစ္စည်းကို 'ဓ'လည်း ပြုနိုင်ခြင်းအကြောင်း**

ဟစတုတ္ထာန မန္တာနံ ဒေါ ဓေ-သုတ်၌ ဟ,အက္ခရာကို ယူထားသောကြောင့် ဟကာရန္တဓာတ်နောင် တ,ပစ္စည်းကို အချို့ 'ဓ' ပြုနိုင်သည်။ (ပုံစံ) သန္နဒ္ဓေါ-သံပုဗ္ဗ နဟ+တ။

➤ **ဟကာရန္တဓာတ်အရ** ။ ။ ဟန္တေဟိ ဟောဟဿ ဠောဝါ အဒဟနဟာနံ-သုတ်ဖြင့် ဒဟဓာတ်, နဟဓာတ်တို့မှတစ်ပါး ဟကာရန္တဓာတ်တို့နောင် တ,ပစ္စည်းကို 'ဟ' ပြုလတ္တံ့ ဖြစ်သောကြောင့် ဒဟဓာတ်, နဟဓာတ်တို့ကိုသာ ယူရပါမည်။(ပုံစံ) ဒဗ္ဗော၊ သန္နဒ္ဓေါ။

➤ **နိမိတ်-အရ** ။ ။ ဓကာရန္တ, ပကာရန္တ, ဘကာရန္တ, ဟကာရန္တဓာတ်တို့ကို ယူရမည်။

➤ **ကာရိ-အရ** ။ ။ သာသ ဒိသတော တဿ ရိဋ္ဌောစ-သုတ်မှ 'တဿ'သဒ္ဒါလိုက်လာသောကြောင့် တ,ပစ္စည်းကို ယူရပါမည်။

➤ **ကာရိဖြစ်သင့်သောသုတ်** ▪ ဗုဓဂမာဒိတ္တေ ကတ္တရိသုတ် ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ရုန္ဓတိ-၌ 'တ'ကို 'ဓ' မပြုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ရုန္ဓတိ-ကား ရုဓဓာတ်, အ ပစ္စည်း တိဝိဘတ်ဖြစ်၍ ရုဓဓာတ်နှင့် တိဝိဘတ်အကြား၌ အ,ပစ္စည်းခြားနေသောကြောင့် 'တ' ကို 'ဓ' မပြုရပါ။

➤ **အာရာဓိတော-၌ 'တ'ကို 'ဓ' မပြုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ အာရာဓိတောကား အာပုဗ္ဗ ရာဓဓာတ် တ,ပစ္စည်းဖြစ်၍ ရာဓဓာတ်နှင့် တ,ပစ္စည်းအကြား၌ ဣအာဂုံခြား

http://www.dhammadownload.com

နေသောကြောင့် 'တ' ကို 'ဓ' မပြုရပါ။

➤ **လဘိတွာ–၌ 'တ' ကို 'ဓ' မပြုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ လဘိတွာကား လဘဓာတ် တွာပစ္စည်းဖြစ်၍ လဘဓာတ်နှင့် တွာ,ပစ္စည်းအကြား၌ ဣအာဂုံခြားနေသောကြောင့် 'တ' ကို 'ဓ' မပြုရပါ။

➤ **ဂဟိတော–၌ 'တ'ကို 'ဓ' မပြုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ဂဟိတောကား ဂဟဓာတ် တ,ပစ္စည်းဖြစ်၍ ဂဟဓာတ်နှင့် တ,ပစ္စည်းအကြား၌ ဣအာဂုံခြားနေသောကြောင့် 'တ' ကို 'ဓ' မပြုရပါ။

➤ **နိမိတ် 'ဓ'နှင့် ကာရိယ 'ဓ' အထူး** ။ ။ နိမိတ် 'ဓ'သည် သံယုဂ်ပါသော 'ဓ' အက္ခရာ ဖြစ်ပါသည်။ ကာရိယ 'ဓ'သည် သံယုဂ် မပါသော 'ဓ' ဖြစ်ပါသည်။

➤ **တ,ပစ္စည်းကို 'ဓ, ဓ' ပြုရာဌာန** ။ ။ ပစ္စည်း အာဂုံ တားဆီးခြင်း မရှိသော ယုတ္တဌာန၌သာ တ,ပစ္စည်းကို 'ဓ, ဓ' ပြုရပါမည်။

➤ **တ,ပစ္စည်းကို 'ဓ, ဓ' မပြုနိုင်ရာဌာန** ။ ။ ပစ္စည်း, အာဂုံ တားဆီးခြင်းရှိနေသော အယုတ္တဌာန၌ တ,ပစ္စည်းကို 'ဓ, ဓ' မပြုရပါ။

➤ **ဤသုတ်ဖြင့် တ,ပစ္စည်းကိုသာ 'ဓ' ပြုနိုင်ပါသလော?** ။ ။ မဟုတ်ပါ၊ ရောဓွါ ဇောဓွါ,စသော ပြယုဂ်တို့၌ တုံပစ္စည်း၏ တ,အက္ခရာကိုလည်း 'ဓ' ပြုနိုင်ပါသည်။

➤ **စသဒ္ဒါ၏အနက်** ။ ။ စသဒ္ဒါသည် နိဝတ္တာပနာ၁ဓာရဏအနက် ဖြစ်ပါသည်။

➤ **စသဒ္ဒါဆိုရကျိုး** ။ ။ စသဒ္ဒါဖြင့် ဓာတ်တို့၏အစိတ်ဖြစ်သော ဗျည်းနှင့်တကွ တ,ပစ္စည်း၏ 'ဓ' ပြုခြင်း, 'ဓ' ပြုခြင်းကို နစ်စေခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။ (ရှာသ) (တစ်နည်း) ရှေ့သုတ်မှ ဝါသဒ္ဒါလိုက်ခြင်းကို နစ်စေခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

၅၇၇။ ဘန္တတော ဂ္ဂေါ စ

ဘန္တတော ဓာတုမှာ တကာရပစ္စယဿ ဂ္ဂေါ အာဒေသော ဟောတိ သဟာဒိ ဗျဥ္ဇနေန။ ။ ဘဂ္ဂေါ။

✱ ဘန္တတော၊ဘန္တဓာတ်မှ။ပရဿ၊နောက်ဖြစ်သော။တဿစ၊တ,ပစ္စည်း၏လည်း။ သာဒိ၊ရှေ့နီးအစ ဓာတွန်နှင့်တကွ။ဂ္ဂေါ၊ဂ္ဂပြုသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ ✱ ဘန္တတော ဓာတုမှာ၊ဘန္တဓာတ်မှ။ပရဿ၊သော။တကာရပစ္စယဿ၊တ,အက္ခရာ ပစ္စည်း၏။သဟာဒိ ဗျဥ္ဇနေန၊ရှေ့နီးအစ ဓာတွန်ဗျည်းနှင့်တကွ။ဂ္ဂေါအာဒေသော၊ဂ္ဂပြုသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ✱ ဘဂ္ဂေါ၊ချိုးဖျက်အပ်ပြီ။

➤ ဘန္တတော+ဂ္ဂေါ+စ–ဟု ၃–ပုဒ်ရှိသော အာဒေသပိဓိသုတ်

➤ **လိုက်ပုဒ်** ။ ။ ဤသုတ်သို့ သာသ ဒိသတော တဿ ရိဋ္ဌောစ-သုတ်မှ တဿ, သဒ္ဒါ၊ သာဒိ သန္တ,စသောသုတ်မှ သာဒိ,သဒ္ဒါတို့ လိုက်လာပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

➤ **ကာရိ-အရ ။ ။** ဓာတ်၏အစိတ် 'နွ' ဗျည်းနှင့်တကွ တ,ပစ္စည်းကို ယူရပါမည်။ (ပုံစံ) ဘဂ္ဂေါ။ ➤ **စသဒ္ဒါ၏အနက် ။ ။** စသဒ္ဒါသည် အနုကဍ္ဍနအနက် ဖြစ်ပါသည်။

➤ **စသဒ္ဒါဆိုရကျိုး ။ ။** စသဒ္ဒါဖြင့် သာဓိသန္တပုဗ္ဗသန္တ ဟံသာဒိဟိ ဣဝ-သုတ်မှ သာဒိ-ဟူသော ကာရိပုဒ်ကို မိမိသုတ်သို့ လိုက်ဖို့ရာ ဆွဲငင်ခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

မေး ။ ။ ဤသုတ်ဖြင့် အဘယ့်ကြောင့် အဘယ်အနက်၌သက်သော တ,ပစ္စည်းကို 'ဂ္ဂ' ပြုပါသနည်း။

* ဘဂ္ဂေါ-၌ တ,ပစ္စည်း၏ ကံပုဒ်ကို ရာဂေါ-ဟု ပဌမာဝိဘတ် ဝုတ္တကံဖြင့် ဆိုထားသောကြောင့်ရင်း, တ,ပစ္စည်း၏ ကတ္တားပုဒ်ကို အနေန-ဟု အဝုတ္တကတ္တားဖြင့် ဆိုထားသောကြောင့်ရင်း, ကံအနက်၌သက်သော တ,ပစ္စည်းကို ဓာတွန်ဗျည်းနှင့်တကွ 'ဂ္ဂ' ပြုပါသည်။ — — — — — — — — — — — — — — — — —

၅၇၈။ ဘုဇာဒီန မန္တော နော ဒွိ စ

ဘုဇ ဃသ္ဟရလဘဗ္ဗ ဓာတူနံ အန္တော နော ဟောတိ၊ တပစ္စယဿစ ဒွိဘာဝေါ ဟောတိ။ ။ ဘုတ္တော၊ ဘုတ္တာဝီ၊ ဃတ္တော၊ သတ္တော၊ ရတ္တော၊ ယုတ္တော၊ ဝိဝိတ္တော။

* 'တမှိ၊တ,ပစ္စည်းကြောင့်။ဘုဇာဒီနံ၊ဘုဇ,အစရှိသော ဓာတ်တို့၏။အန္တော၊အစိတ်သည်။နော၊ကျေပျောက်၏။ဒွိ၊စ၊တ,ပစ္စည်း၏ ဒွေဘော် အပြုသည်လည်း။ဟောတိ၏။

[ရှု-အလို] ဘုဇာဒီနံ၊ဘုဇ အစရှိသော ဇ အက္ခရာ စသည် အဆုံးရှိကုန်သော ဓာတ်တို့၏။အန္တော၊အဆုံးဗျည်းသည်။နော၊ကျေပျောက်၏။တဿ၊ကိစ္စ, ကိတ ပစ္စည်းဖြစ်သော တ အက္ခရာ၏။ဒွိ၊စ၊ဒွေဘော်သည်လည်း။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

* ဘုဇ ဃသ္ဟရလဘဗ္ဗဓာတူနံ၊ဘုဇ, ဤသို့ အစရှိကုန်သော။ဓာတူနံ၊ဓာတ်တို့၏။အန္တော၊သည်။နော၊ကျေပျောက်သည်။ဟောတိ၊၏။တပစ္စယဿ၊စ၊တ,ပစ္စည်း၏လည်း။ဒွိဘာဝေါ၊ဒွေဘော်ပြုသည်။ဟောတိ၊၏။ ။ * ဘုတ္တော၊ဘုတ္တာဝီ၊စားပြီ။ဃတ္တော၊စွန့်အပ်ပြီ။သတ္တော၊ငြိကပ်ပြီ။ရတ္တော၊တပ်ပြီ။ယုတ္တော၊ယှဉ်ပြီ။ဝိဝိတ္တော၊ကင်းဆိတ်ပြီ။

➤ ဘုဇာဒီနံ+အန္တော+နော+ဒွိ+စ-ဟု ၅-ပုဒ်ရှိသော ဧကာပဒိဝိ/ဒွိဘာဝဝိဓိသုတ်

➤ **အာဒိ-အရ ။ ။** စဇ, သဉ္ဇ, ရဉ္ဇ, ယုဇ, ဝိစ,စသော ဓာတ်တို့ကို ယူရပါမည်။ (ပုံစံ) ဃတ္တော၊ သတ္တော၊ ရတ္တော၊ ယုတ္တော၊ ဝိဝိတ္တော။

➤ **ကာရိ-အရ / အန္တော-အရ ။ ။** ဓာတွန်ဇဗျည်း, နွဗျည်း, စဗျည်းတို့ကို ယူရမည်

➤ **တပစ္စယဿ-အရ ။ ။** [တ,ပစ္စည်းဟု သာမညဆိုသော်လည်း] တ,အက္ခရာ ချင်းတူသော တဗ္ဗ, တဝန္တု, တာဝီ, တုံ, တုနပစ္စည်းတို့ကိုလည်း ယူရပါမည်။

(တစ်နည်း) တဗ္ဗ, တေယျ-ဟူသော ကိစ္စပစ္စည်းတို့၏ တ,အက္ခရာနှင့် တဝန္တု, တာဝီ, တဝေ, တုံ, တုန, တွာန-ဟူသော ကိတကပစ္စည်းတို့၏ တ,အက္ခရာကို ယူရပါမည်။

http://www.dhammadownload.com

➢ **ဤသုတ်ဖြင့် တ,ပစ္စည်းကိုသာ ဒွေဘော်ပြုနိုင်ပါသလော?**

* မဟုတ်ပါ၊ ဘောတ္တဗ္ဗော, ဘုတ္တဝါ, ဘုတ္တာဝီ, ဘောတ္တုံ, ဘောတ္တုန ပြယုဂ်တို့၌ တဗ္ဗ, တဝန္တု, တာဝီ, တုံ, တုနပစ္စည်းတို့၏ တ,အက္ခရာကိုလည်း ဒွေဘော်ပြုနိုင်ပါသည်

➢ **ဘုဥ္ဇိတဗ္ဗံ-၌ ဓာတွန်မကျေခြင်း, ဒွေဘော် မပြုရခြင်းအကြောင်း**

ဘုဥ္ဇိတဗ္ဗံ-၌ ဘုဇဓာတ်နှင့် တဗ္ဗပစ္စည်း အကြားဝယ် ဣအာဂုံခြားနေသောကြောင့် ဓာတွန် မကျေပါ၊ ဒွေဘော်လည်း မပြုရပါ။

➢ **သန္ဓိဒွေဘော်နှင့် ကိတ်ဒွေဘော် အထူး** ။ ။ သန္ဓိဒွေဘော်သည် ရှေ့၌ ရဿ သရသုံးလုံး, အာဒိယသရတို့ကို မှတ်၍ ထိုသရတို့နောင်ရှိသော ဗျည်းကို ဒွေဘော်ပြုပါသည်။ ကိတ်ဒွေဘော်သည် ရှေ့၌ ဓာတွန်ဗျည်း၏ ကျေခြင်းကိုသာ မှတ်၍ ထိုဓာတွန် ဗျည်းနောင်ရှိသော တ,အက္ခရာတစ်လုံးကိုသာ ဒွေဘော်ပြုပါသည်။

မေး ။ ။ ဓာတ်အနက်ကို ညွှန်ပြနိုင်သော ပစ္စည်းများစီရင်ထားသော တိတိက္ခ,စသော သဒ္ဒါများနောင် ကိစ္စ, ကိတကပစ္စည်းများ စီရင်ခွင့် ရှိ/မရှိ စိစစ်ဖြေဆိုပါ။

➢ **တိတိက္ခ,စသော သဒ္ဒါများနောင် ကိစ္စ, ကိတကပစ္စည်းများ စီရင်ခွင့်ရှိပုံ**

နုဒါဒိဟိ ယုဏ္ဏုန မနာနနာ ကာနနကာ သကာရိတေဟိစ-သုတ်ဖြင့် ကာရိတ် ပစ္စည်းနှင့်တကွဖြစ်သော ဓာတ်တို့နောင် ယုပစ္စည်း၏ အနပြု, အာနနပြု၊ ဏွုပစ္စည်းကို အကပြု, အာနကပြုတို့၏ အာဒေသကို စီရင်ထားသောကြောင့် ကိစ္စ, ကိတကပစ္စည်းများ စီရင်ခွင့် ရှိပါသည်။ (ပုံစံ) တိတိက္ခာပေတဗ္ဗော၊ တိကိစ္ဆာပေတဗ္ဗော။

➢ **ဓာရေတဗ္ဗံ, ဓာရယိတဗ္ဗံ-၌ ဝုဒ္ဓိပြုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ စုရာဒိဂိုဏ်းဖြစ်သော ကြောင့် ဝုဒ္ဓိပြုရပါသည်။

➢ **ကိစ္စသင်္ဂဟ ၆-ပါး** ။ ။ (၁) ကတ္တဗ္ဗံ၊ (၂) ကရဏီယံ၊ (၃) ကာရိယံ၊ (၄) ကိစ္စံ၊ (၅) ကာရေတဗ္ဗံ၊ (၆) ကာရာပေတဗ္ဗံ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

၅၇၉။ ဝစ ဝါ ဝု

ဝစ ဣစ္စေတဿ ဓာတုဿ ဝကာရဿ ဥကာရာဒေသော ဟောတိ၊ အန္တော စကာရော နော ဟောတိ၊ တပစ္စယဿ စ ဒွေဘာဝေါ ဟောတိ ဝါ။

ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ၊ ဥတ္တံ ဝါ။

* တမှိ၊တ,ပစ္စည်းကြောင့်။ဝစ၊ဝစဓာတ်၏။ဝ၊ဝ၏။ဥ၊ဥပြုသည်။အန္တော၊ဓာတ်၏ အစိတ်ဖြစ်သော စ,အက္ခရာသည်။နော၊ကျေသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။တဿ၊တ,ပစ္စည်း၏။ ဒွိ၊ဒွေဘော်ပြုသည်။ဟောတိဝါ၊ဖြစ်သည်သာလျှင်တည်း။

['ဝု'ကို ဧကဝစနကြံ၍ရင်း, သုတ်ကို 'တိဝစ' ကြံ၍ရင်း အနက်ပေးပုံ]

တမှိ၊တ,ပစ္စည်းကြောင့်။ဝစ၊ဝစဓာတ်၏။ဝု၊ဝ,အက္ခရာ၏ ဥပြုသည်။ဟောတိဝါ၊ဖြစ်

http://www.dhammadownload.com

သည်သာလျှင်တည်း။အန္တော၊ခတ်၏အစိတ်ဖြစ်သော စ,အက္ခရာသည်လည်း။နော၊ကျေသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ဒွိ၊တ,ပစ္စည်း၏ ဒွေဘော်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

['ဝု' ကို ဒွိဝခကြံ၍ရင်း, သုတ်ကို 'စတုပ္ပစ' ကြံ၍ရင်း အနက်ပေးပုံ]

တမ္ဟိကြောင့်။ဝစ၊ဝစဓာတ်၏။ဝ၊ဝ,အက္ခရာသည်။ဥ၊ဥပြုသည်။ဟောတိဝါ၊ဖြစ်သည်သာလျှင်တည်း။အန္တောစ၊ဓာတ်၏အစိတ်ဖြစ်သော စ,အက္ခရာသည်လည်း။နော၊ကျေသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ဒွိ၊တ,ပစ္စည်း၏ ဒွေဘော်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

[ဝုတ္တိအနက်] ဝစ ဣစ္စေတဿ ဓာတုဿ၊ဝစဓာတ်၏။ဝကာရဿ၊ဝ,အက္ခရာ၏။ ဥကာရာဒေသော၊ဥပြုသည်။ဟောတိ၊၏။အန္တော၊ဓာတ်၏အစိတ်ဖြစ်သော။စကာရော၊ စ,အက္ခရာသည်။နော၊ကျေသည်။ဟောတိ၊၏။တပစ္စယဿစ၊တ,ပစ္စည်း၏လည်း။ဒွေ ဘာဝေါ၊ဒွေဘော်သည်။ဟောတိဝါ၊ဖြစ်သည်သာလျှင်တည်း။ ။ * ဘဂဝတာ၊မြတ်စွာ ဘုရားသည်။ဝုတ္တံ၊ဟောအပ်ပြီ။ဝါ၊တစ်နည်းကား။ဥတ္တံ၊ဟောအပ်ပြီ။

➢ ဝစ+ဝါ+ဓု-ဟု ၃-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိ/လောပဝိဓိ/ဒွိဘာဝဝိဓိသုတ်
(တစ်နည်း) ဝစ+ဝါ+ဝ+ဥ-ဟု ၄-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသ/လောပ/ဒွိဘာဝဝိဓိသုတ်

➢ လိုက်ပုဒ် ။ ။ ဤသုတ်သို့ ဘုဇာဒီနံ မန္တော နော ဒွိစ-သုတ်မှ အန္တော, နော, ဒွိ, စ,သဒ္ဒါများ လိုက်လာပါသည်။

➢ ဝါသဒ္ဒါ၏အနက် ။ ။ ဝါသဒ္ဒါသည် သန္နိဋ္ဌာနာဝဓာရဏအနက် ဖြစ်ပါသည်။

➢ ဝါသဒ္ဒါဖြင့် ဖြည့်ဆည်းအပ်သော အဓိပ္ပါယ် ။ ။ ဝါသဒ္ဒါဖြင့် ဝစဓာတ်၏ ဝ,အက္ခရာ ၏ ဥပြုခြင်းကိုလည်း မြဲစေပါသည်၊ ဓာတွန်စ၏ ကျေခြင်းကိုလည်း မြဲစေပါသည်၊ တ, ပစ္စည်း၏ ဒွေဘော်ပြုကိုလည်း မြဲစေပါသည်။

➢ ကာရိယ ၃-မျိုး ။ ။ (၁) ဝစဓာတ်၏ ဝ-ကို ဥပြုခြင်း၊ (၂) ဓာတွန်စကို ချေခြင်း၊ (၃) တ,ပစ္စည်းကို ဒွေဘော်ပြုခြင်း-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

၅၈၀။ ဂုပါဒီနဉ္စ

ဂုပ ဣစ္စေဝမာဒီနံ ဓာတူနံ အန္တော စ ဗျဉ္ဇနော နော ဟောတိ၊ တပစ္စယဿစ ဒွေဘာဝေါ ဟောတိ။ ။ သုဂုတ္တော၊ စတ္တော၊ လိတ္တော၊ သန္တတ္တော၊ ဥတ္တော၊ ဝိဝိတ္တော၊ သိတ္တော၊ ဝေမညေပိ ယောဇေတဗ္ဗာ။

* တမ္ဟိ၊တ,ပစ္စည်းကြောင့်။ဂုပါဒီနဉ္စ၊ဂုပ,အစရှိသော ဓာတ်တို့၏။အန္တော၊ဓာတ်၏ အစိတ်သည်။နော၊ကျေသည်။တဿစ၊တ,ပစ္စည်း၏လည်း။ဒွိ၊ဒွေဘော်ပြုသည်။ဟောတိစ၊ ဖြစ်သည်သာလျှင်တည်း။ ။ * ဂုပ ဣစ္စေဝမာဒီနံ ဓာတူနံ၊ဂုပ, ဤသို့ အစရှိကုန်သော ဓာတ်တို့၏။အန္တော၊အစိတ်ဖြစ်သော။ဗျဉ္ဇနောစ၊ဗျည်းသည်လည်း။နော၊ကျေသည်။ ဟောတိ၊၏။တပစ္စယဿစ၊တ,ပစ္စည်း၏လည်း။ဒွေဘာဝေါ၊ဒွေဘော်ပြုသည်။ဟောတိ၊၏

http://www.dhammadownload.com

သုဂုဏ္ဏွာ၊ကောင်းစွာစောင့်ရှောက်အပ်ပြီး၊ စဏ္ဏွာ၊စွန့်အပ်ပြီး၊ လိဏ္ဏွာ၊လိမ်းကျံအပ်ပြီး၊ သန္တဏ္ဏွာ၊ပူလောင်အပ်၏၊ ဥဏ္ဏွာ၊ဆိုအပ်ပြီး၊ ဝိဝဏ္ဏွာ၊ကင်းဆိတ်စေအပ်ပြီး၊ သိဏ္ဏွာ၊သွန်းလောင်းအပ်ပြီး၊ ဓဝံ၊ဤ၌အတူ၊အညေပိ၊တစ်ပါးသော ဓာတ်တို့ကိုလည်း၊ ယောဇေတဗ္ဗာ၊ယှဉ်စေအပ်ကုန်၏။

➢ ဂုပါဒိနံ+စ-တု ၂-ပုဒ်ရှိသော လောပဝိဓိ/ဒွိဘာဝဝိဓိသုတ်

➢ **အာဒိ-အရ** ။ ။ (ကစ္စည်းအလို) စဇ, လိပ, သံပုဗ္ဗ တပ, ဥစ, ဝိပုဗ္ဗ ဝိစ, သိစ ဓာတ်တို့ကို ယူရပါမည်။ (ရှု-အလို) လိပ, စဇ, သံပုဗ္ဗ တပ, ဒိပ, ပပုဗ္ဗ အပ, မဒ, သုပ, ဥစ, ဝိပုဗ္ဗ ဝိစ, သိစဓာတ်တို့ကို ယူရပါမည်။

➢ **ဤသုတ်ကို ထစ်ဖန် ထည့်ရကျိုး /ဆိုရကျိုး** ။ ။ တရာဒီဟိ က္ကဏ္ဍော,စသော အထက်သုတ်တို့၌ ဒွေဘော်အစီအရင်ကို တားမြစ်ရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

➢ **စသဒ္ဒါ၏အနက်** ။ ။ စသဒ္ဒါသည် သန္နိဋ္ဌာနာဝဓာရဏအနက် ဖြစ်ပါသည်။ (တစ်နည်း) အနုကဍ္ဎနအနက် ဖြစ်ပါသည်။

➢ **စသဒ္ဒါဆိုရကျိုး** ။ ။ စသဒ္ဒါဖြင့် ဓာတွန်ဗျည်းကိုချေခြင်း, တ,ပစ္စည်းကို ဒွေဘော်ပြုခြင်း၌ မြဲစေခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။ (တစ်နည်း) စသဒ္ဒါဖြင့် ဒွိ-ဟူသော ကာရိယကို ဆွဲငင်ခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

➢ **အနွှော ဗျဥ္ဇနော-အရ/ ကာရိ-အရ** ။ ။ ဓာတွန် ပ, ဖ, စ, ဒဗျည်းတို့ကိုယူရမည်။

➢ **ဤသုတ်ဖြင့် တ,ပစ္စည်းကိုသာ ဒွေဘော်ပြုနိုင်ပါသလော?**

* မဟုတ်ပါ။ ဂုတ္တိ, ပတ္တဗ္ဗံ ပြယုဂ်တို့ဝယ် တိပစ္စည်း, တဗ္ဗပစ္စည်းတို့၏ တ,အက္ခရာကိုလည်း ဒွေဘော်ပြုနိုင်ပါသည်။

➢ **သုဝေါပိတော-၌ ဓာတွန်မကျေခြင်း, ဒွေဘော် မပြုရခြင်းအကြောင်း**

သုဂေါပိတော-ကား သုပုဗ္ဗ ဂုပဓာတ် က္တအာဂုံ တ,ပစ္စည်းဖြစ်၍ ဂုပဓာတ်နှင့် တ,ပစ္စည်းအကြားဝယ် က္တအာဂုံခြားနေသောကြောင့် ဓာတွန်မကျေ၊ ဒွေဘော် မပြုရပါ။

➢ **သုဂေါပိတော-၌ နိဋ္ဌ တ,ပစ္စည်းနှောင်းပါလျက် ဝုဒ္ဓိပြုရခြင်းအကြောင်း**

အညေသုစ-သုတ်၌ လိုက်လာသော ဝါသဒ္ဒါ၏ ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာအနက်ရှိသောကြောင့် (နိဋ္ဌ တ,ပစ္စည်း နှောင်းရာ၌လည်း) ဝုဒ္ဓိပြုနိုင်ပါသည်။

၅၈၁။ တရာဒီဟိ က္ကဏ္ဍော

တရ က္ကစ္စေဝမာဒီဟိ ဓာတူဟိ တပစ္စယဿ က္ကဏ္ဍာဒေသော ဟောတိ၊ အန္တော စ ဗျဥ္ဇနော နော ဟောတိ။

တရတီတိ တိဏ္ဏော၊ ဥတ္တရတီတိ ဥတ္တိဏ္ဏော၊ သံပူရတီတိ သမ္ပုဏ္ဏော၊ တုရတီတိ တုဏ္ဏော၊ ပရိဇီရတီတိ ပရိဇိဏ္ဏော၊ အာကိရတီတိ အာကိဏ္ဏော။

http://www.dhammadownload.com

* တရာဒီဟိ၊တရ, အစရှိသော ရကာရန္တဓာတ်တို့မှ။ပရသား၊နောက်ဖြစ်သော။တဿ တ,ပစ္စည်း၏။ဏ္ကဏ္ဏော၊ဏ္ကဏ္ဏပြုသည်။အန္တော၊ဓာတ်၏အစိတ်သည်။နောစ၊ကျေသည် လည်း။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ တရ ဣစ္စေဝမာဒီဟိ၊တရ, ဤသို့ အစရှိတုန်သော။ဓာတူဟိ၊ ဓာတ်တို့မှ။ပရသ၊သော။တပစ္စယဿ၊တ,ပစ္စည်း၏။ ဏ္ကဏ္ဏာဒေသော၊ဏ္ကဏ္ဏပြုသည်။ ဟောတိ၏။အန္တော ဗျဥ္ဇနော၊ဓာတ်၏အစိတ်ဗျည်းသည်။နောစ၊ကျေသည်လည်း။ဟောတိ ၏။ ။ * တရတိ၊ကူးမြောက်တတ်၏။ဏ္ဏတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။တိဏ္ဏော၊တိဏ္ဏမည် ၏။ * ဥတ္တရတိ၊လွန်မြောက်တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဥတ္တိဏ္ဏော၊မည်၏။ * သံပူရတိ၊ ကောင်းစွာပြည့်တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။သမ္ပုဏ္ဏော၊မည်၏။ * တုရတိ၊အဟုန်ဖြင့်ဖြစ် တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။တုဏ္ဏော၊မည်၏။ * ပရိဇီရတိ၊အိုမင်းတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ ဇရိဏ္ဏော၊မည်၏။ * အာကိရတိ၊ရောပြွမ်းတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။အာကိဏ္ဏော၊မည်၏။

➤ တရာဒီဟိ+ဏ္ကဏ္ဏော–ဟု ၂–ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိ/လောပဝိဓိသုတ်

➤ လိုက်ပုစ် ။ ။ ဤသုတ်သို့ ဘုဇာဒီန-သုတ်မှ အန္တောသဒ္ဒါ, နောသဒ္ဒါတို့လိုက်သည်။

➤ အာဒိ–အရ ။ ။ တရဓာတ်နှင့် အက္ခရာနှစ်လုံးချင်းတူသော ဥပုဗ္ဗ တရဓာတ်, သံပုဗ္ဗ ပူရဓာတ်, တုရဓာတ်, ပရိပုဗ္ဗ ဇရဓာတ်, အာပုဗ္ဗ ကိရဓာတ်,စသော ရကာရန္တ ဓာတ်များကို ယူရပါမည်။

➤ အာဒိ–အရ ‘တုဒ’ဓာတ်ကို မယူနိုင်ခြင်းအကြောင်း ။ ။ အာဒိသဒ္ဒါဖြင့် တရ ဓာတ်နှင့် အက္ခရာနှစ်လုံးရှိခြင်း, ရ,အက္ခရာ အဆုံးရှိခြင်း အင်္ဂါနှစ်ပါးချင်းတူသော ဓာတ်တို့ကိုသာ ယူနိုင်၏၊ မတူသော ဓာတ်တို့ကို မယူနိုင်သောကြောင့် အာဒိ-အရ ‘တုဒ’ဓာတ်ကို မယူရပါ။

➤ တုဒတိတိ တုဏ္ဏော/တုရတိတိ တုဏ္ဏော ပါဠ်နှစ်မျိုးအဆုံးအဖြတ် ။ ။ အာဒိသဒ္ဒါဖြင့် ရကာရန္တဓာတ်တို့ကိုသာ သိမ်းယူရသောကြောင့် တုရတိတိ တုဏ္ဏော-သာ မှန်ပါသည်။

➤ သမ္ပုဏ္ဏော–၌ နောက်သရဈေရခြင်းအကြောင်း ။ ။ သရလောပေါ,စသော သုတ်၌ တုသဒ္ဒါက တားမြစ်သောကြောင့် (ဝါပရော အသရူပါသုတ်ဖြင့်) နောက်သရ ကို ချေရပါသည်။

၅၈၂။ ဘိဒါဒိတော ဏ္ဏနူ အန္န ဤဏာ ဝါ

ဘိဒိ ဣစ္စေဝမာဒီဟိ ဓာတူဟိ တပစ္စယဿ ဏ္ဏနူ အန္န ဤဏာဒေသာ ဟောန္တိ ဝါ၊ အန္တော စ ဗျဥ္ဇနော နော ဟောတိ။

ဘိန္ဒိတဗ္ဗောတိ ဘိန္နော၊ ဆိန္ဒိယတီတိ ဆိန္နော၊ ဥစ္ဆိန္ဒိယိတ္ထာတိ ဥစ္ဆိန္နော၊ ဒိယတီတိ ဒိန္နော၊ နိသီဒတီတိ နိသိန္နော၊ သုဋ္ဌု ဆာဒိယတီတိ သုဆန္နော၊ခိဒတီတိ ခိန္နော၊ ရောဒတီတိ ရုန္နော၊ ခီဏာ ဇာတိ။ ဝါတိ ကိမတ္ထံ? ဘိဇ္ဇတီတိ ဘိတ္တိ။

http://www.dhammadownload.com

* ဘိဒါဒိတော၊ဘိဒ,အစရှိသော ဓာတ်တို့မှ၊ပရဿ၊နောက်ဖြစ်သော၊တဿ၊တ, ပစ္စည်း၏၊ကွန္တ အန္တ ဤဏာ၊ကွန္တပြု၊ အန္တပြု၊ ဤဏပြုတို့သည်၊ဝါ၊အချို့၊ဟောန္တိ၊ဖြစ် ကုန်၏၊အန္တော၊ဓာတ်၏အစိတ်ဖျည်းသည်၊နော၊စ၊ကျေသည်လည်း၊ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

* ဘိဒ ကွစ္ဆေဝမာဒီဟိ၊ဘိဒ, ဤသို့ အစရှိကုန်သော၊ဓာတူဟိ၊ဓာတ်တို့မှ၊ပရဿ၊ သော၊တပစ္စယဿ၊တ,ပစ္စည်း၏၊ကွန္တ အန္တ ဤဏာဒေသာ၊ကွန္တပြု၊ အန္တပြု၊ ဤဏပြုတို့ သည်၊ဝါ၊အချို့၊ဟောန္တိ၊ကုန်၏၊အန္တော ဗျဥ္ဇနော၊ဓာတ်၏အစိတ်ဗျည်းသည်၊နော၊စ၊ကျေ သည်လည်း၊ဟောတိ၊၏။ ။ * ဘိန္ဒိတဗ္ဗော၊ဖျက်ဆီးအပ်၏၊ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်၊ ဘိန္နော၊ဘိန္န မည်၏။ * ဆိန္ဒိယတိ၊ဖြတ်အပ်၏၊ဣတိ၊ကြောင့်၊ဆိန္နော၊မည်၏။ * ဥစ္ဆိန္ဒိ ယိတ္ထ၊ဖြတ်အပ်ပြီ၊ဣတိ၊ကြောင့်၊ဥစ္ဆိန္နော၊မည်၏။ * ဒီယတိ၊ပေးအပ်၏၊ဣတိ၊ကြောင့်၊ ဒိန္နော၊မည်၏။ * နိသီဒတိ၊ထိုင်နေ၏၊ဣတိ၊ကြောင့်၊နိသိန္နော၊မည်၏။ * သုဋ္ဌု၊ကောင်း စွာ၊ဆာဒိယတိ၊ဖုံးမိုးအပ်၏၊ဣတိ၊ကြောင့်၊သုဆန္နော၊မည်၏။ * ခိဒတိ၊ပင်ပန်း၏၊ဣတိ၊ ကြောင့်၊ခိန္နော၊မည်၏။ * ရောဒတိ၊ငိုကြွေးတတ်၏၊ဣတိ၊ကြောင့်၊ရုန္နော၊မည်၏။ * ဓာတိ၊ပင်္ဂိသန္တေသည်၊ခီဏာ၊ကုန်ပြီ။ * ဝါတိ၊ပဒံ၊ဝါ-ဟူသောပုဒ်သည်၊ကိမတ္ထံ၊ဘာအကျိုး ရှိသနည်း။ * ဘိဇ္ဇတိ၊ကွဲပျက်တတ်၏၊ဣတိ၊ကြောင့်၊ဘိတ္တိ၊ဘိတ္တိမည်၏။

➤ ဘိဒါဒိတော+ကွန္တ အန္တ ဤဏာ+ဝါ-ဟု ၃-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသ/လောပဝိဓိသုတ်

➤ အာဒိ-အရ ။ ။(ကစ္စည်းအလို) ဆိဒိ, ဒါ, သဒ, ဆဒ, ခိဒ, ရုဒိ, ဒီဓာတ်တို့ကို ယူရပါမည်။ (ရူ-အလို) ဆိဒိ, ဒါ, သဒ, ခိဒ, ဆဒ, ပဒ, ရုဒိ, ဒီ, ဟာ, အာသ, လီ, ဉီ, ဗီ, ပီ, လူဓာတ် စသည်တို့ကို ယူရပါမည်။

➤ ဝါသဒ္ဒါ၏အနက် ။ ။ ဝါသဒ္ဒါသည် ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာအနက် ဖြစ်ပါသည်။

➤ တ,ပစ္စည်း၏ ကွဏ္ဍ+ကွန္တပြုပုံ အထူး ။ ။ ရကာရန္တဓာတ်တို့နောင်သက်သော တ,ပစ္စည်းကို 'ကွဏ္ဍ' ပြုပါသည်။ (ပုံစံ) တိဏ္ဍော၊ ဒကာရန္တဓာတ်တို့နောင်သက်သော တ,ပစ္စည်းကို 'ကွန္တ' ပြုပါသည်။ (ပုံစံ) ဘိန္နော၊

၅၈၃။ သုသ ပစ သကတော က္ခ က္ကာ စ

သုသ ပစ သက ကွစ္ဆေဝမာဒီဟိ ဓာတူဟိ တပစ္စယဿ က္ခ က္ကာဒေသာ ဟောန္တိ၊ အန္တော စ ဗျဥ္ဇနော နော ဟောတိ။

သုဿတီတိ သုက္ခံ၊ ကဋ္ဌံ၊ ပစ္စတီတိ ပက္ကံ၊ ဖလံ၊ သကတိ သမတ္ထေတိ ပူဇေတီတိ ဝါ သက္ကော၊ သုဇမ္ပတိ။

* သုသ ပစ သကတော၊သုသ, ပစ, သကဓာတ်တို့မှလည်း၊ပရဿ၊နောက်ဖြစ် သော၊တဿ၊တ,ပစ္စည်း၏၊က္ခ က္ကာ၊က္ခပြု၊ က္ကပြုတို့သည်၊ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏၊အန္တော၊ ဓာတ်၏အစိတ်သည်၊နော၊စ၊ကျေသည်လည်း၊ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

http://www.dhammadownload.com

* သုသ ပစ သက ဣစ္စေဝမာဒီဟိ၊သုသ, ပစ, သက, ဤသို့ အစရှိကုန်သော။ ဓာတူဟိ၊ဓာတ်တို့မှ။ပရဿ၊သော။တပစ္စယဿ၊တ,ပစ္စည်း၏။ကွ ဣာဒေသာ၊ကွပြု, ဣပြု တို့သည်။ဟောန္တိ၊ကုန်၏။အန္တော ဗျဥ္ဇနော၊ဓာတ်၏အစိတ်ဗျည်းသည်။နောစ၊ကျေသည် လည်း။ဟောတိ၊၏။ ။ * သုဿတိ၊ခြောက်သွေ့၏။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။ သုက္ခော၊သုက္ခမည်၏။ကဒ္ဒေါ၊ထင်း။ * ပစ္စတိ၊မှည့်ကျက်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ပက္ကံ၊မည်၏။ ဖလံ၊သစ်သီး။ * သကတိ သမတ္ထေတိ၊စွမ်းနိုင်၏။ဝါ၊တစ်နည်းကား။ပူဇေတိ၊ပူဇော်၏။ ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။သက္ကော၊သက္ကမည်၏။သုဇမ္ပတိ၊သိကြားမင်း။

➢ သုသ ပစ သကတော+က္ခ ဣာ+စ–တု ၃–ပုဒ် အာဒေသဝိဓိ/လောပဝိဓိသုတ်

➢ နိမိတ်ဓာတ် ၃–ပါးနှင့် ကာရိယ ၂–ပါး တွဲစပ်ပုံ ။ ။ သုသဓာတ်နိမိတ်နှင့် 'ကွ' ကာရိယ၊ ပစဓာတ်, သကဓာတ်နိမိတ်နှင့် 'ဣ'ကာရိယတို့ ဖြစ်ပါသည်။ (ပုံစံ) သုက္ခံ၊ ပက္ကံ၊ သက္ကော။

➢ စသဒ္ဒါ၏အနက် ။ ။ စသဒ္ဒါသည် အဝုတ္တသမုစ္စည်းအနက် ဖြစ်ပါသည်။

➢ စသဒ္ဒါ ဆိုရကျိုး ။ ။ စသဒ္ဒါဖြင့် ဩမုက္ကာ-၌ မုစ,စသော ဓာတ်နောင် တ, ပစ္စည်းကို 'ဣ' ပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

➢ ပစိတုံ, ပစိတဗ္ဗ–၌ တ,ပစ္စည်းကို 'ဣ' မပြုရခြင်းအကြောင်း ။ ။ ပစိတုံ-ကား ပစဓာတ်, ဣအာဂုံ, တုံပစ္စည်း၊ ပစိတဗ္ဗ-ကား ပစဓာတ်, ဣအာဂုံ, တဗ္ဗပစ္စည်း ဖြစ်၍ ဓာတ်နှင့်<u>ပစ္စည်း အကြား၌ ဣအာဂုံခြားနေသောကြောင့် တ-ကို 'ဣ' မပြုရပါ။</u>

၅၈၄။ ပက္ကမာဒီဟိ န္တော စ

ပက္ကမ ဣစ္စေဝမာဒီဟိ ဓာတူဟိ တပစ္စယဿ န္တောအာဒေသော ဟောတိ၊ အန္တော စ နော ဟောတိ။ ။ ပက္ကမတီတိ ပက္ကန္တော၊ ဝိဗ္ဘမတီတိ ဝိဗ္ဘန္တော၊ သက်န္တော၊ ခန္တော၊ သန္တော၊ ဒန္တော၊ ဝန္တော။

စဂ္ဂဟဏံ ကိမတ္ထံ? တေဟေဝ ဓာတူဟိ တပစ္စယဿ န္တိ ဟောတိ။ အန္တော စ နော ဟောတိ။ ကန္တိ၊ ခန္တိ၊ ဇဝံ သဗ္ဗတ္ထ။

* ပက္ကမာဒီဟိ၊ပပုဗ္ဗ ကမု,စသော မကာရန္တဓာတ်တို့မှ။ပရဿ၊နောက်ဖြစ်သော။ တဿ၊တ,ပစ္စည်း၏လည်း။န္တော၊န္တောပြုသည်။အန္တော၊ဓာတ်၏အစိတ်ဗျည်းသည်။နောစ၊ ကျေသည်လည်း။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * ပက္ကမ ဣစ္စေဝမာဒီဟိ၊ပပုဗ္ဗ ကမု, ဤသို့ အစရှိ ကုန်သော။ဓာတူဟိ၊မကာရန္တဓာတ်တို့မှ။ပရဿ၊သော။တပစ္စယဿ၊တ,ပစ္စည်း၏။န္တော အာဒေသော၊န္တောပြုသည်။ဟောတိ၊၏။အန္တော၊ဓာတ်၏အစိတ်ဗျည်းသည်။နောစ၊ကျေသည် လည်း။ဟောတိ၊၏။ ။ * ပက္ကမတိ၊ဖဲသွား၏။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။ ပက္ကန္တော၊မည်၏။ * ဝိဗ္ဘမတိ၊မရပ်, မတည်လည်တတ်၏။ (လူထွက်တတ်၏) ဣတိ၊

http://www.dhammadownload.com

ကြောင့်။ဝိဒ္ဓန္တော၊မည်၏။ ✱ သက်န္တော၊ပြောင်းသွားအပ်သည်။ ✱ ခန္တော၊သည်းခံအပ်သည်။ ✱ သန္တော၊ငြိမ်သက်သည်။ ✱ ဒန္တော၊ဆုံးမအပ်သည်။ ✱ ဝန္တော၊ထွေးအန်အပ်သည်။

စဂ္ဂဟဏံ၊ စသဒ္ဒါသည်။ကိမတ္ထံ၊ဘာအကျိုးရှိသနည်း။တေဟေဝ၊ထိုဓာတ်တို့မှ နောက်၌သာလျှင်။တပစ္စယဿ၊တ,ပစ္စည်း၏။န္တိ၊န္တိပြုသည်။ဟောတိ၊၏။အန္တော၊ဓာတ်၏အစိတ်သည်။နော၊စ၊ကျေသည်လည်း။ဟောတိ၊၏။ ✱ ကန္တိ၊နှစ်သက်ခြင်း။ ✱ ခန္တိ၊သည်းခံခြင်း။ သဗ္ဗတ္ထ၊အလုံးစုံသော ပုံစံတို့၌။ဝေါ၊ဤ အတူတည်း။

➤ ပဏ္ဏမာဒီတိ+န္တော+စ–ဟု ၃–ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိ/လောပဝိဓိသုတ်

➤ လိုက်စုံ ။ ။ ဤသုတ်သို့ သီဟဂတိက အဓိကာရနည်းဖြင့် ဇနာဒီနမာတိမ္ဟိစ သုတ်မှ 'တိ' သဒ္ဒါ လိုက်လာပါသည်။

➤ အာဒိ–အရ ။ ။ ကမုဓာတ်နှင့် မ,အက္ခရာချင်းတူသော ဘမု, ခမု, သမု, ဒမု, ဝမု,စသော ဓာတ်တို့ကို ယူရပါမည်။

➤ စသဒ္ဒါ၏အနက် ။ ။ စသဒ္ဒါသည် အဝုတ္တသမုစ္စည်းအနက် ဖြစ်ပါသည်။

➤ စသဒ္ဒါဆိုရကျိုး ။ ။ (ကစ္စည်းအလို) စသဒ္ဒါဖြင့် ကန္တိ, ခန္တိ ပြယုဂ်တို့၌ ကမုဓာတ်, ခမုဓာတ်တို့နောင် တ,ပစ္စည်းကို န္တိပြု၍ ဓာတွန်မ,ကိုလည်း ချေရခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။ (ရူပသိဒ္ဓိ-အလို) စသဒ္ဒါဖြင့် သက္ကန္တိ, ဩက္ကန္တိ, ဝိဗ္ဘန္တိ, ခန္တိ, သန္တိ, ဒန္တိ ပြယုဂ်တို့၌ ကမု, ဘမု, ခမု, သမု, ဒမုဓာတ်တို့နောင် တိ,ပစ္စည်းကို 'န္တိ' ပြု၍ ဓာတွန်မ,ကိုလည်း ချေရခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

၅၈၅။ ဇနာဒီန မာ တိမ္ဟိ စ

ဇန က္ခဏ္ဍဝမာဒီနံ ဓာတူနံ အန္တဿ ဗျဉ္ဇနဿ အာတ္တံ ဟောတိ တပစ္စယေ ပရေ, တိမ္ဟိ စ။ ။ အဇနီတိ ဇာတော၊ ဇနနံ ဇာတိ။

တိမ္ဟိတိ ကိမတ္ထံ? အညသ္မိံပိ ပစ္စယေ ပရေ အာကာရနိဝတ္တနတ္ထံ။ ဇနိတွာ၊ ဇနိတာ၊ ဇနိတုံ၊ ဇနိတဗ္ဗံ က္ခဏ္ဍဝမာဒိ။

✱ တိမ္ဟိစ၊တိ,ပစ္စည်းကြောင့်ရင်း။တမ္ဟိစ၊တ,ပစ္စည်းကြောင့်ရင်း။ဇနာဒီနံ၊ဇန, အစရှိသော ဓာတ်တို့၏။အန္တော၊အစိတ်ဗျည်းသည်။အာ၊အာပြုသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

✱ ပရေ၊နောက်ဖြစ်သော။တပစ္စယေ၊စ၊တ,ပစ္စည်းကြောင့်ရင်း။တိမ္ဟိစ၊တိ,ပစ္စည်းကြောင့်ရင်း။ဇန က္ခဏ္ဍဝမာဒီနံ၊ဇန,အစရှိကုန်သော။ဓာတူနံ၊ဓာတ်တို့၏။အန္တဿ၊အစိတ်ဖြစ်သော။ဗျဉ္ဇနဿ၊ဗျည်း၏။အာတ္တံ၊အာ,အဖြစ်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

✱ အဇနိ၊ဖြစ်ပြီ။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။ဇာတော၊ဇာတ မည်၏။ ✱ ဇနနံ၊ဖြစ်ခြင်း။ဇာတိ၊ဖြစ်ခြင်း။ ✱ တိမ္ဟိတိ ပဒံ၊တိမ္ဟိ-ဟူသောပုဒ်သည်။ကိမတ္ထံ၊ဘာအကျိုးရှိသနည်း ပရေ၊နောက်ဖြစ်သော။အညသ္မိံ၊တစ်ပါးသော။ပစ္စယေပိ၊ပစ္စည်းကြောင့်လည်း။အာကာရ

http://www.dhammadownload.com

နိဝတ္တနတ္ထံ၊အာ,အပြုကို နစ်စေခြင်းအကျိုးရှိ၏။ ဇေိတွာ၊ဖြစ်၍။ဇေိတာ၊ဖြစ်သည်။ဇေိတုံ၊ ဖြစ်ခြင်းငှာ။ဇေိတဗ္ဗံ၊ဖြစ်ရာ၏။ဣစ္စေဝမာဒိ၊ဤသို့ အစရှိသည်တို့တည်း။

➤ ဇေနာဒီနံ+အာ+တိမှိ+စ–ဟု ၄–ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➤ တိ–သဒ္ဒါ အဝိုထည့်ဆိုရကျိုး / တိမှိ–သဒ္ဒါ ဆိုရခြင်းအကျိုး ။ ။ (ကစ္စည်းအလို) တိ,သဒ္ဒါပိုဖြင့် ဇေိတွာ, ဇေိတာ, ဇေိတုံ, ဇေိတဗ္ဗ ပုံစံတို့၌ တ,ပစ္စည်း, တိပစ္စည်းတို့မှ တစ်ပါး အခြား တ,အက္ခရာပါသော တွာ, တု, တုံ, တဗ္ဗပစ္စည်းတို့ကြောင့်လည်း ဓာတွန် နဗျည်း၏ အာ,အပြုကို တားမြစ်ရခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။ [၎င်းပုံစံတို့၌ ကစ္စည်းအလို တိ-သဒ္ဒါဖြင့် တားမြစ်နေစရာ မလိုဟု ထင်သည်၊ အကြောင်းကား- ဣအာဂုံခြားနေ သောကြောင့်-- တည်း။]

(ရူပသိဒ္ဓိအလို) တိသဒ္ဒါပိုဖြင့် ဇေျ ပြယုဂ်၌ တပစ္စည်း, တိပစ္စည်းမှတစ်ပါး တု,စသော ပစ္စည်း၌ တ,အက္ခရာကြောင့် အာ,အဖြစ်ကို တားမြစ်ရခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

➤ တိသဒ္ဒါ ပိုလွှန်ပုံ ။ ။ သာသ ဓိသတော တဿ ရိဋ္ဌောစ-သုတ်မှ အစဉ်အတိုင်း လိုက်လာသော တ,ပစ္စည်းရှိပြီးဖြစ်ပါလျက် တိ,သဒ္ဒါကို တစ်ဖန်ဆိုပြန်သောကြောင့် 'တိ'သဒ္ဒါ ပိုလွန်ပါသည်။

➤ ဇေိတွာ–၌ ဓာတွန်န,ကို အာ,မပြုရခြင်းအကြောင်း ။ ။ (ရူ-အလို) ဇေိတွာ-၌ ဣ,အက္ခရာ ခြားနေသောကြောင့် ဓာတွန်န,ကို အာ, မပြုရပါ။ (ကစ္စည်းအလို) ဇေိတွာ ၌ တိပစ္စည်း မနှောင်းသောကြောင့် ဓာတွန်န,ကို အာ, မပြုရပါ။

➤ အညသမ္ဗန္ဓီ–၌ အည–အရ ။ ။ တွာ, တု, တုံ, တဗ္ဗပစ္စည်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ အညအပေါ်ခါန်–အရ ။ ။ တပစ္စည်း, တိပစ္စည်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ ဤသုတ်ဖြင့် တပစ္စည်း, တိပစ္စည်းနှောင်းမှသာ ဓာတွန်ဗျည်းကို အာပြုနိုင်သလော

➤ ယောဂဝိဘာဂ ။ ။ (မဟုတ်ပါ) ဇနာဒီနမာ ယောဂဝိဘာဂဖြင့် တပစ္စည်း, တိ ပစ္စည်းမှတစ်ပါးသော ပစ္စည်းဝိဘတ်နှောင်းရာ၌လည်း ဇနဓာတ်၏ အစိတ် နဗျည်းကို အာပြုနိုင်ပါသည်။ (တစ်နည်း) ဇနာဒီနမာ ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ဇာယတိ-၌ ယပစ္စည်း ကြောင့်လည်း ဇနဓာတ်၏ အစိတ်နဗျည်းကို အာပြုနိုင်ပါသည်။ (ရူ-သုတ် ၅၁၁)

➤ နိမိတ်–အရ/အာ,အပြု၏ နိမိတ်ဖြစ်သင့်သော ပစ္စည်း ။ ။ တ, တိ, ယ, နု, ဝပစ္စည်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။ ➤ နိမိတ် မဖြစ်သင့်သော ပစ္စည်း ။ ။ တွာ, တု, တုံ, တဗ္ဗ ပစ္စည်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ စသဒ္ဒါ၏အနက် ။ ။ စသဒ္ဒါသည် အနုကဍ္ဍနအနက် (တစ်နည်း) အဝဓာရဏ အနက် ဖြစ်ပါသည်။ ➤ စသဒ္ဒါဆိုရကျိုး ။ ။ စသဒ္ဒါဖြင့် မိမိသုတ်၌ တိမှိ-ဟူသော နိမိတ်ပုဒ်ရှိနေသည်ဖြစ်၍ သာသ ဓိသတော တဿ ရိဋ္ဌောစ-သုတ်မှ မလိုက်လိုသော တ,ပစ္စည်းနိမိတ်ကို လိုက်ပါရန်ဆွဲငင်ခြင်းအကျိုးရှိပါသည်။ (တစ်နည်း) စသဒ္ဒါဖြင့်

http://www.dhammadownload.com

တပစ္စည်း, တိပစ္စည်း နှောင်းသောကြောင့် ဇနစာတ်၏အစိတ်ဖြစ်သော နဖျည်း၏ အာ,အပြုကို နစ်စေခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

➤ **ဇဣ္ဈ-၌ စာတွန်နှ,ကို အာ,မပြုရခြင်းအကြောင်း ။** ။ တိသဒ္ဒါလွန်ဖြင့် တားမြစ်ထားသောကြောင့် ဇဣ္ဈ-၌ စာတွန်နှ,ကို အာ,မပြုရပါ။

➤ **ဇနိတွာ, ဇနိတုံ-၌ စာတွန်နှ,ကို အာ, မပြုရခြင်းအကြောင်း ။** ။ ဇနိတွာ-ကား ဇနစာတ်, ဣအာဂုံ, တွာပစ္စည်း။ ဇနိတုံကား ဇနစာတ်, ဣအာဂုံ, တုံပစ္စည်း ဖြစ်၍ စာတ်နှင့် ပစ္စည်းအကြား၌ ဣ,အာဂုံခြားနေသောကြောင့် စာတွန်နှ,ကို အာ,မပြုရပါ။

၅၈၆။ ဂမ ခန ဟန ရမာဒီနမန္တော

ဂမ ခန ဟန ရမု ဣစ္စေဝမာဒီနံ စာတူနံ အန္တော ဗျဉ္ဇနော နော ဟောတိ ဝါ တပစ္စယေ ပရေ တိမှိ စ။ ။ သုန္ဒရံ နိဗ္ဗာနံ ဂစ္ဆတီတိ သုဂတော၊ သုန္ဒရံ နိဗ္ဗာနံ ဂစ္ဆတီတိ သုဂတိ၊ ခတံ၊ ခတိ၊ ဥပဟတံ၊ ဥပဟတိ၊ ရတော၊ ရတိ၊ မတော၊ မတိ။

ဝါတိ ကိမတ္ထံ? ရမတော၊ ရမတိ။

* တ တိသု၊တပစ္စည်း, တိပစ္စည်းတို့ကြောင့်။ဂမ ခန ဟန ရမာဒီနံ၊ဂမု, ခနု ဟန, ရမု, အစရှိသော စာတ်တို့၏။အန္တော၊အစိတ်ဗျည်းသည်။နော၊ကျေသည်။ဝါ၊အချို့။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * ပရေနောက်ဖြစ်သော။တပစ္စယေစ၊တ,ပစ္စည်းကြောင့်ရင်း။တိမှိစ၊ တိပစ္စည်းကြောင့်ရင်း။ဂမ ခန ဟန ရမု ဣစ္စေဝမာဒီနံ၊ဂမု, ခနု, ဟန, ရမု, အစရှိကုန်သော။စာတူနံ၊စာတ်တို့၏။အန္တော ဗျဉ္ဇနော၊အစိတ်ဗျည်းသည်။နောစ၊ကျေသည်လည်း။ ဝါ၊အချို့။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * သုန္ဒရံကောင်းသော။နိဗ္ဗာနံ၊နိဗ္ဗာန်သို့။ဂစ္ဆတိ၊သွားရောက်တတ်၏။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။သုဂတော၊(ဘုရား)မည်၏။ * သုန္ဒရံကောင်းသော နိဗ္ဗာနံ၊နိဗ္ဗာန်သို့။ဂစ္ဆတိ၊သွားရောက်တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။သုဂတိ၊သုဂတိ မည်၏။ * ခတံ၊ခတိ၊တူးဖြိုခြင်း။ * ဥပဟတံ၊ဥပဟတိ၊ကပ်၍ သတ်ခြင်း။ * ရတော၊မွေ့လျော်၏။ ရတိ၊မွေ့လျော်ခြင်း။ * မတော၊သိအပ်၏။မတိ၊သိခြင်း။ * ဝါတိ ပဒံ၊ဝါ-ဟူသောပုဒ်သည်။ ကိမတ္ထံ၊ဘာအကျိုးရှိသနည်း။ရမတော၊မွေ့လျော်သောသူ၏။ရမတိ၊မွေ့လျော်၏။

➤ **ဂမ ခန ဟန ရမာဒီနံ+အန္တော-ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော လောပဝိဓိသုတ်**

➤ **လိုက်ပုဒ် ။** ။ ဤသုတ်သို့ သာသ ဒိသတော တဿ ရိဋ္ဌောစ-သုတ်မှ ဝိဘတ်ပြန်၍ တ,သဒ္ဒါ၊ ဘုဇာဒီနမန္တော နော ဒွိစ-သုတ်မှ နော,သဒ္ဒါ၊ ဇနာဒီန မာတိမှိစ-သုတ်မှ တိမှိ,သဒ္ဒါတို့ လိုက်လာပါသည်။

➤ **ဤသုတ်၏ ပဋိသေဓနိမိတ္တ / ဤသုတ်၏အစိတ်အရင်ကို တားမြစ်သောသုတ်**

[ဂမ ခန ဟနာဒီနံ တုံ ယုဗ္ဗာဒီသု န] နမကရာန မန္တာနံ နိယုတ္တတမှိ-သုတ် ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

> **အာဒိ–အရ ။ ။** ဂမု, ခနု, ဟန, ရမုဓာတ်တို့နှင့် အက္ခရာနှစ်လုံးချင်းတူသော မန, တနု, ယမု,စသော ဓာတ်တို့ကို ယူရပါမည်။ (ပုံစံ) မတော၊ မတိ၊ တတိ၊ နိယတိ။

> **အန္တ,သဒ္ဒါ တစ်ဖန်ထပ်၍ ဆိုရကျိုး ။ ။** ဘုဇာဒီနမန္တော နော ဋ္ဌိစ-သုတ်မှ 'နော'သဒ္ဒါသာ လိုက်သည်၏အဖြစ်ကို သိစေခြင်းအကျိုးရှိပါသည်။ (ဍျာသ)

(တစ်နည်း) 'နော'သဒ္ဒါကို ငင်ခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။ (နိဒ္ဒေသ)

> **ရမတော, ရမတိ–တို့၌ ဓာတွန်ဗျည်းကို မချေရခြင်းအကြောင်း ။ ။** ရမတောကား ရမုဓာတ်, အပစ္စည်း, အန္တပစ္စည်း၊ ရမတိကား- ရမုဓာတ်, အပစ္စည်း, တိဝိဘတ်ဖြစ်၍ <u>အပစ္စည်းခြားနေသောကြောင့် ဓာတွန်ဗျည်းကို မချေရပါ။</u>

၅၈၇။ ရကာရော စ

ရကာရော စ ဓာတွန မန္တဘူတော နော ဟောတိ တပစ္စယေ ပရေ တိမှိစ။ ပကာရေန ကရိယတီတိ ပကတော၊ ပဌမံ ကရိယတီတိ ပကတိ၊ ဝိသရိယတီတိ ဝိသတော၊ ဝိသတိ။

* တ တီသု၊တ,ပစ္စည်း တိပစ္စည်းတို့ကြောင့်၊ရကာရောစ၊ဓာတ်တို့၏ အစိတ်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော ဓာတွန် ရ,အက္ခရာသည်လည်း၊နော၊ကျေသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

* ပရေ၊နောက်ဖြစ်သော၊တပစ္စယေစ၊တ,ပစ္စည်းကြောင့်ရင်း၊တိမှိစ၊တိပစ္စည်းကြောင့်ရင်း၊ဓာတူနံ၊ဓာတ်တို့၏၊အန္တဘူတော၊အစိတ်ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ရကာရောစ၊ဓာတွန် ရ,အက္ခရာသည်လည်း၊နော၊ကျေသည်၊ဟောတိ၊၏။ ။ * ပကာရေန၊အပြားအားဖြင့်၊ ကရိယတိ၊ပြုအပ်၏၊ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်၊ပကတော၊ပကတ မည်၏။ * ပဌမံ၊ ရှေးဦးစွာ၊ကရိယတိ၊ပြုအပ်၏၊ဣတိ၊ကြောင့်၊ပကတိ၊မည်၏။ * ဝိသရိယတိ၊ရွေ့လျား သွားလာတတ်၏၊ဣတိ၊ကြောင့်၊ဝိသတော၊မည်၏။ * ဝိသတိ၊ရွေ့လျားသွားလာခြင်း။

> **ရကာရော+စ–ဟူ ၂–ပုဒ်ရှိသော လောပဝိဓိသုတ်**

> **လိုက်ပုဒ် ။ ။** ဤသုတ်သို့ သာသ ဒိသံတော တဿ ရိဋ္ဌောစ-သုတ်မှ ဝိဘတ်ပြန်၍ တ,သဒ္ဒါ၊ ဘုဇာဒီနမန္တော နော ဋ္ဌိစ-သုတ်မှ နော,သဒ္ဒါ၊ ဇနာဒီန မာတိမှိစ-သုတ်မှ တိမှိ,သဒ္ဒါတို့ လိုက်လာပါသည်။

> **ဤသုတ်၏ ပဒိသေဓဝိဓိသုတ် / ဤသုတ်၏အစီအရင်ကို တားမြစ်သောသုတ်** နမကရာနမန္တာနံ နိယုတ္တတမှိ-သုတ် ဖြစ်ပါသည်။

> **စသဒ္ဒါ၏အနက် ။ ။** စသဒ္ဒါသည် အနုကဍ္ဍနအနက် ဖြစ်ပါသည်။

> **စသဒ္ဒါ ဆိုရကျိုး ။ ။** စသဒ္ဒါဖြင့် ဘုဇာဒီနမန္တော နော ဋ္ဌိစ-သုတ်မှ နော,သဒ္ဒါကို ဌာပါနမိဣ်စ-သုတ်သို့ မလိုက်စေခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

> **ဤသုတ်ကို တစ်ဖန်တည်ရကျိုး/ဆိုရကျိုး ။ ။** | ရှေ့သုတ်မှ အာဒိသဒ္ဒါဖြင့်

http://www.dhammadownload.com

ရကာရန္တဓာတ်တို့ကို ယှဉ်လျှင်ပြီးနိုင်ပါလျက် | ဤသုတ်ကို တစ်ဖန်ထပ်၍တည်ခြင်းသည် ဣအာဂုံ မခြား, မကွယ်ရာ၌ ဓာတွန်,ရကို အမြဲချေရမည်ဟု နိစ္စဝိဓိကို ပြရခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

➤ **ပတာဒေသ, ပတတိ–တို့၌ ပ–နှစ်ပုဒ်တို့၏အထူး** ။ ။ ပကတော-၌ ပ-သည် ပကာရတ္ထ (ပကာရအနက်)ကို ဟောပါသည်၊ ပတတိ-၌ ပ-သည် ပဌမတ္ထ (ရှေးဦးစွာ အနက်) ကို ဟောပါသည်၊ ဤသို့ ထူးပါသည်။

၅၈၈။ ဌာဝါနံ ဣဤ စ

ဌာ ပါ ဣစ္စေတေသံ ဓာတူနံ အန္တဿ အာကာရဿ ဣကာရ ဤကာရာ ဒေသာ ဟောန္တိ ယထာသင်္ချံ တပစ္စယေ ပရေ တိမှိ စ။

ယတြ ဋ္ဌိတော၊ ဋ္ဌိတိ၊ ပီတော၊ ပီတိ။

* တ တိသု စ၊တ,ပစ္စည်း တိပစ္စည်းတို့ကြောင့်လည်း။ဌာပါနံ၊ဌာဓာတ်, ပါဓာတ်တို့၏။ အန္တော၊အစိတ်အာသည်။ဣဤ၊အစဉ်အတိုင်း ဣပြု, ဤပြုတို့သည်။ဟောန္တိ၊ကုန်၏။

* ပရေ၊နောက်ဖြစ်သော။တပစ္စယေ၊တ,ပစ္စည်းကြောင့်ရှင်း။တိမှိစ၊တိပစ္စည်းကြောင့် ရှင်း။ဌာ ပါ ဣစ္စေတေသံ ဓာတူနံ၊ဌာဓာတ်, ပါဓာတ်တို့၏။အန္တဿ၊အစိတ်ဖြစ်သော။ အာကာရဿ၊အာ,အက္ခရာ၏။ဣကာရ ဤကာရာဒေသာ၊ဣပြု, ဤပြုတို့သည်။ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ * ယတြ၊အကြင်အရပ်၌။ဋ္ဌိတော၊ရပ်တည်၏။ဋ္ဌိတိ၊ရပ်တည်ခြင်း။ * ပီတော၊ သောက်၏။ပီတိ၊သောက်ခြင်း။

➤ ဌာပါနံ+ဣဤ+စ–ဟု ၃–ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➤ **လိုက်ပုဒ်** ။ ။ ဤသုတ်သို့ ဇနာဒီနမာတိမှိစ-သုတ်မှ အာ, တိမှိ, စ,သဒ္ဒါတို့လိုက်၏။

➤ **စသဒ္ဒါ၏အနက်** ။ ။ စသဒ္ဒါသည် သမုစ္စည်းအနက် ဖြစ်ပါသည်။

➤ **စသဒ္ဒါ ဆိုရကျိုး** ။ ။ စသဒ္ဒါဖြင့် ဋ္ဌိတဝါ, အဓိဋ္ဌတွာ, ပီတဝါ, ပီတွာ ပုံစံတို့၌ တပစ္စည်း, တိပစ္စည်းတို့မှတစ်ပါး တဝန္တုပစ္စည်း, တွာပစ္စည်း, စသည်နှောင်းရာ၌လည်း ဌာဓာတ်, ပါဓာတ်တို့၏ အဆုံးအာကို ဣပြု, ဤပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

➤ **နိမိတ်ဖြစ်သင့်သော ပစ္စည်းများ** ။ ။ တ, တိ, တဝန္တု, တာဝီ, တွာန, တွာပစ္စည်း တို့ ဖြစ်ပါသည်။

၅၈၉။ ဟန္တေဟိ ဟော ဟဿ ဠော ဝါ အဒဟ နဟာနံ

ဟကာရန္တေဟိ ဓာတူဟိ တပစ္စယဿ ဟကာရာဒေသော ဟောတိ၊ ဟကာရဿ ဓာတွန္တဿ ဠော ဟောတိ ဝါ အဒဟ နဟာနံ။

အာရုဟိတ္ထာတိ အာရူဠှော၊ ဂါဠှော၊ ဗာဠှော၊ မူဠှော။

အဒဟ နဟာနမိတိ ကိမတ္ထံ? ဒယှတီတိ ဒဍ္ဎော၊ သံ သုဋ္ဌု နယှတီတိ သန္နဒ္ဓေါ။

http://www.dhammadownload.com

* အဒဟ နဟာနံ၊ဒဟဓာတ်, နဟဓာတ် မဟုတ်ကုန်သော ဓာတ်အများတို့တွင်။ (ဝါ) ဒဟဓာတ်, နဟဓာတ် မဟုတ်ကုန်သော။ဟန္တေဟိ၊ဟ, အဆုံးရှိသော ဓာတ်တို့မှ။ ပရဿ၊နောက်ဖြစ်သော။တဿ၊တ,ပစ္စည်း၏။ဟော၊ဟပြုသည်။ဟဿ၊ဓာတွန်ဟ၏။ ဠော၊ဠပြုသည်။ဝါ၊အချို့။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * အဒဟ နဟာနံ၊တို့တွင်။(ဝါ) ကုန်သော။ ဟကာရန္တေဟိ၊ဟ,အက္ခရာ အဆုံးရှိကုန်သော။ဓာတူဟိ၊ဓာတ်တို့မှ။ပရဿ၊နောက်ဖြစ် သော။တပစ္စယဿ၊တ,ပစ္စည်း၏။ဟကာရာဒေသော၊ဟပြုသည်။ဟောတိ၊၏။ဓာတွန္တဿ၊ ဓာတ်၏အစိတ်ဖြစ်သော။ဟကာရဿ၊ဟ,အက္ခရာ၏။ဠော၊ဠပြုသည်။ဝါ၊အချို့၊ဟောတိ။

အာရုဟိတ္တ၊တက်ပြီး။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။အာရုဠှော၊မည်၏။ ဂါဠှော၊သိနိုင် ခဲ၏။ ဗာဠှော၊ကြီးပွား၏။ မူဠှော၊တွေဝေ၏။ * အဒဟ နဟာနမိတိပဒံ၊အဒဟ နဟာန ဟူသော ပုဒ်သည်။ကိမတ္ထံ၊ဘာအကျိုးရှိသနည်း။ဒယှတိ၊ပူလောင်အပ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ ဒဍ္ဎော၊မည်၏။သံသုဋ္ဌု၊ကောင်းစွာ။နယှတိ၊ဖွဲ့အပ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။သန္နဒ္ဓော၊မည်၏။

➤ ဟန္တေဟိ+ဟော+ဟဿ+ဠော+ဝါ+အဒဟ နဟာနံ–ဟု ၆–ပုဒ် အာဒေသပိဋ္ဌိသုတ်

➤ **ဤသုတ်က တားမြစ်သောသုတ် - ဝေဘာဟေဟိ ဓောစ-သုတ် ဖြစ်ပါသည်။**

➤ **ဟန္တေဟိ–အရ / ဟကာရန္တဓာတ်များ/ ပဋိမိနိမိတ်ဖြစ်သင့်သော ဓာတ်**

အဒဟ နဟာနံပုဒ်ကိုထောက်၍ အာပုဗ္ဗ ရုဟဓာတ်, ဂါဟုဓာတ်, ဗဟဓာတ်, မုဟ ဓာတ်, ဂုဟဓာတ်, ဝဟဓာတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။ ➤ **ဟန္တေဟိ–အရတွင် မပါဝင်သော ဓာတ်** ။ ။ ဝေဘာဟေဟိ ဓောစ-သုတ်ကိုထောက်၍ ဒဟဓာတ်, နဟဓာတ်တို့ ဖြစ်သည်။

➤ **အဒဟ နဟာနံ–ဟု ဝိသေသန 'မ' ရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ဟန္တေဟိ-အရ ဟ, အဆုံးရှိသော ဓာတ်ဟူသမျှကို ယူမည်စိုးသောကြောင့်-- တည်း။

➤ **ဒဟဓာတ်နှင့် နဟဓာတ်ကိုသာ ကြဉ်ရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ဓာတွန်ဟကို ဠပြု ခြင်း အစီအရင်သည် ထိုဓာတွန်ဟ၏ 'ပ' ပြုခြင်း အစီအရင်ကို တားမြစ်သောကြောင့် ဒဟဓာတ်နှင့် နဟဓာတ်ကိုသာ ကြဉ်ရပါသည်။ [ဝေဘာဟေဟိ ဓောစသုတ်ကိုထောက်]

➤ **ဤသုတ်တည်ရကျိုး** ။ ။ ဝေ ဘာဟေဟိ ဓောစ-သုတ်သည် ဟ,အဆုံးရှိသော ဓာတ်နောင် တ,ပစ္စည်းကို 'ဓ, ပ' ပြုဟုဆိုထားသဖြင့် ထိုသုတ်၏ 'ပ' အပြုကို တားမြစ် ခြင်း အကျိုးငှာ ဤသုတ်ကို တည်ရပါသည်။/ဆိုရပါသည်။

➤ **'ဟ' ကို 'ဠ' ပြုရမည့် အက္ခရာ/ဓာတွန် 'ဟ'ကိုသာ 'ဠ' ပြုရခြင်းအကြောင်း**

ဟန္တေဟိ ဠောဟု မဆိုဘဲ ဟန္တေဟိ ဟော-ဟုသာ ဆိုသောကြောင့် ဓာတွန် 'ဟ' ကိုသာ 'ဠ' ပြုရပါသည်။

➤ **ဤသုတ်ဖြင့် တ,ပစ္စည်းကိုသာ ဟ,ပြုနိုင်ပါသလော?**

မဟုတ်ပါ။ ရုဟာနံ ရုဠှိ ပြယုဂ်၌ တိပစ္စည်း၏ တ,အက္ခရာကိုလည်း ဟ,ပြုနိုင်သည်။

http://www.dhammadownload.com

➤ **ဟ,မပြုရမည့် နေရာ ဌာန** ။ ။ ဓာတ်နှင့်ပစ္စည်း အကြားဝယ် တစ်စုံတစ်ခု မခြား မကွယ်သည့်နေရာ၌ တ,ပစ္စည်းကို 'ဟ' ပြုနိုင်ပါသည်။

➤ **ဂဟိတံ, မဟိတံ ပြယုဂ်တို့၌ တ,ပစ္စည်းကို ဟ, မပြုရခြင်းအကြောင်း**

ဂဟိတံကား- ဂဟဓာတ်, ဣအာဂုံ, တပစ္စည်း၊ မဟိတံကား- မဟဓာတ်, ဣအာဂုံ တပစ္စည်း ဖြစ်၍ ဂဟဓာတ်, မဟဓာတ်နှင့် တပစ္စည်း အကြား၌ ဣအာဂုံခြားနေသောကြောင့် တ,ပစ္စည်းကို ဟ, မပြုရပါ။

➤ **အာရူဠှော/အာရုဠှော ပါဠ်အဆုံးအဖြတ်** ။ ။ လဋ္ဌာန မဝိသေသော-ဟု ရူပသိဒ္ဓိ-၌ ဆိုသောကြောင့် နှစ်ပါဌ်လုံး မှန်ပါသည်။

➤ **ဝါသဒ္ဒါ၏အနက်** ။ ။ ဝါသဒ္ဒါသည် ဝိကပ်အနက် ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ဝါသဒ္ဒါ ဆိုရကျိုး** ။ ။ ဝါသဒ္ဒါဖြင့် ဒုဋ္ဌော, သိနိဒ္ဓော,စသော ပြယုဂ်တို့၌ တ,ပစ္စည်း၏ ဟပြုခြင်း, ဓာတွန်ဟ၏ ဋပြုခြင်းကို နစ်စေခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

➤ **ကိတ် တတိယပိုင်းလာ တ,ပစ္စည်း၏ ကာရိယများ** ။ ။ စွ, ဋ္ဌ, ရိဋ္ဌ, ဋ္ဌ, ဍဍ္ဎ, ဓ, ပ, ဂ္ဂ, ဒွေဘာဝ, ဣဏ္ဏ, ဣန္န, အန္န, ဉ္ဇဏ, ကွ, ဏ္ဏ, န္တ, ဏ္ဍ, ဟ, တို့ဖြစ်ပါသည်။

➤ **တ,ပစ္စည်းနှင့် တိပစ္စည်း နိမိတ်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သော ကာရိယများ**

ဝဿ ဝါဝု-သုတ်ကိုထောက်၍ ဝသဓာတ်၏ ဝ,အက္ခရာကို ဥပြုခြင်း၊ ဝစ ဝါဝု-သုတ်ကိုထောက်၍ ဝစဓာတ်၏ ဝ,အက္ခရာကို ဥပြုခြင်း၊ ဇနာဒီန မာတိမှိစ-သုတ်ကိုထောက်၍ ဓာတွန်န,ကို အာပြုခြင်း၊ ဂမ ခန ဟန ရမာဒီနမန္တော-သုတ်ကိုထောက်၍ ဓာတွန်ဗျည်းကိုချေခြင်း၊ ရကာရောစ-သုတ်ကိုထောက်၍ ဓာတွန်ရ,ကို ချေခြင်း၊ ဌာပါန မိဤစ-သုတ်ကိုထောက်၍ ဌာဓာတ်, ပါဓာတ်တို့၏ အဆုံးအာကို ဣပြု, ဤပြုခြင်း။

➤ **ဓာတွန်ဗျည်းကို ချေသောသုတ်များ** ။ ။ ဘုဇာဒီနမန္တော နော ဒွိစ၊ ဝစ ဝါဝု၊ ဂုပါဒီနဉ္စ၊ တရာဒီဟိ ဣဏ္ဏော၊ ဘိဒါဒိတော ဣန္န အန္န ဤဏာဝါ၊ သုသ ပစ သကတော က္ခက္ကာစ၊ ပက္ကမာဒီဟိ န္တောစ၊ ဂမ ခန ဟန ရမာဒီနမန္တော၊ ရကာရောစ။

ကိတ် တတိယပိုင်း ပြီး၏။

❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀

ကိတ် စတုတ္ထကဏ္ဍ

၅၉၀။ ဏမှိ ရန္ဓဿ ဇော ဘာဝကရဏေသု

ဏမှိ ပစ္စယေ ပရေ ရန္ဓ ဣစ္စေတဿ ဓာတုဿ အန္တဘူတဿ န္ဓကာရဿ ဇောအာဒေသော ဟောတိ ဘာဝကရဏေသု။

ရဥ္စနံ ရာဂေါ၊ ရဉ္စန္တိ ဧတေနာတိ ရာဂေါ။

ဘာဝကရဏေသူတိ ကိမတ္ထံ? ရဉ္ဇတီတိ ရင်္ဂေါ။

http://www.dhammadownload.com

* ဘာဝကရဏေသု၊ဘောအနက်, ကရိုဏ်းအနက်တို့၌။ဝိဟိတော၊စီရင်အပ်သော။ ဏာမို၊ဏပစ္စည်းကြောင့်။ (ဝါ) ဏ,အနုဗန်ရှိသော ပစ္စည်းကြောင့်။ရန္ဓသ၊ရန္ဓဓာတ်၏ အစိတ် နွ၏။ဓော၊ဇပြုသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။* ဘာဝကရဏေသု၊တို့၌။ဝိဟိတော၊သော။ ပရေ၊နောက်ဖြစ်သော။ဏာမို ပစ္စယေ၊ဏပစ္စည်းကြောင့်။ရန္ဓ ဣစ္စေတသ္မ ဓာတုသ၊ရန္ဓ ဓာတ်၏။အန္တဘူတသ၊အစိတ်ဖြစ်၍ဖြစ်သော။န္ဓကာရဿ၊န္ဓ,အက္ခရာ၏။ဇော၊အာဒေ သော၊ဇပြုသည်။ဟောတိ၏။ ။ * ရဥ္စနံ၊တပ်စွဲခြင်း။ရာဂေါ၊တပ်စွဲခြင်း။ * တေန၊ထို လောဘဖြင့်။ (ဝါ) ထိုဆိုးရည်ဖြင့်။ရန္ဓန္တိ၊တပ်စွဲကြကုန်၏။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။ ရာဂေါ၊မည်၏။ * ဘာဝကရဏေသူတိ ပဒံ၊ဘာဝကရဏေသု-ဟူသောပုဒ်သည်။ကိမတ္ထံ၊ ဘာအကျိုးရှိသနည်း။ရန္ဓတိ၊တပ်စွဲတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ရဂေါ၊မည်၏။

➢ ဏာမို+ရန္ဓသ+ဇော+ဘာဝကရဏေသု-ဟု ၄-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

မေး ။ ။ ဤသုတ်ဖြင့် ကရိုဏ်းအနက်၌သက်သော ဏပစ္စည်းနှောင်းရာ၌ ရန္ဓဓာတ်၏ န္ဓကို ဇပြုခြင်းကြောင့် ဖြစ်သင့်သော အကျိုးကို ဖြေဆိုပါ။

* ဤသုတ်ဖြင့် ကရိုဏ်းအနက်၌ စီရင်အပ်သော ဏပစ္စည်းနှောင်းရာ၌ ရန္ဓဓာတ်၏ အဆုံး န္ဓ၏ ဇအပြုကို စီရင်ခြင်းကြောင့် ဝိသ ရဇ ပဒါဒိတော ဏ-သုတ်ဖြင့် ကတ္တား, ကံ, ကရိုဏ်း, သမ္ပဒါန်, အပါဒါန်, အဓိကရဏအနက်တို့၌ ဏပစ္စည်း သက်နိုင်သည်ဟု သိရခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

မေး ။ ။ ဤသုတ်ဖြင့် ဘောအနက်, ကရိုဏ်းအနက်သက်သော ဏပစ္စည်းကြောင့်သာ ရန္ဓဓာတ်၏အဆုံး န္ဓ,ကို ဇပြုနိုင်ပါသလော?

➢ **ယောဂဝိဘာဂ** ။ ။ သယံ ရဥ္ဇတီတိ ရာဂေါ-၌ ဏာမို ရန္ဓသ ဇော-ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် 'ကတ္တားအနက်' ၌သက်သော ဏပစ္စည်းကြောင့်လည်း ရန္ဓဓာတ်၏ အဆုံး န္ဓ,ကို ဇပြုနိုင်ပါသည်။

မေး ။ ။ ရန္ဓဓာတ်၏ န္ဓ,ကို ဇပြုနိုင်၏ဟု အရှင်မဟာကစ္စည်းဆရာ မိန့်ဆိုထားရာဝယ် အဘယ်အနက်တို့၌ အဘယ့်ကြောင့် ပြုနိုင်သည်ကို သုတ်ထောက် ဖြေဆိုပါ။

* ဏာမို ရန္ဓသ ဇော ဘာဝကရဏေသု-သုတ်ကိုထောက်၍ ဘောအနက်, ကရိုဏ်း အနက်တို့၌သက်သော ဏပစ္စည်းကြောင့် န္ဓ,ကို ဇပြုနိုင်ပါသည်။

၅၉၁။ ဟနဿ ဃာတော

ဟန ဣစ္စေတဿ ဓာတုဿ သဗ္ဗဿ ဃာတာဒေသော ဟောတိ ဏာမို ပစ္စယေ ပရေ။ ။ ဥပဟနတီတိ ဥပဃာတော၊ ဂါဝေါ ဟနတီတိ ဂေါဃာတကော။

* ဏာမို၊ဏ,အနုဗန်ရှိသော ပစ္စည်းကြောင့်။ [ရှုအလို] ဏာမို၊ဏ,အက္ခရာရှိသော ကာရိတ်ပစ္စည်းကြောင့်။ဟနဿ၊အလုံးစုံသော ဟနဓာတ်၏။ဃာတော၊ဃာတပြုသည်။

http://www.dhammadownload.com

ဟောတိ၊၏။ ။ * ပရေနောက်ဖြစ်သော။ဏာမှိ ပစ္စယေ၊ဏ,အနုဗန်ရှိသော ပစ္စည်း ကြောင့်။သဗ္ဗဿ၊အလုံးစုံသော။ဟန ဂ္ဂစ္ဆေတဿ ဓာတုဿ၊ဟနဓာတ်၏။ဃာတာ ဒေသော၊ဃာတပြုသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ * ဥပဟနတိ၊ကပ်၍ ညှဉ်းဆဲတတ်၏။ဣတိ၊ ဤအကြောင်းကြောင့်။ဥပဃာတော၊မည်၏။ * ဂါဝေါ၊နွားတို့ကို။ဟနတိ၊သတ်တတ်၏။ ဣတိ၊ကြောင့်။ဂေါဃာတကော၊နွားသတ်သမားမည်၏။

➢ ဟနဿ+ဃာတော–ဟု ၂–ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➢ ဟနဓာတ်၏ ဃာတ,အပြုသည် မမြဲခြင်းအကြောင်း ။ ။ ဝဓော ဝါ သဗ္ဗတ္ထ- သုတ်ဖြင့် ဟနဓာတ်၏ ဝဓ,အပြုကို ဆိုလတ္တံ့ဖြစ်သောကြောင့် မမြဲပါ။ (အနိစ္စဝိဓိ)

➢ နိမိတ်–အရ ယူရမည့်ပစ္စည်းများ ။ ။ ဏပစ္စည်းနှင့် ကာရိတ် ဏေ, ဏယ, ဏာပေ, ဏာပယပစ္စည်း, ဏွုပစ္စည်း, ဏီပစ္စည်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

၅၉၂။ ဝဓော ဝါ သဗ္ဗတ္ထ

ဟန ဂ္ဂစ္ဆေတဿ ဓာတုဿ ဝဓာဒေသော ဟောတိ ဝါ သဗ္ဗတ္ထ ဌာနေသု။

ဟနတီတိ ဝဓော၊ ဝဓကော၊ အဝဓိ၊ အဟနိ ဝါ။

* (ကစ္စည်းအလို) သဗ္ဗတ္ထ၊အလုံးစုံသော အရာတို့၌။ (ရူအလို) သဗ္ဗတ္ထ၊အလုံးစုံသော ဝိဘတ်, ပစ္စည်းတို့ကြောင့်။ဟနဿ၊ဟနဓာတ်၏။ဝဓော၊ဝဓပြုသည်။ဝါ၊အချို့။ဟောတိ၊၏။

* သဗ္ဗတ္ထ၊အလုံးစုံသော။ဌာနေသု၊အရာတို့၌။ဟန ဂ္ဂစ္ဆေတဿ ဓာတုဿ၊ဟန ဓာတ်၏။ဝဓာဒေသော၊ဝဓပြုသည်။ဝါ၊အချို့။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

ဟနတိ၊ညှဉ်းဆဲတတ်၏။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။ဝဓော၊ဝဓကော၊မည်၏။ * အဝဓိ၊ညှဉ်းဆဲပြီ။ဝါ၊တစ်နည်းကား။အဟနိ၊ညှဉ်းဆဲပြီ။

➢ ဝဓော+ဝါ+သဗ္ဗတ္ထ–ဟု ၃–ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➢ သဗ္ဗတ္ထ–အရ / နိမိတ်ဖြစ်သင့်သော ပစ္စည်း, ဝိဘတ်များ ။ ။ ဏပစ္စည်း, ဏွု ပစ္စည်းနှင့် အဇ္ဇတနီ, ဘဝိဿန္တိ, ကာလာတိပတ္တိဝိဘတ်တို့ကို ယူရပါမည်။ (တစ်နည်း) ဝတ္တမာန်,စသော အာချာတ်ဝိဘတ်နှင့် ကိစ္စပစ္စည်း, ကိတပစ္စည်းတို့ကို ယူရပါမည်။(ဋီ)

➢ ဟနဓာတ်ကို ဝဓ,ပြုရခြင်းအကြောင်း ။ ။ ဟနဿ ဃာတော-သုတ်မှ ဟနဿ သဒ္ဒါ လိုက်လာသောကြောင့် ဟနဓာတ်ကို ဝဓပြုရပါသည်။

➢ သဗ္ဗတ္ထ အဓိပ္ပါယ် ။ ။ ဏ,အနုဗန်ရှိသော ပစ္စည်းသာ,မက ဝဓေတိ, စသော အာချာတ်အရာ, ဝဓိတွာ,စသော ကိတ်အရာတို့၌လည်း ဟနဓာတ်ကို ဝဓပြုစေလိုသော ကြောင့် "သဗ္ဗတ္ထ" ဟု ဆိုပါသည်။

➢ ဝါသဒ္ဒါ၏အနက် ။ ။ ဝါသဒ္ဒါသည် ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာအနက် ဖြစ်ပါသည်။

➢ ဝါသဒ္ဒါ ဆိုရကျိုး ။ ။ ဝါ-သဒ္ဒါဖြင့် အာချာတ်၌ဖြစ်စေ, ကိတ်၌ဖြစ်စေ ပါဠိ

http://www.dhammadownload.com

ပြယုဂ်ရှိသည့်အားလျော်စွာ ဟနဓာတ်ကို ဝဓပြုရမည်ဟု ပိုင်းခြားသတ်မှတ် ပြရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

➤ **ဝါသဒ္ဒါဖြင့် ဖြစ်ဆိုအပ်သော အဓိပ္ပါယ်** ။ ။ ဝါသဒ္ဒါသည် ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာ အနက်ရှိသောကြောင့် ပဋိဟာနီမိ, ပဋိဃော, သံဃော,စသည်၌ ဟနဓာတ်ကို ဝဓ, မပြုရခြင်း အသန္တဝိဓိ၊ ဝဓေတိ, ဟနတိ,စသည်၌ ဝဓ,အပြု မပြုခြင်း အနိစ္စဝိဓိကို ပိုင်းခြား ပြပါသည်။_______________________

၅၉၃။ **အာကာရန္တာန မာယော**

အာကာရန္တာနံ ဓာတူနံ အန္တသ အာကာရသ အာယာဒေသော ဟောတိ ဏာမှိ ပစ္စယေ ပရေ။

ဒဒါတီတိ ဒါယကော၊ ဒါနံ ဒါတုံ သီလံ ယဿာတိ ဒါနဒါယီ၊ မဇ္ဇံ ဒါတုံ သီလံ ယဿာတိ မဇ္ဇဒါယီ၊ နဂရံ ယာတုံ သီလံ ယဿာတိ နဂရယာယီ။

* ဏာမှိ၊ဏာ,အနုဗန်ရှိသော ပစ္စည်းကြောင့်။အာကာရန္တာနံ၊အာ,အက္ခရာ အဆုံးရှိသော ဓာတ်တို့၏ အစိတ်အာ၏။အာယော၊အာယပြုသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

* ပရေနောက်ဖြစ်သော။ဏာမှိ ပစ္စယေ၊ဏာ,အနုဗန်ရှိသော ပစ္စည်းကြောင့်။အာကာရန္တာနံ၊အာ,အက္ခရာ အဆုံးရှိကုန်သော။ဓာတူနံ၊ဓာတ်တို့၏။အန္တသ၊အစိတ်ဖြစ်သော။ အာကာရဿ၊အာ,အက္ခရာ၏။အာယာဒေသော၊အာယပြုသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

ဒဒါတိ၊ပေးတတ်၏။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။ဒါယကော၊ဒါယက မည်၏။ * ဒါနံ၊လှူဘွယ်ဝတ္ထုကို။ဒါတုံ၊ပေးလှူခြင်းငှာ။ယဿ၊အကြင်သူ၏။သီလံ၊အလေ့သည်။အတ္ထိ၊ရှိ၏။ဣတိ၊ကြောင့်။သော၊ထိုသူသည်။ဒါနဒါယီ၊မည်၏။ * မဇ္ဇံ၊ယစ်မျိုးကို။ဒါတုံ၊ပေးလှူခြင်းငှာ။ယဿ၊အကြင်သူ၏။သီလံ၊အလေ့သည်။အတ္ထိ၊ရှိ၏။ဣတိ၊ကြောင့်။သော၊ထိုသူသည်။မဇ္ဇဒါယီ၊မည်၏။ * နဂရံ၊မြို့သို့။ယာတုံ၊သွားရောက်ခြင်းငှာ။ယဿ၊အကြင်သူ၏။ သီလံ၊အလေ့သည်။အတ္ထိ၊ရှိ၏။ဣတိ၊ကြောင့်။သော၊ထိုသူသည်။နဂရယာယီ၊မည်၏။

➤ အာကာရန္တာနံ+အာယော–ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➤ **ဏာမှိ ပစ္စယေ–အရ / နိမိတ်–အရ** ။ ။ ဏ,အနုဗန်ပါသော ဏွုပစ္စည်း, ဏီ ပစ္စည်း, ဏပစ္စည်းတို့ကို ယူရပါမည်။

➤ **အာကာရန္တဓာတ်များ** ။ ။ ဒါဓာတ်, ယာဓာတ်, ပါဓာတ်, မာဓာတ်, စသည်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **အန္တ–သဒ္ဒါ ထည့်ဆိုရကျိုး** ။ ။ (အကာရာန်-ဟု မဆိုဘဲ) အန္တသဒ္ဒါ ထည့်ဆို ခြင်းသည် အာ,အက္ခရာ အဆုံးရှိသော ဓာတ်တို့၏ အစိတ်ဖြစ်သော အာ,အက္ခရာကို သာ အာယပြုရခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။ (ဋီကာ-၂၂၀)

http://www.dhammadownload.com

၅၉၄။ ပုရ သမုပ ပရိဟိ ကရောတိဿ ခ ခရာ ဝါ တပ္ပစ္စယေသု စ

ပုရ သံ ဥပ ပရိ က္ကစ္စေတေဟိ ကရောတိဿ ဓာတုဿ ခ ခရာဒေသာ ဟောန္တိ ဝါ တပ္ပစ္စယေ ပရေ, ဏာမှိ စ။

ပုရေ ကရီယတီတိ ပုရက္ခတော၊ သမ္မာ ကရီယတီတိ သင်္ခတော၊ ဥပ ဂန္တွာ ကရီယတီတိ ဥပက္ခတော၊ ပရိသမန္တတော ကရောတီတိ ပရိက္ခာရော၊ သံ ကရီယတီတိ သင်္ခါရော။ ဝါတိ ကိမတ္ထံ? ဥပဂန္တွာ ကရောတီတိ ဥပကာရော။

* တပ္ပစ္စယေသု စ၊တ,ပစ္စည်းတို့ကြောင့်ရင်း။ဏာမှိ စ၊ဏာပစ္စည်းကြောင့်ရင်း။ပုရ သမုပ ပရိဟိ၊ပုရ, သံ, ဥပ, ပရိသဒ္ဒါတို့မှ။ပရဿ၊နောက်ဖြစ်သော။ကရောတိဿ၊ကရဓာတ်၏။ ခ ခရာ၊ခပြု, ခရပြုတို့သည်။ဝါ၊အချို့။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ။ * ပရေ၊နောက်ဖြစ်သော။ တပ္ပစ္စယေ၊တ,ပစ္စည်းကြောင့်ရင်း။ဏာမှိ စ၊ဏာပစ္စည်းကြောင့်ရင်း။ပုရ သံ ဥပ ပရိ က္ကစ္စေတေဟိ၊ပုရ, သံ, ဥပ, ပရိသဒ္ဒါတို့မှ။ပရဿ၊သော။ကရောတိဿ ဓာတုဿ၊ကရဓာတ်၏။ ခ ခရာဒေသာ၊ခပြု, ခရပြုတို့သည်။ဝါ၊အချို့။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

* ပုရေ၊ရှေး၌။ကရီယတိ၊ပြုအပ်၏။က္ကတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။ပုရက္ခတော၊မည်၏။ * သမ္မာ၊ကောင်းစွာ။ကရီယတိ၊ပြုအပ်၏။က္ကတိ၊ကြောင့်။သင်္ခတော၊မည်၏။ * ဥပဂန္တွာ၊ကပ်၍။ကရီယတိ၊ပြုအပ်၏။က္ကတိ၊ကြောင့်။ဥပက္ခတော၊မည်၏။ * ပရိသမန္တတော၊ထက်ဝန်းကျင်မှ။ကရီယတိ၊ပြုအပ်၏။က္ကတိ၊ကြောင့်။ပရိက္ခာရော၊မည်၏။ [ပရိက္ခာရော၊ထက်ဝန်းကျင်မှ ပြုအပ်သော အသုံးအဆောင်] * သံကရီယတိ၊ပြုပြင်အပ်၏။က္ကတိ၊ကြောင့်။ သင်္ခါရော၊မည်၏။ * ဝါတိ ပဒံ၊ဝါ-ဟူသောပုဒ်သည်။ကိမတ္ထံ၊ဘာအကျိုးရှိသနည်း။ ဥပဂန္တွာ၊ကပ်၍။ကရောတိ၊ပြုတတ်၏။က္ကတိ၊ကြောင့်။ဥပကာရော၊ကျေးဇူးပြုခြင်း။

➢ ပုရသမုပပရိဟိ (ပုရ သံ+ဥပ ပရိဟိ) +ကရောတိဿ+ခ ခရာ+ဝါ+တပ္ပစ္စယေသု+ စ-ဟု ၆-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➢ တပ္ပစ္စယေသု-ဟု ဗဟုဝုစ်ဖြင့် ညွှန်ပြရကျိုး ။ ။ ပုရက္ခတွာ, သင်္ခရိတုံ, စသည်တို့၌ တ,အက္ခရာပါသော တွာပစ္စည်း, တုံပစ္စည်း, စသည်တို့ကြောင့်လည်း ကရဓာတ်ကို ခပြု, ခရပြုရခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

➢ နိမိတ်-အရ / ကရဓာတ်ကို ခ, ခရပြုရာ၌ နိမိတ်အရ ယူရမည့်ပစ္စည်းများ ဏာ, တ, တုံ, တုန, တွာန, တွာပစ္စည်းတို့ကို ယူရပါမည်။ (ပုံစံ) သင်္ခါရော၊ သင်္ခတော၊ သင်္ခရိတုံ၊ သင်္ခရိတုန၊ သင်္ခရိတွာန၊ သင်္ခရိတွာ။

➢ သံပုဗ္ဗ ကရဓာတ်ကို ခရပြုရာ၌ ဖြစ်သင့်သော နိမိတ် ။ ။ ပရောက္ခာ, ဟိယျတ္တနီ ကြဉ် အာချာတ်ဝိဘတ် ၆-မျိုးနှင့် ဏာ, တ, တုံ, တုန, တွာန, တွာပစ္စည်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

➤ **သစ်ါရော, ပရိက္ခာရော-တို့၌ ခတ်၏အာဒေသကို ဝုဒ္ဓိပြုနိုင်ခြင်းအကြောင်း** ဌာနဖြစ်သော ကရ,သဒ္ဒါ၏ ခတ်ဟူသောအမည်ကို ဌာနီဖြစ်သော ခရ,အပြု၌ တင်စား၍ ထိုဌာနီဖြစ်သော ခရ,အပြုကို ဌာနူပစာရအားဖြင့် ခတ်ဟု ခေါ်ဆိုနိုင်သော ကြောင့် (ခတ်၏ အာဒေသကိုလည်း) ဝုဒ္ဓိပြုနိုင်ပါသည်။

➤ **စသဒ္ဒါ၏အနက်** ။ ။ စသဒ္ဒါသည် သမ္ပိဏ္ဍနအနက် (တစ်နည်း) အနုကဍ္ဎန အနက် ဖြစ်ပါသည်။ ➤ **စသဒ္ဒါ ဆိုရကျိုး** ။ ။ စသဒ္ဒါဖြင့် ဏပစ္စည်းကို ပေါင်းခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။ (တစ်နည်း) ဏမှိ ရန္တဿ ဇော-သုတ်မှ ဏမှိ-ဟူသော နိမိတ်ပုဒ်ကို မိမိသုတ်သို့ လိုက်ဖို့ရန် ဆွဲငင်ခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။ (နိဒ္ဒေသ)

➤ **ဝါသဒ္ဒါ၏အနက်** ။ ။ ဝါသဒ္ဒါသည် ဝိကပ်အနက် ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ဝါသဒ္ဒါဆိုရကျိုး** ။ ။ ဝါသဒ္ဒါဖြင့် ဥပကာရော,စသော ပြယုဂ်တို့၌ ခပြု, ခရပြုကို တားမြစ်ရခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

➤ **ဤသုတ်ဖြင့် တ,စသော ပစ္စည်းနောင်းမှသာ ကရခတ်ကို ခရပြုနိုင်သလော**

➤ **ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ရနိုင်သော အကျိုး** ။ ။ ပုရသမုပ ပရိယိ ကရောတိဿ ခ ခရာ ဝါ-ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် အဘိသင်္ခရောတိ, စသည်၌ တိ,စသော ဝိဘတ်တို့ကြောင့်လည်း <u>သံပုဗ္ဗ ကရခတ်ကို ခရပြုနိုင်ပါသည်။</u>/<u>ခရပြုရခြင်းအကျိုးရှိပါသည်။</u>

၅၉၅။ တဝေ တုနာဒီသု ကာ

တဝေ တုန္ ဣစ္စေဝမာဒီသု ပစ္စယေသု ကရောတိဿ ခတုဿ ကာ အာဒေသော ဟောတိ ဝါ။ ။ ကာတဝေ၊ ကာတုံ၊ ကတ္တုံ ဝါ၊ ကာတုန၊ ကတ္တုန ဝါ

* တဝေ တုနာဒီသု၊တဝေ, တုန,စသော ပစ္စည်းတို့ကြောင့်။ကရောတိဿ၊ကရ ခတ်၏။ကာ၊ကာပြုသည်။ဝါ၊အချို့။ဟောတိ၊၏။ ။ တဝေ တုန ဣစ္စေဝမာဒီသု ပစ္စယေသု၊တဝေ, တုန,စသော ပစ္စည်းတို့ကြောင့်။ကရောတိဿ ခတုဿ၊ကရခတ်၏။ ကာအာဒေသော၊ကာပြုသည်။ဝါ၊အချို့။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ * ကာတဝေ၊ကာတုံ၊ပြုခြင်းငှာ။ ဝါ၊တစ်နည်းကား။ကတ္တုံ၊ပြုခြင်းငှာ။ကာတုန၊ပြု၍။ဝါ၊ တစ်နည်းကား။ကတ္တုန၊ပြု၍။

➤ တဝေ တုနာဒီသု+ကာ-ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➤ **လိုက်ပုဒ်** ။ ။ ဤသုတ်သို့ ပုရသမုပ,စသောသုတ်မှ ကရောတိဿ, ဝါ,သဒ္ဒါတို့ လိုက်လာပါသည်။ ➤ **အာဒိ-အရ** ။ ။ တုံ, တွာန, တွာ, တဗ္ဗပစ္စည်းတို့ကို ယူရပါမည်။

➤ **နိမိတ်-အရ** ။ ။ တဝေ, တုန, တုံ, တွာန, တွာ, တဗ္ဗပစ္စည်းတို့ကို ယူရပါမည်။

➤ **အာဒိသဒ္ဒါ ဆိုရကျိုး** ။ ။ အာဒိသဒ္ဒါဖြင့် ကာတုံ, ကတ္တွာန, ကတ္တွာ, ကာတဗ္ဗ စသော ပြယုဂ်တို့၌ တုံ, တွာန, တွာ, တဗ္ဗပစ္စည်းတို့ကြောင့်လည်း ကရခတ်ကို ကာပြု ရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

➢ **တဝေ, တုနပစ္စည်းဆုံးသော ပုဒ်တို့ကို နိပါတ်ပုဒ်ဟု ဆိုရခြင်းအကြောင်း**

တဒ္ဓိတ သမာသ ကိတကာ နာမံဝါ တဝေ တုနာဒီသုစ-သုတ်၌ အတဝေ တုနာဒီသု-ဟု နာမ်ငဲ့ခြင်းကို တားမြစ်ထားသောကြောင့် -- နိပါတ်ဟု ဆိုရပါသည်။

➢ **ကတွာ ပုဒ်အဆုံးအဖြတ်** ။ ။ ကတွာ-သည် ပုဒ်ကြီးလေးမျိုးတို့တွင် နိပါတ်ပုဒ် ဖြစ်ပါသည်။

➢ **တဝေ, တုနပစ္စည်းဆုံးသော ပုဒ်တို့ကို နာမ် မငဲ့ရခြင်းအကြောင်း**

နိပါတ်ပုဒ်ဖြစ်သောကြောင့် နာမ် မငဲ့ရပါ။ [တတောစ ဝိဘတ္တိယော-သုတ်၌ စသဒ္ဒါဖြင့် ဝိဘတ်သက်၍ သဗ္ဗာသ မာဝုသော ပသဂ္ဂ နိပါတာဒီဟိစ-သုတ်ဖြင့် ဝိဘတ်ချေ]

၅၉၆။ ဂမ ခန ဟနာဒီနံ တုံ တဗ္ဗာဒီသု န

ဂမ ခန ဟန ဣစ္စေဝမာဒီနံ ဓာတူနံ အန္တော နကာရော ဟောတိ ဝါ တုံ တဗ္ဗာဒီသု ပစ္စယေသု။

ဂန္တုံ၊ ဂမိတုံ၊ ဂန္တဗ္ဗံ၊ ဂမိတဗ္ဗံ၊ ခန္တုံ၊ ခနိတုံ၊ ခန္တဗ္ဗံ၊ ခနိတဗ္ဗံ၊ ဟန္တုံ၊ ဟနိတုံ၊ ဟန္တဗ္ဗံ၊ ဟနိတဗ္ဗံ၊ မန္တုံ၊ မနိတုံ၊ မန္တဗ္ဗံ၊ မနိတဗ္ဗံ။

အာဒိဂ္ဂဟဏံ ကိမတ္ထံ? တုနဂ္ဂဟဏတ္ထံ၊ ဂန္တူန၊ ခန္တူန၊ ဟန္တူန၊ မန္တူန။

* (ကစ္စည်းအလို) တုံ တဗ္ဗာဒီသု၊တုံပစ္စည်း, တဗ္ဗ, အစရှိသော ပစ္စည်းတို့ကြောင့်။ ဂမ ခန ဟနာဒီနံ၊ဂမု, ခနု, ဟန,အစရှိသော ဓာတ်တို့၌ အစိတ်တို့၏။န၊နပြုသည်။ဝါ၊ အချို့။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ [ရူ-အလို] တုံ တဗ္ဗာဒီသု၊တုံ, တဗ္ဗ, တဝေ, တုန, တွာန, တွာ အစရှိကုန်သော အစ၌ တ,အက္ခရာရှိသော ပစ္စည်းတို့ကြောင့်။ဂမ ခန ဟနာဒီနံ၊ဂမ, ခန, ဟန, အစရှိကုန်သော မ,အက္ခရာ န,အက္ခရာ အဆုံးရှိကုန်သော ဓာတ်တို့၏။အန္တဿ၊ အဆုံးဖြစ်သော မ, န,အက္ခရာ၏။န၊နပြုသည်။ဝါ၊အချို့။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

[ဝုတ္တိအနက်] တုံ တဗ္ဗာဒီသု ပစ္စယေသု၊တုံ, တဗ္ဗ, အစရှိသော ပစ္စည်းတို့ကြောင့်။ ဂမ ခန ဟန ဣစ္စေဝမာဒီနံ၊ဂမု, ခနု, ဟန, အစရှိကုန်သော။ဓာတူနံ၊ဓာတ်တို့၏။အန္တဿ၊ အစိတ်၏။နကာရော၊နပြုသည်။ဝါ၊အချို့။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

ဂန္တုံ၊ဂမိတုံ၊သွားခြင်းငှာ။ဂန္တဗ္ဗံ၊ဂမိတဗ္ဗံ၊သွားအပ်၏။ခန္တုံ၊ခနိတုံ၊တူးဖြို့ခြင်းငှာ။ခန္တဗ္ဗံ၊ခနိတဗ္ဗံ၊တူးဖြို့အပ်၏။ ဟန္တုံ၊ဟနိတုံ၊သတ်ခြင်းငှာ။ ဟန္တဗ္ဗံ၊ဟနိတဗ္ဗံ၊သတ်အပ်၏။ မန္တုံ၊မနိတုံ၊ သိခြင်းငှာ။ မန္တဗ္ဗံ၊မနိတဗ္ဗံ၊သိအပ်၏။ * အာဒိဂ္ဂဟဏံ၊အာဒိသဒ္ဒါသည်။ကိမတ္ထံ၊ဘာအကျိုးရှိသနည်း။တုနဂ္ဂဟဏတ္ထံ၊တုနပစ္စည်းကို ယူခြင်းအကျိုးရှိ၏။ဂန္တူန၊သွား၍။ ခန္တူန၊တူးဖြို့၍။ ဟန္တူန၊သတ်၍။ မန္တူန၊သိ၍။

➢ ဂမ ခန ဟနာဒီနံ+တုံ တဗ္ဗာဒီသု+န-ဟု ၃-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➢ လိုက်ပုဒ် ။ ။ ဤသုတ်သို့ အာကာရန္တာန မာယော-သုတ်မှ အန္တဿ,သဒ္ဒါ၊ ပုရ

http://www.dhammadownload.com

သမုပ,စသောသုတ်မှ ဝါသဒ္ဒါတို့ လိုက်လာပါသည်။

➤ ဤသုတ်က တားမြစ်သောသုတ် - ဂမ ခန ဟန ရမာဒိန မန္တော။

➤ တုံ တဗ္ဗာဒိသု-၌ အာဒိသဒ္ဒါ ဆိုရကျိုး ။ ။ (ကစ္စည်းအလို) အာဒိသဒ္ဒါဖြင့် ဂန္တုန, ခန္တုန, ဟန္တုန, မန္တုန ပြယုဂ်တို့၌ တုနပစ္စည်းကြောင့်လည်း ဓာတွန် မ,အက္ခရာ န,အက္ခရာတို့ကို နပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။ (ရူပသိဒ္ဓိ-အလို) အာဒိသဒ္ဒါဖြင့် တ,အက္ခရာပါသော တဝေ, တုန, တွာန, တွာပစ္စည်းတို့ကြောင့် ဂန္တဝေ, ဂန္တုန, ဂန္တွာန, ဂန္တွာ ပြယုဂ်တို့၌ ဓာတွန် မ,ကို နပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

➤ ဂမ ခန ဟနာဒိနံ-၌ အာဒိ-အရ ။ ။ မန,စသော ဓာတ်ကို ယူရပါမည်။

(တစ်နည်း) မကာရန္တ, နကာရန္တဓာတ်တို့ကို ယူရပါမည်။ (ပုံစံ) မန္တုံ၊ မန္တဗ္ဗံ။

➤ တုံ တဗ္ဗာဒိသု န-၌ အာဒိ-အရ ။ ။ တုန, တဝေ, တွာန, တွာ, တာယေ, စသော တ,အက္ခရာ အစ,ပါသော ပစ္စည်းတို့ကို ယူရပါမည်။

➤ အာဒိသဒ္ဒါနှစ်ခု ထားခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက် ။ ။ ဂမ ခန ဟနာဒိနံ-၌ မန, စသော နကာရန္တဓာတ်တို့ကို ယူဘို့ရန်အတွက် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် အာဒိသဒ္ဒါကို ထားပါသည်။ တုံ တဗ္ဗာဒိသု န-၌ တုနပစ္စည်းကို ယူဘို့ရန်အတွက် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် အာဒိသဒ္ဒါကို ထားပါသည်။ (ကစ္စည်း)

➤ နပြုရာ၌ ဖြစ်သင့်သော နိမိတ် ။ ။ တုံ, တဗ္ဗ, တဝေ, တုန, တွာန, တွာ, တာယေပစ္စည်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ ခန္တုံ, ခန္တဗ္ဗံ-တို့၌ န,ကို န,ထပ်ပြုရခြင်းအကြောင်း ။ ။ တုံ, တဗ္ဗ,စသော ပစ္စည်း နောင်းရာ၌ မကာရန္တဓာတ်, နကာရန္တဓာတ်တို့၏ ကာရိယချင်း တူသည်၏အဖြစ်ကို သိစေလိုသောကြောင့် ဓာတွန် န,ကို န,ထပ်ပြုရပါသည်။

➤ ခန, ဟန,စသည်တို့၌ န,ကို န,ထပ်ပြုရကျိုး ။ ။ ဂမ ခန ဟန ရမာဒိန မန္တော-သုတ်ဖြင့် ဓာတွန်ချေခြင်းကို တားမြစ်ရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

၅၉၇။ သဗ္ဗေဟိ တုနာဒီနံ ယော

သဗ္ဗေဟိ ဓာတူဟိ တုနာဒီနံ ပစ္စယာနံ ယကာရာဒေသော ဟောတိ ဝါ။

အဘိဝန္ဒိယ၊ အဘိဝန္ဒိတွာ၊ ဩဟာယ၊ ဩဟိတွာ၊ ဥပနိယ၊ ဥပနေတွာ၊ ပဿိယ၊ ပဿိတွာ၊ ဥဒ္ဒိဿ၊ ဥဒ္ဒိသိတွာ၊ အာဒါယ၊ အာဒိယိတွာ။

* (ကစ္စည်းအလို) သဗ္ဗေဟိ၊ခပ်သိမ်းကုန်သော ဓာတ်တို့မှ။ပရေသံ၊နောင်းကုန်သော။ တုနာဒီနံ၊တုန,စသော ပစ္စည်းတို့၏။ယော၊ယပြုသည်။ဝါ၊အချို့။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

(ရူ-အလို) သဗ္ဗေဟိ၊ခပ်သိမ်းသော ဥပသာရရှိကုန်, ဥပသာရ မရှိကုန်သော။ဓာတူဟိ၊ ဓာတ်တို့မှ။ပရေသံ၊နောင်းကုန်သော။တုနာဒီနံ၊တို့၏။ယော၊ယပြုသည်။ဝါ၊အချို့။ဟောတိ၊

http://www.dhammadownload.com

ဖြစ်၏။ ။ (ဂုတ္တိအနက်) သဗ္ဗေဟိ၊ခပ်သိမ်းကုန်သော။ဓာတူဟိ၊ဓာတ်တို့မှ။ပရေသံ၊ကုန်သော။တုနာဒီနံ ပစ္စယာနံ၊တုန,စသော ပစ္စည်းတို့၏။ယကာရာဒေသော၊ယပြုသည်။ဝါ၊အချို့။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ အဘိဝန္ဒိယ၊အဘိဝန္ဒိတွာ၊ရှိခိုး၍။ပြဟာယ၊ပြဟိတွာ၊စွန့်ပစ်၍။ဥပနီယ၊ဥပနေတွာ၊ဆောင်၍။ပဿိယ၊ပဿိတွာ၊ရှုမြင်၍။ဥဒ္ဒိဿ၊ဥဒ္ဒိသိတွာ၊ညွှန်းပြ၍။အာဒါယ၊အာဒိယိတွာ၊ယူ၍။

▶ သဗ္ဗေဟိ+တုနာဒီနံ+ယော-ဟု ၃-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

▶ **အာဒိ-အရ** ။ ။ ပုဗ္ဗကာလေက ကတ္တုကာနံ တုန တွာန တွာဝါ-သုတ်၌ တုနကို အစထား၍ ဆိုခဲ့သောကြောင့် တွာန, တွာပစ္စည်းတို့ကို ယူရပါမည်။

▶ **နိမိတ်-အရ ယူရမည့်ဓာတ်** ။ ။ ဥပသာရပုဒ် ရှေ့ရှိသောဓာတ်, ဥပသာရပုဒ် ရှေ့မရှိသော ဓာတ်အားလုံးတို့ကို ယူရပါမည်။ (ပုံစံ) အဘိဝန္ဒိယ၊ ပဿိယ။

▶ **ကာရီ-အရ** ။ ။ တုန, တွာန, တွာပစ္စည်းတို့ကို ယူရပါမည်။

▶ **သဗ္ဗေဟိ ဓာတူဟိ-အရ** ။ ။ အဘိပုဗ္ဗ ဝန္ဒဓာတ်, အဝပုဗ္ဗ ဟာဓာတ်, ဥပပုဗ္ဗ နီဓာတ်, ဒိသဓာတ်, အာပုဗ္ဗ ဒါဓာတ်တို့ကို ယူရပါမည်။

▶ **ဤသုတ်ဖြင့် တုနာဒိပစ္စည်းကို ယ,သာ ပြုနိုင်ပါသလော?**

▶ **ယောဂဝိဘာဂ** ။ ။ လဒ္ဓါ, လဒ္ဓါန, အနုဘဝိယာန, ဘိဒါ ပုံစံတို့၌ သဗ္ဗေဟိ တုနာဒီနံ-ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် တုန,စသော ပစ္စည်းတို့ကို ဒ္ဓါပြု, ဒ္ဓါနပြု, ယာနပြု, အာပြုနိုင်ပါသည်။

၅၉၈။ စနန္တေဟိ ရစ္စံ

စကာရ နကာရန္တေဟိ ဓာတူဟိ တုနာဒီနံ ပစ္စယာနံ ရစ္စာဒေသော ဟောတိ ဝါ။ ။ ဝိဝိစ္စ၊ အာဟစ္စ၊ ဥပဟစ္စ။ ဝါတိ ကိမတ္ထံ? ဟန္တွာ။

* စနန္တေဟိ၊စ,အက္ခရာ န,အက္ခရာ အဆုံးရှိသော ဓာတ်တို့မှ။ပရေသံ၊နောင်းကုန်သော။တုနာဒီနံ၊တုန,စသော ပစ္စည်းတို့၏။ရစ္စံ၊ရစ္စပြုသည်။ဝါ၊အချို့။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

* စကာရ နကာရန္တေဟိ၊စ,အက္ခရာ န,အက္ခရာ အဆုံးရှိကုန်သော။ဓာတူဟိ၊ဓာတ်တို့မှ။ပရေသံ၊ကုန်သော။တုနာဒီနံ ပစ္စယာနံ၊တုန,စသော ပစ္စည်းတို့၏။ရစ္စာဒေသော၊ရစ္စပြုသည်။ဝါ၊အချို့။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ ဝိဝိစ္စ၊ကင်းဆိတ်၍။အာဟစ္စ၊ဥပဟစ္စ၊ထိခိုက်၍။ ဝါတိ ပဒံ၊ဝါ-ဟူသောပုဒ်သည်။ကိမတ္ထံ၊အဘယ်အကျိုးရှိသနည်း။ဟန္တွာ၊သတ်၍။

▶ စနန္တေဟိ+ရစ္စံ-ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

▶ **လိုက်ပုဒ်** ။ ။ ဤသုတ်သို့ ပုရ သမုပ,စသော သုတ်မှ ဝါ,သဒ္ဒါ၊ သဗ္ဗေဟိ တုနာဒီနံ ယော-သုတ်မှ တုနာဒီနံ,သဒ္ဒါတို့ လိုက်လာပါသည်။

▶ **စနန္တေဟိ-အရ / နိမိတ်-အရ ယူရမည့်ဓာတ်များ** ။ ။ ဝိပုဗ္ဗ ဝိစဓာတ်, ပစ

http://www.dhammadownload.com

ဓာတ်, ဝိပုဗ္ဗ မုစဓာတ်, အာပုဗ္ဗ ဟနဓာတ်, ပဋိပုဗ္ဗ ဣဓာတ်, ကရဓာတ်တို့ဖြစ်ပါသည်။

➤ ကာရိ-အရ ။ ။ တုနပစ္စည်း, တွာပစ္စည်းတို့ကို ယူရပါမည်။

➤ ဤသုတ်၏ ကာရိ ဖြစ်သင့်သောသုတ် ▪ သဗ္ဗေဟိ တုနာဒီနံ ယော။

➤ စ,ကာရန္တဓာတ် ။ ။ ဝိပုဗ္ဗ ဝိစဓာတ် (ပစ,ဓာတ်, ဝိပုဗ္ဗ မုစဓာတ်)

➤ န,ကာရန္တဓာတ် ။ ။ အာပုဗ္ဗ ဟနဓာတ်, ဥပုဗ္ဗ ဟနဓာတ်-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ ဤသုတ်ဖြင့် စ,ကာရန္တ န,ကာရန္တဓာတ်တို့နောင်သာ ရစ္စပြုနိုင်ပါသလော?

➤ ရစ္စ-ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ရနိုင်သောအကျိုး ။ ။ ပဋိစ္စ, အဝေစ္စ, ဥပေစ္စ သက္ကစ္စ ပုံစံတို့၌ ရစ္စ-ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ပတိပုဗ္ဗ ဣဓာတ်, အဝပုဗ္ဗ ဣဓာတ်, ဥပပုဗ္ဗ ဣဓာတ်, သံပုဗ္ဗ ကရဓာတ်တို့နောင်မှလည်း တွာပစ္စည်းကို ရစ္စပြုနိုင်ပါသည်။

➤ ဝါသဒ္ဒါ၏အနက် ။ ။ ဝါသဒ္ဒါသည် ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာအနက် ဖြစ်ပါသည်။

➤ အဓိကာရ ဝါသဒ္ဒါဖြင့် ဖြဆိုအပ်သော အဓိပ္ပါယ် ။ ။ ဝါသဒ္ဒါဖြင့် ဝိဝိစ္စ, ဝိဝိစ္စတွာ, အာဟစ္စ, ဥပဟစ္စ, အာဟန္ဒွာ, ဥပဟန္ဒွာ ပြယုဂ်တို့ဝယ် စကာရန္တဓာတ်, ဟနဓာတ်, ကရဓာတ်, ဣဓာတ်တို့၌ ရံခါ ရစ္စပြုရခြင်း အနိစ္စဝိဓိ၊ အဝမည, အဝမညိတွာ ပြယုဂ်တို့ဝယ် ဟနဓာတ်မှ တစ်ပါးသော နကာရန္တဓာတ်တို့၌ ရစ္စ မပြုရခြင်း အသန္တဝိဓိကို ပိုင်းခြားပြပါသည်။

၅၉၉။ ဒိသာ သွာန သွာ န္တလောပေါ စ

ဒိသ ဣစ္စေတာယ ဓာတုယာ တုနာဒီနံ ပစ္စယာနံ သွာန သွာဒေသာ ဟောန္တိ အန္တလောပေါ စ။ ။ ဒိသွာန၊ ဒိသွာ။

* ဒိသာ၊ဒိသဓာတ်မှ။ပရေသံ၊နောင်းကုန်သော။တုနာဒီနံ၊တုန,စသော ပစ္စည်းတို့၏၊ သွာန သွာ၊သွာနပြု, သွာပြုတို့သည်။ဝါ၊အချို့။ဟောန္တိ၊ကုန်၏။အန္တလောပေါ၊အစိတ်ဓာတွန်၏ ကျေခြင်းသည်လည်း။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * ဒိသ ဣစ္စေတာယ ဓာတုယာ၊ ဒိသဓာတ်မှ။ပရေသံ၊ကုန်သော။တုနာဒီနံ ပစ္စယာနံ၊တုန,စသော ပစ္စည်းတို့၏။သွာန သွာ ဒေသာ၊သွာနပြု, သွာပြုတို့သည်။ဟောန္တိ၊ကုန်၏။အန္တလောပေါ၊အစိတ်ဓာတွန်၏ ကျေခြင်းသည်လည်း။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ ဒိသွာန၊ဒိသွာ၊မြင်၍။

➤ ဒိသာ+သွာန သွာ+အန္တလောပေါ+စ-ဟု ၄-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိ/လောပဝိဓိ

➤ စသဒ္ဒါ၏အနက် ။ ။ စသဒ္ဒါသည် သမ္ပိဏ္ဍနအနက် ဖြစ်ပါသည်။

➤ စသဒ္ဒါဖြင့် ဖြဆိုအပ်သော အဓိပ္ပါယ် ။ ။ စသဒ္ဒါဖြင့် တုန,စသော ပစ္စည်းတို့ကိုသာ သွာနပြု, သွာပြုသည် မဟုတ်၊ ဓာတွန် သ,ကိုလည်း ချေသေး၏ဟု ပေါင်းပါသည်။

➤ ဤသုတ် အဓိအရင် မပြုခြင်းအကြောင်း ။ ။ ဒိသဓာတ်နောင်သက်သော တွာ ပစ္စည်းကို သွာန, သွာ မပြုဘဲ ပဿိတုန, ပဿိတွာ,စသော ရုပ်များရှိနေသောကြောင့်

http://www.dhammadownload.com

မမြဲပါ။ (အနိစ္စဝိဓိ-သာ ဖြစ်ပါသည်။)

➤ **တုနာဒိပစ္စည်းတို့၏ ကာရိယများ** ။ ။ သဗ္ဗေဟိ တုနာဒီနံ ယော-သုတ်ကိုထောက်၍ ယပြု၊ စနန္တေဟိ ရစ္စ-သုတ်ကိုထောက်၍ ရစ္စပြု၊ ဒိသာ သွာန သွာန္တလောပေါစ-သုတ်ကိုထောက်၍ သွာနပြု၊ သွာပြု၊ မဟာဒဘေဟိ မ္မယုဗ္ဗုဒ္ဓါစ-သုတ်ကိုထောက်၍ မ္မပြု၊ ယုပြု၊ ဗ္ဗပြု၊ ဒ္ဓပြု၊ ဒ္ဓါပြုတို့ ဖြစ်ပါသည်။

၆၀၀။ **မ ဟ ဒ ဘေဟိ မ္မ ယု ဗ္ဗ ဒ္ဓ ဒ္ဓါ စ**

မ ဟ ဒ ဘ က္ကစ္စေဝမန္တေဟိ ဓာတူဟိ တုနာဒီနံ ပစ္စယာနံ မ္မ ယု ဗ္ဗ ဒ္ဓ ဒ္ဓါ အာဒေသာ ဟောန္တိ ဝါ အန္တလောပေါ စ။

အာဂမ္မ၊ အာဂမိတွာ၊ ဩက္ကမ္မ၊ ဩက္ကမိတွာ၊ ပဂ္ဂယှ၊ ပဂ္ဂဏှိတွာ၊ ဥပ္ပဇ္ဇ၊ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ၊ အာရဗ္ဘ၊ အာရဘိတွာ၊ အာရဒ္ဓ၊ အာရဘိတွာ။

* မ ဟ ဒ ဘေဟိ၊မ, ဟ, ဒ, ဘ, အဆုံးရှိသော ဓာတ်တို့မှ၊ပရေသံ၊နောင်းကုန်သော။တုနာဒီနံ၊တုန,စသော ပစ္စည်းတို့၏။မ္မယုဗ္ဗုဒ္ဓါစ၊မ္မပြု, ယုပြု, ဗ္ဗပြု, ဒ္ဓပြု, ဒ္ဓါပြုတို့သည်လည်း။ဝါ၊အချို့။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။အန္တလောပေါစ၊အစိတ်ဓာတွန်၏ ကျေခြင်းသည်လည်း။ဟောတိ၊၏။ ။ * မ ဟ ဒ ဘ က္ကစ္စေဝမန္တေဟိ၊မ, ဟ, ဒ, ဘ, အဆုံးရှိကုန်သော။ဓာတူဟိ၊ဓာတ်တို့မှ၊ပရေသံ၊နောင်းကုန်သော။တုနာဒီနံ ပစ္စယာနံ၊တုန,စသော ပစ္စည်းတို့၏။မ္မယုဗ္ဗုဒ္ဓါ အာဒေသာ၊မ္မပြု, ယုပြု, ဗ္ဗပြု, ဒ္ဓပြု, ဒ္ဓါပြုတို့သည်လည်း။ဝါ၊အချို့။ဟောန္တိ၊ကုန်၏။အန္တလောပေါစ၊အစိတ်ဓာတွန်၏ ကျေခြင်းသည်လည်း။ဟောတိ၊၏။

အာဂမ္မ၊အာဂမိတွာ၊လာ၍။ ဩက္ကမ္မ၊ဩက္ကမိတွာ၊သက်၍။ ပဂ္ဂယှ၊ပဂ္ဂဏှိတွာ၊ချီးမြှောက်၍။ ဥပ္ပဇ္ဇ၊ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ၊ဖြစ်၍။ အာရဗ္ဘ၊အာရဘိတွာ၊အာရဒ္ဓ၊အာရဘိတွာ၊အားထုတ်၍။

➤ **မဟာဒဘေဟိ+မ္မယုဗ္ဗုဒ္ဓါ+စ–ဟု ၃–ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိ/လောပဝိဓိသုတ်**

➤ **မ,ကာရန္တဓာတ်** ။ ။ အာပုဗ္ဗ ဂမုဓာတ်, အဝပုဗ္ဗ ကမုဓာတ်, အဘိပုဗ္ဗ ရမုဓာတ် တို့ ဖြစ်ပါသည်။ (ပုံစံ) အာဂမ္မ၊ ဩက္ကမ္မ၊ အဘိရမ္မ။

➤ **ဟ,ကာရန္တဓာတ်** ။ ။ ပပုဗ္ဗ ဂဟဓာတ်, သံပုဗ္ဗ မုဟဓာတ်, အာပုဗ္ဗ ရုဟဓာတ် တို့ ဖြစ်ပါသည်။ (ပုံစံ) ပဂ္ဂယှ၊ သမ္မုယှ၊ အာရုယှ။

➤ **ဒ,ကာရန္တဓာတ်** ။ ။ ပဒဓာတ်, ဆိဒိဓာတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။(ပုံစံ) ဥပ္ပဇ္ဇ၊ ဆိဇ္ဇ။

➤ **ဘကာရန္တဓာတ်** ။ ။ အာပုဗ္ဗ ရဘဓာတ်, ဥပပုဗ္ဗ လဘဓာတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။ (ပုံစံ) အာရဗ္ဘ၊ ဥပလဗ္ဘ။

➤ **ဤသုတ်ဖြင့် စီရင်ပုံ / နိမိတ်, ကာရီ, ကာရိယစဉ်ပုံ** ။ ။ မ,ကာရန္တဓာတ်နောင် သက်သော တုန,စသော ပစ္စည်းကို မ္မပြုရမည်။ (ပုံစံ) အာဂမ္မ,စသည်။ ဟ,ကာရန္တဓာတ် နောင် သက်သော တုန,စသော ပစ္စည်းကို ယှပြုရပါမည်။ (ပုံစံ) ပဂ္ဂယှ,စသည်။ ဒ,ကာရန္တ

http://www.dhammadownload.com

ဓာတ်နောင်သက်သော တုန,စသော ပစ္စည်းကို ၦပြုရပါမည်။ (ပုံစံ) ဥပ္ပဋ္ဌ,စသည်။ ဘ, ကာရန္တဓာတ်နောင်သက်သော တုန,စသော ပစ္စည်းကို ဋ္ဌပြု, ဒ္ဓပြုရပါမည်။ (ပုံစံ) အာရဋ္ဌ၊ အာရဒ္ဓ,စသည်။

➢ **စသဒ္ဒါ၏ အနက်** ॥ ॥ စသဒ္ဒါသည် သမ္ပိဏ္ဍနအနက် ဖြစ်ပါသည်။

➢ **စသဒ္ဒါဖြင့် သိစေအပ်သော အဓိပ္ပါယ်** ॥ ॥ စသဒ္ဒါဖြင့် မ္ဗ, ယှ, ဋ္ဌ, ဌ္ဌ, ဒ္ဓ,သာ ပြုသည်မဟုတ်၊ ဓာတွန်ဗျည်းကိုလည်း ချေသေး၏ဟု ပေါင်းပါသည်။

၆၀၁။ **တဒ္ဓိတ သမာသ ကိတကာ နာမံ ဝါ တဝေ တုနာဒိသု စ**

တဒ္ဓိတ သမာသ ကိတက ဣစ္စေဝမန္တာ သဒ္ဒါ နာမံဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ တဝေ တုန တွာန တွာဒိပစ္စယန္တေ ဝဇ္ဇေတွာ။ ॥

ဝါသိဋ္ဌော၊ ပတ္တဓမ္မော၊ ကုမ္ဘကာရော၊ ဣစ္စေဝမာဒိ။

* အတဝေ တုနာဒိသု၊တဝေ, တုန,စသော နိပါတ်ပစ္စည်း အဆုံးရှိသော သဒ္ဒါတို့ကို ကြဉ်၍။တဒ္ဓိတသမာသ ကိတကာစ၊တဒ္ဓိတ်, သမာသ်, ကိတ်သဒ္ဒါတို့ကိုလည်း။နာမံဝ၊ နာမ်ကိုကဲ့သို့။ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ရှုမှတ်အပ်ကုန်၏။ ॥ * တဝေ တုန တွာန တွာဒိပစ္စယန္တေ၊တဝေ, တုန, တွာန, တွာ,စသော နိပါတ်ပစ္စည်း အဆုံးရှိသော သဒ္ဒါတို့ကို။ဝဇ္ဇေတွာ၊ကြဉ်၍။ တဒ္ဓိတ သမာသ ကိတက ဣစ္စေဝမန္တာ သဒ္ဒါ၊တဒ္ဓိတ်, သမာသ်, ကိတ်, သဒ္ဒါတို့ကို။နာမံ ဝ၊နာမ်ကိုကဲ့သို့။ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ရှုမှတ်အပ်ကုန်၏။

ဝါသိဋ္ဌော၊ဝသိဋ္ဌ ရသေ့၏သား။ ပတ္တဓမ္မော၊ရောက်အပ်ပြီးသော တရားရှိ၏။ကုမ္ဘကာရော၊အိုးထိန်းသည်။ ဣစ္စေဝမာဒိ၊ဤသို့ အစရှိသည်တို့တည်း။

➢ **တဒ္ဓိတ သမာသ ကိတကာ+နာမံ+ဝါ+တဝေတုနာဒီသု+စ–ဟု ၅–ပုဒ်ရှိသော ဗျပဒေသာတိဒေသသုတ်**

➢ **အာဒိ–အရ** ॥ ॥ တွာန, တွာပစ္စည်းတို့ကို ယူရပါမည်။

➢ **တွာဒိပစ္စယန္တေ–၌ အာဒိ–အရ** ॥ ॥ တုံ, တာယေ, တုယေပစ္စည်းတို့ကို ယူရမည်

➢ **ကိတက–အရ** ॥ ॥ တဝေ တုနာဒီသုစနှင့် တဝေ တုန တွာန တွာဒိပစ္စယန္တေ ဝဇ္ဇေတွာ-ဟူသော ကစ္စည်းဝုတ္တိကိုထောက်၍ ဏီ, ရွ, ဏုက, ဣ, မာန, အန္တ, တိပစ္စည်းတို့ကို ယူရပါမည်။

➢ **ကိတက–အရ မယူသင့်သော ကိတ်ပစ္စည်းများ** ॥ ॥ တဝေ, တုံ, တုန, တွာန, တွာ, တဝန္တု, တာဝီပစ္စည်းများ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အတဝေ တုနာဒိသု–၌ အ,၏အနက်** ॥ ॥ တဝေ တုန တွာန တွာဒိပစ္စယန္တေ ကို ထောက်၍ အ,သဒ္ဒါသည် အညအနက် (ဝါ) ဝဇ္ဇနအနက်ကို ဟောပါသည်။

➢ **နာမ်ငဲ့ရသော သဒ္ဒါ** ॥ ॥ တဒ္ဓိတ်ပစ္စည်း အဆုံးရှိသော သဒ္ဒါ, သမာသ်ပုဒ်,

http://www.dhammadownload.com

ကိတ်ပစ္စည်း အဆုံးရှိသော သဒ္ဒါ၊ ကိစ္စပစ္စည်းအဆုံးရှိသော သဒ္ဒါ၊ အာ, ဣ၊ ဏ္ဏီ, ဏ္ဏတ္တိ ပစ္စည်း အဆုံးရှိသောသဒ္ဒါ၊ ခ,အစရှိသော ဓာတုပစ္စည်းအဆုံးရှိသော သဒ္ဒါတို့ဖြစ်သည်

➤ **သမာသ်ကို နာမ်ငဲ့ရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ သမာသ်သည် မိမိကိုဟောအပ်သော အနက်မှ ကင်းသောကြောင့်ရင်း, လိင်ဟူသော နာမည် မရှိသောကြောင့်ရင်း၊ သိ,စသော ဝိဘတ်များ သက်ဖို့ရန် နာမ်ငဲ့ရပါသည်။

➤ **သမာသ်သည် လိင်ဟူသော နာမည် မရှိခြင်းအကြောင်း** ။ ။ မိမိတို့ ဟောအပ်သော အနက်မှ ကင်းသောကြောင့် သမာသ်သည် လိင်ဟူသော နာမည် မရှိပါ။

➤ **သမာသ်၏ သကတ္ထဝိရဟဖြစ်ပုံ** ။ ။ 'ရာဇပုရိသော' ၌ ရာဇသဒ္ဒါသည် မင်းကို ဟော၏၊ ပုရိသ,သဒ္ဒါသည် ယောကျ်ားကိုဟော၏၊ ရာဇ,သဒ္ဒါသည် မင်းအားလုံးနှင့် ဆက်ဆံ၏၊ ပုရိသ,သဒ္ဒါသည်လည်း ယောကျ်ားအားလုံးနှင့် ဆက်ဆံ၏၊ 'ရာဇပုရိသ' ဟု သမာသ်စပ်လိုက်သည့်အခါ မင်းချင်းယောကျ်ား မင်းခစား-ဟူသော အနက်ကိုဟော တော့၏၊ ဤသို့ မင်း+ယောကျ်ားဟူသော မိမိတို့ဟောအပ်သော အနက်ကို မဟောနိုင် ခြင်းသည် "သကတ္ထဝိရဟ" ဖြစ်ပါသည်။

➤ **စသဒ္ဒါ ဆိုရကျိုး** ။ ။ စသဒ္ဒါဖြင့် တဗ္ဗ, အနီယ,စသော ကိတ်ပစ္စည်းအဆုံးရှိသော သဒ္ဒါ၊ အာ, ဣ၊ ဏ္ဏီ ဏ္ဏတ္တိပစ္စည်း အဆုံးရှိသောသဒ္ဒါ၊ ခ,စသော ဓာတုပစ္စယန္တသဒ္ဒါတို့ ကို နာမ်ငဲ့ရခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

➤ **နာမ်၏အင်္ဂါ ၄-ပါး** ။ ။ (၁) ဓာတ်မဟုတ်ခြင်း၊ (၂) ပစ္စည်း မဟုတ်ခြင်း၊ (၃) ဝိဘတ် မရှိခြင်း၊ (၄) အနက်ရှိခြင်း-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **သမာသ,သဒ္ဒါ ထည့်ဆိုရကျိုး** ။ ။ တဒ္ဓိတ,စသောသုတ်ဖြင့် နာမ်ငဲ့သော တဒ္ဓိတ် ပုဒ်, ကိတ်ပုဒ်, ကိစ္စပစ္စယန္တပုဒ်, ဏ္ဏတ္တိပစ္စယန္တ,စသော ပုဒ်တို့ကို သမာသ်ပုဒ်တို့ဟူ၍သာ မှတ်ရမည်၊ ဝါကျ မဟုတ်ကုန်ဟု မှတ်ရခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

➤ **တဒ္ဓိတ်နှင့် ကိတ်ကို နာမ်ငဲ့ရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ တဒ္ဓိတ်ပစ္စည်း, ကိတ်ပစ္စည်း တို့သည် ကတ္တား, ကံ,စသော သတ္တိအနက်ကို ဟော၍ ဒြပ်ကို မဟောသည့်အတွက် လိင်အမည် မရသောကြောင့် လိင်အမည်ရရန် နာမ်ငဲ့ရပါသည်။

➤ **တဝေ, တုနပစ္စည်းဆုံးသော သဒ္ဒါတို့ကို နာမ်မငဲ့ရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ တဝေ, တုန,စသော ပစ္စည်းဆုံးသော သဒ္ဒါတို့သည် နိပါတ်ပုဒ်တွင် ပါဝင်၍ နာမ်ဖြစ်နေသည့် အတွက် ယင်းသဒ္ဒါများနောင် နာမ်ဝိဘတ်သက်နိုင်သောကြောင့် နာမ် မငဲ့ရပါ။

➤ **တဝေ, တုံပစ္စည်းဆုံးသောပုဒ်နောင် သက်ရမည့်ဝိဘတ်** ။ ။ စတုတ္ထီဝိဘတ် သက်ရပါမည်။ ➤ **တုန, တွာပစ္စည်းဆုံးသောပုဒ်နောင် သက်ရမည့်ဝိဘတ်** = ပထမာ ဝိဘတ် သက်ရပါမည်။

➤ **ဤသုတ်ကို တည်ရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ မိမိအနက်မှ ကင်းသောကြောင့်ရင်း,

http://www.dhammadownload.com

သမာသ်သည်လည်း လိင်အဖြစ် မရှိသောကြောင့်ရင်း, ဝိဘတ် မသက်နိုင်ရကား ဝိဘတ် သက်နိုင်ဘို့ရန် ဤသုတ်ကို တည်ရပါသည်။/ဆိုရပါသည်။

၆၀၂။ ဒုမှိ ဂရု

ဒုမှိ အက္ခရေ ယော ပုဗ္ဗော အက္ခရော၊ သော ဂရုကော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ဘိတ္တွာ၊ ဆိတ္တွာ၊ ဒတ္တွာ၊ ဟုတ္တွာ။

* ဒုမှိ၊နှစ်လုံးသော အက္ခရာကြောင့်။ပုဗ္ဗော၊ရှေးရသော အက္ခရာသည်။ဂရု၊ဂရုမည်၏။

* ဒုမှိ အက္ခရေ၊နှစ်လုံးသော အက္ခရာကြောင့်။ပုဗ္ဗော၊ရှေးဖြစ်သော။ယော အက္ခရော အကြင်ရသော,အက္ခရာသည်။အတ္ထိ၊ရှိ၏။သော အက္ခရော၊ထိုအက္ခရာကို။ဂရုကော၊ဂရု ဟူ၍သာလျှင်။ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ရှုမှတ်အပ်၏။

ဘိတ္တွာ၊ခွဲ၍။ ဆိတ္တွာ၊ဖြတ်၍။ ဒတ္တွာ၊ပေး၍။ ဟုတ္တွာ၊ဖြစ်၍။

➤ ဒုမှိ+ဂရု-တု ၂-ပုဒ်ရှိသော သညာသုတ်

➤ **ဒုမှိ–ရှမ်ပြီးပုံ ။ ။** (ရှ-အလို) ဒွိနှံ့ သမူဟော ဒု-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ဒွိပုဒ်, သမူဟ တဒ္ဓိတ်, ဏာပစ္စည်း၊ ဏ,အနုဗန်ကိုချေ၊ ဒုမှိ ဂရု-ဟူသော နိပါတနဖြင့် ဒွိကို ဒုပြု၊ နာမ် ငွဲ၊ သ္မိံသက်၊ သ္မိံကို မှိပြု၊ ဒုမှိ ပြီး၏။ (ဈာသ-အလို) ဝိသတိ ဒသေသု ဗာ ဒွိဿ တု-၌ တုသဒ္ဒါဖြင့် (တစ်နည်း) ယောသု ဒွိန္နံ ဒွေစ-သုတ်၌ စ, သဒ္ဒါဖြင့် ဒွိကို ဒုပြု၊ ဝါပရော-ဖြင့် နောက်,အကိုချေ၊ နာမ်ငွဲ၊ သ္မိံသက်၊ သ္မိံကို မှိပြု၊ ဒုမှိ ပြီး၏။

➤ **"ဟုတွာ" ကို "ဟုတ်တဝါ"ဟု အသံထွက်ရွတ်ဘာသ်နေကြခြင်းသည် ကစ္စည်းဆရာ အလို ကျ / မကျ ။ ။** ကျပါသည်။ ဒုမှိ ဂရု-သုတ်ဖြင့် နှစ်လုံးသော အက္ခရာကြောင့် ရှေ့ရသ အက္ခရာကို ဂရုကဲ့သို့ မှတ်ရမည်ဟု ဆိုထားသောကြောင့် - "ဟုတွာ" ကို "ဟုတ်တဝါ"ဟု အသံထွက်ရွတ်ဘာသ်နေကြခြင်းသည် ကစ္စည်းဆရာ အလိုကျပါသည်

မေး ။ ။ ဟုတွာ-၌ အဘယ့်ကြောင့် အဘယ်သရသည် ဂရုမည်သင့်သည်ကို ကစ္စည်း အဆိုအတိုင်းသာ ညွှန်ပြပါ။

* ဟုတွာ-၌ တွာ-ဟူသော နှစ်လုံးသော အက္ခရာ (သံယုဂ်) နှောင်းသောကြောင့် ဟု, ၌ ဥသရသည် 'ဂရု' မည်ပါသည်။

➤ **ဂရု အဓိပ္ပါယ် ။ ။** လေးသော အသံဖြင့် ရွတ်ဆိုအပ်သော အက္ခရာသည် "ဂရု" မည်ပါသည်။ ➤ **ဂရု–အရ ။ ။** အ, ဣ, ဥ-ဟူသော ရဿသုံးလုံးကို ယူရပါမည်။

➤ **ဂရု ၃–မျိုး ။ ။** (၁) သံယောဂါဒိ ဂရု (ပုံစံ) ဒတွာ၊ (၂) ဒီဃဂရု (ပုံစံ) နာဝါ စသည်။ (၃) နိဂ္ဂဟီတပရဂရု (ပုံစံ) ကံ, ကိံ, ကုံ။

➤ **ဒုမှိ–၌ ဒု–အရ ။ ။** မှီရာသရတူသော အက္ခရာနှစ်လုံး အပေါင်းကိုသာ ယူရပါ မည်။ [မှီရာသရ မတူသော အက္ခရာနှစ်လုံးအပေါင်းကို မယူရ။]

http://www.dhammadownload.com

➤ **ဂရု,အမည် မှည့်ရကျိုး** ။ ။ ဆန်းကျမ်းတို့၌ သံယုဂ်အက္ခရာမှ ရှေ့ဖြစ်သော ရဿ အက္ခရာတို့ကို 'ဂရု' ဟု ခေါ်ရခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

၆၀၃။ ဒီဃော စ

ဒီဃော စ သရော ဂရုကော၀ ဒဠှော္ဗာ။

အာဟာရော၊ နဒီ၊ ၀ဓူ၊ တေ ဓမ္မာ၊ ဩပနယိကော။

✱ ဒီဃော၊စ၊ဒီဃသရသည်လည်း။ဂရု၊ဂရု မည်၏။ ။ ✱ ဒီဃော သရော၊ဒီဃသရကို။ဂရုကော၀၊ဂရုမည်၏ဟူ၍သာလျှင်။ဒဠှော္ဗာ၊ရှုမှတ်အပ်၏။ ။

✱ အာဟာရော၊ဆောင်ခြင်း။ နဒီ၊မြစ်။ ၀ဓူ၊ချွေးမ။ တေဓမ္မာ၊ထိုတရားတို့သည်။ ဩပနယိကော၊ကပ်၍ ဆောင်ခြင်းငှာ ထိုက်၏။

➤ ဒီဃော+စ-ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော သညာသုတ်

➤ **ဒီဃနှင့် ဂရု အထူး** ။ ။ နှစ်မတြာကာလကြာအောင် အသံရှည်စွာ ရွတ်ဆိုရသော သရကို ဒီဃ၊ တစ်မတြာ, တစ်မတြာခွဲကာလ ကြာအောင် လေးလေးနက်နက် ရွတ်ဆိုရသော အက္ခရာကို ဂရု၊ ဤသို့ ထူးပါသည်။

➤ **စသဒ္ဒါဖြင့် သိစေအပ်သော အဓိပ္ပါယ်** ။ ။ စသဒ္ဒါဖြင့် သံယုဂ်မှ ရှေ့ဖြစ်သော ရဿ,အက္ခရာသည်သာ ဂရုမည်သည်မဟုတ်၊ ဒီဃဖြစ်သော အက္ခရာသည်လည်း ဂရု မည်သေး၏ဟု ပေါင်းပါသည်။ ➤ **စသဒ္ဒါ၏အနက်** ။ ။ သမ္ပိဏ္ဍနအနက် ဖြစ်ပါသည်။

၆၀၄။ အက္ခရေဟိ ကာရ

အက္ခရေဟိ အက္ခရာဘိဓေယျေဟိ ကာရပစ္စယော ဟောတိ ပယောဂေ သတိ။ ။ အ ဧ၀ အကာရော၊ အာ ဧ၀ အာကာရော၊ ယ ဧ၀ ယကာရော။

✱ အက္ခရေဟိ၊အက္ခရာတို့မှ။ပရေ၊နောက်၌။ကာရ၊ကာရပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၏။

✱ ပယောဂေ၊ယှဉ်သင့်သည်။သတိ၊ရှိလတ်သော်။အက္ခရေဟိ၊အက္ခရာအနက်ရှိကုန်သော။အက္ခရာဘိဓေယျေဟိ၊အက္ခရာကို ဟောကုန်သော သဒ္ဒါတို့မှ။ပရေ၊နောက်၌။ ကာရပစ္စယော၊ကာရပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၏။ ။ အဧ၀၊အ,သည်သာလျှင်။အကာရော၊ အ,အက္ခရာ မည်၏။ အာဧ၀၊သာလျှင်။အာကာရော၊မည်၏။ ယဧ၀၊ယ,သည်သာလျှင်။ ယကာရော၊ယ,အက္ခရာ မည်၏။

➤ အက္ခရေဟိ+ကာရ-ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်

➤ **အက္ခရေဟိ-အရ /ကာရပစ္စည်း သက်နိုင်သော အက္ခရာ** ။ ။ အ, အစ ဥ, အဆုံး လေးဆယ်သော အက္ခရာတို့ကို ယူရပါမည်။ (နိဂ္ဂဟိတ်ကို မယူရပါ။)

➤ **ကာရပစ္စည်း၏ သာဓန** ။ ။ ကတ္တရိ ကိတ်သုတ်ကိုထောက်၍ ကတ္တုသာဓနဖြစ်ပါသည်။ ➤ **ကာရ-အရ** ။ ။ ကာရပစ္စည်း ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

၆၀၅။ ယထာဂမ မိကာရော

ယထာဂမံ သဗ္ဗဓာတူဟိ သဗ္ဗပစ္စယေသု ဣကာရာဂမော ဟောတိ။

ကာရိယံ၊ ဘဝိတဗ္ဗံ၊ ဇနိတဗ္ဗံ၊ ဝိဒိတဗ္ဗံ၊ ကရိတွာ၊ ဣစ္ဆိတံ။

(ကစ္စည်းအလို) * ယထာဂမံ၊အာဂုံပါဠိအားလျော်စွာ။သဗ္ဗပစ္စယေသု၊အလုံးစုံသော ပစ္စည်းတို့ကြောင့်။သဗ္ဗဓာတူဟိ၊ခပ်သိမ်းသော ဓာတ်တို့မှ။ပရာ၊နောက်၌။ဣကာရော၊ ဣ၊ အက္ခရာလာသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ (ရူ-အလို) ဗျဥ္ဇနာဒိကေသု၊အစ၌ ဗျည်းရှိကုန်သော။ကိစ္စကိတကပစ္စယေသု၊ကိစ္စပစ္စည်း, ကိတ်ပစ္စည်းတို့ကြောင့်။ဓာတုယာ-ဓာတူဟိ၊ ဓာတ်တို့မှ။ပရာ၊နောက်၌။ကွစိ၊အချို့သော ပြယုဂ်၌။ယထာဂမံ၊ပြယုဂ်အားလျော်စွာ။ ဇိနဝစနာနုပရောဓေန၊မြတ်စွာဘုရား၏ ပါဠိတော်နှင့် မဆန့်ကျင်သဖြင့်။ဣကာရော၊ ဣ၊ အက္ခရာလာသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

(ဝုတ္တိအနက်လွယ်ပြီ) ကာရိယံ၊ပြုခြင်း, ပြုအပ်၏။ဘဝိတဗ္ဗံ၊ဖြစ်ခြင်း, ဖြစ်ရာ၏။ ဇနိတဗ္ဗံ၊ဖြစ်ခြင်း, ဖြစ်ရာ၏။ ဝိဒိတဗ္ဗံ၊သိအပ်၏။ကရိတွာ၊ပြု၍။ဣစ္ဆိတံ၊အလိုရှိအပ်၏။

➤ ယထာဂမံ+ဣကာရော-ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော အာဂမဝိဓိသုတ်

➤ သဗ္ဗဓာတူဟိ-အရ ။ ။ ကရ, ဘူ, ဇန, ဝိဒ, ဣသုဓာတ် စသည်တို့ကို ယူရမည်။

➤ အာဂမ အဓိပ္ပါယ် ။ ။ မိမိစီးပွား, သူတစ်ပါးစီးပွားတို့၏ လာရာ လာကြောင်း ဖြစ်သော ဘုရားပါဠိတော်သည် "အာဂမ" မည်ပါသည်။

➤ ဣ-လာရာ ဌာန ။ ။ အစ၌ဗျည်းရှိသော ကိစ္စပစ္စည်း, ကိတကပစ္စည်းတို့ကြောင့် ဓာတ်နောင် ပြယုဂ်အားလျော်စွာ 'ဣ'လာရပါမည်။

➤ ဣ, လာရာ၌ ယူရမည့်နိမိတ် ။ ။ ရှေ့နိမိတ်ကား- ဓာတ်အားလုံး ဖြစ်ပါသည်။ နောက်နိမိတ်ကား- အစ၌ဗျည်းရှိသော တဗ္ဗ, ဏျ, တေယျ, ဟူသော ကိစ္စပစ္စည်းနှင့် ကိတပစ္စည်းတို့ကို ယူရပါမည်။

➤ ဤသုတ်ဖြင့် ပစ္စည်းအားလုံးနောင်းတိုင်း ဣ,အက္ခရာ လာနိုင်ပါသလော?

* မလာနိုင်ပါ။ အစ၌ဗျည်းရှိသော ကိစ္စပစ္စည်း, ကိတပစ္စည်း နောင်းမှသာ ဣ, အက္ခရာ လာနိုင်ပါသည်။

➤ ဤသုတ်ဖြင့် အစဥ်ဗျည်းရှိသော ကိစ္စ, ကိတပစ္စည်းနောင်းတိုင်း ဣ-လာနိုင်သလော? ။ ။ ဒဏ္ဍတော ယော ကွစိ-သုတ်မှ သီဟဂတိကနည်းအားဖြင့် ကွစိ,သဒ္ဒါ လိုက်လာသောကြောင့် မလာနိုင်ပါ။

မေး ။ ။ သရာဒိပစ္စည်း စသည်ဖြင့် ပစ္စည်းသုံးမျိုးရှိရာတွင် ယထာဂမသုတ်ဖြင့် မည်သည့် ပစ္စည်းနောင်းရာ၌သာ ဣ-လာရမည်ကို ဖြေဆိုခဲ့ပါ။

* ဗျဥ္ဇနာဒိပစ္စည်း (အစ၌ဗျည်းရှိသော ကိစ္စ, ကိတပစ္စည်း) နောင်းရာ၌သာ ယထာ

http://www.dhammadownload.com

ဂမ မိကာရော-သုတ်ဖြင့် ခတ်နောင် ဏ္ဍ-လာနိုင်ပါသည်။

➤ **ဒသေတိ-ပုံစံ၌ ဏ္ဍ-မလာရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ လိုက်လာသော ကွစိ,သဒ္ဒါက တားမြစ်သောကြောင့်ရင်း, တဒနုပရောဓေန-ဟု ပရိဘာသာ လာသောကြောင့်ရင်း, ဏ္ဍ မလာရပါ။

➤ **ဏ္ဍ-လာပုံ နှစ်မျိုးအထူး** ။ ။ ယထာဂမ မိကာရော-သုတ်ဖြင့် ဏ္ဍ-လာခြင်းသည် အရာကျဉ်းပါသည်၊ ဏ္ဍကာရာဂမော အသဗ္ဗဓာတုကမှိ-သုတ်ဖြင့် ဏ္ဍလာခြင်းသည် အရာ ကျယ်ပါသည်။ (တစ်နည်း) ယထာဂမ မိကာရော-သုတ်ဖြင့် အလုံးစုံသော ပစ္စည်းတို့ ကြောင့် ပါဠိတော်အားလျော်စွာ ခတ်အားလုံးနောင် ဏ္ဍလာပါသည်၊ ဏ္ဍကာရာဂမော သုတ်ဖြင့် အသဗ္ဗဓာတ်ဝိဘတ်ကြောင့် ခတ်နောင် ဏ္ဍ-လာပါသည်။

၆၀၆။ ဒဓန္တတော ယော ကွစိ

ဒကာရ ဓကာရန္တာယ ဓာတုယာ ယထာဂမံ ယကာရာဂမော ဟောတိ ကွစိ တုနာဒိသု ပစ္စယေသု။ ။ ဗုဒ္ဓေါ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ၊ ဓမ္မံ ဗုဇ္ဈိတွာ။

ဒဓန္တတောတိ ကိမတ္ထံ? လဘိတွာ။ ကွစီတိ ကိမတ္ထံ? ဥပ္ပါဒေတွာ။

* တုနာဒိသု၊တုန,စသော ပစ္စည်းတို့ကြောင့်။ယထာဂမံ၊အာဂုံပါဠိအားလျော်စွာ။ ဒ ဓန္တတော၊ဒ,အက္ခရာ ဓ,အက္ခရာ အဆုံးရှိသော ခတ်မှ၊ပရနောက်၌။ကွစိ၊အချို့၌။ ယော၊ယ-လာသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * တုနာဒိသု ပစ္စယေသု၊တုန,စသော ပစ္စည်းတို့ ကြောင့်။ယထာဂမံ၊စွာ၊ဒကာရ ဓကာရန္တာယ ဓာတုယာ၊ဒ,အက္ခရာ ဓ,အက္ခရာ အဆုံး ရှိသော ခတ်မှ၊ပရ၌။ကွစိ၊အချို့၌။ယကာရာဂမော၊ယ-လာသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

ဗုဒ္ဓေါ၊ဘုရားသည်။လောကေ၊လောက၌။ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ၊ဖြစ်၍။ * ဓမ္မံ၊တရားကို။ဗုဇ္ဈိတွာ၊ သိ၍။ * ဒဓန္တတောတိ ပဒံ၊ဒဓန္တတော-ဟူသောပုဒ်သည်။ကိမတ္ထံ၊ဘာအကျိုးရှိသနည်း။ လဘိတွာ၊ရ၍။ * ကွစီတိ ပဒံ၊ကွစိ-ဟူသောပုဒ်သည်။ကိမတ္ထံ၊ဘာအကျိုးရှိသနည်း။ ဥပ္ပါဒေတွာ၊ဖြစ်စေ၍။

➤ ဒဓန္တတော+ယော+ကွစိ-ဟု ၃-ပုဒ်ရှိသော အာဂမဝိဓိသုတ်

➤ **ဤသုတ်တည်ရကျိုး** ။ ။ [ဒိဝါဒိတောယော-သုတ်ဖြင့် ယပစ္စည်းသက်လျှင် ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ,စသော ရုပ်များပြီးနိုင်သော်လည်း] ယပစ္စည်းသက်၍သာ ပြီးနိုင်သည်မဟုတ်၊ ယ, အက္ခရာ လာ၍လည်း ပြီးနိုင်သေး၏ဟု စာသင်သားတို့၏ ရုပ်ပြီးခြင်း၌ လိမ္မာ စေခြင်းအကျိုးငှာ ဤသုတ်ကို တည်ရပါသည်။

➤ **ယ-လာရာ၌ ယူရမည့် နိမိတ်** ။ ။ ရှေ့နိမိတ်ကား- ဒ, အက္ခရာ အဆုံးရှိသော ပဒ, ဘိဒိ, ဆိဒိ, စသော ခတ်၊ ဓ, အက္ခရာ အဆုံးရှိသော ဗုဓ, ရုဓ, ရုဓ, စသော ခတ် များဖြစ်ပါသည်။ နောက်နိမိတ်ကား- တုန, တွာန, တွာပစ္စည်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

➤ ဒကာရန္တဓာတ် ။ ။ (ကစ္စည်းအလို) ပဒဓာတ်၊ (ရူ-အလို) ပဒ, ဘိဒိ, ဆိဒိဓာတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။ ➤ ဓ, ဓာရန္တဓာတ် ။ ။ (ကစ္စည်းအလို) ဗုဓဓာတ်၊ (ရူ-အလို) ဗုဓ, ရုဓ, ရုဓဓာတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ ကွစ်-သဒ္ဒါ ထည့်ဆိုရခြင်းအကြောင်း ။ ။ ဝါသဒ္ဒါ, ကွစိသဒ္ဒါတို့၏ ဒွိရုပ်ကိုပြခြင်း အနက်တူသောကြောင့် (ဝါသဒ္ဒါဖြင့် မဆိုဘဲ) ကွစိသဒ္ဒါဖြင့် ဆိုရပါသည်။

➤ ယော ကွစ်-ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ရနိုင်သောအကျိုး ။ ။ ယော ကွစ်-ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ပစ္စယ, စသော ပြယုဂ်၌ ပစဓာတ်နောင်မှလည်း ယ, အက္ခရာ လာနိုင်ခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။ (ရူ-သုတ် ၆၄၃)

ကိတ် စတုတ္ထပိုင်း ပြီး၏။

❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀

ကိတ် ပဥ္စမကဏ္ဍ

၆၀၇။ နိဂ္ဂဟိတ သံယောဂါဒိနော

သံယောဂါဒိဘူတော နကာရော နိဂ္ဂဟိတ မာပဇ္ဇတေ။

ရင်္ဂေါ၊ ဘင်္ဂေါ၊ သင်္ဂေါ။

* သံယောဂါဒိ၊သံယုဂ်၌ အစဖြစ်သော။(ဝါ) အစ သံယုဂ်ဖြစ်သော။နော၊န, သည်။ နိဂ္ဂဟိတံ၊နိဂ္ဂဟိတ် အဖြစ်သို့။အာပဇ္ဇတေ၊ရောက်၏။ ။ * သံယောဂါဒိဘူတော၊သံယုဂ်၏ အစဖြစ်၍ဖြစ်သော။နကာရော၊န, အက္ခရာသည်။နိဂ္ဂဟိတံ၊နိဂ္ဂဟိတ်အဖြစ်သို့။ အာပဇ္ဇတေ၊ရောက်၏။ ။ ရင်္ဂေါ၊တပ်စွဲခြင်း။ဘင်္ဂေါ၊ချိုးဖျက်ခြင်း။သင်္ဂေါ၊ငြိကပ်ခြင်း။

➤ နိဂ္ဂဟိတ+သံယောဂါဒိ+နော-ဟု ၃-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➤ သံယောဂါဒိ အဓိပ္ပါယ် ။ ။ န္ဂ-ဟူသော သံယုဂ်၌ အစဖြစ်သော န, အက္ခရာ သည် "သံယောဂါဒိ" မည်ပါသည်။

➤ သံယောဂါဒိ-အရ - သံယောဂေ အာဒိ ယေသန္တေ သံယောဂါဒိ-ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့် အညီ ရန္ဇဓာတ်, ဘန္ဇဓာတ်, သန္ဇဓာတ်တို့၏ အစ, အစိတ် န, သံယုဂ်ကို ယူရပါမည်။

➤ သံယောဂ အဓိပ္ပါယ် ။ ။ နှစ်လုံးသော ဗျည်းတို့၏ တစ်လုံးတည်းသော သရ၌ တည်ခြင်းသည် "သံယောဂ" မည်ပါသည်။

➤ သံယောဂ-အရ ။ ။ ဓာတုယာ ကမ္မာဒိမှိ ဏော-သုတ်မှ ဓာတုသဒ္ဒါ လိုက်လာ သောကြောင့် ဓာတ်နှင့်စပ်ခြင်းရှိသော သံယုဂ်ကို ယူရပါမည်။ (ဋီကာ)

➤ န-နှစ်မျိုး ။ ။ (၁) ဓာတုသံယောဂါဒိ န၊ (၂) ပစ္စယသံယောဂါဒိ န ။

➤ နိဂ္ဂဟိတ်ပြုရမည့် "န" အမျိုးအစား ။ ။ ဓာတုယာ ကမ္မာဒိမှိ ဏော-သုတ်မှ ဓာတု-သဒ္ဒါလိုက်လာသောကြောင့် ဓာတုသံယောဂါဒိ "န" ကိုသာ နိဂ္ဂဟိတ်ပြုရပါမည်။

http://www.dhammadownload.com

➤ **ဝိဘတ် မပါအဲ 'နိဂ္ဂဟိတ'ဟု ဆိုရကျိုး** ။ ။ သုတ်ကို ရွတ်ဆိုလွယ်ကူစေခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

၆၀၈။ သဗ္ဗတ္ထ ဂေ ဂိ

ဂေ ဣစ္စေတဿ ဓာတုဿ ဂီအာဒေသော ဟောတိ သဗ္ဗတ္ထ ဌာနေ။
ဂီတံ၊ ဂါယတိ။

* သဗ္ဗတ္ထ၊အလုံးစုံသော တပစ္စည်း, တိပစ္စည်း သက်ရာဌာန၌ (သာဓန၌)။ဂေ၊ဂေ ဓာတ်၏။ဂီ၊ဂီပြုသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * သဗ္ဗတ္ထ၊အလုံးစုံသော၊ဌာနေ၊တပစ္စည်း, တိပစ္စည်း သက်ရာဌာန၌။ဂေ ဣစ္စေတဿ ဓာတုဿ၊ဂေဓာတ်၏။ဂီအာဒေသော၊ဂီပြုသည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ ဂီတံ၊သီဆိုခြင်း။ဂါယတိ၊သီဆို၏။

➤ သဗ္ဗတ္ထ+ဂေ+ဂီ-ဟု ၃-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➤ **ဂေဓာတ်ကို ဂီ, ပြုရာဌာန** ။ ။ တပစ္စည်း, တိပစ္စည်းနောင်းရာ၌သာ ဂေဓာတ်ကို ဂီ, ပြုရပါမည်။

➤ **သဗ္ဗတ္ထ-အရ** ။ ။ ပါဠိတော်၌ တပစ္စည်း, တိပစ္စည်း နောင်းရာ၌သာ ဂေဓာတ်၏ ဂီ, အပြု ပုံစံရှိသောကြောင့် တပစ္စည်း, တိပစ္စည်းတို့ကို ယူရပါမည်။ (ပုံစံ) ဂီတံ၊ဂီတိ။

မေး ။ ။ ဤသုတ်၌ သဗ္ဗတ္ထ-ဟု ဆိုသဖြင့် အရာရာတိုင်းမှာ ဂေဓာတ်ကို ဂီပြုနိုင်/မပြုနိုင် ရှင်းလင်းတင်ပြပါ။

* တပစ္စည်း, တိပစ္စည်းနောင်းရာ၌သာ ဂေဓာတ်ကို ဂီပြုရပါမည်၊ အရာရာတိုင်းမှာ ဂေဓာတ်ကို ဂီ မပြုနိုင်။

➤ **သဗ္ဗတ္ထ-သဒ္ဒါ ထည့်ဆိုရကျိုး** ။ ။ အာချာတ်အရာ, ကိတ်အရာ နှစ်ပါးတို့၌ ဂေဓာတ်ကို ဂီပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

➤ **နိမိတ်-အရ /ဂေဓာတ်ကို ဂီပြုရာ၌ ယူရမည့်နိမိတ်** ။ ။ တပစ္စည်း, တိပစ္စည်း ဖြစ်ပါသည်။ (ပုံစံ) ဂီတံ၊ ဂါယတိ။

➤ **ဂီတံ, သဒ္ဒါ၏ လိင်** ။ ။ ဘာဝအနက်၌ဖြစ်မူ နပုလ္လိင်၊ ကံအနက်၌ဖြစ်မူ တိလိင် ဖြစ်ပါသည်။

မေး ။ ။ ဤသုတ်၌ တပစ္စယန္တပုဒ်များ၏ သာဓနအားလျော်စွာ လိင်ကွဲပြားပုံကို ဖြေဆိုပါ

* <u>တပစ္စယန္တပုဒ်များသည် ဘာဝအနက်၌ နပုံလိင်၊ ကံအနက်၌ လိင် ၃-ပါး။</u>

၆၀၉။ သဒဿ သီဒတ္တံ

သဒ ဣစ္စေတဿ ဓာတုဿ သီဒါဒေသော ဟောတိ သဗ္ဗတ္ထ ဌာနေ။
နိသိန္နော၊ နိသီဒတိ။

* သဗ္ဗတ္ထ၊အလုံးစုံသော ဝိဘတ်, ပစ္စည်းသက်ရာ ဌာန၌။သဒဿ၊သဒဓာတ်၏။

http://www.dhammadownload.com

သိဒတ္တံ၊သိဒ္ဓ အဖြစ်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * သဗ္ဗတ္ထ၊အလုံးစုံသော။ဌာနေ၊ဝိဘတ်, ပစ္စည်းသက်ရာ ဌာန၌။သဒ္ဒ ဣစ္စေတဿ ဓာတုဿ၊သဒဓာတ်၏။သိဒ္ဓါဒေသော၊သိဒ္ဓ ပြုသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ နိသိန္နော၊နိသိဒတိ၊ထိုင်နေ၏။

> သဒဿ+သိဒတ္တံ-ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

> **နိမိတ်-အရ** ။ ။ အာချာတ်ဝိဘတ်အားလုံးနှင့် ကိတ်ကျမ်းလာ ပစ္စည်းအားလုံးကို ယူရပါမည်။

မေး ။ ။ ဤသုတ်ဖြင့် အာချာတ်အရာ၌ အာချာတ်ဝိဘတ် ပစ္စည်းတို့ကြောင့် သဒဓာတ်ကို သိဒပြုရမည်နည်း။

* ဤသုတ်ဖြင့် အလုံးစုံသော အာချာတ်အရာ, ကိတ်အရာ၌ အလုံးစုံသော အာချာတ်ဝိဘတ်, ကိတ်ပစ္စည်းတို့ကြောင့် သဒဓာတ်ကို သိဒပြုရပါမည်။

> **သိဒတ္တံ-ဟု ဘာဝနိဒ္ဒေသဖြင့် ဆိုရကျိုး** ။ ။ သုတ်ကို ရှုတ်ဆိုလွယ်ကူစေခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။ (နိဒ္ဒေသ)

> **ဤသုတ်ဖြင့် သဒဓာတ်ကို သိဒ, သာ ပြုနိုင်ပါသလော?**

> **ယောဂဝိဘာဂ** ။ ။ သဒဿ-ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် သဒဓာတ်ကို သိဝ လည်း ပြုနိုင်ပါသည်။ (ပုံစံ) ဣဒ္ဓါနိ သန္နိသိဝါ ပဂ္ဂို။

> **နိသဇ္ဇတေ-၌ သဒဓာတ်ကို သိဒ မပြုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ဒဇ္ဇတော ယောကွစိ-သုတ်မှ မဏ္ဍူက ဂတိကနည်းဖြင့် ကွစိ-သဒ္ဒါလိုက်လာသောကြောင့် သိဒ, မပြုရ။

၆၁၀။ ယဇဿ သရဿိဋ္ဌေ

ယဇ ဣစ္စေတဿ ဓာတုဿ သရဿ ဣကာရာဒေသော ဟောတိ ဋ္ဌေ ပရေ ယိဋ္ဌော၊ ယိဋ္ဌာ။ ဋ္ဌေတိ ကိမတ္ထံ? ယဇနံ။

* ဋ္ဌေ၊ဋ္ဌပြုကြောင့်။ယဇဿ၊ယဇဓာတ်၏။[အန္တာပေက္ခအနက်] ယဇဿ၊ယဇဓာတ်၏ ယ, အက္ခရာ၏။[တန္တနည်း] သရဿ၊အစိတ်သရ၏။ဣ၊ဣပြုသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

* ပရေနောက်ဖြစ်သော။ဋ္ဌေ၊ဋ္ဌပြုကြောင့်။ယဇ ဣစ္စေတဿ ဓာတုဿ၊ယဇဓာတ်၏။သရဿ၊အစိတ်သရ၏။ဣကာရာဒေသော၊ဣပြုသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

ယိဋ္ဌော၊ပူဇော်အပ်ပြီ။ယိဋ္ဌာ၊ပူဇော်အပ်ကုန်ပြီ။ ဋ္ဌေတိ ပဒံ၊ဋ္ဌေ-ဟူသောပုဒ်သည်။ ကိမတ္ထံ၊ဘာအကျိုးရှိသနည်း။ယဇနံ၊ပူဇော်ခြင်း။

> ယဇဿ+သရဿ+ဣဋ္ဌေ-ဟု ၃-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

> **ယဇဿ သရဿိဋ္ဌေ-ဟု ယဇ-သဒ္ဒါနှင့် ဆိုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ဓာတွန်ဇ-နှင့် တကွ တပစ္စည်းကို ဋ္ဌ, မပြုမီ ရှေ့အဘို့၌ဖြစ်ဖူးသော ဘူတပုဗ္ဗဂတိကနည်းအားဖြင့် ရင်း, အပေါင်းဖြစ်သော ယဇ-ဟူသော အမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော ယ, အက္ခရာ၌

http://www.dhammadownload.com

တင်စား၍ ခေါ်အပ်သော ဇကဒေသျူပစာရအားဖြင့်ရင်း ယဇဿ သရသိဒ္ဓေ-ဟု ယဇ သဒ္ဒါနှင့်တကွ ဆိုရပါသည်။

➤ **သရဿ-အရ / ကာရိ-အရ** ။ ။ ယဇဓာတ်၏ ယ၏ အ, သရကိုသာ ယူရပါမည်။ (ပုံစံ) ယိဒ္ဓေါ။

➤ **ဤသုတ်၏ နိမိတ်ဖြစ်သင့်သော သုတ်** ။ ။ သာဒိ သန္တ ပုစ္ဆ ဘန္ဇ ဟံသာဒီဟိ ဋ္ဌော။

၆၁၁။ ဟာစတုတ္ထာန မန္တာနံ ဒေါ စ

ဟာစတုတ္ထာနံ ဓာတွန္တာနံ ဒေါ အာဒေသော ဟောတိ ဓေ ပရေ။

သန္နဒ္ဓေါ၊ ကုဒ္ဓေါ၊ ယုဒ္ဓေါ၊ သိဒ္ဓေါ၊ လဒ္ဓေါ၊ အာရဒ္ဓေါ။

* ဓေ၊နောက် ဓ,ပြကြောင့်။အန္တာနံ၊ဓာတ်၏အစိတ်ဖြစ်ကုန်သော။ဟာစတုတ္ထာနံ၊ဟ အက္ခရာ စတုတ္ထက္ခရာတို့၏။ဒေါ၊ဒပြုသည်။ဟောတိ၊၏။ ။ * ပရေ၊နောက်ဖြစ်သော။ ဓေ၊ဓ,ပြကြောင့်။ဓာတွန္တာနံ၊ဓာတ်၏အစိတ်ဖြစ်ကုန်သော။ဟာစတုတ္ထာနံ၊တို့၏။ဒေါ အာဒေသော၊ဒပြုသည်။ဟောတိ၊၏။ ။ သန္နဒ္ဓေါ၊ဖွဲ့စည်းအပ်၏။ ကုဒ္ဓေါ၊အမျက်ထွက်အပ်၏။ ယုဒ္ဓေါ၊စစ်ထိုး၏။ သိဒ္ဓေါ၊ပြီးစီး၏။ လဒ္ဓေါ၊ရအပ်၏။ အာရဒ္ဓေါ၊အားထုတ်အပ်၏။

➤ ဟာစတုတ္ထာနံ+အန္တာနံ+ဒေါ+ဓေ-ဟု ၄-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➤ **ဤသုတ်၏ နိမိတ်ဖြစ်သောသုတ်** ။ ဓပ ဘဟေဟိ ဓောစ-သုတ် ဖြစ်သည်။

➤ **ကာရိ-အရ** ။ ဓာတွန် ဟ, ဓ, ဘ,အက္ခရာတို့ ဖြစ်သည်။[သန္နဒ္ဓေါ၊ကုဒ္ဓေါ၊လဒ္ဓေါ။]

➤ **စတုတ္ထ-အရ** ။ ။ ဍော ပကာရေ-သုတ်ဖြင့် စတုတ္ထ-အရ ဓာတွန် ပ,အက္ခရာကို ယူရမည်ဖြစ်သောကြောင့် ဓ,အက္ခရာ ဘ,အက္ခရာတို့ကို ယူရမည်။(ပုံစံ) ကုဒ္ဓေါ၊လဒ္ဓေါ။

➤ **အန္တ-အရ** ။ ။ ဓာတွန် ဟ, ဓ, ဘ,အက္ခရာတို့ကို ယူရပါမည်။

➤ **ဟာ-အရ** ။ ။ နဟဓာတ်၏ ဟ,အက္ခရာကို ယူရမည်။ (ပုံစံ) သန္နဒ္ဓေါ။

၆၁၂။ ဍော ပကာရေ

ဟာစတုတ္ထာနံ ဓာတွန္တာနံ ဍောအာဒေသော ဟောတိ ပကာရေ ပရေ။

ဒယှတီတိ ဒဍှော၊ ဝဍှတီတိ ဝုဍှော။ ပကာရေတိ ကိမတ္ထံ? ဒါဟော။

* ပကာရေ၊ပ,အက္ခရာကြောင့်။အန္တာနံ၊ဓာတ်၏အစိတ်ဖြစ်ကုန်သော။ဟာစတုတ္ထာနံ၊ ဟ,အက္ခရာ စတုတ္ထက္ခရာတို့၏။ဍော၊ဍပြုသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ ပရေ၊သော။ပကာရေ၊ကြောင့်။ဓာတွန္တာနံ၊ဓာတ်၏အစိတ်ဖြစ်ကုန်သော။ဟာစတုတ္ထာနံ၊တို့၏။ဍောအာဒေသော၊ဍပြုသည်။ဟောတိ၊၏။ ။ * ဒယှတိ၊ပူလောင်အပ်၏။ဣတိ၊ဤ အကြောင်းကြောင့်။ ဒဍှော၊မည်၏။ * ဝဍှတိ၊ကြီးပွား၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဝုဍှော၊မည်၏။ ပကာရေတိ ပဒံ၊ ပကာရေ-ဟူသောပုဒ်သည်။ကိမတ္ထံ၊ဘာအကျိုးရှိသနည်း။ဒါဟော၊ပူလောင်ခြင်း။

http://www.dhammadownload.com

➤ ဋ္ဌော+ပကာရေ-ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➤ ဤသုတ်၏ နိမိတ်ဖြစ်သော သုတ် = ဓပ ဘဟေဟိ ဓဟာစ-သုတ် ဖြစ်သည်။

➤ **စတုတ္ထ-အရ** ။ ။ ဟာစတုတ္ထာနံ မန္တာနံ ဒေါ ဓေ-သုတ်ဖြင့် စတုတ္ထ-အရ ဓာတွန် ဓ,အက္ခရာ ဘ,အက္ခရာတို့ကို ယူပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဓာတွန် ပ,အက္ခရာကို ယူရမည်။ (ပုံစံ) ဝုဋ္ဌော။ ➤ **ချပြုရမည့် ကာရိ,အက္ခရာ** ။ ။ ဟာစတုတ္ထာန မန္တာနံဒေါ ဓေ-သုတ်မှ ဟ စတုတ္ထာနံ-သဒ္ဒါ လိုက်လာသောကြောင့် ဟ,အက္ခရာ ပ,အက္ခရာတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **အန္တ-အရ** ။ ။ ဓာတွန် ဟ,အက္ခရာ ပ,အက္ခရာ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ဟာ-အရ** ။ ။ ဒဟဓာတ်၏ ဟ,အက္ခရာကို ယူရပါမည်။ (ပုံစံ) ဒဍ္ဎော။

၆၁၃။ **ဂဟဿ ဃရ ဏေ ဝါ**

ဂဟ က္လစ္စေတဿ ဓာတုဿ သဗ္ဗဿ ဃရာဒေသော ဟောတိ ဝါ ဏပစ္စယေ ပရေ။ ။ ဃရံ၊ ဃရာနိ။ ဝါတိ ကိမတ္ထံ? ဂါဟော။

* ဏေ၊ဏပစ္စည်းကြောင့်။ဂဟဿ၊ဂဟဓာတ်၏။ဃရံ၊ဃရပြုသည်။ဝါ၊အချို့။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * ပရေနောက်ဖြစ်သော။ဏပစ္စယေ၊ဏပစ္စည်းကြောင့်။သဗ္ဗဿ၊ အလုံးစုံသော။ဂဟ က္လစ္စေတဿ ဓာတုဿ၊ဂဟဓာတ်၏။ဃရာဒေသော၊ဃရပြုသည်။ ဝါ၊အချို့။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * ဃရံ၊အဆောက်အဦကို ယူတတ်သော အိမ်။ * ဃရာနိ၊ အဆောက်အဦကို ယူတတ်သော အိမ်တို့။ဝါတိပဒံ၊ဝါ-ဟူသော ပုဒ်သည်။ကိမတ္ထံ၊ဘာ အကျိုးရှိသနည်း။ဂါဟော၊ယူခြင်း။

➤ ဂဟဿ+ဃရ+ဏေ+ဝါ-ဟု ၄-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➤ ဤသုတ်၏ နိမိတ်ဖြစ်သင့်သော သုတ် = ဝိဿ ရုဇ ပဒါဒိတော ဏ-သုတ်။

➤ **ဏေ,အရ/ နိမိတ်-အရ** ။ ။ ဝိဿ ရုဇ ပဒါဒိတော ဏ-သုတ်ဖြင့် ကံအနက်၌ သက်သော ဏပစ္စည်းကို ယူရပါမည်။

မေး ။ ။ အဘာယ်သုတ်ဖြင့် အဘာယ်အနက်၌သက်သော အဘာယ်ပစ္စည်းကြောင့် ဂဟ ဓာတ်ကို ဃရပြုရမည်နည်း။

* ဝိဿ ရုဇ ပဒါဒိတော ဏ-သုတ်ဖြင့် ကံအနက်၌သက်သော ဏပစ္စည်းကြောင့် ဂဟဓာတ်ကို ဃရပြုရပါမည်။

၆၁၄။ **ဒဟဿ ဒေါ ဠံ (လ်)**

ဒဟ က္လစ္စေတဿ ဓာတုဿ ဒကာရော ဠတ္တံ မာပဇ္ဇတေ ဝါ ဏပစ္စယေ ပရေ။ ။ ပရိဒါဟော ပရိဠာဟော။ ဝါတိ ကိမတ္ထံ? ပရိဒါဟော။

* ဏေ၊ဏပစ္စည်းကြောင့်။ဒဟဿ၊ဒဟဓာတ်၏။ဒေါ၊ဒ,သည်။ဠံ၊ဠ,အဖြစ်သို့။ဝါ၊ အချို့။အာပဇ္ဇတေ၊ရောက်၏။ ။ ပရေနောက်ဖြစ်သော။ဏပစ္စယေ၊ဏပစ္စည်းကြောင့်။

http://www.dhammadownload.com

ဒဟ ဣစ္စေတသ္မ ဓာတုသ္မ၊ဒဟဓာတ်၏။ဒကာရော၊ဒ,အက္ခရာသည်။ဠ္ဍူတွံ၊ဠ္ဍ,အဖြစ်သို့ ဝါ၊အချို့။အာပဇ္ဇတေ၊ရောက်၏။ ။ ပရိဒဟာနံ ပရိဠာဟော၊ပူလောင်ခြင်း။ ဝါတိပဒံ၊ဝါ-ဟူသော ပုဒ်သည်။ကိမတ္ထံ၊ဘာအကျိုးရှိသနည်း။ပရိဒါဟော၊ပူလောင်ခြင်း။

➤ ဒဟဿ+ဒေါ+ဠ္ဍ-ဟု ၃-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➤ သုတ်၌ ဓါလံ-ဟု ဆိုပါလျှက် ပရိဠာဟော-ဟု 'ဠ' နှင့်ပုံစံထုတ်ရကြောင်း လငယ် ဠ္ဍကြီး အထူးမရှိသောကြောင့် ပရိဠာဟော-ဟု ပုံစံထုတ်ရပါသည်။

➤ ဤသုတ်၏ နိမိတ်ဖြစ်သင့်သောသုတ် = ဘာဝေစ-သုတ် ဖြစ်ပါသည်။

၆၁၅။ ဓာတွန္တဿ လောပေါ ကွိမှိ

ဓာတွန္တဿ ဗျဉ္ဇနဿ လောပေါ ဟောတိ ကွိမှိ ပစ္စယေ ပရေ။
ဘုဇေန ဂစ္ဆတီတိ ဘုဇဂေါ၊ ဥရေန ဂစ္ဆတီတိ ဥရဂေါ၊ တုရဂေါ၊ သခေါ်။

* ကွိမှိ၊နောက် ကွိပစ္စည်းကြောင့်။ဓာတွန္တဿ၊ဓာတ်၏အစိတ်ဗျည်း၏။လောပေါ၊ ကျေသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * ပရေနောက်ဖြစ်သော။ကွိမှိ ပစ္စယေ၊ကွိပစ္စည်းကြောင့်။ ဓာတွန္တဿ၊ဓာတ်၏အစိတ်ဖြစ်သော။ဗျဉ္ဇနဿ၊ဗျည်း၏။လောပေါ၊သည်။ဟောတိ၊၏။

ဘုဇေန၊ကောက်တကျစ်ဖြင့်။(ဝါ) ကောက်ကောက်ကွေ့ကွေ့။ဂစ္ဆတိ၊သွားတတ်၏။ ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။ဘုဇဂေါ၊မြွေမည်၏။ * ဥရေန၊ရင်ဖြင့်။ဂစ္ဆတိ၊သွားတတ်၏။ ဣတိ၊ကြောင့်။ဥရဂေါ၊မြွေမည်၏။ တုရဂေါ၊မြင်း။ သခေါ်၊ခရုသင်း။

➤ ဓာတွန္တဿ+လောပေါ+ကွိမှိ-ဟု ၃-ပုဒ်ရှိသော လောပဝိဓိသုတ်

➤ ဓာတွန္တဿ-အရ/ကာရိ-အရ ။ ။ မဗျည်း, နဗျည်းတို့ကို ယူရပါမည်။ (ပုံစံ) ဘုဇဂေါ၊ သခေါ်။ ➤ ချေရမည့် ဓာတွန်ဗျည်း = မ,ကာရန္တဓာတ် နကာရန္တဓာတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။ ➤ နိမိတ်ဖြစ်သင့်သောသုတ် = ကွိစ-သုတ် ဖြစ်ပါသည်။

၆၁၆။ ဝိဒန္တေ ဦ

ဝိဒ ဣစ္စေတသ္မ ဓာတုသ္မ အန္တေ ဦကာရာဂမော ဟောတိ ကွိမှိ ပစ္စယေ ပရေ။ ။ လောကံ ဝိဒတိ ဇာနာတီတိ လောကဝိဒူ။

* ကွိမှိ၊နောက် ကွိပစ္စည်းကြောင့်။ဝိဒန္တေ၊ဝိဒဓာတ်၏အဆုံး၌။ဦ၊ဦ,အက္ခရာလာသည် ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * ပရေနောက်ဖြစ်သော။ကွိမှိ ပစ္စယေ၊ကွိပစ္စည်းကြောင့်။ဝိဒ ဣစ္စေ တသ္မ ဓာတုသ္မ၊ဝိဒဓာတ်၏။ အန္တေ၊အဆုံး၌။ ဦကာရာဂမော၊ဦ,အက္ခရာ လာသည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ လောကံ၊လောကသုံးပါးကို။ဝိဒတိ, ဇာနာတိ၊သိတတ်၏။ဣတိ၊ဤ အကြောင်းကြောင့်။လောကဝိဒူ၊လောကဝိဒူ မည်၏။

➤ ဝိဒန္တေ+ဦ-ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော အာဂမဝိဓိသုတ်

➤ အန္တ,သဒ္ဒါ ထည့်ဆိုရခြင်းအကျိုး ။ ။ ဝဓူ, ဇမ္ဗူ,စသော ပြယုဂ်တို့၌ ဗန္ဓဓာတ်,

http://www.dhammadownload.com

ရေတော်တို့နောင် ဦး၊အက္ခရာ လာရခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

၆၁၇။ န မ က ရာန မန္တာနံ နိယုတ္တတမှိ

နကာရ မကာရ ကကာရ ရကာရာနံ ဓာတွန္တာနံ လောပေါ နု ဟောတိ ဏ္ဏကာရယုတ္တေ တပစ္စယေ ပရေ။ ။ ဟနိတုံ၊ ဂမိတော၊ ရမိတော၊ သကိတော၊ သရိတော၊ ကရိတွာ။ ။ ဏ္ဏယုတ္တတာမှိတိ ကိမတ္ထံ? ဂတော၊ သတော။

* နိယုတ္တတမှိ၊ဏ္ဏ၊အက္ခရာ အာဂုံနှင့်ယှဉ်သော တ၊ပစ္စည်းကြောင့်။အန္တာနံ၊ဓာတ်၏ အစိတ်ဖြစ်ကုန်သော။နမကရာနံ၊န၊အက္ခရာ မ၊အက္ခရာ က၊အက္ခရာ ရ၊အက္ခရာတို့၏။ လောပေါ၊ကျေသည်။န ဟောတိ၊မဖြစ်။ ။ * ပရေနောက်ဖြစ်သော။ဏ္ဏကာရယုတ္တေ၊ ဏ္ဏ၊အက္ခရာ အာဂုံနှင့်ယှဉ်သော။တပစ္စယေ၊တ၊ပစ္စည်းကြောင့်။ဓာတွန္တာနံ၊ဓာတ်၏အစိတ် ဖြစ်ကုန်သော။နကာရ မကာရ ကကာရ ရကာရာနံ၊န၊အက္ခရာ မ၊အက္ခရာ က၊အက္ခရာ ရ၊အက္ခရာတို့၏။ လောပေါ၊ကျေခြင်းသည်။န ဟောတိ၊မဖြစ်။

ဟနိတုံ၊သတ်ခြင်းငှာ။ဂမိတော၊သွားရောက်အပ်၏။ ရမိတော၊မွေ့လျော်အပ်၏။ သရိတော၊အောက်မေ့အပ်၏။ ကရိတွာ၊ပြု၍။ * ဏ္ဏယုတ္တတမှိတိ ပဒံ၊ဏ္ဏယုတ္တတမှိ-ဟူ သော ပုဒ်သည်။ကိမတ္ထံ၊ဘာအကျိုးရှိသနည်း။ဂတော၊သွား၏။သတော၊အောက်မေ့၏။

➤ နမကရာနံ+အန္တာနံ+န+ဏ္ဏယုတ္တတမှိ-ဟု ၄-ပုဒ်ရှိသော ပဋိသေဓဝိဓိသုတ်

➤ ဤသုတ်က တားမြစ်သော သုတ်များ ။ ။ [ရူ-အလို] ဂမ ခန ဟန ရမာဒီန မန္တော၊ ရကာရောစ-သုတ်တို့ဖြစ်ပါသည်။ [ရူပဏ္ဍိ-အလို] သာသ ဒိသတော တဿ ရိဋ္ဌောစ၊ သာဒိသန္တ ပုစ္ဆ ဘဉ္စ ဟံသာဒီဟိ ဌော၊ ဝသတော ဥဋ္ဌ၊ ဓေဘာဟေဟိ ဓောစ၊ ဘုဇာဒီနမန္တော နောဒ္ဒွိစ၊ ဂုပါဒီနဉ္စ၊ သုသ ပစ သကတော က္ခ က္ကာစ၊ ဇနာဒီန မာတိမှိစ၊ ဂမ ခန ဟန ရမာဒီနံ မန္တော၊ ရကာရောစ၊ ဒိသာ သွာန သွာ န္တလောပေါစ၊ မဟာဒဘေဟိ မ္မယှ ဇ္ဇ ဗ္ဗ ဒ္ဓါစ-သုတ်တို့ဖြစ်သည်။ [နိဒ္ဒေသ-အလို] သာသ ဒိသတော တဿ ရိဋ္ဌောစ၊ ဘုဇာဒီနမန္တော နော ဒ္ဒွိစ၊ ဇနာဒီန မာတိမှိစ၊ ဂမ ခန ဟန ရမာဒီန မန္တော။(၄-သုတ်)

➤ နိယုတ္တတမှိ-အရ ။ ။ တ, အက္ခရာပါသော တုံ, တွာ, တွာန, တဗ္ဗပစ္စည်းတို့ကို ယူရပါမည်။ (ပုံစံ) ဂမိတော၊ ဂမိတုံ၊ ဂမိတွာ၊ ဂမိတွာန၊ ဂမိတဗ္ဗံ။

➤ ဏ္ဏ၊အာဂုံနှင့်ယှဉ်သော တ၊အရ ။ ။ တ, တဗ္ဗ, တုံ, တွာ, တွာနပစ္စည်းတို့ကို ယူရပါမည်။ ➤ ဏ္ဏ-အရ ။ ။ ယထာဂမမိကာရော-သုတ်ဖြင့် လာသော ဏ္ဏ၊အက္ခရာကို ယူရပါမည်။

➤ န,မ,က,ဆုံးသော ဓာတ်သုံးလုံးကို ယူရကျိုး ။ ။ ဏ္ဏ၊အာဂုံနှင့်ယှဉ်သော တ၊ ပစ္စည်းနှောင်းရာ၌ ဂမ ခန ဟန ရမာဒီန မန္တော-သုတ်နှင့် ရကာရောစ-သုတ်တို့၏ အစီ အရင်ကို တားမြစ်ရခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

➤ **ဂမိတုံ စနိတုံ ဟနိတုံ မနိတုံ ဟရိတုံ-တို့ ၌ ဓာတွန် မကျေခြင်းအကြောင်း**

ဤပြယုဂ်တို့၌ ဣ,အက္ခရာနှင့်ယှဉ်သော တ,ကြောင့် နမကရာန မန္တာန် နိယုတ္တ တမှိ-သုတ်ဖြင့် တားမြစ်ထားသောကြောင့် ဓာတွန် မကျေပါ။ (ရူ- ၃၉၁)

၆၁၈။ န က ဂတ္တံ စ ဓာ ဏွုမှိ

စကာရ ဇကာရာ ကကာရ ဂကာရတ္တံ နာပဇ္ဇန္တေ ဏွုမှိ ပစ္စယေ ပရေ။

ပစတီတိ ပါစကော၊ ယဇတီတိ ယာဇကော။

* ဏွုမှိ၊နောက် ဏွုပစ္စည်းကြောင့်။စဇာ၊ဓာတွန် စ,အက္ခရာ ဇ,အက္ခရာတို့သည်။ ကဂတ္တံ၊က,အဖြစ် ဂ,အဖြစ်သို့။န အာပဇ္ဇန္တေ၊မရောက်ကုန်။ ။ * ပရေ၊နောက်ဖြစ်သော ဏွုမှိ ပစ္စယေ၊ဏွုပစ္စည်းကြောင့်။စကာရ ဇကာရာ၊ဓာတွန် စ,အက္ခရာ ဇ,အက္ခရာတို့ သည်။ ကကာရ ဂကာရတ္တံ၊က,အက္ခရာအဖြစ်, ဂ,အက္ခရာအဖြစ်သို့။နာပဇ္ဇန္တေ၊မရောက်ကုန်။

ပစတိ၊ချက်တတ်၏။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။ပါစကော၊မည်၏။ * ယဇတိ၊ပူဇော်တတ်၏။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။ယာဇကော၊ယာဇက မည်၏။

➤ **န+ကဂတ္တံ+စဇာ+ဏွုမှိ-ဟု ၄-ပုဒ်ရှိသော ပဋိသေဓဝိဓိသုတ်**

➤ **န,ပဋိသေဓကို ထပ်မံဆိုရကျိုး** ။ ။ ကရဿစ တတ္တံ တုံသို့,စသော နောက် သုတ်များသို့ န,သဒ္ဒါ မလိုက်စေခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

➤ **ဤသုတ်က တားမြစ်သော သုတ်များ** ။ ။ (ကိတ်) ကဂါ စဇာနံ၊ (ဥဏာဒ်) သစဇာနံ ကဂါ ဏာနုဗန္ဓေ-သုတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ငင်းနှစ်သုတ်တို့၏ အစီအရင်ကို တားမြစ်ရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ဏာပစ္စည်းနှင့် ဏွုပစ္စည်းတို့၏ အနုဗန် ဏ,အက္ခရာရှိခြင်းအားဖြင့် တူသောကြောင့်-- တည်း။

➤ **ဓနိကော, ဓနိကာ-တို့၌ ဝုဒ္ဓိ မပြုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ယဋ္ဌာဒိနံ ဝါ-သုတ်၌ ဝါသဒ္ဒါက တားမြစ်သောကြောင့် ဝုဒ္ဓိ မပြုရပါ။

➤ **ရုန္ဓကော, ဘုဉ္ဇကော-တို့၌ ဝုဒ္ဓိ မပြုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ သံယုဂ်အနီးရှိသော ကြောင့် ဝုဒ္ဓိ မပြုရပါ။

၆၁၉။ ကရဿစ တတ္တံ တုံသို့

ကရ ဣစ္စေတဿ ဓာတုဿ အန္တဿ ရကာရဿ တကာရတ္တံ ဟောတိ တု ပစ္စယေ ပရေ။ ။ ကရောတီတိ ကတ္တာ၊ ကရောန္တီတိ ကတ္တာရော။

* တုံသို့၊နောက် တုပစ္စည်းကြောင့်။ကရဿစ၊ကရဓာတ်၏လည်း။အန္တဿ၊အစိတ် ရ,၏။တတ္တံ၊တ,၏အဖြစ်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ ပရေ၊နောက်ဖြစ်သော။တုပစ္စယေ၊တု ပစ္စည်းကြောင့်။ကရ ဣစ္စေတဿ ဓာတုဿ၊ကရဓာတ်၏။အန္တဿ၊အစိတ်ဖြစ်သော။ ရကာရဿ၊ရ,အက္ခရာ၏။တကာရတ္တံ၊တ,အက္ခရာ၏ အဖြစ်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

http://www.dhammadownload.com

ကရောတိ၊ပြုတတ်၏။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။ကတ္တာ၊ကတ္တုမည်၏။ ကရောန္တိ ပြုတတ်ကုန်၏။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။ကတ္တာရော၊ကတ္တု မည်၏။

➤ **ကရဿ+စ+တတ္တံ+တုသ္မိံ-ဟု ၄-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်**

➤ **လိုက်ပုဒ်** ။ ။ ဤသုတ်သို့ နမကရာန မန္တာနံ နိယုတ္တတမှိ-သုတ်မှ ဧကဝုစ်ပြန်၍ အန္တဿ,သဒ္ဒါ လိုက်လာပါသည်။

➤ **စသဒ္ဒါ၏အနက်** ။ ။ စသဒ္ဒါသည် အဝုတ္တသမုစ္စည်းအနက် ဖြစ်ပါသည်။

➤ **စသဒ္ဒါ ဆိုရကျိုး** ။ ။ စသဒ္ဒါဖြင့် ဘတ္တာ, ဟတ္တာ ပြယုဂ်တို့၌ ဘရဓာတ်, ဟရဓာတ်တို့၏ အစိတ်ဖြစ်သော ရ,အက္ခရာကို တ,ပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

➤ **ဤသုတ်၏ နိမိတ်ဖြစ်သင့်သောသုတ် • သဗ္ဗတော ဏ္ဝု တွာဝိဝါ-သုတ်။**

➤ **ဤသုတ်ဖြင့် ကရဓာတ်၏ ရ,အက္ခရာကိုသာ တ,ပြုနိုင်ပါသလော?**

* မဟုတ်ပါ။ ဘရ, ဟရ, ဘိဒိ, ဆိဒိ, ဝစ, ဘုဇ,စသော ဓာတ်တို့၏ ရ, ဒ, စ, ဇ, စသော အက္ခရာတို့ကိုလည်း တ,ပြုနိုင်ပါသည်။ (ပုံစံ) ဘတ္တာ၊ဟတ္တာ၊ဘေတ္တာ၊ဆေတ္တာ၊ ဝတ္တာ၊ဘောတ္တာ။

➤ **နိစ္စ/အနိစ္စ** ။ ။ ကရဿစ တတ္တံ တုသ္မိံ-သုတ်နောင် ဝိကပ်အနက်ရှိသော ဝါသဒ္ဒါနှင့် တုံ တုန တဗ္ဗေသု ဝါ-ဟု သီးခြားတည်သည်ကိုထောက်၍ ဤသုတ်သည် နိစ္စဝိဓိ ဖြစ်ပါသည်။

၆၂၀။ တုံ တုန တဗ္ဗေသု ဝါ

ကရ ဣစ္စေတဿ ဓာတုဿ အန္တဿ ရကာရဿ တကာရတ္တံ ဟောတိ ဝါ တုံ တုန တဗ္ဗ ဣစ္စေတေသု ပစ္စယေသု။

ကတ္တုံ၊ ကာတုံ၊ ကတ္တုန၊ ကာတုန၊ ကတ္တဗ္ဗံ၊ ကာတဗ္ဗံ။

* တုံ တုန တဗ္ဗေသု၊တုံ, တုန, တဗ္ဗ ပစ္စည်းတို့ကြောင့်။ကရဿ၊ကရဓာတ်၏။အန္တဿ၊ အစိတ် ရ,၏။တတ္တံ၊တ,၏အဖြစ်သည်။ဝါ၊အချို့။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * တုံ တုန တဗ္ဗ ဣစ္စေတေသု ပစ္စယေသု၊တုံ, တုန, တဗ္ဗ ပစ္စည်းတို့ကြောင့်။ကရ ဣစ္စေတဿ ဓာတုဿ၊ ကရဓာတ်၏။အန္တဿ၊အစိတ်ဖြစ်သော။ရကာရဿ၊ရ,အက္ခရာ၏။တကာရတ္တံ၊တ,အက္ခရာ အဖြစ်သည်။ဝါ၊အချို့။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ ကတ္တုံ၊ကာတုံ၊ပြုခြင်းငှာ။ ကတ္တုန၊ကာတုန၊ ပြု၍။ကတ္တဗ္ဗံ၊ကာတဗ္ဗံ၊ပြုအပ်၏။

➤ **တုံ တုန တဗ္ဗေသု+ဝါ-ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်**

➤ **လိုက်ပုဒ်** ။ ။ ဤသုတ်သို့ နမကရာန မန္တာနံ နိယုတ္တတမှိ-သုတ်မှ ဧကဝုစ်ပြန် ၍ အန္တဿ,သဒ္ဒါ၊ ကရဿစ တတ္တံ တုသ္မိံ-သုတ်မှ ကရဿစ, တတ္တံ-သဒ္ဒါလိုက်သည်။

➤ **ကရဿစ တတ္တံ တုသ္မိံ-သုတ်နှင့် ဤသုတ်အထူး** ။ ။ ကရဿစ တတ္တံ တုသ္မိံ

http://www.dhammadownload.com

သုတ်ဖြင့် တုပစ္စည်းနှောင်းရာ၌ ကရဓာတ်၏ အစိတ်ဖြစ်သော ရ,အက္ခရာကို တ,အဖြစ် ပြုပါသည်။ တုံတုနတဗ္ဗေသုဝါ-သုတ်ဖြင့် တုံ, တုန, တဗ္ဗ ပစ္စည်းနှောင်းရာ၌ ကရဓာတ်၏ အစိတ်ဖြစ်သော ရ,အက္ခရာကို တ,အဖြစ် မပြုရပါ။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

> **ကရဿစ တတ္တံ တု တုံတုနတဗ္ဗေသုဝါ–ဟု တစ်ပေါင်းတည်း မဆိုဘဲ နှစ်သုတ်ခွဲ၍ ဆိုရကျိုး** ။ ။ ကရဓာတ်၏ အစိတ်ဖြစ်သော ရ,အက္ခရာကို တ,ပြုခြင်းသည် တု ပစ္စည်းနှောင်းရာ၌ မြဲ၏၊ တုံ, တုန, တဗ္ဗပစ္စည်းနှောင်းရာ၌ မမြဲဟု သိစေခြင်းအကျိုးငှာ နှစ်သုတ်ခွဲ၍ ဆိုရပါသည်။

> **ဝါသဒ္ဒါ၏အနက်** ။ ။ ဝါသဒ္ဒါသည် ဝိကပ်အနက်၊ (တစ်နည်း) ကရဓာတ်ကို ငင်သောကြောင့် အနုကဍ္ဍနအနက် ဖြစ်ပါသည်။

၆၂၁။ **ကာရိတံ ဝိယ ဏာနုဗန္ဓော**

ဏကာရာနုဗန္ဓော ပစ္စယော ကာရိတံ ဝိယ ဒဋ္ဌဗ္ဗော ဝါ။

ဒါပေါ၊ ဒေဟော၊ ဝါဟော၊ ဇာပေါ၊ စာဂေါ၊ ဝါရော၊ စာရော၊ ပရိက္ခာရော၊ ဒါယကော၊ နာယကော၊ လာဝကော၊ ဘာဝကော၊ ကာရီ၊ ယာတီ၊ ဒါယီ။

ဝါတိ ကိမတ္ထံ? ဥပက္ခရော။

* ဏာနုဗန္ဓော၊ဏ,အနုဗန်ရှိသော ပစ္စည်းကို။ကာရိတံ ဝိယ၊ကာရိတ်ပစ္စည်းကိုကဲ့သို့။ ဝါ၊အချို့။ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ရှုမှတ်အပ်၏။ ။ * ဏကာရာနုဗန္ဓော ပစ္စယော၊ဏ,အနုဗန်ရှိသော ပစ္စည်းကို။ကာရိတံ ဝိယ၊သို့။ဝါ၊အချို့။ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊၏။ ။ ဒါပေါ၊ပူလောင်ခြင်း။ဒေဟော၊ ကိုယ် (ပွားစေတတ်သော ကိုယ်)။ ဝါဟော၊ဆင်မြင်း,စသော ယာဉ်။ဇာပေါ၊ကြီးပွားသည်။(လက်မောင်း) ဝါရော၊အလှည့်အကြိမ်၊(ဝါ) အလိုရှိခြင်း။ စာရော၊လှည့်လည်ခြင်း။ စာဂေါ၊စွန့်ကြဲခြင်း။ပရိက္ခာရော၊ထက်ဝန်းကျင့်ပြုအပ်သော အသုံးအဆောင်။ ဒါယကော၊ ပေးလှူတတ်သူ။နာယကော၊ရှေ့ဆောင် အကြီးအကဲ။လာဝကော၊ရိတ်ဖြတ်တတ်သူ။ ဘာဝကော၊ဖြစ်ပွားစေတတ်သူ။ကာရီ၊ပြုလေ့ရှိသသူ။ယာတီ၊သတ်လေ့ရှိသသူ။ ဒါယီ၊ပေးလေ့ရှိသသူ။ ဝါတိ ပဒံ၊ ဝါ-ဟူသောပုဒ်သည်။ကိမတ္ထံ၊ဘာအကျိုးရှိသနည်း။ဥပက္ခရော၊ကပ်၍ပြုခြင်း။

> ကာရိတံ+ဝိယ+ဏာနုဗန္ဓော–ဟု ၃–ပုဒ်ရှိသော ကာရိယာတိဒေသသုတ်

> **ကာရိတ်ပစ္စည်း မဟုတ်ဘဲလျက် ကာရိတ်ပစ္စည်းကဲ့သို့ မှတ်အပ်သော ပစ္စည်းများ**

ဏ, ဏီ, ဏွု, ဏက,စသော ဏအနုဗန်ရှိသော ပစ္စည်းများ ဖြစ်ပါသည်။

> **အနုဗန်ပါသော ဏပစ္စည်းကို ကာရိတ်ငဲ့သော ဥဒါဟရုဏ်ပါဠိ** - ဒါပေါ၊ ဒေဟော၊ဝါဟော၊ဇာပေါ၊စာဂေါ၊ဝါရော၊စာရော၊ပရိက္ခာရော-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

> **ဏွုပစ္စည်းကို ကာရိတ်ငဲ့သော ပါဠိ** - ဒါယကော၊ နာယကော၊ လာဝကော၊

http://www.dhammadownload.com

ဘာဝကော-တို့ ဖြစ်ပါသည်။ ➤ ဏီပစ္စည်းကို ကာရိတ်ငဲ့သော ပါဠိ = ကာရီ၊ ယာတီ၊ ဒါယီ-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ကာရိတ် အဓိပ္ပါယ်** ။ ။ ပြီးစေခြင်းသဘောသည် ကာရိတ် မည်ပါသည်။

➤ **အနုဗန် အဓိပ္ပါယ်** ။ ။ ပါဠိတော် ပြယုဂ်ပုံစံ၌ ယှဉ်နေသော်လည်း ထင်ထင်ရှားရှား မရှိမူ၍ ပစ္စည်း၌သာလျှင် ထင်ထင်ရှားရှား အစဉ်ဖွဲ့လျက် တည်နေခြင်းသဘောသည် "အနုဗန်" မည်ပါသည်။ (တစ်နည်း) နောက်ထပ် အပိုဖွဲ့စပ်လျက် ပါရှိသော အရာသည် "အနုဗန်" မည်ပါသည်။ ➤ **ဏာနုဗန္ဓ အဓိပ္ပါယ်** ။ ။ ဏ,ဟုဆိုအပ်သော အနုဗန်ရှိသော အ,စသော ပစ္စည်းသည် "ဏာနုဗန္ဓ" မည်ပါသည်။

➤ **အနုဗန် ၆-ပါး** ။ ။ (၁) က,အနုဗန်=(ပုံစံ) ကမ္မနိ ဒုတိယာယံ တ္တော။ (၂) ခ,အနုဗန်=ဤသံ ဒု သူဟိ ခ။ (၃) ဃ,အနုဗန်=ဘဝိဿတိ ဂမာဒီဟိ ဏီ ဃိဏ်။ (၄) ဏ,အနုဗန်=ဝါ ဏာပစ္စေ။ (၅) န,အနုဗန်=ချာဒိဟိ မန် မစတော ဝါ။ (၆) ရ, အနုဗန်= သံဟနညာယဝါ ရော ယော-တို့ ဖြစ်ပါသည်။ ➤ **အနုဗန်ဆိုရကျိုး** ။ ။

* **ဃ, ဏ, န, အနုဗန် ၃-ပါးသည်** = အသံယောဂန္တဓာတ်၏ သရကို ဝုဒ္ဓိပြုခြင်း အကျိုး ရှိပါသည်။ * **က,အနုဗန်သည်** = အသံယောဂန္တဓာတ်၏ သရကို ဝုဒ္ဓိပြုခြင်းကို တားမြစ်ခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။ * **ရ,အနုဗန်သည်** = အကာရန္တပုလ္လိင်ကို ပြခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။ * **န,အနုဗန်သည်** = အကာရန္တ, အာကာရန္တ နှစ်ပါးကို ပြခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။ * **ခ,အနုဗန်သည်** = စကားပြေပြစ်ခြင်း ဝါစာသိလိဋ္ဌကို ပြခြင်းအကျိုးရှိပါသည်။

➤ **ဏ,အနုဗန်ကို ကာရိတ်ငဲ့ရကျိုး** ။ ။ ဏ,အနုဗန်ကို ချေနိုင်ခြင်းအကျိုး, အသံယောဂန္တဓာတ်၏ အစိတ်သရကို ဝုဒ္ဓိပြုနိုင်ခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

➤ **ဥပက္ခရော-၌ ဏပစ္စည်းကို ကာရိတ် မငဲ့ရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ဥပက္ခရော-၌ အသံယောဂန္တဓာတ်၏ အစိတ်သရကို ဝုဒ္ဓိ မပြုရသောကြောင့် ကာရိတ် မငဲ့ရပါ။

➤ **ကာရိတ်ပစ္စည်း နှစ်မျိုးအထူး** ။ ။ ဓာတူဟိ ဏေဏယ-သုတ်ဖြင့် မှည့်သော ကာရိတ်ပစ္စည်းသည် မုချကာရိတ်ပစ္စည်းလည်းဖြစ်၏၊ စေခိုင်းနိုင်သော ပယောဇကသတ္တိလည်း ရှိ၏။ ကာရိတံ ဝိယ-သုတ်ဖြင့် ငဲ့သော ကာရိတ်ပစ္စည်းသည် ကာရိယာတိဒေသ ကာရိတ်ပစ္စည်းလည်းဖြစ်၏၊ စေခိုင်းနိုင်သော ပယောဇကသတ္တိမှလည်း ကင်း၏။

➤ **က,စသော အနုဗန်ပစ္စည်းများကို ကာရိတ် မငဲ့ရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ က,အနုဗန် စသော ပစ္စည်းများနှောင်းရာ၌ အချို့ဝုဒ္ဓိပြုရ၏၊ အချို့ ဝုဒ္ဓိ မပြုရသောကြောင့်-တည်း။

၆၂၂။ အနကာ ယု ဏွူနံ

ယု ဏွု ဣစ္စေတေသံ ပစ္စယာနံ အန အက ဣစ္စေတေ အာဒေသာ ဟောန္တိ နန္ဒနံ၊ ကာရကော။

http://www.dhammadownload.com

* ယုဇ္ဈုနံ၊ယုပစ္စည်း, ဇ္ဈုပစ္စည်းတို့၏။အနကာ၊အနပြု, အကပြုတို့သည်။ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ။ * ယု ဇ္ဈု ဣစ္စေတေသံ ပစ္စယာနံ၊ယုပစ္စည်း, ဇ္ဈုပစ္စည်းတို့၏။အန အက ဣစ္စေတေ အာဒေသာ၊အနပြု, အကပြုတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

နန္ဓနံ၊နှစ်သက်ခြင်း။ကာရကော၊ပြုတတ်သူ။

➤ အနကာ+ယုဇ္ဈုနံ–ဟု ၂–ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➤ **စာတ်အားလုံးတို့၏နောင်သက်သော ယု, ဇ္ဈုပစ္စည်းတို့ကို အန, အက ပြုနိုင်ခြင်း အကြောင်း** ။ ။ ယုပစ္စည်း, ဇ္ဈုပစ္စည်းတို့၏ အလုံးစုံသော ဓာတ်တို့နောင် သက်နိုင် သောကြောင့်- <u>အန, အက ပြုနိုင်ပါသည်။</u>

၆၂၃။ က ဂါ စဇာနံ

စ ဇ ဣစ္စေတေသံ ဓာတွန္တာနံ ကကာရ ဂကာရာဒေသာ ဟောန္တိ ဏာနု ဗန္ဓေ ပစ္စယေ ပရေ။ ။ ပါကော၊ ယောဂေါ။

* ဏာနုဗန္ဓေ၊ဏ,အနုဗန်ရှိသော ပစ္စည်းကြောင့်။စဇာနံ၊ဓာတ်၏အစိတ် စ,အက္ခရာ ဇ,အက္ခရာတို့၏။ကဂါ၊ကပြု, ဂပြုတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ။ * ပရေ၊နောက်ဖြစ် သော။ဏာနုဗန္ဓေ၊ဏ,အက္ခရာ အနုဗန်ရှိသော ပစ္စည်းကြောင့်။ ဓာတွန္တာနံ၊ဓာတ်၏ အစိတ်ဖြစ်ကုန်သော။စ ဇ ဣစ္စေတေသံ၊စ,အက္ခရာ ဇ,အက္ခရာတို့၏။ကကာရ ဂကာရာ ဒေသာ၊ကပြု, ဂပြုတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။*ပါကော၊ချက်ခြင်း။ယောဂေါ၊ယှဉ်ခြင်း။

➤ ကဂါ+စဇာနံ–ဟု ၂–ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➤ လိုက်ပုဒ် ။ ။ ဤသုတ်သို့ နမကရာန မန္တာနံ နိယုတ္တတမှိ-သုတ်မှ အန္တာနံ,သဒ္ဒါ ကာရိတံ ဝိယ ဏာနုဗန္ဓော-သုတ်မှ ဏာနုဗန္ဓ-သဒ္ဒါ၊ ဓာတုယာ ကမ္မာဒိမှိ ဏော-သုတ် မှ "ဓာတု"သဒ္ဒါတို့ လိုက်လာပါသည်။

➤ **ဤသုတ်၏ ပဋိသေဓဝိဓိသုတ် /ဤသုတ်၏အစီအရင်ကို တားမြစ်သောသုတ်**
န ကဂတ္တံ စဇာ ဏ္ဝုမှိ-သုတ် ဖြစ်ပါသည်။

➤ **နိမိတ်–အရ** ။ ။ ဏ,အက္ခရာ အစဉ်ဖွဲ့လျက်ရှိသော ပစ္စည်းတို့ကို ယူရမည်။

➤ **ဤသုတ်၏ နိမိတ်အရာတွင် မပါဝင်နိုင်သော ဏာနုဗန္ဓပစ္စည်း**
န ကဂတ္တံ စဇာ ဏ္ဝုမှိ-သုတ်ကိုထောက်၍ ဏ္ဝုပစ္စည်း ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ကပြုရမည့် အက္ခရာ** ။ ။ ပစ, သုစ, သိစ, ဝိစ,အစရှိသော ဓာတ်တို့၏ အစိတ် ဖြစ်သော စ,အက္ခရာကိုသာ က,ပြုရပါမည်။

➤ **ဂ,ပြုရမည့် အက္ခရာ** ။ ။ ယုဇ, ဘဇ, ရန္ဇ, သန္ဇ, ဘန္ဇ, ဘုဇ,အစရှိသော ဓာတ် တို့၏ အစိတ်ဖြစ်သော ဇ,အက္ခရာကိုသာ ဂ,ပြုရပါမည်။

➤ **ပါစကော, ယာဇကော–တို့၌ က,ဂ, မပြုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ န ကဂတ္တံ စဇာ

http://www.dhammadownload.com

ဏ္ဍုမို-သုတ်က တားမြစ်သောကြောင့် က, ဂ, မပြုရပါ။

➤ ဤသုတ်ဖြင့် ဏပစ္စည်းကြောင့်သာ က, ဂ, ပြုနိုင်ပါသလော?

✱ မဟုတ်ပါ။ ဝါကျံ ဘာဂျံ ပုံစံတို့၌ ဏျပစ္စည်းနှောင်းသောကြောင့်လည်း ဓာတွန် စ, ဇ-တို့ကို က, ဂ, ပြုနိုင်ပါသည်။

➤ စ-ကို က, ဇ-ကို ဂပြုခြင်းအကြောင်း ။ ။ စနှင့် က-တို့၏ ပဌမဝဂ္ဂရာအဖြစ်ဖြင့် တူသောကြောင့်ရင်း, ဇနှင့် ဂ-တို့၏ တတိယဝဂ္ဂရာ အဖြစ်ဖြင့် တူသောကြောင့်ရင်း စ-ကို က၊ ဇ-ကို ဂပြုရပါသည်။

➤ ကိတ်ကျမ်းလာ ရ,အနုဗန္ဓရှိသော ပစ္စည်းနှင့်သုတ်များ ။ ။ ရောဒိဟိ ရမ္မော-သုတ်ဖြင့် ရမ္မပစ္စည်း၊ ပါရာဒိ ဂမိမှာ ရူ ဘိက္ခာဒိတောစ-သုတ်တို့ဖြင့် ရူပစ္စည်း၊ သံ ဟနာညာယ ဝါ ရော ဃော-သုတ်ဖြင့် ရပစ္စည်း၊ ကရမှာ ရိစ္စ-သုတ်ဖြင့် ရိစ္စပစ္စည်း၊ ကရတော ရိရိယ-သုတ်ဖြင့် ရိရိယပစ္စည်း၊ သာသာဒိဟိ ရတ္ထု-သုတ်ဖြင့် ရတ္ထုပစ္စည်း၊ ပါဒိတော ရိတု-သုတ်ဖြင့် ရိတုပစ္စည်း၊ မာနာဒိဟိ ရာတု-သုတ်ဖြင့် ရာတုပစ္စည်း။

➤ ကိတ်ပစ္စည်းတို့၏ သက်ရောက်ကာလနှင့် သာဓန(အနက်) ။ ။ ဏ္ဍာဒယော တေ ကာလိကာ-ဟု ဆိုသောကြောင့် ဏ,စသော ကိတ်ပစ္စည်းတို့သည် ကာလသုံးပါး၌ သက်ပါသည်။ ကတ္တရိ ကိတ်-သုတ်ကိုထောက်၍ သာဓန(အနက်) အားဖြင့် ကတ္တုသာဓန ဖြစ်ပါသည်။

➤ ကူဋ္ဌကာရော-၌ သမာသ် မဖြစ်မီ ကာရ-ပုဒ်နောင် ဝိဘတ်မသက်ရခြင်း အကြောင်း ။ ။ ဓာတုယာ ကမ္မာဒိမှိ ဏော-ဟူ၍ သုတ်၌ ကံပုဒ်အနီးရှိမှသာ ဏပစ္စည်း စီရင်နိုင်သောကြောင့်-- ကာရပုဒ်နောင် ဝိဘတ် မသက်ရပါ။

➤ ဓာတုနိဒ္ဒေသ အရာဝယ် ဓာတ်နောင် က္က-ပစ္စည်း, တိပစ္စည်းများ သက်နိုင်ခြင်း အကြောင်း ။ ။ ဂမိဿန္တော န္တော ဝါ သဗ္ဗာသု-သုတ်၌ ဂမိဿ,စသော သဒ္ဒါ၊ ဟနတျာဒီနံ ဏုကော-သုတ်၌ ဟနတိ,စသော သဒ္ဒါတို့ကို တွေ့မြင်ရသောကြောင့် -- သက်နိုင်ပါသည်။

မေး ။ ။ ဓာတုနိဒ္ဒေသဓာတ်၏ သရုပ်ကို ညွှန်ပြရာ၌ အဘယ်အက္ခရာတို့ဖြင့် ပြသနည်း။

✱ ဂမိဿန္တော န္တော ဝါ သဗ္ဗာသု-သုတ်၌ ဂမိဿ,သဒ္ဒါ၊ ဟနတျာဒီနံ ဏုကော-သုတ်၌ ဟနတိ,စသော သဒ္ဒါတို့ကိုထောက်၍ က္က,အက္ခရာဖြင့်ရင်း၊ ဝိကရဏပစ္စည်းသို့ အစဉ်လိုက်သော တိ,အက္ခရာဖြင့်ရင်း ညွှန်ပြပါသည်။

➤ ကိတသင်္ဂဟ (၆) ပါး ။ ။ (၁) တဗ္ဗ,စသော ကိစ္စပစ္စည်း၊ (၂) ဏ,စသော တေလိကပစ္စည်း၊ (၃) တ, တဝန္တု, တာဝီ,စသော နိဋ္ဌပစ္စည်း၊ (၄) တဝေ, တုန,စသော နိပါတ်ပစ္စည်း၊ (၅) မာန, အန္တ,စသော ပစ္စည်း၊ (၆) ဥ,စသော ပစ္စည်း၊ (၇) ဥဏာဒိ ပစ္စည်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

ကိတ် ပါဠိ နိဿယ အဓိပ္ပါယ် ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

၆၂၄။ ကတ္တရိ ကိတ်

ကတ္တု ကြစ္စေတသ္မိံ အတ္ထေ ကိတ် ပစ္စယာ ဟောန္တိ။

ကာရု၊ ကာရုကော၊ ကာရကော၊ ပါစကော၊ ကတ္တာ၊ ဇနိတာ၊ ပစိတာ၊နေတာ

* ကတ္တရိ၊ကတ္တားအနက်၌။ကိတ်၊ကိတ်ပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

* ကတ္တု ကြစ္စေတသ္မိံ အတ္ထေ၊ကတ္တားအနက်၌။ကိတ် ပစ္စယာ၊ကိတ်ပစ္စည်းတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ။ ကာရု၊ကာရုကော၊ကာရကော၊ပြုတတ်သောသူ။(လက်သမား)။ ပါစကော၊ချက်တတ်သောသူ။(စားတော်ကဲ၊ထမင်းချက်သမား)။ကတ္တာ၊ပြုတတ်သသူ။ ဇနိတာ၊ဖြစ်စေတတ်သသူ။ ပစိတာ၊ချက်တတ်သသူ။နေတာ၊ဆောင်တတ်သသူ။

➤ ကတ္တရိ+ကိတ်–ဟု ၂–ပုဒ်ရှိသော ပရိဘာသာသုတ်

➤ **ကတ္တရိ ကိတ်–သုတ်အတွက် အကျိုးရှိအောင် စွမ်းဆောင်စီရင်ထားသော သုတ်** အညေ ကိတ်-သုတ် ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ဥဏာဒ်–ဟု ဆိုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ဥဏပုဒ်, အာဒိပုဒ်, သမာသ်စပ်၍ ဥဏာဒိ ဟု ဆိုလိုလျှက် ဒ-၌ ကြ-ကိုဖြုတ်၍ တံခွန်တင်ထားသောကြောင့် "ဥဏာဒ်" ဟု ဆိုပါ သည်။ (တစ်နည်း) ဥဏာဒ်,စသော ပစ္စည်းတို့ကို ပြရာဖြစ်သောကြောင့် "ဥဏာဒ်"ဟု ဆိုပါသည်။ ➤ **ဥဏာဒိ–အရ** = မုချအားဖြင့် ဏု, ယု, ဏွု, တ္တု,စသော ပစ္စည်းများကို ယူရပါမည်။ ဥပစာအားဖြင့် ဥဏာဒ်ကျမ်းကို ယူရပါမည်။

➤ **ဥဏာဒ်–ဟူသော အမည်သည်** ။ ။ ပရ သမညာ၏ အစွမ်းဖြင့် ရအပ်သော ဏ,အနုဗန်ရှိသော ဥ,ပစ္စည်းလျှင် အပိုင်းအခြားရှိသော ယု, ဏွု, ဏု, တ္တု,စသော ပစ္စည်း များ၏ အမည်ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ဥဏပစ္စည်းဟူ မရှိပါဘဲလျက် ကိတ်ကျမ်း ဆဋ္ဌပိုင်းကို ဥဏာဒ်–ဟု ဆိုရခြင်း အကြောင်း** ။ ။ ဥဏပစ္စည်းဟု မရှိပါသော်လည်း ကာလေ ဝတ္တမာနာတီတေ ဏွာဒယော- သုတ်ဖြင့်သက်သော ဏုပစ္စည်းဖြင့်ပြီးသော ကာရု,စသော ပြယုဂ်ကို ကျမ်းဦးအစ၌ ဖော်ပြထားသောကြောင့်-- ဥဏာဒ်-ဟု ဆိုရပါသည်။

➤ **ဏု,စသော ပစ္စည်းဖြင့် မှတ်၍ ဥဏာဒ်ဟု ဆိုရခြင်းအကြောင်း**

ဏ,အနုဗန်ရှိသော ဥ,စသော ပစ္စည်းတို့၏ အလွန်များသောကြောင့်-- တည်း။

➤ **ကတ္တရိ ကိတ်–သုတ်ကို ရှေးဦးစွာ ပြဆိုပါလျက် "ဥဏာဒ်" ဟု ဆိုရကြောင်း**

ကာလေ ဝတ္တမာနာ တီတေ ဏွာဒယော-သုတ်ဖြင့် စီရင်အပ်သော ဏုပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသော ကာရုကာရုကော ပုံစံတို့ကို ကျမ်းဦးအစ၌ ဖော်ပြထားသောကြောင့် "ဥဏာဒ်" ဟု ဆိုရပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

➢ ကိတ်-အရ ။ ။ ဏု, ဏုက,စသော ကိတ်ပစ္စည်း (၁၃)မျိုးကို ယူရပါမည်။

➢ **ကတ္တားအနက်၌ ကိတ်ပစ္စည်းသက်ရမည်ဟု ပရိဘာသာ ပြုရကျိုး**

စာသင်သားအပေါင်းတို့၏ ကိတ်ပစ္စည်းသက်ရာ အနက်၌ ယုံမှားသံသယဖြစ်ခြင်းကို နစ်စေခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

➢ **ကတ္တားအနက်၌ ကိစ္စပစ္စည်းများလည်း သက်နိုင်ပါလျက် ကတ္တားအနက်၌ ကိတ်ပစ္စည်းသက်၏ဟု ပရိဘာသာ ပြုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ကတ္တားအနက်၌ ကိတ်ပစ္စည်းသက်ခြင်းသာလျှင် မြဲသောကြောင့် -- ပရိဘာသာ ပြုရပါသည်။

➢ **ကတ္တားအနက်၌ ကိစ္စပစ္စည်းသက်၏ဟု ပရိဘာသာ မပြုရခြင်းအကြောင်း**

ကိတ်ပစ္စည်းကဲ့သို့ သက်ခြင်း မမြဲသောကြောင့်-- ပရိဘာသာ မပြုရပါ။

၆၂၅။ ဘာဝကမ္မေသု ကိစ္စ တ္တ ခတ္ထာ

ဘာဝကမ္မ ဣစ္စေတေ သွတ္တေသု ကိစ္စ တ္တ ခတ္ထ ဣစ္စေတေ ပစ္စယာ ဟောန္တိ

ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗံ ဥပသမ္ပာဒနီယံ ဘဝတာ၊ သယိတဗ္ဗံ ဘဝတာ၊ ကတ္တဗ္ဗံ ဘဝတာ၊ ဘောတ္တဗ္ဗော ဩဒနော ဘဝတာ၊ အသိတဗ္ဗံ ဘောဇနံ ဘဝတာ၊ အသိတံ ဘဝတာ၊ သယိတံ ဘဝတာ၊ ပစိတံ ဘဝတာ၊ အသိတံ အသနံ ဘဝတာ၊ သယိတံ သယနံ ဘဝတာ၊ ပစိတော ဩဒနော ဘဝတာ၊ ကိဉ္စိဿယော၊ ဤသဿယော၊ ဒုဿယော၊ သုဿယော ဘဝတာ။

* ဘာဝကမ္မေသု၊ဘော, ကံအနက်တို့၌။ကိစ္စတ္တခတ္ထာ၊ကိစ္စအနက်, က,အနုဗန်ရှိသော တ,အနက်၊ ခ,အနက်ရှိသော ပစ္စည်းတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

* ဘာဝကမ္မ ဣစ္စေတေ သွတ္တေသု၊ဘော, ကံအနက်တို့၌။ကိစ္စ တ္တ ခတ္ထ ဣစ္စေတေ ပစ္စယာ၊ကိစ္စအနက်, က,အနုဗန်ရှိသော တ,အနက်၊ ခ,အနက်ရှိသော ပစ္စည်းတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ * ဘဝတာ၊သင်သည်။ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗံ၊ဥပသမ္ပာဒနီယံ၊ပဉ္စင်းခံအပ်၏။[ကံအနက်] ပဉ္စင်းခံရမည်။[ဝေဿအနက်] ပဉ္စင်းခံလို ခံတော့။[အတိသဂ္ဂအနက်] ပဉ္စင်းခံချိန် တန်ပြီ။ [ပတ္တကာလအနက်]။ * ဘဝတာ၊သင်သည်။သယိတဗ္ဗံ၊အိပ်ခြင်း, အိပ်ရာ၏။[ဘောအနက်] * ဘဝတာ၊သင်သည်။ကတ္တဗ္ဗံ၊ပြုခြင်း, ပြုအပ်၏။ * ဘဝတာ၊သင်သည်။ဩဒနော၊ထမင်းကို။ဘောတ္တဗ္ဗော၊စားအပ်၏။ * ဘဝတာ၊သင်သည်။ဘောဇနံ၊စားဖွယ်ကို။အသိတဗ္ဗံ၊စားခြင်း, စားရာ၏။ * ဘဝတာ၊သင်သည်။အသိတံ၊စားခြင်း, စားရာ၏။ * ဘဝတာ၊သင်သည်။ သယိတံ၊အိပ်ခြင်း, အိပ်ရာ၏။ * ဘဝတာ၊သင်သည်။ ပစိတံ၊ချက်အပ်၏။ * ဘဝတာ၊သင်သည်။အသနံ၊စားဖွယ်ကို။အသိတံ၊စားအပ်၏။ * ဘဝတာ၊သင်သည်။သယနံ၊အိပ်ရာကို။သယိတံ၊အိပ်ရာ၏။ * ဘဝတာ၊သင်သည်။ ဩဒနော၊ထမင်းကို။ပစိတော၊ချက်အပ်၏။ * ဘဝတာ၊သင်သည်။ကိဉ္စိဿယော၊စဉ်းငယ်

F18-A

http://www.dhammadownload.com

အိပ်ခြင်း။ * ဤသဿယော၊စဉ်းငယ်အိပ်ခြင်း။ * ဒုသဿယော၊မကောင်းအိပ်ခြင်း။ သုသယော၊ကောင်းစွာအိပ်ခြင်း။

> ဘာဝကမ္မေသု+ကိစ္စက္တခတ္ထာ–တု ၂-ပုဒ်ရှိသော ပရိဘာသာသုတ်

> **ဤသုတ်အတွက် အကျိုးရှိအောင် စွမ်းဆောင်စီရင်ထားသော သုတ်**
တော ကိစ္စာ-သုတ် ဖြစ်ပါသည်။

> **ကိစ္စ–အရ** ။ ။ ပေသာတိသဂ္ဂ ပတ္တကာလေသု ကိစ္စာ-ဟု ဆိုလတ္တံ့ဖြစ်သော ကြောင့် တဗ္ဗ, အနီယ, ဏျ, တေယျ, ရိစ္စပစ္စည်းတို့ကို ယူရပါမည်။

> **ကိစ္စတ္ထ–အရ / ကိစ္စပစ္စည်းတို့၏အနက်** ။ ။ ပေသာတိသဂ္ဂ ပတ္တကာလေသု ကိစ္စာ-သုတ်၌ ပြအပ်သော ပေသ=စေခိုင်းခြင်း, အတိသဂ္ဂ=ခွင့်ပြုခြင်း, ပတ္တကာလ= အခါရောက်သည်ကို ပြောကြားခြင်းအနက်တို့ကို ယူရပါမည်။

> **တ္တ–အရ /က, အနုဗန်ရှိသော တ, ပစ္စည်းဟူသည်** ။ ။ ဘျာဒီဟိ မတိ ဗုဓိ ပူဇာဒီဟိစ တ္တော-သုတ်ဖြင့် သက်သော တ္တ, ပစ္စည်း ဖြစ်ပါသည်။

> **တ္တတ္ထ–အရ /တ, အနက်ဟူသည် /တ္တ, ပစ္စည်း၏အနက်** ။ ။ ဘျာဒီဟိ မတိ ဗုဓိ ပူဇာဒီဟိစ တ္တော-သုတ်ဖြင့် ပြအပ်သော ကြောက်ခြင်း, ချစ်ခြင်း, သိခြင်း, ပူဇော် ခြင်း, စသော အနက်တို့ဖြစ်ပါသည်။

> **ခ–အရ / ခ, အနုဗန်ရှိသော ပစ္စည်းဟူသည်** ။ ။ ဤသံဒုသူဟိ ခ-သုတ်ဖြင့် သက်သော ခပစ္စည်းဖြစ်ပါသည်။

> **ခတ္ထ–အရ /ခ, အနက်ဟူသည် / ခပစ္စည်း၏အနက်** ။ ။ ဤသံဒုသူဟိ ခ- သုတ်ဖြင့် ပြအပ်သော ဤသံ=စဉ်းငယ်အနက်, ဒု=မကောင်းသောအနက်, သု=ကောင်း သော အနက်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

> **ကိစ္စက္တခတ္ထ–အရ** ။ ။ တဗ္ဗ, အနီယ, ဏျ, တေယျ, ရိစ္စပစ္စည်းတို့ကို ယူရမည်။

> **တ္တတ္တတ္ထ–အရ** ။ ။ က, အနုဗန်ရှိသော တ, ပစ္စည်းကို ယူရပါမည်။

> **ခတ္တတ္ထ–အရ** ။ ။ ခ, အနုဗန်ရှိသော ပစ္စည်းကို ယူရပါမည်။

> **အတ္ထ–သဒ္ဒါ ထည့်ဆိုရကျိုး** ။ ။ ကိစ္စပစ္စည်း, တ္တပစ္စည်း, ခပစ္စည်းတို့သည် ဘော ကံ-မှတစ်ပါးသော သာဓနကိုလည်း ဟောသေး၏ဟု သိစေခြင်းအကျိုးငှာ အတ္ထ-သဒ္ဒါကို ထည့်ဆိုရပါသည်။

> **ဘော, ကံအနက်တို့၌ ကိတ်ပစ္စည်းများလည်း သက်နိုင်ပါလျက် ကိစ္စ, တ္တ, ခ, ပစ္စည်းတို့သာ သက်၏ဟု ပရိဘာသာပြုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ဘော, ကံအနက်တို့၌ ကိတ်ပစ္စည်းများ သက်နိုင်သော်လည်း မမြဲ၊ ကိစ္စ, တ္တ, ခပစ္စည်းတို့ သက်ခြင်းသည် မြဲ သောကြောင့် -- ပရိဘာသာ ပြုရပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

၆၂၆။ ကမ္မနိ ဒုတိယာယံ စတ္တော

ကမ္မနိ ဣစ္စေတသ္မိံ အတ္ထေ ဒုတိယာယံ ဝိဘတ္တိယံ ကတ္တရိ တ္တပစ္စယော ဟောတိ။ ။ ဒါနံ ဒိန္နော ဒေဝဒတ္တော၊ သီလံ ရက္ခိတော ဒေဝဒတ္တော၊ ဘတ္တံ ဘုတ္တော ဒေဝဒတ္တော၊ ဂရုံ ဥပါသိတော ဒေဝဒတ္တော။

* ကမ္မနိ၊ကံအနက်၌။ဒုတိယာယံ၊ဒုတိယာဝိဘတ်သည်။သတိ၊ဖြစ်လတ်သော်။ ကတ္တရိ၊ကတ္တားအနက်၌။တ္တော၊က, အနုဗန်ရှိသော တ္တပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

* ကမ္မနိ ဣစ္စေတသ္မိံ အတ္ထေ၊ကံအနက်၌။ဒုတိယာယံ ဝိဘတ္တိယံ၊ဒုတိယာဝိဘတ်သည်။သတိ၊သော်။ကတ္တရိ၌။တ္တပစ္စယော၊က, အနုဗန်ရှိသော တ္တပစ္စည်းသည်။ဟောတိ။

ဒေဝဒတ္တော၊ဒေဝဒတ်သည်။ဒါနံ၊အလှူကို။ဒိန္နော၊ပေးလှူတတ်၏။ * ဒေဝဒတ္တော၊ ဒေဝဒတ်သည်။သီလံ၊သီလကို။ရက္ခိတော၊စောင့်ရှောက်တတ်၏။ * ဒေဝဒတ္တော၊ဒေဝ ဒတ်သည်။ဘတ္တံ၊ထမင်းကို။ဘုတ္တော၊စားတတ်၏။ * ဒေဝဒတ္တော၊ဒေဝဒတ်သည်။ဂရုံ၊ ဆရာကို။ဥပါသိတော၊ဆည်းကပ်တတ်၏။

> ကမ္မနိ+ဒုတိယာယံ+တ္တော--ဟု ၃--ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်

> **လိုက်ပုဒ်** ။ ။ ဤသုတ်သို့ ကတ္တရိ ကိတ်-သုတ်မှ မဏ္ဍူကဂတိကနည်းဖြင့် ကတ္တရိ-သဒ္ဒါ လိုက်လာပါသည်။

> **ဤသုတ်ဖြင့် သိစေအပ်သော အဓိပ္ပါယ်** ။ ။ ဤသုတ်ဖြင့် အဘိဟိတကံ (ဝုတ္တကံ) စသည်၌ ဒုတိယာ, စသည် မသက်ရဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေပါသည်။

> **တော--ဟု မဆိုဘဲ တ္တော--ဟု ဆိုရကျိုး** ။ ။ [ဘောတ္တဗ္ဗံ, စသည်၌ ဝုဒ္ဓိပြုရ သကဲ့သို့ ဘုတ္တော, စသည်၌ က, အနုဗန်ရှိသော တ, ပစ္စည်းကြောင့် ဝုဒ္ဓိ မပြုရဟု] က, အနုဗန်ပါသော တ, ပစ္စည်းနှောင်းရာ၌လည်း ဝုဒ္ဓိ အပြုကို တားမြစ်ရခြင်းအကျိုးရှိသည်

> **ဒုတိယာယံ--ဟု အထူးပြု၍ ဆိုရကျိုး** ။ ။ ကမ္မကရဏနိမိတ္တတ္ထေသု သတ္တမီ, စသော သုတ်ဖြင့် ကံအနက်၌ သတ္တမီဝိဘတ်များလည်း သက်ရသေး၏ဟု သတ္တမီ ဝိဘတ်သက်ခြင်းကို တားမြစ်ခြင်းအကျိုးငှာ "ဒုတိယာယံ" ဟု အထူးပြု၍ ဆိုရသည်။

> **ဤသုတ်ကို တည်ရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ဓာတုယာ ကမ္မာဒိမှိ ဏော-သုတ်၏ အစီအရင်ကို တားမြစ်လိုသောကြောင့် -- ဤသုတ်ကို တည်ရပါသည်။

> **ကမ္မနိ ဒုတိယာယံ--ဟု ဆိုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ဝါစကကြီးလေးပါးတို့သည် ဟောအပ်သော ကံ, ကရိုဏ်း, သမ္ပဒါန်, စသော အနက်တို့၌ ဒုတိယာ, တတိယာ, စတုတ္ထီ စသော ဝိဘတ်တို့၏ မဖြစ်ခြင်းကို ပြလိုသောကြောင့် -- ဆိုရပါသည်။

> **"တ္တော" ဟု က, အနုဗန်နှင့်တကွ ဆိုရကျိုး** ။ ။ က, အနုဗန်သည် ဧ, ဩဝုဒ္ဓိ တို့ကို တားမြစ်ခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

➤ **ကမ္မနိ-အရ ။ ။** ဏ္ဍပစ္စည်းသည် ကတ္တားအနက်ကိုသာ ဟောသောကြောင့် အဝုတ္တကံကိုသာ ယူရပါမည်။ (ဝုတ္တကံကို မယူရ။)

➤ **ဏ္ဍပစ္စည်း၏ သာဓန, စသည် ။ ။** ကတ္တရိ ကိတ်-သုတ်မှ မဏ္ဍူကဂတိကနည်းဖြင့် ကတ္တရိ-သဒ္ဒါ လိုက်လာသောကြောင့် ကတ္တုသာဓန ဖြစ်ပါသည်။ အတိတ်ကာလ၊ အ, အာကာရန္တ၊ ပု, စိတ်, ကညာဒိဂိုဏ်း၊ လိင်သုံးပါး ဖြစ်ပါသည်။

၆၂၇။ ချာဒိဟိ မန် မစတော ဝါ

ခိ ဘီ သု ရု ဟု ဝါ ဓူ ဟိ လူ ပီ အဒ ဣစ္စေဝမာဒီဟိ ဓာတူဟိ မန်ပစ္စယော ဟောတိ၊ မဿစ တော ဟောတိ ဝါ။

ခီယန္တိ ဥပဒ္ဒဝါ ဧတ္ထာတိ ခေမော၊ ဘာယိတဗ္ဗောတိ ဘေမော၊ ဘာယန္တိ ဧတသ္မာတိ ဝါ ဘေမော၊ ရုံသိယော အဘိဿဝေတီတိ သောမော၊ ရဝတိ ဂစ္ဆတီတိ ရောမော၊ ဟုဝတိ ဇုဟွတိ ဧတေနာတိ ဟောမော၊ ပဋိလောမဝသေန ဝါတိ ဂစ္ဆတီတိ ဝါမော၊ လာမကဝသေန ဝါတိ ဂစ္ဆတိ ပဝတ္တတီတိ ဝါမော၊ ဓုနာတိ ကမ္ပတီတိ ဓူမော၊ သေဒ္ဒဘာဝေန ဟိနောတိ ပဝတ္တတိ စိတ္တံ ဧတသ္မိန္တိ ဟေမော၊ လုနိတဗ္ဗောတိ လောမော၊ မံသစမ္မာနိ လုနာတိ ဆိန္ဒတီတိ ဝါ လောမော၊ ပိယန်ဲ ပေမော၊ ပိယာယိတဗ္ဗောတိ ဝါ ပေမော၊ သုခဒုက္ခံ အဒတိ ဘက္ခတီတိ အတ္တာ၊ ဇာတိ ဇရာ မရဏာဒီဟိ အဒီယတေ ဘက္ခီယတေတိ ဝါ အတ္တာ၊ အာတုမာ။

* ချာဒီဟိ၊ခိ,စသော ဓာတ်တို့မှ။ (ဝါ) ခိ, ဘီ, သု, ရု, ဟု, ဝါ, ဓူ, ဟိ, လူ, ပီ, အဒ အစရှိသော ဓာတ်တို့မှ။ပရေနောက်၌။မန်၊မန်ပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။မ,စ၊မ-၏ လည်း။တော၊တ,ပြုသည်။ဝါ၊အချို့။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

* ခိဘီသုရုဟုဝါဓူဟိလူပီအဒ ဣစ္စေဝမာဒီဟိ၊ခိ, ဘီ, သု, ရု, ဟု, ဝါ, ဓူ, ဟိ, လူ, ပီ, အဒ, ဤသို့ အစရှိကုန်သော။ဓာတူဟိ၊ဓာတ်တို့မှ။ပရေ၌။မန်ပစ္စယော၊မန်ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။မဿစ၊မ၏လည်း။တော၊တ,ပြုသည်။ဝါ၊အချို့။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

* ဧတ္ထ၊ဤအရပ်၌။ဥပဒ္ဒဝါ၊ဘေးရန်တို့သည်။ခီယန္တိ၊ကုန်တတ်ကုန်၏။ဣတိ၊ဤ အကြောင်းကြောင့်။ခေမော၊ခေမ (နိဗ္ဗာန်, ဘေးကင်းရာအရပ်) မည်၏။ * ဘာယိ တဗ္ဗော၊ကြောက်အပ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဘေမော၊ဘေမ မည်၏။ဝါ၊တစ်နည်းကား။ဧတသ္မာ ထိုအရာမှ၊ထိုအာရုံမှ။ဘာယန္တိ၊ကြောက်ကြကုန်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဘေမော၊မည်၏။ * ရုံသိယော၊အရောင်တို့ကို။အဘိဿဝေတိ၊ယိုထွက်စေတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။သောမော၊ လမင်းမည်၏။ * ရဝတိ ဂစ္ဆတိ၊ပေါက်ရောက်တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင်း။ရောမော၊အမွေး မည်၏။ * ဧတေန၊ဤယဇ်စာဖြင့်။ဟုဝတိ ဇုဟွတိ၊ပူဇော်တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဟောမော၊ ယဇ်စာ မည်၏။ * ပဋိလောမဝသေန၊လက်ယာ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၏ အစွမ်းဖြင့်။ဝါတိ

http://www.dhammadownload.com

ဂစ္ဆတိ၊ဖြစ်တတ်၏။က္ကတိ၊ကြောင့်။ဝါမော၊လက်ဝဲ. မည်၏။ဝါ၊တစ်နည်းကား။လာမက ဝသေန၊အယုတ်၏အစွမ်းအားဖြင့်။ဝါတိ ဂစ္ဆတိ ပဝတ္တတိ၊ဖြစ်တတ်၏။က္ကတိ၊ကြောင့်။ ဝါမော၊ဝါမ မည်၏။ * ဓုနာတိ ကမ္ပတိ၊တုန်လှုပ်တတ်၏။က္ကတိ၊ကြောင့်။ဓူမော၊မီးခိုး မည်၏။ * တေသွံ၊ထိုအရာ၌။စိတ္တံ၊စိတ်သည်။သေဌဘာဝေန၊မြတ်သည်၏အစွမ်းအား ဖြင့်။ဟိနောတိ ပဝတ္တတိ၊ဖြစ်တတ်၏။က္ကတိ၊ကြောင့်။ဟေမော၊ဟေမ မည်၏။ * လုနိ တဗ္ဗော၊ရိတ်ဖြတ်အပ်၏။က္ကတိ၊ကြောင့်။လောမော၊အမွေးမည်၏။ဝါ၊တစ်နည်းကား။မံသ စမ္မာနိ၊အသား အရေတို့ကို။လုနာတိ ဆိန္ဒတိ၊ဖြတ်တတ်၏။က္ကတိ၊ကြောင့်။လောမော၊ မည်၏။ * ပိယနံ၊ချစ်ခြင်း။ဝါ၊တစ်နည်းကား။ပိယာယိတဗ္ဗော၊ချစ်အပ်၏။က္ကတိ၊ကြောင့်။ ပေမော၊ချစ်အပ်သူ မည်၏။ * သုခဒုက္ခံ၊ချမ်းသာ, ဆင်းရဲကို။အဒတိ ဘက္ခတိ၊စားတတ် ၏။က္ကတိ၊ကြောင့်။အတ္တော၊ကိုယ် မည်၏။ဝါ၊တစ်နည်းကား။ဇာတိဇရာ မရဏာဒီဟိ၊ဇာတိ, ဇရာ, မရဏ, စသည်တို့သည်။အဒီယတေ ဘက္ခီယတေ၊ကိုက်စား, ဝါးမျိုအပ်၏။က္ကတိ၊ ကြောင့်။အတ္တာ၊ကိုယ် မည်၏။အာတုမာ၊ကိုယ်။

➢ ချာဒီဟိ(ခီ+အာဒီဟိ)+မန်+မ+စ+တော+ဝါ–ဟု ၆–ပုဒ် ပစ္စယပိဋိ/အာဒေသပိဋိ

➢ မန်,ပစ္စည်းသက်ရမည့် ဓာတ်များ ။ ။ ခိ, ဘိ, သု, ရု, ဟု, ဝါ, ဓူ, ဟိ, လူ, ပီ, အဒ, ဓာတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။ ➢ ချာဒီဟိ–၌ အာဒိ–အရ - ဘီ, သု, ရု, ဟု, ဝါ, ဓူ, ဟိ, လူ, ပီ, အဒ, စသော ဓာတ်တို့ကို ယူရပါမည်။

➢ ဝါသဒ္ဒါ၏အနက် ။ ။ ဝါသဒ္ဒါသည် ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာအနက် ဖြစ်ပါသည်။

➢ ဝါသဒ္ဒါဖြင့် သိစေအပ်သော အဓိပ္ပါယ် /မ,ကို တ,ပြုရာ၌ ရှ–ဆရာ၏ သတ် မှတ်ချက် ။ ။ ဝါသဒ္ဒါသည် ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာအနက်ရှိသောကြောင့် အဒ-ဓာတ်မှ နောက်ဖြစ်သော မ,အက္ခရာကိုသာ တ,ပြုရပါမည်၊ အဒ-ဓာတ်မှ အခြားဓာတ်နောင် မ,အက္ခရာကို တ, မပြုရဟု သတ်မှတ်ပြပါသည်။

➢ တ–ပြုရမည့်ဌာန ။ ။ ဝါသဒ္ဒါသည် ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာအနက်ရှိသောကြောင့် အဒ-ဓာတ်မှ နောက်ဖြစ်သော မ,အက္ခရာကိုသာ တ,ပြုရပါမည်။

➢ မန်ပစ္စည်း၏ မ,ကို တ,ပြုနိုင်သည့်ဓာတ် ။ ။ ဝါသဒ္ဒါသည် ဝဝတ္ထိတဝိဘာသာ အနက်ရှိသောကြောင့် အဒဓာတ်နောင်သက်သော မန်ပစ္စည်း၏ မ,အက္ခရာကိုသာ တ, ပြုနိုင်ပါသည်။ ➢ မ,ကို တ, မပြုနိုင်သည့်ဓာတ် - ခိ, ဘိ, သု, ရု, ဟု, ဝါ, ဓူ, ဟိ, လူ, ပီ, ဓာတ်တို့နောင်သက်သော မန်ပစ္စည်း၏ မ,အက္ခရာကို တ, မပြုနိုင်ပါ။

➢ ခိ, ဘိ,စသော ဓာတ်တို့နောင်သက်သော မန်ပစ္စည်းနှင့် အဒဓာတ်နောင် သက်သော မန်ပစ္စည်း အထူး ။ ။ ခိ, ဘိ,စသော ဓာတ်တို့နောင်သက်သော မန်ပစ္စည်း ၏ မ,ကို တ, မပြုနိုင်၊ အဒဓာတ်နောင်သက်သော မန်ပစ္စည်း၏ မ,ကိုကား တ,ပြုနိုင်ပါ သည်၊ ဤသို့ ထူးပါသည်။ (တစ်နည်း) ခိ, ဘိ,စသော ဓာတ်တို့နောင်သက်သော မန်

http://www.dhammadownload.com

ပစ္စည်းကား အကာရန္တ ပုလ္လိင်, ပုရိသာဒိဂိုဏ်း၌ ဖြစ်ပါသည်။အဒတတ်နောင်သက်သော မန်ပစ္စည်းကား အကာရန္တ, ပုလ္လိင်, ရာဇာဒိဂိုဏ်း ဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

➤ **မန်–၌ န,အနုဗန် ထည့်ဆိုရကျိုး ။ ။** ဝုဒ္ဓိပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။ (တနည်း) ခီ, ဘီ,စသော ဓာတ်တို့နောင် မန်ပစ္စည်းသက်ခြင်း၏ မြဲသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း၊ အဒဓာတ်နောင်သက်သော မန်ပစ္စည်း၏ မ,အက္ခရာကို တ,အက္ခရာပြုသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း၊ သိစေခြင်းအကျိုးငှာ န,အနုဗန် ထည့်၍ဆိုရပါသည်။

➤ **န,အနုဗန်ပစ္စည်းကို ကာရိတ် မငဲ့ရခြင်းအကြောင်း ။ ။** န,အနုဗန်ရှိသော မ, ပစ္စည်းနှောင်းရာ၌ အချို့သော အသံယောဂန္တဓာတ်၏ အစိတ်သရကို ဝုဒ္ဓိပြုနိုင်၏၊ အချို့သော အသံယောဂန္တဓာတ်၏ အစိတ်သရကို ဝုဒ္ဓိ မပြုနိုင်သောကြောင့်-- မငဲ့ရပါ။

➤ **စသဒ္ဒါ၏အနက် ။ ။** စသဒ္ဒါသည် သမ္ပိဏ္ဍနအနက် ဖြစ်ပါသည်။

➤ **စသဒ္ဒါ ဆိုရကျိုး ။ ။** စသဒ္ဒါဖြင့် အဒဓာတ်နောင်သက်သော မန်ပစ္စည်း၏ မ, အက္ခရာ၏ တ,အက္ခရာ အပြုကို ပေါင်းခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

➤ **မန်ပစ္စည်း၏ သာဓန,စသည် ။ ။** မန်-ပစ္စည်းသည် သမ္ပဒါနသာဓန-မှတစ်ပါး သာဓန (၆)ပါး၊ အနာဂ္ဂတကာလ၊ပု, စိတ်, ကညာ, ရာဇာဒိဂိုဏ်း၊ အ, အာကာရန္တ၊ လိင်သုံးပါး ဖြစ်ပါသည်။

မေး ။ ။ ဤသုတ်၌ မန်ပစ္စည်း၏ သာဓနတို့ကို ကစ္စည်းကျမ်းလာ အစပုံစံ တစ်ခုစီဖြင့် တွဲစပ်ပြပါ။ (**မန်–ပစ္စည်း၏ သာဓန**)

* ခီယန္တိ ဥပဒ္ဒဝါ ဧတ္တာတိ ခေမော၊ (အဓိကရဏသာဓန)၊ ဘာယိတဗ္ဗောတိ ဘေမော၊ (ကမ္မသာဓန) ဘာယန္တိ ဧတသ္မာတိ ဘေမော (အပါဒါနသာဓန)၊ ရုံသိယော အဘိသေဝတီတိ သောမော (ဟေတု ကတ္တုသာဓန)၊ ရဝတိ ဂစ္ဆတီတိ ရောမော (သုဒ္ဓကတ္တုသာဓန ဟုဝတိ ဝုယှတိ ဧတေနာတိ ဟောမော (ကရဏသာဓန)၊ ပိယနံ ပေမော (ဘာဝသာဓန)

၆၂၈။ သမာဒီဟိ ထ မာ

သမ ဒမ ဒရ ရဟ ဒု ဟိ သိ ဘီ ဒါ ယာ သာ ဌာ ဘာသ ဣစ္စေဝမာဒီဟိ ဓာတူဟိ ထ မ ပစ္စယာ ဟောန္တိ။

သမေတီတိ သမထော၊ ဒမတီတိ ဒမထော၊ ဒမနံ ဝါ ဒမထော၊ ဒမိတဗ္ဗောတိ ဝါ ဒမထော၊ ဒရတီတိ ဒရထော၊ ဇိဏ္ဏဘာဝံ ရဟိဿတိ ဂမိဿတီတိ ရထော၊ ဒဗ္ဗသမ္ဘာရေ ရဟာတိ ဂဏှာတီတိ ဝါ ရထော၊ ဒဝတိ ဂစ္ဆတီတိ ဒုမော၊ ဒဝတိ ဝုဒ္ဓိ ဝိရုဠှိ ဂစ္ဆတိ ပဝတ္တတီတိ ဥဒ္ဒံ ဝါ ဒုမော၊ ပထဝိ ပဗ္ဗတာဒီသု ဂစ္ဆတိ ပတတီတိ ဟိမော၊ ကမ္မဝါတေယ ဗန္ဓတိ ဧတ္ထာတိ သီမာ၊ ဗန္ဓိတဗ္ဗာတိ ဝါ သီမာ၊ ဘာယန္တိ ဧတသ္မာတိ ဘီမော၊ သတ္တေ အဝခဏ္ဍေန္တိ နိဝါရေန္တိ ဧတေနာတိ ဒါမော၊ မူသိကာ

http://www.dhammadownload.com

ဒီပတိ ခါဒီယတိ အဝခဏ္ဍီယတီတိ ဝါ ဒါမော၊ ယာတိ ဂစ္ဆတီတိ ယာမော၊ ပရေသံ စိတ္တံ ဂဏှိတုံ သမတ္ထေတီတိ သာမော၊ တိဋ္ဌန္တိ ဧတေနာတိ ဌာမော၊ ဘာသတိ ဘာသိုကရီယတီတိ ဘာသ္မာ။

* သမာဒီဟိ၊သမ, အစရှိသော ဓာတ်တို့မှ။ (ဝါ) သမ, ဒမ, ဒရ, ရဟ, ဒု, ဟိ, သိ, ဘီ, ဒါ, ယာ, သာ, ဌာ, ဘာသ,အစရှိသော ဓာတ်တို့မှ။ပရေနောက်၌။ထ မာ၊ထပစ္စည်း, မ,ပစ္စည်းတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

* သမ ဒမ ဒရ ရဟ ဒု ဟိ သိ ဘီ ဒါ ယာ သာ ဌာ ဘာသ က္ကစ္စေဝမာဒီဟိ၊သမ, ဒမ, ဒရ, ရဟ, ဒု, ဟိ, သိ, ဘီ, ဒါ, ယာ, သာ, ဌာ, ဘာသ,အစရှိသော ဓာတ်တို့မှ။ပရေ နောက်၌။ထ မပစ္စယာ၊ထပစ္စည်း, မ,ပစ္စည်းတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

* သမေတိ၊ငြိမ်းစေတတ်၏။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။သမထော၊သမထ မည်၏။ * ဒမတိ၊ဆုံးမတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဒမထော၊မည်၏။ * ဒရတိ၊ပူပန်တတ်၏။ဣတိ၊ ကြောင့်။ဒရထော၊မည်၏။ * ဝိက္ခမ္ဘာဝံ၊ဆွေးမြေ့သည်၏အဖြစ်ကို။ရဟိသတိ၊ယူလတ္တံ့။ ဣတိ၊ကြောင့်။ရထော၊ရထား မည်၏။* ဝါ၊တစ်နည်းကား။ဒဗ္ဗသမ္ဘာရံ၊သစ်ဝါး,စသော အဆောက်အဦကို။ရဟတိ ဂဏှာတိ၊ယူတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ရထော၊မည်၏။ * ဒဝတိ ဂစ္ဆတိ၊အထက်သို့ သွားတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဒုမော၊သစ်ပင် မည်၏။ ဝါ၊တစ်နည်းကား ဥဒ္ဓံ၊အထက်၌။ဝုဒ္ဓိ ဝိရုဠှိ၊ကြီးပွားစည်ပင်သည်ဖြစ်၍။ဂစ္ဆတိ ပဝတ္တတိ၊ဖြစ်တတ်၏။ဣတိ၊ ကြောင့်။ဒုမော၊မည်၏။ * ပထဝီ ပဗ္ဗတာဒီသု၊မြေ, တောင်,စသည်တို့၌။ဂစ္ဆတိ ပဝတ္တတိ၊ ကျတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဟိမော၊ဆီးနှင်း မည်၏။ * ဧတ္ထ၊ဤအရပ်၌။သံယော၊စတုဝဂ္ဂ သံဃာသည်။ကမ္မဝါစာယ၊ဉ တ်, ကမ္မဝါစာဖြင့်။ဗန္ဓတိ၊ဖွဲ့တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။သီမာ၊ သိမ် မည်၏။ ဝါ၊တစ်နည်းကား။သံယေန၊စတုဝဂ္ဂသံဃာသည်။ဗန္ဓိတဗ္ဗာ၊ဖွဲ့အပ်၏။ဣတိ၊ ကြောင့်။သီမာ၊သိမ် မည်၏။ * ဧတသ္မာ၊ထိုအရာမှ (ထိုအာရုံမှ)။ဘာယန္တိ၊ကြောက်ကြ ကုန်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဘီမော၊မည်၏။ * ဧတေန၊ဤအရာဖြင့်။(ဤပန်းဆိုင်းဖြင့်)။သတ္တေ၊ သတ္တဝါတို့ကို။(မလာစေလိုသူတို့ကို)။အဝခဏ္ဍန္တိ နိဝါရေန္တိ၊တားမြစ်ကြကုန်၏။ဣတိ၊ ကြောင့်။ဒါမော၊ပန်းဆိုင်း မည်၏။ဝါ၊တစ်နည်းကား။မုသိကာဒီဟိ၊ကြွက်,စသော သတ္တဝါ တို့သည်။ဒီယတိ အဝခဏ္ဍီယတိ၊ဖြတ်အပ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဒါမော၊မည်၏။ * ယာတိ ဂစ္ဆတိ၊သွားတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ယာမော၊ယာမ် မည်၏။ (ညဥ့်ဦး သန်းခေါင်, မိုး သောက်ယာမ်)။ * ပရေသံ၊သူတစ်ပါးတို့၏။စိတ္တံ၊စိတ်ကို။ဂဏှိတုံ၊ယူခြင်းငှာ။သမတ္ထေတိ၊ စွမ်းနိုင်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။သာမော၊ရွှေအဆင်း မည်၏။ * ဧတေန၊ဤအားစွမ်းဖြင့်။ တိဋ္ဌန္တိ၊တည်နေကြကုန်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဌာမော၊အားစွမ်း မည်၏။ * ဘာသတိ ဘာသို ကရီယတိ၊ပြာဖြစ်အောင် ပြုတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဘာသ္မာ၊ပြာ မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

➤ သမာဒိဟိ+ထ မာ-ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယပိဋိသုတ်

➤ ထ, ပစ္စည်းသက်ရမည့်ဓာတ် ။ ။ (ကစ္စည်းအလို) သမ, ဒမ, ဒရ, ရဟ, ဓာတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။ (ရူ-အလို) သမ, ဒမ, ဒရ, ရဟ, သပ, ဝသ, ယုဓာတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ မ,ပစ္စည်း သက်ရမည့်ဓာတ် ။ ။ (ကစ္စည်းအလို) ဒု, ဟိ, သိ, ဘီ, ဒါ, ယာ, သာ, ဌာ, ဘသဓာတ် စသည်တို့ဖြစ်ပါသည်။ (ရူ-အလို) ဒု, ဟိ, သိ, ဒါ, သာ, ဌာ, ဘသ, ဗဟ, ဥသုဓာတ် စသည်တို့ဖြစ်ပါသည်။

➤ သမာဒိဟိ-၌ အာဒိ-အရ ။ ။ (ကစ္စည်းအလို) ဒမ, ဒရ, ရဟ, ဒု, ဟိ, သိ, ဘီ, ဒါ, ယာ, သာ, ဌာ, ဘသဓာတ်, စသည်တို့ဖြစ်ပါသည်။ (ရူ-အလို) ဒမ, ဒရ, ရဟ, သပ, ဝသ, ယု, ဒု, ဟိ, သိ, ဒါ, သာ, ဌာ, ဘသ, ဗဟ, ဥသုဓာတ် စသည်တို့ဖြစ်ပါသည်။

➤ မ-ပစ္စည်းကို တစ်ပန်ဆိုရကျိုး ။ ။ မ, အက္ခရာ၏ တ,အပြုကို နစ်စေခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။ (ချာသ)

➤ သမာဒိဟိ ထော-ဟု မဆိုဘဲ မပစ္စည်းနှင့်တကွ သမာဒိဟိ ထမာ-ဟု ဆိုရကျိုး ဒုမော, ဟိမော,စသော ပြယုဂ်တို့၌ ဝုဒ္ဓိ အပြုကို တားမြစ်ရခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

➤ မန်ပစ္စည်း မ-ပစ္စည်းအထူး ။ ။ မန်-ပစ္စည်းသည် န,အနုဗန်ပါသည့်အတွက် ဝုဒ္ဓိပြုရခြင်း, အဒဓာတ်နောင် မန်ပစ္စည်း၏ မ,ကိုလည်း တ,ပြုနိုင်ပါသည်။ မ-ပစ္စည်းကား အနုဗန် မပါသည့်အတွက် ဝုဒ္ဓိ မပြုနိုင်၊ တ,လည်း မပြုနိုင်ပါ။ဤသို့ ထူးပါသည်။

➤ သိမာ/သီမာ ပါဌ်နှစ်မျိုး အဆုံးအဖြတ် ။ ။ သိဓာတ်, မပစ္စည်း၊ ကွစိဓာတု-သုတ်ကြီးဖြင့် သိ-၌ ဣ-ကို ဤဒီဃပြု၍ ပြီးသောကြောင့် သီမာ-ပါဌ်သာ မှန်ပါသည်။

➤ ထ,ပစ္စည်း၏ သာဓန,စသည် ။ ။ ထ-ပစ္စည်းသည် ကမ္မ, ကတ္တု, ကရဏ, အဓိကရဏ, ဘာဝသာဓန၊ အနာမဋ္ဌကာလ၊ အ, အာကာရန္တ၊ ပု, စိတ်, ကညာဒိဂိုဏ်း၊ လိင်သုံးပါး ဖြစ်ပါသည်။

➤ မ-ပစ္စည်း၏ သက်ရာ သာဓန,စသည် ။ ။ မ-ပစ္စည်းသည် ကတ္တု, ကမ္မ ကရဏ, အပါဒါန, အဓိကရဏသာဓန၊ အနာမဋ္ဌကာလ၊ ပု, စိတ်, ကညာ, မနောဂဏာဒိဂိုဏ်း, ရာဇာဒိဂိုဏ်း၊ အ, အာကာရန္တ၊ လိင်သုံးပါး ဖြစ်ပါသည်။

၆၂၉။ ဂဟဿုပဓေဿ ဃေ ဝါ

ဂဟ ဣစ္စေတဿ ဓာတုဿ ဥပဓေဿ အကာရဿ ဧတ္တံ ဟောတိ ဝါ။

ဒဗ္ဗသမ္ဘာရံ ဂဏှာတီတိ ဂေဟံ၊ ဂဟံ။

* ဂဟဿ၊ဂဟဓာတ်၏။ဥပဓေဿ၊ဥပဓ,မည်သော အသရ၏။ဧ၊ဧပြုသည်။ဝါ၊အချို့ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * ဂဟ ဣစ္စေတဿ ဓာတုဿ၊ဂဟဓာတ်၏။ဥပဓေဿ၊ဥပဓ,မည်သော။အကာရဿ၊အ,အက္ခရာ၏။ဧတ္တံ၊ဧ,အဖြစ်သည်။ဝါ၊အချို့။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

http://www.dhammadownload.com

* ဒဗ္ဗသမ္ဘာရံသစ်, ဝါး,စသော အဆောက်အဦကို။ဂဏှာတိ၊ယူတတ်၏။ဣတိ၊ဤ အကြောင်းကြောင့်။ဂေဟံ၊အိမ် မည်၏။ဝါ၊တစ်နည်းကား။ဂဟံ၊အိမ် မည်၏။

➢ ဂဟဿ+ဥပဓဿ+ဧ+ဝါ–ဟု ၄–ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➢ ဥပဓာ–အရ ။ ။ ဂဟဿုပဓဿေ ဝါ-ဟု ဆိုသောကြောင့် ဂဟ-၌ ဟ,သည် အဆုံးဝဏ္ဏတည်း၊ ထိုအဆုံးဝဏ္ဏ၏ ရှေ့ဖြစ်သော ဂ-၏ အသရကို ယူရပါမည်။

➢ ဥပဓာ မည်ပုံ ။ ။ အဆုံးဖြစ်သော အက္ခရာသို့ ကပ်၍ ထားအပ်သော အက္ခရာ သည် "ဥပဓာ" မည်ပါသည်။ ➢ ဥပဓာ–ဟူသော အမည်သည် ▫ အဆုံးအက္ခရာမှ ရှေ့ အက္ခရာ၏ သဏ္ဍာနကျမ်းမှလာသော အမည်ဖြစ်ပါသည်။

➢ ဥပဓာ–ကို ပြုသင့်သော အရာ ။ ။ ဂေဟံ-ဟူသော နာမ်ပုဒ်အရာ၌သာ ဥပဓာ မည်သော ဂ,အက္ခရာ၏ အစိတ် အ,အက္ခရာကိုသာ ပြုရပါမည်။

➢ ဧ,မပြုသင့်သော အရာ ။ ။ ဂဟကာရံ-ဟူသော သမာသ်ပုဒ်အရာ၌ ဥပဓ-မည်သော ဂ,အက္ခရာ၏ အစိတ် အ,အက္ခရာကို ဧ,မပြုရပါ။

➢ ဂဟကာရံ/ဂေဟကာရံ ပါဠိနှစ်မျိုးအဆုံးအဖြတ် ။ ။ ဂဟဿုပဓဿေ ဝါ-သုတ်ဖြင့် နာမ်ပုဒ်အရာ၌သာ ဥပဓ-မည်သော ဂ,အက္ခရာ၏ အစိတ် အ,အက္ခရာကို သာ ပြုနိုင်သောကြောင့် "ဂဟကာရံ" ပါဌ်သာ မှန်ပါသည်။

➢ ဂေဟံ–၌ ဂ,အက္ခရာကို "ဥပဓ" ဟု ခေါ်ဆိုရခြင်းအကြောင်း ။ ။ ဂ,အက္ခရာ ကို အဆုံးဖြစ်သော ဟ,အက္ခရာသို့ ကပ်၍ ရွတ်ဆိုအပ်သောကြောင့် "ဥပဓ" ဟု ခေါ် ဆိုရပါသည်။

၆၃၀။ မသုဿ သုဿ စ္ဆရ စ္ဆေရာ

မသု က္ခစ္စေတဿ ပါဋိပဒိကဿ သုဿ စ္ဆရ စ္ဆေရာဒေသာ ဟောန္တိ။

မစ္ဆရတီတိ မစ္ဆရော၊ ဧဝံ မစ္ဆေရော။

* မသုဿ၊မသု-ဟူသော ပါဋိပဒိကပုဒ်၏။သုဿ၊သု,အက္ခရာ၏။စ္ဆရ စ္ဆေရာ၊စ္ဆရ ပြု, စ္ဆေရပြုတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ။ * မသု က္ခစ္စေတဿ၊မသု-ဟူသော။ပါဋိ ပဒိကဿ၊ပါဋိပဒိကပုဒ်၏။စ္ဆရ စ္ဆေရာဒေသာ၊စ္ဆရပြု, စ္ဆေရပြုတို့သည်။ဟောန္တိ၊ကုန်၏။

မစ္ဆရတိ၊ဝန်တိုတတ်၏။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။မစ္ဆရော၊မစ္ဆရ မည်၏။ ဧဝံ၊ဤ အတူ။မစ္ဆေရော၊ဝန်တိုသူ မည်၏။

➢ မသုဿ+သုဿ+စ္ဆရ စ္ဆေရာ–ဟု ၃–ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➢ ပါဋိပဒိက အဓိပ္ပါယ် ။ ။ နိပ္ဖန္နပုဒ်မှ အသီးအခြားဖြစ်သော အနိပ္ဖန္နပုဒ်, အနိပ္ဖန္န ပုဒ်မှ အသီးအခြားဖြစ်သော နိပ္ဖန္နပုဒ်သည် "ပါဋိပဒိက" မည်ပါသည်။

➢ ပါဋိပဒိက ၂–မျိုး ။ ။ (၁) နိပ္ဖန္န ပါဋိပဒိက၊ (၂) အနိပ္ဖန္န ပါဋိပဒိက။

http://www.dhammadownload.com

➤ **နိပ္ဖန္န ပါဋိပဒိက မည်ပုံ** ။ ။ ကာရကော, ပါစကော စသည်၌ ဓာတ် ပစ္စည်းဖြင့် စီရင်၍ပြီးသော ပါဋိပဒိကပုဒ်သည် "နိပ္ဖန္န ပါဋိပဒိက" မည်ပါသည်။

➤ **အနိပ္ဖန္န ပါဋိပဒိက မည်ပုံ** ။ ။ ယဋော, ပဋော စသည်တို့၌ ဓာတ် ပစ္စည်းဖြင့် မစီရင်အပ်သော ပါဋိပဒိကပုဒ်သည် "အနိပ္ဖန္န ပါဋိပဒိက" မည်ပါသည်။

➤ **မသု–သဒ္ဒါ၏ ပါဋိပဒိက အမျိုးအစား** ။ ။ (ရူ-အလို) မသု-သဒ္ဒါချည်းသက်သက် ပိဋကတ်တော်၌ မရှိနိုင်သောကြောင့် "နိပ္ဖန္န ပါဋိပဒိက" ပုဒ်သာ ဖြစ်ပါသည်။

(ကစ္စည်းအလို) ဓာတ်, ပစ္စည်းဖြင့် ပြီးစေအပ်သော နိပ္ဖန္န ပါဋိပဒိကကို အလိုရှိပါမူ "ပါဋိပဒိကဿ"ဟု ထည့်ဘွယ်မလို၊ မသုဓာတ်၏ သုကို ဋ္ဌရပြု, ဋ္ဌေရပြုဟု ဆိုရုံမျှဖြင့် ပြီးနိုင်သောကြောင့် ဓာတ်, ပစ္စည်းဖြင့် မခွဲရသော အနိပ္ဖန္န ပါဋိပဒိကပုဒ် ဖြစ်သည်။

၆၃၁။ **အာပုဗ္ဗ စရဿ စ**

အာပုဗ္ဗဿ စရ ဂ္ဂစ္ဆေတဿ ဓာတုဿ ဋ္ဌရိယ ဋ္ဌရ ဋ္ဌေရာဒေသော ဟောန္တိ၊ အာပုဗ္ဗဿ စ ·ရဿော ဟောတိ။

အာဘုသော စရိတဗ္ဗန္တိ အစ္ဆရိယံ၊ ဓဝံ အစ္ဆရံ၊ အစ္ဆေရံ။

စဂ္ဂဟဏေန မသုဿ သုဿာပိ ဋ္ဌရိယာဒေသော ဟောတိ၊ မစ္ဆရိယံ။

✱ အာ ပုဗ္ဗ စရဿစ၊အာရှေ့ရှိသော စရဓာတ်၏လည်း။ဋ္ဌရ ဋ္ဌေရာစ၊ဋ္ဌရပြု, ဋ္ဌေရပြုတို့သည်လည်း။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။အာပုဗ္ဗဿစ၊ရှေ့အာသရ၏လည်း။ရဿော၊ရဿပြုသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ ✱ အာပုဗ္ဗဿ၊အာရှေ့ရှိသော။စရ ဂ္ဂစ္ဆေတဿ ဓာတုဿ၊ စရံဓာတ်၏။ဋ္ဌရိယ ဋ္ဌရ ဋ္ဌေရာဒေသော၊ဋ္ဌရိယပြု, ဋ္ဌရပြု, ဋ္ဌေရပြုတို့သည်။ဟောန္တိ၊ကုန်၏။ အာပုဗ္ဗဿစ၊ရှေ့အာသရ၏လည်း။ရဿော၊ရဿပြုသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

✱ အာဘုသော၊လွန်စွာ။စရိတဗ္ဗံ၊ပြုကျင့် အံ့သြအပ်၏။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။ အစ္ဆရိယံ၊အံ့ဖွယ်သရဲ မည်၏။ ဓဝံ၊ဤအတူ။အစ္ဆရံ၊အစ္ဆေရံ၊အံ့ဖွယ်သရဲ။

စဂ္ဂဟဏေန၊စသဒ္ဒါဖြင့်။မသုဿ၊မသု,သဒ္ဒါ၏။သုဿာပိ၊သု,အက္ခရာ၏လည်း။ ဋ္ဌရိယာဒေသော၊ဋ္ဌရိယပြုသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ မစ္ဆရိယံ၊ဝန်တိုခြင်း။

➤ အာပုဗ္ဗ စရဿ+စ–ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➤ **စသဒ္ဒါ၏အနက်** ။ ။ စသဒ္ဒါသည် သမုစ္စည်းအနက် ဖြစ်ပါသည်။

➤ **စသဒ္ဒါ ဆိုရကျိုး** ။ ။ (ကစ္စည်းအလို) စသဒ္ဒါဖြင့် မစ္ဆရိယံ ပြယုဂ်၌ မသုဓာတ်၏ သု-ကိုလည်း ဋ္ဌရိယပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။ (ရူ-အလို) စသဒ္ဒါဖြင့် အစ္ဆရိယံ ပြယုဂ်၌ စရဓာတ်ကိုလည်း ဋ္ဌရိယပြု၍ အာကိုလည်း အရဿပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

➤ **အာပုဗ္ဗ စရဿ,နောင် ထိုင်သော စသဒ္ဒါ၏ အဓိပ္ပါယ်** ။ ။ စသဒ္ဒါဖြင့် မသုဓာတ်၏ သု,အက္ခရာကို ဆည်းယူပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

➢ **စ္ဆရ စ္ဆေရာ,နောင်ထိုင်သော စသဒ္ဒါ၏ အဓိပ္ပါယ်** ॥ ॥ စသဒ္ဒါဖြင့် စရဓာတ်, သု အက္ခရာ နှစ်မျိုးလုံး၏ စ္ဆရိယ,အပြုကို ဆည်းယူပါသည်။

➢ **ပုဗ္ဗ–သဒ္ဒါ နှစ်မျိုးအထူး** ॥ ॥ အာပုဗ္ဗ စရဿစ-သုတ်၌ရှိသော ပုဗ္ဗ-သဒ္ဒါသည် အာ,အက္ခရာရှေးရှိသော စရဓာတ်ကို ဟောပါသည်။ အာပုဗ္ဗဿ-၌ရှိသော ပုဗ္ဗ-သဒ္ဒါသည် စ္ဆရိယပြု, စ္ဆရပြု, စ္ဆေရပြုမှ ရှေ့ဖြစ်သော အာ,အက္ခရာကို ဟောပါသည်။

၆၃၂။ အလ ကလ သလေဟိ လ ယာ

အလ ကလ သလ ဣစ္စေတေဟိ ဓာတူဟိ လ ယ ပစ္စယာ ဟောန္တိ။

အလတိ သမတ္ထေတီတိ အလ္လံ၊ ကလီတဗ္ဗံ သင်္ချာတဗ္ဗန္တိ ကလ္လံ၊ သလတိ ဂစ္ဆတိ ပဝိသတီတိ သလ္လံ၊ ဧဝံ အလျံ၊ ကလျံ၊ သလျံ။

* အလ ကလ သလေဟိ၊အလ, ကလ, သလဓာတ်တို့မှ။ပရေနောက်၌။လ ယာ၊ လပစ္စည်း, ယပစ္စည်းတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ॥ * အလ ကလ သလ ဣစ္စေတေဟိ ဓာတူဟိ၊အလ, ကလ, သလဓာတ်တို့မှ။ပရေနောက်၌။လ ယ ပစ္စယာ၊လပစ္စည်း, ယပစ္စည်းတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

* အလတိ သမတ္ထေတိ၊စွမ်းနိုင်တတ်၏။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။အလ္လံ၊စိုစွတ်သည် မည်၏။ * ကလီတဗ္ဗံ သင်္ချာတဗ္ဗံ၊ရေတွက်အပ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ကလ္လံ၊မည်၏။ * သလတိ ဂစ္ဆတိ ပဝိသတိ၊ဝင်တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။သလ္လံ၊မည်၏။ ဧဝံ၊ဤအတူ။ သလျံ၊ စိုစွတ်သည်။ ကလျံ၊ခန့်ကျန်းသည်။ သလျံ၊မြား, ဆူး။

➢ **အလ ကလ သလေဟိ+လ ယာ–ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်**

➢ **လ–ပစ္စည်း၏ သာဓန,စသည်** ॥ ॥ လ-ပစ္စည်းသည် ကတ္တု, ကမ္မသာဓန၊ အကာရန္တ၊ ပုရိသာဒိဂိုဏ်း, စိတ္တာဒိဂိုဏ်း၊ ပုလ္လိင်, နပုလ္လိင် ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ယ–ပစ္စည်း၏ သာဓန,စသည်** ॥ ॥ ယ-ပစ္စည်းသည် ကတ္တု, ကမ္မသာဓန၊ အကာရန္တ၊ နပုလ္လိင်၊ စိတ္တာဒိဂိုဏ်း ဖြစ်ပါသည်။

၆၃၃။ ယာဏ လာဏာ

တေဟိ ကလ သလ ဣစ္စေတေဟိ ဓာတူဟိ ယာဏ လာဏ ပစ္စယာ ဟောန္တိ

ကလီတဗ္ဗံ သင်္ချာတဗ္ဗန္တိ ကလျာဏံ၊ ဂဏတော ပဋိက္ကမိတွာ သလန္တိ ဌာတိ ပဋိသလျာဏံ၊ ဧဝံ သလ္လာဏော၊ ပဋိသလ္လာဏော။

* ကလ သလေဟိ၊ကလဓာတ်, သလဓာတ်တို့မှ။ပရေနောက်၌။ယာဏ လာဏာ၊ ယာဏပစ္စည်း, လာဏပစ္စည်းတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ॥ * ကလ သလ ဣစ္စေတေဟိ၊ကလ, သလ-ဟုဆိုအပ်ကုန်သော။တေဟိ ဓာတူဟိ၊ထိုဓာတ်တို့မှ။ပရေနောက်၌။ယာဏ လာဏ ပစ္စယာ၊ယာဏပစ္စည်း, လာဏပစ္စည်းတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

http://www.dhammadownload.com

* ကလိတဗ္ဗံ သင်္ချာတဗ္ဗံ၊ရေတွက်အပ်၏။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။ကလျာဏံ၊ မည်၏။(ကောင်းသော စိတ်)။ * ဂဏာတော၊အပေါင်းအသင်းမှ။ပဋိက္ကမိတွာ၊ဖဲ၍။ဓမ္မေ၊ ဤအရပ်၌။သလန္တိ (ဂစ္ဆန္တိ ပဝိသန္တိ)၊ဝင်နေကြကုန်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ပဋိသလ္လာဏံ၊မည် ၏(ဆိတ်ငြိမ်ရာအရပ်)။ဓေ၀ံ၊ဤအတူ။ကလျာဏော၊ကောင်းသောတရား။ပဋိသလ္လာဏော၊ ဆိတ်ငြိမ်ရာအရပ်။

➤ ယာဏ လာဏ-ဟု ၁-ပုဒ်သာရှိသော ပစ္စယပိဓိသုတ်

မေး ။ ။ ဤသုတ်ဖြင့် အဘယ့်ကြောင့် အဘယ်ဓာတ်နောင် ယာဏ, လာဏပစ္စည်း သက်ရမည်နည်း။

* အလ ကလ သလေဟိ လ ယာ-သုတ်မှ ကလ သလေဟိ-သဒ္ဒါသာ လိုက်လာသောကြောင့် ကလဓာတ်, သလဓာတ်တို့နောင် ယာဏ, လာဏပစ္စည်း သက်ရပါမည်။ (အလဓာတ်နောင် ယာဏ, လာဏပစ္စည်း မသက်နိုင်ပါ။)

➤ **ယာဏ-ပစ္စည်း၏ သာဓန,စသည်** ။ ။ ယာဏ-ပစ္စည်းသည် ကမ္မသာဓန၊ အနာမဋ္ဌကာလ၊ အကာရန္တ၊ နပုလ္လိင်၊ စိတ္တာဒိဂိုဏ်း ဖြစ်ပါသည်။

➤ **လာဏ-ပစ္စည်း၏ သာဓန,စသည်** ။ ။ လာဏ-ပစ္စည်းသည် အဓိကရဏ သာဓန၊ အနာမဋ္ဌကာလ၊ အကာရန္တ၊ ပုလ္လိင်, နပုလ္လိင်၊ ပုရိသာဒိဂိုဏ်း, စိတ္တာဒိဂိုဏ်း။

၆၃၄။ မထိဿ ထဿ လော စ

မထ ဣစ္စေတဿ ဓာတုဿ ထဿ လာဒေသော ဟောတိ။

အညမည ံ မထတိ ဝိလောဠတီတိ မလ္လော၊ မလ္လံ။

စဂ္ဂဟဏေန လတော ကောစ အာဂမော ဟောတိ၊ မလ္လကော၊ မလ္လကံ။

* မထိဿ၊မထဓာတ်၏။ထဿ၊ထ၏။လော၊လပြုသည်လည်း။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

[ရှ-အလို] မထိဿ၊မထဓာတ်၏။ထဿ၊ထ,အက္ခရာ၏။လော၊လပြုသည်။ဟောတိ၊ ၏။လောစ၊လပစ္စည်းသည်လည်း။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ (ဝုတ္တိအနက်) မထ ဣစ္စေတဿ ဓာတုဿ၊မထဓာတ်၏။ထဿ၊ထ,အက္ခရာ၏။လာဒေသော၊လပြုသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

အညမည ံ၊အချင်းချင်း။မထတိ ဝိလောဠတိ၊လုံးထွေး သတ်ပုတ်တတ်၏။ဣတိ၊ဤ အကြောင်းကြောင့်။မလ္လော၊လက်ဝှေ့ လက်ပန်းသည်, လက်ဝှေ့သမား မည်၏။ မလ္လံ၊ လက်ဝှေ့သတ်ခြင်း။(လက်ပန်းလုံးခြင်း)။ * စဂ္ဂဟဏေန၊စသဒ္ဒါဖြင့်။လတော၊လ-မှ နောက်၌။ကောစ၊က,သည်လည်း။အာဂမော၊လာသည်။ဟောတိ၊၏။ * မလ္လကော၊လက် ဝှေ့ လက်ပန်းသည်။ မလ္လကံ၊လက်ဝှေ့သတ်ခြင်း။

➤ မထိဿ+ထဿ+လော+စ-ဟု ၄-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသပိဓိသုတ်

➤ **စသဒ္ဒါ ဆိုရကျိုး** ။ ။ (ကစ္စည်းအလို) စသဒ္ဒါဖြင့် မလ္လကော, မလ္လကံ ပြယုဂ်တို့

http://www.dhammadownload.com

၌ မထခါတ်၏ ထ-ကို လ,ပြုပြီးနောက် ယင်းလ,နောင် က,အက္ခရာ လာရခြင်းအကျိုးရှိပါသည်။ (ရူ-အလို) စသဒ္ဒါဖြင့် လပစ္စည်းသက်ရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

➤ **မထေသာ–ဟု မဆိုဘဲ မထိသာ–ဟု ဣ,အက္ခရာဖြင့် ဆိုရခြင်းအကြောင်း** ဣကာရန္တ ဓာတုနိဒ္ဒေသကို ပြလိုသောကြောင့် -- ဆိုရပါသည်။

➤ **လ–ပစ္စည်း၏ သာဓနစသည်** ။ ။ လ-ပစ္စည်းသည် ကတ္တုသာဓန၊ အနာမဌကာလ၊ အကာရန္တ၊ ပုလ္လိင်၊ ပုရိသာဒိဂိုဏ်း ဖြစ်ပါသည်။

၆၃၅။ ပေသာတိသဂ္ဂ ပတ္တကာလေသု ကိစ္စာ

ပေသ အတိသဂ္ဂ ပတ္တကာလ ဣစ္စေတေသွတ္ထေသု ကိစ္စပစ္စယာ ဟောန္တိ။

ကတ္တဗ္ဗံ ကမ္မံ ဘဝတာ၊ ကရဏီယံ ကိစ္စံ-ဘဝတာ၊ ဘောတ္တဗ္ဗံ ဘောဇနံ ဘဝတာ၊ ဘောဇနီယံ ဘောဇနံ ဘဝတာ၊ အဇ္ဈေယိတဗ္ဗံ အဇ္ဈေယျံ ဘဝတာ၊ အဇ္ဈေယနီယံ အဇ္ဈေယျံ ဘဝတာ။

* ပေသာတိသဂ္ဂ ပတ္တကာလေသု၊စေခိုင်းခြင်း, ခွင့်လွှတ်ခြင်း, ချိန်ခါရောက်သည်ကို ပြောဆိုခြင်းအနက်တို့၌။ကိစ္စာ၊ကိစ္စပစ္စည်းတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

* ပေသာတိသဂ္ဂ ပတ္တကာလ ဣစ္စေတေ သွတ္ထေသု၊စေခိုင်းခြင်း, ခွင့်လွှတ်ခြင်း, ချိန်ခါရောက်သည်ကို ပြောဆိုခြင်းအနက်တို့၌။ကိစ္စပစ္စယာ၊ကိစ္စပစ္စည်းတို့သည်။ဟောန္တိ။

ဘဝတာ၊သင်သည်။ကမ္မံ၊အမှုကို။ကတ္တဗ္ဗံ၊ပြုရမည်။ **[ပေသအနက်]** ပြုလိုပြုတော့။ **[အတိသဂ္ဂအနက်]** ပြုချိန်တန်ပြီ။ **[ပတ္တကာလအနက်]**။ * ဘဝတာ၊သင်သည်။ကိစ္စံ၊ကိစ္စကို။(အမှုကို)။ကရဏီယံ၊ပြုရမည်, ပြုလိုပြုတော့, ပြုချိန်တန်ပြီ။ * ဘဝတာ၊သင်သည်။ ဘောဇနံ၊စားဖွယ်ကို။ဘောတ္တဗ္ဗံ၊စားရမည်, စားလို စားတော့, စားချိန်တန်ပြီ။ * ဘဝတာ၊ သင်သည်။ဘောဇနံ၊စားဖွယ်ကို။ဘောဇနီယံ၊စားရမည်, စားလို စားတော့, စားချိန်တန်ပြီ။ * ဘဝတာ၊သင်သည်။အဇ္ဈေယျံ၊ရွတ်အံဖွယ်ကို။အဇ္ဈေယိတဗ္ဗံ၊ရွတ်အံရမည်, ရွတ်အံလို ရွတ်အံတော့, ရွတ်အံချိန်တန်ပြီ။ * ဘဝတာ၊သင်သည်။အဇ္ဈေယျံ၊ရွတ်အံဖွယ်ကို။ အဇ္ဈေယနီယံ၊ရွတ်အံရမည်, ရွတ်အံလို ရွတ်အံတော့, ရွတ်အံချိန်တန်ပြီ။

➤ ပေသာတိသဂ္ဂ ပတ္တကာလေသု+ကိစ္စာ–ဟု ၂–ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်

➤ **ဤသုတ်တည်ရကျိုး/ဆိုရကျိုး** ။ ။ [ဘာဝကမ္မေသု တဗ္ဗာနီယာ,စသော သုတ်များဖြင့် ကိစ္စပစ္စည်းသက်၍ ပြီးနိုင်သော်လည်း] ကိစ္စမည်သော တဗ္ဗ,စသော ပစ္စည်းများသည် ပေသ, အတိသဂ္ဂ, ပတ္တကာလအနက်များကို ထွန်းပြသည်ဟု သိစေခြင်းအကျိုးငှာ ဤသုတ်ကို တည်ရပါသည်။/ဆိုရပါသည်။

➤ **ကိစ္စ–အရ** ။ ။ တဗ္ဗ, အနီယ, ဏျ, တေယျ, ရိစ္စပစ္စည်းတို့ကို ယူရပါမည်။

➤ **ပေသ မည်ပုံ** ။ ။ " အရှင်သည် ဤအမှုကို ပြုလော့ " ဟု မရိုမသေ စေခိုင်း

http://www.dhammadownload.com

ခြင်းသည်ရင်း, အရှိအသေပြု၍ တောင်းပန်ခြင်းသည်ရင်း "ပေသ" မည်ပါသည်။

➤ **အတိသဂ္ဂ မည်ပုံ** ။ ။ ငါသည် "ဤအမှုကို ပြုရအံ့လော"ဟု မေးသောသူအား ရင်း, သတ္တဝါကို မသတ်ရ စသည်ဖြင့် အကျင့်ပြုခြင်းကို အရင်းပြုသဖြင့်ရင်း, "ပြုလေ" ဟု ခွင့်ပြုခြင်းသည် "အတိသဂ္ဂ" မည်ပါသည်။

➤ **ပတ္တကာလ မည်ပုံ** ။ ။ မိမိပြုထိုက်သော ကိစ္စကို မစူးစမ်း မဆင်ခြင်ဘဲ မပြု လုပ်သောသူအား အခါကို ကြားခြင်းသည် "ပတ္တကာလ" မည်ပါသည်။

➤ **'ကာရိတ်' စေခိုင်းပုံနှင့် 'ပေသ' စေခိုင်းပုံ အထူး** ။ ။ အမှုပြုနေသောသူအား စေခိုင်းခြင်းသည် 'ကာရိတ်' စေခိုင်းခြင်း မည်ပါသည်။ စေခိုင်းသူ၏ စကားကိုကြား၍ မပြုလိုသော်လည်း ပြုနေသူကို စေခိုင်းခြင်းသည် "ပေသ" စေခိုင်းခြင်း မည်ပါသည်။

➤ **ပေသ–သဒ္ဒါ ရှိပြီးဖြစ်လျက် "ပတ္တကာလ"သဒ္ဒါကို ဆိုရခြင်းအကြောင်း**

စေခိုင်းသော အမှုကို မပြု၊ မစေ့ခိုင်းသော အမှုကိုသာ ပြုနေသောသူကို တစ်စုံ တစ်ယောက်သောသူသည် စေခိုင်းခြင်း မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် -- ဆိုရပါသည်။

➤ **ပေသ,အနက်၌သက်သော ကိစ္စပစ္စည်း၏ သာဓက** ။ ။ ဘာဝကမ္မေသု ကိစ္စ က္တ ခတ္ထာ-ဟုဆိုသောကြောင့် (ဝါ) ယင်းသုတ်ကို ထောက်၍ ဘာဝသာဓက, ကမ္မသာဓက။

၆၃၆။ **အဝဿကာ' ဓမိဏာသု ဏီ စ**

အဝဿက အဓမိဏာ ဣစ္စေတေသွတ္ထေသု ဏီ ပစ္စယော ဟောတိ, ကိစ္စာစ။

အဝဿကေ ဘာဝ - ကာရီသိ မေ ကမ္မံ အဝဿံ၊ ဟာရီသိ မေ ဘာရံ အဝဿံ။

အဓမိဏေ - ဒါယီသိ မေ သတံ ဣဏံ၊ ဓာရီသိ မေ သဟဿံ ဣဏံ။

ကိစ္စာစ - ဒါတဗ္ဗံ မေ ဘဝတာ သတံ ဣဏံ၊ ဓာရယိတဗ္ဗံ မေ ဘဝတာ သဟဿံ ဣဏံ၊ ကတ္တဗ္ဗံ မေ ဘဝတာ ဂေဟံ၊ ကရဏီယံ မေ ဘဝတာ ကိစ္စံ၊ ကာရိယံ မေ ဘဝတာ သယနံ။

✱ အဝဿကာ'ဓမိဏေသု။မချွတ်မယွင်းဟူသောအနက်, မြီစားဟူသောအနက်တို့ ၌။ဏီ။ဏီပစ္စည်းသည်ရင်း။ကိစ္စာစ၊ကိစ္စပစ္စည်းတို့သည်ရင်း။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

✱ အဝဿက အဓမိဏာ ဣစ္စေတေ သွတ္ထေသု၊မချွတ်မယွင်းဟူသောအနက်, မြီစား ဟူသောအနက်တို့၌။ဏီပစ္စယော၊ဏီပစ္စည်းသည်ရင်း။ကိစ္စာစ၊ကိစ္စပစ္စည်းတို့သည်ရင်း။ ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ။ ✱ **အဝဿကေ**၊မချွတ်မယွင်းဟူသောအနက်၌။ဘာဝ၊ရှေးဦးစွာ။ အဝဿံ၊မချွတ်။မေ၊ငါ၏။ကမ္မံ၊အမှုကို။ကာရီ၊ပြုသသူသည်။အသိ၊ဖြစ်၏။ ✱ အဝဿံ၊ မချွတ်။မေ၊ငါ၏။ဘာရံ၊ဝန်ကို။ဟာရီ၊ဆောင်သသူသည်။အသိ၊ဖြစ်၏။ ✱ **အဓမိဏေ**၊မြီ စားဟူသောအနက်၌။မေ၊ငါ၏။သတံ၊တစ်ရာသော။ဣဏံ၊ကြွေးမြီကို။ဒါယီ၊ပေးဆပ်သသူ သည်။အသိ၊ဖြစ်၏။ ✱ မေ၊ငါ၏။သဟဿံ၊တစ်ထောင်သော။ဣဏံ၊ကြွေးမြီကို။ဓာရီ၊ပေး

http://www.dhammadownload.com

ဆောင်သသူသည်။အသိ၊ဖြစ်၏။ * **ကိစ္စာစ၊ကိစ္စပစ္စည်းတို့သည်လည်း**။ဟောန္တိ၊ကုန်၏။ ဘဝတာ၊သင်သည်။သတံ၊တစ်ရာသော။ဣဏံ၊ကြွေးမြီကို။မေ၊ငါ့အား။ဒါတဗ္ဗံ၊ပေးဆပ်အပ်၏။ * ဘဝတာ၊သင်သည်။အဝသံ၊မချွတ်။မေ၊ငါ့အား။ဓာရယိတဗ္ဗံ၊ဆောင်အပ်၏။ * ဘဝတာ၊သင်သည်။မေ၊ငါ၏။ဂေဟံ၊အိမ်ကို။ကတ္တဗ္ဗံ၊မချွတ်ပြုအပ်၏။(ဆောက်လုပ်အပ်၏) * ဘဝတာ၊သင်သည်။မေ၊ငါ၏။ကိစ္စံ၊ပြုဖွယ်ကို။ကရဏီယံ၊မချွတ်ပြုအပ်၏။ * ဘဝတာ၊သင်သည်။မေ၊ငါ၏။သေယျံ၊အိပ်ရာကို။ကာရိယံ၊မချွတ်ပြုအပ်၏။

➤ **အဝဿကာဓမိဏေသု+ဏီ+စ-ဟု ၃-ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်**

➤ **အဝဿက အဓိပ္ပါယ်** ။ ။ "အလုပ်ကို မလုပ်ဘဲ နေဖို့ မသင့်၊ ငါ၏ အလုပ်ကို သင်သည် ဧကန်မုချ လုပ်သင့်သည်"ဟု ပြောဆိုခြင်းသည် "အဝဿက" မည်ပါသည်။

➤ **အာဓမိဏ အဓိပ္ပါယ်** ။ ။ [အဓမံ ဣဏံ ယဿာတိ အဓမိဏော-ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့် အညီ] မိမိက သူတစ်ပါးထံ ယူရသော ကြွေးဖြစ်၍ ပေးရသော ကြွေးကို ထောက်လျှင် အောက်ကျသောကြောင့် "အဓမိဏ"ဟု ဆိုပါသည်။

➤ **အဓမိဏ-အရ** ။ ။ အဓမံ ဣဏံ ယဿာတိ အဓမိဏော-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ယုတ်ညံ့သော ကြွေးမြီရှိသူကို ယူရပါမည်။ (တစ်နည်း) အဓမော ဣဏောတိ အဓမိဏော-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ အခါခါတောင်းခံရသော ယုတ်ညံ့သော ကြွေးမြီကို ယူရပါမည်။

➤ **စသဒ္ဒါ၏အနက်** ။ ။ စသဒ္ဒါသည် ကိစ္စ-သဒ္ဒါကို ငင်သောကြောင့် အနုကဍ္ဎန အနက် ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ကာရီသိ မေ ကမ္မံ အဝဿံ-၌ "အဝဿ"သဒ္ဒါ ထည့်ဆိုရကျိုး** ။ ။ အဝဿက အနက် ထင်ရှားစေခြင်းငှာ (ဝါ) ထင်ရှားစေလိုသောကြောင့် "အဝဿံ"သဒ္ဒါ ထည့်ဆိုရပါသည်။

➤ **ကာရီသိ မေ ကမ္မံ အဝဿံ၊ ဓါယီသိ မေ သတံ ဣဏံ-ပုံစံတို့၌ အဝဿ, ဣဏ-သဒ္ဒါတို့ မကျေခြင်းအကြောင်း** ။ ။ အဝဿကာဓမိဏေသု ဏီစ-သုတ်ဖြင့် သက်သော ပစ္စည်းများသည် ယုတ္တတ္ထ မဖြစ်သောကြောင့် ဝုတ္တတ္ထ မဖြစ်ရကား "အဝဿက, ဣဏ"သဒ္ဒါတို့ မကျေပါ။

➤ **ကာရီသိ မေ ကမ္မံ အဝဿံ-၌ အသိ မေ ကမ္မံ အဝဿံ ထည့်ဆိုရကျိုး**

ကာရီ-ဟူသော နိပ္ဖန္နပုဒ်၏ အနက်ကို ထင်ရှားအောင်ပြခြင်းအကျိုးငှာ (ဝါ) ပြလိုသောကြောင့် "အသိ မေ ကမ္မံ အဝဿံ" တို့ကို ထည့်ဆိုရပါသည်။

➤ **ဏီပစ္စည်း၏ သာဓန,စသည်** ။ ။ ဏီ-ပစ္စည်းသည် ကတ္တုသာဓန၊ ကာလသာမည၊ ဤကာရန္တ၊ ရတ္တာဒိဂိုဏ်း, ဂဟပတာဒိဂိုဏ်း၊ လိင်သုံးပါး ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ဏီပစ္စည်း၏ ဝါစ္စတ္ထကား** ▫ ကတ္တုသာဓန ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ဏီပစ္စည်း၏ ဓာတုကတ္တ-ကား** တဿီလ, တဒ္ဓမ္မ, တဿာဓုကာရီ-ဖြစ်သည်။

http://www.dhammadownload.com

၆၃၇။ အရဟာ သက္ကာဒိဟိ တုံ

အရဟာ သက္က ဘဗ္ဗ ႀကစ္စေဝမာဒီဟိ ပယောဂေ သတိ သဗ္ဗဓာတူဟိ တုံ ပစ္စယော ဟောတိ။ ။ အရဟာ ဘဝံ ဝတ္တုံ၊ အရဟာ ဘဝံ ကတ္တုံ၊ သက္ကာ ဘဝံ ဟန္တုံ၊ သက္ကာ ဘဝံ ဇနေတုံ၊ ဇနိတုံ၊ ဘဝိတုံ၊ သက္ကာ ဘဝံ ဒါတုံ၊ သက္ကာ ဘဝံ ဂန္တုံ ဘဗ္ဗော ဘဝံ ဇနေတုံ ႀကစ္စေဝမာဒိ။

* အရဟာ သက္ကာဒိဟိ၊အရဟ, သက္က, ဘဗ္ဗ, အစရှိသော သဒ္ဒါတို့နှင့်။ပယောဂေ၊ ယှဉ်သည်။သတိ၊ရှိလတ်သော်။သဗ္ဗဓာတူဟိ၊ခပ်သိမ်းသော ဓာတ်တို့မှ။ပရေနောက်၌။တုံ၊ တုံပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ အရဟ သက္က ဘဗ္ဗ ႀကစ္စေဝမာဒီဟိ၊အရဟ, သက္က, ဘဗ္ဗ, ဤသို့ အစရှိသော သဒ္ဒါတို့နှင့်။ပယောဂေ၊ယှဉ်သည်။သတိ၊သော်။သဗ္ဗဓာတူဟိ၊ တို့မှ။ပရေနောက်၌။တုံပစ္စယော၊တုံပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

ဘဝံ၊အရှင်သည်။ဝတ္တုံ၊ပြောဆိုခြင်းငှာ။အရဟာ၊ထိုက်၏။ * ဘဝံ၊အရှင်သည်။ကတ္တုံ၊ ပြုခြင်းငှာ။အရဟာ၊ထိုက်၏။ * ဘဝံ၊အရှင်သည်။ဟန္တုံ၊သတ်ခြင်းငှာ။သက္ကာ၊စွမ်းနိုင်၏။ * ဘဝံ၊အရှင်သည်။ဇေတုံ၊အောင်နိုင်ခြင်းငှာ။ဇနိတုံ၊ ဘဝိတုံ၊ဖြစ်ခြင်းငှာ။သက္ကာ၊စွမ်းနိုင်၏။ * ဘဝံ၊အရှင်သည်။ဒါတုံ၊ပေးလှူခြင်းငှာ။သက္ကာ၊စွမ်းနိုင်၏။ * ဘဝံ၊အရှင်သည်။ ဂန္တုံ၊သွားခြင်းငှာ။သက္ကာ၊စွမ်းနိုင်၏။ * ဘဝံ၊အရှင်သည်။ဇနေတုံ၊ဖြစ်ခြင်းငှာ။ဘဗ္ဗော၊ ထိုက်၏။ ႀကစ္စေဝမာဒိ၊ဤသို့ အစရှိသည်တို့တည်း။

➤ ...ရဟာ သက္ကာဒီဟိ+တုံ-ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်

➤ **ဤသုတ်တည်ရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ဉဏာဒိလက္ခဏာကို (ဝါ) ပဌ္ဌုဂတိက နည်းကို ပြလိုသောကြောင့် ဤသုတ်ကို တည်ရပါသည်။

➤ **အာဒိ-အရ** ။ ။ ဘဗ္ဗ,စသည်ကို ယူရပါမည်။

၆၃၈။ ဝဇာဒီဟိ ပဗ္ဗဇ္ဇာဒယော နိပ္ပစ္စန္တေ

ဝဇ ႀကစ္စေဝမာဒီဟိ ဓာတူဟိ ဥပသဂ္ဂပစ္စယာဒီဟိစ ပဗ္ဗဇ္ဇာဒယော သဒ္ဒါ နိပ္ပဇ္ဇန္တေ။

ပဌမမေဝ ဝဇိတဗ္ဗာတိ ပဗ္ဗဇ္ဇာ၊ ႀကဥ္စန် ဇဇ္ဇာ၊ သမဇ္ဇန် သမဇ္ဇာ၊ နိသီဒန် နိသဇ္ဇာ၊ ဝိဇာနန် ပိဇ္ဇာ၊ ဝိသဇ္ဇန် ပိသဇ္ဇာ၊ ပဒန် ပဇ္ဇာ၊ ဟနန် ဝဇ္ဇာ၊ သေန် ႀကဥ္ဇာ၊ အတိ သေန် အတိဉ္ဇာ၊ သဒန် သဇ္ဇာ၊ အဘိသေန် အဘိဉ္ဇာ၊ သယန္တိ တွောတိ သေယျာ၊ သမ္မာ စိတ္တံ နိဓေတိ တောယာတိ သဒ္ဓါ၊ စရိတဗ္ဗာ စရိယာ၊ ကရဏံ ကိရိယာ၊ ရုဇန် ရုဇ္ဇာ၊ ပဒန် ပဇ္ဇာ၊ ရိဥ္စန် ရိဉ္ဇာ၊ တိကိစ္ဆန် တိကိစ္ဆာ၊ သံကောစန် သံကာဉ္ဇာ၊ မဒန် မဇ္ဇာ၊ လဘန် လဇ္ဇာ၊ ရဒိတဗ္ဗာတိ ရဇ္ဇာ၊ ရဒန် ဝိလေခန် ဝါ ရဇ္ဇာ၊ အဓော

http://www.dhammadownload.com

ဘာဂေန ဂစ္ဆတီတိ ဘီရုဏ္ဍာ၊ ဘီရုဏ္ဍာနော၊ အဇန့် အဏ္ဍာ၊ တိတိက္ခတီတိ ဘီတိက္ခာ၊ သဟ အာဂမန် သာဂဏ္ဍာ၊ ဒုဋ္ဌု ဘက္ခန် ဒေါဘဏ္ဍာ၊ ဒုဋ္ဌု ဒေါသန် ဒုရုဏ္ဍာ၊ ပုဏ္ဍန် ပုဏ္ဍာ၊ မုဟန် မုဏ္ဍာ၊ ဝသန် ဝဏ္ဍာ၊ ကစန် ကဏ္ဍာ၊ သဟ ကထန် သာကဏ္ဍာ၊ တုဒန် တုဏ္ဍာ၊ ဝိသန် ပိဏ္ဍာ၊ ပိသန် ပိစ္ဆိလ္လာ၊ သုခဒုက္ခံ မုဒတိ ဘက္ခတီတိ မဏ္ဍော၊ သတ္တာန် ပါဏာံ မုသေတိ စဇေတီတိ မစ္ဆု၊ သတာန် သစ္ဆံ၊ ဥဒ္ဒံ ဓုနာတိ ကမ္ပတီတိ ဥဒ္ဓစ္ဆံ၊ နဋန် နစ္စံ၊ နိတန် နိစ္စံ၊ တထန် တစ္ဆံ ဣစ္စေဝမာဒိ။

* (ကစ္စည်းအလို) ဝဏာဒိဟိ၊ဝဏာတ်, အစရှိသည်တို့ဖြင့်ရင်း။ဥပသဂ္ဂပစ္စယာဒိဟိစ ဥပသာရပုဒ်, ပစ္စည်းတို့ဖြင့်ရင်း။ပဗ္ဗဋ္ဌာဒယော၊ပဗ္ဗဋ္ဌ, အစရှိသော သဒ္ဒါတို့သည်။နိပ္ဖန္နာ္တေ၊ ပြီးကုန်၏။ ။ * (ရှ-အလို) ဝဏာဒိဟိ၊ဝဇ,အစရှိကုန်သော ဓာတ်တို့မှ။ပရာ၊နောက်၌။ ပစ္စယာဒေသ လောပါဝမ နိသေလေဂိါဒိ ဝိမိနာ၊ပစ္စည်း, အပြု, ကျေခြင်း, လာခြင်း, တားမြစ်ခြင်း, လိင်,စသော အစီအရင်ဖြင့်။ယထာဘိဓာန်၊သဒ္ဒါအားလျော်စွာ။ပဗ္ဗဋ္ဌာဒယော၊ပဗ္ဗဋ္ဌ, အစရှိသော သဒ္ဒါတို့သည်။နိပ္ဖန္နာ္တေ၊ပြီးကုန်၏။

(ဝုတ္တိအနက်) * ဝဇက္ကစ္စေဝမာဒိဟိ၊ဝဇ, ဤသို့အစရှိကုန်သော။ဓာတူဟိစ၊ဓာတ်တို့ဖြင့်ရင်း။ဥပသဂ္ဂပစ္စယာဒိဟိစ၊ဥပသာရပုဒ်, ပစ္စည်း အစရှိသည်တို့ဖြင့်ရင်း။ပဗ္ဗဋ္ဌာဒယော ပဗ္ဗဋ္ဌ အစရှိကုန်သော။သဒ္ဒါ၊သဒ္ဒါတို့သည်။နိပ္ဖန္နာ္တေ၊ပြီးကုန်၏။

* ပဋ္ဌမမေဝ၊ရှေးဦးစွာသာလျှင်။ဝဇိတဗ္ဗာ၊ရောက်အပ်၏။ဏ္ဏတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။ မဗ္ဗဋ္ဌာ၊မည်၏။ * က္ကဋ္ဌန်၊တုန်လှုပ်ခြင်း။ဓဋ္ဌာ၊တုန်လှုပ်ခြင်း။ * သမဋ္ဌန်၊ရွေ့လျားခြင်း။ (ကခုန်ခြင်း)။သမဋ္ဌာ၊ရွေ့လျားခြင်း။(ပွဲသဘင်)။ * နိသဋ္ဌန်၊ထိုင်နေခြင်း။နိသဋ္ဌာ၊ထိုင်နေခြင်း။ * ဝိဇာနန်၊သိခြင်း။ဝိဋ္ဌာ၊သိခြင်း။ * ဝိသဋ္ဌန်၊ဖြေဆိုခြင်း။ဝိသဋ္ဌာ၊ဖြေဆိုခြင်း။ * ပဒန်၊ရောက်ခြင်း။ပဋ္ဌာ၊ရောက်ခြင်း။ * ဟနန်၊သတ်ခြင်း။ဓဋ္ဌာ၊သတ်ခြင်း။ * ဇသန်၊လိုချင်ခြင်း။ဏ္ဏစ္ဆာ၊လိုချင်ခြင်း။ * အတိဇသန်၊အလွန်လိုချင်ခြင်း။အတိစ္ဆာ၊အလွန်လိုချင်ခြင်း * သဒန်၊နစ်မြုပ် ပင်ပန်းခြင်း။သဋ္ဌာ၊နစ်မြုပ် ပင်ပန်းခြင်း။ * အဘိဇသန်၊အလွန်လိုချင် ခြင်း။အဘိစ္ဆာ၊အလွန်လိုချင်ခြင်း။ * ဧတ္ထ၊ဤနေရာ၌။သယန္တိ၊အိပ်ကြကုန်၏။ဣတိ၊ ကြောင့်။သေယျာ၊အိပ်ရာမည်၏။ * ဧတာယ၊ဤတရားသဘောဖြင့်။စိတ္တံ၊စိတ်ကို။သမ္မာ ကောင်းစွာ။နိဓေတိ၊သွင်းထားတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။သဒ္ဓါ၊သဒ္ဓါ မည်၏။ * စရိတဗ္ဗာ၊ ကျင့်ခြင်း။စရိယာ၊ကျင့်ခြင်း။ * ကရဏံ၊ပြုခြင်း။ကိရိယာ၊ပြုခြင်း။ * ရုဇန်၊နာကျင်ခြင်း။ ရုဇ္ဇာ၊နာကျင်ခြင်း။ * ပဒန်၊ရောက်ခြင်း။ပဋ္ဌာ၊ရောက်ခြင်း။ * ရိဋ္ဌန်၊ကင်းဆိတ်ခြင်း။ရိဋ္ဌာ ကင်းဆိတ်ခြင်း။ * တိကိစ္ဆတိ၊ကုစားတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။တိကိစ္ဆာ၊မည်၏။ * သံ ကောစန်၊တွန့်ဆုတ်ခြင်း။သံကုစ္ဆာ၊တွန့်ဆုတ်ခြင်း။ * မဒန်၊ယစ်မူးခြင်း။မဇ္ဇာ၊ယစ်မူးခြင်း။ * လဘန်၊ရခြင်း။လစ္ဆာ၊ရခြင်း။ * ရဒိတဗ္ဗာ၊ရေးခြစ်အပ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ရစ္ဆာ၊လမ်းခရီး

http://www.dhammadownload.com

မည်၏။ * ဝါ၊တစ်နည်းကား။ရဒန်၊ဝိလေခန်၊ရေးခြစ်ခြင်း။ရဇ္ဇာ၊ရေးခြစ်ခြင်း။ * အဓော ဘာဝေန၊အောက်အဖို့ဖြင့်။ဂစ္ဆတိ၊သွားတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ထိရဇ္ဇာ၊မည်၏။တိရစ္ဆာနော တိရစ္ဆာန် မည်၏။ * အဇန်၊သွားခြင်း။အဇ္ဇာ၊သွားခြင်း။ * တိတိက္ခတိ၊သည်းခံတတ်၏။ ဣတိ၊ကြောင့်။တိတိက္ခာ၊မည်၏။* သဟ အာဂမန်၊တကွလာခြင်း။သာဂစ္ဆာ၊တကွလာခြင်း * ဒုဋ္ဌုမကောင်းသဖြင့်။ဘက္ခဏံ၊စားခြင်း။ဓေါဘစ္ဆာ၊မကောင်းသဖြင့် စားခြင်း။ * ဒုဋ္ဌု မကောင်းသဖြင့်။ရောသန်၊ချုပ်ချယ်ခြင်း။ဒုရုစ္ဆာ၊မကောင်းသဖြင့် ချုပ်ချယ်ခြင်း။ * ပုစ္ဆန်၊ မေးမြန်းခြင်း။ပုစ္ဆာ၊မေးမြန်းခြင်း။ * မုဟာန်၊တွေဝေခြင်း။မုစ္ဆာ၊တွေဝေခြင်း။ * ဝသန်၊နေ ခြင်း။ဝစ္ဆာ၊နေခြင်း။ * ကစန်၊ထွန်းပခြင်း။ကစ္ဆာ၊ထွန်းပခြင်း။ * သဟကထန်၊တကွ ဆို ခြင်း။(ဆွေးနွေးခြင်း)။သာကစ္ဆာ၊တကွဆိုခြင်း။ * တုဒန်၊ထိုးဆွခြင်း။တုစ္ဆာ၊ထိုးဆွခြင်း။ * ဝိသန်၊ဝင်ခြင်း။ဝိစ္ဆာ၊ဝင်ခြင်း။ * ပိသန်၊ကြိတ်ချေခြင်း။ပိစ္ဆိလ္လာ၊ကြိတ်ချေခြင်း။ * သုခ ဒုက္ခံ၊ချမ်းသာ, ဆင်းရဲကို။မုဒတိ ဘက္ခတိ၊စားတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။မဇ္ဇာ၊ငါး မည်၏။ * သတ္တာန်၊သတ္တဝါတို့၏။ပါဏံ၊အသက်ကို။ မုသေတိ စဝေတိ၊စွန့်စေတတ်၏။ဣတိ၊ ကြောင့်။မစ္ဆူ၊သေမင်းမည်၏။* သတန်၊မပြတ်မစဲခြင်း။(မှန်ကန်ခြင်း)။သစ္စံ၊မပြတ်မစဲခြင်း။ * ဥဒ္ဓံ၊အထက်သို့။ဓုနာတိ ကမ္ပတိ၊တုန်လှုပ်, လွင့်တက်တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဥဒ္ဓစ္စံ၊ မည်၏။ * နဋန်၊ကခြင်း။နစ္စံ၊ကခြင်း။ * နိတန်၊မြဲခြင်း။နိစ္စံ၊မြဲခြင်း။ * တထန်၊မှန်ကန် ခြင်း။တစ္ဆံ၊မှန်ကန်ခြင်း။ ဣစ္စေဝမာဒိ၊ဤသို့ အစရှိသည်တို့တည်း။

➤ ဝဓာဒီဟိ+ပစ္စဇ္ဇာဒယော+နိပ္ပဇ္ဇန္တေ–ဟု ၃–ပုဒ်ရှိသော ပိဋိသုတ်

➤ ဝဓာဒီဟိ–၌ အာဒိ–အရ ။ ။ ဝဇ္ဇဓာတ်ကဲ့သို့ ရုပ်ပြီးပုံ အခြင်းအရာအားဖြင့် တူသော ကညာ, မာယာ, ဇာယာ စသည်တို့ကို ယူရပါမည်။

➤ ဥပသဂ္ဂပစ္စယာဒီဟိ–၌ အာဒိ–အရ ။ ။ နပုလ္လိင်ဖြစ်သင့်လျက် ပဇ္ဇရာ,စသည်ဖြင့် ဣတ္ထိလိင်ဖြစ်စေခြင်းဟူသော လိင်,စသည်ကို ယူရပါမည်။

➤ ဤသုတ်တည်ရကျိုး ။ ။ ဥဏာဒ်ကျမ်း၌ နိပါတန အစီအရင်ကို ပြခြင်းအကျိုး ငှာ ဤသုတ်ကို တည်ရပါသည်။ ➤ ဤသုတ်အစီအရင်များ ။ ။ ပစ္စည်းသက်ခြင်း, ပြုခြင်း, ချေခြင်း, လာခြင်း, မြစ်ခြင်း, လိင်ပြောင်းလဲခြင်း စသည်တို့ဖြစ်ပါသည်။

➤ အာဒိ–သဒ္ဒါ၏ အာကတိဂိုဏ်း ဖြစ်ပုံ ။ ။ ပဗ္ဗဇ္ဇ ပြယုဂ်၌ ပပုဗ္ဗ ဝဇဓာတ်နှင့် ပစ္စည်းသက်ခြင်း, အာဒေသပြုခြင်း, ချေခြင်း, လာခြင်း, မြစ်ခြင်း, လိင်အစီအရင်တူသော ဇဇ္ဇာ, သမဇ္ဇာ စသည်တို့၌ ဣဇဓာတ်, သံပုဗ္ဗ အဇဓာတ် စသည်တို့ကို ပေါင်းယူရေတွက် ခြင်းသည် အာဒိသဒ္ဒါ၏ "အာကတိဂိုဏ်း" ဖြစ်ပုံတည်း။

➤ ဤသုတ်ဖြင့် သက်နိုင်သော ပစ္စည်းများ ။ ။ ဣစ္ဆာ-၌ ဆပစ္စည်း, သေယျော- ၌ ဏျပစ္စည်း, တိတိက္ခာ-၌ ခပစ္စည်း, ပိစ္ဆိလ္လာ-၌ ဆိလ္လပစ္စည်း, တိရစ္ဆာ-၌ အစ္ဆပစ္စည်း, [illegible]သုတ္တ-၌ တျပစ္စည်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

၆၃၉။ ကွိ လောပေါ စ

ကွိ လောပေါ ဟောတိ ပုနစ နိပ္ပဋ္ဌန္တေ။

ဝိဝိဓေဟိ သီလာဒိဂုဏေဟိ ဘဝတီတိ ဝိဘူ၊ ဝိသေသေန ဝါ ဘဝတီတိ ဝိဘူ၊ သယံ အတ္တနာ ဘဝတီတိ သယမ္ဘူ၊ အဘိဘဝိတွာ ဘဝတီတိ အဘိဘူ၊ သံ သုဋ္ဌု ခုနာတိ ကမ္ပတီတိ သန္ဓူ၊ ဝိသေသေန ဘာတိ ဒိပ္ပတီတိ ဝိဘာ၊ နိသေသေန ဘာတိ ဒိပ္ပတီတိ နိဘာ၊ ပကာရေန ဘာတိ ဒိပ္ပတီတိ ပဘာ၊ သဟ ဘာသန္တိ ဧတ္ထာတိ သဘာ၊ အာဘုသော ဘာတိ ဒိပ္ပတီတိ အာဘာ၊ ဘုဇေန ကုဋိလေန ဂစ္ဆတီတိ ဘုဇဂေါ၊ တုရိတတုရိတော ဂစ္ဆတီတိ တုရဂေါ၊ သံ သုဋ္ဌု ပထဝိံ ခနတီတိ သခေါ၊ ဝိသေသေန ယမတိ ဥပရမတီတိ ဝိယော၊ သုဋ္ဌု မနတိ ဇာနာတီတိ သုမော၊ ပရိသမန္တတော တနောတိ ဝိတ္ထာရေတီတိ ပရိတော၊ ဣစ္စေဝမာဒိ။

* ကွိလောပေါ၊စ၊ကွိပစ္စည်း၏ ကျေခြင်းသည်လည်း။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။နိပ္ပဋ္ဌန္တေ၊ သင့်ရာဝိမိဖြင့်လည်း ပြီးကုန်၏။ ။ ကွိလောပေါ၊ကွိပစ္စည်း၏ ကျေခြင်းသည်။ဟောတိ၊ ၏။ပုန၊တစ်ဖန်။နိပ္ပဋ္ဌန္တေ၊သင့်ရာဝိမိဖြင့်လည်း ပြီးကုန်၏။

* ဝိဝိဓေဟိ၊အထူးထူး အပြားပြား များကုန်သော။သီလာဒိဂုဏေဟိ၊သီလ,အစရှိသော ဂုဏ်တို့ဖြင့်။ဘဝတိ၊ဖြစ်တတ်၏။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။ဝိဘူ၊ဝိဘူ မည်၏။ * ဝါ၊တနည်းကား။ဝိသေသေန၊အထူးအားဖြင့်။ဘဝတိ၊ဖြစ်တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဝိဘူ၊ မည်၏။ * သယံ အတ္တနာ၊ကိုယ်တော်တိုင်။ဘဝတိ၊ဖြစ်တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။သယမ္ဘူ၊ ဘုရား မည်၏။ * အဘိဘဝိတွာ၊လွှမ်းမိုး၍။သမ္ဘဝတိ၊ဖြစ်တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။အဘိဘူ၊ဘုရား မည်၏။ * သံ သုဋ္ဌု၊ကောင်းစွာ။ခုနာတိ ကမ္ပတိ၊တုန်လှုပ်တတ်၏။ဣတိ၊ ကြောင့်။သန္ဓူ၊မည်၏။ * ဝိသေသေန၊အထူးအားဖြင့်။ဘာတိ ဒိပ္ပတိ၊ထွန်းလင်းတတ်၏။ ဣတိ၊ကြောင့်။ဝိဘာ၊အရောင် မည်၏။ * နိသေသေန၊အကြွင်းမဲ့အားဖြင့်။ဘာတိ ဒိပ္ပတိ၊ ထွန်းလင်းတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။နိဘာ၊အရောင်မည်၏။ * ပကာရေန၊အပြားအားဖြင့်။ ဘာတိ ဒိပ္ပတိ၊ထွန်းလင်းတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ပဘာ၊အရောင် မည်၏။ * ဧတ္ထ၊ဤ၌ အရပ်၌။သဟ၊တကွ။ဘာသန္တိ၊စည်းဝေး ပြောဆိုကြကုန်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။သဘာ၊စည်း ဝေး ပြောဆိုရာ သဘင် မည်၏။ * အာဘုသော၊လွန်စွာ။ဘာတိ ဒိပ္ပတိ၊ထွန်းလင်းတတ်၏ ဣတိ၊ကြောင့်။အာဘာ၊အရောင် မည်၏။ * ဘုဇေန ကုဋိလေန၊ကွေ့ကွေ့ကောက်ကောက်။ဂစ္ဆတိ၊သွားတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဘုဇဂေါ၊မြွေ မည်၏။ * ဥရေန၊ရင်ဖြင့်။ ဂစ္ဆတိ၊သွားတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဥရဂေါ၊မြွေ မည်၏။ * တုရိတော တုရိတော၊လျင် လျင် မြန်မြန်။ဂစ္ဆတိ၊သွားတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။တုရဂေါ၊မြင်း မည်၏။ * သံ သုဋ္ဌု၊ ကောင်းစွာ။ပထဝိံ၊မြေကို။ခနတိ၊တူးဖြိုတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။သခေါ၊ခရု (ခရုသင်း)

http://www.dhammadownload.com

မည်၏။ * ဝိသေသေန၊အထူးအားဖြင့်။ယမတိ ဥပရမတိ၊ရှောင်ကြဉ်တတ်၏။ဣတိ၊ ကြောင့်။ဝိစေယာ၊မည်၏။ * သုဋ္ဌု၊ကောင်းစွာ။မနတိ ဇာနာတိ၊သိတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ သုမေဓာ၊သုမေဓေ၏ (ဝါ) ပညာရှိ မည်၏။ * ပရိသမန္တတော၊ထက်ဝန်းကျင်မှ။တနောတိ ဝိတ္ထာရေတိ၊ချဲ့တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ပရိစတော၊အကျယ် မည်၏။ဣစ္စေဝမာဒိ၊ဤသို့ အစရှိသည်တို့တည်း။

➤ ကွိ လောပေါ+စ–ဟု ၂–ပုဒ်ရှိသော လောပဝိဓိသုတ်

➤ **စသဒ္ဒါ၏အနက်** ။ ။ စသဒ္ဒါသည် ရှေ့သုတ်၌ ဆိုအပ်ပြီးသော နိပ္ဖန္နဗ္ဗေ–ကို ငင်သောကြောင့် အနုကဍ္ဎနအနက် ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ပုန နိပ္ဖန္နဗ္ဗေ အဓိပ္ပါယ်** ။ ။ ကွိပစ္စည်းကို ကွိလောပေါစ-သုတ်ဖြင့် ချေပြီးနောက် အခြားသုတ်များဖြင့် ပြီးအောင်စီရင်ခြင်းကို "ပုန နိပ္ဖန္နဗ္ဗေ" ဟု ဆိုပါသည်။

၆၄၀။ **သ စဇာန် ကဂါ ဏာနုဗန္ဓေ**

သ စဇာန် ဓာတူန မန္တာန် စဇာန် က ဂါဒေသာ ဟောန္တိ ယထာသဉ္ဇံ ဏာ နုဗန္ဓေ ပစ္စယေ ပရေ။

သြကော၊ ပါကော၊ သေကော၊ သောကော၊ ဝိဝေကော၊ စာဂေါ၊ ယောဂေါ၊ ဘောဂေါ၊ ရောဂေါ၊ ရာဂေါ၊ ဘာဂေါ၊ ဘင်္ဂေါ၊ ရင်္ဂေါ၊ သင်္ဂေါ။

* ဏာနုဗန္ဓေ၊ဏ,အနုဗန်ရှိသော ပစ္စည်းကြောင့်။သ စဇာန်၊စ, ဇ အဆုံးရှိကုန်သော ဓာတ်တို့၏ အစိတ် စ, ဇ,အက္ခရာတို့၏။ကဂါ၊ကပြု, ဂပြုတို့သည်။ဟောန္တိ၊ကုန်၏။

* ပရေ၊နောက်ဖြစ်သော။ဏာနုဗန္ဓေ ပစ္စယေ၊ဏ,အနုဗန်ရှိသော ပစ္စည်းကြောင့်။ သ စဇာန် ဓာတူန မန္တာန်၊စ, ဇ အဆုံးရှိကုန်သော ဓာတ်တို့၏ အစိတ်ဖြစ်ကုန်သော။ စဇာန်၊စ,အက္ခရာ ဇ,အက္ခရာတို့၏။ယထာသဉ္ဇံ၊အစဉ်အတိုင်း။ကဂါဒေသာ၊ကပြု, ဂပြု တို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ * သြကော၊နေရာအိမ်။ ပါကော၊ချက်ခြင်း။သေကော၊သွန်း လောင်းခြင်း။ သောကော၊စိုးရိမ်ခြင်း။ ဝိဝေကော၊ကင်းဆိတ်ခြင်း။ စာဂေါ၊စွန့်ခြင်း။ ယောဂေါ၊ယှဉ်ခြင်း။ ဘောဂေါ၊ခံစားခြင်း။ ရောဂေါ၊နာကျင်ခြင်း။ ရာဂေါ၊တပ်စွဲခြင်း။ ဘာဂေါ၊ဝေဖန်ခြင်း။ ဘင်္ဂေါ၊ချိုးဖျက်ခြင်း။ ရင်္ဂေါ၊တပ်စွဲခြင်း။ သင်္ဂေါ၊ငြိကပ်ခြင်း။

➤ သ စဇာန်+ကဂါ+ဏာနုဗန္ဓေ–ဟု ၃–ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➤ **ဝိဂ္ဂဟများ** ။ ။ ဥစတီတိ သြကော၊ ပစ္စတေ ပစနံ ဝါ ပါကော၊ သိဉ္စနံ သေကော၊ သုစနံ သောကော၊ ဝိဝေစနံ ဝိဝေကော၊ အစ္စဇိတ္တာ, စဇတေ, စဇီယတေ, စဇနံ ဝါ စာဂေါ၊ ယုဉ္ဇနံ ယောဂေါ၊ ဘုဉ္ဇနံ ဘောဂေါ၊ ရုဇတိ ဘုဉ္ဇတိ အင်္ဂပစ္စင်္ဂါနန္တိ ရောဂေါ၊ ရဉ္ဇနံ ရဉ္ဇန္တိ ဝါ ယေန သောတိ ရာဂေါ၊ ဘာဇတီတိ ဘာဂေါ၊ ဘဉ္ဇနံ ဘင်္ဂေါ၊ သဉ္ဇနံ သင်္ဂေါ။

http://www.dhammadownload.com

➤ ဤသုတ်တည်ရကျိုး/ဆိုရကျိုး ။ ။ [ကဂါ စဏာနံ-သုတ်ဖြင့် စီရင်လျှင် ဩကော, စသော ရုပ်များပြီးနိုင်သော်လည်း] ဥဏာဒ်ကျမ်းသုတ်ဖြင့်လည်း စီရင်၍ပြီးနိုင်သည်ကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ (ဝါ) ပဗ္ဗနှုဂတိကနည်းအဖြစ်ကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ (ဝါ) သစဏာနံ-ဟူသော ဝိသေသနပုဒ်, ဏာနုပဗန္ဓ-ဟူသော နိမိတ်ပုဒ်တို့နှင့်တကွ ဆိုခြင်းအကျိုးငှာ ဤသုတ်ကို တည်ရပါသည်။/ဆိုရပါသည်။ (နျာသ)

➤ ခွပသိဒ္ဓိ-၌ ဤသုတ် မတည်ခြင်းအကြောင်း ။ ။ ဤသုတ် မရှိလျှင် ကဂါ စဏာနံ-ဟူသော ကိတ်သုတ်ဖြင့် ပြီးနိုင်သောကြောင့်-- မတည်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

➤ ပစ္စတ်နောင် ဏျုပစ္စည်းဖြင့် ပါကော-ဟု ရှိနိုင်/မရှိနိုင် ။ ။ န ကဂတ္တံ စဇာ ဏျမှိ-သုတ်ကိုထောက်၍ ပစ္စတ်နောင် ဏျုပစ္စည်းဖြင့် "ပါကော"ဟု ရုပ်မရှိနိုင်ပါ။

➤ ဤသုတ်၏ ပဋိသေဓဝိဓိသုတ် /ဤသုတ်အစီအရင်ကို တားမြစ်သောသုတ် န ကဂတ္တံ စဇာ ဏျမှိ-သုတ် ဖြစ်ပါသည်။

➤ နိမိတ်-အရ ။ ။ ဏ,အနုဗန်ရှိသော ဏပစ္စည်း, ဏျုပစ္စည်း, ဏီပစ္စည်း, စသည်တို့ကို ယူရပါမည်။

၆၄၁။ **နုဒါဒီဟိ ယုဏ္ဍျူန မနာနကာ ကာနနကာ သ ကာရိတေဟိ စ**

နုဒ သူဒ ဇန သု လူ ဟု ပု ဘူ ဉာ အသ သမု ဣစ္စေဝမာဒီဟိ ဓာတူဟိ ဖန္တံ စိတိ အာဏ ဣစ္စေဝမာဒီဟိ သကာရိတေဟိ စ ယုဏျုန် ပစ္စယာနံ အန အာနန အက အာနကာဒေသာ ဟောန္တိ ယထာသင်္ချံ ကတ္တရိ, ဘာဝကရဏေသု စ။

ကတ္တရိ တာဝ - ပနုဒတီတိ ပနူဒနော၊ ဧဝံ သူဒနော၊ ဇနနော၊ သဝဏော၊ လဝနော၊ ဟာဝနော၊ ပဝနော၊ ဘာဝနော၊ ဉာဏော၊ အသနော၊ သမဏော။

ဘာဝေစ - ပနုဒတေ ပနူဒနံ၊ ဧဝံ သူဒနံ၊ ဇနနံ၊ သဝဏံ၊ လဝနံ၊ ဟာဝနံ၊ ပဝနံ၊ ဘာဝနံ၊ ဉာဏံ၊ အသနံ၊ သမဏံ၊ သဥ္ဇာနနံ၊ ကုယတေ ကာနနံ။

* ကာရိတေ စ - ဖန္တာပီယတေ ဖန္တာပနံ၊ စေတာပီယတေ စေတာပနံ၊ အာဏာပီယတေ အာဏာပနံ။

ကရဏေ - နုဒန္တိ အနေနာတိ နူဒနံ၊ ဧဝံ သူဒနံ၊ ဇနနံ၊ သဝဏံ၊ လဝဏံ၊ ဟာဝနံ၊ ပဝနံ၊ ဘာဝနံ၊ ဉာဏံ၊ အသနံ၊ သမဏံ။

ပုန ကတ္တရိ နူဒတီတိ နူဒကော၊ သူဒတီတိ သူဒကော၊ ဇနေတီတိ ဇနကော၊ သုဏောတီတိ သာဝကော၊ လုနာတီတိ လာဝကော၊ ဇုဟောတီတိ ဟာဝကော၊ ပုနာတီတိ ပါဝကော၊ ဘဝတီတိ ဘာဝကော၊ဇာနာတီတိ ဇာနကော၊ အသတီတိ အာသကော၊ ဥပါသတီတိ ဥပါသကော၊ သမေတီတိ သမဏော။

http://www.dhammadownload.com

ကာရိတော တု ဖန္ဒာပယတီတိ ဖန္ဒာပယကော၊ ဇဝံ အာဏာပယကော၊ စေတာပယကော၊ သဉ္ဇာနနကော။

* ကတ္တုရို၊ကတ္တားအနက်၌ရင်း။ဘာဝကရဏောသု၊ဘောအနက်, ကရိုဏ်းအနက်တို့၌ရင်း။နုဒါဒီဟီ၊နုဒ, အစရှိသော ဓာတ်တို့မှရင်း။ (ဝါ) နုဒ, သူဒ, ဇန, သု, လူ, ဟု, ပု, ဘူ, ဉာ, အသ, သမု, အစရှိသော ဓာတ်တို့မှရင်း။သကာရိတေဟိစ၊ကာရိတ်ပစ္စည်းရှိသော ဓာတ်တို့မှရင်း။ (ဝါ) ကာရိတ်ပစ္စည်းရှိသော ဖန္ဒ, စိတိ, အာဏ,အစရှိသော ဓာတ်တို့မှရင်း။ပရေသံ၊နှောင်းကုန်သော။ယုဏ္ဍုနံ၊ယုပစ္စည်း, ဏွုပစ္စည်းတို့၏။အနာနနာ ကာန နကာ၊အနပြု, အာနနပြု, အကပြု, အာနနကပြုတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

(ဝုတ္တိအနက်) ကတ္တရို၌ရင်း။ဘာဝကရဏေသု၊၌ရင်း။နုဒ သူဒ ဇန သု လူ ဟု ပု ဘူ ဉာ အသ သမု ဣစ္စေဝမာဒီဟိ၊နုဒ, သူဒ, ဇန, သု, လူ, ဟု, ပု, ဘူ, ဉာ, အသ, သမု, ဤသို့ အစရှိကုန်သော။ဓာတူဟိစ၊ဓာတ်တို့မှရင်း။ဖန္ဒ စိတိ အာဏ ဣစ္စေဝမာဒီဟိ၊ဖန္ဒ, စိတိ, အာဏ, ဤသို့ အစရှိကုန်သော။သကာရိတေဟိစ၊တို့မှရင်း။ပရေသံ၊ကုန်သော။ ယုဏ္ဍုနံ ပစ္စယာနံ၊ယုပစ္စည်း,ဏွုပစ္စည်းတို့၏။အန အာနန အက အာနနကာဒေသာ၊အနပြု, အာနနပြု, အကပြု, အာနနကပြုတို့သည်။ယထာသင်္ချံ၊အစဉ်အတိုင်း။ဟောန္တိ၊ကုန်၏

ကတ္တရို၊ကတ္တားအနက်၌။တာဝ၊ရှေးဦးစွာ ဆိုအံ့။ပနုဒတိ၊ပယ်တတ်၏။ဣတိ၊ဤ အကြောင်းကြောင့်။ပနူဒနော၊မည်၏။ဇဝံ၊ဤအတူ။သူဒနော၊ယိုစီးတတ်သည်။ဇနနော၊ဖြစ်တတ်သည်။သဝဏော၊နားထောင်တတ်သည်။လဝနော၊ရိတ်ဖြတ်တတ်သည်။ဟဝနော၊ပူဇော်တတ်သည်။ပဝနော၊ဖြူစင်သည်။ဘဝနော၊ဖြစ်တတ်သည်။ဉာဏော၊သိတတ်သည်။ အသနော၊စားတတ်သည်။ သမဏော၊ငြိမ်းတတ်သည်။

ဘာဝေစ၊ဘော၌လည်း။ပနူဒတေ၊ပယ်ခြင်း။ပနူဒနံ၊ပယ်ခြင်း။ဇဝံ၊ဤအတူ။သူဒနံ၊ယိုစီးခြင်း။ဇနနံ၊ဖြစ်ခြင်း။သဝဏံ၊နားထောင်ခြင်း။လဝနံ၊ရိတ်ဖြတ်ခြင်း။ဟဝနံ၊ပူဇော်ခြင်း။ ပဝနံ၊ဖြူစင်ခြင်း။ ဘဝနံ၊ဖြစ်ခြင်း။ ဉာဏံ၊သိခြင်း။ အသနံ၊စားခြင်း။ သမဏံ၊ငြိမ်းခြင်း။ သဉ္ဇာနနံ၊သိခြင်း, သိစေခြင်း။ ကုယတေ၊အသံပြုခြင်း။ ကာနနံ၊အသံပြုခြင်း။

ကာရိတေစ၊ကာရိတ်၌လည်း။ဖန္ဒာပီယတေ၊တုန်လှုပ်စေခြင်း။ဖန္ဒာပနံ၊တုန်လှုပ်စေခြင်း။စေတာပီယတေ၊စေ့ဆော်စေခြင်း။စေတာပနံ၊စေ့ဆော်စေခြင်း။အာဏာပီယတေ၊စေခိုင်းခြင်း။အာဏာပနံ၊စေခိုင်းခြင်း။ * ကရဏေ၊ကရိုဏ်း၌။အနေန၊ဤတရားဖြင့်။နုဒန္တိ၊ပယ်တတ်ကုန်၏။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။နုဒနံ၊မည်၏။ဇဝံ၊ဤအတူ။သူဒနံ၊ယိုစီးကြောင်း။ဇနနံ၊ဖြစ်ကြောင်း။သဝဏံ၊နားထောင်ကြောင်း။လဝနံ၊ရိတ်ဖြတ်ကြောင်း။ ဟဝနံ၊ပူဇော်ကြောင်း။ပဝနံ၊ဖြူစင်ကြောင်း။ဘဝနံ၊ဖြစ်ခြင်း။ဉာဏံ၊သိကြောင်း။သမဏံ၊ငြိမ်းကြောင်း။ * ပုန၊တစ်ဖန်။ကတ္တရို၊ကတ္တားအနက်၌။နုဒတိ၊ပယ်တတ်၏။ဣတိ၊ဤ

http://www.dhammadownload.com

အကြောင်းကြောင့်။နုဒကော၊မည်၏။သူဒတိ၊အရသာကို ယိုစီးစေတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။သူဒကော၊စားတော်ကဲ မည်၏။ဇနေတိ၊ဖြစ်စေတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဇနကော၊အဘ မည်၏။ * သုဏောတိ၊နားထောင်တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။သာဝကော၊တပည့် မည်၏။ လုနာတိ၊ရိတ်ဖြတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။လာဝကော၊မြက်ရိတ်သမား မည်၏။ ဇုဟောတိ၊ ပူဇော်တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဟာဝကော၊ပူဇော်သူ မည်၏။ပုနာတိ၊ဖြူစင်တတ်၏။ဣတိ ကြောင့်။ပါဝကော၊မီး မည်၏။ ဘဝတိ၊ဖြစ်တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဘာဝကော၊မည်၏။ ဇာနာတိ၊သိတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဇာနကော၊မည်၏။အသတိ၊စားတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့် အသကော၊မည်၏။ဥပါသတိ၊ရတနာသုံးပါးကို ဆည်းကပ်တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဥပါ သကော၊သီတင်းသည် (ဒကာ) မည်၏။သမေတိ၊ငြိမ်းစေတတ်၏။ဣတိ၊ဤအကြောင်း ကြောင့်။သမဏော၊ရဟန်းမည်၏။

ကာရိတေ ဏွုကာရိတ်၌တား။ဖန္ဒာပယတိ၊တုန်လှုပ်စေတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဖန္ဒာ ပယကော၊မည်၏။ဝေ၊ဤ၌အတူ။အာဏာပယကော၊စေခိုင်းတတ်သောသူ။စေတာပယ ကော၊စေ့ဆော်တတ်သောသူ။သဉ္ဇာနနကော၊သိစေတတ်သောသူ။

➤ နုဒါဒီဟိ+ယုဏ္ဏွုန်+အနာနနာ ကာနနကာ+သကာရိတေဟိ+စ-ဟူ ၅-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသပိဓိသုတ်။ [အနာနနာ ကာနနကာ-ကို အန+အာနန+အက+အာနနကာ ဟု ပုဒ်ဖြတ်ပါ။]

➤ ယုပစ္စည်း၏ ကာရိယကား ▪ အနပြု, အာနနပြုတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ ဏွုပစ္စည်း၏ ကာရိယကား ▪ အကပြု, အာနနကပြုတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ နုဒါဒိတိ-၌ အာဒိ-အရ ॥ သူဒ, ဇန, သု, လူ, ဟု, ပု, ဘူ, ဉာ, အသ, သမု ဓာတ် စသည်တို့ဖြစ်ပါသည်။

➤ ပဠမိနိမိတ် ဖြစ်သင့်သော ဓာတ် / နိမိတ်-အရ ॥ နုဒ, သူဒ, ဇန, သု, လူ, ဟု, ပု, ဘူ, ဉာ, အသ, သမု,စသော ဓာတ်တို့နှင့် ကာရိတ်ပစ္စည်းနှင့်တကွဖြစ်သော ဖန္ဒ စိတိ, အာဏ,စသော ဓာတ်တို့ဖြစ်ပါသည်။

➤ သကာရိတေဟိ-အရ / ကာရိတ်ပစ္စည်းနှင့်တကွဖြစ်သော ဓာတ်များ ဖန္ဒ, စိတိ, အာဏ, ဒါ, ပတိပုဗ္ဗ ဌာ, ကရဓာတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ တိတိက္ခ,စသော ဓာတုပစ္စယန္တနောင် ကိစ္စပစ္စည်း ကိတ်ပစ္စည်းများ စီရင်နိုင် (သက်နိုင်) ခြင်းအကြောင်း ॥ နုဒါဒီဟိ-သုတ်သည် ကာရိတ်ပစ္စည်းနှင့်တကွသော ဓာတ်နောင် ယုပစ္စည်း, ဏွုပစ္စည်းတို့၏ ကာရိယကို စီရင်သောကြောင့် တိတိက္ခ,စသော ဓာတုပစ္စယန္တနောင် ကိစ္စပစ္စည်း, ကိတ်ပစ္စည်းတို့ စီရင်နိုင်ပါသည်။/သက်နိုင်ပါသည်။

➤ ပစ္စည်းသက်ပြီးနောက် တစ်ဖန် ပစ္စည်းသက်နိုင်ခြင်းအကြောင်း

နုဒါဒီဟိ-စသောသုတ်သည် ကာရိတ်ပစ္စည်းနှင့်တကွသော ဓာတ်နောင် ယုပစ္စည်း,

http://www.dhammadownload.com

ဏွုပစ္စည်းတို့၏ ကာရိယကို စီရင်သောကြောင့် ပစ္စည်းသက်ပြီးနောက် တစ်ဖန် ပစ္စည်းသက်နိုင်ပါသည်။

➤ **အနုပြု, အကပြုတို့ကို တစ်ဖန်ဆိုရခြင်းအကြောင်း ။ ။** နုဒ,စသော ဓာတ်တို့ကြောင့်လည်း ယုပစ္စည်းကို အနုပြု, ဏွုပစ္စည်းကို အကပြုနိုင်သေးသည်ဟု ပြလိုသောကြောင့် အနုပြု, အကပြုတို့ကို တစ်ဖန်ဆိုရပါသည်။

➤ **ကစ္စရိ အာဝေဏိသု-သဒ္ဒါ ထည့်ဆိုရကျိုး ။ ။** ကာရိဖြစ်သော ယုပစ္စည်း ဏွုပစ္စည်းတို့၏ သက်ရာအနက်တို့ကို ပြရခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

၆၄၂။ ဣ ယ တ မ ကိံ ဧ သာန မန္တသရော ဒီယံ ကွစိ ဒုသဿ ဂုဏံ ဒေါရံ သ က္ခီ စ

ဣ ယ တ မ ကိံ ဧ သ ဣစ္စေတေသံ သဗ္ဗနာမာနံ မန္တော သရော ဒီယံ မာပဇ္ဇတေ၊ ကွစိ ဒုသ ဣစ္စေတဿ ဓာတုဿ ဥကာရော ဂုဏံ မာပဇ္ဇတေ၊ ဒကာရော ရကာရ မာပဇ္ဇတေ၊ ဓာတွန္တဿ သဿစ သ က္ခ ဤ ဣစ္စေတေ အာဒေသာ ဟောန္တိ ယထာသမ္ဘဝံ။ ဧတေ သဒ္ဒါ သကေန သကေန နာမေန ယထာနုပရောဓေန ဗုဒ္ဓသာသနေ ပဏ္ဍာ ပုန နိပ္ပဇ္ဇန္တေ။

ဣမမိဝ နံ ပဿတီတိ ဤဒိသော၊ ယမိဝ နံ ပဿတီတိ ယာဒိသော၊ တမိဝ နံ ပဿတီတိ တာဒိသော၊ မမိဝ နံ ပဿတီတိ မာဒိသော၊ ကိမိဝ နံ ပဿတီတိ ကီဒိသော၊ ဧတမိဝ နံ ပဿတီတိ ဧဒိသော၊ သမာနမိဝ နံ ပဿတီတိ သာဒိသော ဣမမိဝ နံ ပဿတီတိ ဤရိသော၊ ယမိဝ နံ ပဿတီတိ ယာရိသော၊ တမိဝ နံ ပဿတီတိ တာရိသော၊ မမိဝ နံ ပဿတီတိ မာရိသော၊ ကိမိဝ နံ ပဿတီတိ ကီရိသော၊ ဧတမိဝ နံ ပဿတီတိ ဧရိသော၊ သမာနမိဝ နံ ပဿတီတိ သာရိသော ဣမမိဝ နံ ပဿတီတိ ဤဒိက္ခော၊ ယမိဝ နံ ပဿတီတိ ယာဒိက္ခော၊ တမိဝ နံ ပဿတီတိ တာဒိက္ခော၊ ဧဝံ မာဒိက္ခော၊ ကီဒိက္ခော၊ ဧဒိက္ခော၊ သာဒိက္ခော၊ ဤဒီ ယာဒီ၊ တာဒီ၊ မာဒီ၊ ကီဒီ၊ ဧဒီ၊ သာဒီ။

ဧတ္ထဂ္ဂဟဏေန တေသမေဝ သဒ္ဒါနံ ဣမ ယ ဣစ္စေဝမာဒီန မန္တော စ သရော ကွစိ ဒီယတ္တမာပဟု။ ဤဒိက္ခော၊ ယာဒိက္ခော၊ တာဒိက္ခော၊ မာဒိက္ခော၊ ကီဒိက္ခော၊ ဧဒိက္ခော၊ သာဒိက္ခော၊ ဣဒိသော၊ သဒိသော၊ သရိသော၊ သရိက္ခော။

* (ကစ္စည်းအလို) ဣယတမကိသောနံ၊ဣမ, ယ, တ, အမှ, ကိံ, ဧတ, သမာန-ဟုဆိုအပ်ကုန်သော သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်တို့၏။အန္တသရော၊အစိတ်ဖြစ်သော သရသည်။ ကွစိ၊အချို့သောပုံစံ၌။ဒီယံ၊ဒီဃပြုသို့။အာပဇ္ဇတေ၊ရောက်၏။ကွစိ၊၌။ ဒုသဿ၊ဒုသဓာတ်၏။

http://www.dhammadownload.com

အန္တော၊အစိတ်ဖြစ်သော ဥသရသည်။ဂုဏ၊ဂုဏ်ဟုဆိုအပ်သော ဏ္ဍ,အပြုသို့။အာပဇ္ဇတေ ရောက်၏။ကွစိ၌။ဒေါ၊ဒ,အက္ခရာသည်။ရံ၊ရ,အပြုသို့။အာပဇ္ဇတေ၏။ကွစိ၌။သဿ၊ ဓာတ်၏အစိတ်ဖြစ်သော သ,အက္ခရာ၏။သက္ခီစ၊သပြု, ကွပြု, ဉ္ဇပြုတို့သည်လည်း။ ဟောန္တိ၏။နိပ္ပဇ္ဇန္တေ့မဆန့်ကျင်သော အစီအရင်ဖြင့် နောက်၌တစ်ဖန် ပြီးနိုင်ကုန်၏။

[ခွ-အလို] ကွိမှိ၊ကွိပစ္စည်းကြောင့်။ဒိသဿ၊ဒိသဓာတ်၏။ဂုဏ၊ဂုဏ်ဖြစ်သော။ဏ္ဍယ တမကီဇသာန်း၊ဏ္ဍသဒ္ဒါ, ယသဒ္ဒါ, တသဒ္ဒါ, မသဒ္ဒါ, ကိသဒ္ဒါ, ဧသဒ္ဒါ, သသဒ္ဒါတို့၏။ အန္တသရော၊အဆုံးသရသည်။ဒီယံ၊ဒီယ အဖြစ်သို့ဂုဏ်း။ကွစိ၊အချို့အရာ၌။ဒေါ၊ဒသည်။ ရံ၊ရ အဖြစ်သို့ဂုဏ်း။အာပဇ္ဇတေ၊ရောက်၏။အန္တသဿ၊ဓာတွန် သ၏။သက္ခီစ၊သအပြု,ကွအပြု, ဉ္ဇအပြုတို့သည်လည်း။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။(အခြေပြုသဒ္ဒါ)

(တစ်နည်း ခွ-အလို) ✱ ဒိသဿ၊ဒိသ-ဟုဆိုအပ်ကုန်သော။ဓာတုယာ, ဓာတုဿ၊ဓာတ်၏။ဂုဏ,ဂုဏဘူတာန်း၊နှိုင်းယှဉ်ကြောင်း အနီးပုဒ်၏အဖြစ်ဖြင့် ဝိသေသန ဖြစ်ကုန်သော။ဏ္ဍယတမကီဇသာန်း၊ဏ္ဍမ, ယ, တ, အမှ, ကိ, ဧတ, သမာန-ဟု ဆိုအပ် ကုန်သော သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်တို့၏။အန္တသရော၊အစိတ်ဖြစ်သော သရသည်။ကွစိ၌။ဒီယံ၊ဒီယ ပြုသို့။အာပဇ္ဇတေ၊ရောက်၏။ကွစိ၌။ဒေါ၊ဒ,အက္ခရာသည်။ရံ၊ရ,အပြုသို့။အာပဇ္ဇတေ၏။ အန္တ-အန္တဿ၊ဒိသဓာတ်၏အစိတ်ဖြစ်သော သ,အက္ခရာ၏။သက္ခီစ၊သပြု, သံယုဂ် ကွပြု, ဉ္ဇပြုတို့သည်လည်း။ဟောန္တိ၊ကုန်၏။ဏ္ဍ,ဏ္ဍတိ နိပါတနေန၊ဏ္ဍဟူသော နိပါတနဖြင့်။ ဏ္ဍမဿ၊ဏ္ဍမ,သဒ္ဒါ၏။ဏ္ဍကာရော၊ဏ္ဍပြုသည်။ဟောတိ၊၏။မ,ဏ္ဍတိ နိပါတနေန၊မဟူသော နိပါတနဖြင့်။အမှဿ၊အမှ,သဒ္ဒါ၏။မာဒေသော၊မ,ပြုသည်။ဟောတိ၊၏။ကိ,ဏ္ဍတိ နိပါ တနေန၊ကီဟူသော နိပါတနဖြင့်။ကိသဒ္ဒဿ၊ကိသဒ္ဒါ၏။ကီအာဒေသော၊ကီပြုသည်။ ဟောတိ၊၏။ဧ,ဏ္ဍတိ နိပါတနေန၊ဧဟူသော နိပါတနဖြင့်။ဧတဿ၊ဧတ,သဒ္ဒါ၏။ဧ အာ ဒေသော၊ဧ,အပြုသည်။ဟောတိ၊၏။သ,ဏ္ဍတိ နိပါတနေန၊သဟူသော နိပါတနဖြင့်။ သ မာနဿ၊သမာန,သဒ္ဒါ၏။သာဒေသော၊သ,ပြုသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။(တောင်လေးလုံး)

(ဓမ္မတ္ထိအနက်) ✱ ဏ္ဍ ယ တ မ ကိ ဧသ ဏ္ဍစွေတေသံ၊ဏ္ဍမ, ယ, တ, အမှ, ကိ, ဧတ, သမာန, အစရှိကုန်သော။သဗ္ဗနာမာန်၊သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်တို့၏။အန္တော၊အစိတ်ဖြစ်သော။သရော သရသည်။ကွစိ၌။ဒီယံ၊ဒီယ,အပြုသို့။အာပဇ္ဇတေ၊ရောက်၏။ဒုသ ဏ္ဍစွေတဿ၊ဒုသ-ဟု ဆိုအပ်သော။ဓာတုဿ၊ဓာတ်၏။ဥကာရော၊ဥပြုသည်။ဟောတိ၊၏။ဂုဏ၊ဂုဏ်ဟုဆိုအပ် သော ဏ္ဍ,အပြုသို့။အာပဇ္ဇတေ၏။ကွစိ၌။ဒကာရော၊ဒ,အက္ခရာသည်။ရကာရံ၊ရ,အက္ခရာ အဖြစ်သို့။အာပဇ္ဇတေ၏။ဓာတွန္တဿ၊ဓာတ်၏အစိတ်ဖြစ်သော။သဿ၊သ,အက္ခရာ၏။ ယထာသမ္ဘဝံ၊ဖြစ်သင့်သည်အားလျော်စွာ။သက္ခဉ္ဇ ဏ္ဍစွေတေ၊သ, ကွ, ဉ္ဇ-ဟုဆိုအပ် ကုန်သော။အာဒေသာ၊အပြုတို့သည်။ဟောန္တိ၊ကုန်၏။ဧတေသဒ္ဒါ၊ထိုသဒ္ဒါတို့သည်။ဗုဒ္ဓ သာသနေ၊မြတ်စွာဘုရား သာသနာတော်၌။ယထာနုပရောဓေန၊အကြင် အကြင် ဖို့န

http://www.dhammadownload.com

ဝစနနှင့် မဆန့်ကျင်သော။သကေန သကေန နာမေန၊မိမိ, မိမိဥစ္စာဖြစ်သော အမည်အား ဖြင့်။ပုန၊တစ်ဖန်။ပဋ္ဌာ၊နောက်၌။နိပ္ပန္နဋ္ဌေ၊ပြီးကုန်၏။

ဉ္ဈမမိဝ၊ဉ်သူကိုကဲ့သို့။နံ၊ထိုသူကို။ပဿတိ၊ရှုတတ်၏။ဉ္ဈတိ၊ဉ်အကြောင်းကြောင့်။ ဉ္ဈိဒိသော၊ဉ်ဒိသ မည်၏။ ယမိဝ၊အကြင်သူကိုကဲ့သို့။နံ၊ထိုသူကို။ပဿတိ၊ရှုတတ်၏။ ဉ္ဈတိ၊ကြောင့်။ယာဒိသော၊မည်၏။ တမိဝ၊ထိုသူကိုကဲ့သို့။နံ၊ထိုသူကို။ပဿတိ၊ရှုတတ်၏။ ဉ္ဈတိ၊ကြောင့်။တာဒိသော၊မည်၏။ မမိဝ၊ငါ့ကိုကဲ့သို့။နံ၊ထိုသူကို။ပဿတိ၊ရှုတတ်၏။ဉ္ဈတိ၊ ကြောင့်။မာဒိသော၊မည်၏။ ကိမိဝ၊ဘယ်သူကိုကဲ့သို့။နံ၊ထိုသူကို။ပဿတိ၊ရှုသနည်း။ဉ္ဈတိ၊ ဉ်သို့ မေးအပ်သော သတ္တိကြောင့်။ကီဒိသော၊မည်၏။ ဧတမိဝ၊ထိုသူကိုကဲ့သို့။နံ၊ထိုသူကို။ ပဿတိ၊ရှုတတ်၏။ဉ္ဈတိ၊ကြောင့်။ဧတာဒိသော၊မည်၏။ သမာနမိဝ၊တူသောသူကိုကဲ့သို့ နံ၊ထိုသူကို။ပဿတိ၊ရှုတတ်၏။ဉ္ဈတိ၊ကြောင့်။သာဒိသော၊မည်၏။ ဉ္ဈမမိဝ၊ဉ်သူကိုကဲ့သို့ နံ၊ထိုသူကို။ပဿတိ၊ရှုတတ်၏။ဉ္ဈတိ၊ကြောင့်။ဉ္ဈိရိသော၊မည်၏။ ယမိဝ၊အကြင်သူကိုကဲ့သို့ နံ၊ထိုသူကို။ပဿတိ၊ရှုတတ်၏။ဉ္ဈတိ၊ကြောင့်။ယာရိသော၊မည်၏။ တမိဝ၊ထိုသူကိုကဲ့သို့ နံ၊ထိုသူကို။ပဿတိ၊ရှုတတ်၏။ဉ္ဈတိ၊ကြောင့်။တာရိသော၊မည်၏။မမိဝ၊ငါ့ကိုကဲ့သို့။နံ၊ထို သူကို။ပဿတိ၊ရှုတတ်၏။ဉ္ဈတိ၊ကြောင့်။မာရိသော၊မည်၏။ကိမိဝ၊ဘယ်သူကိုကဲ့သို့။နံ၊ ထိုသူကို။ပဿတိ၊ရှုအပ်သနည်း။ဉ္ဈတိ၊ကြောင့်။ကီရိသော၊မည်၏။ ဧတမိဝ၊ထိုသူကိုကဲ့ သို့။ နံ၊ထိုသူကို။ပဿတိ၊ရှုတတ်၏။ဉ္ဈတိ၊ကြောင့်။ဧရိသော၊မည်၏။ သမာနမိဝ၊တူသော သူကိုကဲ့သို့။နံ၊ထိုသူကို။ပဿတိ၊ရှုတတ်၏။ဉ္ဈတိ၊ကြောင့်။သာရိသော၊မည်၏။ ဉ္ဈမမိဝ၊ ဉ်သူကိုကဲ့သို့။နံ၊ထိုသူကို။ပဿတိ၊ရှုတတ်၏။ဉ္ဈတိ၊ကြောင့်။ဉ္ဈိဒိက္ခော၊မည်၏။ယမိဝ၊ အကြင်သူကိုကဲ့သို့။နံ၊ထိုသူကို။ပဿတိ၊ရှုတတ်၏။ဉ္ဈတိ၊ကြောင့်။ယာဒိက္ခော၊မည်၏။ တမိဝ၊ထိုသူကိုကဲ့သို့။နံ၊ထိုသူကို။ပဿတိ၊ရှုတတ်၏။ဉ္ဈတိ၊ကြောင့်။တာဒိက္ခော၊မည်၏။ ဧဝံ၊ဉ်အတူ။မာဒိက္ခော၊ငါကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်။ဧဒိက္ခော၊ဉ်သူကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်။ သာ ဒိက္ခော၊တူသောသူကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်။ ဉ္ဈိဒီ၊ဉ်သူကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်။ ယာဒီ၊အကြင်သူ ကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်။ တာဒီ၊ထိုသူကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်။ မာဒီ၊ငါကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်။ ကီဒီ၊ ဘယ်သူကဲ့သို့ ရှုအပ်သနည်း။ ဧဒီ၊ထိုသူကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်။သာဒီ၊တူသောသူကဲ့သို့ ရှု အပ်သည်။ * စဋ္ဌမာဏေန၊စသဒ္ဒါဖြင့်။ဉ္ဈမ ယ ဉ္ဈစွေဝမာဒိနံ၊ဉ္ဈမ, ယ, ဉ်သို့ အစရှိ ကုန်သော။တေသမေဝ သဒ္ဒါနံ၊ထိုသဒ္ဒါတို့၏သာလျှင်။အန္တော၊အစိတ်ဖြစ်သော။သရော စ၊ သရသည်လည်း။ကွစိ၌။ဒီဃတ္တံ၊ဒီဃ,အဖြစ်ကို။အာပဟု၊ဆိုကုန်၏။ ဉ္ဈာဒိက္ခော၊ဉ်သူကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်။ ယာဒိက္ခော၊အကြင်သူကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်။ တာဒိက္ခော၊ထိုသူကိုကဲ့သို့ ရှုအပ် သည်။ မာဒိက္ခော၊ငါကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်။ ဧဒိက္ခော၊ထိုသူကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်။ သာဒိက္ခော၊ တူသောသူကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်။ဉ္ဈာဒိသော၊ဉ်သူကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်။သဒိသော၊ သာရိသော၊ သရိသော၊ သရိက္ခော၊တူသောသူကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်။

http://www.dhammadownload.com

> ဣလယတာမကီသောနိ+အန္တသဘရော+ဒီယံ+ကွစိ+ဒုသသ+ဂုဏံ+ဒေါ+ရံ+သ ကို+စ-တု (၁၀) ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

> နိမိတ်-အရ ॥ ॥ ကွိပစ္စည်းကို ယူရပါမည်။

> ဤသုတ်က အားဖြစ်သော သုတ် ◦ ဓာတွန္တသ လောပေါ ကွိမှိ။

> ဣ-အရ ॥ ॥ ဣမ,သဒ္ဒါကို ယူရပါမည်။ * မ-အရ ◦ အမှ,သဒ္ဒါကို ယူရမည်။

> ကိ-အရ ◦ ကိံ,သဒ္ဒါကို ယူရမည်။ * ဧ-အရ ◦ ဧတ,သဒ္ဒါကို ယူရမည်။

> သ-အရ ◦ သမာန,သဒ္ဒါကို ယူရမည်။ * အန္တသ-အရ ◦ အရသ, ဣရသ တို့ကို ယူရမည်။ > ဒီယံ-အရ ॥ ॥ အာ, ဤဒီယတို့ကို ယူရပါမည်။

> ဂုဏ-အရ ॥ ॥ (ရူ-အလို) ဒိသဓာတ်၏ နှိုင်းယှဉ်ကြောင်း အနီးပုဒ်၏အဖြစ်ဖြင့် ဆိုအပ်သော ဣမ, ယ, တ, အမှ, ကိံ, ဧတ, သမာန,သဒ္ဒါတို့ကို ယူရပါမည်။

(န္ယာသ-အလို) နှင့် ဩကို ဝုဒ္ဓိအဖြစ်ဖြင့် ယူထားသောကြောင့် ဂုဏ-အရ ဣ, ဤ, ဥ, ဦ,ကို ယူသင့်သော်လည်း အရာဌာနအားလျော်စွာ ဣ,အက္ခရာကိုသာ ယူရမည်

> ကာရိယ (အစီအရင်) ၁၀-ပါး ॥ ॥ (၁) ဒိသဓာတ်၏ ဝိသေသနဖြစ်သော ဣမ, ယ, တ, အမှ, ကိံ, ဧတ, သမာန,သဒ္ဒါတို့၏ အစိတ်သရကို ဒီယပြုခြင်း၊ (၂) ဓာတွန် သ-ကို သပြုခြင်း၊ (၃) ကွပြုခြင်း၊ (၄) ဤပြုခြင်း၊ (၅) ဒ-ကို ရပြုခြင်း၊ (၆) ဣ ဟူသော နိပါတနဖြင့် ဣမ,သဒ္ဒါကို ဣပြုခြင်း၊ (၇) မ-ဟူသော နိပါတနဖြင့် အမှ,သဒ္ဒါကို မ,ပြုခြင်း၊ (၈) ကိ-ဟူသော နိပါတနဖြင့် ကိံ,သဒ္ဒါကို ကိပြုခြင်း [ရူ-၌ မပါ။] (၉) ဧ ဟူသော နိပါတနဖြင့် ဧတ,သဒ္ဒါကို ဧပြုခြင်း၊ (၁၀) သ-ဟူသော နိပါတနဖြင့် သမာန သဒ္ဒါကို သပြုခြင်း-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

> စသဒ္ဒါ၏ အနက် ॥ ॥ (ကစ္စည်းအလို) စသဒ္ဒါသည် ဝိကပ်အနက် (ရူ-အလို) သမုစ္စည်းအနက် ဖြစ်ပါသည်။

> စသဒ္ဒါ ဆိုရကျိုး ॥ ॥ (ကစ္စည်းအလို) စသဒ္ဒါဖြင့် ဣ, ယ, တ, မ, ကိံ, သဒ္ဒါတို့၏ အဆုံးသရကိုလည်း အချို့အရာ၌ ဒီယပြုရခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

(ရူ-အလို) စသဒ္ဒါဖြင့် တုမှာဒိသော, ခန္ဓာဒိသော,စသော ပြယုဂ်တို့၌ တုမှ, ခန္ဓ, စသော သဒ္ဒါတို့၏ အစိတ်ဖြစ်သော အသရကို ဒီယပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

> ရပြုရမည့် နေရာဌာန ॥ ॥ [ဒေါရံ-ဟု သာမညဆိုသော်လည်း] ဒိသဓာတ်၏ ဒ-မှတစ်ပါး ဒ,မရှိသောကြောင့် ဒိသဓာတ်၏ ဒ-ကိုသာ ရပြုရပါမည်။

> ဣမ,စသော သဒ္ဒါတို့ ဂုဏ်မည်ခြင်းအကြောင်း ॥ ॥ ဣမ,စသော သဒ္ဒါတို့သည် နှိုင်းယှဉ်ခြင်း ဥပမာန အနီးပုဒ်ဖြစ်သောကြောင့် -- ဂုဏ်မည်ပါသည်။

> အန္တော သရော ဒီယံ အဓိပ္ပါယ် ॥ ॥ ဣ-ကို ဤ, ယ-၏ အ,ကို အာ၊ ကိ-၌ ဣ ကို ဤ၊ သ-၌ အ,ကို အာဒီယပြုသည်ကို "အန္တော သရော ဒီယံ" ဟု ဆိုပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

၆၄၃။ ဘျာဒီဟိ မတိ ဗုဓိ ပူဇာဒီဟိ စ က္တော

ဘီ က္လေစ္ဆဝမာဒီဟိ ဓာတူဟိ မတိ ဗုဓိ ပူဇာဒိတော စ က္တ ပစ္စယော ဟောတိ။

ဘာယိတဗ္ဗောတိ ဘီတော၊ သုပိတဗ္ဗောတိ သုတ္တော၊ မိဇ္ဇိတဗ္ဗော သိနေဟေ တဗ္ဗောတိ မိတ္တော၊ သမ္မန္နိတဗ္ဗောတိ သမ္မတော၊ သံ သုဋ္ဌု မနိတဗ္ဗော ပူဇေတဗ္ဗောတိ သမ္မတော၊ သမ္မာနိယိတ္ထာတိ သမ္မတော၊ သံကပ္ပိယတေတိ သင်္ကပ္ပိတော၊ သင်္ကပ္ပိ ယိတ္ထာတိ သင်္ကပ္ပိတော၊ သမ္မာဒိယတေတိ သမ္မာဒိတော၊ သမ္မာဒိယိတ္ထာတိ သမ္မာ ဒိတော၊ အဝဓာရိယတေတိ အဝဓာရိတော၊ အဝဓာရိယိတ္ထာတိ အဝဓာရိတော၊ ဗုဇ္ဈိတဗ္ဗော ဉာတဗ္ဗောတိ ဗုဒ္ဓေါ၊ အဇ္ဈယိတဗ္ဗောတိ ဣတော၊ ဧတဗ္ဗော ဂန္တဗ္ဗောတိ ဣတော၊ ဝိဒိတဗ္ဗော ဉာတဗ္ဗောတိ ဝိဒိတော၊ တက္ကီယတေတိ တက္ကိတော၊ ပူဇီ ယတေတိ ပူဇိတော၊ ပူဇီယိတ္ထာတိ ပူဇိတော၊ အပစာယိတဗ္ဗောတိ အပစာယိတော မာနိတဗ္ဗော ပူဇေတဗ္ဗောတိ မာနိတော၊ အပစီယတေတိ အပစိတော၊ ဝန္ဒီယတေတိ ဝန္ဒိတော၊ ဝန္ဒီယိတ္ထာတိ ဝန္ဒိတော၊ သက္ကရီယတေတိ သက္ကာရိတော၊ သက္ကရီ ယိတ္ထာတိ သက္ကာရိတော။

* ဘျာဒီဟိ၊ဘီ,အစရှိသော ဓာတ်တို့မှရင်း။မတိ ဗုဓိ ပူဇာဒီဟိစ၊မန, ဗုဓ, ပူဇ, အစရှိသော ဓာတ်တို့မှရင်း။ပရေ၊နောက်၌။ က္တော၊က,အနုဗန်ရှိသော တ္တပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * ဘီ က္လေစ္ဆဝမာဒီဟိ ဓာတူဟိ၊ဘီ,အစရှိသော ဓာတ်တို့မှရင်း။မတိ ဗုဓိ ပူဇာဒိတော၊စ၊မန, ဗုဓ, ပူဇ,အစရှိသော ဓာတ်တို့မှရင်း။ပရေ၌။က္တ ပစ္စယော၊က, အနုဗန်ရှိသော တ္တပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊၏။

ဘာယိတဗ္ဗော၊ကြောက်အပ်၏။က္လတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။ဘီတော၊မည်၏။ * သုပိတဗ္ဗော၊ကောင်းစွာအိပ်အပ်၏။က္လတိ၊ကြောင့်။သုတ္တော၊အိပ်ပျော်သူ မည်၏။ * မိဇ္ဇိ တဗ္ဗော, သိနေဟေတဗ္ဗော၊ချစ်ခင်အပ်၏။က္လတိ၊ကြောင့်။မိတ္တော၊အဆွေခင်ပွန်း မည်၏။ * သမ္မန္နိတဗ္ဗော၊သမုတ်အပ်၏။က္လတိ၊ကြောင့်။သမ္မတော၊မည်၏။သံ သုဋ္ဌု၊ကောင်းစွာ။ မနိတဗ္ဗော, ပူဇေတဗ္ဗော၊ပူဇော်အပ်၏။က္လတိ၊ကြောင့်။သမ္မတော၊မည်၏။* သမ္မာနိယိတ္ထ၊ ကောင်းစွာ မြတ်နိုးအပ်ပြီ။က္လတိ၊ကြောင့်။သမ္မတော၊မည်၏။သံကပ္ပိယတေ၊ကောင်းစွာ ကြံအပ်၏။က္လတိ၊ကြောင့်။သင်္ကပ္ပိတော၊မည်၏။ * သင်္ကပ္ပိယိတ္ထ၊ကောင်းစွာကြံအပ်ပြီ။ က္လတိ၊ကြောင့်။သင်္ကပ္ပိတော၊မည်၏။* သမ္မာဒိယတေ၊ကောင်းစွာ ပြည့်စုံစေအပ်၏။က္လတိ၊ ကြောင့်။သမ္မာဒိတော၊မည်၏။ သမ္မာဒိယိတ္ထ၊ကောင်းစွာ ပြည့်စုံစေအပ်ပြီ။က္လတိ၊ကြောင့်။ သမ္မာဒိတော၊မည်၏။ * အဝဓာရိယတေ၊ပိုင်းခြားတားမြစ်အပ်၏။ (ဆောင်အပ်၏)။ က္လတိ၊ကြောင့်။အဝဓာရိတော၊မည်၏။ * အဝဓာရိယိတ္ထ၊ပိုင်းခြားတားမြစ်အပ်ပြီ။က္လတိ၊

http://www.dhammadownload.com

ကြောင့်။**အဝဓာရိတော**၊မည်၏။ * ဗုဒ္ဓိတဗ္ဗော, ဉာတဗ္ဗော၊သိအပ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။**ဗုဒ္ဓေါ**၊မည်၏။ * အဏ္ဍယိတဗ္ဗော၊သရဏ္ဍာယ်အပ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။**ဏ္ဍတော**၊မည်၏။ ဇတဗ္ဗော, ဂန္တဗ္ဗော၊သွားအပ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။**ဏ္ဍတော**၊မည်၏။ * ဝိဒိတဗ္ဗော, ဉာတဗ္ဗော၊သိအပ်၏။ ဣတိ၊ကြောင့်။**ဝိဒိတော**၊မည်၏။ * တက္ကိယတေ၊ကြံစည်အပ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။**တက္ကိတော**၊မည်၏။ * ပူဇိယတေ၊ပူဇော်အပ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။**ပူဇိတော**၊မည်၏။ ပူဇယိတ္ထ၊ပူဇော်အပ်ပြီ။ဣတိ၊ကြောင့်။**ပူဇိတော**၊မည်၏။ * အပစာယိတဗ္ဗော၊ပူဇော်အပ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။**အပစာယိတော**၊မည်၏။ * မာနိတဗ္ဗော, ပူဇေတဗ္ဗော၊ပူဇော်အပ်၏။ဣတိ၊ကြောင့် **မာနိတော**၊မည်၏။ * အပစိယတေ၊ပူဇော်ခြင်း။**အပစိတော**၊ပူဇော်ခြင်း။ * ဝန္ဒိယတေ၊ရှိခိုးအပ်၏။ ဣတိ၊ကြောင့်။**ဝန္ဒိတော**၊၏။ ဝန္ဒိယိတ္ထ၊ရှိခိုးအပ်ပြီ။ဣတိ၊ကြောင့်။**ဝန္ဒိတော**၊မည်၏။ * သက္ကရိယတေ၊ပူဇော်အပ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။**သက္ကာရိတော**၊မည်၏။သက္ကရိယိတ္ထ၊ပူဇော်အပ်ပြီ။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။**သက္ကရိတော**၊သက္ကရိတ မည်၏။

➢ ဘျာဒိဟိ (ဘီ+အာဒိဟိ)+မတိဗုဓိ ပူဇာဒိဟိ+စ+က္တော–တု ၄–ပုဒ် ပစ္စယဝိဓိသုတ်

➢ **ဤသုတ်၏ နိယမသုတ်** ။ ။ ဘာဝကမ္မေသု ကိစ္စက္တခတ္ထာ-သုတ်ဖြစ်သည်။

➢ **အာဒိ–အရကို ဘီ, မတိ, ဗုဓ, ပူဇ, သဒ္ဒါတို့နှင့် ယှဉ်၍ ကောက်ပုံ**

➢ **ဘျာဒိဟိ–၌ အာဒိ–အရ** = သုပ, သိ, အသ, ပစဓာတ်တို့ကို ယူရပါမည်။

➢ **မတျာဒိဟိ–၌ အာဒိ–အရ** = ကပ္ပ, ဓရဓာတ်တို့ကို ယူရပါမည်။

➢ **ဗုဓာဒိ–၌ အာဒိ–အရ** = ဏ္ဍ, ဝိဒ, ဉာ, ဝိဓ, တက္ကဓာတ်တို့ကို ယူရပါမည်။

➢ **ပူဇာဒိဟိ–၌ အာဒိ–အရ** = စာယ, မာန, စိ, ဝန္ဒ, ကရ, သက္ကာရဓာတ်တို့ကို ယူရပါမည်။

➢ **ပူဇာဒိဟိ–၌ အာဒိ–အရ အာဝန်ယူနည်း** ။ ။ ဣစ္ဆတ္ထအနက်ရှိသော မန, ကပ္ပ, ဓရ,စသော ဓာတ်များ၊ ဉာဏတ္ထ အနက်ရှိသော ဗုဓ, ဏ္ဍ, ဝိဒ, ဉာ, တက္က,စသော ဓာတ်များ၊ ပူဇနတ္ထ အနက်ရှိသော ပူဇ, စာယ, မာန, စိ, ဝန္ဒ, ကရ, သက္ကာရ,စသော ဓာတ်များကို ယူရပါမည်။

➢ **ပူဇနတ္ထဓာတ်တို့ကို ဓာတွတ္ထနှင့်တကွ တွဲစပ်ပုံ** ။ ။ ပူဇ-ပူဇာယံ=ပူဇော်ခြင်း၌၊ အပပုဗ္ဗ စာယ-သန္တာန ပူဇနေသု=အစဉ်ပြုခြင်း, ပူဇော်ခြင်းတို့၌။ မာန-ပူဇာယံ=ပူဇော်ခြင်း၌။ စိ-စယေ=ဆည်းပူးခြင်း၌။ ဝန္ဒ-ဝန္ဒနေ=ရှိခိုးခြင်း၌။ ကရ-ကရဏေ=ပြုခြင်း၌။ သက္ကာရ-ပူဇာယံ= ပူဇော်ခြင်း၌။

➢ **မနဓာတ်နှင့် ဗုဓဓာတ်အထူး** ။ ။ မနဓာတ်၏ သိခြင်းကား- လိုလားနှစ်သက်သောအားဖြင့် သိခြင်းတည်း၊ ဗုဓဓာတ်၏ သိခြင်းကား- ထိုးထွင်းသောအားဖြင့် သိခြင်းတည်း၊ ဤသို့ ထူးပါသည်။ ➢ **မတိနှင့် ဗုဓိ အထူး** ။ ။ မတိကား- ဣစ္ဆာအနက်၊ ဗုဓိကား-ဉာဏအနက်၊ ဤ သို့ ထူးပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

➤ **မနောဓာတ်နှင့် ဉာဏာတ် အထူး** ။ ။ မနောဓာတ် သိခြင်းကား- လိုလားနှစ်သက်သောအားဖြင့် သိခြင်းတည်း၊ ဉာဓာတ်သိခြင်းကား- ထိုးထွင်းသောအားဖြင့် သိခြင်းတည်း ဤသို့ ထူးပါသည်။

➤ **"တွော" ဟု တ,အနုဗန်နှင့်တကွ ဆိုရကျိုး** ။ ။ မိတ္တော, ဒတ္တော,စသော ပြယုဂ်တို့၌ ဒွေဘော်ပြု၍ ပြီးသည်ဟု ပြခြင်းအကျိုးရှိပါသည်။ (တစ်နည်း) ဘီတော, ဣတော ဝိဒိတော,စသော ပြယုဂ်တို့၌ အသံယောဂန္တဖြစ်သော ဓာတ်၏ အစိတ်သရ၏ ဝုဒ္ဓိ, အပြုကို တားမြစ်ရခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

➤ **ဤသုတ်ကို တစ်ဖန် တည်ရကျိုး/ဆိုရကျိုး** ။ ။ ဉဏောဒ်ကျမ်း၌ ပစ္စည်းအထူးကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ (ဝါ) ပဋ္ဌနဂတိကနည်းကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ (ဝါ) ဘော, ကံ, ကတ္တားသုံးပါးတို့၌သက်သော တ,ပစ္စည်းတို့၏ မရောနှောခြင်းကို မှတ်ခြင်းအကျိုးငှာ ဤသုတ်ကို တစ်ဖန် တည်ရပါသည်။/ဆိုရပါသည်။

➤ **မန-ဉာဏေ သံပုဗ္ဗောနှင့် မဏ္ဍာဒယော ဣစ္ဆတ္ထာ စကားနှစ်ရပ်တို့ မဆန့်ကျင်ပုံ** မနောဓာတ်၏ သိခြင်းကား လိုလားနှစ်သက်သောအားဖြင့် သိခြင်းကို ဆိုသောကြောင့် မန-ဉာဏေ သံပုဗ္ဗောနှင့် မဏ္ဍာဒယော ဣစ္ဆတ္ထာ စကားနှစ်ရပ်တို့ မဆန့်ကျင်ပါ။

➤ **နိမိတ်နှစ်ခု ထားရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ မတိပုဒ်, ဗုဓိပုဒ်တို့၌လည်း အာဒိသဒ္ဒါကို ယှဉ်ရမည်ဟု မဇ္ဈေဒီပကနည်းကို ပြလိုသောကြောင့်-နိမိတ်နှစ်ခု ထားရသည်။

➤ **စသဒ္ဒါ၏အနက်** ။ ။ စသဒ္ဒါသည် ဓာတ်နှစ်ပါးကို ပေါင်းခြင်း သမ္ပိဏ္ဍနအနက် ဖြစ်ပါသည်။

➤ **တ္တ-ပစ္စည်း၏ သက်ရာ သာဓန** ။ ။ ဘာဝကမ္မေသု ကိစ္စတ္တခတ္ထာ-ဟု ဆိုသောကြောင့် ဘာဝသာဓန, ကမ္မသာဓန-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **တ္တ-ပစ္စည်း၏ သက်ရာကာလ** ။ ။ ကာလေ ဝတ္တမာနာတီတေ ဏွာဒယော-သုတ်ကို ဆိုလတ္တံ့ဖြစ်သောကြောင့် ပစ္စုပ္ပန်ကာလ, အတိတ်ကာလ၊ (ဝါ) ကာလေ ဝတ္တမာနာတီတေ ဏွာဒယော-သုတ်မှ ဝတ္တမာနာတီတေ,သဒ္ဒါ လိုက်လာသောကြောင့် ဝတ္တမာန်, အတိတ်ကာလ၌ သက်ပါသည်။

အ, အာကာရန္တ၊ ပု, စိတ်, ကညာဒိဂိုဏ်း၊ လိင် သုံးပါး ဖြစ်ပါသည်။

၆၄၄။ **ဝေပု သိ ဒဝ ဝမု ကု ဒါ ဘူ ဟွာဒိတော ထု တ္တိမ ဏိမာ နိဗ္ဗတ္တေ**

ဝေပု သိ ဒဝ ဝမု ကု ဒါ ဘူ ဟု ဣစ္စေဝမာဒီဟိ ဓာတူဟိ ယထာသမ္ဘဝံ ထု တ္တိမ ဏိမ ပစ္စယာ ဟောန္တိ နိဗ္ဗတ္တေ။

ဝေပန် ဝေပေါ၊ တေန နိဗ္ဗတ္တော ဝေပထု၊ သယနံ သယော၊ တေန နိဗ္ဗတ္တော သယထု၊ ဒဝနံ ဒဝေါ၊ တေန နိဗ္ဗတ္တော ဒဝထု၊ ဝမနံ ဝမော၊ တေန နိဗ္ဗတ္တော

http://www.dhammadownload.com

ဝမထု၊ ကုတ္တိ ကရဏံ၊ တေန နိပ္ဖတ္တံ ကုတ္တိမံ၊ ဒါတိ ဒါနံ၊ တေန နိပ္ဖတ္တံ ဒတ္တိမံ၊ ဘူတိ ဘဝနံ၊ တေန နိပ္ဖတ္တံ ဘောတ္တိမံ။ အဝဟုတိ အဝဟာနံ၊ တေန နိပ္ဖတ္တံ ဩဟာဝိမံ။

* ဝေပု သီ ဒဝ ဝမု ကု ဒါ ဘူ ဟွာဒီဟိ၊ဝေပုဓာတ်, သီဓာတ်, ဒဝဓာတ်, ဝမုဓာတ် ကုပြုသော ကရဓာတ်, ဒါဓာတ်, ဘူဓာတ်, ဟုဓာတ်, အစရှိသည်တို့မှ။ပရေနောက်၌။ နိပ္ဖတ္တေ၊ဖြစ်၏ဟူသောအနက်၌။ယထာသမ္ဘဝံ၊ဖြစ်သင့်သည်အားလျော်စွာ။အထုတ္တိမ ဏိမာ၊အထုပစ္စည်း, တ္တိမပစ္စည်း, ဏိမပစ္စည်းတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

(၅-အလို့) ဝေပု သီ ဒဝ ဝမာဒီဟိ၊ဝေပု, သီ, ဒဝ, ဝမု,အစရှိသော ဓာတ်တို့မှရင်း ကုဒါဘူအာဒိတောစ၊ကု, ဒါ, ဘူ,အစရှိသော ဓာတ်တို့မှရင်း။ဟွာဒိတောစ၊ဟူ,စသော ဓာတ်တို့နောင်မှရင်း။ယထာက္ကမံ၊အစဉ်အတိုင်း။နိပ္ဖတ္တေ၊ဖြစ်ခြင်းအနက်၌။ထုတ္တိမဏိမာ၊ ထုပစ္စည်း, တ္တိမပစ္စည်း, ဏိမပစ္စည်းတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

(ဝုတ္တိအနက်) * ဝေပု သီ ဒဝ ဝမု ကု ဒါ ဘူ ဟု က္ကစ္စေဝမာဒီဟိ ဓာတူဟိ၊ဝေပု ဓာတ်, သီဓာတ်, ဒဝဓာတ်, ဝမုဓာတ်, ကုပြုသော ကရဓာတ်, ဒါဓာတ်, ဘူဓာတ်, ဟုဓာတ်, အစရှိသည်တို့မှ။ပရေနောက်၌။နိပ္ဖတ္တေ၊ဖြစ်၏ဟူသောအနက်၌။ယထာသမ္ဘဝံ၊ဖြစ်သင့် သည်အားလျော်စွာ။ထု တ္တိမ ဏိမ ပစ္စယာ၊ထုပစ္စည်း, တ္တိမပစ္စည်း, ဏိမပစ္စည်းတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

ဝေပနံ၊တုန်လှုပ်ခြင်း။ဝေပေါ၊တုန်လှုပ်ခြင်း။တေန၊ထိုတုန်လှုပ်ခြင်းဖြင့်။နိပ္ဖတ္တော၊ ဖြစ်၏။ဝေပထု၊ကိုယ်လှုပ်သောအနာ။ * သယနံ၊လျောင်းအိပ်ခြင်း။သယော၊လျောင်း အိပ်ခြင်း။တေန၊ထိုလျောင်းအိပ်ခြင်းဖြင့်။နိပ္ဖတ္တော၊ဖြစ်၏။သယထု၊အိပ်ချင်လွန်းသော သာနာရုပ်အနာ၊ (ငိုက်မြည်းသောအနာ)။ * ဒဝနံ၊ပူခြင်း။ဒဝေါ၊ပူခြင်း။တေန၊ထိုပူခြင်း ဖြင့်။နိပ္ဖတ္တော၊ဖြစ်၏။ဒဝထု၊ကိုယ်ပူ, ပါဒရက်နာ။ * ဝမနံ၊ထွေးအန်ခြင်း။ဝမော၊ထွေးအန် ခြင်း။တေန၊ထိုထွေးအန်ခြင်းဖြင့်။နိပ္ဖတ္တော၊ဖြစ်၏။ဝမထု၊အန်ဖတ်။ * ကုတ္တိ၊ပြုခြင်း။ ကရဏံ၊ပြုခြင်း။တေန၊ထိုပြုခြင်းဖြင့်။နိပ္ဖတ္တံ၊ဖြစ်၏။ကုတ္တိမံ၊ပြုအပ်သောအရာ။ * ဒါတိ၊ ပေးခြင်း။ဒါနံ၊ပေးခြင်း။တေန၊ထိုပေးခြင်းဖြင့်။နိပ္ဖတ္တံ၊ဖြစ်၏။ဒတ္တိမံ၊သူများပေး၍ မွေးစား အပ်သသူ။ * ဘူတိ၊ဖြစ်ခြင်း။ဘဝနံ၊ဖြစ်ခြင်း။တေန၊ထိုဖြစ်ခြင်းဖြင့်။နိပ္ဖတ္တံ၊ဖြစ်၏။ဘော တ္တိမံ၊ဖြစ်ပွားသောအရာ။ * အဝဟုတိ၊ပူဇော်ခြင်း။အဝဟာနံ၊ပူဇော်ခြင်း။တေန၊ထိုပူဇော် ခြင်းဖြင့်။နိပ္ဖတ္တံ၊ဖြစ်၏။ဩဟာဝိမံ၊ပူဇော်အပ်သော အရာ။

➢ ဝေပုသီဒဝဝမု ကုဒါဘူ ဟွာဒီဟိ+ထုတ္တိမ ဏိမာ+နိပ္ဖတ္တေ–ဟု ၃-ပုဒ် ပစ္စယဝိဓိ

➢ ထုပစ္စည်း သက်ရမည့်ဓာတ် ။ ။ ဝေပု, သီ, ဒဝ, ဝမုဓာတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ တ္တိမ ပစ္စည်းသက်ရမည့်ဓာတ် ။ ။ ကုပြုလတ္တံ့သော ကရဓာတ်, ဒါဓာတ်, ဘူ

http://www.dhammadownload.com

ဓာတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဏိမ ပစ္စည်းသက်ရမည့်ဓာတ်** ॥ ॥ ဟူ,စသော ဓာတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ယထာသမ္ဘဝံ-အရ ဓာတ်နှင့်ပစ္စည်း တွဲစပ်ပုံ /ယထာသမ္ဘဝံ အဓိပ္ပါယ်**

ဝေပုဓာတ်၊ သိဓာတ်, ဒဝဓာတ်, ဝမု,စသော ဓာတ်တို့နောင် ထုပစ္စည်းသက်ရပါမည်။ ကုပြုလတ္တံ့သော ကရဓာတ်, ဒါဓာတ်, ဘူဓာတ်တို့နောင် တ္တိမပစ္စည်း သက်ရပါမည်။ ဟုဓာတ်နောင် ဏိမပစ္စည်း သက်ရမည်ကို "ယထာသမ္ဘဝံ" ဟု ဆိုပါသည်။

➢ **နိစ္စတ္တ-သဒ္ဒါ ထည့်ဆိုရကျိုး** ॥ ॥ ထု, တ္တိမ, ဏိမ ပစ္စည်းများသည် ဘောအနက်၌ သက်၏ဟု ထိုပစ္စည်းတို့၏ သက်ရာအနက်ကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ "နိဗ္ဗတ္တ"သဒ္ဒါကို ထည့်ဆိုရပါသည်။

➢ **ဝေပထု-၌ တဒ္ဓိတ်ပုဒ် ဖြစ်သင့်/မဖြစ်သင့်** ॥ ॥ ပုဒ်နှင့်ပစ္စည်းစပ်သော အရာမျိုးကိုသာ တဒ္ဓိတ်ပုဒ်ဟု ခေါ်နိုင်၏၊ ဤ၌ကား ဝေပုဓာတ်နှင့် ထုပစ္စည်းကို စပ်ထားသောကြောင့် တဒ္ဓိတ်ပုဒ် မဖြစ်နိုင်ပါ။ (ကိတ်ပုဒ်သာ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။)

➢ **ထုပစ္စည်း / အထုပစ္စည်း နှစ်မျိုးအဆုံးအဖြတ်** ॥ ॥ အထု-ဟု ဆိုလိုလျက် သုခုစ္စာရဏ အကျိုးငှာ အ,အက္ခရာကို ချေထားသောကြောင့် ထုပစ္စည်းဖြစ်နေ၏၊ အမှန်အားဖြင့် အထုပစ္စည်းသာ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ထုပစ္စည်း၏ သာဓန,စသည်** ॥ ॥ ထု-ပစ္စည်းသည် ဘာဝသာဓန၊ ဥကာရန္တ၊ ရတ္တာဒိဂိုဏ်း၊ ပုလ္လိင် ဖြစ်ပါသည်။ * တ္တိမ, ဏိမ ပစ္စည်းတို့သည် ဘာဝသာဓန၊ အကာရန္တ၊ နပုလ္လိင်၊ စိတ္တာဒိဂိုဏ်း ဖြစ်ပါသည်။

၆၄၅။ အတ္တောသေ နမှာနိ

အတ္တောသ က္ကစ္စေတသ္မိံ အတ္တေ နမှိ ပဋိသေဓယုတ္တေ အာနိပစ္စယော ဟောတိ ဓာတူဟိ။ ॥ န ဂမိတဗ္ဗံ အဂမာနိ တေ ဇမ္မ ဒေသံ၊ န ကတ္တဗ္ဗံ အကရာနိ တေ ဇမ္မ ကမ္မံ။ နမှီတိ ကိမတ္ထံ? ဝိပတ္တိ တေ ဇမ္မ၊ ဝိကတိ တေ ဇမ္မ။

အတ္တောသေတိ ကိမတ္ထံ? န ဂန္တဗ္ဗာ အဂတိ တေ။

* (ကစ္စည်း-အလို) နမှိ၊န,ပဋိသေဓနှင့်ယှဉ်လတ်သော်။အတ္တောသေ၊ဆဲရေးခြင်းအနက်၌။ဓာတူဟိ၊ဓာတ်တို့မှ။ပရေ၊နောက်၌။အာနိ၊အာနိပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

(ရူ-အလို) * ဥပပဒေ၊အနီးပုဒ်ဖြစ်သော။နမှိ၊န-ဟူသော နိပါတ်ပုဒ်သည်။သတိ၊ရှိလတ်သော်။ အတ္တောသေ၊ဆဲရေးခြင်းအနက်ကို။ဂမျမာနေ၊သိအပ်သည်ရှိသော်။ဓာတုတော၊ဓာတ်နောင်မှ။အာနိ၊အာနိပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

(ဓာတ္တိအနက်) နမှိ ပဋိသေဓယုတ္တေ၊န,ပဋိသေဓနှင့်ယှဉ်လတ်သော်။အတ္တောသ က္ကစ္စေတသ္မိံ အတ္တေ၊ဆဲရေးခြင်းအနက်၌။ဓာတူဟိ၊ဓာတ်တို့မှ။ပရေ၊နောက်၌။ အာနိပစ္စယော၊

http://www.dhammadownload.com

အာနိပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * ဇမ္မ၊ဟယ်သူယုတ်။တော၊သင်သည်။ဒေသော၊ အရပ်တစ်ပါးသို့။န ဂမိတဗ္ဗံ အဂမာနိ၊မသွားသင့်ပါတကား။ (မသွားနေခြင်း, ဖျင်းလှ၏ တကား)။ * ဇမ္မ၊ဟယ်သူယုတ်။တော၊သင်သည်။ကမ္မံ၊အမှုကို။(အလုပ်ကို)။န ကတ္တဗ္ဗံ အကရာနိ၊မပြုသင့်ပါတကား။(ဝါ) မပြုနေခြင်း, ဖျင်းလှ၏တကား။ * နမ္ဟိတိ ပဒံ၊နမ္ဟိ-ဟူသောပုဒ်သည်။ကိမတ္ထံ၊ဘာအကျိုးရှိသနည်း။ * ဇမ္မ၊ဟယ်သူယုတ်။တော၊သင်၏။ဝိပတ္တိ၊ ပျက်စီးခြင်း။ * ဇမ္မ၊ဟယ်သူယုတ်။တော၊သင်၏။ဝိကတိ၊ဖောက်ပြန်ခြင်း။ * အက္ကောသေတိ ပဒံ၊အက္ကောသေ-ဟူသောပုဒ်သည်။ကိမတ္ထံ၊ဘာအကျိုးရှိသနည်း။ * တော၊သင်သည်။ အဂတိ၊မလားအပ်သည်သို့။ (ဝါ) မလားအပ်သည့် အဂတိလေးပါးသို့။န ဂန္တဗ္ဗာ၊မလား အပ်။ (ဝါ) မလိုက်စားအပ်။

➢ အက္ကောသေ+နမ္ဟိ+အာနိ–ဟူ ၃–ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်

➢ **အာနိ,ပစ္စည်း သက်နိုင်သည့်အင်္ဂါ** ။ ။ (၁) ဆဲရေးခြင်းအနက်ရှိခြင်း၊ (၂) န, ပဋိသေဓနှင့် ယှဉ်ခြင်း-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အဂမာနိ တေ ဇမ္မ ဒေသံ–၌ ဇမ္မ,သဒ္ဒါနှင့် န,နိပါတ် မကျေခြင်းအကြောင်း** အာနိပစ္စည်းသည် ဇောတကတ္ထမျှသာဖြစ်၍ ဝါစကတ္ထ မဟုတ်သောကြောင့်-မကျေပါ။

➢ **န ဂမိတဗ္ဗံဖြင့် ပြဆိုအပ်သော အဓိပ္ပါယ်** ။ ။ န ဂမိတဗ္ဗံဖြင့် အာနိပစ္စည်းသည် ကံအနက်၌ သက်သည်ဟု ပြပါသည်။

➢ **အဂမာနိဖြင့် ပြဆိုအပ်သော အဓိပ္ပါယ်** ။ ။ အဂမာနိ-ဖြင့် အာနိပစ္စည်း သက်ပြီးသော နိပ္ဖန္နပုဒ်ကို ပြပါသည်။

➢ **တေ–ဖြင့်** = အာနိပစ္စည်း မဟောအပ်သော အဝုတ္တကံကို ပြပါသည်။

➢ **ဇမ္မ–ဖြင့်** = ဆဲရေးခြင်းအနက်ကို ပြပါသည်။

➢ **ဒေသံ–ဖြင့်** = အာနိပစ္စည်း ဟောအပ်သော ဝုတ္တကံကို ပြပါသည်။

➢ **အဂမာနိ–၌ နာမ်ငဲ့ရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ကိတ်ပစ္စည်းဖြစ်သောကြောင့်- တည်း။

➢ **အဂမာနိ–၌ နာမ်ငဲ့ပြီးနောက် တစ်ဖန်ထပ်၍ နာမ်ငဲ့ရခြင်းအကြောင်း** သမာသ်ဖြစ်သောကြောင့် တစ်ဖန်ထပ်၍ နာမ်ငဲ့ရပါသည်။

➢ **ဝိပတ္တိ တေ ဇမ္မ၊ ဝိကတိ တေ ဇမ္မ–တို့၌ အာနိပစ္စည်း မသက်ရခြင်းအကြောင်း** န ပဋိသေဓနှင့် မယှဉ်သောကြောင့် အာနိပစ္စည်း မသက်ရပါ။

➢ **န ဂန္တဗ္ဗာ အဂတိ တေ–၌ အာနိပစ္စည်း မသက်ရခြင်းအကြောင်း** ဆဲရေးခြင်းအနက် မရှိသောကြောင့် အာနိပစ္စည်း မသက်ရပါ။

➢ **အာနိပစ္စည်း၏ သာဓနစသည်** ။ ။ အာနိ-ပစ္စည်းသည် ကမ္မသာဓန၊ အနာ မဋ္ဌကာလ၊ ကြကာရန္တ၊ ရတ္တာဒိဂိုဏ်း၊ လိင်သုံးပါး။ပထမာဝိဘတ်၊ ဧကဝုစ်, ဗဟုဝုစ်။

http://www.dhammadownload.com

၆၄၆။ ကောဒိတော သကိဿ ကွတ္တုံ

ကောဒိတော သကိဿ ကွတ္တုံ ဟောတိ။

ကေဿ ပဒတ္ထဿ သကိံ ဝါရံ ကေကွတ္တုံ၊ ဒွိန္နံ ပဒတ္ထာနံ သကိံ ဝါရံ ဒွိကွတ္တုံ၊ တိဏ္ဏံ ပဒတ္ထာနံ သကိံ ဝါရံ တိကွတ္တုံ၊ ဧဝံ စတုကွတ္တုံ၊ ပဉ္စကွတ္တုံ၊ ဆကွတ္တုံ၊ သတ္တကွတ္တုံ၊ အဋ္ဌကွတ္တုံ၊ နဝကွတ္တုံ၊ ဒသကွတ္တုံ၊ ဣစ္စေဝမာဒယော သဒ္ဒါ ယောဇေတဗ္ဗာ။

* (အနည်း-အလို) ကောဒိတော၊ကေ, အစရှိသော သင်္ချာသဒ္ဒါမှ။ပရဿ၊နောက်ဖြစ်သော။သကိဿ၊သကိံနိပါတ်ပုဒ်၏။ကွတ္တုံ၊ကွတ္တုံပြုသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

(ရှု-အလို ဗဟုသုတိဒိကြံ၍ သုတ်ကိုဖေးမှု) ကောဒိတော၊ကေ, ဒွိ, တိ,အစရှိသော သင်္ချာသဒ္ဒါမှ။ပရဿ၊နောက်ဖြစ်သော။သကိဿ၊သကိံ-ဟူသော နိပါတ်ပုဒ်၏။ဌာနေ ဝါရဝွေ၊အလှည့်, အကြိမ်ဟူသောအနက်၌။ (ဝါ) အဘန်ဘန်လည်ခြင်း အနက်၌။ကွတ္တုံ၊ကွတ္တုံ ပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

(ဝုတ္တိအနက် လွယ်ပြီ) * ကေဿ၊တစ်ခုသော။ပဒတ္ထဿ၊ပုဒ်အနက်၏။သကိံ ဝါရံ၊အကြိမ်တည်း။ကေကွတ္တုံ၊တစ်ကြိမ်။ ဒွိန္နံ၊နှစ်ခုကုန်သော။ပဒတ္ထာနံ၊ပုဒ်အနက်တို့၏။သကိံ ဝါရံ၊အကြိမ်တည်း။ဒွိကွတ္တုံ၊နှစ်ကြိမ်။ တိဏ္ဏံ၊သုံးခုကုန်သော။ပဒတ္ထာနံ၊ပုဒ်အနက်တို့၏။သကိံ ဝါရံ၊အကြိမ်တည်း။တိကွတ္တုံ၊သုံးကြိမ်။ဧဝံ၊ဤအတူ။စတုကွတ္တုံ၊လေးကြိမ်။ပဉ္စကွတ္တုံ၊ငါးကြိမ်။ဆကွတ္တုံ၊ခြောက်ကြိမ်။သတ္တကွတ္တုံ၊ခုနစ်ကြိမ်။အဋ္ဌကွတ္တုံ၊ရှစ်ကြိမ်။နဝကွတ္တုံ၊ကိုးကြိမ်။ဒသကွတ္တုံ၊ဆယ်ကြိမ်။ ဣစ္စေဝမာဒယော၊ဤသို့ အစရှိကုန်သော။သဒ္ဒါ၊သဒ္ဒါတို့ကို ယောဇေတဗ္ဗာ၊ယှဉ်စေအပ်ကုန်၏။

➤ ကောဒိတော+သကိဿ+ကွတ္တုံ-ဟု ၃-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➤ ကေ-အရ ။ ။ ကေ-သဒ္ဒါကို မယူရ ကေပုဒ်၏အနက်ဖြစ်သော တစ်ဟူသော အ[illegible]ရအတွက်သင်္ချာကိုသာ ယူရပါမည်။

➤ ကောဒိတော-၌ အာဒိ-အရ ။ ။ ဒွိ, တိ, စတု, ပဉ္စ, ဆ, သတ္တ, အဋ္ဌ, နဝ, ဒသ စသော သင်္ချာသဒ္ဒါတို့ကို ယူရပါမည်။

➤ ဤသုတ်ဖြင့် သင်္ချာသဒ္ဒါနောင်သာ ကွတ္တုံပစ္စည်း သက်နိုင်ပါသလော?

* မဟုတ်ပါ၊ ဗဟုကွတ္တုံ, ကတိကွတ္တုံ,စသော ပြယုဂ်တို့၌ ဗဟု, ကတိသဒ္ဒါတို့နောက်၌လည်း ကွတ္တုံပစ္စည်း သက်နိုင်ပါသည်။

➤ ကေကွတ္တုံ-ပုဒ်အဆုံးအဖြတ် ။ ။ (ကစ္စည်းအလို) ကေနှင့် သကိံနိပါတ်ပုဒ် စပ်ထားသော ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ်။ (ရှု-အလို) အဗျယတဒ္ဓိတ်ပုဒ် ဖြစ်ပါသည်။ ကွတ္တု[illegible] နိပါတာ-ဟုဆိုသောကြောင့် ကွတ္တုံပစ္စည်းဆုံးသော ကေကွတ္တုံ-ပုဒ်သည် "နိပါတ်ပုဒ်" ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

၆၄၇။ သုနသုနသောဏာ ဝါန္ဝါန္ဒ နုန ခုနာနာ

သုန ဣစ္စေတသ္မာ ပါဋိပဒိကသ္မာ ဥနသ္မာ ဩဏာ ဝါန ဥဝါန ဦန ဥနခ ဥန အာ အာနာဒေသာ ဟောန္တိ။

သာမိကသ္မာ ဝစနံ သုဏာတီတိ သောဏော၊ သာမိကဿ သဒ္ဒံ သုဏာတီတိ သွာနော။ ဖဝံ သုဝါနော၊ သူနော၊ သုနခေါ၊ သုနော၊ သာ၊ သာနော။

* သုနသ္မာ၊သုန-ဟူသော နိပ္ပန္နပါဋိပဒိကပုဒ်၏။ဥနသ္မာ၊အစိတ် ဥန-သဒ္ဒါ၏။ဩဏာ ဝါန္ဝါန္ဒနုနခုနာနာ၊ဩဏာ အပြု၊ ဝါန အပြု၊ ဥဝါန အပြု၊ ဦန အပြု၊ ဥနခ အပြု၊ ဥန အပြု၊ အာ အပြု၊ အာန အပြုတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

* သုန ဣစ္စေတသ္မာ ပါဋိပဒိကသ္မာ၊သုန-ဟူသော နိပ္ပန္နပါဋိပဒိကပုဒ်၏။ဥနသ္မာ၊ အစိတ် ဥန-သဒ္ဒါ၏။ဩဏာ ဝါန ဥဝါန ဦန ဥနခ ဥန အာ အာနာဒေသာ၊ဩဏာပြု၊ ဝါန ပြု၊ ဥဝါနပြု၊ ဦနပြု၊ ဥနခပြု၊ ဥနပြု၊ အာပြု၊ အာနပြုတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

သာမိကဿ၊အရှင်သခင်၏။ဝစနံ၊စကားကို။သုဏာတိ၊နားထောင်တတ်၏။ဣတိ၊ ဤအကြောင်းကြောင့်။သောဏော၊ခွေး မည်၏။ * သာမိကဿ၊အရှင်သခင်၏။သဒ္ဒံ၊ ပြောဆိုသံကို။သုဏာတိ၊နားထောင်တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။သွာနော၊ခွေး မည်၏။ ဖဝံ၊ ဤအတူ။သုဝါနော၊သူနော၊သုနခေါ၊သုနော၊သာ၊သာနော၊ခွေး မည်၏။

> သုနသ္မာ+ဥနသ္မာ+ဩဏာ ဝါန္ဝါန္ဒ နုနခုနာနာ–ဟု ၃–ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိ။

* သုနသ္မာ+ဥနသ္မာ+ဩဏာ+ဝါန+ဥဝါန+ဦန+ဥနခ+ဥန+အာ+အာနာ-ဟုပုဒ်ဖြတ်

> **သုန,ပုဒ်၏ ပါဋိပဒိက အဆုံးအဖြတ်** ။ ။ သာမိကဿ ဝစနံ သုဏာတီတိ သောဏော-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ သုဓာတ်, ယုပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသောကြောင့်ရင်း၊ (ဝါ) သုနသိ ဂစ္ဆတီတိ သောဏော-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ သုနဓာတ်, အပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသောကြောင့်ရင်း. (ဝါ) သုနာတိ သဒ္ဒါယတီတိ သုဏော-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ သုနဓာတ်, အပစ္စည်းဖြင့် ပြီး သောကြောင့်ရင်း "နိပ္ပန္နပါဋိပဒိကပုဒ်" ဖြစ်ပါသည်။ > **သုန–၌ ဥန–၏ ကာရိယများ** ဩဏာပြု၊ ဝါနပြု၊ ဥဝါနပြု၊ ဦနပြု၊ ဥနခပြု၊ ဥနပြု၊ အာပြု၊ အာနပြုတို့ ဖြစ်ပါသည်။

၆၄၈။ တရုဏာသ္မာ သုသု စ

တရုဏ ဣစ္စေတသ္မာ ပါဋိပဒိကသ္မာ သုသု အာဒေသော ဟောတိ။

သုသုကာဠကေသော။

* တရုဏသ္မာ၊တရုဏ-ဟူသော နိပ္ပန္နပါဋိပဒိကပုဒ်၏။သုသု၊သုသု,ပြုသည်။စ၊အချို့။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * တရုဏ ဣစ္စေတသ္မာ၊တရုဏ-ဟူသော။ပါဋိပဒိကသ္မာ၊နိပ္ပန္နပါဋိ ပဒိကပုဒ်၏။သုသု အာဒေသော၊သုသု,ပြုသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

ကာဠကေသော၊မည်းနက်သော ဆံပင်ရှိသော။သုသု၊လုလင်ပျို။

http://www.dhammadownload.com

➤ **တရုဏာယ+သုသု+စ-ဟု ၃-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်**

➤ **တရုဏ,သဒ္ဒါ ပါဋိပဒိက အဆုံးအဖြတ်** ॥ ॥ (ကစ္စည်း+ရူ-အလို) တရုဏ,သဒ္ဒါကို သုသုပြုသောကြောင့် "အနိပ္ဖန္နပါဋိပဒိကပုဒ်" ဖြစ်ပါသည်။

(တစ်နည်း) ဗာလဘာဝံ တရတီတိ တရုဏော-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ တရဓာတ်, ဥန ပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသောကြောင့် "နိပ္ဖန္နပါဋိပဒိကပုဒ်" ဖြစ်ပါသည်။

➤ **စသဒ္ဒါ၏အနက်** ॥ ॥ စသဒ္ဒါသည် သုသု,အပြု၏ မမြဲခြင်း အနိယမအနက်ရှိသည်။

➤ **ဤသုတ်ဖြင့် တရုဏ,သဒ္ဒါကို သုသု,အမြဲ မပြုနိုင်ခြင်းအကြောင်း**

ဤသုတ်၌ စသဒ္ဒါသည် အနိယမအနက်ရှိသောကြောင့် တရုဏ,သဒ္ဒါကို သုသု,အမြဲ မပြုနိုင်ပါ။ (ပုံစံ) သုသု၊ တရုဏော။

၆၄၉။ ယုဝဿုဝဿ ဂုဝါနုနူနာ

ယုဝ ဣစ္စေတဿ ပါဋိပဒိကဿ ဥဝဿ ဥဝ ဥဝါန ဥန ဦနာဒေသာ ဟောန္တိ။

ယုဝါ၊ ယုဝါနော၊ ယုနော၊ ယူနော။

* ယုဝဿ၊ယုဝ-ဟူသော နိပ္ဖန္နပါဋိပဒိကပုဒ်၏။ဥဝဿ၊ဥဝ,သဒ္ဒါ၏။ဥဝုဝါနုနူနာ၊ ဥဝပြု၊ ဥဝါနပြု၊ ဥနပြု၊ ဦနပြုတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ॥ * ယုဝ ဣစ္စေတဿ ပါဋိပဒိကဿ၊ယုဝ-ဟူသော နိပ္ဖန္နပါဋိပဒိကပုဒ်၏။ဥဝဿ၊အစိတ် ဥဝ,သဒ္ဒါ၏။ဥဝ ဥဝါန ဥန ဦနာဒေသာ၊ဥဝပြု၊ ဥဝါနပြု၊ ဥနပြု၊ ဦနပြုတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

ယုဝါ၊ယုဝါနော၊ယုနော၊ယူနော၊လုလင်ပျိုး။

➤ **ယုဝဿ+ဥဝဿ+ဥဝါဝါနုနူနာ-ဟု ၃-ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်**

➤ **ပုဒ်ဖြတ်** ॥ ॥ ယုဝဿ+ဥဝဿ+ဥဝ+ဥဝါန+ဥန+ဦနာ-ဟု ဖြတ်ပါ။

➤ **ယုဝ-၌ ဥဝ,သဒ္ဒါ၏ ကာရိယများ** • ဥဝပြု၊ ဥဝါနပြု၊ ဥနပြု၊ ဦနပြုတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ယုဝ,သဒ္ဒါ ပါဋိပဒိက အဆုံးအဖြတ်** ॥ ॥ (ကစ္စည်း+ရူ-အလို) ယုဝ,သဒ္ဒါ၏ အစိတ်ဥဝကို ဥဝပြုသောကြောင့် "အနိပ္ဖန္နပါဋိပဒိကပုဒ်" ဖြစ်ပါသည်။

(တစ်နည်း) ယဝတိ မိဿီ ဘဝတီတိ ယုဝါ-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ယုဓာတ်, အပစ္စည်း၊ ဥကို ဥဝပြု၍ ပြီးသောကြောင့် "နိပ္ဖန္န ပါဋိပဒိကပုဒ်" ဖြစ်ပါသည်။

၆၅၀။ ကာလေ ဝတ္တမာနာတီတေ ဏွာဒယော

ကာလေ ဝတ္တမာနေ အတီတေ စ ဏု ယု တ ပစ္စယာ ဟောန္တိ။

အကာသိ, ကရောတီတိ ကာရု၊ အဂစ္ဆိ ဂစ္ဆတီတိ ဝါယု၊ အဘာဝိ ဘဝတီတိ ဘူတံ။

[ဝတ္တမာနာတီတေ-ကို ကေဝစကြံ၍ ပေးပုံ] * ဝတ္တမာနာတီတေ၊ပစ္စုပ္ပန်, အတိတ် ဖြစ်သော။ကာလေ၊ကာလ၌။ဏွာဒယော၊ဏု,အစရှိသော ပစ္စည်းတို့သည်။ဟောန္တိ၊ကုန်၏။

http://www.dhammadownload.com

[ဝတ္တမာနာတီတေ-တို့ ၌ဝဒကြံကာ တစ္စည်းဖုတ္တိနှင့်အညီ သုတ်ကို အနက်ပေးပုံ]

* ဝတ္တမာနေ၊ပစ္စုပ္ပန်လည်းဖြစ်သော။အတီတေ၊အတိတ်လည်းဖြစ်သော။ကာလေ၊ အခါကို။ဂမျမာနေ၊သိအပ်သည်ရှိသော်။ဏွာဒယော၊ဏု,အစရှိသော ပစ္စည်းတို့သည်။ (ဝါ) ဏု, ယု, တ,ပစ္စည်းတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ။

(ဖုတ္တိအနက်) * ဝတ္တမာနတ္တေစ၊ပစ္စုပ္ပန်လည်းဖြစ်သော။အတီတတ္တေစ၊အတိတ် လည်းဖြစ်သော။ကာလေ၊ကာလ၌။ဏုယုတ ပစ္စယာ၊ဏုပစ္စည်း, ယုပစ္စည်း, တ,ပစ္စည်းတို့ သည်။ဟောန္တိ၊ကုန်၏။ ။ အကာသိ၊ပြုလုပ်ပြီ။ကရောတိ၊ပြုလုပ်ဆဲ။ဣတိ၊ဤအကြောင်း ကြောင့်။ကာရု၊လက်သမား မည်၏။ * အဂစ္ဆိ၊သွားပြီ။ဂစ္ဆတိ၊သွားဆဲ။ဣတိ၊ကြောင့်။ဝါယု၊ လေ မည်၏။ [ဇတ္တ၊ဤအရပ်၌။ဘဝတိ၊ဖြစ်တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဘဝနံ၊သြကာသ လောက မည်၏။] * အဘဝိ၊ဖြစ်ပြီ။ဘဝတိ၊ဖြစ်ဆဲ။ဣတိ၊ကြောင့်။ဘူတံ၊ဘီလူး, မဟာ ဘုတ် မည်၏။

➢ ကာလေ+ဝတ္တမာနာတီတေ+ဏွာဒယော-ဟု ၃-ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်

➢ လိုက်ပုဒ် ။ ။ ဤသုတ်သို့ ဓာတုယာ ကမ္မာဒိမှိ ဏော-သုတ်မှ "ဓာတုယာ" သဒ္ဒါ လိုက်လာပါသည်။

➢ ဏွာဒယော သန္ဓိရှုပ် ။ ။ ဏွာဒယော-ကို ဏု-အာဒယော-ဟု ပုဒ်ဖြတ်၊ဝမော ဒု ဒန္တာနံ-သုတ်ဖြင့် ဏု-၌ ဥကို ဝပြု၊ဝ-အာသို့ကပ်၊ ဏွာဒယော ပြီး၏။

➢ ဏွာဒယော နာမ်ရှုပ် ။ ။ ဏွာဒယော-ကို ဏွာဒိ လိင်တည်၊ ယော-သက်၊ ဣ ကို ဧအမည်မှည့်၊ ယောသွကတရသော ဇော-သုတ်ဖြင့် ဧမည်သော ဣကို အ-ပြု။

➢ အာဒိ,သဒ္ဒါ ဆိုရကျိုး ။ ။ အာဒိ-သဒ္ဒါဖြင့် စန္ဒနံ ဘူတံ ဘူမိ ပုံစံတို့၌ ယု, တ္တ, မိပစ္စည်း သက်ရခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

➢ ဏွာဒယော-၌ အာဒိ-အရ ။ ။ (ကစ္စည်း-အလို) ယုပစ္စည်း, တ,ပစ္စည်း၊
(ရူပသိဒ္ဓိ-အလို) ယုပစ္စည်း, တ္တပစ္စည်း, မိ,ပစ္စည်းတို့ကို ယူရပါမည်။

➢ မဗ္ဗ, တဗ္ဗ,စသည်တို့၌ ဝုဒ္ဓိ မပြုရခြင်းအကြောင်း ။ ။ ယဏာဒိနံ ဝါ-သုတ်၌ ဝဝတ္ထိတ ဝိဘာသာအနက်ရှိသော ဝါသဒ္ဒါက တားမြစ်သောကြောင့် ဝုဒ္ဓိ မပြုရပါ။

➢ ဤသုတ် တည်ရကျိုး/ဆိုရကျိုး ။ ။ ဏု, ယု, တ္တပစ္စည်းများသည် ပစ္စုပ္ပန်ကာလ အတိတ်ကာလ၌ သက်၏ဟု ပြခြင်းအကျိုးငှာ ဤသုတ်ကို တည်ရသည်။/ဆိုရသည်။

➢ ဏုပစ္စည်း၏ သာဓန,စသည် ။ ။ ဏု-ပစ္စည်းသည် ကတ္တု, ကမ္မ, ကရဏသာဓန၊ ပစ္စုပ္ပန်ကာလ, အတိတ်ကာလ၊ ဥကာရန္တ၊ ရတ္တာဒိဂိုဏ်း၊ လိင်သုံးပါး ဖြစ်ပါသည်။

➢ ယုပစ္စည်း၏ သာဓန,စသည် ။ ။ ယု-ပစ္စည်းသည် ကတ္တု, အဓိကရဏသာဓန၊ ပစ္စုပ္ပန်ကာလ, အတိတ်ကာလ၊ အ, အာကာရန္တ၊ ပု, စိတ်,ကညာဒိဂိုဏ်း၊လိင်သုံးပါး။

➢ တ္တ-ပစ္စည်း၏ သာဓန,စသည် ။ ။ တ္တ-ပစ္စည်းသည် ကတ္တုသာဓန၊ ပစ္စုပ္ပန်ကာလ

http://www.dhammadownload.com

အတိတ်ကာလ၊ အကာရန္တ၊ ပုရိသာဒိဂိုဏ်း, စိတ္တာဒိဂိုဏ်း၊ ပုလ္လိင်, နပုလ္လိင်။

➤ **မိ-ပစ္စည်း၏ သာဓန စသည်** ။ ။ မိ-ပစ္စည်းသည် ကတ္တု, အဓိကရဏသာဓန၊ ပစ္စုပ္ပန်ကာလ, အတိတ်ကာလ၊ ဣကာရန္တ၊ ရတ္တာဒိဂိုဏ်း၊ ဣတ္ထိလိင်, ပုလ္လိင်။

၆၅၁။ ဘဝိဿတိ ဂမာဒိဟိ ဏီယိဏ်

ဘဝိဿတိကာလသ္မိံ ဂမု ဘဇ သု ဌာ ဣစ္စေဝမာဒီဟိ ဓာတူဟိ ဏီ ယိဏ် ပစ္စယာ ဟောန္တိ။ ။ အာယတိံ ဂမိတုံ သီလံ ယဿ, သော ဟောတီတိ ဂါမီ၊ အာယတိံ ဘဇိတုံ သီလံ ယဿ, သော ဟောတီတိ ဘာဇီ၊ အာယတိံ ပဿာဝိတုံ သီလံ ယဿ, သော ဟောတီတိ ပဿာဝီ၊ အာယတိံ ပတိဋ္ဌာယိတုံ သီလံ ယဿ, သော ဟောတီတိ ပဋ္ဌာယီ။

* ဘဝိဿတိ၊အနာဂတ်ကာလ၌။ဂမာဒီဟိ၊ဂမု, အစရှိသော ဓာတ်တို့မှ။ (ဝါ) ဂမု, ဘဇ, သု, ဌာ, အစရှိသော ဓာတ်တို့မှ။ပရေနောက်၌။ဏီ ယိဏ်၊ဏီပစ္စည်း, ယိဏ်ပစ္စည်းတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ။ * ဘဝိဿတိ ကာလသ္မိံ၊အနာဂတ်ကာလ၌။ဂမု ဘဇ သု ဌာ ဣစ္စေဝမာဒီဟိ၊ဂမု, ဘဇ, သု, ဌာ, ဤသို့ အစရှိကုန်သော။ဓာတူဟိ၊ဓာတ်တို့မှ။ ပရေ၌။ဏီယိဏ် ပစ္စယာ၊ဏီပစ္စည်း, ယိဏ်ပစ္စည်းတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

* အာယတိံ၊နောင်အခါ၌။ဂမိတုံ၊သွားခြင်းငှာ။ယဿ၊အကြင်သူ၏။သီလံ၊အလေ့သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။သော၊ထိုသူသည်။ဂါမီ၊ဂါမီ မည်၏။ * အာယတိံ၌။ဘဇိတုံ၊ဝေဖန်ခြင်းငှာ။ယဿ၊၏။သီလံ၊သည်။ဟောတိ၊၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ သော၊သည်။ဘာဇီ၊ဘာဇီ မည်၏။ * အာယတိံ၌။ပဿာဝိတုံ၊နားထောင်ခြင်းငှာ။ယဿ၊ ၏။သီလံ၊သည်။ဟောတိ၊၏။ဣတိ၊ကြောင့်။သော၊သည်။ပဿာဝီ၊ပဿာဝီ မည်၏။ * အာယတိံ၌။ပတိဋ္ဌာယိတုံ၊ရပ်တည်ခြင်းငှာ။ယဿ၊၏။သီလံ၊သည်။ဟောတိ၊၏။ဣတိ၊ ကြောင့်။သော၊ထိုသူသည်။ပဋ္ဌာယီ၊ပဋ္ဌာယီ မည်၏။

➤ ဘဝိဿတိ+ဂမာဒီဟိ+ဏီယိဏ်-ဟု ၃-ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်

➤ **ဤသုတ်ကို တစ်ဝန် ဆိုရကျိုး / ဏီပစ္စည်းကို တစ်ဝန်ဆိုရကျိုး**

ဏီပစ္စည်း၏ သက်ရာကာလသည် အနာဂတ်ကာလ၌ ဖြစ်၏ဟု ကာလအထူးကို သတ်မှတ်ပြရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

➤ **ဏီ, ယိဏ်-၌ ဏ,အနုဗန်နှင့်တကွ ဆိုရကျိုး** ။ ။ ဂါမီ, ဂါမီ, ဘာဇီ, ဘာဇီ ပတိဋ္ဌာယီ, ပတိဋ္ဌာယီ,စသော ပြယုဂ်တို့၌ ဝုဒ္ဓိပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

➤ **ယိဏ်ပစ္စည်းကို ထည့်ဆိုရကျိုး** ။ ။ ဥဏာဒိပစ္စည်းတို့၏ ဆန်းကြယ်ခြင်း ဝိစိတြ ဂုဏ် ရှိသည်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ ယိဏ်ပစ္စည်းကို ထည့်ဆိုရပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

➤ ဂမာဒိတိ–၌ အာဒိ–အရ ။ ။ ဘဇ, သု, ဌာဓာတ် စသည်တို့ကို ယူရပါမည်။ (ဤသုတ် ဝုတ္တိကိုထောက်)

➤ ဘာဒိ, ဘာဒိ ပြုယုဂ်တို့၌ ဓာတွန် ဓ–ကို ဂ, မပြုရခြင်းအကြောင်း

န ကဂတ္တံ စဇာ-ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် တားမြစ်သောကြောင့် သစဇာနံ ကဂါ ဏာနုဗန္ဓေ-သုတ်ဖြင့် ဓာတွန်ဇ-ကို ဂ, မပြုရပါ။

➤ ဝုဍ္ဍာနုဗန္ဓပစ္စည်း ။ ။ ဏုပစ္စည်း, ဏိပစ္စည်း စသည်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ ဝရာနုဗန္ဓပစ္စည်း ။ ။ မန်ပစ္စည်း, တြက်ပစ္စည်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ ဝုဍ္ဍဝရာနုဗန္ဓ ပစ္စည်း ။ ။ ယိဏ်ပစ္စည်း ဖြစ်ပါသည်။

➤ ဝိဂ္ဂဟပြုရာ၌ "အာယတိ" သဒ္ဒါ ထည့်ရခြင်းအကြောင်း ။ ။ အနာဂတ်ကာလ ဟော ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားစေလိုသောကြောင့်-- အာယတိ,သဒ္ဒါ ထည့်ရပါသည်။

➤ သီလံ,သဒ္ဒါ ထည့်ရခြင်းအကြောင်း ။ ။ ဏီ, ယိဏ်ပစ္စည်းတို့သည် တဿီလ အနက်၌သက်ကြောင်း သိစေလိုသောကြောင့်-- သီလံ,သဒ္ဒါ ထည့်ဆိုရပါသည်။

➤ ဏီ, ယိဏ် ပစ္စည်းတို့၏ သာဓန,စသည် ။ ။ ဏီ, ယိဏ်ပစ္စည်းတို့သည် ကတ္တု သာဓန၊ အနာဂတ်ကာလ၊ ရုတ္တာဒိဂိုဏ်း၊ ပုလ္လိင် ဖြစ်ပါသည်။

၆၅၂။ ကြိယာယံ ဏွုတဝေါ

ကြိယာယမတ္ထေ ဏွု တု ဣစ္စေတေ ပစ္စယာ ဟောန္တိ ဘဝိဿတိကာလေ။

"ကရိဿ" န္တိ ကာရကော ဝဇတိ၊ "ဘုဉ္ဇိဿ" န္တိ ဘောတ္တာ ဝဇတိ။

* ကြိယာယံ၊ကြိယာအနက်ကို။ (ဝါ) ကြိယာအကျိုးကို။ဂမျမာနသယ်၊သိအပ်သည် ရှိသော်။ဘဝိဿတိ၊အနာဂတ်ကာလ၌။ဏွုတဝေါ၊ဏွုပစ္စည်း, တုပစ္စည်းတို့သည်။ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ * ကြိယာယမတ္ထေ၊ကြိယာအနက်ကို။(ဝါ) ကြိယာအကျိုးကို။ဂမျမာနသယ်၊ သော်။ဘဝိဿတိကာလေ၊အနာဂတ်ကာလ၌။ဏွု တု ဣစ္စေတေ ပစ္စယာ၊ဏွုပစ္စည်း, တု ပစ္စည်းတို့သည်။ဟောန္တိ၊ကုန်၏။ ။ ကရိဿန္တိ၊ငါပြုမည် ကြံစည်၍။ကာရကော၊ပြုမည့် သူသည်။(ဝါ) ပြုလတ္တံ့သောသူသည်။ဝဇတိ၊သွား၏။ * ဘုဉ္ဇိဿန္တိ၊ငါစားမည် ကြံစည်၍ ဘောတ္တာ၊စားမည့်သူသည်။ (ဝါ) စားလတ္တံ့သောသူသည်။ဝဇတိ၊သွား၏။

➤ ကြိယာယံ+ဏွုတဝေါ–ဟု ၂–ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်

➤ ဏွုတဝေါ နာမ်ရှစ်ကျေး ။ ။ ဏွုတဝေါ-ကို ဏွုတု-လိင်တည်၊ ယော-သက်၊ တတော ယောန မောတု-သုတ်၌ တုသဒ္ဒါဖြင့် ယော-ကို ဩပြု၊ ဩသရေစ-သုတ်၌ စ သဒ္ဒါဖြင့် တု-၌ ဥကို အဝပြု၊ ဝ-ဩသို့ကပ်၊ ဏွုတဝေါ-ပြီး၏။(တစ်နည်း) ဏွုတုလိင်တည်၊ ယော-သက်၊ ဥကို လ,အမည်မှည့်၊ လတော ဝေါကာရောစ-သုတ်ဖြင့် ယောကို ဝေါပြု၊ ဝေ ဝေါသု လောစ-သုတ်ဖြင့် ဥကို အ-ပြု၊ဏွုတဝေါ ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

➤ **ကြိယာယံ-အစရ** ။ ။ နောက်ကြိယာ၏ အကျိုးကို ယူရပါမည်။

➤ **ဤသုတ်ကို ထစ်ဖန်တည်ရကျိုး / ဆိုရကျိုး** ။ ။ အနာဂတ်ဟူသော ကာလ ဝိသေသကို သတ်မှတ်ပြရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

➤ **အင်္ဂါ ၂-ပါး** ။ ။ (၁) အကျိုးကြိယာရှိသော အကြောင်းကြိယာလည်းဖြစ်ခြင်း၊ (၂) အနာဂတ်ကာလလည်း ဖြစ်ခြင်း-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ဏွု+တု ပစ္စည်းသက်သော သုတ်နှစ်သုတ်အထူး** ။ ။ သဗ္ဗတော ဏွုတ္ဝာဝိဝါ-သုတ်ဖြင့်သက်သော ဏွုပစ္စည်း, တုပစ္စည်းသည် ကာလသုံးပါး၌ သက်ပါသည်။ ကြိယာယံ ဏွုတဝေါ-သုတ်ဖြင့်သက်သော ဏွုပစ္စည်း, တုပစ္စည်းသည် အနာဂတ်ကာလ၌ သက်ပါသည်။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

မေး ။ ။ အောက်ပါ ပုံစံတို့၌ အဘယ်အနက်, အဘယ်ကာလ, အဘယ်ပစ္စည်းများ ဖြစ်ကြောင်းကို သုတ်နှင့်တကွ ဖော်ပြခဲ့ပါ။

(က) ကာရကော ဝဇတိ၊ (ခ) ဘောတ္တာ ဝဇတိ၊ (ဂ) ပါကာယ ဝဇတိ။

* **ကာရကော ဝဇတိ-ကား** ကြိယာယံ ဏွုတဝေါ-သုတ်ဖြင့် ကြိယာအနက်, အနာဂတ် ကာလ, ဏွုပစ္စည်း ဖြစ်ပါသည်။ * **ဘောတ္တာ ဝဇတိ-ကား** ကြိယာယံ ဏွုတဝေါ သုတ်ဖြင့် ကြိယာအနက်, အနာဂတ်ကာလ, တုပစ္စည်း ဖြစ်ပါသည်။ * **ပါကာယ ဝဇတိ ကား**- ဘာဝေ ဝါဝိမှိ စတုတ္ထီသုတ်ဖြင့် ကြိယာကိုဟောသောအနက်, အနာဂတ်ကာလ, ဏပစ္စည်း ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ဏွုပစ္စည်း၏ အာဒေ့,စသည်** ။ ။ ဏွု-ပစ္စည်းသည် ကတ္တုသာဓန၊ ဘဝိဿတိ ဂမာဒိဟိ ဏီဃိဏ်-သုတ်မှ "ဘဝိဿတိ" သဒ္ဒါလိုက်လာသောကြောင့် အနာဂတ်ကာလ ဖြစ်ပါသည်။ အ,ကာရန္တ ပုလ္လိင်၊ ပုရိသာဒိဂိုဏ်း ဖြစ်ပါသည်။

➤ **တု-ပစ္စည်း၏ အာဒေ့,စသည်** ။ ။ တု-ပစ္စည်းသည် ကတ္တုသာဓန၊ ဘဝိဿတိ ဂမာဒိဟိ ဏီဃိဏ်-သုတ်မှ "ဘဝိဿတိ" သဒ္ဒါလိုက်လာသောကြောင့် အနာဂတ်ကာလ ဖြစ်ပါသည်။ ဥကာရန္တ ပုလ္လိင်၊ သတ္ထာဒိဂိုဏ်း ဖြစ်ပါသည်။

၆၅၃။ ဘာဝေ ဝါဝိမှိ စတုတ္ထီ

ဘာဝေ ဝါဝိမှိ စတုတ္ထီဝိဘတ္တိ ဟောတိ ဘဝိဿတိကာလေ။

ပစိဿတေ, ပစနံ ဝါ ပါကော၊ ပါကာယ ဝဇတိ၊ ဘုဉ္ဇိဿတေ, ဘောဇနံ ဝါ ဘောဂေါ၊ ဘောဂါယ ဝဇတိ၊ နစ္စိဿတေ, နစ္စနံ ဝါ နစ္စံ၊ နစ္စာယ ဝဇတိ။

* ဘာဝေ၊ဝါဝိမှိ၊ဘောကိုဟောသည်၊သတိ၊ရှိလတ်သော်၊ဘဝိဿတိ၊အနာဂတ်ကာလ၌၊ စတုတ္ထီ၊စတုတ္ထီဝိဘတ်သည်၊ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * ဘာဝေ၊ဝါဝိမှိ၊သည်၊သတိ၊သော်၊ ဘဝိဿတိကာလေ၊အနာဂတ်ကာလ၌၊စတုတ္ထီဝိဘတ္တိ၊စတုတ္ထီဝိဘတ်သည်၊ဟောတိ၊၏

http://www.dhammadownload.com

* ပစိသာတေ၊ချက်လတ္တံ့။ဝါ၊တစ်နည်းကား။ပစန်၊ချက်လတ္တံ့ခြင်း။ပါကော၊ချက်လတ္တံ့ခြင်း။ပါကာယ၊ချက်လတ္တံ့ခြင်းငှာ။ဝဇတိ၊သွား၏။ * ဘုဥ္စိသာတေ၊စားလတ္တံ့ခြင်း။ဝါ၊တနည်းကား။ဘောဇန်၊စားလတ္တံ့ခြင်း။ဘောဂေါ၊စားလတ္တံ့ခြင်း။ဘောဂါယ၊စားလတ္တံ့ခြင်းငှာ။ဝဇတိ၊သွား၏။ * နစ္စိသာတေ၊က,လတ္တံ့ခြင်း။ဝါ၊ကား။နစ္စနံ၊က,လတ္တံ့ခြင်း။နစ္စံ၊က,လတ္တံ့ခြင်း။နစ္စာယ၊က,လတ္တံ့ခြင်းငှာ။ဝဇတိ၊သွား၏။

> ဘာဝဝါစိမှ + စတုတ္ထီ–ဟု ၂–ပုဒ်ရှိသော ဝိဘတ္တိဝိမိသုတ်

> စာတ်ပစ္စည်းအရာ၌ ဤသုတ်ကို တည်ရခြင်းအကြောင်း ॥ ॥ စတုတ္ထီဝိဘတ်၏ တုံပစ္စည်း အနာဂတ်ကြိယာကို ထွန်းပြခြင်းအနက်အဖြစ်ဖြင့် တူမျှနေသောကြောင့် - ဓာတ်ပစ္စည်းအရာ၌ ဤသုတ်ကို တည်ရခြင်းဖြစ်ပါသည်။

> ဤသုတ် တည်ရကျိုး /ဆိုရကျိုး ॥ ॥ စတုတ္ထီဝိဘတ်၏ သက်ရာအနာဂတ်ကာလကို မှတ်ခြင်းအကျိုးငှာ ဤသုတ်ကို တည်ရပါသည်။/ဆိုရပါသည်။

> ဘာဝ–အရ ॥ ॥ ကာရကတစ်ပါးနှင့် မရောမယှက် သက်သက်သော ဘဝန, လဝန, ပစန,စသော ဓာတ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်း, ရိတ်ခြင်း, ချက်ခြင်း,စသော အနက်တို့ကို ယူရပါမည်။ > ဘာဝဝါစီ–အရ ॥ ॥ ကြိယာကိုဟောလေ့ရှိသော ပါက, ဘောဂ, နစ္စ, စသော သဒ္ဒါတို့ကို ယူရပါမည်။

> စတုတ္ထီဝိဘတ်သက်ပုံအထူး ॥ ॥ သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထီသုတ်ဖြင့် အာချာတ်, ကိတ် ကြိယာ အယှဉ်မှာ သက်ပါသည်။ နမော ယောဂါဒိသွပိစ–သုတ်ဖြင့် ဥပသာရ, နိပါတ် အယှဉ်မှာ သက်သည်။ ဘာဝဝါစိမှိ စတုတ္ထီ–သုတ်ဖြင့် တုမတ္ထသမ္ပဒါန်မှာ သက်သည်။

> သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထီ–သုတ်နှင့် ဤသုတ် အထူး ॥ ॥ သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထီ–သုတ်ဖြင့် ကာလကို မမှတ်မူ၍ အနိပ္ဖန္နသဒ္ဒလိင်နောင် စတုတ္ထီဝိဘတ် သက်ပါသည်။ ဤသုတ်ဖြင့် အနာဂတ်ကာလကိုမှတ်၍ ကြိယာဘောကိုဟောသော သဒ္ဒါနောင် စတုတ္ထီ ဝိဘတ် သက်ပါသည်။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

> ပစိသာတေ–ဖြင့် ပြဆိုအပ်သော အဓိပ္ပါယ် ॥ ॥ ပစိသာတေ–ဖြင့် ပါကာယ–၌ စတုတ္ထီဝိဘတ်သည် အနာဂတ်ကာလ၌ သက်သည်ဟု ပြပါသည်။

> ပစနံ–ဖြင့် ॥ ॥ ပါကာယပုဒ်၌ ဘာဝသာဓန ဖြစ်သည်ဟု ပြပါသည်။

> ဝဇတိ–ဖြင့် ॥ ॥ ပါကာယပုဒ်၌ နောက်ကြိယာကို ငဲ့၍ စတုတ္ထီဝိဘတ်သက်သည်ဟု ပြပါသည်။

> ပစိသာတေ ပစနံ ပါကော–ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ပြရကျိုး ॥ ॥ ပါကာယ ဝဇတိ–၌ ပါကာယ,ဝယ် စတုတ္ထီဝိဘတ်သည် အနာဂတ်ဘောကိုဟောသော ပါက,သဒ္ဒါနောင် သက်သည်၏အဖြစ်ကို သိစေခြင်းအကျိုးငှာ "ပစိသာတေ ပစနံ ပါကော"ဟု ဝိဂ္ဂဟ ပြုရပါသည်။ (ရွှေ–ဂဏ္ဍိ)

http://www.dhammadownload.com

> ပစန်-ဟု အနုသံဝဏ္ဏနာ ပြုရကျိုး ။ ။ ပစိဿတေ-ဟူသော အနာဂတ်ဟော ကြိယာပုဒ်၏ ဘောကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ "ပစန်"ဟု အနု သံ ဝဏ္ဏနာ ပြုရပါသည်။ (ရူ-ဂဏ္ဍိ)

၆၅၄။ ကမ္မနိ ဏော

ကမ္မနိ ဥပပဒေ ဏပစ္စယော ဟောတိ ဘဝိဿတိကာလေ။

နဂရံ ကရိဿတိ နဂရကာရော ဝဇတိ၊ သာလိံ လာဝိဿတိ သာလိလာဝေါ ဝဇတိ၊ ဓညံ ဝပိဿတိ ဓညဝါပေါ ဝဇတိ၊ ဘောဂံ ဒဒိဿတိ ဘောဂဒါယော ဝဇတိ၊ သိန္ဓုံ ပိဝိဿတိ သိန္ဓုပါယော ဝဇတိ။

* ကမ္မနိ၊အနီးကံပုဒ်သည်။သတိ၊ရှိလတ်သော်။ဘဝိဿတိ၊အနာဂတ်ကာလ၌။ ဏော၊ဏပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * ကမ္မနိ ဥပပဒေ၊အနီးကံပုဒ်သည်။သတိ၊ သော်။ဘဝိဿတိ ကာလေ၊အနာဂတ်ကာလ၌။ဏပစ္စယော၊ဏပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊၏

* နဂရံ၊မြို့ကို။ကရိဿတိ၊ငါပြုမည်ကြံစည်၍။နဂရကာရော၊မြို့ပြုလုပ်မည့်သူသည် (မြို့တည်မည့်သူသည်၊ မြို့လက်သမားသည်)။ဝဇတိ၊သွား၏။ * သာလိ၊သလေးစပါးကို လာဝိဿတိ၊ငါရိတ်မည်ကြံစည်၍။သာလိလာဝေါ၊စပါးရိတ်မည့်သူသည်။ဝဇတိ၊သွား၏။ * ဓညံ၊စပါးကို။ဝပိဿတိ၊ငါစိုက်ပျိုးမည်ကြံစည်၍။ဓညဝါပေါ၊ကောက်စိုက် (မျိုးကြဲ) မည့်သူသည်။ဝဇတိ၊သွား၏။ * ဘောဂံ၊စည်းစိမ် ဥစ္စာကို။ဒဒိဿတိ၊ငါပေးမည်ကြံစည်၍။ ဘောဂဒါယော၊စည်းစိမ် ဥစ္စာ ပေးမည့်သူသည်။ဝဇတိ၊သွား၏။ * သိန္ဓုံ၊သိန္ဓုမြစ်ရေကို ပိဝိဿတိ၊ငါသောက်မည်ကြံစည်၍။သိန္ဓုပါယော၊သိန္ဓုမြစ်ရေ သောက်မည့်သူသည်။ ဝဇတိ၊သွား၏။

> ကမ္မနိ+ဏော-ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်

> ဤသုတ်ကို တစ်ဖန်တည်ရကျိုး/ဆိုရကျိုး ။ ။ ပဋ္ဌနဂတိကနည်းကို ပြခြင်း အကျိုးငှာ (ဝါ) ကြိယာယံ ဏွုတဝေါ-သုတ်ကို တားမြစ်ခြင်းအကျိုးငှာ ဆိုရသည်။

> ဤသုတ်က တားမြစ်သော သုတ် = ကြိယာယံ ဏွုတဝေါ-သုတ် ဖြစ်သည်။

> ကမ္မနိ-၌ ကံ-အရ ။ ။ ဤသုတ်ဖြင့်သက်သော ဏပစ္စည်းသည် ကံကို မဟော ဘဲ ကတ္တားကိုသာ ဟောသောကြောင့် "အဝုတ္တကံ"ကို ယူရပါမည်။

> ကမ္မနိ ဥပပဒေ-အရ ။ ။ နဂရံ, သာလိံ, ဓညံ, ဘောဂံ, သိန္ဓုံ,သဒ္ဒါတို့ကို ယူရမည်။

> ဏပစ္စည်းကို တစ်ဖန်ဆိုရကျိုး ။ ။ ဏပစ္စည်းသည် ကံပုဒ်အနီးရှိရခြင်း, အနာ ဂတ် ကာလဖြစ်ခြင်း ဤအင်္ဂါနှစ်ပါးရှိမှ သက်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်အထူးကို ပြခြင်း အကျိုးငှာ တစ်ဖန်ဆိုရပါသည်။

> ဏပစ္စည်း ၂-မျိုး အထူး ။ ။ ဓာတုယာ ကမ္မာဒိမှိ ဏော-သုတ်ဖြင့် ကြိယာကို

http://www.dhammadownload.com

မင်္ဂမှု၌ ကာလသုံးပါး၌ ဏပစ္စည်းသက်ပါသည်။ ကမ္မနိ ဏော-သုတ်ဖြင့် နောက်ကြိယာကို ငဲ့၍ အနာဂတ်ကာလ၌သာ ဏပစ္စည်းသက်ပါသည်။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

➢ **ဏပစ္စည်း၏ သက်ရာ သာဓန,စသည်** ။ ။ ဏ-ပစ္စည်းသည် ကတ္တုသာဓန၊ အနာဂတ်ကာလ၊ အကာရန္တ၊ ပုလ္လိင်၊ ပုရိသာဒိဂိုဏ်း ဖြစ်ပါသည်။

၆၅၅။ သေသေ သံ ဿု မာနာနာ

သေသ ဣစ္စေတသ္မိ အတ္ထေ သံ ဿု မာန အာန ဣစ္စေတေ ပစ္စယာ ဟောန္တိ ဘဝိဿတိကာလေ ကမ္မူပပဒေ။

ကမ္မံ ကရိဿတိ ကမ္မံ ကရိဿံ၊ ဝေ ကမ္မံ ကရောန္တော၊ ကမ္မံ ကုရုမာနော၊ ကမ္မံ ကရာနော ဝဇတိ၊ ဘောဇနံ ဘုဉ္ဇိဿတိ ဘောဇနံ ဘုဉ္ဇိဿံ၊ ဝေ ဘောဇနံ ဘုဉ္ဇန္တော၊ ဘောဇနံ ဘုဉ္ဇမာနော၊ ဘောဇနံ ဘုဉ္ဇာနော ဝဇတိ၊ ခါဒနံ ခါဒိဿတိ ခါဒနံ ခါဒိဿံ၊ ဝေ ခါဒနံ ခါဒန္တော၊ ခါဒနံ ခါဒမာနော၊ ခါဒနံ ခါဒါနော ဝဇတိ၊ မဂ္ဂံ စရိဿတိ မဂ္ဂံ စရိဿံ။ ဝေ မဂ္ဂံ စရန္တော၊ မဂ္ဂံ စရမာနော၊ မဂ္ဂံ စရာနော ဝဇတိ။ ဘိက္ခံ ဘိက္ခိဿတိ၊ ဘိက္ခံ ဘိက္ခိဿံ။ ဝေ ဘိက္ခံ ဘိက္ခန္တော၊ ဘိက္ခံ ဘိက္ခမာနော၊ ဘိက္ခံ ဘိက္ခာနော ဝဇတိ။

(ကစ္စည်း-အရေ) ✱ ကမ္မနိ၊အနီးကံပုဒ်သည်။သတိ၊ရှိလတ်သော်။သေသေ၊တစ်ပိုင်းတစ်စိတ်သာ, ပြုမိ၍ အကြွင်းအကျန်ရှိသေးသော အနက်၌။ ဘဝိဿတိ၊ အနာဂတ်ကာလ၌၊သံဿုမာနာနာ၊သံပစ္စည်း, ဿုပစ္စည်း, မာနပစ္စည်း, အာနပစ္စည်းတို့သည်၊ဟောန္တိဖြစ်ကုန်၏။ (ရူ-အရေ) ကမ္မသို့၊ကံပုဒ်ဟူသော၊ဥပပဒေ၊အနီးပုဒ်သည်၊သတိ၊ရှိလတ်သော်။သေသေ၊မပြီးသေးသော အနက်၌၊ဘဝိဿတိ၊အနာဂတ်ကာလကို၊ဂမျမာနေ၊သိအပ်သော်။သံဿုမာနာနာ၊သံပစ္စည်း, ဿုပစ္စည်း, မာနပစ္စည်း, အာနပစ္စည်းတို့သည်။ (တစ်နည်း) သဿုမာနာနာ၊သဿုပစ္စည်း, မာနပစ္စည်း, အာနပစ္စည်းတို့သည်၊ဟောန္တိ။

(ဝုတ္တိအနက်) ✱ ကမ္မူပပဒေ၊အနီးကံပုဒ်သည်၊သတိ၊သော်။သေသ ဣစ္စေတသ္မိ အတ္ထေ၊ အကြွင်းအကျန်ရှိသေးသည်ဟု ဆိုအပ်သော အနက်၌။ ဘဝိဿတိကာလေ၊ အနာဂတ် ကာလ၌၊သံ ဿု မာန အာန ဣစ္စေတေ ပစ္စယာ၊သံပစ္စည်း, ဿုပစ္စည်း, မာနပစ္စည်း, အာနပစ္စည်းတို့သည်၊ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

✱ ကမ္မံ၊အမှု (အလုပ်)ကို၊ကရိဿတိ၊ငါပြုမည်ကြံစည်၍၊ကမ္မံ၊အမှုကို၊ကရိဿံ၊ပြုဆဲသောသူသည်၊ဝဇတိ၊သွား၏။ဝေ၊ဤအတူ၊ကမ္မံ၊ကို၊ကရောန္တော၊ပြုဆဲသောသူသည်၊ကမ္မံ၊ကို၊ကုရုမာနော၊ပြုဆဲသောသူသည်၊ကမ္မံ၊ကို၊ကရာနော၊ပြုဆဲသောသူသည်၊ဝဇတိ၊သွား၏။ ✱ ဘောဇနံ၊စားဖွယ်ကို၊ဘုဉ္ဇိဿတိ၊ငါစားမည်ကြံ၍၊ဘောဇနံ၊စားဖွယ်ကို၊ဘုဉ္ဇိဿံ၊စားဆဲသောသူသည်၊ဝေ၊ဤအတူ၊ဘောဇနံ၊ကို၊ဘုဉ္ဇန္တော၊စားဆဲသောသူသည်။

http://www.dhammadownload.com

ဘောဇနံ၊ကို။ဘုဉ္ဇမာနော၊စားဆဲသောသူသည်။ဘောဇနံ၊ကို။ဘုဉ္ဇာနော၊စားဆဲသောသူသည်။ဝဇတိ၊သွား၏။ * ခါဒနံ၊ခဲဖွယ်ကို။ခါဒိဿတိ၊ငါ ခဲစားမည်ကြံစည်၍။ခါဒိဿံ၊ခဲစားသောသူသည်။ဝဇတိ၊သွား၏။ဝေ၊ဤ၏အတူ။ခါဒနံ၊ကို။ခါဒန္တော၊ခဲစားသောသူသည်။ခါဒနံ၊ကို။ခါဒမာနော၊ခဲစားသောသူသည်၊ဝဇတိ၊သွား၏။ခါဒနံ၊ကို။ခါဒါနော၊ခဲစားသောသူသည်။ဝဇတိ၊သွား၏။ * မဂ္ဂံ၊ခရီးကို။(လမ်းကို)။စရိဿတိ၊ငါသွားမည် ကြံစည်၍၊မဂ္ဂံ၊ကို။စရိဿံ၊သွားဆဲသောသူသည်။ဝဇတိ၊သွား၏။ဝေ၊ဤ၏အတူ။မဂ္ဂံ၊ကို။စရန္တော၊သွားဆဲသောသူသည်။မဂ္ဂံ၊ကို။စရမာနော၊သွားဆဲသောသူသည်။မဂ္ဂံ၊ကို။စရာနော၊သွားဆဲသောသူသည်။ဝဇတိ၊သွား၏။ * ဘိက္ခံ၊ဆွမ်းကို။ဘိက္ခိဿတိ၊ငါ တောင်းစားမည် ကြံစည်၍။ဘိက္ခံ၊ကို။ဘိက္ခိဿံ၊တောင်းစားဆဲသောသူသည်။ဝေ၊ဤ၏အတူ။ဘိက္ခံ၊ကို။ဘိက္ခန္တော၊တောင်းစားဆဲသောသူသည်။ဘိက္ခံ၊ကို။ဘိက္ခမာနော၊တောင်းစားဆဲသောသူသည်။ဘိက္ခံ၊ကို။ဘိက္ခာနော၊တောင်းစားဆဲသောသူသည်။ဝဇတိ၊သွား၏။

➤ သေသေ+ဿန္တုမာနာနာ–ဟု ၂–ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်

➤ ပစ္စယအရှစ် ॥ ॥ ဿံပစ္စည်း, န္တုပစ္စည်း, မာနပစ္စည်း, အာနပစ္စည်း-ဟု (၄) ပစ္စည်း။ (တစ်နည်း) ဿန္တုပစ္စည်း, မာနပစ္စည်း, အာနပစ္စည်း-ဟု (၃) ပစ္စည်း။

➤ ဤသုတ်ဖြင့် သက်သော ပစ္စည်းကို ၃–ပါးဆိုလျှင် သင့်/မသင့်

ဘဝိဿတိ ဂမာဒီဟိ ဏီဃိဏ်-သုတ်၌ ဘဝိဿတိ-ဟု ဆိုသောကြောင့် (၃)ပါး ဆိုလျှင် သင့်ပါသည်။

➤ သေသ–အရ ॥ ॥ အနာဂတ်ကာလကို ယူရပါမည်။ (တစ်နည်း) တစ်ပိုင်း, တစ်စိတ်သာ ပြုရသေး၍ ပြီးဆုံးခြင်းသို့ မရောက်သေးသော ပစ္စုပ္ပန်ကာလ (ဝါ) ကြိယာ သာမညအနက်ကို ယူရပါမည်။

➤ သေသအဓိပါယ်–အရ ॥ ॥ ဝတ္တမာန်ကာလ, အတိတ်ကာလတို့ကို ယူရပါမည်။ (တစ်နည်း) ကြိယာယံ ဏွုတဝေါ ကမ္မနိ ဏော-သုတ်တို့၏ အစီအရင်ကို ယူရပါမည်။

➤ သေသေ–ဟု ထည့်ဆိုရခြင်းအကြောင်း ॥ ॥ ဘဝိဿတိ ဂမာဒီဟိ ဏီဃိဏ်-သုတ်မှ လိုက်လာသော ဘဝိဿတိ,သဒ္ဒါသည် ဆဒါဒီဟိ တဗြဏ်,စသော နောက်သုတ်များသို့ မလိုက်စေလိုသောကြောင့် "သေသေ" ဟု ထည့်ဆိုရပါသည်။

➤ ကမ္မံ ကရိဿံ ဝဇတိ–၌ ကမ္မ–နှင့် ကရိဿံ–ကို သမာသ် မစပ်ရခြင်းအကြောင်း

ကရိဿံပုဒ်သည် ကမ္မံပုဒ်အပြင် ဝဇတိ-ဟူသော ပုဒ်တစ်ပါးကို ငဲ့နေသောကြောင့် ကမ္မံ ကရိဿံ ဝဇတိ-၌ ကမ္မ-နှင့် ကရိဿံ-ကို သမာသ် မစပ်ရပါ။

➤ မာန–ပစ္စည်း သက်ပုံအထူး ॥ ॥ ဝတ္တမာနေ မာနန္တာ-သုတ်ဖြင့် နောက်ကြိယာကို မငဲ့မူ၍ မာန-ပစ္စည်း သက်ပါသည်။ ဤသုတ်ဖြင့် နောက်ကြိယာကို ငဲ့၍ မာနပစ္စည်း သက်ပါသည်။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

➢ **သန္တုပစ္စည်း၏ သက်ရာ သာဓနံ,စသည်** ။ ။ သန္တု-ပစ္စည်းသည် ကတ္တုသာဓန၊ အနာဂတ်ကာလ၊ ဂုဏာဝါဒိဂိုဏ်း, နဒါဒိဂိုဏ်း၊ ဥ, ဤကာရန္တ၊ လိင်သုံးပါး။

➢ **မာန, အာနပစ္စည်း၏ သက်ရာ သာဓနံ,စသည်** ။ ။ မာန, အာနပစ္စည်းသည် ကတ္တုသာဓန၊ အနာဂတ်ကာလ၊ ပု, စိတ်, ကညာဒိဂိုဏ်း၊ အ, အာကာရန္တ၊ လိင်သုံးပါး

➢ **ဤသုတ်ဝါ ပစ္စည်းတို့၏ သက်ရာ သာဓန-နှင့် ကာလ** ။ ။ သန္တု, မာန, အာန ပစ္စည်းတို့သည် ကိတ်အမည်ရှိသောကြောင့် ကတ္တရိ ကိတ်-သုတ်ကိုထောက်၍ ကတ္တု သာဓန ဖြစ်ပါသည်။ ဘဝိဿတိ ဂမာဒီဟိ ဏီဃိဏ်-သုတ်မှ ဘဝိဿတိ,သဒ္ဒါ လိုက် လာသောကြောင့် (ဝါ) ရင်းသုတ်ကို ထောက်၍ အနာဂတ်ကာလ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **အနာဂတ်ကာလ၌ သက်သောသုတ်နှင့် ပစ္စည်းများ** ။ ။ ဘဝိဿတိ ဂမာဒီဟိ ဏီဃိဏ်-သုတ်ဖြင့် ဏီ, ဃိဏ်ပစ္စည်း၊ ကြိယာယံ ဏွုတဝေါ-သုတ်ဖြင့် ဏွု, တုပစ္စည်း၊ ကမ္မနိ ဏော-သုတ်ဖြင့် ဏပစ္စည်း၊ သေသေ သံ န္တု မာနာနာ-သုတ်ဖြင့် သံပစ္စည်း, န္တုပစ္စည်း, မာနပစ္စည်း, အာနပစ္စည်း-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

၆၅၆။ ဆာဒိတော တတြဏ်

ဆာဒ စိတိ သု နီ ဝိဒ ပဒ တနု ယတ အဒ မဒ ယုဇ ဝတု မိဒ မာ ပု ကလ ဝရ ဝေပု ဂုပ ဒါ ဣစ္စေဝမာဒီဟိ ဓာတူဟိ တ တြဏ် ဣစ္စေတေ ပစ္စယာ ဟောန္တိ ယထာသမ္ဘဝံ။

အာတပံ ဆာဒေတီတိ ဆတ္တံ၊ ဆတြံ။ အာရမ္မဏံ စိန္တေတီတိ စိတ္တံ၊ စိတြံ၊ စိန္တေန္တိ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာ ဧတေနာတိ ဝါ စိတ္တံ၊ စိတြံ။ အတ္တေ အဘိသဝေတီတိ သုတ္တံ၊ သုတြံ၊ အတ္တေ သူစေတီတိ ဝါ သုတ္တံ၊ သုတြံ။ သတ္တေ နေတီတိ နေတ္တံ၊ နေတြံ။ သတ္တေ ဣစ္ဆိတဋ္ဌာနံ နေန္တိ ဧတေနာတိ ဝါ နေတ္တံ၊ နေတြံ။ ပကာရေန ဝိဒတီတိ ပဝိတ္တံ၊ ပဝိတြံ။ ဝိဝိဓေန အာကာရေန မဂ္ဂံ ပါပံ ပုနာတိ သောဓေတီတိ ပဝိတ္တံ၊ ပဝိတြံ။ သုစိဘာဝံ ဝါ ပါပုဏာတီတိ ပဝိတ္တံ၊ ပဝိတြံ။ ပဒတိ ပါပုဏာတီတိ ပတ္တော၊ ပတြော။ အာဟာရာ ပတန္တိ ဧတ္ထ ဘာဇနေတိ ပတ္တံ၊ ပတြံ။ ပဒတိ ပဝတ္တတီတိ ဝါ ပတ္တံ၊ ပတြံ။ တနောတိ ဝိတ္ထာရေတီတိ တန္တံ၊ တန္တြံ။ တနီတဗ္ဗံ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗန္တိ ဝါ တန္တံ၊ တန္တြံ။ယတတီတိ ယတ္တံ၊ ယတြံ။ယတတိ ဝီရိယံ ကရောတိ ဧတေနာတိ ဝါ ယတ္တံ၊ ယတြံ။ ယတနံ ဝါ ယတ္တံ၊ ယတြံ။ သုခ ဒုက္ခံ အဒတိ ဘက္ခတီတိ အတ္တာ၊ အတြာ။ မဒတီတိ မတ္တံ၊ မတြံ။ ဝတ္ထုံ ယုဇ္ဇန္တိ ဧတေနာတိ ယောတ္တံ၊ ယောတြံ။ ဝတ္တတီတိ ဝတ္တံ၊ ဝတြံ။ မိဒတိ သိနေဟံ ကရောတီတိ မိတ္တံ၊ မိတြံ။ မိဒတိ သိနေဟတိ တောယာတိ မေတ္တာ၊ မေတြာ။ ပရိသမန္တတော

http://www.dhammadownload.com

သဗ္ဗာကာရေန မိနန္တိ တောယာတိ မတ္တာ၊ မတြော။ မာနနံ ဝါ မတ္တံ၊ မတြံ။ အတ္တနော ကုလံ ပုနာတိ သောဓေတီတိ ပုတ္တော၊ ပုတြော။ ကလိတဗ္ဗံ သင်္ချာတဗ္ဗန္တိ ကာလတ္တံ၊ ကာလတြံ။ သံ သုဋ္ဌု ဝါရေတိ ဓေတေနာတိ ဝရတ္တံ၊ ဝရတြံ။ ဝေပတိ ကမ္ပတီတိ ဝေတ္တံ၊ ဝေတြံ။ ဂေါပိတဗ္ဗံ ရက္ခိတဗ္ဗန္တိ ဂုတ္တံ၊ ဂုတြံ။ ဂေါတ္တံ၊ ဂေါတြံ။ ဒါတိ အဝခဏ္ဍတိ ဓေတေနာတိ ဒါတ္တံ၊ ဒါတြံ။ ဣစ္စေဝမာဒိ။

* ဆဒါဒီဟိ၊ဆဒ, အစရှိသော ဓာတ်တို့မှ။ (ဝါ) ဆဒ, စိတိ, သု, နီ, ဝိဒ, ပဒ, တန, ယတ, အဒ, မဒ, ယုဇ, ဝတု, မိဒ, မာ, ပု, ကလ, ဝရ, ဝေပု, ဂုပ, ဒါ, အစရှိသော ဓာတ်တို့မှ။ပရေနောက်၌။တ တြဏ်၊တ,ပစ္စည်း တြဏ်ပစ္စည်းတို့သည်။ယထာသမ္ဘဝံ၊ဖြစ်သင့်သည်အားလျော်စွာ။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

* ဆဒ စိတိ သု နီ ဝိဒ ပဒ တနု ယတ အဒ မဒ ယုဇ ဝတု မိဒ မာ ပု ကလ ဝရ ဝေပု ဂုပ ဒါ ဣစ္စေဝမာဒီဟိ၊ဆဒ, စိတိ, သု, နီ, ဝိဒ, ပဒ, တန, ယတ, အဒ, မဒ, ယုဇ, ဝတု, မိဒ, မာ, ပု, ကလ, ဝရ, ဝေပု, ဂုပ, ဒါ, ဤသို့ အစရှိကုန်သော။ဓာတူဟိ၊ဓာတ်တို့မှ။ပရေ၌။တ တြဏ် ဣစ္စေတေ ပစ္စယာ၊တ,ပစ္စည်း တြဏ်ပစ္စည်းတို့သည်။ယထာသမ္ဘဝံ၊ဖြစ်သင့်သည်အားလျော်စွာ။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

* အာတပံ၊နေပူကို။ဆာဒေတိ၊တားမြစ်တတ်၏။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။ဆတ္တံ၊ဆတြံ၊ထီး မည်၏။ * အာရမ္မဏံ၊အာရုံကို။စိန္တေတိ၊သိတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။စိတ္တံ၊စိတြံ၊စိတ် မည်၏။ ဝါ၊တစ်နည်းကား။ဓေတေန၊ဤသဘောဖြင့်။သမ္ပယုတ္တဓမ္မာ၊သမ္ပယုတ်တရားတို့သည်။စိန္တေန္တိ၊သိကြကုန်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။စိတ္တံ၊စိတြံ၊စိတ် မည်၏။ * အတ္တော၊အနက်တို့ကို။အဘိသံဝေတိ၊ယိုစီးစေတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။သုတ္တံ၊သုတြံ၊သုတ် မည်၏။ ဝါ၊တစ်နည်းကား။အတ္တော၊အနက်တို့ကို။သုစေတိ၊ပြတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။သုတ္တံ၊သုတြံ၊သုတ် မည်၏။ * သတ္တေ၊သတ္တဝါတို့ကို။နေတိ၊ဆောင်ပို့တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။နေတ္တံ၊နေတြံ၊မျက်စေ့မည်၏။ ဝါ၊တနည်းကား။ဓေတေန၊ဤအရာဖြင့်။သတ္တာနံ၊သတ္တဝါတို့အား။ဣစ္ဆိတဋ္ဌာနံ၊လိုရာအရပ်သို့။နေတိ၊ဆောင်ပို့တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။နေတ္တံ၊နေတြံ၊မျက်စေ့မည်၏။ * ပကာရေန၊အပြားအားဖြင့်။ဝိဒတိ၊သိတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ပဝိတ္တံ၊ပဝိတြံ၊မည်၏။ * ဝိဝိဓေန၊အထူးထူးသော။အာကာရေန၊အခြင်းအရာအားဖြင့်။မင်္ဂ ပါပံ၊မကောင်းမှုကို။ပုနာတိ သောဓေတိ၊သုတ်သင်တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ပဝိတ္တံ၊ပဝိတြံ၊ကောင်းမှုမည်၏။ ဝါ၊တနည်းကား။သုစိဘာဝံ၊စင်ကြယ်သည်၏အဖြစ်သို့။ပါပုဏာတိ၊ရောက်တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ပဝိတ္တံ၊ပဝိတြံ၊ဖြူစင်ကောင်းမြတ်သော အရာမည်၏။*ပဒတိ ပါပုဏာတိ၊ရဟာန်းအဖြစ်သို့ ရောက်တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ပတ္တော၊ပတြော၊သပိတ်မည်၏။ဝါ၊တနည်းကား။ဓေတ္ထ၊ဤ၌စားခွက်၌။ အာဟာရာ၊စားသောက်ဖွယ်တို့သည်။ ပတန္တိ၊ကျရောက်ကြကုန်၏။

http://www.dhammadownload.com

ဣတိ၊ကြောင့်။ပဏ္ဏုံ၊ပတြုံ၊ခွက် မည်၏။ ဝါ၊တနည်းကား၊ပဒတိ ပဝတ္တတိ၊ဖြစ်တတ်၏။ ဣတိ၊ကြောင့်။ပဏ္ဏုံ၊ပတြုံ၊သစ်ရွက် မည်၏။ * တနောတိ ဝိတ္ထာရေတိ၊ချဲ့တတ်၏။ဣတိ၊ ကြောင့်။တန္တုံ၊တန္တြုံ၊ရက်ကန်းမည်၏။ ဝါ၊တနည်းကား၊တနုတဗ္ဗံ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ၊ချဲ့အပ်၏။ ဣတိ၊ကြောင့်။တန္တုံ၊တန္တြုံ၊ရက်ကန်း မည်၏။ * ယတတိ၊အားထုတ်တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ ယတ္တုံ၊ယတြုံ၊မည်၏။ ဝါ၊တနည်းကား၊ဧတေန၊ဤတရားဖြင့်။ယတတိ ဝီရိယံ ကရောတိ၊ လုံ့လကို ပြုတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ယတ္တုံ၊ယတြုံ၊မည်၏။ ဝါ၊တနည်းကား၊ယတနံ၊အား ထုတ်ခြင်း။ယတ္တုံ၊ယတြုံ၊အားထုတ်ခြင်း။ * သုခဒုက္ခံ၊ချမ်းသာ, ဆင်းရဲကို။အဒတိ ဘက္ခတိ စားတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။အတ္တုံ၊အတြုံ၊ကိုယ်မည်၏။ * မဒတိ၊ယစ်မူးမေ့လျော့တတ်၏ ဣတိ၊ကြောင့်။မတ္တုံ၊မတြုံ၊မည်၏။ * ဧတေန၊ဤအရာဖြင့်။ဝတ္တုံ၊တစ်စုံတစ်ခုသောအရာ ကို။ယုဇ္ဇန္တိ၊ဖွဲ့ချည်ကြကုန်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ယောတ္တုံ၊ယောတြုံ၊ကြိုးမည်၏။ * ဝတ္တတိ၊ လိမ့်သွားတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဝတ္တုံ၊ဝတြုံ၊အလုံး (ဂေါလီလုံး, ဘောလုံး) မည်၏။ * မိဒတိ သိနေဟံ ကရောတိ၊ချစ်ခင်မှုကို ပြုတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။မိတ္တုံ၊မိတြုံ၊မိတ်ဆွေ (ခင်ပွန်း) မည်၏။ * ဧတာယ၊ဤတရားဖြင့်။မိဒတိ သိနေဟတိ၊ချစ်ခင်တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ မိတ္တာ၊မိတြာ၊မေတ္တာမည်၏။ * ဧတာယ၊ဤတရားဖြင့်။ပရိသမန္တတော၊ထက်ဝန်းကျင်မှ။ သဗ္ဗာကာရေန၊ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။မိနန္တိ၊နှိုင်းချိန်ကြကုန်၏။ဣတိ၊ ကြောင့်။မတ္တာ၊မတြာ၊အတိုင်းအရှည် (ကိုက်, ပေတံ) မည်၏။ ဝါ၊တနည်းကား၊မာနနံ၊ နှိုင်းချိန်ခြင်း။မတ္တုံ၊မတြုံ၊နှိုင်းချိန်ခြင်း။ * အတ္တနော၊မိမိ၏။ကုလံ၊အမျိုးကို။ပုနာတိ သောဓေတိ၊သုတ်သင်တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ပုတ္တော၊ပုတြော၊သားမည်၏။ * ကလိတဗ္ဗံ သင်္ချာတဗ္ဗံ၊ရေတွက်အပ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ကလတ္တုံ၊ကလတြုံ၊မယားမည်၏။ * ဧတေန၊ ဤအရာဝတ္ထုဖြင့်။သံ သုဋ္ဌု၊ကောင်းစွာ။ဝါရေတိ၊တားမြစ်တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဝရတ္တုံ၊ ဝရတြုံ၊သားရေလွန် မည်၏။ * ဝေပတိ ကမ္ပတိ၊တုန်လှုပ်တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဝေတ္တုံ၊ ဝေတြုံ၊ကြိမ်နွယ် မည်၏။ * ရက္ခိတဗ္ဗံ၊စောင့်ရှောက်အပ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဂုတ္တုံ၊ ဂုတြုံ၊ ဂေါတ္တုံ၊ ဂေါတြုံ၊အနွယ်မည်၏။ * ဧတေန၊ဤအရာဖြင့်။ဒါတိ အဝခဏ္ဍတိ၊ရိတ်ဖြတ် တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဒတ္တုံ၊ဒတြုံ၊တံစဉ်မည်၏။ဣစ္စေဝမာဒိ၊ဤသို့ အစရှိသည်တို့တည်း

> ဆဒါဒိတိ+တတြဏ်–ဟူ ၂–ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်

> အာဒိ–အရ ။ ။ စိတိ, သု, နီ, ဝိဒ, ပဒ, တန, ယတ, အဒ, မဒ, ယုဇ, ဝတု, မိဒ, မာ, ပု, ကလ, ဝရ, ဝေပု, ဂုပ, ဒါ,စသည်တို့ကို ယူရပါမည်။

> နိမိတ်–အရ/ တ, တြဏ်ပစ္စည်းသက်ရမည့်ဓာတ် ။ ။ ဆဒ, စိတိ, သု, နီ, ဝိဒ, ပဒ, တန, ယတ, အဒ, မဒ, ယုဇ, ဝတု, မိဒ, မာ, ပု, ကလ, ဝရ, ဝေပု, ဂုပ, ဒါ, စသည် တို့ဖြစ်ပါသည်။

> တ,ပစ္စည်းကို တစ်ပန်ဆိုရကျိုး ။ ။ ဥဏာဒ်သုတ်ဖြင့်လည်း တ,ပစ္စည်းသက်၍

http://www.dhammadownload.com

ပြီးနိုင်သေး၏ဟု ပြခြင်းအကျိုးငှာ တ,ပစ္စည်းကို တစ်ဖန်ဆိုရပါသည်။

➤ **ဩဏ်-ဟု ဏ,အနုဗန်နှင်တကွ ဆိုရကျိုး** ။ ။ ယောဩံ, ဝေါဩံ,စသော ပြယုဂ် တို့၌ အသံယောဂဓာတ်၏ အစိတ်သရကို ဝုဒ္ဓိပြုရခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

➤ **ဆဩံ, စိဩံ-တို့၌ ဝုဒ္ဓိ အပြုကို တားမြစ်သောသုတ်- ယဍာဒိနံ ဝါ-သုတ်**။

➤ **ဆဩံ, စိဩံ စသည်တို့၌ ဝုဒ္ဓိ မပြုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ဆဒ, စိတိ,စသော ဓာတ်များသည် ယဍာဒိဂိုဏ်းဖြစ်သောကြောင့် ဝုဒ္ဓိ မပြုရပါ။

➤ **ယောဇ္ဇံ, ယောဩံ-တို့၌ ဓာတွန် ဇ-ကို ချေရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ယုဇဓာတ် သည် ဘုဇာဒိဂိုဏ်းဖြစ်သောကြောင့် ဓာတွန် ဇ-ကို ချေရပါသည်။

➤ **တ, ဩဏ်ပစ္စည်းတို့၏ သာဓန,စသည်** ။ ။ ကတ္တု, ကမ္မ, ကရဏ, အဓိကရဏ သာဓန၊ အနာမဋ္ဌကာလ၊အဘ,အာကာရန္တ၊ ပု, စိတ်, ကညာဒိဂိုဏ်း၊ လိင်သုံးပါး။

၆၅၇။ ဝဓါဒိဟိ ဏိတ္တော ဂဏော

ဝဒ စရ ဝရ ဣစ္စေဝမာဒီဟိ ဓာတူဟိ ဏိတ္တပစ္စယော ဟောတိ ဂဏာတ္တော။
ဝါဒိတာနံ ဂဏော ဝါဒိတ္တံ၊ ဓဝံ စာရိတ္တံ၊ ဝါရိတ္တံ၊ ဣစ္စေဝမာဒိ။

* ဝဓါဒီဟိ၊ဝဒ; စရ, ဝရ, အစရှိသော ဓာတ်တို့မှ။ပရေနောက်၌။ဂဏော၊အပေါင်းများ လတ်, ဓာတ်ဟောအနက်ကို။ဂမျမာနေ၊သိအပ်သည်ရှိသော်။ဏိတ္တော၊ဏိတ္တပစ္စည်းသည် ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * ဝဒ စရ ဝရ ဣစ္စေဝမာဒီဟိ၊ဝဒ, စရ, ဝရ, ဤသို့ အစရှိကုန်သော ဓာတူဟိ၊ဓာတ်တို့မှ။ပရေ၌။ဂဏတ္တော၊အပေါင်းများလတ်, ဓာတ်ဟောအနက်ကို။ဂမျ မာနေ၊သော်။ဏိတ္တပစ္စယော၊ဏိတ္တ ပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

ဝါဒိတာနံ၊မြည်တတ်, မြည်စေအပ်, တီးမှုတ်အပ်ကုန်သော တူရိယာမျိုးတို့၏။ဂဏော၊ အပေါင်း။ဝါဒိတ္တံ၊တူရိယာမျိုး။ဓဝံ၊ဤအတူ။စာရိတ္တံ၊ဝွါသိတိ ခန္ဓကာ၌လာသော သီလမျိုး။ ဝါရိတ္တံ၊ဥဘတောဝိဘင်း၌လာသော သီလမျိုး။ဣစ္စေဝမာဒိ၊ဤသို့ အစရှိသည်တို့တည်း။

➤ **ဝဒါဒီဟိ+ဏိတ္တော+ဂဏော-ဟု ၃-ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်**

➤ **ဂဏ အဓိပ္ပါယ်** ။ ။ အမျိုးဇာတ်ချင်းတူသော အရာဝတ္ထုတို့၏ အပေါင်းကို "ဂဏ" ဟု ဆိုပါသည်။

➤ **ဝဓါဒိဟိ-၌ အာဒိ-အရ** ။ ။ စရ, ဝရဓာတ်တို့ကို ယူရပါမည်။

➤ **စာရိတ္တနှင့် ဝါရိတ္တ အထူး** ။ ။ သိက္ခာပုဒ်၌ ဖြည့်ကျင့်မှုကို ပြုလေ့ရှိသူတို့၏ အဖြစ်ဖြင့် ကျင့်ခြင်းသည် စာရိတ္တ၊ သိက္ခာပုဒ်၌ မြစ်အပ်သော အကျင့်ကို စောင့်ခြင်း သည် ဝါရိတ္တ၊ ဤသို့ ထူးပါသည်။

➤ **ဏိတ္တ-ပစ္စည်း၏ သာဓန,စသည်** ။ ။ ဏိတ္တ-ပစ္စည်းသည် ကတ္တု, ကမ္မ, ကရဏ, အဓိကရဏသာဓန၊ အနာမဋ္ဌကာလ၊ အကာရန္တ၊ နပုလ္လိင်၊ စိတ္တာဒိဂိုဏ်း ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

၆၅၈။ မိဒါဒိတော တ္တိ တိယော

မိဒ ပဒ ရနွ တနု ဓာ ဣစ္စေဝမာဒီဟိ ဓာတူဟိ တ္တိ တိ ဣစ္စေတေ ပစ္စယာ ဟောန္တိ။ ။ မိဒတိ သိနေဟတီတိ မေတ္တိ၊ ပဒတိ ဂစ္ဆတီတိ ပတ္တိ၊ ရနွတိ ဇွောတတိ ရတ္တိ၊ တနောတိ ဝိတ္ထာရေတီတိ တန္တိ၊ အတ္တနော ကုလံ တနောတိ ဝိတ္ထာရေတီတိ ဝါ တန္တိ၊ ပရေသံ ဣတ္ထိနံ ပုတ္တံ ဓာရေတီတိ ဓာတိ၊ ဒီရံ ဓာရေတီတိ ဝါ ဓာတိ၊ အတ္တနော သဘာဝံ ဓာရေတီတိ ဝါ ဓာတိ၊ ဣစ္စေဝမာဒိ။

* မိဒါဒီဟိ၊မိဒ, ပဒ, ရနွ, တနု, ဓာ, အစရှိသော ဓာတ်တို့မှ။ပရေနောက်၌။တ္တိ တိယော၊တ္တိပစ္စည်း, တိပစ္စည်းတို့သည်။ဟောန္တိ၊ကုန်၏။ ။ * မိဒ ပဒ ရနွ တနု ဓာ ဣစ္စေဝမာဒီဟိ၊မိဒ, ပဒ, ရနွ, တနု, ဓာ, ဤသို့အစရှိကုန်သော။ဓာတူဟိ၊ဓာတ်တို့မှ။ ပရေနောက်၌။တ္တိ တိ ဣစ္စေတေ ပစ္စယာ၊တ္တိပစ္စည်း, တိပစ္စည်းတို့သည်။ဟောန္တိ၊ကုန်၏။

မိဒတိ သိနေဟတိ၊ချစ်ခင်တတ်၏။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။မေတ္တိ၊မေတ္တာ မည်၏။ * ပဒတိ ဂစ္ဆတိ၊သွားတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ပတ္တိ၊ခြေသည် (သူရဲ) မည်၏။ * ဇွောတ၊ ဤကာလ(အချိန်)၌။ရနွတိ၊တပ်တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ရတ္တိ၊ညဉ့်မည်၏။ * တနောတိ ဝိတ္ထာရေတိ၊ချဲ့တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။တန္တိ၊အစဉ်မည်၏။ ဝါ၊တနည်းကား။အတ္တနော၊ မိမိ၏။ကုလံ၊အမျိုးကို။တနောတိ ဝိတ္ထာရေတိ၊ချဲ့တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။တန္တိ၊အစဉ်မည် ၏။ * ပရေသံ၊တစ်ပါးကုန်သော။ဣတ္ထိနံ၊မိန်းမတို့၏။ပုတ္တံ၊သားသမီးကို။ဓာရေတိ၊ချိုပိုး ရွက်ဆောင်တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဓာတိ၊နို့ထိန်း (အားယားမ) မည်၏။ ဝါ၊တနည်းကား ဒီရံ၊နို့ရည်ကို။ဓာရေတိ၊တိုက်ကျွေးရွက်ဆောင်တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဓာတိ၊နို့ထိန်း မည် ၏။ ဝါ၊တနည်းကား။အတ္တနော၊မိမိ၏။သဘာဝံ၊သဘောကို။ဓာရေတိ၊မပျက်ကွက်အောင် ဆောင်ရွက်တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဓာတိ၊နို့ထိန်းမည်၏။

➤ မိဒါဒီဟိ+တ္တိ တိယော-ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်

➤ ဤသုတ်ကို တစ်ပန်တည်းရကျိုး/ ဆိုရကျိုး ။ ။ ဥဏာဒိကျမ်းသုတ်ဖြင့် စီရင် လျှင် မေတ္တိ,စသော ရုပ်များပြီးနိုင်သေး၏ဟု ပြခြင်းအကျိုးငှာ ဆိုရပါသည်။

➤ အာဒိ-အရ ။ ။ ပဒ, ရနွ, တနု, ဓာ,စသော ဓာတ်တို့ကို ယူရပါမည်။

➤ တ္တိ-ပစ္စည်းသက်ရမည့်ဓာတ် - မိဒ, ပဒ, ရနွဓာတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။ (ပုံစံ) မေတ္တိ ပတ္တိ, ရတ္တိ။ ➤ တိ,ပစ္စည်းသက်ရမည့်ဓာတ် - တနု, ဓာ, ပါ, ဝသဓာတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။ (ပုံစံ) တန္တိ, ဓာတိ, ပါတိ, ဝသတိ။ ➤ တ္တိ-ပစ္စည်း၏ သာဓန,စသည် ။ ။ တ္တိ-ပစ္စည်းသည် ကတ္တု, အဓိကရဏသာဓန၊ အနာမဋ္ဌကာလ၊ ဣကာရန္တ၊ ဣတ္ထိလိင်၊ ရတ္တာဒိဂိုဏ်း ဖြစ် ပါသည်။ ➤ တိ,ပစ္စည်း၏ သာဓန,စသည် ။ ။ တိ-ပစ္စည်းသည် ကတ္တု, ကမ္မသာဓန၊ အနာမဋ္ဌကာလ၊ ဣကာရန္တ၊ ဣတ္ထိလိင်၊ ရတ္တာဒိဂိုဏ်း ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

၆၅၉။ ဥသု ရန္ဓ ဒံသာနံ ဒံသဿ ဒဖော ပ ဌာ စ

ဥသု ရန္ဓ ဒံသ ဣစ္စေတေသံ ဓာတူနံ ဒံသဿ ဒဖာဒေသော ဟောတိ ပ ဌ ပစ္စယာ စ ဟောန္တိ။

ဥသီယတေ ဥဖော၊ ရန္ဓန္တိ ဧတ္ထာတိ ရဋ္ဌံ၊ ဒံသီယတေတိ ဒဖော။

* ဥသု ရန္ဓ ဒံသာနံ၊ဥသုဓာတ်, ရန္ဓဓာတ်, ဒံသဓာတ်တို့တွင်။ဒံသဿ၊ဒံသဓာတ်၏ ဒဖော၊ဒဖ အပြုသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ပဌာစ၊ပပစ္စည်း, ဌပစ္စည်းတို့သည်လည်း။ဟောန္တိ ဖြစ်ကုန်၏။ ။(ရှု-အလို) ဥသု ရန္ဓ ဒံသာနံ၊ဥသုဓာတ်, ရန္ဓဓာတ်, ဒံသဓာတ်တို့တွင်။ ဒံသဿ၊ဒံသဓာတ်၏။ဒဖော၊ဒဖပြုသည်။ဟောတိ၊၏။သေသေဟိ၊ကြွင်းသော ဥသု, ရန္ဓ ဓာတ်တို့မှနောက်၌။ပ ဌာ၊အစဉ်အတိုင်း ပပစ္စည်း, ဌပစ္စည်းတို့သည်။ဟောန္တိ၊ကုန်၏။

(ဝုတ္တိအနက်) * ဥသု ရန္ဓ ဒံသ ဣစ္စေတေသံ ဓာတူနံ၊ဥသုဓာတ်, ရန္ဓဓာတ်, ဒံသ ဓာတ်တို့တွင်။ဒံသဿ၊ဒံသဓာတ်၏။ဒဖာဒေသော၊ဒဖ အပြုသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ပဌ ပစ္စယာစ၊ ပပစ္စည်း, ဌပစ္စည်းတို့သည်လည်း။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

ဥသီယတေ၊ပူလောင်ခြင်း။ဥဖော၊ပူလောင်ခြင်း။ * ဧတ္ထ၊ဤအရပ်၌။ရန္ဓန္တိ၊တပ် စွဲကြကုန်၏။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။ရဋ္ဌံ၊တိုင်းခရိုင် နိုင်ငံမည်၏။ * ဒံသီယတေ၊ ကိုက်ခဲတတ်၏။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။ဒဖော၊မည်၏။

➤ **ဥသု ရန္ဓ ဒံသာနံ+ဒံသဿ+ဒဖော+ပ ဌာ+စ-ဟု ၅-ပုဒ် အာဒေသဝိဓိ/ပစ္စယဝိဓိ ဓမ်း** ။ ။ ဤသုတ်ဖြင့် မည်သည့်ဓာတ်နောင် မည်သည့်ပစ္စည်း သက်သည်ဟု ခွဲခြား ဖော်ပြပါ။

* ဤသုတ်ဖြင့် ဥသုဓာတ်, ဒံသဓာတ်နောင် ပပစ္စည်း၊ ရန္ဓဓာတ်နောင် ဌ ပစ္စည်း သက်ပါသည်။

➤ **စသဒ္ဒါ ဆိုရကျိုး** ။ ။ စသဒ္ဒါဖြင့် နှစ်ခုမြောက်သော ဒံသဓာတ်၏ ဒဖ အပြုကို ပေါင်းခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။ ➤ **စသဒ္ဒါ၏အနက်** ။ ။ သမ္ပိဏ္ဍနအနက် ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ပ-ပစ္စည်း၏ သာဓန,စသည်** ။ ။ ပ-ပစ္စည်းသည် ဘာဝ, ကမ္မသာဓန၊ အနာ မဋ္ဌကာလ၊ အကာရန္တ၊ ပုလ္လိင်, နပုလ္လိင်၊ ပုရိသာဒိဂိုဏ်း, စိတ္တာဒိဂိုဏ်း ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ဌ-ပစ္စည်း၏ သာဓန,စသည်** ။ ။ ဌ-ပစ္စည်းသည် အဓိကရဏသာဓန၊ အနာ မဋ္ဌကာလ၊ အ,အာကာရန္တ၊ ပု, စိတ်, ကညာဒိဂိုဏ်း၊ လိင်သုံးပါး ဖြစ်ပါသည်။

၆၆၀။ သူဝုသာန မူဝုသာန မတော ထော စ

သူ ဝု အသ ဣစ္စေတေသံ ဓာတူနံ ဦ ဥ အသာနံ အတာဒေသော ဟောတိ ထပစ္စယော စ။ ။ သဝတိ ဟိံသတိ ဧတေနာတိ သတ္ထံ၊ ဟိရောတ္တပ္ပံ သံဝရတိ ဧတေနာတိ ဝတ္ထံ၊ သဒ္ဒါနုရူပံ အသတိ ဘဝတီတိ အတ္ထော။

* သူဝုသာန်၊သူဓာတ်, ဝုဓာတ်, အသဓာတ်တို့၏။ဦဝုသာန်၊အစိတ် ဦသဒ္ဒါ, ဥသဒ္ဒါ, အသ,သဒ္ဒါတို့၏။ အတော၊အတပြုသည်ရှင်း။ ထောစ၊နောက်၌ ထပစ္စည်းသည်ရှင်း။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * သူ ဝု အသ ဣစ္စေတေသံ ဓာတူနံ၊သူဓာတ်, ဝုဓာတ်, အသဓာတ်တို့၏။ဦဥအသာနံ၊အစိတ် ဦသဒ္ဒါ, ဥသဒ္ဒါ, အသ,သဒ္ဒါတို့၏။ အတာဒေသော၊အတပြုသည်ရှင်း။ထပစ္စယော၊စ၊နောက်၌ ထပစ္စည်းသည်ရှင်း။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

* ဝေတေန၊ဤအရာ(ဝတ္ထု)ဖြင့်။သဝတိ ဟိံသတိ၊ညှဉ်းဆဲတတ်၏။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။သတ္ထံ၊လက်နက် မည်၏။* ဝေတေန၊ဤအရာဖြင့်။ဟိရောတ္တပ္ပံ၊အရှက်,အကြောက်(ရှက်,ကြောက်ဖွယ်ရာ)ကို။သံဝရတိ၊စောင့်ရှောက်တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဝတ္ထံ၊အဝတ်(ပုဆိုး ထဘီ) မည်၏။ * သဒ္ဒါနုရူပံ၊သဒ္ဒါအားလျော်စွာ။အသတိ ဘဝတိ၊ဖြစ်တတ်၏။ ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။အတ္ထော၊အနက်မည်၏။

➢ သူဝုသာန်+ဦဝုသာန်+အတော+ထော+စ–ဟု ၅–ပုဒ် အာဒေသဝိဓိ/ပစ္စယဝိဓိ

➢ ပုဒ်ဖြတ် ။ ။ သူဝုအသာနံ+ဦဥအသာနံ+အတော ထောစ-ဟု ဖြတ်ပါ။

➢ **စသဒ္ဒါ၏အနက်** ။ ။ စသဒ္ဒါသည် သမ္ပိဏ္ဍနအနက် ဖြစ်ပါသည်။

➢ **စသဒ္ဒါ ဆိုရကျိုး** ။ ။ စသဒ္ဒါဖြင့် နှစ်ခုမြောက်သော ထပစ္စည်းသက်ခြင်းကို ပေါင်းခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

➢ **ထ–ပစ္စည်း၏ သာဓန, စသည်** ။ ။ ထ-ပစ္စည်းသည် ကတ္တု, ကရဏသာဓန၊ အနာမဋ္ဌကာလ၊ အကာရန္တ၊ ပုရိသာဒိဂိုဏ်း, စိတ္တာဒိဂိုဏ်း၊ ပုလ္လိင်, နပုလ္လိင်။

၆၆၁။ ရန္ဓုမဒိဘိ စဝိဒ္ဓ ကိရာ ကွစိ ဓ ဒ လောပေါ စ

ရန္ဓ ဥဒ ဣဒိ စဒိ မဒိ ခုဒ ဆိဒိ ရုဒိ ဒလ သုသ သုစ ဝစ ဝဇ ဣစ္စေဝမာဒိဟိ ဓာတူဟိ ဓ ဒ ဣဒ္ဒ က ဣရ ဣစ္စေတေ ပစ္စယာ ဟောန္တိ ကွစိ ဓ ဒ လောပေါ စ ပုန နိပ္ပဇ္ဇန္တေ။

ရဇ္ဇိတဗ္ဗန္တိ ရန္ဓံ၊ ရန္ဓယိတ္တာတိ ဝါ ရန္ဓံ၊ အတ္တနိ သန္ဒိသိတာနံ မစ္ဆမကရာနံ ပီတိသောမနဿံ ဥန္ဒတိ ပသဝတိ ဇနေတီတိ သမုဒ္ဒေါ၊ ဣန္ဒတိ ပရမိဿရိယံ ကရောတီတိ ဣန္ဒော၊ ဣန္ဒတ္တံ အဓိပတိဘာဝံ ကရောတီတိ ဝါ ဣန္ဒော၊ စန္ဒိ တဗ္ဗော ကာမိတဗ္ဗောတိ စန္ဒော၊ မန္ဒတိ ဟာသေတီတိ မန္ဒော၊ မဒိတဗ္ဗော ဟာသေ တဗ္ဗောတိ ဝါ မန္ဒော၊ ခုဒတိ ပိပါသေတီတိ ခုဒ္ဒေါ၊ ဆိန္ဒိတဗ္ဗောတိ ဆိဒ္ဒေါ၊ ရုဒတိ ဟိံသတီတိ ရုဒ္ဒေါ၊ ဒလတိ ဒုဂ္ဂတဘာဝံ ဂစ္ဆတီတိ ဒလိဒ္ဒေါ၊ သုဿတီတိ သုက္ကံ၊ သုစတီတိ သောကော၊ ဝစိတဗ္ဗန္တိ ဝက္ကံ၊ အပ္ပဋိဟတော ဟုတွာ ဝဇတိ ဂစ္ဆတီတိ ဝဇိရံ၊ ဣစ္စေဝမာဒိ။

http://www.dhammadownload.com

* ရန္ဒ၊ဒါဒိဟိ၊ရန္ဒ, ဥဒိ, အစရှိသော ဓာတ်တို့မှ။ (ဝါ) ရန္ဒ, ဥဒ, က္လဒိ, စဒိ, မဒိ, ခုဒ, ဆိဒိ, ရုဒိ, ဒလ, သုသ, သုစ, ဝစ, ဝဇ, အစရှိသော ဓာတ်တို့မှ။ပရေနောက်၌။ ဓဒိဒ္ဒကိရာ၊ဓ, ဒ, က္လဒ္ဒ, က, က္လရ, ငါးပစ္စည်းတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ကွစိ၊အချို့၌။ ဇဒ လောပေါ၊စ၊ဓာတွန် ဇ, ဒ-တို့၏ ကျေခြင်းသည်လည်း။ဟောတိ၊၏။ပုန၊တစ်ဖန်။ နိပ္ပဇ္ဇန္တေ၊သင့်ရာဝိဓိဖြင့် ပြီးကုန်၏။ ။ * ရန္ဒ ဥဒ က္လဒိ စဒိ မဒိ ခုဒ ဆိဒိ ရုဒိ ဒလ သုသ သုစ ဝစ ဝဇ က္လစ္စေဝမာဒိဟိ၊ရန္ဒ, ဥဒ, က္လဒိ, စဒိ, မဒိ, ခုဒ, ဆိဒိ, ရုဒိ, ဒလ, သုသ, သုစ, ဝစ, ဝဇ, ဤသို့ အစရှိကုန်သော။ဓာတူဟိ၊တို့မှ။ပရေ၌။ဓ ဒ က္လဒ္ဒ က က္လရ က္လစ္စေတေ ပစ္စယာ၊ဓ, ဒ, က္လဒ္ဒ, က, က္လရ, ငါးပစ္စည်းတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ကွစိ၊အချို့၌။ ဇဒ လောပေါ၊စ၊ဓာတွန် ဇ, ဒ-တို့၏ ကျေခြင်းသည်လည်း။ဟောတိ၊၏။ပုန၊တစ်ဖန်။နိပ္ပဇ္ဇန္တေ၊ သင့်ရာဝိဓိဖြင့် ပြီးကုန်၏။

ရန္ဒိတဗ္ဗံ၊တပ်စွဲအပ်၏။က္လတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။ရန္ဓံ၊အပေါက်မည်၏။ဝါ၊တနည်းကား။ ရန္ဒယိတ္ထ၊တပ်စွဲပြီ။က္လတိ၊ကြောင့်။ရန္ဓံ၊မည်၏။ * အတ္တနိ၊မိမိ၌။သန္ဓိ၊သိတာန်၊မှီ၍နေကုန်သော။မဏ္ဍမကရာန်၊ငါး, မကန်းတို့၏။ပီတိသောမနဿံ၊နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်ခြင်းကို ဥန္ဒတိ ပသဝတိ ဇနေတိ၊ဖြစ်စေတတ်၏။က္လတိ၊ကြောင့်။သမုဓ္ဒေါ၊သမုဒ္ဒရာ မည်၏။ * က္လန္ဒတိ ပရမိဿရိယံ ကရောတိ၊ အစိုးရခြင်းကို ပြုတတ်၏။ က္လတိ၊ကြောင့်။ ဣန္ဒော၊ သိကြားမင်း မည်၏။ * စန္ဒိတဗ္ဗော က္လစ္ဆိတဗ္ဗော၊အလိုရှိအပ်၏။က္လတိ၊ကြောင့်။စန္ဒော၊ လမင်း မည်၏။ * မန္ဒတိ ဟာသေတိ၊မြူးတူးပျော်ရွှင်တတ်၏။က္လတိ၊ကြောင့်။မန္ဒော၊ သူငယ်မည်၏။ ဝါ၊တနည်းကား။မဒိတဗ္ဗော ဟာသေတဗ္ဗော၊ရယ်ရွှင်အပ်၏။(ရယ်ဖွယ်ပြုအပ်၏)က္လတိ၊ကြောင့်။မန္ဒော၊နုံ့သောသူ နုံချာထိုင်းအသူ မည်၏။ *ခုဒတိ ပိပါသေတိ၊ မွတ်သိပ်တတ်၏။က္လတိ၊ကြောင့်။ခုဒ္ဒါ၊ဆာလောင်မွတ်သိပ်သူ မည်၏။ * ဆိန္ဒိတဗ္ဗော၊ ဖြတ်အပ်၏။က္လတိ၊ကြောင့်။ဆိဒ္ဒံ၊အပေါက် မည်၏။ * ရုဒတိ ဟိံသတိ၊ညှဉ်းဆဲတတ်၏။ က္လတိ၊ကြောင့်။ရုဒ္ဒေါ၊ရုဒ္ဒနတ်မည်၏။ * ဒုဂ္ဂတဘာဝံ၊ဆင်းရဲသည်၏အဖြစ်သို့။ဒလတိ ဂစ္ဆတိ၊ရောက်တတ်၏။က္လတိ၊ကြောင့်။ဒလိဒ္ဒေါ၊သူဆင်းရဲ မည်၏။ * သုဿတိ၊ခြောက်သွေ့တတ်၏။က္လတိ၊ကြောင့်။သုက္ခံ၊သုက်မည်၏။ * သုစတိ၊စိုးရိမ်တတ်၏။က္လတိ၊ကြောင့်။ သောကော၊ သောက မည်၏။ * ဝစိတဗ္ဗံ၊ပြောဆိုအပ်၏။က္လတိ၊ကြောင့်။ဝက္ကံ၊စကားမည်၏။* အပ္ပဋိဟတော ဟုတွာ၊အဆီးအတား မရှိသည်ဖြစ်၍။ဝဇတိ ဂစ္ဆတိ၊ဖောက်ထွင်း၍ သွားတတ်၏။က္လတိ၊ကြောင့်။ ဝဇိရံ၊ဝရဇိန် (ဝဇိရစိန်) မည်၏။က္လစ္စေဝမာဒိ၊တည်း။

➢ ရန္ဒါဒိဒိဟိ+ဓဒိဒ္ဒကိရာ+ကွစိ+ဇဒလောပေါ+စ–ဟူ ၅–ပုဒ် ပစ္စယဝိဓိ/လောပဝိဓိ

➢ ပုဒ်ဖြတ် ။ ။ ဓဒိဒ္ဒကိရာ-ကို ဓဒ+က္လဒ္ဒ+က+က္လရာ-ဟု ဖြတ်ပါ။

➢ ဓာတ်–အရ ။ ။ က္လဒိ, စဒိ, မဒိ, ခုဒ, ဆိဒိ, ရုဒိ, ဒလ, သုသ, သုစ, ဝစ, ဝဇ, ဓာတ် စသည်တို့ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

➢ ဓ–ပစ္စည်းသက်ရမည့်ဓာတ် = ရန္ဓာတ် ဖြစ်ပါသည်။ ➢ ဒ–ပစ္စည်းသက်ရမည့် ဓာတ် = ဥဒ, ဣဒိ, စဒိ, မဒိ, ခုဒ, ဆိဒိ, ရုဒိ, ဘဒိ, နိဒိ, မုဒဓာတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ ဏ္ဍု–ပစ္စည်းသက်ရမည့်ဓာတ် = ဒလဓာတ် ဖြစ်ပါသည်။ ➢ က–ပစ္စည်းသက် ရမည့်ဓာတ် = သုသ, သုစ, ဝစ, ဝက, သက, ဥသု,ဓာတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ ဏ္ဍရ–ပစ္စည်းသက်ရမည့်ဓာတ် = ဝဇ, မဒ, ဗဓ, တိမ, သရ, ကလ, သလ, ကုဋ, ကုကဓာတ် စသည်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

မေး ။ ။ ဤသုတ်ဖြင့် မည်သည့်ဓာတ်နောင် မည်သည့်ပစ္စည်း သက်ရမည်ကို ကစ္စည်း ကျမ်းလာအတိုင်း ခွဲခြားဖော်ပြပါ။

* ဤသုတ်ဖြင့် ရန္ဓာတ်နောင် ဓပစ္စည်း၊ ဥဒ, ဣဒိ, စဒိ, မဒိ, ခုဒ, ဆိဒိ, ရုဒိ,ဓာတ် တို့နောင် ဒ-ပစ္စည်း၊ ဒလဓာတ်နောင် ဏ္ဍုပစ္စည်း၊ သုသ, သုစ, ဝစဓာတ်တို့နောင် က ပစ္စည်း၊ ဝဇဓာတ်နောင် ဏ္ဍရပစ္စည်း သက်ရပါမည်။

➢ ကွစိ–သဒ္ဒါ၏အနက် ။ ။ ကွစိ-သဒ္ဒါသည် ကွစိအနက် ရှိပါသည်။

➢ ကွစိ–သဒ္ဒါ ဆိုရကျိုး ။ ။ ကွစိ-သဒ္ဒါဖြင့် ရန္ဓ-ဟူသော အချို့ပြယုဂ်၌ ဓ,အက္ခရာ ဒ,အက္ခရာကျေခြင်း ဓေကရုပ်ကို ပြခြင်းအကျိုးရှိပါသည်။

➢ စသဒ္ဒါ၏အနက် ။ ။ စသဒ္ဒါသည် သမ္ပိဏ္ဍနအနက် ဖြစ်ပါသည်။

➢ စသဒ္ဒါ ဆိုရကျိုး ။ ။ စသဒ္ဒါဖြင့် ပစ္စည်းငါးမျိုးသာ သက်သည်မဟုတ်၊ အချို့ သော ပြယုဂ်၌ ဇ,အက္ခရာ ဒ,အက္ခရာကို ချေသေး၏ဟု ပေါင်းခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

➢ ဓ–ပစ္စည်း၏ သာဓနံ,သေည် ။ ။ ဓ-ပစ္စည်းသည် ကမ္မသာဓန၊ အနာမဌကာလ၊ အကာရန္တ၊ နပုလ္လိင်၊ စိတ္တာဒိဂိုဏ်း ဖြစ်ပါသည်။ * ဒ–ပစ္စည်းသည် = ကတ္တု, ကမ္မသာဓန၊ အနာမဌကာလ၊ အကာရန္တ၊ ပုလ္လိင်၊ ပုရိသာဒိဂိုဏ်း ဖြစ်ပါသည်။ * ဏ္ဍု–ပစ္စည်းသည် = ကတ္တုသာဓန၊ အနာမဌကာလ၊ အကာရန္တ၊ ပုလ္လိင်၊ ပုရိသာဒိဂိုဏ်း ဖြစ်ပါသည်။

➢ က–ပစ္စည်းသည် = ကတ္တု, ကမ္မသာဓန၊ အနာမဌကာလ၊ အကာရန္တ၊ ပုလ္လိင်, နပုလ္လိင်၊ ပုရိသာဒိဂိုဏ်း, စိတ္တာဒိဂိုဏ်း ဖြစ်ပါသည်။

➢ ဏ္ဍရ–ပစ္စည်းသည် = ကတ္တု, ကမ္မ, ကရဏ, အဓိကရဏသာဓန၊ အနာမဌ ကာလ၊ အ, အာကာရန္တ၊ ပု, စိတ်, ကညာ, မနောဂိုဏ်း၊ လိင်သုံးပါး ဖြစ်ပါသည်။

၆၆၂။ ပဋိဓော ဟိသာ ဟောရဏ် ဟိရဏ်

ပဋိ ဣစ္စေတသ္မာ ဟိသ ဓာတုဿ ဟေရဏ် ဟီရဏ် အာဒေသာ ဟောန္တိ။
ပဋိပက္ခေ မဒ္ဒိတွာ ဂစ္ဆတိ ပဝတ္တတီတိ ပါဋိဟေရံ၊ ပါဋိဟီရံ။

* ပဋိတော၊ပဋိ ဥပသာရပုဒ်မှ။ပရဿ၊နောက်ဖြစ်သော။ဟိဿ၊ဟိဓာတ်၏။ဟေရဏ် ဟီရဏ်၊ဟေရဏ်ပြု, ဟီရဏ်ပြုတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ။ * ပဋိ ဣစ္စေတသ္မာ၊ပဋိ

http://www.dhammadownload.com

ဥပသာရပုဒ်မှ။ပရဿးသော။ဟိဿ ဓာတုဿ၊ဟိဓာတ်၏။ဟောရက် ဟီရက်အာဒေသာ၊ ဟောရက်ပြု, ဟီရက်ပြုတို့သည်။ဟောန္တိ၊ကုန်၏။

ပဋိပက္ခေ၊ဆန့်ကျင်ဘက်တို့ကို။မဒ္ဒိတွာ၊နှိပ်နင်း၍။ဂစ္ဆတိ ပဝတ္တတိ၊ဖြစ်တတ်၏။ ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။ပါဋိဟေရံပါဋိဟီရံ၊တန်ခိုးပြာဋိဟာ မည်၏။

➤ ပဋိဓော+ဟိဿ+ဓောရက် ဟီရက်–ဟု ၃–ပုဒ်ရှိသော အာဒေသဝိဓိသုတ်

➤ ဟိဓာတ်ကို ဏ,အနုဗန်နှင့်တကွ ဟောရက် ဟိရက်ပြုရကျိုး ။ ။ ပဋိသဒ္ဒါ၌ အစဖြစ်သော ပ,အက္ခရာ၏ အစိတ်အ-ကို အာဝုဒ္ဓိပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။ (ပုံစံ) ပါဋိဟေရံ ပါဋိဟီရံ။

➤ ပါဋိဟေရံ, ပါဋိဟီရံ–တို့၌ ဝုဒ္ဓိပြုရမည့်သုတ် ။ ။ ပစ္စည်း၏ အနုဗန်မဟုတ်၊ အာဒေသ၏ အနုဗန်ဖြစ်သောကြောင့် တေသု ဝုဒ္ဓိ-သုတ်ကြီးဖြင့် ပဋိသဒ္ဒါ၏ အစိတ် သရကို ဝုဒ္ဓိပြုရပါမည်။

၆၆၃။ ကချာဒိဟိ ဏော

ကဒိ ယဒိ ဝဒိ ကရဒိ မဒိ သဒိ ကုဋ္ဌိ ဘဒိ ပဒိ ဒဒိ ရဒိ တဒိ ဣသိဒိ စဒိ ဂဒိ အဒိ လဒိ မေဒိ ဧရဒိ ခဒိ ဣစ္စေဝမာဒိဟိ ဓာတူဟိ ကပစ္စယော ဟောတိ သဟ ပစ္စယေန စ နိပ္ပဇ္ဇန္တေ ယထာသမ္ဘဝံ။

ကဏ္ဍိတဗ္ဗော ဆိန္ဒိတဗ္ဗောတိ ကဏ္ဍော၊ ယဏ္ဍိတဗ္ဗော ယဋ္ဌေတဗ္ဗောတိ ယဏ္ဍော၊ ဝဏ္ဍန္တိ ဧတ္ထာတိ ဝဏ္ဍော၊ ကရဏ္ဍိတဗ္ဗော ဘာဇေတဗ္ဗောတိ ကရဏ္ဍော၊ မဏ္ဍီယတေ ဝိဘူသီယတေ ဧတေနာတိ မဏ္ဍော၊ သဏ္ဍန္တိ ဂုမ္ဗန္တိ ဧတ္ထာတိ သဏ္ဍော၊ အဂ်ီမဂ်ီနိ ကုဏ္ဍတိ ဆိန္ဒတီတိ ကုဏ္ဍံ၊ ဘဏ္ဍိတဗ္ဗန္တိ ဘဏ္ဍံ၊ ပဏ္ဍတိ လိင်္ဂဝေကလ္လဘာဝံ ဂစ္ဆတီတိ ပဏ္ဍကော၊ ဒဏ္ဍတိ အာဏံ ကရောတိ ဧတေနာတိ ဒဏ္ဍော၊ ရဏ္ဍတိ ဟိံသတီတိ ရဏ္ဍော၊ ဝိသေသေန တဏ္ဍတိ တာလေတိ ပရေသံ ဝိညျန့်ဟာဒယံ ကမ္ပေတီတိ ဝိတဏ္ဍော၊ ဣသိဏ္ဍတိ ပရေသံ မဒ္ဒတီတိ ဣသိဏ္ဍော၊ စဏ္ဍတိ စဏ္ဍိက္ကဘာဝံ ကရောတီတိ စဏ္ဍော၊ ဂဏ္ဍတိ သန္ဓိစယတိ သမူဟံ ကရောတိ ဧတ္ထာတိ ဂဏ္ဍော၊ အဏ္ဍီယတိ နိပ္ဖတ္တီယတီတိ အဏ္ဍော၊ လဏ္ဍိတဗ္ဗော ဇိဂုစ္ဆိတဗ္ဗောတိ လဏ္ဍော၊ မေဏ္ဍတိ ကုဋိလဘာဝံ ဂစ္ဆတီတိ မေဏ္ဍော၊ ဧရဏ္ဍတိ ရောဂံ ဟိံသတီတိ ဧရဏ္ဍော၊ ခဏ္ဍိတဗ္ဗော ဆိန္ဒိတဗ္ဗောတိ ခဏ္ဍော၊ ဣစ္စေဝမာဒိ။

* ကချာဒိဟိ၊ကဒိဓာတ် စသည်တို့မှ။ (ဝါ) ကဒိ, ယဒိ, ဝဒိ, ကရဒိ, မဒိ, သဒိ, ကုဋ္ဌိ ဘဒိ, ပဒိ, ဒဒိ, ရဒိ, တဒိ, ဣသိဒိ, စဒိ, ဂဒိ, အဒိ, လဒိ, မေဒိ, ဧရဒိ, ခဒိ, အစရှိသော ဓာတ်တို့နောင်မှ။ဏော၊ဏ-ပစ္စည်းသည်။(ဝါ)ဏ,အနုဗန်ရှိသော ပစ္စည်းသည်။ဟောတိ။

http://www.dhammadownload.com

* ကဒိ ယဒိ ဝဒိ ကရဒိ မဒိ သဒိ ကုဍိ ဘဒိ ပဒိ ဒဒိ ရဒိ တဒိ ဣသိဒိ စဒိ ဂဒိ အဒိ လဒိ မေဒိ ဓရဒိ ခဒိ ဣစ္စေဝမာဒီဟိ၊ကဒိ (ပ) ခဒိ, ဤသို့ အစရှိကုန်သော။ ဓာတူဟိ၊ဓာတ်တို့မှ။ပရေ၊နောက်၌။ကပစ္စယော၊ကပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊၏။ပစ္စယာ၊ ပစ္စည်းနှင့်။သဟ၊တကွ။ယထာသမ္ဘဝံ၊ဖြစ်သင့်သည်အားလျော်စွာ။နိပ္ဖန္နာ၊ပြီးကုန်၏။

ကဏ္ဍိတဗ္ဗော ဆိန္ဒိတဗ္ဗော၊ဖြတ်အပ်၏။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။ကဓဉ္ဇော၊အပိုင်း အခြား မည်၏။ * ယဏ္ဍိတဗ္ဗော ယဋ္ဌေတဗ္ဗော၊ထိုးနှက်, ပုတ်ခတ်အပ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ ခဓဉ္ဇော၊ခေါင်းလောင်း (ကြေးစည်, ဆည်းလည်း) မည်၏။ * ဝတ္ထ၊ဤအညာ၌။ဝဏ္ဏန္တိ၊ ပေါင်းစုကြကုန်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဓဓဉ္ဇော၊အညှာ မည်၏။ * ကရဏ္ဍိတဗ္ဗော ဘာဇေ တဗ္ဗော၊ဝေဖန်အပ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။တရဓဉ္ဇော၊ကြုတ်မည်၏။ * တေန၊ဤတန်ဆာဖြင့် မဏ္ဍီယတေ ဝိဘူသီယတေ၊ပြင်ဆင်အပ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။မဓဉ္ဇော၊တန်ဆာမည်၏။ * ဝတ္ထ၊ဤအရာဝတ္ထု၌။သဏ္ဍန္တိ ဂုမ္ဗန္တိ၊ပေါင်းစုကြကုန်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။သဓဉ္ဇော၊အပေါင်း အစု မည်၏။ * အင်္ဂမင်္ဂါနိ၊အင်္ဂါကြီးငယ်တို့ကို။ကုဏ္ဍတိ ဆိန္ဒတိ၊ဖြတ်တတ်၏။ဣတိ၊ ကြောင့်။ကုဍ္ဍော၊နှစ်မည်၏။ * ဘဏ္ဍိတဗ္ဗံ၊ငြင်းခုံအပ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဘဏ္ဍံ၊ဥစ္စာမည်၏။ * လိင်္ဂဝေကလ္လဘာဝံ၊လိင်ချို့တဲ့သည်၏အဖြစ်သို့။ပဏ္ဍတိ ဂစ္ဆတိ၊ရောက်တတ်၏။ဣတိ၊ ကြောင့်။ပဏ္ဍကော၊ပဏ္ဍုက် မည်၏။ * တေန၊ဤအရာဖြင့်။ဒဏ္ဍတိ အာဏံ ကရောတိ၊ နှိပ်ကွပ်, ကြိမ်းမောင်းမှုကို ပြုတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဓဉ္ဇော၊တုတ် မည်၏။ (ဥစ္စာဒဏ် လည်း မည်၏)။ * ရဏ္ဍတိ ဟိံသတိ၊ညှဉ်းဆဲတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ရဓဉ္ဇော၊သေသောက် ကြူး မည်၏။(အရက်, ထန်းရည်သမား)။ * ဝိသေသေန၊အထူးအားဖြင့်။ဝိညူနံ၊ပညာရှိ တို့၏။ဟဒယံ၊စိတ်နှလုံးကို။တဏ္ဍတိ စာလေတိ ကမ္ပေတိ၊ တုန်လှုပ်စေတတ်၏။ဣတိ၊ ကြောင့်။ဝိတဓဉ္ဇော၊ဝိတဏ္ဍဝါဒ မည်၏။ * ပရေသံ၊ရန်သူတစ်ဖက်ကို။ဣသိဏ္ဍတိ မဒ္ဒတိ၊ ကောင်းစွာ နှိပ်နင်းတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဏ္ဍသိဓဉ္ဇော၊ဣသိဏ္ဍမင်း မည်၏။ * စဏ္ဍတိ စဏ္ဍိက္ကဘာဝံ ကရောတိ၊ကြမ်းတမ်းသည်၏အဖြစ်ကို ပြုတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။စဓဉ္ဇော၊ ကြမ်းတမ်းသူ မည်၏။ * ဝတ္ထ၊ဤအရပ်၌။ဂဏ္ဍတိ သန္ဓိစယံ သမူဟံ ကရောတိ၊အပေါင်း အစုကို ပြုတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဂဓဉ္ဇော၊ပါးစောင်မည်၏။ * အဏ္ဍီယတိ နိဗ္ဗတ္တီယတိ၊ ဖြစ်စေအပ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။အဓဉ္ဇော၊အဥမည်၏။ * လဏ္ဍိတဗ္ဗော ဇိဂုစ္ဆိတဗ္ဗော၊စက် ဆုပ်အပ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။လဓဉ္ဇော၊မစင် (ကျင်ကြီး) မည်၏။ * မေဏ္ဍတိ ကုဋိလဘာဝံ ဂစ္ဆတိ၊ကောက်ကွေ့သည်အဖြစ်သို့ ရောက်တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။မေဓဉ္ဇော၊ဆိတ်မည်၏ * ရောဂံ၊အနာရောဂါကို။ဓရဏ္ဍတိ ဟိံသတိ၊ညှဉ်းဆဲတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဓရဓဉ္ဇော၊ ကြက်ဆူပင်မည်၏။ * ခဏ္ဍိတဗ္ဗော ဆိန္ဒိတဗ္ဗော၊ဖြတ်အပ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ခဓဉ္ဇော၊ အပိုင်း, သကာခဲ မည်၏။ ဣစ္စေဝမာဒိ၊ဤသို့ အစရှိသည်တို့တည်း။

➢ ကဉာဒီဟိ+(ကဒိ+အာဒီဟိ)+ကော–ဟု ၂–ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်

http://www.dhammadownload.com

➢ **ကချာဒိတိ–၌ အာဒိ–အရ** ။ ။ ယဒိ, ဝဒိ, ကရဒိ, မဒိ, သဒိ, ကုဋ္ဌိ ဘဒိ, ပဒိ, ဒဒိ, ရဒိ, တဒိ, ဣလိဒိ, စဒိ, ဂဒိ, အဒိ, လဒိ, မေဒိ, ဧရဒိ, ခဒိ,ဓာတ် စသည်တို့ကို ယူရပါမည်။ ➢ **တဝစ္စည်းသက်ရမည့်ဓာတ်** ◦ ကဒိ, ယဒိ, ဝဒိ, ကရဒိ, မဒိ, သဒိ, ကုဋ္ဌိ ဘဒိ, ပဒိ, ဒဒိ, ရဒိ, တဒိ, ဣလိဒိ, စဒိ, ဂဒိ, အဒိ, လဒိ, မေဒိ, ဧရဒိ, ခဒိ,ဓာတ် စသည်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဤသုတ်ကို တစ်ဖန်တည်ရကျိုး/ဆိုရကျိုး** ။ ။ ကဏ္ဍော, ယဏ္ဍော ပြယုဂ်တို့ ၌ က-ပစ္စည်းသက်၍လည်း ပြီးနိုင်သေး၏ဟု စာသင်သားတို့၏ အသိဉာဏ်ကို တိုးပွားစေခြင်းအကျိုးငှာ ဤသုတ်ကို တစ်ဖန် တည်ရပါသည်။/ဆိုရပါသည်။

➢ **ကုဏ္ဍ/ကုဏ္ဍော ပါဠိ၌နှစ်မျိုး အဆုံးအဖြတ်** ။ ။ ဣကာရန္တဓာတ်တို့၌ နိဂ္ဂဟိတ်လာရသည်သာ များသောကြောင့်ရင်း, ကုဏ္ဍာဒီဟိ ဌော-ဟု သီးခြားသုတ်တည်လတ္တံ့ဖြစ်သောကြောင့်ရင်း ကုဏ္ဍံ-ပါဌ်သာ သင့်ပါသည်။

➢ **က–ပစ္စည်း၏ သာဓန, စသည်** ။ ။ က-ပစ္စည်းသည် ကတ္တု, ကမ္မ, ကရဏ, အဓိကရဏသာဓန၊ အနာမဋ္ဌကာလ၊ ပု, စိတ်, ကညာဒိဂိုဏ်း၊ လိင်သုံးပါး။

၆၆၄။ ခါဒါမ ဂမာနံ ခန္ဒ န္ဒ ဂန္ဓာ

ခါဒ အမ ဂမု ဣစ္စေတေသံ ဓာတူနံ ခန္ဒ အန္ဒ ဂန္ဓာဒေသာ ဟောန္တိ က ပစ္စယော စ ဟောတိ။

ဇာတိဇရာ မရဏာဒီဟိ သံသာရဒုက္ခေဟိ ခါဒိတဗ္ဗောတိ ခန္ဓော၊ အမတိ အဂ်မဂ်ဿ ရုဠှနဘာဝံ ဂစ္ဆတီတိ အန္ဓော၊ စက္ခုနာ အမတိ ရုဠှတီတိ ဝါ အန္ဓော၊ တံ တံ ဌာနံ ဝါတေန ဂစ္ဆတီတိ ဂန္ဓော။ ဇဝံ ခန္ဓကော၊ အန္ဓကော၊ ဂန္ဓကော။

✱ ခါဒါမဂမာနံ၊ခါဒ, အမ, ဂမုဓာတ်တို့၏။ခန္ဒန္ဒ ဂန္ဓာ၊ခန္ဒပြု, အန္ဒပြု, ဂန္ဓ, အပြုတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ကော၊စ၊က,ပစ္စည်းသည်လည်း။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

✱ ခါဒ အမ ဂမု ဣစ္စေတေသံ ဓာတူနံ၊ခါဒ, အမ, ဂမုဓာတ်တို့၏။ခန္ဒ အန္ဒ ဂန္ဓာဒေသာ၊ခန္ဒပြု, အန္ဒပြု, ဂန္ဓ, အပြုတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ကပစ္စယော၊စ၊က,ပစ္စည်းသည်လည်း။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ ✱ ဇာတိ ဇရာ မရဏာဒီဟိ၊ဇာတိ ဇရာ မရဏ အစရှိကုန်သော။သံသာရဒုက္ခေဟိ၊သံသရာ ဆင်းရဲတို့သည်။ခါဒိတဗ္ဗော၊ကိုက်စား ဝါးမျိုအပ်၏။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။ခန္ဓော၊ခန္ဓာ မည်၏။ ✱ အဂ်မဂ်ဿ၊အဂ်ကြီးငယ်၏။ရုဠှနဘာဝံ၊ချို့တဲ့နာကျင်သည့်အဖြစ်သို့။အမတိ ဂစ္ဆတိ၊ရောက်တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။အန္ဓော၊သူကန်းမည်၏။ ဝါ၊တနည်းကား။စက္ခုနာ၊မျက်စိဖြင့်။အမတိ ရုဠှတိ၊ချို့တဲ့ နာကျင်တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။အန္ဓော၊သူကန်းမည်၏။ ✱ တံတံဌာနံ၊ထိုထိုအရပ်သို့။ဝါတေန၊လေဖြင့်။ဂစ္ဆတိ၊သွားရောက်တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဂန္ဓော၊အနံ့မည်၏။ဇဝံ၊ဤအတူ။

http://www.dhammadownload.com

ခန္ဓကော၊ခန္ဓာ။အန္ဓကော၊သူကန်း။ဝန္ဓကော၊အန်း။

➤ ခါဒိမဂမာန်+ခန္ဓဂန္ဓာ–ဟု ၂–ပုဒ်ရှိသော အာဒေသပိဋိ/ပစ္စယပိဋိသုတ်

➤ စန္ဓ, အန္ဓ, ဝန္ဓ ပြုရကျိုး ။ ။ ခါဒဓာတ်, အမဓာတ်, ဝမုဓာတ်တို့ကို ပြုထားသော ခန္ဓသဒ္ဒါ, အန္ဓသဒ္ဒါ, ဂန္ဓသဒ္ဒါများလည်း ရှိသေး၏ဟု သိစေခြင်းအကျိုးရှိပါသည်

➤ က–ပစ္စည်း၏ သာခနု,စသည် ။ ။ က-ပစ္စည်းသည် ကတ္တု, ကမ္မသာခနေ၊ အနာမဌကာလ၊ အကာရန္တ၊ ပုလ္လိင်၊ ပုရိသာဒိဂိုဏ်း ဖြစ်ပါသည်။

၆၆၅။ ပဌာဒီဗျုလံ

ပဌ ကလ ကုသ ကဒ ဘဂန္ဓ မေဓ ဝဏ္ဏ တဏ္ဍ ပလ္လ သဒ္ဒ မူလ ဗိလ ဝိဒ စဒိ ပစ္စ ဝါ ဝသ ပစိ မစ မုသ ဂေါတ္တ ပုထု ဗဟု မင် ဗဟ ကမ္ဗ သမ္ဗ အဂ္ဂ ကြစ္ဆေ မာဒီဟိ ဓာတူဟိ, ပါဋိပဒိကေဟိစ ဥတ္တရပဒေသု အလပစ္စယော ဟောတိ၊ ပဏ္ဍာ ပုန နိပ္ပဇ္ဇန္တေ။

ပဌေ အလတ္တိ ပဋ္ဌလံ၊ ကလေ အလတ္တိ ကလလံ၊ ပါပကေ အကုသလေ ဓမ္မေ ကုသတိ ဆိန္ဒတီတိ ကုသလံ၊ ကုသဘူတေ ယထာသဘာဝဓမ္မေ အလတ္တိ ဝါ ကုသလံ ကုသေ ဥဒ္ဒိဿ ဒါနေ အလတ္တိ ဝါ ကုသလံ၊ ကုသေ သဥ္စယေ ဓမ္မသမုဒါယေ အလတ္တိ ဝါ ကုသလံ၊ ကဒ္ဒေ မဒ္ဒေ အလတ္တိ ကဒလံ၊ ဘဂန္ဓေ သေစနေ အလတ္တိ ဘဂန္ဓလံ၊ ဘဂန္ဓေ မုတ္တကရိသဟရဏေ အလတ္တိ ဝါ ဘဂန္ဓလံ၊ မေခေ ကဋိဝိစိတ္တေ အလတ္တိ မေခလံ၊ ဝဏ္ဏေ ရူကွတစေ အလတ္တိ ဝဏ္ဏလံ၊ တဏ္ဍေ ရူက္ခသိလေသေ အလတ္တိ တဏ္ဍလံ၊ ပလ္လေ နိန္နဋ္ဌာနေ အလတ္တိ ပလ္လလံ၊ သဒ္ဒေ ဟရိတေ အလတ္တိ သဒ္ဒလံ၊ မူလေ ပတိဋ္ဌာနေ အလတ္တိ မူလာလံ၊ ဗိဠေ နိဿယေ အလတ္တိ ဗိဠာလံ၊ ဝိဒေ ဝိဇ္ဈမာနေ အလတ္တိ ဝိဒလံ၊ စဏ္ဍေ အလတ္တိ စဏ္ဍာလော၊ ပဥ္စန္နံ ရာဇူနံ အလတ္တိ ပဥ္စာလော၊ ဝါ ဂတိဂန္ဓနေသု အလတ္တိ ဝါလံ၊ ဝါ ပဒဂမနေ အလတ္တိ ဝါ ဝါဠော၊ ဝသေ အစ္ဆာဒနေ အလတ္တိ ဝသလော၊ ပစေ ဝိတ္ထာရေ အလတ္တိ ပစလော၊ မစေ စောရကမ္မေ အလတ္တိ မစလော၊ မုသေ ထေယျေ မုသေ ပါဏ စာဂေ ဝါ အလတ္တိ မုသလော၊ ဂေါတ္တေ ဝံသေ သိင်္ဂါလဇာတိယံ အလတ္တိ ဂေါတ္တလော၊ ပုထုမှိ ဝိတ္ထာရေ အလတ္တိ ပုထုလော၊ ဗဟုမှိ သဏ္ဌာနေ အလတ္တိ ဗဟုလော၊ ဗဟုမှိ ဝုဒ္ဓိမှိ အလတ္တိ ဝါ ဗဟုလော၊ မင်မှိ ဂမနေ အလတ္တိ မင်္ဂလံ၊ ဗဟုမှိ ဝုဒ္ဓိမှိ အလတ္တိ ဗဟလံ၊ ကမ္ဗမှိ သဥ္စလနေ အလတ္တိ ကမ္ဗလံ၊ သမ္ဗမှိ မဏ္ဍလေ အလတ္တိ သမ္ဗလံ၊ အဂ္ဂေ ဂတိ ကောဋိလ္လေ အလတ္တိ အဂ္ဂဠံ၊ ကြစ္ဆေဝမာဒယော အညေပိ သဒ္ဒါ ဘဝန္တိ။

* ပဌာဒီဟိ၊ပဌဓာတ်, ပါဋိပဒိကပုဒ် အစရှိသည်တို့မှ။ (ဝါ) ပဌ, ကလ, ကုသ,

http://www.dhammadownload.com

ကာဒ, ဘာဂန္ဒ, မေဓ, ဝဏ္ဏ, တဏ္ဍ, ပလ္လ, သဒ္ဒ, မူလ, ဗိလ, ဝိဒ, စဒိ, ပဍ္ဍ, ဝါ, ဝသ, ပစိ, မစ, မုသ, ဂေါတ္တ, ပုထ, ဗဟု, မဂ်, ဗဟ, ကမ္ဗ, သမ္ဗ, အဂ္ဂ, အစရှိသော ဓာတ်တို့နောင် မှရင်း။ပါဠိပဒိကေဟိစ၊ပါဠိပဒိကပုဒ်တို့နောင်မှရင်း။အလ၊အလအနက်ရှိသော အလ-ပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

* ပဍ္ဍ ကလ ကုသ တဒ ဘာဂန္ဒ မေဓ ဝဏ္ဏ တဏ္ဍ ပလ္လ သဒ္ဒ မူလ ဗိလ ဝိဒ စဒိ ပဍ္ဍ ဝါ ဝသ ပစိ မစ မုသ ဂေါတ္တ ပုထ ဗဟု မဂ် ဗဟ ကမ္ဗ သမ္ဗ အဂ္ဂ ဣစ္စေဝ မာဒီဟိ၊ ပဍ္ဍ, (ပ) အဂ္ဂ, ဤသို့ အစရှိကုန်သော။ဓာတူဟိစ၊ဓာတ်တို့မှရင်း။ပါဠိပဒိကေဟိစ၊ပါဠိပဒိကပုဒ်တို့မှရင်း။ဥတ္တရပဒေသု၊နောက်ပုဒ်တို့၌။အလ ပစ္စယော၊အလပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ပဏ္ဍာ၊နောက်၌။ပုန၊တစ်ဖန်။နိပ္ပန္နန္တေ၊သင့်ရာဝိဓိဖြင့် ပြီးကုန်၏။

* ပဍ္ဍေ၊အသုံးပြုရာသို့ သွားရောက်သည်၌။အလ (နိရုတ္တကံ)၊အကျိုးမရှိ။ဣတိ၊ဤ အကြောင်းကြောင့်။ပဍ္ဍလံ၊အထပ်အလွှာ မည်၏။(တနည်း) ပဍ္ဍေ၊ပုဆိုးကိစ္စကို ပြုခြင်း၌။ အလံ သမတ္ထံ၊စွမ်းနိုင်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ပဍ္ဍလံ၊အထပ်အလွှာ မည်၏။ * ကလေ၊ညွှန်ကိစ္စ ၌။အလံ၊စွမ်းနိုင်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ကလလံ၊ကလလရေကြည် မည်၏။ * ပါပကေ၊ယုတ် မာကုန်သော။အကုသလေ ဓမ္မေ၊အကုသိုလ်တရားတို့ကို။ဆိန္ဒတိ၊ဖြတ်တတ်၏။ဣတိ၊ ကြောင့်။ကုသလံ၊ကုသိုလ်မည်၏။ ဝါ၊တနည်းကား။ကုသဘူတေ၊ကုသဖြစ်၍ဖြစ်သော။ ယထာသဘာဝဓမ္မေ၊ဟုတ်မှန်တိုင်းသော သဘောတရားတို့၌။အလံ၊ထိုက်၏။ဣတိ၊ ကြောင့်။ကုသလံ၊ကုသိုလ်မည်၏။ ဝါ၊တနည်းကား။ကုသေ ဥဒ္ဓိသ ဒါနေ၊ရည်မှန်း၍ လှူ ဒါန်းခြင်း၌။အလံ၊ထိုက်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ကုသလံ၊ကုသိုလ်မည်၏။ * ဝါ၊တနည်းကား။ ကုသေ သင္ဂယေ ဓမ္မသမုဒါယေ၊ဆည်းပူးအပ်သော တရား အပေါင်း၌။အလံ၊ထိုက်၏။ ဣတိ၊ကြောင့်။ကုသလံ၊ကုသိုလ်မည်၏။ * ကဒ္ဒေ မဒ္ဒေ၊ယစ်မူးခြင်း၌။အလံ၊စွမ်းနိုင်၏။ ဣတိ၊ကြောင့်။ကဒလံ၊ငှက်ပျောသီး မည်၏။ * ဘာဂန္ဒေ သေစနေ၊သွန်းလောင်းခြင်း၌။ အလံ၊စွမ်းနိုင်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဘာဂန္ဒလံ၊ဘာဂန္ဒိုရ်နာမည်၏။(မြင်းသရိုက်နာ)။ ဝါ၊တနည်း ကား။ဘာဂန္ဒေ မုတ္တကရီသဟရဏေ၊ကျင်ငယ်, ကျင်ကြီးကို ဆောင်ခြင်း၌။အလံ၊စွမ်းနိုင်၏ ဣတိ၊ကြောင့်။ဘာဂန္ဒလံ၊မည်၏။(ဝစ္စ, ပဿာဝမဂ် နှစ်ခုကြား ပေါက်သောအနာ)။* မေဓေ ကင်္ဂိဝိစိတ္တေ၊ခါးကို ဆန်းကြယ်အောင်ပြုခြင်း၌။အလံ၊စွမ်းနိုင်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။မေဓလံ၊ ခါးစည်းကြိုး(ခါးပတ်)မည်၏။* ဝဏ္ဏေ ရုက္ခတစေ၊သစ်ခွံ၌။အလံ၊ထိုက်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ ဝဏ္ဏလံ၊လျှော်တေမည်၏။ * တဏ္ဍေ ရုက္ခသိလေသေ၊သစ်ပင်၏အစေး၌။အလံ၊ထိုက်၏။ ဣတိ၊ကြောင့်။တဏ္ဍလံ၊သစ်စေးမည်၏။ * ပလ္လေ နိန္နဋ္ဌာနေ၊ချိုင့်ဝှမ်းရာအရပ်၌။အလံ၊ ထိုက်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ပလ္လလံ၊ညွန်ပျောင်းမည်၏။*သဒ္ဒေ ဟရိတေ၊စိမ်းစိုသည်၌။အလံ၊ စွမ်းနိုင်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။သဒ္ဒလံ၊စိမ်းစိုသော အရပ်မည်၏။ * မူလေ ပတိဋ္ဌာနေ၊တည် ခြင်း၌။အလံ၊စွမ်းနိုင်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။မူလာလံ၊ကြာစွယ်မည်၏။ * ဗိလေ နိဿယေ၊

http://www.dhammadownload.com

မိုရာ၌၊ အလုံးထိုက်၏၊ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ မိဗ္ဗာလံ၊ ပင်လယ်ဆားမည်၏။ * ဝိဒဇ ဝိဒ္ဒမာနေ၊ ထင်ရှားသည်၌၊ အလုံးစွမ်းနိုင်၏၊ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ ဝိဒလံ၊ ထင်ရှားသော အရာမည်၏။ * စဋ္ဌဝေဆိုဘ ကြွမ်းကြုတ်သည့်၌၊ အလုံးစွမ်းနိုင်၏၊ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ စဏ္ဍာလော၊ ဒွန်းစဏ္ဍားမည်၏။ * ပဋ္ဋနှံ ရာဇူနံမင်းငါးပါးတို့အား၊ အလုံးထိုက်၏၊ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ ပဋ္ဋာလော၊ ပဋ္ဋာလမင်းမည်၏။ * ဝါ ဂတိဗန္ဓနေသု၊ သွားခြင်း, ဖွဲ့ခြင်းတို့၌၊ အလုံးစွမ်းနိုင်၏၊ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ ဝါလံ၊ သားမွေးမည်၏။ ဝါ၊ တနည်းကား၊ ပဒ ဂမနေ၊ ခြေဖြင့် သွားခြင်း၌၊ အလုံးစွမ်းနိုင်၏၊ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ ဝါဠော၊ သားရဲမည်၏။ * ဝသေ အစ္ဆာဒနေ၊ အပြစ်ကို ဖုံးလွှမ်းခြင်း၌၊ အလုံးစွမ်းနိုင်၏၊ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ ဝသလော၊ သူယုတ်မည်၏။ * ပစေ ဝိတ္ထာရေ၊ ချဲ့ခြင်း၌၊ အလုံးစွမ်းနိုင်၏၊ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ ပစလော၊ လျှပ်ပေါ်သူမည်၏။ * မစေ စောရကမ္မေ၊ ခိုးမှု၌၊ အလုံးစွမ်းနိုင်၏၊ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ မစလော၊ ခိုးသူ (သူခိုး) မည်၏။ * မုသေ ထေယျေ၊ ခိုးဝှက်ခြင်း၌၊ ဝါ၊ တနည်းကား၊ မုသေ ပါဏစာဂေ၊ အသက်ကို စွန့်စေခြင်း၌၊ အလုံးစွမ်းနိုင်၏၊ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ မုသလော၊ ကျည်ပွေ့ (နှစ်ဖက်ချွန်တုတ်) မည်၏။ * ဂေါတ္တေ ဝိသေ သိဂါလ ဇာတိယံ၊ တောခွေးမျိုး၌၊ အလုံးထိုက်၏၊ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ ဂေါဏ္ဍလော၊ တောခွေးမည်၏။ * ပုထုမှိ ဝိတ္ထာရေ၊ ချဲ့ခြင်း၌၊ အလုံးစွမ်းနိုင်၏၊ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ ပုထုလော၊ ကြီးမားသော အရာမည်၏။ * ဗဟုမှိ သင်္ချာနေ၊ ရေတွက်ခြင်း၌၊ အလုံးစွမ်းနိုင်၏၊ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ ဗဟုလော၊ များသောအရာ မည်၏။ * ဝါ၊ တနည်းကား၊ ဗဟုမှိ ဝုဒ္ဓိမှိ၊ ကြီးသည်၌၊ အလုံးစွမ်းနိုင်၏၊ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ ဗဟုလော၊ ကြီးပွားသောအရာမည်၏။ * မင်္ဂမှိ ဂမနေ မင်္ဂလေ၊ ကောင်းမြတ်သည်၌၊ အလုံးစွမ်းနိုင်၏၊ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ မင်္ဂလံ၊ မင်္ဂလာ (ကောင်းမြတ်သည်) မည်၏။ * ဗဟုမှိ ဝုဒ္ဓိမှိ၊ ကြီးမား ထူထပ်သည်၌၊ အလုံးစွမ်းနိုင်၏၊ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ ဗဟလံ၊ ကြီးမားထူထဲသော အရာမည်၏။ * ကမ္ဗမှိ သဉ္စလနေ၊ လှုပ်ရှားခြင်း၌၊ အလုံးစွမ်းနိုင်၏၊ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ ကမ္ဗလံ၊ သက္ကလတ် (ကမ္ဗလာ) မည်၏။ * သမ္ဗမှိ မဏ္ဍလေ၊ တန်ဆာဆင်ခြင်း၌၊ အလုံးစွမ်းနိုင်၏၊ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ သမ္ဗလံ၊ စားနပ်ရိက္ခာမည်၏။ * အဂ္ဂေ ဂတိကောဋိလ္လေ၊ ကောက်ကွေ့၍ သွားခြင်း၌၊ အလုံးစွမ်းနိုင်၏၊ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ အဂ္ဂဠံ၊ တံခါးကျည် (အဖာအထပ်) မည်၏။ ဣစ္စေဝမာဒယော၊ ဤသို့အစရှိသော၊ အညေပိ သဒ္ဒါ၊ တစ်ပါးသော သဒ္ဒါတို့သည်လည်း၊ ဘဝန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

> ပဋ္ဌာဒီဟိ+အလ-ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်

> ပဋ္ဌာဒိဟိ-၌ အာဒိ-အရ ။ ။ ကလ, ကုသ, ကဒ, ဘဂန္ဒ, မေခ, ဝက္က, တက္က, ပလ္လ, သဒ္ဒ, မူလ, ဗိလ, ဝိဒ, စဏ္ဍ, ပဋ္ဋ, ဝါ, ဝသ, ပစ, မစ, မုသ, ဂေါတ္တ, ပုထု, ဗဟု, မင်္ဂ, ဗဟ, ကမ္ဗ, သမ္ဗ, အဂ္ဂ,ဓာတ် စသည်တို့ကို ယူရပါမည်။

> အလ-ပစ္စည်း သက်ရမည့်ဓာတ် ။ ။ ပဋ္ဌ, ကလ, ကုသ, ကဒ, ဘဂန္ဒ, မေခ, ဝက္က, တက္က, ပလ္လ, သဒ္ဒ, မူလ, ဗိလ, ဝိဒ, စဏ္ဍ, ပဋ္ဋ, ဝါ, ဝသ, ပစ, မစ, မုသ, ဂေါတ္တ,

http://www.dhammadownload.com

ပုထု, ဗဟု, မဂ်, ဗဟာ, တမ္ဗ, သမ္ဗ, အဂ္ဂဓာတ် စသည်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ **ဝုတ္တိ၌ ဓာတူဟိ ပါဒိပဒိကေဟိ–ဟူ ဆိုရခြင်းအကြောင်း** ။ ။ ပဋလ်-၌ ပဋ-ဂတိမှိ-ဟု ဓာတ်ကျမ်း၌ရှိသောကြောင့် ပဋဓာတ်နောင်လည်း အလပစ္စည်းသက်၏၊ ပဋော၊ အဝတ်ပုဆိုး-ဟု နာမ်ပုဒ်လည်းရှိသောကြောင့် ပဋ-ဟူသော နာမ်ပုဒ်နောင်လည်း အလပစ္စည်းသက်၏၊ ဤသို့ ဓာတ်နောင်ရင်း, ပါဒိပဒိကပုဒ်နောင်ရင်း သက်နိုင်သောကြောင့် ဝုတ္တိ၌ "ဓာတူဟိ ပါဒိပဒိကေဟိ"ဟု ဆိုရပါသည်။

➤ **ပါဒိပဒိကေဟိ–အရ** ။ ။ ဤသုတ်၏ ဝုတ္တိ၌ ဓာတူဟိသဒ္ဒါဖြင့် အနိပ္ဖန္နပါဒိပဒိကပုဒ်ကို အသီးအခြား ဆိုအပ်သောကြောင့် နိပ္ဖန္နပါဒိပဒိက သမူဟနာမ်ပုဒ်များကိုသာ ယူရပါမည်။

➤ **အလ–ပစ္စည်း၏ သာဓနနှ,စသည်** ။ ။ အလ-ပစ္စည်းသည် ကတ္တု (ကမ္မ,ကရဏ, အပါဒါန,အဓိကရဏ)သာဓန၊ အနာမဋ္ဌကာလ၊ အ, အာကာရန္တ၊ ပုံ, စိတ်, ကညာဒိဂိုဏ်း လိင်သုံးပါး ဖြစ်ပါသည်။

၆၆၆။ ပုထဿ ပုထု ပထာ မော ဝါ

ပုထ ဣစ္စေတဿ ပါဒိပဒိကဿ ပုထု ပထာဒေသာ ဟောန္တိ၊ ကွစိ အမပစ္စယော ဟောတိ။

ပုထု ဟုတွာ ဇာတန္တိ ပုထဝီ၊ ပထမေ ဇာတော ပထမော၊ ပဌဝီ၊ ပဌမော ဝါ။ ပုထု ကိလေသေ ဇနေတီတိ ပုထုဇ္ဇနော၊ ပုထု ဟုတွာ ဇာတန္တိ ပထဝီ၊ ပဌဝီ ဝါ။

* ပုထဿ၊ပုထ-ဟူသော ပါဒိပဒိကပုဒ်၏။ပုထု ပထာ၊ပုထုပြု, ပထပြုတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ဝါ၊အချို့၌။အမော၊အမပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

* ပုထ ဣစ္စေတဿ ပါဒိပဒိကဿ၊ပုထ-ဟူသော ပါဒိပဒိကပုဒ်၏။ပုထု ပထာဒေသာ၊ပုထုပြု, ပထပြုတို့သည်။ဟောန္တိ၊ကုန်၏။ကွစိ၊အချို့၌။အမပစ္စယော၊အမပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * ပုထု၊ကျယ်ပြန့်သည်။ဟုတွာ၊ဖြစ်၍။ဇာတန္တိ၊ဖြစ်တတ်ကုန်၏ ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။ပုထဝီ၊မြေမည်၏။ * ပထမေ၊ရှေးဦး၌။ဇာတော၊ဖြစ်သည် တည်း။ပထမော၊ရှေးဦး၌ဖြစ်သည်။ဝါ၊တနည်းကား။ပဌဝီ၊မြေ။ပဌမော၊ရှေးဦး၌ဖြစ်သည်။ * ပုထုကိလေသေ၊များစွာသော ကိလေသာတို့ကို။ဇနေတိ၊ဖြစ်စေတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ ပုထုဇ္ဇနော၊ပုထုဇဉ် မည်၏။ * ဝါ၊တနည်းကား။ပုထု၊ကျယ်ပြန့်သည်။ဟုတွာ၊ဖြစ်၍။ ဇာတန္တိ၊ဖြစ်တတ်ကုန်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ပထဝီ၊ပဌဝီ၊မြေမည်၏။

➤ ပုထဿ+ပုထု ပထာ+အမော+ဝါ-ဟု ၄-ပုဒ် အာဒေသဝိဓိ/ပစ္စယဝိဓိသုတ်

➤ **ဝါသဒ္ဒါ၏အနက်** ။ ။ ဝါသဒ္ဒါသည် ဝိရှုပ်ကိုပြသော ကွစိအနက်ရှိပါသည်။

➤ **ဝါသဒ္ဒါ ဆိုရကျိုး** ။ ။ ဝါသဒ္ဒါဖြင့် ပုထဝီ, ပထမော-တို့၌ ပုထပြု, ပထပြု၍

http://www.dhammadownload.com

ပဌ္ဝိ, ပဌ္မော-တို့၌ ပုထ, ပထ မပြုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

➢ **ပုထ-သည် ပါဠိပဒိကပုဒ် မဖြစ်နိုင်ခြင်းအကြောင်း ။ ။** ပုထော, ပုထာ, ပုထံ, စသည်ဖြင့် ပဒမာလာစဉ်၍ မရသောကြောင့်၎င်း။ ပုထော,စသည် ပါဠိ၌ မရှိသောကြောင့်၎င်း။ ပုထ-သည် ပါဠိပဒိကပုဒ် မဖြစ်နိုင်ပါ။

➢ **ဟာရိယ နှစ်ခုအထူး ။ ။** ကွိ,ပစ္စည်းနောင်းရာ၌ ပုထုပြုရမည်၊ အမ,ပစ္စည်းနောင်းရာ၌ ပထပြုရပါမည်။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

➢ **ပထမော/ပဌမော ပါဠ်နှစ်မျိုး အဆုံးအဖြတ် ။ ။** (ကစ္စည်း+ရူ-အလို) ပထမော ကား ပုထဓာတ်, အမပစ္စည်း။ ပုထသ ပုထု ပထာမောဝါ-သုတ်ဖြင့် ပုထဓာတ်ကို ပထပြု၍ ပြီးသောကြောင့် 'ပထမော' ပါဌ်သာ သင့်ပါသည်။ (မောဂ္ဂလာန်-အလို) ပဌဓာတ်နောင် ပဌ စရာ အမိမာ-သုတ်ဖြင့် အမပစ္စည်းသက်၍ ပြီးသောကြောင့် 'ပဌမော' သင့်၏။

➢ **အမ-ပစ္စည်း၏ သာဓန,စသည် ။ ။** အမ-ပစ္စည်းသည် ကတ္တုသာဓန၊ အနာ မဌကာလ၊ အကာရန္တ၊ ပုလ္လိင်, နပုလ္လိင်၊ ပုရိသာဒိဂိုဏ်း, စိတ္တာဒိဂိုဏ်း ဖြစ်ပါသည်။

၆၆၇။ သသွာဒိတိ တု ဓဝေါ

သသု ဒဒ အဒ မဒ က္ကစ္စေဝမာဒီဟိ ဓာတူဟိ တု ဒု က္ကစ္စေတေ ပစ္စယာ ဟောန္တိ။ ။ အညေ သတ္တေ သသတိ ဟိံသတီတိ သတ္တု၊ ဒုက္ခံ ဒဒါတီတိ ဒဒ္ဒု၊ ဒုက္ခေန အဒတိ ဘက္ခတိ ဗ္ဘောတိ အဒ္ဒု၊ ဒုက္ခံ အဒတိ အနုဘဝတိ ဇနော ဓေတေနာတိ ဝါ အဒ္ဒု၊ ဒုက္ခံ ဘာဇနံ အာဓာရံ ဘဝတီတိ ဝါ အဒ္ဒု၊ မဒတိ ဥမ္မတ္တံ ကရောတီတိ မဒ္ဒု၊ မဒတိ မဒ္ဒဘာဝံ ကရောတီတိ ဝါ မဒ္ဒု။

* သသွာဒိဟိ၊သသု, အစရှိသော ဓာတ်တို့မှ။ (ဝါ) သသု, ဒဒ, အဒ, မဒ, အစရှိသော ဓာတ်တို့နောင်မှ။တုဒဝေါ၊တုပစ္စည်း, ဒုပစ္စည်းတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

* သသု ဒဒ အဒ မဒ က္ကစ္စေဝမာဒီဟိ၊သသု, ဒဒ, အဒ, မဒ, ဤသို့အစရှိကုန်သော ဓာတူဟိ၊ဓာတ်တို့နောင်မှ။တု ဒု က္ကစ္စေတေ ပစ္စယာ၊တုပစ္စည်း,ဒုပစ္စည်းတို့သည်။ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ။ * အညေ၊တစ်ပါးကုန်သော။သတ္တေ၊သတ္တဝါတို့ကို။သသတိ ဟိံသတိ၊ ညှဉ်းဆဲတတ်၏။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။သတ္တု၊ရန်သူမည်၏။ * ဒုက္ခံ၊ဆင်းရဲကို။ ဒဒါတိ၊ပေးတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဒဒ္ဒု၊ပွေး, ဝဲနာ မည်၏။ * ဒုက္ခေန၊ဆင်းရဲသဖြင့်။အဒတိ ဘက္ခတိ၊စားတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။အဒ္ဒု၊နှောင်အိမ်မည်၏။ ဝါ၊တနည်းကား။ဓေတေန၊ ဤနှောင်အိမ်ဖြင့်။ဇနော၊လူသည်။(အကျဉ်းသမားသည်)။ဒုက္ခံ၊ဆင်းရဲကို။အနုဘဝတိ၊ခံ စားရ၏။ဣတိ၊ကြောင့်။အဒ္ဒု၊မည်၏။ ဝါ၊ကား။ဒုက္ခံ-ဒုက္ခသ၊ဆင်းရဲ၏။ဘာဇနံ အာဓာရံ တည်ရာသည်။ဘဝတိ၊ဖြစ်တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။အဒ္ဒု၊မည်၏။ * မဒတိ ဥမ္မတ္တံ ကရောတိ ရူးသွပ်အောင် ပြုတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။မဒ္ဒု၊ယစ်မျိုးမည်၏။ ဝါ၊တနည်းကား။မဒတိ မဒ္ဒ

http://www.dhammadownload.com

ဘာဝံ ကရောတိ၊နှိပ်နင်းသော အဖြစ်ကို ပြုတတ်၏။ကြတိ၊ကြောင့်။မဖွဲ့မည်၏။

➢ သဿာဒီဟိ+တုဒဝေါ-တု ၂-ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်

➢ **သဿာဒိဟိ သန္ဓိရှုပ်ကျဉ်း** ॥ ॥ သဿာဒီဟိ-ကို သသု+အာဒီဟိ-ဟုပုဒ်ဖြတ်၊ ဝမောဒုဒန္တာနံ-ဟူသောသုတ်ဖြင့် နောက်အာကြောင့် သု-၌ ဥကို ဝပြု၊ ဝ-အာသို့ကပ်။

➢ **တုဒဝေါ နာမ်ရှုပ်ကျဉ်း** ॥ ॥ တုဒဝေါ-ကို တုဒုလိင်တည်၊ယော-သက်၊တတော ယောန မောတု-သုတ်၌ တုသဒ္ဒါဖြင့် ယော-ကို ဩပြု၊ ဩ သရေစ-သုတ်၌ စသဒ္ဒါဖြင့် ဒု-၌ ဥကို အဝပြု၊ ဝ-ဩသို့ကပ်၊ တုဒဝေါ ပြီး၏။ (**တစ်နည်း**) တုဒုလိင်တည်၊ယော-သက်၊ ဥကို လ,အမည်မှည့်၊ လတော ဝေါကာရောစ-သုတ်ဖြင့် ယောကို ဝေါပြု၊ ဝေ ဝေါသု လောစ-သုတ်ဖြင့် လမည်သော ဥကို အ်-ပြု၊တုဒဝေါ ပြီး၏။

➢ **သဿာဒိဟိ-၌ အာဒိ-အရ** ॥ ॥ ဒဒ, အဒ, မဒဓာတ် စသည်တို့ကို ယူရပါမည်။

မေး ॥ ॥ ဤသုတ်ဖြင့် အဘယ်ဓာတ်နောင် အဘယ်ပစ္စည်း သက်ရမည်နည်း။

* သသုဓာတ်, ဇနဓာတ်တို့နောင် တုပစ္စည်း၊ ဒဒဓာတ်, အဒဓာတ်, မဒဓာတ်တို့နောင် ဒုပစ္စည်း သက်ရပါမည်။

➢ **တု,ပစ္စည်း၏ သာဓန,စသည်** ॥ ॥ တု-ပစ္စည်းသည် ကတ္တုသာဓန၊ အနာမဌကာလ ဥကာရန္တ၊ ရတ္တာဒိဂိုဏ်း၊ ပုလ္လိင်, နပုလ္လိင် ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဒု,ပစ္စည်း၏ သာဓန,စသည်** ॥ ॥ ဒု-ပစ္စည်းသည် ကတ္တု, ကရဏ, အဓိကရဏ သာဓန၊ အနာမဌကာလ၊ ဥကာရန္တ၊ ရတ္တာဒိဂိုဏ်း၊ လိင်သုံးပါး ဖြစ်ပါသည်။

၆၆၈။ ဈာဒီဟိ ဤဝရော

စိ ပါ ဓာ က္ကစ္ဆေဝမာဒီဟိ ဓာတူဟိ ဤဝရ ပစ္စယော ဟောတိ။

စီယတီတိ စီဝရံ၊ ပိဝတီတိ ပီဝရော၊ ပါတဗ္ဗံ ရက္ခိတဗ္ဗန္တိ ဝါ ပီဝရံ၊ ဓာရေတိ ဓာရေတွာ ဇီဝိတံ ကပ္ပေတီတိ ဓီဝရော၊ ဓီဝရံ။

* ဈာဒီဟိ၊စိ, ပါ, ဓာ, အစရှိသော ဓာတ်တို့နောင်မှ၊ဤဝရော၊ဤဝရ ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ॥ * စိ ပါ ဓာ က္ကစ္ဆေဝမာဒီဟိ၊စိ, ပါ, ဓာ, ဤသို့ အစရှိတုန်သော။ ဓာတူဟိ၊ဓာတ်တို့မှ၊ပရေ၊နောက်၌၊ဤဝရ ပစ္စယော၊ဤဝရပစ္စည်းသည်၊ဟောတိ၊၏။

စီယတိ၊ဆည်းပူးအပ်၏။ကြတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်၊စီဝရံ၊သင်္ကန်းမည်၏။ * ပိဝတိ၊ သောက်တတ်၏။ကြတိ၊ကြောင့်၊ပီဝရော၊ဆူဖြိုးသူမည်၏။ ဝါ၊တနည်းကား၊ပါတဗ္ဗံ ရက္ခိ တဗ္ဗံ၊စောင့်ရှောက်အပ်၏။ကြတိ၊ကြောင့်။ပီဝရံ၊မည်၏။ * မစ္ဆေငါးတို့ကို၊ဓာရေတိ၊ ဆောင်တတ်၏။ဓာရေတွာ၊ဆောင်၍။(ဖမ်း၍)။ဇီဝိတံ ကပ္ပေတိ၊အသက်မွေးတတ်၏။ ကြတိ၊ကြောင့်၊ဓီဝရော၊တံငါ မည်၏။ ဓီဝရံ၊တံငါမျိုး။

➢ ဈာဒီဟိ+ဤဝရော-တု ၂-ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်

http://www.dhammadownload.com

➤ **ဈာဒိဃိ သန္ဓိရှုပ်ချဉ်း ။ ။** ဈာဒိဃိ-ကို စိ+အာဒိဃိ-ဟု ပုဒ်ဖြတ်၊ ဣဝဏ္ဏော ယံ နဝါ-သုတ်ဖြင့် နောက်အာသရကြောင့် စိ-၌ ဣ-ကို ယပြုယ-အာသို့ကစ်။

➤ **ဈာဒိဃိ-၌ အာဒိ-အရ ။ ။** ပါတတ်, ဓာတတ်, စသည်တို့ကို ယူရပါမည်။

➤ **ဉ္ဈဝရ-ပုဒ်ကို ပစ္စည်း(၅)မျိုးဖြစ်စေအောင် ခွဲပုံ ။ ။** ၁။ ဉ္ဈဝရပစ္စည်း၊ (ပုံစံ)စိဝရံ၊ ၂။ ဉ္ဈပစ္စည်း (ပုံစံ) တန္တိ၊ ၃။ဝရပစ္စည်း (ပုံစံ) ပိဝရံ၊ ၄။ဉ္ဈဝ,ပစ္စည်း (ပုံစံ) ဂိဝါ၊ ၅။ ရ,ပစ္စည်း (ပုံစံ) ဒီရံ။

➤ **ဉ္ဈသုတ်ဖြင့် ဓာတ်နောင် ဉ္ဈဝရပစ္စည်းသာ သက်နိုင်ပါသလော?**

* မဟုတ်ပါ။ ဈာဒိဃိ-ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ဝါကစိရံ ပြယုဂ်၌ စိဓာတ်နောင် ဉ္ဈရပစ္စည်းလည်း သက်နိုင်ပါသည်။

➤ **ဉ္ဈဝရ-ပစ္စည်း၏ သာဓန,စသည် ။ ။** ဉ္ဈဝရ-ပစ္စည်းသည် ကတ္တု, ကမ္မသာဓန၊ အနာမဋ္ဌကာလ၊ ဥဏာဒိရုပ္ပ၊ ရုဍ္ဍာဒိဂိုဏ်း၊ လိင်သုံးပါး ဖြစ်ပါသည်။

၆၆၉။ မုနာဒိဃိ စိ

မုန ယတ အဂ္ဂ ပတ ကဝ သုစ ရုစ မဟာလ ဘဒ္ဒါလ မန ဣစ္စေဝမာဒိဟိ ဓာတူဟိ, ပါဋိပဒိကေဟိစ ဣ ပစ္စယော ဟောတိ။

အတ္ထာနတ္ထံ မုနာတိ ဧဒ ယျမေဝ လက္ခဏာဒိဝသေန ဝါ ဇာနာတီတိ မုနိ၊ ယတတိ ဝီရိယံ ကရောတီတိ ယတိ၊ အဂ္ဂတိ ကုဋိလဘာဝံ ဂစ္ဆတီတိ အဂ္ဂိ၊ ပတတိ သေဋ္ဌော ဟုတွာ ပုရတော ဂစ္ဆတီတိ ပတိ၊ ကဗျံ ဗန္ဓတီတိ ကဝိ၊ ကဗ္ဗံ မနာပဝစနံ ဝဒတီတိ ဝါ ကဝိ၊ သုစတိ ပရိသုဒ္ဓံ ဘဝတီတိ သုစိ၊ ရုစတိ ဒိပ္ပတီတိ ရုစိ၊ မဟန္တံ ဝိဘဝံ ဘောဂက္ခန္ဓံ လာတီတိ မဟာလိ၊ ဘဒ္ဒံ ယသံ လာတီတိ ဘဒ္ဒါလိ၊ မနံ တတ္ထ ရတနေ နယတီတိ မဏိ။

* မုနာဒိဃိ၊မုနဓာတ် အစရှိသည်တို့မှ။ (ဝါ) မုန, ယတ, အဂ္ဂ, ပတ, ကဝ, သုစ, ရုစ, မဟာလ, ဘဒ္ဒါလ, မန, အစရှိသော ဓာတ်တို့မှရင်း။ပါဋိပဒိကေဟိစ၊ပါဋိပဒိကပုဒ်တို့မှရင်း။ပရေနောက်၌။ဣ၊ဣ,ပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

* မုန ယတ အဂ္ဂ ပတ ကဝ သုစ ရုစ မဟာလ ဘဒ္ဒါလ မန ဣစ္စေဝမာဒိဟိ၊မုန, ယတ, အဂ္ဂ, ပတ, ကဝ, သုစ, ရုစ, မဟာလ, ဘဒ္ဒါလ, မန, ဤသို့ အစရှိကုန်သော။ ဓာတူဟိစ၊ဓာတ်တို့မှရင်း။ပါဋိပဒိကေဟိစ၊တို့မှရင်း။ပရေ၌။ဣပစ္စယော၊ဣ,ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * အတ္ထာနတ္ထံ၊အကျိုးရှိ, အကျိုးမဲ့ကို။မုနာတိ ဇာနာတိ၊သိတတ်၏။ ဝါ၊တနည်းကား။ဧဒ ယျမေဝံ၊ဧဒ ယျမေဝ ငါးပါးကို။လက္ခဏာဒိဝသေန၊လက္ခဏာ, အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။မုနာတိ ဇာနာတိ၊သိတတ်၏။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။မုနိ၊ မုနိမည်၏။ * ယတတိ ဝီရိယံ ကရောတိ၊လုံ့လကို ပြုတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ယတိ၊ရဟန်း

http://www.dhammadownload.com

မည်၏။ * အဂ္ဂတိ ကုဋိလဘာဝံ ဂစ္ဆတိ၊ကွေ့ကောက်၍ သွားတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ အင်္ဂ၊မီးမည်၏။ * သေဒ္ဓော ဟုတ္တာ၊မြတ်သည်ဖြစ်၍။ပတတိ ပုရတော ဂစ္ဆတိ၊ရှေ့က သွားတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ပတိ၊အရှင်လင်မည်၏။ * ကဗျံ၊ကဗျာလင်္ကာကို။ဝန္တတိ၊ဖွဲ့ တတ်၏။(ရေးတတ်၏)။ဣတိ၊ကြောင့်။ကဝိ၊ပညာရှိ (စာရေးဆရာ)မည်၏။ ဝါ၊တနည်း ကား။ကန္တံ မနာပဝစနံ၊နာဖွယ်ကောင်းသော စကားကို။ဝဒတိ၊ပြောဆိုတတ်၏။ဣတိ၊ ကြောင့်။ကဝိ၊ပညာရှိ (စကားတတ်) မည်၏။ * သုစတိ ပရိသုဒ္ဓံ ဘဝတိ၊စင်ကြယ်စွာ ဖြစ်တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။သုစိ၊စင်ကြယ်သူမည်၏။ * ရုစတိ ဒိပ္ပတိ၊ထွန်းလင်းတတ်၏။ ဣတိ၊ကြောင့်။ရုစိ၊အရောင်မည်၏။ * မဟန္တံ၊များသော။ဝိဘဝံ၊စည်းစိမ်ကို။ဘောဂက္ခန္ဓံ၊ ဥစ္စာစုကို။လာတိ၊ယူတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။မဟာလီ၊မဟာလိ (လိစ္ဆဝီ) မင်းမည်၏။ * ဘဒ္ဒံ ယသံ၊ကောင်းသော အခြွေအရံကို။လာတိ၊ယူတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဘဒ္ဒါလိ၊ ဘဒ္ဒါလိရဟန်းမည်၏။ * တတ္ထ ရတနေ၊ထိုရတနာ၌။မနံ၊စိတ်နှလုံးကို။နယတိ၊ဆောင် တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။မဏိ၊ပတ္တမြားမည်၏။

➤ မုနာဒီဟိ+စ+ဣ–ဟု ၃–ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်

➤ **မုနာဒီဟိ–၌ အာဒိ–အရ** ။ ။ ယတ, အဂ္ဂ, ပတ, ကဝ, သုစ, ရုစ, မဟာလ, ဘဒ္ဒါလ, မနတတ် စသည်တို့ကို ယူရပါမည်။

➤ **စသဒ္ဒါ၏အနက်** ။ ။ စသဒ္ဒါသည် သမုစ္စည်းအနက် ဖြစ်ပါသည်။

➤ **စသဒ္ဒါ ဆိုရကျိုး** ။ ။ စသဒ္ဒါဖြင့် မဟာလိ, ဘဒ္ဒါလိ, မဏိ,စသော ပါဠိပဒိက ပုဒ်တို့နောင်မှလည်း ဣ,ပစ္စည်းသက်ရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

➤ ပါဠိပဒိက–အရ / ဣ,ပစ္စည်းသက်ရမည့် ပါဠိပဒိကပုဒ်များ ။ ။ (ကစ္စည်းအလို) မဟာလ, ဘဒ္ဒါလ,မဏ။ (ရူ-အလို) မဟာလ, ဘဒ္ဒါလ, မဏ, အရဏ, ဘရဏ, ဓရဏ, သရဏ, ဓမဏ, အဝန, အသန, ဝသန, စသည်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➤ ပါဠိပဒိကပုဒ်ဟူသည် ။ ။ သမာသ်, တဒ္ဓိတ်, ကိတ်ဖြင့်မပြီး နာမ်ပုဒ်စစ်စစ်ကို ဆိုပါသည်။ ➤ **ဣ,ပစ္စည်း၏ သာဓန,စသည်** ။ ။ ဣ-ပစ္စည်းသည် ကတ္တုသာဓန၊ပစ္စုပ္ပန် ကာလ, <u>အတိတ်ကာလ၊ (ဝါ) အနာမဋ္ဌကာလ၊ ဣကာရန္တ၊ ရတ္တာဒိဂိုဏ်း၊ လိင်သုံးပါး</u>။

၆၇၀။ ဝိဓါဒီဟျူရော

ဝိဒ ဝလ္လ မသ သိဒ ဒု ကု ကပု မယ ဥဒိ ခဇ္ဇ ကုရ ဣစ္စေဝမာဒီဟိ ဓာတူဟိ, ပါဠိပဒိကေဟိစ ဦရပစ္စယော ဟောတိ။

ဝိဒိတုံ အလန္တိ ဝိဒူရော၊ ဝိဒူရဋ္ဌာနေ ဇာတော ဝေဒူရော၊ ဝလ္လတိ ဝလ္လဘာဘာဝေန ဘဝတီတိ ဝလ္လူရော၊ ဝလ္လတိ အညမညံ ဗန္ဓတီတိ ဝါ ဝလ္လူရော၊ အာမသိတဗ္ဗော တိ မသူရော၊ သိန္ဒတိ သိဂ်ိဳရဘာဝံ ဂစ္ဆတီတိ သိန္ဒူရော၊ သိန္ဒတိ ဝိရောစတီတိ

http://www.dhammadownload.com

ဝါ သိန္ဒူရော၊ ဂမိတုံ အလံ အနာသန္နတ္တာတိ ဒူရော၊ ကုတိ သဒ္ဒံ ကရောတီတိ ကူရော၊ အတ္တနော ဂန္ဓေန အညံ ဂန္ဓံ ကပတိ ဟနတိ ဟိံသတီတိ ကပ္ပူရော၊ ကပ္ပတိ ရောဂါပနယနေ သမတ္ထော ဟောတီတိ ဝါ ကပ္ပူရော၊ မဟိယံ ရဝတီတိ မယူရော၊ မဟိယံ ယာတိ ဂစ္ဆတီတိ မယူရော၊ ပံသုံ ဥန္ဒတိ ပသဝတီတိ ဥန္ဒူရော၊ ခဇ္ဇိတဗ္ဗော ခါဒိတဗ္ဗောတိ ခဇ္ဇူရော၊ ကုရတိ အက္ကောသတီတိ ကုရူရော။

* ဝိဒါဒီဟိ၊ဝိဒဓာတ် အစရှိသည်တို့မှ။ (ဝါ) ဝိဒ, ဝလ္လ, မသ, သိဒ, ဒု, ကု, ကပု, မယ, ဥဒိ, ခဇ္ဇ, ကုရ, အစရှိသော ဓာတ်တို့မှရင်း။ပါဋိပဒိကေဟိစ၊ပါဋိပဒိကပုဒ်တို့မှရင်း ပရေနောက်၌။ဦရော၊ဦရပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

* ဝိဒ ဝလ္လ မသ သိဒ ဒု ကု ကပု မယ ဥဒိ ခဇ္ဇ ကုရ က္ကစ္စေဝမာဒီဟိ၊ဝိဒ, ဝလ္လ, မသ, သိဒ, ဒု, ကု, ကပု, မယ, ဥဒိ, ခဇ္ဇ, ကုရ, ဤသို့အစရှိကုန်သော။ဓာတူဟိစ၊ဓာတ်တို့မှရင်း။ပါဋိပဒိကေဟိစ၊ပါဋိပဒိကပုဒ်တို့မှရင်း။ပရေနောက်၌။ဦရပစ္စယော၊ဦရပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * ဝိဒိတုံ၊ရခြင်းငှာ။အနာသန္နတ္တာ၊မနီးသောကြောင့်။အလံ •နသုကရုံမလွယ်ကူ။က္ကတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။ဝိဒူရော၊ဝေးသောအရပ်မည်၏။ * ဝိဒူရဋ္ဌာနေ၊ဝေးသောအရပ်၌။ဇာတော၊ဖြစ်၏။က္ကတိ၊ကြောင့်။ဝေဒူရော၊ဝေဒူရမည်၏။ * ဝလ္လတိ ဝလ္လဘာဘာဝေန ဘဝတိ၊ဆက်ဆံ ကျွမ်းဝင်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်တတ်၏။ က္ကတိ၊ကြောင့်။ဝလ္လူရော၊အမဲခြောက်မည်၏။ ဝါ၊တနည်းကား။ဝလ္လတိ အညမညံ ဗန္ဓတိ၊အချင်းချင်း ဖွဲ့ယှက်တတ်၏။က္ကတိ၊ကြောင့်။ဝလ္လူရော၊မည်၏။ * အာမသိတဗ္ဗော၊သုံးသပ်အပ်၏။က္ကတိ၊ကြောင့်။မသူရော၊ပြောင်း, စပါးမည်၏။ * သိန္ဒတိ သိင်္ဂါရဘာဝံ ဂစ္ဆတိ၊တင့်တယ် စမွယ်သည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်တတ်၏။က္ကတိ၊ကြောင့်။သိန္ဒူရော၊တင့်တယ် စမွယ်ခြင်းမည်၏။ ဝါ၊တနည်းကား။သိန္ဒတိ ဝိရောစတိ၊တင့်တယ်တတ်၏။က္ကတိ၊ကြောင့်။ သိန္ဒူရော၊မည်၏။ * အနာသန္နတ္တာ၊မနီးသောကြောင့်။ဂမိတုံ၊သွားခြင်းငှာ။အလံ၊မသင့်, မလွယ်ကူ။က္ကတိ၊ကြောင့်။ဒူရော၊အဝေး (ဝေးသောအရပ်) မည်၏။ * ကုတိ သဒ္ဒံ ကရောတိ၊အသံပြုတတ်၏။က္ကတိ၊ကြောင့်။ကူရော၊ထမင်းခြောက်မည်၏။ * အတ္တနော ဂန္ဓေန၊မိမိအနံ့ဖြင့်။အညံ ဂန္ဓံ၊သူတစ်ပါး အနံ့ကို။ကပတိ ဟိံသတိ၊ညှဉ်းဆဲတတ်၏။က္ကတိ၊ကြောင့်။ကပ္ပူရော၊ပရုတ်မည်၏။ ဝါ၊တနည်းကား။ရောဂါပနယနေ၊အနာကို ပယ်ခြင်း၌။ ကပ္ပတိ၊စွမ်းနိုင်၏။က္ကတိ၊ကြောင့်။ကပ္ပူရော၊မည်၏။ * မဟိယံ၊မြေ၌။ရဝတိ၊မြည်, တွန်တတ်၏။က္ကတိ၊ကြောင့်။မယူရော၊ဥဒေါင်းငှက်မည်၏။ ဝါ၊တနည်းကား။မဟိယံ၊မြေ၌။ ယာတိ ဂစ္ဆတိ၊သွားတတ်၏။က္ကတိ၊ကြောင့်။မယူရော၊မည်၏။ * ပံသုံ၊မြေကို။ဥန္ဒတိ ပသဝတိ၊ပွားစေတတ်၏။က္ကတိ၊ကြောင့်။ဥန္ဒူရော၊ကြွက်မည်၏။* ခဇ္ဇိတဗ္ဗော ခါဒိတဗ္ဗော ခဲစားအပ်၏။က္ကတိ၊ကြောင့်။ခဇ္ဇူရော၊သင်ပေါင်း (စွန်ပလွန်) မည်၏။ * ကုရတိ အက္ကော

F 22-A

http://www.dhammadownload.com

သတိ၊ဆဲရေးတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဏှုပစ္စည်းသည် မည်၏။

➢ **ဝိဒါဒိဗ်ဟီ+ဥိရော–ဟု ၂–ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်**

➢ **ဝိဒါဒိတိ–၌ အာဒိ–အရ** ။ ။ ဝလ္လ, မသ, သိဒ, ဒု, ကု, ကပု, မယ, ဥဒိ, ခဋ္ဌ ကုရဓာတ် စသည်တို့ကို ယူရပါမည်။

➢ **ပါဠိ၌ဝဓိက–အရ** ။ ။ မယ, ဥဒိ,သဒ္ဒါတို့ကို ယူရပါမည်။

➢ **နိရုတ္တိလက္ခဏာ ၅–ပါး** ။ ။ (၁) ဝဏ္ဏာဂမ-အက္ခရာလာခြင်း၊ (၂) ဝဏ္ဏဝိပရိယာယ-အက္ခရာရှေ့နောက်ပြန်ခြင်း၊ (၃) ဝဏ္ဏဝိကာရ-အက္ခရာ တစ်မျိုးတစ်ဖုံ ပြုခြင်း၊ (၄) ဝဏ္ဏနာသ-အက္ခရာ ကျေဖျက်ခြင်း၊ (၅) အတ္ထာတိသယ-ဓာတ်၏အနက် အပိုနှင့် ယှဉ်ခြင်း-တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဥိရ–ပစ္စည်း၏ သာဓန,စသည်** ။ ။ ဥိရ-ပစ္စည်းသည် ကတ္တု, ကမ္မသာဓန၊ အနာမဋ္ဌကာလ၊ အကာရန္တ၊ ပုရိသာဒိဂိုဏ်း, စိတ္တာဒိဂိုဏ်း၊ ပုလ္လိင်, နပုလ္လိင် ဖြစ်ပါသည်။

— — — — — — — — — — — — — — — —

၆၇၁။ ဟနာဒိဟိ ဏု နု တဝေါ

ဟန ဇန ဘာ ရိ ခနု အမ ဝေ ဓေ ဓာ သိ ကိ ဟိ က္ကစ္စေဝမာဒိဟိ ဓာတူဟိ ဏု နု တု က္ကစ္စေတေ ပစ္စယာ ဟောန္တိ။

ဘောဇနံ ဟနတိ ဟိံသတိ ဓေတေနာတိ ဟာဏု၊ ဟနု ဝါ၊ ဂမနံ ဇနေတီတိ ဇာဏု၊ ဘာတိ ဒိပ္ပတီတိ ဘာဏု ဘာနု ဝါ၊ နိဝါတေ ရိတိ ဂစ္ဆတီတိ ရေဏု၊ ခဏိတဗ္ဗော အဝဒါရိတဗ္ဗောတိ ခါဏု၊ အင်္ဂမင်္ဂေသု ရုန္ဓနဘာဝံ ဝိဖ္လနဘာဝံ အမတိ ဂစ္ဆတီတိ အာဏု၊ ဝေတိ တန္တသန္တာနေ ဘဝတီတိ ဝေဏု၊ ဗဟိသာရေ အလင္ကိ ဝါ ဝေဏု၊ ဓေတိ ဝစ္ဆံ ပါယေတီတိ ဓေနု၊ အတ္တံ ဓာရေတီတိ ဓာတု၊ ဂမန ပစနာဒိကံ ကြိယံ ဓာရေတီတိ ဝါ ဓာတု၊ သီယတိ ဗန္ဓိယတီတိ သေတု၊ ဥဒ္ဓံ ဂစ္ဆတိ ပဝတ္တတီတိ ကေတု၊ အတ္တနော ဖလံ ဟိနောတိ ပဝတ္တတီတိ ဟေတု။

✱ ဟနာဒိဟိ၊ဟန, အစရှိသော ဓာတ်တို့မှ။ (ဝါ) ဟန, ဇန, ဘာ, ရိ, ခနု, အမ, ဝေ, ဓေ, ဓာ, သိ, ကိ, ဟိ, အစရှိသော ဓာတ်တို့မှ။ပရေနောက်၌။ဏုနုတဝေါ၊ဏုပစ္စည်း, နုပစ္စည်း, တုပစ္စည်းတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

✱ ဟန ဇန ဘာ ရိ ခနု အမ ဝေ ဓေ ဓာ သိ ကိ ဟိ က္ကစ္စေဝမာဒိဟိ၊ဟန, ဇန, ဘာ, ရိ, ခနု, အမ, ဝေ, ဓေ, ဓာ, သိ, ကိ, ဟိ, ဤသို့ အစရှိကုန်သော။ဓာတူဟိ၊ဓာတ်တို့မှ။ပရေ၌။ဏုနုတု က္ကစ္စေတေ ပစ္စယာ၊ဏုပစ္စည်း, နုပစ္စည်း, တုပစ္စည်းတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ။ ✱ ဓေတေန၊ဤအရာဖြင့်။(ဤအမေးဖြင့်)။ဘောဇနံ၊စားဖွယ်ကို။ဟနတိ ဟိံသတိ၊ကြိတ်ချေ, ညှဉ်းဆဲတတ်၏။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။ဟာဏု၊မေးမည်၏။ဝါ၊

http://www.dhammadownload.com

တနည်းကား။ဆာန္ဓုမေးမည်၏။ * ဂမနံ၊သွားခြင်းကို။ဇနေတိ၊ဖြစ်စေတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဓာဏ္ဍု၊ဒူးဆစ်မည်၏။ * ဘာတိ ဒိပ္ပတိ၊ထွန်းလင်းတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဘာဏ္ဍု၊အရောင်(နေ)မည်၏။ * နိဝါတော၊လေကင်းရာ၌။ရိတိ ဂစ္ဆတိ၊သွားတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ရေဏ္ဍု၊မြူမည်၏။ * ခဏိတဗ္ဗော အဝဓာရိတဗ္ဗော၊တူးနုတ်အပ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ခါဏ္ဍု၊သစ်ငုတ်မည်၏။ * အင်္ဂမင်္ဂသ၊အင်္ဂါကြီးငယ်၏။ရုဠ္ဌနဘာဝံ၊နာကျင်သည့်အဖြစ်သို့။ ဝါ၊တနည်းကား။အင်္ဂမင်္ဂသ၊အင်္ဂါကြီးငယ်ကို။ ဝိဠ္ဌနဘာဝံ၊ဖောက်ထွင်းသည့်အဖြစ်သို့။အမတိ ဂစ္ဆတိ၊ရောက်တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။အဏ္ဍု၊အကျေမြူမည်၏။ * တန္တသန္တာနေ၊ချည်ချောင်းအစဉ်၌။ဝေတိ ဘဝတိ၊ဖြစ်တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဓေဏ္ဍု၊ဝါးပင်မည်၏။ ဝါ၊တနည်းကား။ဗဟိသာရေအပဖြစ်သော အနှစ်၌။အလံ၊စွမ်းနိုင်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဓေဏ္ဍု၊ဝါးပင်မည်၏။ * ဝစ္ဆ၊သားငယ်ကို။ဓေတိ ပါယေတိ၊နို့တိုက်တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဓေနု၊နို့စို့သားငယ်ရှိသော နွားမ (မိန်းမ) မည်၏။ * အတ္ထံ၊အနက်(သဘော)ကို။ဓာရေတိ၊ဆောင်တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဓာတု၊ဓာတ်မည်၏။ ဝါ၊တနည်းကား။ဂမန ပစနာဒိကံ၊သွားခြင်း, ချက်ခြင်း အစရှိသော။ကြိယံ၊ကြိယာကို။ဓာရေတိ၊ဆောင်တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဓာတု၊ဓာတ်မည်၏။ * သိယတိ ဗန္ဓိယတိ၊ဖွဲ့အပ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။သေတု၊တံတားမည်၏။ * ဥဒ္ဓံ၊အထက်၌။ဂစ္ဆတိ ပဝတ္တတိ၊ဖြစ်တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ကေတု၊မှန်ကင်းမည်၏။ * အတ္တနော ဖလံ၊မိမိ အကျိုးကို။ဟိနောတိ ပဝတ္တတိ၊ဖြစ်တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဟေတု၊အကြောင်းမည်၏။

➢ ဟနာဒီဟိ+ဏုနုတဝေါ–ဟု ၂–ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်

➢ **နုတဝေါ နာမ်ရုပ်ကျဉ်း** ॥ ॥ နုတဝေါ-ကို နုတုလိင်တည်၊ယော-သက်၊တတော ယောန မောတု-သုတ်၌ တုသဒ္ဒါဖြင့် ယော-ကို ဩပြု၊ ဩ သရေစ-သုတ်၌ စသဒ္ဒါဖြင့် တု-၌ ဥကို အဝပြု၊ ဝ-ဩသို့ကပ်၊ နုတဝေါ ပြီး၏။ (တစ်နည်း) နုတုလိင်တည်၊ယော-သက်၊ ဥကို လ,အမည်မှည့်၊ လတော ဝေါကာရောစ-သုတ်ဖြင့် ယောကို ဝေါပြု၊ ဝေ ဝေါသု လောစ-သုတ်ဖြင့် လမည်သော ဥကို အ-ပြု၊နုတဝေါ ပြီး၏။

➢ **ဟနာဒီဟိ–၌ အာဒိ–အရ** ॥ ॥ ဇန, ဘာ, ရိ, ခနု, အမ, ဝေ, ဓေ, ဓာ, သိ, ကိ, ဟိဓာတ် စသည်တို့ကို ယူရပါမည်။

မေး ॥ ॥ ဤသုတ်ဖြင့် အဘယ်ဓာတ်တို့နောင် အဘယ်ပစ္စည်း သက်ရမည်နည်း။

* ဤသုတ်ဖြင့် ဟန, ဇန, ဘာ, ရိ, ခနု, အမ, ဝေဓာတ်တို့နောင် ဏုပစ္စည်း၊ ဝေ ဓာတ်, ဓေဓာတ်တို့နောင် နုပစ္စည်း၊ဓာ, သိ, ကိ, ဟိ(ဇန, တနု, ဝသ)ဓာတ်တို့နောင် တုပစ္စည်းသက်ရပါမည်။

➢ **ဏု–ပစ္စည်း၏ သာဓနစသည်** ॥ ॥ ဏု-ပစ္စည်းသည် ကတ္တု, ကမ္မ, ကရဏသာဓန အနာမဋ္ဌကာလ၊ ဥကာရန္တ၊ ရတ္တာဒိဂိုဏ်း၊ လိင်သုံးပါး ဖြစ်ပါသည်။

➤ **နု-ပစ္စည်း၏ သာဓန,စသည်** ။ ။ နု-ပစ္စည်းသည် ကတ္တုသာဓန၊ အနာဂတ္တကာလ ဥကာရန္တ၊ ရတ္တာဒိဂိုဏ်း၊ ပုလ္လိင်, ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ပါသည်။

➤ **တု-ပစ္စည်း၏ သာဓန,စသည်** ။ ။ တု-ပစ္စည်းသည် ကတ္တု, ကမ္မသာဓန၊ အနာဂတ္တ ကာလ၊ ဥကာရန္တ၊ ရတ္တာဒိဂိုဏ်း၊ လိင်သုံးပါး ဖြစ်ပါသည်။

၆၇၂။ ကုဋ္ဌာဒီဟိ ဌော

ကုဋ္ဌ ကုသ ကဋ္ဌ ဣစ္စေဝမာဒီဟိ ဓာတူဟိ, ပါဋိပဒိကေဟိစ ဌ ပစ္စယော ဟောတိ။ ။ အင်္ဂမင်္ဂ ကုဋ္ဌတိ ဆိန္ဒတီတိ ကုဋ္ဌံ၊ ဓေနေန ဆာဒေတဗ္ဗော ပူရေတဗ္ဗောတိ ကောဋ္ဌော၊ ကဋ္ဌိတဗ္ဗံ မဒ္ဒိတဗ္ဗန္တိ ကဋ္ဌံ။

* ကုဋ္ဌာဒီဟိ၊ကုဋ္ဌ, ကုသ, ကဋ္ဌဓာတ် အစရှိသည်တို့မှလည်း။ပါဋိပဒိကေဟိစ၊ပါဋိပဒိက ပုဒ်တို့မှလည်း။ပရဖြစ်သော၊ဌော၊ဌ,ပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ။ * ကုဋ္ဌ ကုသ ကဋ္ဌ ဣစ္စေဝမာဒီဟိ၊ကုဋ္ဌ, ကုသ, ကဋ္ဌဓာတ် ဤသို့ အစရှိကုန်သော။ဓာတူဟိ၊ဓာတ်တို့ မှလည်း။ပါဋိပဒိကေဟိစ၊တို့မှလည်း။ပရဖြစ်သော။ဌပစ္စယော၊ဌ,ပစ္စည်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

* အင်္ဂမင်္ဂ၊အင်္ဂါကြီးငယ်ကို။ကုဋ္ဌတိ ဆိန္ဒတိ၊ဖြတ်တတ်၏။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့် ကုဋ္ဌံ၊နူနာမည်၏။ * ဓေနေန၊စပါးဖြင့်။ဆာဒေတဗ္ဗော ပူရေတဗ္ဗော၊ပြည့်စေအပ်၏။ဣတိ၊ ကြောင့်။ကောဋ္ဌော၊ကျီ (စီ, ဂိုဒေါင်) မည်၏။ * ကဋ္ဌိတဗ္ဗံ မဒ္ဒိတဗ္ဗံ၊နင်းနယ်အပ်၏။ဣတိ၊ ဤအကြောင်းကြောင့်။ကဋ္ဌံ၊ထင်း (သစ်, သစ်သား) မည်၏။

➤ ကုဋ္ဌာဒီဟိ+ဌော-ဟု ၂-ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်

➤ **ကုဋ္ဌာဒီဟိ-၌ အာဒိ-အရ** ။ ။ ကုသ, ကဋ္ဌ, ကဏဓာတ် စသည်တို့ကို ယူရပါမည်။

➤ **ဤသုတ်တည်ရကျိုး/ဆိုရကျိုး** ။ ။ ကုဋ္ဌံ, ကဋ္ဌံ,စသော ရုပ်များ၌ ဌပစ္စည်းသက်၍လည်း ပြီးနိုင်သေး၏ဟု သိစေခြင်းအကျိုး ရှိပါသည်။

➤ **ဌ-ပစ္စည်း၏ သာဓန,စသည်** ။ ။ ဌ-ပစ္စည်းသည် ကတ္တု, ကမ္မသာဓန၊ အနာ ဂတ္တကာလ၊ အကာရန္တ၊ ပုရိသာဒိဂိုဏ်း, စိတ္တာဒိဂိုဏ်း၊ ပုလ္လိင်, နပုလ္လိင် ဖြစ်ပါသည်။

၆၇၃။ မနု ပူရ သုဏာဒီဟိ ဥဿ နုသိသာ

မနု ပူရ သုဏ ကု သု ဣလ အလ မဟ သိ ကိ ဣစ္စေဝမာဒီဟိ ဓာတူဟိ, ပါဋိပဒိကေဟိစ ဥဿ နုသ ဣသ ဣစ္စေတေ ပစ္စယာ ဟောန္တိ၊ ပုန နိပ္ပဇ္ဇန္တေ။

ကုသလာကုသလေ မေဝ မနတိ ဇာနာတီတိ မနုဿော၊ မာနုဿော၊ ကာရဏာကာရဏံ မနတိ ဇာနာတီတိ ဝါ မနုဿော၊ မာနုဿော။ အတ္တာနတ္တံ မနတိ ဇာနာတီတိ ဝါ မနုဿော၊ မာနုဿော။ မာတာပိတူနံ ဟဒယံ ပူရေတီတိ ပုရိသော၊ အတ္တနော မနောရထံ ပူရေတီတိ ဝါ ပုရိသော၊ ပူရေတီတိ ဝါ ပေါသော၊

http://www.dhammadownload.com

သသုရေဟိ သုဏိတဗ္ဗာ ဟိသိတဗ္ဗာတိ သုဏိသာ၊ ဒွိန္နံ ဧနာနံ ကုလသန္တာနံ ကရောတီတိ ဝါ သုဏိသာ၊ ကုစ္ဆိတဗ္ဗန္တိ ကရိသံ၊ ဂဋ္ဌံ ဝိမောစေတီတိ သုရိသော၊ တမန္ဓကာရဝိဓမနေန သတ္တာနံ ဘယံ သုရတိ ဟိံသတီတိ သူရိယော၊ ရောဂံ ဟိံသတီတိ သိရီသော၊ ဣလတိ ကမ္ပတီတိ ဝါ ဣလ္လိသော၊ တဏှာယ ဒုဗ္ဗလော ဟုတွာ ဣလတိ ကမ္ပတီတိ ဝါ ဣလ္လိသော၊ ပါပကရဏေ အလတိ သမတ္ထေတီတိ အာလသော၊ မဟိတဗ္ဗော ပူဇေတဗ္ဗောတိ မဟီသော၊ သီယတိ ဗန္ဓီယတီတိ သီသံ၊ ကိတဗ္ဗံ ဟိံသိတဗ္ဗန္တိ ကီသံ၊ ဣစ္စေဝမာဒိ။

* မနု ပူရ သုဏာဒီဟိစ၊မနု, ပူရ, သုဏ, အစရှိကုန်သော ဓာတ်တို့မှရင်း။ (ဝါ) မနု, ပူရ, သုဏ, ကု, သု, ဣလ, အလ, မဟ, သိ, ကိ, အစရှိကုန်သော ဓာတ်တို့မှရင်း။ပါဋိပဒိကေဟိစ၊ပါဋိပဒိကပုဒ်တို့မှရင်း။ပရေနောက်၌။ဥသာနုသိသာ၊ဥသပစ္စည်း, နုသပစ္စည်း ဣသပစ္စည်းတို့သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။ ။* မနု ပူရ သုဏ ကု သု ဣလ အလ မဟ သိ ကိ ဣစ္စေဝမာဒီဟိ၊မနု, ပူရ, သုဏ, ကု, သု, ဣလ, အလ, မဟ, သိ, ကိ, ဤသို့ အစရှိကုန်သော။ဓာတူဟိ၊ဓာတ်တို့မှရင်း။ပါဋိပဒိကေဟိစ၊တို့မှရင်း။ပရေ၌။ဥသ နုသ ဣသ ဣစ္စေတေ ပစ္စယာ၊ဥသပစ္စည်း, နုသပစ္စည်း, ဣသပစ္စည်းတို့သည်။ဟောန္တိ၊ကုန်၏ ပုန၊တစ်ဖန်။နိပ္ဖန္နေ၊သင့်ရာဝိဓိဖြင့် ပြီးစေအပ်ကုန်၏။

* ကုသလာကုသလေ ဓမ္မေ၊ကုသိုလ်, အကုသိုလ်တရားတို့ကို။မနတိ ဇာနာတိ၊ သိတတ်၏။ဣတိ၊ဤအကြောင်းကြောင့်။မနုဿော၊မာနုသော၊လူမည်၏။ ဝါ၊တနည်းကား ကာရဏာကာရဏံ၊အကြောင်းဟုတ်, မဟုတ်ကို။မနတိ ဇာနာတိ၊သိတတ်၏။ဣတိ၊ ကြောင့်။မနုသော၊မာနုသော၊လူမည်၏။ ဝါ၊တနည်းကား။အတ္တာနုတ္ထံ၊အကျိုးရှိ, အကျိုး မဲ့ကို။မနတိ ဇာနာတိ၊သိတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။မနုဿော၊မာနုသော၊လူမည်၏။ * မာတာပိတူနံ၊မိဘတို့၏။ဟဒယံ၊စိတ်နှလုံးကို။ပူရေတိ၊ပြည့်စေတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ ပုရိသော၊ယောကျ်ားမည်၏။ ဝါ၊တနည်းကား။အတ္တနော၊မိမိ၏။မနောရထံ၊စိတ်, နှလုံး အလိုကို။ပူရေတိ၊ပြည့်စေတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ပုရိသော၊မည်၏။ ဝါ၊တနည်းကား။ ပူရေတိ၊ပြည့်စေတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ပေါသော၊ယောကျ်ားမည်၏။ * သသုရေဟိ၊ ယောက္ခမတို့သည်။သုဏိတဗ္ဗော, ဟိံသိတဗ္ဗာ၊ညှဉ်းဆဲအပ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ သုဏိသာ၊ ချွေးမ မည်၏။ ဝါ၊တနည်းကား။ဒွိန္နံ ဧနာနံ၊နှစ်ဦး, နှစ်ဖက်တို့၏။ကုလသန္တာနံ၊အမျိုးအစဉ် ကို။ကရောတိ၊တိုးပွားအောင် ပြုတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။သုဏိသာ၊ချွေးမ မည်၏။ * ကုစ္ဆိတဗ္ဗံ၊စက်ဆုပ်အပ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ကရိသံ၊ကျင်ကြီး မည်၏။ * ဂဋ္ဌံ၊တိမ်တိုက်ကို။ ဝိမောစေတိ၊လွှတ်စေတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။သူရိယော၊နေမင်း မည်၏။ * တမန္ဓကာရ

http://www.dhammadownload.com

ဝိဓမနေနုအမိုက်မှောင်ကို ပယ်ဖျောက်သဖြင့်။သတ္တာနံ၊သတ္တဝါတို့၏။ဘယံ၊ကြောက်ခြင်းကို။သူရတိ ဟိံသတိ၊ညှဉ်းဆဲတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။သူရိယော၊နေမင်း မည်၏။ * ရောဂံ၊အနာရောဂါကို။ဟိံသတိ၊ညှဉ်းဆဲတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။သိရိသော၊ကုက္ကိုပင် မည်၏။ * က္လလတိ ကမ္ပတိ၊တုန်လှုပ်တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဏ္ဍလ္လိသော၊က္လလ္လိသ(သူဌေး) မည်၏။ ဝါ၊တနည်းကား။တဏှာယ၊တဏှာဖြင့်။(ကြောင့်)။ဒုဗ္ဗလော၊အားနည်းသည်။ဟုတ္တာ၊ဖြစ်၍။ က္လလတိ ကမ္ပတိ၊တုန်လှုပ်တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဏ္ဍလ္လိသော၊မည်၏။ပါပကရဏော၊မကောင်းမှု ပြုခြင်း၌။အလတိ သမတ္ထေတိ၊စွမ်းနိုင်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။အလသော၊လူပျင်း မည်၏။ * မဟိတဗ္ဗော, ပူဇေတဗ္ဗော၊ပူဇော်အပ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။မဟိသော၊မဟိသ(ကျွဲ)မည်၏။ * သိယတိ ဗန္ဓိယတိ၊ဖွဲ့အပ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။သိသံ၊ဦးခေါင်း မည်၏။ * ကိတဗ္ဗံ, ဟိံသိတဗ္ဗံ၊ညှဉ်းဆဲအပ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ ကိသံ၊ ကြံလိုသောအမျိုး မည်၏။ က္လစ္ဆဝမာဒိ၊ဤသို့ အစရှိသည်တို့တည်း။

➢ **မနု ပူရ သုဏာဒီဟိ+ဥဿနုသိသာ–ဟု ၂–ပုဒ်ရှိသော ပစ္စယဝိဓိသုတ်**

➢ **သုဏာဒိဟိ–၌ အာဒိ–အရ ။ ။** ကု, သု, က္လလ, အလ, မဟ, သိ, ကိဓာတ်, စသည်တို့ကို ယူရပါမည်။

➢ **ဥဿ,ပစ္စည်း နုသပစ္စည်း သက်ရမည့်ဓာတ် ။** မနုဓာတ် ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဏ္ဍသပစ္စည်း သက်ရမည့်ဓာတ် ။ ။** ပူရ, သုဏ, ကု, သု, က္လလ, အလ, မဟ, သိ, ကိဓာတ် စသည်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ပုန နိပ္ပန္နစ္စ္ဆေ အဓိပ္ပါယ် ။ ။** ပုရိသော, ပေါသော ပြယုဂ်တို့၌ ဦ-ကို ဥရဿပြုခြင်း, ရ,အက္ခရာ ဏ္ဍ,အက္ခရာတို့ကို ချေခြင်း၊ ဥ-ကို ဩဝုဒ္ဓိပြုခြင်း၊ ကရိသံ-၌ ကုဓာတ်ကို ကရပြုခြင်း, ဒီဃပြုခြင်း၊ သူရိယော-၌ ရ,အက္ခရာလာခြင်း စသည်တို့ ပြုလုပ်နိုင်သည်ကို ရည်ရွယ်၍ "ပုန နိပ္ပန္နစ္စေ" ဟု ဆိုပါသည်။

➢ **ဥဿ–ပစ္စည်း၏ သာဓန,စသည် ။ ။** ဥဿ-ပစ္စည်းသည် ကတ္တုသာဓန၊ အနာမဋ္ဌကာလ၊ အကာရန္တ၊ ပုလ္လိင်၊ ပုရိသာဒိဂိုဏ်း ဖြစ်ပါသည်။

➢ **နုသ–ပစ္စည်း၏ သာဓန,စသည် ။ ။** နုသ-ပစ္စည်းသည် ကတ္တုသာဓန၊ အနာမဋ္ဌကာလ၊ အကာရန္တ၊ ပုလ္လိင်၊ ပုရိသာဒိဂိုဏ်း ဖြစ်ပါသည်။

➢ **ဏ္ဍသ–ပစ္စည်း၏ သာဓန,စသည် ။ ။** ဏ္ဍသ-ပစ္စည်းသည် ကတ္တု, ကမ္မသာဓန၊ အနာမဋ္ဌကာလ၊ အ, အာကာရန္တ၊ ပု, စိတ်, ကညာဒိဂိုဏ်း၊ လိင်သုံးပါး ဖြစ်ပါသည်။

ဥဏာဒ် ပါဠိ နိဿယ အဓိပ္ပါယ် ပြီး၏။

(၃-၂-၂၀၀၅ / ၉-၅-၂၀၀၈)

http://www.dhammadownload.com

သဒ္ဒါကြီးပုဒ်စစ်

"နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ"

၁။ သန္ဓိပုဒ်စစ်

➤ **အက္ခရာ ၄၁-လုံး** ။ ။ အ,အစ နိဂ္ဂဟိတ်အဆုံးရှိသော လေးဆယ့်တစ်လုံးသော ဝဏ္ဏတို့သည် "ပိဋကတ္တယံပိ ပတွာ နက္ခရန္တိ န ခီယန္တီတိ အက္ခရာ"ဟူသော ဝစနတ္ထကြောင့် အက္ခရာ မည်ကုန်၏။ [ယေ ဝဏ္ဏာ၊အကြင်လေးဆယ့်တစ်လုံးသော ဝဏ္ဏတို့သည်။ပိဋကတ္တယံပိ၊ပိဋကတ်သုံးပုံသို့လည်း။ပတွာ၊ရောက်၍။နက္ခရန္တိ နခီယန္တိ၊မကုန်နိုင်ကုန်။ဣတိ တသ္မာ၊ထိုသို့ မကုန်နိုင်သော သတ္တိကြောင့်။တေ ဝဏ္ဏာ၊ထိုလေးဆယ့်တစ်လုံးသော ဝဏ္ဏတို့သည်။အက္ခရာ၊အက္ခရာ မည်ကုန်၏။]

➤ **ဌာန် ၅-ပါး** ။ ။ ထိုလေးဆယ့်တစ်လုံးသော အက္ခရာတို့၏ ဖြစ်ရာအရပ်ဟု ဆိုအပ်သော ဌာန်တို့သည် - (၁) ကဏ္ဌဌာန်၊ (၂) တာလုဌာန်၊ (၃) မုဒ္ဓဌာန်၊ (၄) ဒန္တဌာန်၊ (၅) ဩဋ္ဌဌာန်-အားဖြင့် ငါးပါးအပြားရှိကုန်၏။ ထိုငါးပါးတို့တွင် ---

(၁) လည်ချောင်းအရပ်သည် **ကဏ္ဌဌာန်** မည်၏။ (၂) အာစောက်အရပ်သည် **တာလုဌာန်** မည်၏။ (၃) လျှာထိပ်အရပ်သည် **မုဒ္ဓဌာန်** မည်၏။ (၄) သွားအရပ်သည် **ဒန္တဌာန်** မည်၏။ (၅) နှုတ်ခမ်းအရပ်သည် **ဩဋ္ဌဌာန်** မည်၏။

ထိုလေးဆယ့်တစ်လုံးသော အက္ခရာတို့တွင် -

* အဝဏ်နှစ်လုံး, ကဝဂ်ငါးလုံး, ဟအက္ခရာ ဤရှစ်လုံးသော အက္ခရာတို့သည် လည်ချောင်းအရပ်၌ ဖြစ်တတ်သောကြောင့် "**ကဏ္ဌဇအက္ခရာ**" မည်ကုန်၏။

ကဝဂ်ငါးလုံးတို့တွင် က-သည် ပဌမက္ခရာ, ခ-သည် ဒုတိယက္ခရာ, ဂ-သည် တတိယက္ခရာ, ဃ-သည် စတုတ္ထက္ခရာ, င-သည် ပဉ္စမက္ခရာ မည်၏။

* ဣဝဏ်နှစ်လုံး, စဝဂ်ငါးလုံး, ယအက္ခရာ ဤရှစ်လုံးသော အက္ခရာတို့သည် အာစောက်အရပ်၌ ဖြစ်တတ်သောကြောင့် "**တာလုဇ အက္ခရာ**" မည်ကုန်၏။

ဋဝဂ်ငါးလုံး, ရအက္ခရာ, ခုနစ်လုံးမြောက် ဠအက္ခရာ ဤခုနစ်လုံးသော အက္ခရာတို့သည် လျှာထိပ်အရပ်၌ ဖြစ်တတ်သောကြောင့် "**မုဒ္ဓဇ အက္ခရာ**" မည်ကုန်၏။

တဝဂ်ငါးလုံး, သုံးလုံးမြောက် လအက္ခရာ, သအက္ခရာ ဤခုနစ်လုံးသော အက္ခရာတို့သည် သွားအရပ်၌ ဖြစ်တတ်သောကြောင့် "**ဒန္တဇ အက္ခရာ**" မည်ကုန်၏။

ဥဝဏ်နှစ်လုံး, ပဝဂ်ငါးလုံး, ဤခုနစ်လုံးသော အက္ခရာတို့သည် နှုတ်ခမ်းအရပ်၌ ဖြစ်တတ်သောကြောင့် "**ဩဋ္ဌဇ အက္ခရာ**" မည်ကုန်၏။

ပဝဂ်ငါးလုံးတို့တွင် ပ-သည် ပဌမက္ခရာ, ဖ-သည် ဒုတိယက္ခရာ, ဗ-သည် တတိယက္ခရာ, ဘ-သည် စတုတ္ထက္ခရာ, မ-သည် ပဉ္စမက္ခရာ မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

၁။ ➤ ဒွိဓ အက္ခရာ ။ ။ ဧ အက္ခရာသည် လည်ချောင်းအရပ်၌ရှင်း၊ အာစောက်အရပ်၌ရှင်း ဖြစ်တတ်သောကြောင့် "ကဏ္ဍတာလုဇ" အက္ခရာ မည်၏။

၂။ ➤ ဒွိဓ အက္ခရာ ။ ။ ဩ အက္ခရာသည် လည်ချောင်းအရပ်၌ရှင်း၊ နှုတ်ခမ်းအရပ်၌ရှင်း ဖြစ်တတ်သောကြောင့် " ကဏ္ဍောဋ္ဌဇ " အက္ခရာ မည်၏။

၃။ ➤ ဒွိဓ အက္ခရာ ။ ။ ဝ အက္ခရာသည် သွားအရပ်၌ရှင်း၊ နှုတ်ခမ်းအရပ်၌ရှင်း ဖြစ်တတ်သောကြောင့် " ဒန္တ ဩဋ္ဌဇ " အက္ခရာ မည်၏။

➤ ကရိုဏ်း ၄–ပါး ။ ။ ထိုလေးဆယ့်တစ်လုံးသော အက္ခရာတို့၏ ဖြစ်ကြောင်းဟု ဆိုအပ်သော ကရိုဏ်းတို့သည် " ဇိဝှါမဇ္ဈ, ဇိဝှောပဂ္ဂ, ဇိဝှဂ္ဂ, သကဋ္ဌာန-အားဖြင့် လေးပါး အပြားရှိကုန်၏။ ထိုလေးပါးတို့တွင် (၁) လျှာလယ်အရပ်သည် ဇိဝှါမဇ္ဈ မည်၏။ (၂) လျှာဖျား၏အနီးအရပ်သည် ဇိဝှောပဂ္ဂ မည်၏။ (၃) လျှာဖျားအရပ်သည် ဇိဝှဂ္ဂ မည်၏။ (၄) မိမိတို့၏ ဌာန်သည် သကဋ္ဌာန မည်၏။

ထိုလေးပါးတို့တွင် - ဇိဝှါမဇ္ဈ သည် တာလုဇ အက္ခရာ ရှစ်လုံးတို့၏ ကရိုဏ်းမည်၏။ ဇိဝှောပဂ္ဂ သည် မုဒ္ဓဇ အက္ခရာ ခုနစ်လုံးတို့၏ ကရိုဏ်း မည်၏။ ဇိဝှဂ္ဂ သည် ဒန္တဇ အက္ခရာ ခုနစ်လုံးတို့၏ ကရိုဏ်း မည်၏။ သကဋ္ဌာန သည် ကြွင်းသော အက္ခရာ တစ်ဆယ့်ကိုးလုံးတို့၏ ကရိုဏ်း မည်၏။

➤ ပယတ် ၄–ပါး ။ ။ ထိုလေးဆယ့်တစ်လုံးသော အက္ခရာတို့ကို ရွတ်ခြင်းငှာ အားထုတ်ခြင်းဟုဆိုအပ်သော ပယတနတို့သည် သံဝုဋ, ဝိဝဋ, ဖုဋ္ဌ, ဤသံဖုဋ္ဌ အားဖြင့် လေးပါးအပြားရှိကုန်၏။ ထိုတွင် - (၁) နှုတ်ခမ်းတို့၏ ပိတ်ခြင်းသည် " သံဝုဋ" မည်၏။ (၂) နှုတ်ခမ်းတို့၏ ဖွင့်ခြင်းသည် " ဝိဝဋ" မည်၏။ (၃) နှုတ်ခမ်းတို့၏ ထိခြင်းသည် "ဖုဋ္ဌ" မည်၏။ (၄) နှုတ်ခမ်းတို့၏ စဉ်းငယ်ထိခြင်းသည် "ဤသံဖုဋ္ဌ" မည်၏။

ထိုလေးပါးတို့တွင် - သံဝုဋ သည် အ-သရ၏ ပယတန မည်၏။ ဝိဝဋ သည် အာ, အစရှိသော ခုနစ်လုံးသော သရ, သ အက္ခရာ, ဟ အက္ခရာ ဤကိုးလုံးတို့၏ ပယတန မည်၏။ ဖုဋ္ဌ-သည် ဝဂ် အက္ခရာ နှစ်ဆယ့်ငါးလုံးတို့၏ ပယတန မည်၏။ ဤသံဖုဋ္ဌ-သည် ယ, ရ, လ, ဝ ဤလေးလုံးတို့၏ "ပယတန" မည်၏။

➤ သရ ၈–လုံး ။ ။ ထိုလေးဆယ့်တစ်လုံးသော အက္ခရာတို့တွင် အ,အစ ဩအဆုံးရှိသော ရှစ်လုံးသော အက္ခရာတို့သည် "ပရံ အနိဿာယ သရန္တိ ဂစ္ဆန္တိ ပဝတ္တန္တီတိ သရာ"ဟူသော ဝစနတ္ထကြောင့် သရ မည်ကုန်၏။ | ယေ အက္ခရာ၊အကြင်ရှစ်လုံးသော အက္ခရာတို့သည်။ပရံ၊သူတစ်ပါးကို။အနိဿာယ၊မမှီမူ၍။သရန္တိ ဂစ္ဆန္တိ ပဝတ္တန္တိ၊ဖြစ်တတ်ကုန်၏။ဣတိ တသ္မာ၊ထိုသို့ သူတစ်ပါးကို မမှီမူ၍ ဖြစ်တတ်သော သတ္တိကြောင့်။တေ အက္ခရာ၊ထိုရှစ်လုံးသော အက္ခရာတို့သည်။သရာ၊သရ မည်ကုန်၏။|

➤ ရဿ ၃–လုံး ။ ။ ထိုရှစ်လုံးသော သရတို့တွင် အ, ဣ, ဥ-ဟူသော သုံးလုံး

http://www.dhammadownload.com

သော သရတို့သည် "ရဿကာလေ နိယုတ္တာတိ ရဿာ"ဟူသော ဝစနတ္ထကြောင့် ရဿ မည်ကုန်၏။ ထို ရဿတို့သည် လက်ဖျစ်တစ်တွက် လျှပ်တစ်ပြက်ဟု ဆိုအပ်သော တစ်မတြာကာလ ရှိကုန်၏။ [ယေ သရာ၊အကြင်သုံးလုံးသော သရတို့သည်။ရဿကာလေ၊တိုသော ကာလ၌။နိယုတ္တာ၊ယှဉ်တတ်ကုန်၏။ဣတိ တသ္မာ၊ထိုသို့ တိုသော ကာလ၌ယှဉ်တတ်သော သတ္တိကြောင့်။တေ သရာ၊ထိုသုံးလုံးသော သရတို့သည်။ရဿာ၊ ရဿ မည်ကုန်၏။]

➤ **ဒီဃ ၅-လုံး** ။ ။ အာ, ဤ, ဦ, ဧ, ဩ-ဟူသော ငါးလုံးသော သရတို့သည် "ဒီဃကာလေ နိယုတ္တာတိ ဒီဃာ"ဟူသော ဝစနတ္ထကြောင့် ဒီဃမည်ကုန်၏။ထိုဒီဃတို့ သည် လက်ဖျစ်နှစ်တွက် လျှပ်နှစ်ပြက်ဟု ဆိုအပ်သော နှစ်မတြာကာလ ရှိကုန်၏။

[ယေ သရာ၊အကြင်ငါးလုံးသော သရတို့သည်။ဒီဃကာလေ၊ရှည်သော ကာလ၌။ နိယုတ္တာ၊ယှဉ်တတ်ကုန်၏။ဣတိ တသ္မာ၊ထိုသို့ ရှည်သောကာလ၌ ယှဉ်တတ်သော သတ္တိ ကြောင့်။တေ သရာ၊ထိုငါးလုံးသော သရတို့သည်။ဒီဃာ၊ဒီဃ မည်ကုန်၏။]

➤ **ဗျည်း ၃၃-လုံး** ။ ။ ထိုလေးဆယ့်တစ်လုံးသော အက္ခရာတို့တွင် က,အစ နိဂ္ဂဟိတ် အဆုံးရှိသော သုံးဆယ့်သုံးလုံးသော အက္ခရာတို့သည် "ဗျဉ္ဇိယတိ အတ္ထော ဧတေဟီတိ ဗျဉ္ဇနာ"ဟူသော ဝစနတ္ထကြောင့် ဗျည်း မည်ကုန်၏။ထို ဗျည်းတို့သည် သက်သက်သော အခါ မတြာခွဲကာလ ရှိကုန်၏။ ရဿသရနှင့် ယှဉ်သောအခါ တစ်မတြာခွဲကာလ ရှိကုန်၏။ ဒီဃသရနှင့် ယှဉ်သောအခါ နှစ်မတြာခွဲကာလ ရှိကုန်၏။

➤ **ဗျည်း ၂-မျိုး** ။ ။ ထိုဗျည်းတို့သည် ပုဗ္ဗာသယဗျည်း, ပရာသယဗျည်းအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိကုန်၏။ ထိုတွင် - (၁) နိဂ္ဂဟိတ်သည် မှီရာသရ ရှေ့ရှိသောကြောင့် "**ပုဗ္ဗာသယဗျည်း**" မည်၏။ (၂) က,အစ ဠ အဆုံးရှိသော သုံးဆယ့်နှစ်လုံးသော ဗျည်းတို့ သည် မှီရာသရ နောက်ရှိသောကြောင့် "**ပရာသယဗျည်း**" မည်ကုန်၏။

[ဧတေဟိ အက္ခရေဟိ၊ထိုသုံးဆယ့်သုံးလုံးသော အက္ခရာတို့သည်။အတ္ထော၊အနက် ကို။ဗျဉ္ဇိယတိ၊ပြအပ်၏။ဣတိ တသ္မာ၊ထိုသို့ပြတတ်သော သတ္တိကြောင့်။တေ အက္ခရာ၊ ထိုသုံးဆယ့်သုံးလုံးသော အက္ခရာတို့သည်။ဗျဉ္ဇနာ၊ဗျည်း မည်ကုန်၏။]

➤ **ဝဂ်နှင့် အဝဂ်** ။ ။ ထိုသုံးဆယ့်သုံးလုံးသော ဗျည်းတို့တွင် က,အစ မ အဆုံး ရှိသော နှစ်ဆယ့်ငါးလုံးသော ဗျည်းတို့သည် "ဂုမ္ဗံ ဂုမ္ဗံ ကတွာ ဝဂ္ဂိယန္တေ ဥစ္စာရိယန္တေတိ ဝဂ္ဂါ" ဟူသော ဝစနတ္ထကြောင့် "**ဝဂ်**" မည်ကုန်၏။ ယ,အစ နိဂ္ဂဟိတ် အဆုံးရှိသော ရှစ်လုံးသော ဗျည်းတို့သည် " န ဝဂ္ဂါ အဝဂ္ဂါ" ဟူသော ဝစနတ္ထကြောင့် "**အဝဂ်**" မည် ကုန်၏။ [ယေ ဗျဉ္ဇနာ၊အကြင်နှစ်ဆယ့်ငါးလုံးသော ဗျည်းတို့ကို။ဂုမ္ဗံ ဂုမ္ဗံ၊အစု အစု။ ကတွာ၊ပြု၍။ဝဂ္ဂိယန္တေ ဥစ္စာရိယန္တေ၊ရွတ်အပ်ကုန်၏။ဣတိ တသ္မာ၊ထိုသို့ ရွတ်အပ်သော သတ္တိကြောင့်။တေ ဗျဉ္ဇနာ၊ထိုနှစ်ဆယ့်ငါးလုံးသော ဗျည်းတို့သည်။ဝဂ္ဂါ၊ဝဂ်မည်ကုန်၏။

http://www.dhammadownload.com

ယေ ဗျဉ္ဇနာ၊အကြင်ရှစ်လုံးသော ဗျည်းတို့သည်။ဝဂ္ဂါ၊ဝဂ်တို့သည်။နဟုတ်ကုန်။ဣတိ တသ္မာ၊ထိုသို့ ဝဂ် မဟုတ်သော သတ္တိကြောင့်။တေ ဗျဉ္ဇနာ၊ထိုရှစ်လုံးသော ဗျည်းတို့သည်။ အဝဂ္ဂါ၊အဝဂ် မည်ကုန်၏။]

➤ **နိဂ္ဂဟိတ်** ။ ။ သုံးဆယ့်သုံးလုံးသော ဗျည်းတို့တွင် အသရကိုမှီ၍ ရွတ်အပ်သော နိဂ္ဂဟိတ်သည် "ကရဏံ နိဂ္ဂဟိတွာ အဝိဝဋေန မုခေန ဂယှတိ ဥစ္စာရိယတီတိ နိဂ္ဂဟိတံ" ဟူသော ဝစနတ္ထကြောင့် "နိဂ္ဂဟိတ်" မည်၏။

[ယံ ဗိန္ဒု၊အကြင်ဗိန္ဒုကို။ကရဏံ၊ကရိုဏ်းကို။နိဂ္ဂဟိတွာ၊နှိပ်၍။အဝိဝဋေန၊မဖွင့်သော။ မုခေန၊ခံတွင်းဖြင့်။ဂယှတိ ဥစ္စာရိယတိ၊ရွတ်အပ်၏။ဣတိ တသ္မာ၊ထိုသို့ ရွတ်အပ်သော သတ္တိကြောင့်။တံ ဗိန္ဒု၊ထိုဗိန္ဒုသည်။နိဂ္ဂဟိတံ၊နိဂ္ဂဟိတ် မည်၏။]

➤ **ဃောသ** ။ ။ သုံးဆယ့်တစ်လုံးသော ဗျည်းတို့တွင် တတိယက္ခရာ ငါးလုံး, စတုတ္ထက္ခရာ ငါးလုံး, ပဉ္စမက္ခရာငါးလုံး, ယ, ရ, ဝ, ဟ, ဠ ဤနှစ်ဆယ့်တစ်လုံးသော အက္ခရာတို့သည် "ဃောသော ဧတေသံ အတ္ထီတိ ဃောသာ"ဟူသော ဝစနတ္ထကြောင့် ဃောသ မည်ကုန်၏။

➤ **အဃောသ** ။ ။ ပဌမက္ခရာငါးလုံး, ဒုတိယက္ခရာငါးလုံး, သ အက္ခရာ, ဤ တစ်ဆယ့်တစ်လုံးသော အက္ခရာတို့သည် "နတ္ထိ ဃောသော ဧတေသန္တိ အဃောသာ" ဟူသော ဝစနတ္ထကြောင့် အဃောသ မည်၏။ [ဧတေသံ အက္ခရာနံ၊ထိုနှစ်ဆယ့်တစ်လုံးသော အက္ခရာတို့အား။ဃောသော၊ပြင်းပြင်းရွတ်အပ်သော အသံသည်။အတ္ထိ၊ရှိ၏။ဣတိ တသ္မာ၊ထိုသို့ ပြင်းပြင်းရွတ်အပ်သော အသံရှိသော သတ္တိကြောင့်။တေ အက္ခရာ၊ထို နှစ်ဆယ့်တစ်လုံးသော အက္ခရာတို့သည်။ဃောသာ၊ဃောသ မည်ကုန်၏။ * ဧတေသံ အက္ခရာနံ၊ထိုတစ်ဆယ့်တစ်လုံးသော အက္ခရာတို့အား။ဃောသော၊ပြင်းပြင်းရွတ်အပ်သော အသံသည်။နတ္ထိ၊မရှိ။ဣတိ တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။တေ အက္ခရာ၊ထိုတစ်ဆယ့်တစ်လုံးသော အက္ခရာတို့သည်။အဃောသာ၊အဃောသ မည်ကုန်၏။]

➤ **ပကရဏာပရိစ္ဆေဒ** ။ ။ နတ်နှင့်တကွသော လူတို့ကို ဆုံးမတော်မူတတ်သော မြတ်စွာဘုရား ပါဠိတော်၏ အနက်မြတ်တို့ကို ကောင်းစွာသိစိမ့်သောငှာ အရှင်ကစ္စည်း ဆရာ မဟာထေရ်မြတ်သည် စီရင်အပ်သော ကစ္စည်းကျမ်းသည်ကား ပကရဏာပရိစ္ဆေဒ အားဖြင့် သန္ဓိ, နာမ်, ကာရက, သမာသ်, တဒ္ဓိတ်, အာချာတ်, ကိတ်, ဥဏာဒ်ဟူ၍ ရှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ | *ဤစကား ရပ်ကိုထောက်၍ ဥဏာဒ်ကျမ်း သည် အရှင်ကစ္စည်းမထေရ်ရေးသားသော ကျမ်း ဟုတ်ပါသည်။*|

➤ **သန္ဓိ ၃-ပါး** ။ ။ ထိုတွင် "ဒွိန္နံ ပဒါနံ အန္တရံ အဒဿေတွာ သမ္မာ ဓိယတီတိ သန္ဓိ" ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ ပုဒ်နှစ်ပါးတို့၏ အကြားကို မမြင်စေမူ၍ ကောင်းစွာ စပ်အပ်သောကြောင့် သန္ဓိ မည်၏။ ထိုသန္ဓိသည်လည်း "ဒွိန္နံ ပဒါနံ အန္တရံ အဒဿေ

http://www.dhammadownload.com

တွာ သမ္မာ ဓိယတိတိ သန္ဓိ" ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ ပုဒ်နှစ်ပါးတို့၏ အကြားကို မမြင်စေမူ၍ ကောင်းစွာစပ်အပ်သော သာမညလက္ခဏာအားဖြင့် တစ်ပါးသာ၊ ဝိသေသ လက္ခဏာအားဖြင့်သော်ကား သရသန္ဓိ, ဗျဉ္ဇနသန္ဓိ, ဝုတ္တသန္ဓိ-ဟူ၍ သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုသုံးပါးတို့တွင် -

➤ ၁။ **သရသန္ဓိ** ။ ။ သရနှောင်းရာ၌ စီရင်အပ်သော သန္ဓိသည် သရသန္ဓိ မည်၏။ တနည်းကား- သရကို စီရင်အပ်သော သန္ဓိသည် သရသန္ဓိမည်၏။ပြယုဂ်ကား- "သဒ္ဓိဓ" အစရှိသည်တည်း။ ဤ "သဒ္ဓိဓ"ဟူသော သန္ဓိသည် ဣသရနှောင်းရာ၌ စီရင်အပ်ကြောင့် "သရသန္ဓိ" မည်၏။ ➤ ၂။ **ဗျဉ္ဇနသန္ဓိ** - ဗျည်းနှောင်းရာ၌ စီရင်အပ်သော သန္ဓိသည် ဗျဉ္ဇနသန္ဓိ မည်၏။ တနည်းကား - ဗျည်းကိုစီရင်အပ်သော သန္ဓိသည် ဗျဉ္ဇနသန္ဓိ မည် ၏။ ပြယုဂ်ကား - " တဉ္စ" အစရှိသည်တည်း။ ဤ "တဉ္စ"ဟူသော သန္ဓိသည် ဟဗျည်း နှောင်းရာ၌ စီရင်အပ်သောကြောင့် ဗျဉ္ဇနသန္ဓိ မည်၏။ တနည်းကား- ရှေ့ တ-အထက်၌ ရှိသော နိဂ္ဂဟိတ်တည်းဟူသော ဗျည်းကိုစီရင်အပ်သောကြောင့် "ဗျဉ္ဇနသန္ဓိ" မည်၏။

➤ ၃။ **ဝုတ္တသန္ဓိ** ။ ။ ဆန်းဂိုဏ်းကို စောင့်ခြင်းငှာရင်း, စကားကို ပြေပြစ်စိမ့်သော ငှာရင်း ချေ၍ လာ၍ စီရင်အပ်သော သန္ဓိသည် ဝုတ္တသန္ဓိ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား- " ပဒ မတော" အစရှိသည်တည်း။ ဤ "ပဒမတော"ဟူသော သန္ဓိသည် အက္ခရပဒမတော- ဟု ဆိုအပ်လျှက် မဆိုမူ၍ ဆန်းဂိုဏ်းကိုစောင့်ခြင်းငှာ အက္ခရသဒ္ဒါကိုချေ၍ စီရင်အပ် သောကြောင့် "ဝုတ္တသန္ဓိ" မည်၏။

➤ **သန္ဓိ ၇-ပါး** ။ ။ တနည်းကား - လောပသန္ဓိ, အာဒေသသန္ဓိ, အာဂမသန္ဓိ, ဝိကာရသန္ဓိ, ပကတိသန္ဓိ, ဒီဃသန္ဓိ, ရဿသန္ဓိအားဖြင့် ခုနစ်ပါး အပြားရှိ၏။ ထိုခုနစ် ပါးတို့တွင်- ၁။ ကျေသော သန္ဓိသည် **လောပသန္ဓိ** မည်၏။ ၂။ သရကိုဗျည်း, ဗျည်းကို သရပြုသော သန္ဓိသည် **အာဒေသသန္ဓိ** မည်၏။ ၃။ လာသော သန္ဓိသည် **အာဂမသန္ဓိ** မည်၏။ ၄။ သရကို သရ, ဗျည်းကို ဗျည်းပြုသော သန္ဓိသည် **ဝိကာရသန္ဓိ** မည်၏။ ၅။ ရှေးအတိုင်း ပကတိပြုသော သန္ဓိသည် **ပကတိသန္ဓိ** မည်၏။ ၆။ ဒီဃပြုသော သန္ဓိသည် **ဒီဃသန္ဓိ** မည်၏။ ၇။ ရဿပြုသော သန္ဓိသည် **ရဿသန္ဓိ** မည်၏။

➤ **လောပသန္ဓိ ၃-ပါး** ။ ။ ထိုခုနစ်ပါးတို့တွင် လောပသန္ဓိသည်လည်း သရလောပ သန္ဓိ, ဗျဉ္ဇနလောပသန္ဓိ, နိဂ္ဂဟိတလောပသန္ဓိ အားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။ထိုသုံးပါးတို့ တွင် - * **သရလောပသန္ဓိ** ။ ။ သရကိုချေသော သန္ဓိသည် သရလောပသန္ဓိ မည်၏၊ ပြယုဂ်ကား - "ယဿိန္ဒြိယာနိ" တည်း။ ဤ "ယဿိန္ဒြိယာနိ"ဟူသော သန္ဓိသည် အသရ ကို ချေသောကြောင့် "သရလောပသန္ဓိ" မည်၏။ * **ဗျဉ္ဇနလောပသန္ဓိ** ။ ။ ဗျည်းကို ချေ သော သန္ဓိသည် ဗျဉ္ဇနလောပသန္ဓိ မည်၏၊ ပြယုဂ်ကား- " အဂျာဂါရံ " တည်း။ ဤ "အဂျာဂါရံ" ဟူသော သန္ဓိသည် ဂ-ဗျည်းကို ချေသောကြောင့် "ဗျဉ္ဇနလောပသန္ဓိ" မည်

http://www.dhammadownload.com

၏။ * **နိဂ္ဂဟီတလောပသန္ဓိ** ။ ။ နိဂ္ဂဟိတ်ကိုချေသော သန္ဓိသည် နိဂ္ဂဟီတလောပသန္ဓိ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား- "**တာသာဟံ**"တည်း၊ ဤ "တာသာဟံ" ဟူသော သန္ဓိသည် သ ထက်၌ရှိသော နိဂ္ဂဟိတ်ကိုချေသောကြောင့် "နိဂ္ဂဟီတလောပသန္ဓိ" မည်၏။

➤ **သရလောပသန္ဓိ ၂-ပါး** ။ ။ ထိုသုံးပါးတို့တွင် သရလောပသန္ဓိသည်လည်း ပုဗ္ဗ သရလောပသန္ဓိ, ပရသရလောပသန္ဓိ အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်-

* **ပုဗ္ဗသရလောပသန္ဓိ** ။ ။ ရှေ့သရကိုချေသော သန္ဓိသည် "ပုဗ္ဗသရလောပသန္ဓိ" မည်၏၊ ပြယုဂ်ကား-"**ယဿိန္ဒြိယာနိ**" တည်း၊ ဤသန္ဓိသည် ရှေ့သရကို ချေသောကြောင့် "ပုဗ္ဗသရလောပသန္ဓိ" မည်၏။ * **ပရသရလောပသန္ဓိ** ။ ။ နောက်သရကို ချေသော သန္ဓိသည် ပရသရလောပ သန္ဓိ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား- "**စတ္တာရောမေ**"တည်း၊ ဤ-သန္ဓိ သည် နောက်ဣသရကို ချေသောကြောင့် "ပရသရလောပ သန္ဓိ" မည်၏။

➤ **အာဒေသသန္ဓိ ၃-ပါး** ။ ။ အာဒေသ သန္ဓိသည်လည်း သရာဒေသ သန္ဓိ, ဗျဉ္ဇနာဒေသ သန္ဓိ, နိဂ္ဂဟီတာဒေသ သန္ဓိ အားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏၊ ထိုတွင် -

* **သရာဒေသ သန္ဓိ** ။ ။ သရကို ဗျည်းပြုသော သန္ဓိသည် သရာဒေသ သန္ဓိ မည်၏၊ ပြယုဂ်ကား- "**ဗျာယံ**" တည်း၊ ဤ-သန္ဓိသည် ဧသရကို ယဗျည်းပြုသောကြောင့် "သရာ ဒေသ သန္ဓိ" မည်၏။ * **ဗျဉ္ဇနာဒေသ သန္ဓိ** ။ ။ ဗျည်းကို သရပြုသော သန္ဓိသည် ဗျဉ္ဇနာဒေသ သန္ဓိ မည်၏၊ ပြယုဂ်ကား- "**ဩနဒ္ဓေါ**"တည်း၊ ဤ-သန္ဓိသည် အဝ ဗျည်းကို ဩသရပြုသောကြောင့် "ဗျဉ္ဇနာဒေသ သန္ဓိ" မည်၏။

* **နိဂ္ဂဟီတာဒေသ သန္ဓိ** ။ ။ နိဂ္ဂဟိတ်ကို ဗျည်းပြုသော သန္ဓိသည် နိဂ္ဂဟီတာဒေသ သန္ဓိ မည်၏၊ ပြယုဂ်ကား- "**တမဟံ**"တည်း၊ ဤ-သန္ဓိသည် တ-ထက်၌ရှိသော နိဂ္ဂဟိတ် ကို မ ဗျည်းပြုသောကြောင့် "နိဂ္ဂဟီတာဒေသ သန္ဓိ" မည်၏။

➤ **အာဂမသန္ဓိ ၃-ပါး** ။ ။ အာဂမ သန္ဓိသည်လည်း သရာဂမ သန္ဓိ, ဗျဉ္ဇနာဂမ သန္ဓိ, နိဂ္ဂဟီတာဂမ သန္ဓိ အားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏၊ ထိုတွင်-

* **သရာဂမသန္ဓိ** ။ ။ သရလာသော သန္ဓိသည် သရာဂမသန္ဓိ မည်၏၊ ပြယုဂ်ကား "**အာတိပ္ပဓေါ**"တည်း၊ ဤ-သန္ဓိသည် ဩသရလာသောကြောင့် "သရာဂမသန္ဓိ" မည်၏။

* **ဗျဉ္ဇနာဂမသန္ဓိ** ။ ။ ဗျည်းလာသော သန္ဓိသည် ဗျဉ္ဇနာဂမသန္ဓိ မည်၏၊ပြယုဂ်ကား "**ယထယိဒံ**"တည်း၊ဤ-သန္ဓိသည် ယဗျည်းလာသောကြောင့် "ဗျဉ္ဇနာဂမသန္ဓိ" မည်၏။

* **နိဂ္ဂဟီတာဂမသန္ဓိ** ။ ။ နိဂ္ဂဟိတ်လာသော သန္ဓိသည် နိဂ္ဂဟီတာဂမ သန္ဓိ မည် ၏၊ ပြယုဂ်ကား- "**စက္ခုံ ဥဒပါဒိ**"တည်း၊ ဤ-သန္ဓိသည် က္ခု-ထက်၌ နိဂ္ဂဟိတ်လာသော ကြောင့် "နိဂ္ဂဟီတာဂမသန္ဓိ" မည်၏။

➤ **ဝိကာရသန္ဓိ ၂-ပါး** ။ ။ ဝိကာရသန္ဓိသည်လည်း သရဝိကာရသန္ဓိ, ဗျဉ္ဇနဝိကာရ သန္ဓိ အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏၊ ထိုတွင်-

http://www.dhammadownload.com

*** သရဝိကာရသန္ဓိ** ။ ။ သရကို သရပြုသော သန္ဓိသည် သရဝိကာရသန္ဓိ မည်၏၊ ပြယုဂ်ကား- " နောပေတိ "တည်း၊ ဤ-သန္ဓိသည် ဥသရကို ဩသရပြုသောကြောင့် "သရဝိကာရသန္ဓိ" မည်၏။ *** ဗျဉ္ဇနဝိကာရသန္ဓိ** ။ ။ ဗျည်းကို ဗျည်းပြုသော သန္ဓိသည် ဗျဉ္ဇနဝိကာရသန္ဓိ မည်၏၊ ပြယုဂ်ကား- "ဓတာမိဒါတံ" တည်း၊ ဤ-သန္ဓိသည် ဓ ဗျည်းကို ဒ ဗျည်းပြုသောကြောင့် "ဗျဉ္ဇနဝိကာရသန္ဓိ" မည်၏။

➢ ပကတိသန္ဓိ ၂-ပါး ။ ။ ပကတိသန္ဓိသည်လည်း သရပကတိသန္ဓိ, ဗျဉ္ဇနပကတိသန္ဓိ အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏၊ ထိုတွင်- *** သရပကတိသန္ဓိ** ။ ။ သရနှောင်းရာ၌ ရှေးအတိုင်း ပကတိပြုသော သန္ဓိသည် သရပကတိသန္ဓိ မည်၏၊ ပြယုဂ်ကား- " ဘော ဂ္ဂဏ္ဍ "တည်း၊ ဤ-သန္ဓိသည် နောက် ဂ္ဂသရနှောင်းရာ၌ ဩကို ဩဟု ရှေးအတိုင်း ပကတိပြုသောကြောင့် "သရပကတိသန္ဓိ" မည်၏။ *** ဗျဉ္ဇနပကတိသန္ဓိ** ။ ။ ဗျည်းနှောင်းရာ၌ ရှေးအတိုင်း ပကတိပြုသော သန္ဓိသည် ဗျဉ္ဇနပကတိသန္ဓိ မည်၏၊ ပြယုဂ်ကား- "မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ"တည်း၊ ဤ-သန္ဓိသည် ပ ဗျည်းနှောင်းရာ၌ ဩကို ဩဟု ရှေးအတိုင်း ပကတိပြုသောကြောင့် "ဗျဉ္ဇနပကတိသန္ဓိ" မည်၏။

➢ ဒီဃသန္ဓိ ၂-ပါး ။ ။ ဒီဃသန္ဓိသည်လည်း ပုဗ္ဗသရဒီဃသန္ဓိ, ပရသရဒီဃသန္ဓိ အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်-

*** ပုဗ္ဗသရ ဒီဃသန္ဓိ** ။ ။ ရှေ့သရကို ဒီဃပြုသော သန္ဓိသည် ပုဗ္ဗသရဒီဃသန္ဓိ မည်၏၊ ပြယုဂ်ကား- "ကိံသူဓ"တည်း၊ ဤ-သန္ဓိသည် ရှေ့ဥသရကို ဦဒီဃပြုသောကြောင့် "ပုဗ္ဗသရ ဒီဃသန္ဓိ" မည်၏။ *** ပရသရဒီဃသန္ဓိ** ။ ။ နောက်သရကို ဒီဃပြုသော သန္ဓိသည် ပရသရ ဒီဃသန္ဓိ မည်၏၊ ပြယုဂ်ကား- "သဒ္ဓီဓ"တည်း၊ ဤ-သန္ဓိသည် နောက် ဣသရကို ဤဒီဃပြုသောကြောင့် "ပရသရ ဒီဃသန္ဓိ" မည်၏။

➢ တနည်း ဒီဃသန္ဓိ ၂-ပါး ။ ။ တစ်နည်းကား- သနိဒ္ဒေသ ဒီဃသန္ဓိ, အနိဒ္ဒေသ ဒီဃသန္ဓိအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏၊ ထိုတွင်-

*** သနိဒ္ဒေသ ဒီဃသန္ဓိ** ။ ။ ရှေ့၌ချေခြင်းဟူသော ကာရိယကိုပြု၍ ဒီဃပြုသော သန္ဓိသည် သနိဒ္ဒေသ ဒီဃသန္ဓိ မည်၏၊ ပြယုဂ်ကား- "သဒ္ဓီဓ"တည်း၊ ဤ-သန္ဓိသည် ရှေ့၌ အာသရကို ချေခြင်းတည်းဟူသော ကာရိယကိုပြု၍ ဒီဃပြုသောကြောင့် " သနိဒ္ဒေသ ဒီဃသန္ဓိ" မည်၏။ *** အနိဒ္ဒေသ ဒီဃသန္ဓိ** ။ ။ ရှေ့၌ ချေခြင်းတည်းဟူသော ကာရိယကို မပြုမူ၍ ဒီဃပြုသော သန္ဓိသည် အနိဒ္ဒေသ ဒီဃသန္ဓိ မည်၏၊ ပြယုဂ်ကား "မုနီစရေ"တည်း၊ ဤ-သန္ဓိသည် ရှေ့၌ ချေခြင်းတည်းဟူသော ကာရိယကို မပြုမူ၍ ဒီဃ ပြုသောကြောင့် "အနိဒ္ဒေသ ဒီဃသန္ဓိ" မည်၏။

➢ ရဿသန္ဓိ ၂-ပါး ။ ။ ရဿသန္ဓိသည်လည်း သနိဒ္ဒေသ ရဿသန္ဓိ, အနိဒ္ဒေသ ရဿသန္ဓိ အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင် - *** သနိဒ္ဒေသ ရဿသန္ဓိ** ။ ။ ရှေ့၌

http://www.dhammadownload.com

ကာရိယကိုပြု၍ ရသပြုသော သန္ဓိသည် သနိဒ္ဒေသ ရဿသန္ဓိ မည်၏၊ ပြယုဂ်ကား- "ယထရိဝ"တည်း၊ ဤ-သန္ဓိသည် ရှေ့၌ ရိ ပြုခြင်းတည်းဟူသော ကာရိယကိုပြု၍ ရဿ ပြုသောကြောင့် "သနိဒ္ဒေသ ရဿသန္ဓိ" မည်၏။ * **အနိဒ္ဒေသ ရဿသန္ဓိ** ။ ။ ရှေ့၌ ကာရိယကို မပြုမူ၍ ရဿပြုသော သန္ဓိသည် အနိဒ္ဒေသ ရဿသန္ဓိ မည်၏၊ ပြယုဂ်ကား- "ဘောဝါဒိနာမ သော"တည်း၊ ဤ-သန္ဓိသည် ရှေ့၌ ကာရိယကို မပြုမူ၍ ရဿ ပြုသောကြောင့် "အနိဒ္ဒေသ ရဿသန္ဓိ" မည်၏။

➤ **အသန္ဓိ ၂-ပါး** ။ ။ "သရာ သရေ လောပံ"ဟူသောသုတ်၌ သရေ-ဟူသော နိမိတ်၏အစွမ်းကြောင့် ကာလခြားရာ, ဝဏ္ဏခြားရာ ဤနှစ်ပါးတို့၌ သန္ဓိ မဖြစ်၊ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်- * **ကာလခြားရာ၌ သန္ဓိ မဖြစ်ပုံ** ။ ။ ဂါထာတို့၌ ဒုတိယပါဒ၏ အဆုံးနှင့် တတိယပါဒ၏ အစသည် "ကာလခြား" သည် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား- "သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စာ၊ ယဒါ ပညာယ ပဿတိ။ အထ နိဗ္ဗိန္ဒတိ ဒုက္ခေ၊ ဧသ မဂ္ဂေါ ဝိသုဒ္ဓိယာ" တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ ပဿတိ-၌ တိ-ဟူသော ဒုတိယပါဒ၏အဆုံးနှင့် အထ-၌ အ-ဟူသော တတိယပါဒ၏ အစသည် ကာလခြားသောကြောင့် "ပဿတျာထ"ဟု သန္ဓိ မဖြစ်။

* **ဝဏ္ဏခြားရာ၌ သန္ဓိ မဖြစ်ပုံ** ။ ။ နိဂ္ဂဟိတ်ခြားခြင်းသည် ဝဏ္ဏခြားသည် မည်၏၊ ပြယုဂ်ကား- "သကိံဝ" တည်း၊ ဤ 'သကိံဝ'ဟူသော ပြယုဂ်၌ နိဂ္ဂဟိတ်တည်းဟူသော ဝဏ္ဏခြားသောကြောင့် "သကေဝ"ဟု သန္ဓိ မဖြစ်။

➤ **ပုဗ္ဗလောပသရ ၆၄-လုံး** [ရှေ့သရကို ချေအပ်သော သရ ၆၄-လုံး] ။ ။ "သရာ သရေ လောပံ"ဟူသောသုတ်ဖြင့် ချေအပ်သော သရတို့သည် ခြောက်ဆယ့်လေးလုံးတို့တည်း၊ **ခြောက်ဆယ့်လေးလုံးဟူသော်ကား**- အ-နှောင်းရာ၌ ရှစ်လုံး၊ အာနှောင်းရာ၌ ရှစ်လုံး၊ ဣ-နှောင်းရာ၌ ရှစ်လုံး၊ ဤ-နှောင်းရာ၌ ရှစ်လုံး၊ ဥ-နှောင်းရာ၌ ရှစ်လုံး၊ ဦ-နှောင်းရာ၌ ရှစ်လုံး၊ ဧ-နှောင်းရာ၌ ရှစ်လုံး၊ ဩ-နှောင်းရာ၌ ရှစ်လုံး၊ ဤသို့လျှင် ခြောက်ဆယ့် လေးလုံး ဖြစ်သတည်း။ * အ-နှောင်းရာ၌ ရှစ်လုံးဟူသော်ကား- အ, အာ, ဣ, ဤ, ဥ, ဦ, ဧ, ဩ ဤသို့ ရှစ်လုံးဖြစ်သတည်း။ (ပ) ဩ-နှောင်းရာ၌ ရှစ်လုံးဟူသော်ကား- အ, အာ, ဣ, ဤ, ဥ, ဦ, ဧ, ဩ ဤသို့ ရှစ်လုံးဖြစ်သတည်း။ ဤသို့လျှင် ခြောက်ဆယ့် လေးလုံး ဖြစ်သတည်း။

➤ **ပရလောပသရ ၅၂-လုံး** ။ ။ "ဝါပရော အသရူပါ"ဟူသော သုတ်ဖြင့် ချေအပ်သော သရတို့သည် ငါးဆယ့်နှစ်လုံးတို့တည်း၊ ငါးဆယ့်နှစ်လုံးဟူသော်ကား- အ-နောင် ခြောက်လုံး၊ အာ-နောင် ခြောက်လုံး၊ ဣ-နောင် ခြောက်လုံး၊ ဤ-နောင် ခြောက်လုံး၊ ဥ-နောင် ခြောက်လုံး၊ ဦ-နောင် ခြောက်လုံး၊ ဧ-နောင် ရှစ်လုံး၊ ဩ-နောင် ရှစ်လုံး၊ ဤသို့လျှင် ငါးဆယ့်နှစ်လုံး ဖြစ်သတည်း။

* အ-နောင် ခြောက်လုံးဟူသော်ကား- ဣ-သရတစ်လုံး, ဤ-သရတစ်လုံး, ဥသရ

http://www.dhammadownload.com

တစ်လုံး, ဦသရတစ်လုံး, ဧသရတစ်လုံး, ဩသရတစ်လုံး, ဤသို့ ခြောက်လုံးဖြစ်သတည်း * အာ-နောင် ခြောက်လုံးဟူသော်ကား-ဣ-သရတစ်လုံး, ဤ-သရတစ်လုံး, ဥသရ တစ်လုံး, ဦသရတစ်လုံး, ဧသရတစ်လုံး, ဩသရတစ်လုံး, ဤသို့ ခြောက်လုံးဖြစ်သတည်း။ * ဣ နောင် ခြောက်လုံးဟူသော်ကား-အ-သရတစ်လုံး, အာ-သရတစ်လုံး, ဥသရ တစ်လုံး, ဦသရတစ်လုံး, ဧသရတစ်လုံး, ဩသရတစ်လုံး, ဤသို့ ခြောက်လုံးဖြစ်သတည်း။ ဤ-နောင် ခြောက်လုံးဟူသော်ကား- အ-သရတစ်လုံး, အာ-သရတစ်လုံး, ဥသရ တစ်လုံး, ဦသရတစ်လုံး, ဧသရတစ်လုံး, ဩသရတစ်လုံး, ဤသို့ ခြောက်လုံးဖြစ်သတည်း။ * ဥ-နောင် ခြောက်လုံးဟူသော်ကား- အ-သရတစ်လုံး, အာ-သရတစ်လုံး, ဣသရ တစ်လုံး, ဤသရတစ်လုံး, ဧသရတစ်လုံး, ဩသရတစ်လုံး, ဤသို့ ခြောက်လုံးဖြစ်သတည်း။ * ဦ-နောင် ခြောက်လုံးဟူသော်ကား- အ-သရတစ်လုံး, အာ-သရတစ်လုံး, ဣသရ တစ်လုံး, ဤသရတစ်လုံး, ဧသရတစ်လုံး, ဩသရတစ်လုံး, ဤသို့ ခြောက်လုံးဖြစ်သတည်း။ * ဧ-နောင် ရှစ်လုံးဟူသော်ကား- အ-သရတစ်လုံး, အာ-သရတစ်လုံး, ဣသရ တစ်လုံး, ဤသရတစ်လုံး, ဥသရတစ်လုံး, ဦသရတစ်လုံး, ဧသရတစ်လုံး, ဩသရတစ်လုံး, ဤသို့ ရှစ်လုံးဖြစ်သတည်း။ * ဩ- နောင် ရှစ်လုံးဟူသော်ကား- အ-သရတစ်လုံး, အာ-သရတစ်လုံး, ဣသရ တစ်လုံး, ဤသရတစ်လုံး, ဥသရတစ်လုံး, ဦသရတစ်လုံး, ဧသရ တစ်လုံး, ဩသရတစ်လုံး, ဤသို့ ရှစ်လုံးဖြစ်သတည်း။ဤသို့လျှင် ၅၂-လုံးဖြစ်သတည်း။

➤ ဝိကာရသရ ၄-လုံး [အသဝဏ်ပြုရမည့် သရ ၄-လုံး] "ကွစာသဝဏ္ဏံ လုတ္တေ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် အသဝဏ်ပြုအပ်သော သရသည် လေးလုံးတို့တည်း။ လေးလုံးဟူသော်ကား- အ-ကျေရာ၌နှစ်လုံး, အာ-ကျေရာ၌နှစ်လုံး ဤသို့လျှင် လေးလုံးဖြစ်သတည်း။

အ-ကျေရာ၌ နှစ်လုံးဟူသော်ကား- ဩ, အသဝဏ်ပြုအပ်သော ဥသရတစ်လုံး၊ ဧ အသဝဏ်ပြုအပ်သော ဣသရတစ်လုံး ဤသို့ နှစ်လုံးဖြစ်သတည်း။

အာ-ကျေရာ၌ နှစ်လုံးဟူသော်ကား- ဩ, အသဝဏ်ပြုအပ်သော ဥသရတစ်လုံး၊ ဧ အသဝဏ်ပြုအပ်သော ဣသရတစ်လုံး ဤသို့ နှစ်လုံးဖြစ်သတည်း။ ဤသို့လျှင် လေးလုံးဖြစ်သတည်း။

➤ ဗရဒီဃ ၂၄-လုံး ။ ။ "ဒီဃံ"ဟူသောသုတ်ဖြင့် ဒီဃပြုအပ်သော သရတို့သည် နှစ်ဆယ့်လေးလုံးတို့တည်း။ နှစ်ဆယ့်လေးလုံးဟူသော်ကား- အ-ကျေရာ၌ သုံးလုံး, အာ ကျေရာ၌ သုံးလုံး, ဣ-ကျေရာ၌ သုံးလုံး, ဤ-ကျေရာ၌ သုံးလုံး, ဥ-ကျေရာ၌ သုံးလုံး, ဦ-ကျေရာ၌ သုံးလုံး, ဧ-ကျေရာ၌ သုံးလုံး, ဩ-ကျေရာ၌ သုံးလုံး, ဤသို့လျှင် နှစ်ဆယ့် လေးလုံး ဖြစ်သတည်း။

* အ-ကျေရာ၌ သုံးလုံးဟူသော်ကား- အာဒီဃပြုအပ်သော အသရတစ်လုံး, ဤ ဒီဃပြုအပ်သော ဣသရတစ်လုံး, ဦဒီဃပြုအပ်သော ဥသရတစ်လုံး ဤသို့ သုံးလုံး ဖြစ်

http://www.dhammadownload.com

သတည်း။ ✱ အာ-ကျေရာ၌ သုံးလုံးဟူသော်ကား- အာဒီဃပြုအပ်သော အသရတစ်လုံး, ဤ ဒီဃပြုအပ်သော ဤသရတစ်လုံး, ဦဒီဃပြုအပ်သော ဥသရတစ်လုံး ဤသို့ သုံးလုံး ဖြစ်သတည်း။ ✱ ဣ-ကျေရာ၌ သုံးလုံးဟူသော်ကား- အာဒီဃပြုအပ်သော အသရ တစ်လုံး, ဤ ဒီဃပြုအပ်သော ဣသရတစ်လုံး, ဦဒီဃပြုအပ်သော ဥသရတစ်လုံး ဤသို့ သုံးလုံး ဖြစ်သတည်း။ ✱ ဤ-ကျေရာ၌ သုံးလုံးဟူသော်ကား- အာဒီဃပြုအပ်သော အသရတစ်လုံး, ဤ ဒီဃပြုအပ်သော ဣသရတစ်လုံး, ဦဒီဃပြုအပ်သော ဥသရတစ်လုံး ဤသို့ သုံးလုံး ဖြစ်သတည်း။ ✱ ဥ-ကျေရာ၌ သုံးလုံးဟူသော်ကား- အာဒီဃပြုအပ်သော အသရတစ်လုံး, ဤ ဒီဃပြုအပ်သော ဣသရတစ်လုံး, ဦဒီဃပြုအပ်သော ဥသရတစ်လုံး ဤသို့ သုံးလုံး ဖြစ်သတည်း။ ✱ ဦ-ကျေရာ၌ သုံးလုံးဟူသော်ကား- အာဒီဃပြုအပ်သော အသရတစ်လုံး, ဤ ဒီဃပြုအပ်သော ဣသရတစ်လုံး, ဦဒီဃပြုအပ်သော ဥသရတစ်လုံး ဤသို့ သုံးလုံး ဖြစ်သတည်း။ ✱ ဧ-ကျေရာ၌ သုံးလုံးဟူသော်ကား- အာဒီဃပြုအပ်သော အသရတစ်လုံး, ဤ ဒီဃပြုအပ်သော ဣသရတစ်လုံး, ဦဒီဃပြုအပ်သော ဥသရတစ်လုံး ဤသို့ သုံးလုံး ဖြစ်သတည်း။ ✱ ဩ-ကျေရာ၌ သုံးလုံးဟူသော်ကား- အာဒီဃပြုအပ် သော အသရတစ်လုံး, ဤ ဒီဃပြုအပ်သော ဣသရတစ်လုံး, ဦဒီဃပြုအပ်သော ဥသရတစ်လုံး ဤသို့ သုံးလုံး ဖြစ်သတည်း။ဤသို့လျှင် ၂၄-လုံး ဖြစ်သတည်း။

➤ **ပုဗ္ဗဒီဃ ၁၈–လုံး** ။ ။ "ပုဗ္ဗောစ"ဟူသောသုတ်ဖြင့် ရှေ့သရကို ဒီဃပြုအပ်သော သရတို့သည် တစ်ဆယ့်ရှစ်လုံးတည်း။ တစ်ဆယ့်ရှစ်လုံးဟူသော်ကား- အ-ကျေရာ၌ နှစ်လုံး, အာ-ကျေရာ၌ နှစ်လုံး, ဣ-ကျေရာ၌ နှစ်လုံး, ဤ-ကျေရာ၌ နှစ်လုံး, ဥ-ကျေရာ၌ နှစ်လုံး, ဦ-ကျေရာ၌ နှစ်လုံး, ဧ-ကျေရာ၌ သုံးလုံး, ဩ-ကျေရာ၌ သုံးလုံး, ဤသို့လျှင် တစ်ဆယ့်ရှစ်လုံး ဖြစ်သတည်း။

✱ အ-ကျေရာ၌ နှစ်လုံးဟူသော်ကား-ဤဒီဃပြုအပ်သော ဣသရတစ်လုံး, ဦဒီဃ ပြုအပ်သော ဥသရတစ်လုံး ဤသို့လျှင် နှစ်လုံးဖြစ်သတည်း။ ✱ အ-ကျေရာ၌ နှစ်လုံး ဟူသော်ကား-ဤဒီဃပြုအပ်သော ဣသရတစ်လုံး, ဦဒီဃ ပြုအပ်သော ဥသရတစ်လုံး ဤသို့လျှင် နှစ်လုံးဖြစ်သတည်း။ ✱ ဣ-ကျေရာ၌ နှစ်လုံးဟူသော်ကား-အာဒီဃပြုအပ် သော အသရတစ်လုံး, ဦဒီဃ ပြုအပ်သော ဥသရတစ်လုံး၊ ဤသို့လျှင် နှစ်လုံးဖြစ် သတည်း။ ✱ ဤ-ကျေရာ၌ နှစ်လုံးဟူသော်ကား-အာဒီဃပြုအပ်သော အသရတစ်လုံး, ဦဒီဃ ပြုအပ်သော ဥသရတစ်လုံး ဤသို့လျှင် နှစ်လုံးဖြစ်သတည်း။ ✱ ဥ-ကျေရာ၌ နှစ်လုံးဟူသော်ကား-အာဒီဃပြုအပ်သော အသရတစ်လုံး, ဤဒီဃပြုအပ်သော ဣသရ တစ်လုံး ဤသို့လျှင် နှစ်လုံးဖြစ်သတည်း။ ✱ ဦ-ကျေရာ၌ နှစ်လုံးဟူသော်ကား-အာဒီဃ ပြုအပ်သော အသရတစ်လုံး, ဤဒီဃပြုအပ်သော ဣသရတစ်လုံး ဤသို့လျှင် နှစ်လုံးဖြစ် သတည်း။ ✱ ဧ-ကျေရာ၌ သုံးလုံးဟူသော်ကား-အာဒီဃပြုအပ်သော အသရတစ်လုံး,

http://www.dhammadownload.com

ဤဒီဃပြုအပ်သော ဣသရတစ်လုံး, ဥဒီဃပြုအပ်သော ဥသရတစ်လုံး ဤသို့လျှင် သုံးလုံးဖြစ်သတည်း။ * ဩ-ကျေရာ၌ သုံးလုံးဟူသော်ကား-အာဒီဃပြုအပ်သော အသရတစ်လုံး, ဤဒီဃပြုအပ်သော ဣသရတစ်လုံး, ဥဒီဃပြုအပ်သော ဥသရတစ်လုံး ဤသို့လျှင် သုံးလုံးဖြစ်သတည်း။ ဤသို့လျှင် တစ်ဆယ့်ရှစ်လုံး ဖြစ်သတည်း။

➤ **အာဂမ ၆၄-လုံး** ॥ ॥ "ယဝမဒန တရလာစာဂမာ"ဟူသောသုတ်ဖြင့် လာသော အက္ခရာတို့သည် ခြောက်ဆယ့်လေးလုံးတို့တည်း၊ ခြောက်ဆယ့်လေးလုံးဟူသော်ကား- အ-နှောင်းရာ၌ ရှစ်လုံး, အာ-နှောင်းရာ၌ ရှစ်လုံး, ဣ-နှောင်းရာ၌ ရှစ်လုံး, ဤ-နှောင်းရာ၌ ရှစ်လုံး, ဥ-နှောင်းရာ၌ ရှစ်လုံး, ဦ-နှောင်းရာ၌ ရှစ်လုံး, ဧ-နှောင်းရာ၌ ရှစ်လုံး, ဩ-နှောင်းရာ၌ ရှစ်လုံး, ဤသို့လျှင် ခြောက်ဆယ့်လေးလုံး ဖြစ်သတည်း။

* အ-နှောင်းရာ၌ ရှစ်လုံးဟူသော်ကား- ယ ဝ မ ဒ န တ ရ လ ဤသို့ ရှစ်လုံး ဖြစ်သတည်း။ (ပ) ဩ-နှောင်းရာ၌ ရှစ်လုံးဟူသော်ကား- ယ ဝ မ ဒ န တ ရ လ ဤသို့ ရှစ်လုံး ဖြစ်သတည်း။ ဤသို့လျှင် ၆၄-လုံး ဖြစ်သတည်း။

သန္ဓိပုစ်စစ် ပြီး၏။

၂။ နာမ်ပုစ်စစ်

➤ **ပဒ= ပုစ်** ॥ ॥ ခပ်သိမ်းသော သဒ္ဒါသည် "ပဋ္ဌတေ ဉာယတေ အတ္ထော ဓတေနာတိ ပဒံ" ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ အနက်ကို သိခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော ကြောင့် ပုဒ် မည်၏။

➤ **သျာဒျန္တ,စသော ပုစ် (၂) ပါး** ॥ ॥ ထိုပုဒ်သည်လည်း "ပဋ္ဌတေ ဉာယတေ အတ္ထော ဓတေနာတိ ပဒံ"ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ အနက်ကိုသိခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော သာမညလက္ခဏာအားဖြင့် တစ်ပါးသာ၊ ဝိသေသ လက္ခဏာအားဖြင့်သော်ကား သျာဒျန္တပုဒ်, တျာဒျန္တပုဒ် အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်-

* သိ, အစရှိသော နာမ်ဝိဘတ်အဆုံးရှိသော ပုဒ်သည် **သျာဒျန္တပုစ်** မည်၏၊ ပြယုဂ်ကား- "အဃော" အစရှိသည်တည်း။ * တိ, အစရှိသော အာချာတ်ဝိဘတ် အဆုံးရှိသော ပုဒ်သည် **တျာဒျန္တပုစ်** မည်၏၊ ပြယုဂ်ကား "ဂစ္ဆတိ" အစရှိသည်တည်း။

➤ **ဧကက္ခရ,စသော ပုစ် (၃)ပါး** ॥ ॥ တစ်နည်းကား ဧကက္ခရပုဒ်, အနေကက္ခရ ပုဒ်, အနေကပဒပုဒ် အားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုသုံးပါးတို့တွင် -

* တစ်လုံးသော အက္ခရာရှိသော ပုဒ်သည် "**ဧကက္ခရပုစ်**" မည်၏၊ ပြယုဂ်ကား "ဧဝါ" အစရှိသည်တည်း။ * များသော အက္ခရာရှိသော ပုဒ်သည် "**အနေကက္ခရပုစ်**" မည်၏၊ ပြယုဂ်ကား "ပုရိသော" အစရှိသည်တည်း။ * များသော ပုဒ်ရှိသော ပုဒ်သည် "**အနေကပဒပုစ်**" မည်၏၊ ပြယုဂ်ကား "ယံ ကိဥ္စိ" အစရှိသည်တည်း။

http://www.dhammadownload.com

➤ **နာမ်,စသော ပုဒ် (၄)ပါး** ။ ။ တစ်နည်းကား နာမ်ပုဒ်, အာချာတ်ပုဒ်, ဥပသာရပုဒ်, နိပါတ်ပုဒ် အားဖြင့် လေးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ **နာမ်ပုဒ်** ။ ။ "အတ္ထေ နမတီတိ နာမံ"ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ အနက်၌ ညွတ်တတ်သော "အတ္တနိ စတ္ထေ နာမေတီတိ နာမံ"ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ မိမိသို့ အနက်တို့ကို ညွတ်စေတတ်သော "ဒဗ္ဗာဘိဓာနံ နာမံ"ဟူသော ပရိဘာသာနှင့်အညီ ဒြပ်ကို ဟောတတ်သော နာမ်ဝိဘတ်အဆုံးရှိသော ပုဒ်သည် "နာမ်ပုဒ်" မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "အသော" တည်း။ဤ၌ အဿ-သဒ္ဒါသည် မြင်းဒြပ်ကို မြင်သောအခါ အနက်၌ ညွတ်သည် မည်၏။ အဿ-သဒ္ဒါကို ကြားသောအခါ မိမိသို့ အနက်တို့ကို ညွတ်စေသည် မည်၏။ ➤ **အာချာတ်ပုဒ်** ။ ။ "ကြိယံ အာချာယတီတိ အာချာတံ"ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ ကြိယာကို ပဓာနအားဖြင့် ဟောတတ်သော အာချာတ်ဝိဘတ် အဆုံးရှိသော ပုဒ်သည် "အာချာတ်ပုဒ်" မည်၏။ ပြယုဂ်ကား " ဂစ္ဆတိ " အစရှိသည်တည်း။

➤ **ဥပသာရပုဒ်** ။ ။ "ဓာတွတ္ထံ ဥပေစ္စ သဇ္ဇန္တီတိ ဥပသဂ္ဂါ"ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ ယေဘုယျအားဖြင့် ဓာတ်၏ရှေ့၌ တည်၍ ဓာတ်၏အနက်ကို စီရင်တတ်သော, အပ္ပကအားဖြင့် နာမ်၏ရှေ့၌တည်၍ နာမ်၏အနက်ကို စီရင်တတ်သော လိင်သုံးပါး, ဝိဘတ်ခုနစ်သွယ်တို့ဖြင့် မပျက်သော နှစ်ဆယ်သောပုဒ်သည် "ဥပသာရပုဒ်" မည်၏။ ပြယုဂ်ကား " ပ, ပရာ, နိ, နီ " အစရှိသည်တည်း။

➤ **နိပါတ်ပုဒ်** ။ ။ " ပဒါနံ အာဒိ မဇ္ဈာ ဝသာနေသု နိပတန္တီတိ နိပါတာ"ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ ပုဒ်တို့၏ အစ, အလယ်, အဆုံးတို့၌ ကျတတ်သော "ဇောတကမတ္တော နိပါတော"ဟူသော ပရိဘာသာနှင့်အညီ အနက်ကို မဟောတတ် ထွန်းတတ်ကာမျှသာ ဖြစ်သော လိင်သုံးပါး, ဝိဘတ်ခုနစ်သွယ်တို့ဖြင့် မပျက်သော မရေတွက်နိုင် များစွာသော ပုဒ်သည် "နိပါတ်ပုဒ်" မည်၏။ ပြယုဂ်ကား " ယထာ တထာ " အစရှိသည်တည်း။

➤ **ကြိယာ,စသော နာမ် (၄)ပါး** ။ ။ ထိုလေးပါးသော ပုဒ်တို့တွင် နာမ်ပုဒ်သည်လည်း "အတ္ထေ နမတီတိ နာမံ"ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ အနက်၌ ညွတ်တတ်သော "အတ္တနိ စတ္ထေ နာမေတီတိ နာမံ"ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ မိမိသို့ အနက်တို့ကို ညွတ်စေတတ်သော "ဒဗ္ဗာဘိဓာနံ နာမံ"ဟူသော ပရိဘာသာနှင့်အညီ ဒြပ်ကို ဟောတတ်သော နာမ်ဝိဘတ်အဆုံးရှိသော သာမညလက္ခဏာအားဖြင့် တစ်ပါးသာ၊ ဝိသေသလက္ခဏာအားဖြင့်သော်ကား ကြိယာနာမ်, ဂုဏနာမ်, ဇာတိနာမ်, ယာဒိစ္ဆကနာမ် အားဖြင့် လေးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုလေးပါးတို့တွင်-

➤ **ကြိယာနာမ်** ။ ။ ကြိယာကို စွဲ၍ဖြစ်သော နာမ်သည် "ကြိယာနာမ်" မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "**ပါစကော**"တည်း။ ဤ ပါစကော-ဟူသော နာမ်သည် ချက်ခြင်းကြိယာကို စွဲ၍ဖြစ်သောကြောင့် ကြိယာနာမ် မည်၏။ ➤ **ဂုဏနာမ်** ။ ။ ဂုဏ်ကို စွဲ၍ဖြစ်သော

http://www.dhammadownload.com

နာမ်သည် "ဂုဏနာမ်" မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "တေပိဋကော"တည်း။ ဤ တေပိဋကော-ဟူသော နာမ်သည် ပိဋကသုံးပါးတည်းဟူသော ဂုဏ်ကို စွဲ၍ဖြစ်သောကြောင့် ဂုဏနာမ် မည်၏။

➤ **ဇာတိနာမ်** ။ ။ ဇာတ်ကို စွဲ၍ဖြစ်သော နာမ်သည် "ဇာတိနာမ်" မည်၏။ပြယုဂ်ကား "အဿော" တည်း။ ဤ အဿော-ဟူသော နာမ်သည် မြင်းတို့၏ တစ်ခုသည် တစ်ခုနှင့်တူသော အခြင်းအရာဟုဆိုအပ်သော ဇာတ်ကို စွဲ၍ဖြစ်သောကြောင့် ဇာတိနာမ် မည်၏။ ➤ **ယာဒိစ္ဆကနာမ်** ။ ။ အကြောင်းကို မစွဲမူ၍ဖြစ်သော နာမ်သည် "ယာဒိစ္ဆကနာမ်" မည်၏။ ပြယုဂ်ကား " တိဿော" တည်း။ ဤ တိဿော-ဟူသော နာမ်သည် အကြောင်းကို မစွဲမူ၍ဖြစ်သောကြောင့် ယာဒိစ္ဆကနာမ် မည်၏။

➤ **သာမည,စသော နာမ် (၄)ပါး** ။ ။ တစ်နည်းကား သာမညနာမ်, ဂုဏနာမ်, ကိတ္တိမနာမ်, ဩပပါတိကနာမ် အားဖြင့် လေးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်-

➤ **သာမညနာမ်** ။ ။ သမုတ်၍ဖြစ်သော နာမ်သည် "သာမညနာမ်" မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "မဟာသမ္မတော" တည်း။ ဤ မဟာသမ္မတော-ဟူသောနာမ်သည် ကမ္ဘာဦး သူတို့သည် သမုတ်၍ဖြစ်သောကြောင့် သာမညနာမ် မည်၏။ တစ်နည်းကား ဇာတ်ကို စွဲ၍ဖြစ်သော နာမ်သည် သာမညနာမ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "အဿော" တည်း။ ဤ အဿော-ဟူသောနာမ်သည် မြင်းဇာတ်ကို စွဲ၍ဖြစ်သောကြောင့် သာမညနာမ် မည်၏။

➤ **ဂုဏနာမ်** ။ ။ ဂုဏ်ကို စွဲ၍ဖြစ်သော နာမ်သည် "ဂုဏနာမ်" မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "တေပိဋကော"တည်း။ ဤ တေပိဋကော-ဟူသော နာမ်သည် ပိဋကသုံးပါးတည်းဟူသော ဂုဏ်ကို စွဲ၍ဖြစ်သောကြောင့် ဂုဏနာမ် မည်၏။

➤ **ကိတ္တိမနာမ်** ။ ။ ကြား၍ဖြစ်သော နာမ်သည် "ကိတ္တိမနာမ်" မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "တေမိယော"တည်း။ ဤ တေမိယော-ဟူသောနာမ်သည် အဆွေအမျိုး အပေါင်းတို့သည် ကြား၍ဖြစ်သောကြောင့် ကိတ္တိမနာမ် မည်၏။

➤ **ဩပပါတိကနာမ်** ။ ။ ရှေးပညတ်၌ ကျတတ်သော နာမ်သည် ဩပပါတိက နာမ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "စန္ဒော"တည်း။ ဤ စန္ဒော-ဟူသော နာမ်သည် ရှေးကမ္ဘာ၌ လည်း လ-၏ စန္ဒဟူသော အမည်, ဤကမ္ဘာ၌လည်း လ-၏ စန္ဒဟူသော အမည်သာ ဖြစ်၍ ရှေးပညတ်၌ ကျတတ်သောကြောင့် ဩပပါတိကနာမ် မည်၏။

➤ **အာဝတ္ထိက,စသော နာမ် (၄)ပါး** ။ ။ တစ်နည်းကား အာဝတ္ထိကနာမ်, လိင်္ဂိက နာမ်, နေမိတ္တိကနာမ်, အဝိစ္စသမုပ္ပန္နနာမ် အားဖြင့် လေးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်-

➤ **အာဝတ္ထိကနာမ်** ။ ။ အခိုက်အတန့်ကို စွဲ၍ဖြစ်သော နာမ်သည် "အာဝတ္ထိက နာမ်" မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဝစ္ဆော" တည်း။ ဝစ္ဆော၊နွားငယ်။ဤ ဝစ္ဆော-ဟူသောနာမ် သည် ငယ်သော အခိုက်အတန့်ကို စွဲ၍ဖြစ်သောကြောင့် အာဝတ္ထိကနာမ် မည်၏။

➤ **လိင်္ဂိကနာမ်** ။ ။ အသွင်ကို စွဲ၍ဖြစ်သော နာမ်သည် "လိင်္ဂိကနာမ်" မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

ပြယုဂ်ကား "ဒဏ္ဍီ" အစရှိသည်တည်း။ ဤ ဒဏ္ဍီ-ဟူသော နာမ်သည် တောင်ဝှေးတည်းဟူသော အသွင်ကို စွဲ၍ဖြစ်သောကြောင့် လိင်္ဂိကနာမ် မည်၏။

➤ **နေမိတ္တိကနာမ်** ။ ။ အကြောင်းကို စွဲ၍ဖြစ်သော နာမ်သည် "နေမိတ္တိကနာမ်" မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "တေဝိဇ္ဇော" တည်း။ ဤ တေဝိဇ္ဇော-ဟူသော နာမ်သည် ဝိဇ္ဇာ သုံးပါးတည်းဟူသော အကြောင်းကို စွဲ၍ဖြစ်သောကြောင့် နေမိတ္တိကနာမ် မည်၏။

➤ **အဓိစ္စသမုပ္ပန္နနာမ်** ။ ။ အကြောင်းကို မစွဲမူ၍ဖြစ်သော နာမ်သည် "အဓိစ္စ သမုပ္ပန္နနာမ်" မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "တိဿော"တည်း။ ဤ တိဿော-ဟူသော နာမ် သည် အကြောင်းကို မစွဲမူ၍ ဖြစ်သောကြောင့် အဓိစ္စသမုပ္ပန္နနာမ် မည်၏။

➤ **လိင်္ဂိကနာမ် နေမိတ္တိကနာမ် ၂-ပါး အထူး** ။ ။ [ထိုလေးပါးသော နာမ်တို့တွင် လိင်္ဂိကနာမ် နေမိတ္တိကနာမ် နှစ်ပါးတို့၏ အထူးကား] အပဖြစ်သော ဝတ္ထုသည် အသွင် မည်၏။ ထိုအသွင်ကို စွဲ၍ဖြစ်သော နာမ်သည် လိင်္ဂိကနာမ် မည်၏။ အတွင်းဖြစ်သော ဝတ္ထုသည် အကြောင်းမည်၏၊ ထိုအကြောင်းကို စွဲ၍ဖြစ်သော နာမ်သည် နေမိတ္တိက နာမ် မည်၏။ တစ်နည်းကား ▪ ထင်ရှားရှိသော ဝတ္ထုသည် အသွင် မည်၏၊ ထိုအသွင် ကို စွဲ၍ဖြစ်သော နာမ်သည် လိင်္ဂိကနာမ် မည်၏။ ထင်ရှား မရှိသော ဝတ္ထုသည် အကြောင်းမည်၏၊ထိုအကြောင်းကို စွဲ၍ဖြစ်သော နာမ်သည် နေမိတ္တိကနာမ် မည်၏။

➤ **နာမနာမ်,စသော နာမ် (၅) ပါး** ။ ။ တစ်နည်းကား နာမနာမ်, သဗ္ဗနာမ်, သမာသ်နာမ်, တဒ္ဓိတ်နာမ်, ကိတ်နာမ် အားဖြင့် ငါးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်

➤ **နာမနာမ်** ။ ။ လိင်ဝိသေသနှင့်ယှဉ်၍ အနက်ဝိသေသကို ဟောသောနာမ်သည် နာမနာမ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "တိဿော"တည်း။ ဤ တိဿော-ဟူသော နာမ်သည် ပုလ္လိင်တည်းဟူသော လိင်ဝိသေသနှင့်ယှဉ်၍ တိဿ အမည်ရှိသောသူတည်းဟူသော အနက်ဝိသေသကို ဟောသောကြောင့် "နာမနာမ်" မည်၏။

➤ **သဗ္ဗနာမ်** ။ ။ လိင်သာမညနှင့်ယှဉ်၍ အနက်သာမညကို ဟောသော နာမ် သည် သဗ္ဗနာမ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ယ" တည်း။ ဤ ယ-ဟူသော နာမ်သည် ဣတ္ထိလိင်, ပုလ္လိင်, နပုလ္လိင် တည်းဟူသော လိင်သာမညနှင့်ယှဉ်၍ အကြင်မိန်းမ, အကြင်ယောကျ်ား အကြင်နပုံး အစရှိသော အနက်သာမညကို ဟောသောကြောင့် သဗ္ဗနာမ် မည်၏။

➤ **သမာသ်နာမ်** ။ ။ ပုဒ်အချင်းချင်းချဉ်း၍ သမာသ်ပြီးလတ်သော် ဝါကျအနက် အတွင်း မငုပ်သောနာမ်သည် သမာသ်နာမ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ရညော ပုတ္တော ရာဇ ပုတ္တော"တည်း။ ဤ ရညော ပုတ္တော ရာဇပုတ္တော-ဟူသော နာမ်သည် ပုဒ်အချင်းချင်း ချဉ်း၍ သမာသ်ပြီးလတ်သော် မင်း၏သား တည်းဟူသော ဝါကျအနက် အတွင်း မငုပ် သောကြောင့် သမာသ်နာမ် မည်၏။

➤ **တဒ္ဓိတ်နာမ်** ။ ။ ပုဒ်နှင့်ပစ္စည်းချဉ်း၍ တဒ္ဓိတ်ပြီးလတ်သော် ဝါကျအနက် အတွင်း

http://www.dhammadownload.com

မငုပ်သောနာမ်သည် တဒ္ဓိတ်နာမ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဝသိဋ္ဌဿ အပစ္စံ ဝါသိဋ္ဌော" တည်း။ ဤ ဝသိဋ္ဌဿ အပစ္စံ ဝါသိဋ္ဌော-ဟူသော နာမ်သည် ပုဒ်နှင့်ပစ္စည်းချဉ်း၍ တဒ္ဓိတ်ပြီးလတ်သော် ဝသိဋ္ဌ အမည်ရှိသော သူ၏သား တည်းဟူသော ဝါကျအနက် အတွင်း မငုပ်သောကြောင့် "တဒ္ဓိတ်နာမ်" မည်၏။

➤ **ကိတ်နာမ်** ။ ။ ဓာတ်နှင့် ပစ္စည်းချဉ်း၍ ကိတ်ပြီးလတ်သော် ဝါကျအနက် အတွင်း မငုပ်သော နာမ်သည် ကိတ်နာမ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ပစတီတိ ပါစကော"တည်း။ ဤ ပစတီတိ ပါစကော-ဟူသောနာမ်သည် ဓာတ်နှင့်ပစ္စည်းချဉ်း၍ ကိတ်ပြီးလတ်သော် ချက်တတ်၏ဟူသော ဝါကျအနက် အတွင်းမငုပ်သောကြောင့် ကိတ်နာမ် မည်၏။

➤ **သုဒ္ဓနာမ် (၄) ပါး** ။ ။ ထိုလေးပါးတို့တွင် နာမနာမ်သည် သုဒ္ဓနာမ် မည်၏။ ထို သုဒ္ဓနာမ်သည်လည်း ရုဠှီသုဒ္ဓနာမ်, သမာသ်သုဒ္ဓနာမ်, တဒ္ဓိတ်သုဒ္ဓနာမ်, ကိတ်သုဒ္ဓနာမ်, အားဖြင့် လေးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ **ရုဠှီသုဒ္ဓနာမ်** ။ ။ အထင်အားဖြင့် ဆိုအပ်သောနာမ်သည် ရုဠှီသုဒ္ဓနာမ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "တိဿော"တည်း။ ဤ တိဿော-ဟူသော နာမ်သည် တိဿ အမည်ရှိသော သူ၌သာ အထင်အားဖြင့် ဆိုအပ်သောကြောင့် " ရုဠှီသုဒ္ဓနာမ်" မည်၏။

➤ **သမာသ်သုဒ္ဓနာမ်** ။ ။ ပုဒ်အချင်းချင်းချဉ်း၍ သမာသ်ပြီးလတ်သော် ဝါကျ အနက် အတွင်းငုပ်သော နာမ်သည် သမာသ်သုဒ္ဓနာမ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "နံ သမ္ဗုဏ္ဍံ ယဂရံ စတ္တာတိ နဂရံ"တည်း။ ဤ နံ သမ္ဗုဏ္ဍံ ယဂရံ စတ္တာတိ နဂရံ-ဟူသော နာမ်သည် ပုဒ်အချင်းချင်းချဉ်း၍ သမာသ်ပြီးလတ်သော် ပြည့်သော အိမ်ရှိ၏ဟူသော ဝါကျအနက် အတွင်းငုပ်သောကြောင့် "သမာသ်သုဒ္ဓနာမ်" မည်၏။

➤ **တဒ္ဓိတ်သုဒ္ဓနာမ်** ။ ။ ပုဒ်နှင့်ပစ္စည်းချဉ်း၍ တဒ္ဓိတ်ပြီးလတ်သော် ဝါကျအနက် အတွင်းငုပ်သော နာမ်သည် တဒ္ဓိတ်သုဒ္ဓနာမ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "အာဒိတိယာ အပစ္စံ အာဒိစ္စော" တည်း။ ဤ အဒိတိယာ အပစ္စံ အာဒိစ္စော-ဟူသော နာမ်သည် ပုဒ်နှင့် ပစ္စည်းချဉ်း၍ တဒ္ဓိတ်ပြီးလတ်သော် အဒိတိ အမည်ရှိသော နတ်သမီး၏သား တည်းဟူ သော ဝါကျအနက် အတွင်းငုပ်သောကြောင့် "တဒ္ဓိတ်သုဒ္ဓနာမ်" မည်၏။

➤ **ကိတ်သုဒ္ဓနာမ်** ။ ။ ဓာတ်နှင့်ပစ္စည်းချဉ်း၍ ကိတ်ပြီးလတ်သော် ဝါကျအနက် အတွင်းငုပ်သောနာမ်သည် ကိတ်သုဒ္ဓနာမ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဂစ္ဆတီတိ ဂေါ"တည်း ဤ ဂစ္ဆတီတိ ဂေါ-ဟူသော နာမ်သည် ဓာတ်နှင့်ပစ္စည်းချဉ်း၍ ကိတ်ပြီးလတ်သော် သွားတတ်၏ဟူသော ဝါကျအနက် အတွင်းငုပ်သောကြောင့် "ကိတ်သုဒ္ဓနာမ်" မည်၏။

➤ **သာမညဟိက,စသော နာမ် (၆)ပါး** ။ ။ တစ်နည်းကား သာမညဟိကနာမ်, ပစ္စေက နာမ်, ဝိကပ္ပနာမ်, သံယောဂိကနာမ်, သမ္ဗန္ဓိကနာမ်, ပဋိပက္ခနာမ် အားဖြင့် ခြောက်ပါး အပြားရှိ၏။ ထိုတွင် --

http://www.dhammadownload.com

➤ **သာမညတိကနာမ်** ။ ။ အပေါင်းကို စွဲ၍ဖြစ်သော နာမ်သည် သာမညဟိကနာမ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ပဉ္စော"တည်း။ ဤ ပဉ္စော-ဟူသောနာမ်သည် ချည်ချောင်းအပေါင်းကို စွဲ၍ဖြစ်သောကြောင့် "သာမညဟိကနာမ်" မည်၏။

➤ **ပစ္စေကနာမ်** ။ ။ အစိတ်ကို စွဲ၍ဖြစ်သော နာမ်သည် ပစ္စေကနာမ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဝေဠု" တည်း။ ဤ ဝေဠု-ဟူသော နာမ်သည် ဝါးတည်းဟူသော အစိတ်ကို စွဲ၍ဖြစ်သောကြောင့် "ပစ္စေကနာမ်" မည်၏။

➤ **ဝိကပ္ပနာမ်** ။ ။ ပရမတ္ထအားဖြင့် မရှိ ကြံစည်အပ်သော အနက်ကို ဟောသော နာမ်သည် ဝိကပ္ပနာမ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ကာလော" တည်း။ ဤ ကာလော-ဟူသော နာမ်သည် ပရမတ္ထအားဖြင့် မရှိ ကြံစည်အပ်သော အခါဟူသော အနက်ကို ဟောသော ကြောင့် "ဝိကပ္ပနာမ်" မည်၏။

➤ **သံယောဂိကနာမ်** ။ ။ ယှဉ်ခြင်းကို စွဲ၍ဖြစ်သော နာမ်သည် သံယောဂိကနာမ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား " ကဏှသပ္ပေါ " တည်း။ ဤ ကဏှသပ္ပေါ-ဟူသော နာမ်သည် မည်းသောဂုဏ်နှင့် ယှဉ်ခြင်းကို စွဲ၍ဖြစ်သောကြောင့် "သံယောဂိကနာမ်" မည်၏။

➤ **သမ္ဗန္ဓိကနာမ်** ။ ။ စပ်ခြင်းကို စွဲ၍ဖြစ်သော နာမ်သည် သမ္ဗန္ဓိကနာမ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "အာဒိစ္စော"တည်း။ ဤ အာဒိစ္စော-ဟူသော နာမ်သည် အဒိတိအမည်ရှိသော နတ်သမီးနှင့် စပ်ခြင်းကို စွဲ၍ဖြစ်သောကြောင့် "သမ္ဗန္ဓိကနာမ်" မည်၏။

➤ **ပဋိပက္ခနာမ်** ။ ။ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော အနက်ကိုဟောသော နာမ်သည် ပဋိပက္ခနာမ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ကီသော"တည်း။ ဤကီသော-ဟူသော နာမ်သည် ဆူသောသူ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော ကြုံသောသူဟူသော အနက်ကို ဟောသော ကြောင့် "ပဋိပက္ခနာမ်" မည်၏။

➤ **သံယောဂိကနာမ် သမ္ဗန္ဓိကနာမ် ၂-ပါးအထူး** ။ ။ [ထိုခြောက်ပါးတို့တွင် သံယောဂိကနာမ် သမ္ဗန္ဓိကနာမ် နှစ်ပါးတို့၏ အထူးကား] သံယောဂိကနာမ်ကို သမာသ်ပုဒ်၌ ရအပ်၏။ သမ္ဗန္ဓိကနာမ်ကို တဒ္ဓိတ်ပုဒ်၌ ရအပ်၏။

➤ **သဗ္ဗနာမ် (၁၀) ပါး** ။ ။ သဗ္ဗနာမ်သည်လည်း လိင်သာမညနှင့်ယှဉ်၍ အနက်သာမညကိုဟောသော သာမညလက္ခဏာအားဖြင့် တစ်ပါးသော၊ ဝိသေသလက္ခဏာအားဖြင့်သော်ကား " ပယောဂဝန္တ သဗ္ဗနာမ်, ဝစနသဗ္ဗနာမ်, ဂုဏသဗ္ဗနာမ်, ပုစ္ဆာသဗ္ဗနာမ်, ပမာဏိကသဗ္ဗနာမ်, သဗ္ဗသဗ္ဗနာမ်, ဒိသာသဗ္ဗနာမ်, အဝတ္ထာသဗ္ဗနာမ်, သင်္ချာသဗ္ဗနာမ်, ကာလသဗ္ဗနာမ်, အားဖြင့် ဆယ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုဆယ်ပါးတို့တွင်--

➤ **ပယောဂဝန္တသဗ္ဗနာမ်** ။ ။ ယှဉ်ဘက်အားဖြင့် အနက်သာမညကို ဟောသော သဗ္ဗနာမ်သည် ပယောဂဝန္တသဗ္ဗနာမ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ယ" တည်း။ ဤ ယ-ဟူသော သဗ္ဗနာမ်သည် ယာ ဣတ္ထီ, ယော ပုရိသော, ယံ စိတ္တံ အစရှိသော ယှဉ်ဘက်

http://www.dhammadownload.com

အားဖြင့် အနက်သာမညကို ဟောသောကြောင့် "ပယောဂဝစ္စသဗ္ဗနာမ်" မည်၏။

➢ **ဝစနသဗ္ဗနာမ်** ။ ။ ယှဉ်ဘက်ကင်းသောအားဖြင့် အနက်သာမညကိုဟောသော သဗ္ဗနာမ်သည် ဝစနသဗ္ဗနာမ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "တုမှ"တည်း။ ဤတုမှ-ဟူသော သဗ္ဗနာမ်သည် ဣတ္ထိ, ပုရိသော, စိတ္တံ အစရှိသော ယှဉ်ဘက်ကင်းသောအားဖြင့် အနက်သာမညကို ဟောသောကြောင့် "ဝစနသဗ္ဗနာမ်" မည်၏။

➢ **ဂုဏသဗ္ဗနာမ်** ။ ။ ဂုဏ်အားဖြင့် အနက်သာမညကိုဟောသော သဗ္ဗနာမ်သည် ဂုဏသဗ္ဗနာမ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "နီလော"တည်း။ ဤ နီလော-ဟူသော သဗ္ဗနာမ်သည် အညိုဟူသော ဂုဏ်အားဖြင့် အနက်သာမညကို ဟောသောကြောင့် ဂုဏသဗ္ဗနာမ် မည်၏။ ➢ **ပုစ္ဆာသဗ္ဗနာမ်** ။ ။ အမေးအားဖြင့် အနက်သာမညကိုဟောသော သဗ္ဗနာမ်သည် ပုစ္ဆာသဗ္ဗနာမ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ကတမံ"တည်း။ ဤ ကတမံ-ဟူသော သဗ္ဗနာမ်သည် အဘယ်နည်းဟု အမေးအားဖြင့် အနက်သာမညကို ဟောသောကြောင့် ပုစ္ဆာသဗ္ဗနာမ် မည်၏။ ➢ **ပမာဏကသဗ္ဗနာမ်** ။ ။ အတိုင်းအရှည်အားဖြင့် အနက်သာမညကိုဟောသော သဗ္ဗနာမ်သည် ပမာဏကသဗ္ဗနာမ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ယောက" တည်း ဤ ယောက-ဟူသော သဗ္ဗနာမ်သည် အနည်းငယ်ဟူသော အတိုင်းအရှည်အားဖြင့် အနက် သာမညကို ဟောသောကြောင့် "ပမာဏကသဗ္ဗနာမ်" မည်၏။

➢ **သဗ္ဗသဗ္ဗနာမ်** ။ ။ အလုံးစုံအားဖြင့် အနက်သာမညကိုဟောသော သဗ္ဗနာမ်သည် သဗ္ဗသဗ္ဗနာမ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ကတရံ"တည်း။ ဤ ကတရံ-ဟူသော သဗ္ဗနာမ်သည် ဆိုအပ်ပြီးသည်မှတစ်ပါး အလုံးစုံအားဖြင့် အနက်သာမညကို ဟောသောကြောင့် "သဗ္ဗသဗ္ဗနာမ်" မည်၏။ ➢ **ဒိသာသဗ္ဗနာမ်** ။ ။ အရပ်မျက်နှာအားဖြင့် အနက်သာမညကိုဟောသော သဗ္ဗနာမ်သည် ဒိသာသဗ္ဗနာမ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ပုဗ္ဗ"တည်း ဤ ပုဗ္ဗ-ဟူသော သဗ္ဗနာမ်သည် အရှေ့ဟူသော အရပ်မျက်နှာအားဖြင့် အနက်သာမညကို ဟောသောကြောင့် "ဒိသာသဗ္ဗနာမ်" မည်၏။

➢ **အဝတ္ထာသဗ္ဗနာမ်** ။ ။ အခိုက်အတန့်အားဖြင့် အနက်သာမညကိုဟောသော သဗ္ဗနာမ်သည် အဝတ္ထာသဗ္ဗနာမ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဒီဃော"တည်း။ ဤ ဒီဃော-ဟူသော သဗ္ဗနာမ်သည် ရှည်သော အခိုက်အတန့်အားဖြင့် အနက်သာမညကို ဟောသောကြောင့် "အဝတ္ထာသဗ္ဗနာမ်" မည်၏။

➢ **သင်္ချာသဗ္ဗနာမ်** ။ ။ အရေအတွက်အားဖြင့် အနက်သာမညကိုဟောသော သဗ္ဗနာမ်သည် သင်္ချာသဗ္ဗနာမ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဒွိ"တည်း။ ဤ ဒွိ-ဟူသော သဗ္ဗနာမ်သည် နှစ်ခုဟူသော အရေအတွက်အားဖြင့် အနက်သာမညကိုဟောသောကြောင့် "သင်္ချာသဗ္ဗနာမ်" မည်၏။ ➢ **ကာလသဗ္ဗနာမ်** ။ ။ အခါအားဖြင့် အနက်သာမညကို ဟောသော သဗ္ဗနာမ်သည် ကာလသဗ္ဗနာမ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "အာဟိတော" တည်း။

http://www.dhammadownload.com

ဤ အတီတော-ဟူသော သဗ္ဗနာမ်သည် လွန်လေပြီးသော အခါအားဖြင့် အနက်သာမည ကို ဟောသောကြောင့် "ကာလသဗ္ဗနာမ်" မည်၏။

➤ **လိင်** ။ ။ [ဤသို့ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နာမ်တို့သည်] "လီနံ အပါကဋံ အတ္ထံ လိင်္ဂေ" ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ မထင်ရှားသော အစိတ်ဖြစ်သောကြောင့်ရင်း၊ "လီနမတ္ထံ ဂမယတိ ဗောဓေတီတိ ဝါ လိင်္ဂံ" ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ ကွယ်ဝှက်သောအနက်ကို သိစေတတ်သောကြောင့်ရင်း "လိင်" မည်၏။

➤ **လိင် ၆-ပါး** ။ ။ ထိုလိင်သည်လည်း "လီနံ အပါကဋံ အတ္ထံ လိင်္ဂေ" ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ မထင်ရှားသော အစိတ်ဖြစ်သော "လီနမတ္ထံ ဂမယတိ ဗောဓေတီတိ ဝါ လိင်္ဂံ" ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ ကွယ်ဝှက်သောအနက်ကို သိစေတတ်သော သာမည လက္ခဏာအားဖြင့် တစ်ပါးသာ၊ ဝိသေသလက္ခဏာအားဖြင့်သော်ကား ဣတ္ထိလိင်, ပုလ္လိင် နပုလ္လိင်, ဒွိလိင်, တိလိင်, အလိင် အားဖြင့် ခြောက်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

* **ဣတ္ထိလိင်** ။ ။ ယာ, သာ-ဟူသော သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်နှင့် တုလျာဓိကရဏဖြစ်ကောင်း သော လိင်သည် ဣတ္ထိလိင် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ကညာ" တည်း။

* **ပုလ္လိင်** ။ ။ ယော, သော-ဟူသော သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်နှင့် တုလျာဓိကရဏဖြစ်ကောင်း သော လိင်သည် ပုလ္လိင် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ပုရိသော"တည်း။

* **နပုလ္လိင်** ။ ။ ယံ, တံ-ဟူသော သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်နှင့် တုလျာဓိကရဏဖြစ်ကောင်း သော လိင်သည် နပုလ္လိင် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "စိတ္တံ" တည်း။

* **ဒွိလိင်** ။ ။ နှစ်လိင်ဆံကောင်းသော လိင်သည် "ဒွိလိင်" မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "သြဇာ, သြဇော" တည်း။ * **တိလိင်** ။ ။ သုံးလိင်ဆံကောင်းသော လိင်သည် "တိလိင်" မည်၏။ ပြယုဂ်ကား " ပဥ္ဉာ, ပဥ္ဉော, ပဥ္ဉံ " တည်း။

* **အလိင်** ။ ။ ဥပသာရပုဒ်, နိပါတ်ပုဒ်, ပဉ္စ အစ အဋ္ဌာရသ အဆုံးရှိသော သင်္ချာသဒ္ဒါ တုမှသဒ္ဒါ, အမှသဒ္ဒါတို့သည် လိင်ဖြစ်ငြားသော်လည်း လိင်ကြောင့် ရုပ်အထူး မရှိသော ကြောင့် "အလိင်" မည်၏။

➤ **ဣတ္ထိလိင် အန္တ (၇) ပါး** ။ ။ ထိုခုနစ်ပါးတို့တွင် ဣတ္ထိလိင်သည်လည်း (၁) အာကာရန္တ ပကတိရှိသော အာကာရန္တ ဣတ္ထိလိင်၊ (၂) ဣကာရန္တ ပကတိရှိသော ဣကာရန္တ ဣတ္ထိလိင်၊ (၃) ဤကာရန္တ ပကတိရှိသော ဤကာရန္တ ဣတ္ထိလိင်၊ (၄) ဥ ကာရန္တ ပကတိရှိသော ဥကာရန္တ ဣတ္ထိလိင်၊ (၅) ဥကာရန္တ ပကတိရှိသော အာကာရန္တ ဣတ္ထိလိင်၊ (၆) ဦကာရန္တ ပကတိရှိသော ဦကာရန္တ ဣတ္ထိလိင်၊ (၇) သြကာရန္တ ပကတိ ရှိသော သြကာရန္တ ဣတ္ထိလိင် အားဖြင့် ခုနစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

* ၁။ တည်သောအခါ အာကာရန္တနှင့် တည်၍ ပြီးသောအခါ အာကာရန္တနှင့်ပြီး သော ဣတ္ထိလိင်သည် " အာကာရန္တ ပကတိရှိသော အာကာရန္တ ဣတ္ထိလိင်" မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

ပြယုဂ်ကား "တညာ" တည်း။ (၂) တည်သောအခါ ဣကာရန္တနှင့်တည်၍ ပြီးသောအခါ ဣကာရန္တနှင့်ပြီးသော ဣတ္ထိလိင်သည် " ဣကာရန္တ ပကတိရှိသော ဣကာရန္တ ဣတ္ထိလိင်" မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ရတ္တိ" တည်း။ (၃) * တည်သောအခါ ဤကာရန္တနှင့်တည်၍ ပြီးသောအခါ ဤကာရန္တနှင့် ပြီးသော ဣတ္ထိလိင်သည် " ဤကာရန္တ ပကတိရှိသော ဤကာရန္တ ဣတ္ထိလိင်" မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဣတ္ထီ" တည်း။ (၄) တည်သောအခါ ဥကာရန္တနှင့်တည်၍ ပြီးသောအခါ ဥကာရန္တနှင့်ပြီးသော ဣတ္ထိလိင်သည် " ဥကာရန္တ ပကတိရှိသော ဥကာရန္တ ဣတ္ထိလိင် " မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဓေနု" တည်း။

(၅) * တည်သောအခါ ဥကာရန္တနှင့်တည်၍ ပြီးသောအခါ အာကာရန္တနှင့်ပြီးသော ဣတ္ထိလိင်သည် "ဥကာရန္တ ပကတိရှိသော အာကာရန္တ ဣတ္ထိလိင် " မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "မာတာ"တည်း။ (၆) * တည်သောအခါ ဦကာရန္တနှင့်တည်၍ ပြီးသောအခါ ဦကာရန္တနှင့် ပြီးသော ဣတ္ထိလိင်သည် " ဦကာရန္တ ပကတိရှိသော ဦကာရန္တ ဣတ္ထိလိင်"မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဇမ္ဗူ" တည်း။ (၇) * တည်သောအခါ ဩကာရန္တနှင့်တည်၍ ပြီးသောအခါ ဩကာရန္တနှင့်ပြီးသော ဣတ္ထိလိင်သည် ဩကာရန္တ ပကတိရှိသော ဩကာရန္တ ဣတ္ထိလိင် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဂေါ" တည်း။

➤ ပုလ္လိင် အန္တ (၉) ပါး ။ ။ ပုလ္လိင်သည်လည်း (၁)အကာရန္တ ပကတိရှိသော ဩကာရန္တ ပုလ္လိင်၊ (၂) အကာရန္တ ပကတိရှိသော အာကာရန္တ ပုလ္လိင်၊ (၃) အာကာရန္တ ပကတိရှိသော အာကာရန္တ ပုလ္လိင်၊ (၄) ဣကာရန္တ ပကတိရှိသော ဣကာရန္တ ပုလ္လိင်၊ (၅) ဤကာရန္တ ပကတိရှိသော ဤကာရန္တ ပုလ္လိင်၊ (၆) ဥကာရန္တ ပကတိရှိသော ဥကာရန္တ ပုလ္လိင်၊ (၇) ဥကာရန္တ ပကတိရှိသော အာကာရန္တ ပုလ္လိင်၊ (၈) ဦကာရန္တ ပကတိရှိသော ဦကာရန္တ ပုလ္လိင်၊ (၉) ဩကာရန္တ ပကတိရှိသော ဩကာရန္တ ပုလ္လိင် အားဖြင့် ကိုးပါး အပြားရှိ၏။ ထို ကိုးပါးတို့တွင်--

(၁) * တည်သောအခါ အကာရန္တနှင့်တည်၍ ပြီးသောအခါ ဩကာရန္တနှင့်ပြီးသော ပုလ္လိင်သည် " အကာရန္တ ပကတိရှိသော ဩကာရန္တ ပုလ္လိင် " မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ပုရိသော"တည်း။ (၂) * တည်သောအခါ အကာရန္တနှင့်တည်၍ ပြီးသောအခါ အာကာရန္တနှင့် ပြီးသော ပုလ္လိင်သည် "အကာရန္တ ပကတိရှိသော အာကာရန္တ ပုလ္လိင်" မည်၏ ပြယုဂ်ကား "ရာဇာ" တည်း။ (၃) * တည်သောအခါ အာကာရန္တနှင့်တည်၍ ပြီးသောအခါ အာကာရန္တနှင့်ပြီးသော ပုလ္လိင်သည် "အာကာရန္တ ပကတိရှိသော အာကာရန္တ ပုလ္လိင်" မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "သာ, ရာ" တည်း။ [သာ၊ခွေး။ ရာ၊ဥစ္စာ။] (၄) * တည်သောအခါ ဣကာရန္တနှင့်တည်၍ ပြီးသောအခါ ဣကာရန္တနှင့်ပြီးသော ပုလ္လိင်သည် "ဣကာရန္တ ပကတိရှိသော ဣကာရန္တ ပုလ္လိင်" မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "အဂ္ဂိ" တည်း။

(၅) * တည်သောအခါ ဤကာရန္တနှင့်တည်၍ ပြီးသောအခါ ဤကာရန္တနှင့်ပြီးသော

http://www.dhammadownload.com

ပုလ္လိင်သည် " ဤကာရန္တ ပကတိရှိသော ဤကာရန္တ ပုလ္လိင် " မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဒဏ္ဍီ"တည်း။ (၆) * တည်သောအခါ ဥကာရန္တနှင့်တည်၍ ပြီးသောအခါ ဥကာရန္တနှင့် ပြီးသော ပုလ္လိင်သည် "ဥကာရန္တ ပကတိရှိသော ဥကာရန္တ ပုလ္လိင်" မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဘိက္ခု"တည်း။ (၇) * တည်သောအခါ ဥကာရန္တနှင့်တည်၍ ပြီးသောအခါ အာကာရန္တ နှင့် ပြီးသော ပုလ္လိင်သည် " ဥကာရန္တ ပကတိရှိသော အာကာရန္တ ပုလ္လိင် " မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ပိတာ" တည်း။ (၈) * တည်သောအခါ ဦကာရန္တနှင့်တည်၍ ပြီးသော အခါ ဦကာရန္တနှင့်ပြီးသော ပုလ္လိင်သည် " ဦကာရန္တ ပကတိရှိသော ဦကာရန္တ ပုလ္လိင်" မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "သဗ္ဗညူ" တည်း။ (၉) * တည်သောအခါ ဩကာရန္တနှင့်တည်၍ ပြီးသောအခါ ဩကာရန္တနှင့် ပြီးသော ပုလ္လိင်သည် " ဩကာရန္တ ပကတိရှိသော ဩကာရန္တ ပုလ္လိင် " မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဂေါ" တည်း။

➤ **နပုလ္လိင် အန္တ (၇) ပါး** ။ ။ နပုလ္လိင်သည်လည်း (၁) အကာရန္တ ပကတိရှိသော နိဂ္ဂဟိတန္တ နပုလ္လိင်၊ (၂) ဣကာရန္တ ပကတိရှိသော ဣကာရန္တ နပုလ္လိင်၊ (၃) ဤကာရန္တ ပကတိရှိသော ဤကာရန္တ နပုလ္လိင်၊ (၄) ဥကာရန္တ ပကတိရှိသော ဥကာရန္တ နပုလ္လိင်၊ (၅) ဦကာရန္တ ပကတိရှိသော ဥကာရန္တ နပုလ္လိင်၊ (၆) ဩကာရန္တ ပကတိရှိသော ဩကာရန္တ နပုလ္လိင်၊ (၇) ဩကာရန္တ ပကတိရှိသော ဥကာရန္တ နပုလ္လိင် အားဖြင့် ခုနစ်ပါး အပြားရှိ၏။ ထို ခုနစ်ပါးတို့တွင်--

(၁) * တည်သောအခါ အကာရန္တနှင့်တည်၍ ပြီးသောအခါ နိဂ္ဂဟိတန္တနှင့်ပြီးသော နပုလ္လိင်သည် "အကာရန္တ ပကတိရှိသော နိဂ္ဂဟိတန္တ နပုလ္လိင်" မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "စိတ္တံ" တည်း။ (၂) * တည်သောအခါ ဣကာရန္တနှင့်တည်၍ ပြီးသောအခါ ဣကာရန္တ နှင့် ပြီးသော နပုလ္လိင်သည် "ဣကာရန္တ ပကတိရှိသော ဣကာရန္တ နပုလ္လိင်" မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "အဋ္ဌိ"တည်း။ (၃) * တည်သောအခါ ဤကာရန္တနှင့်တည်၍ ပြီးသောအခါ ဣကာရန္တနှင့်ပြီးသော နပုလ္လိင်သည် " ဤကာရန္တ ပကတိရှိသော ဣကာရန္တ နပုလ္လိင်" မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဓါနံ သုစကာရိ" တည်း။ (၄) * တည်သောအခါ ဥကာရန္တနှင့် တည်၍ ပြီးသောအခါ ဥကာရန္တနှင့်ပြီးသော နပုလ္လိင်သည် " ဥကာရန္တ ပကတိရှိသော ဥကာရန္တ နပုလ္လိင်" မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "စက္ခု"တည်း။

(၅) * တည်သောအခါ ဦကာရန္တနှင့်တည်၍ ပြီးသောအခါ ဥကာရန္တနှင့်ပြီးသော နပုလ္လိင်သည် "ဦကာရန္တ ပကတိရှိသော ဥကာရန္တ နပုလ္လိင်" မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဂေါ တြဘု" တည်း။ (၆) * တည်သော အခါ ဩကာရန္တနှင့်တည်၍ ပြီးသောအခါ ဩကာရန္တနှင့်ပြီးသော နပုလ္လိင်သည် "ဩကာရန္တ ပကတိရှိသော ဩကာရန္တ နပုလ္လိင်"မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဂေါ" တည်း။ (၇) * တည်သောအခါ ဩကာရန္တနှင့်တည်၍ ပြီးသောအခါ ဥကာရန္တနှင့်ပြီးသော နပုလ္လိင်သည် " ဩကာရန္တ ပကတိရှိသော ဥကာရန္တ နပုလ္လိင် "

http://www.dhammadownload.com

မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဒိဂု" တည်း။

➤ ဒွိလိင် ၃-ပါး ။ ။ ဒွိလိင်သည်လည်း ဣတ္ထိလိင် ပုလ္လိင်, ဣတ္ထိလိင် နပုလ္လိင်, ပုလ္လိင် နပုလ္လိင် အားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုသုံးပါးတို့တွင်--

(၁) ယာ, သာ-ဟူသော သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်နှင့်ရင်း၊ ယော, သော-ဟူသော သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်နှင့်ရင်း၊ တုလျာဓိကရဏဖြစ်ကောင်းသော ဒွိလိင်သည် " ဣတ္ထိလိင် ပုလ္လိင်" မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဩဇာ, ဩဇော"တည်း။ (၂) * ယာ, သာ-ဟူသော သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်နှင့်ရင်း၊ ယံ, တံ-ဟူသော သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်နှင့်ရင်း၊ တုလျာဓိကရဏဖြစ်ကောင်းသော ဒွိလိင်သည် "ဣတ္ထိလိင် နပုလ္လိင်" မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "မာလာ, မာလံ" တည်း။

(၃) * ယော, သော ဟူသော သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်နှင့်ရင်း၊ ယံ, တံ-ဟူသော သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်နှင့်ရင်း၊ တုလျာဓိကရဏ ဖြစ်ကောင်းသော ဒွိလိင်သည် " ပုလ္လိင် နပုလ္လိင် ".မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "စီဝရော, စီဝရံ" တည်း။

➤ တိလိင် ၂-ပါး ။ ။ တိလိင်သည်လည်း သဘာဝတိလိင်, ဝါစ္စတိလိင် အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင် --

(၁) သဘောအားဖြင့် သုံးလိင်ဆံကောင်းသော တိလိင်သည် **သဘာဝတိလိင်** မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ပညာ, ပဉ္ဉော, ပဉ္ဉံ" တည်း။ (၂) * ဝိသေသျပုဒ်သို့လိုက်၍ သုံးလိင်ဆံကောင်းသော တိလိင်သည် **ဝါစ္စတိလိင်** မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "**ဒီဃာ ရတ္တိ, ဒီဃော သံသာရော, ဒီဃံ ယောဇနံ**" တည်း။

➤ ဂိုဏ်း ၃-ပါး ။ ။ ထိုဆိုအပ်ပြီးသော လိင်တို့၏ အထူးကို ဂိုဏ်းအားဖြင့် သိအပ်၏။ထိုဂိုဏ်းသည်လည်း မနောဂိုဏ်း, မနောဂဏာဒိဂိုဏ်း, အမနောဂိုဏ်း အားဖြင့် သုံးပါး အပြားရှိ၏။ ထိုသုံးပါးတို့တွင် --

➤ **မနောဂိုဏ်းလက္ခဏာ ၃-ပါး** ။ ။ နာဝိဘတ်နှောင်းရာ၌ သာ, သဝိဘတ်နှောင်းရာ၌ သော, သ္မိံဝိဘတ်နှောင်းရာ၌ သိ အဆုံးရှိခြင်း၊ သမာသ် တဒ္ဓိတ်တို့၏ အလယ်၌ ဩ အက္ခရာ အဆုံးရှိခြင်း၊ ကြိယာ၏ ကံ၌ ဩ အက္ခရာ အဆုံးရှိခြင်း၊ ဤ လက္ခဏာ သုံးပါးနှင့်ယှဉ်သော ဂိုဏ်းသည် မနောဂိုဏ်း မည်၏။ ထိုမနောဂိုဏ်းသည် လိင်အားဖြင့် ပုလ္လိင်သာတည်း။ ပြယုဂ်ကား " **မနသာ, မနသော, မနသိ, မနောဓာတု, မနောဥတ္တာ**" တည်း။

➤ **မနောဂဏာဒိဂိုဏ်း လက္ခဏာ ၂-ပါး** ။ ။ နာဝိဘတ်နှောင်းရာ၌ သာ, သဝိဘတ်နှောင်းရာ၌ သော, သ္မိံဝိဘတ်နှောင်းရာ၌ သိ အဆုံးရှိခြင်း၊ ဤ လက္ခဏာတစ်ပါးနှင့်သာ ယှဉ်သော ဂိုဏ်းသည်ရင်း၊ သမာသ် တဒ္ဓိတ်တို့၏အလယ်၌ ဩ အက္ခရာ အဆုံးရှိခြင်း၊ ဤ လက္ခဏာတစ်ပါးနှင့်သာ ယှဉ်သော ဂိုဏ်းသည်ရင်း "မနောဂဏာဒိဂိုဏ်း" မည်၏။ ထို မနောဂဏာဒိဂိုဏ်းသည် လိင်အားဖြင့် ပုလ္လိင်သာတည်း။ ပြယုဂ်ကား " ဗိလသာ,

http://www.dhammadownload.com

ဗိလသော, ဗိလသိ, အာပေါဓာတု, အာပေါမယ်" တည်း။

➤ **အမနောဂိုဏ်း ၁၁-ပါး** ။ ။ [ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော လက္ခဏာသုံးပါးနှင့် မယှဉ်သော ဂိုဏ်းသည် အမနောဂိုဏ်း မည်၏။ ထို အမနောဂိုဏ်းသည်လည်း] ပုရိသာဒိဂိုဏ်း, ဂုဏဝါဒိဂိုဏ်း, ပုမာဒိဂိုဏ်း, ဂစ္ဆန္တာဒိဂိုဏ်း, ရာဇာဒိဂိုဏ်း, သတ္ထာဒိဂိုဏ်း, စိတ္တာဒိဂိုဏ်း, ရတ္တာဒိဂိုဏ်း, ကညာဒိဂိုဏ်း, နဒါဒိဂိုဏ်း, ဂဟပတာဒိဂိုဏ်း, အားဖြင့် ၁၁-ပါး အပြားရှိ၏။ ထို တစ်ဆယ့်တစ်ပါးတို့တွင်--

➤ **ပုရိသာဒိဂိုဏ်း** ။ ။ "သော"ဟူသောသုတ်ဖြင့် သိဝိဘတ်ကို ဩပြု၍ ပြီးကောင်းသော ဂိုဏ်းသည် ပုရိသာဒိဂိုဏ်း မည်၏။ ထိုပုရိသာဒိဂိုဏ်းသည် လိင်အားဖြင့် ပုလ္လိင်သာတည်း။ ပြယုဂ်ကား "ပုရိသော" တည်း။

➤ **ဂုဏဝါဒိဂိုဏ်း** ။ ။ "အာသိမှိ"ဟူသောသုတ်ဖြင့် သိဝိဘတ်နှင့်တကွ အာပြု၍ရင်း၊ "အံ နပုံသကေ"ဟူသောသုတ်ဖြင့် သိဝိဘတ်နှင့်တကွ အံပြု၍ရင်း၊ ပြီးကောင်းသော ဂိုဏ်းသည် "ဂုဏဝါဒိဂိုဏ်း" မည်၏။ ထိုဂုဏဝါဒိဂိုဏ်းသည် လိင်အားဖြင့် အချို့ကား ပုလ္လိင်၌ဖြစ်၏၊ ပြယုဂ်ကား "ဂုဏဝါ"တည်း၊ အချို့ကား နပုလ္လိင်၌ဖြစ်၏။ပြယုဂ်ကား "ဂုဏဝံ"တည်း။ ➤ **ပုမာဒိဂိုဏ်း** ။ ။ "ပုမန္တဿာ သိမှိ"ဟူသောသုတ်ဖြင့် သိဝိဘတ်နှင့်တကွ အာပြု၍ ပြီးကောင်းသော ဂိုဏ်းသည် "ပုမာဒိဂိုဏ်း"မည်၏။ ထိုပုမာဒိဂိုဏ်းသည် လိင်အားဖြင့် ပုလ္လိင်သာတည်း။ ပြယုဂ်ကား "ပုမာ"တည်း။

➤ **ဂစ္ဆန္တာဒိဂိုဏ်း** ။ ။ "သိမှိ ဂစ္ဆန္တာဒီနံ န္တသဒ္ဒေါ အံ"ဟူသော သုတ်ဖြင့် သိဝိဘတ်နှောင်းရာ၌ အံပြု၍ ပြီးကောင်းသော ဂိုဏ်းသည် ဂစ္ဆန္တာဒိဂိုဏ်း မည်၏။ထိုဂစ္ဆန္တာဒိဂိုဏ်းသည် လိင်အားဖြင့် အချို့ကား ပုလ္လိင်၌ဖြစ်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဂစ္ဆံ ပုရိသော" တည်း။ အချို့ကား နပုလ္လိင်၌ဖြစ်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဂစ္ဆံ စိတ္တံ" တည်း။

➤ **ရာဇာဒိဂိုဏ်း** ။ ။ "သျာစ"ဟူသောသုတ်ဖြင့် သိဝိဘတ်ကို အာပြု၍ ပြီးကောင်းသော ဂိုဏ်းသည် ရာဇာဒိဂိုဏ်း မည်၏။ထိုရာဇာဒိဂိုဏ်းသည် လိင်အားဖြင့် ပုလ္လိင်သာတည်း။ ပြယုဂ်ကား "ရာဇာ"တည်း။ ➤ **သတ္ထာဒိဂိုဏ်း** ။ ။ "သတ္ထုပိတာဒီနမာ သိသ္မိံ သိလောပေါစ"ဟူသောသုတ်ဖြင့် သိဝိဘတ်နှောင်းရာ၌ ဥကို အာပြု၍ သိဝိဘတ်ကို ချေ၍ ပြီးကောင်းသောဂိုဏ်းသည် သတ္ထာဒိဂိုဏ်း မည်၏။ ထိုသတ္ထာဒိဂိုဏ်းသည် လိင်အားဖြင့် အချို့ကား ပုလ္လိင်၌ဖြစ်၏။ ပြယုဂ်ကား "သတ္ထာ"တည်း။ အချို့ကား ဣတ္ထိလိင်၌ ဖြစ်၏။ ပြယုဂ်ကား "မာတာ"တည်း။

➤ **စိတ္တာဒိဂိုဏ်း** ။ ။ "သိ"ဟူသောသုတ်ဖြင့် သိဝိဘတ်ကို အံပြု၍ ပြီးကောင်းသော ဂိုဏ်းသည် စိတ္တာဒိဂိုဏ်း မည်၏။ ထိုစိတ္တာဒိဂိုဏ်းသည် လိင်အားဖြင့် နပုလ္လိင်သာတည်း။ ပြယုဂ်ကား "စိတ္တံ"တည်း။

➤ **ရတ္တာဒိဂိုဏ်း** ။ ။ "သေသတော လောပံ ဂသိပိ"ဟူသောသုတ်ဖြင့် သိဝိဘတ်

http://www.dhammadownload.com

ကို ချေ၍ ပြီးကောင်းသော ဂိုဏ်းသည် ရတ္တာဒိဂိုဏ်း မည်၏။ ထိုရတ္တာဒိဂိုဏ်းသည် လိင်အားဖြင့် အချို့ကား ဣတ္ထိလိင်၌ဖြစ်၏။ ပြယုဂ်ကား "ရတ္တိ"တည်း။ အချို့ကား ပုလ္လိင်၌ဖြစ်၏။ ပြယုဂ်ကား "အဂ္ဂိ"တည်း။ အချို့ကား နပုံလိင်၌ဖြစ်၏။ပြယုဂ်ကား "အဋ္ဌိ"တည်း။ ➤ **ကညာဒိဂိုဏ်း** ॥ ॥ "ဣတ္ထိယမတော အာ ပစ္စယော"ဟူသောသုတ်ဖြင့် အာပစ္စည်းသက်၍ ပြီးကောင်းသော ဂိုဏ်းသည် ကညာဒိဂိုဏ်း မည်၏။ ထိုကညာဒိ ဂိုဏ်းသည် လိင်အားဖြင့် ဣတ္ထိလိင်သာတည်း။ ပြယုဂ်ကား "ကညာ"တည်း။

➤ **နဒါဒိဂိုဏ်း** ॥ ॥ "နဒါဒိတော ဝါ ဤ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်၎င်း၊ "ဏဝ ဏိက ဏေယျ ဏန္တုဟိ"ဟူသောသုတ်ဖြင့်၎င်း ဤပစ္စည်းသက်၍ ပြီးကောင်းသော ဂိုဏ်းသည် နဒါဒိဂိုဏ်း မည်၏။ ထိုနဒါဒိဂိုဏ်းသည် လိင်အားဖြင့် ဣတ္ထိလိင်သာတည်း။ ပြယုဂ်ကား "နဒီ"တည်း။ ➤ **ဂဟပတာဒိဂိုဏ်း** ॥ ပတိ ဘိက္ခု ရာဇီကာရန္တေဟိ ဣနီ ဟူသောသုတ်ဖြင့် ဣနီပစ္စည်းသက်၍ ပြီးကောင်းသော ဂိုဏ်းသည် ဂဟပတာဒိဂိုဏ်း မည်၏။ ထိုဂဟပတာဒိ ဂိုဏ်းသည် လိင်အားဖြင့် ဣတ္ထိလိင်သာတည်း။ ပြယုဂ်ကား "ဂဟပတာနီ" တည်း။

➤ **ဥပသာရပုဒ် ၃-ပါး** ॥ ॥ ဥပသာရပုဒ်သည်လည်း ဆိုအပ်ပြီးသော သာမည လက္ခဏာအားဖြင့် တစ်ပါးသာ၊ ဝိသေသလက္ခဏာအားဖြင့်သော်ကား ဓာတွတ္ထ ဝိသေ သက ဥပသာရ၊ ဓာတွတ္ထဗာဓက ဥပသာရ၊ ဓာတွတ္ထာနုဝတ္တက ဥပသာရအားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်-- ✱ **ဓာတွတ္ထဝိသေသက** ॥ ॥ ဓာတ်၏အနက်ကို အထူးပြု တတ်သော ဥပသာရသည် ဓာတွတ္ထဝိသေသက ဥပသာရမည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဥဂ္ဂစ္ဆတိ" တည်း။ ဤ ဥဂ္ဂစ္ဆတိ-၌ ဥ-ဟူသော ဥပသာရသည် သွားခြင်းတည်းဟူသော ဂမုဓာတ်၏ အနက်ကို အထူးပြုတတ်သောကြောင့် ဓာတွတ္ထဝိသေသက ဥပသာရ မည်၏။

➤ **ဓာတွတ္ထဗာဓက ဥပသာရ** ॥ ॥ ဓာတ်၏အနက်ကို မြစ်တတ်သော ဥပသာရ သည် ဓာတွတ္ထဗာဓက ဥပသာရ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ပရာဇေတိ"တည်း။ ဤ ပရာဇေတိ ၌ ပရာ-ဟူသော ဥပသာရသည် အောင်ခြင်းတည်းဟူသော ဇိဓာတ်၏အနက်ကို မြစ် တတ်သောကြောင့် "ဓာတွတ္ထဗာဓက ဥပသာရ" မည်၏။

➤ **ဓာတွတ္ထာနုဝတ္တက ဥပသာရ** ॥ ॥ ဓာတ်၏အနက်သို့ အစဉ်လိုက်တတ်သော ဥပသာရသည် ဓာတွတ္ထာနုဝတ္တက ဥပသာရ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ပတိဋ္ဌာတိ" အစရှိ သည်တည်း။ ဤ ပတိဋ္ဌာတိ-၌ ပတိ-ဟူသော ဥပသာရသည် တည်ခြင်းတည်းဟူသော ဌာဓာတ်၏အနက်သို့ အစဉ်လိုက်တတ်သောကြောင့် "ဓာတွတ္ထာနုဝတ္တက ဥပသာရ" မည်၏။

➤ **ဥပသာရပုဒ် ၂-ပါး** ॥ ॥ [တစ်နည်းကား အကို့သ ဥပသာရ၊ အနုကူလ ဥပသာရ အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--]

➤ **အကို့သ ဥပသာရ** ॥ ॥ ဓာတွတ္ထဝိသေသက ဥပသာရ၊ ဓာတွတ္ထဗာဓက ဥပသာရ

http://www.dhammadownload.com

တို့သည် ဓာတ်၏အနက်ကို မြစ်သောကြောင့် "အကုသ ဥပသာရ" မည်၏။

➤ **အနုကူလ ဥပသာရ** ။ ။ ဓာတွတ္ထာနုဝတ္တက ဥပသာရသည် ဓာတ်၏အနက်အား လျော်သောကြောင့် "အနုကူလ ဥပသာရ" မည်၏။

➤ **နိပါတ်ပုဒ် ၂-ပါး** ။ ။ [နိပါတ်ပုဒ်သည်လည်း "ပဒါနံ အာဒိမဇ္ဈာဝသာနေသု နိပတန္တီတိ နိပါတာ"ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ ပုဒ်တို့၏ အစ, အလယ်, အဆုံး၌ ကျတတ်သော သာမညလက္ခဏာအားဖြင့် တစ်ပါးသာ၊ ဝိသေသလက္ခဏာအားဖြင့်သော်ကား ဝိဘတ္တိယုတ္တ နိပါတ်ပုဒ်, ဝိဘတ္တိ အယုတ္တ နိပါတ်ပုဒ်အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်-] ➤ **ဝိဘတ္တိယုတ္တနိပါတ်ပုဒ်** ။ ။ ပုဒ်နောင် ဝိဘတ်သက်ကောင်းသော နိပါတ်ပုဒ်သည် ဝိဘတ္တိယုတ္တ နိပါတ်ပုဒ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "အတ္ထိ" တည်း။ဤ "အတ္ထိ" ဟူသော နိပါတ်ပုဒ်သည် ပုဒ်နောင် ဝိဘတ်သက်ကောင်းသောကြောင့် ဝိဘတ္တိယုတ္တနိပါတ်ပုဒ် မည်၏။ ➤ **ဝိဘတ္တိအယုတ္တနိပါတ်ပုဒ်** ။ ။ ပုဒ်နောင် ဝိဘတ် မသက်ကောင်းသော နိပါတ်ပုဒ်သည် ဝိဘတ္တိအယုတ္တ နိပါတ်ပုဒ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "**သစေ**"တည်း။ ဤ 'သစေ'ဟူသော နိပါတ်ပုဒ်သည် ပုဒ်နောင် ဝိဘတ် မသက်ကောင်းသောကြောင့် ဝိဘတ္တိ အယုတ္တ နိပါတ်ပုဒ် မည်၏။

နာမ်ပုဒ်စစ် ပြီး၏။

၃-ကာရက ပုဒ်စစ်

➤ **ကာရက** ။ ။ လေးပါးသော ပုဒ်တို့တွင် နာမ်ပုဒ်သည် သညာအားဖြင့် ကာရက, အကာရက ဟူ၍ နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင် "ကတ္တုကမ္မဒွယံ ကြိယံ ကရောတိ အဘိနိပ္ဖာဒေတီတိ ကာရကော"ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ ကတ္တား, ကံ၌တည်သော ကြိယာကို ပြီးစေတတ်သော ကြိယာနိပ္ဖာဒနသတ္တိသည် "ကာရက" မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ပုရိသော မဂ္ဂံ ဂစ္ဆတိ ပုရိသော ဩဒနံ ပစတိ" အစရှိသည်တည်း။ဤပြယုဂ်၌ ယောက်ျား ဖြစ်တည်းဟူသော ကတ္တား၌တည်သော သွားခြင်းကြိယာ, ထမင်းဖြစ်တည်းဟူသော ကံ၌တည်သော ကျက်ခြင်းကြိယာကို ပြီးစေတတ်သော ယောက်ျားဖြစ်၏ ကြိယာနိပ္ဖာဒန သတ္တိသည် မုချအားဖြင့် ကာရက မည်၏။ ယောက်ျားဖြစ်သည်လည်း သတ္တိ၏ တည်ရာဖြစ်၍ ဌာနျူပစာရတ္တအားဖြင့် ကာရက မည်၏။ ယောက်ျားဖြစ်တည်းဟူသော အနက်ကိုဟောသော ပုရိသ-သဒ္ဒါသည်လည်း ဖြစ်အနက်ကို အကြောင်းပြု၍ ကာရကူပစာရတ္တအားဖြင့် ကာရက မည်၏။

➤ **သဗ္ဗကြိယာဗျာပီ,စသော ကာရက ၂-ပါး** ။ ။ [ထိုကာရကသည်လည်း "ကတ္တုကမ္မဒွယံ ကြိယံ ကရောတိ အဘိနိပ္ဖာဒေတီတိ ကာရကော" ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ ကတ္တား ကံ၌တည်သော ကြိယာကိုပြီးစေတတ်သော သာမညလက္ခဏာအားဖြင့် တပါး

http://www.dhammadownload.com

သာ၊ ဝိသေသလက္ခဏာအားဖြင့်သော်ကား 'သဗ္ဗကြိယာဗျာပီကာရက, ဝိသေသကြိယာဗျာပီကာရက' အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--]

* ကတ္တုကာရကသည် အလုံးစုံသော ကြိယာ၌ နှံ့တတ်သောကြောင့် " သဗ္ဗကြိယာဗျာပီကာရက " မည်၏။ * ကံ, အစရှိသော ငါးပါးသော ကာရကတို့သည် ထူးသော ကြိယာ၌ နှံ့တတ်သောကြောင့် " ဝိသေသကြိယာ ဗျာပီကာရက " မည်၏။

➤ **ကတ္တု,စသော ကာရက ၆-ပါး** ။ ။ တစ်နည်းကား ကတ္တုကာရက, ကမ္မကာရက, ကရဏကာရက, သမ္ပဒါနကာရက, အပါဒါနကာရက, ဩကာသကာရက,အားဖြင့် ခြောက်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ **ကတ္တုကာရက** ။ ။ "သည်"ဟူ၍ရင်း၊ "ကား"ဟူ၍ရင်း၊ ပေးအပ်သော ကြိယာနိပ္ဖာဒနသတ္တိသည် " ကရောတိ ကြိယံ အဘိနိပ္ဖာဒေတီတိ ကတ္တာ"ဟူသော ဝစနတ္ထကြောင့် ကတ္တုကာရက မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ပုရိသော မဂ္ဂံ ဂစ္ဆတိ"တည်း။ ဤ ပြယုဂ်၌ သွားခြင်းကြိယာကို ပြီးစေတတ်သော ယောကျ်ားဒြဗ်၏ ကြိယာနိပ္ဖာဒနသတ္တိသည် ကတ္တုကာရက မည်၏။ ➤ **ကမ္မကာရက** ။ ။ "ကို"ဟူ၍ရင်း၊ "သို့"ဟူ၍ရင်း ပေးအပ်သော ကြိယာပါပုဏနသတ္တိသည် "ကရိယတိ ကြိယာယ ပါပုဏီယတီတိ ကမ္မံ"ဟူသော ဝစနတ္ထကြောင့် ကမ္မကာရက မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ပုရိသော ဩဒနံ ပစတိ" တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ ချက်ခြင်းကြိယာဖြင့် ရောက်အပ်သော ထမင်းဒြဗ်၏ ကြိယာပါပုဏန သတ္တိသည် "ကမ္မကာရက" မည်၏။

➤ **ကရဏကာရက** ။ ။ "ဖြင့်"ဟူ၍ ပေးအပ်သော ကြိယာသာဓကတမသတ္တိသည် "ကရီယတေ အနေနာတိ ကရဏံ"ဟူသော ဝစနတ္ထကြောင့် ကရဏကာရက မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဒတ္တေန ဗီဟိံ လုနာတိ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ ရိတ်ခြင်းကြိယာကို အထူးသဖြင့် ပြီးစေတတ်သော တံစဉ်ဒြဗ်၏ ကြိယာသာဓကတမသတ္တိသည် ကရဏကာရက မည်၏

➤ **သမ္ပဒါနကာရက** ။ ။ "အား"ဟူ၍ရင်း၊ "ငှာ"ဟူ၍ရင်း ပေးအပ်သော ဝတ္ထုပဋိဂ္ဂါဟက သတ္တိသည် "သမ္မာ ပဒီယတေ ယဿာတိ သမ္ပဒါနံ"ဟူသော ဝစနတ္ထကြောင့် သမ္ပဒါနကာရက မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဘိက္ခုဿ စီဝရံ ဒဒါတိ" တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ သင်္ကန်းတည်းဟူသော ဝတ္ထုကို ခံတတ်သော ရဟန်းဒြဗ်၏ ဝတ္ထုပဋိဂ္ဂါဟက သတ္တိသည် သမ္ပဒါနကာရ မည်၏။ ➤ **အပါဒါနကာရက** ။ ။ "မှ"ဟူ၍ရင်း "အောက်"ဟူ၍ရင်း "ထက်"ဟူ၍ရင်း ပေးအပ်သော ကြိယာအပဂမန သတ္တိသည် "ဣတော အပနေတွာ အာဒဒါတီတိ အပါဒါနံ"ဟူသော ဝစနတ္ထကြောင့် အပါဒါနကာရက မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဂါမာ အပေန္တိ မုနယော"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ ဖဲခြင်းကြိယာဖြင့် ရဟန်းဒြဗ်မှ ကင်းသော ရွာဒြဗ်၏ ကြိယာအပဂမန သတ္တိသည် "အပါဒါနကာရက" မည်၏။

➤ **ဩကာသကာရက** ။ ။ "၌"ဟူ၍ ပေးအပ်သော ကြိယာပတိဋ္ဌာပန သတ္တိသည်

http://www.dhammadownload.com

"အဝကသတ္တိ ပတိဋ္ဌဟတ္တိ ကတ္တုကမ္မာနိ ဓတ္တာတိ ဩကာသော"ဟူသော ဝစနတ္ထကြောင့် ဩကာသကာရက မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဘူမိသု မနုဿာ စရန္တိ" တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ သွားခြင်းကြိယာ၏ တည်ရာဖြစ်သော မြေဖြစ်၏ " ကြိယာပတိဋ္ဌာပန သတ္တိ " သည် "ဩကာသ ကာရက" မည်၏။

➤ **မုချ, ဥပစာ ကာရက ၂-ပါး** ။ ။ [ထိုခြောက်ပါးတို့တွင်] ကတ္တုကာရကသည် စင်စစ် ကြိယာကို ပြီးစေတတ်သည်ဖြစ်၍ မုချအားဖြင့် ကာရက မည်၏။ ကမ္မ, အစရှိသော ငါးပါးသော ကာရကတို့သည် ကြိယာပြီးခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်၍ ဖလူပစာရအားဖြင့် ကာရက မည်၏။

➤ **ဝုတ္တ, အဝုတ္တကတ္တား ၂-ပါး** ။ ။ ထိုခြောက်ပါးတို့တွင် ကတ္တုကာရကသည် ဝုတ္တကတ္တား, အဝုတ္တကတ္တား အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ **ဝုတ္တကတ္တား** ။ ။ သမာသ်, တဒ္ဓိတ်, အာချာတ်, ကိတ်တို့သည် ဟောအပ်သည် ဖြစ်၍ ပဌမာဝိဘတ်နှင့်ယှဉ်သော ကတ္တားသည် ဝုတ္တကတ္တား မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "**ပုရိသော မဂ္ဂံ ဂစ္ဆတိ**"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ပုရိသော'ဟူသော ကတ္တားသည် ဂစ္ဆတိ-၌ 'တိ'ဟူသော အာချာတ်ဝိဘတ်သည် ဟောအပ်သည်ဖြစ်၍ ပဌမာဝိဘတ်နှင့် ယှဉ်သောကြောင့် "ဝုတ္တကတ္တား" မည်၏။

➤ **အဝုတ္တကတ္တား** ။ ။ သမာသ်, တဒ္ဓိတ်, အာချာတ်, ကိတ်တို့သည် မဟောအပ်သည်ဖြစ်၍ တတိယာဝိဘတ်နှင့်ယှဉ်သော ကတ္တားသည် အဝုတ္တကတ္တား မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "**ပုရိသေန ဩဒနော ပစ္စတေ**"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ပုရိသေန'ဟူသော ကတ္တားသည် ပစ္စတေ-၌ 'တေ'ဟူသော အာချာတ်ဝိဘတ်သည် မဟောအပ်သည်ဖြစ်၍ တတိယာဝိဘတ်နှင့် ယှဉ်သောကြောင့် "အဝုတ္တကတ္တား" မည်၏။

➤ **သယံကတ္တား,စသော ကတ္တား ၃-ပါး** ။ ။ တစ်နည်းကား သယံကတ္တား, ဟေတုကတ္တား, ကမ္မကတ္တား အားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ **သယံကတ္တား** ။ ။ မိမိကိုယ်တိုင် ကြိယာကို ပြီးစေတတ်သော ကတ္တားသည် သယံကတ္တားမည်၏။ပြယုဂ်ကား "**ပုရိသော ဩဒနံ ပစတိ**"တည်း။ဤပြယုဂ်၌ 'ပုရိသော' ဟူသော ကတ္တားသည် မိမိကိုယ်တိုင် ချက်ခြင်းကြိယာကို ပြီးစေတတ်သောကြောင့် "သယံကတ္တား" မည်၏။ ➤ **ဟေတုကတ္တား** ။ ။ သူတစ်ပါးတို့အား တိုက်တွန်းတတ်သော ကတ္တားသည် ဟေတုကတ္တား မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "**သာမိကော ပုရိသံ ဩဒနံ ပါစာပေတိ**" တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'သာမိကော'ဟူသော ကတ္တားသည် 'ပုရိသံ'ဟူသော သူတစ်ပါးအား တိုက်တွန်းတတ်သောကြောင့် " ဟေတုကတ္တား " မည်၏။

➤ **ကမ္မကတ္တား** ။ ။ ကံဖြစ်လျှက် ပျက်လွယ်သည်ကို စွဲ၍ ကတ္တားဖြစ်သော ကတ္တားသည် ကမ္မကတ္တား မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "**ကုသူလော ဘိဇ္ဇတေ သယံ**"တည်း။ ဤပြယုဂ်

http://www.dhammadownload.com

၌ 'ကုသူလော'ဟူသော ကတ္တားသည် သယ်-သဒ္ဒါနှင့် မယှဉ်သောအခါ "ကုသူလော၊ ကျီကို။ဘိဋ္ဌတော၊ဖျက်အပ်၏။" ဤသို့ ကံဖြစ်လျက် သယ်-သဒ္ဒါနှင့် ယှဉ်သောအခါ "ကုသူလော၊ကျီသည်။သယ်၊အလိုလို။ဘိဋ္ဌတော၊ပြို၏။" ဤသို့ ပျက်လွယ်သည်ကို စွဲ၍ ကတ္တားဖြစ်သောကြောင့် " ကမ္မကတ္တား " မည်၏။

➤ **သပ္ပဓာန,စသော ကတ္တား ၂-ပါး** ။ ။ တစ်နည်းကား သပ္ပဓာနကတ္တား, ပယောဇက ကတ္တားအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင် သယံကတ္တားသည် သပ္ပဓာနကတ္တား မည်၏။ ဟေတုကတ္တားသည် ပယောဇကကတ္တား မည်၏။

➤ **ပယောဇက,စသော ကတ္တား ၃-ပါး** ။ ။ ထိုတွင် ပယောဇကကတ္တားသည်လည်း ပေသကကတ္တား, အဇ္ဈေသကကတ္တား, အနုကူလကတ္တားအားဖြင့် ၃ပါးအပြားရှိ၏။ထိုတွင်

➤ **ပေသကကတ္တား** ။ ။ ရိုသေခြင်းကို မပြုမူ၍ တိုက်တွန်းတတ်သော ကတ္တားသည် ပေသကကတ္တား မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "သာမိကော ပုရိသံ ဩဒနံ ပါစာပေတိ" တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'သာမိကော'ဟူသော ကတ္တားသည် ရိုသေခြင်းကို မပြုမူ၍ တိုက်တွန်းတတ်သောကြောင့် "ပေသကကတ္တား" မည်၏။

➤ **အဇ္ဈေသကကတ္တား** ။ ။ ရိုသေခြင်းကိုပြု၍ တိုက်တွန်းတတ်သော ကတ္တားသည် အဇ္ဈေသကကတ္တား မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဘိက္ခု ဗုဒ္ဓံ ဓမ္မံ ဒေသာပေတိ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ဘိက္ခု'ဟူသော ကတ္တားသည် ရိုသေခြင်းကိုပြု၍ တိုက်တွန်းတတ်သောကြောင့် "အဇ္ဈေသကကတ္တား" မည်၏။

➤ **အနုကူလကတ္တား** ။ ။ မတိုက်တွန်းသော်လည်း တိုက်တွန်းသကဲ့သို့ဖြစ်သော ကတ္တားသည် အနုကူလကတ္တား မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဘိက္ခာ ဘိက္ခုံ ဝါသာပေတိ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ဘိက္ခာ'ဟူသော ကတ္တားသည် မတိုက်တွန်းသော်လည်း တိုက်တွန်းသကဲ့သို့ ဖြစ်သောကြောင့် "အနုကူလကတ္တား မည်၏။

➤ **တစ်နည်း ကတ္တား ၂-ပါး** ။ ။ တစ်နည်းကား ပယောဇကကတ္တား, ပယောဇ္ဇကကတ္တား အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်-

တိုက်တွန်းတတ်သော ကတ္တားသည် ပယောဇကကတ္တား မည်၏။ တိုက်တွန်းအပ်သော ကတ္တားသည် ပယောဇ္ဇကကတ္တား မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "သာမိကော ပုရိသေန ဩဒနံ ပါစာပေတိ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'သာမိကော'ဟူသော ကတ္တားသည် တိုက်တွန်းတတ်သောကြောင့် "ပယောဇကကတ္တား" မည်၏။ 'ပုရိသေန'ဟူသော ကတ္တားသည် တိုက်တွန်းအပ်သောကြောင့် "ပယောဇ္ဇကကတ္တား" မည်၏။

➤ **ဝုတ္တ, အဝုတ္တ ကံ ၂-ပါး** ။ ။ ကမ္မကာရကသည်လည်း ဝုတ္တကံ, အဝုတ္တကံ အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ **ဝုတ္တကံ** ။ ။ သမာသ်, တဒ္ဓိတ်, အာချာတ်, ကိတ်တို့သည် ဟောအပ်သည်ဖြစ်

http://www.dhammadownload.com

၍ ပထမာဝိဘတ်နှင့်ယှဉ်သော ကံသည် ဝုတ္တကံ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား " ပုရိသေန ဩဒနော ပစ္စတေ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ဩဒနော'ဟူသော ကံသည် ပစ္စတေ-၌ 'တေ'ဟု ဆိုအပ်သော အာချာတ်ဝိဘတ်သည် ဟောအပ်သည်ဖြစ်၍ ပထမာဝိဘတ်နှင့်ယှဉ် သောကြောင့် "ဝုတ္တကံ" မည်၏။

➤ **အဝုတ္တကံ** ။ ။ သမာသ်, တဒ္ဓိတ်, အာချာတ်, ကိတ်တို့သည် မဟောအပ်သည် ဖြစ်၍ ဒုတိယာဝိဘတ်နှင့် ယှဉ်သောကံသည် အဝုတ္တကံ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ပုရိသော ဩဒနံ ပစတိ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ဩဒနံ'ဟူသော ကံသည် ပစတိ-၌ 'တိ'ဟုဆိုအပ် သော အာချာတ်ဝိဘတ်သည် မဟောအပ်သည်ဖြစ်၍ ဒုတိယာဝိဘတ်နှင့် ယှဉ်သော ကြောင့် "အဝုတ္တကံ" မည်၏။

➤ **အဘိဟိတ,စသော ကံ ၂-ပါး** ။ ။ တစ်နည်းကား အဘိဟိတကံ, အနဘိဟိတ ကံ အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင် ဝုတ္တကံသည် အဘိဟိတကံ မည်၏။ အဝုတ္တကံ သည် အနဘိဟိတကံ မည်၏။

➤ **ပဓာန,စသော ကံ ၂-ပါး** ။ ။ [တစ်နည်းကား ပဓာနကံ, အပ္ပဓာနကံ အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်] ကြိယာဖြင့် အလိုရှိအပ်သော ကံသည် "ပဓာနကံ" မည်၏။ ကြိယာဖြင့် အလို မရှိအပ်သော ကံသည် "အပ္ပဓာနကံ" မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "အဇပါလော အဇံ ဂါမံ နေတိ၊ ဂေါပါလော ဂါဝိံ ခီရံ ဒုဟတိ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'အဇံ'ဟူသော ကံသည် ဆောင်ခြင်းကြိယာဖြင့် အလိုရှိအပ်သောကြောင့် "ပဓာနကံ" မည်၏။ 'ဂါမံ' ဟူသော ကံသည် ဆောင်ခြင်းကြိယာဖြင့် အလို မရှိအပ်သောကြောင့် "အပ္ပဓာနကံ" မည်၏။ (နောက်၌လည်း ညှစ်ခြင်းကြိယာဖြင့် အလိုရှိအပ်, အလိုမရှိအပ်ဟု ဆိုပါလေ)

➤ **ကထိတကံ, အကထိတကံ** ။ ။ တစ်နည်းကား ကထိတကံ, အကထိတကံ အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင် ပဓာနကံသည် ကထိတကံ မည်၏။ အပ္ပဓာနကံ သည် အကထိတကံ မည်၏။

➤ **ကာရိုက်ကံနှင့် ဓာတ်ကံ** ။ ။ [တစ်နည်းကား ကာရိုက်ကံ, ဓာတ်ကံ အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ထိုတွင်] ကာရိုက်ပစ္စည်း၏ ကံသည် "ကာရိုက်ကံ" မည်၏။ ဓာတ်၏ ကံသည် "ဓာတ်ကံ" မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "သာမိကော ပုရိသံ ဩဒနံ ပစာပေတိ"တည်း ဤပြယုဂ်၌ 'ပုရိသံ'ဟူသော ကံသည် ပစာပေတိ-၌ ကာရိုက် ဏာပေ ပစ္စည်း၏ ကံဖြစ် သောကြောင့် "ကာရိုက်ကံ" မည်၏။ 'ဩဒနံ'ဟူသော ကံသည် ပစာပေတိ-၌ ပစဓာတ်၏ ကံဖြစ်သောကြောင့် "ဓာတ်ကံ" မည်၏။

➤ **ပကတိကံနှင့် ဝိကတိကံ** ။ ။ [တစ်နည်းကား ပကတိကံ, ဝိကတိကံ အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်] ကြိယာဖြင့် အထူးပြုရာဖြစ်သော ကံသည် "ပကတိကံ" မည်၏။ ကြိယာဖြင့် အထူးပြုအပ်သော ကံသည် "ဝိကတိကံ" မည်၏။ ပြယုဂ်ကား

http://www.dhammadownload.com

"သုဝဏ္ဏံ ကဋကံ ကရောတိ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'သုဝဏ္ဏံ'ဟူသော ကံသည် လုပ်ခြင်း ကြိယာဖြင့် အထူးပြုရာဖြစ်သောကြောင့် "ပကတိကံ" မည်၏။ 'ကဋကံ'ဟူသော ကံသည် လုပ်ခြင်းကြိယာဖြင့် အထူးပြုအပ်သောကြောင့် "ဝိကတိကံ" မည်၏။

➤ **ဣစ္ဆိတ,စသော ကံ ၃-ပါး** ။ ။ တစ်နည်းကား ဣစ္ဆိတကံ, အနိစ္ဆိတကံ, နေဝိစ္ဆိတ နာနိစ္ဆိတကံ အားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ **ဣစ္ဆိတကံ** ။ ။ အလိုရှိအပ်သော ကံသည် ဣစ္ဆိတကံ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇတိ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ဘတ္တံ'ဟူသော ကံသည် အလိုရှိအပ်သောကြောင့် "ဣစ္ဆိတကံ" မည်၏။ ➤ **အနိစ္ဆိတကံ** ။ ။ အလိုမရှိအပ်သော ကံသည် အနိစ္ဆိတကံ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဝိသံ ဂိလတိ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ဝိသံ'ဟူသော ကံသည် အလို မရှိအပ်သောကြောင့် "အနိစ္ဆိတကံ" မည်၏။ ➤ **နေဝိစ္ဆိတ နာနိစ္ဆိတကံ** ။ ။ အလိုရှိအပ်သည်လည်း မဟုတ်, အလို မရှိအပ်သည်လည်း မဟုတ်သော ကံသည် နေဝိစ္ဆိတ နာနိစ္ဆိတကံ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဂါမံ ဂစ္ဆတိ ရုက္ခမူလံ ဥပဂါမိ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ရုက္ခမူလံ'ဟူသော ကံသည် အလိုရှိအပ်သည်လည်း မဟုတ်, အလို မရှိအပ်သည်လည်း မဟုတ်သောကြောင့် "နေဝိစ္ဆိတ နာနိစ္ဆိတကံ" မည်၏။

➤ **နိပ္ဖတ္တိ,စသော ကံ ၃-ပါး** ။ ။ တစ်နည်းကား နိပ္ဖတ္တိကံ, ဝိကတိကံ, ပတ္တိကံ အားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ **နိပ္ဖတ္တိကံ** ။ ။ ကြိယာဖြင့် ပြီးစေအပ်သော ကံသည် နိပ္ဖတ္တိကံ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "မာတာပုတ္တံ ဝိဇာယိ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ပုတ္တံ'ဟူသော ကံသည် ဖွားခြင်းကြိယာဖြင့် ပြီးစေအပ်သောကြောင့် "နိပ္ဖတ္တိကံ" မည်၏။

➤ **ဝိကတိကံ** ။ ။ ကြိယာဖြင့် အထူးပြုအပ်သော ကံသည် ဝိကတိကံ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "သုဝဏ္ဏံ ကဋကံ ကရောတိ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ကဋကံ'ဟူသော ကံသည် လုပ်ခြင်းကြိယာဖြင့် အထူးပြုအပ်သောကြောင့် " ဝိကတိကံ " မည်၏။

➤ **ပတ္တိကံ** ။ ။ ကြိယာဖြင့် ရောက်အပ်သော ကံသည် ပတ္တိကံ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဗုဒ္ဓံ ဝန္ဒတိ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ဗုဒ္ဓံ'ဟူသော ကံသည် ရှိခိုးခြင်းကြိယာဖြင့် ရောက်အပ်သောကြောင့် "ပတ္တိကံ" မည်၏။

➤ **နိပ္ဖတ္တိကံ ၂-ပါး** ။ ။ ထိုသုံးပါးတို့တွင် နိပ္ဖတ္တိကံသည်လည်း သန္တဇနန နိပ္ဖတ္တိကံ အသန္တဇနန နိပ္ဖတ္တိကံ အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ **သန္တဇနန နိပ္ဖတ္တိကံ** ။ ။ ထင်ရှားရှိသည်ဖြစ်၍ ပြီးစေအပ်သော ကံသည် "သန္တဇနန နိပ္ဖတ္တိကံ" မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "မာတာပုတ္တံ ဝိဇာယိ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ပုတ္တံ' ဟူသော ကံသည် ထင်ရှားရှိသည်ဖြစ်၍ ပြီးစေအပ်သောကြောင့် "သန္တဇနန နိပ္ဖတ္တိကံ" မည်၏။ ➤ **အသန္တဇနန နိပ္ဖတ္တိကံ** ။ ။ ထင်ရှား မရှိသည်ဖြစ်၍ ပြီးစေအပ်သော ကံ

http://www.dhammadownload.com

သည် အသန္တလေနန နိပ္ဖတ္တိကံ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ပုညံ သုခံ ဖနေတိ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ ' သုခံ ' ဟူသော ကံသည် ထင်ရှား မရှိသည်ဖြစ်၍ ပြီးစေအပ်သောကြောင့် "အသန္တလေနန နိပ္ဖတ္တိကံ" မည်၏။

➢ **တစ်နည်း နိပ္ဖတ္တိကံ ၂-ပါး** ။ ။ တစ်နည်းကား ဝိဇ္ဇမာန ပကတိ နိပ္ဖတ္တိကံ, အဝိဇ္ဇမာန ပကတိ နိပ္ဖတ္တိကံ အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင် သန္တလေနန နိပ္ဖတ္တိကံသည် ဝိဇ္ဇမာန ပကတိ နိပ္ဖတ္တိကံ မည်၏။ အသန္တလေနန နိပ္ဖတ္တိကံသည် အဝိဇ္ဇမာန ပကတိ နိပ္ဖတ္တိကံ မည်၏။

➢ **ဝိကတိကံ ၂-ပါး** ။ ဝိကတိကံသည်လည်း ပရိစ္စတ္တ ဝိကတိကံ, အပရိစ္စတ္တ ဝိကတိကံ အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➢ **ပရိစ္စတ္တ ဝိကတိကံ** ။ ။ ရှေ့သဘောကို စွန့်သည်ဖြစ်၍ အထူးပြုအပ်သော ကံသည် ပရိစ္စတ္တ ဝိကတိကံ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ကဋ္ဌံ အင်္ဂါရံ ကရောတိ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'အင်္ဂါရံ'ဟူသော ကံသည် ရှေ့သဘောကို စွန့်သည်ဖြစ်၍ လုပ်ခြင်းကြိယာဖြင့် အထူးပြုအပ်သောကြောင့် "ပရိစ္စတ္တ ဝိကတိကံ" မည်၏။

➢ **အပရိစ္စတ္တ ဝိကတိကံ** ။ ။ ရှေ့သဘောကို မစွန့်မူ၍ အထူးပြုအပ်သော ကံသည် အပရိစ္စတ္တ ဝိကတိကံ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "သုဝဏ္ဏံ ကဋကံ ကရောတိ" တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ကဋကံ'ဟူသော ကံသည် ရှေ့သဘောကို မစွန့်မူ၍ လုပ်ခြင်းကြိယာဖြင့် အထူးပြုအပ်သောကြောင့် "အပရိစ္စတ္တ ဝိကတိကံ" မည်၏။

➢ **တစ်နည်း ဝိကတိကံ ၂-ပါး** ။ ။ တစ်နည်းကား ပကတိဥစ္ဆေဒ ဝိကတိကံ, ဂုဏန္တရုပ္ပတ္တိ ဝိကတိကံအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်-- ပရိစ္စတ္တ ဝိကတိကံသည် ပကတိဥစ္ဆေဒ ဝိကတိကံ မည်၏။ အပရိစ္စတ္တ ဝိကတိကံသည် ဂုဏန္တရုပ္ပတ္တိ ဝိကတိကံ မည်၏။

➢ **ပတ္တိကံ ၂-ပါး** ။ ။ ပတ္တိကံသည်လည်း ကာယသမ္ပတ္တိကံ, စိတ္တသမ္ပတ္တိကံ အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➢ **ကာယသမ္ပတ္တိကံ** ။ ။ ကာယဒွါရဖြင့်ရောက်အပ်သော ကံသည် ကာယသမ္ပတ္တိကံ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဗုဒ္ဓံ ဝန္ဒတိ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ဗုဒ္ဓံ'ဟူသော ကံသည် ကာယဒွါရဖြင့် ရောက်အပ်သောကြောင့် "ကာယသမ္ပတ္တိကံ" မည်၏။

➢ **စိတ္တသမ္ပတ္တိကံ** ။ ။ ဝစီဒွါရ, မနောဒွါရဖြင့် ရောက်အပ်သော ကံသည် စိတ္တသမ္ပတ္တိကံ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "အာဒိစ္စံ နမဿတိ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'အာဒိစ္စံ'ဟူသော ကံသည် ဝစီဒွါရ, မနောဒွါရတို့ဖြင့် ရောက်အပ်သောကြောင့် စိတ္တသမ္ပတ္တိကံမည်၏

➢ **ကံရိုက်း ၂-ပါး** ။ ။ ကရဏကာရကသည်လည်း ဗာဟိရကရိုဏ်း, အဇ္ဈတ္တိကကရိုဏ်း အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➢ **ဗာဟိရကရိုဏ်း** ။ ။ ကိုယ်မှ အပဖြစ်သော ကရိုဏ်းသည် ဗာဟိရကရိုဏ်း

http://www.dhammadownload.com

မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဒဏ္ဍေန ဝီဟိံ လုနာတိ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ဒဏ္ဍေန'ဟူသော ကရိုဏ်းသည် ကိုယ်မှ အပဖြစ်သောကြောင့် "ဗာဟိရကရိုဏ်း" မည်၏။

➤ **အဇ္ဈတ္တိကကရိုဏ်း** ။ ။ ကိုယ်၏ အတွင်းဖြစ်သော ကရိုဏ်းသည် အဇ္ဈတ္တိက ကရိုဏ်း မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "စက္ခုနာ ရူပံ ပဿတိ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'စက္ခုနာ'ဟူ သော ကရိုဏ်းသည် ကိုယ်၏အတွင်းဖြစ်သောကြောင့် "အဇ္ဈတ္တိကကရိုဏ်း" မည်၏။

➤ **တစ်နည်း ကရိုဏ်း ၂-ပါး** ။ ။ တစ်နည်းကား ဗာဟျကရိုဏ်း, အဗ္ဘန္တရကရိုဏ်း အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင် ဗာဟိရကရိုဏ်းသည် ဗာဟျကရိုဏ်း မည်၏။ အဇ္ဈတ္တိက ကရိုဏ်းသည် အဗ္ဘန္တရ ကရိုဏ်း မည်၏။

➤ **သမ္ပဒါန် ၂-ပါး** ။ ။ သမ္ပဒါနကာရကသည်လည်း ဝတ္ထုပဋိဂ္ဂဟကသမ္ပဒါန်, ကြိယာပဋိဂ္ဂဟကသမ္ပဒါန် အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ **ဝတ္ထုပဋိဂ္ဂဟကသမ္ပဒါန်** ။ ။ သကမ္မကဓာတ်၏ သမ္ပဒါန်ဖြစ်၍ ဝတ္ထုကို ခံတတ် သော သမ္ပဒါန်သည် ဝတ္ထုပဋိဂ္ဂဟက သမ္ပဒါန် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဘိက္ခုဿ စီဝရံ ဒေတိ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ဘိက္ခုဿ'ဟူသော သမ္ပဒါန်သည် 'ဒေတိ'ဟူသော သကမ္မက ဓာတ်၏ သမ္ပဒါန်ဖြစ်၍ သင်္ကန်းတည်းဟူသော ဝတ္ထုကို ခံတတ်သောကြောင့် " ဝတ္ထု ပဋိဂ္ဂဟကသမ္ပဒါန်" မည်၏။

➤ **ကြိယာပဋိဂ္ဂဟက သမ္ပဒါန်** ။ ။ အကမ္မကဓာတ်၏ သမ္ပဒါန်ဖြစ်၍ ကြိယာကို ခံတတ်သော သမ္ပဒါန်သည် ကြိယာပဋိဂ္ဂဟက သမ္ပဒါန်မည်၏။ပြယုဂ်ကား "သမဏဿ ရောစတေ သစ္စံ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'သမဏဿ'ဟူသော သမ္ပဒါန်သည် 'ရောစတေ' ဟူသော အကမ္မကဓာတ်၏ သမ္ပဒါန်ဖြစ်၍ တင့်တယ်ခြင်းကြိယာကို ခံတတ်သော ကြောင့် " ကြိယာ ပဋိဂ္ဂဟက သမ္ပဒါန် " မည်၏။

➤ **တစ်နည်း သမ္ပဒါန် ၂-ပါး** ။ ။ တစ်နည်းကား ကာယပုဗ္ဗကသမ္ပဒါန်, စိတ္တပုဗ္ဗက သမ္ပဒါန် အားဖြင် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ **ကာယပုဗ္ဗကသမ္ပဒါန်** ။ ။ ကာယဒွါရ ပြဋ္ဌာန်းခြင်းရှိသည်ဖြစ်၍ ခံတတ်သော သမ္ပဒါန်သည် ကာယပုဗ္ဗက သမ္ပဒါန် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား " ဘိက္ခုဿ စီဝရံ ဒေတိ" တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ဘိက္ခုဿ'ဟူသော သမ္ပဒါန်သည် ကာယဒွါရပြဋ္ဌာန်းခြင်းရှိသည် ဖြစ်၍ ခံတတ်သောကြောင့် " ကာယပုဗ္ဗက သမ္ပဒါန် " မည်၏။

➤ **စိတ္တပုဗ္ဗက သမ္ပဒါန်** ။ ။ ဝစီဒွါရ, မနောဒွါရ ပြဋ္ဌာန်းခြင်းရှိသည်ဖြစ်၍ ခံတတ် သော သမ္ပဒါန်သည် စိတ္တပုဗ္ဗကသမ္ပဒါန် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဗလိံ နာရာယဏဿ ဒေတိ" တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'နာရာယဏဿ'ဟူသော သမ္ပဒါန်သည် ဝစီဒွါရ, မနော ဒွါရ ပြဋ္ဌာန်းခြင်းရှိသည်ဖြစ်၍ ခံတတ်သောကြောင့် "စိတ္တပုဗ္ဗကသမ္ပဒါန်" မည်၏။

➤ **သမ္ပဒါန် ၃-ပါး** ။ ။ တစ်နည်းကား အနိရာ ကရဏ သမ္ပဒါန်, အာရာဓန

http://www.dhammadownload.com

သမ္ပဒါန်, အဇ္ဈတ္တနုညသမ္ပဒါန် အားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ **အနိရာ ကရဏ သမ္ပဒါန်** ။ ။ မမြစ်တတ်သော သမ္ပဒါန်သည် အနိရာကရဏ သမ္ပဒါန် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ရညော ဗလိ ဒေတိ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ရညော'ဟူသော သမ္ပဒါန်သည် မမြစ်တတ်သောကြောင့် "အနိရာကရဏသမ္ပဒါန်" မည်၏။

➤ **အာရာဓန သမ္ပဒါန်** ။ ။ တောင်းသည်ဖြစ်၍ နှစ်သက်တတ်သော သမ္ပဒါန်သည် အာရာဓန သမ္ပဒါန် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား " ယာစကဿ အန္နံ ဒေတိ" တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ယာစကဿ'ဟူသော သမ္ပဒါန်သည် တောင်းသည်ဖြစ်၍ နှစ်သက်တတ်သောကြောင့် "အာရာဓန သမ္ပဒါန်" မည်၏။

➤ **အဇ္ဈတ္တနုည သမ္ပဒါန်** ။ ။ မတောင်းသည်ဖြစ်၍ နှစ်သက်တတ်သော သမ္ပဒါန်သည် အဇ္ဈတ္တနုည သမ္ပဒါန် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား " ဘိက္ခုဿ စီဝရံ ဒေတိ" တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ဘိက္ခုဿ'ဟူသော သမ္ပဒါန်သည် မတောင်းသည်ဖြစ်၍ နှစ်သက်တတ်သောကြောင့် "အဇ္ဈတ္တနုည သမ္ပဒါန်" မည်၏။

➤ **တစ်နည်း သမ္ပဒါန် ၃-ပါး** ။ ။ တစ်နည်းကား ကမ္မာဘိပ္ပေတသမ္ပဒါန်, ကြိယာဘိပ္ပေတ သမ္ပဒါန်, ကာရကန္တရပ္ပတ္တ သမ္ပဒါန် အားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ **ကမ္မာဘိပ္ပေတ သမ္ပဒါန်** ။ ။ ကံ၏အဖြစ်ဖြင့် အလိုရှိအပ်သော သမ္ပဒါန်သည် ကမ္မာဘိပ္ပေတ သမ္ပဒါန် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဘိက္ခူနံ ဒာတဒေါ်ဝ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ဘိက္ခူနံ'ဟူသော သမ္ပဒါန်သည် "ဘိက္ခုနံ၊ရဟန်းတို့ကို။ဒေါ် ဝစနံ၊ဤစကားကို။အဝေါစ၊ မိန့်တော်မူ၏။" ဤသို့ ကံ၏အဖြစ်ဖြင့် အလိုရှိအပ်သောကြောင့် "ကမ္မာဘိပ္ပေတသမ္ပဒါန်" မည်၏။ ➤ **ကြိယာဘိပ္ပေတ သမ္ပဒါန်** ။ ။ ကြိယာ၏အဖြစ်ဖြင့် အလိုရှိအပ်သော သမ္ပဒါန်သည် ကြိယာဘိပ္ပေတ သမ္ပဒါန် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ယုဒ္ဓါယ ဂစ္ဆတိ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ယုဒ္ဓါယ'ဟူသော သမ္ပဒါန်သည် "ယုဒ္ဓါယ-ယုဇ္ဈိတုံ၊စစ်ထိုးခြင်းငှာ။ဂစ္ဆတိ၊သွား၏။" ဤသို့ ကြိယာ၏အဖြစ်ဖြင့် အလိုရှိအပ်သောကြောင့် "ကြိယာဘိပ္ပေတ သမ္ပဒါန်" မည်၏။

➤ **ကာရကန္တရပ္ပတ္တသမ္ပဒါန်** ။ ။ ကံ၏အဖြစ်ဖြင့်လည်း အလိုမရှိအပ်, ကြိယာ၏အဖြစ်ဖြင့်လည်း အလိုမရှိအပ်, သမ္ပဒါန်တည်းဟူသော ကာရက အထူးသို့ရောက်သော သမ္ပဒါန်သည် ကာရကန္တရပ္ပတ္တသမ္ပဒါန် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "သမဏဿ ရောစတေ သစ္စံ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'သမဏဿ'ဟူသော သမ္ပဒါန်သည် ကံ၏အဖြစ်ဖြင့်လည်း အလိုမရှိအပ်၊ ကြိယာ၏အဖြစ်ဖြင့်လည်း အလိုမရှိအပ်၊ သမ္ပဒါန်တည်းဟူသော ကာရက အထူးသို့ ရောက်သောကြောင့် "ကာရကန္တရပ္ပတ္တ သမ္ပဒါန်" မည်၏။

➤ **အပါဒါန် ၂-ပါး** ။ ။ အပါဒါနကာရကသည်လည်း ကာယပုဗ္ဗက အပါဒါန်, စိတ္တပုဗ္ဗက အပါဒါန် အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ **ကာယပုဗ္ဗက အပါဒါန်** ။ ။ ကာယဝိါရ ပြဋ္ဌာန်းခြင်းရှိသည်ဖြစ်၍ ဖဲရာဖြစ်

http://www.dhammadownload.com

သော အပါဒါန်သည် ကာယပုဗ္ဗက အပါဒါန် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား " ဂါမာ အပေန္တိ မုနယော"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ဂါမာ'ဟူသော အပါဒါန်သည် ကာယဒွါရ ပြဋ္ဌာန်းခြင်း ရှိသည်ဖြစ်၍ ဖဲရာဖြစ်သောကြောင့် "ကာယပုဗ္ဗက အပါဒါန်" မည်၏။

➤ **စိတ္တပုဗ္ဗက အပါဒါန်** ။ ။ ဝစီဒွါရ, မနောဒွါရ ပြဋ္ဌာန်းခြင်းရှိသည်ဖြစ်၍ ဖဲရာဖြစ်သော အပါဒါန်သည် စိတ္တပုဗ္ဗက အပါဒါန် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "အာစရိယုပဇ္ဈာယေဟိ သိက္ခံ ဂဏှာတိ သီသော"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'အာစရိယုပဇ္ဈာယေဟိ'ဟူသော အပါဒါန်သည် ဝစီဒွါရ, မနောဒွါရ ပြဋ္ဌာန်းခြင်းရှိသည်ဖြစ်၍ ဖဲရာဖြစ်သောကြောင့် "စိတ္တပုဗ္ဗက အပါဒါန်" မည်၏။

➤ **တစ်နည်း အပါဒါန် ၂-ပါး** ။ ။ တစ်နည်းကား စလ အပါဒါန်, အစလ အပါဒါန် အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ **စလ အပါဒါန်** ။ ။ လှုပ်ရှားတတ်သော အပါဒါန်သည် စလ အပါဒါန်မည်၏ ပြယုဂ်ကား "ဟတ္ထိက္ခန္ဓတော ပြတုယှ" တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ဟတ္ထိက္ခန္ဓတော'ဟူသော အပါဒါန်သည် လှုပ်ရှားတတ်သောကြောင့် "စလ အပါဒါန်" မည်၏။

➤ **အစလ အပါဒါန်** ။ ။ မလှုပ်ရှားတတ်သော အပါဒါန်သည် အစလအပါဒါန် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား " ဂါမာ အပေန္တိ မုနယော" တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ဂါမာ'ဟူသော အပါဒါန်သည် မလှုပ်ရှားတတ်သောကြောင့် "အစလ အပါဒါန်" မည်၏။

➤ **အပါဒါန် ၃-ပါး** ။ ။ တစ်နည်းကား နိဒ္ဒိဋ္ဌဝိသယ အပါဒါန်, ဥပ္ပတ္တိဝိသယ အပါဒါန်, အနုမေယျ ဝိသယ အပါဒါန် အားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ **နိဒ္ဒိဋ္ဌဝိသယ အပါဒါန်** ။ ။ တိုက်ရိုက်ကြိယာရှိသော အပါဒါန်သည် နိဒ္ဒိဋ္ဌ ဝိသယ အပါဒါန် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဂါမာ အပေန္တိ မုနယော"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ဂါမာ'ဟူသော အပါဒါန်သည် 'အပေန္တိ'ဟု တိုက်ရိုက် ကြိယာရှိသောကြောင့် " နိဒ္ဒိဋ္ဌ ဝိသယ အပါဒါန်" မည်၏။ ➤ **ဥပ္ပတ္တိဝိသယ အပါဒါန်** ။ ။ ထုတ်ဆောင်အပ်သော ကြိယာရှိသော အပါဒါန်သည် ဥပ္ပတ္တိ ဝိသယ အပါဒါန် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား " ကုသူလာ တဏ္ဍုလံ ပစေ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ကုသူလာ'ဟူသော အပါဒါန်သည် "ကုသူလာ၊ကျီမှ။နီဟရိတွာ၊ ထုတ်၍။တဏ္ဍုလံ၊ဆန်ကို။ပစေ၊ချက်၏။" ဤသို့ 'နီဟရိတွာ'ဟု ထုတ်ဆောင်အပ်သော ကြိယာရှိသောကြောင့် "ဥပ္ပတ္တိဝိသယ အပါဒါန်" မည်၏။

➤ **အနုမေယျဝိသယ အပါဒါန်** ။ ။ ဆ၍ သိအပ်သော ကြိယာရှိသော အပါဒါန် သည် အနုမေယျ ဝိသယ အပါဒါန်မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "မာထုရာ ပါဋလိပုတ္တေဟိ အဘိရူပတရာ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ပါဋလိပုတ္တေဟိ'ဟူသော အပါဒါန်သည် မာထုရာ ပြည်သူတို့သည် ပါဋလိပုတ်ပြည်သူတို့ထက် အာဟာရ အစရှိသော ဂုဏ်တို့ဖြင့် လွန်ကုန် ၏ဟု ဆ၍သိအပ်သော ကြိယာရှိသောကြောင့် "အနုမေယျဝိသယ အပါဒါန်"မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

➤ **တစ်နည်း အပါဒါန် ၃-ပါး** ။ ။ တစ်နည်းကား သဒ္ဒအပါဒါန်, အတ္ထ အပါဒါန်, သဒ္ဒတ္ထ အပါဒါန် အားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ **သဒ္ဒ အပါဒါန်** ။ ။ ပဉ္စမီဝိဘတ်သာ သက်၍ အနက် အပါဒါန် မဖြစ်သော အပါဒါန်သည် သဒ္ဒ အပါဒါန်မည်၏။ ပြယုဂ်ကား " အပသာလာယ အာယန္တိ" တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'သာလာယ'ဟူသော အပါဒါန်သည် " သာလာယ=သာလ်၊ဇရပ်ကို။အပ ဝဇ္ဇေတွာ၊ကြဉ်၍။အာယန္တိ၊လာကြကုန်၏။" ဤသို့ ပဉ္စမီဝိဘတ်သာ သက်၍ အနက် အပါဒါန် မဖြစ်သောကြောင့် "သဒ္ဒ အပါဒါန်" မည်၏။

➤ **အတ္ထ အပါဒါန်** ။ ။ အနက်သာ အပါဒါန်ဖြစ်၍ ပဉ္စမီဝိဘတ် မသက်ရသော အပါဒါန်သည် အတ္ထ အပါဒါန်မည်၏။ ပြယုဂ်ကား " ရဟိတာ မာတုဇံ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'မာတုဇံ'ဟူသော အပါဒါန်သည် "မာတုဇံ၊သားမှ။ရဟိတာ၊ကင်း၍။" ဤသို့ အနက်သာ အပါဒါန်ဖြစ်၍ ပဉ္စမီဝိဘတ် မသက်ရသောကြောင့် အတ္ထ အပါဒါန်မည်၏

➤ **သဒ္ဒတ္ထ အပါဒါန်** ။ ။ ပဉ္စမီဝိဘတ်လည်းသက်, အနက်လည်း အပါဒါန်ဖြစ်သော အပါဒါန်သည် သဒ္ဒတ္ထ အပါဒါန် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဂါမာ အပေန္တိ မုနယော" တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ဂါမာ'ဟူသော အပါဒါန်သည် ပဉ္စမီဝိဘတ်လည်းသက်၊ "ဂါမာ၊ ရွာမှ။မုနယော၊ရဟန်းတို့သည်။အပေန္တိ၊ဖဲသွားကုန်၏။" ဤသို့ အနက်လည်း အပါဒါန် ဖြစ်သောကြောင့် "သဒ္ဒတ္ထ အပါဒါန်" မည်၏။

➤ **အာဓာရ ၄-ပါး** ။ ။ ဩကာသကာရကသည်လည်း ဗျာပိကာဓာရ, ဩပသိလေသိကာဓာရ, ဝေသယိကာဓာရ, သာမီပိကာဓာရ အားဖြင့် ၄-ပါးအပြားရှိ၏။

➤ **ဗျာပိကာဓာရ** ။ ။ အာဓေယျ၏ နှံ့၍တည်ရာဖြစ်သော အာဓာရသည် ဗျာပိကာဓာရ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား " တိလေသု တေလံ တိဋ္ဌတိ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'တိလေသု'ဟူသော အာဓာရသည် 'တေလံ'ဟူသော အာဓေယျ၏ နှံ့၍ တည်ရာဖြစ်သောကြောင့် "ဗျာပိကာဓာရ" မည်၏။

➤ **ဩသိလေသိကာဓာရ** ။ ။ အာဓေယျ၏ ကပ်၍တည်ရာဖြစ်သော အာဓာရသည် ဩပသိလေသိကာဓာရ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား " ပရိယင်္ကေ ရာဇာ သေတိ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ပရိယင်္ကေ'ဟူသော အာဓာရသည် 'ရာဇာ'ဟူသော အာဓေယျ၏ ကပ်၍ တည်ရာဖြစ်သောကြောင့် "ဩပသိလေသိကာဓာရ" မည်၏။

➤ **ဝေသယိကာဓာရ** ။ ။ အရာမျှဖြစ်၍ တည်ရာဖြစ်သော အာဓာရသည် ဝေသယိကာဓာရ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား " အာကာသေ သကုဏာ ပက္ခန္တိ " တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'အာကာသေ'ဟူသော အာဓာရသည် အရာမျှဖြစ်၍ တည်ရာဖြစ်သောကြောင့် "ဝေသယိကာဓာရ" မည်၏။ ➤ **သာမီပိကာဓာရ** ။ ။ အနီးဖြစ်၍ တည်ရာဖြစ်သော အာဓာရသည် သာမီပိကာဓာရမည်၏။ပြယုဂ်ကား "ဂင်္ဂါယံ ဃောသော တိဋ္ဌတိ"တည်း

http://www.dhammadownload.com

ဤပြယုဂ်၌ 'ဂဂ်ိယံ'ဟူသော အာခါရသည် ကမ်းနားဒြဗ်သည် မြစ်ဒြဗ်၏ အနီးဖြစ်၍ တည်ရာဖြစ်သောကြောင့် "သာမီပိကာခါရ" မည်၏။

➤ ဗျာပိကာခါရ ၂-ပါး ။ ။ ထိုလေးပါးသော အာခါရတို့တွင် ဗျာပိကာခါရ သည်လည်း သကလဗျာပိကာခါရ, ဧကဒေသဗျာပိကာခါရ အားဖြင့် ၂-ပါးအပြားရှိ၏ ထိုတွင်- ➤ သကလဗျာပိကာခါရ ။ ။ အလုံးစုံအားဖြင့် နှံ့၍တည်ရာဖြစ်သော အာ ခါရသည် သကလဗျာပိကာခါရ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "တိလေသု တေလံ တိဋ္ဌတိ" တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'တိလေသု'ဟူသော အာခါရသည် အလုံးစုံအားဖြင့် နှံ့၍ တည်ရာ ဖြစ်သောကြောင့် "သကလဗျာပိကာခါရ" မည်၏။

➤ ဧကဒေသ ဗျာပိကာခါရ ။ ။ တစိတ်အားဖြင့် နှံ့၍ တည်ရာဖြစ်သော အာခါရ သည် ဧကဒေသ ဗျာပိကာခါရ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဇလေသု ခီရံ တိဋ္ဌတိ" တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ဇလေသု'ဟူသော အာခါရသည် တစိတ်အားဖြင့် နှံ့၍ တည်ရာဖြစ်သော ကြောင့် "ဧကဒေသ ဗျာပိကာခါရ" မည်၏။

➤ ဩပသိလေသိကာခါရ ၂-ပါး ။ ။ ဩပသိလေသိကာခါရသည်လည်း အလ္လီ ယန ဩပသိလေသိကာခါရ, အနလ္လီယန ဩပသိလေသိကာခါရ အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြား ရှိ၏။ ထိုတွင်-- ➤ အလ္လီယန ဩပသိလေသိကာခါရ ။ ။ ငြိသောအားဖြင့် ကပ်၍ တည်ရာဖြစ်သော အာခါရသည် အလ္လီယန ဩပသိလေသိကာခါရ မည်၏။ ပြယုဂ် ကား " ဥက္ခလိယံ အာစာမော တိဋ္ဌတိ" တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ဥက္ခလိယံ' ဟူသော အာခါရသည် ငြိသောအားဖြင့် ကပ်၍ တည်ရာဖြစ်သောကြောင့် "အလ္လီယန ဩပ သိလေသိကာခါရ" မည်၏။ ➤ အနလ္လီယန ဩပသိလေသိကာခါရ ။ ။ မငြိသော အားဖြင့် ကပ်၍ တည်ရာဖြစ်သော အာခါရသည် အနလ္လီယန ဩပသိလေသိကာခါရ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ပရိယင်္ကေ ရာဇာ သေတိ" တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ပရိယင်္ကေ'ဟူ သော အာခါရသည် မငြိသောအားဖြင့် ကပ်၍ တည်ရာဖြစ်သောကြောင့် "အနလ္လီယန ဩပသိလေသိကာခါရ" မည်၏။

➤ ဝေသယိကာခါရ ၂-ပါး ။ ။ [ဝေသယိကာခါရသည်လည်း ဒေသန္တရာဝစ္ဆေဒ ဝိသယာခါရ, အညထာဘာဝ ဝိသယာခါရ အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်-]

➤ ဒေသန္တရာဝစ္ဆေဒ ဝိသယာခါရ ။ ။ တည်ရာတစ်ပါးကို ဖြတ်သောအားဖြင့် အရာမျှဖြစ်၍ တည်ရာဖြစ်သော အာခါရသည် ဒေသန္တရာဝစ္ဆေဒ ဝိသယာခါရ မည်၏ ပြယုဂ်ကား "ပါဒေသု ပတိတ္တာ ရောဒတိ" တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ပါဒေသု'ဟူသော အာ ခါရသည် 'ဟတ္ထေသု' အစရှိသော တည်ရာတစ်ပါးကို ဖြတ်သောအားဖြင့် အရာမျှဖြစ် ၍ တည်ရာဖြစ်သောကြောင့် "ဒေသန္တရာဝစ္ဆေဒ ဝိသယာခါရ" မည်၏။

➤ အညထာဘာဝ ဝိသယာခါရ ။ ။ တည်ရာတစ်ပါး မရှိသောအားဖြင့် အရာမျှ

http://www.dhammadownload.com

ဖြစ်၍ တည်ရာဖြစ်သော အာဓာရသည် အညထာဘာဝ ဝိသယာဓာရ မည်၏။ပြယုဂ်ကား "အာကာသေ သကုဏာ ပက္ခန္တိ"တည်း။ဤပြယုဂ်၌ 'အာကာသေ'ဟူသော အာဓာရသည် တည်ရာတစ်ပါး မရှိသောအားဖြင့် အရာမျှဖြစ်၍ တည်ရာဖြစ်သောကြောင့် "အညထာဘာဝ ဝိသယာဓာရ" မည်၏။

➤ **တစ်နည်း အာဓာရ ၄-ပါး** ။ ။ တစ်နည်းကား မုချာဓာရ, ပရမ္ပရာဓာရ, တဗ္ဗိသယာဓာရ, တဒုပနိဿယာဓာရ အားဖြင့် လေးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ **မုချာဓာရ** ။ ။ စင်စစ်အားဖြင့် တည်ရာဖြစ်သော အာဓာရသည် မုချာဓာရ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဘိက္ခု ခဂ္ဂမှိ ဖြဲဘာသော"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ခဂ္ဂမှိ'ဟူသော အာဓာရသည် စင်စစ်အားဖြင့် တောက်ပခြင်းကြိယာ၏ တည်ရာဖြစ်သောကြောင့် "မုချာဓာရ"မည်၏။ ➤ **ပရမ္ပရာဓာရ** ။ ။ အဆင့်ဆင့်အားဖြင့် တည်ရာဖြစ်သော အာဓာရသည် ပရမ္ပရာဓာရ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ပရိယင်္ကေ ရာဇာ သေတိ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ပရိယင်္ကေ'ဟူသော အာဓာရသည် အိပ်ခြင်းကြိယာသည် မင်း၌, မင်းသည် ပြတည်း၌ တည်သည်ဖြစ်၍ အိပ်ခြင်းကြိယာ၏ အဆင့်ဆင့်အားဖြင့် တည်ရာဖြစ်သောကြောင့် "ပရမ္ပရာဓာရ" မည်၏။ ➤ **တဗ္ဗိသယာဓာရ** ။ ။ အရာမျှဖြစ်၍ တည်ရာဖြစ်သော အာဓာရသည် တဗ္ဗိသယာဓာရ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား " အာကာသေ သကုဏာ ပက္ခန္တိ" တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'အာကာသေ'ဟူသော အာဓာရသည် အရာမျှဖြစ်၍ တည်ရာ ဖြစ်သောကြောင့် "တဗ္ဗိသယာဓာရ" မည်၏။ ➤ **တဒုပနိဿယာဓာရ** ။ ။ မှီရာဖြစ်၍ တည်ရာဖြစ်သော အာဓာရသည် တဒုပ နိဿယာဓာရ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "သာသနေ ဝသတိ ဘိက္ခု"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'သာသနေ'ဟူသော အာဓာရသည် မှီရာဖြစ်၍ တည်ရာဖြစ်သောကြောင့် "တဒုပနိဿယာဓာရ" မည်၏။

➤ **ကာရက လက္ခဏာ** ။ ။ ကြိယာ၏ အကြောင်းဖြစ်၍ စင်စစ် ကြိယာဟူသော အကျိုးရှိသော အနက်သည် "ကာရက" မည်၏။

➤ **အကာရက လက္ခဏာ /သမ္ဗန်, အာလုပ် စသည်တို့ အကာရက အမည်ရပုံ**

သမ္ဗန်, အာလုပ် အစရှိသော အနက်တို့သည် ကြိယာနှင့် မစပ်သည်ဖြစ်၍ ကြိယာ၏ အကြောင်းမျှ မဖြစ်သောကြောင့် "အကာရက" မည်ကုန်၏။ဟိတ်, လက္ခဏ အစရှိသော အနက်တို့သည် ကြိယာနှင့် စပ်သည်ဖြစ်၍ ကြိယာ၏ အကြောင်းဖြစ်ငြားသော်လည်း စင်စစ်ကြိယာဟူသော အကျိုး မရှိသောကြောင့် "အကာရက" မည်ကုန်၏။

➤ **သမ္ဗန်** ။ ။ [ထို အကာရက အပေါင်းတို့တွင်] "၏"ဟူ၍ ပေးအပ်သော ဝိသေသနသမ္ဗန္ဓ, ဝိသေသျသမ္ဗန္ဓ နှစ်ပါးတို့၏ ကြိယာကို မှီ၍ဖြစ်သော အချင်းချင်း ငဲ့ခြင်းဟုဆိုအပ်သော အညမညာပေက္ခ အနက်သည် "သမ္ဗုဇ္ဈန် သမ္ဗန္ဓော"ဟူသော ဝစနတ္ထကြောင့် သမ္ဗန် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ရညော ပုရိသော"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌

http://www.dhammadownload.com

မင်းသည် အချင်းအား ပေး၏၊ အချင်းသည် ယူ၏၊ ဤသို့ 'မင်း'တည်းဟူသော ဝိသေသန သမ္ဗန္ဓိ, 'အချင်း'တည်းဟူသော ဝိသေသျသမ္ဗန္ဓိ နှစ်ပါးတို့၏ ပေးခြင်း ယူခြင်း ကြိယာကို မှီ၍ဖြစ်သော မင်း အချင်းတို့၏ အချင်းချင်း ငဲ့ခြင်းဟုဆိုအပ်သော အညမညာပေက္ခ အနက်သည် "သမ္ဗန်" မည်၏။

> **သံသမ္ဗန်,စသော သမ္ဗန်အပေါင်း** ။ ။ ထိုသမ္ဗန်သည်လည်း သံသမ္ဗန်, သာမိ သမ္ဗန်, သမီပသမ္ဗန်, သမူဟသမ္ဗန်, အဝယဝသမ္ဗန်, ဝိကာရသမ္ဗန်, ဌာနသမ္ဗန်, သမ္ဗန္ဓ သမ္ဗန်, အစရှိသောအားဖြင့် အရာမက များသောအပြားရှိ၏။

> **သံသမ္ဗန်** ။ ။ [ထို သမ္ဗန်အပေါင်းတို့တွင်] သာမိ-သံ အဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်သော သမ္ဗန်သည် သံသမ္ဗန် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ပဟူတံ မေ ဓနံ သက္က" အစရှိသည်တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'မေ'ဟူသော သမ္ဗန်သည် ဓနံနှင့် သာမိ-သံ အဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်သောကြောင့် "သံသမ္ဗန်" မည်၏။ > **သာမိသမ္ဗန်** ။ ။ သံ-သာမိ အဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်သော သမ္ဗန် သည် သာမိသမ္ဗန် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား " သဏ္ဍော ဒေဝါနမိန္ဒော" တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ဒေဝါနံ'ဟူသော သမ္ဗန်သည် ဣန္ဒောနှင့် သံ-သာမိ အဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်သောကြောင့် "သာမိသမ္ဗန်"မည်၏။ > **သမီပသမ္ဗန်** ။ ။ သမီပီ-သမီပ အဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်သော သမ္ဗန်သည် သမီပသမ္ဗန် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "အမ္ဗဝနဿ အဝိဒူရေ"တည်း။ ဤပြယုဂ် ၌ 'အမ္ဗဝနဿ'ဟူသော သမ္ဗန်သည် အဝိဒူရေနှင့် သမီပီ-သမီပ အဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ် သောကြောင့် "သမီပသမ္ဗန်" မည်၏။ > **သမူဟသမ္ဗန်** ။ ။ သမူဟီ-သမူဟ အဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်သော သမ္ဗန်သည် သမူဟသမ္ဗန် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား " သုဝဏ္ဏဿ ရာသိ" တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'သုဝဏ္ဏဿ'ဟူသော သမ္ဗန်သည် ရာသိနှင့် သမူဟီ-သမူဟ အဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်သောကြောင့် "သမူဟသမ္ဗန်"မည်၏။ > **အဝယဝသမ္ဗန်** ။ ။ အဝယဝီ-အဝယဝ အဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်သော သမ္ဗန်သည် အဝယဝသမ္ဗန် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား " မနုဿ သေဿ တေ သီသံ" တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'တေ'ဟူသော သမ္ဗန်သည် သီသံနှင့် အဝယဝီ အဝယဝ အဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်သောကြောင့် "အဝယဝသမ္ဗန်" မည်၏။

> **ဝိကာရသမ္ဗန်** ။ ။ ဝိကာရီ-ဝိကာရ အဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်သော သမ္ဗန်သည် ဝိကာရ သမ္ဗန်မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဘဋ္ဋဓညာနံ သတ္တု"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ဘဋ္ဋဓညာနံ' ဟူ သော သမ္ဗန်သည် သတ္တုနှင့် ဝိကာရီ-ဝိကာရ အဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်သောကြောင့် ဝိကာရ သမ္ဗန် မည်၏။ > **ဌာနသမ္ဗန်** ။ ။ ဌာနီ-ဌာန အဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်သော သမ္ဗန်သည် ဌာနသမ္ဗန် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "စာတုမဟာရာဇိကာနံ ဌာနံ" တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'စာတုမဟာရာဇိကာနံ'ဟူသော သမ္ဗန်သည် ဌာနံနှင့် ဌာနီ-ဌာန အဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ် သောကြောင့် "ဌာနသမ္ဗန်" မည်၏။

> **သမ္ဗန္ဓသမ္ဗန်** ။ ။ သမ္ဗန္ဓီ သမ္ဗန္ဓ အဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်သော သမ္ဗန်သည် သမ္ဗန္ဓ

http://www.dhammadownload.com

သမ္ဗန် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ပုတ္တာပိ တဿ ဗဟဝေါ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'တဿ'ဟူသော သမ္ဗန်သည် ပုတ္တာပိနှင့် သမ္ဗန္ဓီ-သမ္ဗန္ဓ အဖြစ်ဖြင့် စပ်အပ်သောကြောင့် "သမ္ဗန္ဓသမ္ဗန်" မည်၏။ [သတ္တ၊သိကြားမင်း။မေ၊ငါ၏။ဓနံ၊ဥစ္စာသည်။ပဟူတံ၊များ၏။ ဒေဝါနံ၊နတ်တို့၏။ဣန္ဒော၊အရှင်ဖြစ်သော။သက္ကော၊သိကြားမင်း။ အမ္ဗဝနဿ၊သရက်ဥယျာဉ်တော၏။အဝိဒူရေ၊မနီး မဝေးသော အရပ်၌။ သုဝဏ္ဏဿ၊ရွှေ၏။ရာသိ၊အစုတည်း။ တေ၊သင်၏။သီသံ၊ဦးခေါင်းသည်။မနုဿဿ၊လူ၏။သီသံ ဣဝ၊ဦးခေါင်းကဲ့သို့တကား။ ဘဝေ ညာနံ၊လျှော်ပြီးသော စပါးတို့၏။သတ္တု၊မုန့်လုံး။ စာတုမဟာရာဇိကာနံ၊စာတုမဟာရာဇ် နတ်တို့၏။ဌာနံ၊နေရာ။ တဿ၊ထိုသူ၏။ပုတ္တာပိ၊သားတို့သည်လည်း။ဗဟဝေါ၊များကုန်၏

➢ **လိင်္ဂတ္ထ** ။ ။ ဝိသဒါကာရ, အဝိသဒါကာရ, နေဝဝိသဒ နာဝိသဒါကာရ-ဟုဆိုအပ်သော သုံးပါးသော အခြင်းအရာသည် "လီနံ အပါကဋံ အဂ်္ဂတ္ထံ လိင်္ဂံ၊ လီနမတ္ထံ ဂမယတိ ဗောဓေတီတိ ဝါ လိင်္ဂံ၊ လိင်္ဂဿ အတ္ထော လိင်္ဂတ္ထော" ဟူသော ဝစနတ္ထကြောင့် "လိင်္ဂတ္ထ" မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ပုရိသော, ကညာ, စိတ္တံ"တည်း။ ထိုတွင် 'ပုရိသော'ဟူသော ပြယုဂ်၌ သန့်ရှင်းသော အခြင်းအရာဟုဆိုအပ်သော ဝိသဒါကာရသည် လိင်္ဂတ္ထ မည်၏။ ကညာဟူသော ပြယုဂ်၌ မသန့်ရှင်းသော အခြင်းအရာဟု ဆိုအပ်သော အဝိသဒါကာရသည် လိင်္ဂတ္ထ မည်၏။ 'စိတ္တံ'ဟူသော ပြယုဂ်၌ သန့်ရှင်းသည်လည်းမဟုတ်, မသန့်ရှင်းသည်လည်း မဟုတ်သော အခြင်းအရာဟုဆိုအပ်သော နေဝဝိသဒ နာဝိသဒါကာရသည် လိင်္ဂတ္ထ မည်၏။

➢ **လိင်္ဂတ္ထ ၂-ပါး** ။ ။ [ထို လိင်္ဂတ္ထသည်လည်း သုဒ္ဓလိင်္ဂတ္ထ, သံသဋ္ဌလိင်္ဂတ္ထ အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်-] ➢ **သုဒ္ဓလိင်္ဂတ္ထ** ။ ။ ကံ, အစရှိသော အနက်နှင့် မရောသော လိင်္ဂတ္ထသည် သုဒ္ဓလိင်္ဂတ္ထ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ပုရိသော"တည်း။ဤပြယုဂ်၌ 'ပုရိသော'ဟူသော လိင်္ဂတ္ထသည် ကံ,အစရှိသော အနက်နှင့် မရောသောကြောင့် သုဒ္ဓလိင်္ဂတ္ထ မည်၏။ ➢ **သံသဋ္ဌလိင်္ဂတ္ထ** ။ ။ ကံ,အစရှိသော အနက်နှင့်ရောသော လိင်္ဂတ္ထသည် သံသဋ္ဌလိင်္ဂတ္ထ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ပုရိသော ပဿီယတိ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ပုရိသော'ဟူသော လိင်္ဂတ္ထသည် မြင်ခြင်းကြိယာဖြင့် ရောက်အပ်သော ကြိယာပါပုဏနသတ္တိတည်းဟူသော ကံအနက်နှင့် ရောသောကြောင့် သံသဋ္ဌလိင်္ဂတ္ထ မည်၏။

➢ **အာလုပ်** ။ ။ 'အို'ဟူ၍ ပေးအပ်သော ရှေးရှုခေါ်ဝေါ်ခြင်း ကြိယာသည် "အာ အဘိမုခံ ကတွာ လပနံ အာလပနံ" ဟူသော ဝစနတ္ထကြောင့် အာလုပ်မည်၏။ပြယုဂ်ကား "ဘောတိ ကညေ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ဘောတိ ကညေ' ဟု ရှေးရှုခေါ်ဝေါ်ခြင်း ကြိယာသည် အာလုပ် မည်၏။ တစ်နည်းကား ရှေးရှုခေါ်ဝေါ်အပ်သော အနက်သည် "အာ အဘိမုခံ ကတွာ လပိတဗ္ဗန္တိ အာလပနံ"ဟူသော ဝစနတ္ထကြောင့် အာလုပ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား " ဘောတိ ကညေ "တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ဘောတိ ကညေ'ဟု ရှေးရှုခေါ်

http://www.dhammadownload.com

ဝေါ်အပ်သော မိန်းမဖြစ်တည်းဟူသော အနက်သည် အာလုပ် မည်၏။

➤ **အာလုပ် ၂-ပါး** ။ ။ [ထိုအာလုပ်သည်လည်း သဝိဉ်အာလုပ်, နိဗ္ဗိဉ်အာလုပ် အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--]

၁။ ➤ **သဝိဉ်အာလုပ်** ။ ။ သဝိညာဏကဖြစ်သော အာလုပ်သည် သဝိဉ်အာလုပ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဘောတိ ကူတ္တိ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ဘောတိ ကူတ္တိ'ဟူသော အာလုပ်သည် သဝိညာဏကဖြစ်သောကြောင့် " သဝိဉ်အာလုပ် " မည်၏။

၂။ ➤ **နိဗ္ဗိဉ်အာလုပ်** ။ ။ အဝိညာဏကဖြစ်သော အာလုပ်သည် နိဗ္ဗိဉ်အာလုပ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဘော သေလ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ဘော သေလ'ဟူသော အာလုပ်သည် အဝိညာဏကဖြစ်သောကြောင့် "နိဗ္ဗိဉ်အာလုပ်" မည်၏။

➤ **သဟာဒိယောဂ** ။ ။ 'နှင့်'ဟူ၍ ပေးအပ်သော သမဝါယအနက်သည် "သဟာဒီဟိ ယောဂေါ သဟာဒိယောဂေါ"ဟူသော ဝစနတ္ထကြောင့် သဟာဒိယောဂ မည်၏။

➤ **သဟာဒိယောဂ ၃-ပါး** ။ ။ [ထို သဟာဒိယောဂသည်လည်း သဟယောဂ, သဟာဒိယောဂ, သဟတ္ထ အားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--]

➤ **သဟယောဂ** ။ ။ သဟ-သဒ္ဒါနှင့်ယှဉ်သော သမဝါယသည် သဟယောဂမည်၏။ ပြယုဂ်ကား "သဟာပိ ဂင်္ဂေန သံယော"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ဂင်္ဂေန'ဟူသော သမဝါယသည် သဟ-သဒ္ဒါနှင့် ယှဉ်သောကြောင့် "သဟယောဂ" မည်၏။

➤ **သဟာဒိယောဂ** ။ ။ "သဒ္ဓိံ ဝိနာ နာနာ သမံ" အစရှိသော သဒ္ဒါနှင့်ယှဉ်သော သမဝါယသည် သဟာဒိယောဂ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဘိက္ခုသံဃေန သဒ္ဓိံ" တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ဘိက္ခုသံဃေန'ဟူသော သမဝါယသည် သဒ္ဓိံ-သဒ္ဒါနှင့် ယှဉ်သောကြောင့် "သဟာဒိယောဂ" မည်၏။ ➤ **သဟတ္ထ** ။ ။ သဟ, အစရှိသော သဒ္ဒါ မရှိဘဲလျက် သဟအနက်ဖြစ်သင့်သော သမဝါယသည် သဟတ္ထ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဒေဝဒတ္တော ကောကာလိကေန ဂစ္ဆတိ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ကောကာလိကေန'ဟူသော သမဝါယသည် သဟ, အစရှိသော သဒ္ဒါ မရှိဘဲလျက် "ဒေဝဒတ္တော၊ဒေဝဒတ်သည်။ကောကာလိကေန၊ကောကာလိကနှင့်တကွ။ဂစ္ဆတိ၊သွား၏။" ဤသို့ သဟအနက် ဖြစ်သင့်သောကြောင့် "သဟတ္ထ" မည်၏။

➤ **သမဝါယ ၃-ပါး** ။ ။ [တစ်နည်းကား ဂုဏသမဝါယ, ဒဗ္ဗသမဝါယ, ကြိယာသမဝါယ အားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--]

➤ **ဂုဏသမဝါယ** ။ ။ ဂုဏ်အားဖြင့် မျှသော သမဝါယသည် ဂုဏသမဝါယ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ပုတ္တေန သဟ ထူလော ပိတာ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ပုတ္တေန'ဟူသော သမဝါယသည် ပိတာနှင့် ဆူသော ဂုဏ်အားဖြင့် မျှသောကြောင့် ဂုဏသမဝါယမည်၏

➤ **ဒဗ္ဗသမဝါယ** ။ ။ ဖြစ်အားဖြင့် မျှသော သမဝါယသည် ဒဗ္ဗသမဝါယ မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

ပြယုဂ်ကား "ပုတ္တေန သဟ ဓနဝါ ပိတာ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ပုတ္တေန'ဟူသော သမဝါယ သည် ပိတာနှင့် ဥစ္စာတည်းဟူသော ဖြစ်အားဖြင့် မျှသောကြောင့် ဒဗ္ဗသမဝါယ မည်၏

➤ **ကြိယာသမဝါယ** ။ ။ ကြိယာအားဖြင့် မျှသော သမဝါယသည် ကြိယာသမ ဝါယ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ပုတ္တေန သဟ ပါဝိသိ ပိတာ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ပုတ္တေန' ဟူသော သမဝါယသည် ပိတာနှင့် ဝင်ခြင်းကြိယာအားဖြင့် မျှသောကြောင့် " ကြိယာ သမဝါယ" မည်၏။

➤ **ဟိတ်၏ ဝစနတ္ထ** ။ ။ 'ကြောင့်'ဟူ၍ ပေးအပ်သော အကြောင်းဖြစ်သော အနက် သည် "ဟိနောတိ ပဝတ္တတိ ဖလံ ဧတေနာတိ ဟေတု"ဟူသော ဝစနတ္ထကြောင့် ဟိတ် မည်၏။ ➤ **ဟိတ် ၃-ပါး** ။ ။ [ထိုဟိတ်သည်လည်း တတိယာဟိတ်, ပဥ္စမီဟိတ်, သတ္တမီဟိတ် အားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--]

၁။ ➤ **တတိယာဟိတ်** ။ ။ တတိယာဝိဘတ်နှင့်ယှဉ်သော ဟိတ်သည် တတိယာဟိတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "အန္နေန ဝသတိ ဘိက္ခု"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'အန္နေန'ဟူသော ဟိတ်သည် တတိယာဝိဘတ်နှင့် ယှဉ်သောကြောင့် "တတိယာဟိတ်" မည်၏။

၂။ ➤ **ပဥ္စမီဟိတ်** ။ ။ ပဥ္စမီဝိဘတ်နှင့်ယှဉ်သော ဟိတ်သည် ပဥ္စမီဟိတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား " စတုန္နံ အရိယသစ္စာနံ အနနုဗောဓာ"တည်း။ ပြယုဂ်၌ 'အနနုဗောဓာ' ဟူ သော ဟိတ်သည် ပဥ္စမီဝိဘတ်နှင့် ယှဉ်သောကြောင့် "ပဥ္စမီဟိတ်" မည်၏။

၃။ ➤ **သတ္တမီဟိတ်** ။ ။ သတ္တမီဝိဘတ်နှင့်ယှဉ်သော ဟိတ်သည် သတ္တမီဟိတ် မည် ၏။ ပြယုဂ်ကား " ကုဉ္ဇရော ဒန္တေသု ဟညတေ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ဒန္တေသု'ဟူသော ဟိတ်သည် သတ္တမီဝိဘတ်နှင့် ယှဉ်သောကြောင့် "သတ္တမီဟိတ်" မည်၏။

➤ **တစ်နည်း ဟိတ် ၃-ပါး** ။ ။ [တစ်နည်းကား ဇနကဟိတ်, သမ္ပာပကဟိတ်, ဉာပကဟိတ် အားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--]

၁။ ➤ **ဇနကဟိတ်** ။ ။ ဖြစ်စေတတ်သော ဟိတ်သည် ဇနကဟိတ် မည်၏။ ပြယုဂ် ကား "ဗီဇတော အင်္ကုရော ဇာယတိ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ဗီဇတော'ဟူသော ဟိတ်သည် အညွန့်ကို ဖြစ်စေတတ်သောကြောင့် "ဇနကဟိတ်" မည်၏။

၂။ ➤ **သမ္ပာပကဟိတ်** ။ ။ ရောက်စေတတ်သော ဟိတ်သည် သမ္ပာပကဟိတ် မည်၏ ပြယုဂ်ကား "တီရံ နာဝါယ ပါပုဏိ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'နာဝါယ'ဟူသော ဟိတ်သည် ကမ်းတဖက်သို့ ရောက်စေတတ်သောကြောင့် "သမ္ပာပကဟိတ်" မည်၏။

၃။ ➤ **ဉာပကဟိတ်** ။ ။ သိစေတတ်သော ဟိတ်သည် ဉာပကဟိတ် မည်၏။ ပြယုဂ် ကား "ဓူမတော အဂ္ဂိ အတ္ထီတိ ဉာယတိ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ဓူမတော'ဟူသော ဟိတ် သည် မီးကို သိစေတတ်သောကြောင့် "ဉာပကဟိတ်" မည်၏။

➤ **ဉာပကဟိတ် ၃-ပါး** ။ ။ ထိုသုံးပါးတို့တွင် ဉာပကဟိတ်သည်လည်း သဘာဝ

http://www.dhammadownload.com

ဉာပကဟိတ်, ဗျတိရေက ဉာပကဟိတ်, ကာရိယ ဉာပကဟိတ်အားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်-- ➤ **သဘာဝ ဉာပကဟိတ်** ။ ။ သဘောဖြစ်၍ သိစေတတ်သော ဟိတ်သည် သဘာဝ ဉာပကဟိတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား " ဥဏှတ္တာ အဂ္ဂိ အတ္ထီတိ ဉာယတိ" တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ဥဏှတ္တာ'ဟူသော ဟိတ်သည် မီး၏ သဘောဖြစ်၍ သိစေတတ်သောကြောင့် "သဘာဝ ဉာပကဟိတ်" မည်၏။

➤ **ဗျတိရေက ဉာပကဟိတ်** ။ ။ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်၍ သိစေတတ်သော ဟိတ်သည် ဗျတိရေက ဉာပကဟိတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား သီတတ္တာ အဂ္ဂိ နတ္ထီတိ ဉာယတိ တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'သီတတ္တာ'ဟူသော ဟိတ်သည် မီး၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်၍ သိစေတတ်သောကြောင့် "ဗျတိရေက ဉာပကဟိတ်" မည်၏။

➤ **ကာရိယ ဉာပကဟိတ်** ။ ။ အကျိုးဖြစ်၍ သိစေတတ်သော ဟိတ်သည် ကာရိယ ဉာပကဟိတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဓူမတော အဂ္ဂိ အတ္ထီတိ ဉာယတိ"တည်း။ဤပြယုဂ်၌ 'ဓူမတော'ဟူသော ဟိတ်သည် မီး၏ အကျိုးဖြစ်၍ သိစေတတ်သောကြောင့် "ကာရိယ ဉာပကဟိတ်" မည်၏။

➤ **တစ်နည်း ဟိတ် ၃-ပါး** ။ ။ တစ်နည်းကား နာနာဟိတ်, ပစ္စေကဟိတ်, ပရမ္ပရဟိတ် အားဖြင် သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ **နာနာဟိတ်** ။ ။ အကျိုးတစ်ပါးသာ ဖြစ်၍ အကြောင်းများသော ဟိတ်သည် နာနာဟိတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ကမ္မဿ ကတတ္တာ ဥပစိတတ္တာ ဥဿန္နတ္တာ ဝိပုလတ္တာ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ စက္ခုဝိညာဏံ" တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ကတတ္တာ ဥပစိတတ္တာ ဥဿန္နတ္တာ ဝိပုလတ္တာ'ဟူသော ဟိတ်သည် 'စက္ခုဝိညာဏံ'ဟူသော အကျိုးတစ်ပါးသာ ဖြစ်၍ ကတတ္တာ ဥပစိတတ္တာ ဥဿန္နတ္တာ ဝိပုလတ္တာ-ဟု အကြောင်းများသောကြောင့် "နာနာဟိတ်" မည်၏။ ➤ **ပစ္စေကဟိတ်** ။ ။ အကျိုးတစ်ပါးသာ ဖြစ်၍ အကြောင်းတစ်ပါးသာ ဖြစ်သောဟိတ်သည် ပစ္စေကဟိတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဒါနတော ဘောဂဝါ ဟောတိ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ဒါနတော'ဟူသော ဟိတ်သည် 'ဘောဂဝါ'ဟူသော အကျိုးတစ်ပါးသာ ဖြစ်၍ 'ဒါနတော'ဟူသော အကြောင်းတစ်ပါးသာ ဖြစ်သောကြောင့် "ပစ္စေကဟိတ်" မည်၏။ ➤ **ပရမ္ပရဟိတ်** ။ ။ အဆင့်ဆင့် အကြောင်းဖြစ်သော ဟိတ်သည် ပရမ္ပရဟိတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား " သီလတော ပမုဒိ ဟောတိ, ပမုဒိ ဟောတိ သုခိတော"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ပမုဒိ'ဟူသော ဟိတ်သည် 'သီလတော'မှ ထောက်၍ အဆင့်ဆင့် အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် "ပရမ္ပရဟိတ်" မည်၏။

➤ **ဣတ္ထမ္ဘူတလက္ခဏ** ။ ။ တစ်စုံတစ်ခု အထူးသို့ ရောက်သည်ကို မှတ်ကြောင်းဖြစ်သော အနက်သည် "ဣတ္ထံ ကိဉ္စိပကာရံ ဘူတော ပတ္တောတိ ဣတ္ထမ္ဘူတော၊ ဣတ္ထမ္ဘူတဿ လက္ခဏံ ဣတ္ထမ္ဘူတလက္ခဏံ" ဟူသော ဝစနတ္ထကြောင့် ဣတ္ထမ္ဘူတ လက္ခဏ

http://www.dhammadownload.com

အနက် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "နေဝွေနေ ကာဏံ ပဿတိ၊ သာ ကာဠိ ဘိန္ဒေန သီသေန ပတိဝိသကေ ဥဇ္ဈာပေတိ" တည်း။ "နေဝွေန၊မျက်စိဖြင့်။ဥပလက္ခိတံ၊မှတ်အပ်သော။ ကာဏံ၊ကန်းသောသူကို။ပဿတိ၊မြင်၏။ သာ ကာဠိ၊ထို ကာဠီ အမည်ရှိသော ကျွန်မသည်။ဘိန္ဒေန သီသေန-ဘိန္နသီသာ ဟုတ္တာ၊ကွဲသော ဦးခေါင်းရှိသည်ဖြစ်၍။ပတိဝိသကေ၊အိမ်နီးချင်းတို့ကို။ဥဇ္ဈာပေတိ၊စောင်းမြောင်းစေ၏။" ဤ၌ 'နေဝွေန'သည် ကန်းခြင်း တည်းဟူသော အထူးသို့ရောက်သော ကန်းသောသူဟူသော အနက်ကို မှတ်ကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် ဣတ္ထမ္ဘူတလက္ခဏအနက် မည်၏။ 'ဘိန္ဒေန သီသေန'သည် ကွဲခြင်း တည်းဟူသော အထူးသို့ရောက်သော ကာဠီ-ဟူသော အနက်ကို မှတ်ကြောင်းဖြစ်သော ကြောင့် ဣတ္ထမ္ဘူတလက္ခဏအနက် မည်၏။

➤ **ဝိသေသန** ॥ ॥ 'အားဖြင့်'ဟူ၍ရင်း၊ 'သဖြင့်'ဟူ၍ရင်း ပေးအပ်သော အထူးပြု တတ်သော အနက်သည် "ဝိသေသီယတိ ဝိသေသိတဗ္ဗံ အနေနာတိ ဝိသေသနံ" ဟူ သော ဝစနတ္ထကြောင့် ဝိသေသန မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "တပသာ ဥတ္တမော" တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'တပသာ'ဟူသော ဝိသေသနသည် 'ဥတ္တမော'ဟူသော ဝိသေသျပုဒ်ကို အမျိုးအားဖြင့် မြတ်ခြင်း အစရှိသည်မှ အထူးပြုတတ်သောကြောင့် ဝိသေသန မည်၏။

➤ **ဝိသေသန ၂-ပါး** ॥ ॥ ထို ဝိသေသနသည်လည်း ဘိန္နာဓိကရဏဝိသေသန, တုလျာဓိကရဏဝိသေသန အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်-

➤ **ဘိန္နာဓိကရဏဝိသေသန** ॥ ॥ ဝိသေသျနှင့် ဝိဘတ်ပြားသော ဝိသေသနသည် ဘိန္နာဓိကရဏဝိသေသန မည်၏။ ပြယုဂ်ကား " တပသာ ဥတ္တမော"တည်း။ ဤပြယုဂ် ၌ 'တပသာ'ဟူသော ဝိသေသနသည် 'ဥတ္တမော'ဟူသော ဝိသေသျပုဒ်နှင့် ဝိဘတ်ပြား သောကြောင့် "ဘိန္နာဓိကရဏဝိသေသန" မည်၏။ ➤ **တုလျာဓိကရဏဝိသေသန** ॥ ॥ 'သော'ဟူ၍ရင်း၊ 'ထသော'ဟူ၍ရင်း ပေးအပ်သော ဝိသေသျပုဒ်နှင့် ဝိဘတ်တူသော ဝိသေသနသည် တုလျာဓိကရဏဝိသေသန မည်၏။ ပြယုဂ်ကား " နီလော ပဋော" တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'နီလော'ဟူသော ဝိသေသနသည် 'ပဋော'ဟူသော ဝိသေသျနှင့် ဝိဘတ်တူသောကြောင့် "တုလျာဓိကရဏဝိသေသန" မည်၏။

➤ **ဘိန္နာဓိကရဏ ဝိသေသန ၃-ပါး** ॥ ॥ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင် ဘိန္နာဓိကရဏ ဝိသေသန သည် တတိယာ ဘိန္နာဓိကရဏ ဝိသေသန, ဆဋ္ဌီ ဘိန္နာဓိကရဏ ဝိသေသန, သတ္တမီ ဘိန္နာဓိကရဏ ဝိသေသန အားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ **တတိယာ ဘိန္နာဓိကရဏ ဝိသေသန** ॥ ॥ တတိယာဝိဘတ် အဆုံးရှိသော ဝိသေသနသည် တတိယာ ဘိန္နာဓိကရဏ ဝိသေသန မည်၏။ ပြယုဂ်ကား " တပသာ ဥတ္တမော" တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'တပသာ'သည် တတိယာဝိဘတ် အဆုံးရှိသောကြောင့် "တတိယာ ဘိန္နာဓိကရဏ ဝိသေသန" မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

➤ **ဆဋ္ဌီ ဘိန္နာဓိကရဏ ဝိသေသန** ။ ။ ဆဋ္ဌီဝိဘတ် အဆုံးရှိသော ဝိသေသနသည် ဆဋ္ဌီ ဘိန္နာဓိကရဏ ဝိသေသန မည်၏။ ပြယုဂ်ကား “ ရာဇိနော ပုရိသော ဂစ္ဆတိ” တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ ‘ရာဇိနော’သည် ဆဋ္ဌီဝိဘတ် အဆုံးရှိသောကြောင့် “ဆဋ္ဌီ ဘိန္နာဓိကရဏ ဝိသေသန” မည်၏။ ➤ **သတ္တမီ ဘိန္နာဓိကရဏ ဝိသေသန** ။ ။ သတ္တမီ ဝိဘတ် အဆုံးရှိသော ဝိသေသနသည် သတ္တမီ ဘိန္နာဓိကရဏ ဝိသေသန မည်၏။ ပြယုဂ်ကား “ ဂေဟေ ဝ နိသိန္နော ဟောတိ”တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ ‘ဂေဟေဝ’သည် သတ္တမီ ဝိဘတ် အဆုံးရှိသောကြောင့် “သတ္တမီ ဘိန္နာဓိကရဏ ဝိသေသန” မည်၏။

➤ **တုလျာဓိကရဏ ဝိသေသန ၆-ပါး** ။ ။ တုလျာဓိကရဏ ဝိသေသနသည်လည်း (၁) အာသယာသယီဘာဝ တုလျာဓိကရဏ ဝိသေသန (၂) တဗ္ဘာဝတာ တုလျာဓိကရဏ ဝိသေသန (၃) တဗ္ဗိသေသတာ တုလျာဓိကရဏ ဝိသေသန (၄) ဓမ္မကတာ တုလျာဓိကရဏ ဝိသေသန (၅) အာဓာရေကတာ တုလျာဓိကရဏ ဝိသေသန (၆) ဖလေကတာ တုလျာဓိကရဏ ဝိသေသန အားဖြင့် ခြောက်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ **အာသယာသယီဘာဝ** ။ ။ ဂုဏ်ဖြစ်၍ ဒြဗ်ကို အထူးပြုသော ဝိသေသနသည် အာသယာသယီဘာဝ တုလျာဓိကရဏ ဝိသေသန မည်၏။ ပြယုဂ်ကား “နီလော ပဋော” တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ ‘နီလော’ဟူသော ဝိသေသနသည် အညိုဂုဏ်ဖြစ်၍ ပုဆိုးဒြဗ်ကို အထူးပြုတတ်သောကြောင့် အာသယာသယီဘာဝ တုလျာဓိကရဏ ဝိသေသနမည်၏။ ➤ **တဗ္ဘာဝတာ** ။ ။ ဒြဗ်ဖြစ်၍ ဒြဗ်ကို အထူးပြုတတ်သော ဝိသေသနသည် တဗ္ဘာဝတာ တုလျာဓိကရဏ ဝိသေသန မည်၏။ ပြယုဂ်ကား “ ဗုဒ္ဓေါ ဇိနော”တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ ‘ဗုဒ္ဓေါ’ဟူသော ဝိသေသနသည် ဘုရားဒြဗ်ဖြစ်၍ ဇိနော-၏အရဖြစ်သော ဘုရားဒြဗ်ကို အထူးပြုတတ်သောကြောင့် “တဗ္ဘာဝတာ တုလျာဓိကရဏ ဝိသေသန” မည်၏။

➤ **တဗ္ဗိသေသတာ** ။ ။ အစိတ်ဖြစ်၍ အပေါင်းကို အထူးပြုတတ်သော ဝိသေသနသည် တဗ္ဗိသေသတာ တုလျာဓိကရဏ ဝိသေသနမည်၏။ ပြယုဂ်ကား “အမ္ဗော ပါနော” တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ ‘အမ္ဗော’ဟူသော ဝိသေသနသည် အစိတ်ဖြစ်သော သရက်သီး အဖျော်ဖြစ်၍ ‘ပါနော’၏ အရဖြစ်သော အဖျော်ရှစ်ပါးတည်းဟူသော အပေါင်းကို အထူးပြုတတ်သောကြောင့် “တဗ္ဗိသေသတာ တုလျာဓိကရဏ ဝိသေသန” မည်၏။

➤ **ဓမ္မကတာ** ။ ။ ဂုဏ်တူ၍ ဝိသေသျကို အထူးပြုတတ်သော ဝိသေသနသည် ဓမ္မကတာ တုလျာဓိကရဏ ဝိသေသန မည်၏။ ပြယုဂ်ကား “နရော သီဟော”တည်း ဤပြယုဂ်၌ ‘သီဟော’ ဟူသော ဝိသေသနသည် ရဲခြင်း ဂုဏ်တူ၍ ‘နရော’ဟူသော ဝိသေသျကို အထူးပြုတတ်သောကြောင့် ဓမ္မကတာ တုလျာဓိကရဏဝိသေသနမည်၏

➤ **အာဓာရေကတာ** ။ ။ အချင်းချင်း တည်ရာတူ၍ ဝိသေသျကို အထူးပြုတတ်သော ဝိသေသနသည် အာဓာရေကတာ တုလျာဓိကရဏ ဝိသေသန မည်၏။ ပြယုဂ်

F 25-A'

http://www.dhammadownload.com

ကား "အမ္ဗိလော ဂရုကော ရသော"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'အမ္ဗိလော'ဟူသော ဝိသေသန သည် အရသာချင်း တည်ရာတူ၍ 'ရသော'ဟူသော ဝိသေသျကို အထူးပြုတတ်သော ကြောင့် "အာဓာရေကတာ တုလျာဓိကရဏ ဝိသေသန" မည်၏။

➤ **ဖလေကတာ** ။ ။ အကျိုးတူ၍ ဝိသေသျကို အထူးပြုတတ်သော ဝိသေသန သည် ဖလေကတာ တုလျာဓိကရဏ ဝိသေသန မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဂဒါဟတံ သုသံ ယုတ္တံ ဩသဓံ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'သုသံယုတ္တံ'ဟူသော ဝိသေသနသည် အနာပျောက် ခြင်း အကျိုးတူ၍ 'ဩသဓံ'ဟူသော ဝိသေသျကို အထူးပြုတတ်သောကြောင့် "ဖလေ ကတာ တုလျာဓိကရဏ ဝိသေသန" မည်၏။

➤ **တစ်နည်း ဝိသေသန ၂-ပါး** ။ ။ တစ်နည်းကား ကာရက ဝိသေသန, ကြိယာ ဝိသေသန အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ **ကာရက ဝိသေသန** ။ ။ ကာရကကို အထူးပြုတတ်သော ဝိသေသနသည် ကာရက ဝိသေသန မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "တပသာ ဥတ္တမော"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'တပသာ'သည် 'ဥတ္တမော'ဟူသော ကာရကကို အထူးပြုတတ်သောကြောင့် "ကာရက ဝိသေသန" မည်၏။ ➤ **ကြိယာ ဝိသေသန** ။ ။ ကြိယာကို အထူးပြုတတ်သော ဝိသေ သန သည် ကြိယာဝိသေသန မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "မုဒုံ ပစတိ" တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'မုဒုံ'ဟူသော ဝိသေသနသည် ကျက်ခြင်းကြိယာကို အထူးပြုတတ်သောကြောင့် "ကြိယာ ဝိသေသန" မည်၏။

➤ **ကြိယာဝိသေသန ၂-ပါး** ။ ။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင် ကြိယာဝိသေသနသည်လည်း ဗဟိဒ္ဓ ကြိယာဝိသေသန, အဗဟိဒ္ဓ ကြိယာဝိသေသန အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ထိုတွင်

➤ **ဗဟိဒ္ဓ ကြိယာဝိသေသန** ။ ။ အာလုပ်အနက်အပေါင်းသည် ကြိယာမှ အပ ဖြစ်သောကြောင့် "ဗဟိဒ္ဓ ကြိယာဝိသေသန" မည်၏။

➤ **အဗဟိဒ္ဓ ကြိယာဝိသေသန** ။ ။ မုဒုံ ပစတိ အစရှိသည်၌ 'မုဒုံ' အစရှိသည် ကား ကြိယာ၏ အတွင်းဖြစ်သောကြောင့် "အဗဟိဒ္ဓ ကြိယာဝိသေသန" မည်၏။

➤ **အဗဟိဒ္ဓ ကြိယာဝိသေသန ၄-ပါး** ။ ။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင် အဗဟိဒ္ဓ ကြိယာ ဝိသေသနသည်လည်း ပထမာ ကြိယာဝိသေသန, ဒုတိယာကြိယာဝိသေသန, တတိယာ ကြိယာဝိသေသန, ဆဋ္ဌီ ကြိယာဝိသေသန, အားဖြင့် ၄-ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ **ပထမာ ကြိယာဝိသေသန** ။ ။ ပဌမာဝိဘတ် အဆုံးရှိသော ကြိယာဝိသေသန သည် ပဌမာ ကြိယာဝိသေသန မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "သုခံ သယတိ" တည်း။ဤပြယုဂ် ၌ 'သုခံ'ဟူသော ကြိယာဝိသေသနသည် ပဌမာဝိဘတ် အဆုံးရှိသောကြောင့် "ပဌမာ ကြိယာဝိသေသန မည်၏။ ➤ **ဒုတိယာ ကြိယာဝိသေသန** ။ ။ ဒုတိယာဝိဘတ်အဆုံး ရှိသော ကြိယာဝိသေသနသည် ဒုတိယာ ကြိယာဝိသေသန မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "မုဒုံ

http://www.dhammadownload.com

ပစတိ" တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'မုဒုံ'ဟူသော ကြိယာဝိသေသနသည် ဒုတိယာဝိဘတ် အဆုံး ရှိသောကြောင့် "ဒုတိယာ ကြိယာဝိသေသန" မည်၏။

ထိုတွင် ဝိသေသျကြိယာသည် ကတ္တားဟောဖြစ်အံ့၊ ပဌမာ ကြိယာဝိသေသန ဖြစ်ရာ၏။ ဝိသေသျကြိယာသည် ကံဟောဖြစ်အံ့၊ ဒုတိယာ ကြိယာဝိသေသန ဖြစ်ရာ၏။

တစ်နည်းကား- ဝိသေသျကြိယာသည် အကမ္မကဓာတ်ဖြစ်အံ့၊ ပဌမာ ကြိယာ ဝိသေသန ဖြစ်ရာ၏။ ဝိသေသျကြိယာသည် သကမ္မကဓာတ်ဖြစ်အံ့၊ ဒုတိယာ ကြိယာ ဝိသေသန ဖြစ်ရာ၏။

➤ **တတိယာ ကြိယာဝိသေသန** ။ ။ တတိယာဝိဘတ် အဆုံးရှိသော ကြိယာဝိသေသန သည် တတိယာ ကြိယာဝိသေသန မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "**ဧကောဟေနေဝ ပါယာသိ**"တည်း ဤပြယုဂ်၌ 'ဧကာဟေနေဝ'ဟူသော ကြိယာဝိသေသန သည် တတိယာဝိဘတ် အဆုံး ရှိသောကြောင့် "တတိယာ ကြိယာဝိသေသန"မည်၏။

➤ **ကြိယာပဝဂ္ဂ** ။ ။ "ကြိယာယ အပဝဂ္ဂေါ ကြိယာပဝဂ္ဂေါ"ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့် အညီ ကြိယာကို လျင်စွာ ပြီးစေတတ်သောကြောင့် "ကြိယာပဝဂ္ဂ" မည်၏။

➤ **ဆဋ္ဌီ ကြိယာဝိသေသန** ။ ။ ဆဋ္ဌီဝိဘတ် အဆုံးရှိသော ကြိယာဝိသေသနသည် ဆဋ္ဌီ ကြိယာဝိသေသန မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ပါဒဿ ဥက္ကဋ္ဌံပနံ" တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ပါဒဿ'ဟူသော ကြိယာဝိသေသနသည် ဥ-ရှေ့ရှိသော ခိပဓာတ်၏ အရဖြစ်သော ခြေ ကြွခြင်း ကြိယာနှင့် စပ်သည်ဖြစ်၍ ဆဋ္ဌီဝိဘတ် အဆုံးရှိသောကြောင့် "ဆဋ္ဌီကြိယာ ဝိသေသန" မည်၏။ တစ်နည်းကား - ယုပစ္စည်း၏ အရဖြစ်သော ခြေကြွခြင်းကြိယာ နှင့် စပ်သည်ဖြစ်၍ ဆဋ္ဌီဝိဘတ်အဆုံးရှိသောကြောင့် ဆဋ္ဌီကြိယာဝိသေသန မည်၏။

➤ **ကြိယာဝိသေသန အမည်ထူး** ။ ။ ဤ ကြိယာဝိသေသန အပေါင်းသည် လောကီ သဒ္ဒါကျမ်း အလိုအားဖြင့် ဓာတုဝိသေသန မည်၏။ သာသနာတော်ကျမ်း အလိုအား ဖြင့် ဘာဝနပုံး မည်၏။

➤ **အစ္စန္တသံယောဂ** ။ ။ 'ပတ်လုံး'ဟူ၍ရင်း၊ 'တိုင်တိုင်'ဟူ၍ရင်း ပေးအပ်သော မပြတ်ယှဉ်ခြင်းအနက်သည် "အစ္စန္တံ နိရန္တရံ သံယောဂေါ အစ္စန္တသံယောဂေါ"ဟူသော ဝစနတ္ထကြောင့် အစ္စန္တသံယောဂ မည်၏။

➤ **အစ္စန္တသံယောဂ ၂-ပါး** ။ ။ ထို အစ္စန္တသံယောဂသည်လည်း ကာလအစ္စန္တ သံယောဂ, အဒ္ဓါ အစ္စန္တသံယောဂ အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ **ကာလအစ္စန္တသံယောဂ** ။ ။ ကာလနှင့် မပြတ်ယှဉ်ခြင်းသည် ကာလအစ္စန္တ သံယောဂ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "**မာသံ မံသောဒနံ ဘုဉ္ဇတိ**"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'မာသံ' ဟူသော အစ္စန္တသံယောဂသည် ကာလနှင့် မပြတ်ယှဉ်သောကြောင့် " ကာလအစ္စန္တ သံယောဂ" မည်၏။ ➤ **အဒ္ဓါ အစ္စန္တသံယောဂ** ။ ။ အဓွန့်နှင့် မပြတ်ယှဉ်ခြင်းသည်

http://www.dhammadownload.com

အဓိ အစ္စန္တသံယောဂ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ယောဇနံ ဝနရာဇိ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ယောဇနံ'ဟူသော အစ္စန္တသံယောဂသည် အဓွန့်နှင့် မပြတ်ယှဉ်သောကြောင့် " အဓိ အစ္စန္တသံယောဂ" မည်၏။

➤ **ကာလ အစ္စန္တသံယောဂ ၃-ပါး** ။ ။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင် ကာလအစ္စန္တသံယောဂသည် ဒဗ္ဗ အစ္စန္တသံယောဂ, ဂုဏ အစ္စန္တသံယောဂ, ကြိယာ အစ္စန္တသံယောဂ အားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ **ဒဗ္ဗ အစ္စန္တသံယောဂ** ။ ။ ဒြပ်နှင့် မပြတ်ယှဉ်သော အစ္စန္တသံယောဂသည် ဒဗ္ဗ အစ္စန္တသံယောဂမည်၏။ ပြယုဂ်ကား "**မာသံ မံသောဒနံ ဘုဉ္ဇတိ**" တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'မာသံ'ဟူသော အစ္စန္တသံယောဂသည် သားပြွမ်းထမင်းတည်းဟူသော ဒြပ်နှင့် မပြတ်ယှဉ်သောကြောင့် "ဒဗ္ဗ အစ္စန္တသံယောဂ" မည်၏။

➤ **ဂုဏ အစ္စန္တသံယောဂ** ။ ။ ဂုဏ်နှင့် မပြတ်ယှဉ်သော အစ္စန္တသံယောဂသည် ဂုဏ အစ္စန္တသံယောဂ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "**သရဒံ ရမဏီယာ နဒီ**"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'သရဒံ'ဟူသော အစ္စန္တသံယောဂသည် နှလုံးမွေ့လျော်ဖွယ်ဟူသော ဂုဏ်နှင့် မပြတ်ယှဉ်သောကြောင့် "ဂုဏ အစ္စန္တသံယောဂ" မည်၏။

➤ **ကြိယာ အစ္စန္တသံယောဂ** ။ ။ ကြိယာနှင့် မပြတ်ယှဉ်သော အစ္စန္တသံယောဂသည် ကြိယာ အစ္စန္တသံယောဂ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား " **မာသံ သဇ္ဈာယတိ**" တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'မာသံ'ဟူသော အစ္စန္တသံယောဂသည် သရဇ္ဈာယ်ခြင်းကြိယာနှင့် မပြတ်ယှဉ်သောကြောင့် "ကြိယာ အစ္စန္တသံယောဂ" မည်၏။

➤ **အဓိအစ္စန္တသံယောဂ ၃-ပါး** ။ ။ အဓိ အစ္စန္တသံယောဂသည်လည်း ဒဗ္ဗအစ္စန္တသံယောဂ, ဂုဏအစ္စန္တသံယောဂ, ကြိယာအစ္စန္တသံယောဂ အားဖြင့် ၃-ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်-- ➤ **ဒဗ္ဗ အစ္စန္တသံယောဂ** ။ ။ ဒြပ်နှင့် မပြတ်ယှဉ်သော အစ္စန္တသံယောဂသည် ဒဗ္ဗ အစ္စန္တသံယောဂမည်၏။ ပြယုဂ်ကား "**ယောဇနံ ဝနရာဇိ**" တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ယောဇနံ'ဟူသော အစ္စန္တသံယောဂသည် တောအရေးတည်းဟူသော ဒြပ်နှင့် မပြတ်ယှဉ်သောကြောင့် "ဒဗ္ဗ အစ္စန္တသံယောဂ" မည်၏။

➤ **ဂုဏ အစ္စန္တသံယောဂ** ။ ။ ဂုဏ်နှင့် မပြတ်ယှဉ်သော အစ္စန္တသံယောဂသည် ဂုဏ အစ္စန္တသံယောဂ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "**ယောဇနံ ဒီဃော ပဗ္ဗတော**"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ယောဇနံ'ဟူသော အစ္စန္တသံယောဂသည် ရှည်သောဂုဏ်နှင့် မပြတ်ယှဉ်သောကြောင့် "ဂုဏ အစ္စန္တသံယောဂ"မည်၏။

➤ **ကြိယာ အစ္စန္တသံယောဂ** ။ ။ ကြိယာနှင့် မပြတ်ယှဉ်သော အစ္စန္တသံယောဂသည် ကြိယာ အစ္စန္တသံယောဂ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "**ကောသံ သဇ္ဈာယတိ**"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ကောသံ'ဟူသော အစ္စန္တသံယောဂသည် သရဇ္ဈာယ်ခြင်းကြိယာနှင့် မပြတ်ယှဉ်

http://www.dhammadownload.com

သောကြောင့် "ကြိယာ အစွန္တသံယောဂ" မည်၏။

➤ **ကမ္မပ္ပဝစနီယ ။** ။ လက္ခဏအနက်, ဣတ္ထမ္ဘူတာချာနအနက်, ဝိစ္ဆာအနက်ကို ဟောသော အဘိသဒ္ဒါ၊ လက္ခဏအနက်, ဣတ္ထမ္ဘူတာချာနအနက်, ဝိစ္ဆာအနက်, ဘာဂ အနက်ကို ဟောသော ပတိသဒ္ဒါ၊ပရိသဒ္ဒါ၊ လက္ခဏအနက်, ဣတ္ထမ္ဘူတာချာနအနက်, ဝိစ္ဆာအနက်, ဘာဂအနက်, သဟအနက်, ဟီနအနက်ကို ဟောသော အနုသဒ္ဒါ၊ ဂရဟာ အနက်ကိုဟောသော ဓိသဒ္ဒါ အစရှိသည်တို့သည် "ကရဏံ ကမ္မံ-ကမ္မံ ပဝစနီယံ ယေသံ တေတိ ကမ္မပ္ပဝစနီယာ"ဟူသော ဝစနတ္ထကြောင့် "ကမ္မပ္ပဝစနီယ" မည်၏။

➤ **လက္ခဏအနက် ။** ။ ထိုအနက်အပေါင်းတို့တွင် "လက္ခီယတိ လက္ခိတဗ္ဗံ အနေနာတိ လက္ခဏံ"ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ မှတ်ကြောင်းဖြစ်သော အနက်သည် 'လက္ခဏ' အနက်မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ရုက္ခံ အဘိဝိဇ္ဇောတတေ စန္ဒော၊ ရုက္ခံ ပတိဝိဇ္ဇောတတေ စန္ဒော၊ ရုက္ခံ ပရိဝိဇ္ဇောတတေ စန္ဒော၊ ရုက္ခံ အနုဝိဇ္ဇောတတေ စန္ဒော"တည်း။ ဤပြယုဂ် ၌ သစ်ပင်ဟူသော အနက်သည် ထွန်းပတတ်သော အနက်ကို မှတ်ကြောင်းဖြစ်သော ကြောင့် လက္ခဏအနက် မည်၏။ ထိုလက္ခဏအနက်ကို ထွန်းပြတတ်သော အဘိ, ပတိ, ပရိ, အနုသဒ္ဒါတို့သည် ကမ္မပ္ပဝစနီယ မည်ကုန်၏။

ထို အဘိသဒ္ဒါ, ပတိသဒ္ဒါ, ပရိသဒ္ဒါ, အနုသဒ္ဒါ, ဟုဆိုအပ်သော ကမ္မပ္ပဝစနီယ အယှဉ်ဖြစ်သောကြောင့် "ရုက္ခံ=ရုက္ခဿ၊သစ်ပင်၏။ပရိအထက်၌။စန္ဒော၊လသည်။အဘိ ဝိဇ္ဇောတတေ၊ထွန်းပ၏။ပတိဝိဇ္ဇောတတေ၊ထွန်းပ၏။ပရိဝိဇ္ဇောတတေ၊ထွန်းပ၏။အနု ဝိဇ္ဇောတတေ၊ထွန်းပ၏။ တစ်နည်းကား "ရုက္ခံ=ရုက္ခဿ၊သစ်ပင်၌။စန္ဒော၊လသည်။အဘိ ဝိဇ္ဇောတတေ၊ထွန်းပ၏။ပတိဝိဇ္ဇောတတေ၊ထွန်းပ၏။ပရိဝိဇ္ဇောတတေ၊ထွန်းပ၏။အနု ဝိဇ္ဇောတတေ၊ထွန်းပ၏။" ဤသို့ ရုက္ခံ-ဟူသော ပုဒ်၌ ဆဋ္ဌီအနက်, သတ္တမီအနက်ဖြစ်လျက် ဆဋ္ဌီဝိဘတ်, သတ္တမီဝိဘတ် မဖြစ်မူ၍ ဒုတိယာဝိဘတ်သာ ဖြစ်သည်။

➤ **ဣတ္ထမ္ဘူတာချာန အနက် ။** ။ "ဣတ္ထံ ကိဉ္စိ ပကာရံ ဘူတော ပတ္တောတိ ဣတ္ထမ္ဘူတော၊ ဣတ္ထမ္ဘူတဿ အာချာနံ ဣတ္ထမ္ဘူတာချာနံ"ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ တစ်စုံ တစ်ခု အထူးသို့ရောက်သော အနက်ကိုဟောကြားတတ်သော အနက်သည် ဣတ္ထမ္ဘူ တာချာန အနက်မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "သာဓု ဒေဝဒတ္တော မာတရ မဘိ၊ သာဓု ဒေဝ ဒတ္တော မာတရံ ပတိ၊ သာဓု ဒေဝဒတ္တော မာတရံ ပရိ၊ သာဓု ဒေဝဒတ္တော မာတရ မနု အစရှိသည်တည်း။ ဤပြယုဂ်တို့၌ အဘိ-ဟူသောအနက်သည် အလွန်ကောင်းခြင်းတည်း ဟူသော အထူးသို့ရောက်သော ဒေဝဒတ်ဟူသော အနက်ကို ဟောကြားတတ်သော ကြောင့် ဣတ္ထမ္ဘူတာချာနအနက် မည်၏။ ထို ဣတ္ထမ္ဘူတာချာနအနက်ကို ထွန်းပြတတ် သော အဘိသဒ္ဒါ, ပတိသဒ္ဒါ, ပရိသဒ္ဒါ, အနုသဒ္ဒါတို့သည် ကမ္မပ္ပဝစနီယ မည်ကုန်၏။

ထို အဘိသဒ္ဒါ, ပတိသဒ္ဒါ, ပရိသဒ္ဒါ, အနုသဒ္ဒါ, ဟုဆိုအပ်သော ကမ္မပ္ပဝစနီယ

http://www.dhammadownload.com

အယှဉ်ဖြစ်သောကြောင့် "ဒေဝဒတ္တော၊ဒေဝဒတ်သည်။မာတရံ-မာတုဿ၊အမိ၏။ဝိသယေ၊အရာ၌။အဘိသာဓု၊အလွန်ကောင်း၏။ဒေဝဒတ္တော၊ဒေဝဒတ်သည်။မာတရံ-မာတုဿ၊အမိ၏။ဝိသယေ၊အရာ၌။ပတိ သာဓု၊အလွန်ကောင်း၏။ဒေဝဒတ္တော၊ဒေဝဒတ်သည်။မာတရံ-မာတုဿ၊အမိ၏။ဝိသယေ၊အရာ၌။ပရိ သာဓု၊အလွန်ကောင်း၏။ဒေဝဒတ္တော၊ဒေဝဒတ်သည်။မာတရံ-မာတုဿ၊အမိ၏။ဝိသယေ၊အရာ၌။အနု သာဓု၊အလွန်ကောင်း၏ တစ်နည်းကား ။ ဒေဝဒတ္တော၊ဒေဝဒတ်သည်။မာတရံ-မာတရိ၊အမိ၌။အဘိ သာဓု၊အလွန်ကောင်း၏။ဒေဝဒတ္တော၊ဒေဝဒတ်သည်။မာတရံ-မာတရိ၊အမိ၌။ပတိသာဓု၊အလွန်ကောင်း၏။ဒေဝဒတ္တော၊ဒေဝဒတ်သည်။မာတရံ-မာတရိ၊အမိ၌။ပရိ သာဓု၊အလွန် ကောင်း၏။ဒေဝဒတ္တော၊ဒေဝဒတ်သည်။မာတရံ-မာတရိ၊အမိ၌။အနု သာဓု၊အလွန် ကောင်း၏။ ဤသို့ မာတရံ-ဟူသောပုဒ်၌ ဆဋ္ဌီအနက်, သတ္တမီအနက်ဖြစ်လျက် ဆဋ္ဌီဝိဘတ်, သတ္တမီဝိဘတ် မဖြစ်မူ၍ ဒုတိယာဝိဘတ်သာ ဖြစ်သတည်း။

➤ **ဝိစ္ဆာအနက်** ။ ။ "ဘိန္နေ အတ္ထေ ဗျာပိတုံ ဣစ္ဆာ ဝိစ္ဆာ"ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ ပြားသောအနက်တို့ကို နှံ့စေခြင်းငှာ နှစ်ကြိမ်ဆိုခြင်းသည် ဝိစ္ဆာအနက် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား " ရုက္ခံ ရုက္ခံ အဘိဝိဇ္ဇောတတေ စန္ဒော၊ ရုက္ခံ ရုက္ခံ ပတိဝိဇ္ဇောတတေ စန္ဒော၊ ရုက္ခံ ရုက္ခံ ပရိဝိဇ္ဇောတတေ စန္ဒော၊ ရုက္ခံ ရုက္ခံ အနုဝိဇ္ဇောတတေ စန္ဒော" တည်း။ ဤပြယုဂ်တို့၌ ပြားသော သစ်ပင်ဟူသောအနက်တို့ကို နှံ့စေခြင်းငှာ ရုက္ခံ ရုက္ခံ-ဟု နှစ်ကြိမ် ဆိုခြင်းသည် ဝိစ္ဆာအနက်မည်၏။ ထိုဝိစ္ဆာအနက်ကို ထွန်းပြတတ်သော အဘိသဒ္ဒါ, ပတိသဒ္ဒါ, ပရိသဒ္ဒါ, အနုသဒ္ဒါတို့သည် ကမ္မပ္ပဝစနီယ မည်ကုန်၏။

ထို အဘိသဒ္ဒါ, ပတိသဒ္ဒါ, ပရိသဒ္ဒါ, အနုသဒ္ဒါ, ဟုဆိုအပ်သော ကမ္မပ္ပဝစနီယ အယှဉ်ဖြစ်သောကြောင့် "ရုက္ခံ ရုက္ခံ-ရုက္ခဿ ရုက္ခဿ၊သစ်ပင်တိုင်း သစ်ပင်တိုင်း။ဥပရိ အထက်၌။စန္ဒော၊လသည်။အဘိဝိဇ္ဇောတတေ၊ထွန်းပ၏။ (ပ) တစ်နည်းကား "ရုက္ခံ ရုက္ခံ ရုက္ခေ ရုက္ခေ၊သစ်ပင်တိုင်း သစ်ပင်တိုင်း၌။စန္ဒော၊လသည်။အဘိဝိဇ္ဇောတတေ၊ထွန်းပ၏။ ဤသို့ "ရုက္ခံ ရုက္ခံ"ဟူသော ပုဒ်၌ ဆဋ္ဌီအနက်, သတ္တမီအနက်ဖြစ်လျက် ဆဋ္ဌီဝိဘတ်, သတ္တမီဝိဘတ် မဖြစ်မူ၍ ဒုတိယာဝိဘတ် ဖြစ်သတည်း။

➤ **ဘာဂအနက်** ။ ။ 'အဖို့'ဟူသော အနက်သည် ဘာဂအနက်မည်၏။ ပြယုဂ်ကား " ယဒေတ္ထ မံ ပတိ သိယာ တံ ဒီယတု၊ ယဒေတ္ထ မံ ပရိ သိယာ တံ ဒီယတု၊ ယဒေတ္ထ မံ အနု သိယာ တံ ဒီယတု" တည်း။ ဤပုံစံတို့၌ 'အဖို့'ဟူသောအနက်သည် ဘာဂအနက်မည်၏။ ထိုဘာဂအနက်ကို ထွန်းပြတတ်သော ပတိသဒ္ဒါ, ပရိသဒ္ဒါ, အနုသဒ္ဒါတို့သည် ကမ္မပ္ပဝစနီယ မည်ကုန်၏။

ထိုပတိသဒ္ဒါ, ပရိသဒ္ဒါ, အနုသဒ္ဒါ, ဟုဆိုအပ်သော ကမ္မပ္ပဝစနီယ အယှဉ်ဖြစ်သောကြောင့် "ဧတ္ထ ဘာဂေ၊ဤအဖို့၌။မံ-မမ၊ငါ၏။ယံ ပတိ ဘာဂေါ၊အကြင်အဖို့သည်။သိယာ

http://www.dhammadownload.com

ဖြစ်ရာ၏။တံ၊ထိုအဖို့ကို။ဒိယတု၊ပေးစေသတည်း။(ပရိ, အနုသဒ္ဒါတို့၏ အယှဉ်၌လည်း နည်းတူ သမွန်) ဤသို့ 'မံ'ဟူသောပုဒ်၌ ဆဋ္ဌီအနက်ဖြစ်လျက် ဆဋ္ဌီဝိဘတ် မဖြစ်မူ၍ ဒုတိယာဝိဘတ်ဖြစ်သတည်း။

➤ **သဟအနက်** ။ ။ 'တကွ'ဟူသောအနက်သည် သဟအနက်မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "နဒီ အန္ဝသိတာ ဗာရာဏသီ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'တကွ'ဟူသောအနက်သည် သဟ အနက်မည်၏။ ထိုသဟအနက်ကို ထွန်းပြတတ်သော အနုသဒ္ဒါသည် ကမ္မပ္ပဝစနီယ မည်၏။ ထို အနုသဒ္ဒါဟု ဆိုအပ်သော ကမ္မပ္ပဝစနီယ အယှဉ်ဖြစ်သောကြောင့် "ဗာ ရာဏသီ၊ဗာရာဏသီပြည်သည်။နဒီ-နဒိယာ၊မြစ်နှင့်။အန္ဝသိတာ၊တကွနက် စပ်၏။" ဤသို့ 'နဒီ'ဟူသောပုဒ်၌ သဟာဒိယောဂအနက်ဖြစ်လျက် တတိယာဝိဘတ် မဖြစ်မူ၍ ဒုတိယာဝိဘတ် ဖြစ်သတည်း။

➤ **ဟီနအနက်** ။ ။ ယုတ်သောအနက်သည် ဟီနအနက်မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "အနု သာရိပုတ္တံ ပညဝါ"တည်း။ ဤပုံစံ၌ ယုတ်သောအနက်သည် ဟီနအနက်မည်၏။ ထိုဟီန အနက်ကို ထွန်းပြတတ်သောကြောင့် အနုသဒ္ဒါသည် ကမ္မပ္ပဝစနီယ မည်၏။

ထိုအနုသဒ္ဒါဟုဆိုအပ်သော ကမ္မပ္ပဝစနီယ အယှဉ်ဖြစ်သောကြောင့် "ပညဝါ၊ပညာ ရှိသောသူသည်။သာရိပုတ္တံ-သာရိပုတ္တတော၊သာရိပုတြာအောက်။အနု ဟီနော၊ယုတ်၏ ဤသို့ 'သာရိပုတ္တံ'ဟူသောပုဒ်၌ ပဉ္စမီအနက်ဖြစ်လျက် ပဉ္စမီဝိဘတ် မဖြစ်မူ၍ ဒုတိယာ ဝိဘတ် ဖြစ်သတည်း။

➤ **ဂရဟာအနက်** ။ ။ ကဲ့ရဲ့ခြင်းအနက်သည် ဂရဟာအနက် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဓိရတ္ထု မံ ပူတိကာယံ"တည်း။ ဤပုံစံ၌ ကဲ့ရဲ့ခြင်းအနက်သည် ဂရဟာအနက် မည်၏။ ထိုဂရဟာအနက်ကို ထွန်းပြတတ်သော ဓိသဒ္ဒါသည် ကမ္မပ္ပဝစနီယ မည်၏။

ထို ဓိသဒ္ဒါဟု ဆိုအပ်သော ကမ္မပ္ပဝစနီယ အယှဉ်ဖြစ်သောကြောင့် "ဣမံ ပူတိ ကာယံ-ဣမဿ ပူတိကာယဿ၊ဤအကောင်ပုပ်၏။ဓိ၊ရွံ့ဖွယ်သည်။(ဝါ)စက်ဆုပ်ဖွယ်သည် အတ္ထု၊ဖြစ်၏။" ဤသို့ 'ဣမံ ပူတိကာယံ'ဟူသော ပုဒ်၌ ဆဋ္ဌီအနက်ဖြစ်လျက် ဆဋ္ဌီဝိဘတ် မဖြစ်မူ၍ ဒုတိယာဝိဘတ် ဖြစ်သတည်း။

➤ **နိဒ္ဓါရဏ** ။ ။ 'တို့တွင်'ဟူ၍ ပေးအပ်သော အပေါင်းမှ အသီးထုတ်ခြင်းအနက် သည် "သမုဒါယတော နီဟရိတွာ ဓာရဏံ နိဒ္ဓါရဏံ"ဟူသော ဝစနတ္ထကြောင့် နိဒ္ဓါရဏ မည်၏။ ➤ **နိဒ္ဓါရဏ ၄-ပါး** ။ ။ ထို နိဒ္ဓါရဏသည်လည်း ဇာတိနိဒ္ဓါရဏ, ဂုဏနိဒ္ဓါရဏ ကြိယာနိဒ္ဓါရဏ, နာမနိဒ္ဓါရဏ အားဖြင့် လေးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ **ဇာတိနိဒ္ဓါရဏ** ။ ။ ဇာတ်အားဖြင့် ထုတ်ရာဖြစ်သော နိဒ္ဓါရဏသည် ဇာတိ နိဒ္ဓါရဏ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "မနုဿာနံ ခတ္တိယော သူရတမော"တည်း။ဤပုံစံ၌ 'မနုဿာနံ'ဟူသော နိဒ္ဓါရဏသည် 'ခတ္တိယော'၏ အရဖြစ်သော မင်းတို့၏ တစ်ယောက်

http://www.dhammadownload.com

သည် တစ်ယောက်နှင့်တူသော အခြင်းအရာဟု ဆိုအပ်သော ဇာတ်အားဖြင့် ထုတ်ရာဖြစ်သောကြောင့် "ဇာတိနိဒ္ဓါရဏ" မည်၏။

➤ **ဂုဏနိဒ္ဓါရဏ** ။ ။ ဂုဏ်အားဖြင့် ထုတ်ရာဖြစ်သော နိဒ္ဓါရဏသည် ဂုဏနိဒ္ဓါရဏ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "**သာမာ နာရီနံ ဒဿနီယတမာ**"တည်း။ ဤပုံစံ၌ 'နာရီနံ'ဟူသော နိဒ္ဓါရဏသည် 'သာမာ'၏ အရဖြစ်သော ရွှေအဆင်းတည်းဟူသော ဂုဏ်အားဖြင့် ထုတ်ရာဖြစ်သောကြောင့် "ဂုဏနိဒ္ဓါရဏ" မည်၏။

➤ **ကြိယာ နိဒ္ဓါရဏ** ။ ။ ကြိယာအားဖြင့် ထုတ်ရာဖြစ်သော နိဒ္ဓါရဏသည် ကြိယာနိဒ္ဓါရဏ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "**ပထိကာနံ ဓာဝန္တော သီဃတမော**"တည်း။ ဤပုံစံ၌ 'ပထိကာနံ'ဟူသော နိဒ္ဓါရဏသည် 'ဓာဝန္တော'၏ အရဖြစ်သော ပြေးခြင်းကြိယာဖြင့် ထုတ်ရာဖြစ်သောကြောင့် "ကြိယာနိဒ္ဓါရဏ" မည်၏။

➤ **နာမနိဒ္ဓါရဏ** ။ ။ အမည်နာမ ပညတ်အားဖြင့် ထုတ်ရာဖြစ်သော နိဒ္ဓါရဏသည် နာမနိဒ္ဓါရဏ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "**အရဟတံ အာနန္ဒော ပညဝါ**"တည်း။ ဤပုံစံ၌ 'အရဟတံ'ဟူသော နိဒ္ဓါရဏသည် 'အာနန္ဒော'၏ အရဖြစ်သော အာနန္ဒော-ဟူသော အမည်နာမ ပညတ်အားဖြင့် ထုတ်ရာဖြစ်သောကြောင့် "နာမနိဒ္ဓါရဏ" မည်၏။

➤ **နိဒ္ဓါရဏ အစိတ် ၄-ပါး** ။ ။ ထိုလေးပါးတို့တွင် တစ်ပါး တစ်ပါး၌ နိဒ္ဓါရဏ သမုဒါယ, နိဒ္ဓါရဏီယ, နိဒ္ဓါရဏဟေတု, နိဒ္ဓါရဏ အားဖြင့် အနက်သဘောသည် လေးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

ထုတ်ရာအပေါင်းသည် နိဒ္ဓါရဏ သမုဒါယ မည်၏။ ထုတ်အပ်သော အနက်သည် နိဒ္ဓါရဏီယ မည်၏။ ထုတ်ခြင်း၏ အကြောင်းသည် နိဒ္ဓါရဏဟေတု မည်၏။ ထုတ်ခြင်းသည် နိဒ္ဓါရဏ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "**မနုဿာနံ ခတ္တိယော သူရတမော**" တည်း။ ဤပုံစံ၌ (၁) 'မနုဿာနံ'သည် ထုတ်ရာအပေါင်းဖြစ်သောကြောင့် **နိဒ္ဓါရဏ သမုဒါယ** မည်၏။ (၂) 'ခတ္တိယော'သည် ထုတ်အပ်သော အနက်ဖြစ်သောကြောင့် **နိဒ္ဓါရဏီယ** မည်၏ (၃) မင်းတို့၏ တစ်ယောက်သည် တစ်ယောက်နှင့် တူသော အခြင်းအရာဟု ဆိုအပ်သော 'ဇာတ်'သည် ထုတ်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် **နိဒ္ဓါရဏဟေတု** မည်၏။ (၄) လူဒြဗ်တည်းဟူသော အပေါင်းမှ မင်းဒြဗ်တည်းဟူသော အစိတ်ကို ထုတ်ခြင်းသည် **နိဒ္ဓါရဏ** မည်၏။

➤ **အနာဒရ** ။ ။ 'စဉ်'ဟူ၍ ပေးအပ်သော မရိုသေခြင်းကြိယာသည် "*အာဒရဏံ အာဒရော၊ နတ္ထိ အာဒရော ဧတဿာတိ. အနာဒရော*"ဟူသော ဝစနတ္ထကြောင့် အနာဒရ မည်၏။ ➤ **အနာဒရ ၂-ပါး** ။ ။ ထို အနာဒရ ကြိယာသည် သာချကြိယာ, အသာချ ကြိယာ အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ **သာချကြိယာ / အသာချကြိယာ** ။ ။ ကတ္တားသည် ပြီးစေအပ်သော ကြိယာ

http://www.dhammadownload.com

သည် သာဓျကြိယာ မည်၏။ ကတ္တားသည် မပြီးစေအပ်သော ကြိယာသည် အသာဓျ ကြိယာ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား " ရုဒတော ဒါရကဿ ပဗ္ဗဇိ ဘိက္ခု" တည်း။ ဤပုံစံ၌ 'ပဗ္ဗဇိ'ဟူသော ကြိယာသည် 'ဘိက္ခု'ဟူသော ကတ္တားသည် ပြီးစေအပ်သောကြောင့် သာဓျကြိယာ မည်၏။ 'ရုဒတော'ဟူသော ကြိယာသည် 'ဘိက္ခု'ဟူသော ကတ္တားသည် မပြီးစေအပ်သောကြောင့် အသာဓျကြိယာ မည်၏။

➤ **ဘာဝလက္ခဏာ** ။ ။ 'သော်'ဟူ၍ငှင်း၊ 'လတ်သော်'ဟူ၍ငှင်း ပေးအပ်သော မှတ်ကြောင်းဖြစ်သော အနက်သည် "လက္ခီယတေ လက္ခိတဗ္ဗံ အနေနာတိ လက္ခဏံ" ဟူသော ဝစနတ္ထကြောင့် လက္ခဏအနက် မည်၏။

➤ **လက္ခဏအစိတ် ၄-ပါး** ။ ။ ထို လက္ခဏအနက်၌ လက္ခဏ, လက္ခဏဝန္တ, လက္ချ, လက္ချဝန္တ အားဖြင့် အနက်၌ သဘောသည် လေးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

မှတ်ကြောင်းဖြစ်သော အနက်သည် လက္ခဏ မည်၏။ ထိုလက္ခဏ၏ ဝိဘတ်တူ ကံ, ကတ္တားသည် လက္ခဏဝန္တ မည်၏။ မှတ်အပ်သော အနက်သည် လက္ချ မည်၏။ ထို လက္ချ၏ ဝိဘတ်တူ ကံ, ကတ္တားသည် လက္ချဝန္တ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား " ဘိက္ခူသု ဘောဇီယမာနေသု ဂတော ပုရိသော " တည်း။ ဤပုံစံ၌ 'ဘောဇီယမာနေသု'သည် 'ဂတော'ဟူသော လက္ချကြိယာကို မှတ်ကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် လက္ခဏ မည်၏။ 'ဘိက္ခူသု'သည် 'ဘောဇီယမာနေသု'ဟူသော လက္ခဏ၏ ဝိဘတ်တူ ကံဖြစ်သောကြောင့် လက္ခဏဝန္တ မည်၏။ 'ဂတော'သည် 'ဘောဇီယမာနေသု'ဟူသော လက္ခဏကြိယာဖြင့် မှတ်အပ်သောကြောင့် လက္ချ မည်၏။ 'ပုရိသော'သည် 'ဂတော'ဟူသော လက္ချကြိယာ၏ ဝိဘတ်တူ ကတ္တားဖြစ်သောကြောင့် လက္ချဝန္တ မည်၏။

ကာရက ပုဒ်စစ် ပြီး၏။

သမာသ် ပုဒ်စစ်

➤ **သမာသ်** ။ ။ "သမသနံ သမာသော၊ သမသီယတီတိ ဝါ သမာသော" ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ ပုဒ်အချင်းချင်းချဉ်း၍ သမာသ်ပြီးလတ်သော် ဝါကျအနက် အတွင်း ငုပ် မငုပ်သော နာမ်သည် "သမာသ်" မည်၏။

➤ **ယုတ္တ, အယုတ္တသမာသ် ၂-ပါး** ။ ။ ထိုသမာသ်နာမ်သည်လည်း "သမသနံ သမာသော၊ သမသီယတီတိ ဝါ သမာသော" ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ ပုဒ်အချင်းချင်း ချဉ်း၍ သမာသ်ပြီးလတ်သော် ဝါကျအနက် အတွင်း ငုပ် မငုပ်သော သာမညလက္ခဏာ အားဖြင့် တစ်ပါးသာ၊ ဝိသေသလက္ခဏာအားဖြင့်သော်ကား ယုတ္တသမာသ်, အယုတ္တ သမာသ်အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ **ယုတ္တသမာသ်** ။ ။ စပ်အပ်သောပုဒ်နှင့် စပ်သော သမာသ်သည် ယုတ္တသမာသ်

http://www.dhammadownload.com

မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ရညော ပုတ္တော ရာဇပုတ္တော"တည်း။ ဤ 'ရာဇပုတ္တော'ဟူသော သမာသ်သည် 'ရာဇာ'ဟူသော ပုဒ်ကို စပ်အပ်သော 'ပုတ္တ'ဟူသော ပုဒ်နှင့် စပ်သောကြောင့် ယုတ္တသမာသ် မည်၏။ ➤ **အယုတ္တသမာသ်** ။ ။ စပ်အပ်သော ပုဒ်နှင့် မစပ်မူ၍ မစပ်အပ်သော ပုဒ်နှင့် စပ်သော သမာသ်သည် အယုတ္တသမာသ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား " န သဒ္ဒံ အသဒ္ဒံ၊ အသဒ္ဒံ ဘောဇီ အသဒ္ဒဘောဇီ" အစရှိသည်တည်း။ ဤ အသဒ္ဒဘောဇီ-ဟူသော သမာသ်သည် 'န'ဟူသောပုဒ်ကို စပ်အပ်သော 'ဘောဇီ'ဟူသော ပုဒ်နှင့် မစပ်မူ၍ မစပ်အပ်သော 'သဒ္ဒ'ဟူသော ပုဒ်နှင့် စပ်သောကြောင့် အယုတ္တသမာသ် မည်၏။ "သဒ္ဓံ ဘောဇီ သဒ္ဓဘောဇီ၊ န သဒ္ဓဘောဇီ အသဒ္ဓဘောဇီ"ဟု ဝစနတ္ထပြုသည် ရှိသော် 'န'ဟူသောပုဒ်ကို စပ်အပ်သော 'ဘောဇီ' ဟူသော ပုဒ်နှင့် စပ်သောကြောင့် အယုတ္တသမာသ် မည်၏။

➤ **လုတ္တ, အလုတ္တသမာသ်** ၂-ပါး ။ ။ တစ်နည်းကား လုတ္တသမာသ်, အလုတ္တသမာသ် အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ **လုတ္တသမာသ်** ။ ။ ဝိဘတ်ကျေသော သမာသ်သည် လုတ္တသမာသ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား " ရညော ပုတ္တော ရာဇပုတ္တော"တည်း။ ဤ 'ရာဇပုတ္တော'ဟူသော သမာသ်သည် 'ရာဇ'နောင် ဆဋ္ဌီဝိဘတ်ကျေသောကြောင့် လုတ္တသမာသ် မည်၏။

➤ **အလုတ္တသမာသ်** ။ ။ ဝိဘတ် မကျေသော သမာသ်သည် အလုတ္တသမာသ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဒီပံ ကရောတီတိ ဒီပင်္ကရော"တည်း။ ဤ 'ဒီပင်္ကရော'ဟူသော သမာသ်သည် 'ဒီပံ'၌ ဒုတိယာ အံဝိဘတ် မကျေသောကြောင့် အလုတ္တသမာသ်မည်၏

➤ **နိစ္စ, အနိစ္စသမာသ်** ။ ။ တစ်နည်းကား နိစ္စသမာသ်, အနိစ္စသမာသ် အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ **နိစ္စသမာသ်** ။ ။ သမာသ်သာ ရှိ၍ ဝါကျ မရှိကောင်းသော သမာသ်သည် နိစ္စသမာသ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ကုမ္ဘံ ကရောတီတိ ကုမ္ဘကာရော"တည်း။ ဤ 'ကုမ္ဘကာရော'ဟူသော သမာသ်သည် ကုမ္ဘကာရော-ဟု သမာသ်သာ ရှိ၍ ကုမ္ဘံ ကာရော-ဟု ဝါကျ မရှိကောင်းသောကြောင့် နိစ္စသမာသ် မည်၏။

➤ **အနိစ္စသမာသ်** ။ ။ သမာသ်, ဝါကျ နှစ်ပါးစလုံး ရှိကောင်းသော သမာသ်သည် အနိစ္စသမာသ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ရညော ပုတ္တော ရာဇပုတ္တော"တည်း။ ဤ 'ရာဇပုတ္တော'ဟူသော သမာသ်သည် 'ရာဇပုတ္တော'ဟူ၍ရင်း၊ 'ရညော ပုတ္တော'ဟူ၍ရင်း၊ သမာသ်, ဝါကျ နှစ်ပါးစုံ ရှိကောင်းသောကြောင့် အနိစ္စသမာသ် မည်၏။

➤ **သဒ္ဒ, စသော သမာသ်** ၃-ပါး ။ ။ တစ်နည်းကား သဒ္ဒသမာသ်, အတ္ထသမာသ် သဒ္ဒတ္ထသမာသ် အားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ **သဒ္ဒသမာသ်** ။ ။ ဝိဘတ်သာ ကျေ၍ အနက် မစပ်သော သမာသ်သည် သဒ္ဒ

http://www.dhammadownload.com

သမာသ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား " န သဒ္ဓိ အသဒ္ဓိ၊ အသဒ္ဓိ ဗောဓိ အသဒ္ဓဗောဓိ" တည်း။ ဤ 'အသဒ္ဓဗောဓိ'ဟူသော သမာသ်သည် သိဝိဘတ်သာ ကျေ၍ အနက် မစစ် သောကြောင့် "သဒ္ဓသမာသ်" မည်၏။

➤ **အတ္ထသမာသ်** ။ ။ ၂။ အနက်သာစစ်၍ ဝိဘတ်မကျေသော သမာသ်သည် အတ္ထသမာသ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဒိပိ ကရောတိတိ ဒိပင်္ကရော"တည်း။ ဤ 'ဒိပင် ရော'ဟူသော သမာသ်သည် အနက်သာစစ်၍ 'ဒိပံ' ၌ အံဝိဘတ် မကျေသောကြောင့် "အတ္ထသမာသ်" မည်၏။

➤ **သဒ္ဒတ္ထသမာသ်** ။ ။ ၃။ အနက်လည်းစစ်၊ ဝိဘတ်လည်းကျေသော သမာသ် သည် သဒ္ဒတ္ထသမာသ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ရညော ပုတ္တော ရာဇပုတ္တော"တည်း။ ဤ 'ရာဇပုတ္တော'ဟူသော သမာသ်သည် အနက်လည်းစစ် ဆဋ္ဌီဝိဘတ်လည်း ကျေသော ကြောင့် "သဒ္ဒတ္ထသမာသ်" မည်၏။

➤ **အာဒိပဒ—စသော သမာသ် ၃—ပါး** ။ ။ တစ်နည်းကား-အာဒိပဒလောပသမာသ်, မဇ္ဈေပဒလောပသမာသ်, ဥတ္တရပဒလောပသမာသ်အားဖြင့် သုံးပါးအပြား ရှိ၏။ ထိုတွင်

အာဒိပဒ လောပသမာသ် ။ ။ ၁။ အစပုဒ်ကျေသောသမာသ်သည် အာဒိပဒလောပ သမာသ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဒေဝေန ဒတ္တော ဒတ္တော"တည်း။ ဤ 'ဒတ္တော'ဟူသော သမာသ်သည် ဒေဝေန-ဟူသော အစပုဒ်ကျေသောကြောင့် အာဒိပဒလောပ သမာသ် မည်၏။ ➤ **မဇ္ဈေပဒလောပသမာသ်** ။ ။ အလယ်ပုဒ်ကျေသော သမာသ်သည် မဇ္ဈေ ပဒလောပ သမာသ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "အဿေန ယုတ္တော ရထော အဿရထော" တည်း။ ဤ 'အဿရထော'ဟူသော သမာသ်သည် ယုတ္တ-ဟူသော အလယ်ပုဒ် ကျေ သောကြောင့် "မဇ္ဈေပဒလောပ သမာသ်" မည်၏။ ➤ **ဥတ္တရပဒလောပ သမာသ်** ။ ။ အဆုံးပုဒ်ကျေသော သမာသ်သည် ဥတ္တရပဒ လောပ သမာသ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ရူပဿ ဘဝေါ ရူပံ"တည်း။ ဤ 'ရူပံ'ဟူသော သမာသ်သည် ဘဝ-ဟူသော အဆုံးပုဒ် ကျေသောကြောင့် "ဥတ္တရပဒလောပသမာသ်" မည်၏။

➤ **ပုဗ္ဗပဒတ္ထပ္ပဓာန,စသော သမာသ် ၄—ပါး** ။ ။ တစ်နည်းကား ပုဗ္ဗပဒတ္ထပ္ပဓာန သမာသ်, ဥတ္တရပဒတ္ထပ္ပဓာနသမာသ်, ဥဘယပဒတ္ထပ္ပဓာနသမာသ်, အညပဒတ္ထပ္ပဓာန သမာသ် အားဖြင့် လေးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ **ပုဗ္ဗပဒတ္ထပ္ပဓာနသမာသ်** ။ ။ အဗျယီဘောသမာသ်သည် ရှေ့ပုဒ်အနက် ပြဋ္ဌာန်း သောကြောင့် ပုဗ္ဗပဒတ္ထပ္ပဓာနသမာသ် မည်၏။

➤ **ဥတ္တရပဒတ္ထပ္ပဓာနသမာသ်** ။ ။ တပ္ပုရိသ်သမာသ်သည် နောက်ပုဒ်အနက် ပြဋ္ဌာန်းသောကြောင့် ဥတ္တရပဒတ္ထပ္ပဓာနသမာသ် မည်၏။

➤ **ဥဘယပဒတ္ထပ္ပဓာနသမာသ်** ။ ။ ဒွန်သမာသ်သည် နှစ်ပုဒ်အနက် ပြဋ္ဌာန်းသော

http://www.dhammadownload.com

ကြောင့် ဥဘာယပဒတ္ထပ္ပဓာနသမာသ် မည်၏။

➤ **အညပဒတ္ထပ္ပဓာနသမာသ်** ။ ။ ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ်သည် အညပုဒ်အနက်ပြဋ္ဌာန်းသောကြောင့် အညပဒတ္ထပ္ပဓာနသမာသ် မည်၏။

➤ **သမာသ် ၆-ပါး** ။ ။ တစ်နည်းကား အဗျယီဘောသမာသ်, ကမ္မဓာရည်း, ဒိဂု, တပ္ပုရိသ်, ဗဟုဗ္ဗီဟိ, ဒွန်သမာသ် အားဖြင့် ခြောက်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ **အဗျယီဘောသမာသ်** ။ ။ ရှေ့ပုဒ်၌ ပဌမာ, နောက်ပုဒ်၌ ဝိဘတ်ခုနစ်သွယ်တို့တွင် တစ်လုံးလုံးကျေ၍ ဥပသာရပုဒ်, နိပါတ်ပုဒ် ရှေ့ရှိသော သမာသ်သည် "အဗျယာနံ အတ္ထံ ဘာဝေတီတိ အဗျယီဘာဝေါ" ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ လိင်သုံးပါး ဝိဘတ်ခုနစ်သွယ်တို့ဖြင့် မဖျက်ကောင်းသောကြောင့် အဗျယ အမည်ရှိသော ဥပသာရပုဒ်, နိပါတ်ပုဒ်တို့၏အနက်ကို ပဓာနအားဖြင့် ပြတတ်သောကြောင့် အဗျယီဘောသမာသ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "နဂရဿ သမီပေ ပဝတ္တတိ ကထာ ဣတိ ဥပနဂရံ"တည်း။ ဤသမာသ်သည် 'ဥပ'ဟူသော ဥပသာရပုဒ်၏ အနက်ကို ပဓာနအားဖြင့် ပြတတ်သောကြောင့် "အဗျယီဘောသမာသ်" မည်၏။

➤ **ကမ္မဓာရည်းသမာသ်** ။ ။ တူသောအနက်ရှိသည်ဖြစ်၍ ရှေ့ပုဒ် နောက်ပုဒ်တို့၌ ပဌမာဝိဘတ်ကျေသော သမာသ်သည်ရင်း၊ ရှေ့ပုဒ် နောက်ပုဒ်၌ ပဌမာဝိဘတ်ကျေ၍ 'စ'သဒ္ဒါနှစ်လုံး, 'တ'သဒ္ဒါတို့ဖြင့် မှတ်အပ်သော သမာသ်သည်ရင်း၊ "ကမ္မမိဝ ဒွယံ ဓာရေတီတိ ကမ္မဓာရယော"ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ "ဩဒနံ ပစတိ"ဟူသော ပြယုဂ်၌ 'ဩဒနံ'ဟူသော ကံသည် ကျက်ခြင်းတည်းဟူသော ကြိယာ, စားခြင်းတည်းဟူသော အကျိုးနှစ်ပါးကို ဆောင်သကဲ့သို့ တစ်ခုတည်းသော အနက်၌ နှစ်ပါးသောအမည်ကို ဆောင်တတ်သောကြောင့် "ကမ္မဓာရည်းသမာသ်" မည်၏။

ပြယုဂ်ကား "မဟန္တော ပုရိသော မဟာပုရိသော, မဟန္တော စ သော ပုရိသော စာတိ မဟာပုရိသော"တည်း။ ဤ 'မဟာပုရိသော'ဟူသော သမာသ်သည် မဟန္တသဒ္ဒါသည် မြတ်သောဂုဏ်ကို အကြောင်းပဝတ္တိနိမိတ်ပြု၍ ယောကျ်ားဖြစ်ကို, ပုရိသ-သဒ္ဒါသည်လည်း ယောကျ်ားတို့၏ တစ်ယောက်သည် တစ်ယောက်နှင့်တူသော အခြင်းအရာဟု ဆိုအပ်သော ဇာတ်ကို အကြောင်းပဝတ္တိနိမိတ်ပြု၍ ယောကျ်ားဖြစ်ကို ဟောသည်ဖြစ်၍ ယောကျ်ားဖြစ်တည်းဟူသော အနက်သည် 'မဟန္တ'ဟူသောအမည်, 'ပုရိသ'ဟူသော အမည်နှစ်ပါးကို ဆောင်တတ်သောကြောင့် "ကမ္မဓာရည်းသမာသ်" မည်၏။

➤ **ဒိဂုသမာသ်** ။ ။ ရှေ့ပုဒ် နောက်ပုဒ်၌ ပဌမာဝိဘတ်ကျေ၍ သင်္ချာရှေ့ရှိသော သမာသ်သည် "ဒွေ ဂါဝေါ ဒိဂု၊ ဒိဂုဝိယာတိ ဒိဂု"ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ 'ဒိဂု'သဒ္ဒါသည် 'ဒွိ'ဟူသော သင်္ချာသဒ္ဒါ ရှေ့ရှိသကဲ့သို့ သင်္ချာရှေ့ရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် 'ဒိဂု'သဒ္ဒါနှင့် တူသောကြောင့် "ဒိဂုသမာသ်" မည်၏။ ပြယုဂ်ကား တယော လောကာ တိလောကံ

http://www.dhammadownload.com

တည်း။ ဤ 'တိလောကံ'ဟူသော သမာသ်သည် 'ဒိဂု'သဒ္ဒါသည် 'ဒွိ'ဟူသော သချ်ာရှေ့ရှိသကဲ့သို့ 'တိ'ဟူသော သချ်ာရှေ့ရှိသော အဖြစ်ဖြင့် 'ဒိဂု'သဒ္ဒါနှင့်တူသောကြောင့် ဒိဂုသမာသ် မည်၏။

➤ **တပ္ပုရိသ်သမာသ်** ။ ။ ရှေ့ပုဒ် နောက်ပုဒ်၌ ပထမာဝိဘတ်ကျေ၍ နသဒ္ဒါ, သချ်ာသဒ္ဒါတို့ဖြင့် မှတ်အပ်သော သမာသ်သည်ငှင်း၊ ယေဘုယျအားဖြင့် ရှေ့ပုဒ်၌ ဒုတိယာ, စသော ဝိဘတ်ခြောက်သွယ်တို့တွင် တစ်လုံးလုံးကျေ၍ နောက်ပုဒ်၌ ပထမာဝိဘတ်ကျေသော သမာသ်သည်ငှင်း၊ "တဿ ပုရိသော တပ္ပုရိသော၊ တပ္ပုရိသော ဝိယာတိ တပ္ပုရိသော" ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ 'တပ္ပုရိသ'သဒ္ဒါသည် နောက်ပုဒ်အနက် ပြဋ္ဌာန်းသကဲ့သို့ နောက်ပုဒ်အနက် ပြဋ္ဌာန်းသောအဖြစ်ဖြင့် 'တပ္ပုရိသ'သဒ္ဒါနှင့် တူသောကြောင့် "တပ္ပုရိသ်သမာသ်" မည်၏။

ပြယုဂ်ကား " န ဗြာဟ္မဏော အဗြာဟ္မဏော၊ တယော လောကာ တိလောကံ၊ ဘူမိံ ဂတော ဘူမိဂတော"တည်း။ ဤပြယုဂ်တို့တွင် 'အဗြာဟ္မဏော'ဟူသော သမာသ်သည် 'န'သဒ္ဒါသည် သဒိသဘောကို အကြောင်းပဝတ္တိနိမိတ်ပြု၍ ပုဏ္ဏားတူဖြစ်သော လူဖြဲဖ်ကို, ဗြာဟ္မဏ သဒ္ဒါသည်လည်း သဒိသဘောကို အကြောင်း ပဝတ္တိနိမိတ်ပြု၍ ပုဏ္ဏားတူဖြစ်သော လူဖြဲဖ်ကို ဟောသည်ဖြစ်၍ ထိုသို့ဟောရာ၌လည်း 'န'သဒ္ဒါသည် နိပါတ်ပုဒ်ဖြစ်၍ ဇောတကမျှသာ ဖြစ်သောကြောင့် 'ဗြာဟ္မဏ'ဟူသော နောက်ပုဒ်အနက် ပြဋ္ဌာန်းသောအဖြစ်ဖြင့် တပ္ပုရိသ-သဒ္ဒါနှင့်တူသောကြောင့် **တပ္ပုရိသ်သမာသ်** မည်၏။

'**တိလောကံ**'ဟူသော သမာသ်သည် 'တိ'ဟူသော သချ်ာသဒ္ဒါသည် ဝိသေသနမျှသာ ဖြစ်၍ 'လောကံ'ဟူသော နောက်ပုဒ်အနက် ပြဋ္ဌာန်းသော အဖြစ်ဖြင့် တပ္ပုရိသ-သဒ္ဒါနှင့်တူသောကြောင့် "တပ္ပုရိသ်သမာသ်" မည်၏။

'**ဘူမိဂတော**'ဟူသော သမာသ်သည် ဘူမိ-သဒ္ဒါသည် ဝိသေသနမျှသာဖြစ်၍ 'ဂတော'ဟူသော နောက်ပုဒ်အနက် ပြဋ္ဌာန်းသော အဖြစ်ဖြင့် တပ္ပုရိသ- သဒ္ဒါနှင့်တူသောကြောင့် "တပ္ပုရိသ်သမာသ်" မည်၏။

➤ **ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ်** ။ ။ 'ယ, တ, ဧတ, ဣမ'ဟူသော အညပုဒ်အနက် ပြဋ္ဌာန်းသော သမာသ်သည် "ဗဟဝေါ ဝီဟယော ယဿာတိ ဗဟုဗ္ဗီဟိ"ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ 'ဗဟုဗ္ဗီဟိ'သဒ္ဒါသည် 'ယဿ'ဟူသော အညပုဒ်အနက် ပြဋ္ဌာန်းသကဲ့သို့ အညပုဒ်အနက် ပြဋ္ဌာန်းသောအဖြစ်ဖြင့် ဗဟုဗ္ဗီဟိ-သဒ္ဒါနှင့် တူသောကြောင့် ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "**ဇိတာနိ ဣန္ဒြိယာနိ အနေန သမဏေန သောယံ ဇိတိန္ဒြိယော**" တည်း။ ဤ 'ဇိတိန္ဒြိယော'ဟူသော သမာသ်သည် 'ဗဟုဗ္ဗီဟိ'သဒ္ဒါသည် 'ယဿ'ဟူသော အညပုဒ်အနက်ပြဋ္ဌာန်းသကဲ့သို့ 'အနေန သမဏေန'ဟူသော အညပုဒ်အနက် ပြဋ္ဌာန်းသော အဖြစ်ဖြင့် 'ဗဟုဗ္ဗီဟိ'သဒ္ဒါနှင့်တူသောကြောင့် "ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ်" မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

> **ဒွန်္ဒသမာသ်** ။ ။ ရှေ့ပုဒ် နောက်ပုဒ်၌ ပထမာဝိဘတ်ကျေ၍ 'စ'သဒ္ဒါနှစ်လုံးဖြင့် မှတ်အပ်သော သမာသ်သည် "ဒွေဒွေ နဝါ ဒွန္ဒာ၊ ဒွန္ဒာဝိယာတိ ဒွန္ဒော"ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ နှစ်ပုဒ်အနက် ပြဋ္ဌာန်းသောအဖြစ်ဖြင့် နှစ်စင်း နှစ်စင်းသော လှေနှင့်တူသောကြောင့် ဒွန်္ဒသမာသ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "သမဏောစ ဗြာဟ္မဏောစ သမဏဗြာဟ္မဏာ"တည်း။ ဤ ဒွန်္ဒသမာသ်သည် 'သမဏ'ဟူသော, 'ဗြာဟ္မဏ'ဟူသော နှစ်ပုဒ်အနက် ပြဋ္ဌာန်းသောအဖြစ်ဖြင့် နှစ်စင်း နှစ်စင်းသော လှေနှင့်တူသောကြောင့် " ဒွန်္ဒသမာသ်" မည်၏။

> **ဧကတ္ထီဘော လက္ခဏာ** ။ ။ "နာမာနံ သမာသော ယုတ္တတ္ထော"ဟူသော သုတ်၌ ပေါင်းအပ် ယှဉ်အပ်သော အနက်ရှိသော ယုတ္တတ္ထ-သဒ္ဒါကို ဆိုခြင်းကြောင့် "ဧကတ္ထီဘာဝေါ သမာသလက္ခဏံ"ဟူသော ပရိဘာသာနှင့်အညီ ခပ်သိမ်းသော သမာသ်သည် ဧကတ္ထီဘော မည်၏။ [အဘယ်သို့ ဧကတ္ထီဘော ဖြစ်သနည်းဟူမူကား ထိုခြောက်ပါးသော သမာသ်တို့တွင်--]

> **အဗျယီဘော၏ ဧကတ္ထီဘောဖြစ်ပုံ** ။ ။ 'ဥပနဂရံ'ဟူသော အဗျယီဘောသမာသ်သည် မြို့ဖြစ်၏ အနီးဖြစ်သော စကားဖြစ်နှင့် သမီပီ-သမီပ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသည် သမ္ဗန္ဓသကတ် မည်၏။ 'နဂရ'သဒ္ဒါသည် 'ဥပနဂရံ'ဟု သမာသ်ပြီးလတ်သော် ထိုသမ္ဗန္ဓသကတ် အနက်ကိုသာ ယူ၍ မိမိသည် ဟောအပ်သောကြောင့် မြို့ဖြစ်တည်းဟူသော အနက်ကို စွန့်၍ 'ဥပ'သဒ္ဒါသည် ဟောအပ်သော အနီးဖြစ်သော စကားဖြစ်တည်းဟူသော အနက်ကို ဟောသည်ဖြစ်၍ မြို့၏အနီးဖြစ်သော စကားဖြစ်တည်းဟူသော တစ်ခုတည်းသော အနက်ရှိခြင်းကြောင့် 'ဥပနဂရံ'ဟူသော အဗျယီဘောသမာသ်သည် ဧကတ္ထီဘောဖြစ်၏

> **ကမ္မဓာရည်း၏ ဧကတ္ထီဘောဖြစ်ပုံ** ။ ။ 'မဟာပုရိသော'ဟူသော ကမ္မဓာရည်းသမာသ်၌ မဟန္တ-သဒ္ဒါသည် မြတ်သောဂုဏ်ကို အကြောင်းပဝတ္တိနိမိတ်ပြု၍ ယောကျ်ားဖြစ်ကို 'ပုရိသ'သဒ္ဒါသည်လည်း ယောကျ်ားတို့၏ တစ်ယောက်သည် တစ်ယောက်နှင့်တူသော အခြင်းအရာဟု ဆိုအပ်သော ဇာတ်ကို အကြောင်းပဝတ္တိနိမိတ်ပြု၍ ယောကျ်ားဖြစ်ကို ဟောသည်ဖြစ်၍ ယောကျ်ားဖြစ်တည်းဟူသော တစ်ခုတည်းသော အနက်ရှိခြင်းကြောင့် 'မဟာပုရိသော'ဟူသော ကမ္မဓာရည်းသမာသ်သည် ဧကတ္ထီဘော ဖြစ်၏။

> **ဒိဂုသမာသ်၏ ဧကတ္ထီဘောဖြစ်ပုံ** ။ ။ 'တိလောကံ'ဟူသော ဒိဂုသမာသ်၌ 'တိ' သဒ္ဒါသည် သုံးခုအရေအတွက် သင်္ချာတည်းဟူသော ဂုဏ်ကို အကြောင်းပဝတ္တိနိမိတ်ပြု၍ လူဖြစ်ကို၊ 'လောက'သဒ္ဒါသည်လည်း လူတို့၏ တစ်ယောက်သည် တစ်ယောက်နှင့်တူသော အခြင်းအရာဟုဆိုအပ်သော ဇာတ်ကို အကြောင်း ပဝတ္တိနိမိတ်ပြု၍ လူဖြစ်ကို ဟောသည်ဖြစ်၍ လူဖြစ်တည်းဟူသော တစ်ခုတည်းသော အနက်ရှိခြင်းကြောင့် ' တိလောက'ဟူသော ဒိဂုသမာသ်သည် ဧကတ္ထီဘော ဖြစ်၏။

http://www.dhammadownload.com

➤ **တပ္ပုရိသ်၏ ကေဝဋ္ဌိဘောဖြစ်ပုံ ။ ။** 'အဗြာဟ္မဏော'ဟူသော တပ္ပုရိသ်သမာသ်၌ 'န'သဒ္ဒါသည် သဒိသဘောကို အကြောင်း ပဝတ္တနိမိတ်ပြု၍ ပုဏ္ဏားတုဖြစ်သော လူဖြစ်ကို၊ 'ဗြာဟ္မဏ'သဒ္ဒါသည်လည်း သဒိသဘောကို အကြောင်း ပဝတ္တနိမိတ်ပြု၍ လူဖြစ်ကို ဟောသည်ဖြစ်၍ ပုဏ္ဏားတုဖြစ်သော လူဖြစ်တည်းဟူသော တစ်ခုတည်းသော အနက်ရှိခြင်းကြောင့် 'အဗြာဟ္မဏော'ဟူသော တပ္ပုရိသ်သမာသ်သည် ဧကတ္ထိဘော ဖြစ်၏။ 'တိလောကံ'ဟူသော တပ္ပုရိသ်သမာသ်၌ 'တိ'သဒ္ဒါသည် သုံးခုအရေအတွက် သင်္ချာတည်းဟူသော ဂုဏ်ကို အကြောင်း ပဝတ္တနိမိတ်ပြု၍ လူဖြစ်ကို၊ 'လောက' သဒ္ဒါသည်လည်း လူတို့၏ တစ်ယောက်သည် တစ်ယောက်နှင့် တူသော အခြင်းအရာဟု ဆိုအပ်သော ဇာတ်ကို အကြောင်း ပဝတ္တနိမိတ်ပြု၍ လူဖြစ်တည်းဟူသော တစ်ခုတည်းသော အနက်ရှိခြင်းကြောင့် 'တိလောကံ'ဟူသော တပ္ပုရိသ်သမာသ်သည် ဧကတ္ထိဘော ဖြစ်၏။ * 'ဘူမိဂတော'ဟူသော တပ္ပုရိသ်သမာသ်၌ မြေဖြစ်တည်းဟူသော ကမ္မကာရက၏ သွားခြင်းကြိယာနှင့် သာဓေ-သာဓေတဗ္ဗ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသည် ကြိယာကာရက သမ္ဗန်မည်၏။ 'ဘူမိ'သဒ္ဒါသည် 'ဘူမိဂတော'ဟု သမာသ်ပြီးလတ်သော် ထိုကြိယာကာရက သမ္ဗန်အနက်မျှကို ယူ၍ မိမိသည် ဟောအပ်သော မြေဖြစ်တည်းဟူသော အနက်ကို စွန့်၍ 'ဂတော'ဟူသော နောက်ပုဒ်အရဖြစ်သော သွားတတ်သော လူဖြစ်တည်းဟူသော အနက်ကိုဟောသည်ဖြစ်၍ သွားတတ်သော လူဖြစ်တည်းဟူသော တစ်ခုတည်းသော အနက်ရှိခြင်းကြောင့် 'ဘူမိဂတော'ဟူသော တပ္ပုရိသ်သမာသ်သည် ဧကတ္ထိဘော ဖြစ်၏။

➤ **ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ်၏ ဧကတ္ထိဘောဖြစ်ပုံ ။ ။** " ဇိတိန္ဒြိယော " ဟူသော ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ်၌ ဣန္ဒြေဖြစ်တည်းဟူသော ကမ္မကာရက, ရဟန်းဖြစ်တည်းဟူသော ကတ္တုကာရကတို့၏ အောင်ခြင်းကြိယာနှင့် သာဓေ-သာဓေတဗ္ဗ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသည် ကြိယာကာရကသမ္ဗန်မည်၏။ 'ဇိတ'သဒ္ဒါ, ဣန္ဒြိယသဒ္ဒါတို့သည် 'ဇိတိန္ဒြိယော'ဟု သမာသ်ပြီးလတ်သော် ထိုကြိယာကာရကသမ္ဗန် အနက်မျှကိုယူ၍ မိမိသည်ဟောအပ်သော အောင်အပ်သော ဣန္ဒြေဟူသော အနက်ကိုစွန့်၍ 'အနေန သမဏေန'ဟူသော အညပုဒ်သည် ဟောအပ်သော ရဟန်းဖြစ်တည်းဟူသော အနက်ကိုဟောသည်ဖြစ်၍ ရဟန်းဖြစ်တည်းဟူသော တစ်ခုတည်းသော အနက်ရှိခြင်းကြောင့် 'ဇိတိန္ဒြိယော'ဟူသော ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ်သည် ဧကတ္ထိဘော ဖြစ်၏။

➤ **ဒွန္ဒသမာသ်၏ ဧကတ္ထိဘောဖြစ်ပုံ ။ ။** "သမဏဗြာဟ္မဏာ"ဟူသော ဒွန္ဒသမာသ်၌ 'သမဏ' သဒ္ဒါသည် ရဟန်းဖြစ်တည်းဟူသော မိမိအနက်ကို အရင်းပြုသဖြင့် 'စ'သဒ္ဒါသည် ဟောအပ်သော ပုဏ္ဏားဖြစ်တည်းဟူသော သမုစ္စေတဗ္ဗအနက်ကိုလည်းဟောသည်၊ ဗြာဟ္မဏ-သဒ္ဒါသည်လည်း ပုဏ္ဏားဖြစ်တည်းဟူသော မိမိအနက်ကို အရင်းပြုသဖြင့်

http://www.dhammadownload.com

'စ'သဒ္ဒါသည် ဟောအပ်သော ရဟာန်းဖြစ်တည်းဟူသော သမုစ္စယတဗ္ဗ အနက်ကိုလည်း ဟောသည်ဖြစ်၍ ရဟာန်းပုဏ္ဏား နှစ်ပါးစုံတည်းဟူသော အနက်သည် 'သမဏ'သဒ္ဒါ၊ 'ဗြာဟ္မဏ'သဒ္ဒါ၏ အနက်အဖြစ်ဖြင့် တစ်ခုတည်းသော အနက်ရှိခြင်းကြောင့် 'သမဏ ဗြာဟ္မဏာ'ဟူသော ဒွန်သမာသ်သည် ဧကဝုတ္တိသော ဖြစ်၏။

➤ **အဗျယီဘော ၇-ပါး** ။ ။ ထိုခြောက်ပါးသော သမာသ်တို့တွင် အဗျယီဘော သမာသ်သည် ပထမာ အဗျယီဘောသမာသ်, ဒုတိယာ, တတိယာ, စတုတ္ထီ, ပဉ္စမီ, ဆဋ္ဌီ သတ္တမီ အဗျယီဘောသမာသ်အားဖြင့် ခုနစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ **ပထမာ အဗျယီဘောသမာသ်** ။ ။ နောက်ပုဒ်၌ ပထမာဝိဘတ်ကျေသော အဗျယီဘောသမာသ်သည် ပထမာ အဗျယီဘောသမာသ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ယေ ယေ ဝုဍ္ဎာ ယထာဝုဍ္ဎံ"တည်း။ ဤ 'ယထာဝုဍ္ဎံ'ဟူသော သမာသ်သည် ဝုဍ္ဎံ-ဟူသော နောက် ပုဒ်၌ ပထမာဝိဘတ်ကျေသောကြောင့် "ပထမာ အဗျယီဘောသမာသ်" မည်၏။

➤ **ဒုတိယာ အဗျယီဘောသမာသ်** ။ ။ နောက်ပုဒ်၌ ဒုတိယာဝိဘတ် ကျေသော သမာသ်သည် ဒုတိယာ အဗျယီဘောသမာသ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား " စိတ္တံ မဓိကိစ္စ ပဝတ္တန္တိ တေ ဓမ္မာတိ အဓိစိတ္တံ" တည်း။ ဤ 'အဓိစိတ္တံ'ဟူသော သမာသ်သည် 'စိတ္တံ' ဟူသော နောက်ပုဒ်၌ ဒုတိယာဝိဘတ် ကျေသောကြောင့် "ဒုတိယာ အဗျယီဘော သမာသ်" မည်၏။ ➤ **တတိယာ အဗျယီဘောသမာသ်** ။ ။နောက်ပုဒ်၌ တတိယာ ဝိဘတ်ကျေသော သမာသ်သည် တတိယာ အဗျယီဘောသမာသ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ကောကိလေန အဝကုဋ္ဌံ ဝနံ အဝကောကိလံ"တည်း။ "ကောကိလေန၊ဥဩသည်။ အဝကုဋ္ဌံ၊စက်ဆုပ်အပ်သော။ဝနံ၊တောတည်း။အဝကောကိလံ၊ဥဩသည် စက်ဆုပ်အပ် သော တော။" ဤ'အဝကောကိလံ'ဟူသော သမာသ်သည် 'ကောကိလ'ဟူသော နောက် ပုဒ်၌ တတိယာဝိဘတ် ကျေသောကြောင့် "တတိယာ အဗျယီဘောသမာသ်" မည်၏။

➤ **စတုတ္ထီ အဗျယီဘောသမာသ်** ။ ။ နောက်ပုဒ်၌ စတုတ္ထီဝိဘတ် ကျေသော သမာသ်သည် စတုတ္ထီ အဗျယီဘောသမာသ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ကမဿ အနုရူပံ ယထာက္ကမံ"တည်း။ ဤ 'ယထာက္ကမံ'ဟူသော သမာသ်သည် 'ကမ'ဟူသော နောက်ပုဒ် ၌ စတုတ္ထီဝိဘတ် ကျေသောကြောင့် စတုတ္ထီ အဗျယီဘောသမာသ် မည်၏။

➤ **ပဉ္စမီ အဗျယီဘောသမာသ်** ။ ။ နောက်ပုဒ်၌ ပဉ္စမီဝိဘတ် ကျေသော သမာသ် သည် ပဉ္စမီ အဗျယီဘောသမာသ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဝါနတော နိက္ခန္တန္တိ နိဗ္ဗာနံ" တည်း။ ဤ 'နိဗ္ဗာနံ'ဟူသော သမာသ်သည် 'ဝါန'ဟူသော နောက်ပုဒ်၌ ပဉ္စမီဝိဘတ် ကျေသောကြောင့် "ပဉ္စမီ အဗျယီဘောသမာသ်" မည်၏။

➤ **ဆဋ္ဌီ အဗျယီဘောသမာသ်** ။ ။ နောက်ပုဒ်၌ ဆဋ္ဌီဝိဘတ်ကျေသော သမာသ် သည် ဆဋ္ဌီ အဗျယီဘောသမာသ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား " နဂရဿ သမီပေ ပဝတ္တာတိ

http://www.dhammadownload.com

ကာယာ ဂ္ဂတိ ဥပနဂရိ" တည်း။ ဤ 'ဥပနဂရံ'ဟူသော သမာသ်သည် 'နဂရံ'ဟူသော နောက်ပုဒ်၌ ဆဋ္ဌီဝိဘတ်ကျေသောကြောင့် "ဆဋ္ဌီ အဗျယီဘာဝသမာသ်" မည်၏။

➤ **သတ္တမီ အဗျယီဘာဝသမာသ်** ။ ။ နောက်ပုဒ်၌ သတ္တမီဝိဘတ် ကျေသော သမာသ်သည် သတ္တမီ အဗျယီဘာဝသမာသ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ကုမာရီသု အဓိ ကိစ္စ ပဝတ္တတိ ကထာ ဂ္ဂတိ အဓိကုမာရိ"တည်း။ ဤ 'အဓိကုမာရိ'ဟူသော သမာသ်သည် 'ကုမာရိ'ဟူသော နောက်ပုဒ်၌ သတ္တမီဝိဘတ် ကျေသောကြောင့် " သတ္တမီ အဗျယီဘာဝသမာသ်" မည်၏။

➤ **ကမ္မဓာရည်း ၉-ပါး** ။ ။ ကမ္မဓာရည်းသမာသ်သည်လည်း ဝိသေသန ပုဗ္ဗပဒ ကမ္မဓာရည်း, ဝိသေသန ပရပဒကမ္မဓာရည်း, ဝိသေသနောဘယပဒကမ္မဓာရည်း, ဥပမာ ကမ္မဓာရည်း, သမ္ဘာဝနာကမ္မဓာရည်း, အဝဓာရဏကမ္မဓာရည်း,ကုနိပါတ ပုဗ္ဗပဒ ကမ္မ ဓာရည်း, န နိပါတပုဗ္ဗပဒကမ္မဓာရည်း, ပါဒိပုဗ္ဗပဒကမ္မဓာရည်း, အားဖြင့် ကိုးပါးအပြား ရှိ၏။ ထိုတွင်-- ➤ **ဝိသေသနပုဗ္ဗပဒ** ။ ။ ဝိသေသနပုဒ် ရှေ့ရှိသော ကမ္မဓာရည်း သမာသ်သည် ဝိသေသနပုဗ္ဗပဒ ကမ္မဓာရည်းသမာသ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "မဟန္တော ပုရိသော မဟာပုရိသော"တည်း။ ဤ 'မဟာပုရိသော' ဟူသော ကမ္မဓာရည်းသမာသ် သည် 'မဟန္တ'ဟူသော ဝိသေသနပုဒ် ရှေ့ရှိသောကြောင့် "ဝိသေသနပုဗ္ဗပဒကမ္မဓာရည်း သမာသ်" မည်၏။ ➤ **ဝိသေသန ပရပဒ ကမ္မဓာရည်း** ။ ။ ဝိသေသနပုဒ် နောက်ရှိ သော ကမ္မဓာရည်းသမာသ်သည် ဝိသေသန ပရပဒ ကမ္မဓာရည်းသမာသ် မည်၏။ ပြ ယုဂ်ကား " ဂဏှော စ သော ဥတ္တမောစာတိ ဂဏှုတ္တမော"တည်း။ ဤ 'ဂဏှုတ္တမော' ဟူ သော ကမ္မဓာရည်းသမာသ်သည် 'ဥတ္တမ'ဟူသော ဝိသေသနပုဒ် နောက်ရှိသောကြောင့် "ဝိသေသန ပရပဒ ကမ္မဓာရည်းသမာသ်" မည်၏။

➤ **ဝိသေသနောဘယပဒ ကမ္မဓာရည်း** ။ ။ ဝိသေသနနှစ်ပုဒ်ရှိသော ကမ္မဓာရည်း သမာသ်သည် "ဝိသေသနောဘယပဒ ကမ္မဓာရည်းသမာသ်" မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "သဏှော စ သော သုခုမောစာတိ သဏှသုခုမော"တည်း။ ဤ 'သဏှသုခုမော'ဟူသော ကမ္မဓာရည်းသမာသ်သည် 'သဏှ'ဟူသော 'သုခုမ'ဟူသော ဝိသေသန နှစ်ပုဒ်ရှိသော ကြောင့် "ဝိသေသနောဘယပဒ ကမ္မဓာရည်းသမာသ်" မည်၏။

➤ **ဥပမာ ကမ္မဓာရည်း** ။ ။ ဥပမာပုဒ်ရှိသော ကမ္မဓာရည်းသမာသ်သည် ဥပမာ ကမ္မဓာရည်းသမာသ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "သီဟော ဣဝါတိ သီဟော၊ မုနိ စ သော သီဟောစာတိ မုနိသီဟော" တည်း။ ဤ 'မုနိသီဟော' ဟူသော ကမ္မဓာရည်းသမာသ် သည် 'သီဟ'ဟူသော ဥပမာပုဒ်ရှိသောကြောင့် ဥပမာကမ္မဓာရည်းသမာသ် မည်၏။ [ဥပမာ နုတ္တရ ကမ္မဓာရည်းဟူ၍လည်း ဆိုအပ်၏။]

➤ **သမ္ဘာဝနာ ကမ္မဓာရည်း** ။ ။ နှိုးဆွောက်ခြင်းအနက်ကို ဟောသော ဣတိ, ဟုတ္ဝာ,

F26-A

http://www.dhammadownload.com

သဒ္ဒိတ,စသော သဒ္ဒါကျေသော ကမ္မဓာရည်းသမာသ်သည် သမ္ဘာဝနာ ကမ္မဓာရည်း သမာသ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "အနိစ္စံ ဣတိ သညာ အနိစ္စသညာ"တည်း။ ဤ 'အနိစ္စသညာ'ဟူသော ကမ္မဓာရည်းသမာသ်သည် ချီးမြှောက်ခြင်းအနက်ကိုဟောသော 'ဣတိ'သဒ္ဒါကျေသောကြောင့် "သမ္ဘာဝနာ ကမ္မဓာရည်းသမာသ်" မည်၏။

➤ **အဝဓာရဏကမ္မဓာရည်း** ॥ ॥ ပိုင်းခြားခြင်းအနက်ကိုဟောသော 'ဧဝ'သဒ္ဒါ ကျေသော ကမ္မဓာရည်းသမာသ်သည် အဝဓာရဏ ကမ္မဓာရည်းသမာသ်မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဂုဏော ဧဝ ဓနံ ဂုဏဓနံ"တည်း။ ဤ'ဂုဏဓနံ'ဟူသော ကမ္မဓာရည်းသမာသ် သည် ပိုင်းခြားခြင်းအနက်ကိုဟောသော 'ဧဝ'သဒ္ဒါ ကျေသောကြောင့် "အဝဓာရဏ ကမ္မဓာရည်းသမာသ်" မည်၏။

➤ **ကုနိပါတပုဗ္ဗပဒ ကမ္မဓာရည်း** ॥ ॥ ကုနိပါတ်ပုဒ် ရှေ့ရှိသော ကမ္မဓာရည်း သမာသ်သည် ကုနိပါတပုဗ္ဗပဒ ကမ္မဓာရည်းသမာသ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား " ကုစ္ဆိတော ပုတ္တော ကုပုတ္တော"တည်း။ ဤ 'ကုပုတ္တော'ဟူသော ကမ္မဓာရည်းသမာသ်သည် 'ကု' နိပါတ်ပုဒ် ရှေ့ရှိသောကြောင့် "ကုနိပါတပုဗ္ဗပဒ ကမ္မဓာရည်းသမာသ်" မည်၏။

➤ **န နိပါတပုဗ္ဗပဒ ကမ္မဓာရည်း** ॥ ॥ နနိပါတ်ပုဒ် ရှေ့ရှိသော ကမ္မဓာရည်းသမာသ် သည် န နိပါတပုဗ္ဗပဒကမ္မဓာရည်းသမာသ်မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "န ဗြာဟ္မဏော အ ဗြာဟ္မဏော"တည်း။ ဤ 'အဗြာဟ္မဏော'ဟူသော ကမ္မဓာရည်းသမာသ်သည် 'န'နိပါတ် ပုဒ် ရှေ့ရှိသောကြောင့် "န နိပါတပုဗ္ဗပဒကမ္မဓာရည်းသမာသ်" မည်၏။

➤ **ပါဒိပုဗ္ဗပဒကမ္မဓာရည်း** ॥ ॥ 'ပ' အစရှိသော ဥပသာရ ရှေ့ရှိသော ကမ္မဓာရည်း သမာသ်သည် ပါဒိပုဗ္ဗပဒကမ္မဓာရည်းသမာသ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား " ပကဋ္ဌံ ဝစနံ ပါဝစနံ"တည်း။ ဤ 'ပါဝစနံ'ဟူသော ကမ္မဓာရည်းသမာသ်သည် 'ပ'ဟူသော ဥပသာရ ရှေ့ရှိသောကြောင့် "ပါဒိပုဗ္ဗပဒကမ္မဓာရည်းသမာသ်" မည်၏။

➤ **ဒိဂု ၂-ပါး** ॥ ॥ ဒိဂုသမာသ်သည်လည်း သမာဟာရဒိဂု, အသမာဟာရဒိဂု အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ **သမာဟာရဒိဂု** ॥ ॥ နပုံဧကတ်ငဲ့၍ ဧကဝုစ်ဝိဘတ် အဆုံးရှိသော ဒိဂုသည် သမာဟာရဒိဂု မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "တယော လောကာ တိလောကံ" တည်း။ ဤ 'တိလောကံ'ဟူသောသမာသ်သည် နပုံဧကတ်ငဲ့၍ ဧကဝုစ်ဝိဘတ် အဆုံးရှိသောကြောင့် "သမာဟာရဒိဂု" မည်၏။ ➤ **အသမာဟာရဒိဂု** ॥ ॥ နပုံဧကတ် မငဲ့မူ၍ ဗဟုဝုစ်ဝိဘတ် အဆုံးရှိသော ဒိဂုသည် အသမာဟာရဒိဂု မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ပဉ္စ ဣန္ဒြိယာနိ ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ"တည်း။ ဤ 'ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ'ဟူသော သမာသ်သည် နပုံဧကတ် မငဲ့မူ၍ ဗဟုဝုစ် ဝိဘတ် အဆုံးရှိသောကြောင့် "အသမာဟာရဒိဂု" မည်၏။

➤ **တစ်နည်း ဒိဂု ၂-ပါး** ॥ ॥ တစ်နည်းကား ဧကဘာဝိဒိဂု, အနေကဘာဝိဒိဂု

http://www.dhammadownload.com

အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင် -- သမာဟာရဒိဂုသည် ဧကဘာဝဒိဂု မည်၏။ အသမာဟာရဒိဂုသည် အနေကဘာဝဒိဂု မည်၏။

➤ **တပ္ပုရိသ် ၂-ပါး** ॥ ॥ တပ္ပုရိသ်သမာသ်သည်လည်း မိဿကတပ္ပုရိသ်, သုဒ္ဓတပ္ပုရိသ် အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်-- ကမ္မဓာရည်း, ဒိဂု လက္ခဏာနှင့်ရောသော တပ္ပုရိသ်သမာသ်သည် မိဿကတပ္ပုရိသ် မည်၏။ ကမ္မဓာရည်း, ဒိဂုလက္ခဏာနှင့် မရောသော တပ္ပုရိသ်သမာသ်သည် သုဒ္ဓတပ္ပုရိသ် မည်၏။

➤ **မိဿကတပ္ပုရိသ် ၂-ပါး** ॥ ॥ ထိုတွင် မိဿကတပ္ပုရိသ်သည်လည်း ကမ္မဓာရယမိဿကတပ္ပုရိသ်, ဒိဂုမိဿကတပ္ပုရိသ် အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ **ကမ္မဓာရယမိဿကတပ္ပုရိသ်** ॥ ॥ တူသောအနက်ရှိသည်၏ အဖြစ်တည်းဟူသော ကမ္မဓာရည်း လက္ခဏာနှင့်ရောသော မိဿကတပ္ပုရိသ်သည် ကမ္မဓာရယမိဿကတပ္ပုရိသ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား " န ဗြာဟ္မဏော အဗြာဟ္မဏော" အစရှိသည်တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'န'သဒ္ဒါသည် သဒိသဘောကို အကြောင်း ပဝတ္တိနိမိတ်ပြု၍ ပုဏ္ဏားတုဖြစ်သော လူဒြဝ်ကို၊ 'ဗြာဟ္မဏ'သဒ္ဒါသည်လည်း သဒိသဘောကို အကြောင်းပဝတ္တိနိမိတ်ပြု၍ ပုဏ္ဏားတုဖြစ်သော လူဒြဝ်ကို ဟောသည်ဖြစ်၍ ပုဏ္ဏားတုဖြစ်သော လူဒြဝ်တည်းဟူသော တူသောအနက်ရှိသည်၏ အဖြစ်တည်းဟူသော ကမ္မဓာရည်းလက္ခဏာနှင့် ရောသောကြောင့် "ကမ္မဓာရယမိဿကတပ္ပုရိသ်" မည်၏။

➤ **ဒိဂုမိဿကတပ္ပုရိသ်** ॥ ॥ သင်္ချာရှေ့ရှိသည်၏ အဖြစ်တည်းဟူသော ဒိဂုလက္ခဏာနှင့် ရောသော မိဿကတပ္ပုရိသ်သည် ဒိဂုမိဿကတပ္ပုရိသ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "တယော လောကာ တီလောကံ" အစရှိသည်တည်း။ ဤ 'တီလောကံ'ဟူသော ဒိဂုသမာသ်သည် 'တိ'ဟူသော သင်္ချာရှေ့ရှိသည်၏ အဖြစ်တည်းဟူသော ဒိဂုလက္ခဏာနှင့် ရောသောကြောင့် "ဒိဂုမိဿကတပ္ပုရိသ်" မည်၏။

➤ **သုဒ္ဓတပ္ပုရိသ် ၆-ပါး** ॥ ॥ သုဒ္ဓတပ္ပုရိသ်သည်လည်း ဒုတိယာ သုဒ္ဓတပ္ပုရိသ်သမာသ်, တတိယာ သုဒ္ဓတပ္ပုရိသ်သမာသ်, စတုတ္ထီ သုဒ္ဓတပ္ပုရိသ်သမာသ်, ပဉ္စမီ သုဒ္ဓတပ္ပုရိသ်သမာသ်, ဆဋ္ဌီ သုဒ္ဓတပ္ပုရိသ်သမာသ်, သတ္တမီ သုဒ္ဓတပ္ပုရိသ်သမာသ် အားဖြင့် ခြောက်ပါး အပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ **ဒုတိယ သုဒ္ဓတပ္ပုရိသ်** ॥ ॥ ရှေ့ပုဒ်၌ ဒုတိယာဝိဘတ်ကျေသော သုဒ္ဓတပ္ပုရိသ်သမာသ်သည် ဒုတိယာ သုဒ္ဓတပ္ပုရိသ်သမာသ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဘူမိံ ဂတော ဘူမိဂတော"တည်း။ ဤ 'ဘူမိဂတော' ဟူသော သမာသ်သည် 'ဘူမိ'ဟူသော ရှေ့ပုဒ်၌ ဒုတိယာဝိဘတ် ကျေသောကြောင့် "ဒုတိယာ သုဒ္ဓတပ္ပုရိသ်သမာသ်" မည်၏။

➤ **တတိယာ သုဒ္ဓတပ္ပုရိသ်** ॥ ॥ ရှေ့ပုဒ်၌ တတိယာဝိဘတ်ကျေသော သုဒ္ဓတပ္ပုရိသ်သည် တတိယာ သုဒ္ဓတပ္ပုရိသ်မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "သလ္လေန ဝိဒ္ဓေါ သလ္လဝိဒ္ဓေါ"တည်း။

http://www.dhammadownload.com

ဤ'သလ္လဝိဒ္ဓေါ'ဟူသော သမာသ်သည် 'သလ္လ'ဟူသော ရှေ့ပုဒ်၌ တတိယာဝိဘတ်ကျေ သောကြောင့် "တတိယာ သုဒ္ဓတပ္ပုရိသ်သမာသ်" မည်၏။

➤ **စတုတ္ထီ သုဒ္ဓတပ္ပုရိသ်** ။ ။ ရှေ့ပုဒ်၌ စတုတ္ထီဝိဘတ်ကျေသော သုဒ္ဓတပ္ပုရိသ်သည် စတုတ္ထီ သုဒ္ဓတပ္ပုရိသ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ကထိနဿ ဒုဿံ ကထိနဒုဿံ" တည်း။ ဤ 'ကထိနဒုဿံ'ဟူသော သမာသ်သည် 'ကထိန'ဟူသော ရှေ့ပုဒ်၌ စတုတ္ထီ ဝိဘတ် ကျေသောကြောင့် "စတုတ္ထီ သုဒ္ဓတပ္ပုရိသ်သမာသ်" မည်၏။

➤ **ပဉ္စမီ သုဒ္ဓတပ္ပုရိသ်** ။ ။ ရှေ့ပုဒ်၌ ပဉ္စမီဝိဘတ်ကျေသော သုဒ္ဓတပ္ပုရိသ်သည် ပဉ္စမီ သုဒ္ဓတပ္ပုရိသ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "စောရာ ဘယံ စောရဘယံ"တည်း။ ဤ 'စောရဘယံ'ဟူသော သမာသ်သည် 'စောရ'ဟူသော ရှေ့ပုဒ်၌ ပဉ္စမီဝိဘတ်ကျေသောကြောင့် "ပဉ္စမီ သုဒ္ဓတပ္ပုရိသ်သမာသ်" မည်၏။

➤ **ဆဋ္ဌီ သုဒ္ဓတပ္ပုရိသ်** ။ ။ ရှေ့ပုဒ်၌ ဆဋ္ဌီဝိဘတ်ကျေသော သုဒ္ဓတပ္ပုရိသ်သည် ဆဋ္ဌီ သုဒ္ဓတပ္ပုရိသ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ရညော ပုတ္တော ရာဇပုတ္တော" တည်း။ ဤ 'ရာဇပုတ္တော'ဟူသော သမာသ်သည် 'ရာဇ'ဟူသော ရှေ့ပုဒ်၌ ဆဋ္ဌီဝိဘတ်ကျေသော ကြောင့် "ဆဋ္ဌီ သုဒ္ဓတပ္ပုရိသ်သမာသ်" မည်၏။

➤ **သတ္တမီ သုဒ္ဓတပ္ပုရိသ်** ။ ။ ရှေ့ပုဒ်၌ သတ္တမီဝိဘတ်ကျေသော သုဒ္ဓတပ္ပုရိသ်သည် သတ္တမီ သုဒ္ဓတပ္ပုရိသ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "သံသာရေ ဒုက္ခံ သံသာရဒုက္ခံ" တည်း ဤ 'သံသာရဒုက္ခံ'ဟူသော သုဒ္ဓတပ္ပုရိသ်သမာသ်သည် 'သံသာရ'ဟူသော ရှေ့ပုဒ်၌ သတ္တမီဝိဘတ်ကျေသောကြောင့် "သတ္တမီ သုဒ္ဓတပ္ပုရိသ်သမာသ်" မည်၏။

➤ **ဗဟုဗ္ဗီဟိ ၂-ပါး** ။ ။ ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ်သည်လည်း ဘိန္နာဓိကရဏ ဗဟုဗ္ဗီဟိ, တုလျာဓိကရဏ ဗဟုဗ္ဗီဟိ အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ **ဘိန္နာဓိကရဏ ဗဟုဗ္ဗီဟိ** ။ ။ သမာသ်ပုဒ်ချင်းချင်း ဝိဘတ်ပြားသော ဗဟုဗ္ဗီဟိသည် ဘိန္နာဓိကရဏ ဗဟုဗ္ဗီဟိ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား " ယဿ ပတ္တော ဟတ္ထေသူတိ ပတ္တဟတ္ထော" အစရှိသည်တည်း။ ဤ 'ပတ္တဟတ္ထော'ဟူသော သမာသ်သည် 'ပတ္တ' ဟူသော 'ဟတ္ထ'ဟူသော သမာသ်ပုဒ်ချင်းချင်း ဝိဘတ်ပြားသောကြောင့် " ဘိန္နာဓိကရဏ ဗဟုဗ္ဗီဟိ" မည်၏။ ➤ **တုလျာဓိကရဏ ဗဟုဗ္ဗီဟိ** ။ ။ သမာသ်ပုဒ်ချင်းချင်း ဝိဘတ်တူသော ဗဟုဗ္ဗီဟိသည် တုလျာဓိကရဏ ဗဟုဗ္ဗီဟိ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "လမ္ဗော ကဏ္ဏော ယဿ သောတိ လမ္ဗကဏ္ဏော" အစရှိသည်တည်း။ ဤ 'လမ္ဗကဏ္ဏော'ဟူသော သမာသ်သည် 'လမ္ဗ'ဟူသော 'ကဏ္ဏ'ဟူသော သမာသ်ပုဒ်ချင်းချင်း ဝိဘတ်တူသောကြောင့် "တုလျာဓိကရဏ ဗဟုဗ္ဗီဟိ" မည်၏။

➤ **တစ်နည်း ဗဟုဗ္ဗီဟိ ၂-ပါး** ။ ။ တစ်နည်းကား တဗ္ဗိဓရတ္ထ ဗဟုဗ္ဗီဟိ, အညတ္ထရတ္ထ ဗဟုဗ္ဗီဟိ အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

http://www.dhammadownload.com

➢ **တာဟိရတ္ထ ဗဟုဗ္ဗီဟိ** ॥ ॥ သမာသ်ပုဒ်တစ်စိတ်သည် အညပုဒ်၏ ဝိသေသနဖြစ်သော ဗဟုဗ္ဗီဟိသည် တဗ္ဗာဟိရတ္ထ ဗဟုဗ္ဗီဟိ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား " မာသော ဇာတော အဿာတိ မာသဇာတော" အစရှိသည်တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ဇာတဿ'ဟူသော သမာသ် ပုဒ်တစ်စိတ်သည် 'အဿ'ဟူသော အညပုဒ်၏ ဝိသေသနဖြစ်သောကြောင့် "တာဟိရတ္ထ ဗဟုဗ္ဗီဟိ" မည်၏။ ➢ **အန္တောရတ္ထ ဗဟုဗ္ဗီဟိ** ॥ ॥ သမာသ်ပုဒ် တစ်စိတ်သည် အညပုဒ်၏ ဝိသေသနဖြစ်သော ဗဟုဗ္ဗီဟိသည် အန္တောရတ္ထ ဗဟုဗ္ဗီဟိ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "လမ္ဗော ကဏ္ဏော ယဿ သောတိ လမ္ဗကဏ္ဏော" အစရှိသည်တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ကဏ္ဏ'ဟူ သော သမာသ်ပုဒ်တစ်စိတ်သည် 'ယဿ'ဟူသော အညပုဒ်၏ ဝိသေသန မဖြစ်သော ကြောင့် "အန္တောရတ္ထ ဗဟုဗ္ဗီဟိ" မည်၏။

➢ **တစ်နည်း ဗဟုဗ္ဗီဟိ ၂-ပါး** ॥ ॥ တစ်နည်းကား တဂ္ဂုဏ သံဝိညာဏ ဗဟုဗ္ဗီဟိ အတဂ္ဂုဏသံဝိညာဏ ဗဟုဗ္ဗီဟိ အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➢ **တဂ္ဂုဏ သံဝိညာဏဗဟုဗ္ဗီဟိ** ॥ ॥ သမာသ်ပုဒ်၏ အနက်နှင့်တကွ ရသော ဗဟုဗ္ဗီဟိသည် တဂ္ဂုဏ သံဝိညာဏ ဗဟုဗ္ဗီဟိ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "လမ္ဗော ကဏ္ဏော ယဿ သောတိ လမ္ဗကဏ္ဏော" အစရှိသည်တည်း။ ဤသမာသ်သည် ရှည်သော နားဟူ သော သမာသ်ပုဒ်၏ အနက်နှင့်တကွ ရသောကြောင့် "တဂ္ဂုဏသံဝိညာဏဗဟုဗ္ဗီဟိ" မည်၏။ ➢ **အတဂ္ဂုဏ သံဝိညာဏ ဗဟုဗ္ဗီဟိ** ॥ ॥ သမာသ်ပုဒ်၏ အနက်နှင့်တကွ မရသော ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ်သည် အတဂ္ဂုဏ သံဝိညာဏ ဗဟုဗ္ဗီဟိ မည်၏။ ပြယုဂ် ကား "ဒိန္နော သုင်္ကော ယဿ သောတိ ဒိန္နသုင်္ကော" အစရှိသည်တည်း။ ဤသမာသ် သည် ပေးအပ်သော အခွန်တည်းဟူသော သမာသ်ပုဒ်၏ အနက်နှင့်တကွ မရသော ကြောင့် "အတဂ္ဂုဏ သံဝိညာဏ ဗဟုဗ္ဗီဟိ" မည်၏။

➢ **တဂ္ဂုဏ သံဝိညာဏ ဗဟုဗ္ဗီဟိ ၂-ပါး** ॥ ॥ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင် တဂ္ဂုဏသံဝိညာဏ ဗဟုဗ္ဗီဟိသည်လည်း အညပဒတ္ထ တဂ္ဂုဏ သံဝိညာဏဗဟုဗ္ဗီဟိ, ပယောဂ တဂ္ဂုဏ သံဝိညာဏ ဗဟုဗ္ဗီဟိ အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➢ **အညပဒတ္ထ တဂ္ဂုဏသံဝိညာဏ ဗဟုဗ္ဗီဟိ** ॥ ॥ အညပုဒ်အားဖြင့် သမာသ်ပုဒ် ၏ အနက်နှင့်တကွ ရသော ဗဟုဗ္ဗီဟိသည် အညပဒတ္ထ တဂ္ဂုဏ သံဝိညာဏ ဗဟုဗ္ဗီဟိ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "လမ္ဗော ကဏ္ဏော ယဿ သောတိ လမ္ဗကဏ္ဏော" အစရှိသည် တည်း။ ဤသမာသ်သည် 'ယဿ'ဟူသော အညပုဒ်အားဖြင့် ရှည်သော နားတည်းဟူ သော သမာသ်ပုဒ်၏ အနက်နှင့်တကွ ရသောကြောင့် အညပဒတ္ထ တဂ္ဂုဏ သံဝိညာဏ ဗဟုဗ္ဗီဟိ မည်၏။ ➢ **ပယောဂ တဂ္ဂုဏ သံဝိညာဏ ဗဟုဗ္ဗီဟိ** ॥ ॥ ယှဉ်ဖက်အားဖြင့် သမာသ်ပုဒ်၏ အနက်နှင့်တကွ ရသော တဂ္ဂုဏ သံဝိညာဏ ဗဟုဗ္ဗီဟိသည် ပယောဂ တဂ္ဂုဏ သံဝိညာဏ ဗဟုဗ္ဗီဟိ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား " ဗုဒ္ဓေါ ပမုခေါ ယဿ သောတိ

http://www.dhammadownload.com

ဗုဒ္ဓပ္ပမုခေါ၊ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ သံဃဿ ဒါနံ ဒေတိ" အစရှိသည်တည်း။ ဤ 'ဗုဒ္ဓပ္ပမုခေါ' ဟူသော တဂ္ဂုဏ သံဝိညာဏ ဗဟုဗ္ဗီဟိသည် 'ဒေတိ'ဟူသော ယှဉ်ဖက်အားဖြင့် ဘုရားတည်းဟူသော သမာသ်ပုဒ်၏ အနက်နှင့်တကွ ရသောကြောင့် " ပယောဂ တဂ္ဂုဏ သံဝိညာဏ ဗဟုဗ္ဗီဟိ" မည်၏။

➤ **ဗဟုဗ္ဗီဟိ ၃-ပါး ။ ။** တစ်နည်းကား အာဒိ အညပဒ ဗဟုဗ္ဗီဟိ, မဇ္ဈေအညပဒ ဗဟုဗ္ဗီဟိ, အန္တ အညပဒဗဟုဗ္ဗီဟိ အားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ **အာဒိ အညပဒ ဗဟုဗ္ဗီဟိ ။ ။** သမာသ်ပုဒ်၏ အစ၌ အညပုဒ်ရှိသော ဗဟုဗ္ဗီဟိသည် အာဒိ အညပဒ ဗဟုဗ္ဗီဟိ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ယဿ ပတ္တော ဟတ္ထေသူတိ ပတ္တဟတ္ထော" အစရှိသည်တည်း။ ဤ သမာသ်သည် 'ပတ္တ'ဟူသော သမာသ်ပုဒ်၏ အစ၌ 'ယဿ'ဟူသော အညပုဒ်ရှိသောကြောင့် "အာဒိအညပဒ ဗဟုဗ္ဗီဟိ" မည်၏။

➤ **မဇ္ဈေ အညပဒ ဗဟုဗ္ဗီဟိ ။ ။** သမာသ်ပုဒ်၏ အလယ်၌ အညပုဒ်ရှိသော ဗဟုဗ္ဗီဟိသည် မဇ္ဈေ အညပဒ ဗဟုဗ္ဗီဟိ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "နဿ အန္တော အနန္တော"တည်း။ ဤ သမာသ်သည် 'န'ဟူသော 'အန္တ'ဟူသော သမာသ်ပုဒ်၏ အလယ်၌ 'အဿ'ဟူသော အညပုဒ်ရှိသောကြောင့် "မဇ္ဈေ အညပဒ ဗဟုဗ္ဗီဟိ" မည်၏။

➤ **အန္တ အညပဒ ဗဟုဗ္ဗီဟိ ။ ။** သမာသ်ပုဒ်၏ အဆုံး၌ အညပုဒ်ရှိသော ဗဟုဗ္ဗီဟိသည် အန္တ အညပဒ ဗဟုဗ္ဗီဟိ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား " လမ္ဗာ ကဏ္ဏော ယဿ သောတိ လမ္ဗကဏ္ဏော" တည်း။ ဤသမာသ်သည် 'ကဏ္ဏ'ဟူသော သမာသ်ပုဒ်၏အဆုံး၌ 'ယဿ' ဟူသော အညပုဒ်ရှိသောကြောင့် "အန္တ အညပဒ ဗဟုဗ္ဗီဟိ" မည်၏။

➤ **ဗဟုဗ္ဗီဟိ ၇-ပါး ။ ။** တစ်နည်းကား ပဌမာ ဗဟုဗ္ဗီဟိ, ဒုတိယာ, တတိယာ, စတုတ္ထီ, ပဥ္စမီ, ဆဋ္ဌီ, သတ္တမီ ဗဟုဗ္ဗီဟိ အားဖြင့် ခုနစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ **ပဌမာ ဗဟုဗ္ဗီဟိ ။ ။** အညပုဒ်၌ ပဌမာဝိဘတ်ရှိသော ဗဟုဗ္ဗီဟိသည် ပဌမာ ဗဟုဗ္ဗီဟိ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "စက္ခုံ ဘူတော ဉာဏံ ဘူတော ယော ဘဂဝါ သောယံ စက္ခုဘူတော၊ ဘဂဝါ" အစရှိသည်တည်း။ ဤသမာသ်သည် 'ယ'ဟူသော အညပုဒ်၌ ပဌမာဝိဘတ်သက်သောကြောင့် "ပဌမာ ဗဟုဗ္ဗီဟိ" မည်၏။ [*"အညပုဒ်၌ ဒုတိယာဝိဘတ်သက်သော" အစရှိသည်ကို အစဉ်အတိုင်း ဆိုလေ။*]

၂။ အာဂတာ သမဏာ ဣမံ သံဃာရာမံ သောယံ အာဂတသမဏော။

၃။ ဇိတာနိ ဣန္ဒြိယာနိ အနေန သမဏေန သောယံ ဇိတိန္ဒြိယော။

၄။ ဒိန္နော သုင်္ကော ယဿ သောတိ ဒိန္နသုင်္ကော။

၅။ နိဂ္ဂတာ ဇနာ အသ္မာ ဂါမာ သောယံ နိဂ္ဂတဇနော။

၆။ ဆိန္နော ဟတ္ထော ယဿ သောတိ ဆိန္နဟတ္ထော။

၇။ ➤ **သတ္တမီ ဗဟုဗ္ဗီဟိ ။ ။** အညပုဒ်၌ သတ္တမီဝိဘတ်ရှိသော ဗဟုဗ္ဗီဟိသည်

http://www.dhammadownload.com

သတ္တမီ ဗဟုဗ္ဗီဟိ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "သမ္ပန္နာနိ သဿာနိ ယသ္မိံ ဇနပဒေ သောယံ သမ္ပန္နသဿော"တည်း။ ဤ 'သမ္ပန္နသဿော'ဟူသော ဗဟုဗ္ဗီဟိသည် 'ယ'ဟူသော အညပုဒ်၌ သတ္တမီဝိဘတ်သက်သောကြောင့် "သတ္တမီ ဗဟုဗ္ဗီဟိ" မည်၏။

➤ **ဗဟုဗ္ဗီဟိ ၁၀-ပါး** ။ ။ တစ်နည်းကား ဒွိပဒ ဗဟုဗ္ဗီဟိ, တိပဒ ဗဟုဗ္ဗီဟိ, ဘိန္နာဓိကရဏ ဗဟုဗ္ဗီဟိ, သင်္ချောဘယပဒ ဗဟုဗ္ဗီဟိ, ဒိသန္တရာဠတ္ထ ဗဟုဗ္ဗီဟိ, ဗျတိဟာရလက္ခဏ ဗဟုဗ္ဗီဟိ, ဥပမာ ပုဗ္ဗပဒ ဗဟုဗ္ဗီဟိ, ကုနိပါတ ပုဗ္ဗပဒ ဗဟုဗ္ဗီဟိ, န နိပါတ ပုဗ္ဗပဒ ဗဟုဗ္ဗီဟိ, သဟပုဗ္ဗပဒ ဗဟုဗ္ဗီဟိ အားဖြင့် ဆယ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်-

➤ **ဒွိပဒ ဗဟုဗ္ဗီဟိ** ။ ။ နှစ်ပုဒ်ရှိသော ဗဟုဗ္ဗီဟိသည် ဒွိပဒ ဗဟုဗ္ဗီဟိ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "လမ္ဗော ကဏ္ဏော ယဿ သောတိ လမ္ဗကဏ္ဏော"တည်း။ ဤသမာသ်သည် 'လမ္ဗ'ဟူသော 'ကဏ္ဏ'ဟူသော သမာသ်ပုဒ် နှစ်ပုဒ်ရှိသောကြောင့် ဒွိပဒ ဗဟုဗ္ဗီဟိမည်၏။

➤ **တိပဒ ဗဟုဗ္ဗီဟိ** ။ ။ သုံးပုဒ်အဆုံးရှိသော ဗဟုဗ္ဗီဟိသည် တိပဒ ဗဟုဗ္ဗီဟိမည်၏။ ပြယုဂ်ကား "မုနိနာ ဝဏ္ဏိတာ ယဿ ဗုဒ္ဓိ သောတိ မုနိဝဏ္ဏိတဗုဒ္ဓိ"တည်း။ ဤသမာသ်သည် 'မုနိ'ဟူသော 'ဝဏ္ဏိတ'ဟူသော 'ဗုဒ္ဓိ'ဟူသော သမာသ်ပုဒ် သုံးခုရှိသောကြောင့် "တိပဒ ဗဟုဗ္ဗီဟိ" မည်၏။

➤ **ဘိန္နာဓိကရဏ ဗဟုဗ္ဗီဟိ** ။ ။ သမာသ်ပုဒ်အချင်းချင်း ဝိဘတ်ပြားသော ဗဟုဗ္ဗီဟိသည် ဘိန္နာဓိကရဏ ဗဟုဗ္ဗီဟိ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ယဿ ပတ္တော ဟတ္ထေသူတိ ပတ္တဟတ္ထော" တည်း။ ဤသမာသ်သည် 'ပတ္တ'ဟူသော 'ဟတ္ထ'ဟူသော သမာသ်ပုဒ်အချင်းချင်း ဝိဘတ်ပြားသောကြောင့် "ဘိန္နာဓိကရဏ ဗဟုဗ္ဗီဟိ" မည်၏။

➤ **သင်္ချောဘယပဒ ဗဟုဗ္ဗီဟိ** ။ ။ ဝါ-သဒ္ဒါ၏ အနက်၌ သင်္ချာနှစ်ပုဒ်ရှိသော ဗဟုဗ္ဗီဟိသည် သင်္ချောဘယပဒ ဗဟုဗ္ဗီဟိ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဒွေဝါ တယောဝါ ပတ္တာ ယေသန္တေတိ ဒွတ္တိပတ္တာ"တည်း။ ဤသမာသ်သည် ဝါ-သဒ္ဒါ၏အနက်၌ 'ဒွိ'ဟူသော 'တိ' ဟူသော သင်္ချာနှစ်ပုဒ်ရှိသောကြောင့် "သင်္ချောဘယပဒ ဗဟုဗ္ဗီဟိ" မည်၏။

➤ **ဒိသန္တရာဠတ္ထ ဗဟုဗ္ဗီဟိ** ။ ။ တူရူဖြစ်သော အရပ်မျက်နှာကို မရမူ၍ အထောင့်ဖြစ်သော အရပ်မျက်နှာကိုရသော ဗဟုဗ္ဗီဟိသည် ဒိသန္တရာဠတ္ထ ဗဟုဗ္ဗီဟိမည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဒက္ခိဏဿစ ပုဗ္ဗဿစ ယဒန္တရာဠံ ဒက္ခိဏပုဗ္ဗ"တည်း။ ဤသမာသ်သည် တောင်ဟူသော, အရှေ့ဟူသော, တူရူဖြစ်သော အရပ်မျက်နှာကို မရမူ၍ အရှေ့တောင် ထောင့်ဖြစ်သော အရပ်မျက်နှာကိုရသောကြောင့် ဒိသန္တရာဠတ္ထ ဗဟုဗ္ဗီဟိ မည်၏။

➤ **ဗျတိဟာရလက္ခဏ ဗဟုဗ္ဗီဟိ** ။ ။ သမာသ်ပုဒ်အချင်းချင်း ဆန့်ကျင်သော အနက်ကိုဟောသော ဗဟုဗ္ဗီဟိသည် ဗျတိဟာရလက္ခဏ ဗဟုဗ္ဗီဟိ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ကေသေသုစ ကေသေသုစ ဂဟေတွာ ဣဒံ ယုဒ္ဓံ ပဝတ္တတီတိ ကေသာကေသိ"တည်း။ ဤသမာသ်သည် တစ်ခုသော ကေသ-သဒ္ဒါသည် ဤမှာဘက် စစ်သည်၏ ဆံဟူသော

http://www.dhammadownload.com

အနက်ကို, တစ်ခုသော ကေသ-သဒ္ဒါသည် ထိုမှာဘက် စစ်သည်၏ ဆံဟူသောအနက်ကို ဟောသည်ဖြစ်၍ သမာသ်ပုဒ်အချင်းချင်း ဆန့်ကျင်သော အနက်ရှိသောကြောင့် "ဗျတိဟာရလက္ခဏ ဗဟုဗ္ဗီဟိ" မည်၏။

➤ ဥပမာပုဗ္ဗပဒ ဗဟုဗ္ဗီဟိ ။ ။ ဥပမာပုဒ် ရှေ့ရှိသော ဗဟုဗ္ဗီဟိသည် ဥပမာပုဗ္ဗပဒ ဗဟုဗ္ဗီဟိ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား " စက္ခုဘူတော ဣဝ ဘူတော ယော ဘဂဝါ သောယံ စက္ခုဘူတော"တည်း။ ဤသမာသ်သည် 'စက္ခုဘူတော'ဟူသော ဥပမာပုဒ်ရှေ့ရှိသောကြောင့် "ဥပမာပုဗ္ဗပဒ ဗဟုဗ္ဗီဟိ" မည်၏။

➤ ကုနိပါတပုဗ္ဗပဒ ဗဟုဗ္ဗီဟိ ။ ။ 'ကု' နိပါတ်ပုဒ် ရှေ့ရှိသော ဗဟုဗ္ဗီဟိသည် ကုနိပါတ ပုဗ္ဗပဒ ဗဟုဗ္ဗီဟိမည်၏။ ပြယုဂ်ကား " ကုစ္ဆိတာ ဒါရာ ယေသန္တေတိ ကုဒါရာ" တည်း။ ဤသမာသ်သည် ကုနိပါတ်ပုဒ် ရှေ့ရှိသောကြောင့် ကုနိပါတပုဗ္ဗပဒ ဗဟုဗ္ဗီဟိ မည်၏။ **➤ န နိပါတပုဗ္ဗပဒ ဗဟုဗ္ဗီဟိ ။ ။** 'န' နိပါတ်ပုဒ် ရှေ့ရှိသော ဗဟုဗ္ဗီဟိသည် န နိပါတပုဗ္ဗပဒ ဗဟုဗ္ဗီဟိ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "နာဿ အန္တော အနန္တံ"တည်း။ ဤသမာသ်သည် 'န' နိပါတ်ပုဒ်ရှေ့ရှိသောကြောင့် "န နိပါတပုဗ္ဗပဒ ဗဟုဗ္ဗီဟိ" မည်၏။

➤ သဟပုဗ္ဗပဒ ဗဟုဗ္ဗီဟိ ။ ။ သဟ-သဒ္ဒါ ရှေ့ရှိသော ဗဟုဗ္ဗီဟိသည် သဟပုဗ္ဗပဒ ဗဟုဗ္ဗီဟိ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား " ပိတာကေန သဟ ယေ ဝတ္တန္တီတိ သပိတက္ကာ" တည်း။ဤသမာသ်သည် 'သဟ'သဒ္ဒါ ရှေ့ရှိသောကြောင့် သဟပုဗ္ဗပဒ ဗဟုဗ္ဗီဟိမည်၏

➤ ဒွန် ၄-ပါး ။ ။ ဒွန်သည်လည်း သမုစ္စယဒွန်, အန္ဝာစယဒွန်, သမာဟာရဒွန်, ဣတရီတရယောဂဒွန် အားဖြင့် လေးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ သမုစ္စယဒွန် ။ ။ ကြိယာတစ်ခုတည်း၌ ကာရကအများကိုဆည်းသော ဒွန်သည် သမုစ္စယဒွန် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "သတ္ထာစ သာရိပုတ္တောစ ဓမ္မံ ဒေသေတိ" တည်း။ ဤ 'သတ္ထာစ သာရိပုတ္တောစ'ဟူသော ဒွန်သည် 'ဒေသေတိ'ဟူသော ကြိယာတစ်ခုတည်း၌ 'သတ္ထာ' ဟူသော, 'သာရိပုတ္တော' ဟူသော ကာရကအများကို ဆည်းသောကြောင့် "သမုစ္စယဒွန်" မည်၏။ **➤ အန္ဝာစယဒွန် ။ ။** ကြိယာကာရက, အသီးသီးဆည်းသော ဒွန်သည် အန္ဝာစယဒွန် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား " ဒါနဉ္စ ဒေတိ သီလဉ္စ ရက္ခတိ"တည်း။ ဤ 'ဒါနဉ္စ'ဟူသော ဒွန်သည် 'ဒေတိ'ဟူသော ကြိယာ၌ 'သီလံ'ဟူသော ကာရကကို, 'သီလဉ္စ'ဟူသော ဒွန်သည် 'ရက္ခတိ'ဟူသော ကြိယာ၌ 'ဒါနံ'ဟူသော ကာရကကို ဆည်းသည်ဖြစ်၍ ကြိယာ ကာရက အသီးသီးဆည်းသောကြောင့် "အန္ဝာစယဒွန်" မည်၏။

➤ သမာဟာရဒွန် ။ ။ နပုံသကတ်ငဲ့သည်ဖြစ်၍ ဧကဝုစ်ဝိဘတ် အဆုံးရှိသော ဒွန်သည် သမာဟာရဒွန် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "စက္ခုစ သောတဉ္စ စက္ခုသောတံ"တည်း။ ဤ 'စက္ခုသောတံ'ဟူသော သမာသ်သည် နပုံသကတ်ငဲ့သည်ဖြစ်၍ ဧကဝုစ်ဝိဘတ် အဆုံးရှိသောကြောင့် "သမာဟာရဒွန်" မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

သည် ကံအနက်ကိုဟောသောကြောင့် ကမ္မတ္ထဝါစကသမာသ် မည်ကုန်၏။

➤ **ကရဏတ္ထဝါစက** ။ ။ ကရိုဏ်းအနက်ကိုဟောသော တတိယာ အဗျယီဘော, တပ္ပုရိသ်, ဗဟုဗ္ဗိဟိ သမာသ်တို့သည် ကရိုဏ်းအနက်ကို ဟောသောကြောင့် ကရဏတ္ထဝါစကသမာသ် မည်၏။ ➤ **သမ္ပဒါနတ္ထဝါစက** ။ ။ စတုတ္ထီ အဗျယီဘော, တပ္ပုရိသ်, ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ်တို့သည် သမ္ပဒါန်အနက်ကို ဟောသောကြောင့် သမ္ပဒါနတ္ထဝါစကသမာသ် မည်ကုန်၏။ ➤ **အပါဒါနတ္ထဝါစက** ။ ။ ပဉ္စမီ အဗျယီဘော, တပ္ပုရိသ်, ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ်တို့သည် အပါဒါန်အနက်ကိုဟောသောကြောင့် အပါဒါနတ္ထဝါစကသမာသ် မည်ကုန်၏။ ➤ **သမ္ဗန္ဓတ္ထဝါစက** ။ ။ ဆဋ္ဌီ, အဗျယီဘော, တပ္ပုရိသ်, ဗဟုဗ္ဗိဟိ သမာသ်တို့သည် သမ္ဗန်အနက်ကိုဟောသောကြောင့် သမ္ဗန္ဓတ္ထဝါစကသမာသ် မည်ကုန်၏။ ➤ **အဓိကရဏတ္ထ ဝါစက** ။ ။သတ္တမီ အဗျယီဘော, တပ္ပုရိသ်, ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ်တို့သည် အဓိကရဏအနက်ကို ဟောသောကြောင့် အဓိကရဏတ္ထဝါစကသမာသ် မည်ကုန်၏။

➤ **အသမာသ် လက္ခဏာ** ။ ။ "နာမာနံ သမာသော ယုတ္တတ္ထော"ဟူသော သုတ်၌ စပ်အပ်သော အနက်ရှိသော ယုတ္တတ္ထ-သဒ္ဒါကို ဆိုခြင်းကြောင့် သမာသ်ပုဒ်မှ တစ်ပါးသော ပုဒ်ကို ငဲ့သည်၏အဖြစ်, သမာသ်ပုဒ်အချင်းချင်း အလျဉ်း မငဲ့သည်၏အဖြစ်တို့၌ စပ်အပ်သောအနက် မရှိသောကြောင့် သမာသ် မဖြစ်။ပြယုဂ်ကား "ဒေဝဒတ္တဿ ကဏှာ ဒန္တာ၊ ဘဋ္ဋော ရညော ပုတ္တော ဒေဝဒတ္တဿ" တည်း။ ဤပြယုဂ်တို့တွင် "ဒေဝဒတ္တဿ ကဏှာ ဒန္တာ"ဟူသော ပြယုဂ်တို့၌ 'ဒန္တာ'သဒ္ဒါသည် 'ကဏှာ'ဟူသော သမာသ်ပုဒ်မှ တစ်ပါးသော 'ဒေဝဒတ္တဿ'သဒ္ဒါကို ငဲ့သည်ဖြစ်၍ စပ်အပ်သောအနက် မရှိသောကြောင့် 'ကဏှာဒန္တာ'ဟု သမာသ် မဖြစ်။

"ဘဋ္ဋော ရညော ပုတ္တော ဒေဝဒတ္တဿ"ဟူသော ပြယုဂ်၌ 'ရညော'သည် 'ဘဋ္ဋော'ကို, 'ပုတ္တော'သည် 'ဒေဝဒတ္တဿ'ကို ငဲ့သည်ဖြစ်၍ 'ရညော'နှင့် 'ပုတ္တော'သည် အချင်းချင်း အလျဉ်းမငဲ့သောကြောင့် 'ရာဇပုတ္တော'ဟု သမာသ် မဖြစ်ပါ။

➤ **ဂမကသမာသ်** ။ ။ "သာပေက္ခတ္တေ သတိပိ ဂမကတ္တာ သမာသော"ဟူသော ပရိဘာသာနှင့်အညီ သမာသ်ပုဒ်မှ တစ်ပါးသော ပုဒ်ကို ငဲ့ငြားသော်လည်း သမာသ် ပြီးပြီးသော် ဝါကျ၌ကဲ့သို့ အနက်ကိုသိစေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် သမာသ်ဖြစ်၏။ ပြယုဂ်ကား " ဒေဝဒတ္တဿ ဂရုကုလံ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ဂရု'သဒ္ဒါသည် 'ကုလံ'ဟူသော သမာသ်ပုဒ်မှ တစ်ပါးသော 'ဒေဝဒတ္တဿ'သဒ္ဒါကို ငဲ့ငြားသော်လည်း 'ဂရုကုလံ'ဟု သမာသ်ပြီးပြီးသော် 'ဂရုနော ကုလံ'ဟူသော ဝါကျ၌ကဲ့သို့ 'ဒေဝဒတ္တဿ'သဒ္ဒါကို 'ဂရု' ၌သာ စပ်ရခြင်းအကျိုးရှိသော အဖြစ်တည်းဟူသော အနက်ကို သိစေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် 'ဂရုကုလံ'ဟု သမာသ်ဖြစ်၏ ဟူလိုသော်။

သမာသ်ပုဒ်စစ် ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

➤ **ဣတရိတရယောဂဒွန်** ॥ ॥ နပုံကေတ် မငဲ့မူ၍ ဗဟုဝုစ်ဝိဘတ် အဆုံးရှိသော ဒွန်သည် ဣတရိတရယောဂဒွန် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "သမဏောစ ဗြာဟ္မဏောစ သမဏာ ဗြာဟ္မဏာ"တည်း။ ဤ'သမဏဗြာဟ္မဏာ'ဟူသော သမာသ်သည် နပုံကေတ် မငဲ့မူ၍ ဗဟုဝုစ်ဝိဘတ် အဆုံးရှိသောကြောင့် "ဣတရိတရယောဂဒွန်" မည်၏။

➤ **ဒွန် ၄-ပါးနှင့် သမာသ်** ॥ ॥ [ထိုလေးပါးတို့တွင်] သမုစ္စယဒွန်, အန္ဝာစယဒွန် နှစ်ပါးသည် ကြိယာကို ငဲ့သည်ဖြစ်၍ စပ်အပ်သောအနက် မရှိသောကြောင့် **သမာသ်** မဖြစ်ကုန်။ သမာဟာရဒွန်, ဣတရိတရယောဂဒွန်တို့သည်ကား ကြိယာကို မငဲ့သည်ဖြစ်၍ စပ်အပ်သော အနက်ရှိသောကြောင့် **သမာသ်ဖြစ်** ကုန်၏။

➤ **ဧယာသိတ, အင်္ဂါသိတ သဉ္ဇာ ၂-ပါး** ॥ ॥ ထိုဝါကျ၌ သဉ္ဇာတို့သည် ဧယာသိတသဉ္ဇာ, အင်္ဂါသိတသဉ္ဇာ အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ **ဧယာသိတသဉ္ဇာ** ॥ ॥ အပေါင်းကို ငဲ့သည်ဖြစ်၍ ဧကဝုစ်ဝိဘတ် အဆုံးရှိသော သဉ္ဇာသည် ဧယာသိတသဉ္ဇာ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "သတ္ထာစ သာရိပုတ္တောစ ဓမ္မံ ဒေသေတိ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ဒေသေတိ'ဟူသော သဉ္ဇာသည် 'သတ္ထာ'ဟူသော, 'သာရိပုတ္တော'ဟူသော အပေါင်းကို ငဲ့သည်ဖြစ်၍ ဧကဝုစ်ဝိဘတ် အဆုံးရှိသောကြောင့် "ဧယာသိတ သဉ္ဇာ" မည်၏။ ➤ **အင်္ဂါသိတသဉ္ဇာ** ॥ ॥ အစိတ်ကို ငဲ့သည်ဖြစ်၍ ဗဟုဝုစ်ဝိဘတ် အဆုံးရှိသော သဉ္ဇာသည် အင်္ဂါသိတသဉ္ဇာ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "သတ္ထာစ သာရိပုတ္တောစ ဓမ္မံ ဒေသေန္တိ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ဒေသေန္တိ'ဟူသော သဉ္ဇာသည် 'သတ္ထာ'ဟူသော, 'သာရိပုတ္တော'ဟူသော အစိတ်ကို ငဲ့သည်ဖြစ်၍ ဗဟုဝုစ်ဝိဘတ် အဆုံးရှိသောကြောင့် "အင်္ဂါသိတသဉ္ဇာ" မည်၏။

➤ **သမာသ်ဝါစက ၉-ပါး** ॥ ॥ တစ်နည်းကား သမုစ္စယတ္ထဝါစကသမာသ်, တုလျတ္ထဝါစကသမာသ်, ကတ္တတ္ထဝါစကသမာသ်, ကမ္မတ္ထဝါစကသမာသ်, ကရဏတ္ထဝါစကသမာသ်, သမ္ပဒါနတ္ထဝါစကသမာသ်, အပါဒါနတ္ထဝါစကသမာသ်, သမ္ဗန္ဓတ္ထဝါစကသမာသ်, အဓိကရဏတ္ထဝါစကသမာသ်, အားဖြင့် ကိုးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ **သမုစ္စယတ္ထဝါစက** ॥ ॥ ဒွန်သမာသ်သည် သမုစ္စယတပ္ပအနက်ကို ဟောသောကြောင့် သမုစ္စယတ္ထဝါစကသမာသ် မည်၏။ ➤ **တုလျတ္ထဝါစက** ॥ ॥ ကမ္မဓာရည်း, ဒိဂုသမာသ်တို့သည် တူသောအနက်ရှိသည်၏ အဖြစ်တည်းဟူသော တုလျအနက်ကို ဟောသောကြောင့် တုလျတ္ထဝါစကသမာသ် မည်၏။

➤ **ကတ္တတ္ထဝါစက** ॥ ॥ ပထမာ အဗျယီဘော, ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ်တို့သည်ရင်း ကတ္တားအနက်ကိုဟောသော တတိယာ အဗျယီဘော, တပ္ပုရိသ်, ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ်တို့သည်ရင်း ကတ္တားအနက်ကိုဟောသောကြောင့် ကတ္တတ္ထဝါစကသမာသ် မည်ကုန်၏။

➤ **ကမ္မတ္ထဝါစက** ॥ ॥ ဒုတိယာ အဗျယီဘော, တပ္ပုရိသ်, ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ်တို့

http://www.dhammadownload.com

တဒ္ဓိတ် ပုဒ်စစ်

➤ **တဒ္ဓိတ်** ॥ "တေသံ သိဿသမူဟာနံ ဟိတံ တဒ္ဓိတံ"ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့် အညီ တပည့်သားအပေါင်းတို့၏ အကျိုးစီးပွားဖြစ်သော ပုဒ်နှင့်ပစ္စည်းချဉ်း၍ တဒ္ဓိတ် ပြီးလတ်သော် ဝါကျအနက် အတွင်းငုပ် မငုပ်သော နာမ်သည် "တဒ္ဓိတ်နာမ်" မည်၏။

➤ **တဒ္ဓိတ် ၃-ပါး** ॥ ထို တဒ္ဓိတ်နာမ်သည်လည်း "တေသံ သိဿသမူဟာနံ ဟိတံ တဒ္ဓိတံ"ဟူသည်နှင့်အညီ ဝါကျအနက် အတွင်းငုပ် မငုပ်သော သာမညလက္ခဏာ အားဖြင့် တစ်ပါးသာ၊ ဝိသေသလက္ခဏာ အားဖြင့်သော်ကား သာမညတဒ္ဓိတ်, အဗျယ တဒ္ဓိတ်, ဘာဝတဒ္ဓိတ် အားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ **သာမညတဒ္ဓိတ်** ॥ လိင်သုံးပါးတို့နှင့် ဆက်ဆံသော တဒ္ဓိတ်သည် သာမည တဒ္ဓိတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဝသိဋ္ဌဿ အပစ္စံ ဝါသိဋ္ဌော၊ ဝါသိဋ္ဌီ၊ ဝါသိဋ္ဌံ" တည်း။ ဤ ဝါသိဋ္ဌ-ဟူသော တဒ္ဓိတ်သည် ပုလ္လိင်, ဣတ္ထိလိင်, နပုလ္လိင်တည်းဟူသော လိင်သုံးပါးတို့ နှင့် ဆက်ဆံသောကြောင့် "သာမညတဒ္ဓိတ်" မည်၏။

➤ **အဗျယတဒ္ဓိတ်** ॥ လိင်သုံးပါး ဝိဘတ်ခုနစ်သွယ်တို့ဖြင့် မပျက်ကောင်းသော တဒ္ဓိတ်သည် အဗျယတဒ္ဓိတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "သော ပကာရော တထာ၊ တံ ပကာရံ တထာ၊ တေန ပကာရေန တထာ၊ တဿ ပကာရဿ တထာ၊ တသ္မာ ပကာရာ တထာ၊ တဿ ပကာရဿ တထာ၊ တသ္မိံ ပကာရေ တထာ"တည်း။ ဤ 'တထာ'ဟူသော တဒ္ဓိတ် သည် လိင်သုံးပါး ဝိဘတ်ခုနစ်သွယ်တို့ဖြင့် မပျက်ကောင်းသောကြောင့် "အဗျယတဒ္ဓိတ်" မည်၏။ ➤ **ဘာဝတဒ္ဓိတ်** ॥ "ဘဝန္တိ ဗုဒ္ဓိသဒ္ဒါ ဧတသ္မာတိ ဘာဝေါ"ဟူသော ဝစနတ္ထ နှင့် အညီ သဒ္ဒပဝတ္တိနိမိတ်ကိုဟောသော ဘာဝ-သဒ္ဒါကျေသော တဒ္ဓိတ်သည် ဘာဝ တဒ္ဓိတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဂေါဿ ဘာဝေါ ဂေါတ္တံ"တည်း။ ဤ 'ဂေါတ္တ'ဟူသော တဒ္ဓိတ်သည် သဒ္ဒပဝတ္တိနိမိတ်ကိုဟောသော ဘာဝ-သဒ္ဒါ ကျေသောကြောင့် " ဘာဝ တဒ္ဓိတ်" မည်၏။

➤ **သာမညတဒ္ဓိတ် ၁၅-ပါး** ॥ [ထိုသုံးပါးတို့တွင် သာမညတဒ္ဓိတ်သည်လည်း] အပစ္စတဒ္ဓိတ်, တရတျာဒိတဒ္ဓိတ်, ရာဂါဒိတဒ္ဓိတ်, ဇာတာဒိတဒ္ဓိတ်, သမူဟတဒ္ဓိတ်, ဌာန တဒ္ဓိတ်, ဥပမာတဒ္ဓိတ်, နိဿိတတဒ္ဓိတ်, ဗဟုလတဒ္ဓိတ်, ဝိသေသတဒ္ဓိတ်, အဿတ္ထိ တဒ္ဓိတ်, ပကတိတဒ္ဓိတ်, ပူရဏတဒ္ဓိတ်, သင်္ချာတဒ္ဓိတ်, ဝိဘာဂတဒ္ဓိတ် အားဖြင့် ၁၅-ပါး အပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ **အပစ္စတဒ္ဓိတ်** ॥ ဝါကျအခိုက်၌ အပစ္စ-သဒ္ဒါကျေသော တဒ္ဓိတ်သည် အပစ္စ တဒ္ဓိတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဝသိဋ္ဌဿ အပစ္စံ ဝါသိဋ္ဌော"တည်း။ ဤ 'ဝါသိဋ္ဌော'ဟူ သော တဒ္ဓိတ်သည် ဝါကျအခိုက်၌ အပစ္စ-သဒ္ဒါ ကျေသောကြောင့် အပစ္စတဒ္ဓိတ်မည်၏

http://www.dhammadownload.com

> **တရတ္ထာဒိတဒ္ဓိတ်** ။ ။ ဝါကျအခိုက်၌ တရတိ, အစရှိသော သဒ္ဒါ ကျေသော တဒ္ဓိတ်သည် တရတ္ထာဒိတဒ္ဓိတ်မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "နာဝါယ တရတီတိ နာဝိကော" တည်း။ ဤ 'နာဝိကော'ဟူသော တဒ္ဓိတ်သည် ဝါကျအခိုက်၌ တရတိ-သဒ္ဒါ ကျေသော ကြောင့် တရတ္ထာဒိတဒ္ဓိတ် မည်၏။

> **ရာဂါဒိတဒ္ဓိတ်** ။ ။ ဝါကျအခိုက်၌ ရတ္တ, အစရှိသော သဒ္ဒါ ကျေသော တဒ္ဓိတ်သည် ရာဂါဒိတဒ္ဓိတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ကသာဝေန ရတ္တံ ဝတ္ထံ ကာသာဝံ"တည်း။ ဤ 'ကာသာဝံ'ဟူသော တဒ္ဓိတ်သည် ဝါကျအခိုက်၌ ရတ္တ-သဒ္ဒါ ကျေသောကြောင့် ရာဂါဒိတဒ္ဓိတ် မည်၏။ > **ဇာတာဒိတဒ္ဓိတ်** ။ ။ ဝါကျအခိုက်၌ ဇာတ, အစရှိသော သဒ္ဒါ ကျေသော တဒ္ဓိတ်သည် ဇာတာဒိတဒ္ဓိတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ပစ္ဆာ ဇာတော ပစ္ဆိမော"တည်း။ ဤ 'ပစ္ဆိမော'ဟူသော တဒ္ဓိတ်သည် ဝါကျအခိုက်၌ ဇာတ-သဒ္ဒါ ကျေသောကြောင့် ဇာတာဒိတဒ္ဓိတ် မည်၏။

> **သမူဟတဒ္ဓိတ်** ။ ။ ဝါကျအခိုက်၌ သမူဟ-သဒ္ဒါကျေသော တဒ္ဓိတ်သည် သမူဟ တဒ္ဓိတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "မနုဿာနံ သမူဟော မာနုဿကော"တည်း။ ဤ 'မာနုဿကော'ဟူသော တဒ္ဓိတ်သည် ဝါကျအခိုက်၌ သမူဟ-သဒ္ဒါကျေသောကြောင့် သမူဟ တဒ္ဓိတ် မည်၏။ > **ဌာနတဒ္ဓိတ်** ။ ။ ဝါကျအခိုက်၌ ဌာန-သဒ္ဒါကျေသော တဒ္ဓိတ်သည် ဌာနတဒ္ဓိတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "မဒနဿ ဌာနံ မဒနီယံ"တည်း။ ဤ 'မဒနီယံ'ဟူသော တဒ္ဓိတ်သည် ဝါကျအခိုက်၌ ဌာန-သဒ္ဒါကျေသောကြောင့် ဌာနတဒ္ဓိတ် မည်၏။

> **ဥပမာတဒ္ဓိတ်** ။ ။ ဝါကျအခိုက်၌ ဥပမာအနက်ကိုဟောသော ဣဝ-သဒ္ဒါကျေသော တဒ္ဓိတ်သည် ဥပမာတဒ္ဓိတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဓူမော ဝိယ ဒိဿတီ အာဒိံ ဝန် တာဒိဒံ ဓူမာယိတတ္တံ"တည်း။ ဤ 'ဓူမာယိတတ္တံ'ဟူသော တဒ္ဓိတ်သည် ဝါကျအခိုက်၌ ဥပမာအနက်ကိုဟောသော ဝိယ-သဒ္ဒါ ကျေသောကြောင့် ဥပမာတဒ္ဓိတ် မည်၏။

> **နိဿိတတဒ္ဓိတ်** ။ ။ဝါကျအခိုက်၌ နိဿိတ-သဒ္ဒါကျေသော တဒ္ဓိတ်သည် နိဿိတ တဒ္ဓိတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဒုက္ခံ နိဿိတံ ဒုက္ခုလ္လံ"တည်း။ ဤ 'ဒုက္ခုလ္လံ' ဟူသော တဒ္ဓိတ်သည် ဝါကျအခိုက်၌ နိဿိတ-သဒ္ဒါ ကျေသောကြောင့် နိဿိတ တဒ္ဓိတ် မည်၏။ > **ဗဟုလတဒ္ဓိတ်** ။ ။ ဝါကျအခိုက်၌ ဗဟုလ-သဒ္ဒါကျေသော တဒ္ဓိတ်သည် ဗဟုလတဒ္ဓိတ်မည်၏။ ပြယုဂ်ကား " အဘိဇ္ဈာ အဿ ဗဟုလာ အဘိဇ္ဈာလု" တည်း။ ဤ 'အဘိဇ္ဈာလု'ဟူသော တဒ္ဓိတ်သည် ဝါကျအခိုက်၌ ဗဟုလ-သဒ္ဒါ ကျေသောကြောင့် ဗဟုလတဒ္ဓိတ် မည်၏။ > **ဝိသေသတဒ္ဓိတ်** ။ ။ ဝါကျအခိုက်၌ ဝိသေသ-သဒ္ဒါ ကျေသော တဒ္ဓိတ်သည် ဝိသေသတဒ္ဓိတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ပါပါနံ ဝိသေသေန ပါပေါတိ ပါပတရော"တည်း။ ဤ 'ပါပတရော'ဟူသော တဒ္ဓိတ်သည် ဝါကျအခိုက်၌ ဝိသေသ-သဒ္ဒါ ကျေသောကြောင့် ဝိသေသတဒ္ဓိတ် မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

➤ **အဿတ္ထိတဒ္ဓိတ်** ။ ။ ဝါကျအနိုက်၌ အဿတ္ထိသဒ္ဒါကျေသော တဒ္ဓိတ်သည် အဿတ္ထိတဒ္ဓိတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား " ဂုဏော အဿ အတ္ထိ, တသ္မိံ ဝါ ဝိဇ္ဇတီတိ ဂုဏဝါ"တည်း။ ဤ 'ဂုဏဝါ'ဟူသော တဒ္ဓိတ်သည် ဝါကျအနိုက်၌ အဿတ္ထိသဒ္ဒါ ကျေသောကြောင့် အဿတ္ထိတဒ္ဓိတ် မည်၏။ ➤ **ပကတိတဒ္ဓိတ်** ။ ။ ဝါကျအနိုက်၌ ပကတိ သဒ္ဒါကျေသော တဒ္ဓိတ်သည် ပကတိတဒ္ဓိတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "သုဝဏ္ဏေန ပကတံ ကမ္မံ သောဝဏ္ဏမယံ"တည်း။ ဤ 'သောဝဏ္ဏမယံ'ဟူသော တဒ္ဓိတ်သည် ဝါကျအနိုက်၌ ပကတိ-သဒ္ဒါ ကျေသောကြောင့် ပကတိတဒ္ဓိတ် မည်၏။

➤ **ပူရဏတဒ္ဓိတ်** ။ ။ ဝါကျအနိုက်၌ ပူရဏ-သဒ္ဒါကျေသော တဒ္ဓိတ်သည် ပူရဏ တဒ္ဓိတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ပဉ္စန္နံ ပူရဏော ပဉ္စမော"တည်း။ ဤ 'ပဉ္စမော'ဟူသော တဒ္ဓိတ်သည် ဝါကျအနိုက်၌ ပူရဏ-သဒ္ဒါ ကျေသောကြောင့် ပူရဏတဒ္ဓိတ် မည်၏။

➤ **သင်္ချာတဒ္ဓိတ်** ။ ။ သင်္ချာအရာ၌ စီရင်အပ်သော တဒ္ဓိတ်သည် သင်္ချာတဒ္ဓိတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "စတုစ ဒသစ စတုဒ္ဒသ"တည်း။ ဤ 'စတုဒ္ဒသ'ဟူသော တဒ္ဓိတ် သည် သင်္ချာအရာ၌ စီရင်အပ်သောကြောင့် သင်္ချာတဒ္ဓိတ် မည်၏။

➤ **ဝိဘာဂတဒ္ဓိတ်** ။ ။ ဝါကျအနိုက်၌ ဝိဘာဂ-သဒ္ဒါကျေသော တဒ္ဓိတ်သည် ဝိဘာဂ တဒ္ဓိတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဧကေန ဝိဘာဂေန ဧကဓာ"တည်း။ ဤ 'ဧကဓာ'ဟူသော တဒ္ဓိတ်သည် ဝါကျအနိုက်၌ ဝိဘာဂ-သဒ္ဒါ ကျေသောကြောင့် ဝိဘာဂတဒ္ဓိတ် မည်၏။

(အမှာ / အဗျယတဒ္ဓိတ်၌ အပြား မရှိ။)

➤ **ဘာဝတဒ္ဓိတ် ၅-ပါး** ။ ။ ဘာဝတဒ္ဓိတ်သည်လည်း ဒဗ္ဗ ဘာဝတဒ္ဓိတ်, ဂုဏ ဘာဝတဒ္ဓိတ်, ကြိယာ ဘာဝတဒ္ဓိတ်, ဇာတိ ဘာဝတဒ္ဓိတ်, နာမ ဘာဝတဒ္ဓိတ် အားဖြင့် ငါးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ **ဒဗ္ဗ ဘာဝတဒ္ဓိတ်** ။ ။ သဒ္ဒပဝတ္တိနိမိတ် အနက်ဖြစ်သော ဒြပ်ကိုဟောသော ဘာဝသဒ္ဒါကျေသော တဒ္ဓိတ်သည် ဒဗ္ဗဘာဝတဒ္ဓိတ် မည်၏။ပြယုဂ်ကား "ဝိသာဏီဿ ဘာဝေါ ဝိသာဏိတ္တံ"တည်း။ ဤ 'ဝိသာဏိတ္တံ'ဟူသော ဘာဝတဒ္ဓိတ်သည် 'ဝိသာဏီ' သဒ္ဒါသည် ဦးချိုဒြပ်ကို အကြောင်း ပဝတ္တိနိမိတ်ပြု၍ နွားဒြပ်ကို ဟောသည်ဖြစ်၍ 'တ္တ' ပစ္စည်းသည်လည်း ထိုသဒ္ဒပဝတ္တိနိမိတ်အနက်ဖြစ်သော ဦးချိုဒြပ်ကို ဟောသောကြောင့် ဒဗ္ဗဘာဝတဒ္ဓိတ် မည်၏။

➤ **ဂုဏဘာဝတဒ္ဓိတ်** ။ ။ သဒ္ဒပဝတ္တိနိမိတ် အနက်ဖြစ်သော ဂုဏ်ကိုဟောသော ဘာဝ-သဒ္ဒါကျေသော တဒ္ဓိတ်သည် ဂုဏဘာဝတဒ္ဓိတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "သုက္ကဿ ဘာဝေါ သုက္ကတ္တံ"တည်း။ ဤ 'သုက္ကတ္တံ'ဟူသော ဘာဝတဒ္ဓိတ်သည် 'သုက္က'သဒ္ဒါသည် ဖြူသော ဂုဏ်ကို အကြောင်းပဝတ္တိနိမိတ်ပြု၍ နွားဒြပ်ကို ဟောသည်ဖြစ်၍ 'တ္တ'ပစ္စည်း သည်လည်း ထို သဒ္ဒပဝတ္တိနိမိတ် အနက်ဖြစ်သော 'အဖြူ'ဟူသော ဂုဏ်ကိုဟောသော

http://www.dhammadownload.com

ကြောင့် ဂုဏဘာဝတဒ္ဓိတ် မည်၏။

➤ **ကြိယာဘာဝတဒ္ဓိတ်** ။ ။သဒ္ဒပဝတ္တိနိမိတ် အနက်ဖြစ်သော ကြိယာကိုဟောသော ဘာဝ-သဒ္ဒါကျေသော တဒ္ဓိတ်သည် ကြိယာဘာဝတဒ္ဓိတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဂန္တုဿ ဘာဝေါ ဂန္တုတ္တံ"တည်း။ ဤ 'ဂန္တုတ္တံ'ဟူသော ဘာဝတဒ္ဓိတ်သည် 'ဂန္တု'သဒ္ဒါသည် သွားခြင်း ကြိယာကို အကြောင်းပဝတ္တိနိမိတ်ပြု၍ နွားဒြပ်ကို ဟောသည်ဖြစ်၍ 'တ္တ'ပစ္စည်းသည်လည်း ထို သဒ္ဒပဝတ္တိနိမိတ် အနက်ဖြစ်သော သွားခြင်းကြိယာကို ဟောသောကြောင့် ကြိယာဘာဝတဒ္ဓိတ် မည်၏။

➤ **နာမဘာဝတဒ္ဓိတ်** ။ ။ သဒ္ဒပဝတ္တိနိမိတ် ဖြစ်သော အမည်နာမ ပညတ်ကို ဟောသော ဘာဝ-သဒ္ဒါကျေသော တဒ္ဓိတ်သည် နာမဘာဝ တဒ္ဓိတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "စိတ္တဿ ဘာဝေါ စိတ္တတ္တံ"တည်း။ ဤ 'စိတ္တတ္တံ'ဟူသော ဘာဝတဒ္ဓိတ်သည် 'စိတ္တ'သဒ္ဒါသည် 'စိတ္တ'ဟူသော အမည်နာမပညတ်ကို အကြောင်း ပဝတ္တိနိမိတ်ပြု၍ နွားဒြပ်ကို ဟောသည်ဖြစ်၍ 'တ္တ'ပစ္စည်းသည်လည်း ထို သဒ္ဒပဝတ္တိ နိမိတ်အနက်ဖြစ်သော စိတ္တ အမည်နာမ ပညတ်ကို ဟောသောကြောင့် နာမဘာဝတဒ္ဓိတ် မည်၏။

➤ **ဇာတိဘာဝတဒ္ဓိတ်** ။ ။သဒ္ဒပဝတ္တိနိမိတ်အနက်ဖြစ်သော ဇာတ်ကိုဟောသော ဘာဝ-သဒ္ဒါကျေသော တဒ္ဓိတ်သည် ဇာတိဘာဝတဒ္ဓိတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဂေါဿ ဘာဝေါ ဂေါတ္တံ"တည်း။ ဤ 'ဂေါတ္တံ'ဟူသော ဘာဝတဒ္ဓိတ်သည် 'ဂေါ'သဒ္ဒါသည် နွားတို့၏ တစ်ခုသည် တစ်ခုနှင့် တူသောအခြင်းအရာဟုဆိုအပ်သော ဇာတ်ကို အကြောင်း ပဝတ္တိနိမိတ်ပြု၍ နွားဒြပ်ကို ဟောသည်ဖြစ်၍ 'တ္တ'ပစ္စည်းသည်လည်း ထို သဒ္ဒပဝတ္တိ နိမိတ်အနက်ဖြစ်သော နွားတို့၏ တစ်ခုသည် တစ်ခုနှင့်တူသော အခြင်းအရာဟု ဆိုအပ်သော ဇာတ်ကိုဟောသောကြောင့် ဇာတိဘာဝတဒ္ဓိတ် မည်၏။

➤ **တဒ္ဓိတ် ၅-ပါး** ။ ။ တစ်နည်းကား အပစ္စတဒ္ဓိတ်, အနေကတ္ထတဒ္ဓိတ်, သုဒ္ဓတဒ္ဓိတ်, ဧကသေသတဒ္ဓိတ်, သင်္ချာတဒ္ဓိတ် အားဖြင့် ငါးပါးအပြားရှိ၏၊ ထိုတွင်--

➤ **အပစ္စတဒ္ဓိတ်** ။ ။ အပစ္စ-သဒ္ဒါကျေသော တဒ္ဓိတ်သည် အပစ္စတဒ္ဓိတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဝသိဋ္ဌဿ အပစ္စံ ဝါသိဋ္ဌော"တည်း။ ဤ 'ဝါသိဋ္ဌော'ဟူသော တဒ္ဓိတ်သည် ဝါကျအခိုက်၌ အပစ္စ-သဒ္ဒါ ကျေသောကြောင့် အပစ္စတဒ္ဓိတ် မည်၏။

➤ **အနေကတ္ထတဒ္ဓိတ်** ။ ။ တရတိ, အစရှိသော သဒ္ဒါ ကျေသော တဒ္ဓိတ်သည် အနေကတ္ထတဒ္ဓိတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "နာဝါယ တရတီတိ နာဝိကော"တည်း။ ဤ 'နာဝိကော'ဟူသော တဒ္ဓိတ်သည် 'တရတိ' အစရှိသောသဒ္ဒါ ကျေသောကြောင့် အနေကတ္ထ တဒ္ဓိတ် မည်၏။ ➤ **သုဒ္ဓတဒ္ဓိတ်** ။ ။ ပစ္စည်းအနက် မရှိသော တဒ္ဓိတ်သည် သုဒ္ဓတဒ္ဓိတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဒေဝေါယေဝ ဒေဝတာ"တည်း။ ဤ 'ဒေဝတာ'ဟူသော တဒ္ဓိတ်သည် 'တာ'ပစ္စည်းအနက် မရှိသောကြောင့် သုဒ္ဓတဒ္ဓိတ် မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

➤ **ဧကသေသတဒ္ဓိတ်** ॥ ॥ တစ်ခုကြွင်းပြုခြင်းသည် ဧကသေသ တဒ္ဓိတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ပုရိသောစ ပုရိသောစ ပုရိသာ"တည်း။ ဤ 'ပုရိသာ'ဟူသော တဒ္ဓိတ်သည် ပုရိသ-သဒ္ဒါ တစ်ခုကြွင်းပြုသောကြောင့် ဧကသေသတဒ္ဓိတ် မည်၏။

➤ **သင်္ချာတဒ္ဓိတ်** ॥ ॥ သင်္ချာအရာ၌ စီရင်အပ်သော တဒ္ဓိတ်သည် သင်္ချာတဒ္ဓိတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "စတုစ ဒသစ စတုဒ္ဒသ"တည်း။ ဤ 'စတုဒ္ဒသ'ဟူသော တဒ္ဓိတ်သည် သင်္ချာအနက်၌ စီရင်အပ်သောကြောင့် သင်္ချာတဒ္ဓိတ် မည်၏။

➤ **ဧကသိသ်, ဝိစ္ဆာ, အာမေဍိတ်** ॥ ॥ နှစ်ကြိမ်ဆိုခြင်းအနက်၌ ဧကသေသ, ဝိစ္ဆာ, အာမေဍိတ် အားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ **ဧကသိသ်** ॥ ॥ တစ်ခုကြွင်းပြုခြင်းသည် ဧကသေသ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ပုရိသောစ ပုရိသောစ ပုရိသာ"တည်း။ ဤ 'ပုရိသာ'သဒ္ဒါသည် ပုရိသ-သဒ္ဒါတစ်ခုကို ချေ၍ ပုရိသ-သဒ္ဒါ တစ်ခုကြွင်းပြုသောကြောင့် "ဧကသေသ" မည်၏။

➤ **ဝိစ္ဆာ** ॥ ॥ ပြားသောအနက်တို့ကို နှံ့စေခြင်းငှာ နှစ်ကြိမ်ဆိုခြင်းသည် ဝိစ္ဆာ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဂါမေ ဂါမေ ဇလံ အတ္ထိ" တည်း။ ဤ 'ဂါမေ ဂါမေ'ဟူသော သဒ္ဒါသည် ပြားသော ရွာဟူသောအနက်ကို နှံ့စေခြင်းငှာ နှစ်ကြိမ်ဆိုခြင်းကြောင့် ဝိစ္ဆာမည်၏။

➤ **အာမေဍိတ်** ॥ ॥ တစ်ခုတည်းသော အနက်ကို ကြောက်ခြင်း အစရှိသည်ဖြင့် နှစ်ကြိမ်ဆိုခြင်းသည် အာမေဍိတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "သပ္ပေါ သပ္ပေါ" တည်း။ ဤ 'သပ္ပေါ သပ္ပေါ'ဟူသော သဒ္ဒါသည် တစ်ခုတည်းသော မြွေဟူသော အနက်ကို ကြောက်ခြင်း အစရှိသည်ဖြင့် နှစ်ကြိမ်ဆိုခြင်းကြောင့် "အာမေဍိတ်" မည်၏။

➤ **ဧကသိသ် ၂-ပါး** ॥ ॥ ထိုသုံးပါးတို့တွင် ဧကသေသ-သည်လည်း သရူပေကသေသ ဝိရူပေကသေသ, အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ **သရူပေကသေသ** ॥ ॥ သုတိတူ တစ်ခုကြွင်းပြုခြင်းသည် သရူပေကသေသ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ပုရိသောစ ပုရိသောစ ပုရိသာ"တည်း။ ဤ 'ပုရိသာ'ဟူသော ဧကသေသ-သည် သုတိတူ တစ်ခုကြွင်းပြုသောကြောင့် "သရူပေကသေသ" မည်၏။

➤ **ဝိရူပေကသေသ** ॥ ॥ သုတိ မတူ တစ်ခုကြွင်းပြုခြင်းသည် ဝိရူပေကသေသ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "မာတာစ ပိတာစ မာတရော"တည်း။ ဤ 'မာတရော'ဟူသော ဧကသေသ-သည် သုတိ မတူ တစ်ခုကြွင်းပြုခြင်းကြောင့် "ဝိရူပေကသေသ" မည်၏။

➤ **သရူပေကသိသ် ၂-ပါး** ॥ ॥ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင် သရူပေကသေသ-သည်လည်း သဗ္ဗသရူပေကသေသ, ဧကဒေသ သရူပေကသေသ အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ထိုတွင်

➤ **သဗ္ဗ သရူပေကသေသ** ॥ ॥ အလုံးစုံ သုတိတူ တစ်ခုကြွင်းပြုခြင်းသည် သဗ္ဗ သရူပေကသေသ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ပုရိသောစ ပုရိသောစ ပုရိသာ" တည်း။ ဤ 'ပုရိသာ'ဟူသော သရူပေကသေသ-သည် အလုံးစုံ သုတိတူ တစ်ခုကြွင်းပြုခြင်းကြောင့်

http://www.dhammadownload.com

"သဗ္ဗ သရူပေကသေသ" မည်၏။

> **ဧကဒေသ သရူပေကသေသ** ။ ။ တစိတ် သုတိတူ တစ်ခုကြွင်းပြုခြင်းသည် ဧကဒေသ သရူပေကသေသ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "နာမဥ္စ ရူပဥ္စ နာမရူပဥ္စ နာမရူပံ" တည်း။ ဤ နာမရူပံ'ဟူသော သရူပေကသေသ-သည် တစ်စိတ် သုတိတူ တစ်ခုကြွင်း ပြုခြင်းကြောင့် "ဧကဒေသ သရူပေကသေသ" မည်၏။

> **သရူပေကသိသ် ၃-ပါး** ။ ။ တစ်နည်းကား "သဒ္ဒ သရူပေကသေသ, အတ္ထ သရူပေကသေသ, သဒ္ဒတ္ထ သရူပေကသေသ အားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

> **သဒ္ဒ သရူပေကသေသ** ။ ။ သဒ္ဒါတူ တစ်ခုကြွင်းပြုခြင်းသည် သဒ္ဒသရူပေကသေသ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "မာသော စ မာသော စ မာသာ"တည်း။ မာသော စ၊လ လည်း။မာသော စ၊ပဲကြီးလည်း။မာသာ၊လ, ပဲကြီးတို့။ ဤ 'မာသာ'ဟူသော သရူပေကသေသ-သည် သဒ္ဒါတူ တစ်ခုကြွင်းပြုခြင်းကြောင့် "သဒ္ဒ သရူပေကသေသ"မည်၏။

> **အတ္ထ သရူပေကသေသ** ။ ။ အနက်တူ တစ်ခုကြွင်းပြုခြင်းသည် အတ္ထ သရူပေကသေသ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဝက္ကော စ ကုဋိလော စ ကုဋိလာ"တည်း။ ဝက္ကော စ၊လ,ရေးကောက်လည်း။ကုဋိလော စ၊ထွန်ကိုင်းကောက်လည်း။ကုဋိလာ၊လ,ရေးကောက် ထွန်ကိုင်းကောက်တို့။ ဤ 'ကုဋိလာ'ဟူသော သရူပေကသေသ-သည် အနက်တူ တစ်ခု ကြွင်း ပြုခြင်းကြောင့် "အတ္ထ သရူပေကသေသ" မည်၏။

> **သဒ္ဒတ္ထ သရူပေကသေသ** ။ ။ သဒ္ဒါ အနက်တူ တစ်ခုကြွင်းပြုခြင်းသည် သဒ္ဒတ္ထ သရူပေကသေသ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား " ပုရိသော စ ပုရိသော စ ပုရိသာ " တည်း။ ပုရိသော စ၊ယောကျ်ားလည်း။ပုရိသော စ၊ယောကျ်ားလည်း။ပုရိသာ၊ယောကျ်ားတို့။ဤ 'ပုရိသာ'ဟူသော သရူပေကသေသ-သည် သဒ္ဒါ အနက်တူ တစ်ခုကြွင်းပြုခြင်းကြောင့် "သဒ္ဒတ္ထ သရူပေကသေသ" မည်၏။

> **ဝိရူပေကသိသ်** ။ ။ ဝိရူပေကသေသ-သည်လည်း ပုဗ္ဗ ဝိရူပေကသေသ, ပရ ဝိရူပေကသေသ အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

> **ပုဗ္ဗ ဝိရူပေကသေသ** ။ ။ ရှေ့ပုဒ်၌ သုတိ မတူ တစ်ခုကြွင်းပြုခြင်းသည် ပုဗ္ဗ ဝိရူပေကသေသ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား " မာတာ စ ပိတာ စ မာတရော " တည်း။ ဤ "မာတရော"ဟူသော ဝိရူပေကသေသ-သည် ရှေ့ပုဒ်၌ သုတိ မတူ တစ်ခုကြွင်းပြုခြင်း ကြောင့် "ပုဗ္ဗ ဝိရူပေကသေသ" မည်၏။

> **ပရ ဝိရူပေကသေသ** ။ ။ နောက်ပုဒ်၌ သုတိ မတူ တစ်ခုကြွင်းပြုခြင်းသည် ပရဝိရူပေကသေသ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "မာတာ စ ပိတာ စ ပိတရော" တည်း။ ဤ 'ပိတရော'ဟူသော ဝိရူပေကသေသ-သည် နောက်ပုဒ်၌ သုတိ မတူ တစ်ခုကြွင်းပြုခြင်း ကြောင့် "ပရ ဝိရူပေကသေသ" မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

➢ ဝိဇ္ဇာ ၃–ပါး ॥ ॥ ဝိဇ္ဇာသည်လည်း ဒဗ္ဗ ဝိဇ္ဇာ, ဂုဏဝိဇ္ဇာ, ကြိယာဝိဇ္ဇာ အားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➢ ဒဗ္ဗဝိဇ္ဇာ ॥ ॥ ဒြပ်အားဖြင့် နှံ့စေခြင်းငှာ နှစ်ကြိမ်ဆိုခြင်းသည် ဒဗ္ဗဝိဇ္ဇာ မည်၏ ပြယုဂ်ကား "ဂါမေ ဂါမေ ဇလံ အတ္ထိ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ဂါမေ ဂါမေ'ဟူသော ဝိဇ္ဇာ သည် ရေဟူသော ဒြပ်အားဖြင့် နှံ့စေခြင်းငှာ နှစ်ကြိမ်ဆိုခြင်းကြောင့် "ဒဗ္ဗဝိဇ္ဇာ"မည်၏

➢ ဂုဏဝိဇ္ဇာ ॥ ॥ ဂုဏ်အားဖြင့် နှံ့စေခြင်းငှာ နှစ်ကြိမ်ဆိုခြင်းသည် ဂုဏဝိဇ္ဇာ မည် ၏။ ပြယုဂ်ကား "ဂါမော ဂါမော ရမဏီယော"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ဂါမော ဂါမော'ဟူ သော ဝိဇ္ဇာသည် မွေ့လျော်ဖွယ်ဟူသော ဂုဏ်အားဖြင့် နှံ့စေခြင်းငှာ နှစ်ကြိမ်ဆိုခြင်း ကြောင့် "ဂုဏဝိဇ္ဇာ"မည်၏။ ➢ ကြိယာဝိဇ္ဇာ ॥ ॥ ကြိယာအားဖြင့် နှံ့စေခြင်းငှာ နှစ်ကြိမ် ဆိုခြင်းသည် ကြိယာဝိဇ္ဇာ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဂါမော ဂါမော ဂမ္ဘတေ" တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ ' ဂါမော ဂါမော ' ဟူသော ဝိဇ္ဇာသည် သွားခြင်းကြိယာဖြင့် နှံ့စေခြင်း ငှာ နှစ်ကြိမ် ဆိုခြင်းကြောင့် "ကြိယာဝိဇ္ဇာ"မည်၏။

➢ သန္ဓိ ၅–ပါး ॥ ॥ သန္ဓိသည်လည်း မိဿကသန္ဓိ, ဂုဏိတသန္ဓိ, သမ္ဗန္ဓ သန္ဓိ, သင်္ကေတသန္ဓိ, အနေကသန္ဓိ အားဖြင့် ငါးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➢ မိဿကသန္ဓိ ॥ ॥ ရောစ၍ယူအပ်သော သန္ဓိသည် မိဿကသန္ဓိ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "စတုစ ဒသစ စတုဒ္ဒသ"တည်း။ ဤ 'စတုဒ္ဒသ'ဟူသော သန္ဓိသည် စတု ဟူသော သန္ဓိကို 'ဒသ'ဟူသော သန္ဓိနှင့် ရောစ၍ ယူအပ်သောကြောင့် "မိဿက သန္ဓိ" မည်၏။ ➢ ဂုဏိတသန္ဓိ ॥ ॥ မြှောက်၍ ယူအပ်သော သန္ဓိသည် ဂုဏိတ သန္ဓိ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "သတဿ ဒွိကံ ဒွိသတံ"တည်း။ ဤ 'ဒွိသတံ'ဟူသော သန္ဓိသည် 'သတ'ဟူသော သန္ဓိကို 'ဒွိ'ဟူသော သန္ဓိဖြင့် မြှောက်၍ ယူအပ်သော ကြောင့် "ဂုဏိတသန္ဓိ" မည်၏။ ➢ သမ္ဗန္ဓသန္ဓိ ॥ ॥ စပ်၍ ယူအပ်သော သန္ဓိသည် သမ္ဗန္ဓသန္ဓိ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "အဋ္ဌသဋ္ဌိ သတသဟဿုဗ္ဗေဓော ဂိရိ ရာဇာ"တည်း ဂိရိရာဇာ၊မြင့်မိုရ်တောင်မင်းသည်။အဋ္ဌသဋ္ဌိ သတသဟဿုဗ္ဗေဓော၊ယူဇနာ တစ်သိန်း ခြောက်သောင်း, ရှစ်ထောင် အစောက်ရှိ၏။ ဤပြယုဂ်၌ 'အဋ္ဌသဋ္ဌိသတသဟဿ' ဟူ သော သန္ဓိသည် အဋ္ဌ-ဟူသော သန္ဓိ, သတ-ဟူသော သန္ဓိကို သဟဿ-ဟူသော သန္ဓိနှင့် စပ်၍ ယူအပ်သောကြောင့် "သမ္ဗန္ဓသန္ဓိ" မည်၏။

➢ သင်္ကေတသန္ဓိ ॥ ॥. လောက အမှတ်အားဖြင့် ယူအပ်သော သန္ဓိသည် "သင်္ကေတသန္ဓိ"မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ကာသိ နဟုတံ လက္ခံ"တည်း။ ကာသိ၊တထောင် နဟုတံ၊တသောင်း။လက္ခံ၊တသိန်း။ ဤ 'ကာသိ နဟုတံ လက္ခံ'ဟူသော သန္ဓိသည် လောက အမှတ်အားဖြင့် ယူအပ်သောကြောင့် "သင်္ကေတသန္ဓိ" မည်၏။

➢ အနေကသန္ဓိ ॥ ॥ များသောအားဖြင့် ယူအပ်သော သန္ဓိသည် အနေကသန္ဓိမည်

F27-A

http://www.dhammadownload.com

၏။ ပြယုဂ်ကား "သတတေဇော သဟာသာယံ"တည်း။ သတတေဇော၊အရာမကသော တန်ခိုး။သဟသာယံသီအထောင်မကသော ရောင်ခြည်။ ဤ 'သတတေဇော သဟာသာယံ' ဟူသော သချာသည် များသောအားဖြင့် ယှဉ်အပ်သောကြောင့် အနေကသချာ မည်၏။

➤ **တဒ္ဓိတ်ဝါစက ၈–ပါး** ။ ။ တစ်နည်းကား--- ကတ္တုဝါစကတဒ္ဓိတ်, ကမ္မဝါစက, ကရဏဝါစက, သမ္ပဒါနဝါစက, အပါဒါနဝါစက, သမ္ဗန္ဓဝါစက, အဓိကရဏဝါစက, ဘာဝ ဝါစကတဒ္ဓိတ်အားဖြင့် ၈-ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်---

➤ **ကတ္တုဝါစက** ။ ။ ၁။ ကတ္တားအနက်ကိုဟောသော တဒ္ဓိတ်သည် ကတ္တုဝါစက တဒ္ဓိတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဒါသေန ကတံ ဒါသိကံ" တည်း။ ဤ 'ဒါသိကံ'ဟူသော တဒ္ဓိတ်သည် 'ဒါသေန' ၌ 'နာ' ဝိဘတ်သည် ကတ္တားအနက်ကို ဟောသည်ဖြစ်၍ 'ဏိက' ပစ္စည်းသည်လည်း ထိုကတ္တားအနက်ကို ဟောသောကြောင့် ကတ္တုဝါစကတဒ္ဓိတ် မည်၏။

တစ်နည်းကား--- "အဘိဓမ္မံ အဓီတေ အာဘိဓမ္မိကော"တည်း။ ဤ 'အာဘိဓမ္မိကော' ဟူသော တဒ္ဓိတ်သည် 'အဓိတေ'သဒ္ဒါသည် ကတ္တားအနက်ကို ဟောသည်ဖြစ်၍ 'ဏိက' ပစ္စည်းသည်လည်း ထိုကတ္တားအနက်ကို ဟောသောကြောင့် ကတ္တုဝါစကတဒ္ဓိတ် မည်၏။

➤ **ကမ္မဝါစက** ။ ။ ကံအနက်ကိုဟောသော တဒ္ဓိတ်သည် ကမ္မဝါစက တဒ္ဓိတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "အဘိဓမ္မံ အဓီတေ အာဘိဓမ္မိကော"တည်း။ ဤ 'အာဘိဓမ္မိကော' ဟူသော တဒ္ဓိတ်သည် 'အဘိဓမ္မံ' ၌ 'အံ' ဝိဘတ်သည် ကံအနက်ကိုဟောသည်ဖြစ်၍ 'ဏိက'ပစ္စည်းသည်လည်း ထိုကံအနက်ကိုဟောသောကြောင့် ကမ္မဝါစကတဒ္ဓိတ်မည်၏

တစ်နည်းကား- "ဒါသေန ကတံ ဒါသိကံ"တည်း။ ဤ 'ဒါသိကံ'ဟူသော တဒ္ဓိတ်သည် 'ကတ'သဒ္ဒါသည် ကံအနက်ကို ဟောသည်ဖြစ်၍ 'ဏိက'ပစ္စည်းသည်လည်း ထို ကံအနက်ကို ဟောသောကြောင့် "ကမ္မဝါစက တဒ္ဓိတ်" မည်၏။

➤ **ကရဏဝါစက** ။ ။ ကရိုဏ်းအနက်ကိုဟောသော တဒ္ဓိတ်သည် ကရဏဝါစက တဒ္ဓိတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ကာယေန ကတံ ကမ္မံ ကာယိကံ"တည်း။ ဤ 'ကာယိကံ' ဟူသော တဒ္ဓိတ်သည် 'ကာယေန' ၌ 'နာ'ဝိဘတ်သည် ကရိုဏ်းအနက်ကို ဟောသည် ဖြစ်၍ 'ဏိက'ပစ္စည်းသည်လည်း ထိုကရိုဏ်းအနက်ကို ဟောသောကြောင့် " ကရဏ ဝါစက တဒ္ဓိတ်" မည်၏။ တစ်နည်းကား -- "ဝသိဋ္ဌဿ အပစ္စံ ဝါသိဋ္ဌော"တည်း။ ဤ 'ဝါသိဋ္ဌော'ဟူသော တဒ္ဓိတ်သည် 'အပစ္စ'သဒ္ဒါသည် "န ပစ္စတိ န ဆိဇ္ဇတိ ဝံသော ဧတေနာတိ အပစ္စံ"ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ ကရိုဏ်းအနက်ကို ဟောသည်ဖြစ်၍ 'ဏ' ပစ္စည်းသည်လည်း ထိုကရိုဏ်းအနက်ကို ဟောသောကြောင့် ကရဏဝါစကတဒ္ဓိတ်မည်၏

➤ **သမ္ပဒါနဝါစက** ။ ။ သမ္ပဒါန်အနက်ကိုဟောသော တဒ္ဓိတ်သည် သမ္ပဒါနဝါစက တဒ္ဓိတ်မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "သဂ္ဂါယ သံဝတ္တတီတိ သောဝဂ္ဂိကံ"တည်း။ ဤ 'သောဝဂ္ဂိ ကံ'ဟူသော တဒ္ဓိတ်သည် ' သဂ္ဂါယ ' ၌ သဝိဘတ်သည် သမ္ပဒါန်အနက်ကို ဟောသည်

http://www.dhammadownload.com

ဖြစ်၍ 'ဏိက'ပစ္စည်းသည်လည်း ထိုသမ္ပဒါန်အနက်ကို ဟောသောကြောင့် "သမ္ပဒါန ဝါစက တဒ္ဓိတ်" မည်၏။ တစ်နည်းကား-- "ဒက္ခိဏံ အဿ အရဟတီတိ ဒက္ခိဏေယျော" တည်း။ ဤ 'ဒက္ခိဏေယျော'ဟူသော တဒ္ဓိတ်သည် 'အဿ'သဒ္ဒါသည် သမ္ပဒါန်အနက်ကို ဟောသည်ဖြစ်၍ 'ဏေယျ'ပစ္စည်းသည်လည်း ထိုသမ္ပဒါန်အနက်ကို ဟောသောကြောင့် "သမ္ပဒါနဝါစက တဒ္ဓိတ်" မည်၏။

➤ **အပါဒါနဝါစက** ။ ။ အပါဒါန်အနက်ကိုဟောသော တဒ္ဓိတ်သည် အပါဒါန ဝါစက တဒ္ဓိတ်မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ပဗ္ဗတော နိက္ခန္တာ နဒီ ပဗ္ဗတေယျာ" တည်း။ ဤ 'ပဗ္ဗတေယျာ'ဟူသော တဒ္ဓိတ်သည် 'ပဗ္ဗတာ' ၌ သွာဝိဘတ်သည် အပါဒါန်အနက်ကို ဟောသည်ဖြစ်၍ 'ဏေယျ'ပစ္စည်းသည်လည်း ထိုအပါဒါန်အနက်ကို ဟောသောကြောင့် အပါဒါနဝါစက တဒ္ဓိတ် မည်၏။

တစ်နည်းကား - 'ဂေါဿ ဘာဝေါ ဂေါတ္တံ'တည်း။ ဤ 'ဂေါတ္တံ'ဟူသော တဒ္ဓိတ်သည် 'ဘာဝ'သဒ္ဒါသည် "ဘဝန္တိ ဗုဒ္ဓိသဒ္ဒါ ဧတသ္မာတိ ဘာဝေါ"ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့် အညီ အပါဒါန်အနက်ကို ဟောသည်ဖြစ်၍ 'တ္တ'ပစ္စည်းသည်လည်း ထိုအပါဒါန်အနက်ကို ဟောသောကြောင့် "အပါဒါန ဝါစက တဒ္ဓိတ်" မည်၏။

➤ **သမ္ဗန္ဓဝါစက** ။ ။ သမ္ဗန်အနက်ကိုဟောသော တဒ္ဓိတ်သည် သမ္ဗန္ဓဝါစက တဒ္ဓိတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဝသိဋ္ဌဿ အပစ္စံ ဝါသိဋ္ဌော"တည်း။ ဤ 'ဝါသိဋ္ဌော'ဟူသော တဒ္ဓိတ်သည် 'ဝသိဋ္ဌဿ' ၌ သဝိဘတ်သည် သမ္ဗန်အနက်ကို ဟောသည်ဖြစ်၍ 'ဏ'ပစ္စည်း သည်လည်း ထိုသမ္ဗန်အနက်ကို ဟောသောကြောင့် သမ္ဗန္ဓဝါစကတဒ္ဓိတ် မည်၏။

တစ်နည်းကား -- "ဗီဏာ အဿ သိပ္ပံ ဝေဏိကော"တည်း။ ဤ 'ဝေဏိကော' ဟူသော တဒ္ဓိတ်သည် 'အဿ' ၌ သဝိဘတ်သည် သမ္ဗန်အနက်ကို ဟောသည်ဖြစ်၍ ဏိက ပစ္စည်းသည်လည်း ထိုသမ္ဗန်အနက်ကို ဟောသောကြောင့် သမ္ဗန္ဓဝါစကတဒ္ဓိတ် မည်၏။

➤ **အဓိကရဏ ဝါစက** ။ ။ အဓိကရဏအနက်ကိုဟောသော တဒ္ဓိတ်သည် အဓိ ကရဏဝါစက တဒ္ဓိတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "သရီရေ သန္နိဓာနာ ဝေဒနာ သာရီရိကာ" တည်း။ ဤ 'သာရီရိကာ'ဟူသော တဒ္ဓိတ်သည် 'သရီရေ' ၌ သ္မိံဝိဘတ်သည် အဓိကရဏ အနက်ကို ဟောသည်ဖြစ်၍ ဏိကပစ္စည်းသည်လည်း ထိုအဓိကရဏအနက်ကို ဟော သောကြောင့် "အဓိကရဏဝါစက တဒ္ဓိတ်" မည်၏။ တစ်နည်းကား - "ရုက္ခော ဧတသ္မိံ ဝိဇ္ဇတီတိ ရုက္ခဝါ" တည်း။ ဤ 'ရုက္ခဝါ'ဟူသော တဒ္ဓိတ်သည် 'ဧတသ္မိံ' သဒ္ဒါသည် အဓိ ကရဏအနက်ကို ဟောသည်ဖြစ်၍ ဝန္တုပစ္စည်းသည်လည်း ထိုအဓိကရဏအနက်ကို ဟောသောကြောင့် "အဓိကရဏ ဝါစက တဒ္ဓိတ်" မည်၏။

➤ **ဘာဝဝါစက** ။ ။ သဒ္ဒပဝတ္တိနိမိတ်ဖြစ်သော ဘာဝအနက်ကိုဟောသော တဒ္ဓိတ် သည် ဘာဝဝါစကတဒ္ဓိတ် မည်၏။ပြယုဂ်ကား " ဂေါဿ ဘာဝေါ ဂေါတ္တံ" တည်း။ ဤ

http://www.dhammadownload.com

'ဂေါတ္တံ'ဟူသော တဒ္ဓိတ်သည် 'ဘာဝ'သဒ္ဒါသည် "ဘဝတ္တိ ဗုဒ္ဓိသဒ္ဒါ ဧတေနာတိ ဘာဝေါ" ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ သဒ္ဒပဝတ္တိနိမိတ်ဖြစ်သော ဘောအနက်ကို ဟောသည်ဖြစ်၍ တ္တ-ပစ္စည်းသည်လည်း ထိုသဒ္ဒပဝတ္တိနိမိတ်ဖြစ်သော ဘောအနက်ကို ဟောသောကြောင့် "ဘာဝဝါစကတဒ္ဓိတ်" မည်၏။

တဒ္ဓိတ် ပုဒ်စစ် ပြီး၏။

၆။ အာချာတ် ပုဒ်စစ်

➤ **အာချာတ်** ။ ။ "ကြိယံ အာချာယတီတိ အာချာတံ"ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ ကြိယာကို ပဓာနအားဖြင့် ဟောတတ်သော ပုဒ်သည် အာချာတ်ပုဒ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ပုရိသော မဂ္ဂံ ဂစ္ဆတိ" အစရှိသည်၌ 'တိ' အစရှိသည်တည်း။ဤပြယုဂ်၌ 'တိ' ဝိဘတ်သည် 'ပုရိသော'ဟူသော ကတ္တားကိုဟော၏၊ ဂမုဓာတ်သည် သွားခြင်းကြိယာကို ဟော၏၊ ထိုသို့ ဓာတ်သာ ကြိယာကို ဟောငြားသော်လည်း ဓာတ်၏ ဝိဘတ်နှင့်ကင်း၍ မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် နာန္တရိကနည်းအားဖြင့် 'တိ' ဝိဘတ်လည်း ဟောသည်မည်၏။ ထို့ကြောင့် "ကြိယံ အာချာယတီတိ အာချာတံ"ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ ကြိယာကို ပဓာနအားဖြင့် ဟောတတ်သောကြောင့် "အာချာတ်" မည်၏ဟူလိုသော်။

➤ **အာချာတ်ဝိဘတ် ၈-သွယ်** ။ ။ ထိုအာချာတ်သည်လည်း "ကြိယံ အာချာယတီတိ အာချာတံ" ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ ကြိယာကို ပဓာနအားဖြင့် ဟောတတ်သော သာမညလက္ခဏာအားဖြင့် တစ်ပါးသာ၊ ဝိသေသလက္ခဏာအားဖြင့်သော်ကား ဝတ္တမာန် ဝိဘတ်, ပဉ္စမီ, သတ္တမီ, ပရောက္ခာ, ဟိယျတ္တနီ, အဇ္ဇတနီ, ဘဝိဿန္တိ, ကာလာတိပတ္တိ အားဖြင့် ရှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်-

➤ **ဝတ္တမာန်ဝိဘတ်** ။ ။ 'ဆဲ'ဟူ၍ ပေးအပ်သော အားထုတ်၍ မပြီးသေးသော ကာလသည် ပစ္စုပ္ပန်မည်၏။ ထိုပစ္စုပ္ပန်ကာလ၌ သက်အပ်သော 'တိ, အန္တိ' အစရှိသော တစ်ဆယ့်နှစ်ပုဒ်သည် "ဝတ္တမာန်ဝိဘတ်" မည်၏။

➤ **ပဉ္စမီဝိဘတ်** ။ ။ 'လော့'ဟူ၍ ပေးအပ်သော စေခြင်းအနက်သည် အာဏတ္တိ မည်၏။ 'စေသတည်း'ဟူ၍ရင်း၊ 'စေခြင်း၏'ဟူ၍ရင်း၊ 'စေခလို'ဟူ၍ရင်း ပေးအပ်သော တောင့်တခြင်းအနက်သည် အာသိဋ္ဌ မည်၏။ ထိုအာဏတ္တိ အာသိဋ္ဌအနက်၌ သက်အပ်သော 'တု, အန္တု' အစရှိသော တစ်ဆယ့်နှစ်ပုဒ်သည် "ပဉ္စမီဝိဘတ်" မည်၏။

➤ **သတ္တမီဝိဘတ်** ။ ။ 'လော'ဟူ၍ ပေးအပ်သော သူတစ်ပါးအလိုကို စုံစမ်းခြင်း အနက်သည် အနုမတိ မည်၏။ 'ရာ'ဟူ၍ရင်း, 'အံ့နည်း'ဟူ၍ရင်း ပေးအပ်သော မိမိ အလိုကို ကြံစည်ခြင်းအနက်သည် ပရိကပ္ပ မည်၏။ ထို အနုမတိ, ပရိကပ္ပအနက်၌

http://www.dhammadownload.com

သက်အပ်သော 'ယေျ, ဖေျှ' အစရှိသော (၁၂) ပုဒ်သည် "သတ္တမိဝိဘတ်"မည်၏။

➤ **ပရောက္ခာဝိဘတ်** ။ ။ 'ပြီး'ဟူ၍ ပေးအပ်သော အားထုတ်၍ ပြီးပြီးသော ကာလ သည် အတိတ် မည်၏။ ထိုအတိတ်ကာလ၌ သက်အပ်သော 'အ, ဥ' အစရှိသော (၁၂) ပုဒ်သည် "ပရောက္ခာဝိဘတ်" မည်၏။ ➤ **ဟိယျတ္တနီဝိဘတ်** ။ ။ 'ပြီး'ဟူ၍ ပေးအပ် သော လွန်လေပြီးသော ညဥ့်ထက်ဝက်မှ စ၍ ဒုတိယညဥ့်ထက်ဝက် တိုင်ရုံသော ကာလ သည် ဟိယျော မည်၏။ ထို ဟိယျော ကာလ-မှ စ၍ အတိတ်ကာလ၌ သက်အပ်သော 'အာ, ဦ' အစရှိသော တစ်ဆယ့်နှစ်ပုဒ်သည် "ဟိယျတ္တနီဝိဘတ်" မည်၏။

➤ **အဇ္ဇတနီဝိဘတ်** ။ ။ 'ပြီး'ဟူ၍ ပေးအပ်သော လွန်လေပြီးသော ညဥ့်ထက်ဝက်မှ စ၍ လာလတ္တံ့သော ညဥ့်ထက်ဝက်တိုင်ရုံသော ကာလသည် အဇ္ဇ မည်၏။ ထို အဇ္ဇ ကာလ-မှ စ၍ အတိတ်ကာလ၌ သက်အပ်သော 'ဤ, ဦ' အစရှိသော တစ်ဆယ့်နှစ်ပုဒ် သည် "အဇ္ဇတနီဝိဘတ်" မည်၏။ ➤ **ဘဝိဿန္တိဝိဘတ်** ။ ။ 'လတ္တံ့'ဟူ၍၎င်း, 'အံ့'ဟူ၍ ၎င်း ပေးအပ်သော မရောက်သေးသော ရှေးရှုကာမျှသည် အနာဂတ် မည်၏။ ထို အနာဂတ်ကာလ၌ သက်အပ်သော "ဿတိ, ဿန္တိ" အစရှိသော တစ်ဆယ့်နှစ်ပုဒ်သည် "ဘဝိဿန္တိဝိဘတ်" မည်၏။

➤ **ကာလာတိပတ္တိဝိဘတ်** ။ ။ 'ရာပြီ'ဟူ၍ ပေးအပ်သော ရခြင်း, အစရှိသော ကြိယာ၏ မဖြစ်ခြင်းမျှသည် ရခြင်း, အစရှိသော ကြိယာကို လွန်သောကြောင့် ကြိယာ တိပန္န မည်၏။ ထို ကြိယာတိပန္နအနက်၌ သက်အပ်သော "ဿာ, ဿံသု" အစရှိသော တစ်ဆယ့်နှစ်ပုဒ်သည် "ကာလာတိပတ္တိဝိဘတ်" မည်၏။

➤ **ပရဿပုဒ်** ။ ။ ထိုရှစ်ပါးတို့တွင် ဝတ္တမာနဝိဘတ်သည် ပရဿပုဒ်, အတ္တနော ပုဒ် အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်- "တိ, အန္တိ" အစရှိသော ရှေ့ခြောက်ပုဒ်တို့ သည် "ပရဿ အတ္ထံ ပကာသကာနိ ပဒါနိ ပရဿပဒါနိ"ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ 'အမှ'ဟုဆိုအပ်သော မိမိအနက်မှ တစ်ပါးသော 'နာမ, တုမှ'ဟု ဆိုအပ်သော သူတစ်ပါး အနက်ကို ပြတတ်သောကြောင့် ပရဿပုဒ်မည်၏။ ထို ပရဿပုဒ်တို့တွင် ပထမပုရိသ် မဇ္ဈိမပုရိသ်တို့သည် 'အမှ'ဟု ဆိုအပ်သော မိမိအနက်မှ တစ်ပါးသော 'နာမ, တုမှ' ဟု ဆိုအပ်သော သူတစ်ပါးအနက်ကို ပြတတ်သောကြောင့် မုချအားဖြင့် ပရဿပုဒ် မည် ကုန်၏။ ဥတ္တမပုရိသ်သည် 'အမှ'ဟု ဆိုအပ်သော မိမိအနက်ကို ပြတတ်သော်လည်း များရာသို့ လိုက်သောအားဖြင့် "ပရဿပုဒ်" မည်၏။

ထို ပရဿပုဒ်ဝိဘတ်သည် 'တတ်'ဟူ၍ ပေးအပ်သည်ဖြစ်၍ ကတ္တားအနက်ကို ဟော၏။ ထိုဟောအပ်သော ကတ္တားသည် ပထမာဝိဘတ်နှင့် ယှဉ်ရာ၏။ ကံသည် ဒုတိယာဝိဘတ်နှင့် ယှဉ်ရာ၏။ ပြယုဂ်ကား "ပုရိသော ဩဒနံ ပစတိ"အစရှိသည်တည်း

➤ **အတ္တနောပုဒ်** ။ ။ " တေ, အန္တေ " အစရှိသော နောက်ခြောက်ပုဒ်တို့သည်

http://www.dhammadownload.com

"အတ္တနော အတ္တံ ပကာသကာနိ ပဒါနိ အတ္တနော ပဒါနိ"ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ 'အမှ'ဟု ဆိုအပ်သော မိမိအနက်ကို ပြတတ်သောကြောင့် အတ္တနောပုဒ် မည်ကုန်၏။ ထိုအတ္တနောပုဒ်တို့တွင် ဥတ္တမပုရိသ်သည် 'အမှ'ဟု ဆိုအပ်သော မိမိအနက်ကို ပြတတ်သောကြောင့် မုချအားဖြင့် အတ္တနောပုဒ်မည်၏။ ပထမပုရိသ်, မဇ္ဈိမပုရိသ်တို့သည် 'အမှ'ဟု ဆိုအပ်သော မိမိအနက်မှ တစ်ပါးသော "နာမ, တုမှ"ဟု ဆိုအပ်သော သူတစ်ပါး အနက်ကို ပြတတ်သော်လည်း အတွင်ရှဋ္ဌီအားဖြင့် အတ္တနောပုဒ် မည်ကုန်၏။

ထို အတ္တနောပုဒ်ဝိဘတ်သည်လည်း 'တတ်'ဟူ၍ ပေးအပ်သည်ဖြစ်၍ ကတ္တားကို ဟောသည်ဖြစ်အံ့၊ ထိုဟောအပ်သော ကတ္တားသည် ပထမာဝိဘတ်နှင့် ယှဉ်ရာ၏။ ကံသည် ဒုတိယာဝိဘတ်နှင့် ယှဉ်ရာ၏။ ပြယုဂ်ကား "ပုရိသော ဩဒနံ ပစတေ" တည်း။ "အပ်"ဟု ပေးအပ်သည်ဖြစ်၍ ကံကို ဟောသည်ဖြစ်အံ့၊ ထိုဟောအပ်သော ကံသည် ပထမာဝိဘတ်နှင့် ယှဉ်ရာ၏၊ ကတ္တားသည် တတိယာဝိဘတ်နှင့် ယှဉ်ရာ၏။ ပြယုဂ်ကား "ပုရိသေန ဩဒနော ပစ္စတေ" တည်း။ "ခြင်း"ဟူ၍ရင်း, "ရာ၏"ဟူ၍ရင်း ပေးအပ်သည်ဖြစ်၍ ဘောကိုဟောသည်ဖြစ်အံ့၊ ကတ္တားသည် တတိယာဝိဘတ်နှင့် ယှဉ်ရာ၏။ ကံသည် ဆဋ္ဌီဝိဘတ်နှင့်ရင်း, ဒုတိယာဝိဘတ်နှင့်ရင်း ယှဉ်ရာ၏။ ပြယုဂ်ကား- "ပုရိသေန ဩဒနဿ ပစ္စတေ, ပုရိသေန ဩဒနံ ဝါ ပစ္စတေ" တည်း။

➤ **ပရဿပုဒ်၌ ပုရိသ် ၃-ပါးနှင့် ဝုစ် ၆-ပါး** ။ ။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင် ပရဿပုဒ်သည်လည်း ပထမပုရိသ်, မဇ္ဈိမပုရိသ်, ဥတ္တမပုရိသ် အားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်-

➤ **ပထမပုရိသ်** ။ ။ တူသောအနက်ရှိသော နာမ-သဒ္ဒါကို ယှဉ်အပ်သည်ရှိသော် သက်သော "တိ, အန္တိ"ဟူသော အစနှစ်ပုဒ်သည် ပထမပုရိသ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ပုရိသော ဂစ္ဆတိ၊ ပုရိသာ ဂစ္ဆန္တိ"တည်း။ ဤပြယုဂ်တို့၌ ပုရိသော-သဒ္ဒါ, ပုရိသာ-သဒ္ဒါ တို့သည် ဇာတ်ကို အကြောင်း ပဝတ္တိနိမိတ်ပြု၍ ယောကျ်ားဒြပ်ကို, ဂစ္ဆတိ-သဒ္ဒါ, ဂစ္ဆန္တိ သဒ္ဒါတို့သည်လည်း သွားခြင်းကြိယာကို အကြောင်း ပဝတ္တိနိမိတ်ပြု၍ ယောကျ်ားဒြပ်ကို ဟောသည်ဖြစ်၍ ယောကျ်ားဒြပ်တည်းဟူသော တူသောအနက်ရှိသော ပုရိသော,ပုရိသာ ဟု ဆိုအပ်သော နာမ-သဒ္ဒါကို ယှဉ်အပ်သည်ရှိသော် သက်သော "တိ, အန္တိ"ဟူသော အစနှစ်ပုဒ်သည် "ပထမပုရိသ်" မည်၏။

➤ **မဇ္ဈိမပုရိသ်** ။ ။ တူသောအနက်ရှိသော 'တုမှ'သဒ္ဒါကို ယှဉ်အပ်သည်ရှိသော် သက်သော "သိ, ထ"ဟူသော အလယ်နှစ်ပုဒ်သည် မဇ္ဈိမပုရိသ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "တွံ ဂစ္ဆသိ၊ တုမှေ ဂစ္ဆထ"တည်း။ ဤပြယုဂ်တို့၌ တွံ-သဒ္ဒါ, တုမှ-သဒ္ဒါတို့သည် တကွ ဆိုဖက်ဖြစ်သော သူတို့၏ တူသောအခြင်းအရာဟု ဆိုအပ်သော ဇာတ်ကို အကြောင်း ပဝတ္တိနိမိတ်ပြု၍ တကွ ဆိုဖက်ဖြစ်သော သူဒြပ်ကို၊ ဂစ္ဆသိ-သဒ္ဒါ, ဂစ္ဆထ-သဒ္ဒါတို့သည် လည်း သွားခြင်းကြိယာကို အကြောင်း ပဝတ္တိနိမိတ်ပြု၍ တကွ ဆိုဖက်ဖြစ်သော သူဒြပ်

http://www.dhammadownload.com

ကို ဟောသည်ဖြစ်၍ တကွ ဆိုဖက်ဖြစ်သော သူဖြစ်တည်းဟူသော တူသောအနက်ရှိသော "တွံ, တုမှေ"ဟု ဆိုအပ်သော 'တုမှ'သဒ္ဒါကို ယှဉ်အပ်သည်ရှိသော် သက်သော "သိ, ထ"ဟူသော အလယ်နှစ်ပုဒ်သည် "မဇ္ဈိမပုရိသ်" မည်၏။

➤ **ဥတ္တမပုရိသ်** ။ ။ တူသော အနက်ရှိသော 'အမှ'သဒ္ဒါကို ယှဉ်အပ်သည်ရှိသော် သက်သော "မိ, မ"ဟူသော အဆုံးနှစ်ပုဒ်သည် ဥတ္တမပုရိသ်မည်၏။ပြယုဂ်ကား "အဟံ ဂစ္ဆာမိ၊ မယံ ဂစ္ဆာမ"တည်း။ ဤပြယုဂ်တို့၌ အဟံ-သဒ္ဒါ, မယံ-သဒ္ဒါတို့သည် မိမိတို့၏ တူသောအခြင်းအရာဟု ဆိုအပ်သော ဇာတ်ကို အကြောင်းပဝတ္တိနိမိတ်ပြု၍ မိမိဖြစ်ကို၊ ဂစ္ဆာမိ-သဒ္ဒါ, ဂစ္ဆာမ-သဒ္ဒါတို့သည်လည်း သွားခြင်းကြိယာကို အကြောင်းပဝတ္တိနိမိတ်ပြု၍ မိမိဖြစ်ကို ဟောသည်ဖြစ်၍ မိမိဖြစ်တည်းဟူသော တူသောအနက်ရှိသော အဟံ မယံ-ဟု ဆိုအပ်သော 'အမှ'သဒ္ဒါကို ယှဉ်အပ်သည်ရှိသော် သက်သော "မိ, မ"ဟူသော အဆုံးနှစ်ပုဒ်သည် "ဥတ္တမပုရိသ်" မည်၏။

ထိုသုံးပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးတို့၌ ဧကဝုစ်, ဗဟုဝုစ်အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင် "တိ, သိ, မိ"ဟူသော ရှေ့ရှေ့သော ပုဒ်သည် ဧကဝုစ်မည်၏။ "အန္တိ, ထ, မ" ဟူသော နောက်နောက်သော ပုဒ်သည် ဗဟုဝုစ်မည်၏။ ဤသို့လျှင် ပရဿပုဒ်၌ ပုရိသ်အားဖြင့် သုံးပါး, ဝုစ်အားဖြင့် ခြောက်ပါးဖြစ်သတည်း။

➤ **ပရဿပုဒ်၌ ပရောပုရိသ် ၅-ပါး** ။ ။ ပရောပုရိသ်အားဖြင့်ကား ငါးပါးအပြားရှိ၏။ ငါးပါးဟူသော်ကား - "တိ, သိ, ထ"တဝါရ၊ တိ, မိ, မ, တဝါရ၊သိ, မိ, မ, တဝါရ တိ, သိ, မိ, မ, တဝါရ၊ တိ, အန္တိ, သိ, ထ, မိ, မ, တဝါရ၊ ဤသို့လျှင် ငါးပါးဖြစ်သတည်း။ ထိုငါးပါးတို့တွင်-- (၁) တိ, သိ, ထ-၏ ပြယုဂ်ကား "သောစ ဂစ္ဆတိ, တွဥ္စ ဂစ္ဆသိ, တုမှေ ဂစ္ဆထ" အစရှိသည်တည်း။ (၂) တိ, မိ, မ,၏ ပြယုဂ်ကား "သောစ ဂစ္ဆတိ, အဟဥ္စ ဂစ္ဆာမိ, မယံ ဂစ္ဆာမ"တည်း။ (၃) သိ, မိ, မ,၏ ပြယုဂ်ကား "တွဥ္စ ဂစ္ဆသိ, အဟဥ္စ ဂစ္ဆာမိ မယံ ဂစ္ဆာမ"တည်း။ (၄) တိ, သိ, မိ, မ,၏ ပြယုဂ်ကား "သောစ ဂစ္ဆတိ, တွဥ္စ ဂစ္ဆသိ, အဟဥ္စ ဂစ္ဆာမိ, မယံ ဂစ္ဆာမ"တည်း။ (၅) တိ, အန္တိ, သိ, ထ, မိ, မ,၏ ပြယုဂ်ကား "သောစ ဂစ္ဆတိ, တေစ ဂစ္ဆန္တိ, တွဥ္စ ဂစ္ဆသိ, တုမှေစ ဂစ္ဆထ, အဟဥ္စ ဂစ္ဆာမိ, မယံ ဂစ္ဆာမ " အစရှိသည်တည်း။

➤ **အတ္တနောပုဒ်၌ ပုရိသ် ၃-ပါး ဝုစ် ၆-ပါး** ။ ။ အတ္တနောပုဒ်သည်လည်း ပဌမပုရိသ်, မဇ္ဈိမပုရိသ်, ဥတ္တမပုရိသ် အားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်-

➤ **ပဌမပုရိသ်** ။ ။ တူသောအနက်ရှိသော 'နာမ'သဒ္ဒါကို ယှဉ်အပ်သည်ရှိသော် သက်သော "တေ, အန္တေ"ဟူသော အစနှစ်ပုဒ်သည် ပဌမပုရိသ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ပုရိသော ပစတေ, ပုရိသာ ပစန္တေ"တည်း။ ဤပြယုဂ်တို့၌ ပုရိသော-သဒ္ဒါ, ပုရိသာ-သဒ္ဒါတို့သည် ဇာတ်ကို အကြောင်းပဝတ္တိနိမိတ်ပြု၍ ယောကျ်ားဖြစ်ကို၊ ပစတေ-သဒ္ဒါ,

http://www.dhammadownload.com

ပစန္တေ-သဒ္ဒါတို့သည်လည်း ချက်ခြင်းကြိယာကို အကြောင်းပဝတ္တနိမိတ်ပြု၍ ယောကျ်ား ဖြစ်ကို ဟောသည်ဖြစ်၍ ယောကျ်ားဖြစ်တည်းဟူသော တူသောအနက်ရှိသော ပုရိသော ပုရိသာ-ဟု ဆိုအပ်သော 'နာမ'သဒ္ဒါကို ယှဉ်အပ်သည်ရှိသော် သက်သော "တေ, အန္တေ" ဟူသော အစနှစ်ပုဒ်သည် "ပဌမပုရိသ်" မည်၏။

➤ **မဇ္ဈိမပုရိသ်** ။ ။ တူသောအနက်ရှိသော 'တုမှ'သဒ္ဒါကို ယှဉ်အပ်သည်ရှိသော် သက်သော "သေ, ဝှေ"ဟူသော အလယ်နှစ်ပုဒ်သည် မဇ္ဈိမပုရိသ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "တွံ ပစသေ, တုမှေ ပစဝှေ" အစရှိသည်တည်း။ ဤပြယုဂ်တို့၌ "တွံ-သဒ္ဒါ, တုမှေ-သဒ္ဒါ တို့သည် တကွ ဆိုဖက်ဖြစ်သော သူတို့၏ တူသောအခြင်းအရာဟု ဆိုအပ်သော ဇာတ် ကို အကြောင်းပဝတ္တနိမိတ်ပြု၍ တကွဆိုဖက်ဖြစ်သော သူဖြစ်ကို၊ ပစသေ-သဒ္ဒါ, ပစဝှေ သဒ္ဒါတို့သည်လည်း ချက်ခြင်းကြိယာကို အကြောင်းပဝတ္တနိမိတ်ပြု၍ တကွဆိုဖက်ဖြစ် သော သူဖြစ်ကို ဟောသည်ဖြစ်၍ တကွဆိုဖက်ဖြစ်သော သူဖြစ်တည်းဟူသော တူသော အနက်ရှိသော တွံ, တုမှေ-ဟု ဆိုအပ်သော တုမှ-သဒ္ဒါကို ယှဉ်အပ်သည်ရှိသော် သက် သော 'သေ, ဝှေ'ဟူသော အလယ်နှစ်ပုဒ်သည် "မဇ္ဈိမပုရိသ်" မည်၏။

➤ **ဥတ္တမပုရိသ်** ။ ။ တူသောအနက်ရှိသော 'အမှ'သဒ္ဒါကို ယှဉ်အပ်သည်ရှိသော် သက်သော "ဧ, မှေ" ဟူသော အဆုံးနှစ်ပုဒ်သည် ဥတ္တမပုရိသ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "အဟံ ပစေ, မယံ ပစာမှေ"တည်း။ ဤပြယုဂ်တို့၌ အဟံ-သဒ္ဒါ, မယံ-သဒ္ဒါတို့သည် မိမိတို့၏ တူသောအခြင်းအရာဟု ဆိုအပ်သော ဇာတ်ကို အကြောင်းပဝတ္တနိမိတ်ပြု၍ မိမိဖြစ်ကို၊ ပစေ-သဒ္ဒါ, ပစာမှေ-သဒ္ဒါတို့သည်လည်း ချက်ခြင်းကြိယာကို အကြောင်း ပဝတ္တနိမိတ်ပြု၍ မိမိဖြစ်ကို ဟောသည်ဖြစ်၍ မိမိဖြစ်တည်းဟူသော တူသောအနက်ရှိ သော 'အဟံ, မယံ'ဟု ဆိုအပ်သော အမှ-သဒ္ဒါကို ယှဉ်အပ်သည်ရှိသော် သက်သော 'ဧ,မှေ'ဟူသော အဆုံးနှစ်ပုဒ်သည် "ဥတ္တမပုရိသ်" မည်၏။

ထိုသုံးပါးတို့တွင် တစ်ပါး တစ်ပါး၌ ဧကဝုစ် ဗဟုဝုစ်အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင် 'တေ, သေ, ဧ'ဟူသော ရှေ့ရှေ့သောပုဒ်သည် ဧကဝုစ် မည်၏။ 'အန္တေ, ဝှေ, မှေ'ဟူသော နောက်နောက်သော ပုဒ်သည် ဗဟုဝုစ် မည်၏။ ဤသို့လျှင် အတ္တနောပုဒ် ၌ ပုရိသ်အားဖြင့် သုံးပါး, ဝုစ်အားဖြင့် ခြောက်ပါး ဖြစ်သတည်း။

➤ **အတ္တနောပုဒ်၌ ပရောပုရိသ် ၅-ပါး** ။ ။ ပုရောပုရိသ်အားဖြင့်ကား- ငါးပါး အပြားရှိ၏။ ငါးပါးဟူသော်ကား - 'တေ, သေ, ဝှေ' တဝါရ 'တေ, ဧ, မှေ'တဝါရ 'သေ ဧ, မှေ' တဝါရ 'တေ, သေ, ဧ, မှေ' တဝါရ 'တေ, အန္တေ, သေ, ဝှေ, ဧ, မှေ' တဝါရ ဤသို့ ငါးပါးဖြစ်သတည်း။ ထိုငါးပါးတို့တွင်--

(၁) 'တေ, သေ, ဝှေ'၏ ပြယုဂ်ကား "သောစ ပစတေ, တွဉ္စ ပစသေ, တုမှေ ပစဝှေ"တည်း။ (၂) 'တေ, ဧ, မှေ'၏ ပြယုဂ်ကား "သောစ ပစတေ, အဟဉ္စ ပစေ, မယံ

http://www.dhammadownload.com

ပစာမှေ"တည်း။ (၃) 'သေ, ဧ, မှေ'၏ ပြယုဂ်ကား "တွဥ္စ ပစသေ, အဟဥ္စ ပစေ, မယံ ပစာမှေ"တည်း။ (၄) 'တေ, သေ, ဧ, မှေ'၏ ပြယုဂ်ကား "သောစ ပစတေ, တွဥ္စ ပစသေ အဟဥ္စ ပစေ, မယံ ပစာမှေ"တည်း။ (၅) 'တေ, အန္တေ, သေ, ဝှေ, ဧ, မှေ'၏ ပြယုဂ်ကား "သောစ ပစတေ, တေစ ပစန္တေ, တွဥ္စ ပစသေ, တုမှေစ ပစဝှေ, အဟဥ္စ ပစေ, မယံ ပစာမှေ"တည်း။ ဤသို့လျှင် ဝတ္တမာန်ဝိဘတ်၌ ပုဒ်အားဖြင့် နှစ်ပါး, ပုရိသ်အားဖြင့် ၆-ပါး၊ ဝုစ်အားဖြင့် ၁၂-ပါး၊ ပရောပုရိသ်အားဖြင့် ၁၀-ပါး ဖြစ်သတည်း။

ဤအတူ ပဥ္စမီဝိဘတ် အစရှိသည်တို့၌လည်း ပုဒ်အားဖြင့် နှစ်ပါး, ပုရိသ်အားဖြင့် ခြောက်ပါး, ဝုစ်အားဖြင့် တစ်ဆယ့်နှစ်ပါး, ပရောပုရိသ်အားဖြင့် ဆယ်ပါးစီ ဖြစ်သတည်း ဤသို့လျှင် အလုံးစုံသော အာချာတ်ဝိဘတ်သည် ဓာတ်အားဖြင့် ရှစ်ပါး, ပုဒ်အားဖြင့် တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါး, ပုရိသ်အားဖြင့် လေးဆယ့်ရှစ်ပါး, ဝုစ်အားဖြင့် ကိုးဆယ့်ခြောက်ပါး, ပရောပုရိသ်အားဖြင့် ရှစ်ဆယ် ဖြစ်သတည်း။

➤ ဇေတိ ပရာဇေတိ-ပြယုဂ်တို့၌ ဓိဓာတ်နှစ်ခုတို့၏ ထူးခြားပုံ

➤ ဓာတ် ။ ။ "သကတ္ထ ပရတ္ထံ ဓာရေတီတိ ဓာတု"ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ မိမိ အနက်, သူတစ်ပါးအနက်ကို ဆောင်တတ်သောကြောင့် ဓာတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဇေတိ ပရာဇေတိ" အစရှိသည်တည်း။ ဇေတိ-၌ 'ဇိ'သဒ္ဒါသည် အောင်ခြင်းတည်းဟူ သော မိမိအနက်ကို ဆောင်တတ်သောကြောင့် ဓာတ် မည်၏။ ပရာဇေတိ-၌ 'ဇိ'သဒ္ဒါ သည် ရှုံးခြင်းတည်းဟူသော သူတစ်ပါးအနက်ကို ဆောင်တတ်သောကြောင့် ဓာတ် မည် ၏။ တစ်နည်းကား- " ပုရိသေန ဩဒနဿ ပစ္စတေ, ပုရိသေန ဩဒနော ပစ္စတေ, ပုရိသော ဩဒနံ ပစတေ"တည်း။ 'ပုရိသေန ဩဒနဿ ပစ္စတေ' ၌ 'ပစ'သဒ္ဒါသည် 'ဘော'တည်းဟူသော မိမိအနက်ကို ဆောင်တတ်သောကြောင့် ဓာတ် မည်၏။

'ပုရိသေန ဩဒနော ပစ္စတေ' ၌ 'ပစ'သဒ္ဒါသည် 'ကံ'တည်းဟူသော သူတစ်ပါး အနက်ကို ဆောင်တတ်သောကြောင့် ဓာတ် မည်၏။ 'ပုရိသော ဩဒနံ ပစတေ' ၌ 'ပစ' သဒ္ဒါသည် 'ကတ္တား'တည်းဟူသော သူတစ်ပါးအနက်ကို ဆောင်တတ်သောကြောင့် "ဓာတ်" မည်၏။ ➤ ဓာတ် ၂-ပါး ။ ။ ထိုဓာတ်သည်လည်း ဆိုအပ်သော သာမည လက္ခဏာအားဖြင့် တစ်ပါးသာ၊ ဝိသေသလက္ခဏာအားဖြင့်သော်ကား အကမ္မကဓာတ်, သကမ္မကဓာတ်အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြား ရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ အကမ္မကဓာတ် ။ ။ ကံ မရှိသော ဓာတ်သည် အကမ္မကဓာတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "သုဒ္ဓံ သယတိ" တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'သိ'ဓာတ်သည် ကံ မရှိသောကြောင့် "အကမ္မကဓာတ်" မည်၏။ ➤ သကမ္မကဓာတ် ။ ။ ကံရှိသော ဓာတ်သည် သကမ္မကဓာတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ပုရိသော ဩဒနံ ပစတိ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ပစ'ဓာတ်သည် ဩဒနံ ဟူသော ကံရှိသောကြောင့် "သကမ္မကဓာတ်" မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

➤ **တစ်နည်း ဓာတ် ၂-ပါး** ။ ။ တစ်နည်းကား ကေဝလဓာတ်, နာမဓာတ် အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်-- ➤ **ကေဝလဓာတ်** ။ ။ စင်စစ် ကြိယာကိုဟောသော ဓာတ်သည် ကေဝလဓာတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "သုခံ သယတိ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'သိ'ဓာတ်သည် စင်စစ် ကြိယာကိုဟောသောကြောင့် "ကေဝလဓာတ်" မည်၏။

➤ **နာမဓာတ်** ။ ။ နာမ်ဖြစ်လျက် ဓာတ်၏အနက်ကို ဟောတတ်သော ပစ္စည်းနှင့် ယှဉ်သည်ဖြစ်၍ ဓာတ်၏သဘောဖြစ်သော ဓာတ်သည် နာမဓာတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ပဗ္ဗတာယတိ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ပဗ္ဗတ'သဒ္ဒါသည် နာမ်ဖြစ်လျက် ဓာတ်၏အနက်ကို ဟောတတ်သော အာယပစ္စည်းနှင့် ယှဉ်သည်ဖြစ်၍ ဓာတ်၏ သဘောရှိသောကြောင့် "နာမဓာတ်" မည်၏။

➤ **ဓာတ် ၃-ပါး** ။ ။ တစ်နည်းကား အကမ္မကဓာတ်, ဧကကမ္မကဓာတ်, ဒွိကမ္မက ဓာတ် အားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်-- ➤ **အကမ္မကဓာတ်** ။ ။ ကံ မရှိသော ဓာတ်သည် အကမ္မကဓာတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "သုခံ သယတိ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'သိ'ဓာတ်သည် ကံ မရှိသောကြောင့် "အကမ္မကဓာတ်" မည်၏။

➤ **ဧကကမ္မကဓာတ်** ။ ။ ကံတစ်ခုသာ ရှိသောဓာတ်သည် ဧကကမ္မကဓာတ်မည် ၏။ ပြယုဂ်ကား "ပုရိသော ဩဒနံ ပစတိ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ပစ'ဓာတ်သည် ဩဒနံ ဟူသော ကံတစ်ခုသာ ရှိသောကြောင့် "ဧကကမ္မကဓာတ်" မည်၏။

➤ **ဒွိကမ္မကဓာတ်** ။ ။ ကံနှစ်ခုသာ ရှိသောဓာတ်သည် ဒွိကမ္မကဓာတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "အဇပါလော အဇံ ဂါမံ နေတိ၊ ဂေါပါလော ဂါဝိံ ခီရံ ဒုဟတိ" တည်း။ ဤ ပြယုဂ်၌ 'နီ'ဓာတ်သည် 'အဇံ'ဟူသော, 'ဂါမံ'ဟူသော ကံနှစ်ခုရှိသောကြောင့် ဒွိကမ္မက ဓာတ် မည်၏။ ထိုနှစ်ပါးသော ကံတို့တွင် 'အဇံ'ဟူသော ကံသည် ဆောင်ခြင်းကြိယာ ဖြင့် အလိုရှိအပ်သောကြောင့် ပဓာနကံ မည်၏။ 'ဂါမံ'ဟူသော ကံသည် ဆောင်ခြင်း ကြိယာဖြင့် အလို မရှိအပ်သောကြောင့် အပ္ပဓာနကံ မည်၏။

ဒုဟဓာတ်သည် 'ဂါဝိံ'ဟူသော, 'ခီရံ'ဟူသော ကံနှစ်ခုရှိသောကြောင့် ဒွိကမ္မကဓာတ် မည်၏။ ထိုနှစ်ပါးသော ကံတို့တွင် 'ခီရံ'ဟူသော ကံသည် ညှစ်ခြင်းကြိယာဖြင့် အလိုရှိ အပ်သောကြောင့် ပဓာနကံ မည်၏။ 'ဂါဝိံ'ဟူသော ကံသည် ညှစ်ခြင်းကြိယာဖြင့် အလို မရှိအပ်သောကြောင့် အပ္ပဓာနကံ မည်၏။

➤ **ကာရိတ်ပစ္စည်းနှင့် ယှဉ်သောဓာတ်** ။ ။ ကာရိုက်ပစ္စည်းနှင့် ယှဉ်သည်ရှိသော် အကမ္မကဓာတ်သည် ဧကကမ္မကဓာတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "သာမိကော ပုရိသံ သယာ ပေတိ"တည်း။ ဧကကမ္မကဓာတ်သည် ဒွိကမ္မကဓာတ် ဖြစ်၏။ ပြယုဂ်ကား "သာမိကော ပုရိသံ ဩဒနံ ပစာပေတိ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ပုရိသံ'ဟူသော ကံသည် ကာရိုက် ဏာပေ ပစ္စည်း၏ ကံဖြစ်သောကြောင့် ကာရိုက်ကံ မည်၏။ ' ဩဒနံ ' ဟူသော ကံသည် ပစ

http://www.dhammadownload.com

ဓာတ်၏ ကံဖြစ်သောကြောင့် ဓာတ်ကံ မည်၏။

ဒွိကမ္မကဓာတ်သည် တိကမ္မကဓာတ် ဖြစ်၏။ ပြယုဂ်ကား "သာမိကော အဇပါလံ အဇံ ဂါမံ နယာပေတိ, သာမိကော ဂေါပါလံ ဂါဝိံ ဒိရံ ဒုဟာပေတိ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'အဇပါလံ'ဟူသော ကံသည် ကာရိုက်ဏာပေပစ္စည်း၏ ကံဖြစ်သောကြောင့် ကာရိုက်ကံ မည်၏။ 'အဇံ'ဟူသော, 'ဂါမံ'ဟူသော ကံသည် နီဓာတ်၏ ကံဖြစ်သောကြောင့် ဓာတ်ကံ မည်၏။ 'ဂေါပါလံ'ဟူသော ကံသည် ကာရိုက်ဏာပေပစ္စည်း၏ ကံဖြစ်သောကြောင့် ကာရိုက်ကံ မည်၏။ 'ဂါဝိံ'ဟူသော, 'ဒိရံ'ဟူသော ကံသည် ဒုဟဓာတ်၏ ကံဖြစ်သော ကြောင့် "ဓာတ်ကံ" မည်၏။

➤ **ဧကကမ္မက,စသော ဓာတ်တို့၏ ဝုတ္တကံ** ॥ ॥ ကံဟော အာချာတ်သည် ဧကကမ္မကဓာတ်၌ ထိုကံကို ဟော၏။ ပြယုဂ်ကား "ပုရိသေန ဩဒနော ပစ္စတေ" တည်း။

ဒွိကမ္မကဓာတ်၌ နီ, အစရှိသော ဓာတ်တို့၏ ပဓာနကံကို ဟော၏။ ပြယုဂ်ကား "အဇပါလေန အဇော ဂါမံ နီယတေ"တည်း။ ဒုဟ, အစရှိသော ဓာတ်တို့၏ အပဓာနကံကို ဟော၏။ ပြယုဂ်ကား "ဂေါပါလေန ဂါဝီ ဒိရံ ဒုယှတေ" တည်း။

ကာရိုက်ပစ္စည်းနှင့် ယှဉ်သည်ဖြစ်အံ့၊ ကာရိုက်ကံကိုရင်း, ဓာတ်ကံကိုရင်း ဟော၏၊ ပြယုဂ်ကား "သာမိကေန ပုရိသော ဩဒနံ ပစာပီယတေ၊ သာမိကေန ပုရိသံ ဝါ ဩဒနော ပစာပီယတေ၊ သာမိကေန အဇပါလော အဇံ ဂါမံ နယာပီယတေ၊ သာမိကေန အဇပါလံ ဝါ အဇော ဂါမံ နယာပီယတေ၊ သာမိကေန ဂေါပါလော ဂါဝိံ ဒိရံ ဒုဟာပီယတေ၊ သာမိကေန ဂေါပါလံ ဝါ ဂါဝိံ ဒိရံ ဒုဟာပီယတေ" အစရှိသည်တည်း။

ဓာတ် ၅-ဝါး ॥ ॥ တစ်နည်းကား အကမ္မကဓာတ်, ဧကကမ္မကဓာတ်, ဒွိကမ္မကဓာတ်, အကမ္မက ဧကကမ္မကဓာတ်, ဧကကမ္မက ဒွိကမ္မကဓာတ် အားဖြင့် ငါးပါးအပြား ရှိ၏။ ထိုတွင်-- (၁) ကံ မရှိသော ဓာတ်သည် **အကမ္မကဓာတ်** မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "သုခံ သယတိ"တည်း။ (၂) ကံတစ်ခုတည်းသာ ရှိသောဓာတ်သည် ဧကကမ္မကဓာတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ပုရိသော ဩဒနံ ပစတိ" တည်း။ (၃) ကံနှစ်ခုရှိသော ဓာတ်သည် ဒွိကမ္မကဓာတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "အဇပါလော အဇံ ဂါမံ နေတိ၊ ဂေါပါလော ဂါဝိံ ဒိရံ ဒုဟတိ" တည်း။

အချို့သော ဓာတ်သည် ဥပသာရနှင့် မယှဉ်သောအခါ ဧကကမ္မကဓာတ်ဖြစ်လျက် ယှဉ်သောအခါ အကမ္မကဓာတ် ဖြစ်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဂါမံ ဂစ္ဆတိ ပုရိသော၊ ရာဇာ ပုရာ နိဂစ္ဆတိ" တည်း။ အချို့သော ဓာတ်သည် ဥပသာရနှင့် မယှဉ်သောအခါ အကမ္မကဓာတ် ဖြစ်လျက် ယှဉ်သောအခါ ဧကကမ္မကဓာတ် ဖြစ်၏။ ပြယုဂ်ကား "ရူပံ ဘဝတိ ဣတ္ထိယာ၊ သုခံ အနုဘဝတိ ပုညဝါ" တည်း။

အချို့သော ဓာတ်သည် ဥပသာရနှင့် ယှဉ်သော်ရင်း, မယှဉ်သော်ရင်း အကမ္မက

http://www.dhammadownload.com

ဓာတ် ဖြစ်၏။ ပြယုဂ်ကား "တိဋ္ဌတိ ပုရိသော ဂါမေ၊ လက်ာဒီပေ ပတိဋ္ဌာတိ သာသနံ" တည်း။ အချို့သော ဓာတ်သည် ဥပသာရနှင့် ယှဉ်သော်ငြား, မယှဉ်သော်ငြား ဧက ကမ္မကဓာတ် ဖြစ်၏။ ပြယုဂ်ကား "ရုန္ဓ သရတိ နရိန္ဒော၊ ဓမ္မံ အနုဿရတိ သဇ္ဇနော" တည်း။ * အချို့သော ဓာတ်သည် ဘူဝါဒိဂိုဏ်းနှင့် ယှဉ်သောအခါ ဧကကမ္မကဓာတ် ဖြစ်လျက် ဒိဝါဒိဂိုဏ်းနှင့် ယှဉ်သောအခါ အကမ္မကဓာတ် ဖြစ်၏။ ပြယုဂ်ကား "ပစတိ ဩဒနံ သူဒေါ၊ နရော ပစ္စတိ နိရယေ" တည်း။ * အချို့သော ဓာတ်သည် ရုဓာဒိဂိုဏ်း နှင့် ယှဉ်သောအခါ ဧကကမ္မကဓာတ် ဖြစ်လျက် ဒိဝါဒိဂိုဏ်းနှင့် ယှဉ်သောအခါ အကမ္မကဓာတ် ဖြစ်၏။ ပြယုဂ်ကား "ပါကာရံ ဘိန္ဒတိ ဝေရီ၊ ဘိတ္တိ ဘိဇ္ဇတိ တံခဏေ" တည်း။ * အချို့သောဓာတ်သည် အာရုံထူးသောအားဖြင့် အကမ္မက ဧကကမ္မကဓာတ် ဖြစ်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဂါမေ စရန္တိ မုနယော၊ စရန္တိ သဇ္ဇနာ ဓမ္မံ" တည်း။

* အချို့သော ဓာတ်သည် အနက်ထူးသောအားဖြင့် ဧကကမ္မက အကမ္မကဓာတ် ဖြစ်၏။ ပြယုဂ်ကား " သုရာ ဒိဗ္ဗန္တိ ဝေရိနံ၊ ဒိဗ္ဗန္တိ ကာမဂုဏေဟိ" တည်း။ * အချို့ သော ဓာတ်သည် နိပါတ် ဥပသာရနှင့် မယှဉ်သော်ငြား, ယှဉ်သော်ငြား ဧကကမ္မက ဓာတ် ဖြစ်၏။ ပြယုဂ်ကား "မတံ ဝါ အမ္မ ရောဒန္တိ၊ ယော ဝါ ဇီဝံ န ဒိဿတိ" တည်း။

* အချို့သောဓာတ်သည် နိပါတ်ပုဒ် ဥပသာရပုဒ်နှင့် မယှဉ်သော်ငြား, ယှဉ်သော် ငြား အကမ္မကဓာတ် ဖြစ်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဣဓ နန္ဒတိ၊ ပေစ္စ နန္ဒတိ"တည်း။

* အချို့သောဓာတ်သည် ဥပသာရနှင့် မယှဉ်သောအခါ ဧကကမ္မကဓာတ်ဖြစ်လျက် ဥပသာရနှင့် ယှဉ်သောအခါ ဒွိကမ္မကဓာတ် ဖြစ်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဘရတိ မာတရံ ပုတ္တော၊ အာဘတာ ဝဏ္ဏနာယိမံ"တည်း။ * အချို့သော ဓာတ်သည် ကိယာဒိဂိုဏ်းနှင့် ယှဉ် သောအခါ ဧကကမ္မကဓာတ်ဖြစ်လျက် သွာဒိဂိုဏ်းနှင့်ယှဉ်သောအခါ ဒွိကမ္မကဓာတ် ဖြစ်၏။ ပြယုဂ်ကား "ပုညံ စိနာတိ ပုရိသော၊ ပါကာရံ ဣဋ္ဌကံ စိနောတိ ဝဍ္ဎကီ"တည်း

* အချို့သောဓာတ်သည် အနက်ထူးသောအားဖြင့် ဧကကမ္မက ဒွိကမ္မကဓာတ် ဖြစ်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဟိတံ နာထတိ ဘိက္ခုနံ၊ ဘိက္ခု ပဋိပတ္တိံ နာထတိ" တည်း။

အချို့သောဓာတ်သည် ပယောဂထူးသောအားဖြင့် ဧကကမ္မက ဒွိကမ္မကဓာတ် ဖြစ် ၏။ ပြယုဂ်ကား "ဘဏတိ ဓမ္မံ ဘိက္ခုနံ၊ ယံ မံ ဘဏတိ သာရထိ" အစရှိသည်တည်း။

➤ **ဧကဂဏိက,စသော ဓာတ် ၄-ပါး ။ ။** [တစ်နည်းကား ဧကဂဏိကဓာတ်, ဒွိ ဂဏိကဓာတ်, တိဂဏိကဓာတ်, စတုဂ္ဂဏိကဓာတ်, အားဖြင့် လေးပါးအပြားရှိ၏။ ထို တွင်-] * တစ်ဂိုဏ်းနှင့် ယှဉ်သောဓာတ်သည် ဧကဂဏိကဓာတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဘဝတိ" အစရှိသည်၌ ဘူဓာတ် အစရှိသည်တည်း။ * နှစ်ဂိုဏ်းနှင့် ယှဉ်သောဓာတ် သည် ဒွိဂဏိကဓာတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "သောဘတိ, သုမ္ဘတိ" အစရှိသည်၌ သုဘ ဓာတ် အစရှိသည်တည်း။ * သုံးဂိုဏ်းနှင့်ယှဉ်သောဓာတ်သည် တိဂဏိကဓာတ် မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

ပြယုဂ်ကား "ဟိသတိ၊ ဟိသေတိ၊ ဟိသိယတိ" အစရှိသည်၌ ဟိသဓာတ် အစရှိသည်တည်း။ * လေးဂိုဏ်းနှင့်ယှဉ်သော ဓာတ်သည် စတုဂ္ဂဏိကဓာတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဝိဒတိ၊ ဝိန္ဒတိ၊ ဝိဇ္ဇတိ၊ ဝေဒေတိ၊ ဝေဒယတိ" အစရှိသည်၌ ဝိဒဓာတ် အစရှိသည်တည်း

➢ ဒွေဂဏိကဓာတ် ၈-ပါး ။ ။ ထိုဓာတ်လေးပါးတို့တွင် ဒွေဂဏိကဓာတ်သည်လည်း ဘူဝါဒိဂဏိကဓာတ်, ရုဓာဒိ, ဒိဝါဒိ, သွာဒိ, ကိယာဒိ, ဂဟာဒိ, တနာဒိ, စုရာဒိ ဂဏိကဓာတ် အားဖြင့် ရှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➢ ဘူဝါဒိဂဏိကဓာတ် ။ ။ "ဘူဝါဒိတော အ"ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'အ'ပစ္စည်းသက်၍ ပြီးကောင်းသော ဘဝတိ အစရှိသည်၌ 'ဘူ'ဓာတ် အစရှိသည်ကား ဘူဝါဒိ ဂဏိကဓာတ် မည်၏။ ➢ ရုဓာဒိဂဏိကဓာတ် ။ ။ "ရုဓာဒိတော နိဂ္ဂဟီတပုဗ္ဗဉ္စ"ဟူသော သုတ်ဖြင့် 'အ'ပစ္စည်းလည်းသက်၊ ရှေ့၌လည်း နိဂ္ဂဟိတ်လာ၍ ပြီးကောင်းသော ရုန္ဓတိ အစရှိသည်၌ 'ရုဓ'ဓာတ် အစရှိသည်ကား ရုဓာဒိဂဏိကဓာတ် မည်၏။

➢ ဒိဝါဒိဂဏိကဓာတ် ။ ။ "ဒိဝါဒိတော ယော"ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'ယ'ပစ္စည်းသက်၍ ပြီးကောင်းသော 'ဒိဗ္ဗတိ' အစရှိသည်၌ 'ဒိဝု'ဓာတ် အစရှိသည်ကား ဒိဝါဒိ ဂဏိကဓာတ် မည်၏။ ➢ သွာဒိဂဏိကဓာတ် - "သွာဒိတော ဏုဏာ ဥဏာစ"ဟူသော သုတ်ဖြင့် ဏုပစ္စည်း ဏာပစ္စည်း ဥဏာပစ္စည်း သက်၍ ပြီးကောင်းသော အဘိသုဏောတိ အစရှိသည်၌ 'သု'ဓာတ် အစရှိသည်ကား သွာဒိဂဏိကဓာတ် မည်၏။

➢ ကိယာဒိဂဏိကဓာတ် ။ ။ "ကိယာဒိတော နာ"ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'နာ'ပစ္စည်းသက်၍ ပြီးကောင်းသော 'ကိနာတိ' အစရှိသည်၌ 'ကီ'ဓာတ် အစရှိသည်ကား ကိယာဒိဂဏိကဓာတ် မည်၏။ ➢ ဂဟာဒိဂဏိကဓာတ် ။ ။ "ဂဟာဒိတော ပ္ပဏှာ"ဟူသောသုတ်ဖြင့် ပ္ပပစ္စည်း ဏှာပစ္စည်းသက်၍ ပြီးကောင်းသော "ဃေပ္ပတိ၊ ဂဏှာတိ" အစရှိသည်၌ 'ဂဟ'ဓာတ် အစရှိသည်ကား ဂဟာဒိဂဏိကဓာတ် မည်၏။

➢ တနာဒိဂဏိကဓာတ် ။ ။ "တနာဒိတော ဩ ယိရာ"ဟူသော သုတ်ဖြင့် ဩပစ္စည်း ယိရပစ္စည်းသက်၍ ပြီးကောင်းသော 'တနောတိ' အစရှိသည်၌ 'တနု'ဓာတ် အစရှိသည်ကား တနာဒိဂဏိကဓာတ် မည်၏။ ➢ စုရာဒိဂဏိကဓာတ် ။ ။ "စုရာဒိတော ဏေ ဏယာ"ဟူသောသုတ်ဖြင့် ဏေပစ္စည်း ဏယပစ္စည်းသက်၍ ပြီးကောင်းသော 'စောရေတိ' အစရှိသည်၌ 'စုရ'ဓာတ် အစရှိသည်ကား စုရာဒိဂဏိကဓာတ်မည်၏

➢ တိဂဏိကဓာတ် ၁၁-ပါး ။ ။ တိဂဏိကဓာတ်သည်လည်း ဘူဝါဒိ ရုဓာဒိဂဏိကဓာတ်, ဘူဝါဒိ ဒိဝါဒိဂဏိကဓာတ်, ဘူဝါဒိ သွာဒိဂဏိကဓာတ်, ဘူဝါဒိ ကိယာဒိဂဏိကဓာတ်, ဘူဝါဒိ ဂဟာဒိဂဏိကဓာတ်, ဘူဝါဒိ တနာဒိဂဏိကဓာတ်, ဘူဝါဒိ စုရာဒိဂဏိကဓာတ်, ရုဓာဒိ ဒိဝါဒိ ဂဏိကဓာတ်, ဒိဝါဒိ စုရာဒိဂဏိကဓာတ်, သွာဒိ ကိယာဒိဂဏိကဓာတ်, သွာဒိ တနာဒိဂဏိကဓာတ် အားဖြင့် ၁၁-ပါး အပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

http://www.dhammadownload.com

➤ **ဘူဝါဒိ ရုဓာဒိ ဂဏ်ကဓာတ်** ။ ။ "ဘူဝါဒိတော အ"ဟူသော သုတ်ဖြင့် အ-ပစ္စည်းသက်၍ 'သောဘတိ'ဟူ၍ရင်း။ "ရုဓာဒိတော နိဂ္ဂဟီတ ပုဗ္ဗဥ္စ"ဟူသော သုတ်ဖြင့် အ-ပစ္စည်းလည်းသက်၊ ရှေ့၌လည်း နိဂ္ဂဟိတ်လာ၍ 'သုမ္ဘတိ'ဟူ၍ရင်း ပြီးကောင်းသော 'သုဘ'ဓာတ် အစရှိသည်ကား ဘူဝါဒိ ရုဓာဒိ ဂဏ်ကဓာတ် မည်၏။

* ဤအတူ နှစ်သုတ် နှစ်သုတ်တို့ဖြင့် ပစ္စည်းသက်၍ နှစ်ရုပ် နှစ်ရုပ်တို့ဖြင့် ပြီးကောင်းသော 'ဗောဓတိ၊ ဗုဇ္ဈတိ' အစရှိသည်၌ 'ဗုဓ'ဓာတ် အစရှိသည်ကား **ဘူဝါဒိ ဒိဝါဒိ ဂဏ်ကဓာတ်** မည်၏။ * "ဂါယတိ၊ ဂိနောတိ၊ ဂိနာတိ" အစရှိသည်၌ 'ဂေ'ဓာတ် အစရှိသည်ကား **ဘူဝါဒိ သွာဒိ ဂဏ်ကဓာတ်** မည်၏။ * 'ဇယတိ၊ ဇိနာတိ' အစရှိသည်၌ 'ဇိ'ဓာတ် အစရှိသည်ကား **ဘူဝါဒိ ကိယာဒိ ဂဏ်ကဓာတ်** မည်၏။ * ဂဟတိ၊ ဃေပ္ပတိ၊ ဂဏှာတိ အစရှိသည်၌ 'ဂဟ'ဓာတ် အစရှိသည်ကား ဘူဝါဒိ ဂဟာဒိ ဂဏ်ကဓာတ် မည်၏။ * ဇာဂရတိ၊ ဇာဂရောတိ အစရှိသည်၌ 'ဇာဂရ'ဓာတ် အစရှိသည်ကား **ဘူဝါဒိ တနာဒိ ဂဏ်ကဓာတ်** မည်၏။ * တေဇတိ၊ တေဇေတိ၊ တေဇယတိ အစရှိသည်၌ 'တိဇ'ဓာတ် အစရှိသည်ကား ဘူဝါဒိ စုရာဒိ ဂဏ်ကဓာတ် မည်၏။ * မုဥ္စတိ၊ မုစ္စတိ အစရှိသည်၌ 'မုစ'ဓာတ် အစရှိသည်ကား **ရုဓာဒိ ဒိဝါဒိ ဂဏ်ကဓာတ်** မည်၏။

* ရုပ္ပတိ၊ ရူပေတိ၊ ရူပယတိ အစရှိသည်၌ 'ရူပ'ဓာတ် အစရှိသည်ကား **ဒိဝါဒိ စုရာဒိ ဂဏ်ကဓာတ်** မည်၏။ * ကိဏောတိ၊ ကိဏာတိ အစရှိသည်၌ 'ကီ'ဓာတ် အစရှိသည်ကား သွာဒိ ကိယာဒိ ဂဏ်ကဓာတ် မည်၏။ * သက္ကုဏာတိ၊ သက္ကောတိ အစရှိသည်၌ 'သက'ဓာတ် အစရှိသည်ကား **သွာဒိ တနာဒိ ဂဏ်ကဓာတ်** မည်၏။

➤ **တိဂဏ်ကဓာတ် ရ-ပါး** ။ ။ တိဂဏ်ကဓာတ်သည်လည်း ဘူဝါဒိ ရုဓာဒိ စုရာဒိ ဂဏ်ကဓာတ်, ဘူဝါဒိ ဒိဝါဒိ သွာဒိ ဂဏ်ကဓာတ်, ဘူဝါဒိ ဒိဝါဒိ ကိယာဒိ ဂဏ်ကဓာတ်, ဘူဝါဒိ ဒိဝါဒိ စုရာဒိ ဂဏ်ကဓာတ်, ဘူဝါဒိ သွာဒိ ကိယာဒိ ဂဏ်ကဓာတ်, ဘူဝါဒိ ကိယာဒိ စုရာဒိ ဂဏ်ကဓာတ်, ရုဓာဒိ ဒိဝါဒိ စုရာဒိ ဂဏ်ကဓာတ် အားဖြင့် ခုနစ်ပါးအပြား ရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ **ဘူဝါဒိ ရုဓာဒိ စုရာဒိ ဂဏ်ကဓာတ်** ။ ။ "ဘူဝါဒိတော အ"ဟူသော သုတ်ဖြင့် အ-ပစ္စည်းသက်၍ 'ဟိံသတိ'ဟူ၍ရင်း၊ "ရုဓာဒိတော နိဂ္ဂဟီတပုဗ္ဗဥ္စ"ဟူသော သုတ်ဖြင့် အ-ပစ္စည်းလည်းသက်, ရှေ့၌ နိဂ္ဂဟိတ်လာ၍ 'ဟိံသတိ'ဟူ၍ရင်း၊ "စုရာဒိတော ဏေ ဏယာ"ဟူသော သုတ်ဖြင့် ဏေပစ္စည်း ဏယပစ္စည်းသက်၍ 'ဟိံသေတိ၊ ဟိံသယတိ' ဟူ၍ရင်း ပြီးကောင်းသော 'ဟိံသ'ဓာတ် အစရှိသည်ကား ဘူဝါဒိ ရုဓာဒိ စုရာဒိဂဏ်ကဓာတ် မည်၏။ * ဤအတူ သုံးသုတ် သုံးသုတ်တို့ဖြင့် ပစ္စည်းသက်၍ သုံးရုပ် သုံးရုပ်တို့ဖြင့် ပြီးကောင်းသော "သဝတိ၊ သုယျတိ၊ သုဏောတိ၊ သုဏာတိ" အစရှိသည်၌ 'သု' ဓာတ် အစရှိသည်ကား ဘူဝါဒိ ဒိဝါဒိ သွာဒိ ဂဏ်ကဓာတ် မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

* "ကိလိသတိ၊ ကိလိဿတိ၊ ကိလိဿာတိ" အစရှိသည်၌ 'ကိလေသ'ဓာတ် အစရှိသည်ကား ဘူဝါဒိ ဒိဝါဒိ ကိယာဒိ ဂဏိကဓာတ် မည်၏။ * "ရောစတိ၊ ရုစ္စတိ၊ရောစေတိ၊ ရောစယတိ" အစရှိသည်၌ ' ရုစ' ဓာတ် အစရှိသည်ကား ဘူဝါဒိ ဒိဝါဒိ စုရာဒိ ဂဏိကဓာတ် မည်၏။ * "သယတိ၊ သိဏောတိ၊ သိနာတိ" အစရှိသည်၌ 'သိ'ဓာတ် အစရှိသည်ကား ဘူဝါဒိ သွာဒိ ကိယာဒိ ဂဏိကဓာတ် မည်၏။ * "ပေါသတိ၊ ပုဿာတိ ပေါသေတိ၊ ပေါသယတိ" အစရှိသည်၌ 'ပုသ'ဓာတ် အစရှိသည်ကား ဘူဝါဒိ ကိယာဒိ စုရာဒိ ဂဏိကဓာတ် မည်၏။ * ဆိန္ဒတိ၊ ဆိန္ဒတိ၊ ဆေဒေတိ၊ ဆေဒယတိ" အစရှိသည်၌ 'ဆိဒိ'ဓာတ် အစရှိသည်ကား ရုဓာဒိ ဒိဝါဒိ စုရာဒိ ဂဏိကဓာတ် မည်၏။

➤ **စတုဂ္ဂဏိကဓာတ် ၂-ပါး** ။ ။ စတုဂ္ဂဏိကဓာတ်သည်လည်း ဘူဝါဒိ ရုဓာဒိ ဒိဝါဒိ စုရာဒိ ဂဏိကဓာတ်, ဘူဝါဒိ ဒိဝါဒိ သွာဒိ ကိယာဒိ ဂဏိကဓာတ်, အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်-

➤ **ဘူဝါဒိ ရုဓာဒိ ဒိဝါဒိ စုရာဒိ ဂဏိကဓာတ်** ။ ။ "ဘူဝါဒိတော အ"ဟူသော သုတ်ဖြင့် အ-ပစ္စည်းသက်၍ 'ဝိဒတိ'ဟူ၍ရင်း၊ "ရုဓာဒိတော နိဂ္ဂဟီတ ပုဗ္ဗဥ္စ"ဟူသော သုတ်ဖြင့် အ-ပစ္စည်းလည်းသက်, ရှေ့၌လည်း နိဂ္ဂဟိတ်လာ၍ 'ဝိန္ဒတိ'ဟူ၍ရင်း၊ "ဒိဝါဒိတော ယော"ဟူသောသုတ်ဖြင့် ယ-ပစ္စည်းသက်၍ 'ဝိဇ္ဇတိ'ဟူ၍ရင်း၊ "စုရာဒိတော ဏေ ဏယာ"ဟူသော သုတ်ဖြင့် ဏေပစ္စည်း ဏယပစ္စည်းသက်၍ 'ဝေဒေတိ၊ ဝေဒယတိ' ဟူ၍ရင်း ပြီးကောင်းသော 'ဝိဒ'ဓာတ် အစရှိသည်ကား ဘူဝါဒိ ရုဓာဒိ ဒိဝါဒိ စုရာဒိ ဂဏိကဓာတ် မည်၏။ ဤအတူ လေးသုတ် လေးသုတ်တို့ဖြင့် သက်၍ လေးရုပ် လေးရုပ်တို့ဖြင့် ပြီးကောင်းသော "ဒဝတိ၊ ဒုယျတိ၊ ဒုနောတိ၊ ဒုနာတိ" အစရှိသည်၌ 'ဒု'ဓာတ် အစရှိသည်ကား ဘူဝါဒိ ဒိဝါဒိ သွာဒိ ကိယာဒိ ဂဏိကဓာတ် မည်၏။

အာချာတ် ပုဒ်စစ် ပြီး၏။

၇။ ကိတ် ပုဒ်စစ်

➤ **ကိတ်** ။ ။ "သိဿာနံ ကဝ် ကိရတိ အပနေတီတိ ကိတ"ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ တပည့်သားတို့၏ ယုံမှားခြင်းကို ဖျောက်တတ်သော- ဓာတ်နှင့်ပစ္စည်းချဉ်း၍ ကိတ်ပြီးလတ်သော် ဝါကျအနက် အတွင်းငုပ် မငုပ်သော နာမ်သည် "ကိတ်နာမ်" မည်၏။

➤ **ကိတ် ၂-ပါး** ။ ။ ထို ကိတ်နာမ်သည်လည်း "သိဿာနံ ကဝ် ကိရတိ အပနေတီတိ ကိတ"ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ ငုပ် မငုပ်သော သာမညလက္ခဏာအားဖြင့် တစ်ပါး၊ သာဓိသေသလက္ခဏာအားဖြင့်သော်ကား ကိစ္စကိတ်, ကိတကိတ် အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်-- ➤ **ကိစ္စကိတ်** ။ ။ တဗ္ဗ, အနီယ, ဏျ, တေယျ, ရိစ္စ ဤငါးပစ္စည်း အဆုံး

http://www.dhammadownload.com

ရှိသော ကိတ်သည် ကိစ္စကိတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ကတ္တဗ္ဗံ၊ ကရဏီယံ၊ ကာရိယံ၊ ဉာတေယျံ၊ ကိစ္စံ" အစရှိသည်တည်း။

➤ **ကိတကိတ်** ။ ။ တဗ္ဗ, အနီယ, ဏျ, တေယျ, ရိစ္စ ဤငါးပစ္စည်းမှကြွင်းသော 'ဏ'အစရှိသော ပစ္စည်းအဆုံးရှိသော ကိတ်သည် ကိတကိတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ကမ္မံ ကရောတီတိ ကမ္မကာရော" တည်း။

➤ **ကိတ် ၃-ပါး** ။ ။ တစ်နည်းကား ကိစ္စကိတ်, ကိတကိတ်, ကိစ္စ ကိတကိတ် အားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ **ကိစ္စကိတ်** ။ ။ ဘော, ကံအနက်ကိုဟောသော တဗ္ဗ, အနီယ, ဏျ, တေယျ, ရိစ္စ ဤငါးပစ္စည်း အဆုံးရှိသော ကိတ်သည် ကိစ္စကိတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ကတ္တဗ္ဗံ၊ ကရဏီယံ၊ ကာရိယံ၊ ဉာတေယျံ၊ ကိစ္စံ" အစရှိသည်တည်း။

➤ **ကိတကိတ်** ။ ။ ကတ္တားအနက်ကိုဟောသော တဗ္ဗ, အနီယ, ဏျ, တေယျ, ရိစ္စ ဤငါးပစ္စည်းမှကြွင်းသော 'ဏ'အစရှိသော ပစ္စည်းအဆုံးရှိသော ကိတ်သည် ကိတကိတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ကမ္မံ ကရောတီတိ ကမ္မကာရော" တည်း။

➤ **ကိစ္စ ကိတကိတ်** ။ ။ ဘော, ကံအနက်ကိုလည်းဟော, ကတ္တားအနက်ကိုလည်း ဟောသော တဗ္ဗ, အနီယ, ဏျ, တေယျ, ရိစ္စ ဤငါးပစ္စည်းမှကြွင်းသော 'တ'အစရှိသော ပစ္စည်းအဆုံးရှိသော ကိတ်သည် ကိစ္စကိတကိတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဗုဇ္ဈနံ ဗုဒ္ဓံ၊ ဗုဇ္ဈိတဗ္ဗန္တိ ဗုဒ္ဓံ၊ ဗုဇ္ဈတီတိ ဗုဒ္ဓေါ" အစရှိသည်တည်း။

➤ **သာဓန ၇-ပါး** ။ ။ တစ်နည်းကား ကတ္တုသာဓန, ကမ္မ, ကရဏ, သမ္ပဒါန, အပါဒါန, အဓိကရဏ, ဘာဝ သာဓန အားဖြင့် ခုနစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ **ကတ္တုသာဓန** ။ ။[မဟာတ်တစ်ကောင်] "တတ်"ဟူ၍ ပေးအပ်သော ကိတ်ပြီးလတ်သော် ဝါကျအခိုက်၌ရှိသော ကတ္တားကိုဟောသော သာဓနသည် "ကတ္တုသာဓန" မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဗုဇ္ဈတီတိ ဗုဒ္ဓေါ၊ ဗျဉ္ဇယတိ အတ္ထော ဧတေဟီတိ ဗျဉ္ဇနာ"တည်း။ ယော ဘဂဝါ၊အကြင်မြတ်စွာဘုရားသည်၊သဗ္ဗဓမ္မေ၊ခပ်သိမ်းကုန်သော တရားတို့ကို၊ဗုဇ္ဈတိ၊ သိတော်မူတတ်၏။ဣတိ တသ္မာ၊ထိုသို့ သိတော်မူတတ်သောကြောင့်၊သော ဘဂဝါ၊ထို မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဗုဒ္ဓေါ၊ဗုဒ္ဓမည်တော်မူ၏။ ဧတေဟိ အက္ခရေဟိ၊ထို အက္ခရာတို့သည်၊ အတ္ထော၊အနက်ကို၊ ဗျဉ္ဇယတိ၊ပြအပ်၏။ဣတိ တသ္မာ၊ထိုသို့ ပြတတ်သော သတ္တိကြောင့်၊ တေ အက္ခရာ၊ထို အက္ခရာတို့သည်၊ဗျဉ္ဇနာ၊ဗျည်းမည်ကုန်၏။

ဤပြယုဂ်တို့၌ 'ဗုဒ္ဓေါ'ဟူသော သာဓနသည် ဗုဓဓာတ် တပစ္စည်း၊ ထိုတ-ပစ္စည်းသည် "ဗုဒ္ဓေါ"ဟု ကိတ်ပြီးလတ်သော် ဗုဇ္ဈတိ-ဟူသော ဝါကျအခိုက်၌ရှိသော "ယော ဘဂဝါ"ဟူသော ကတ္တားကိုဟောသောကြောင့် ကတ္တုသာဓန မည်၏။ ဗျဉ္ဇနာ-ဟူသော သာဓနသည် ဝိရှေ့ရှိသော အဉ္ဇဓာတ် ယုပစ္စည်း၊ ထို ယုပစ္စည်းသည် ဗျဉ္ဇနာ-ဟု ကိတ်

http://www.dhammadownload.com

ပြီးလတ်သော် "ဇုဠိယတိ"ဟူသော ဝါကျအခိုက်၌ရှိသော "ဇောဟိ"ဟူသော ကတ္တားကို ဟောသောကြောင့် "ကတ္တုသာဓန" မည်၏။

➢ **ကမ္မသာဓန [အပ်တစ်စင်း]**။ ။ "အပ်"ဟူ၍ ပေးအပ်သော ကိတ်ပြီးလတ်သော် ဝါကျအခိုက်၌ရှိသော ကံကိုဟောသော သာဓနသည် ကမ္မသာဓန မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဗုဇ္ဈိတဗ္ဗံ ဉာတဗ္ဗန္တိ ဗုဒ္ဓံ၊ နိဿာယ နံ ဝသတီတိ နိဿယော"တည်း။ ယံ ဉာဏံ၊အကြင် သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော်ကို။ဗုဇ္ဈိတဗ္ဗံ ဉာတဗ္ဗံ၊သိအပ်၏။ဣတိ တသ္မာ၊ထိုသို့ သိအပ်သော သတ္တိကြောင့်။တံ ဉာဏံ၊ထို သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်သည်။ဗုဒ္ဓံ၊ဗုဒ္ဓ မည်တော်မူ၏။ နံ အာစရိယံ၊ ထိုဆရာကို။နိဿာယ၊မှီ၍။ဝသတိ၊နေတတ်၏။ဣတိ တသ္မာ၊ထိုသို့ မှီ၍ နေအပ်သော သတ္တိကြောင့်။သော အာစရိယော၊ထိုဆရာသည်။နိဿယော၊နိဿယမည်၏။

ဤပြယုဂ်တို့၌ 'ဗုဒ္ဓံ'ဟူသော သာဓနသည် ဗုဓဓာတ် တပစ္စည်း၊ ထို တပစ္စည်းသည် ဗုဒ္ဓ-ဟု ကိတ်ပြီးလတ်သော် ဗုဇ္ဈိတဗ္ဗံ-ဟူသော ဝါကျအခိုက်၌ရှိသော 'ယံ ဉာဏံ'ဟူသော ကံကိုဟောသောကြောင့် ကမ္မသာဓန မည်၏။ 'နိဿယော'ဟူသော သာဓနသည် နိရှေ့ရှိသော သိဓာတ် အပစ္စည်း၊ ထို အ-ပစ္စည်းသည် 'နိဿယော'ဟု ကိတ်ပြီးလတ်သော် 'ဝသတိ'ဟူသော ဝါကျအခိုက်၌ရှိသော 'နံ အာစရိယံ'ဟူသော ကံကိုဟောသောကြောင့် "ကမ္မသာဓန" မည်၏။

➢ **ကရဏသာဓန [ကြောင်းတစ်သင်း]** ။ ။ "ကြောင်း"ဟူ၍ ပေးအပ်သော ကိတ်ပြီးလတ်သော် ဝါကျ အခိုက်၌ရှိသော ကရိုဏ်းကိုဟောသော သာဓနသည် ကရဏသာဓန မည်၏။ ပြယုဂ် ကား "ဝိနေတိ ဧတေနာတိ ဝိနယော"တည်း။ ဧတေန-သိက္ခာပဒသမူဟေန၊ဤသိက္ခာပုဒ် အပေါင်းဖြင့်။ဝိနေတိ။ဆုံးမတတ်၏။ဣတိ တသ္မာ၊ထိုသို့ ဆုံးမကြောင်းဖြစ်သော သတ္တိ ကြောင့်။သော သိက္ခာပဒသမူဟော၊ထိုသိက္ခာပုဒ်အပေါင်းသည်။ ဝိနယော၊ဝိနယ မည်၏။

ဤ 'ဝိနယော'ဟူသော သာဓနသည် ဝိရှေ့ရှိသော နီဓာတ် အ-ပစ္စည်း၊ ထို အ-ပစ္စည်းသည် 'ဝိနယော'ဟု ကိတ်ပြီးလတ်သော် 'ဝိနေတိ'ဟူသော ဝါကျအခိုက်၌ရှိသော 'ဧတေန'ဟူသော ကရိုဏ်းကို ဟောသောကြောင့် "ကရဏသာဓန" မည်၏။

၃။ ➢ **သမ္ပဒါနသာဓန [ရာသုံးခင်း]** ။ "ရာ"ဟူ၍ ပေးအပ်သော ကိတ်ပြီးလတ်သော် ဝါကျအခိုက်၌ရှိသော သမ္ပဒါန်ကိုဟောသော သာဓနသည် သမ္ပဒါနသာဓန မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဒါတဗ္ဗော အဿာတိ ဒါနီယော"တည်း။ အဿ ဘိက္ခုဿ၊ထိုရဟန်းအား။ ဒါတဗ္ဗော၊ပေးအပ်၏။ဣတိ တသ္မာ၊ထိုသို့ ပေးရာဖြစ်သော သတ္တိကြောင့်။သော ဘိက္ခု၊ ထိုရဟန်းသည်။ဒါနီယော၊ဒါနီယ မည်၏။

ဤ 'ဒါနီယော'ဟူသော သာဓနသည် ဒါဓာတ် အနီယ ပစ္စည်း၊ ထို အနီယ-ပစ္စည်းသည် 'ဒါနီယော' ဟု ကိတ်ပြီးလတ်သော် ' ဒါတဗ္ဗော ' ဟူသော ဝါကျအခိုက်၌ရှိသော

F 28-A

http://www.dhammadownload.com

'အသ'ဟူသော သမ္ပဒါန်ကိုဟောသောကြောင့် "သမ္ပဒါနသာစနေ" မည်၏။

၂။ ➤ **အပါဒါနသာစနေ** ။ ။ "ရာ"ဟူ၍ ပေးအပ်သော ကိတ်ပြီးလတ်သော် ဝါကျအခိုက်၌ရှိသော အပါဒါန်ကိုဟောသော သာစနေသည် အပါဒါနသာစနေ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား **"ပဘဝတိ ဧတသ္မာတိ ပဘဝေါ"**တည်း။ ဧတသ္မာ ဟိမဝါဒိကား၊ထို ဟိမဝန္တာ အစရှိသည်မှ။ ပဘဝတိ၊စီးတတ်၏။ဣတိ တသ္မာ၊ထိုသို့ စီးရာဖြစ်သော သတ္တိကြောင့်။သော ဟိမဝါဒိကော၊ထို ဟိမဝန္တာ အစရှိသည်သည်။ပဘဝေါ၊ပဘဝ မည်၏။

ဤ 'ပဘဝ'ဟူသော သာစနေသည် ပရှေ့ရှိသော ဘူဓာတ် အ-ပစ္စည်း၊ ထို အ-ပစ္စည်းသည် 'ပဘဝေါ'ဟု ကိတ်ပြီးလတ်သော် 'ပဘဝတိ'ဟူသော ဝါကျအခိုက်၌ရှိသော 'ဧတသ္မာ'ဟူသော အပါဒါန်ကိုဟောသောကြောင့် "အပါဒါနသာစနေ" မည်၏။

၃။ ➤ **အဓိကရဏသာစနေ** ။ ။ "ရာ"ဟူ၍ ပေးအပ်သော ကိတ်ပြီးလတ်သော် ဝါကျအခိုက်၌ရှိသော အဓိကရဏကိုဟောသော သာစနေသည် အဓိကရဏသာစနေ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဝိနေတိ ဧတ္ထာတိ ဝိနယော"တည်း။ ဧတ္ထ သိက္ခာပဒ သမူဟေ၊ဤသိက္ခာပုဒ် အပေါင်း၌။ဝိနေတိ၊ဆုံးမတတ်၏။ဣတိ တသ္မာ၊ထိုသို့ ဆုံးမရာဖြစ်သော သတ္တိကြောင့်။သော သိက္ခာပဒသမူဟော၊ထို သိက္ခာပုဒ်အပေါင်းသည်။ဝိနယော၊ဝိနယ မည်၏။

ဤ 'ဝိနယော'ဟူသော သာစနေသည် ဝိရှေ့ရှိသော နီဓာတ် အ-ပစ္စည်း၊ ထို အ-ပစ္စည်းသည် 'ဝိနယော'ဟု ကိတ်ပြီးလတ်သော် 'ဝိနေတိ'ဟူသော ဝါကျအခိုက်၌ရှိသော 'ဧတ္ထ'ဟူသော အဓိကရဏကို ဟောသောကြောင့် "အဓိကရဏသာစနေ" မည်၏။

➤ **ဘာဝသာစနေ [ခြင်းတစ်လုံး]** ။ ။ "ခြင်း"ဟူ၍ ပေးအပ်သော ကိတ်ပြီးလတ်သော် ကြိယာဟု ဆိုအပ်သော ဘောကိုဟောသော သာစနေသည် ဘာဝသာစနေ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဗုဇ္ဈနံ ဗုဒ္ဓိ"တည်း။ဗုဇ္ဈနံ၊သိခြင်း။ဗုဒ္ဓိ၊သိခြင်း။ ဤ 'ဗုဒ္ဓိ'ဟူသော သာစနေသည် ဗုဓဓာတ် တ- ပစ္စည်း၊ ထို တ-ပစ္စည်းသည် ဗုဒ္ဓိ-ဟု ကိတ်ပြီးလတ်သော် 'သိခြင်းကြိယာ'ဟု ဆိုအပ်သော ဘောကိုဟောသောကြောင့် "ဘာဝသာစနေ" မည်၏။

➤ **ဝုတ္တ, အဝုတ္တ ကတ္တုသာစနေ ၂-ပါး** ။ ။ ထိုခုနစ်ပါးသော သာစနေတို့တွင် ကတ္တုသာစနေသည်လည်း ဝုတ္တကတ္တုသာစနေ, အဝုတ္တကတ္တုသာစနေအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏ ထိုတွင်-- ➤ **ဝုတ္တကတ္တုသာစနေ** ။ ။ ဝါကျအခိုက်၌လည်း ကတ္တားကိုဟောသော ကတ္တုသာစနေသည် ဝုတ္တကတ္တုသာစနေ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား " ဗုဇ္ဈတီတိ ဗုဒ္ဓေါ "တည်း။ ဤ 'ဗုဒ္ဓေါ'ဟူသော ကတ္တုသာစနေသည် 'ဗုဇ္ဈတိ'ဟူသော ဝါကျအခိုက်၌လည်း 'ယောဘဂဝါ' ဟူသော ကတ္တားကိုဟောသောကြောင့် "ဝုတ္တကတ္တုသာစနေ" မည်၏။

➤ **အဝုတ္တကတ္တုသာစနေ** ။ ။ ဝါကျအခိုက်၌ ကတ္တားကို မဟောသော ကတ္တုသာစနေသည် အဝုတ္တ ကတ္တုသာစနေ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား ဇုဠီယတိ အဏ္ဏော ဧတေဟီတိ ဇုဠနာ တည်း။ ဤ 'ဇုဠနာ' ဟူသော ကတ္တုသာစနေသည် 'ဇုဠီယတိ' ဟူသော ဝါကျအခိုက်၌

http://www.dhammadownload.com

'ဒတောဟိ'ဟူသော ကတ္တားကို မဟောသောကြောင့် "အဝုတ္တကတ္တုသာဓန" မည်၏။

➤ **သုဒ္ဓ, ဟေတု ကတ္တုသာဓန ၂-ပါး** ။ ။ တစ်နည်းကား သုဒ္ဓကတ္တုသာဓန, ဟေတု ကတ္တုသာဓန အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ **သုဒ္ဓ ကတ္တုသာဓန** ။ ။ ဝါကျအဓိကတ်၌ ကာရိုက်ပစ္စည်းနှင့် မယှဉ်သော ကတ္တုသာဓနသည် သုဒ္ဓကတ္တုသာဓန မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဗုဇ္ဈိတာ သစ္စာနီတိ ဗုဒ္ဓေါ"တည်း ဤ 'ဗုဒ္ဓေါ'ဟူသော ကတ္တုသာဓနသည် 'ဗုဇ္ဈိတာ'ဟူသော ဝါကျအဓိကတ်၌ ကာရိုက်ပစ္စည်း နှင့် မယှဉ်သောကြောင့် "သုဒ္ဓကတ္တုသာဓန" မည်၏။

➤ **ဟေတု ကတ္တုသာဓန** ။ ။ ဝါကျအဓိကတ်၌ ကာရိုက်ပစ္စည်းနှင့် ယှဉ်သော ကတ္တုသာဓနသည် ဟေတုကတ္တုသာဓန မည်၏။ ပြယုဂ်ကား ဗောဓေတာ ပဇာယာတိ ဗုဒ္ဓေါ တည်း။ ဤ 'ဗုဒ္ဓေါ'ဟူသော ကတ္တုသာဓနသည် 'ဗောဓေတာ'ဟူသော ဝါကျအဓိကတ်၌ ကာရိုက်ပစ္စည်းနှင့် ယှဉ်သောကြောင့် "ဟေတုကတ္တုသာဓန" မည်၏။

➤ **ဝုတ္တ, အဝုတ္တ ကမ္မသာဓန ၂-ပါး** ။ ။ ကမ္မသာဓနသည်လည်း ဝုတ္တကမ္မသာဓန, အဝုတ္တ ကမ္မသာဓနအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ **ဝုတ္တ ကမ္မသာဓန** ။ ။ ဝါကျအဓိကတ်၌လည်း ကံကိုဟောသော ကမ္မသာဓနသည် ဝုတ္တကမ္မသာဓန မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဗုဇ္ဈိတဗ္ဗံ ဉာတဗ္ဗန္တိ ဗုဒ္ဓံ"တည်း။ ဤ 'ဗုဒ္ဓံ'ဟူသော ကမ္မသာဓနသည် 'ဗုဇ္ဈိတဗ္ဗံ'ဟူသော ဝါကျအဓိကတ်၌လည်း 'ယံ ဉာဏံ'ဟူသော ကံကို ဟောသောကြောင့် "ဝုတ္တကမ္မသာဓန" မည်၏။

➤ **အဝုတ္တ ကမ္မသာဓန** ။ ။ ဝါကျအဓိကတ်၌ ကံကို မဟောသော ကမ္မသာဓနသည် အဝုတ္တ ကမ္မသာဓန မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "နိဿာယ နံ ဝသတီတိ နိဿယော" တည်း ဤ 'နိဿယော'ဟူသော ကမ္မသာဓနသည် 'ဝသတိ'ဟူသော ဝါကျအဓိကတ်၌ ' နံ အာစရိယံ'ဟူသော ကံကို မဟောသောကြောင့် "အဝုတ္တ ကမ္မသာဓန" မည်၏။

➤ **သုဒ္ဓ, ဟေတု ကမ္မသာဓန ၂-ပါး** ။ ။ တစ်နည်းကား သုဒ္ဓ ကမ္မသာဓန, ဟေတု ကမ္မသာဓန အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ **သုဒ္ဓ ကမ္မသာဓန** ။ ။ ဝါကျအဓိကတ်၌ ကာရိုက်ပစ္စည်းနှင့် မယှဉ်သော ကမ္မသာဓနသည် သုဒ္ဓ ကမ္မသာဓန မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဗုဇ္ဈိတဗ္ဗံ ဉာတဗ္ဗန္တိ ဗုဒ္ဓံ" တည်း။ ဤ 'ဗုဒ္ဓံ' ဟူသော ကမ္မသာဓနသည် 'ဗုဇ္ဈိတဗ္ဗံ'ဟူသော ဝါကျအဓိကတ်၌ ကာရိုက်ပစ္စည်းနှင့် မယှဉ်သောကြောင့် "သုဒ္ဓ ကမ္မသာဓန" မည်၏။

➤ **ဟေတု ကမ္မသာဓန** ။ ။ ဝါကျအဓိကတ်၌ ကာရိုက်ပစ္စည်းနှင့်ယှဉ်သော ကမ္မသာဓနသည် ဟေတု ကမ္မသာဓန မည်၏။ပြယုဂ်ကား "နိပ္ဖာဒေတဗ္ဗန္တိ နိပ္ဖာဒိတံ"တည်း ဤ 'နိပ္ဖာဒိတံ'ဟူသော ကမ္မသာဓနသည် 'နိပ္ဖာဒေတဗ္ဗံ'ဟူသော ဝါကျအဓိကတ်၌ ကာရိုက် ဏေပစ္စည်းနှင့် ယှဉ်သောကြောင့် "ဟေတုကမ္မသာဓန" မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

➤ ဝိဂြိုဟ် (ဝိဂ္ဂဟ) ။ ။ "ဗုဇ္ဈတီတိ ဗုဒ္ဓေါ"ဟူသော ပြယုဂ်၌ 'ဗုဇ္ဈတိ'ဟူသော ဝါကျသည် "ဝိသေသေန ဂယှတိ နိပ္ဖန္နသ အတ္ထော ဧတေနာတိ ဝိဂ္ဂဟော" ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ 'ဗုဒ္ဓေါ'ဟူသော နိပ္ဖန္နပုဒ်၏ အနက်ကို အထူးသဖြင့် ယူကြောင်းဖြစ်သော သတ္တိကြောင့် "ဝိဂ္ဂဟ" မည်၏။ ➤ ဝိဂြိုဟ် ၂-ပါး ။ ။ထိုဝိဂ္ဂဟသည်လည်း ဓာတုဝိဂ္ဂဟ, ဓာတွတ္ထဝိဂ္ဂဟ အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ ဓာတုဝိဂ္ဂဟ ။ ။ မိမိဓာတ်ရင်းဖြင့် ပြုအပ်သော ဝိဂ္ဂဟသည် ဓာတု ဝိဂ္ဂဟ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဗုဇ္ဈတီတိ ဗုဒ္ဓေါ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ဗုဇ္ဈတိ'ဟူသော ဝိဂ္ဂဟသည် 'ဗုဓ'ဟူသော မိမိဓာတ်ရင်းဖြင့် ပြုအပ်သောကြောင့် "ဓာတုဝိဂ္ဂဟ" မည်၏။

➤ ဓာတွတ္ထ ဝိဂ္ဂဟ ။ ။ မိမိဓာတ်၏ အနက်ရှိသော ဓာတ်တစ်ပါးဖြင့် ပြုအပ်သော ဝိဂ္ဂဟသည် ဓာတွတ္ထ ဝိဂ္ဂဟမည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဇာနာတီတိ ဗုဒ္ဓေါ"တည်း။ဤပြယုဂ်၌ 'ဇာနာတိ'ဟူသော ဝိဂ္ဂဟသည် 'ဗုဓ'ဟူသော မိမိဓာတ်၏ အနက်ရှိသော 'ဉာ' ဟူသော ဓာတ်တစ်ပါးဖြင့် ပြုအပ်သောကြောင့် "ဓာတွတ္ထ ဝိဂ္ဂဟ" မည်၏။

➤ တစ်နည်း ဝိဂြိုဟ် ၂-ပါး ။ ။ တစ်နည်းကား သပဒ ဝိဂ္ဂဟ, အသပဒ ဝိဂ္ဂဟ အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ သပဒ ဝိဂ္ဂဟ ။ ။ ကိတ်ပုဒ်ဖြင့်ပြုအပ်သော ဝိဂ္ဂဟသည် သပဒ ဝိဂ္ဂဟ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဗုဇ္ဈန္တောတိ ဗုဒ္ဓေါ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ဗုဇ္ဈန္တော' ဟူသော ဝိဂ္ဂဟသည် 'အန္တ' ပစ္စည်းတည်းဟူသော ကိတ်ပုဒ်ဖြင့် ပြုအပ်သောကြောင့် "သပဒ ဝိဂ္ဂဟ" မည်၏။

➤ အသပဒ ဝိဂ္ဂဟ ။ ။ အာချာတ်ပုဒ်ဖြင့် ပြုအပ်သော ဝိဂ္ဂဟသည် အသပဒ ဝိဂ္ဂဟ မည်၏။ပြယုဂ်ကား "ဗုဇ္ဈတီတိ ဗုဒ္ဓေါ"တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ဗုဇ္ဈတိ'ဟူသော ဝိဂ္ဂဟသည် 'တိ' ဝိဘတ်တည်းဟူသော အာချာတ်ပုဒ်ဖြင့် ပြုအပ်သောကြောင့် "အသပဒ ဝိဂ္ဂဟ"မည်၏။ ➤ တစ်နည်း ဝိဂြိုဟ် ၂-ပါး ။ ။ တစ်နည်းကား သပရိယာယ ဝိဂ္ဂဟ, နိပ္ပရိယာယ ဝိဂ္ဂဟ အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်--

➤ သပရိယာယ ဝိဂ္ဂဟ ။ ။ 'သံ, အဘိ' စသော ဥပသာရလျော်က်၍ ပြုအပ်သော ဝိဂ္ဂဟသည် သပရိယာယ ဝိဂ္ဂဟ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "သမ္ဗုဇ္ဈတီတိ ဗုဒ္ဓေါ" တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'သမ္ဗုဇ္ဈတိ'ဟူသော ဝိဂ္ဂဟသည် 'သံ'ဟူသော ဥပသာရလျော်က်၍ ပြုအပ်သောကြောင့် "သပရိယာယ ဝိဂ္ဂဟ" မည်၏။

➤ နိပ္ပရိယာယ ဝိဂ္ဂဟ ။ ။ 'သံ, အဘိ' စသော ဥပသာရ မလျော်က်မူ၍ ပြုအပ်သော ဝိဂ္ဂဟသည် နိပ္ပရိယာယ ဝိဂ္ဂဟ မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဗုဇ္ဈတီတိ ဗုဒ္ဓေါ" တည်း။ ဤပြယုဂ်၌ 'ဗုဇ္ဈတိ'ဟူသော ဝိဂ္ဂဟသည် 'သံ, အဘိ'စသော ဥပသာရ မလျော်က်မူ၍ ပြုအပ်သောကြောင့် "နိပ္ပရိယာယ ဝိဂ္ဂဟ" မည်၏။

ကိတ်ပုဒ်စစ် ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

သဒ္ဒါကြီး သုတ်စစ်

➤ သုတ္တ-သုတ် ။ ။["သေယျထာပိကော ပဒမတော ဝိဝိစ် သုဏောယျ"ဟူသော ဥယျောဇရ်နှင့်အညီ "အတ္တော အက္ခရသညာတော"အစရှိသော သုတ်တို့ဖြင့် အက္ခရာ အဆုံးအဖြတ်ကို ပြပြီး၍ သုတ်အဆုံးအဖြတ်ကို ပြအံ့သောငှာ "ဇိနဝစနယုတ္တံဟိ" အစရှိသော သုတ်ကို မိန့်သတည်း။ ဤ] ဇိနဝစနယုတ္တံဟိ, အစရှိသောသုတ်သည် "အတ္ထေ သူစေတီတိ သုတ္တံ"ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ ကွယ်ဝှက်သော အနက်တို့ကို ပြတတ်သော ကြောင့် "သုတ်" မည်၏။

➤ သုတ် ၄-ပါး ။ ။ ထိုသုတ်သည်လည်း "အတ္ထေ သူစေတီတိ သုတ္တံ"ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ ကွယ်ဝှက်သော အနက်တို့ကိုပြတတ်သော သာမညလက္ခဏာအားဖြင့် တစ်ပါးသာ၊ ဝိသေသလက္ခဏာအားဖြင့်သော်ကား * သညာသုတ်, အဓိကာရသုတ်, ပရိဘာသာသုတ်, ဝိဓိသုတ် အားဖြင့် လေးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုလေးပါးတို့တွင်--

➤ သညာသုတ် ။ ။ အမည်ကို ပြတတ်သောသုတ်သည် သညာသုတ်မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "အက္ခရာပါဒယော ဧကစတ္တာလီသံ" အစရှိသည်တည်း။

➤ အဓိကာရသုတ် ။ ။ ဝုတ္တိ၌ "အဓိကာရတ္တံ"ပါသော လိုက်သောသုတ်သည် အဓိကာရသုတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဇိနဝစနယုတ္တံဟိ" အစရှိသည်တည်း။

➤ ပရိဘာသာသုတ် ။ ။ ပရိဘာသာ ပြုသောသုတ်သည် ပရိဘာသာသုတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "အတ္တော အက္ခရသညာတော" အစရှိသည်တည်း။

➤ ဝိဓိသုတ် ။ ။ ချေခြင်း အစရှိသည်ကို စီရင်သော သုတ်သည် ဝိဓိသုတ် မည်၏ ပြယုဂ်ကား "သရာ သရေ လောပံ" အစရှိသည်တည်း။

➤ သညာသုတ် ၂-ပါး ။ ။ ထိုလေးပါးသော သုတ်တို့တွင် သညာသုတ်သည်လည်း အန္ဝတ္ထသညာသုတ်, ရုဠှီသညာသုတ် အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်

➤[အာဒိနယသညာသုတ် ၂-ပါး] အန္ဝတ္ထသညာသုတ် ။ ။ အနက်သို့ အစဉ် လိုက်သော အမည်ကိုပြသော သုတ်သည် "အန္ဝတ္ထသညာသုတ်" မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "အက္ခရာပါဒယော ဧကစတ္တာလီသံ" အစရှိသည်တည်း။

➤ ရုဠှီသညာသုတ် ။ ။ အနက်သို့ အစဉ် မလိုက်သော အမည်ကိုပြသောသုတ် သည် ရုဠှီသညာသုတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဣဝဏ္ဏုဝဏ္ဏာ ဈလာ" အစရှိသည်တည်း

➤ တစ်နည်း သညာသုတ် ၂-ပါး ။ ။ တစ်နည်းကား ဂရုသညာသုတ်, လဟု သညာသုတ် အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်

၁။ အန္ဝတ္ထသညာသုတ်သည် ဂရုသညာသုတ် မည်၏။

၂။ ရုဠှီသညာသုတ်သည် လဟုသညာသုတ် မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

➤ **တစ်နည်း သညာသုတ် ၂-ပါး** ။ ။ တစ်နည်းကား သကသညာသုတ်, ပရသညာသုတ် အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်

➤ **[အန္တနယသညာသုတ် ၂-ပါး] သကသညာသုတ်** ။ ။ မိမိ အမည်ကို ပြသော သုတ်သည် သကသညာသုတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "အဂ္ဂရာပါဒယော ကေစဗ္ဗာလီသံ" အစရှိသည်တည်း။

➤ **ပရသညာသုတ်** ။ ။ သူတစ်ပါး အမည်ကို ပြသောသုတ်သည် ပရသညာသုတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ပရသမညာ ပယောဂေ" အစရှိသည်တည်း။

➤ **အဓိကာရသုတ် ၃-ပါး** ။ ။ အဓိကာရသုတ်သည်လည်း ယထာနုပုဗ္ဗိက အဓိကာရသုတ်, သီဟဂတိက အဓိကာရသုတ်, မဏ္ဍူကဂတိက အဓိကာရသုတ် အားဖြင့် သုံးပါး အပြားရှိ၏။ ထိုသုံးပါးတို့တွင်--

➤ **ယထာနုပုဗ္ဗိက အဓိကာရ** ။ ။ အစဉ်အတိုင်း လိုက်သောသုတ်သည် ယထာနုပုဗ္ဗိက အဓိကာရသုတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ကာလေ" အစရှိသည်တည်း။

➤ **သီဟဂတိက အဓိကာရ** ။ ။ ရှေ့နောက် လိုက်သောသုတ်သည် သီဟဂတိက အဓိကာရသုတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဇိနဝစနယုတ္တံဟိ" အစရှိသည်တည်း။

➤ **မဏ္ဍူကဂတိက အဓိကာရ** ။ ။ ခုန်၍ လိုက်သောသုတ်သည် မဏ္ဍူကဂတိက အဓိကာရသုတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "သရာ ပကတိ ဗျဉ္ဇနေ"သုတ်၌ ဗျဉ္ဇနေ-သဒ္ဒါ အစရှိသည်တည်း။

➤ **တနည်း အဓိကာရသုတ် ၃-ပါး** ။ ။ တစ်နည်းကား နဒီသောတ အဓိကာရသုတ်, သီဟဝိလောကန အဓိကာရသုတ်, မဏ္ဍူကဂတိက အဓိကာရသုတ် အားဖြင့် သုံးပါး အပြားရှိ၏။ ထိုသုံးပါးတို့တွင်--

➤ **နဒီသောတ အဓိကာရ** ။ ။ အစဉ်အတိုင်း လိုက်သောသုတ်သည် နဒီသောတ အဓိကာရသုတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ကာလေ" အစရှိသည်တည်း။

➤ **သီဟဝိလောကန အဓိကာရ** ။ ။ ရှေ့နောက်လိုက်သော သုတ်သည် သီဟဝိလောကန အဓိကာရသုတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဇိနဝစနယုတ္တံဟိ"အစရှိသည်တည်း

➤ **မဏ္ဍူကဂတိက အဓိကာရ** ။ ။ ခုန်၍ လိုက်သောသုတ်သည် မဏ္ဍူကဂတိက အဓိကာရသုတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "သရာ ပကတိ ဗျဉ္ဇနေ"သုတ်၌ ဗျဉ္ဇနေ-သဒ္ဒါ အစရှိသည်တည်း။

➤ **ပရိဘာသာသုတ် ၂-ပါး** ။ ။ ပရိဘာသာသုတ်သည်လည်း ပရိဘာသာသုတ်, ဥပပရိဘာသာသုတ် အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်--

➤ **ပရိဘာသာသုတ်** ။ ။ မပြစ်မှု၍ ပရိဘာသာပြုသော သုတ်သည် ပရိဘာသာသုတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "အတ္ထော အက္ခရသညာတော"အစရှိသည်တည်း။

http://www.dhammadownload.com

> ဥပရိဘာသာသုတ် ။ ။ မြစ်၌ ပရိဘာသာပြုသောသုတ်သည် ဥပရိဘာသာ သုတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "တဒနုပရောဓေန" အစရှိသည်တည်း။ ဤ "တဒနုပရော ဓေန" ဟူသော သုတ်သည် ဋ္ဌိဝုစ်ကို မြစ်၌ ပရိဘာသာပြုသောကြောင့် ဥပရိဘာသာ သုတ် မည်၏။

> ပရိဘာသာသုတ် ၃-ပါး ။ ။ တစ်နည်းကား သညာဂ် ပရိဘာသာသုတ်, ဝိဓျင် ပရိဘာသာသုတ်, အန္တျင် ပရိဘာသာသုတ် အားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။ထိုသုံးပါးတို့တွင်

> သညာဂ် ပရိဘာသာသုတ် ။ ။ အမည်ကို ပရိဘာသာ ပြုသောသုတ်သည် သညာဂ် ပရိဘာသာသုတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား " အဝ္ဘော အက္ခရသညာတော"အစရှိသည်တည်း

> ဝိဓျင် ပရိဘာသာသုတ် ။ ။ အစီအရင်ကို ပရိဘာသာပြုသော သုတ်သည် ဝိဓျင် ပရိဘာသာသုတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "တတောစ ဝိဘတ္တိယော"အစရှိသည်တည်း။

> အန္တျင် ပရိဘာသာသုတ် ။ ။ မြစ်၌ ပရိဘာသာပြုသောသုတ်သည် အန္တျင် ပရိဘာသာသုတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "တဒနုပရောဓေန" အစရှိသည်တည်း။ ဤ "တဒနု ပရောဓေန" ဟူသော သုတ်သည် ဋ္ဌိဝုစ်ကို မြစ်၌ ပရိဘာသာပြုသောကြောင့် အန္တျင် ပရိဘာသာသုတ် မည်၏။

> ဝိဓိသုတ် ၈-ပါး ။ ။ ဝိဓိသုတ်သည်လည်း လောပဝိဓိသုတ်, အာဒေသဝိဓိသုတ် အာဂမဝိဓိသုတ်, ဒီဃဝိဓိသုတ်, ရဿဝိဓိသုတ်, ပစ္စယဝိဓိသုတ်, ပဋိသေဓဝိဓိသုတ်, ဝိဘတ္တိဝိဓိသုတ် အားဖြင့် ရှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုရှစ်ပါးတို့တွင်--

> လောပဝိဓိ ။ ။ ချေခြင်းကို စီရင်သောသုတ်သည် လောပဝိဓိသုတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "သရာ သရေ လောပံ" အစရှိသည်တည်း။

> အာဒေသဝိဓိ ။ ။ အပြုကို စီရင်သောသုတ်သည် အာဒေသဝိဓိသုတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ကွစာသဝဏ္ဏံ လုတ္တေ" အစရှိသည်တည်း။

> အာဂမဝိဓိ ။ ။ လာခြင်းကို စီရင်သောသုတ်သည် အာဂမဝိဓိသုတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ယဝမဒန တရလာစာဂမာ" အစရှိသည်တည်း။

> ဒီဃဝိဓိ ။ ။ ဒီဃ အပြုကို စီရင်သောသုတ်သည် ဒီဃဝိဓိသုတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဒီဃံ" အစရှိသည်တည်း။

> ရဿဝိဓိ ။ ။ ရဿ အပြုကို စီရင်သောသုတ်သည် ရဿဝိဓိသုတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ရဿံ" အစရှိသည်တည်း။

> ပဋိသေဓဝိဓိ ။ ။ ပကတိပြု၍ရင်း, မြစ်၍ရင်း စီရင်သောသုတ်သည် ပဋိသေဓ ဝိဓိသုတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "သရာ ပကတိ ဗျဉ္ဇနေ၊ တေန ဝါ ဣဝဏ္ဏေ"အစရှိသည် တည်း။ > ပစ္စယဝိဓိ ။ ။ ပစ္စည်းကို စီရင်သောသုတ်သည် ပစ္စယဝိဓိသုတ် မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

ပြယုဂ်ကား "ဣတ္ထိယမတော အာပစ္စယော" အစရှိသည်တည်း။

➤ **ဝိအတ္တဝိဓိ** ။ ။ ဝိဘတ်ကို စီရင်သောသုတ်သည် ဝိဘတ္တိဝိဓိသုတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ကမ္မတ္ထေ ဒုတိယာ" အစရှိသည်တည်း။

➤ **ဝိဓိသုတ် ၂-ပါး** ။ ။ တစ်နည်းကား သာဝကာသဝိဓိသုတ်, အနဝကာသဝိဓိသုတ် အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်--

➤ **သာဝကာသဝိဓိ** ။ ။ အရာကျယ်သော သုတ်သည် သာဝကာသဝိဓိသုတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "သရာ သရေ လောပံ "အစရှိသည်တည်း။

➤ **အနဝကာသဝိဓိ** ။ ။ အရာကျဉ်းသော သုတ်သည် အနဝကာသဝိဓိသုတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဝါ ပရော အသရူပါ" အစရှိသည်တည်း။ စတ္တာရောမေ, အစရှိသော ပြယုဂ်၌ နှစ်ပါးသော အစီအရင် ရောက်လုလတ်သော် သာဝကာသ, အနဝကာသ နှစ်ပါးတို့တွင် အနဝကာသ အစီအရင် အားကြီးသည်ဖြစ်သောကြောင့် အနဝကာသ အစီအရင်သည် ဖြစ်၏။

➤ **တစ်နည်း ဝိဓိသုတ် ၂-ပါး** ။ ။ တစ်နည်းကား ပုဗ္ဗဝိဓိသုတ်, ပရဝိဓိသုတ် အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်--

➤ **ပုဗ္ဗဝိဓိ** ။ ။ ရှေ့စီရင်သော သုတ်သည် ပုဗ္ဗဝိဓိသုတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "သုနံဟိသုစ" အစရှိသည်တည်း။

➤ **ပရဝိဓိ** ။ ။ နောက်စီရင်သော သုတ်သည် ပရဝိဓိသုတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "သုဟိသွကာရော ဧ"အစရှိသည်တည်း။ 'ပုရိသေသု' အစရှိသော ပြယုဂ်၌ ထိုနှစ်ပါးသော အစီအရင် ရောက်လုလတ်သော် ပုဗ္ဗဝိဓိ, ပရဝိဓိ နှစ်ပါးတို့တွင် ပရဝိဓိ အစီအရင် အားကြီးသည်ဖြစ်သောကြောင့် ပရဝိဓိ အစီအရင်သည် ဖြစ်၏။

➤ **တစ်နည်း ဝိဓိသုတ် ၂-ပါး** ။ ။ တစ်နည်းကား အန္တရင်္ဂဝိဓိသုတ်, ဗာဟိရင်္ဂ ဝိဓိသုတ်အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်--

➤ **အန္တရင်္ဂဝိဓိ** ။ ။ ပုဒ်ကို စီရင်သောသုတ်သည် အန္တရင်္ဂဝိဓိသုတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "ဝေဝေါသု လောစ" အစရှိသည်တည်း။

➤ **ဗာဟိရင်္ဂဝိဓိ** ။ ။ ဝိဘတ်ကို စီရင်သောသုတ်သည် ဗာဟိရင်္ဂဝိဓိသုတ် မည်၏။ ပြယုဂ်ကား "လတော ဝေါကာရောစ" အစရှိသည်တည်း။

သဒ္ဒါကြီး သုတ်စစ် ပြီး၏။

21-2-2005/10-5-2008

http://www.dhammadownload.com

သုတ်ကို ဝိဓိ (၈)မျိုးဖြင့် ခွဲခြားပုံ

ဤအခန်းနှင့် ပတ်သက်၍ မေးတတ်သော မေးခွန်းများ

(က) နောက်သိဝိဘတ်နှောင်းသောကြောင့် ရှေ့ ဋ္ဌသဒ္ဒါကို အံ-ပြုသောသုတ်
[အံပြုသောသုတ်တို့တွင် သိမှိ ဂစ္ဆန္တာဒီနံ ဋ္ဌသဒ္ဒေါ အံ-သုတ်ကို ဖြေပါ။]
(ခ) ဘောအနက်၌ ဏျ-ပစ္စည်း, တ္တ-ပစ္စည်း, တာ-ပစ္စည်းသက်သောသုတ်
[ဏျ တ္တ တာ ဘာဝေတု-သုတ်ကို ဖြေပါ။]
(ဂ) နပုလ္လိင် အဗျယီဘောသမာသ်၏ အဆုံးသရကို ရဿပြုသောသုတ်
[ရဿပြုသောသုတ်တို့တွင် သရော ရဿော နပုံသကေ-သုတ်ကို ဖြေပါ။]
(ဃ) ကာရကကျမ်းလာ တတိယာအနက် သတ္တမီအနက်တို့၌ ဆဋ္ဌီဝိဘတ်သက်သောသုတ် [ဆဋ္ဌီဝိဘတ်သက်သောသုတ်တို့တွင် ဆဋ္ဌီစ-သုတ်ကို ဖြေပါ။]

အံပြု။ ဗျည်းကြောင့် နိဂ္ဂဟိတ်ကို အံပြု။-အံဗျဥ္ဇနေ နိဂ္ဂဟိတံ၊ ပနောင် သို့ကို အံပြု, သွာကို အာပြု-အမာ-ပတော သို့၊ အာဒိသဒ္ဒါနောင် သို့ကို အံပြု, ဩပြု-အာဒိတော ဩ၊ ဂေါ-နောင် နံ-ကို အံပြု-တတော နမံ၊ သိ-ကြောင့် ဋ္ဌကို ဝိဘတ်နှင့်တကွ အံပြု-အံ နပုံသကေ၊ ဂသိ-ကြောင့် ဋ္ဌကို ဝိဘတ်နှင့်တကွ အံပြု, အဝင်္ကပြု-အဝဏ္ဏာစ ဂေ၊ အာလုပ် ဧကဝုစ်ဝိဘတ်ကြောင့် ပုမ-၏ အစိတ်အ-ကို ဝိဘတ်နှင့်တကွ အံပြု-အမာလပနေကဝစနေ၊ သမာသ်စပ်ပြီးနောက် ပုမ-၏ အစိတ်အ-ကို အချို့ အံပြု-သမာသေစ ဝိဘာသာ၊ တုမှ-အမှနောင် သ-ကို အံပြု-သသံ၊ သိ-ကြောင့် ဋ္ဌ-ကို အံပြု-သိမှိ ဂစ္ဆန္တာဒီနံ ဋ္ဌ--၊ နပုံလိင် အကာရန္တနောင် သိ-ကို အံပြု-သိ၊ အကာရန္တ အဗျယီဘော သမာသ်နောင် ဝိဘတ်တို့ကို အံ-ပြု-အံဝိဘတ္တီနမကာရန္တာ၊ မိ-မ-ဝိဘတ်တို့ကြောင့် ဒါဓာတ်၏ အဆုံး အာ-ကို အံပြု-ဒါ ဒန္တသံ မိမေသု

အံပြု, အာပြု - အမာပတော သို့သွာနံဝါ
အံပြု, ဩပြု - အာဒိတော ဩစ
အံ-ကြောင့် ဧ, မေ-မပြုရ- န အမှိ၊
အ-ပြု- သု,နံ,ဟိကြောင့် ပဥ္စ-စသော သင်္ချာသဒ္ဒါတို့၏ အဆုံးအ-ကို အ ထပ်ပြု-ပဥ္စာဒီနမတ္တံ၊ ဣနီ-ကြောင့် ပတိ-၏အဆုံးဣ-ကို အ-ပြု-ပတိ သိနီမှိ၊ သု,နံ,ဟိ,ယော-တို့ကြောင့် ဋ္ဌု-၏ အဆုံးဥ-ကို အ-ပြု-ဋ္ဌုသာ န္တော ယောသုစ၊ အံ,သ-တို့ကြောင့် ဋ္ဌုကို အ-ပြု-သဗ္ဗဿ ဝါ အံသေသု သိ-ကြောင့် ဋ္ဌု၏အဆုံးဥ-ကို အ-ပြု-သိမှိဝါ၊ ယော-ကြောင့် ဈမည်သော ဣ-ကို အ-ပြု-ယောသွကတ

http://www.dhammadownload.com

ရသော ဈော၊ ဝေ, ဝေါပြုကြောင့် လ-မည်သော ဥ-ကို အ-ပြု-ဝေဝေါ သု လောစ၊ သခ-နောင် ဂသိ-ကို အ, အာ, ဣ, ဤ, ဖြေ-သခတော ဂသော၀ါ၊ ဂသိ-ကြောင့် ဿကို အ-ပြု-အဝဏ္ဏာစဂေ၊ ယော-ကြောင့် ပဥ္စ-စသော သင်္ချာသဒ္ဒါတို့၏အဆုံး အ-ကို ဝိဘတ်နှင့်တကွ အ-ပြု-ပဉ္စာဒီနမကာရော၊ နာ-ကြောင့်-ကမ္မ-၏အဆုံးအ-ကို ဥပြု, အ-ပြု-အကမ္မန္တဿသ၊ သ, သ္မာ, သ္မိံ,သံ, သာပြုတို့ကြောင့် တ-ကို အ-ပြု-သသ္မာသ္မိံ သံသာသွတ္တံ၊ သ, သ္မာ, သ္မိံ,သံ,သာပြုတို့ကြောင့် ဣမ-ကို အ-ပြု-ဣမသဒ္ဒဿသ၊ နံ-ကြောင့် သဗ္ဗ-၏ အဆုံးဥ-ကို အ-ပြု-သဗ္ဗနတ္တဥ္စ၊ တော,ထ-ကြောင့် ဧတ-ကို အ-ပြု-သဗ္ဗဿေတဿကာ၊ တြ-ကြောင့် ဧတ-ကို အ-ပြု-တြေ နိစ္စံ၊ မုနာ-ကြောင့် ဣမ-ကို အ-ပြု-အဓုနာမှိ၊ နံ-နိပါတ်ပုဒ်ကို အ-ပြု-အတ္တံ နဿ တပ္ပုရိသေ၊ သမာသ်အဆုံးသရကို အ-ပြု-ကွစိ သမာသန္တဂတာန၊ အဗ္ဗာသ-၏ အဆုံးသရကို ဣဝဏ်ပြု, အ-ပြု-အန္တဿိဝဏ္ဏာကာရောဝါ၊ ဣမ-ကို အပြု-ပစ္စယာဒနိဋ္ဌာ နိပါတနာ။

အ–ပစ္စည်းသက်သောသုတ်-(အာချာတ်) ဘူ-စသော ဓာတ်တို့နောင် အ-သက်-ဘူဝါဒိတော အ၊ ရုဓ-စသော ဓာတ်တို့နောင် အ-သက်-ရုဓာဒိတော နိဂ္ဂဟိတ ပုဗ္ဗဉ္စ၊ (ကိတ်) အမည်သညာကိုဆိုလိုရာ၌ အစ၌ ကံပုဒ်ရှိသော ဓာတ်နောင် အ-သက်-သညာယမနု၊ ဒဒ-ဓာတ် နောင် အ-သက်-ပုရေ ဒဒါစ ဣံ၊ ဓာတ်အားလုံးနောင် အ-သက်-သဗ္ဗတော ဏွုတွာဝီဝါ၊ ကတ္တိလိင် ကိုဟောရာ၌ ဓာတ်အားလုံးနောင် အ-သက်-ကတ္တိယမတိယဝေါ ဝါ။

အပစ္စည်းလည်းသက်၍ နိဂ္ဂဟိတ်လည်း လာ- ရုဓာဒိတော နိဂ္ဂဟိတပုဗ္ဗဉ္စ

အ–ပစ္စည်းကိုချေ- လောပဥ္စေတ္တမကာ

အ–လာ- (သန္ဓိ) လောပဥ္စ တတြာကာ၊ (အာချာတ်) အကာရာဂမော--

အကပြု- ယု-ကို အနပြု, ဏွုကို အက ပြု-အနကာ ယုဏွူနံ၊ နုဒါဒိဟိ။

အကာရက အမည်မှည့်သောသုတ်- ယဿ ဝါ ပရိဂ္ဂဟော တံ သာမိ၊

အကာရန္တအဇ္ဈယီဘောသမာသ်အရာ၌ ဝိဘတ်တို့၏အစီအရင်ကိုပြသုတ်- အံဝိဘတ္တီနမကာရန္တာ အဗျယီဘာဝါ

အက္ခရာအမည်- အက္ခရာပါဒယော--

အက္ခရာ ၈–လုံးလာ- ယဝမဒနတရ-

အဓေယာသမှည့်- ပရသမညာပယောဂေ

အစ္စန္တသံယောဂမှည့်- ပရသမညာ ပယော

အစီအရင်၂–မျိုးပါသော သုတ်များ

[သန္ဓိ] ၂၂/၂၇/၄၃၊ [နာမ်] ၈၃/ ၁၈၅/၁၉၉/ ၂၀၃/ ၂၀၄၊ [တဒ္ဓိတ်] ၃၉၀ ၄၀၁/၄၀၂/၄၀၃၊ [အာချာတ်] ၄၄၆/ ၄၈၀/၄၈၀/၄၉၂/၄၉၃/၄၉၄/၄၉၅/၄၉၇/ ၄၉၈/၅၀၉/၅၁၀၊ [ကိတ်] ၅၂၅/၅၂၆/

http://www.dhammadownload.com

၅၃၈/ ၅၇၈/၅၇၉/၅၈၀/၅၈၁/၅၈၂/
၅၈၃/၅၈၄/၅၉၉/ ၆၀၀၊
[ဥဏာဒ်]၆၂၇/၆၃၁ ၆၅၉/၆၆၀/
၆၆၁/၆၆၄/၆၆၆။

အစိအရင် ၃–မျိုးဝါသုတ်= ဝစ ဝါ ဝု

အဋ္ဌတနိမှည့် = အဋ္ဌတနိ ဤဉ် (ချာတ်)

အဋ္ဌတနိဝိဘတ်သက်သောသုတ်များ
အတိတ်ကာလ၌ အဋ္ဌတနိသက်=
သမိပေဋ္ဌတနိ၊ မာသဒ္ဒါနှင့် ယှဉ်-
လတ်သော် အလုံးစုံသော ကာလ
၌သက်=မာယောဂေ သဗ္ဗကာလေ

အဋ္ဌတနိဝိဘတ်ဟု သိရခြင်းအကျိုးကို
ညွှန်ပြသော သုတ်= သမိပေဋ္ဌတနိ

အဈပြု= အဈော အဓိ

အဓိုတိယပြု= တေသမဈုပပဒေန--

အဈုမှုပြု= တေသမဈုပပဒေန--

အတ–ပြု= သုဝုသာနမူဝုသာ(ဥဏာဒ်)

အတ္တနောပုဒ်ကို ဗရဿပုဒ်ပြုသော
(ပြန်သော)သုတ်= အတ္တနော ပဒါ

အတ္တနောပုဒ်မှည့်= ပရာဏျတ္တနော

အတ္တနောပုဒ် သက်ရာဌာနကို ပြ=

အတ္တနောပုဒ်ဝိဘတ်သက်သောသုတ်
များ= ဘော,က် အနက်တို့၌ အတ္တ
နောပုဒ်ဝိဘတ်သက်=အတ္တနော -
ပဒါနိ ဘာဝေစ ကမ္မနိ၊ ကတ္တား-
အနက်၌ သက်=ကတ္တရိစ။

အတ္တနောပုဒ်ဟု သိရခြင်းအကျိုးကို ညွှန်ပြ
သော သုတ်=အတ္တနောပဒါနိ ဘာ
ဝေစ ကမ္မနိ

➤ **အတိဓေသသုတ်များ**

[သန္ဓိ]၁။ အနုပဒိဋ္ဌာနံ ဝုတ္တ (၂) [နာမ်]
သေသေသု န္တုဝ (၃) အမှ တုမှန္တု ရာဇ
(၄)[သမာသ်] သော နပုံသကလိင်္ဂ (၅)
ဒိဂုဿေ ကတ္တံ (၆) တထာ ဒွန္ဒေပါဏိ၊
(၇) က္လတ္တိယံ ဘာသိတပုမိတ္တိ (၈) ကမ္မ
ဓာရယသညေစ (၉) [အာချာတ်] တထာ
ကတ္တရိစ (၁၀) [ကိတ်] တဒ္ဓိတ သမာသ
(၁၁) ဒုမှိ ဂရု (၁၂) ဒီဃောစ။ (၁၃)
ကာရိတံ ဝိယ ဏာနုဗန္ဓော ။

အဓုံပြု= အမုဿာဒုံ

➤ **အဓိကာရသုတ်များ**

[နာမ်] (၁) ဇိနဝစနယုတ္တံဟိ (၂)
က္လတ္တိပုမ နပုံသကသဒ္ဓိ (၃) ကာလေ
[အာချာတ်] (၄) ကာလေ

အနပြု= နာ-ကြောင့် က္လမ-ကို အနပြု၊
က္လမိပြု=အနိမိ နာမှိစ၊ ဟိ-ကြောင့်
အတ္တ-၏အစိတ်အ-ကို အနပြု=
အတ္တန္တော ဟိသ္မိမနတ္တံ၊ ယု-ကို အန
ပြု=အနကာ ယုဏျုနံ၊ နုဒါဒီဟိ။

အနာဒရမှည့်= ပရသမညာ ပယောဂေ

အန်ပြု= သရေ အန်

အနုပြု= ဘိဒါဒိတော က္လနု အနု ဤ-

အန္တပြု= ခါဒါမဂမာနံ ခန္တန္တဂန္တာ

အနိပ္ပန္နလိင်နောင် ဝိဘတ်သက်=
တတောစ ဝိဘတ္တိယော၊

အနိယ = ၁။ဘောကံအနက်တို့၌ တဗ္ဗ,
အနီယသက်=ဘာဝကမ္မေသု တဗ္ဗာ
နီယာ၊ ၂။ဘာဝကမ္မေသု ကိစ္စတ္တ၊
၃။ပေသာတိသဂ္ဂ၊ ၄။အဝဿကာ၊

အန္တ ပစ္စည်းသက်= ဝတ္တမာနေ မာနန္တာ၊

အပစ္စတဒ္ဓိတ်အနက်၌ ပစ္စည်းသက်သုတ်
ဝါဏာပစ္စေ၊ ဏာယန ဏာန ဝစ္ဆာဒိ

http://www.dhammadownload.com

တော၊ ဏေယျော ကတ္တိကာဒီဟိ၊ အတော
ဏိ ဝါ၊ ဏာဝေါ ပက္ကာဒီဟိ၊ ဏေရ ဝိဓဝါ
ဒိတော-သုတ်တို့ ဖြစ်သည်။
အပါဒါန်မှည့်-၁။ ဖဲ့ခွါရာ, ကြောက်ရာ၌-
အပါဒါန်မှည့်-ယသ္မာဒပေတိ၊ (၂)
ဓာတ်, နာမ်နှင့်ယှဉ်-ဓာတုနာမာနံ၊
(၃) စောင့်ရှောက်ခြင်း, တားမြစ်
ခြင်းအနက်ရှိသောဓာတ်နှင့်ယှဉ်-
ရက္ခဏတ္ထာနံ၊ (၄) ယေနဝါဒဿနံ၊
(၅) ဒူရန္တိကဒ္ဓကာလ--
အဗ္ဘာသမှည့်- ပုဗ္ဗောဗ္ဘာသော
အဗျယီဘောမှည့် - ဥပသဂ္ဂနိပါတပုဗ္ဗကော-
**အဗျယီဘောသမာသ် လိင်အဆုံးအပြတ်
ပြုသုတ်**-သော နပုံသကလိင်္ဂေ
အဗျယီဘောသမာသ်ကို နပုလ္လိင်ငဲ့ -
သော နပုံသကလိင်္ဂေ
အဗ္ဘပြု- အဗ္ဘော အဘိ
**အဗ္ဘ, အဗ္ဘ မပြုရမှာ တားမြစ်သော
သုတ်** - တေန ဝါ ဣဝဏ္ဏေ၊
အမ- ပုထဿပုထုပထာမောဝါ
အယံပြု- အနပုံသကဿာယံ သိမှိ
အယပြု- ဣ-ကို အယပြု-ဈလာနမိယု
ဝါ သရေဝါ၊ နောက်သရကြောင့်
ဓာတွန်ဧ-ကို အယပြု-ဧ အယ။
အလပစ္စည်း- ၁။ဓာတူဟိ ဏေ ဏာယ-
၂။ပဌမဓာတ်နောင် အလ-သက်-
ပဏ္ဍာဒိဟျလံ။
အဝပြု- အံ-ကြောင့်ဂေါ-၏ သြကို အဝ
ပြု-အဝံမှိစ၊ ပတိကြောင့် ဂေါ-၏
သြကို အဝပြု-တတော နမံ ပတိမှာ
လုတ္တေ၊သမာသ်အရာ၌ နောက်သရ
ကြောင့် ဂေါ-၏သြကို အဝပြု-
သြသရေစ၊ နောက်သရကြောင့်
ဓာတွန်သြကို အဝပြု-သြ အဝ
သရေ (အာချာတ်)
အ-ဝဏ်ကိုချေ- တဒ္ဓိတ်ယပစ္စည်းကြောင့်
အဝဏ်ကိုချေ-အဝဏ္ဏောယေ--
အသပြု- မန္တကြောင့် အာယု-၏ ဥ-ကို
အသပြု-အာယုဿု ကာရာသ၊
ဒသ-ကို အသပြု-ဂဏနေ ဒဿဿ
➢ **အဿတ္ထိတဒ္ဓိတ်အနက်၌ ပစ္စည်း
သက်သော သုတ်များ**
၁။ဓာတာဒီနမိမိယာစ၊ ၂။တဒဿတ္ထိ
တိ ဝီစ၊ ၃ ။တပါဒိတော သီ၊ ၄။ ဒဏ္ဍာဒိ
တော ဣက ဤ၊ ၅။ မဓွာဒိတော ရော၊
၆။ ဂုဏာဒိတော ဝန္တု၊ ၇။ သတျာဒိဟိ
မန္တု ၈။ သဒ္ဓါဒိတော ဏ။
**အသဓာတ်၏ အစ သရကိုချေသော
သုတ်**-သဗ္ဗတ္ထာသဿာဒိလောပေါစ
အသဝဏ်ပြု- ကွစာသဝဏ္ဏံလုတ္တေ
အသဓာတ်၏ အစ-အ-သရကို ချေ-
သဗ္ဗတ္ထာသဿာဒိလောပေါစ။
အသရူပမှည့်- ပရသမညာပယောဂေ
အသဝဏ္ဏမှည့်- ပရသမညာပယောဂေ
အဟံပြု- တွမဟံ သိမှိစ။
အာပြု- ၁။အမှာ ပတော သ္မိံသ္မာနံဝါ၊
၂။အကာရန္တနောင် ပဥ္စမာယော, နိ
ကို အာ-ပြု-သဗ္ဗယောနိန မာဧ၊ ၃။
သ္မာ-ကို အာပြု-သ္မာသ္မိံနံဝါ၊ ၄။သခ
နောင် ဂသိ-ကို အာ-ပြု-သခတော
ဂဿေဝါ၊ ၅။သိကြောင့် ဝိဘတ်နှင့်
တကွ န္တုကို အာပြု-အာ သိမှိ၊ ၆။

http://www.dhammadownload.com

အဝဏ္ဏာစဝေ၊ ၇။သိ-ကြောင့် ပုမ ၏ အဆုံးအ-ကို ဝိဘတ်နှင့်တကွ အာပြုးပုမန္တသာ သီမှိ၊ ၈။ သု-ကြောင့် ပုမ-၏အဆုံးအ-ကို အာ ပြုးသုသွိမာ ဝါ၊ နာ-ကြောင့် ပုမ ၏ အဆုံးအ-ကို အာပြုး၃ နာမှိစ မနောဂိုဏ်းသဒ္ဒါတို့နောင် သို-ကို ဣ, နာ-ကို အာပြုးမနောဂဏာဝိ တော၊ ပြဟွ အတ္တ-နောင် သိ-ကို အာပြုးသွာစ၊ သိ-ကြောင့် သတ္ထု ပိတု-တို့၏ အဆုံးဥ-ကို အာပြုး သတ္ထုပိတာဒိနမာ၊ အာရပြုနောင် နာ-ကို အာပြုးနာ အာ၊ ဂသိ-ကြောင့် အ-အဏ္ဍရာနှင့် ပိတု-၏ အဆုံးဥ-ကို အာပြုးအကာရပိတာ ဒျန္တာနမာ၊ ဒွိ,ဓေ,အဌ-တို့၏အဆုံး သရကို အာပြုးဒွေကဌာနမာကာ၊ ဣ-ဥကို အာပြုးအာတ္တဉ္စ၊ အ-ကို အာဝုဒ္ဓိပြုးအယုဝဏ္ဏာနဉ္စာ၊ တ,တိ ပစ္စည်းတို့ကြောင့် ဇန-စသောဓာတ် တို့၏ အဆုံးဗျည်းကို အာပြုးဇနာ ဒိနမာ တိမှိစ၊ သုန-၏ ဥန-ကို အာ ပြုးသုနဿုနသောဏ၊

အာပစ္စည်းသက် ။ ဣတ္ထိလိင် အကာရန္တ နောင် အာ-သက်။ဣတ္ထိယမတော အာပစ္စယော၊ ဓနု-နောင် အာ-ပစ္စည်းသက်။ ဓနုမှာစ။

အာပြု, ဓပြု ။ သဗ္ဗယောနိနမာ၊ သွာကိုအာ, သို့ကိုဓပြုးသွာသွိန့်ဝါ

အာ, ဓ, အာယ အပြုကို့ တားမြစ်သုတ်။ တယော နေဝ စ သဗ္ဗနာမေဟိ၊

အာကံပြု။ တုမှ-အမှနောင် နံ-ကို အာကံပြုးတုမှမှေဟိ နမာကံ၊ ဒု-ယောကို အာကံပြုးဝါ ယွပ္ပဌမော

အာချာတမှည်း ပရသမညာပယောဂေ

အာချာတ်ကျမ်းလာ ဏ္ဏ--သာလာဓသာ သုတ်။ဣကာရာဂမော အသဗ္ဗဓာ ကမှိ၊ ဏ္ဏ--သာပြုသောသုတ်။ ယဓဿာဒိဿိ။

အာချာတ်ကျမ်းလာ သဗ္ဗဓာတုတသညာ သုတ် ။ ဟိယျတ္တနီ သတ္တမီ ပဉ္စမီ ဝတ္တမာနာ သဗ္ဗဓာတုကံ

အာချာတ်ကျမ်းလာ သရာဂမသုတ်။ ၁။ ဣဝဏ္ဏာဂမော ဝါ၊ ၂။ ဣကာ ရာဂမော အသဗ္ဗဓာတုကမှိ၊ ၃။အ ကာရာဂမော ဟိယျတ္တနီအဇ္ဇတနီ။

အာချာတ်ဝိဘတ်သက်ရာဌာနပြုသုတ်။ ဓာတုလိင်္ဂေဟိ ပရာ ပစ္စယာ၊ ဓာတုပစ္စယေဟိ ဝိဘတ္တိယော။

အာချာတ်ဝိဘတ်သက်ရန် ညွှန်ပြသုတ် ။ ဓာတုပစ္စယေဟိ ဝိဘတ္တိယော

➤ **အာဂမဝိဓိ (လာသော)သုတ်**

(သန္ဓိ-တ) ၂၇/၂၈/၂၉/(စ) ၃၅ ၃၆/၃၇/ (မ)၄၂/၄၃/ (နာမ်-ပ) ၆၁/ ၆၂/၆၇/၉၀/ (နာမ်-တ) ၁၇၈/၁၈၄/ ၁၈၅/ (တဒ္ဓိတ်) ၃၇၇/၃၇၈/၄၀၁/ ၄၀၂/၄၀၄/ (အာချာတ်-ဒု) ၄၄၂/၄၄၆ (တ) ၄၆၆ (စ) ၄၉၁/၅၁၆/၅၁၇/၅၁၉ ၅၂၀/ (ကိတ်-ပ)၅၂၅/ (စ) ၆၀၅/ ၆၀၆/ (မ) ၆၁၆/ (ဥဏာဒ်) ၆၃၄။

အာဒိမဏ္ဍူဥတ္တရ အာဂမသုတ်။ တေသု ဝုဒ္ဓိလောပါဂမဝိကာရ--

http://www.dhammadownload.com

အာဒေသဝိဓိ အာဂမဝိဓိ ၂-မျိုးပါသော
သုတ် = (တဒ္ဓိတ်) အာတ္တဉ္စ။
အာနံပြု- ဗြဟ္မတ္တသခရာဇာဒိတော--
အာနုသက်- သေသေဿန္တုမာနနာ
အာနုပြု- ဤ-ကြောင့် မာတုလ-၏
အဆုံးအ-ကို အာနုပြု-မာတုလာ
ဒိန မာနတ္တ၊ သုန-၏ ဥန-ကို အာန
ပြု-သုနဿုနဿောန(ဥဏာဒိ)
အာနုနုပြု- နုဒါဒီဟိ ယုဏ္ဍုနု--
အာနုနုကပြု- နုဒါဒီဟိ ယုဏ္ဍုနု--
အာနိပစ္စည်း- အင်္ဂေါသေ နမှာနိ၊
အာနေပြု- သ္မိ-ကြောင့် ပုမ-၏အဆုံး
အ-ကို ဝိဘတ်နှင့်တကွ အာနေပြု
-အာနေ သ္မိမှိဝါ၊ ဟိ-ကြောင့် ပုမ-
၏ အဆုံးအ-ကို အာနေပြု-
ဟိဝိဘတ္တိမှိစ၊
အာနောပြု-ယော-ကြောင့် ပုမ-၏အဆုံး
အ-ကို ဝိဘတ်နှင့်တကွ အာနောပြု-
ယောသွာနော၊ ဗြဟ္မ-အတ္တ သခ
ရာဇ-နောင် ယော-ကို အာနော
ပြု-ယောနမာနော။
အာယပြု- အကာရန္တနောင် စတုတ္ထီ-သ
ကို အာယပြု-အာယ စတုတ္ထေက၊
ယ-နောင် နာ-စသည်ကို အာယ
ပြု-ယတော နာဒီနံ။ ကာရိတ်-
ပစ္စည်းကြောင့် ဓာတွန် ဩ-ကို
အာဝ, ဧ-ကို အာယပြု-တေ အာဝါ
ယာ ကာရိတေ၊ (အာချာတ်) ဏ-
ပစ္စည်းကြောင့် အာကာရန္တဓာတ်တို့
၏ အဆုံးအာ-ကို အာယပြု-အာ
ကာရန္တာနမာယော။

အာယ, ယာ အပြုကိုတားမြစ်သုတ် -
နေတာဟိ သ္မိမာယ ယာ
အာယ- အာယ နာမတော ကတ္တုပမာ
အာယိတတ္တ ပစ္စည်း- ဥပမတ္ထာယိတတ္တံ၊
အာယောပြု- သခတောစာ ယောနော
အာရသက် - ဓာတုရူပေ နာမသ္မာ ဏ-
အာရပြု- ဟိ-ကြောင့် သခ-၏အစိတ်
အ-ကို အာရပြု-အာရော ဟိမှိဝါ၊
သု, နံ, အံ-ကြောင့် သခ-၏အစိတ်
အ-ကို အာရပြု-သုနမံသု ဝါ၊ သိ-
မှ တစ်ပါးသော ဝိဘတ်ကြောင့်-
သတ္ထု, ပိတု-၏ အဆုံးဥ-ကို အာရ
ပြု-အညေသွာရတ္တံ၊ နံ-ကြောင့်-
သတ္ထု, ပိတု-၏ အဆုံးဥ-ကို အာရ
ပြု-ဝါ နံမှိ။
အာရပြု၏အာကို အရဿပြု - ဋပြု
ကြောင့် အာရ အပြု၏ အာကို အ
ရဿပြု- အာရော ရဿမိကာရေ၊
သိမှ တစ်ပါးသော ဝိဘတ်ကြောင့်
အာရပြု၏ အာကို အရဿပြု -
ပိတာဒီန မသိမှိ။
အာလသက်- ဓာတုရူပေ နာမသ္မာ ဏ--
အာလုပစ္စည်း- အာလု တဗ္ဗဟုလေ
အာလုပ်မှည့်- ပရသမညာပယောဂေ
အာဝပြု- သံ-ကြောင့် ဂေါ-၏ဩ-ကို
အာဝပြု-ဂါဝ သေ၊ ယော-ကြောင့်
ဂေါ-၏ ဩ-ကို အာဝပြု-ယောသု
စ၊ အံ-ကြောင့် ဂေါ-၏-ဩ-ကို
အာဝပြု-အဝမှိစ၊ ဓာတွန်ဩ-ကို
အာဝပြု-တေ အာဝါယာ ကာရိ-
အာဝပြု, အဝပြု - အဝံမှိစ

http://www.dhammadownload.com

အာဝိပစ္စည်း= ၁။သဗ္ဗတော ဏျွတွာဝိဝါ၊
၂။တသိလ-စသောအနက်၌ ဓာတ်
အားလုံးနောင် ဏီ, တု,အာဝိသက်
=တသီလာဒီသု-ဏီတွာဝီစ။
အာသံပြု= ဂဏာနေ ဒသဿ--
အာမာပြု= ပြုဘူနမာဟာဘူဝါ --
ဏ္ဍံ ပြု= ပုရေ ဒဒါစ ဏ္ဍံ
ဏ္ဍံသုပြု= သဗ္ဗတော ဥံ ဏ္ဍံသု
ဏ္ဍ ပြု= တော, ဏ္ဍမာတို့၏အဆုံး အာ-
ကို ဏ္ဍပြု=ဒေတိမာသမိ၊ တာသဒ္ဒါ၏
အဆုံးအာ-ကို ဏ္ဍပြု=တဿာ ဝါ၊
သခနောင် ဂသိ-ကို ဏ္ဍပြု=သခ
တော ဂဿေဝါ၊ မနောဂိုဏ်းသဒ္ဒါ
တို့နောင် သ္မိ-ကို ဏ္ဍပြု=မနော
ဂဏာဒိတော သ္မိနာနံ၊ သခ-သဒ္ဒါ
၏ အဆုံးအ-ကို ဏ္ဍပြု=သခန္တဿိ
နော နာနံသေသု၊ အာရပြုနောင်
သ္မိကို ဏ္ဍပြု=တတော သ္မိမိ၊ ထံ,
ဒါနိ, ဟ-ကြောင့် ဏ္ဍမ-ကို ဏ္ဍပြု=
ဏ္ဍမဿိ ထံ ဒါနိ၊ [အာချောက်]
အတ္တာသ၏အဆုံး သရကို ဏ္ဍဝဏ်
(ဏ္ဍ,ဉ)ပြု=အန္တဿိဝဏ္ဏာကာရော၊
ယဇဓာတ်၏ အစ-ယကို ဏ္ဍ,သာပြု
=ယဇဿာဒိဿိ၊ [ကိတ်]ဌာဓာတ်၏
အဆုံး အာ-ကို ဏ္ဍပြု, ပါဓာတ်၏
အဆုံး အာကို ဉပြု=ဌာပါနမိဉ၊
ဠ-ပြုကြောင့် ယဇ-ဓာတ်၏ ယ-၏
အ-ကို ဏ္ဍပြု=ယဇဿ သရဿိဠေ
ဏ္ဍ—လာ = ဘောက်ဟော ယ-ကြောင့်
ဏ္ဍဝဏ်(ဏ္ဍ,ဉ)လာ=ဏ္ဍဝဏ္ဏာဂမော
ဝါ၊ အသဗ္ဗဓာတ်ဝိဘတ်ကြောင့် ဏ္ဍ
လာ=ဏ္ဍကာရာဂမော အသဗ္ဗဓာတု၊
(ကိတ်) ယထာဂမမိကာရော။
ဏ္ဍ, ဉ—လာ = ဏ္ဍဝဏ္ဏာဂမော ဝါ၊
ဏ္ဍသက်= ၁။ရှဓာဒိတော နိဂ္ဂဟိတပုဗ္ဗဉ္စ
၂။ဒါဓာတ်နောင် ဏ္ဍ-သက်=သညာ
ယံ ဒါဓာတော ဏ္ဍ၊ မုန-စသော
ဓာတ်တို့နောင် ဏ္ဍ-သက်=မုနာဒီဟိ
ဏ္ဍ—အတွရာနှင့်တွဲ တ—ပစ္စည်းကြောင့်
ဓာတွန် န မ က ရ-တို့ကို မချေ
ရ-ဟု တားမြစ်သောသုတ်= နမက
ရာန မန္တာနံ နိယုတ္တတမှိ။
ဏ္ဍ, ဉ—တို့ကို ဝုဒ္ဓိ မပြုရ= မာယူနမာဂ
မော ဌာနေ။
ဏ္ဍကသက်= ၁။ဇာတာဒီနမိမိယာစ၊ ၂။
ဒဏ္ဍ-စသောသဒ္ဒါတို့နောင် ဏ္ဍက,
ဉ-သက်= ဒဏ္ဍာဒိတော ဏ္ဍက၊
ဂမုဓာတ်နောင် ဏ္ဍက-သက်=ဘဗ္ဗေ
ဏ္ဍက၊ (ကိတ်)
ဏ္ဍဋ္ဌပစ္စည်း= ဝိသေသေ တရတမိသိကိ-
ဏ္ဍဋ္ဌပစ္စည်း= ရန္တုဒါဒီဟိ ဓဝိဒ္ဓကိရာ--
ဏ္ဍဏ္ဍံ, ဏ္ဍဏ္ဍနံ ပြု= ဏ္ဍဏ္ဍမိဏ္ဍနံ တီဟိ
ဏ္ဍဏ္ဍပြု= တရာဒီဟိ ဏ္ဍဏ္ဍော
ဏ္ဍတ္ထိလိင်ဓာတက ပစ္စည်းသက်သုတ်
၂၃၇/ဏ္ဍတ္ထိယမတော အာပစ္စ
ယော၊ ၂၃၈/နဒါဒိတော ဝါ ဉ၊
၂၃၉/ဏဝ ဏိက ဏေယျဏန္တု
ဟိ၊ ၂၄၀/ပတိဘိက္ခုရာဇီကာရန္တေ
ဟိ ဏ္ဍနီ၊ [နာမ်] (၄-သုတ်)
ဏ္ဍခံပြု= ဏ္ဍမဿိဒမံသိသု နပုံသကေ
ဏ္ဍနသက်= ဇိဓာတ်နောင် ဏ္ဍန-သက်=
ဇိတော ဏ္ဍန သဗ္ဗတ္ထ၊ သုပဓာတ်-

http://www.dhammadownload.com

နောင် ဏ္ဍန-သက်=သုပတောစ၊
ဏ္ဍိ ပြု= အဂ္ဂိဿိန္ဓိ
ဏ္ဍိသက်= ပတိ ဘိက္ခုရာဇိကာရန္တေဟိ
ဏ္ဍုံပြု= ဥဘာဒိတော နမိန္ဒ္
ဏ္ဍ ပြု= ဘိဒါဒိတော ဏ္ဍ (ကိတ်)
ဏ္ဍမ= ဇာတာဒီန မိမိယာစ
ဏ္ဍမိ ပြု= အနိမိ နာမှိစ
ဏ္ဍယ, ဥဝ ပြု= ဗျလာနမိယုဝါ သရေဝါ
ဏ္ဍယာ ပြု= ဇယျသ ညာတော ဏ္ဍယာ
ဏ္ဍယသက်= ၁။ဇာတာဒီန မိမိယာစ၊ ၂။
တဒဿ ဌာနအနက်၌ ဏ္ဍယ-
သက်=တဒဿဌာနမိယောစ၊ ၃။
ဝိသေသအနက်၌ ဏ္ဍယ-သက်=
ဝိသေသေ တရတမိသိကိယိဋ္ဌာ
ဏ္ဍရပစ္စည်းသက်=ရန္တုဒါဒီဟိ ဓဒိဏ္ဏကိရာ
ဏ္ဍသသက်= မနုပူရသုဏာဒီဟိ ဥဿ-
ဏ္ဍသိက= ဝိသေသေ တရတမိသိကိ-
ဏ္ဍဝဏ်ပြု= အန္တဿိဝဏ္ဏာကာရောဝါ
ဏ္ဍ ပြု= ၁။သခတော ဂသော၊ ၂။အဋ္ဌာ
သ-၏ အဆုံးသရကို ဏ္ဍပြု=အန္တ
ဿိဝဏ္ဏာ၊ ၃။ယ-ပစ္စည်းကြောင့်
ဒါတတ်စသည်တို့၏ အဆုံးသရကို
ဏ္ဍပြု=ယမှိ ဒါ ဓာ မာ ဌာ၊ ပါ-
ဓာတ်၏အဆုံးအာ-ကို ဏ္ဍပြု=ဌာ
ပါနမိဏ္ဍစ၊ ဓာတွန်သ-ကို ဏ္ဍပြု
=ဏ္ဍယတမကိဇသာန၊ (ဥဏာဒ်)
ဏ္ဍမစ္စည်း= နဒ-စသော သဒ္ဒါနောင် ဏ္ဍ
သက်=နဒါဒိတော ဝါဏ္ဍ၊ ဏာဝ--
န္တုပစ္စယန္တ သဒ္ဒါတို့နောင် ဏ္ဍ-သက်
=ဏာဝ ဏိက ဏေယျ ဏန္တုဟိ၊
ဒဏ္ဍ-စသော သဒ္ဒါတို့နောင် ဏ္ဍက

ဏ္ဍ-သက်=ဒဏ္ဍာဒိတော ဏ္ဍကဏ္ဍ၊
ဇက-စသော သဒ္ဒါတို့နောင် ဒသ-
၏ အဆုံး၌ ဏ္ဍ-သက်=ဇကာဒိ
တော ဒသဿိ၊ (အာချာတ်) ရုဓာ
ဒိတော နိဂ္ဂဟိတပုဗ္ဗဉ္စ။
ဏ္ဍ-လာ = ၁။ဏ္ဍဝဏ္ဏာဂမော ဝါ၊ ၂။
ဖြုဓာတ်နောင် ဏ္ဍ-လာ=ဖြုတော
ဏ္ဍ တိမှိ။
ဏ္ဍအပြု= ဘိဒါဒိတော ဏ္ဍ အနွ--
ဏ္ဍတိ ပြု= ဂဏနေ ဒသဿ--
ဏ္ဍယသက်= ကမ္မုပမာန, အာဓာရုပမာန
နာမ်ပုဒ်နောင် အာစာရအနက်၌
ဏ္ဍယ-သက်=ဏ္ဍယူပမာနာစ၊ မိမိ
ဖို့ အလိုရှိခြင်းဟူသော အနက်၌
နာမ်ပုဒ်နောင် ဏ္ဍယ-သက်=နာမ
မှာ တွိစ္ဆတ္တေ။
ဏ္ဍဝရပစ္စည်းသက်= ဗျာဒီဟိ ဏ္ဍဝရော
ဏ္ဍသံပြု= ဂဏနေ ဒသဿ--
ဥ ပြု= ဗျည်းကြောင့် ပုထ-၏အဆုံး အ-
ကို ဥပြု=ပုထဿု ဗျဥ္ဇနေ၊ ဂေါ-၏
ဩ-၏ အာဒေသဖြစ်သော အာဝ
၏ အဆုံးသရကို ဥပြု=အာဝဿုဝါ
အဝကို ဩ-၏ ဝိပရိတ် ဥပြု=တဗ္ဗိ
ပရိတူပပဒေ၊ နာ-ကြောင့် ပုမ-၏
အဆုံးအ-ကို ဥပြု=ဥ နာမှိစ၊ နာ-
ကြောင့် ကမ္မ-၏ အဆုံးအ-ကို ဥ
ပြု=အကမ္မန္တဿစ၊ သ, နာ-ကြောင့်
ဖြဟ္မ-၏အဆုံးသရကို ဥပြု=ဥတ္တံ
သနာသု၊ သ-ကြောင့် သတ္တု, ပိတု
၏ အဆုံးဥ-ကို ဥထပ်ပြု=ဥသသ္မိ
သလောပေါစ၊ သ-ကြောင့် သက္က

http://www.dhammadownload.com

မန္တာတု-၏ အဆုံးဥ-ကို ဥထပ်ပြု။
သတ္တမန္တာတာဒိနဥ၊ (အာချာတ်)
ယ-ကြောင့် ဝစ, ဝသ-စသည်တို့၏
ဝ-ကို ဥပြု။ဝစ ဝသ ဝဟာဒီန၊
ဩ-ကို ဥပြု။ဥတ္တမောကာရော၊
ကရဓာတ်၏ က-၏အ-ကို ဥပြု။
ကရဿာကာရောစ၊ (ကိတ်) တ-
ကြောင့် ဝသ-၏ ဝကို ဥပြု။ဝဿ
ဝါ ဝု၊ ဝစ-၏ ဝ-ကို ဥပြု။ဝစ ဝါဝု။
ဥ– လာ။ ကွစိ ဓာတုဝိဘတ္တိပစ္စယာနံ-
ဥဏာဒ်ကျမ်းလာ ဘောဝဟာသဒ္ဒါ
နောင် အနာဂတ်ကာလ၌ နံမ်
ဝိဘတ်သက်သောသုတ်။ ဘာဝ-
ကမ္မေသု စတုတ္ထီ၊
ဥဏာ။ သွာဒိတော ဏုဏာ ဥဏာစ
ဥတ္တမပုရိသ်ဝိဘတ်။ အမှေ ဥတ္တမော၊
ဥဋ္ဌ ပြု။ ဝသတော ဥဌ (ကိတ်)
ဥတိ ပြု။ ဂဏနေ ဒသဿ--
ဥန ပြု။ သုန-၏ ဥန-ကို ဥနပြု။ သုန
ဿုနဿောဏ၊ ယုဝ-၏ ဥဝ-ကို
ဥနပြု။ယုဝဿုဝဿု-(ဥဏာဒ်)
ဥနစ ပြု။ သုနဿုနဿောဏ
ဥဘ, ဥဘယ ပြု။ ယောသု ဒွိန္နံ ဒွေစ
ဥပဓာမှည့် - ပရသမညာပယောဂေ
ဥပသဂ္ဂမှည့်။ ပရသမညာပယောဂေ
ဥဝ ပြု။ ၁။ဈလာန မိယုဝါ ၂။ ယုဝ
ဿုဝဿု (ဥဏာဒ်)
ဥဝါန, ဦန ပြု။ သုန-၏ ဥန-ကို ဥဝါန
ပြု, ဦနပြု။ သုနဿုနဿောဏ၊
ယုဝ-၏ ဥဝ-ကို ဥဝါနပြု၊ဦနပြု။
ယုဝဿုဝဿု-(ဥဏာဒ်)

ဥဿဝစ္စည်း။ မနုပူရသုဏာဒီဟိ ဥဿ--
ဦ– လာ။ ဝိဒန္တေ ဦ
ဦရဝစ္စည်းသက်။ ဝိဒါဒီဟျူရော
ဧပစ္စည်းသက်။ ရုဓာဒိတော နိဂ္ဂဟိတ--
ဧ ပြု။ သု,ဟိ-ကြောင့် အ-ကို ဧပြု။
သုဟိသွကာရော ဧ၊ နံ-ကြောင့်
သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်တို့၏ အဆုံးအ-ကို ဧ
ပြု။သဗ္ဗနာမာနံ နံမှိစ၊ ဒု-ယောကို
ဧပြု။သဗ္ဗယောနီနမာဧ၊ သို့ကို ဧ-
ပြု။သွာသို့နံဝါ၊ သခနောင် ဂသိ-
ကို ဧပြု။သခတော ဂဿေဝါ၊ ယ
နောင် ဂသိ-ကို ဧပြု။ယတောဧ၊
သဗ္ဗနာမ် အကာရန္တနောင် ပဌမာ
ယော-ကို ဧပြု။သဗ္ဗနာမ ကာရတေ
ဒွန်-၌ သဗ္ဗနာမ် အကာရန္တနောင်
ပဌမာယော-ကို ဧပြု။ဒွန္ဒဋ္ဌာ ဝါ၊
သုနံဟိ-ကြောင့် ဣမ-ကို ဧပြု။
သဗ္ဗဿိမဿေ ဝါ၊ သခနောင် သို့
ကို ဧပြု။သို့မေ၊ ဗြဟ္မနောင် ဂသိကို
ဧပြု။ဗြဟ္မတော ဂဿစ၊ တော, ထ
ကြောင့်တေ-ကို ဧပြု။ဧတော ထေ
သုစ၊ ဟူဓာတ်၏ ဦကို ဧပြု။ဟော
တိဿရေဟောဟေ၊ အပစ္စည်းကို
ဧပြု။လောပဋ္ဌေတ္တမကာရော၊ ဂဟ
ဓာတ်၏ ဥပဓာဖြစ်သော ဂ-၏အ-
ကို ဧပြု။ဂဟဿုပဓေဿဝါ၊
ဧ အပြုကို တားမြစ်။ န အမှာဒိတော
ဧ, ဩ အသဏ်ပြု - ကွစာသဝဏ္ဏ-
ဧ–ဩ ဝုဒ္ဓိလာသောသုတ်။ မာယူန မာ
ဂမော ဌာနေ၊
ဧကသိက်ပြု။ သရူပါနမေကသေသွ-

F29-A

http://www.dhammadownload.com

ဓော မြ္ဗ= ဓော ရဟိမ္ဗိ
ဓေနု မြ္ဗ= အဓောနေနု
ဓယျော မြ္ဗ= ဝဒ မဒ ဂမု ယုဓ (ကိတ်)
ဓေဟာ မြ္ဗ= ဟောတိဿရေ (အာချာတ်)
ဩ မြ္ဗ= အဝ-ကို ဩပြု=ဩ အဝဿ၊
အာဒိနှောင် သို့ကို ဩပြု=အာဒိ
တော ဩစ၊ သိ-ကို ဩပြု=သော၊
သ-ကို ဩပြု=သဿ စော၊ ဝိဘတ်
ကျေပြီးသော် မနှောဂိုဏ်းသဒ္ဒါတို့
၏အဆုံးသရကို ဩပြု=ဓေတေသ
မော့ လောပေ၊ အာရပြုနှောင်-
ယောကို ဩပြု=တတော ယောန
မော တု၊ အင္ဂတနီကြောင့် ဝစဓာတ်
၏ အ-ကို ဩပြု=ဝစဿင္ဂတနိမ္ဗိ-
ဩသက်= ၁။ရုဓာဒိတော နိဂ္ဂဟိတ--၊
၂။တနု-စသော ဓာတ်တို့နှောင်
ဩ, ယိရ-သက်=တနာဒိတော ဩ
ဩ– လာ= ကွစိ ဩ ဗျဥ္ဇနေ
ဩ–ကိုဓျေ = လောပဥ္စ တတြာကာ-
ဩကာသမ္ဘည်= ယောဓာရောတမော--
ဩဏ မြ္ဗ= သုနဿုနဿောဏ-
ဩဟ မြ္ဗ= ဟောတိဿရေ (အာချာတ်)
ကဏ္ဍှားမ္ဘည်= ယော ကရောတိ သကဏ္ဍာ
ကံ မ္ဘည်= ယံကရောတိ တံကမ္မံ
က မြ္ဗ= ဝ-ပစ္စည်းကြောင့် ကိ်ကို ကပြု=
ကိဿ ကဝေစ၊ ဝ-မှတစ်ပါးသော
ပစ္စည်းကြောင့် ကိ်ကို ကပြု=သေ
သေသုစ၊ ခ-ပစ္စည်းကြောင့် ဓာတွန်
ဗျည်းကို ကပြု=ကော ခေစ၊ ဏ-
အနုဗန်ပစ္စည်းကြောင့် ဓာတွန်စ-ကို
ကပြု, ဇ-ကို ဂပြု=ကဂါ စဇာနံ၊
သစဇာနံ ကဂါ ဏာနုဗန္ဓေ။
က–သက်= ၁။ကွစိ သမာသန္တဂတာန-၌
ကာရသဒ္ဒါ၊ ၂။နဒီ-နှောင် သမာသ်
ပုဒ်၏ အဆုံး၌ က-သက် =နဒိမှာစ၊
(တဒ္ဓိတ်) ၃။ဒွိ-စသော သင်္ချာသဒ္ဒါ
နှောင် က-သက်=ဒွါဒိတော ကော
နေကတ္ထေစ၊ (ဥဏာဒ်) ရန္တုဒါဒီဟိ
ဓဝိဒ္ဓ၊ ကဒိ-စသောဓာတ်တို့နှောင်
က-သက်=ကချာဒီဟိ ကော၊ ခါဒ-
စသော ဓာတ်တို့နှောင် က-သက်-
ခါဒါမဂမာနံ ခန္ဓန္ဓဂန္ဓာ။
က,ပစ္စည်းကို ဓျေ = ဒသ ဒသက် သတံ
ဒသကာနံ သတံ သဟဿဥ္စ --
က– လာ= သိ-ကြောင့် သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်တို့
နှောင် က-လာ=သဗ္ဗတော ကော၊
လ-နှောင် က-လာ=မထိဿ
ထဿ လောစ-၌ စသဒ္ဒါ၊
က္ခ မြ္ဗ= သုသ ပစသကတော က္ခ-
က္ခမြ္ဗ က္က မြ္ဗ= သုသဲ ပစ သက-နှောင်
တ-ကို က္ခပြု, က္ကပြု=သုသ ပစ
သကတော က္ခ က္ကာစ၊ ဓာတွန်သ-
ကို က္ခပြု=က္ခယတမကိဓသာန။
က္ခဏ္ဍုံ မြ္ဗ= ဓကာဒိတော သကိဿ-
ကဏ်သက်=သမ္ဘူဟာအနက်၌ ကဏ်, ဏ-
ပစ္စည်းသက်=သမ္ဘူဟတ္ထေ ကဏ်
ဏာ၊ ရမဏီယ-စသော သဒ္ဒါနှောင်
ကဏ်-သက်= ရမဏီယာဒိတော၊
ကဏ် မြ္ဗ= အပ္ပဿ ကဏ်
က္တ–သက် = ၁။ဘာဝကမ္မေသု ကိစ္စက္တ
ခတ္ထာ၊ ၂။ကမ္မနိ ဒုတိယာယံ က္တော
၃။ဘီ-စသော ဓာတ်တို့နှောင် က္တ-

http://www.dhammadownload.com

သက်-ဘျာဒိဟိ မတိ ဗုဓိ ပွဇာဒိ-

ကတ္တား အမည်မှည့် - ယော ကရောတိ သကတ္တာ၊ ယော ကာရေတိ သဟေ

ကန် မြို- ယုဝါနစ္စ

ကဒ် မြို- ကဒ် ကုသ

ကမ္ဗောဇရဲမှည့်- ဒွိပဒေ တုလျာ--

ကမ္မပ္ပဝစနီယမှည့်- ပရသမညာ

ကရိုဏ်း(ကရဏ)မှည့်- ယေနဝါ ကယိ

ကာ မြို- အနည်းငယ်ဟူသော အနက်၌ ကု-ကို ကာပြု-ကာပ္ပစ္စေသုစ၊ တဝေ, တုန-ပစ္စည်းကြောင့် ကရကို ကာပြု-တဝေတုနာဒိသုကာ

ကာရဏမှည့်- ပရသမညာပယောဂေ

ကာရကသညာသုတ်များ- ၂၇၁/ ၂၇၂/ ၂၇၃/ ၂၇၄/ ၂၇၅/ ၂၇၆/ ၂၇၇/ ၂၇၈/ ၂၇၉/ ၂၈၀/ ၂၈၁/ ၂၈၂/ ၂၈၃/သုတ်များဖြစ်သည်။

ကာရပစ္စည်းသက်- အက္ခရေဟိ ကာရ

ကာရိတ်ကတ္တားမှည့် - ယော ကာရေတိ

ကာရိတ်ပစ္စည်းနှောင်းရာ၌ စီရင်သော သုတ်များ- (အာချာတ်) ၁။အသံ ယောဂန္တသ ဝုဒ္ဓိ ကာရိတေ၊ ၂။ ဃရာဒီနံ ဝါ၊ ၃။ဂုဟဒုသာနံ ဒီဃံ၊ ၄။တေ အာဝါယာ ကာရိတေ။

ကာရိတ်ပစ္စည်းနှောင်းပါလျက် ဝုဒ္ဓိ - အပြုကို တားမြစ်သောသုတ်- ဂုဟဒုသာနံ ဒီဃံ၊

ကာရိတ် ဏ,အနုဗန်ကို ချေသောသုတ် ကာရိတာနံ ဏော လောပံ

ကာရိတ်ငဲ့သောသုတ်- ကာရိတံ ဝိယ ဏာနုဗန္ဓော။

ကာရိတ်ပစ္စည်း၏ကံ၌ သက်ရမည့်ဝိဘတ် မသေချာကြောင်းပြဆိုသောသုတ် -ဂတိဗုဒ္ဓိဘုဇပဌဟရကရသယာ-

ကာရိယ ၂-ခုပြု- (သန္ဓိ) ၁၄/ ၂၉/ ၄၃ (နာမ်) ၆၈/၆၉/၇၀/၇၁/၇၅/ ၈၇/၉၈/၁၀၇/၁၀၈/၁၁၆/ ၁၂၆/၁၃၅/၁၃၈/၁၃၉/၁၄၀/ ၁၄၁/၁၄၂/၁၄၃/၁၄၄/၁၄၅/ ၁၄၆/၁၄၇/၁၄၈/၁၅၀/၁၅၁/ ၁၅၉/၁၆၀/၁၆၂/၁၆၈/၁၇၁/ ၁၇၉/၁၈၁/၁၉၁/(သမာသ်) ၃၃၉/(တဒ္ဓိတ်) ၃၈၆/၃၉၀/၃၉၃ (အာချာတ်) ၄၆၁/၄၆၃/၄၆၅/ ၄၆၇/၄၇၅/၄၉၇/၅၀၈/၅၁၅/

ကာရိယ ၃-ခုပြု- (နာမ်) ၆၉/၇၀/၈၁ ၉၉/၁၂၇/(တဒ္ဓိတ်) ၃၈၀/ (အာချာတ်) ၄၄၁/၄၆၅/၄၇၀/၄၇၁/၄၈၀။

ကာရိယ ၄-ခုပြု- (နာမ်)ယဝတံ တလန၊ (တဒ္ဓိတ်) တေသမဇ္ဈပပဒေန အမှုမှု၊ (အာချာတ်) ဟောတိဿရေ ဟော ဟေ၊ (ဥဏာဒ်) ယုဝဿုဝဿုဝုဝါ။

ကာရိယ ၅-ခုပြု- (သန္ဓိ) ၃၁/ (နာမ်) ၁၁၃/၁၁၂/ (တဒ္ဓိတ်) ၄၀၄/ (အာချာတ်) ကွစိ ဓာတု--

ကာရိယ ၆-ခုပြု- (နာမ်) တိ စတုန္နံ တိဿော စတဿော-စသောသုတ်၊ ဘော ဂေတု-၌ တုသဒ္ဒါ။ (ကိတ်) ၁။၀ဒ မဒ ဂမု ယုဇ ၂။ မဟာဒဘေဟိ မ္မ ယှ ဇ္ဇ ဗ္ဘ ဒ္ဓါစ။

ကာရိယ ၈-ခုပြု- (ဥဏာဒ်) သုနဿု နဿောဏ ဝါနဝါနူ နူန ခုနာနာ

http://www.dhammadownload.com

ကာရိယ ၁၅–ခုမြေ။ (တဒ္ဓိတ်) ဂဏနေ
ဒသဿ ဒွိတိ စတုပဥ္စ-စသောသုတ်
ကာရိလည်းဖြစ်, နိမိတ်လည်းဖြစ်သော
သုတ်။ [သန္ဓိ] သယေ၊ [အာချာတ်]
ဟာဝိပရိယယော လောဝါ။

➤ ကာရိယာတိဒေသသုတ်များ။
(နာမ်) သေသေသု ဋ္ဌ၀၊ (သမာသ်)
သော နပုံသကလိင်္ဂေ၊ ဒိဂုသေကတ္တံ၊
တထာ ဒွန္ဒေ ပါဏိတူရိယ၊ (အာချာတ်)
တထာ ကတ္တရိစ၊ (ကိတ်) ဒီယော၊ ကာ
ရိတံ ဝိယ ဏာနုဗန္ဓော။
ကာလာတိပတ္တိမှည့် ။ ကာလာတိပတ္တိ သာ-
ကာလာတိပတ္တိဝိဘတ်သက်။
ကြိယာတိပန္နေတီတေ ကာလာတိ
ကာလာတိပတ္တိဝိဘတ်တု သိရခြင်းအကျိုး
ကို ညွှန်ပြသော သုတ်။ ကြိယာ
တိပန္နေတီတေ ကာလာတိပတ္တိ
ကာသပြု။ ကရဿ ကာသတ္တမဋ္ဌ-
ကာမာ ပြု။ ကရဿ သပ္ပစ္စယဿ-
ကိစ္စမှည့်။ တေ ကိစ္စာ (ကိတ်)
ကိစ္စ–ပစ္စည်း။ ၁။ဘာဝကမ္မေသု တဗ္ဗာ
နီယာ၊ ၂။ဏျော၊ ၄။ကရမှာ ရိစ္စ
(ဥဏာဒ်) ၁။ဘာဝကမ္မေသု ကိစ္စတ္တ
ခတ္ထာ၊ ၂။ပေသာတိသဂ္ဂ ပတ္တကာ
လေသု ကိစ္စာ၊ ၃။အဝဿကာဓမိ၊
ကိစ္စ–ပစ္စည်းတို့၏ သက်ရာသာဓနကို
ညွှန်ပြသုတ်။ ဘာဝကမ္မေသု ကိစ္စ
တ္တခတ္ထာ၊ (ဥဏာဒ်)
ကိတ်ကျမ်းလာ ဏ္ဍ–သာပြုသောသုတ်။
ယဇဿ သရဿိဋ္ဌေ၊ * ဏ္ဍ–သာလာ
သောသုတ်။ယထာဂမမိကာရော
ကိတ်ကျမ်းလာ သရာဂမသုတ်များ
၁။ယထာဂမမိကာရော၊ ၂။ဝိဒန္တေ ဦ
ကိတ်ကျမ်းလာ ဗျဥ္ဇနာဂမသုတ်များ
သညာယမနု၊ ဒန္တေဟော ယော ကွစိ၊
ကိတ်–ပစ္စည်း။ ၁။တိကိစ္စာ သိဋ္ဌေ။ ၂။
ကတ္တရိကိတ်။
ကိတ်–ပစ္စည်းတို့၏ သက်ရာသာဓနကို
ပြသောသုတ်။ ကတ္တရိ ကိတ်
ကိတ်မှည့်။ အညေကိတ် (ကိတ်)
ကိတ်ပစ္စည်းတို့ သက်ရာကာလပြသုတ်
။ ဏာဒယော တေကာလိကာ
ကိယပစ္စည်း။ ဏတာဒိနမိမိယာ၊
ကု ပြု။ ဟိ-ဟံကြောင့် ကိကို ကုပြု-
ကု ဟိဟံသု၊ တြ-တော-ထ-
ပစ္စည်းတို့ကြောင့် ကိကို ကုပြု-
တြတောထေသု၊။
ကောဋ္ဌ–စသည်ပြု။ သကနာမေဟိ
ကွိပစ္စည်းသက် ။ ကွိစ
ကွိ–ပစ္စည်းနှောင်းရာ၌ စိရင်သော
သုတ်များ။ ဓာတွန္တဿ လောပေါ
ကွိမှို၊ ဝိဒန္တေ ဦ။
ကွိ–ပစ္စည်းကိုချေ။ ကွိလောပေါစ
ခပစ္စည်း။ တိဇမာတ်နောင် ခ-သက်။
တိဇ ဂုပ ကိတမာနေဟိ၊ ဘုဇ-
နောင် ခ-သက်။ဘုဇ ယသ ဟရ၊
(ကိတ်) ဤသံ, ဒု, သု-နောင် ခ-
ပစ္စည်းသက်။ဤသံဒုသူဟိ ခ၊
ဘာဝကမ္မေသု ကိစ္စ တ္တ ခတ္ထာ။
ခ–စသောပစ္စည်းတို့နောင် အာချာတ်
ဝိဘတ်သက်ရန် ညွှန်ပြသောသုတ်
ဓာတုပစ္စယေဟိ ဝိဘတ္တိယော

http://www.dhammadownload.com

ခမြို ခရ–မြ=ပုရသမုပပရိဟ် (ကိတ်)
ခန္ဓ မြ= ခါဒါမဂမာနံ ခန္ဓန္ဓ(ဥဏာဒ်)
ဂ–မှည့် = အာလပနေသိ ဂသညော
ဂ မြ= ကဂါ·စဏာနံ (ကိတ်) သစဏာနံ
ဏာနုပန္ဓေ (ဥဏာဒ်)
ဂ– လာ= ပုထနိပါတ်၏အဆုံး၌ ဂ-လာ
=ဂေါ သရေ ပုထဿာ၊ ပါနိပါတ်၏
အဆုံး၌ ဂ-လာ=ပါသုစန္တော-။
ဂသိ–ကို ဓ–ဓမြုရ= နု အမှာဒိတော၊
ဂန္ဓ မြ= ခါဒါမဂမာနံ ခန္ဓန္ဓ(ဥဏာဒ်)
ဂရှမှည့် = ဒုမှိ ဂရု/ဒီယောစ။
ဂသိဝိဘတ်ကိုချေ= ၁။ သေသတော
လောပံ ဂသိပိ၊ (၂) အာလုပ်ပုဒ် ဥပ
သာရပုဒ်တို့နောင် ဝိဘတ်ကိုချေ=
သဗ္ဗာသမာဝုသော (၃) အနုကာ
ရန္တ အဗျယီဘောနောင် ဝိဘတ်တို့
ကိုချေ= အညသ္မာ လောပေါစ။
ဂါရ မြ= ဝဒ မဒ ဂမု ယုဇ (ကိတ်)
ဂိ မြ= ဟာရကို ဂိပြု=ဟာရသ ဂိသေ၊
ဝေ-ကို ဂိပြု=သဗ္ဗတ္ထ ဝေ ဂိ။
ဂုဟာ, ဒုသဓာတ်တို့၏ ဝုဒ္ဓိ ဓမြုကို
အားမြစ်ဆုတ်=ဂုဟ ဒုသာနံ ဒီယံ
ဂုဏ် မြ= ကွယတမကိသောန(ဥဏာဒ်)
ဂေါဏ မြ= နံကြောင့် ဂေါ-ကို ဂေါဏ
ပြု=ဂေါဏ နံမှိဝါ။ သု-ဟိ-နာ-
ကြောင့် ဂေါ-ကို ဂေါဏပြု=သုဟိ
နာသုစ၊
ဂ္ဃ မြ= ဏျ-ကို ဂ္ဃပြု=ဝဒ မဒ ဂမု ယုဇ
ဘန္ဓဓာတ်နောင် တ-ကို ဂ္ဃပြု=ဘန္ဓ
တော ဂ္ဃေါစ။
ဃ–အမည်မှည့်= အာဃော

ဃ မြ= သံဟာနညာယဝါ ရောဃော
ဃမ္ဘ မြ= ဂမိသ ယမ္ဘ (အာချာတ်)
ဃရ မြ= ဂဟာသ ဃရ ဏောဝါ(ကိတ်)
ဃာတ မြ= ဟာနကို ဃာတပြု=ပစ္စယာ၊
ဒနိဋ္ဌာ နိပါတနာ၊ ဏ-အနုဗန်-
ကြောင့် ဟာနကို ဃာတပြု=ဟာနဿ
ဃာတော။ (ကိတ်)
ဃေ မြ= ဂဟာသ ဃေ ပ္ပေ
ဃောသမှည့်= ပရသမညာပယောဂေ
ဃိဏ်=   ဘဝိဿတိ ဂမာဒီဟိ ဏိ--
င, ဉ, ဏ, နု, မ မြ= ဝဂ္ဂန္တံ ဝါ ဝဂ္ဂေ
၂။တဿ စဝဂ္ဂ၊၃။တထာ ကဝ္ဂရိစ
စ မြ= တိကို စပြု=သဗ္ဗော စံ တိ၊ ယ-
အက္ခရာရှိသော ဗျ-ကို စပြု=ယဝတံ
တလန၊ ဘောကံဟော ယ-ကို -
ဓာတွန်နှင့်တကွ စဝဂ်, ယ, ဝပြု =
တဿ စဝဂ္ဂ ယကာရ ကဝ္ဂား
ဟော ယ-ကို စဝဂ်,ယ,ဝပြု=တထာ
ကဝ္ဂရိစ။ ဆ-ပစ္စည်းကြောင့် ဓာ
တွန်ဗျည်းကို စပြု=ဗျဥနန္တဿ စော
စ–ကိုချေ= ဝစဓာတ်၏ ဓာတွန်"စ"ကို
ချေ= ဝစ ဓါဝု (ကိတ်)
စတစသာ မြ= တိစတုန္နံ တိသော-
စဿာရ မြ= ဂဏာနေ ဒသဿ--
စဿာရိမြ= တိ စတုန္နံ တိသော-
စဿာရော မြ= တိ စတုန္နံ တိသော
စတုတ္ထီဝိဘတ်= သမ္ပဒါနကာရက၌သက်
=သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထီ၊ နမော-သဒ္ဒါ
စသည်တို့နှင့်ယှဉ်ရာသက်=နမော
ယောဂါဒီသွပိစ၊ (ဥဏာဒ်) အနာ
ဂတ်ကာလ၌သက်=ဘာဝဝါစိမှိ-

http://www.dhammadownload.com

စ–ဝဂ်ဖြူ။ ဘောက်ဟော ယ-ကို ဓာတွန်နှင့်တကွ စဝဂ်ပြု၊တသာ စဝဂ္ဂ၊ ကတ္တားဟော ယ-ကို ဓာတွန်နှင့် တကွ စဝဂ်ပြု၊တထာ ကတ္တရိစ၊ အဇ္ဈာသဒ္ဒဖြစ်သော ကဝဂ်ကို စဝဂ်ပြု၊ကဝဂ္ဂသာ စဝဂ္ဂေ။

စုဖြူ, စောဖြူ။ စတူပပဒသာ လောပေါ

စွ ဖြူ။ ဒေါ ဓဿစ၊ ပစ္စယာဒိနိဗ္ဗာ။

ဆ ဖြူ။ ဂမုဓာတ်၏ ဓာတွန်မ-ကို ဆပြု၊ ဂမိဿန္တော ဆ္ထော၀ါ၊ ကြသု, ယမု ဓာတ်တို့၏ အဆုံးမ-ကို ဆပြု၊ ကြသုယမုနမန္တော ဆ္ထော၀ါ။

ဆိ ဖြူ။ ကုသသ္မာ ဒီ ဆ္ထိ (အာချာတ်)

ဆရ, ဆေရ–ဖြူ။ မသု-၏ သု-ကို ဆရပြု, ဆေရပြု၊မသုသ သုဿ၊ အာပုဗ္ဗ စရကို ဆရပြု, ဆေရပြု၊အာပုဗ္ဗစရဿစ။

ဆရိယ ဖြူ။ အာပုဗ္ဗ စရဿစ

ဆပစ္စည်း။ ဂုပဓာတ်နောင် ဆ-သက်။ တိဇ ဂုပ ကိတ မာနေဟိ ခ ဆ၊ ယသ-နောင် ဆ-သက်၊ဘုဇ ယသ ဟရ သုပါဒီဟိ တုမိစ္ဆတ္ထေသု၊

ဆ ဖြူ။ (နာမ်) ၂၆၉/(တဒ္ဓိတ်) ၃၈၉/ (အာချာတ်) ၄၄၁/၄၄၄။

ဆင္ဌီဝိဘတ်။ သာမိ-သမ္ဗန်အနက်၌ သက်၊သာမိသ္မိံ ဆဋ္ဌီ၊ သာမိ-စသည် နှင့်ယှဉ်ရာ ဆဋ္ဌီ-သတ္တမီသက်၊ သာမိဿရာဓိပတိ၊ ဒိဋ္ဌရိဋ္ဌာအနက်၌ ဆဋ္ဌီ-သတ္တမီသက်၊နိဒ္ဓါရဏေစ အနာဒရအနက်၌ ဆဋ္ဌီ-သတ္တမီ-သက်၊အနာဒရေစ၊ တတိယာ,သတ္တမီ-အနက်၌ ဆဋ္ဌီသက်၊ဆဋ္ဌီစ၊ ဒုတိယာ, ပဉ္စမီအနက်၌ ဆဋ္ဌီသက်၊ ဒုတိယာ ပဉ္စမီနဉ္စ။

ဆဋ္ဌီ–သတ္တမီဝိဘတ် ၂–မျိုးသက်သုတ်-၁။သာမိဿရာဓိပတိ၊ ၂။နိဒ္ဓါရဏေစ၊ ၃။အနာဒရေစ။

ဇ ဖြူ။ ၁။ ဒေါ ဓဿစ၊ ၂။ဝုမု-ကို ဇ-ပြု၊ဝုဓုသ ဇော ဣယိဒ္ဓေသု၊ ပသတ္ထ-သဒ္ဒါကို ဇ-ပြု၊ ပသတ္ထဿ သောစ၊ ၂၉၆/(အာချာတ်) ၄၄၁/ ၄၄၄/၄၆၂/ အဇ္ဈာသဒ္ဒဖြစ်သော ဟ-ကို ဇပြု၊ဟဿ ဇော၊ ရန္ဓဓာတ်၏ န္ဓ-ကို ဇပြု၊ဏမှိ ရန္ဓဿ ဇော

ဇ–ကိုဈေ။ ရန္ဓာဒီဟိ ဓဒ္ဒကိရာ–

ဇာဖြူ, ဇံဖြူ။ ဉာဿ ဇာဇံနာ

ဇာနိဖြူ။ ဇာယာယ တုဒံ ဇာနိ ပတိမှိ

ဇိရဖြူ, ဇိယျ ဖြူ။ ဇရမရာနံ ဇီရဇိယျ

ဇှ ဖြူ။ (ကိတ်) ၁။၀၀ မဒ ဂမု ယုဇ ၂။ မဟာဒဘေဟိ မွယှ္ဇ--

ဇှ–ဈပစ္စည်း။ ပစ္စယာဒိနိဗ္ဗာ နိပါတနာ။

ဈာဖြူ, ဈော ဖြူ။ မာတုလာဒီနမာနတ္တ

ဈ ဖြူ။ ၁။ယဝတံ တလဏဒကာရာနံ၊

ဈ, လ–မှည့် • ဣဝဏ္ဏုဝဏ္ဏာ ဈလာ

ဉ ဖြူ။ ဝဂ်ဗျည်းကြောင့် နိဂ္ဂဟိတ်ကို ဉပြု၊ဝဂ္ဂန္တံ ဝါ၊ နေ့င်ဟကြောင့် နိဂ္ဂဟိတ်ကို ဉပြု၊ဧဟေ ဉံ၊ ယ-ကြောင့် နိဂ္ဂဟိတ်ကို နိမိတ်ယနှင့် တကွ ဉပြု၊သယေစ၊ (ယဝတံ တလဏ၊ တသာ စဝဂ္ဂ ယကာရဝကာရတ္တံ၊ တထာ ကတ္တရိစ။)

ဉ ဖြူ။ ဓယျသာ ဉာတော ဣယာဉ

http://www.dhammadownload.com

ဋ မြေ- ဒေါ ဓသေစ
ဋ္ဌ မြေ- ပစ္စယာဒနိဋ္ဌာ နိပါတနာ
ဋ္ဌိ မြေ- ဂဏေနေ ဒသသာ
ဋ္ဌပစ္စည်း=ဆ-သင်္ချာသဒ္ဒါနောင် ဋ္ဌ-သက်
စတုန္နေဟိ ထ ဋ္ဌာ၊ ရန္တစာတ်နောင်
ဋ္ဌ-သက်=ဥသု ရန္တ- ဒံသာန် ဒံသသာ၊
ကုဍ္ဍ-စသော ဓာတ်တို့နောင် ဋ္ဌ-
သက်= ကုဍ္ဍာဒီဟိ ဌော။
ဋ္ဌ မြေ- သာဒိသန္တ ပုစ္ဆ ဘန္စဟံသာဒီဟိ--
ဍ မြေ- ဍော ပ ကာရေ
ဎ မြေ- ဓ ပ ဘ ဟေဟိ ဓ ဟာစ
ဎ-သက် = ဥသု ရန္တဒံသာန် ဒံသသာ၊
ဏသက်= (တဒ္ဓိတ်) အပစ္စအနက်၌ ဏ
သက်=ဝါဏပစ္စေ၊ ဆိုးရည်အနက်
ဟော တေ့န ရတ္တံ-စသော အနက်
တို့၌ ဏ-သက်=ဏ ရာဂါ တသေ
ဒ မညတ္တေသုစ၊ သမူဟအနက်၌
ဏ-သက်=သမူဟတ္ထေ ကဏ် ဏာ၊
ဘဝအနက်၌ ဝိသမ-စသော သဒ္ဒါ
နောင် ဏ-သက်=ဏ ဝိသမာဒီဟိ၊
အဿတ္ထိအနက်၌ သဒ္ဓါ-စသော
သဒ္ဓါနောင် ဏ-သက်=သဒ္ဓါဒိတော
ဏ၊ (ကိတ်) အစ၌ ကံပုဒ်ရှိလတ်
သော် ဓာတ်နောင် ဏ-သက်=ဓာ
တုယာ ကမ္မာဒိမှိ ဏော၊ ဝိသံ ရုဇ
ပဒ-စသော ဓာတ်တို့နောင် ဏ-
သက်= ဝိသရုဇပဒါဒိတော ဏ၊
ဘောအနက်၌ ဓာတ်အားလုံးနောင်
ဏ-သက်=ဘာဝေစ၊ [သာခနေ ၆-
ပါးတွင် ဏ-သက် =ဝိသရုဇပဒါဒိ]
(ဥဏာဒိ) ကမ္မနိ ဏော။

ဏ မြေ= ဝဂ်ဗျည်းကြောင့် မိဂ္ဂဟိတ်ကို
ဏ-မြေ=ဝဂ္ဂန္တံ ဝါ ဝဂ္ဂေ၊ အနပြေ၏
န-ကို ဏပြေ=ရဟာဒိတော ဏ။
ဏ-ပစ္စည်းကြောင့် စိရင်သောသုတ်
များ= ၅၉၀/၅၉၁/၅၉၃/၅၉၄/
၆၁၃/၆၁၄/၆၂၃/၆၄၀/
ဏ-အနုဗန်တို့ချေ= [တဒ္ဓိတ်] တေသံ
ဏော လောပံ၊ [အာချာတ်]
ကာရိတာနံ ဏော လောပံ။
ဏယပစ္စည်း=၁။ဓာတူဟိ ဏေ ဏယ၊၂။
ဓာတုရူပေ နာမသ္မာ၊ ၃။စုရာဒိတော
ဏဝပစ္စည်း= ဏဝေါ ပကွာဒိဟိ
ဏာပစ္စည်း=သွာဒိတော ဏုဏာ ဥဏာစ
ဏာန, ဏာယန= ဏာယနဏာန ဝစ္ဆာ
ဏာဝေ, ဏာဝယ= ဓာတူဟိ ဏေဏယ
ဏိပစ္စည်း= အတော ဏိ ဝါ
ဏိက= ၁။အတော ဏိ ဝါ၊ ၂။သံသဋ္ဌ
အနက်၌ ဏိက-သက်= ဏေန ဝါ
သံသဋ္ဌံ၊ ၃။အဓိတေ-စသောအနက်
၌ ဏိက-သက်=တမဓိတေ တေန၊
ဏိတ္တပစ္စည်း=ဝဒါဒိဟိ ဏိတ္တော ဂဏေ
ဏိမပစ္စည်း= ဝေ ပု သိ ဒဝ ဝမု--
ဏိယပစ္စည်း=၁။တဿီလာဒိသု ဏိတွာဝိစ
၂။မချွတ်မယွင်းဟူသောအနက်, မြို
စားခြင်းဟူသောအနက်တို့၌ ဏိ-
သက်=အဝဿကာဓမိဏေသု ဏီ
၃။ဘဝိဿတိ ဂမာဒီဟိ ဏီဃိဏ်
ဏုပစ္စည်း= သု-စသော ဓာတ်နောင် ဏု
ဏာ, ဥဏာ-သက်=သွာဒိတော ဏု
ဏာ ဥဏာစ၊ (ဥဏာဒိ) ကာလေ
ဝတ္တမာနာတီတေ၊ ဟာန-စသော

http://www.dhammadownload.com

ဓာတ်တို့နောင် ဏု, နု, တု-သက်
ဟနာဒိဟိ ဏုနုတဝေါ။
ဏုကပစ္စည်း= ဟနတျာဒီနံ ဏုကော
ဏေပစ္စည်း=၁။ဓာတူဟိ ဏေ ဏယ၊ ၂။
စုရာဒိတော ဏေ ဏယာ
ဏေရပစ္စည်း= ဏေရ ဝိဓေါဒိတော
ဏေယျ= ဏေယျော ကတ္တိကာဒီဟိ
ဏျပစ္စည်း= ဘောအနက်၌ ဏျ တ္တ, တာ
သက်=ဏျတ္တတာ ဘာဝေတု၊ (ကိတ်
ဘောကံအနက်တို့၌ ဓာတ်အားလုံး
နောင် ဏျ-သက်=ဏျောစ။
(ဥဏာဒ်) ပေသာတိသဂ္ဂ ပတ္တကာ
လေသု ကိစ္စာ၊ အဝဿကာ'ဓမိဏေ
သု ဏီစ။.
ဏျ-ပစ္စည်းကို စီရင်သောသုတ်များ=
၁။ဘူတောဗ္ဗ၊ ၂။ ဝဒ မဒ ဂမု ယုဇ
ဏျ, တ္တ, တာ-ပစ္စည်းသက်သောသုတ်=
ဏျတ္တတာ ဘာဝေ တု
ဏွု ပစ္စည်းကြောင့် စီရင်သောသုတ်=
နု ကဂတ္တံ စဇာ ဏွုမှိ (ကိတ်)
ဏွု ပစ္စည်းကို စီရင်သောသုတ်=
အနကာ ယုဏွုနံ။
ဏွုပစ္စည်း= ၁။သဗ္ဗတော ဏွုတွာဝီဝါ၊
၂။ ကြိယာယံ ဏွုတဝေါ။
ဏှာပစ္စည်း= ဂဟာဒိတော ပ္ပဏှာ
တစ်နက်ထည်း ဝိဘတ်နှစ်သွယ် သက်
သောသုတ်များ= ၁။နိဒ္ဓါရဏေစ၊
၂။ အနာဒရေစ။ (ကာရက)
တံ ရှုပါတိစေသောသုတ်= အမှတုမှန္နံရာဇ-
တံသဘာဝါတိစေသောသုတ်= ၁။ဣတ္ထိယံ
ဘာသိတပုမိတ္ထိ ပုမာဝစေ၊
၂။ ကမ္မဓာရယ သညေစ။
တံ ဖြူ= နံကြောင့် ဝိဘတ်နှင့်တကွ နံ့
ကို တံပြု=နံမှိ တံဝါ၊ အံ-ကြောင့်
ဝိဘတ်နှင့်တကွ တုမှ-ကို တံပြု=
တံမမံမှိ။
တံဖြူ မံဖြူ = တံမ မံမှိ
တ ဖြူ = ၁။ဒေါ ဓဿစ၊ ၂။ယဝမဒန၊
၃။ဤ-ကြောင့် နွကို တ-ပြု=နွဿ
တ မီကာရေ၊ တိယ-ကြောင့် ဒွိကို
ဒုပြု, တိ-ကို တ-ပြု=တိယေ ဒုတာ
ပိစ၊ အန္တာသဉ်ဖြစ်သော မာနဓာတ်
၏ မ-ကို ဝပြု, ကိတဓာတ်၏ က-
ကို တ-ပြု=မာန ကိတာနံ ဝတတ္တံ၊
တု-ကြောင့် ကရဓာတ်၏ ရ-ကို
တ-ပြု=ကရဿစ တတ္တံ တုသို၊
တုံ-တုန-တဗ္ဗကြောင့် ကရဓာတ်၏
ရ-ကို တ-ပြု=တုံတုနတဗ္ဗေသုဝါ၊
ဒီ-စသော ဓာတ်တို့နောင် မန်သက်
မ-ကို တ-ပြု=ချာဒိဟိ မန် မစတော
တ-သက် =အတိတ်ကာလ၌ ဓာတ်အား
လုံးနောင် တ, တဝန္တု, တာဝီသက်=
အံတီတေ တ တဝန္တု တာဝီ၊ ဘော
ကံအနက်တို့၌ ဓာတ်အားလုံးနောင်
တ-သက်=ဘာဝကမ္မေသုတ၊ ဗုဓ,
ဂမု-စသော ဓာတ်နောင် တ-သက်
ဗုဓ ဂမာဒိတ္ထေ ကတ္တရိ၊ (ဥဏာဒ်)
ကာလေ ဝတ္တမာနာတီတေ၊ ဆဒ-
စသော ဓာတ်နောင် တ, တြဏ်-
သက်=ဆဒါဒီဟိ တတြဏ်၊
တ- လာ= ယဝမဒနတရလာစာဂမာ
တဗ္ဗ, အနီယ= ဘာဝကမ္မေသု တဗ္ဗာ-

http://www.dhammadownload.com

တရ, တမ= ဝိသေသေ တရ တမိသိ
တဝန္တု= အတိတော တ တဝန္တု တာဝီ
တဓေသက်= ဣစ္စတ္ထေသု သမာနကတ္တု-
တ–ပစ္စည်းကို ခွဲခော်ပြသောသုတ်
များ= ဘုဇာဒီနမန္တော၊ဝစ ဝါဝု၊
ဂုပါဒီနဉ္စ။
တ–ပစ္စည်းကြောင့် စီရင်သောသုတ်
များ= ၅၃၅/၅၈၅/၅၈၆/၅၈၇/
၅၈၈/၅၉၄/၆၁၇/
တပစ္စည်း, ဏပစ္စည်း ၂–မျိုးကြောင့်
စီရင်သောသုတ်=ပုရသမုပပရိဟိ၊
တပစ္စည်း,တိပစ္စည်း ၂–မျိုးကြောင့်
စီရင်သောသုတ်များ= ၅၈၅/၅၈၆
၅၈၇/၅၈၈/
တတိယာဝိဘတ်= ကရဏကာရကၠဲ-
သက်=ကရဏေ တတိယာ၊ သဟာ
ဒိယောဂ-၌သက်=သဟာဒိယောဂေ
စ၊ အဝုတ္တကတ္တားအနက်၌သက်=
ကတ္တရိစ၊ ဟိတ်အနက်၌သက်=
ဟေတွတ္ထေစ၊ သတ္တမီအနက်၌သက်
=သတ္တမျတ္ထေစ၊ အင်္ဂဝိကာရလက္ခ
ဏ-အနက်၌သက်=ယေနင်္ဂဝိကာ၊ (
ဝိသေသနအနက်၌သက်=ဝိသေသ
နေစ၊ မဏ္ဍိတ, ဥဿုက္ကအနက်တို့၌
သက်=မဏ္ဍိတုဿုက္ကေသု+စ-သုတ်။
တတိယကွဲရာဖြူ= ဒုတိယ စတုတ္ထာနံ
ထ္တ, ထ္တနပစ္စည်း=ဏျ တ္တ တာ ဘာဝေတု
တွိပစ္စည်း= မိဒါဒီဟိ တွိတိယော
တွိမပစ္စည်း= ဝေပုသိ ဒဝ ဝမု--
ထ္ထံ ဖြူ= အာယ စတုတ္ထေက-၌တုသဒ္ဒါ၊
လာဘာတ်နောင် ကွံ-ကို ထ္ထံပြု=
လာဘာသွာ ဉ်ကွံနံ ထ္ထထ္ထံ(ချာတ်)
ထ္ထ ဖြူ= အသဓာတ်နောင် ထ-ကို ထ္ထ-
ပြု=ထဿ ထ္ထတ္ထံ၊ လာဘာတ်နောင်
ဉ်-ကို ထ္ထပြု=လာဘာသွာ ဉ်ကွံနံ
ထ္ထိ ဖြူ= တိဿ ထ္ထိတ္ထံ
ထ္ထု ဖြူ= တုဿ ထ္ထုတ္ထံ
တဒ္ဓိတမှည့်= ပရသမညာပယောဂေ
တဒ္ဓိတ်ပစ္စည်းကြောင့် တဒ္ဓိတ်ပစ္စည်း
ကိုချေ= ဝန္တု မန္တု ဝီနဉ္စ လောပေါ။
တပ္ပုရိသ်မှည့်= ၁။ ဒိဂု, ကမ္မဓာရဲ ၂-ပါးကို
အမည်မှည့်= ဥဘော တပ္ပုရိသာ၊
(၂) အမာဒယော ပရပဒေဘိ။
တဗ္ဗ, အနီယပစ္စည်းသက် = ဘာဝကမ္မေ
သု တဗ္ဗာနီယာ၊ (ဥဏာဒ်) ပေသာ
တိသဂ္ဂ ပတ္တကာလေသု ကိစ္စာ၊
အဝဿကာဓမိဏေသု ဏီစ။
တယာဖြူ, မယာဖြူ= နာမှိ တယာ မယာ
တယိ, မယိဖြူ= တုမှမှာကံ တယိ မယိ
တယော ဖြူ= တိ စတုန္နံ တိဿော
တံဖြူ မံဖြူ= တဝံ မမဉ္စ နဝါ
တဝဖြူ မမဖြူ= တဝ မမ သေ
တာသက်= သမူဟအနက်၌ ဂါမ-စသော
သဒ္ဒါတို့နောင် တာ-သက်=ဂါမ ဇန
ဗန္ဓု သဟာယာ၊ ဘောအနက်၌-
တာ-သက်=ဏျတ္တတာ ဘာဝေတု။
တာဝီပစ္စည်း=အတိတေ တ တဝန္တု တာဝီ
တိ– လား= တိစ
တိ ဖြူ= ၁။တောတိတာ သသ္မိံနာသု၊
၂။ ဂဏာနေ ဒသဿ (တဒ္ဓိတ်)
တိသက်= ၁။တိကိစ္စာ သိဋ္ဌေ၊ ၂။ဣတ္ထိယ
မတိယ ဝေါဝါ၊ ၃။မိဒ-စသောဓာတ်

http://www.dhammadownload.com

တို့နောင် တွဲ, တိ-သက်-မိဒါဒီဟိ-
တိ–ကို စ–မပြုရ = အတိဿ စန္ဒဿ၊
တိဋ္ဌ ပြု= ဌာ တိဋ္ဌော
တိယ= ဒွိ တိဟိ တိယော
တိဿောပြု, တိဏ်ပြု= တိ စတုန္နံ။
တုံ= ၁။ကွစ္ဆတွေသု သမာန၊ ၂။
အရဟာသက္ကာဒီသုစ၊ ၃။ပတ္တဝစနေ
အလမတ္ထေသုစ၊ (ဥဏာဒ်) အရ
ဟာ သက္ကာဒီဟိတုံ။
တုပစ္စည်း=၁။သဗ္ဗတော ဏွုတွာဝိဝါ၊ ၂။
တဿီလာဒီသု၊ ၃။ကြိယာယံ ဏွု
တဝေါ၊ ၄။သသု-စသော ဓာတ်တို့
နောင် တု, ဒု-သက်-သသ္ဘာဒီဟိ
တုဒဝေါ၊ ၄။ဟနာဒီဟိ ဏုတဝေါ
တု–ကိုချေ= စတုပပဒဿ လောပေါ
တုကပစ္စည်း= အာဂမာ တုကော
တုခံ ပြု= ဏာယာယ တုခံ ဏာနိ ပတိမှို
တုနံ= ပုဗ္ဗကာလေက ကတ္တုကာနံ
တုနာဒိပစ္စည်းနှောင်းရာ၌ စီရင်သုတ်များ
၅၉၅/၅၉၆/၆၀၆/၆၂၀/
တုယ့်ပြု မယ့်ပြု= တုယ့် မယှ္ဍ
တုဝံ ပြု= ၁။ တွမဟံ သိမှိစ၊ ၂။ အံ-
ကြောင့် တုမှ-ကို ဝိဘတ်နှင့်တကွ
တုဝံပြု,တွံပြု=တုမှဿ တုဝံ တွမမှိ။
တေ ပြု= သ-ကြောင့် ဝိဘတ်နှင့်တကွ
တုမှ-ကို တေပြု=တေမေကဝစနေ
သုစ၊ နာ-ကြောင့် ဝိဘတ်နှင့်တကွ
တုမှ-ကို တေပြု=ဝါ တတိယေစ။
တေ, မေ အပြုကို တားမြစ်သောသုတ်=
န အံမှိ။
တေယျပစ္စည်းသက် = ဏေယျာစ၊ ပေသာ

တိသဂ္ဂပတ္တကာလေသု ကိစ္စာ၊
အဝဿကာဓမိဏေသု ဏီစ။
တောသက်= ကွစိတော ပဉ္စမျတ္ထေ
တော, တိ, တာ ပြု= တောတိတာ သ
ဿိ နာသု
တွံ ပြု= သိ-ကြောင့် တုမှ-ကို ဝိဘတ်
နှင့်တကွ တွံ ပြု=တွမဟံ သိမှိစ၊
အံ-ကြောင့် ဝိဘတ်နှင့်တကွ တုမှ
ကို တွံ ပြု=တုမှဿ တုဝံ တွမမှိ
တွံပြု, အဟံပြု = တွမဟံ သိမှိစ
တွ ပြု= တယာ တယီနံ တကာရော--
တွာန, တွာ= ပုဗ္ဗကာလေက ကတ္တုကာ-
➢ တားမြစ်သုတ်သောသုတ်များ
[သန္ဓိ] သရာ ပကတိ ဗျဉ္ဇနေ-သုတ်
သည် ဗျည်းနှောင်းရာ၌ စီရင်သော ဒီဃံ
ရဿံ, လောပဉ္စ တတြာကာရော-သုတ်
တို့ကို တားမြစ်သည်။ ➢ သရေ ကွစိ
သုတ်သည် နောက်သရကြောင့် ရှေ့သရ
ကို စီရင်သော သရာသရေ လောပံ, ဝါ
ပရော အသရူပါ, ကွစာသဝဏ္ဏံ လုတ္တေ,
ဒီဃံ, ပုဗ္ဗောစ, ယမေဒန္တဿာ ဒေသော,
ဝမောဒုဒန္တာနံ, ဣဝဏ္ဏော ယံ နဝါသုတ်
တို့ကို တားမြစ်သည်။ ➢ အံ ဗျဉ္ဇနေ
နိဂ္ဂဟီတံ သုတ်သည် ဝဂ္ဂန္တံ ဝါ ဝဂ္ဂေ, ဧဟေ
ဉံ, သယေစ, မဒါ သရေ, ကွစိ လောပံ,
ဗျဉ္ဇနေစ-သုတ်တို့ကို တားမြစ် သည်။ ➢
တေန ဝါ ဣဝဏ္ဏေ သုတ်သည် အဗ္ဘော
အဘိ, အဓော အဓိသုတ် တို့ကို တားမြစ်
သည်။ ➢ အတိဿ စန္တဿ-သုတ်သည်
သဗ္ဗော စံ တိသုတ်ကို တားမြစ်သည်။
[နာမ်] န သိ သ္မိံမနပုံသကာနိသုတ်

http://www.dhammadownload.com

သည် အယောရသ မေကဝစနယောသွ ပိစသုတ်ကို တားမြစ်သည်။ ➤ ပဥ္စာဒိန မတ္တံ့ သုတ်သည် သုန်ဟိသုစ, သုဟိသွ ကာရောဒ သုတ်တို့ကို တားမြစ်သည်။ ➤ န တိမေဟိ ကတာကာရေဟိသုတ်သည် သွာဟိသ္မိံန် မှာဘိမှိဝါသုတ်ကို တားမြစ် သည်။ ➤ တယော နေဝစ သဗ္ဗနာမေ ဟိ-သုတ်သည် သွာသ္မိံန်ဝါ, အာယစတု ထ္ထေကဝစနဿ တု-သုတ်တို့ကို တားမြစ် သည်။ ➤ န အမ္ဗာဒိတော သုတ်သည် ယတေစ-သုတ်ကို တားမြစ်သည်။ ➤ ပဥ္စာဒိနမကာရော-သုတ်သည် သဗ္ဗ ယော နိနမာဒ-သုတ်ကို တားမြစ်သည်။ ➤ (၃) န အမှိ-သုတ်သည် တေမေက ဝစနေသုစ -သုတ်ကို တားမြစ်သည်။ ➤ (တ) နေတာ ဟိ သ္မိမာယယာ-သုတ်သည် ယတောနာ ဒိနံ, ပတောယာ-သုတ်တို့ကို တားမြစ် သည်။ ➤ ဥသသ္မိံ သလောပေါ စ-သုတ် သည် အညေသွာရတ္တံ-ကို တားမြစ်သည်။

(တဒ္ဓိတ်) မာယူနမာဂမော ဋ္ဌာနေ သုတ်သည် ဝုဒ္ဓါဒိသရဿဝါ သံယောဂန္တ ဿ သဏေစ-သုတ်ကို တားမြစ်သည်။

(အာချာတ်) ဏ္ဏဝဏ္ဏာဂမော ဝါ- သုတ် သည် တဿ စဝဂ္ဂ-စသောသုတ်နှင့် ပုဗ္ဗ ရူပဥ္စ-သုတ်တို့ကို တားမြစ်သည်။ * မာ ယောဂေ သဗ္ဗကာလေစ-သုတ်သည် ဝတ္တ မာနာ ပဉ္စမီပုဗ္ဗ၊ အနာဂတေ ဘဝိဿန္တိ သုတ်တို့၏ အစီအရင်ကို တားမြစ်သည်။ ဂုဟာဒုသာနံ ဒီဃံ-သုတ်သည် အသံယော ဂန္တဿ ဝုဒ္ဓိ ကာရိတေကို တားမြစ်သည်။

(ကိတ်) ဟန္တေဟိ ဟောဟဿ ဋ္ဌော ဝါ အဒဟနဟာနံ-သုတ်သည် ဓ ပ ဘ ဟေဟိ ဓ ဟာစ-သုတ်ကို တားမြစ်သည် ➤ ဂမ ခန ဟနာဒိနံ တုံ တဗ္ဗာဒိသုန သုတ်သည် ဂမ ခန ဟန ရမာဒီနမန္တော သုတ်ကို တားမြစ်သည်။ ➤ နမကရာန မန္တာနံ နိယုတ္တတမှိ-သုတ်သည် ဂမ ခန ဟန ရမာဒီနမန္တော, ရကာရောစ-သုတ် တို့ကို တားမြစ်သည်။ ➤ န တဝဏ္ဏံ စ ဓာ ဏ္ဍမှိ-သုတ်သည် [ကိတ်]ကဂါ စဇာနံ [ဥဏာဒ်] သစဇာနံ ကဂါဏာနုဗန္ဓေသုတ် တို့ကို တားမြစ်သည်။ ➤ ဏ္ဍယတမင် ဿောန-စသော သုတ်သည် တတွန္တူသ လောပေါ ကွိမှိ-သုတ်ကို တားမြစ်သည်။ ➤ကမ္မနိ ဏော-သုတ်သည်- ကြိယာယံ ဏ္ဍုတဝေါ-သုတ်ကို တားမြစ်သည်။ ➤ ကမ္မနိ ဒုတိယာယံ ဏ္ဍော-သုတ်သည် တာတုယာ ကမ္မာဒိမှိ ဏောသုတ်ကို တား မြစ်သည်။

ကြံ, ထသက်- ကြံထ သတ္တမိယာ သဗ္ဗ- ကြံဏ်ပစ္စည်း- သဒ္ဒါဒီဟိ တ ကြံဏ် ထံပစ္စည်းသက်- ကိမိမေဟိ ထံ ထပစ္စည်း - ၁။ကြံထ သတ္တမိယာ သဗ္ဗ- ၂။စတုသစ်ာနောင် ထ-သက်- စတုရ္ထေဟိ ထ ၃။၃။သမု-စသော ဓာတ်တို့နောင် ထ, မ-သက်-သမာ ဒိဟိ ထမာ၊ ၄။သုဝုသာန မူဝုသာန ထာ, ထဏ္ဍာ- သဗ္ဗနာမေဟိ ပကာရ- ထုသက်- ဝေပု သီ ဒ၀ ဝမု ကု-- ဒ မြ- ၁။ဒေါ ဓဿစ၊ ၂။နိဂ္ဂဟိတ်ကို မပြု, ဒပြု-မဒါ သရေ ၃။ ယဝမဒ ၄။ ဒုတိယ စတုတ္ထာနံ (ချာတ်) ၅။

http://www.dhammadownload.com

(ကိတ်)ဟ စတုတ္ထာနမန္တာနံ ဒေါဝေ
ဓ–တိုဓျ= ရန္ဓုဒါဒိဟိ ဓဒိဒ္ဓကိရာ--
ဓဝစ္စည်းသက်= ရန္ဓုဒါဒိဟိ ဓဒိဒ္ဓ--
ဓ– ထာ= ယံဝမဒနတရလာစာဂမာ
ဓဌ မြ= ဒါ ဓာတုဿ ဒွံ
ဓေ့ မြ= ဒိသဿ ပဿ ဒိဿ--
ဓမု မြ= ဥသုရန္ဓ ဒံသာနံ (ဉဏာဒ်)
ဓသသတဿ မြ= ယာဝ တဒုတ္တရိ--
ဓါဝစ္စည်းသက်= ကိံသဗ္ဗေကယကုဟိ၊
၂။တမှာ ဒါနိစ။
ဒါစနံသက်= ကိံသဗ္ဗေကယကုဟိ၊
ဒါနိပစ္စည်းသက်= ၁။တမှာ ဒါနိစ၊
၂။ကြမသ္မာ ရဟိ ဓုနာ ဒါနိစ။
ဒိ မြ= ၁။ဝိသတိ ဒသေသု-၌တုသဒ္ဒါ။
၂။တိယေ ဒုတာပိစ-၌အပိသဒ္ဒါ။
ဒိဌ မှည်း= သဒ္ဓါပုဗ္ဗော ဒိဌ
ဒိဝစု, ဒိယစုမြ= တေသမဇ္ဈုပပဒေန-
ဒိဿ မြ= ဒိသဿ ပဿ ဒိဿ--
ဒိယအစည်မှည်း= အဒ္ဓေ ဒိယာ

➤ ဒိဃဝိဝိ=ဒိဃပြု သုတ်များ

ရှေ့သရကျေပြီးသော် နောက်သရကို ဒိဃပြု-ဒီဃ၊ နောက်သရကျေပြီးသော် ရှေ့သရကို ဒိဃပြု-ပုဗ္ဗောစ၊ နောက်ဗျည်းကြောင့် ရှေ့သရကို ဒိဃပြု-ဒီဃ၊ ကတနိကာရ, ကတလောပ ယောဝိဘတ်ကြောင့် ရဿသရကို ဒိဃပြု-ယောသု ကတနိကာရလောပေသု ဒီဃံ၊ သုနံဟိဝိဘတ်တို့ကြောင့် ရဿသရကို ဒိဃပြု-သုနံဟိသုစ၊ * အစ အလယ် အဆုံး၌ ဒိဃပြု-ကွစာဒိမဇ္ဈုတ္တရာနံ၊ * ဟိမိမ-ဝိဘတ်ကြောင့် အ-ကို ဒိဃပြု-အကာရော ဒီဃံ ဟိမိမေသု၊ * ဂုဟ, ဒုသဓာတ်တို့၏ ဥ-ကို ဦဒိဃပြု-ဂုဟဒုသာနံ ဒီဃံ * ကွစိ ဓာတုဝိဘတ္တိပစ္စယာနံ၊ (ဉဏာဒ်) ကြယတမကိဒသာန မန္တဿရော--

ဓုပစ္စည်းသက်= သသ္မာဒိဟိ တုဒဝေါ
ဓု မြ= ၁။ဝိသတိ ဒသေသု-၌တုသဒ္ဒါ။
၂။တိယေ ဒုတာပိစ-၌အပိသဒ္ဒါ။
ဓုဝိမြ, ဓုဓေ မြ= ယောသု ဒွိန္နံ ဒွေစ-၌
ဓုတိယာဝိဘတ်= အဝုတ္တကံအနက်၌-
သက်=ကမ္မတ္ထေ ဒုတိယာ၊ အစ္စန္တသံယောဂ၌သက်=ကာလဒ္ဓါနမစ္စန္တသံယောဂေ၊ ကမ္မပ္ပဝစနီယမည်သော ဥပသာရပုဒ်, နိပါတ်ပုဒ်တို့နှင့်ယှဉ်ရာ၌သက်=ကမ္မပ္ပဝစနီယယုတ္တေ၊ ကာရိတ်ကံ၌သက်=ဂတိဗုဒ္ဓိ ဘုဇ ပဌ၊ ဆဋ္ဌီအနက်၌သက်=ကွစိ ဒုတိယာ ဆဋ္ဌီနမတ္ထေ၊ တတိယာ, သတ္တမီအနက်၌သက်=တတိယာ သတ္တမီနဉ္စ၊ +၆-သုတ်။
ဓေါ မြ= ဝိသတိ ဒသေသု-၌တုသဒ္ဒါ
ဓွ မြ= မဟာဒဘောဟိ မွယှ ဠွဒ္ဓါစ
ဓွေ မြ= ယောသု ဒွိန္နံ ဒွေစ
ဓွေဘော်ပြု/ဓွေဘော်လာ
(သန္ဓိ) ၁။ပရဒွေဘာဝေါ၊ ၂။ဝဂ္ဂေ ယောသာယောသာနံ၊ (အာချာတ်) ၃။ကွစာဒိ ဝဏ္ဏာန၊ (ကိတ်) ၄။တပစ္စည်းကို ဒွေဘော်ပြု-ဘုဇာဒိနမန္တော၊ ၅။ဝစ ဝါဝု၊ ၆။ဂုပါဒီနဉ္စ။
ဓွန်–အမည်မှည်း= နာမာနံ သမုစ္စယော
ဓ မြ= ၁။ ဒေါ ဓဿစ၊ ၂။ ဓ ပ ဘဟေ
ဓပစ္စည်း =၁။ကြမ-နောင် ဟ,ဓ-သက်-

http://www.dhammadownload.com

က္ကမသ္မာ ဟာဓာ၊ ၂ရန္တဓာတ်နောင်
ခ-သက်-ရန္တုဒါဒီဟိ ဓဒိဒ္ဓကိုရာ-
ဓာပစ္စည်းသက်-ဝိဘာဂေ ဓာစ
ဓာတွန်နှင့်ဆက္ကူဖြသောသုတ်များ
အာချာတ်-၄၄၁/၄၄၄/ (ကိတ်)
၅၄၃/၅၃၀/၅၃၃/၅၃၄/၅၃၇/
ဓာတွန်ကိုချေသောသုတ်များ။ အသ-
ဓာတ်၏ ဓာတွန်သ-ကိုချေ- ၄၉၂/
၄၉၃/၄၉၄/၄၉၅/၄၉၆/၄၉၇/
၄၉၈/များသော သရရှိသောဓာတ်
၏ အဆုံးသရကိုချေ-ဓာတုသ္မမန္တာ
လောပေါ၊ [ကိတ်] ရ-အနုပန် အပိုင်း
အခြားရှိသော အလုံးစုံသော ဓာ
တွန်ကိုချေ-ရမှိ ရန္တော ရာဒိနော၊
ဘုဇ-အစရှိသောဓာတ်တို့၏ ဓာ-
တွန်ကိုချေ-ဘုဇာဒီနမန္တော၊ ဝစ-
ဓာတ်၏ ဓာတွန် စ-ကိုချေ-ဝစ ဝါ
ဝု၊ ဂုပ-အစရှိသောဓာတ်တို့၏ ဓာ-
တွန်ကိုချေ-ဂုပါဒီနဉ္စ၊ တရ-အစရှိ
သောဓာတ်တို့၏ ဓာတွန်ကိုချေ-
တရာဒီဟိ က္ကဏ္ဏော၊ ဘိဒ-အစရှိ
သော ဓာတ်တို့၏ ဓာတွန်ကိုချေ-
ဘိဒါဒိတော က္ကန္ဓ--၊ သုသ, ပစ,
သက-စသောဓာတ်တို့၏ ဓာတွန်
ကိုချေ-သုသ ပစ သကတော က္ခ-
ပပုဗ္ဗ ကမု-စသောဓာတ်တို့၏ ဓာ
တွန်ကိုချေ-ပက္ကမာဒီဟိ န္တောစ၊
ဂမ, ခန, ဟန, ရမု-စသောဓာတ်တို့
၏ ဓာတွန်ကိုချေ-ဂမခနဟနရမာဒီ-
နမန္တော၊ တ, တိ-ပစ္စည်းကြောင့်
ဓာတွန် ရ-ကိုချေ-ရကာရောစ။

ဒိသဓာတ်၏ ဓာတွန် သ-ကိုချေ-
ဒိသာ သွာနသွာန္တ-ဧကို-ပစ္စည်း-
ကြောင့် ဓာတွန်ဗျည်းကိုချေ-ဓာတ္တ
သ္သ လောပေါ ကွိမှို၊
ဓာတ်--အစဉ်ဖွည်း- ဘူဝါဒယော
ဓိဝစ္စည်းသက် ။ သဗ္ဗတော ဓိ
ဓုနာ။ က္ကမသ္မာ ရဟိ ဓုနာ ဒါနိစ။
နံ ဖြ။ နံ ဗျတော တတရဿ
န ဖြ။ ဝဂ်ဗျည်းကြောင့် နိဂ္ဂဟိတ်ကို
န-ပြု-ဝဂ္ဂန္တံ ဝါ ဝဂ္ဂေ၊ တ-ကို န-
ပြု-တဿ ဝါ နတ္တံ၊ တုံ-တဗ္ဗ-
ကြောင့် ဂမ, ခန, ဟန-စသော
ဓာတ်တို့၏ အဆုံးဗျည်းကို န-
ပြု- ဂမ ခန ဟနာဒီနံ(ကိတ်)
န-- လာ။ ယဝမဒနတရလာ၊ နံ-ကြောင့်
ဒွိနောင် န-လာ-နောစ ဒွါဒိတော၊
နယ်ကို ဏကြီးပြန်သောသုတ်။
ရဟာဒိတော ဏ။
နာပစ္စည်းသက်။ ကိယာဒိတော နာ
နုပစ္စည်းသက်။ ဟနာဒီဟိ ဏုနုတဝေါ
နုသပစ္စည်းသက်။ မနုပူရသုဏာဒီဟိ-
န္တုပစ္စည်း။ သေသေ သံန္တုမာနာနာ
န္တ ဖြ။ ပက္ကမာဒီဟိ န္တောစ(ကိတ်)
န္တသ ဖြ။ န္တဿ သေ ဝါ
န္တိ ဖြ။ ပက္ကမာဒီဟိ န္တောစ-၌
န္တု ဖြ/န္တုငဲ့ ။ သေသေသု န္တုဝ
န္တော ဖြ။ န္တုဿ န္တော
နပုံလိင်ငဲ့ (ဖြု) - အဗျယီဘောသမာသ်
ကို နပုံလိင်ငဲ့ (ပြု)သောသုတ်-
သော နပုံသကလိင်္ဂေ
နပုံ ဓောတ်ငဲ့သောသုတ်များ။ သမာဟာ

http://www.dhammadownload.com

ရ ဒိဂုသမာသ်ကို နပုံ ကောတ်ငဲ့။
ဒိဂုသောကတ္တဲ၊ သမာဟာရဒွန်၌
နပုံ ကောတ်ငဲ့။၁။တထာဒွန္ဒေ ပါဏိ၊
၂။ ဝိဘာသာ ရုက္ခ တိဏ--
နဝ မြူ။ ဂဏနေ ဒသဿ
နာ မြူ။ အတ္တနောင် သွာကို နာပြု။
သွာ နာ၊ ဈ,လတို့နောင် သွာကို နာ
ပြု။ဈလတော၊ အမှတုမှန္တရာဇ
ညာတကို နာပြု။ညဿ ဇာဝ်နာ
နာဝိဘတ်ငဲ့ ။ အမှတုမှန္တရာဇပြဟ္မတ္တ
နာ--ပစ္စည်းကိုချေ။ နာဿ လောပေါ-
နာဝိဘတ်ငဲ့။ အမှတုမှန္တရာဇပြဟ္မတ္တ-
နာမ်ကျမ်းလာ သမာသ်အရာ၌ စီရင်
သောသုတ်များ ။ (ပ) ၁။တတော
နမ် ပတိမှာ၊ ၂။ဩ သရေ၊ (ဒု)၃။
သမာသေစ ဝိဘာသာ၊ (တ) ၄။
ဒွန္ဒဋ္ဌာ ဝါ၊ ၅။နာည် သင္ခနာမိကာ၊-
၆။ဗဟုဗ္ဗိဟိမှိ၊ ၇။တေသမော
လောပေ၊ (စ) ၈။ပုမဿ လိင်္ဂါဒိသု
သမာသေသု၊
နာမ်ငဲ့သောသုတ်။ တဒ္ဓိတသမာသ--
နာမ်ကျမ်းလာ ဣတ္ထိလိင်ဇောတက--
ပစ္စည်းသက်သောသုတ်များ။
၁။ဣတ္ထိယမတော အာပစ္စယော။
အာပစ္စည်းသက်၊ ၂။နဒါဒိတော ဝါ
ဤ။ဤပစ္စည်းသက်၊ ၃။ဏဝ ဏိက
ဏေယျ ဏန္တုဟိ။ဤပစ္စည်းသက်၊
ပတိဘိက္ခု ရာဇီကာရန္တေဟိ ဣနီ။
ဣနီ-ပစ္စည်းသက်။
နာမ်ကျမ်း၌ ပစ္စည်းနောင် ပစ္စည်းသက်
သောသုတ်။ ဏဝ ဏိက ဏေယျ

ဏန္တုဟိ-သုတ်။
နာမ်ဝိဘတ်သက်ရာ၌အနုပြုသုတ် ။
၁။ တတော စ ဝိဘတ္တိယော၊
၂။ ဓာတုလိင်္ဂေဟိ ပရာ ပစ္စယာ။
➢ **နိမိတ္တာတိဒေသသုတ်**။
တထာ ကတ္တရိစသုတ်။
နိ မြူ။ ဗြဟ္မ-နောင် သိ-ကို နိပြု။ဗြဟ္မ
တော တု သိနိ၊အတ္တနောင် သိကို
နိပြု။တတော သိနိ၊ နပုံလိင်နောင်
ယော-ကို နိပြု။ယောနံ နိ နပုံသ
ကေဟိ၊ နပုံလိင် အကာရန္တနောင်
ယောကို အမြဲ နိပြု။အတော နိစ္စံ၊
ဈနောင် သိ-ကို နိပြု။သိ နိ။
နိဂ္ဂဟိတ်မြူ။ ဗျည်းကြောင့် နိဂ္ဂဟိတ်-
ပြု။အံ ဗျဉ္ဇနေ နိဂ္ဂဟိတံ၊ ဈလ,
ပတို့နောင် အံဝိဘတ် မ-အက္ခရာ
ကို နိဂ္ဂဟိတ်ပြု။အံ မော နိဂ္ဂဟိတံ
ဈလပေဟိ၊ (ကိတ်) နု-ကို နိဂ္ဂဟိတ်
ပြု။နု နိဂ္ဂဟိတံ ပဒန္တေ၊ န-ကို
နိဂ္ဂဟိတ်ပြု။နိဂ္ဂဟိတ သံယောဂါဒိ
နိဂ္ဂဟိတ်မှည့် ။ အံ ဣတိ နိဂ္ဂဟိတံ
နိဂ္ဂဟိတ်--လာ ။ သရ, ဗျည်းကြောင့်
နိဂ္ဂဟိတ်လာ။နိဂ္ဂဟိတဉ္စ၊ (တဒ္ဓိတ်)
သချာသဒ္ဒါတို့၏အဆုံး၌ နိဂ္ဂဟိတ်
လာ။အန္တေ နိဂ္ဂဟိတဉ္စ၊ (အာချာတ်
၁။ ရုဓာဒိတော နိဂ္ဂဟိတပုဗ္ဗဉ္စ၊ ၂။
အဗ္ဘာသ၏ အဆုံး၌ နိဂ္ဂဟိတ်လာ·
နိဂ္ဂဟိတဉ္စ။
နိဂ္ဂဟိတ်ကိုချေ။ နောက်သရကြောင့်-
နိဂ္ဂဟိတ်ကိုချေ။ကွစိ လောပံ၊
နောက်ဗျည်းကြောင့် နိဂ္ဂဟိတ်ကို

http://www.dhammadownload.com

ချေ-ဗျဥ္ဇနေစ။

နိဂ္ဂဟီတာဝရသရလောပသုတ်= ပရော ဝါ သရော။

နိဂ္ဂဟီတ်မှနောက်ဖြစ်သော သရကိုချေ= ပရောဝါ သရော။

နိစ္စဝိဓိသုတ်များ= ၁။အံမော နိဂ္ဂဟိတံ ဈလပေဟိ၊ ၂။ယောသု ကတနိကာ ၃။သက္ကမန္တာတာ၊ ၄။အတော နိစ္စံ၊ ၅။သိ၊ ၆။ကြေ နိစ္စံ၊ ၇။ဒသေ သော နိစ္စဥ္စ၊ ၈။(အာချာတ်) [ကရဿ သ ပစ္စယဿ ကာဟော၊] ၉။ ယမှိ ဒါ ဓာ မာ ဌာဟာပါ မဟမထာဒိနမီ

နိပါတ်ပုဒ်ကို စီရင်သုတ်များ (သန္ဓိ) ၁။ဓေါဒိဿ ရိ ပုဗ္ဗော စ ရဿော၊ ၂။ပါဿ စန္တော ရဿော၊ ၃။ပုထ ဿ ဗျဥ္ဇနေ၊ ၄။ အနုပဒိဋ္ဌာနံ။

နိမိတ္တာတိဒေသသုတ်- တထာ ကတ္တရိစ

နု– **လာ**= သညာယမနု

နေဒ ပြု= အတ္တိကဿ နေဒေါ

နော ပြု= ဈ, လတို့နောင် သ-ကို နော ပြု-ဈလတော သဿ နော ဝါ၊ ယော-ကို နောပြု-လတော ဝေါ ကာရောစ-၌၊ ပဒတော ဒုတိယာ၊ ဗဟုဝစနေသု ဝေါနော၊ သခတော စာ ယောနော၊ အတ္တ-နောင် သ-ကို နောပြု-သဿ နော၊ ဈ-နောင် ယော-ကို နောပြု-ယောနံ နော။

နိဒ္ဒါရဏမှည်း= ပရသမညာပယောဂေ

နိပါတ် မှည့်- ပရသမညာပယောဂေ

နိမိတ် မှည့်- ပရသမညာပယောဂေ

နိမိတ် ၂–ခုပါသော သုတ်များ

(နာမ်) နော်စ ဒွါဒိတော နံမှိ၊ တတော နမံ ပတိမှာ လုတ္တေစ သမာသေ၊

နိမိတ္တာတိဒေသသုတ်- တထာ ကတ္တရိစ

➤ **နိယမသုတ်များ**

(၁) ဝဂ္ဂေ ဃောသာ (၂) န သိသ္မိမ နပုံသကာနိ-အယောရဿ-စသောသုတ် ၌ အပိ-သဒ္ဒါ၏အနက်ကို သတ်မှတ်၍ပြ သောသုတ်(၃) ဈလပါ ရဿံ-ဂသိနှောင်း ရာ၌ ဈ,လ,ပ-အမည် မရသော ဩဒီယ ကို ရဿ-မပြုပါနှင့်ဟု သတ်မှတ်၍ ပြ သောသုတ်(၄) [တဒ္ဓိတ်]အယုဝဏ္ဏာနဥ္စာ ယော ဝုဒ္ဓိ-ဝုဒ္ဓိပြုရန် နည်းလမ်းညွှန်ပြ သုတ် (၅) [ဥဏာဒ်] ကတ္တရိကိတ် (၆) ဘာဝ ကမ္မေသု ကိစ္စတ္တခတ္ထာ။

ပ ပြု= ၁။ ယဝမဒန၊ ၂။ နိဂ္ဂဟီတဥ္စ

ဝ–အခြည်မှည်း- တေ ကြွတ္ထိချာပေါ

ပကတိပြု= (သန္ဓိ) သရာ ပကတိ ဗျဥ္ဇနေ သရေ ကွစိ၊ (နာမ်) သရလောပေါ မာဒေသ၊ (သမာသ်) ပကတိ စဿ

ပညာ ပြု= ဂဏာနေ ဒသဿ--

ပဋ္ဌမက္ခရာ ပြု= ဒုတိယ စတုတ္ထာနံ--

ပစ္စည်း ၂–မျိုးသက်သောသုတ်များ (နာမ်) ၂၄၉/ ၂၅၃/ ၂၅၄/ ၂၅၇/ ၂၅၈/ (တဒ္ဓိတ်) ၃၄၅/ ၃၅၃/ ၃၅၄ ၃၆၆/ ၃၈၄/ (အာချာတ်) ၄၃၉/ ၄၅၀/ ၄၅၁/ ၄၅၂/ (ကိတ်) ၅၄၀/ ၅၆၁/ ၅၆၅/ ၅၆၈/ (ဥဏာဒ်) ၆၂၈/ ၆၃၂/ ၆၃၃/ ၆၅၁/ ၆၅၂/ ၆၅၆/ ၆၅၈/ ၆၅၉/ ၆၆၇/

ပစ္စည်း ၂–မျိုးကြောင့် စီရင်သောသုတ်များ= (နာမ်-စ) ၂၂၈/ ၂၃၀/ ၂၃၃

http://www.dhammadownload.com

(နာမ်-မ) ၂၆၂/၂၆၃/၂၆၄/၂၆၅
၂၆၆/၂၆၇/၂၆၈/ (ကိတ်-)
၁၈၅/၁၈၆/၁၈၇/၁၈၈/၁၉၄/

ပစ္စည်း ၃-မျိုးသက်သောသုတ်များ
(နာမ်) ၂၁၂/၂၁၉/ (တဒ္ဓိတ်)
၃၅၃/၃၆၀/ (အာချာတ်) ၄၃၃/
၄၃၄/၄၄၈/ (ကိတ်) ၅၃၂/၅၅၃/
၅၅၅/၅၆၄/ (ဥဏာဒ်) ၆၂၅/
၆၄၄/၆၅၀/၆၇၀/၆၇၃။

ပစ္စည်း ၃-မျိုးကြောင့် စီရင်သောသုတ်
တြတော ထေသုစ၊

ပစ္စည်း ၄-မျိုးသက်သောသုတ်များ
(အာချာတ်) ဓာတုဟိ ဏေဏယ၊
ရုဓာဒိတော-ဉ်စသဒ္ဒါ၊ (ကိတ်)
၅၂၇/ (ဥဏာဒ်) ၆၅၅။

ပစ္စည်း ၅-မျိုးသက်သောသုတ်များ
(တဒ္ဓိတ်) ဝိသေသေ တရတမိသိကိ
ယိဋ္ဌာ၊ (အာချာတ်) ရုဓာဒိတော-
နိဂ္ဂဟိတပုဗ္ဗဉ္စ၊ (ဥဏာဒ်) ရန္ဒု ဒါဒီဟိ
ဓဒိဒ္ဒ ကိရာ ကွစိ ဇဒ လောပေါစ

ပစ္စည်း ၅-မျိုးကြောင့် စီရင်သောသုတ်
ဣမဿိ ထံ ဒါနိဟတောဓေသုစ

ပစ္စည်းကြောင့် ပစ္စည်းကိုချေ=
ဝဏ္ဏ မန္တ ဝိနဋ္ဌ လောပေါ။

ပစ္စည်း၊ ဝိဘတ်တို့သက်ရာဌာနကို သတ်
မှတ်ပြသောသုတ်=ဓာတုလိင်္ဂေဟိ
ပရာ ပစ္စယာ

ပဉ္စမီ ဝိဘတ်မှည့်- ပဉ္စမီ တု အန္တု--
ပဉ္စမီဝိဘတ်ဟု သိရခြင်းအကျိုးကို ညွှန်ပြ
သော သုတ်- အာဏတျာသိဋ္ဌေ
နုတ္တကာလေ ပဉ္စမီ

ပဉ္စမီဝိဘတ်= အပါဒါန်အနက်၌သက်-
အပါဒါနေ ပဉ္စမီ၊ ကာရဏာအနက်
၌သက်-ကာရဏာတ္ထေ၊ (အာချာတ်)
အနာမဋ္ဌကာလ၌သက်-အာဏာ
တျာသိဋ္ဌေ၊ မာ-သဒ္ဒါနှင့်ယှဉ်ရာ၌
သက်-မာယောဂေ သဗ္ဗကာလေစ၊

ပဋိမြို့ - ကွစိ ပဋိ ပတိဿ

ပဋိသေဓဝိဓိသုတ်များ - တားမြစ်သော
သုတ်များကြည့်ပါ။

ပဋိသေဓဝိဓိ အာဂမဝိဓိ ၂-မျိုးပါသော
သုတ် - မာယူနမာဂမော ဌာနေ၊

ပဌမပုရိသ်ဝိဘတ်= နာမမှိ ပယုဇ္ဇမာ-
ပဌမ၊ မဇ္ဈိမ၊ ဥတ္တမပုရိသ်ဟု သိရခြင်း
အကျိုးကို ညွှန်ပြသော သုတ်-
နာမမှိ ပယုဇ္ဇမာနေပိ တုလျာဓိက
ရဏေ ပဌမော၊ တုမှေ မဇ္ဈိမော၊
အမှေ ဥတ္တမော။

ပဌမာဝိဘတ်သက်= လိင်အနက်၌သက်-
လိင်္ဂတ္ထေ ပဌမာ၊ အာလုပ်အနက်၌
သက်-အာလပနေစ။

ပထ မြို့= ပုထဿ ပုထု ပထာမောဝါ

ပဒ-အမည်မှည့်- ပရသမညာပယောဂေ

ပ္ပ၊ ဏာပစ္စည်း=ဂဟာဒိတော ပ္ပ ဏှာ

ပဗ္ဗဇ္ဇာပြီးအောင်စီရင်သုတ်=ဝဇာဒီဟိ-

ပရဿပုဒ်ပြု= အတ္တနောပဒါနိ ပရဿ

ပရဿပုဒ်ဝိဘတ်- ကတ္တရိ ပရဿပဒံ

ပရဿပုဒ်မှည့် - အထ ပုဗ္ဗာနိ ဝိဘတ္တီနံ

ပရဿပုဒ်ဟု သိရခြင်းအကျိုးကို ညွှန်ပြ
သော သုတ်- ကတ္တရိ ပရဿပဒံ

➤ **ပရိဘာသာသုတ်များ**

(၁) အတ္တော အက္ခရသညာ (၂)ပရ

http://www.dhammadownload.com

သမညာ (၃) ပုဗ္ဗမဓောဇ္ဇိတ (၄) နယေ
ပရံ (၅) အနုပဒိဋ္ဌာနံ (၆) [နာမ်] လိင်္ဂဥ္စ
(၇) တတောစ ဝိဘတ္တိယော (၈) တဒနု
ပရောမေန (၉) [သမာသ်] သော နပုံသ
က လိင်္ဂေ (၁၀) [တဒ္ဓိတ်] ယာဝ တဒ္ဓတ္တရိ
(၁၁) သကနာမေဟိ (၁၂) အယုဝဏ္ဏာ
နဥ္စာယော ဝုဒ္ဓိ (၁၃) [အာချာတ်] သဗ္ဗေ
သ မေကာ (၁၄) ဓာတု လိင်္ဂေဟိ (၁၅)
ဓာတုပစ္စယေဟိ ဝိဘတ္တိယော (၁၆)
[ကိတ်] ဏာဒယော တေကာလိကာ။
ပရောက္ခာမှည့်= ပရောက္ခာ အ ဥ (ချာတ်)
ပရောက္ခာဝိဘတ်= အပစ္စက္ခေ ပရော-
ပရောက္ခာဝိဘတ်ဟု သိရခြင်းအကျိုးကို
ညွှန်ပြသော သုတ် = အပစ္စက္ခေ
ပရောက္ခာတိတေ
ပဿ ပြု= ဒိဿဿ ပဿ ဒိဿ-
ပိဝ ပြု= ပါ ပိဝေါ
ပုထု ပြု= ပုထဿ ပုထု ပထာမောဝါ
ပုဗ္ဗရုပ်ပြု= ကံယော ယပစ္စည်းကို ပုဗ္ဗရုပ်
= ပုဗ္ဗရူပဥ္စ၊ ကတ္တားယော ယပစ္စည်း
ကို ပုဗ္ဗရုပ်ပြု= တထာ ကတ္တရိစ
ပုမ္ဘာဝါတိဒေသသုတ်=/ပုမ္ဘောခဲ့သုတ်=
၁။ဣတ္ထိယံ ဘာသိတပုမိတ္ထိ ပုမာဝ
စေ၊ ၂။ ကမ္မဓာရယ သညေစ။
ပုမ၏ အစိတ် အ–ကိုချေ = ပုမဿ
လိင်္ဂါဒိသု သမာသေသု
ပုရိသ်မှည့်= ဒွေ ဒွေ ပဌမ (ချာတ်)
ဖ ပြု= ဒေါ ဓဿစ-၌ စဿဒ္ဓါ
ဗ– လာ = သန္တသဒ္ဒဿ သော ဘေ-
ဗဟုဗ္ဗီဟိမှည့်= အညပဒတ္ထေသု--
ဗာ ပြု= ဝိဿတိ, ဒသ-သဒ္ဒါကြောင့် ဒွိ

ကို ဗာပြု=ဝိဿတိ ဒသေသု ဗာ၊
ဒွိကို ဗာပြု=ပစ္စယာ ဒနိဋ္ဌာ--
ဗ္ဗ ပြု= ဒေါ ဓဿစ၌ စဿဒ္ဓါ
ဗ္ဗ ပြု= မဟာဒဘေဟိ မ္ဗ ယှ ဇ္ဇ--(ကိတ်)
ဗျဉ္ဇနောသာတိဒေသသုတ်= တဒ္ဓိတ
သမာသကိတကာ နာမံဝါ၊
[ဒုမှိ ဂရု။]
ဗျည်း–အမည်= သေသာ ဗျဥ္ဇနာ
ဗျည်းနှစ်လုံးတို့တွင် အစဗျည်းတစ်လုံး
ကိုချေ=ဗျဥ္ဇနေသာစ ဝိသညောဂေါ
ဘ–ကိုချေ လဘဓာတ်၏ ဘ-ကိုချေ=
လဘသ္မာ ဤဉ္ဇံနံ ထ္ထ ထ္ထံ။
ဘဝိဿန္တိ= ဘဝိဿန္တိ ဿတိ- (ချာတ်)
ဘဝိဿန္တိဝိဘတ်= အနာဂတေ ဘဝိ-
ဘဝိဿန္တိဝိဘတ်ဟု သိရခြင်းအကျိုးကို
ညွှန်ပြသော သုတ်=
အနာဂတေ ဘဝိဿန္တိ
ဘာဝေပြု, ဘာဝေပြု= ဘော ဂေ တု၊
ဘာဝတဒ္ဓိတ်အနက်၌ ပစ္စည်းသက်သော
သုတ်များ = ၁။ ဏျတ္တတာ ဘာဝေ တု၊
၂။ဏ ဝိသမာဒီဟိ၊ ၃။ ရမဏီယာဒိတော
ဘိ ပြု= သ္မာဟိသ္မိံနံ မှာဘိမှိဝါ
ဘူ ပြု= အဿဗ္ဗဓာတုကေ ဘူ
ဘူဝ ပြု= ပြူဘူနမာဟဘူဝါ ပရောက္ခာ
ဘော ပြု= ဘော ဂေတု
ဘောတ ပြု= ဘဝတော ဘောတော
ဘောတာ, ဘောတော, ဘောန္တ, ဘော
 န္တော ပြု= ဘော ဂေတု-၌ တု
မံ ပြု= အံ-ကြောင့် ဝိဘတ်နှင့်တကွ အမှ
ကို မံပြု=တံမမံမှိ၊ မာနဓာတ်ကို မံ
ပြု=တတော ပါမာနာနံ ဝါမံသေသု

F 5U-A

http://www.dhammadownload.com

မ-ပြု= ဝင်ဗျည်းကြောင့် နိဂ္ဂဟိတ်ကို မ
ပြု=ဝဂ္ဂန္တံ ဝါ ဝဂ္ဂေ၊ နောက်သရ-
ကြောင့် နိဂ္ဂဟိတ်ကို မ-ပြု=မဒါ
သရေ ယဝတံ တဒဏာ-၌ကာရ-
မ-ကိုချေ= လိင်-အစရှိသော သဒ္ဒါတို့
ကြောင့် ပုမ-၏ အဆုံး မ-ကိုချေ=
ပုမဿ လိင်္ဂါဒီသု သမာသေသု။
မ- လာ = ယဝမဒနတရလာစာဂမာ
မပစ္စည်းသက်=သချာပူရဏအနက်၌ မ-
သက်=သချာပူရဏေ မော၊ ဒု
ဟိ, ဿ-စသော ဓာတ်တို့နောင်
မ-သက်=သမာဒီဟိ ထမာ
မပြု, ဒပြု = မဒါ သရေ
မန္တိမပုရိသ်ဝိဘတ်= တုမှေ မန္တိမော
မန်ပစ္စည်းသက် ချာဒီဟိ မန် မစတောဝါ
မန္တုပစ္စည်းသက်= သတျာဒီဟိ မန္တု
မန္တု-ပစ္စည်းကိုချေ= ဝန္တုမန္တုဝီနဥ္စ လော
မံ ပြု= သ-ကြောင့် ဝိဘတ်နှင့်တကွ
အမှ-ကို မံပြု=အမှဿ မမံ သ
ဝိဘတ္တိဿ သေ၊ အံ-ကြောင့် အမှ
ကို ဝိဘတ်နှင့်တကွ မံပြု=တဝံ
မမဥ္စ နဝါ
မမ ပြု= တဝ မမ သေ
မယံ ပြု= မယံ ယောမှိ ပဌမေ
မယပစ္စည်း=တပ္ပကတိဝစနေ မယော
မယာ ပြု= နာမှိ တယာ မယာ
မယိ ပြု= တုမှမှာကံ တယိ မယိ
မယှံပြု= တုယှံ မယှဥ္စ
မဟာပြု, မဟာပြု= မဟတံ မဟာတုလျာ
မာန, အန္တ=ပစ္စုပ္ပန်ကာလ၌ ဓာတ်အား
လုံးနောင် မာန, အန္တသက်=ဝတ္တ

မာနေ မာနန္တာ၊ သေသေသံ္တု
မာနာန္တာ (ဥဏာဒ်)
မိယျ ပြု= ဧရမရာနံ ဧရ ဧယျ မိယျာဝါ
မေ ပြု= စတုတ္ထီ ဆဋ္ဌီ သ-ကြောင့် အမှ
ကို မေပြု=တေမေကာဝစနေသုစ၊
နာ-ကြောင့် အမှ-ကို မေပြု=ဝါ
တတိယေစ၊
မှ ပြု= ၁။၀၁ မဒ ဂမု၊ ၂။မဟာဒဘောဟိ၊
မှ ပြု= အသသ္မာ မိမာနံ မှိမှာ--
မှာပြု, မှိ-ပြု= သ္မာဟိသ္မိန်နံ မှာဘိမှိဝါ
မှာ, မှိ အပြုကို တားမြစ်သုတ် =
န တိမေဟိ ကတာကာရေဟိ
မှိ ပြု= သ္မိ-ကို မှိပြု=သ္မာဟိသ္မိန်နံ မှာဘိ၊
အသဓာတ်နောင် မိကို မှိပြု=အသ
သ္မာ မိမာနံ မှိမှန္တလောပေါစ
ယံ ပြု= ယ,ပ-နောင် သ္မိကို ယံပြု=ယပ
တော သ္မိ ယံဝါ၊ ပ-နောင် အံ-ကို
ယံပြု=အံယမီတော ပသညတော၊
ယ ပြု= ဧ-ကို ယပြု=ယမေဒန္တဿာဒေ၊
ဇ-ကို ယပြု=ဒေါ ဓဿစ၌၊ ဣဝဏ်
ကို ယပြု=ဣဝဏ္ဏော ယံ နဝါ၊ သရ
ကြောင့် ဈမည်သော ဣဝဏ်ကို
ယပြု=ယဝကာရာစ၊ ပ-မည်သော
ဣဝဏ်ကို ယပြု=ပသညဿစ၊
(အာချာတ်) ဘောက်ဟော ယ-
ပစ္စည်းကို ဓာတွန်နှင့်တကွ ယပြု=
တဿ စဝဂ္ဂ၊ ကတ္တားဟော ယ-ကို
ဓာတွန်နှင့်တကွ ယပြု=တထာ
ကတ္တရိစ၊ ဉာဓာတ်နောင် နာ-ကို
ယပြု=နာဿ လောပေါ ယကာရ၊
(ကိတ်) တုနာဒိ ပစ္စည်းကို ယပြု=

http://www.dhammadownload.com

သဗ္ဗေဟိ တုနာဒီနံ ယော။
ယ– လာ = ၁။ယဝမဒန၊ ၂။ (ကိတ်)
ဒဏ္ဍတော ယော ကွစိ။
ယပစ္စည်း=(အာချာတ်) ဘော, ကံအနက်
တို့၌ ဓာတ်အားလုံးနောင် ယသက်
ဘာဝကမ္မေသု ယော၊ ကတ္တား
အနက်၌ ဒိဝု-စသော ဓာတ်တို့
နောင် ယ-သက်=ဒိဝါဒိတော ယော
(ဥဏာဒ်) အလ ကလ သလဓာတ်
တို့နောင် လ, ယ-သက်= အလ
ကလ သလေဟိ လ ယာ။
ယပြု, ဝပြု = ယဝကာရာစ
ယာ ပြု= ပတော ယာ
ယာဏ, လာဏ= ယာဏ လာဏ
ယိရပစ္စည်းသက်=တနာဒိတော ဩယိရာ
ယုပစ္စည်း=၁။သဒ္ဒကုဓ စလ မဏ္ဍတ္ထ၊ ၂။
ဘော,ကံအနက်တို့၌ နန္ဒ-စသော
ဓာတ်တို့နောင် ယု-သက်=နန္ဒာဒိ
ဟိ ယု၊ ၃။ကတ္တား, ကရိုဏ်း, အဓိ-
ကရဏအနက်တို့၌ ယု-သက်=
ကတ္တုကရဏ ပဒေသေသုစ၊ ၄။
က္လတ္ထိယ မတိယဝေါ၀ါ၊ ၅။ကာလေ
ဝတ္တမာနာတီတေ၊ [အနက်နှင့်
သာဓနအားလျော်စွာ ယုပစ္စည်း
သာ သက်= နန္ဒာဒိဟိ ယု၊ ကတ္တု
ကရဏပဒေသေသုစ။]
ယော–ဝိဘတ်ကိုချေ=ယ,ပ, စျ, လ-တို့မှ
နောက်ဖြစ်သော ယောဝိဘတ်တို့
ကိုချေ=ယပတောစ ယောနံ လော
ယှ ပြု= ဂရဟ-စသော ဓာတ်နောင် ဏျ
ကို ယှပြု= ဝဒ မဒ ဂမု ယုဇဂရဟ
ဟာကာရန္တဓာတ်နောင် တုနာဒိ -
ပစ္စည်းကို ယှပြု=မဟာဒဘောဟိ မွ၊
ရ–ကိုချေ = တ, တိ-ပစ္စည်းကြောင့်
ဓာတွန်ရ-ကိုချေ=ရကာရောစ
ရပစ္စည်း=မဓု-စသော သဒ္ဒါတို့နောင်
ရ-သက်=မဓွာဒိတော ရော၊ သံပုဗ္ဗ
ဟနဓာတ်နောင် ရ-သက်=သံဟနာ
ညာယဝါ ရော ယော။
ရ ပြု= အတ္တ-၏ တ-တစ်လုံးကို ရပြု=
သွာ နာ-၌တတောသဒ္ဒါ၊ ကေ-
နောင် ဒသ-၏ ဒ-ကို ရပြု=ကော
ဒိတော ဒဿ ရ သင်္ချာနေ၊ အဌ-
နောင် ဒသ-၏ ဒ-ကို ရပြု=အဌာ
ဒိတောစ၊ ဒွါ+ဒသ-မှ ဒသ-၏ ဒ-
ကို ရပြု=ပစ္စယာဒနိဋ္ဌာ နိပါတနာ။
ရ– လာ = ယဝမဒနတရလာစာဂမာ
ရစ္စ ပြု= စနဋ္ဌေဟိ ရစ္စ
ရည် ပြု= ရည် နံမှိ ဝါ
ရညာ ပြု= နာမှိ ရညာ ဝါ
ရညေ ပြု, ရာဇိနိပြု= သ္မိံမှိ ရညေ ရာ-
ရညော, ရာဇိနောပြု=ရာဇဿ ရညော
ရတ္ထုပစ္စည်းသက်=သာသာဒိဟိ ရတ္ထု
ရမ္မပစ္စည်းသက်= ရောဒိဟိ ရမ္မော
ရဿ–အမည်= လဟုမတ္တာ တယော
➢ ရဿဝိဓိ=ရဿပြုသုတ်များ
၁။ ဝေါဒိဿရိ ၂။ဗျည်းကြောင့် ရှေ့
သရကို ရဿပြု=ရဿံ၊ ပါနိပါတ်၏အာ
ကို အ-ရဿပြု=ပါဿ စန္တော ရဿော၊
* ဝိဘတ်အပြုဖြစ်သော ဧကဝုစ် သံ,သာ
တို့ကြောင့် ယ-မည်သော အာကို အ-
ရဿပြု=ယော ရဿံ၊ ဧကဝုစ်ဝိဘတ်

http://www.dhammadownload.com

ယောဝိဘတ်တို့ကြောင့် ယ-မဟုတ်သော အာကို အ-ရဿပြု၊ အယော ရဿ မေကဝစနယောသွပိစ၊ ဣ-အက္ခရာ ကြောင့် အာရ အပြု၏ အာ-ကို အရဿ ပြု၊အာရော ရဿမိကာရေပိတု စသော သဒ္ဒါတို့၏ အာရ အပြု၏ အာကို အရ ဿပြု၊ပိတာဒီနမသိမှိ၊ ဂသိ- ကြောင့် ဈ လ ပတို့ကို ရဿပြု၊ဈလပါ ရဿံ၊ ဂသိ ကြောင့် အာ-ကို ရဿပြု၊ အာကာရော ဝါ၊ (သမာသ်) နပုံလိင်၌ ဖြစ်သော အဗျ ယီဘောဖြစ်သော လိင်၏ သရကို ရဿ ပြု၊သရော ရဿော နပုံ သကေ၊

(တဒ္ဓိတ်) ကွစာဒိမဇ္ဈုတ္တရာနံ၊ (အာချာတ်) အဇ္ဈာသ၌ဖြစ်သော သရကို ရဿပြု၊ရဿော၊ (ဥဏာဒ်) အာရှေ့ရှိ သော စရဓာတ်၌ အာ-ကို ရဿပြု၊ အာ ပုဗ္ဗ စရဿစ။

ရဟိပစ္စည်း=ဣမသ္မာ ရဟိ ဓုနာ ဒါနိစ ရာဓာဒိဂိုဏ်းကို ဖျက်သောသုတ် •

ကွစိ သမာသန္တဂတာနမကာရန္တော

ရာဇ ပြု= ရာဇဿ ရာဇု သုနံဟိသုစ

ရာတုပစ္စည်းသက်= မာနာဒီဟိ ရာတု

ရိ ပြု= ဧဝ-၏ အစ ဧ-ကို ရိပြု၊ဧဝါဒိ ဿ ရိ ပုဗ္ဗောစ၊ ယော-ကို ရိပြု၊ ဂဏာနေ ဒဿဿ--

ရိ– လာ = အာတ္တဥ္စ

ရိစ္စပစ္စည်းသက်= ကရမှာ ရိစ္စ၊ (ဥဏာဒ်) ပေသာတိသဂ္ဂပတ္တကာလေသု ကိစ္စာ၊ အဝဿကာ'ဓမိဏေသု-။

ရိတ္တ ပြု= သာသ ဒိသတော တဿ-

ရိတုပစ္စည်း=ပါဓာတ်နောင် ရိတု-သက် ပါဒိတော ရိတု၊ မာန-စသော ဓာတ်တို့နောင် ရာတု, ရိတုသက် မာနာဒီဟိ ရာတု။

ရိရိယပစ္စည်းသက်= ကရတော ရိရိယ

ရူပစ္စည်း= ဂမုဓာတ်နောင် ရူ-သက်၊ ပါရာဒိဂမိမှာ ရူ ဘိက္ခ-စသော ဓာတ်တို့နောင် ရူ-သက်၊ဘိက္ခာဒိ တော စ။

လ–အမည်= ဣဝဏ္ဏုဝဏ္ဏာ ဈလာ

လ ပြု= ၁။ဒေါ ဓဿစ၊၂။ ဝဂ္ဂန္တံဝါ၊ ၃။ ယဝတံ တလဏ၊ ၄။ဒ, ရ-ကို လ- ပြု၊လ ဒရာနံ၊ ယ-ပစ္စည်းကို လပြု၊ ဟ ဝိပရိယယော လောဝါ၊ မထ- ဓာတ်၏ ထ-ကို လပြု၊မထိဿ ထဿ လောစ။

လ– လာ = ယဝမဒနတရလာစာဂမာ

လပစ္စည်း=တဒ္ဓိတအနက်၌ လ-သက် ၊တဒ္ဓိတတ္တေ လော၊ အလ,ကလ သလဓာတ်တို့နောင် လ, ယ-သက် အလကလသလေဟိ လယာ။

လက္ခဏာမည် • ပရသမညာပယောဂေ

လာဏပစ္စည်းသက်= ယာဏ လာဏာ

လိင်–အမည်= ပရသမညာပယောဂေ

ဝဂ်–အမည်= ဝဂ္ဂါ ပဉ္စ ပဉ္စသော

ဝ ပြု= ဩ-ဥတို့ကို ဝပြု၊ဝမောဒုဒန္တာနံ၊ လမည်သော ဥဝဏ်ကို ဝပြု၊ယဝ ကာရာစ၊ ဘောကဲဟော ယ-ကို ဓာတွန်စနှင့်တကွ ဝပြု၊တဿ စ ဝဂ္ဂ ယကာရ၊ ကတ္တားဟော ယ- ကို ဓာတွန်ဝနှင့်တကွ ဝပြု၊တထာ ကတ္တရိစ၊ မာနဓာတ်ကို ဝပြု၊ မာန

http://www.dhammadownload.com

ကိတာနံ ဝတတ္တဝါ။
ဝ– လာ = ယဝမဒနတရလာစာဂမာ
ဝပစ္စည်းသက်= ကိသွာ ဝေါ
ဝဂ္ဂန္တ ပြု= ဝဂ္ဂန္တံ ဝါ ဝဂ္ဂေ
ဝဇ္ဇ ပြု= ဝဒဿ ဝဇ္ဇံ
ဝဓ ပြု= ဝဓော ဝါ သဗ္ဗတ္ထ
ဝတ္တမာန်မှည့် = ဝတ္တမာနာ တိ အန္တိ
ဝတ္တမာန်ဟု သိရခြင်းအကျိုးကို ညွှန်ပြ
သော သုတ်-ဝတ္တမာနာ ပစ္စုပ္ပန္နေ
ဝတ္တမာန်သက် = ဝတ္တမာနာ ပစ္စုပ္ပန္နေ
ဝန္တုဝပစ္စည်းသက် -ဂုဏာဒိတော ဝန္တု
ဝန္တု, မန္တု, ဝီပစ္စည်းတို့ကိုချေ= ဝန္တုမန္တု
ဝီနဉ္စ လောပေါ။
ဝါ ပြု= တတော ပါမာနာနံ ဝါမံသေသု
ဝါဓ ပြု= ပစ္စယာဒနိဋ္ဌာ နိပါတနာ--
ဝါန ပြု= သုနဿုနဿောဏ(ဥဏာဒ်)
ဝိကာရ ပြု- တေသု ဝုဒ္ဓိလောပါဂမ--
ဝိဓိ (အစိအရင်) ၂–မျိုးပါသုတ်များ
[သန္ဓိ] ၂၂/၂၇/၄၃၊ [နာမ်] ၈၃/
၁၈၅/၁၉၉/၂၀၃/၂၀၄၊ [တဒ္ဓိတ်] ၃၉၀
၄၀၁/၄၀၂/၄၀၃၊ [အာချာတ်] ၄၄၆/
၄၈၀/၄၈၁/၄၉၂/၄၉၃/၄၉၄/၄၉၅/
၄၉၇/၄၉၈/၅၀၉/၅၁၀၊ [ကိတ်] ၅၂၅/
၅၂၆/ ၅၃၈/၅၇၈/၅၇၉/၅၈၀/၅၈၁/
၅၈၂/၅၈၃/၅၈၄/၅၉၉/၆၀၀၊
[ဥဏာဒ်] ၆၂၇/၆၃၁/၆၅၉/
၆၆၀/၆၆၁/၆၆၄/၆၆၆။
ဝိဓိ(အစိအရင်) ၃–မျိုးပါသုတ်-၀၈ ဝါ ဝု
ဝိပရိတ်ပြု= တဒ္ဓိပရိတူပပဒေ ဖျဉ္စနေစ၊
တေသု ဝုဒ္ဓိ၊ ဟာဝိပရိယယော လော
ဝါ၊ ကွစိ ဓာတုဝိဘတ္တိပ္ပစ္စယာနံ--၊

ဝိဘတ်အပြုစကြောင်း စီရင်သောသုတ်
များ= ၁။ သံသာသွေကဝစနေသုစ
၂။တောိမာသမိ၊ ၃။တဿာဝါ၊ ၄။
ယော ရဿံ၊ ၅။ပသညဿစ၊ ၆။
သ သရေဝါဂမော။
ဝိဘတ်အပြုဖြစ်သော ကေဝုစ် သံ, သာ
တို့ကြောင့် စီရင်သောသုတ်များ
၁။ သံသာသွေကဝစနေသုစ၊
၂။တောိမာသမိ၊ ၃။တဿာဝါ၊ ၄။
ယော ရဿံ၊
ဝိဘတ္တာဒေသ သရနိမိတ်ကြောင့် စီရင်
သောသုတ်များ= ၁။ ပသညဿစ၊
သ သရေဝါဂမော။
ဝိဘတ်တို့ကို စီရင်သောသုတ်များ=
(သမာသ်) ၁။တေသံ ဝိဘတ္တိယော
လောပါစ၊ ၂။ အံ ဝိဘတ္တီနမကာ၊
၃။ အညသ္မာ လောပေါစ။
ဝိဘတ် ၂–မျိုးသက်သောသုတ်များ
၁။သာမိဿရာဓိပတိ၊ ၂။နိဒ္ဓါရဏေ
စ၊ ၃။အနာဒရေစ၊ ၄။မဏ္ဍိတုဿုက္ကေသု တတိယာ+၄-သုတ်။
ဝိဘတ်သက်ရာဌာနကို သတ်မှတ်ပြ
သုတ်များ= ၁။တတောစ ဝိဘတ္တိ
ယော၊ ၂။ ဓာတုလိင်္ဂေဟိ ပရာ-၊
ဝိဘတ် = ၁။ သိယော အံယော (၂)
တော-စသော ပစ္စည်းတို့ကို ဝိဘတ်
အမည်မှည့် = [ပုဒ်စာရင်းဝင်ရန်
ပစ္စည်းများကို ဝိဘတ်အမည်မှည့်
သောသုတ်]-တွာဒယော ဝိဘတ္တိ-
ဝိဘတ်တို့ကိုချေ= ၁။သဗ္ဗာသမာဝုသော၊
၂။သမာသ်ပုဒ်တို့၏ ဝိဘတ်တို့ကို

http://www.dhammadownload.com

ချေ=တေသံ ဝိဘတ္တိယော၊ ၃။အန
ကာရန္တ အဖျယီဘောနောင် ဝိဘတ်
တို့ကိုချေ= အညသွာ လောပေါ၏။
ဣကာရန္တ ဥကာရန္တ အဗျယီဘော
နောင် ဝိဘတ်ချေ=အညသွာ လော
ဝိသဇ္ဇောဂပြု= ဗျဥ္စနေ၁စ ဝိသဇ္ဇော၊
ဝိဓေသမှည်း ပရသမညာပယောဂေ
ဝိဓေသအနက်၌ ပစ္စည်း ၅-မျိုးသက်=
ဝိသေသေ တရတမိသိကိယိဋ္ဌာ
ဝိ- ပစ္စည်းကိုချေ= ဝဏ္ဏမန္တုဝိနဋ္ဌ လော
ဝိ ပြု= ဂဏာနေ ဒသဿ--
ဝိ-သက် = တဒဿတ္ထိတိ ဝီစ
ဝိသံ ပြု= ပစ္စယာဒနိဋ္ဌာ နိပါတနာ--
ဝုဒ္ဓိ- လာ= တဒ္ဓိတ်ကျမ်းလာ ဝုဒ္ဓိ-အပြု
ကို တားမြစ်၍ ထိုဝုဒ္ဓိအရာ၌ ဝုဒ္ဓိ
လာသောသုတ်=မာယူနမာဂမော-
ဝုဒ္ဓိ-ဟု သိရခြင်းအကျိုးကို ညွှန်ပြသော
သုတ်= အယုဝဏ္ဏာနဥ္စာယောဝုဒ္ဓိ
ဝုဒ္ဓိပြုရန် နည်းလမ်းညွှန်ပြ နိယမသုတ်=
အယုဝဏ္ဏာနဥ္စာယော ဝုဒ္ဓိ
ဝုဒ္ဓိပြု= (တဒ္ဓိတ်) ၁။ဏ-အနုဗန်ကြောင့်
ဝုဒ္ဓိပြု=ဝုဒ္ဓါဒိ သရဿဝါ သံယော၊
၂။အာဒိဝုဒ္ဓိ မဇ္ဈေဝုဒ္ဓိ ဥတ္တရဝုဒ္ဓိပြု=
တေသု ဝုဒ္ဓိ လောပါဂမဝိကာရ-၊
(အာချာတ်) ၃။ကာရိတ်ပစ္စည်း-
ကြောင့် သံယုဂ်အဆုံးမရှိသော
သရကို ဝုဒ္ဓိပြု=အသံယောဂန္တဿ၊
ကာရိတ်ကြောင့် ယဋ-စသောဓာတ်
တို့၏ သရကို ဝုဒ္ဓိပြု=ယဋာဒိနံဝါ။
ကာရိတ်မှတစ်ပါးသော ပစ္စည်းတို့
ကြောင့် ဓာတ်တို့၏ သရကို ဝုဒ္ဓိ-
ပြု=အညေသုစ။
ဝုဒ္ဓိ-အပြုကို တားမြစ်သောသုတ် =
(တဒ္ဓိတ်) မာယူနမာဂမောဌာနေ
(အာချာတ်) ဂုဟ ဒုသာနံ ဒီဃံ
ဝေပြု, ဝေါပြု= အကတရဿာ လတော
ဝေါ ပြု= အကတရဿ လ-နောင် အာ
လုပ်ယော-ကို ဝေါပြု=အကတ
ရဿာ လတော၊ လ-နောင် ယော
ကို ဝေါပြု=လတော ဝေါကာရောစ
ဒုတိယာ စတုတ္ထီ ဆဋ္ဌီ ဗဟုဝုစ်-
ဝိဘတ်ကြောင့် တုမှ-ကို ဝေါပြု,
နောပြု=ပဒတော ဒုတိယာ၊ တတိ
ယာ-ဟိကြောင့် တုမှ-ကို ဝေါပြု,
နောပြု=ဗဟုဝစနေသု ဝေါနော၊
သံပြု, သာပြုတို့ကြောင့် စီရင်သော-
သုတ်များ= ၁။သံသာသွေကဝစနေ
သု စ၊ ၂။ဧတိမာသမိ၊ ၃။တဿာဝါ၊
၄။ယော ရဿံ၊ ၅။သသ္မာသ္မိံ သံ-
သာသွတ္တံ၊ ၆။ဣမသဒ္ဒဿစ။
သံ ပြု= နံ-ကို သံပြု=သဗ္ဗတော နံ သံ၊
သ္မိံ-ကို သံပြု=ယပတော သ္မိံသာနံ။
သ ပြု= အမု-၏ မု-ကို သပြု=အမုဿ
မော သံ၊ တေ, တသဒ္ဒါတို့၏ တ-
ကို သပြု=တေတေသံ တော၊ သန္တ
ကို သပြု=သန္တသဒ္ဒဿ သော ဘော၊
ဒါပစ္စည်းကြောင့် သဗ္ဗ-ကို သပြု=
သဗ္ဗဿ သော ဒါမှိဝါ၊ ပသတ္ထ-
ကို သပြု=ပသတ္ထဿ သောစ၊ ယ
အဂ္ဂရာရှိသော သျ-ကို သပြု=ယ
ဝတံ တလဏ၊ သဇ္ဈာပ္ပရဏ အနက်
၌ ဆ-ကို သပြု=သ ဆဿဝါ။

http://www.dhammadownload.com

ဆ-ကို သပြု, သမာနကို သပြုး ပစ္စယာဒနိဿာ နိပါတနာ၊ ဓာတွန် သ-ကို သထပ်ပြုးကွယတမကိ--

သ– လာ = သ-ကြောင့် သလားသာဂ မော သေ၊ ဝိဘတ်အပြုဖြစ်သော ဧကဝုစ် သံ, သာတို့ကြောင့် သ- လားသံသာသွေကဝစနေသုစ၊ ဝိဘတ်အပြုဖြစ်သော သရကြောင့် မနောဂိုဏ်းသဒ္ဒါတို့နောင် သ- လားသ သရေဝါဂမော၊ (အာချာတ် ကရသ ကာသတ္တမဗ္ဗတနိမို။

သ–ကိုချေ= အသဓာတ်၏ ဓာတွန်သ- ကိုချေ= ၁။အသသွာ မိမာနံ၊ ၂။ ထသသ တ္ထတ္တံ၊ ၃။တိသ တ္ထိတ္တံ၊ ၄။ တုသသ တ္ထုတ္တံ၊ ၅။သိမှိစ ၆။ ကုသ ဓာတ်၏ ဓာတွန်သ-ကိုချေ= ကုသ သွာ ဒီ စ္ဆိ၊ ၇။ဒိသဓာတ်၏ ဓာတွန် သ-ကိုချေ=ဒိသာ သွာနသွာန္တ-။ သိ-ဝိဘတ်ကြောင့် အသဓာတ်၏ အဆုံး သ-ကိုချေ=သိမှိစ။

သ–သက် =၁။တိဇ ဂုပ ကိတမာနေဟိ၊ ၂။ဘုဇ ဃသ ဟရ သုပါဒီဟိ-

သကမြေ= အတ္တန္တော ဟိသ္မိမနတ္တံ-၌

သစ–သဒ္ဒါ၏ အဆုံး(အစိတ်) အ–ကို ကာရိယဖြစ်စေရာ၌ နိမိတ်ဖြစ် နိုင်သော အရာများ= သခန္တသိ နောနာန်သေသု-သုတ်ကိုထောက် ၍ နောပြု, နာ, နံ, သဝိဘတ်များ၊ အာရော ဟိမှိဝါသုတ်ကိုထောက်၍ ဟိဝိဘတ်၊ သုနမံသုဝါ-သုတ်ကို- ထောက်၍ သု, နံ, အံဝိဘတ်များ။

သဇ္ဈာယာပ္ပရဏအနက်၌ ပစ္စည်းသက်သော သုတ်များ = ၁။ သဇ္ဈာပ္ပရဏေ မော ၂။ ကောဒိတော ဒသသိ၊ ၃။ စတုဒ္ဒေဟိ ထ ဌာ၊ ၄။ ဒွိတိဟိ တိယော။

သတံ ပြု= ဒသဒသကံ သတံ--

သတ္တ ပြု= ဂဏနေ ဒသဿ--

သတ္တမိမှည့်= သတ္တမီ ယေ့ ယျံ

သတ္တမိဝိဘတ်ဟု သိရခြင်းအကျိုးကို ညွှန်ပြသော သုတ်= အနုမတိ ပရိ ကပ္ပတ္ထေသု သတ္တမီ

သတ္တမိဝိဘတ်= ဩကာသကာရကဉ္စ- သက်=ဩကာသေ သတ္တမီ၊ သာမိ- စသည်နှင့်ယှဉ်ရာ၌သက်=သာမိ- ဿရာဓိပတိ၊ နိဒ္ဓါရဏအနက်၌ ဆဋ္ဌီ-သတ္တမီသက်=နိဒ္ဓါရဏေစ အနာဒရအနက်၌ ဆဋ္ဌီ-သတ္တမီ - သက်=အနာဒရေစ၊ ကံ, ကရိုဏ်း, နိမိတ်အနက်တို့၌သက်=ကမ္မကရ- ဏ နိမိတ္တတ္ထေသု၊ သမ္ပဒါန်အနက် ၌သက်=သမ္ပဒါနေစ၊ ပဉ္စမီအနက်၌ သက်=ပဉ္စမျတ္ထေစ၊ ကာလ, ဘာဝေ န ဘာဝလက္ခဏအနက်တို့၌သက် =ကာလဘာဝေသုစ၊ အဓိကအနက် ဟော ဥပ-သဒ္ဒါနှင့်ယှဉ်ရာ၌သက်= ဥပဈာဓိကိဿရဝစနေ၊ မဏ္ဍိတ- အနက်၌သက်=မဏ္ဍိတုဿုက္ကေသု

သန္ဓိကျမ်းလာ ဗျည်းနိမိတ်ကြောင့် စီ ရင်သုတ်များ= (တ) ၂၃/၂၅/၂၆ ၂၇/ (စ) ၁၀/၁၁/၁၃/၁၆/၁၉ (မ) ၄၉/၅၀။

သဗ္ဗဓာတ်မှည့် = ဟိယျတ္တနီ သတ္တမီ

http://www.dhammadownload.com

သဗ္ဗာတေကသညာ သုတ် ။ ဟိယျတ္တနိ သတ္တမီ ပဉ္စမီ ဝတ္တမာနာ သဗ္ဗာတေကံ

သဗ္ဗာတတ်ဟု သိရခြင်းအကျိုးကို ညွှန်ပြသော သုတ်။ ဣကာရာဂမော အသဗ္ဗာတေကမှိ

သဗ္ဗနာမ်မှည်း။ ပရသမညာပယောဂေ

သဗ္ဗနာမ် အစီအရင်ကို တားမြစ်သုတ် ။ ဒွန်သမာသ်၌ သဗ္ဗနာမ် အစီအရင်ကို တားမြစ် ။ နာညံ သဗ္ဗနာမိကံ၊ ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ်၌ သဗ္ဗနာမ် အစီအရင်ကိုတားမြစ်။ ဗဟုဗ္ဗီဟိမှိစ

သမာသ်အမည်။ နာမာနံ သမာသော

သမာသ် ၆-ပါးကို သာမညသညာပြုသုတ် ။ နာမာနံ သမာသော-

သမာသ်အမည်နှစ်မျိုးကို တပေါင်းတည်းပြု၍ အမည်မှည့်။ ဥဘေ တပ္ပုရိသာ

သမာသ်အဆုံး၌ ပစ္စည်းသက်သုတ်များ ၁။ ကွစိ သမာသန္တ-၌ ကာရသဒ္ဒါ၊ ၂။နဒိမှာစ၊ ၃။ ဓနုမှာစ။

သမာသ်ကျမ်းလာ ပစ္စည်းသက်သော သုတ်များ။ နဒိမှာစ၊ ဓနုမှာစ။

သမာသ်အမည်နှစ်မျိုးကို တပေါင်းတည်းပြု၍ အမည်မှည့်သော-သုတ်။ ဥဘေ တပ္ပုရိသာ။

သမ္ဗဒါန်မှည့်။ ယဿ ဒါတုကာမော/ သိလာဃ ဟနု ဌာ သပ--

သရ-အမည်။ တတ္ထော ဒန္တာ သရာ

သရကိုချေ။ ၁။သရာ သရေ ၂။ဝါပရော ၃။နောက်ဗျည်းကြောင့် ရှေ့သရကို ချေ။လောပဉ္စ တတြာကာရော၊ ၄။ နိဂ္ဂဟိတ်မှနောက်ဖြစ်သော သရကို ချေ။ပရောဝါ သရော၊ ၅။အံဝိဘတ် အာဒေသ ပစ္စည်း အာဂုံကြောင့် - ရှေ့သရကိုချေ။သရလောပေါ မာ-

သရ, ဗျည်းနိမိတ် ၂-မျိုးကြောင့် စီရင်သုတ်များ။ ဧဟေ ဉ်၊ နိဂ္ဂဟိတဉ္စ၊ ကွစိ ပဋိ ပတိဿ။

သရူပ မှည့်။ ပရသမညာပယောဂေ

သဝဏ္ဏမှည့် ။ ပရသမညာပယောဂေ

သ-ဝိဘတ်ကိုလည်းချေ။ ၂၀၃/၂၀၄

သဟာယောဂ။ ပရသမညာပယောဂေ

သဟဿံ ပြု။ ဒသဒသကံ သတံ ဒသ-

သဠ ပြု။ ပစ္စယာဒနိဋ္ဌာ နိပါတနာ

သာ ပြု။ ဃပတော သ္မိံသာနံ သံသာ

သာမည သမာသ်အမည်မှည့် ။ နာမာနံ သမာသော ယုတ္တတ္ထော

သာဓ ပြု။ တဉ္စဿ သာဓေ

သာမိ(သမ္ဗန်) ယဿ ဝါ ပရိဂ္ဂဟော

သာနံ ပြု။ သဗ္ဗတောနံ သံသာနံ

သိ-ကြောင့် ဏ္ဍတ္ထိလိင် ပုံလိင်တို့ကို- ရဿ မပြုရ။ န သိသ္မိမ နပုံသ-

သိ-ဝိဘတ်ကိုချေ။ ၁။သတ္တုပိတာဒီန ၂။သေသတော လောပံ၊၃။သဗ္ဗာသ မာဝုသော၊ ၄။အညသ္မာ လောပေါ

သ္မိ-ကို အာယ, ယာ-မပြုရ။ နေတာဟိ သ္မိမာယယာ၊

သိပစ္စည်းသက်။ တပါဒိတော သိ

သိဒ ပြု။ သဒဿ သီဒတ္တံ

သုတ္တာတိဒေသသုတ်။ အနုပဒိဋ္ဌာနံ ဝုတ္တယောဂတော

သုဒ္ဓကတ္တားမှည့် ။ ယော ကရောတိ သ-

သုသု ပြ= တရုဏာသ သုသုစ
သော ပြ= နာ-ကို သောပြု•သောဝါ။
သွာကို သောပြု•ဒိယောရေဟိ၊
ဒသ-ကြောင့် ဆ-ကို သောပြု•
ဒသေ သော နိစ္စဥ္စ၊ ဆ-ကို သော
ပြု•ပစ္စယာဒနိဌာ နိပါတနာ(ကိတ်)
သောသက်•၁။တဒ္ဓသတ္တိတိ ဝိစ-စသဒ္ဒါ
၂။ဝိဘာဂေ ဓာစ-၌ စသဒ္ဒါ
သံ– လာ = နော့စ ဒွါဒိတော နံမှိ
သံ–သက် = သေသေ သံန္တမာနာနာ
သ– လာ = ပဥ္စာဒီန မတ္တံ
သ ပြ= ပစ္စယာဒနိဌာ နိပါတနာ
သ–ကိုလည်းချေ= ၁။ဟောတိသရေ
၂။ကရသ သပစ္စယဿ ကာဟော
သံန္တ= သေသေ သံန္တမာနာနာ
သာယ ပြ= တတော သဿ သာယ
သု ပြ= ပစ္စယာဒနိဌာ နိပါတနာ-
သွာန, သွာပြ= ဒိသာ သွာနသွာန္တ-
တ ပြ= ဒေါ ဓဿစ-၌ စသဒ္ဒါ၊ တ-ကို
... ဟပြု•ဟန္တေဟိ ဟော ဟဿ--။
တ–ဝိပရိတ်ပြ = ဟဝိပရိယယော လော
ဟနှင့်ယ ရှေ့နောက်ပြန်• ဟဝိပရိယ
ယော လောဝါ၊ (အာချာတ်)
ဟ, ဝပစ္စည်းသက်= ဣမသ္သာ ဟဓာစ
တ–ကိုချေ= ဏ္ဏပစ္စည်းကြောင့် ဂဟ-
ဓာတ်၏ ဟ-ကိုချေ•ဟလောပေါ
ဏှာမှိ၊
ဟ–ကာရန္တဓာတ်နောင် တ–ပစ္စည်း၏
ဗ–အပြုကို တားမြစ်သောသုတ်=
ဓ ပ ဘဟေဟိ ဓ ဟာစ၊

ဟိ–သက် = ကိ-နောင် ဟိ-သက်•
ဟိံဟံ ဟိဥ္စနံ၊ တ-နောင် ဟိ-
သက်•တမှာစ၊ ယ-နောင် ဟိ-
သက်•ယတော ဟိံ။
ဟိံ, ဟံ= ကိ-နောင် ဟိံ, ဟံ, ဟိဥ္စနံ-
သက်•ဟိံဟံ ဟိဥ္စနံ၊ တ-နောင်
ဟိံ, ဟံ-သက်•တမှာစ
ဟိဥ္စနံပစ္စည်းသက်= ဟိံ ဟံ ဟိဥ္စနံ
ဟိယျတ္တနီဝိဘတ်= အတီတ်ကာလ၌-
သက်•ဟိယျော ပဘုတိ ပစ္စက္ခေ၊
မာ-သဒ္ဒါနှင့်ယှဉ်ရာ၌သက်•မာ-
ယောဂေ သဗ္ဗကာလေစ။
ဟိယျတ္တနီဝိဘတ်တွ သိရခြင်းအကျိုးကို
ညွှန်ပြသော သုတ် = ဟိယျော
ပဘုတိ ပစ္စက္ခေ ဟိယျတ္တနီ
ဟိယျတ္တနီမှည့် = ဟိယျတ္တနီ အာဦ
ဟိ–ဝိဘတ်ကိုချေ• ဟိလောပံ ဝါ။
ဟေတု(ဟိတ်)• ပရသမညာပယောဂေ
ဟေတုကတ္တားမှည့်• ယော ကာရေတိ--
ဟေရဏ်, ဟိရဏ်ပြ• ပဋိတော ဟိဿ
ဟေရဏ် ဟိရဏ်
ဠ ပြ= ဒ-ကို ဠပြု•လ ဒရာနံ၊ ဒသ-၏
ဒ-ကို ဠပြု•ပစ္စယာဒနိဌာ နိပါတ၊
ဓာတွန်ဟ-ကို ဠပြု•ဟန္တေဟိ ဟော
ဟဿ ဠော ဝါ၊ ဒဟဓာတ်၏ ဒ-
ကို ဠပြု•ဒဟဿ ဒေါ ဠံ။
* ဝမိုတော–၌ တ–ကို ဗ–မပြုရခြင်း
ဝမိုတောကား ဝမုဓာတ် တပစ္စည်း
ဣ-အာဂုံဖြစ်၍ ဓာတ်နှင့်ပစ္စည်းအကြား
ဝယ် ဣအာဂုံခြားနေသောကြောင့် မပြုရ

သုတ်ကို ဝိဓိ (၈)မျိုးဖြင့် ခွဲခြားပုံ ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

အာချာတ်/ကိတ်/ဥဏာဒ်

ဓာတ်, ပစ္စည်း, ဝိဘတ်နှင့် သုတ်နံပါတ်

အမှာ/ကိတ်နှင့် ဥဏာဒ်ပုံစံများကို ဝိဘတ်မေးပါက "သိဝိဘတ်"ဟု ဖြေပါ။

အကရိ–ကား ကရဓာတ်+ဩပစ္စည်း+ဤ
ဝိဘတ် သုတ်(၄၉၁)ဟု မှတ်ပါ။
အကရာနိ (နသဒ္ဒူပပဒ ကရဓာတ်+
အာနိပစ္စည်း+၆၄၅)
အကရုံ (ကရ+ဩ+ဥံဝိဘတ်+၄၉၁)
အကာတုန (အပုဗ္ဗ ကရဓာတ်+
တုနပစ္စည်း+၅၆၄)
အကာတုန ပုည် ကိလိဿတိ ၅၆၄
အကာရော (အသဒ္ဒါ+ကာရပစ္စည်း+၆၀၄
အကာသိ (ကရ+ဩ+ဤဝိဘတ်+၄၉၁)
အကာသုံ (ကရ+ဩ+ဥံဝိဘတ်+၄၉၁)
အက္ကောစ္ဆိ (ကုသ+ဤဝိဘတ်+၄၉၈)
အဂစ္ဆာ (ဂမု+အာဝိဘတ်+၄၇၆)
အဂစ္ဆိ (ဂမု+ဤဝိဘတ်+၄၇၆)
အဂစ္ဆီ (ဂမု+ဤဝိဘတ်+၄၇၆)
အဂစ္ဆိဿာ (ဂမု+ဿာဝိဘတ်+၄၇၆)
အဂစ္ဆုံ (ဂမု+ဥံဝိဘတ်+၅၁၇)
အဂတိ (နသဒ္ဒူပပဒ ဂမု+တိ+၆၄၅)
အဂမာ (ဂမု+အာဝိဘတ်+၄၇၆)
အဂမာနိ (နသဒ္ဒူပပဒ ဂမု+အာနိ+၆၄၅
အဂမိဿာ(ဂမု+ဿာဝိဘတ်+၄၇၆)
အဂမီ (ဂမု+ဤဝိဘတ်+၄၇၆)
အဂ္ဂင်္ဂ (အဂ္ဂ+အလပစ္စည်း+၆၆၅)
အဂ္ဂိ (အဂ္ဂ+က္လပစ္စည်း+၆၆၉)
အဂ္ဂိနာ ဒမုံ ဝနံ ၅၇၆
အ ဆတ္တုံ ဆတ္တမိဝ အာစရတိ ၄၃၆
အစ္စတိ (က္လသု+အပစ္စည်း+တိဝိဘတ်)
အစ္စရံ (အာပုဗ္ဗ စရ+ကွိပစ္စည်း+၆၃၁)
အစ္စရိယံ (အာပုဗ္ဗ စရ+ကွိပစ္စည်း+၆၃၁)
အစ္ဆာ (အဇ+ဆပစ္စည်း+၆၃၈)
အစ္ဆေရံ (အာပုဗ္ဗ စရ+ကွိပစ္စည်း+၆၃၁)
အဇ္ဈ (က္လမသဒ္ဒါ+ဇ္ဈပစ္စည်း+၅၇၁)
အဇ္ဈု (က္လမသဒ္ဒါ+ဇ္ဈုပစ္စည်း+၅၇၁)
အဇ္ဈယနီယံ (အဓိပုဗ္ဗ က္လ+အနီယ+၆၃၅)
အဇ္ဈယိတဗ္ဗံ (အဓိပုဗ္ဗ က္လ+တဗ္ဗ+၆၃၅)
အဇ္ဈေယျံ (အဓိပုဗ္ဗ က္လ+ဏျပစ္စည်း+၆၃၅)
အညဿ ပတ္တမိစ္ဆတိ ၄၃၇
အဏု (အမ+ဏုပစ္စည်း+၆၇၁)
အဏ္ဏော (အဒိ+ဏပစ္စည်း+၆၆၃)
အတိစ္ဆာ (အတိပုဗ္ဗ က္လသု+ဏျ+၆၃၈)
အတိဟတ္ထယတိ (အတိပုဗ္ဗ ဟတ္ထိသဒ္ဒါ+
ဏယပစ္စည်း+တိဝိဘတ်+၄၃၉)
အတ္တနော ပတ္တမိစ္ဆတိ ၄၃၇
အတ္တာ (အဒ+မန်+၆၂၇)
အတြော (အဒ+တြဏ်ပစ္စည်း+၆၅၆)
အတ္ထ (အသ+ထဝိဘတ်+၄၉၃)
အတ္ထိ (အသ+တိဝိဘတ်+၄၉၄)
အတ္ထု (အသ+တုဝိဘတ်+၄၉၅)
အတ္ထော (အသ+ထပစ္စည်း+၆၆၀)
အဒက္ခ (ဒိသ+အဝိဘတ်+၄၇၁)
အဒ္ဒသ (ဒိသ+အဝိဘတ်+၄၇၁)
အဒ္ဒု (အဒ+ဒုပစ္စည်း+၆၆၇)
အဒါသိ (ဒါဓာတ်+ဤဝိဘတ်+၄၉၁)
အဓိဝတ္ထာ (အဓိပုဗ္ဗ ဝသ+တပစ္စည်း)
အနုဂါမီ (အနုပုဗ္ဗ ဂမု+ဏီပစ္စည်း+၅၃၄
အနုသိဋ္ဌော (အနုပုဗ္ဗ သာသဓာတ်+

http://www.dhammadownload.com

တပစ္စည်း+၅၇၂)
အန္တကော (အန္တသဒ္ဒူပပဒ တရဓာတ်+ ရပစ္စည်း+၅၃၈)
အန္တရဓာယတိ (အန္တရသဒ္ဒူပပဒ ဓာ+ ယပစ္စည်း+တိဝိဘတ်)
အန္နကော (အမ+ကပစ္စည်း+၆၆၄)
အန္နော (အမ+ကွိပစ္စည်း+၆၆၄)
အန္နဒါယကော (အန္နသဒ္ဒူပပဒ ဒါဓာတ်+ ဏွုပစ္စည်း+၅၂၇)
အပစာယိကော (အပပုဗ္ဗ စာယဓာတ်+ ဏွုပစ္စည်း+၆၄၃)
အပစိတော(အပပုဗ္ဗ စိ+က္တပစ္စည်း+၆၄၃)
အပရဇ္ဇ (အပရသဒ္ဒါ+ဇ္ဇပစ္စည်း+၅၇၃)
အပရဇ္ဇု (အပရသဒ္ဒါ+ဇ္ဇုပစ္စည်း+၅၇၃)
အပုတ္တံ ပုတ္တမိဝ အာစရတိ ၄၃၆
အပေက္ခ (အပပုဗ္ဗ ဣက္ခ+အန္တိဝိဘတ်)
အဗြုဝံ (ဗြူဓာတ်+ဥံဝိဘတ်+၄၇၅)
အဘိဇ္ဈာ (အဘိပုဗ္ဗ ဈေ+ကျ+၆၃၈)
အဘိဘူ (အဘိပုဗ္ဗ ဘူ+ကွိ+၆၃၉)
အဘိဝန္ဒိယ (အဘိပုဗ္ဗ ဝန္ဒ+တွာ+၅၉၇)
အဘိဝန္ဒိတွာ(အဘိပုဗ္ဗ ဝန္ဒ+တွာ+၅၉၇)
အဘိသုဏောတိ (အဘိပုဗ္ဗ သုဓာတ် + ဏာပစ္စည်း+တိဝိဘတ်+၄၄၈)
အမတာဂီတော (အမတသဒ္ဒူပပဒ ဂမု+ တပစ္စည်း+၅၅၇)
အမှ (အသ+အ+မဝိဘတ်+၄၉၂)
အမှိ (အသ+အ+မိဝိဘတ်+၄၉၂)
အရဟာ ဘဝံ ဝတ္တုံ ၆၃၇
အရဟာ ဘဝံ ကတ္တုံ ၆၃၇
အရိန္ဒမော (အရိသဒ္ဒူပပဒ ဒမု+အ+၅၃၇
အသနီယံ (အသဓာတ်+အနီယပစ္စည်း)
အသိတဗ္ဗံ (အသဓာတ်+တဗ္ဗပစ္စည်း)
အသ္မ (အသ+အ+မဝိဘတ်+၄၉၂)
အသ္မိ (အသ+အ+မိဝိဘတ်+၄၉၂)
အလတ္ထံ (လဘ+တ္ထံဝိဘတ်+၄၉၇)
အလတ္ထ (လဘ+တ္ထဝိဘတ်+၄၉၇)
အလသော(အလ+ကွသပစ္စည်း+၆၇၃)
အလျံ (အလ+ယပစ္စည်း+၆၃၂)
အလ္လံ (အလ+လပစ္စည်း+၆၃၂)
အဝစ (ဝစ+အာဝိဘတ်+၄၇၇)
အဝစုံ (ဝစဓာတ်+ဥံဝိဘတ်+၄၇၇)
အဝဓ (ဟနဓာတ်+အာဝိဘတ်)
အဝဓာရိတော(အဝပုဗ္ဗ ဓရ+က္တ+၆၄၃)
အဝဓိ (ဟနဓာတ်+ဤဝိဘတ်)
အဝဓုံ (ဟနဓာတ်+ဥံဝိဘတ်)
အဝဟာနံ (အဝပုဗ္ဗ ဟာ+ယုပစ္စည်း+၆၄၄)
အဝေါစ (ဝစ+အာဝိဘတ်+၄၇၇)
အဝေါစုံ (ဝစဓာတ်+ဥံဝိဘတ်+၄၇၇)
အသကော(အသ+ဏွုပစ္စည်း+၆၄၁)
အသနော (အသ+ယုပစ္စည်း+၆၄၁)
အသနံ (အသ+ယုပစ္စည်း+၆၄၁)
အသိ (အသ+သိဝိဘတ်+၄၉၆)
အသိတံ (အသ+က္တပစ္စည်း+၆၂၅)
အသိတဗ္ဗံ (အသ+တဗ္ဗပစ္စည်း+၆၂၅)
အဟိနာ ဒဋ္ဌော နရော ၅၇၃
အဟောသုံ (ဟူဓာတ်+ဥံဝိဘတ်+၅၁၇)
အဟောသိ (ဟူ+ဤဝိဘတ်+၄၉၁)
အာကာရော (အာသဒ္ဒါ+ကာရ+၆၀၄)
အာကိဏ္ဏော (အာပုဗ္ဗ ကိရ+တ+၅၈၁)
အာဂန္တုကော (အာပုဗ္ဗ ဂမု+တုက+၅၆၉)
အာဂမ္မ (အာပုဗ္ဗ ဂမု+တွာ+၆၀၀)
အာဂမိတွာ (အာပုဗ္ဗ ဂမု+တွာ+၆၀၀)

http://www.dhammadownload.com

အာဃာတုကော (အာပုဗ္ဗ ဟနဓာတ်+
ဏုကပစ္စည်း+၅၃၆)
အာဃာတုကော-ညှဉ်းဆဲခြင်းအလေ့ရှိ
သောသူ မည်၏။(တဿီလ) ညှဉ်း
ဆဲခြင်းသဘောတံထွာ ဓမ္မတာ ရှိ
သောသူ မည်၏။(တဒ္ဓမ္မ) ညှဉ်းဆဲ
ခြင်း၌ ကောင်းစွာပြုခြင်းရှိသော
သူ မည်၏။ (သာဓုကာရိတာ)
အာဏာပကော (အာဏ+ဏာပေပစ္စည်း,
ယုပစ္စည်း+၆၄၁)
အာဏာပယကော (အာဏ+ဏာပယ
ပစ္စည်း, ဏွုပစ္စည်း+၆၄၁)
အာတုမာ (အဒ+မန်ပစ္စည်း+၆၂၇)
အာဒါယ (အာပုဗ္ဗ ဒါ+တွာပစ္စည်း+၅၉၇
အာဒိ (အာပုဗ္ဗ ဒါ+ဣပစ္စည်း+၅၅၁)
အာဘာ (အာပုဗ္ဗ ဘာ+ကွိ+၆၃၉)
အာယော (အယ+ဏပစ္စည်း+၅၂၈)
အာရဒ္ဓ (အာပုဗ္ဗ ရဘ+တွာ+၆၀၀)
အာရဒ္ဓါ (အာပုဗ္ဗ ရဘ+တွာ+၆၀၀)
အာရဒ္ဓေါ (အာပုဗ္ဗ ရဘ+တ+၆၁၁)
အာရဘိတွာ (အာပုဗ္ဗ ရဘ+တွာ+၆၁၁)
အာရဗ္ဘ (အာပုဗ္ဗ ရဘ+တွာ+၆၀၀)
အာရုဠှော (အာပုဗ္ဗ ရုဟ+တ+၅၈၉)
အာလပတိ (အာပုဗ္ဗ လပ+အ+တိဝိဘတ်)
အာဝုဏာတိ(အာပုဗ္ဗ ဝု+ဏာ+တိ+၄၄၈
အာဝုဏောတိ(အာပုဗ္ဗ ဝု+ဏု+တိ+၄၄၈
အာသနီယံ (အာသ+အနီယ+၅၄၀)
အာသိတဗ္ဗံ (အာသ+တဗ္ဗပစ္စည်း+၅၄၀)
အာသုံ (အသ+ဥံဝိဘတ်+၅၀၇)
အာဟ (ဗြူဓာတ်+အဝိဘတ်+၄၇၅)
အာဟစ္စ (အာပုဗ္ဗ ဟန+တွာ+၅၉၈)
အာဟာရော (အာပုဗ္ဗ ဟရ+ဏ+၆၀၃)
အာဟု (ဗြူဓာတ်+ဥဝိဘတ်+၄၇၅)
ဣစ္ဆတိ (ဣသု+အ+တိဝိဘတ်+၄၇၆)
ဣစ္ဆာ (ဣသု+ဏျပစ္စည်း+၆၃၈)
ဣစ္ဆိတံ (ဣသု+တပစ္စည်း+၆၀၅)
ဣဋ္ဌတော မယာ ဗုဒ္ဓေါ ၅၀၃
ဣဋ္ဌတော (ယဇ+ယ+တောဝိဘတ်+၅၀၃)
ဣဋ္ဌာ (ဣဋ္ဌဓာတ်+ဏျပစ္စည်း)
ဣတော (ဣဓာတ်+တွပစ္စည်း+၆၄၃)
ဣတော သုတ္တာန အမုတြ -- ၅၆၄
ဣန္ဒော (ဣဒိဓာတ်+ဒပစ္စည်း+၆၆၁)
ဣလ္လိသော (ဣလ+ဣသပစ္စည်း+၆၇၃)
ဣသိင်္ဂော (ဣသိဒိ+ကပစ္စည်း+၆၆၃)
ဣရိသော (ဣမသဒ္ဒူပပဒ ဒိသဓာတ်+
ကွိပစ္စည်း+၆၄၂)
ဤသက္ခရံ (ဤသံသဒ္ဒူပပဒ ကရဓာတ်+
ခပစ္စည်း+၅၆၀)
ဤသဿယော (ဤသံသဒ္ဒူပပဒ
သိဓာတ်+ခပစ္စည်း+၅၆၀)
ဤဒိက္ခော (ဣမသဒ္ဒူပပဒ ဒိသ+ကွိ)
ဤဒိသော (ဣမသဒ္ဒူပပဒ ဒိသ+ကွိ)
ဤဒီ (ဣမသဒ္ဒူပပဒ ဒိသ+ကွိ+၆၄၂)
ဤရိသော (ဣမသဒ္ဒူပပဒ ဒိသဓာတ်+
ကွိပစ္စည်း+၆၄၂)
ဥစ္စတေ (ဥစ+ယ+တေဝိဘတ်+၄၄၀)
ဥစ္စတေ (ဝစ+ယပစ္စည်း+တေဝိဘတ်)
ဥစ္ဆိန္နော (ဥပုဗ္ဗ ဆိဒိ+တပစ္စည်း+၅၈၂)
ဥဗ္ဘတေ (ဥဘ+ယ+တေဝိဘတ်+၄၄၁)
ဥဗ္ဘန္တေ (ဥဘ+ယ+အန္တေဝိဘတ်)
ဥဋ္ဌော (ဝသဓာတ်+တပစ္စည်း+၅၇၅)
ဥမ္မော (ဥသုဓာတ်+ပပစ္စည်း+၆၅၉)

http://www.dhammadownload.com

ဥတ္တိ (ဝစ+တပစ္စည်း+၅၇၉)
ဥတ္တိဏ္ဏော (ဥပုဗ္ဗ တရ+တပစ္စည်း+၅၈၁)
ဥတ္တော (ဥစဓာတ်+တပစ္စည်း+၅၈၀)
ဥဒဓိ (ဥဒကသဒ္ဒူပပဒ ဓာဓာတ်+ ဣပစ္စည်း+၅၅၁)
ဥဒ္ဒိဿ (ဥပုဗ္ဗ ဒိသ+တွာ+၅၉၇)
ဥဒ္ဒိသိတွာ (ဥပုဗ္ဗ ဒိသ+တွာ+၅၉၇)
ဥဒ္ဓစ္စံ (ဥပုဗ္ဗ ဓု+တျပစ္စည်း+၆၃၈)
ဥန္ဒူရော (ဥဒိဓာတ်+ဦရပစ္စည်း+၆၇၀)
ဥပကာရော (ဥပပုဗ္ဗ ကရ+ဏ+၅၉၄)
ဥပက္ကမံ ကရောတိ-- ၄၃၉
ဥပက္ကမာလတိ (ဥပက္ကမသဒ္ဒါ+အာလ ပစ္စည်း+တိဝိဘတ်+၄၃၉)
ဥပက္ခတော (ဥပပုဗ္ဗ ကရ+တ+၅၉၄)
ဥပက္ခရော (ဥပပုဗ္ဗ ကရ+ဏ+၆၂၁)
ဥပဃာတော (ဥပပုဗ္ဗ ဟန+ဏ+၅၃၈)
ဥပနီယ (ဥပပုဗ္ဗ နီ+တွာပစ္စည်း+၅၉၇)
ဥပနေတွာ (ဥပပုဗ္ဗ နီ+တွာပစ္စည်း+၅၉၇)
ဥပဝီဏာယတိ (ဥပဝီဏာသဒ္ဒါ+အာယ ပစ္စည်း+တိဝိဘတ်+၄၃၉)
ဥပသင်္ကမိံသု (ဥပပုဗ္ဗ သံပုဗ္ဗ ကမုဓာတ်+ ဥံဝိဘတ်+၅၀၄)
ဥပသမ္ပာဒနီယံ (ဥပပုဗ္ဗ သံပုဗ္ဗ ပဒဓာတ် +အနီယပစ္စည်း+၆၂၅)
ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗံ (ဥပပုဗ္ဗ သံပုဗ္ဗ ပဒဓာတ် +ဏေပစ္စည်း, တဗ္ဗပစ္စည်း+၆၂၅)
ဥပဟစ္စ (ဥပပုဗ္ဗ ဟန+တွာ+၅၉၈)
ဥပဟတိ (ဥပပုဗ္ဗ ဟန+တိပစ္စည်း)
ဥပဟတံ (ဥပပုဗ္ဗ ဟန+တ+၅၈၆)
ဥပါသကော (ဥပပုဗ္ဗ အာသ+ဏွု+၆၄၁)
ဥပ္ပဇ္ဇ (ဥပုဗ္ဗ ပဒ+တွာပစ္စည်း+၆၀၀)
ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ (ဥပုဗ္ဗ ပဒ+တွာပစ္စည်း+၆၀၀)
ဥပ္ပါဒေတွာ (ဥပုဗ္ဗ ပဒ+ဏေ+တွာ+၆၀၆
ဥပ္ပါဒေါ (ဥပုဗ္ဗ ပဒ +ဏပစ္စည်း+၅၂၈)
ဥရဂေါ (ဥရသဒ္ဒူပပဒ ဂမု+ကွိ+၆၁၅)
ဥဟစ္စ (ဥပုဗ္ဗ ဟနဓာတ်+တွာပစ္စည်း)
ဧဇ္ဈာ (ဣစ္ဆ+ဏျပစ္စည်း+၆၃၈)
ဧဒိက္ခော (ဧတသဒ္ဒူပပဒ ဒိသဓာတ်+ ကွိပစ္စည်း+၆၄၂)
ဧဒိသော (ဧတသဒ္ဒူပပဒ ဒိသ+ကွိ)
ဧဒီ (ဧတသဒ္ဒူပပဒ ဒိသ+ကွိ)
ဧရိသော (ဧတသဒ္ဒူပပဒ ဒိသ+ကွိ)
ဧရဏ္ဍော (ဧရဍိ+ကပစ္စည်း+၆၆၃)
ဧဝံ ကိလ ပေါရာဏာဟု ၄၁၇
ဧသတိ (ဣသု+အ+တိဝိဘတ်+၅၂၂)
ဩကော (ဥစဓာတ်+ဏပစ္စည်း+၅၂၈)
ဩက္ကမ္မ (အဝပုဗ္ဗ ကမု+တွာ+၆၀၀)
ဩဟာယ (အဝပုဗ္ဗ ဟာ+တွာ+၅၉၇)
ဩဟာဝိမံ (အဝပုဗ္ဗ ဟု+ဏိမ+၆၄၄)
ဩဟိတွာ (အဝပုဗ္ဗ ဟာ+တွာ+၅၉၇)
ကစ္ဆာ (ကစ+ဆပစ္စည်း+၆၃၈)
ကညာ (ကနဓာတ်+ဏျပစ္စည်း)
ကဋ္ဌ (ကဋဓာတ်+ဌပစ္စည်း+၆၇၂)
ကဋ္ဌကာရော (ကဋ္ဌသဒ္ဒူပပဒ ကရဓာတ် +ဏပစ္စည်း+၅၂၄)
ကဏ္ဍော (ကဍိ+ကပစ္စည်း+၆၆၃)
ကတ္တာ (ကရ+တုပစ္စည်း+၆၁၉)
ကတ္တာရော (ကရ+တုပစ္စည်း+၆၁၉)
ကတ္တဗ္ဗံ (ကရ+တဗ္ဗပစ္စည်း+၅၄၀)
ကတ္တဗ္ဗံ ကမ္မံ ဘဝတာ ၆၃၅
ကတ္တဗ္ဗံ မေ ဘဝတာ ဂေဟံ ၆၃၆
ကတ္တုန (ကရ+တုနပစ္စည်း+၆၂၀)

http://www.dhammadownload.com

ကတ္တုံ (ကရ+တုံပစ္စည်း+၆၂၀)
ကတ္တာ (ကရဓာတ်+တွာပစ္စည်း)
ကတ္တာန (ကရဓာတ်+တွာနပစ္စည်း)
ကဒလိ (ကဒ+အလပစ္စည်း+၆၆၅)
ကန္တိ (ကမု+တပစ္စည်း+၅၈၄)
ကပ္ပူရော (ကပ္ပ+ဦရပစ္စည်း+၆၇၀)
ကမ္ပတိ (ကပိ+အ+တိဝိဘတ်+၄၅၈)
ကမ္ပနော (ကပိ+ယုပစ္စည်း+၅၃၃)
ကမ္ဗလ (ကမ္ဗ+အလပစ္စည်း+၆၆၅)
ကမ္မကာရော (ကမ္မသဒ္ဒူပပဒ ကရဓာတ် +ဏပစ္စည်း+၅၂၄)
ကမ္မံ (ကရ+ရမ္မပစ္စည်း+၅၃၁)
ကယျတေ (ကရ+ယ+တေဝိဘတ်+၄၄၁)
ကယျန္တေ (ကရ+ယ+အန္တေဝိဘတ်)
ကယိရတိ (ကရ+ယိရ+တိဝိဘတ်)
ကယိရာဟိ (ကရ+ယိရ+ဟိဝိဘတ်)
ကရဏ္ဍော (ကရဍိ+ကပစ္စည်း+၆၆၃)
ကရဏံ (ကရ+ယုပစ္စည်း+၅၄၈)
ကရဏီယံ (ကရ+အနီယပစ္စည်း+၅၄၀)
ကရဏီယံ ကိစ္စံ ဘဝတာ ၆၃၅
ကရဏီယံ မေ ဘဝတာ ကိစ္စံ ၆၃၆
ကရာနော (ကရ+အာနပစ္စည်း+၆၅၅)
ကရိတွာ (ကရ+တွာပစ္စည်း+၆၀၅)
ကရိဿံ (ကရ+ဿန္တုပစ္စည်း+၆၅၅)
“ကရိဿ”န္တိ ကာရကော ဝဇတိ ၆၅၂
ကရိဿတိ(ကရဓာတ်+ဿတိဝိဘတ်)
ကရိဿန္တိ (ကရ+ဿန္တိဝိဘတ်+၄၈၁)
ကရီယတေ (ကရ+ယ+တေဝိဘတ်+၄၄၀
ကရီယတိ (ကရ+ယ+တေဝိဘတ်)
ကရီသံ (ကု+ဤသပစ္စည်း+၆၇၃)
ကရေ (ကရဓာတ်+ဧယျဝိဘတ်)
ကရေယျ (ကရဓာတ်+ဧယျဝိဘတ်)
ကရေယျာမိ (ကရ+ဧယျာမိဝိဘတ်)
ကရောတိ (ကရ+ဩပစ္စည်း+တိဝိဘတ်)
ကရောတု (ကရ+ဩပစ္စည်း+တုဝိဘတ်)
ကရောဟိ (ကရ+ဩပစ္စည်း+ဟိဝိဘတ်)
ကလတ္တံ (ကလ+တပစ္စည်း+၆၅၆)
ကလတြံ (ကရ+တြဏ်ပစ္စည်း+၆၅၆)
ကလလံ (ကလ+အလပစ္စည်း+၆၆၅)
ကလျာဏံ (ကလ+ယာဏပစ္စည်း+၆၃၃)
ကလျံ (ကလ+ယပစ္စည်း+၆၃၂)
ကလ္လံ (ကလ+လပစ္စည်း+၆၃၂)
ကဝိ (ကဝ+ဣပစ္စည်း+၆၆၉)
ကာတဗ္ဗံ (ကရ+တဗ္ဗပစ္စည်း+၆၂၀)
ကာတဝေ (ကရ+တဝေပစ္စည်း+၅၆၁)
ကာတုံ (ကရ+တုံပစ္စည်း+၅၆၃)
ကာတုန (ကရ+တုနပစ္စည်း+၅၆၄)
ကာတုန ကမ္မံ ဂစ္ဆတိ ၅၆၄
ကာနနံ (ကုဓာတ်+ယုပစ္စည်း+၆၄၁)
ကာရကော (ကရ+ဏွု+၅၂၇/၆၂၄)
ကာရယတိ (ကရ+ဏယ+တိဝိဘတ်၊၄၃၈
ကာရယန္တိ (ကရ+ဏယ+အန္တိဝိဘတ်)
ကာရာပယတိ(ကရ+ဏာပယ+တိ)
ကာရာပေတိ (ကရ+ဏာပေ+တိဝိဘတ်)
ကာရာပယန္တိ (ကရ+ဏာပယ+အန္တိ)
ကာရာပေန္တိ (ကရ+ဏာပေ+အန္တိဝိဘတ်)
ကာရိယံ (ကရ+ဏျ+၅၄၁/၆၃၆)
ကာရိယံ မေ ဘဝတာ သယနံ ၆၃၆
ကာရီ (ကရ+ဏီပစ္စည်း+၆၂၀/၆၃၆)
ကာရီသိ မေ ကမ္မံ အဝသံ ၆၃၆
ကာရု (ကရ+ဏုပစ္စည်း+၆၂၄)
ကာရုကော (ကရ+ဏုက+၅၃၆/၆၂၄)

http://www.dhammadownload.com

ကာရေတိ (ကရ+ဏေ+တိဝိဘတ်)
ကာရေန္တိ (ကရ+ဏေ+အန္တိဝိဘတ်)
ကာဟတိ (ကရ+အ+ဿတိဝိဘတ်)
ကာဟာမိ (ကရဓာတ်+ဿာမိဝိဘတ်)
ကာဟာမ (ကရ+ဿာမဝိဘတ်)
ကာဟိတိ (ကရ+ဿတိဝိဘတ်+၄၈၁)
ကိစ္စ (ကရ+ရိစ္စပစ္စည်း+၅၄၂)
ကိဋ္ဌိသယော (ကိဋ္ဌိသဒ္ဒူပပဒ သိဓာတ်+
ခပစ္စည်း+၆၂၅)
ကိဏာတိ (ကီ+နာ+တိဝိဘတ်+၄၄၉)
ကိရိယံ (ကရ+ရိရိယပစ္စည်း+၅၅၄)
ကိရိယာ (ကရ+ရိရိယ, အာ+၅၅၄)
ကိသံ (ကိ+က္ကသပစ္စည်း+၆၇၃)
ကီဒိက္ခော (ကိံသဒ္ဒူပပဒ ဒိသ+ကွိ+၆၄၂
ကီဒိသော (ကိံသဒ္ဒူပပဒ ဒိသ+ကွိ+၆၄၂
ကီဒီ (ကိံသဒ္ဒူပပဒ ဒိသ+ကွိ+၆၄၂
ကီရိသော (ကိံသဒ္ဒူပပဒ ဒိသ+ကွိ+၆၄၂
ကုဇ္ဈတေ (ကုဓ+ယ+တေဝိဘတ်+၄၄၁)
ကုဇ္ဈန္တေ (ကုဓ+ယ+အန္တေဝိဘတ်)
ကုဋ္ဌ (ကုဋ္ဌိဓာတ်+ကပစ္စည်း+၆၆၃)
ကုဋ္ဌံ (ကုဋဓာတ်+ဌပစ္စည်း+၆၇၂)
ကုတ္တိ (ကရဓာတ်+တိပစ္စည်း)
ကုတ္တိမံ (ကရ+တ္တိမပစ္စည်း+၆၄၄)
ကုဒ္ဓေါ (ကုဓ+တပစ္စည်း+၆၁၁)
ကုဗ္ဗတိ (ကရ+ဩပစ္စည်း+တိဝိဘတ်)
ကုဗ္ဗန္တိ (ကရ+ဩ+အန္တိဝိဘတ်+၅၁၂
ကုမ္ဘကာရော (ကုမ္ဘသဒ္ဒူပပဒ ကရဓာတ်+
ဏပစ္စည်း+၅၂၄/၅၅၀)
ကုရုတေ (ကရ+ဩ+တေဝိဘတ်+၅၁၁
ကုရုမာနော (ကရ+ဩ-မာန+၆၅၅)
ကုရူရော (ကုရ+ဦရပစ္စည်း+၆၇၀)
ကုသလံ (ကုသ+အလပစ္စည်း+၆၆၅)
ကူရော (ကုဓာတ်+ဦရပစ္စည်း+၆၇၀)
ကေတု (ကိဓာတ်+တုပစ္စည်း+၆၇၁)
ကောဋ္ဌော (ကုသ+ဌပစ္စည်း+၆၇၂)
ကော တံ နိန္ဒိတု မရဟတိ ၅၆၂
ကောဓနော (ကုဓ+ယုပစ္စည်း+၅၃၃)
ခဇ္ဇူရော (ခဇ္ဇဓာတ်+ဦရပစ္စည်း+၆၇၀)
ခဏ္ဍော (ခဍိဓာတ်+ကပစ္စည်း+၆၆၀)
ခတံ (ခနုဓာတ်+တပစ္စည်း+၅၈၆)
ခန္ဓကော (ခါဒဓာတ်+ကပစ္စည်း+၆၆၄)
ခန္ဓော (ခါဒဓာတ်+ကွိပစ္စည်း+၆၆၄)
ခနိတဗ္ဗံ (ခနုဓာတ်+တဗ္ဗပစ္စည်း+၅၉၆)
ခန္တဗ္ဗံ (ခနု+တဗ္ဗပစ္စည်း+၅၉၆)
ခန္တိ (ခမုဓာတ်+တပစ္စည်း+၅၈၄)
ခန္တုန (ခနု+တုနပစ္စည်း+၅၉၆)
ခန္တုံ (ခနု+တုံပစ္စည်း+၅၉၆)
ခန္တော (ခမု+တပစ္စည်း+၅၈၄)
ခါဏု (ခနု+ဏုပစ္စည်း+၆၇၁)
ခါဒန္တော (ခါဒ+အ, န္တုပစ္စည်း+၆၅၅)
ခါဒမာနော(ခါဒ+အ-မာနပစ္စည်း+၆၅၅)
ခါဒါနော (ခါဒ+အာနပစ္စည်း+၆၅၅)
ခါဒိဿံ (ခါဒ+ဿံပစ္စည်း+၆၅၅)
ခိန္နော (ခိဒဓာတ်+တပစ္စည်း+၅၈၂)
ခီဏော (ခိဓာတ်+တပစ္စည်း+၅၈၂)
ခုဒ္ဒေါ (ခုဒဓာတ်+ဒပစ္စည်း+၆၆၁)
ခေမော (ခိဓာတ်+မန်ပစ္စည်း+၆၂၇)
ဂစ္ဆ (ဂမု+အပစ္စည်း+ဟိဝိဘတ်)
ဂစ္ဆတိ (ဂမု+အ+တိဝိဘတ်+၄၃၂)
ဂစ္ဆတု (ဂမု+အပစ္စည်း+တုဝိဘတ်)
ဂစ္ဆန္တော (ဂမု+အန္တုပစ္စည်း+၅၆၅)
ဂစ္ဆမာနော(ဂမု+မာနပစ္စည်း+၅၆၅)

http://www.dhammadownload.com

ဂစ္ဆဿု (ဂမု+အပစ္စည်း+ဟိဝိဘတ်)
ဂစ္ဆာမ (ဂမု+အပစ္စည်း+မဝိဘတ်)
ဂစ္ဆာမိ (ဂမု+အပစ္စည်း+မိဝိဘတ်)
ဂစ္ဆာမှေ (ဂမု+အပစ္စည်း+မှေဝိဘတ်)
ဂစ္ဆဟိ (ဂမု+အပစ္စည်း+ဟိဝိဘတ်)
ဂစ္ဆာဟိ (ဂမု+အပစ္စည်း+ဟိဝိဘတ်)
ဂစ္ဆိယတေ (ဂမု+ယ+တေဝိဘတ်+၄၄၂)
ဂစ္ဆိယတိ (ဂမု+ယပစ္စည်း+တေဝိဘတ်)
ဂစ္ဆိဿတိ (ဂမုဓာတ်+ဿတိဝိဘတ်)
ဂစ္ဆေ (ဂမု+အပစ္စည်း+ဧယျဝိဘတ်)
ဂစ္ဆေယျ (ဂမုဓာတ်+ဧယျဝိဘတ်)
ဂစ္ဆေယျာသိ (ဂမု+ဧယျာသိဝိဘတ်)
ဂဠှော (ဂဟိဓာတ်+ကပစ္စည်း+၆၆၃)
ဂန္တော (ဂမုဓာတ်+ကပစ္စည်း+၆၆၄)
ဂန္တွော (ဂမုဓာတ်+ကွိပစ္စည်း+၆၆၉)
ဂတော (ဂမု+တပစ္စည်း+၆၁၇)
ဂန္တဗ္ဗံ (ဂမု+တဗ္ဗပစ္စည်း+၅၄၀)
ဂန္တုန (ဂမု+တုနပစ္စည်း+၅၉၆)
ဂန္တုံ (ဂမုဓာတ်+တုံပစ္စည်း+၅၇၀)
ဂမ (ဂမု+အပစ္စည်း+ဟိဝိဘတ်)
ဂမနီယံ (ဂမု+အနီယပစ္စည်း+၅၄၀)
ဂမယ (ဂမု+ဏာယ+ဟိဝိဘတ်+၄၇၉
ဂမယာဟိ (ဂမု+ဏာယ+ဟိဝိဘတ်)
ဂမ္မံ (ဂမု+ဏျပစ္စည်း+၅၄၄)
ဂမာ (ဂမု+ဟိယျတ္တနီအာဝိဘတ်)
ဂမာဟိ (ဂမု+အပစ္စည်း+ဟိဝိဘတ်)
ဂမိကော (ဂမု+ဏ္ဏကပစ္စည်း+၅၇၀)
ဂမိတဗ္ဗံ (ဂမု+တဗ္ဗပစ္စည်း+၅၉၆)
ဂမိတော (ဂမုဓာတ်+တပစ္စည်း+၆၁၇)
ဂမိတုံ (ဂမုဓာတ်+တုံပစ္စည်း+၅၉၆)
ဂမိဿတိ (ဂမုဓာတ်+ဿတိဝိဘတ်)

ဂမိ (ဂမု+အဇ္ဇတနီ ဤဝိဘတ်)
ဂမေတိ (ဂမု+ဏေပစ္စည်း+တိဝိဘတ်)
ဂမယတိ (ဂမု+ဏာယ+တိဝိဘတ်)
ဂမေယျ (ဂမု+အပစ္စည်း+ဧယျဝိဘတ်)
ဂရုံ ဥပါသိတော ဒေဝဒတ္တော ၆၂၆
ဂဟံ (ဂဟ+အပစ္စည်း+၆၂၉)
ဂဟဏံ (ဂဟ+ယုပစ္စည်း+၅၄၇)
ဂါမေတိ (ဂမု+ဏေပစ္စည်း+တိဝိဘတ်)
ဂါမယတိ (ဂမု+ဏာယ+တိဝိဘတ်)
ဂါမာပေတိ(ဂမု+ဏာပေ+တိဝိဘတ်)
ဂါမာပယတိ (ဂမု+ဏာပယ+တိဝိဘတ်)
ဂါမီ (ဂမု+ဏီပစ္စည်း+၆၅၁)
ဂါယတိ (ဂေ+အ+တိဝိဘတ်+၅၁၅)
ဂါယန္တိ (ဂေ+အပစ္စည်း+အန္တိဝိဘတ်)
ဂါရယှံ (ဂရဟ+ဏျပစ္စည်း+၅၄၄)
ဂါဠှော (ဂါဟု+တပစ္စည်း+၅၈၉)
ဂါဟော (ဂဟ+ဏပစ္စည်း+၆၁၃)
ဂီတံ (ဂေ+တပစ္စည်း+၅၅၆)
ဂုတ္တံ (ဂုပဓာတ်+တပစ္စည်း+၆၅၆)
ဂုတြံ (ဂုပ+တြဏ်ပစ္စည်း+၆၅၆)
ဂူဟာယတိ (ဂုဟ+ဏာယ+တိဝိဘတ်+၄၈၆
ဂေဟံ (ဂဟ+အပစ္စည်း+၆၂၉)
ဂေါဃာတကော(ဂေါသဒ္ဒူပပဒ ဟန+
ဏွုပစ္စည်း+၅၉၁)
ဂေါတ္တံ (ဂုပဓာတ်+တပစ္စည်း+၆၅၆)
ဂေါတြံ (ဂုပ+တြဏ်ပစ္စည်း+၆၅၆)
ဂေါတ္တုလော (ဂေါတ္တု+အလ+၆၆၅)
ဂေါပတိ (ဂုပ+အ+တိဝိဘတ်+၄၃၃)
ဃဋ္ဋယတိ (ဃဋ္ဋ+ဏာယ+တိဝိဘတ်)
ဃဋ္ဋာပေတိ (ဃဋ္ဋ+ဏာပေ+တိဝိဘတ်)
ဃဋ္ဋာပယတိ (ဃဋ္ဋ+ဏာပယ+တိဝိဘတ်

http://www.dhammadownload.com

ဃဋ္ဋီယတိ (ဃဋ္ဋသဒ္ဒါ+ဤယ+တိ+၄၃၇)
ဃဋ္ဋေတိ (ဃဋ္ဋ+ဏေ+တိဝိဘတ်)
ဃဏ္ဍော (ဃဒိ+ကပစ္စည်း+၆၆၃)
ဃမ္မတု (ဂမု+အ+တုဝိဘတ်+၅၀၁)
ဃမ္မာမိ (ဂမု+အ+မိဝိဘတ်+၅၀၁)
ဃမ္မာဟိ (ဂမု+အ+ဟိဝိဘတ်+၅၀၁)
ဃရံ (ဂဟ+ဏပစ္စည်း+၆၁၃)
ဃရာနိ (ဂဟ+ဏပစ္စည်း+၆၁၃)
ဃာဋ္ဋယတိ (ဃဋ္ဋ+ဏယ+တိဝိဘတ်၊၄၈၄
ဃာဋ္ဋာပယတိ(ဃဋ္ဋ+ဏာပယ+တိ)
ဃာဋ္ဋာပေတိ (ဃဋ္ဋ+ဏာပေ+တိ)
ဃာဋ္ဋေတိ (ဃဋ္ဋ+ဏေ+တိဝိဘတ်)
ဃာတကော(ဟနဓာတ်+ဏွုပစ္စည်း)
ဃာတီ (ဟန+ဏီပစ္စည်း+၆၂၁)
ဃေပ္ပတိ (ဂဟ+ပ္ပ+တိဝိဘတ်+၄၅၀)
ဃောသနော (ဃုသ+ယုပစ္စည်း+၅၃၃)
စင်္ကမတိ (ကမု+အ+တိဝိဘတ်+၄၅၈)
စင်္ကလတိ (စလ+အ+တိဝိဘတ်+၄၆၆)
စဏ္ဍာလော(စဍိ+အလပစ္စည်း+၆၆၅)
စဏ္ဍော (စဍိဓာတ်+ကပစ္စည်း+၆၆၃)
စတ္တော (စဇဓာတ်+တပစ္စည်း+၅၇၈)
စန္ဒော (စဒိဓာတ်+ဒပစ္စည်း+၆၆၀)
စရဏံ (စရဓာတ်+ယုပစ္စည်း+၅၄၇)
စရတိ (စရ+အ+တိဝိဘတ်+၄၅၇)
စရန္တိ (စရဓာတ်+အ+အန္တိဝိဘတ်)
စရဏ္ဍော (စရ+အ-ဏ္ဍုပစ္စည်း+၆၅၅)
စရမာနော(စရ+အ-မာနပစ္စည်း+၆၅၅)
စရာနော (စရ+အာနပစ္စည်း+၆၅၅)
စရိယာ (စရ+ဏျပစ္စည်း+၆၃၈)
စရိသံ (စရ+သံပစ္စည်း+၆၅၅)
စလတိ (စလ+အ+တိဝိဘတ်+၄၅၈)
စလနော (စလ+ယုပစ္စည်း+၅၃၃)
စဝတိ (စု+အ+တိဝိဘတ်+၅၁၃)
စာဂေါ (စဇ+ဏပစ္စည်း+၅၂၉)
စာရိတ္တံ (စရ+ဏိတ္တပစ္စည်း+၆၅၆)
စိတ္တံ (စိန္တဓာတ်+တပစ္စည်း+၆၅၆)
စိတ္တံ (စိတိ+တပစ္စည်း+၆၅၆)
စိတြံ (စိတိ+တြဏ်ပစ္စည်း+၆၅၆)
စာရော (စရဓာတ်+ဏပစ္စည်း+၆၂၀)
စိကိစ္ဆတိ (ကိတ+ဆ+တိဝိဘတ်+၄၆၂)
စိစ္စိဋာယတိ (စိစ္စိဋသဒ္ဒါ+အာယ+တိ၊၄၃၂
စိစ္ဆေဒ (ဆိဒိ+အ-ဝိဘတ်+၄၆၁)
စိန္တယတိ (စိန္တ+ဏယ+တိဝိဘတ်+၄၅၂
စိန္တေတိ (စိန္တ+ဏေ+တိဝိဘတ်+၄၅၂)
စီဝရံ (စိ+ဤဝရပစ္စည်း+၆၆၈)
စီဝရီယတိ (စီဝရသဒ္ဒါ+ဤယ+တိ+၄၃၇)
စေတနာ (စိတ+ယု-အာပစ္စည်း+၅၅၃)
စေတာပနံ (စိတိ+ဏာပေ-ယု+၆၄၁)
စေတာပယကော(စိတိ+ဏာပယပစ္စည်း
ဏွုပစ္စည်း+၆၄၁)
စောရေတိ(စုရ+ဏေ+တိဝိဘတ်+၄၅၂)
စောရယတိ (စုရ+ဏယ+တိဝိဘတ်၊၄၅၂
ဆတ္တံ (ဆဒဓာတ်+တပစ္စည်း+၆၅၆)
ဆတြံ (ဆဒ+တြဏ်ပစ္စည်း+၆၅၆)
ဆတ္တီယတိ (ဆတ္တသဒ္ဒါ+ဤယ+တိ၊၄၃၆
ဆိဒ္ဒေါ (ဆိဒိဓာတ်+ဒပစ္စည်း+၆၆၀)
ဆိန္ဒတိ (ဆိဒိ+အ+တိဝိဘတ်+၄၄၆)
ဆိန္နော (ဆိဒိ+တပစ္စည်း+၅၈၂)
ဆိတွာ (ဆိဒိ+တွာပစ္စည်း+၆၀၂)
ဇင်္ဂမတိ (ဂမု+အ+တိဝိဘတ်+၄၆၂)
ဇညာ (ဉာ+နာ+ဧယျဝိဘတ်+၄၇၀)
ဇနကော (ဇနဓာတ်+ဏွုပစ္စည်း+၆၄၁)

F31-A

http://www.dhammadownload.com

ဖနိတဗ္ဗံ (ဖန+တဗ္ဗပစ္စည်း+၅၈၅)
ဖနိတာ (ဖန+တုပစ္စည်း+၅၈၅/၆၂၄)
ဖနိတုံ (ဖန+တုံပစ္စည်း+၅၈၅/၆၃၇)
ဖနိတွာ (ဖန+တွာပစ္စည်း+၅၈၅)
ဖနေတုံ (ဖန+ဏေ-တုံပစ္စည်း+၆၃၇)
ဖယတိ (ဖိ+အ+တိဝိဘတ်+၄၄၅)
ဖရာ (ဖရ+အ-အာပစ္စည်း+၅၅၃)
ဖဟာတိ (ဟာ+အ+တိဝိဘတ်+၄၅၈)
ဖဟာရ (ဟရ+အ-ဝိဘတ်+၄၆၄)
ဖာဏု (ဖနဓာတ်+ဏုပစ္စည်း+၆၇၁)
ဖာတိ (ဖန+တိပစ္စည်း+၅၈၂/၅၈၅)
ဖာတော (ဖနဓာတ်+တပစ္စည်း+၅၈၅)
ဖာနကော (ဉာ+နာ-ဏ္ဍုပစ္စည်း+၆၄၁)
ဖာနာတိ (ဉာ+နာ+တိဝိဘတ်+၄၇၀)
ဖာနိယာ (ဉာ+နာ+ဧယျဝိဘတ်+၄၇၀)
ဖာနေယျ (ဉာ+နာပစ္စည်း+ဧယျဝိဘတ်)
ဖာယတိ (ဖန+ယ+တိဝိဘတ်+၅၁၇)
ဖာယတေ (ဖန+ယပစ္စည်း+တေဝိဘတ်)
ဖာယတေ (ဖနိ+ယပစ္စည်း+တေဝိဘတ်)
ဖိဂီသတိ (ဟရ+သ+တိဝိဘတ်+၄၃၄)
ဖိဂုစ္ဆတိ (ဂုပ+ဆ+တိဝိဘတ်+၄၃၃)
ဖိဃစ္ဆတိ (ဃသ+ဆ+တိဝိဘတ်+၄၃၄)
ဖိတွာန (ဖိ+တွာနပစ္စည်း+၅၆၄)
ဖိနဗုဒ္ဓိ (ဖိနသဒ္ဒူပပဒ ဗုဓဓာတ်+ တိပစ္စည်း+၅၅၂)
ဖိနာတိ (ဖိ+နာ+တိဝိဘတ်+၄၇၉)
ဖိနော (ဖိဓာတ်+ဏ္ဍုပစ္စည်း+၅၅၈)
ဖိယျတိ (ဖရ+အ+တိဝိဘတ်+၅၀၅)
ဖိယျန္တိ (ဖရ+အပစ္စည်း+အန္တိဝိဘတ်)
ဖိရတိ (ဖရ+အ+တိဝိဘတ်+၅၀၅)
ဖိရန္တိ (ဖရ+အပစ္စည်း+အန္တိဝိဘတ်)
ဖုဟွတိ (ဟု+အ+တိဝိဘတ်+၄၆၄)
ဖုဟောတိ (ဟု+အ+တိဝိဘတ်+၄၆၄)
ဖေတဗ္ဗံ (ဖိဓာတ်+တဗ္ဗပစ္စည်း)
ဖေတုံ (ဖိဓာတ်+တုံပစ္စည်း)
ဖေယျံ (ဖိဓာတ်+ဏျပစ္စည်း+၅၄၁)
ဖောတနော (ဖုတ+ယုပစ္စည်း+၅၃၃)
ဖောတလတိ (ဖုတ+အလ+တိဝိဘတ်)
ဉာဏံ (ဉာဓာတ်+ယုပစ္စည်း+၆၄၁)
ဉာဏော (ဉာဓာတ်+ယုပစ္စည်း+၆၄၁)
ဉာတဗ္ဗံ (ဉာဓာတ်+တဗ္ဗပစ္စည်း)
ဉာတေယျံ (ဉာ+တေယျပစ္စည်း+၅၄၁)
ဉာတော (ဉာဓာတ်+တပစ္စည်း+၅၅၇)
ဉေယျံ (ဉာဓာတ်+ဏျပစ္စည်း+၅၄၄)
ဌာတိ (ဌာ+အ+တိဝိဘတ်+၄၆၈)
ဌာနံ (ဌာဓာတ်+ယုပစ္စည်း+၅၄၈)
ဌိတိ (ဌာဓာတ်+တိပစ္စည်း+၅၈၈)
ဌိတော (ဌာဓာတ်+တပစ္စည်း+၅၈၈)
ဌီယတိ (ဌာ+ယ+တေဝိဘတ်+၅၀၂)
ဌီယတေ (ဌာ+ယပစ္စည်း+တေဝိဘတ်)
တက္ကတ္တာ (တသဒ္ဒူပပဒ ကရဓာတ်+ တုပစ္စည်း+၅၂၇)
တက္ကရော (တသဒ္ဒူပပဒ ကရ+အ+၅၂၇)
တက္ကလံ (တက္က+အလပစ္စည်း+၆၆၅)
တက္ကီတော (တက္က+တ္တပစ္စည်း+၆၄၃)
တဏှာကရော (တဏှာသဒ္ဒူပပဒ ကရ- ဓာတ်+အပစ္စည်း+၅၂၅)
တနောတိ (တနု+ဩ+တိဝိဘတ်+၄၅၁)
တနောဟိ (တနု+ဩ+ဟိဝိဘတ်+၄၅၁)
တန္တံ (တနုဓာတ်+တပစ္စည်း+၆၅၆)
တန္တဝါယော (တန္တသဒ္ဒူပပဒ ဝေဓာတ်+ ဏပစ္စည်း+၅၂၄)

http://www.dhammadownload.com

တန္တိ (တနုဓာတ်+တိပစ္စည်း+၆၅၈)
တန္တြိ (တနု+တြဏ်ပစ္စည်း+၆၅၆)
တယာ ပစ္စတေ သြဒနော ၄၁၁
တဠာကံ သမုဒ္ဒမိဝ အတ္တာန ၄၇၂
တာဒိက္ခော (တသဒ္ဒူပပဒ ဒိသ+ကွိ၊၆၄၂
တာဒိသော(တသဒ္ဒူပပဒ ဒိသ+ကွိ+၆၄၂
တာဒီ (တသဒ္ဒူပပဒ ဒိသ+ကွိ+၆၄၂
တာရိသော(တသဒ္ဒူပပဒ ဒိသ+ကွိ+၆၄၂
တိကိစ္ဆတိ (ကိတ+ဆ+တိဝိဘတ်+၄၃၃)
တိကိစ္ဆာ (ကိတ+ဆပစ္စည်း+၆၃၈)
တိဋ္ဌတိ (ဌာ+အ+တိဝိဘတ်+၄၆၈)
တိဋ္ဌတု (ဌာ+အပစ္စည်း+တုဝိဘတ်)
တိဋ္ဌေယျ (ဌာ+အပစ္စည်း+ဧယျဝိဘတ်)
တိဋ္ဌေယျုံ (ဌာ+အပစ္စည်း+ဧယျုံဝိဘတ်)
တိဏ္ဏော (တရဓာတ်+တပစ္စည်း+၅၈၁)
တိတိက္ခတိ (တိဇ+ခ+တိဝိဘတ်+၄၃၃)
တိတိက္ခာ (တိဇဓာတ်+ခပစ္စည်း+၆၃၈)
တိရစ္ဆာ (တိရ+အစ္ဆပစ္စည်း+၆၃၈)
တိရစ္ဆာနော (တိရ+အစ္ဆာနပစ္စည်း+၆၃၈)
တုစ္ဆာ (တုဒဓာတ်+ဆပစ္စည်း+၆၃၈)
တုဋ္ဌော (တုသ+တပစ္စည်း+၅၇၃)
တုဏ္ဏော (တုရဓာတ်+တပစ္စည်း+၅၈၁)
တုရဂေါ (တုရသဒ္ဒူပပဒ ဂမုဓာတ်+ ကွိပစ္စည်း+၆၁၅/၆၃၉)
တုရင်္ဂေါ (တုရသဒ္ဒူပပဒ ဂမု+ကွိ)
တေ အဂမူ မဂ္ဂံ ၄၁၈
တေ စေ ယာနံ အလဘိံသု ၄၂၂
တေ မဂ္ဂံ အဂမုံ ၄၁၉
တေဇတိ (တိဇ+အ+တိဝိဘတ်+၄၃၃)
တေန ဟညသေ တွံ ဒေဝဒတ္တေန/၄၁၀
ထာမော (ဌာဓာတ်+မပစ္စည်း+၆၂၈)
ဒက္ခတိ (ဒိသ+အ+တိဝိဘတ်+၄၇၁)
ဒက္ခေထ (ဒိသ+ထဝိဘတ်+၅၁၇)
ဒဇ္ဇာမိ (ဒါ+အ+မိဝိဘတ်+၄၉၉)
ဒဇ္ဇေယျ (ဒါ+အပစ္စည်း+ဧယျဝိဘတ်)
ဒဋ္ဌဗ္ဗံ (ဒိသ+တဗ္ဗပစ္စည်း+၅၇၂)
ဒဋ္ဌုံ (ဒိသဓာတ်+တုံပစ္စည်း+၅၇၂)
ဒဋ္ဌုံ ဝိဟာရံ ဂစ္ဆန္တိ သမဏာနံ ၅၇၂
ဒဋ္ဌေယျံ (ဒိသ+တေယျပစ္စည်း+၅၄၁)
ဒဋ္ဌော (ဒံသဓာတ်+တပစ္စည်း+၅၇၃)
ဒဍ္ဎု (ဒဟဓာတ်+တပစ္စည်း+၅၇၆)
ဒဍ္ဎော (ဒဟဓာတ်+တပစ္စည်း+၅၈၉)
ဒဋ္ဌော (ဒံသဓာတ်+ကွိပစ္စည်း+၆၅၉)
ဒက္ခော (ဒခိဓာတ်+ကပစ္စည်း+၆၆၁)
ဒတ္တိမံ (ဒါဓာတ်+တ္တိမပစ္စည်း+၆၄၄)
ဒဒ္ဒဠှတိ (ဒဠှ+အ+တိဝိဘတ်+၄၅၈)
ဒဒ္ဒလ္လတိ (ဒလ+အ+တိဝိဘတ်+၄၅၈)
ဒဒ္ဒု (ဒဒဓာတ်+ဒုပစ္စည်း+၆၆၇)
ဒဒါတိ (ဒါ+အ+တိဝိဘတ်+၄၅၈)
ဒဒါမိ (ဒါ+အပစ္စည်း+မိဝိဘတ်)
ဒဒေယျ (ဒါ+အပစ္စည်း+ဧယျဝိဘတ်)
ဒန္တော (ဒမုဓာတ်+တပစ္စည်း+၅၈၄)
ဒဗ္ဗာ (ဒါဓာတ်+ဗ္ဗာပစ္စည်း+၆၀၂)
ဒမထော (ဒမုဓာတ်+ထပစ္စည်း+၆၂၈)
ဒမ္မ (ဒါ+အပစ္စည်း+မဝိဘတ်)
ဒမ္မိ (ဒါ+အပစ္စည်း+မိဝိဘတ်)
ဒမ္မတေ (ဒမု+ယ+တေဝိဘတ်+၄၄၃)
ဒရထော (ဒရဓာတ်+ထပစ္စည်း+၆၂၈)
ဒလိဒ္ဒေါ (ဒလ+ဣဒ္ဒပစ္စည်း+၆၆၀)
ဒဝထု (ဒဝဓာတ်+ထုပစ္စည်း+၆၄၄)
ဒဝေါ (ဒဝဓာတ်+အပစ္စည်း+၆၄၄)
ဒဠှံ ကရောတိ ဝီရိယံ ၄၃၉

http://www.dhammadownload.com

ဒဠှယတိ (ဒဠှသဒ္ဒါ+ဏယ+တိ+၄၃၉)
ဒါတဗ္ဗံ (ဒါဓာတ်+တဗ္ဗပစ္စည်း+၆၃၆)
ဒါတဗ္ဗံ မေ ဘဝတာ သတံ ကွဏံ ၆၃၆
ဒါတ္တံ (ဒါဓာတ်+တပစ္စည်း+၆၅၆)
ဒါတြံ (ဒါ+တြဏ်ပစ္စည်း+၆၅၆)
ဒါတုံ (ဒါဓာတ်+တုံပစ္စည်း+၅၆၃)
ဒါနံ (ဒါဓာတ်+ယုပစ္စည်း+၆၄၄)
ဒါနံ ဒိန္နော ဒေဝဒတ္တော ၆၂၆
ဒါနဒါယီ (ဒါနသဒ္ဒူပပဒ ဒါ+ဏီ+၅၉၃
ဒါမော (ဒါဓာတ်+မပစ္စည်း+၆၂၈)
ဒါယကော (ဒါဓာတ်+ဏွုပစ္စည်း+၅၂၇)
ဒါယီ (ဒါ+ဏီပစ္စည်း+၆၂၁/၆၃၆)
ဒါယီသိ မေ သတံ ကွဏံ ၆၃၆
ဒါဟော (ဒဟ+ဏပစ္စည်း+၆၂၁)
ဒိဿတိ (ဒိသ+အ+တိဝိဘတ်+၅၁၇)
ဒိဋ္ဌံ (ဒိသဓာတ်+တပစ္စည်း+၅၇၂)
ဒိဋ္ဌံ မေ ရူပံ ၅၇၂
ဒိဋ္ဌေယျံ (ဒိသဓာတ်+တေယျပစ္စည်း)
ဒိဋ္ဌော (ဒိသဓာတ်+တပစ္စည်း+၅၃၉)
ဒိန္နော (ဒါဓာတ်+တပစ္စည်း+၅၈၂)
ဒိန္နော (ဒါဓာတ်+တ္တပစ္စည်း+၆၂၆)
ဒိဗ္ဗတိ (ဒိဝု+ယ+တိဝိဘတ်+၄၄၇)
ဒိဗ္ဗတေ (ဒိဝု+ယ+တေဝိဘတ်+၄၄၁)
ဒိဗ္ဗန္တေ (ဒိဝု+ယ+အန္တေဝိဘတ်)
ဒိယျတိ (ဒါ+ယပစ္စည်း+တေဝိဘတ်)
ဒိသွာ (ဒိသ+တွာပစ္စည်း+၅၉၉)
ဒိသွာန (ဒိသ+တွာပစ္စည်း+၅၉၉)
ဒိဿတေ (ဒိသ+ယ+တေဝိဘတ်+၄၄၃)
ဒိဿတိ (ဒိသ+အပစ္စည်း+တိဝိဘတ်)
ဒီပင်္ကရော (ဒီပသဒ္ဒူပပဒ ကရ+အ၊၅၂၅
ဒီယတိ (ဒါ+ယပစ္စည်း+တေဝိဘတ်)
ဒီယတေ (ဒါ+ယ+တေဝိဘတ်+၄၇၁)
ဒုက္ကရံ (ဒုပုဗ္ဗ ကရ+ခပစ္စည်း+၅၆၀)
ဒုမော (ဒုဓာတ်+မပစ္စည်း+၆၂၈)
ဒုစ္ဆာ (ဒုပုဗ္ဗ ရှသ+ဆပစ္စည်း+၆၃၈)
ဒုဿယော (ဒုပုဗ္ဗ သီ+ခပစ္စည်း+၅၆၀)
ဒူရော (ဒုဓာတ်+ဦရပစ္စည်း+၆၇၀)
ဒူသယတိ (ဒုသ+ဏယ+တိဝိဘတ်၊၄၈၆
ဒေတိ (ဒါ+အပစ္စည်း+တိဝိဘတ်)
ဒေယျံ (ဒါဓာတ်+ဏျပစ္စည်း+၅၄၄)
ဒေသိတံ (ဒိသိ+တပစ္စည်း+၅၅၆)
ဒေဟော (ဒိဟ+ဏပစ္စည်း+၆၂၀)
ဒေါဘစ္ဆာ (ဒုပုဗ္ဗ ဘသ+ဆ+၆၃၈)
ဒေါသနော (ဒုသ+ယုပစ္စည်း+၅၃၃)
ဓညံ ဝပိဿတိ ဓညဝါပေါ ဝဇတိ ၆၅၄
ဓညမာယော(ဓညသဒ္ဒူပပဒ မာဓာတ်+
ဏပစ္စည်း+၅၂၄)
ဓညဝါပေါ (ဓညသဒ္ဒူပပဒ ဝပ+ဏ၊၆၅၄
ဓနဘူတိ (ဓနသဒ္ဒူပပဒ ဘူ+တိ+၅၅၂
ဓနီယတိ (ဓနသဒ္ဒါ+ဤယ+တိ+၄၃၇)
ဓမ္မံ သုတွာနသ'တောဒဟောသိ ၅၆၄
ဓမ္မကာမော(ဓမ္မသဒ္ဒူပပဒ ကမုဓာတ်+
ဏပစ္စည်း+၅၂၄)
ဓမ္မစာရော (ဓမ္မသဒ္ဒူပပဒ စရ+ဏ၊၅၂၄
ဓမ္မဒိန္နော (ဓမ္မသဒ္ဒူပပဒ ဒါ+တ+၅၅၂)
ဓမ္မော (ဓရဓာတ်+ရမ္မပစ္စည်း+၅၃၁)
ဓာတိ (ဓာဓာတ်+တိပစ္စည်း+၆၅၈)
ဓာတု (ဓာဓာတ်+တုပစ္စည်း+၆၇၁)
ဓာရယိတဗ္ဗံ (ဓရ+ဏယ-တဗ္ဗ+၆၃၆)
ဓာရယိတဗ္ဗံ မေ ဘဝတာ သဟဿံ ၆၃၆
ဓာရီ (ဓရဓာတ်+ဏီပစ္စည်း+၆၃၆)
ဓာရီသိ မေ သဟဿံ ကွဏံ ၆၃၆

http://www.dhammadownload.com

ဓီတာ (ဓရ+ရိတုပစ္စည်း+၅၆၈)
ဓီတာ (ဓာဓာတ်+ရိတုပစ္စည်း)
ဓီယတိ (ဓာ+ယ+တေဝိဘတ်+၅၀၂)
ဓီဝရော (ဓာ+ဤဝရပစ္စည်း+၆၆၈)
ဓီဝရံ (ဓာ+ဤဝရပစ္စည်း+၆၆၈)
ဓုနာတိ (ဓူ+နာ+တိဝိဘတ်+၄၄၉)
ဓူမော (ဓူဓာတ်+မန်ပစ္စည်း+၇၂၇)
ဓေနု (ဓေဓာတ်+နုပစ္စည်း+၆၇၁)
နဂရံ ကရိယတိ နဂရကာရော ၆၅၄
နဂရကာရော (နဂရသဒ္ဒူပပဒ ကရဓာတ်
+ဏပစ္စည်း+၆၅၄)
နဂရယာယီ (နဂရသဒ္ဒူပပဒ ယာဓာတ်+
ဏီပစ္စည်း+၅၉၃)
နစ္စံ (နဋဓာတ်+တပစ္စည်း)
နစ္စံ (နတဓာတ်+တျပစ္စည်း+၆၃၈)
နစ္စာယ ဝဇတိ ၆၅၃
နစ္စိဿတေ နစ္စနံ ဝါ နစ္စံ ၆၅၃
နဋ္ဋော (နဋဓာတ်+တပစ္စည်း+၅၅၆)
နဒ္ဓော (နဟဓာတ်+တပစ္စည်း)
နဒီ (နဒဓာတ်+ဤပစ္စည်း+၆၀၃)
နန္ဒနံ (နန္ဒဓာတ်+ယုပစ္စည်း+၅၄၇)
နယတိ (နီ+အ+တိဝိဘတ်+၅၁၄)
နာယကော (နီဓာတ်+ဏွုပစ္စည်း+၅၂၇)
နာယတိ (ဉာ+နာ+တိဝိဘတ်+၄၇၀)
နာယေတိ (နီ+ဏေ+တိဝိဘတ်+၅၁၅)
နိဂ္ဂတော (နိပုဗ္ဗ ဂမုဓာတ်+တပစ္စည်း)
နိစ္စံ (နိတ+တျပစ္စည်း+၆၃၈)
နိန္ဒိတုံ (နိန္ဒဓာတ်+တုံပစ္စည်း+၆၅၂)
နိဘာ (နိပုဗ္ဗ ဘာဓာတ်+ကွိ+၆၃၉)
နိယစ္ဆတိ (နိပုဗ္ဗ ယမု+အ+တိ+၅၂၂)
နိသဇ္ဇာ (နိပုဗ္ဗ သဒ+တျ-အာ+၆၃၈)
နိသိန္နော (နိပုဗ္ဗ သဒဓာတ်+တ+၅၈၂)
နိယမတိ (နိပုဗ္ဗ ယမု+အ+တိဝိဘတ်)
နိသီဒတိ (နိပုဗ္ဗ သဒ+အ+တိဝိဘတ်)
နိသီဒိံသု (နိပုဗ္ဗ သဒ+ဥံဝိဘတ်+၅၀၄)
နိဿယော (နိပုဗ္ဗ သိ+အပစ္စည်း+၅၂၇)
နုဒကော (နုဒဓာတ်+ဏွုပစ္စည်း+၆၄၁)
နုဒနံ (နုဒဓာတ်+ယုပစ္စည်း+၆၄၁)
နေတာ (နီဓာတ်+တုပစ္စည်း+၆၂၄)
နေတ္တံ (နီဓာတ်+တပစ္စည်း+၆၅၆)
နေတြံ (နီ+တြဏ်ပစ္စည်း+၆၅၆)
နေယျံ (နီဓာတ်+ဏျပစ္စည်း+၅၄၁)
ပကတိ (ပပုဗ္ဗ ကရ+တိပစ္စည်း+၅၈၇)
ပကတော (ပပုဗ္ဗ ကရ+တပစ္စည်း+၅၈၇)
ပက္ကံ (ပစဓာတ်+တပစ္စည်း+၅၈၃)
ပက္ကန္တော (ပပုဗ္ဗ ကမုဓာတ်+တ+၅၈၄)
ပဂ္ဂဏှိတွာ (ပပုဗ္ဗ ဂဟ+တွာ-ဏှာ+၆၀၀
ပဂ္ဂယှ (ပပုဗ္ဗ ဂဟဓာတ်+တွာ+၆၀၀)
ပစတိ (ပစ+အ+တိဝိဘတ်+၄၄၀)
ပစလော (ပစိ+အလပစ္စည်း+၆၆၅)
ပစ္စတိ (ပစ+ယ+တေဝိဘတ်+၄၄၀)
ပစ္စတေ (ပစ+ယပစ္စည်း+တေဝိဘတ်)
ပစ္စန္တေ (ပစ+ယ+အန္တေဝိဘတ်)
ပစိတာ (ပစဓာတ်+တုပစ္စည်း+၆၂၄)
ပစိတော (ပစဓာတ်+တွပစ္စည်း+၆၂၅)
ပစိဿတိ (ပစဓာတ်+ဿတိဝိဘတ်)
ပစိဿတေ ပစနံ ဝါ ပါကော ၆၅၃
ပဇ္ဈာ (ပဒဓာတ်+ဆပစ္စည်း+၆၃၈)
ပဇ္ဇံ (ပဒဓာတ်+ဏျပစ္စည်း)
ပဇ္ဇနီယံ (ပဒ+ယ-အနီယ+၅၄၀)
ပဇ္ဇာ (ပဒဓာတ်+ဏျပစ္စည်း+၆၃၈)
ပဇ္ဇိတဗ္ဗံ (ပဒ+ယ-တဗ္ဗပစ္စည်း+၅၄၀)

http://www.dhammadownload.com

ပဉ္စာလော (ပဉ္စ+အလပစ္စည်း+၆၆၅)
ပဋ္ဌလိ (ပဋ္ဌ+အလပစ္စည်း+၆၆၅)
ပဋိသလျာဏ် (ပတိပုဗ္ဗ သလဓာတ်+
ယာဏပစ္စည်း+၆၃၃)
ပဋိသလ္လာဏော(ပတိပုဗ္ဗ သလဓာတ်+
လာဏပစ္စည်း+၆၃၃)
ပဋိသေဓေန္တိ (ပတိပုဗ္ဗ သိဓ+အ+အန္တိ)
ပဋ္ဌတိ (ပဋ္ဌ+အပစ္စည်း+တိဝိဘတ်)
ပဌမော (ပုထ+အမပစ္စည်း+၆၆၆)
ပဌဝီ (ပုထ+ကွိ-ဤပစ္စည်း+၆၆၆)
ပဋ္ဌာယိ (ပပုဗ္ဗ ဌာ+ယိဏ်+၆၅၁)
ပဏ္ဍကော (ပဍိဓာတ်+ကပစ္စည်း+၆၆၃)
ပတိ (ပတဓာတ်+ဣပစ္စည်း+၆၆၉)
ပတ္တံ (ပဒဓာတ်+တပစ္စည်း+၆၅၆)
ပတ္တဂ္ဂါဟော(ပတ္တသဒ္ဒူပပဒ ဂဟဓာတ်+
ဏပစ္စည်း+၅၂၄)
ပတ္တဓမ္မော (ပတ္တသဒ္ဒူပပဒ ဓရ+ရမ္မ၊၆၀၁
ပတ္တီယတိ (ပတ္တသဒ္ဒါ+ဤယ+တိ+၄၃၇)
ပတ္တေယျံ (ပဒ+တေယျပစ္စည်း+၅၄၁)
ပတ္တော (ပဒဓာတ်+တပစ္စည်း+၆၅၆)
ပတြံ (ပဒ+တြဏ်ပစ္စည်း+၆၅၆)
ပတြော (ပဒ+တြဏ်ပစ္စည်း+၆၅၆)
ပထမော (ပုထ+ကွိ-အမပစ္စည်း+၆၆၆)
ပထဝီ (ပုထ+ကွိ-ဤပစ္စည်း+၆၆၆)
ပန္ဒုနံ (ပပုဗ္ဗ နုဒ+ယုပစ္စည်း+၆၄၁)
ပန္ဒုနော (ပပုဗ္ဗ နုဒ+ယုပစ္စည်း+၆၄၁)
ပပ္ပေါတိ (ပပုဗ္ဗ အပဓာတ်+ဩ+တိ)
ပဗ္ဗဇ္ဇာ (ပပုဗ္ဗ ဝဇ+ဏျပစ္စည်း+၆၃၈)
ပဗ္ဗတာယတိ(ပဗ္ဗတသဒ္ဒါ+အာယပစ္စည်း+
တိဝိဘတ်+၄၃၂)
ပဘာဝန္တိ (ပပုဗ္ဗ ဘူဓာတ်+အန္တိဝိဘတ်)
ပဘာ (ပပုဗ္ဗ ဘာ+ကွိပစ္စည်း+၆၃၉)
ပဘင်္ကရော (ပဘာသဒ္ဒူပပဒ ကရ+အ)
ပဘာန္တော (ပပုဗ္ဗ ဘန္တ+တပစ္စည်း+၅၇၃)
ပရာဇေန္တိ (ပရာပုဗ္ဗ ဇိ+အန္တိဝိဘတ်)
ပရိခါ (ပရိပုဗ္ဗ ခနု+ရပစ္စည်း+၅၃၈)
ပရိက္ခာ (ပရိပုဗ္ဗ ခနုဓာတ်+ရပစ္စည်း)
ပရိက္ခာရီယတိ (ပရိက္ခာရသဒ္ဒါ+ဤယ
ပစ္စည်း+တိဝိဘတ်+၄၃၇)
ပရိက္ခာရော (ပရိပုဗ္ဗ ကရ+ဏ+၅၉၄)
ပရိဗ္ဗဇ္ဇော (ပရိပုဗ္ဗ ဇရ+တ+၅၈၁)
ပရိတော (ပရိပုဗ္ဗ တနု+ကွိပစ္စည်း)
ပရိဒါဟော (ပရိပုဗ္ဗ ဒဟ+ဏ+၅၂၉)
ပရိဠာဟော (ပရိပုဗ္ဗ ဒဟ+ဏ+၆၁၄)
ပရိသုမ္ဘောတိ (ပရိပုဗ္ဗ သုဘ+ဩပစ္စည်း+
တိဝိဘတ်+၄၄၆)
ပလ္လလံ (ပလ္လ+အလပစ္စည်း+၆၆၅)
ပဝနံ (ပုဓာတ်+ယုပစ္စည်း+၆၄၁)
ပဝနော (ပုဓာတ်+ယုပစ္စည်း+၆၄၁)
ပဝိတ္တံ (ပပုဗ္ဗ ဝိဒ+တပစ္စည်း+၆၅၆)
ပဝိတြံ (ပပုဗ္ဗ ဝိဒ+တြဏ်+၆၅၆)
ပဝိသတိ (ပပုဗ္ဗ ဝိသ+အ+တိဝိဘတ်)
ပဝေသော (ပပုဗ္ဗ ဝိသ+ဏ+၅၂၈)
ပသယှပဝတ္တာ (ပသယှသဒ္ဒူပပဒ ပပုဗ္ဗ
ဝတု+တုပစ္စည်း+၅၃၂)
ပသယှပဝတ္တာ။ နှိပ်စက်၍ဆိုခြင်းငှာ
အလေ့ရှိသောမင်း မည်၏။(တဿီလ)
နှိပ်စက်၍ဆိုခြင်း သဘောတံထွာ
ဓမ္မတာရှိသောမင်း မည်၏။(တဒ္ဓမ္မ)
နှိပ်စက်၍ဆိုခြင်း၌ ကောင်းစွာပြု
ခြင်းရှိသောမင်း မည်၏။ (သာဓုကာရိတာ)
ပဿတိ (ဒိသ+အ+တိဝိဘတ်+၄၇၁)

http://www.dhammadownload.com

ပဿာဝိ (ပပုဗ္ဗ သု+ဃိဏ်+၆၅၁)
ပဿိတ္វာ (ဒိသ+တွာပစ္စည်း+၅၉၇)
ပဿိယ (ဒိသ+တွာပစ္စည်း+၅၉၇)
ပဟဋ္ဌော (ပပုဗ္ဗ ဟံသ+တ+၅၇၃)
ပါကာယ ဝဇတိ ၆၅၃
ပါကော (ပစဓာတ်+ဏပစ္စည်း+၅၂၉)
ပါစကော (ပစ+ဏ္ဍုပစ္စည်း+၆၁၈)
ပါစေတိ (ပစ+ဏေပစ္စည်း+တိဝိဘတ်)
ပါစယတိ (ပစ+ဏယ+တိဝိဘတ်)
ပါစာပေတိ (ပစ+ဏာပေ+တိဝိဘတ်)
ပါစာပယတိ (ပစ+ဏာပယ+တိဝိဘတ်)
ပါဋိဟာရိယံ (ပတိပုဗ္ဗ ဟိ+ကွိပစ္စည်း+၆၆၂)
ပါဋိဟေရံ (ပတိပုဗ္ဗ ဟိ+ကွိပစ္စည်း+၆၆၂)
ပါတဗ္ဗံ (ပါဓာတ်+တဗ္ဗပစ္စည်း)
ပါတိ (ပါ+အ+တိဝိဘတ်+၄၆၉)
ပါပုဏာတိ (ပပုဗ္ဗ အပ+ဥဏာ+တိ၊၄၄၈
ပါပုဏောတိ (ပပုဗ္ဗ ပု+ဏု+တိဝိဘတ်)
ပါရင်္ဂတော (ပါရသဒ္ဒူပပဒ ဂမု+တ+၅၃၄
ပါရဂူ (ပါရသဒ္ဒူပပဒ ဂမု+ရူ+၅၃၉)
ပါဝကော (ပုဓာတ်+ဏ္ဍုပစ္စည်း+၆၂၄)
ပိစ္ဆိလ္လာ (ပိသ+ဆိလ္လပစ္စည်း+၆၃၈)
ပိဏ္ဍာ (ပါဓာတ်+ရိတုပစ္စည်း+၅၆၇)
ပိယပသံသီ (ပိယသဒ္ဒူပပဒ ပပုဗ္ဗ သံသ ဓာတ်+ဏီပစ္စည်း+၅၃၂)
ပိယပသံသီ- ချစ်အပ်သူကို ချီးမွမ်းခြင်း ငှာ အလေ့ရှိသောမင်း မည်၏။ (တဿီလ) ချစ်အပ်သူကို ချီးမွမ်း ခြင်းသဘောတံထွာ ဓမ္မတာရှိသော မင်းမည်၏။(တဒ္ဓမ္မ) ချစ်အပ်သူကို ချီးမွမ်းခြင်း၌ ကောင်းစွာပြုခြင်းရှိ သော မင်းမည်၏။ (သာဓုကာရိတာ)
ပိဝတိ (ပါ+အ+တိဝိဘတ်+၄၆၉)
ပိဝတု (ပါ+အပစ္စည်း+တုဝိဘတ်)
ပိဝါသတိ (ပါ+သ+တိဝိဘတ်+၄၃၄)
ပိဝေယျ (ပါ+အပစ္စည်း+ဧယျဝိဘတ်)
ပိဝေယျုံ (ပါ+အပစ္စည်း+ဧယျုံဝိဘတ်)
ပီတိ (ပါဓာတ်+တိပစ္စည်း+၅၈၈)
ပီတော (ပါဓာတ်+တပစ္စည်း+၅၈၈)
ပီယတိ (ပါ+ယ+တေဝိဘတ်+၅၀၂)
ပီဝရံ (ပါ+ဤဝရပစ္စည်း+၆၆၈)
ပီဝရော (ပါ+ဤဝရပစ္စည်း+၆၆၈)
ပုဏ္ဏာ (ပူရဓာတ်+ဆပစ္စည်း+၆၃၈)
ပုညာနိ ကာတဝေ သဒ္ဓမ္မံ သောတုံ-၅၆၁
ပုဋ္ဌော (ပုစ္ဆဓာတ်+တပစ္စည်း+၅၇၃)
ပုတ္တီယတိ (ပုတ္တသဒ္ဒါ+ဤယ+တိ+၄၃၆)
ပုတ္တော (ပုဓာတ်+တပစ္စည်း+၆၅၆)
ပုတြော (ပု+တြဏ်ပစ္စည်း+၆၅၆)
ပုထဝီ (ပုထ+ကွိ-ဤပစ္စည်း+၆၆၆)
ပုထုဇ္ဇနော (ပုထုပုဗ္ဗ ဇန+အ+၆၆၆)
ပုထုလော (ပုထု+အလပစ္စည်း+၆၆၅)
ပုနာတိ (ပု+နာ+တိဝိဘတ်+၄၄၉)
ပုရက္ခတော (ပုရသဒ္ဒူပပဒ ကရဓာတ်+ တပစ္စည်း+၅၇၄)
ပုရိန္ဒဒေါ (ပုရသဒ္ဒူပပဒ ဒဒ+အ+၅၂၆)
ပုရိသော (ပူရ+ကွသပစ္စည်း+၆၇၃)
ပူဇိတော (ပူဇဓာတ်+တွပစ္စည်း+၆၄၃)
ပူရဏံ (ပူရဓာတ်+ယုပစ္စည်း+၅၄၉)
ပေမော (ပီဓာတ်+မန်ပစ္စည်း+၆၂၇)
ပေယျံ (ပါဓာတ်+ဏျပစ္စည်း+၅၄၄)
ပေါသော (ပူရ+ကွသပစ္စည်း+၆၇၃)
ဖန္ဒနော (ဖဒိဓာတ်+ယုပစ္စည်း+၅၃၃)
ဖန္ဒာပနံ (ဖဒိ+ဏာပေ-ယု+၆၄၁)
ဖန္ဒာပယကော (ဖဒိ+ဏာပယ/ဏွုပစ္စည်း+၆၁၁)

http://www.dhammadownload.com

ဖလ္လတေ (ဖလ+ယ+တေဝိဘတ်+၄၄၃)
ဖဿော (ဖုသ+ဏပစ္စည်း+၅၂၈)
ဗဘ္ဗ (ဘူ+ပရောက္ခာ အ-ဝိဘတ်)
ဗဘူဝ (ဘူ+ပရောက္ခာ ဥ-ဝိဘတ်)
ဗဟာလိ (ဗဟ+အလပစ္စည်း+၆၆၅)
ဗဟုလော (ဗဟု+အလပစ္စည်း+၆၆၅)
ဗာဟော (ဗဟ+ဏပစ္စည်း+၆၂၁)
ဗာဠော (ဗဟ+တပစ္စည်း+၅၈၉)
ဗိလာလိ (ဗိလ+အလပစ္စည်း+၆၆၅)
ဗိဠာလိ (ဗိဠ+အလပစ္စည်း+၆၆၅)
ဗုဘုက္ခတိ (ဘုဇ+ခ+တိဝိဘတ်+၄၃၄)
ဗုဇ္ဈတိ (ဗုဓ+ယ+တိဝိဘတ်+၄၄၄)
ဗုဇ္ဈတေ (ဗုဓ+ယ+တေဝိဘတ်+၄၄၀)
ဗုဇ္ဈန္တေ (ဗုဓ+ယ+အန္တေဝိဘတ်)
ဗုဒ္ဓိတွာ (ဗုဓ+တွာပစ္စည်း+၆၀၆)
ဗုဒ္ဓေါ (ဗုဓ+တပစ္စည်း+၅၅၇/၅၇၆)
ဗုဒ္ဓေါ (ဗုဓဓာတ်+တ္တပစ္စည်း+၆၄၃)
ဗြဟ္မစာရီ (ဗြဟ္မသဒ္ဒါပုဗ္ဗ စရဓာတ်+ ဏီပစ္စည်း+၅၃၂)
ဗြဟ္မစာရီ= မြတ်သော အကျင့်ကို ကျင့်ခြင်းငှာ အလေ့ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်မည်၏ (တဿီလ) မြတ်သော အကျင့်ကို ကျင့်ခြင်းသဘော တံထွာ ဓမ္မတာ ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်မည်၏ (တဒ္ဓမ္မ) မြတ်သော အကျင့်ကို ကျင့်ခြင်း၌ ကောင်းစွာ ပြုခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ် မည်၏ (သာဓုကာရိတာ)
ဗြူဟီတိ (ဗြူ+အ+တိဝိဘတ်+၅၂၀)
ဘဂန္ဓလိ (ဘဂန္ဓ+အလပစ္စည်း+၆၅)
ဘဂ္ဂေါ (ဘဉ္ဇ+တပစ္စည်း+၅၇၇)
ဘင်္ဂေါ (ဘဉ္ဇ+ဏပစ္စည်း+၆၀၇)
ဘဋ္ဌော (ဘဇ္ဇ+တပစ္စည်း+၅၇၃)
ဘဏ္ဍံ (ဘဒိ+ကပစ္စည်း+၆၆၃)
ဘဏာယတိ (ဘဏ+ဏယ+တိဝိဘတ်)
ဘဏာပယတိ (ဘဏ+ဏာပယ+တိ)
ဘဏာပေတိ (ဘဏ+ဏာပေ+တိ)
ဘဏေတိ (ဘဏ+ဏေ+တိဝိဘတ်)
ဘတ္တံ ပုတ္တော ဒေဝဒတ္တော ၆၂၆
ဘဒ္ဒါလိ (ဘဒ္ဒလ+ဏ္ဍပစ္စည်း+၆၆၉)
ဘဗ္ဗံ (ဘူဓာတ်+ဏျပစ္စည်း+၅၄၃)
ဘဗ္ဗော (ဘူဓာတ်+ဏျပစ္စည်း+၅၄၃)
ဘဗ္ဗော ဘဝံ ဇနေတုံ ၆၃၇
ဘယဒဿာဝီ (ဘယသဒ္ဒါပုဗ္ဗ ဒိသ+ အာဝီပစ္စည်း+၅၄၀)
ဘယဒဿာဝီ=ဘေးကို ရှုခြင်းအလေ့ရှိသော ရဟန်းမည်၏ (တဿီလ) ဘေးကို ရှုခြင်းသဘော တံထွာ ဓမ္မတာ ရှိသော ရဟန်း မည်၏ (တဒ္ဓမ္မ) ဘေးကိုရှုခြင်း၌ ကောင်းစွာ ပြုခြင်းရှိသော ရဟန်းမည်၏ (သာဓုကာရိတာ)
ဘဝ (ဘူ+အပစ္စည်း+ဟိဝိဘတ်)
ဘဝတိ (ဘူ+အပစ္စည်း+တိဝိဘတ်)
ဘဝနံ (ဘူဓာတ်+ယုပစ္စည်း+၆၄၁)
ဘဝနီယံ (ဘူ+အနီယပစ္စည်း+၅၄၀)
ဘဝပါရဂူ (ဘဝသဒ္ဒါပုဗ္ဗ ဂမုဓာတ်+ ရူပစ္စည်း+၅၃၄)
ဘဝပါရဂူ= ဘဝ၏ ထိုဘက်ကမ်းသို့ သွားခြင်းအလေ့ရှိသော ယောက်ျားမည်၏ (တဿီလ) ဘဝ၏ ထိုဘက် ကမ်းသို့ သွားခြင်း သဘောတံထွာ ဓမ္မတာရှိသော ယောက်ျားမည်၏ (တဒ္ဓမ္မ) ဘဝ၏ ထိုဘက်ကမ်းသို့ သွားခြင်း၌ ကောင်းစွာပြုခြင်းရှိသော ယောက်ျားမည်၏ (သာဓုကာရိတာ)
ဘဝိတဗ္ဗံ (ဘူဓာတ်+တဗ္ဗပစ္စည်း+၅၄၀)
ဘဝိဿတိ (ဘူဓာတ်+ဿတိဝိဘတ်)
ဘဝိဿန္တိ (ဘူဓာတ်+ဿန္တိဝိဘတ်)
ဘသ္မာ (ဘသဓာတ်+မပစ္စည်း+၆၂၈)
ဘာဂေါ (ဘဇ+ဏပစ္စည်း+၅၂၉)
ဘာဇီ (ဘဇ+ဏီပစ္စည်း+၆၅၁)
ဘာဏု (ဘာ+ဏုပစ္စည်း+၆၇၁)
ဘာတာ (ဘာသ+ရာတုပစ္စည်း+၅၆၈)
ဘာဝကော (ဘူ+ဏွု+၆၂၁/၆၄၁)

http://www.dhammadownload.com

ဘာဝေါ (ဘူဓာတ်+ဏပစ္စည်း+၅၅၂)
ဘာသနော (ဘာသ+ယုပစ္စည်း+၅၃၃)
ဘာသိတံ (ဘာသ+တပစ္စည်း+၅၅၆)
ဘိက္ခမာနော (ဘိက္ခ+အ-မာန+၆၅၅)
ဘိက္ခိသံ (ဘိက္ခ+သံပစ္စည်း+၆၅၅)
ဘိက္ခု (ဘိက္ခဓာတ်+ရူပစ္စည်း+၅၃၅)
ဘိက္ခု = တောင်းစားတတ်သော အလေ့ရှိသော ရဟန်းချင်း၊
(ဘယံ+ဣက္ခ) တောင်းစားခြင်းသဘောတဲ့တွာ ဆေ့တာ ရှိသော
ရဟန်း ချင်း၊(ဘ္ခုန) တောင်းစားခြင်းနှင့်တောင်းစွာပြုခြင်း
ရှိသော ရဟန်းချင်း၊ (သာရတ္ထဒီပနီ)
ဘိတ္တိ (ဘိဒိဓာတ်+တိပစ္စည်း+၅၈၂)
ဘိတွာ (ဘိဒိ+တွာပစ္စည်း+၆၀၂)
ဘိန္နတိ (ဘိဒိ+အပစ္စည်း+တိဝိဘတ်)
ဘိန္နော (ဘိဒိဓာတ်+တပစ္စည်း+၅၈၂)
ဘီတော (ဘီဓာတ်+တ္တပစ္စည်း+၆၄၃)
ဘီမော (ဘီဓာတ်+မပစ္စည်း+၆၂၈)
ဘုဇဂေါ (ဘုဇသဒ္ဒူပပဒ ဂမုဓာတ်+ကွိပစ္စည်း+၅၃၀/၆၁၉)
ဘုဉ္ဇတိ (ဘုဇ+အ+တိဝိဘတ်+၄၃၄)
ဘုဉ္ဇန္တော (ဘုဇ+အ-န္တပစ္စည်း+၆၅၅)
ဘုဉ္ဇမာနော (ဘုဇ+အ-မာန+၆၅၅)
ဘုဉ္ဇာနော (ဘုဇ+အာနပစ္စည်း+၆၅၅)
"ဘုဋ္ဌိဿ"ဣ ဘောတ္တာ ဝဇတိ ၆၅၂
ဘုဋ္ဌိဿတေ ဘောဇနံ ဝါ ဘောဂေါ ၆၅၃
ဘုတ္တဝါ (ဘုဇ+တဝန္တုပစ္စည်း+၅၅၅)
ဘုတ္တာဝီ (ဘုဇ+တာဝီပစ္စည်း+၅၅၅)
ဘုတ္တော (ဘုဇဓာတ်+တပစ္စည်း+၅၅၅)
ဘုဝနံ (ဘူဓာတ်+ယုပစ္စည်း+၆၄၁)
ဘူတံ (ဘူဓာတ်+တပစ္စည်း+၆၅၀)
ဘူတော (ဘူဓာတ်+တပစ္စည်း+၅၅၂)
ဘူမိဂတော (ဘူမိသဒ္ဒူပပဒ ဂမုဓာတ်+ တပစ္စည်း+၅၅၃)
ဘေမော (ဘီဓာတ်+မန်ပစ္စည်း+၆၂၇)

ဘောဂံ ဒဒိဿတိ ဘောဂဒါယော ၆၅၄
ဘောဂဒါယော (ဘောဂသဒ္ဒူပပဒ ဒါဓာတ်+ဏပစ္စည်း)
ဘောဂါယ ဝဇတိ ၆၅၃
ဘောဂေါ (ဘုဇဓာတ်+ဏပစ္စည်း+၆၄၀)
ဘောဇနံ (ဘုဇဓာတ်+ယုပစ္စည်း+၆၂၅)
ဘောဇနဒါတာ (ဘောဇနသဒ္ဒူပပဒ ဒါ
ဓာတ်+တုပစ္စည်း+၅၂၇)
ဘောဇနီယံ (ဘုဇဓာတ်+အနီယ+၆၃၅)
ဘောဇနီယံ ဘောဇနံ ဘဝတာ ၆၃၅
ဘောတ္တာ (ဘုဇဓာတ်+တုပစ္စည်း+၆၅၂)
ဘောတ္တုံ (ဘုဇ+တဗ္ဗပစ္စည်း+၆၃၅)
ဘောတ္တဗ္ဗံ ဘောဇနံ ဘဝတာ ၆၃၅
ဘောတ္တဗ္ဗော (ဘုဇ+တဗ္ဗပစ္စည်း+၆၂၅)
ဘောတဗ္ဗော ဩဒနော ဘဝတာ ၆၂၅
ဘောတ္တိမံ (ဘူဓာတ်+တ္တိမပစ္စည်း+၆၄၄)
မဇ္ဇလော (မဇ+အလပစ္စည်း+၆၆၅)
မစ္စု (မုသ+တျူပစ္စည်း+၆၃၈)
မစ္စု (မရဓာတ်+တျူပစ္စည်း+၆၃၈)
မစ္ဆရိယံ (မသုဓာတ်+ကွိပစ္စည်း+၆၃၁)
မစ္ဆရော (မသုဓာတ်+ကွိပစ္စည်း+၆၃၀)
မဇ္ဇာ (မဒဓာတ်+ဆပစ္စည်း+၆၃၈)
မစ္ဆေရော (မသုဓာတ်+ကွိပစ္စည်း+၆၃၀)
မဇ္ဇော (မဒဓာတ်+ဆပစ္စည်း+၆၃၈)
မဇ္ဇံ (မဒဓာတ်+ဏျပစ္စည်း+၅၄၄)
မဇ္ဈတေ (မဇ+ယ+တေဝိဘတ်+၄၄၁)
မဇ္ဈတေ (မဒ+ယပစ္စည်း+တေဝိဘတ်)
မဇ္ဈဒါယီ (မဇ္ဈသဒ္ဒူပပဒ ဒါ+ဏီ+၅၉၃)
မဇ္ဈန္တေ (မဇ+ယ+အန္တေဝိဘတ်)
မဇ္ဈန္တေ (မဒ+ယ+အန္တေဝိဘတ်)
မညတိ (မန+ယ+တိဝိဘတ်+၄၄၄)
မညတေ (မန+ယပစ္စည်း+တေဝိဘတ်)

မဏ္ဍနော (မဒိဓာတ်+ယုပစ္စည်း+၅၃၃)
မဏ္ဍော (မဒိဓာတ်+ကပစ္စည်း+၆၆၃)
မဏိ (မဏဓာတ်+ဣပစ္စည်း+၆၆၉)
မတိ (မနဓာတ်+တိပစ္စည်း+၅၅၃)
မတော (မနဓာတ်+တပစ္စည်း+၅၈၆)
မတ္တံ (မဒဓာတ်+တပစ္စည်း+၆၅၆)
မတ္တာ (မာဓာတ်+တပစ္စည်း+၆၅၆)
မတြံ (မဒ+တြဏ်ပစ္စည်း+၆၅၆)
မတြာ (မာ+တြဏ်ပစ္စည်း+၆၅၆)
မန္တယတိ (မန္တ+ဏယ+တိဝိဘတ်+၄၅၂
မန္တေတိ (မန္တ+ဏေပစ္စည်း+တိဝိဘတ်)
မန္တဗ္ဗံ (မနဓာတ်+တဗ္ဗပစ္စည်း+၅၉၆)
မန္တုံ (မနဓာတ်+တုံပစ္စည်း+၅၉၆)
မန္တူန (မနဓာတ်+တူနပစ္စည်း+၅၉၆)
မထိယတိ (မထ+ယ+တေဝိဘတ်+၅၀၂
မဒ္ဒု (မဒဓာတ်+ဒုပစ္စည်း+၆၆၇)
မနိတဗ္ဗံ (မနဓာတ်+တဗ္ဗပစ္စည်း+၅၉၆)
မနိတုံ (မနဓာတ်+တုံပစ္စည်း+၅၉၆)
မနုဿော (မနဓာတ်+နုသပစ္စည်း+၆၇၃)
မန္ဒော (မဒိဓာတ်+ဒပစ္စည်း+၆၆၁)
မယာ ဣဋ္ဌတော ဗုဒ္ဓေါ/ ၄၁၂
မယူရော (မယ+ဦရပစ္စည်း+၆၇၀)
မရတိ (မရ+အ+တိဝိဘတ်+၅၀၅)
မရန္တိ (မရ+အပစ္စည်း+အန္တိဝိဘတ်)
မလ္လကော/ကံ (မထ+အပစ္စည်း+၆၃၄)
မလ္လော/မလ္လံ (မထ+အပစ္စည်း+၆၃၄)
မသူရော (မသ+ဦရပစ္စည်း+၆၇၈)
မဟာလိ (မဟာလ+ဣပစ္စည်း+၆၆၉)
မဟီယတိ (မဟ+ယ+တေဝိဘတ်+၅၀၂)
မဟီသော (မဟ+ဣသပစ္စည်း+၆၇၃)
မဟောဒဓိ (မဟောဒက သဒ္ဒါပုဗ္ဗပဒ ဓာတ်+ဣပစ္စည်း+၅၅၁)
မာတာ (မာန+ရာတုပစ္စည်း+၅၆၈)
မာဒိသော (အမှသဒ္ဒါပုဗ္ဗပဒ ဒိသ+ကွိ၊၆၄၂
မာဒိက္ခော (အမှသဒ္ဒါပုဗ္ဗပဒ ဒိသ+ကွိ+၆၄၂
မာဒိ (အမှသဒ္ဒါပုဗ္ဗပဒ ဒိသ+ကွိ+၆၄၂)
မာနုသော (မနဓာတ်+နုသပစ္စည်း+၆၇၃)
မာနေတိ (မာန+အ+တိဝိဘတ်+၄၃၃)
မာရိသော (အမှသဒ္ဒါပုဗ္ဗပဒ ဒိသ+ကွိ၊၆၄၂
မာလာကာရော(မာလာသဒ္ဒါပုဗ္ဗပဒ ကရ ဓာတ်+ဏပစ္စည်း+၅၂၄)
မိတ္တော/မိတ္တံ (မိဒ+တပစ္စည်း+၆၅၆)
မိတြံ (မိဒ+တြဏ်ပစ္စည်း+၆၅၆)
မိယျတိ (မရ+အ+တိဝိဘတ်+၅၀၅)
မိယျန္တိ (မရ+အပစ္စည်း+အန္တိဝိဘတ်)
မိယတိ (မာ+ယ+တေဝိဘတ်+၅၀၂)
မုဏ္ဍာ (မုဟဓာတ်+ဆပစ္စည်း+၆၃၈)
မုနာတိ (မု+နာ+တိဝိဘတ်+၄၄၉)
မုနိ (မုနဓာတ်+ဣပစ္စည်း+၆၆၉)
မုဏာလံ (မုလ+အာလပစ္စည်း+၆၆၅)
မုသလော (မုသ+အလပစ္စည်း+၆၆၅)
မူဠှော (မုဟဓာတ်+တပစ္စည်း+၅၈၉)
မေခလံ (မေခ+အလပစ္စည်း+၆၆၅)
မေဏ္ဍော (မေဒိဓာတ်+ကပစ္စည်း+၆၆၃)
မေတ္တာ (မိဒဓာတ်+တပစ္စည်း+၆၅၆)
မေတြာ (မိဒ+တြဏ်ပစ္စည်း+၆၅၆)
မေတ္တိ (မိဒဓာတ်+တ္တိပစ္စည်း+၆၅၉)
မေဓင်္ကရော(မေဓသဒ္ဒါပုဗ္ဗပဒ ကရဓာတ်+ အပစ္စည်း+၅၂၅)
မေယျံ (မာ+ဏျပစ္စည်း+၅၄၄)
ယကာရော(ယသဒ္ဒါ+ကာရ+၆၀၄)
ယဇနံ (ယဇဓာတ်+ယုပစ္စည်း+၆၁၀)
ယဇာမ (ယဇ+အပစ္စည်း+မဝိဘတ်)

http://www.dhammadownload.com

ယဇာမိ (ယဇ+အပစ္စည်း+မိဝိဘတ်)
ယတိ (ယတ+ဣပစ္စည်း+၆၆၉)
ယတ္တံ (ယတ+တပစ္စည်း+၆၅၉)
ယတြံ (ယတ+တြဏ်ပစ္စည်း+၆၅၉)
ယာဂေါ (ယဇဓာတ်+ဏပစ္စည်း+၅၂၉)
ယာဇကော (ယဇ+ဏွုပစ္စည်း+၆၁၈)
ယာတိ (ယာ+အပစ္စည်း+တိဝိဘတ်)
ယာထ (ယာ+အပစ္စည်း+ထဝိဘတ်)
ယာဒိသော(ယသဒ္ဒူပပဒ ဒိသ+ကွိ+၆၄၂
ယာဒိက္ခော(ယသဒ္ဒူပပဒ ဒိသ+ကွိ+၆၄၂
ယာဒိ (ယသဒ္ဒူပပဒ ဒိသ+ကွိ+၆၄၂
ယာမော (ယာဓာတ်+မပစ္စည်း+၆၂၈)
ယာရိသော(ယသဒ္ဒူပပဒ ဒိသ+ကွိ+၆၄၂
ယာသိ (ယာ+အပစ္စည်း+သိဝိဘတ်)
ယိဋ္ဌာ (ယဇဓာတ်+တပစ္စည်း+၆၁၀)
ယိဋ္ဌော (ယဇဓာတ်+တပစ္စည်း+၅၇၃)
ယုဥ္ဇတေ (ယုဇ+ယ+တေဝိဘတ်+၄၄၀)
ယုဥ္ဇန္တေ (ယုဇ+ယ+အန္တေဝိဘတ်)
ယုဇ္ဈတိ (ယုဓ+ယပစ္စည်း+တိဝိဘတ်)
ယုဇ္ဈတေ (ယုဓ+ယ+တေဝိဘတ်+၄၄၇)
ယုတ္တော (ယုဇဓာတ်+တပစ္စည်း+၅၇၈)
ယုဒ္ဓေါ (ယုဓဓာတ်+တပစ္စည်း+၆၁၁)
ယောဂေါ (ယုဇဓာတ်+ဏပစ္စည်း+၅၂၉)
ယောဂ္ဂံ (ယုဇ+ဏျပစ္စည်း+၅၄၄)
ယောတ္တံ (ယုဇဓာတ်+တပစ္စည်း+၆၅၆)
ယောတြံ (ယုဇ+တြဏ်ပစ္စည်း+၆၅၆)
ရက္ခတိ (ရက္ခ+အ+တိဝိဘတ်+၄၃၆)
ရက္ခိတော (ရက္ခဓာတ်+တပစ္စည်း+၆၂၆)
ရင်္ဂေါ (ရဉ္ဇဓာတ်+ဏပစ္စည်း+၅၉၀)
ရဇ္ဇာ (ရဒဓာတ်+ဆပစ္စည်း+၆၃၈)
ရဇတာကာရော(ရဇတသဒ္ဒူပပဒ ကရ+ ဏပစ္စည်း+၅၂၄)

ရဇောဟာရကော(ရဇောသဒ္ဒူပပဒ ဟရဓာတ်+ဏွုပစ္စည်း+၅၃၃)
ရင်္ဂ (ရဉ္ဇဓာတ်+ဌပစ္စည်း+၆၅၉)
ရဋ္ဌော (ရဋ္ဌဓာတ်+တပစ္စည်း+၆၆၃)
ရတိ (ရမုဓာတ်+တိပစ္စည်း+၅၈၆)
ရတော (ရမုဓာတ်+တပစ္စည်း+၅၈၆)
ရတ္တိ (ရဉ္ဇဓာတ်+တ္တိပစ္စည်း+၆၅၈)
ရတ္တော (ရဉ္ဇဓာတ်+တပစ္စည်း+၅၇၈)
ရထကာရကော (ရထသဒ္ဒူပပဒကရ ဓာတ်+ဏွုပစ္စည်း+၅၂၄)
ရထော (ရဟာဓာတ်+ထပစ္စည်း+၆၂၈)
ရန္ဓံ (ရဉ္ဇဓာတ်+ဓပစ္စည်း+၆၆၁)
ရမတိ (ရမုဓာတ်+အ+တိဝိဘတ်)
ရမတိ (ရမုဓာတ်+တိပစ္စည်း+၅၈၆)
ရမတော (ရမုဓာတ်+တပစ္စည်း+၅၈၆)
ရမိတော (ရမုဓာတ်+တပစ္စည်း+၆၁၇)
ရာဂေါ (ရဉ္ဇဓာတ်+ဏပစ္စည်း+၅၉၀)
ရိဋ္ဌာ (ရိစ+ဆ-အာပစ္စည်း+၆၃၈)
ရိပုံ ဇိတွာန ဝသတိ ၅၆၄
ရုစ္ဆာ (ရုဇ+ဆ-အာပစ္စည်း+၆၃၈)
ရုစိ (ရုစဓာတ်+ဣပစ္စည်း+၆၆၉)
ရုဒ္ဓေါ (ရုဒိဓာတ်+ဓပစ္စည်း+၆၆၁)
ရုန္ဓတိ (ရုဓ+အ+တိဝိဘတ်+၄၄၆)
ရုန္ဓိတိ (ရုဓ+ဣပစ္စည်း+တိဝိဘတ်)
ရုန္ဓီတိ (ရုဓ+ဤပစ္စည်း+တိဝိဘတ်)
ရုန္ဓေတိ (ရုဓ+ဧပစ္စည်း+တိဝိဘတ်)
ရုန္ဓောတိ (ရုဓ+ဩပစ္စည်း+တိဝိဘတ်)
ရုန္ဓော (ရုဒဓာတ်+တပစ္စည်း+၅၈၂)
ရေဏု (ရီဓာတ်+ဏုပစ္စည်း+၆၇၁)
ရောဂေါ (ရုဇဓာတ်+ဏပစ္စည်း+၅၂၈)
ရောစတေ (ရုစ+အ+တေဝိဘတ်+၄၅၄)
ရောစနော (ရုစဓာတ်+ယုပစ္စည်း+၅၃၃)

http://www.dhammadownload.com

ရောဒတိ (ရုဒ+အပစ္စည်း+တိဝိဘတ်)
ရောမော (ရုဓာတ်+မန်ပစ္စည်း+၆၂၇)
လဇ္ဇာ (လဇ+ဆ-အာပစ္စည်း+၆၃၈)
လဏ္ဍော (လဒိ+ကပစ္စည်း+၆၆၃)
လဒ္ဓ (လဘ+တပစ္စည်း+၅၇၆)
လဒ္ဓံ မေ ပတ္တစီဝရံ ၅၇၆
လဒ္ဓေါ (လဘ+တပစ္စည်း+၆၁၁)
လဘတိ (လဘ+အ+တိဝိဘတ်)
လဘိတွာ (လဘ+တွာပစ္စည်း+၆၀၆)
လဗ္ဘတိ (လဘ+ယ+တေဝိဘတ်)
လဗ္ဘတေ (လဘ+ယ+တေဝိဘတ်)
လဗ္ဘန္တေ (လဘ+ယ+အန္တေဝိဘတ်)
လဘိဿတိ(လဘ+ဿတိဝိဘတ်)
လဝနော/လဝန်(လူ+ယုပစ္စည်း+၆၄၁)
လာဝကော(လူဓာတ်+ဏွုပစ္စည်း+၆၂၁)
လာဝေတိ (လူ+ဏေ+တိဝိဘတ်+၅၁၅)
လိတ္တော (လိပဓာတ်+တပစ္စည်း+၅၈၀)
လုနာတိ (လူ+နာ+တိဝိဘတ်+၄၄၉)
လောကဝိဒူ (လောကသဒ္ဒူပပဒ ဝိဒ+ ကူပစ္စည်း+၆၁၆)
လောမော (လူဓာတ်+မန်ပစ္စည်း+၆၂၇)
ဝတ္တံ (ဝစဓာတ်+ကပစ္စည်း+၆၆၁)
ဝတ္တလိ (ဝတ္တ+အလပစ္စည်း+၆၆၅)
ဝက္ခာမ (ဝစ+ဿာမဝိဘတ်+၄၈၁)
ဝက္ခာမိ (ဝစဓာတ်+ဿာမိဝိဘတ်)
ဝေက္ခထ (ဝစ+အ+ထဝိဘတ်+၅၁၇)
ဝစ္ဆာမ (ဝသ+ဿာမဝိဘတ်+၄၈၁)
ဝစ္ဆာမိ (ဝသဓာတ်+ဿာမိဝိဘတ်)
ဝစာ (ဝစဓာတ်+အာဝိဘတ်)
ဝစီ (ဝစဓာတ်+ဤဝိဘတ်)
ဝစ္ဆာ (ဝသ+ဆ-အာပစ္စည်း+၆၃၈)
ဝဇိရံ (ဝဇ+ကိရပစ္စည်း+၆၆၁)
ဝဇ္ဇံ (ဝဒဓာတ်+ဏျပစ္စည်း+၅၄၄)
ဝဇ္ဇာမိ (ဝဒ+အ+မိဝိဘတ်+၅၀၀)
ဝဇ္ဇေမိ (ဝဒ+အပစ္စည်း+မိဝိဘတ်)
ဝဇ္ဇေယျ (ဝဒ+အပစ္စည်း+ဧယျဝိဘတ်)
ဝုဍ္ဎော (ဝုဓဓာတ်+တပစ္စည်း+၅၇၆)
ဝဍ္ဎနော (ဝုဓဓာတ်+ယုပစ္စည်း+၅၃၃)
ဝဍ္ဎမာနော(ဝုဓ+အ-မာနပစ္စည်း+၅၅၂)
ဝဏ္ဍော (ဝဒိဓာတ်+ကပစ္စည်း+၆၆၃)
ဝတ္တံ (ဝတုဓာတ်+တပစ္စည်း+၆၅၆)
ဝဋ္ဋံ (ဝတု+တြက်ပစ္စည်း+၆၅၆)
ဝတ္တုံ (ဝဒဓာတ်+တုံပစ္စည်း+၆၃၇)
ဝတ္ထံ (ဝသဓာတ်+ထပစ္စည်း+၆၆၀)
ဝတ္ထံ (ဝုဓာတ်+ထပစ္စည်း+၆၆၀)
ဝတ္ထုယတိ (ဝတ္ထုသဒ္ဒါ+ဣယ+တိ+၄၃၇)
ဝဒါမိ (ဝဒ+အ+မိဝိဘတ်+၅၀၀)
ဝဒေမိ (ဝဒ+အပစ္စည်း+မိဝိဘတ်)
ဝဒေယျ (ဝဒ+အပစ္စည်း+ဧယျဝိဘတ်)
ဝဓကော (ဟနဓာတ်+ဏွုပစ္စည်း+၅၉၂)
ဝဓော (ဟန+ဏပစ္စည်း+၅၉၂)
ဝန္တော (ဝမုဓာတ်+တပစ္စည်း+၅၈၄)
ဝန္ဒိတော (ဝန္ဒဓာတ်+တွာပစ္စည်း+၆၄၃)
ဝမထု (ဝမုဓာတ်+ထုပစ္စည်း+၆၄၄)
ဝမော (ဝမုဓာတ်+အပစ္စည်း+၆၄၄)
ဝရတ္တံ (ဝရဓာတ်+တပစ္စည်း+၆၅၆)
ဝရတြံ (ဝရ+တြက်ပစ္စည်း+၆၅၆)
ဝလ္လူရော (ဝလ္လ+ဦရပစ္စည်း+၆၇၀)
ဝသလော (ဝသ+အလပစ္စည်း+၆၆၅)
ဝါတိ (ဝါ+အပစ္စည်း+တိဝိဘတ်)
ဝါဒကော (ဝဒဓာတ်+ဏွုပစ္စည်း)
ဝါဒကော (ဝဒဓာတ်+ကပစ္စည်း)
ဝါဒိတ္တံ (ဝဒ+ဏိတ္တပစ္စည်း+၆၅၆)

http://www.dhammadownload.com

ဝါရိတ္တံ (ဝရ+ဏိတ္တပစ္စည်း+၆၅၆)
ဝါရော (ဝရဓာတ်+ဏပစ္စည်း+၆၂၁)
ဝါမော (ဝါဓာတ်+မန်ပစ္စည်း+၆၂၇)
ဝါယု (ဝါဓာတ်+ယုပစ္စည်း+၆၅၀)
ဝါလဲ (ဝါဓာတ်+အလပစ္စည်း+၆၆၅)
ဝါလဓိ (ဝါလသဒ္ဒူပပဒ ဓာ+ဣ၊၅၅၁
ဝါဟော (ဝဟဓာတ်+ဏပစ္စည်း+၆၂၁)
ဝါဠော (ဝါဓာတ်+အလပစ္စည်း+၆၆၅)
ဝိကတိ (ဝိပုဗ္ဗ ကရ+တိပစ္စည်း+၆၄၅)
ဝိစ္ဆာ (ဝိသ+ဆ-အာပစ္စည်း+၆၃၈)
ဝိဇ္ဇတိ (ဝိဒ+ယပစ္စည်း+တိဝိဘတ်)
ဝိဇ္ဇာ (ဝိဒ+ဏျ-အာပစ္စည်း+၆၃၈)
ဝိဇ္ဈတိ (ဝိဓ+ယ+တိဝိဘတ်+၄၄၄)
ဝိညူ (ဝိပုဗ္ဗ ဉာ+ရူပစ္စည်း+၅၃၅)
ဝိညူ = သိတတ်သော အလေ့ရှိသော ပညာရှိသည်။
(တဿီလ) သိခြင်းသဘောတံ့ထွာ ဓမ္မတာရှိသော ပညာရှိသည်။
(တဒ္ဓမ္မ) သိခြင်း၌ ကောင်းစွာ ပြုခြင်းရှိသော ပညာရှိသည်။
(သာဓုကာရိတာ)
ဝိတက္ကော(ဝိပုဗ္ဗ တက္က+ကပစ္စည်း+၆၆၃)
ဝိဒလံ (ဝိဒ+အလပစ္စည်း+၆၆၅)
ဝိဒိတဗ္ဗံ (ဝိဒဓာတ်+တဗ္ဗပစ္စည်း+၆၀၅)
ဝိဒိတော (ဝိဒဓာတ်+တပစ္စည်း+၆၄၃)
ဝိဒူရော (ဝိဒဓာတ်+ဦရပစ္စည်း+၆၇၀)
ဝိနယော (ဝိပုဗ္ဗ နီ+အပစ္စည်း+၅၂၇)
ဝိနာယကော(ဝိပုဗ္ဗ နီ+ဏွုပစ္စည်း+၅၂၇)
ဝိပတ္တိ (ဝိပုဗ္ဗ ပဒ+တိပစ္စည်း+၆၄၅)
ဝိဘာ (ဝိပုဗ္ဗ ဘာ+ကွိပစ္စည်း+၆၃၉)
ဝိဘူ (ဝိပုဗ္ဗ ဘူ+ကွိ+၅၃၀/၆၃၉)
ဝိဘူသနော(ဝိပုဗ္ဗ ဘူသ+ယု+၅၃၃)
ဝိဗ္ဘန္တော (ဝိပုဗ္ဗ ဘမုဓာတ်+တ+၅၈၄)
ဝိယော (ဝိပုဗ္ဗ ယမုဓာတ်+ကွိ+၆၃၉)

ဝိဝိစ္စ (ဝိပုဗ္ဗ ဝိစဓာတ်+တွာ+၅၉၈)
ဝိဝိစ္စိတွာ (ဝိပုဗ္ဗ ဝိစဓာတ်+တွာပစ္စည်း)
ဝိဝိတ္တော (ဝိပုဗ္ဗ ဝိစ+တ+၅၇၈/၅၈၀)
ဝိဝေကော (ဝိပုဗ္ဗ ဝိစ+ဏပစ္စည်း+၆၃၉)
ဝိသဇ္ဇာ (ဝိပုဗ္ဗ သဇ+ဏျ-အာ+၆၃၈)
ဝိသတိ (ဝိပုဗ္ဗ သရ+တိပစ္စည်း+၅၈၇)
ဝိသတော (ဝိပုဗ္ဗ သရ+တပစ္စည်း+၅၈၇)
ဝိသုဒ္ဓယတိ(ဝိသုဒ္ဓသဒ္ဒါ+ဏယ+တိ၊၄၃၉
ဝိသုဒ္ဓါ ဟောတိ ရုတ္တိ ၄၃၉
ဝိဟာရော (ဝိပုဗ္ဗ ဟရ+ဏပစ္စည်း+၅၂၈)
ဝိဏာယ ဥပဂါယတိ ဂီတံ ၄၃၉
ဝိမံသတိ (မာန+သ+တိဝိဘတ်+၄၃၃)
ဝုစ္စတိ (ဝစ+ယ+တေဝိဘတ်+၄၃၁)
ဝုစ္စတေ (ဝစ+ယပစ္စည်း+တေဝိဘတ်)
ဝုစ္စတေ (ဥစ+ယပစ္စည်း+တေဝိဘတ်)
ဝုစ္စန္တေ (ဝစ+ယ+အန္တေဝိဘတ်)
ဝုဋ္ဌော (ဝသဓာတ်+တပစ္စည်း+၅၇၄)
ဝုမ္မတေ (ဝမု+ယပစ္စည်း+တေဝိဘတ်)
ဝုမ္မော (ဝမုဓာတ်+တပစ္စည်း+၆၁၂)
ဝုတ္တံ (ဝစဓာတ်+တပစ္စည်း+၅၇၉)
ဝုတ္ထော (ဝသဓာတ်+တပစ္စည်း)
ဝုယှတိ (ဝဟ+ယ+တေဝိဘတ်+၄၈၇)
ဝုဠှတိ (ဝဟ+ယ+တေဝိဘတ်+၄၈၈)
ဝုသိတံ (ဝသဓာတ်+တပစ္စည်း+၅၇၅)
ဝုသိတဝါ (ဝသ+တဝန္တုပစ္စည်း+၅၅၅)
ဝုသိတာဝီ (ဝသ+တာဝီပစ္စည်း+၅၅၅)
ဝုသိတော (ဝသဓာတ်+တပစ္စည်း+၅၅၅)
ဝုဿတိ (ဝသ+ယ+တေဝိဘတ်+၄၈၇)
ဝေဏု (ဝေဓာတ်+ဏုပစ္စည်း+၆၇၁)
ဝေတ္တံ (ဝေပုဓာတ်+တပစ္စည်း+၆၅၆)
ဝေတြံ (ဝေပု+တြဏ်ပစ္စည်း+၆၅၆)

http://www.dhammadownload.com

ဝေဒနာ (ဝိဒဓာတ်+ယုပစ္စည်း+၅၅၃)

ဝေဒ္ဓရော (ဝိဒဓာတ်+ဦရပစ္စည်း+၆၇၀)

ဝေပထု (ဝေပုဓာတ်+ထုပစ္စည်း+၆၄၄)

ဝေပေါ (ဝေပုဓာတ်+အပစ္စည်း+၆၄၄)

ဝေဿန္တရော (ဝေဿသန္တရဟော ဏ+ အပစ္စည်း+ ၅၅၅)

သံကုစ္ဆော (သံပုဗ္ဗ ကုစ+ဆ-အာ+၆၃၈)

သံယောဂ (သံပုဗ္ဗ ဟန+ရပစ္စည်း+၅၃၈)

သံယော ပဇ္ဇတမိဝ အတ္တာန-- ၄၃၂

သံဝုဏာတိ (သံပုဗ္ဗ ဝု+ဏာ+တိ+၄၄၈)

သံဝုဏောတိ (သံပုဗ္ဗ ဝု+ဏု+တိ+၄၄၈)

သကီတော(သက+တပစ္စည်း+၆၁၇)

သက္ကတေ (သက+ယ+တေဝိဘတ်)

သက္ကာ ဇေတုံ ဓနေန ဝါ ၅၆၂

သက္ကာ ဘဝံ ဟန္တုံ ၆၃၇

သက္ကာ ဘဝံ ဇေတုံ ၆၃၇

သက္ကာ ဘဝံ ဒါတုံ ၆၃၇

သက္ကာ ဘဝံ ဂန္တုံ ၆၃၇

သက္ကာရိတော(သက္ကာရ+တ္တ+၆၄၃)

သက္ကော (သက+တပစ္စည်း+၅၈၃)

သင်္ကန္တော (သံပုဗ္ဗ ကမု+တပစ္စည်း+၅၈၄)

သင်္ကပ္ပိတော(သံပုဗ္ဗ ကပ္ပ+တ္တ+၆၄၃)

သင်္ခတော (သံပုဗ္ဗ ကရ+တပစ္စည်း+၅၉၄)

သင်္ခါရော (သံပုဗ္ဗ ကရ+ဏ+၅၉၄)

သင်္ခေါ (သံပုဗ္ဗ ခန+ကွိ+၅၃၀/၆၃၉)

သင်္ဂေါ (သဉ္ဇ+ဏပစ္စည်း+၆၀၇)

သစ္စံ (သတ+တျပစ္စည်း+၆၃၈)

သဇ္ဈု (သမာနသဒ္ဒါ+ဈု+၅၇၁)

သဇ္ဈာ (သဒ+ဏျပစ္စည်း+၆၃၈)

သဇ္ဈု (သမာနသဒ္ဒါ+ဈု+၅၇၁)

သညာနနံ (သံပုဗ္ဗ ဉာ+ယုပစ္စည်း+၆၄၂)

သညာနနတော

သဏ္ဍော (သဍိဓာတ်+ကပစ္စည်း+၆၆၃)

သဋော (သဋဓာတ်+တပစ္စည်း+၆၁၇)

သတ္တာ သုတ္တာန ဓမ္မံ မောဒန္တိ ၅၆၄

သတ္တာ (သန္ဓဓာတ်+တပစ္စည်း)

သတ္တု (သသု+တုပစ္စည်း+၆၆၇)

သတ္တော (သန္ဓ+တပစ္စည်း+၅၇၈)

သတ္ထံ (သူဓာတ်+ထပစ္စည်း+၆၆၀)

သတ္ထာ (သာသ+ရတ္ထုပစ္စည်း+၅၃၉)

သဒိသော (သမာနသဒ္ဒါဟော ဒိသ+ ကွိပစ္စည်း+ ၆၄၂)

သဒ္ဒလံ (သဒ္ဒ+အလပစ္စည်း+၆၆၅)

သဒ္ဒါ (သံပုဗ္ဗ ဓာ+ကွိပစ္စည်း+၆၃၈)

သဒ္ဓေါ စိတ္တံဝ မိဝ အတ္တာနမာစရတိ ၄၃၂

သန္တံ ကရောတိ -- ၄၃၉

သန္တာရတိ (သန္တ-သဒ္ဒါ+အာရ+တိ+၄၃၉)

သန္တိ (အသ+အ+အန္တိဝိဘတ်)

သန္တေ (အသ+အ+အန္တေဝိဘတ်)

သန္တော (သမုဓာတ်+တပစ္စည်း+၅၈၄)

သန္တတ္တော (သံပုဗ္ဗ တပ+တပစ္စည်း+၅၈၀)

သန္ဒိ (သံပုဗ္ဗ ဓာ+က္ကပစ္စည်း+၅၅၁)

သန္ဒူ (သံပုဗ္ဗ ဓူ+ကွိပစ္စည်း+၆၃၉)

သန္နဒ္ဓေါ (သံပုဗ္ဗ နဟ+တ+၅၈၉)

သဘာ (သဟပုဗ္ဗ ဘာ+ကွိ+၆၃၉)

သမဏော (သမု+ဏ္ယုပစ္စည်း+၆၄၁)

သမဏော (သမုဓာတ်+ယုပစ္စည်း+၆၄၁)

သမထော (သမုဓာတ်+ထပစ္စည်း+၆၂၈)

သမထင်္ဂတော (သမထသဒ္ဒါဟော ဂမု+ တပစ္စည်း+ ၅၅၇)

သမာနော (အသ+အ-မာန+သိဝိဘတ်)

သမုဒ္ဒါယတိ (သမုဒ္ဒသဒ္ဒါ+ အာယယပစ္စည်း+ တိဝိဘတ်+ ၄၃၂)

သမုဒ္ဒေါ (သံပုဗ္ဗ ဥဒိ+ဒပစ္စည်း+၆၆၁)

သမ္ပာဒိတော(သံပုဗ္ဗ ပဒ+တ္တ+၆၄၃)

သမ္ပူဏ္ဏော(သံပုဗ္ဗ ပူရ+တပစ္စည်း+၅၈၁)

http://www.dhammadownload.com

သမ္ဗလံ (သမ္ဗ+အလပစ္စည်း+၆၆၅)
သမ္ဘောဓော(သံပုဗ္ဗ ဗုဓ+ဏပစ္စည်း+၅၂၈)
သမ္ဘူ (သံပုဗ္ဗ ဘူ+ကွိပစ္စည်း+၅၃၀)
သမ္ဘုတော (သံပုဗ္ဗ မနဓာတ်+တ္တ+၆၄၃)
သယထု (သိ+အထုပစ္စည်း+၆၄၄)
သယော (သိဓာတ်+အပစ္စည်း+၆၄၄)
သယမ္ဘူ (သယံပုဗ္ဗ ဘူ+ကွိ+၆၃၉)
သရဏာဂတ်ရော(သရဏသဒ္ဒါပုဗ္ဗ ဏရ+အပစ္စည်း+၅၂၈)
သရဏာဂတ်တော(သရဏသဒ္ဒါပုဗ္ဗ ဂမု+တပစ္စည်း+၅၂၈)
သရတိ (သရ+အပစ္စည်း+တိဝိဘတ်)
သရမာနော(သရဓာတ်+အ-မာန+၅၆၅)
သရိတာ (သရဓာတ်+တုပစ္စည်း+၅၂၇)
သရိတော (သရဓာတ်+တပစ္စည်း+၆၀၇)
သရိသော(သမာနသဒ္ဒါပုဗ္ဗ ဒိသ+ကွိ)
သရိက္ခော(သမာနသဒ္ဒါပုဗ္ဗ ဒိသ+ကွိ)
သလျံ (သလ+ယပစ္စည်း+၆၃၂)
သလ္လံ (သလ+လပစ္စည်း+၆၃၂)
သလ္လာဏော(သလ+လာဏ+၆၃၃)
သဝဏော (သုဓာတ်+ယုပစ္စည်း+၆၄၁)
သာကစ္ဆာ (သံပုဗ္ဗ ကထ+ဏျ+၆၃၈)
သာဂစ္ဆာ (သံပုဗ္ဗ ဂမု+ဆပစ္စည်း+၆၃၈)
သာဒိက္ခော(သမာနသဒ္ဒါပုဗ္ဗ ဒိသ+ကွိ)
သာဒိ (သမာနသဒ္ဒါပုဗ္ဗ ဒိသ+ကွိ+၆၄၂
သာမော (သာဓာတ်+မပစ္စည်း+၆၂၈)
သာလိ လာဝိဿတိ သာလိလာဝေါ ၆၅၄
သာလိလာဝေါ(သာလိသဒ္ဒါပုဗ္ဗ လူ+ဏပစ္စည်း+၆၅၄)
သာဝကော(သု+ဓာတ်ဏွုပစ္စည်း+၆၄၁)
သိတ္တော (သိစဓာတ်+တပစ္စည်း+၅၈၀)
သိဒ္ဓေါ (သိဓဓာတ်+တပစ္စည်း+၆၁၁)
သိန္ဓူရော (သိဒ+ဦရပစ္စည်း+၆၇၁)
သိန္ဓုံ ပိဝိဿတိ သိန္ဓုပါယော ၆၅၄
သိန္ဓုပါယော(သိန္ဓုသဒ္ဒါပုဗ္ဗ ပါဓာတ်+ဏပစ္စည်း+၆၅၄)
သိဗ္ဗတိ (သိဝု+ယ+တိဝိဘတ်+၄၄၄)
သိယာ (အသ+အ+ဧယျဝိဘတ်+၅၀၆)
သိရိသော (သု+ဣသပစ္စည်း+၆၇၃)
သိလာဃတေ (သိလာဃ+တေဝိဘတ်)
သိမာ (သိ+မ-အာပစ္စည်း+၆၂၈)
သီလံ ရက္ခိတော ဒေဝဒတ္တော ၆၂၆
သီသံ (သိ+ဣသပစ္စည်း+၆၇၃)
သုကရံ (သုပုဗ္ဗ ကရ+ခပစ္စည်း+၅၆၀)
သုက္ကံ (သုသ+ကပစ္စည်း+၆၆၁)
သုက္ခံ (သုသ+တပစ္စည်း+၅၈၃)
သုဂတိ (သုပုဗ္ဗ ဂမု+တိပစ္စည်း+၅၈၆)
သုဂတော (သုပုဗ္ဗ ဂမု+တပစ္စည်း+၅၈၆)
သုဂုတ္တော (သုပုဗ္ဗ ဂုပ+တပစ္စည်း+၅၈၀)
သုစိ (သုစဓာတ်+ဣပစ္စည်း+၆၆၉)
သုဆန္နော (သုပုဗ္ဗ ဆဒဓာတ်+တ+၅၈၂)
သုဏိသော (သုဏ+ဣသ-အာ+၆၇၃)
သုတ္တံ (သုဓာတ်+တပစ္စည်း+၆၅၆)
သုတ္တံ (သူဒဓာတ်+တပစ္စည်း+၆၅၆)
သုတြံ (သု+တြဏ်ပစ္စည်း+၆၅၆)
သုတွာ (သုဓာတ်+တွာပစ္စည်း+၅၆၄)
သုတွာ ဇာနိဿာမ ၅၆၄
သုတွာန (သု+တွာနပစ္စည်း+၅၆၄)
သုပိနံ (သုပ+ဣနပစ္စည်း+၅၅၉)
သုပိနေ ကိလမာဟ ၄၁၇
သုမ္ဘောတိ (သုဘ+ဩ+တိဝိဘတ်+၄၄၆)
သုမော (သုပုဗ္ဗ မန+ကွိပစ္စည်း+၆၃၉)
သုရိသော (သု+ဣသပစ္စည်း+၆၇၃)
သုဝဏ္ဏကာရော(သုဝဏ္ဏသဒ္ဒါပုဗ္ဗ ကရ+ဏပစ္စည်း+၅၂၄)
သုသု ကာဠကေသော ၆၄၈
သုသယော (သုပုဗ္ဗ သိ+ခပစ္စည်း+၅၆၀)

http://www.dhammadownload.com

သုဿုသတိ (သု+သ+တိဝိဘတ်+၄၃၄)
သူဒကော (သူဒ+ကျွပစ္စည်း+၆၄၁)
သူဒန်/သူဒနော(သူဒ+ယုပစ္စည်း+၆၄၁)
သူရိယော (သု+ဣယသပစ္စည်း+၆၇၃)
သေတော (သိစဓာတ်+ဏပစ္စည်း+၆၄၀)
သေတု (သိဓာတ်+တုပစ္စည်း+၆၇၁)
သေယျော (သိဓာတ်+ဏျပစ္စည်း+၆၃၈)
သော အဂမာ မဂ္ဂံ ၄၁၈
သော မဂ္ဂံ အဂမီ ၄၁၉
သောကော(သုစ+ဏပစ္စည်း+၆၄၀)
သောစတေ (သုစ+အ+တေဝိဘတ်၊၄၅၄)
သော စေ တံ ယာနံ အလဘိဿာ ၄၂၂
သောတုံ (သုဓာတ်+တုံပစ္စည်း+၅၆၁)
သောမော (သုဓာတ်+မန်ပစ္စည်း+၆၂၇)
ဟညတေ (ဟန+ယ+တေဝိဘတ်+၄၄၁)
ဟညန္တေ (ဟန+ယ+အန္တေဝိဘတ်)
ဟဠှော (ဟံသ+တပစ္စည်း+၅၇၃)
ဟဏု (ဟနဓာတ်+ဏုပစ္စည်း+၆၇၁)
ဟတ္ထိနာ အတိက္ကမတိ မဂ္ဂံ ၄၃၉
ဟနိတဗ္ဗံ (ဟန+တဗ္ဗပစ္စည်း+၅၉၆)
ဟနိတုံ (ဟနဓာတ်+တုံပစ္စည်း+၅၉၆)
ဟနု (ဟနဓာတ်+နုပစ္စည်း+၆၇၁)
ဟန္တွာ (ဟန+တွာပစ္စည်း+၅၉၈)
ဟန္တဗ္ဗံ (ဟန+တဗ္ဗပစ္စည်း+၅၉၆)
ဟန္တုန (ဟန+တုနပစ္စည်း+၅၉၆)
ဟန္တုံ (ဟနဓာတ်+တုံပစ္စည်း+၅၉၆)
ဟဝန်/ဟဝနော(ဟု+ယုပစ္စည်း+၆၄၁)
ဟသိတံ (ဟသ+တပစ္စည်း+၅၅၆)
ဟာရီ (ဟရ+ဏီပစ္စည်း+၆၃၆)
ဟာရိသိ မေ ဘာရံ အဝဿံ ၆၃၆
ဟာဝကော(ဟုဓာတ်+ဏွုပစ္စည်း+၆၄၁)
ဟိတကရော(ဟိတအဘျူပပဒ ကရ+ အပစ္စည်း+ ၅၂၂)
ဟိမော (ဟိဓာတ်+မပစ္စည်း+၆၂၈)
ဟီယတိ (ဟာ+ယ+တေဝိဘတ်+၅၀၂)
ဟုတဝါ (ဟု+တဝန္တုပစ္စည်း+၅၅၅)
ဟုတာဝီ (ဟု+တာဝီပစ္စည်း+၅၅၅)
ဟုတော (ဟုဓာတ်+တပစ္စည်း+၅၅၅)
ဟုတွာ (ဟုဓာတ်+တွာပစ္စည်း+၆၀၂)
ဟေတိ (ဟူ+သတိဝိဘတ်+၄၈၀)
ဟေန္တိ (ဟူဓာတ်+သန္တိဝိဘတ်)
ဟေဿတိ (ဟူဓာတ်+ဿတိဝိဘတ်)
ဟေဿန္တိ (ဟူဓာတ်+ဿန္တိဝိဘတ်)
ဟေဟိတိ (ဟူဓာတ်+ဿတိဝိဘတ်)
ဟေဟိန္တိ (ဟူဓာတ်+ဿန္တိဝိဘတ်)
ဟေဟိဿတိ(ဟူဓာတ်+ဿတိဝိဘတ်)
ဟေဟိဿန္တိ (ဟူဓာတ်+ဿန္တိဝိဘတ်)
ဟေတု (ဟိဓာတ်+တုပစ္စည်း+၆၇၁)
ဟေမော (ဟိဓာတ်+မန်ပစ္စည်း+၆၂၇)
ဟေယျံ (ဟာ+ဏျပစ္စည်း+၅၄၄)
ဟောမော (ဟုဓာတ်+မန်ပစ္စည်း+၆၂၇)
ဟောတိ (ဟူဓာတ်+တိဝိဘတ်)
ဟောတု (ဟူဓာတ်+တုဝိဘတ်)
ဟောန္တိ (ဟူဓာတ်+အန္တိဝိဘတ်)
ဟောန္တု (ဟူဓာတ်+အန္တုဝိဘတ်)
ဟောဟိတိ (ဟူဓာတ်+ဿတိဝိဘတ်)
ဟောဟိန္တိ (ဟူဓာတ်+ဿန္တိဝိဘတ်)
ဟောဟိဿတိ (ဟူ+ဿတိဝိဘတ်)
ဟောဟိဿန္တိ (ဟူဓာတ်+ဿန္တိဝိဘတ်)

ဓာတ်, ပစ္စည်း, ဝိဘတ်နှင့် သုတ်နိပါတ်အညွှန်းပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

http://www.dhammadownload.com